

ספר דור רביעי

ביאור רחב על מסכת חולין מרישא עד גמירה ואור חדש על פסקי הרמב"ם ז"ל שאינם מתאימים עם דעת יתר הראשונים טעמו ונימוקו עפ"י דרכו שדרך בהבנת המשנה והגמרה. אשר ביררתי וביארתי בעזה"ת ע"י יגיעה רבה לילה ויום כמעט רובימי חלדי, אני הקטן משה שמואל בן לאאמ"ז הגאון מו"ה אברהם גלאזנר זצ"ל, ונכד של הגאון רשבכה"ג בעל החת"ס זצ"ל, יושב על כסא הרבנות פה ק"ק קלוייזענבורג תע"א זה ארבעים וארבע שנים לטובה.

פה קלוייזענבורג תע"א, בשנת תפא"ר לפ"ק.

M. Glasner Oberrabbiner, Cluj, Rumänien

בדפוס המשובח של השותפים
ווינשטיין & פרידמאן קלוייזענבורג
בשנת תרפ"א לפ"ק

Cluj - Kolozsvár 1921
Druck von Weinstein & Friedmann

מודעה

כבר נודע בשער בת רבים, שבכל מקום שבא בספרותנו שם עכו"ם וגוי לגנאי, הכוונה עלبني עובדי אלילים שבימים הקדמונים, שלא הכירו חוק ומשפט והתגאלו בכל מיני התועבות, אבל לא חיללה על האומות הנאויריות שבזמןנו אשר אב אחד לכולנו, ושומרית דת חוק ומשפט, ואשר אנו חוסים בצלם וננו מחויבים לדרوش שלום וטבתם כל הימים.

ספר
דור רביעי
על מסכת חולין

פרק	דף עמוד
הקדמה	ב א
פתחה	ז א
פרק הכל שוחטין	א א
פרק השוחט	מ א
פרק אלו טרפות	נ"ט א
פרק בהמה המקשה	פ"ה ב
פרק אותו ואת בנו	צ"ח ב
פרק כסוי הדם	ק"ג א
פרק גיד הנשה	ק"יב ב
פרק כל הבשר	קל"ה ב
פרק העור והרוטב	קמ"ט א
פרק הארווע והלחיים	קנ"ח א
פרק ראשית הגז	קס"ג א
פרק שלוחה הקנו	קס"ז ב

הקדמה

ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול, שהוא נתינת התורה כפירוש רשי"ז", אשר עשה משה לעני כיל ישראל, ר"ל שעשה משה בכתב, כדי שעני העדה, המה העמלים בתורה, יעננו בה תמיד וידרשו בה עפי' המודות שנמסרו להם, הוא ממש כמו בבראשית בראש אלקים את השמים ואת הארץ, שבראם ומסרים להאדם "לעשות" לשכללם ולהשבחים מדור לדור, כן התורה אשר שם משה לפני בניי, נמסרה להם להשביבים ולשכללים תמיד. ואעפי' שהتورה חותומה נתנה, ועליה אין להוסיף וממנה אין לגרועו, ואמרו חז"ל ואלה מצות כתיב שאין נביא רשאי לחדש דבר מעטה, כל זה אינו אלא שלא להוסיף או לגרוע אבל לפרשה ולדרשה, נונע רשות לכל ב"ד הסמוֹך. גם בסזה הוא דומיא דבריה דגס שם אין בכח האדם לברא ייש מאין, רק למוג ולהתwick בחות ויסודות נפרדים עיי' המצתת הקישור הפנימי והגעלם שביניהם. הרי דהתורה והבריאה שווין זהה והואין חילוק רק بما שהבריאה נמסרה לכל בא עולם, ותויה"ק לעם הנבחר לבני ישראל, לנו היא, לחבה ולשכללה, להגות בה במסירת הנפש, כדי להשיג את המאור שבה, שתגלתה לנו אורות חדשות הנוגנות תונן לחיינו הרוחניים.

וזיל הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות ממרים "ב"ד הגدول שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שחדין כך, ודנו דין, ועמד אחריהם ב"ד אחר לסתורו אוננו, הרי זה סותר זון כפי מה שנראה בעינוי, שנאמר אל השופט אשר י"ה" בימים ההם, איןיך חייב לכלת אלא אחר ב"ד שבימך" עכ"ל. ומה שנינו בעדיות ذצrix ב"ד גדול בחכמה ובמנין כדי לסתור דברי הב"ד הקדום בזמן, כתב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ"ב, דזה דוקא בגזרה ותקנה, אבל לא בפירוש התורה. והקשה שם בכ"מ לפי דעת הרמב"ם, איך פריך הש"ס אמרה דאמורה, ממנה או בריתיא, עד שהוחצרך לתרץ אלא אמרה כהאי תנא, ואם לאו מסיק בתיבותא, ולמה לא נאמר דמצוי פלייג, כיון דרישות נתונה לדורות האחוריים לחלוק על הראשונים, וכותב על זה וז"ל: "ואפשר לאמר דמיטות חתימת המשנה קיימו וקבעו שדורות האחוריים לא יחלקו על הראשונים, וכן עשו בחתימת התלמוד, שמיום שנחתם לא ניתן רשות לשום אדם לחלוק עליו" עכ"ל. והנה יש להעיר עיי',adam כן הוא כאשר כתב הכל"מ, איך לא הוזכר ענין גدول ונוראה כהה, בכל הש"ס בבלי וירושלמי, דבר שהוא הטמוד ההורה שקבלו על עצםם שלא החלוק על המשנה, ואח"כ קבלו כן על הגمرا, וכלל זה אין זכר ורש לכאורה.

ומה שנראה לפע"ד בעין הרם והנשא הלאה, הוא עפי' מה דאיתא בגין דף ס' ע"ב, דתנא דברי" מנין לדברים שבע"פ אי אתה רשאי לומרם בכתב שאתה אומר כתוב לך את הדברים האלה, אלה אתה כותב וכי אתה כותב הלכות וכן לעיל מני" דרש ריב"ג, כתיב כתוב לך את

יוצר האור ובורה החשך, יתברך וישתבח מן העולם ועד העולם, כי את זה לעתה זה עשה אלקים, כדי שיתגדר בו האדם, להבדיל ולהפריד בין האור והחשך, בין האמות וה歇ker. כי זה כל האדם כל זמן שהוא חי על האדמה, לרדוּף ולדרוש אחר הנפטר והנעלם והרחוק והסתומים ממוני. והשתוקתו זאת היא תכליתו ותכליית עיקר חיותו. כן הוא באדם בעל תאותות גשמיות וכן הוא באדם המתואמת למלאות נפשו במושכלות וחרי רוח. כי מי שהשיג תאותו ואין לו השtokות יותר, חייו אינם חיים, ומיו' ימים שאין בהם חפים. כי עיקר החיים המחייב את כל הנברא, הוא התשוקה העצומה מה שמנוח וזכה לו וקשה להשיגו, ואין אדם מת וחצי תאותו בידיו. וע"ז אמר החכם מכל אדם, שלוש הנה לא תשבענה וכוי' ארץ לא שבעה מים (משליל ט"ז) וגם אמר (קהלת י' ז') וגם הנפש לא תמלא, ורק הן במשכיות והן בארצותות, א"א להשיג מלאה כל זמן שהאדם חי על האדמה. ואולי لهذا כונו חז"ל במדרשי שדרשו על המקרא, ויראו אלקים את האור כי טוב ויבדל, שנגנו לצדיקים לעתיד לבא, ר"ל שלעולם יהיה האור האמתי גנו מעוני הצדיקים, ויחקרו ידרשו להשיגו. ובזה ימצאו תענגות חיים וכל זכות גבוהה להעתלות מנמוך לגבוה ולשאוף בכוסף נפש להשגה גבוהה מעל גביה בעולם העשי" "אשר ברא אלקים לעשות".

ועיין בראב"ע ז"ל שפירש האי "לעשות" הרשיטים בכל המינים שנשתן להם כח לעשות כדמותם. ורש"י ורמב"ן ז"ל מאננו בפירוש זה, מסתמא משום דחכח להוליד, לא מקרי לעשות אלא בפרות ולרבות, ושעי' שיק רך על דבר חדש מיסודות ישנות. (עיין רמב"ן על הקרא נעשה אדם) וכן נדחו בפירוש האי לעשות. ולי העני נראה לקיים פירוש הראב"ע, אבל לא קאי על התולדה הטבעית שלוליד בדומה לו, אלא קאי על האדם, ופירושו שמה שברא אלקים, עשה האדם בשכלו חדשות להזיא הרכות הצפונות בבריאה לפועלות ידים. וכאשר פירוש העקרים דור לדור ישבח מעשיך, שהאדם משבייח את מעשה ה' עיי' המיצאות חדשות, נפלאות שלא שעורום הקודמים לו, ועל פעולה זו שפיר שיק לאמר לעשות. ומאוד יומתך לניעז בזיה סוף התורה בתחילתה. כי כמו שהוא בחכמת הטבע, שהאדם בשכלו ותבונתו מצוי חדשה מן היסודות הישנות, כן הוא בחכמת תורהינו הקדושה. כי אם שמעו בישן תשמעו בחדש אמרו חז"ל, וכונתם שמן התורה הישנה המכזוי' בידינו, המתגיא בה וממית עצמה עלייה, יכול להוציא חדש שלא היה עוד לעולמים, ובבחינה זו אמרו ז"ל שהקב"ה הראה למשה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדר, כי בכח היה מונח בתורה כל מה שהוא עתיד להתחדש בכל דור ודור. כי האדם לעמל יולד ולראות טוב ולשםו בעמלו, זה במא שמחדר וממציא דבר בצרבי בנ"א הנשימים, וזה במא שמושcia יקר מזולל, או מבאר כל חמירה ומגלה מצפוני התורה, רזי אלקים חיים. וזה נרמז בדברי תורה"ק,

הקדמה

סוף, שוקל ששוקל קלות וחומרות בתורה, סופר שסופר אותיות שבתורה ועל תושבע"פ פקריך ושם אמר מה לא נכתב ולא על הגוזרות והתקנות שאין להן אלא מקומן ועתן, שנגזרו ונתקנו ע"י השתנות הענינים והאנשים והמצבים יגידע אלא דרש"ז"ל מאי לפרש דתושבע"פ נמסרה למשה בסיני בהדי תורה שככט, תהיה קרואה "חדים" וכן נדחק לפרש דמשום דברי ספרים כולן גם גוזרות ותקנות لكن מכנה לכל מה שהספרים אומרים בשם "חדים" זהה ודאי דוחק גדול. ועל גוף המאמר קשה מאד מה מתרץ על הקושי, וכי לא ה' מציא ליתן לו ספר גדול כדי החזקה של הרמב"ם, ואיך מטורץ הקושי ומה לא נכתב, במא משמשיב עשות ספרים אין קז, ע"י בתשי"ח סימון קצ"ב שהקשה כו, שהי' יכול ליתן לנו ספר גדול כולל כל דיני התורה בכל ובירט. ותוס' ז"ל שם בד"ה מפני מה לא נכתב כתבו ז"ל: "וגם בהלל"מ לא נתנו כדי שלא ישתחוו" עכ"ל, ועל דבריהם אלו הרבה די נשתף. ע"י בחוי' שם ובחוט השני והוא דוחק דמלבד מהה שזיה נגד הכליל דכייל הרמב"ם ז"ל, דהלהם"ס לית ב"י מחלוקת, אין להבין דבריהם,adam עלולים להיות נשחים, למה לא חש לשחתה הני הללמ"ס שנמסרו לנו. ובחוט השני רצה לאמר, adam כל תושבע"פ hei נתנו למשה מסיני, מחמת הרבייה היה השכחה נופלת בה. אבל עתה דהלהם"ס מעט מעיר הוא כמו שנמן הרמב"ם ז"ל בהקדמותו לזרעים, ונשלמו באיזו מהן ע"י הבאים אחריותו אין השכחה מצוי בהן. בזזה יש לישב שלא יסתורו התוט' דברי עצם, וביבימות דך ע"ז ע"ב ד"ה הלאה, שככטו שם כדעת הרמב"ם, דעל הללמ"ס לא מצינו חולק. ואם קבלה היא נקבע. אבל בכל אלו הדוחקים לא ייצאנו עידי' מהמבוכה הגדולה כאשר יראה המעי' בתשוב' הארוכה בחוי' שם גם מה שקרה להו להתוט' ומה לא נאמר הכל בהללמ"ס, הנה הללמ"ס קיל מתושבע"פ שנדרשת ע"פ המדודות דהרי אין למدين ק"ז מלהכה, גם אין לקין על הלאה ועין בטור י"ד סימן רצ"ד, דספק ערלה בחוי' מותר מפני שהוא רק מהללמ"ס, והגמ שבאי' שם השיג עלי', מצינו הרבה מהראשונים שסבירו דהלהם"ס ד"ס מカリ, ורק במקומות דעתך מפורש בקרוא, ושיעורו מהלהכה לוקין. ואין רצוני כאן להאריך בזה, אלא לבאר כוונת הגמי עירובין הנ"ל.

אבל דע, דהנה החילוק הגדל והנגלת לעין כל שבין תורה שככט בתורה שבע"פ הוא כי תורה שככט נמסרה למשה מלא במלה, מריאשית עד לעיני כל ישראל, ותושבע"פ נמסר לו העניין, ולא המלות, ע"ז אמרו ז"ל כל הנביאים נתנבאו בכח אמר ה' הוסיף עליהם משה שנתנבא בכה ובזה הדבר, ר"ל הנביאים לא קבלו המלות למסורת ישראל אלא העניין, והם מסרו את העניין כפי הבנותם בלשוןם, וזה כה אמר ה", אבל משה התנבא בכח ובזה הדבר, דהינו תורה שככט "בזה הדבר" ותושבע"פ "בכה אמר ה'", תורה שככט מלא במלה כאשר קבלה, ותושבע"פ העניין בלשון עצמו, והיינו DAMRI ז"ל אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד ר"ל אותה נבואה עצמה, כל אחד ואחד אמרה בסגנוןנו ובלשונו המיחודת לו, ואפילו אם נקבל דברי המלבים בהקדמותו בספר ירמי', שכל דברי הנביאים ע"ה ה' המה, שהיחסו בפיים מלאה במלה, ושינוי הסגנון רצון ה' היה, אבל בתושבע"פ פשיטה שאין לומר כי ה' מלות מסר למשה, כי המלות א"א למסור רק בכתב, וכך עינינו רואות באמות, דהלהם"ס לא נמסר לנו רק הענינים, ומה רבינו מסר לנו מה שהבין מקלט סיני, והנה כל עניין הנמסר על פה, בטבעו מונה שישונה בהבנתו מאייש לאיש, וכל אחד מכניס בו מעט מהשגתנו והבנתו הפרטית, ועיין רש"י

הדברים האלה, וככתוב כי על פי הדברים האלה, הא כיצד, דברים שבכתב אי אתה רשאי לאמרם על פה, ודברים שעל פה אי אתה רשאי לאמרם בכתב. עיין ברש"י ז"ל. ז"ל: "דברים שאמרתי לך בכתב אי אתה רשאי למסרן לישראל על פה" עכ"ל וראייתי בתה' שתנתקשה בדברי רשי' ז"ל, למה זה דוקא למוסרים בישראל, והלא האיסור הוא לכל אחד לעצמו, ולדעתך נראה דכמו בסיפה, בדברים שעל פה אי אתה רשאי לכתבן, הוא דוקא למוסרים לישראל ללימוד מהם, אבל לרשום לעצמו כדי שלא ישכח شيء, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בהקדמותו ביד החזקה ז"ל שם: "ומיימות משה רבינו ועד רבינו הקדוש, לא חברו חיבור של מלמדין אותו ברביהם בתושבע"פ, אלא בכל דור ודור ראש ב"ד או נביא שהי' באותו הדור, כתוב לעצמו זכרון השמועות ששמעו מרבתו, והוא מלמד ע"פ ברבים וכו" עכ"ל, הרי דלעצמו היה רשאי לכתוב, כמו כן סובר רשי' ז"ל איפכא ג"כ, דרך למד ע"פ אסור בדברים שככט, אבל למד לעצמו רשאי, ומה שאינו רשאי לכתוב שלא מן הכתוב, היינו מושום כלל כתיבה זהה כמלמד לאחרים מבון, והנה הטעם שלא למד לאחרים ע"פ דברים שככט נגלה לעין כל, כדי שלא יפול חילתה איזה שינוי בלשונו. אבל הטעם שלא לכתוב תושבע"פ למד אחרים נאמרו זהה סברות רבות.

ובאמת ח"ל כבר ישבו על מדוכה זו, דלמה נחלה תורה לשנים, בכתב ובע"פ ולמה לא נתנה כללה בכתב. והוא בגמר' עירובין דף כ"א ע"ב, אל ר"ח להאי מדרבן דזהה קאי מסדר אנדטא קמי', מי שמייא לך "חדים גם ישנים" מהו. אל אלו מצות קלות ואלו מצות חמורות. אל וכי תורה פעמים פעמיים נתנה, אלא הללו מדברי תורה, והללו מדברי ספרים. דרש רבא מה דכתיב, יותר מהמה בני זההר עשות ספרים הרבה אין קז, בני הזהר בדרכי ספרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהם עשה ול"ת, ודברי ספרים כל העובר על דרכי ספרים חייב מיתה. שמא תאמר אם יש בהם ממש, מפני מה לא נכתבו, אמר קריא עשות ספרים הרבה אין קז, עכ"ל הגمرا. והנה רשי' ז"ל מפרש" דברי ספרים" חדש שנטחדו בכל דור ודור גדר גדר וסיג. אבל תכל"ז חזר זה, דבד"ה יותר מהמה בירא פריש, לעיל מני כתיב דברי חכמים כדרבניות, אלו דברי תורה שנמסרו למשה ע"פ, שנחלקו בהם חכמי ישראל לאחר שנטחוט הלב ושכחו, כדכתיב בסיפה דקרו תננו מרועה אחד זה משה, וככתב בתראי יותר מהמה בני הזהר מהנה ניתנו בסיני בכתב שהיא עיקר, בני הזהר באלו שבע"פ,ograms שם עיקר, אלא לכך לא נכתב שאותן קץ לעשות ספרים הרבה בכל אלה עכ"ל. ואח"כ בד"ה עשה ול"ת חזר ומפרש אבל דברי ספרים מיתה על כלם, כדכתיב ופרק גדר ישכו נחש עכ"ל. והאי קרא ואדי על הגירות והתקנות נאמר ולא על תושבע"פ והוא ובפ" רביבו חנאל הנడפס בגלויו הש"ס ווילנא צין לברכות פלא. י"א ע"א, דאמרו לו לר' טרפון כדי היה לחוב בעצמק שעברת על דברי ב"ה הרי דלא קאי על גירות ותקנות רק על תושבע"פ, אשר מיה דבר כאן דר"ט חש להחמיר ולעשות כב"ש שדרשו בשכבך שצריך לשוכב, ולא סמך אב"ה שדרשו שעל צון שכיבת קאי. והדבר מוכח מtopic הסוגי כולה כאן דעל תושבע"פ הדברים נאמרים, דמתחלת דריש לעיל מני חדש גם ישנים, אמרה כניסה ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע הרבה גירות גזרתי על עצמי יותר ממה שגזרת עלי, וקיימות, ע"ז מביא אח"כ הוא דא"ל ר"ח להאי מרבן שדרש חדש על מצות קלות שהמה דברי ספרים, ודברי ספרים - כתוב הרמב"ם - נקרא כל מה שדרשו עפ"י המדות כי על שם זה נקרא ספרים כאמור בחגיגה ט"ז ע"ב אינה שוקל אליה

סתירה גלויה בין החיים ובין התורה, וזה הוא מוח שתירץ הש"ס על הקושי' אם יש ממש בתושבע"פ' למה לא נכתבו, ותי' משום עשות ספרים הרבה אין קז, ר"ל דהיה מוכחה לכתב לכל זמן וזמן' פ' חדש משונה מכפי שהיא לפנים, כי צורך המקום והזמן, דמה"ט נמי קרי לתושבע"פ' חדשם, כי תושבע"פ' אינה אמות החלי' אלא הסכמי', דרך מה שהסבירו עלי' חכמי' אותו הדור הוא האמת, אבל כשיטותיהם מה שהיא אמת עד הימים, העש פירושם החדש אמת, כי כן נצטווינו מאותו י' שלא נסור מן הדבר אשר יגידו לך חכמי' אותו הדור ואיפלו יעקרו מה שהיא מוסכם עד עתה, וזה ג'ב' הכוונה במה שאמרו אלו ואלו דברי אלקים חים' וכפרש' שהbabati. וממנה כאן אותו י' אלקים חים', וידוע מה שאמרו המקובלם' "אלקים" בגמטריא' טبع, והוא כמו חי' עולם שבברכת התורה ודז'ק.

והן הן דברי הרמב"ם שהעתיקתי למללה, דס"ל דכל ב"ד בדורו אף שאינו גדול מן הקדום אלא קטן ממנו, יכול לחלוק ולפרש ולדרשו הכתובים כפי הבנות ועפ' הכללים המוסכמים בין החכמים, שנמרו לממ"ס, כי על הללמ"ס כתוב הרמב"ם שלא מצינו חולק ואפי' ב"ד של יהושע הוה מץ' לחלק על ב"ד של משה רבינו בפירוש התורה והדרשות. אמנס' זאת כתוב הרמב"ם מעיקר הדין, עפ' מה שאמרה תורה אל השופט אשר היה' בימים ההם, כדרכו של הרמב"ם ז'ל, והיא באממת הלכתא למשיחא, שאם במרה יבנה בהמא'ק ושבו בניס' לגבים ותווזר עטרה לישנה, להיות תושבע"פ' רק ע'פ' והי' אסור בכתב. כי זאת שימסר פירוש התורה לחכמי דור ודור מבלי שייצרכו להשגי' על פירושי' בת' דינים הקדומים תלוי' זהה, שתושבע"פ' לא כתבה ולא נעה לה קיימים בעט ברזל, אבל מעית אשר רביינו הקדוש וחכמי' דורו יעקרו את האיסור דדברים שע"פ' לשפנינו בכתב למען יעדמו ימים רבים, כי זאת מה שקבעו דורות שלפנינו ביחסם את הדרך بعد הדורות הבאים הייתה כוונת היתר הכתיבה לחסום את הדרך בדורות הבאים לחלק על הראשונים שקדמים. ורק בהז' הביע הרעש הגדול שה' בהיתר כתיבה זו, עד שאמרו ז'ל בתמורה י'ד ע'ב, דכל הכותב הלקוח כשרוף את התורה, ואמרו על היתר הכתיבה מوطב שתערker תורה ואל תשכח תורה מישראל, - הן אמות שעקרו כאן ציווי התורה בקו"ע, אשר לפי הכלל שבדינו אין כח ביד החכמים רק להוראת שעה ולא לדורות, אבל מצינו עוד עיין עקרית דבר מן התורה בקו"ע, למשל גבי' עד אחד באשה שכתבו התוס' ריש פרק האשפה הרבה, דמשום שיש קצת טעם בדבר משום דיקי' ומינסבי אין זה כעוקר דבר מן התורה, וכן בಗוט שבטל שלא בפני השליה, סמכו על אפקעינהו רבנן לקידושנו מנין', ועקרו כמו כן שמיות כספים עי' פרוצובל, וכן לא מצאו עילה להיתר כתיבת תושבע"פ, רק מכח הקרא שבקבלה, דעת לעשות לה' הפרו תורה והורו דאית' ב' הפרת תורה, וכן עוד אלא דבאמות הא גופה דין' כתוב תושבע"פ' אין אלא תושבע"פ' מדרשה דע'פ' הדברים האלה כרתי' אתך ברית (ועיין במהרש"א בח'ג גיטין ס' ע"א שחקה דלא'ור' מקרא דע'פ' הדברים אין מוכח רק דאי' נס' תושבע"פ', אבל לא דאסור לכתבה. וגם כי ע'פ' הדברים האלה" הוא נתנית טעם על כתוב לך הדברים האלה עי'ש אך נדחק. ואני פרשתי הדברים ע'פ' מה שהbabati לעיל בשם הרמב"ם ז'ל דקודם שחברו הקדוש המשנה ה' כא"א כותב הדברים עצמו לזכרון, אבל ברבים לא למד אלא על פה, וא"כ הכי פירושו דהאי קרא, כתוב לך הדברים שקי' ג'ב' על תושבע"פ, ורק לך לבדוק כתוב אותן שלא תשכחם, כי על פ' הדברים האלה כרתי' אתך ברית, ולכן אסור לכתבם לרבים ללמד מוח) ועכ'פ' קשה טובא דס' ס' אין אלא דרשת בעלמא, ולפי דעת הרמב"ם, הלא יש כח ביד ב"ד לחלק על דרשת זו ג'ב'.

כתובות נ"ז ע"א ד"ה הא קמ"ל ו"ל: "aicא למימר אלו ואלו דברי אלקים חיים הם, דזמנין דשיך הא טעמא, זמנין דשיך הא טעמא, שהטעם מתהפק' לפי שניי הדברים בשינוי מועט" עכ'ל. ומה"ט פסלו עד מפי עד, דכיוון דהשומע לא שמור המלות רק העניין, ומסור לשלישי כפי הבנתו, ובקל ישונה העדות, וממילא עשרה ששמו דבר אחד, או ראו עניין אחד בכתב, כא"א מבין אותו בסוגנו שלו כפי שכלו ודעתו, כי אין דעתם ב"א שווין.

ומעתה מי שאינו רוצה לעקב האמת, הגיע להחלטה, שהוא שנספר פירוש התורה ע'פ' ונasar לכתבה, הוא כדי שלא לעשותה קיומ' לדורי' דורות ושלאל' לקשר ידי' חכמי' דור ודור לפרש הכתובים כפי' הbanot, כי רק על אונן זה נבון נצחות התורה, כי שינוי הדורות ודעותיהם, מצבם ומערכות הגשמי' והמוסרי' דרושות שינוי דיניהם תקנות ותיקונים. וראיתי בספר הכתוב והקבלה, שטרח ג'ב' למצוא טעם למה נמסרנו רובי' דיני' התורה ע'פ', ולא עוד אלא שקשה לו יותר, כי הרבה פרשיות שבתורה נשתנו מכל' וכל' עי' התושבע"פ' שהוציאים מפשtotם, ולמה לא כתבה לשון מבוררת שלא תהיינה בה הבנות מותחלפות, וכותב דלדעתו הוא כדי לנשות את האדם אם קיבל פירוש האmittiy של חז'ל, עי'ש מה שהאריך, ובאמת איןנו כדי להסביר על דברים בטלים אלו ויפה הייתה שתיקתו מדיבורו, וכל' התהתקומות באזה, איןנו אלא להסיף תימא על תימא, אבל האמת הוא, שהוא חכמה נפלאה מחייבת התורה, שסarra לחכמי' כל' דור ודור פירוש התורה, כדי שתהייה התורה היה' עם האומה ומופתחת עמה, והיא נצחותה, ובזה מתרחש בטוב טעם נושא ברכת התורה שלalach'ה" אשר נתנו לנו תורה אמת וחי' עולם נטע בהרוכני' ועין בטור או"ח ס' קל'ח' ושי'ע שם, דפרש' "נורת אמת" היא תורה שבכתב "וחי' עולם" היא תורה ע"פ' ועפ' האמור מובן היטב, כי תורה שבכתב נקראת אמת ואמת המוחלטת שאין توוספת וגערונו תפוסת בה, כי לנו היא כתובה, וס'ת' שחסר אותן או יתר' אותן אחת פסולה, אבל פירושה שהיא תושבע"פ' אינה נקראת אמת מוחלטת, רק אמרת הסכמי' התלוי' בהבנת השופט שבימי'ך, אבל מהאי טעמא גופה, נקראת חי' עולם הנטוועים בתוכנו, כי בה יבא רוח החי' של כל דור ודור לפועלם אדם, אשר על שם זה נקראת חי' עולם, וכדי ליתן חזוק (אויטאריטעט) להחמי' התורה שבכל דור ודור, ושלאל' תפארת האומה לכתות שנותן, ציוות התורה פרשת זקן מורה, ז'ל החינוך מצוה תצ'ו' "azel' לא תסור וכי' ימי' ושמאל' כלומר, אפי' היו הם טועים בדבר אחד מן הדברים, אין ראוי' לך חלק עליהם, אבל נעשה לטעותם, טוב לשובל טעות אחת וי'י' הכל מסוריהם תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כא"א כפי' דעתן, שבזה' הי' חורבן הדת וחולוק לב' העם והפסד האומה למגרי' וכו' עכ'ל, וכעין זה כתוב הרמב"ז עה'ת שם ו"ל" אפי' תחשוב לבבך שם טועים והדבר פשוט בעיניך כי מין' לשמא'ל, תעשה במצבות, ואל תאמיר איך אוכל החלב הגמור זהה, או איך אהרגו האיש הנקי' הזה, אלא תאמר כך צוה אotti' האדון המצויה את המצוות וכו', ועל משמעות דעתם נתן לי' התורה אפי' יטעו' עכ'ל, ובמדרשי שמואל על פרקי' אבות בפ' ד"ה "ועשו סיג' לתורה" באהה' ז'ל "ולכן אמר שזאת התורה מסרה ליהושע, לעשות בה כמה שירצה כשיאמר על ימי' שהוא שמאל' ועל שמאל' שהוא ימי' **כפי הזמן והזמנים**, בכל אלו הוא שלו, לעשות בה מה שירצה, וכן מסרה לזקנים וכי' זזה את מהesisות, **למה לא כתבה תושבע"פ'** אבל נתנה לב' ז' הגודל לעשות כמו' שירצה' עכ'ל, הרי לך מבואר ממש'כ' דעת'פ' שנמסר למשה מסיני' תושבע"פ, כיון שלא נמסרנו המלות אלא העניין, ולא נתנו לכתוב, זאת מורה שרצוץ המצויה יי' היה', שלא לעשות קיומ' לדורות פירוש התורה, למען לא יבא

הקדמה

להלן אצל ישמעאל אל' מה כתיב בה, אל' לא תנגע וכו'. וכאorio' יפלא הא הנ' ג' משבע מוצאות שנצטו ב'ג' המ, אשר בלא"ה חיבים לשמרם, ועינן מה שכתבתיanza בזה דבר נכוון בשביבי אש על הפסוק הנ'ל. וכעת נראה לי דנהנה ברור אצל כי כשמי, שלא לפושט העם רק לחכמים הנאוירים והישרים לבוטם דבר ה', ולכן בחכמה השיבו כי לא יכולו לקבל התורה מצד הנחו מוצאות שלשה, כי אם תמסר לחכמי האומה לדרש ולפרש בני לאוין, يولיכם רוח אומותם שלול להתיר אסורים, כמו שאמרו על ר"מ שהי' יכול לטהר את הרשות בק"ז טעמיים, וכתיב וירושע אמר אלקים מה לך לספר חקי, ותשא ברית עלי פיך, ואתה שנתת מוסר ותשלך דברי אחיך, אם ראית גנב ותרץ עמו, עם מנאנפים חלקך (תהלים נ'), ופירים אמרו' הגאון צ"ל כונת הכתובים האלה, דיודע שהרצינו מkor השכל, ודעתינו של האדם משועבדים הרבה לרצונו ונטיתו, וכי שבבו להוט אחר התאותה, بكل ימצא היהר של הבל, וידמה בנפשו כי תורה הוא עשויה. כי בכל ימצא האדם המתעקש, לטובת תאזו לטהר את הרשות בק"ז טעמיים, כמו שאמרו ז"ל בפסחים נ"ב ע"ב ומכלו גיד לו, מי שמקיל לו מגיד לו, זה שאמר' "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי" דהינו לדrhoש ולפרש דברי תורה, כי זה מקרי "ספר" כמו שדרשו איה ספר שספר אוותיות שבתורה, ותשא ברית עלי פיך ר"ל ותשער על הברית שכרתני עמך, למסור התורה ביד חכמי דור ודור כדכתיב כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ביתך" ועל אותו הברית סמיכתך לדרש דרישות של דפי, הלא לא עליק ועל כי'ב' הייתה כונתי בבריתת הברית, כי "ויאת שנותת מוסר ותשליך דברי אחיך" מאחר שלבך נוטה אל התאותה ושנותת מוסר, מילא תשליך את דברי לבאר אותן "אחריך" ר"ל שלא תהי הבננים נגד רצונך כי תשים אחרי עינייך" אם ראית גנב ותרץ עמו, ואם מנאנפים חלקך" כי הלא תמצא היהר גם על גנבה וניאוף פיך שלחת ברע וכו' ובבן אמר' תתן דפי" ר"ל שבבל פיך תחריב עלמות להתייר איסוריים, ובחכמי התורה האמתאים הנקראיםبني אמך, בני ובוני אומתך, בהם תנתן דפי. ומה'ט מאנו חכמי האומות לקבל את התורה, שידעו כי אצלם לא תהי' משומרת ומוסיגת מדרישות של דפי, המהפקים לעלונה משפטיו ודברי אלקים חיים. אבל בני אברם יצחק וייעקב המקודשים משרשנו במדות אבותינו הקודדים, בטח ה' למסור לנו תורה הקדשה, מעיטה בכח ובوبة ע"פ, בלי פחד שנפהוך הקורה על פיה ח'ו, וע"ז אנו מברכים" אשר בחר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורה" שנותנה לנו במקרא" ייתן אל משה ככלתו אר"י מתחלת למד משה תורה ושכחה, עד שנותנה לו במתנה. שנאמר ויתן אל משה ככלתו (נדרים לח' ע"א), ולפי האמור פירשו דמתחלת עליה במחשבה לפניינו ורובה ע"פ, בלי פחד שנפהוך הקורה על פיה ח'ו, וע"ז אנו מברכים" אשר בחר בנו את הכל, אבל אה"י נתנה לו במתנה, שלא היה בכח רשות לדרשו ולפרש ולהחדש דבר, ולכן היה שכחה, שלא היה בכח יזכיר לנו לשמר את הכל, אבל אה"י נתנה לו במתנה, שלא מסר לו בסיני ריק המדות והכללים, וננתן לו רשות לדרשו בהם בראינו, וזאת היה בכח זכרונו להחזיק למשמרת עולם, וכמש"כ בחוט השני הנ'ל.

וთמיה' רבתא יש לי על הרמב"ם ז"ל, ריש הלכות חובל ומזיק, אחר שביאר עין תחת עין, ע"כ פירשו ממון כתוב בהלכה ו' וז"ל: "יעע"פ שדברים אלו נראין מעניין תורה שבכתב, וככלן מפרשין הן מפני משה רבינו מהר סיני, כולן הלכה למעשה הון בידינו, וכזה ראו אבותינו דין בבי"ד של יהושע, ובבב"ד של שמואל הרמתי, ובכל ב"ד שעמדו מימיות משה רבינו עד עכשוו", עכ'ל. וקשה לי טובא, דמן'ל דלא הי' דין באיזו זמן באיזו זמן עין ממש,

כמו על שאר דרישות, ולמה הריעשו כ"כ על היתר כתיבה. - אבל הדבר מובן ע"פ מה שכתבנו למעלה, דהאי היתר כתיבה איינו כאשר מצה או לאו שערקו, אלא ע"י היתר כתיבה עשו מותשבע"פ תורה שבכתב, דהינו שאסרו ידי הב"ד הbabim אחריהם שלא לחולק על דרישתם והכרעתם, רק לפרש דבריהם, כמו שפרשין תושב"ב. ואין לנו צרכיים לדחקו של ה"כ מ' ז'ל, אפשר דבשעת חתימת המשנה וחתיות התלמוד קבלו עליהם שלאiba לא לחולק על חלוק, כי בהאי כתיבה בעצמו מונה האי קבלה, שלא לחולק על מה שקבעו בכתב גבלו הראשונים. וקרווא לה עקרת התורה, ומשלו כתבו הלכות לשופרי התורה, מפני גודל העניין המסובב מזה שנייט כל מחמי דור ודור, לדrhoש ולפרט התורה כפי הבנותם. אבל ההכרה הגדול שאצלום לצד הכבד בתוצאותיו הלהה היה כמו שאמרו מوطב שתעתקר תורה ואל תשתחה תורה מישראל, כי הן אמר שרצון **המצעיה** יתברך היה בה מה שחלק התורה לשתיים כתוב ובעלפה, כדי שיבא רוח כל דור ודור לפעלת אדם בהבנת תורה"ק ומזכותיה, אבל רק רוח האומה וחכמיה השרו' על אדמתה, וחיה חי עם שלם ומוגבל מעצמיות מכל צד, שלא נתערב בה רוח איה'כ. רק בקדושת האומה הישראלית המפתחת בארץ הקודש בטח, למסור לה תורה כדי לפרש ולדרשה כפי הבנת שופט כל עת ועת, וזכה לשמעו אליהם איפלו יאמרו על ימיו שהוא שמאן, אבל לא על אומה המפוארה בין האומות וחכמיה מועקים מעול גלות הגוף והנפש, וכל הרוחות שבאותם העולם מנשבות בהם, ומימות את רוח הקדוש שביהם, עד שאמרו ח'ז"ל כל הדר בחו"ל דומה כמו שאין לוALKI. ועיין רמב"ר ריש פ' שופטים שכטב דלפי דעתו ודעות הרמב"ם ז'ל, אין חיוב כלל למנות שופטים בחו"ל, וממילא מובן דין להניח בידם כת זה שנותנה התורה להשופט שככל עת ועת. ורבנו הקדוש וחכמי דורו (ופלא תראה ברשי' שבשותות ד' ע"א ד"ה ומשנה לא זהה ממוקמה דמשמע מני' דהרביה אחורי רבי נתחרה המשנה. ועי'יש ברש"ש מש"כ בזה וכן הוא ברשי' ב'מ דף ל"ג ע"א ועמדתי משתומים) שראו התפשטות הגלויות וצרות המתרבות על האומה המימות רוחה, דאג על קיום התורה, כי מה תהא עלייה, אם לא יעשה לתושבע"פ קיום לדורות ע"י חיבור בכתב, ופחד שעד אותו הזמן היו מפרשים תורה שכחtab. כי ע"י שנותנה המשנה ישראל המכילה בקרבה כל דיני התורה בכללותיהם ופרטותיהם, א"א שיזיק להם ותפארתם רוח הגלות העכוורת, כמו שהיתה מזקפת תורה שכחtab, הסובלת לטהר אור ומזרע לנו, רוח הזמן של האומות המישלת בנו, ותשתחה תורה אמת מישראל, וכן הסכימו לחבר תושבע"פ בכתב למסרה לישראל לתורה חתומו, כמו משה מפי הגבורה, שלא ישולט בה הוסיף וגרעון אלא לפרש ולא לדרשה, כמו שעד אותו הזמן היו מפרשים תורה שכחtab. כי ע"י שנותנה המשנה לישראל המכילה בקרבה כל דיני התורה בכללותיהם ופרטותיהם, א"א שיזיק להם ותפארתם רוח הגלות העכוורת, כמו שהיתה מזקפת תורה שכחtab, השהי' ריבנו הקדוש וחבורתא קדישתא, באו רביבא ורא'ו, ואחריהם רבינו הרاشונים הרמב"ם ובعلוי השו"ע, ומצאנו כי הם צרכיים לעשיות כחותם, לבנות מבצר לטורת בית ישראל ובברכת התורה "אשר בחר בנו פרשטי ע"ג נסח ברכיה ראשונה שבברכת התורה" אשר בחר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורה" כי יפלא לכאורה דהוא מוה שדרשו בע"ז ב' ע"ב על המקרא, ה' מסני בא וזרח משער הופיע מהר פארן. Mai בעי בשער, Mai בעי בפארן, Ar"י מלמד שהחיזירה הקב"ה ל תורה על כל אומה ולשון ולא קבולה, עד שבא לישראל וקובלה. ואיך מברכין אנו שבחר בנו מכל העמים אחר שהחיזירה על כל אומה ולשון ומואנו לקובלה. - ונהנה בספריהם על האי קרא, מוסיף עוד דברים לאמור, דעשוו שאל: מה כתיב בה, אל לא תרצה, אמרו לפניו כל עצמו של אותם אביהם רוצח הוא וכו', הlek' אצל עמו ומו庵, אל' מה כתיב בה, אל' לא תנאך וכו'.

עין ריש הילכו' אישות. ובגוף העניין הלא הרמב"ם לשיטתו "ל"
דכל דרבנן אית' ב' לאו דלא תסור, והא דספיקה דרבנן לקולא,
משמעות דכן אמרו דיהי ספק שלהם מותר, וא"כ بما שדרשו מון
המידות למורי עשו כדוארייתא, ויש להם לכך זה מקרה דלא תסור
כמו לרמב"ן, ודעמי' דקרה דלא תסור דיקא על פירושי המקראות
קאי. וכל מה שכתבתי בענין זה הוא רק בדרך אפשר, ואם שגתי
חלילה, ה' הטוב יכפר בעדי. ונוחזר לעניינו: דעל ידי עשיית
קיים לתושבע^ט בכתב אנו אומרים, דאפשר יאמרו על ימין شمال,
דאמרה תורה על אותו הדור, שהמוצעת משועבד להכרעת הרוב,
קאוי וקאים - מיום חתימת המשנה והתלמוד וכדומה, גם מדור
לדור, שאם דור אחר חתימת המשנה ימצא שעבלי המשנה טעו,
וכן דור אחר חתימת התלמוד ימצא שעבלי התלמוד טעו, אין
לנו אלא מה שהסבירו הראשונים ה' לחומרה והן לקולא, וכמש'כ'
החינוך ד茂ט לבנו לסביר טעות אחת בהלכה אחת, מלסתור חיליה
כל הבניין, ואפי' דבר הבניין על חכמת הטבע ושאר חכמות, אין אנו
יכולים לאו ממה שקבעו להלכה במשנה או בגמרא. וזה שאמרו
אל בחולין נ"ד ע"א וכי להוציא על הטרפות יש, אין לך אלא מה
שמננו חכמים. ווזל הרמב"ם בפ"י מהלכ' שחיטה הלבי י"ב וו"ג
ועור חז' מאלו שמננו חכמים הדורות הראשונים, והסבירו עליון
בבתי דיני ישראל, אפשר שתחיה, ואפי' נודע לנו מדרך הרפואה
שאין סופה לחיות, וכן אלו שמננו ואמרו שהן טרפה, ע"פ שיראה
מדריכי הרפואה שבידינו שמקצתן אין מミיתין ואפשר שתחיה מהן,
אין לך אלא מה שמננו חכמים דנאמר ע"פ התורה אשר יורוך עכ"ל
זההב. ובואה עד כמה רוחק דעת הרמב"ם מדעת הרשב"א
בתשובה סימן צ"ה, שרוצה להכחיש המציאות שנראה לעין כל,
מכח קבלת חז'ל, אבל הרמב"ם דעת אחרת עמו באמרו מחר קיים
שנתתקבל הדבר בתבונת דני ישראל, וע"י הכתיביה עשו לדבר קיים
לדורות, אין לנו אלא מה שאמרו חכמים בין להקל ובין להחמיר,
ומה שאמר בגמרא גmirא דאי בדרי לה סמא חייה, דרך דחויב בעלמא
כאמר, והרא"י דכו הוא, דהלא גבי רוצח אנו דניין עפ"י אומד
הרופאים בין להקל ובין להחמיר, ואין אנו משגיחים על קבלת
חצ'ל בטרפנות דבHEMA, עיין מה שכתבתי באזהה בארכיות בפתחה
עיקר יו"ד לפך אלו טרפות) וכן תראה מה שפסקין בא"ח סימן
שט"ז סעיף ט' דהורג כנה בשבת פטור, וכן בי"ד סימן פ"ד דמותר
לאוכל פירות וגבינה שהתליעו, כל זמן שלא פרשו התולעים, והני
דיןים בבנו על הסכמה חז'ל שבת ק"ז ע"ב, דכל אלו מעצמן קרבו
ואין פרון ורבין, והש"ס מקשה שם וכנה איינו פרה ורבה, והא אמר
מר ישוב הקב"ה וזה מקרני ראמים עד בימי כנין, ונתקלקו לתרץ
מיינא הווא דמקרני ביצי כנים ובאמת באזמננו מוסכים בחכמת הטבע,
DALICA בע"ח בלי פ"ז וע"י הטלה ביצים, ומ"מ לא נסתור דיןא
אפיקו להחמיר נגד הכרעת והסכמה חז'ל, בכתמים של נדה
פחחות מכגריס תולין במאכולות, ועיין בש"ת מעיל צדקה דמאכולות
שלנו אפיקו חלק רביעי אין בדמה, וצ'ל דנטקטנו הרבה, ומ"מ גם
בזה"ז אנו תולין בה האע"פ שבוט מגוף האשה Kata'a עי"ש, ועיין
במשנה יומא פ"ג ע"א ר' מתיא בן Chrush אמר דמי שנשכו כלב שותה
מאכליין אותו מחר הבכד שלו וחכמים אוסרים. וכותב הרמב"ם
בפיהמ"ש דאין הלכה כר' מתיא בן Chrush אלא כחכמים דסבירו דאין
עובדין על המצוות אלא ברפואה בלבד, ר'ל בדברים המרפאים
בטבע וכו', אבל לא בדבר שהוא רק מדרך סגולה וכי והוא עיקר
גדול עי"ש. ועיין בתוס' שבשות ט"ז ע"ב ד"ה אסור להתרפאות
דמשמע דלא ס"ל סברת הרמב"ם. ולא ידעתני למה השמיתו כל
הփוסקים והרמב"ם בכללם. די זה דאסור להאכיל מחר הבכד

כיוון זה לבעצמו כתוב דבר כל דרישות חז"ל, יש כח לחולק על ב"ד שלפנינו, הלא אין זה הללמ"ס אשר לפי דעת הרמב"ם אין חולק עליהם, אלא דח"ל דרשו כן מסבירה ומחלוקת תחת חיבורו, ממש' שם הרמב"ם, ובכען זה בודאי היה לכך לאיזו ב"ד באיזו אמן חולוק. אלא דכלכאר' כונתו מה שהאריך בהקדמתו לזרעים, הדברים שהיו נוהגין כן מימות עולם, מעולם לא נפל ספק, כמו אם פרי עץ הדר הוא אתרוג או פלפלין וכדומה אלא דפליגו מןין לנ מקרא. וה גם שעל זה גופא קשה הרבה, כמו שהאריך בתשובה חז"י הנ"ל, دمشقינו הרבה פלוגותם גם בכען אלו, כמו דברי בתירא שכחו אם פסח דוחה שבת, דבר שהוא של ציבור ונעשה בפומבי, ושמאית וחלל דפליגו בנזה אי מטמא לא מפערע או לא, ובפטול זולחין במקורה, דלשםאי לית לי' כלל, דבר הנוגה בכל יום ובכל אש ובכל אדם בזמן שנהגו בטומאה וטהרה ורי' ס"ל דגוז"י איןנו נהוג אלא בשל ימין וכדומה אין מספר, כמו שהאריך החוזי, ולא עוד אלא דגס באזמנ השופטים והנביאים מצינו זהה, דעין ברמב"ן עה"ת פ' בחקתי, בקרא "דכל חרם אשר חרמס מן האדם לא יפדה מות יומת" ופירשו, דביויצה ליהרג ואמר אחד ערכו עלי הכתוב מדבר, או שאර דרשימים, אבל יפתח טעה בפסקוק וזה שנדרך להעלות בתרו לעולה, ואמרו ז"ל דיפתח ופנחס ע"י גдолתם לא רצוי לילך זה זהה, כדי להתריד נדרו ונענשו שניהם. וכן בדוד המלך רצוי לפסל מפני שהוא מצד אמו ממואב והיה רעש גדול על זה, עד שדרשו עמו ולעומוניה ממואב ולא מוואבית, וכן עד שדרשו וחיה בהם ולא שימוטה בהם היו שותבים בשבת ולא עמדו על נפשם אף אם השונא בא עליהם ורוגם, ומסתמא דגס בשביל cholha שב"ס לא חללו את השבת, והם דברים הנוגאים בכל יום. אבל חוץ מכל זאת, כאן גני עין בעין בשום אופן א"א להעמיד דעת הרמב"ם ז"ל, דהרוי האי קרא בנגיפות אשerra כתיב, ואם יהי' אסוע, ונתקת נפש תחת נפש, עין תחת עין וכו', והנה בנפש בנפש פלייגי אי נפש ממש או ממש, ותלו בפלוגתא דר"ש ורבנן, בנטכוון להרוג את זה והורג את זה, או פטור או חייב, ואיך יפרנס הרמב"ם פלוגתא זו דאם עין בעין, ידעו באיזו דרך ג"כ דיני מימות משה עד עתה, מהה בנפש בנפש לא ידעו איך לדונו, ופליגי ב', ומה תאמר כיוון שאין כבר בטלו סנהדרין ולא דנו דין נפשות, כבש"ס סנהדרין מ"א שהARBעים שנה לפני החרבן בטלו דין נפשות, א"כ גם בעין נמי לא דנו אז, דזאת הוה ג"כ דיני נפשות, במקצת נפש לכל הנפש, וגם אפשר דימות בלקיחתابر, עין או יד או רגל, ובמלוקות פלייגי ר' ישמעאל ורבנן ד"ר ע"א, אבל עין תחת עין דataksh לנפש בנפש, אי עין ממש ודאי דהוה דוקא בבב"ד של ג"ג, ובבלשכת הגזית, כשאר דין נפשות, אם לא שנאמר דמהא גופא שהו דניין אז בחבלות עין יד ורגל כבממון, ש"מ דמעולם היו דניין אותו בממון, וא"כ בנפש נמי נאמר כן דדנו בממון ואיך פלייגו אם חייב מיתה או לא. ולא עוד אלא אמרין שם בחחובל פ"ד ע"א, דר"א אמר עין ממש, ופרק עין ממש ס"ד, דזאיך פלייג על כל הני תנאי אלא דשミニ בעין דמאייק ולא בדמאייק, והני תנאי פלייגו עלי. ואיך אייפליגו אי בדמאייק או בדמאייק, כיון DIDYOU ממעשה בתי דינים שלפניהם, גם זאת דהו ציריכים לדעת אי בדמאייק שמו או בדמאייק. שוב ראיתי בהגהת מהר"ץ חיוט ז"ל בבר"ק פ"ד ע"א שמספרש ג"כ דברי הרמב"ם אלו כמו שפרשתי דכוונתו, דהוה כמו הני י寥פותות דפרי עץ הדר וכדומה, ומפרש דהינו דקשי' על ר"א, איך קאמר עין ממש. אבל הקושיות שהקשתי ושהקשה החוזי' עדיין במקומן עומדות. אלא דבלא"ה יש מבוכה גדולה בדעת הרמב"ם דקרי לכל מה שנדרש ב"ג מדות ד"ס ומחקל ביןם, להלמ"ס ובכמה מהם ע"כ אנו ציריכים לומר דдинם ממש כמפורט בקרא, כמו קידושי כסף ע"פ דكري לי' ד"ס

הקדמה

המחברים. ואם אולי יש את נפשו תירוץ אחר על התוס' והריא"ז זולת סברתי אשר הסברתי, יודיעני ואודה לו, ובלבד שתרכזו "היה" ג"כ סברא ואפלו מדויק, כי הדוחקים רובם אמתאים, אמנים השכליים והמציאות רובם שקר, והם המקרים פנוי האמת ונוראים לבעליהם להחזיק בשקר בתורת ה'. כי רע בעיניהם להחות על האמת ולעזב החריפות שלהם **וזאת המכשלה תחת י"ד החrifים.** ו"ל הריב"ש בתשי' סימן רכ"ט לרבענו מנחים האריך ז"ל "אמנים תדע ותשכיל כי ראוי" לכל חריף ומופלפל לשמרן מאי את הדרך עץ החרים, פן בפלפולו וגגב חרופי יהיו למשיטים מן הישרה נטפל, ומה בצע אס חרב פיפות בידו, חרב חל הגدول, חרב החודרת יordanת ונוקבת עד התהום ובחרים מקדרת ותהי האמת נעדרת - הלא כל יישע וככל חוץ להעמיד התורה ביוישר על מכונה ולא יכרת מעוננה" עכ"ל. ומה שקשה בעינויו שהראתי שהרב ב"ש נעלמו ממנה דברי התוס', והקשה א"כ גם המל"מ יהיו נעלמים ח"ז, וע"כ אמר שצרכיים לפреш פ"י אחר בתוס'. בחיי, כי הראה לי אחד מתלמידי כי הרגיש שעזה"מ שדברי תוס' אלו נעלמו ממל"מ. ותמהני על מעלה זו וכי מפני כן נעקש علينا את דברי התוס' מפשוטם ח"ז, והקדושים האלה ר"ל הב"ש המל"מ הם בעלמא דקשות ונחאה להו שנוציאו שגיאותם, כי שגיאות מי יビין, ולא ח"ז שיגרמו לנו לעוות היישור ולעיקם דברי התוס' מפשוטם ואמותותם, וכן לא יעשה", עכ"ל הטהורה. מתוך הדברים האלה תראה עד כמה בחלה נפשו הטהורה בהאי דרך עקלתו שכדי לקיים דברי האחוריים נעם הדרך לפреш בדבריהם, ממש דשמא מה הוא חכמים ביחס יותר יידעו מה שאין אנו יודעים, דומה בכך, הלא על זה הנאמר: ואל השופט אשר י"ה בימים ההם. והרי תראה דאמר ז"ל בעירובין יג"ב דלמה לא שהוא הלכה בר"מ, משום שלא ירדו לסוף דעתו. אמנים כל זאת אפשר כל זמן שלא הייתה הקבלה והשנואה כתובה וחותומה בעט ברזל וצפורה שמיר, אבל מאחר שההכרח העצום הביא לידי כך לעשיות לتوزע"פ קיום לדורות, אין לנו רשות לשנות אף כקו צ של י"ד בחסכנות והכרעותهن מה שנוצע לפירוש הכתובים, והן מה שנוצע בחסכנות הטבע, כי כל תורותם קודש היא לנו, ואין לו זום ממנה וכמ"כ הרמב"ם בהלכות שחיטה הנ"ל.

והנה דבריו הקדושים צריכים קצר ביאור, כי נראה כסתורין את עצמן שכabb שיקבל סברא אפיו מדויק, כי הדוחקים רובם אמתאים, והוא סתריה גלוּ מני ובי', דסבירא היא תולדה שלכילת ואס הוא דוחקה אינה סברא. ולא עוד אלא דבשו דברי מתרעם הוא בעצמו, על הדוחק שרווח השואל להעמיס בדברי התוס' להוציאו הדברים מפשוטם. אבל דעת כי לעולם הסברא השרה הייתה הגבירה שא"א להסירה ממושלתה, וכדי לקיים את הסברא שא"א להכחישה, נדחקו בלשונות הקדמוניים שהיו מורים לכאות' להיפך. כן היה תמיד מימות המשנה ולהלאה. כן אנו רואים שעשו חכמיינו ז"ל בעלי התלמוד עם המשנה והבריתא, מאחר שלא היה להן רשות לחלוק עליהם, אם נמצא בהן סתריה למימרא דאמורא, ותירצו חסורי מחסרא וכו', או העשה כדי שאומר וכו' וכוכנו בדוחקים בלשונות המשנה כדי להעמיד סברותם השרה והברורה להם. וזה כוונת החת"ס במה שכabb שהדוחקים רובם אמתאים, ר"ל הדוחקים בלשון הראשונים שאנו דוחקים בהם, כדי להעמיד סברת האמת של האחוריים, הם לרוב אמתאים ר"ל אמת הסכinit. אבל כל זאת אנו עושים רק במקומות שנשגר לעילו הדרך רק לחלוק ולסתור הסברא, אבל כדי להעמיד דעת איזו אחרון שאין סברתו מוכחת, ורק כדי שלא נשוו כטועה נכenis דעתו בעדעת הרשונים נגד משמעות לשונם או שנחיה את הסברא השרה, ונבנה גג על גג להמציא דברים שלא היו ולא נבראו, רק כדי להמתיק לשונו של חכם קדמוני כנגד הגןון ז"ל סוללה ופה אמר ALSO ה' הא אחרון בחים עומד לפניו, פשיטה שהיינו דוחין סברתו מכח לשון התוס' או הרשב"א, ועתה בשביל שמות ודבריו נקבעו בדףס, הרי הם מוקדים לנו, ולא הנה לסתור אותם לא מגני ולא מסברא, אין לך שבוע הדעות יותר מזה.

ועיין בנו"ק חאו"ח סימן ל"ה, ד"ה מה שנסתפק ז"ל: "והנה אף אם החוי" היה פ██ק כן, ואטו כל מה שנמצא בתשי' האחוריים

של כלב שוטה. ועכ"פ לפי מעמד חכמת הרמב"ם, אלא רפואה בטבע CIDOU מדרכי הסגולה כמו שדיימה הרמב"ם, ועוד מלפנים מן האימפרונג של הילדים נגד הבלאטערן. ועיין רמב"ז עה"ת פ' חקת על הפסוק ויעש משה נשחשת שכ"י, כי הוא מדרכי התורה שכל מעשה נס בתוך נס תסיר הנזק במקץ ותרפא החולי במלחיא וכו' עי"ש. ובאמת הוא מדרכי הרפואה לרפאות חולין הארץ בארכס עצמו. הן אמת כי הסכמת חכמי הטבע ג"כ אינה אמת מוחלטת, ואפשר יעמוד דור יותר מושכל ויסטורו כל בנייני הקודמים, אבל גם זאת אמת, כי אם לא היה הטענה חכמי התלמוד ע"ה מכרחת אותנו, היינו דינין על פי מעמד החכמה במקומות ובזמן ההוא, כמו שהראתי דאנן דינין רוחח עפ"י אומד הרופאים שבכל זמן וזמן. ואם יאמרו שלמה זה אין תרופה, נהרוג את הרוצח, ולא נאמר להם, גמירי דאי בדרי לי סמא, שאין אנו מכירים אותו עתה חי, כי ע"ז נאמר ואל השופט אשר י"ה בימים ההם וכן פשיטה דאם ז"ל היו עומדים אז על מעמד חכמת הטבע דהוים, לידע שככל בע"ח פרה ורבה, לא היו מותירין להרג כנה בשבת ולא יכול גבינה מותולעת רק בשביב שדורות הקודמים להם היו סוברים שהני בע"ח מניחו קגבלי ונתהו מעצם וכמ"כ הרמב"ם ז"ל, דב"ד מותר לסתור דברי ב"ד הקודמים בזמן אפיו איינו גדול בחכמה ובמנין. ואפיו בפירוש הכתובים ומכ"ש בדברים התלויים בחכמת הטבע, דלא היו חוששים לסתור דבריהם, ממש דשמא מה הוא חכמים ביחס יותר יידעו מה שאין אנו יודעים, דומה בכך, הלא על זה הנאמר: ואל השופט אשר י"ה בימים ההם. והרי תראה דאמר ז"ל בעירובין יג"ב דלמה לא קבעו הלכה בר"מ, משום שלא ירדו לסוף דעתו. אמנים כל זאת אפשר כל זמן שלא הייתה הקבלה והשנואה כתובה וחותומה בעט רברז וצפורה שמיר, אבל מאחר שההכרח העצום הביא לידי כך לעשיות לتوزע"פ קיומם לדורות, אין לנו רשות לשנות אף כקו צ של י"ד בחסכנות והכרעותן מה שנוצע לפירוש הכתובים, והן מה שנוצע בחסכנות הטבע, כי כל תורותם קודש היא לנו, ואין לו זום ממנה וכמ"כ הרמב"ם בהלכות שחיטה הנ"ל.

אבל דעת כי עיין זה אחרי שעברו עליינו לפני שנים גלות ונידויים, המית בתוכנו את ההגון הישר וכח הביקור, והolidך דרכ פלפל הרחוק מדרך החכמה, כרחוק מזרחה ממערב. וכבר צוחו ע"ז רבותינו גדולי האחוריים אשר ראו בשבר בת עמנון, איך הינו לבז וקלון בעניין כל בעל דעה ישרה. ולא אביה באזה דעת המבקרים החדשניים שאין לי עסוק בהם ועםם ובهمו, אבל נאמנו עלי דברי צדיק ונאמן, גדול לי יהודים החדרדים, עמוד ההוראה שבדור אחרון, ה"ח ק"ז בעל החת"ס ז"ל מה שכabb בעניין זה, והוא בתשובה הנדפסת בסוף חדש מס' כתובות, והוא לרבות אחד מפלולפל שרache לדחקו לכנוס עמו בפלפולא רבה, ז"ל הטעור: "מאז שמות גדר בפניהם מבלי השב על קoshi" כי אם פ"א וכו' ואלפים קושיות מתוגוללים כת בעורה"ר בbatis מדרשות בכל יום כי לקו צר שכלנו אין אנתנו יודע עד מה וכו'. אמנים לכבודו הגדול אשוב רק על אופן שביל פלפלול, לא על העיקר. כי מה זה דרך לאמרו: תדע מכח קושי מוחר פלוני שהוא סbor כמוני, דאלת"ה לא היה פלוני מקשה מיד, הימנותה קאמינה שגם מעלה ידי חישוב וספרן אצלי כמו אותו שהביא ראי' ממן, אלא שאין שכלי גנטה לקבל הסברא יאמרנה מי שייאمرנה. ואני משווה פנים בהלכה. ועתה אשאלחו יודענני אלו הוה המחבר ההוא קיים ועובד לפני, והקשה לי קושי' שלו, והייתי ממהר לצב סברתו. והבאתי לי ראי' דאל"כ תקשה קושי פלונית על התוס'. ועל הריא"ז קושי' פלונית, אלא שמע מינה הם סברו כסברתי, ונראה מי נדחה מפני מי, התוס' והריא"ז או

הטעות הפרושה לרגלי כל אדם. אבל כך היא דרכה של תורה, זה בונה והשני בא אחריו ומבקר דבריו, ומוציאה הפסולת מתוך האוכל כדי למצאה את האמת אהובתו מכל, ואם שכלו, והשגותו, וראייתו מכך יוציאו אותו לשטור בניו של ראשון, הוא סטורו ואני עושה שקר בנפשו ובנפש המחבר, לבנות בניו של רעע הלאה, גג על גג, כי בזה מזיך להענין ומזיך גם להמחבר ההוא, המציג עולם האמת, שגרם ע"י טעותו להחזיק בשקר. וכן אמרו חז"ל במשנה פ"ה דאבות ד' מדות ביישנים לפני חכמים, סוג ומשפע בעקבותיו, ידעת כי כאשר יבוא דבריו בדף, יפרוץ הרבה בדברי הפסקים והראשונים. כי אף שהיה ציס"ע וחסיד ופרש גדול ועצום בתורה ועצום התמדתו היה דבר פלא בצרור גודל חריפותו ובקיאותו, ידעת כי כאשר יבוא דבריו בדף, **יפרוץ הרבה בדברי הפסקים והראשונים**. כי אם שהיה ציס"ע וחסיד ופרש גדול היה לו לב אמיץ בגברים, ולא נשא פנים לנדרי הראשונים, והוא נקל בעיניו לסתור דבריהם ולהרים ישודותיהם, כאשר תראה אשר הוכחתיו בחבירו נוב"ק חלק או"ח סימן ל"ח, ואmens לע"ע הוא ב"ע העליון בישיבה של מעלה, ובלי ספק הוא משתעשע שם עמהם, אף כי השיג עליהם, כי כוונתו ה"י לש"ש עכ"ל הזהב.

הרוי תראה כי עוד ביוםיהם הם היו דרכי הלימוד של הגאנונים האמתאים לבורר וללבן לחקר ולדרוש אחר האמת ביל"ש מושא פנים. אבל מאז וע"ע אין נפלנו מאה ועשר מעלות אחרוני. כי אין דורש ואין מבקש, אין חוקר ואין מברך ואין סוטר, רק בונה גג על גג. כי כל מה שנדרס שחזור ע"ג לבן עליין אין להשיב, וההדרסה מצטייל לכל מאן דהוא, והספרים החדשניים יציצו כעשב השדה. ואם המצא ימציא איש אחד יוצאה מן הכלל הרוצה בעבר את הקוצים, ולנכש את הפסולת, הרוי הוא נדונן זיקון מרירה, וכוקצ' בנטיעות ח"ו, וע"כ מלאה הארץ חנופה לככוש הדעת תחת יד בעלי זרע ולשון מדברת המוכנים בכל עת להכות בשבט אפס, את כל מי שמתנגד לדעתם, וכל אלם גבר בחנים יהומם אדם המעליה בכל נשק האמת והשלול והסביר, תחת לסתור דבריו בראיות נכחות, ותחת להעמיד למוד נגד למוד, מחשבה מול מחשבה, הנה מסתפקים לצאת נגדו במצב נחוצה במלשיניות, רכילות לה"ר וכדומה מהאמצעים השפילים של אנשים חסרי מוסר ונדרדי דעת שלמה.

ואני הגבר נסתיי בכל אלה, כי רב בו שבתי בימי חי, ותלי"ת לא מצאו בי ובב' כל און, כי קמו בי לרדרפני, אבל רק מפני שדרך למודי לא יטעם לחיים וקשה עליהם לשמעו הגינוי המברך דעת שלפני בili משוא פנים ע"כ חקרו עלי רבים לרדרפני חנס. ואני על כל גל וגלו ענתתי ראשי והייתי תמיד מן השומעים חרפתם ואני ממשיבים, אבל בשיטת למודי עמדתי עםוד ברזיל ולא הנחתיה בשביב לילתם של אלין, ואדרבא בו מצאת כי רוחני נופש על כל התלאות, ותלי"ת לא יגעתי ליריק, כאשר יראה כל המעיין בצדκ בחבוריו זה אשר אני נותן לפניו החכמים השלימים ונובנים המבקשים האמת ולהאבת האמת, צריך אני להחזיק טוביה להני המחרפים, כי ע"י התנדותם, טרחותי ויגעתי לחק עניינים בראיות כראוי זה, כי אדמה בנפשי שככל מקום שהשגתני על רבוינו הקודמים לנו ע"ל כוונתי האמת, כי רמות רוחא אז הוא בערות מאין כmo, ובפרט שהוא סטור את דרכי מכל וכל. כי מה שהרבה בתמיינע עז להציג הוא בבניי על היסוד, שככל אדם עלול לטעתו, אפילו הגדור שבגדלים, שהרי משה רבנו גופי טעה בהמה שדן מעצמו, בשער של אהרון ואחרון העמידו על האמת. הרוי אכן אדם בארץ שלא יחתיא המטרה לפעמים, ואין זאת גנאי לשום אדם אם יטעה, אם הטיעות היא מלטה דלא שכחיא אצלו, ועל דא סמייכתי לבקר ולהשיג לפוי שכלי והבנתני. אבל אין רצוני שיקבלו דבריו גם אחר הבאותם בדף ואחרי שתאוסף נפשי, כאשר יעלה ברצונו הבורא יתברך. אבל אדרבא יבדקו אחרי עד מקום שדים מגעת, ובלי ספק ימצאו דברים רבים שלא כוונתי בהם את האמת אשר מחתמת שהאדם משוחח מדבריו ומרעינוונו גם אני לא יכולתי להשמר מושחת

הקדמה

ביראת אלקים, והי' לפלא בבית מדרשו של רבו הראשון הגאון האדור מה"ז בער מיקאלש צ"ל בתהיליות ובתפלתו שהיתה רטובה מבכי ודמעות בזיותbihמ"ד, והי' למופת לכל בני גילה. גם עוד מימי בחרותו בפ"ב נаг בטבילות, דבר שהי' אז לפלא ויצא מן הכלל. וחוץ מיראותו ודקותונו בה' ובתורתו, הצעין בענות רוח וטובת לב, יצא מגדר הממצוע. תמיד בקש התחרבות עם חבירים ענימים ודלים, ועשה עליהם צדקה וחסד בכל עת. מנהגו היה לתת בכל שנה בגדי - חלקוק וуд בגדי העליון - לבחרים ענימים. עם חבריו אלה גם אחר חתונתו, כאשר כבר ישב על כסא רבענות בק"ק י"נק, התהלך באהבה ואחותה, זכר אותו שלא אצ' לפרט מהרשות כמושהו, ושלח להם בכל רוגל ומינה יפה יותר מכדי יכולתו. נפשו הייתה כעפר לכל ולא היתה גנאי בעיניו, לשמש אורחיה מי שיהי, והוא תמיד מן הנעלבים ואין עולבים.

עוד בימי בחרותו היה מנהגו, לרשותו בפנסס כל מעשייו מיד' יום ביום. בו בא לחשבו עם נפשו, בו מצא אח"כ מראה חייו הפנימיים, כי אפילו מחשבה לא טובה רשם שם. ואספра מעשה שהיה כפי ששמעתיה מפי אמו"ר צ"ל שלמד אצל רבו האחרון ק"ד בעל הכתב סופר צ"ל, והיה אז בן עשרים, נתן רבו צ"ל עניינו בו לטובה, כי היה מן הבחרים המשולמים במדעים וגם מתהיג בחסידות, ורצה רבו לתהות על קנקנו לראות אם תוכו כבר, لكن אשר נסע בקץ לעירגעו על אייה שבאות, קרא לו שישע עמו, חוץ מהבחור המשמשו א"א ז"ל נתרצה בשמחת הלב, להיות בצוותא חדא עם רבו. וכי היום וא"א יצא מן החדר שדרו בו, בעת שרבו ישן מעט אחר הצהרים ושכח לסגור את הארץ אשר בו הוה מונח הפנסס הנ"ל. וייה בבאו החדרה אחר עבר זמן מה, וימצא את רבו קורא בגליגונטי ויחרד חרדה גדולה, וכמעט פרחה נשמהו מבלהה. כי מובן מאליו כי שם נרשמו עניינים שונים ומחשבות שונות, כי באמונה שלמה חשב עם نفسه, ו Sherman בسود ולא הוה מראהו לשום אדם بعد כל הון וק"ז לרבו. (ובפרט שהיה כתוב בו שהוא משתוקק לישא את אחותו רבו. אשר בימים מעתים אח"כ שבקה לך חיים בעודה באבה בתולה בת חי' שנים). ויפול לפני רבו ייך ומתחנן לו שלא עשה זאת לקרוא הדברים. ורבו לא קם ומאנכו עד שקרה כל הכתוב בפנסס מוריא ועד גמירותו, וכאשר החלים קרייתו יצא ואבא אל חדר הסמוך ומסר את הפנסס לידי תלמידו ונש��ו על ראשו ואמר לו זהה"ל: "cókol יפה ומום אין בך" ומאותו שעה ואילך היה תלמידו האיש טודו וועץ הפנימי בכל ענייני הישיבה ושאר עניינים, וכאשר שאל אותו גיטו זקני הכהן ג"מו"ה דוד צבי ע"פ ז"ל, האם כשר הדבר בעניינו שיתן בטו הבהיר אמר מורתו ריזל ע"ה לאיש זהה לאשה, השיב לו: דע כי אם היה לי בית שהגע לפרקה לא הייתה בא למדה או לשאול ממוני עצה בדבר זה.

התנהגותו בעבודת ה' הייתה בהצען לכת ובתשוכה גדולה אחר המצוות פ"א לא היה בנמצא בפסח חזרת (סלאט) שהוא מצוה מן המובהר למרור מבואר ליד תלמידו ונש��ו על ראשו ע"ח סימן תע"ג ונתן לטרייביהו גערטערנער דינר זהב بعد איזו קלחים סלאט. וכשנודע זאת לרבים ע"י המוכר, לעוז עליו בני עירו, ונצטער הרבה על שנודע הדבר.

בנסיעותיו על הדרכן שהי' בימים ההם לרוב בעגלה, הי' תמיד מוחר להתפלל בעשרה, ע"פ שהיה מוכחה להעתכט ע"ז שעה או שתים, ולהושיף לבעל העגלה כמה דינרין על שכרו. ואף אם לא

הישר מכיריה שהוא כך, לא סבירה כרסית אלא סבירה מבוארת לכל בר דעת, אז אנו מוחיבים לישב לשון הראשון החוא או המאמר בש"ס, אפילו בדוחק, למען לא נצטרך לווז מסבתרתינו הישרה והאמתית, וכך ררכו דרך זו הקדמוניים ז"ל, ודוחקים כאלה רובם אמותיים, ר"ל אמת הסכמי.

אמנם להלכה ולמעשה, ודאי אכן לאו מדברי והסכנות הפסיקים המקובלים אצלנו מדור דור, אף שלפי אבורי והבנתינו יש לפפק בדבריהם אבל מ"מ מהני לנו בירור הפסק הלאה, נגד המוסכם בפסקים לצרפו במקום שיש עוד מקום להקל וכדומה. ובפרט נחוץ מאד לידע אצל כל דבר הראת או"ה, אם הנדון הוא דוריינית או דרבנן, ובדבר זה נסתם כל חזו ונערכו הפרשיות והתחומין, עד שקשה מאד לידע, עד היכן הוא דוריינית ומתי מוחיל הדרבן, ובש"ס גופי ובראשונים תמצא פלוגות נוראות בזה. ועל כל זה נתתי לבני חברו זה, לבירר וללבן עד מקום שידי יד מהגעת. ובתפללה למשה אסיים יהא רעווא קדם אבוח דשמיא יתברך, שלא אכשל בדבר הלכה, ושלא אומר דבר שלא כרצונו יתברך, ובזכות אבותי הקדושים נ"ע אוכי"ר.

איתא בירושלמי פ"ו דפסחים, כל תורה שאין עמה בית אב אינה תורה, - ונראה כונתו כי מלפני זאת בישראל שرك יחויסי כהונה ולוי היו מורים לעם וכדתכיב בקרא, ירו משפטיך לעקב ותורתך לישראל, וכתיב ושפתי כהן ישרמו דעת תורה יבקש מפיו, כי בשבט הלוי בהר ה' להיות החכמה העילונה שופעת עליהם תמיד והמה מסוגלים מצד קדושת מקורות ותולדתם לדון ולהוראות. ועיין בתשי' חת"ס סוף חאו"ח מש"כ להגאון מהר"ץ חיוט. וא"פ שכתבר תורה וחכמה מונח לכל מי שיריצה לצות בו, בכל זאת מצוה לכתלה עכ"פ בכהנים ולויים, וכן נדרש על הקרא, אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר הי"ו וכו', מצוה בכהנים הלוים ואם לא ימצא בהם מי שראו"י רק איז, ואל השופט. וזאת היה לחיזוק תושבע"פ, כי מסתמא בראש רכען דאבוח וילך בעקבות אבותיהם, וכן גם אחר שגלו מארצינו, ונוטל כתר התורה מעיל רראש הכהנים, מ"מ ראיינו שהتورה היתה מהזרת על אכסני' שלה, דור אחר דור. ויש לדרש סמכון אל הכהנים הלוים ואל השופט, שופט דומי' דכהנים מה כהנים מיהיחסים, אף השופט שהוא ממיוחסים شبישראל. וזה כונת הירושלמי הנ"ל דכל תורה שאין עמה בית אב, אינה תורה, וכן אמרו במדרש למה נמשלו ישראל לגפן, מה הגפן היא חיה ונשענת על עצים מותים, כך ישראל הם חיים ונשענים על המותים, (מד"ר שמוט פמ"ד) וכן מדרכי מחברנו להקדים לפרי שכם, תולדותיהם וקורותיהם למען ידע מבטן מי יצא הדברים, ולא אשנה גם אנכי את מנהגם, ובפרט שמצות כבוד או"א שאנו מוחיבים בה גם לאחר מותם, מביאתנו לידי כך, בספר מקצת שבחי אחאמו"ר הגאון ר' אברהם בן אידל ז"ל שהיה ג"כ רבינו מובהק, גם לעזן יהי' דברי אלה מדרכיו של אחאמו"ר הגאון ז"ל מוצקים וקיימים, לזכור עולם ליווצאי חלצי, בני ובנותי, חתני וכלהי ולבניהם אחריםם, ושמרו דרך אבותם לעשרות צדקה ומשפט, ולא יעדמו קרוסולם מדרך התורה והמצוות, מען יטב להם ולבניהם אחריםם.

אמו"ר ז"ל נולד בשנת תק"ה בכפר קטן סמוך לראענברג (בשלואו אקייע) אבי מה"ז יקוטיאל ואמו מרת אידל ע"ה, שניהם היו צדיקים וישראלים, תמיימי דרכן, וגדלו את בניהם בעושר וכבוד, על ברכי התורה והיראה. ובבנם אברהם בעודו בילדותו נרא בו טהרת הנפש וזה לבב, כי היה מסור בכל גופו ונפשו ומאודו ל תורה ולעבדוה ולגמ"ח, עוד בימי נעוריו. חוץ מהתמדתו הנפלאה הצעין

לויע"פ שיגעתו ומצאות תאמין, אבל רק אחרי גיעה שנים רבות, ורק עלת זקנותו יזכה לגדרות. זה שאמר צדיק כתמר יפרת, דהינו שמתחליל לפרוח ומיד הארץ לבנון ישנה, בעודו באבו יתגדל שלו. אבל זה אינו רק בבני לוי המיעדים לכך מהריו ולידם, כי בהם תמצא, "שותלים בבית ה' אלו תנוקות של בית ובך" אתמול ראייתי אותם בבית רבן בתור תנוקות, ולאחר בחזרות אלקינו יפרחו שעומדים ומשמשים בעזירה עומדים בראש העם ותורה תבוקש מפיהם, והיינו יפרחו את אחרים. וכן מצינו בנה ואברם. כי בנח שהי' חטר מגען צדיקים ושירים למק' ומושלח, מתחלה ימי חייו נקרא צדיק, וצדיק תמיד, וכותב ונח מצא חן בעני ה' מציאה מצאה שבא צדקתו ללא عمل וגעה, אבל אברהם שהי' בן תרכז ה' ציריך לעמוד בעשר נסיוונות עד שקראו הוא יתברך ירא אלקים כי בעקידה נסיוון העשيري כתיב עתה ידעת כי ירא אלקים אתה. ומה מאד יומתקוanza בזה דברי המדרש סוף פרשת נת, א"ר סימון ג' מציאות מצא הקב"ה בעולם אברהם, דוד, וישראל. אברם דכתיב ומיצאת את לבבו נאמן לפניך, דוד דכתיב מצאתי את דוד עבדי, וישראל דכתוב ענבים במדבר מצאתי לישראל איתובין חבירי לר' סימון, הלא כתוב ונח מצא חן בעני ה', אמר להם הוא מצא אבל הקב"ה לא מצא, עכ"ל. והכוונה מבוארת באברהם הקב"ה מצא עיין מצאה הבאה בהסת הדעת כי דרשו עליו במדרשי מי יtan טהור מטמא, אברהם מתרח, וכן דוד שהי' אדמוני, ואמרו עליו שבן שפהה הוא ומצד אמו מואבי עד שהוזכרו להתרו לבא בקהל, ולדרוש מואבי ולא מואבית,ומי הי' יכול לחשב עליו שישי' נעים אמירות ישראל, ולו המלוכה, והי' כמצאה לפני הקב"ה, וכן ישראל במדבר כי עם לווע' יצא ממצרים ובعود ימים היהודיה לקדשו ישראל ממשלותו, ואמרו במדרשי לעיל והי' בשלח פרעה מי צוחוו, פרעה צוחוו ובראותו את העם דגים דגים, נסעים ביד רמה להיות מלוכת כהנים וגוי קדוש, והמשל הדבר לבעל שדה שבו תל ומכוzo בזול והלוקח הסיר התל וסקלה ונטעה, עד שנעשה גן הدسים, ולכן מצא הקב"ה מצאה בישראל. ופרק מנה דכתוב ונח מצא חן, ומתרץ לי' שפי', היא מצא כי בלי' עמל זכה להיות חשוב בעני המלך אבל הקב"ה לא מצא בו מצאה, כי מעותד הי' להיות צדיק ונאמן מצד מה שטרחו אבותיו בשביilo.

סדר למדו של אמור"ר ז"ל הי' מס' ר"ה וימתא או סוכה באלו ותשורי, מגילה על פורים, פסחים על פסח, שבועות על חג השבעות, תענית על ת"ב וכלו עם פסקי הרא"ש ז"ל. בכל לילה קודם שעלה למטה פרק משניות, ובכל יום שעור עיון, חז' משות'ת הבאים לפני מהמבקשים תורה מפיו. ורבו השני הגאון העזום מהי' שלמה קוגוטש ז"ל, כאשר הציע לפני איזה שאלה בפלפולא רבה בעודו עיר לימים רב בק"ק יינק תאצ"ו, השיב לו בזאה". מובהחני בז' שבימי לא כבירים תהא' מהמנשאים. - מעות שהי' בין עשר היה לומד עמי כל עניין עמוק שבא לפני הן בא"ה והן בטיקון עגנות, גיטין וקדושים. ואף שגעונו עלי היו גדולים באשר הייתה לו בז' חד הינה דרכו לעוררני משינת הילדים כמה שעות קודם עלות השחר והביא לי למටה מים לרחצה ו Kapoorע חם, וישבנו אח"כ למד יחיד, כל דבר בעיון גמור אפילו עניינים העמוקים והרחוקים מדעת ילדים, עד שיכלתי לפלפל אם הרבנים ות"ח שעברו דרך עירנו בשמות גיטין ותק"ע ענינים, שאין יד כל בחור ממשמש בהם עוד לפני שנעשתי בר מצוה, עד שהגה"ק מהר"מ פאנעט ז"ל מಡש שלח לי כתוב חבר לבר מצוה נגד רצון אמור"ר ז"ל. ודרכי היה לפלפל עם הרבנים שדרשו בבית הכנסת, עד שהגה"ק ר' הלל ליכטנשטיין זצ"ל, בקש מני שלא לעשות כן עמו כי עיקר

עלתה בידו אחר כל הטורה להמציא צבור להתפלל, שמה עכ"פ על שחشب לעשות מצוה. והיה רגיל לפרש בזה מאמר נפלא בברכות מ"ז ע"ב אר"ה תשעה וארון מצטרפין, א"ל ר"ג וארון גברא הו, אלא ארא"ה תשעה וראיין עשרה מצטרפין, ומאמר צדיק ואמרי לה כי מכני ומבדרי, ופרש"ז ז"ל סתום וחתום, והמאמר צדיק באור, ואמר הוא ז"ל בכוונת ר"ה שבא לפרש דבריו הראשונים דתשעה וארון מצטרפין. דנהה הרבה פעמים באים תשעה יחד למנין, ואם יחסר להם אחד הם מתפזרים לבקש, ולהזoor אחר העשيري, ובתוך כך בא אחד, אבל הנה מפוזריםAnna ואנה עיין' כ' נפרדה החבילה. ופעמים יראים להתפזר וממ庭נים על העשירי בחשבם שע"י שיתפרדו בתוך כך יבא אחד ולא ימצאים וילך לו אבל העשירי לא בא ונתבטל המנון, ואלו היו מוחזרים אחרים, היו מוצאים אחד להשלים המנון. שמא תאמר שאלו ואלו לא יקבעו שכר كالו התפללו בעשרה, ע"ז אמר ר"ה דליתא, דט' כה'ג מצטרפין, ודבר זה למדנו מן הארנו, דאמרו ז"ל שם דף ח' עכ"ב דلوחות ושברי לוחות מונחים בארון, וילפו מזה שייארו בזקן שכח תלמודו, לכל שנאנס ולא עלתה בידו חשבין לי' כלו עשו, וא"כ גם לגבי תפלת הצבור כל שהוא תשעה והתאמזו להשלים המנון ולא עלתה בידם, ע"י מה שלמדין מהארנו מצטרף להחשב כאלו הי' עשרה. ור"ג דלא הבין המליצה הלאו, נתקשה בדבר וכי ארנו גברא הו, ופיר' לו ר"ה דבריו דכוונתו על תשעה שנראין בעשרה, והיכי דמי, או דמכני וממ庭נים שעיה או שתים על העשירי ולא בא, או דמבדרי לחזור אחר העשירי ע"ז נפרדה החבילה, כי בנתים בא אחד והלך לו, כיון שלא מצאים במקומות כלל אופן מצטרפין כלו הי' עשרה, מארון דילפין מנין' חשב לעשות מצואה ולא עשה מקבל שכר كالו עשהה. (ועיין Tos' שבת לב ע"ד ד"ה על שקורין לאורה"ק ארנה שכטבו ע"ג דבכל דוכתני קרי לי' תיבה כמו העובר לפני התיבה, היורד לפני התיבה או"י אשכחן נמי דקרוי לי' ארנו כדאמר תשעה וארון מצטרפין עכ"ל. ולפי פירוש אמור"ר ז"ל, אין مكان ראי' דהכא על ארון דמשה קאי' שמשם נלמד חשב לעשות מצואה וכו').

אותי בנו ייחדו כל כחווי הרוחניים פזר עלי להדריכני וללמדני וקיים בי מצות ושננתם לבניך לדבר בס בכל יכלתו, כבר ד' שנים הiliaryי כאשר התחליל למדני האלפה ביתה ולא רצתה למסור דבר זה למלמדי בית הספר החדשים מטעם הדיע. וכמה פעמים ספר לי' שכאשר הראה לי אותן שי"ז ואמר לי: ראהبني לאות זה יש ג' ראשון והוא נקראת שי"ז אמרת לו מני וביק' ק' ממני שיש לי רק ראש אחד על השין' שיש לה ג' ראשך הלהצה לעניין אחד, ואמר לامي ע"ה: מובטחני שבננו זה יהי' גדול בישראל, כי מי שמע מילך כבר ארבע שנים לימוד ק' שהוא היקש שכלי מדעתה דנספי'. חז' ממה שלמדתי בחדר חומש רשי' וגמרה, למד הוא ג' עמי, וכאשר הייתה כבן תשע כבר ישבתה בין הבחרים לשמעו שערוי. בחדשוינו מן העת היא הביא כמה פעמים קושיות ופלפולים ממני, לא פעם אחת שמעתי מאחורי הדלת אחר השעור באמור' לאמי ע"ה "אשר يولדי" רגיל הי' לאמר לי שלא יהי' לבני גס עלי על שאני מצלה בלמידה, ואמר: דע כי אבותיך כבשו לפניך הדרך והמה טrho ויגעו בעבורך והتورה מחזורת על אכסניה שלה ופירש בז' דברי המדרש. צדיק כתמר יפרח הארץ לבנון ישגה אלו בני לוי. שתולים בבית ה' אלו תשב"ר, בחזרות אלקינו יפריחו, שעומדים ומשמשים בעזירה. ובאר הוא כונתו דבני לי' שנטקדשו מבחן בטרם נוצרו בכל געיו מדורגה למדרגה בעלי עמל וטורח הרבה עד שנעשנו גדולים בעודם עולי ימים, משא"כ מי שאינו מבני

הקדמה

כ"י בנק זה יתבעיד בעזר הש"ת לאילנא רבא. ובעת פטירת אביו ז"ל הייתה א"מ ע"ה בת מ"ט שנים. ונשארה אלמנה ל"א שנים, ולא רצחה להנשא שנית רק לשאר אצל, בהנה יחידה ואצל בתה יחידתה, אחותה היקרה אשת חיל המפורסמת בצדקה מרמת מרים גיטל תחיה שדרה חדש וכעת פה, ונפטרת אמי מורתיה ע"ה ביום י' מרחשון שנת תרס"ט.

והנה מקורות חי אבותי וקורות חי, אלו הייתה כונתי לפרطن ולספרן כלו, הייתי צריך לחבר חבר גדול, אבל לא בא זהה חפצתי ורק ראש פרקים נתתי לפני הקורא כדי להודיע כי מגע גודלים אני וגוגדלתי בבית מלא תורה ויראות ה' וכל תורהני, מראשית למועד, קיבלתי מאammo"ר ז"ל, כי חוץ מאיזה חדש שחייתי בפ"ב בסוף מי ק"ד בעל הכת"ס ז"ל לא שמשתי אצל שום רב אחר, ומעט בואי הנה עם אבותי ז"ל בגין שבע שנים, לא עזבתי את עיר רק באקראי, ואני מלא תודה לבני קהלתי הון לאותם ב"ב שכבר שבקו לו חיים והן לאותם חיים אנתנו ה' יאריך ימיהם, כי שליל ושל אבי זצ"ל שלהם. ואני רוצה להזכיר שמות פרטיהם מכמה טעמיים אבל דרך כלל ארככם בברכה משילשת והוא רועא שיטקיים בהם ובזערם אחרים הם הנ בטחות שכפי דברי זצ"ל התנבאו נביינו עליהם, שכן אמרו: כל הטובות שהתנבאו הוי למחזיק תורה ומקבידה וקראת שם חבירו זה **"דור רביעי"** באשר אני הראשון שבדור הרביעי להחת"ס ז"ל, ושמו הקדוש בקרבי, ואוקה שלא ימוש בי ובתורתי אפילו אם שגיתי לפעים, ואע"פ שהשגתי גם על דבריו הקדושים, הלא דברי קדשו שהבאתי לעיל הוי לי לעינים ועליהם קסמיינה. זוכתו הגדול זכות שאמר אבותי הקדושים אחורי עמוד לי שלא אבוש ולא אכלם ולא בעוה"ז ולא בעוה"ב, ואזיכה לדוד ולהוציא שאר חדש דהינו על רוב סוגיות הש"ס, וכמה מאות ש"ת ודרכי אגדה, שהם ATI בכתובים ושלא תמש התורה הזאת מפי זרוי זרע זראי ע"ע אוכ"ר.

תכלית דרשתו דברי מוסר ולא פלפול הלכה. ועוררני ללמידה בכל יום ספרי מוסר כי לא המדרש עיקר אלא המעשה. ודברי קדשו בהבט קודש עשו עלי רושם גדול.

אממו"ר ז"ל ברב צדクトו גזר אומר להשיאני אשה בן י"ח שנים לקיים דברי חז"ל בן שמונה עשרה לחופה ואני נולדתי בב"פ כ"א אדר ראשון תרט"ז ובשנת תרל"ד בל"ג בעומר נכנסתי לחופה עם זוגתי הצדקה המפורסמת בכרשו מעשה ומדותיה מרת צבי תה". ואחר שלש שנים ומחצה עבר ב חנוכה תרל"ח נבחרתי לרבי מה קהلت ז"ו, למלאות מקום אבי מורי ז"ל שנפטר ביום כ"ב כסלו שנה הנ"ל בן י"ב שנים אחרי שישב בברנות ביבנין י"א שנים ופה עירנו י"ד שנים. **תנצ"ב** ואחותו יגון עלו ועכ"א.

מצדامي אמי דור רביעי מהחת"ס ז"ל. זקנתי הצדקה המפורסמת מורת הינדל ע"ה, הייתה בתו הגדולה, ואני מורת ריצל ע"ה, הייתה בכוורה לאמה, ואני הייתי הראשון שבדור הרביעי החת"ס ז"ל, אמי מורת ע"ה הייתה בת י"ב שנים בעת פטירת החת"ס וזה היה אהובה עליו ביותר, ובכלليل שבת קודש בעית זמירות אשת חיל, תפס בידה וטיל עמה בחדרו. היא הייתה מוחכמת ביותר ומלומדת אהבת תורה בכל לבה כאשר ראתה זאת בבית אביה והיתה משגחת עלי מaad שלא אבטל זמני. והרבה פעמים הייתה קובלת על בעלה באמירה אליו: רואה אני הון בלמודך עם התלמידים והן בנסיון אין משגיח על בנק ייחיך כראוי. והרבה פעמים הייתה קובלת עלי לפני אammo"ר ז"ל לאמר לו: דע כי לאחר הצהרים בעת ישנת, לא למד בנק מאומה, כי על דברת תוכי אחד פלפל עם הבוחר החוזר עמו על הפשט, ובזה עברו ב' שעות יקרות, ולמה אתה נותן לו בחור שאינו ידוע להסביר לו כראוי, ויהי מנוצח ממנו. וא"א השיב לה תמיד על תרומותיה: אל תdaggi

פתחה

לهمبشر נחירה כלל, ולר"ע לא איתסר להםبشر תאהה במדבר, ובפירוש האי פלוגתא, מחלוקת רשי' תוס' ורמב"ס ז"ל. וטרם שנבוא לביאור הני שלש שיטות נברת תחהה ענן נחירה מה טיבה כי גס בזה ראיתי מבוכה גדולה.

ורשי' בפ' השוחט כ"ז ע"ב כתוב דאפיקו אי יפלין מושפך את דמו דאין שחיתה לעוף מן התורה עכ"פ נחירה בסמנים בעין, וכונתו דושפך דהכא דכתיב אחריו וכשהו בעפר ע"כ הוצאת הדם ממש קאמר, וכיון דהתורה הקפידה על הוצאת הדם, פשיטה לא שכונתה השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיחה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل יrhoץ בפנים כמובן, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאר עיין חכמים.

דזוקה במקומות הסימנים יש לקיים את זאת, אבל ראיית בתוי"ט על המשנה لكمן פ"ה דהנחר והמעקר שכטב דהנחרה אינה נוגעת בסימנים כלל עיי"ש. ודבריו תמהין מאד, חדא שהוא נגד דברי רבוינו רשי' ותוס' שכטו בכמה מקומות במס' זו דהנחרה בסימנים זהה, ועוד אדם אפשר לקיים ושפך ע"י חתיכת ורידין בלי לנגע בסימנים, באופן דבעמshaה נחירה אין בה מעשה טרפה אלא הוצאת דם הנפש, או פשיטה דאסורה היה להחנק בשיקcisים שהוא מעשה טרפה שאסורה להם במדבר, כיון שלא שיך לנחירה ומילא, דשיטה היהת אסורה להם במדבר משום דמייד שניקב הושט מעשה טרפה, והי' השחיטה בבהמה בקדשים כמו מליקה בעוף ושניות בחולין אסורים היו, דבר זו שלא נזכר בשום מקום, אלא ודאי דהנחרה ג"כ בסימנים היה, כי בלא הכרת סימני הצואר אין הדם נשפך בשפע מן הוירידין אלא דכפי הנראה נתמך התוי"ט בדברי רשי' י"ז ע"א ד"ה הנחר ש', דנחרה היינו קרוע לארכיה מנחריים עד החזה עכ"ל, دمشמעו לכארו' בלי נקובת סימנים, אבל זאת א"א, דהרי רשי' בעצמו במקומות הנ"ל לא כתוב כן, וגם על משנה זו لكمן פ"א ע"ב ד"ה הנחר והמעקר, מוסיף רשי' ז"ל "סימנים", הרי דקאי גם אגהור ומפרש דנחרה בסימנים, ובדף פ"ה ע"ב ד"ה נחרו פ"י, "חנקו" הרי דבעין סימנים בנחירה, וכן באמת דברי רשי' תמהין بما ש' דנחרה היינו קרוע לארכיה, ומה שמדליק לשון נחירה ואומר כי יסודה מנהרים, לפ"ד נהפוּחוא, דנחרים מלשון נחירה שיסודה "חוּר" והיינו נקב, ונקרווא נקי החוטם נחריים על שם שני הנקבים, ונרדף עם "דקורה" יונקירה" וכולן פירושן תחיבת הסcinן או הרומח בחזקה, והיינו דרשׁה וגיטרא, וזה הוחילוק שבין שחיטה לנחירה כי שניהם עופר במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילתן דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשkil וטרוי' בסוגי, איך שאלש שיטות גדלות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד ואחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבינו אל, ר'יש' ור'ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשף תאכלبشر, וכי ירחק ממק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר'יש' סובר דפרשה זוأتא להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור'ע סובר דאתא לאסורה להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתר עיין מה שכתבתי שם ומצאת עונג נפש.

אית' נחוץ לפתוח שער הפתיחה לפרקם הראשונים המדברים מעין שחיטה וטרפה, באשר זכיתו לגלוות עמוקות, בפרט בשיטת הרמב"ס ז"ל, דברים שלא שעורום נושא כלו ופרשיש השיטות, ועפ"י הכללים שהוצאתי פרשתי הסוגיות אנה ואנה, עד שבכל פרטיו הענינים היתי צרייך לכפול הדברים ולהאריך יותר מדי, שכן מצאתי נכון להעמיד בראש ספרי עיקרים אחדים ולבאר כל עיקר ועיקר באריכות, ובזה הקלטי לי המלאכה בפנים החיבור שלא אצטרך רק להראות מקום לעיקרים, וכן כתבתי שער הכלול בכמה כללים השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיחה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل יrhoץ בפנים כמובן, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאר עיין חכמים.

יעיקר א' השחיטה והנחרה

תוה"ק אסורה לנו האבמה"ח והטרפה והנבלה מפורש במקראי קוידש, אבל לא פירשה לנו במקרא מלא איך נקשר הבשר לאכיליה, בלי לפגוע באחד מאיסורים אלו, כי הקרה דזוחחת שנאמר קודם שנכנסו לארץ אתה להתר הזביחה של בקר וצאן בריחוק מקום שהי' אסור להם במדבר מכובאר בפשטהDKRA, ואין כאן ציוו מפורשת על שחיטת חולין, אלא מכלא נשמע, וזה דבר נפלא שלא יבוא ציוו מוחלט על ההקשר בשאר לאכיליה, ולא עוד אלא כיון דהאי קרא בסוף ארבעים נאמר, ועל אחר כניסתן לאארץ, כל ארבעים שנה במדבר איך אכלו בשר - וקרא דושפך את דמו וכשהו בעפר בחיה וועף הנאמר במדבר מיד במתן תורה, שם לא נתרפש על איזה אופן ישפך הדם, ובאמת שפיכת הדם בכל מקום הוא נטילת נשמה על איזה אופן שהיה, כמו שופך דם האדם בediator דמו ישפך הנאמר לב"ג, ואל תשפכו דם גבי יוספ, דכלול כל מיני הריגה, אלא דכאן כיון דכתוב וכשהו בעפר ע"כ שפיכת דם ממש קאמר, אלא דסכ"ס לא אייתפרש איך נשפך את הדם, גם לא דבר כאן אלא מהיה וועף, ועicker הקרה ממשום כסוי נאמר, ולא מצין אופן הקשר הבעה"ח לאכילית אדם אלא בקדשים, דשם כתיב ושותט את בן הבקר, ולילך משם על חולין, חז' ממה דאין למدين חולין מקדשים, א"א דהא מצין מליקה בעוף קדשים, הרי דקדשים מצוות הקרבתו בכך, בהמה בשחיטה וועף במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילתן דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשkil וטרוי' בסוגי, איך שאלש שיטות גדלות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד ואחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבינו אל, ר'יש' ור'ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשף תאכלبشر, וכי ירחק ממק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר'יש' סובר דפרשה זוأتא להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור'ע סובר דאתא לאסורה להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתר

פתחה

לרי"ש מיותר למגורי, על כן כתוב רשי"ז דבאותם מיותר הוא אלא דוורחא ذקרה למיكتب נמי אכילת בשר זביחה, או אתה לא מעת וובהת ולא גיזה ובפסה"מ כתיב או דבא לאסור חולין שנשחטו בעזה, כן כי רשי"ז ל"ב ד"ה בשער נחרה לא אישתרי כלל. זו היא דעת רשי"ש, אבל ר"ע דרש קרא דלאחר קרא דברת תאוה כתיב, כי ירחק מנק המקום וכו' וובהת מבקרך ומצאנך כאשר צויתיך, וכאמר ذקרה אתה לאסור להם בשער נחרה משנכנסו הארץ, שעד עתה הותר להם. ולדעת רשי"ז ל"פ ר"ע היתר נחרה במדבר מכללא, דמדיאצטריך לצאות מעטה על האביה המכלה דעד השטא אישתרי להם בלי זביחה, ובמה בנחרה ומדקאמר ר"ע ذקרה דזבחת אתה לצאות על האביה, ולא להתייר האביה בחוץ מוכח דלר"ע גם עד השטא הותר להם האביה בחוץ ذקרה דשחויט חוץ רך על קדשים קאי (וכן פרש"ז ל"ב בתורה בפ' שחוטי חוץDKAI אקדשים וכרכ"ע אלא דבפ' ראה בקרא דבלאות נפש תأكل בשער מפרש דאתא להתייר להם בשער חולין שנאסר להם במדבר אה"כ מקריבה שלמים, ואთ כרי"ש לפי שיטת רשי"ז וא"כ הוא מצוי שטרוי לב"י תורי ודו"ק).

והתוטס' הקשו על רשי"ז דכמו לר"ע דניחא לי' דיליף הימן נחרה במדבר מכללא מדחיביה רחמנא באביה כשנכנסו לארץ, למה לא ניחא לי' לר"ש דיליף איש בשער תאוה מכללא דاشתראי בקרא בכ"י ירחיב ה' את גבולך וכו', אבל כבר כתبني,-DDOR המדבר לא ידעו ממשנה תורה עד סוף ארבעים ולא מציע ידעו לא איסור ולא היתרמן מן הכתובים שבפ' ראה אבל ה' מוכרכה משה רבינו לומר להם מפי הגבורה תיקון נחרה לאכול בשער, או איסור בשער תאוה, וכל מה שאמור להם משה במצווי חסום הו"ה תורה שכטבת. והי' מוכרכה לכתבו בד' ספרים בין שאר המצוים והפרשיות שבתורה, ולכן מה שכ' רשי"ז בר"ע דמהאי קרא דכתיב כי ירחק וובהת נפ"ל דעת השטא לא נצטו על האביה, היינו אכן DIDUNIN זאת מהאי קרא אבל לדoor המדבר ה' להם מקריא אחר המתיר להם הנחרה והוא קרא דושפּק את דמו דכתיב בחיה וועף והוא נחרה כמש"כ לעיל, וליפ"ז בהמה מעוף מהקיישא דזאת תורה הבהמה והעוף, והא דכתיב רשי"ז דמהאי קרא דזבחת ליל"פ ר"ע מושם ذקרה דושפּק יש למיליף להיפך נמי וכרכ"ע שפיכה שפיכה משחויט חוץ ולומר דהאי ושפּק שחיטה קאמר או קאמר, דשחיטה חולין בקר וצאן מקדים לפינן וועף מהקיישא להמהנה ננ"ל, ולכן הכל תלוי אה"כ מפרשין האי קרא דכי ירחק וובהת, כי ממש ניקח לפרש קרא דושפּק את דמו, וגם קרא דושחט את בן הבקר דהוא עובודה בקדשים דוקא, ותדע Adams אמר דליך שום קרא אחר להתייר נחרה אלא מקריא דזבחת, קשה נחרה לר"ע מנ"ל דילמא שאר הריגה, וע"כ לומר דמושפּק את דמו ליל"פ דבעינן עכ"פ נחרה ממילא דמץ' ליל"פ נמי דסגי בנחרה, וכמו למ"ד דין שחיטה לעוף מן התורה דיליף מהאי קרא דבשפיכה בעלמא סגי, וליפ"ז בהמה מעוף בהקיישא ננ"ל.

עשא אונז' כaepernick ושמע דבר נפלא דזבחחים דק"ז ע"א פלאג נמי רשי"ש ור"ע, בדינא דשחויט חוץ בעוף מנ"ל. רשי"ש יליפ' איסור שחויט חוץ בעוף מקריא דאו אשר ישחט, לרבות את העוף, ומיליקה בעוף מוגעת מקריא דזה הדבר, ור"ע איסור דשחויט חוץ בעוף יליפ' מקריא דэм יחשב דם שפּק, ומיליקת בעוף מוגעת מקריא דאו אשר ישחט, לאפוקי מליקה, והנה כפי שרגלים לפרש פלוגותות כללה, זה למד מפסקוק זה וזה מאחר בלי שום הכרח פנימי ואין סדר, ופה תראה כי דברי רבותינו זל' בדרשותיהם עמקים וכrai מוצקים, דרי"ש דס"ל כאן דלא אשתרי להם נחרה במדבר, ולא יכול לאכול רק בשחיטה, וליפ"ז שפיר מאו אשר ישחט לרבות שחויט חוץ בעוף, כיוון דזאת הימנה הקשר שוחיטה חולין בכלל, لكن בתורות

בבא סלקינו דעכ"פ נחרה נמי בסימנים והחילוק שבין שחיטה לנחרה שזו במשוכה וזה בדרסה וקרא דושפּק את דמו, כמעט כל שאר מני הרגינות אבל מורה על הכרת סימני החואר עם הורידין כדי שיצא הדם בשפע דרך שפיכה, ועתה נבוא לביאור השיטות.

שיטות רשי"ז ל, ר' ישמעהל דס"ל בשער תאוה נאסר להם במדבר, יליף זאת מקריא דשחויט חוץ, ذקרה זה אף בחולין נאמר דאסורה התורה גם את החולין לשוחט בחוץ ולאכלו ורק כשהובה לארכנו הותרו להם לאכול בשער בהמה. ומיאן רשי"ז ל' לא אמר דרי"ש יליף איסור בשער תאוה, מדחתיר להם בשער תאוה כשנכנסו לארץ, בקרא דבל כלות נפש תאלכ בשער, אשר כן סברו התוס', דהרי האי קרא נאמר להם בסוף ארבעים קודם כnishten לארץ ממש, ומניין היה להם איסור בשער תאוה במדבר כל הארבעים, ע"כ לומר דאייסור זה אמר להם משה ע"פ, וההיתר כשנכנסו לארץ נכתבה בתורה, ואת דבר שא"א, דכל תושב"פ' אינה אלא לפרש הכתוב ולא חדש איסורים או מצות, ואיך נאמר דאייסור בשער תאוה נוון להם ע"פ, הא חדא ושנית איך יבא קרא כתוב להתייר מה שנאסר ע"פ, ولكن ביחס רשי"ז מקריא מלא שבו נאסר להם בשער תאוה, והוא הקרא דאייש אשר ישחוט בחוץ וכו' דומוקי אף בחולין, ומדייף מהכא דבשער תאוה איתסר להם מוכח דלי"ש לא ה' גם במדבר רק השחיטה המכשרת את העב"ח לאכילה, ולא הנחרה קר"ע, דאי קר"ע דהנחרה היתה מכשרת במדבר, מנ"ל דבשער תאוה איתסר להם הלא רק השחיטה בחוץ נאסרה ולא הנחרה דהרי אשר ישחוט כתיב, ואפיקו מליקה בחוץ ומיעוט כאשר אביא הסוגי זבחים לפניו לkeysן, אלא ודאי דלי"ש מעולם לא הותר הנחרה אלא שחיטה בעין וליפ"ז שחיטה בחולין, מדכתיב וαιלך מצות כהונה, וא"כ האי שחיטה משום הקשר אכילה בעין ומ"ש קדשים מהולין, וא"ת דין דרך שישמך הקרא בדבר הנהוג בכל יומם ובכל אדם שחיטה חולין, שנעד אותו ממה דכתיב בקדשים, לק"מ דהרי לר"ש ה' איסור להם בשער תאוה ולא ה' צריך קרא מיעוד להקשר בהמת חולין, ובחייב וועף דכתיב ושפּק, וליפ"ז שפיכה שפיכה משחויט חוץ, דמה התמס דכתיב דם שפּק והוא בשחיטה אף האי ושפּק את דמו ע"י שחיטה קאמר, וכמש"כ רשי"ז שם ד"ה פטור מלכותות דלי"ש גמר שפיכה שפיכה משחויט חוץ, لكن הנחיר והמעקר פטור מלכותות, או דהאי ברי"תא בריש פרק השוחט דיליף מזאת תורה הבהמה והעוף, מה בהמה בשחיטה אף וועף בשחיטה ריי"ש היא, דבלאי"ה אליאב דרי"ש אתיא, דיליף וועף חולין מבהמה קדשים, וכן ס"ל דשחיטה דכתיב בקדשים אינו אלא תיקון נבלה וכן פרש"י שם ד"ה מה בהמה בשחיטה, יוצא מיד' נבלה דכתיב ושהחט את בן הבקר עכ"ל. וכל הרואה יראה דרשי"ר רצה להטעים איך מבואר בשוחט דכתיב בקדשים, הקשר חולין דהרי חזין מליקה בעוף שאינה מכשרת בחולין. וכן הוסיף רשי"ז דהאי ושחט בבהמות קדשים ע"כ לטהר מיידי נבלה את דהרי אינה בכחן ולא עובודה כמליקה, ולר"ע ודאי עובודה ה' במדבר עייןbeknu בדרכנו, וכיון דיליפין מהכא דועוף בשחיטה כמו הימה הרי האי ושפּק את דמו ע"כ ע"י שחיטה קאמר ושם כתיב נמי חיה הרי דגס חיה בשחיטה, ולא הקפיד הקרא לפרש שחיטה בפירוש משום דעתך קרא על מצות כי סיוי הדם אתה, וכמש"כ דלפי מה שפירותי במקומו עופר למטה ידענן מדרשין האי ושפּק את דמו דקאי על בעפר כלומר ושפּק בעפר וכסחו בעפר עי"ש דניחא לכל הקרא על מצות כי סיוי אתה, וכיון לדעת רשי"ש עכ"ז קרא בד' ספרים בעי על שחיטה חולין ולא סגי לי' בקרא דבמשנה תורה דכתיב זבחת, שהא נאמר בסוף ארבעים, אה"כ הא זבחת שבמשנה תורה

הפלא ופלא, דאך אס נסתפק בדוחקים הללו על האי זבחת, איך יתיישב מה דכתיב רחמנא, "כאשר צויתיך" אצל האי זבחת דלא אתה כל להורות לנו הולכות שחייבת. ולן נרא דיש לתרץ קושיות רשי"ש דלא רשי"ש האי זבחת למה לי. דלאורו יש לדון אס במדבר היו מוחיבים בכיסוי הדם בבהמה, ומחייבנו בגמרא לקמן פ"ד ע"א דאמר לי יעקב מינא לרבעא, אמרת חיה בכללה בהמה לסייענים נימא נמי בהמה בכללה חיה לכיסוי, אמר לי עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, מה מים איינו חייב בכיסוי אף אם איינו חייב בכיסוי. וכואורה האי קרא דפ' כי ירחיב עיין בהגות מהרש"ש שם) רק על ניסתנן לארץ נאמר, וא"כ במדבר באמת הי' בהמה לעוף מהר' תני' דבבגדי' שם ביארתי בארכוה, דהאי יעקב בכללה חי' לכיסוי אלא דבבגדי' שם ביארתי בארכוה, מינאה רק לר"ש פריך דرك לדידי' אפשר לומר דהא דכתיב כי יצוד דדיבר הכתוב בהוויה, כמש"כ הרמב"ם שם בפי"ד משום דבר בר בקר וצאן נאסר להם במדבר, ולן דיבר רק מחי' ועוף, אבל לעולם אי איתרמי לי בקר וצאן בעלי מומיין, דמותר לשוחות בחוץ, הי' צריכין לכיסוי אבל לר"ע דבר בקר וצאן אישטרி להו ע"י נחירה, למה כתוב כי יצוד, אי בהמה בכללה חיה לכיסוי עיי"ש בארכות, ולפ"ז ייל דר' ישמעאל דהאי חייב בהמה בכיסוי ועכשו דיאשתרי להו בשער תואה נפטרה מכיסוי וע"ז נאמר זבחת כאשר ציויתיך בקדשים בלבד לכיסוי הדם, ה"ג מעתה גם בהמה חולין לא בעי כיסוי, והאי דרשה דעל הארץ השפכו דקאמר דרכ' דחו"י בעלמא אמר לי להאי מינאה, דהרי כמה פעמים כתיב כן ודרשין מני' כמה ענינים, דוק ותשכח.

עוד קשה דלפי שיטתה זו או איך מתפרש לר"ע האי קרא דוכי ירחק ממך המקומ, دمشע שהוא נתינת טעם למצות זבחת דלאחריו ולאיסור הנחירה, ואיך תלי זבחת בריחוק מקום ועיין בלב ארי"ז'ל דקמתהמה כן, וכותב דהאי כי ירחק וכו' סימנא בעלמא היא, אז נצטו על הזבחה, ואין זה נתינת טעם, אלא דזה דוחק גדול דלא בריחוק מקום, אלא בכינוי הארץ תלוי' המזווה זבחה. ועוד קשה על שיטת רשי"ז'ל דס"ל דר"ע ילי'ף דוחק מושפך את דמו וכמו שתכתבו לעיל, מוגمرا גופה דקמiska בשלמא לר"ש היינו דתנן השוחות וכו' נוחר והמעקר פטור מלכסות אלא לר"ע אמאי פטור מלכסות, ועיין רשי"ז' דכתיב דלר"ש ניחא אפילו למ"ד השוחט את הטרפה חייב לכוסות עכ"ל, מלשון זה המשמע לכל אור' דהא דבעינן חז' ושם שחיטה כתיב עכ"ל, רשי"ז' מלהיא קושי' גופה. וקשה דהא הקושי' שחיטה בסיסוי ילי'ף ניר'יש מהאי קושי' גופה. נס לר"ע אזלא רק אי אמרין שחיטה שאינה ראו' שמה שחישה, והיינו משום דילפין שפיכה שפיך' רשי"ז' נס לר"ע איכא גז"ש לחיב דוקא בשחיטה ממש כמו לר"ש, וצ"ל דס"ל לרשי"ז' דהא דילפין גז"ש דלבעי' שחיטה הוא רק לר"ש דס"ל דאונן המתיר באכילה הוא רק שחיטה, אבל לר"ע דס"ל דאונן המתיר הוא הנחירה ג'כ, א"כ האי גז"ש על הנחירה הוא דאתא וכמש"כ רשי"ז' ל"בדה אלא לר"ע, דלדיד' נחירתן זה שחיטתן כן צ"ל ע"ב, אלא דזה ניחא רק אי איכא איזו למוד לר"ע ממקום אחר דנחירה מותרת, אז אפשר לומר דהגז"ש להכי הוא דאתא, אבל אי ליכא לר"ע למוד אחר רק מקרה דושפך ילי'ף לי' דנחירה סגי, כיון דחצינו דס"ל להגז"ש א"כ למה לא נילוף באמת גז"ש שפיכה שפיכה לחיבתו בשחיטה ממש דומאי' דשוחטי חז' וזאת בודאי אין לאמר דר"ע ילי'ף שפיכה שפיכה כיון דגס בשוחטי חז' דס' שפיך' לנחירה אתה ואעופ, וכמש"כ לעיל בואר האי פלוגתא דזבחים ק"ז ע"א, דבאמת הא דשביק ר"ע דרשה הפוטה דר"ש שם מאו אשר ישחט, ודרש מדם יחשב דס' שפיך' כיון דידענן

ובני' הרואים להקרבה נאשרה השחיטה בחוץ, והמליקה ממועטת מקרה דזה הדבר, כיון דהמלך' אינה מתרת את החולין, והتورה לא אסורה בחוץ רק הקשר המתריר לאכילה. אבל לר"ע דס"ל דגס נחירה התירה בחולין במדבר, סברא נדולה הוא דגס בחוץ תאסר הנחירה, כי שחיטה דוקא למזה לנו. בשלמא בהמה הקפידה תורה דוקא על שחיטה, אע"ג דבחוץ גם נחירה מתרת, משום דברkusים בעינן דוקא שחיטה ולא חיבת תורה בחוץ רק כעין פנים, אבל בתורים וב"י דבפניהם במליקה, והוא ממועטת בחוץ וע"כ משום דבחולין אין המליקה מתרת, דכי תבר שדרה ומפרקת עכ"פ טרפה היא, אבל הנחירה בסוגיה בסוגים שפיר משרות, וכיון דרצה לאסור גם בעוף מהיכי תיתי' יקפיד על השחיטה דוקא שאינה דומיא דפני', וגם איינה מוכרתות בחוץ, ולכן דרש ר"ע מדים יחשב דס' שפיך' לרבות השחיטה [ולאו דוקא שחיטה אלא ה"ה נחירה ונקט שחיטה כיון דעתה נאשרה הנחירה נקט מה דנהיג עתה, כמו דאמרין כאן בסוגיא לעין בכיסוי, וכיון דאטסר אטסר, ואע"ג דבמדבר היהת הנחירה בעי' הצעיר בעי' בכיסוי, עתה דנאשרה הנחירה בטל מצות בכיסוי ממנה, הכי נמי לעין שחוטי חז' במדבר הי' חייבן גם על הנחירה בעוף, ועכשו וכיון דאטסר אטסר ודוק'] וזה יחשב וכו', מרבה הכל אף הנחירה והיו חייבן על נחירת חז' בעוף כמו על השחיטה, וכעון שאמרו ביוםא דס"ד ע"א דוחהיתו לזכוק היינו שחיטתו לעניין או"ב, ומשם נשמע דר"ע גם באו"ב חייב הי' במדבר גם בנחירה, אע"ג דכתיב בחוץ דכתיב ור' רוק בשחוטי חז' דכתיב ואל פתח אורל מודע לא הביא, דדרשין דבעינן רואי' לפתח או"מ, בעין שחיטה דוקא, אלא דזה לא קאי רק אבקר וצאן, ולא עופר דבמי' מליקה בפניהם, וע"כ צריך לאמר כן דר"ע נחירת עוף בחוץ חייב, דאל"כ הא ייל'ף נחירה, וכמש"כ רשי"ז' כ"ז ע"ב דשפיכה כולל עכ"פ נחירת חז' ופשיטה דס' שפיך' איינו ממעט נחירה, דהא ר"ע מושפך את דמו ילי'ף נחירה, וכמש"כ רשי"ז' כ"ז ע"ב דשפיכה כולל עכ"פ נחירה, וע"כ הייתך צריך לאמר Dao שחת ממעט נחירה, וא"כ לפחות מליקה דאתאי בק"ז מנ"ל, ועוד קשה קצת לאמר דר"ע דריש מאו אשר ישחט דכתיב בראשא למעט מליקה, ומדם יחשב דכתיב מאוחר בקרה מרבה שחיטה, ורשי' שכתיב שם בזבחים Dao אשר ישחט כתיב אחר דס' יחשב, שלא בדקוק הוא, אלא ודאי דגס ר"ע ס"ל Dao אשר ישחט מרבה שחוטי חז' בעוף, אלא Dao אשר ישחט משמע לאכורה רוק שחיטה וע"ז כתיב דס' יחשב הכלל, גם הנחירה כנ"ל, וכיון דאי'יכא שני ריבועים ע"כ Dao אשר ישחט למעט מליקה אתאי, דלא ליתי בק"ז Dao למעט נחירה ומליקה באמת אתי' בק"ז, דס' יחשב למה לי ובא זה ולמד ע"ז דשחיטה ונחירה אסורין, ומליקה לא נאשרה, והדברים מוכרים וקילורין לעיני' בס"ד.

ודע דאפילו לר"ש דמרבה, מאו אשר ישחט, שחיטה עוף בחוץ, וס"ל ג'כ דגס על חולין חייב מושם שחוטי חז' לשיטת רשי"ז' שאנו עוסקים בה, ע"כ צ"ל דאי'נו חייב על עוף חולין, כי אם אמרת כן אסורת אכילת תורים וב"י במדבר מכל וכל. דבשלמא בקר וצאן נאסר להם בשער תואה, אבל הותר להם אכילתبشر ע"י הבהא לקרבן ולאכלם שלמים, אבל בעוף הא שלמים ליכא כדרשין בת"כ ריש יוקרא, ואסמן העוף עלה קרבן, עללה ולא שלמים, וזה לא מסתבר כלל לאמר, דהתורה אסורה להם אכילתبشر מבלי מצוא להם היתר באיזו אופן כموבן, וע"כ בהיתר בשער תואה לא הזכירה תורה רק בקר וצאן, ולא תורים וב"י דהני גם במדבר לא נאסרו בחוץ אלא דוקא בקדשים.

זו היא שיטת רשי"ז' ל, וקשה על דבריו ז'ל, דמש"כ דלר"ש ATA בעורה, או דאוראה בקרה למכתב זביחה גבי אכילתبشر, הוא

פתחה

ירחיב ה' את גבולך, ומוחמת זה לא תוכל להביא קרבן בכל פעם שתתוארו לאכול בשור, ע"כ היתר בשר תאוה, אבל לר"ע גם זה לא צריך נكتب. והחת"ס נשמר מזה באמרו דלא יאכל אדם בשר אלא מתווך הרחבות גבול ולתיאבון, אבל כל המעיין בגורם' שם לא ניתן רק שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבון, אבל הרחבות גבול לא נזכר שם, וגם הרמב"ם פ"ה מהלכות דעות הלכה י' לא הזכיר רק תנאי זה דلتיאבון, אבל אמרו שם יכול יקח אדם מן השוק ת"ל ובחות מבקרך ומצאנך יכול יקח כל בקרו ת"ל מבקרך וכו' ומהذا כתוב שם הרמב"ם דלא יzion אלא כפי הצלחתו, ודין לבריא לאכול בשר מע"ש לע"ש, ואם הוא עשיר יכול בכל יום. אבל זאת לא נדרש מקרה דכי ירחיב ה' אלקין, אלא מקרה דזוחבת מבקרך ומצאנך, כי קרא דכי ירחיב וכו' קאי על האומה בכלל, ולא על אישוי פרטיו בני אדם, דהרי כתיב כאשר דבר לך, ולא דבר רק על האומה להביאם לארץ נושבת ולאו מעושר ההיד מדבר. ואם הינו דרישים האי כי ירחיב וכו' כדברי החת"ס זיל שהוא ג' תנאי לאכילתبشر, וזה מסתבר לאמיר דלא נאכל בשרגולה רק בא"י אם שלנו היא, וכאשר באמת מביא האב"ע בשם רבים אומרים בפרשׁת שחותי חוץ דאסור לאכול בשרגולה. וכיון דאן אלין בשראה, ע"כ דלא דרשין להיות תנאי לאכילתבשר וא"כ לר"ע דקי"ל כוותי גם האי כי ירחיב אין לו הבנה, והיא קושי' גדולה על שיטת רשי". ובר מן דין הלא כל רואה מראה דהאי דרשה לדראב"ע היא אסמכתה ודרבען הוא כמש"כ הרמב"ם בהלכות דעות הנ"ל, ואיך נאמר דלר"ע יכול לכדרaab"ע הוא דאתי ולכן שיטת רשי" זיל אין בידי ליישבה על כנה.

(ב) **שיטות התוס'**. ס"ל לרבותינו בעלי התוס' דהו ר' ישמעאל והן ר' עקיבא סברו דהאי קרא דשותי חוץ רק בקדשים אייר, והוא דאמר ר"ש דבר תאוה אסור להם במדבר מהאי קרא דהתיר להם עכשו שנכנסו לארץ, כתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר, יליפ', דמקלע דעד השטה הוא אסור להם, וכן ר"ע דקאמר בשר נחרה הותר להם במדבר ממשאי דעתכו עתה בכנסתם לארץ על השיטה ילי', דעד עכשי הורתה הנחירה, והגס דדור המדבר לא מצי ידע הני דינים מהני קראי שנאמרו בסוף ארבעים שנה, ורק אכן יודעין זאת מדיוקא דהני קראי, ס"ל להתוס' ע"כ דלים נאמרו הדברים על פה, וממילא הן תיקון הנחירה לר"ע, והן השיטה לר"ש ע"פ נאמרו במדבר. גם אפשר לאמיר דחויב שיטתה לר"ש איליפ' מזאת תורה גם ר"ע אפשר שיטתה היכי כתיבא דמלל"מ לחוד מעולם לא נדע דין מחודש אלא פירוש הכתובים כדיוע ובפרט ללקוט עלי', ודאי דיןлокן על הלכה אלא דתוס' לשיטתייה הנה ניחאaho כי שם בד"ה ועל רוב א' בעוף דרשו בגמטריא של "כאשר" אחד בעוף ושנים ב晦מה ורובה של אחד מהם ע"י, וא"כ רביה לא צריך להני תנאי, משום דדרש "מכasher" גם עוף דבמי שיטתה. אבל אפשר לקבל דרשה ולדרשה גמורה, על שיטת עוף מה"ת נגד המפורש בקרא בקר וצאן והיקש מושך חיה אבל עוף מאן דבר שמי", עוד זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא ר"ע קרא דבשער תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ד ע"א מזה למדך תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבון - ויפה כתוב ק"ז בעוף החת"ס זיל בחודשי, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עליה, אלא דז' נדרשת מורישה דקראי דכי ירחיב ה' אלקין את בפועל ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מזיה שמענו דלא יאכל אדם בשר אלא מתווך הרחבות גבול ולתיאבון, אלא בסיפה דקראי כתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיך מנק וכו'. ומה דריש דאתא להטור בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אלא דלא ר"ע יכול קרא לכדרaab"ע הוא דאתא עצה"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי' גדולה על שיטת רשי", כי איך אפשר שר"ע שהה דרשו על כל קוז וקוז תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לאמיר דהторה דברה מאמר שלם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישא דקראי דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרים או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמא לר"י זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

כבר דלא ר"ע נחירה מותרת מאיוז קרא, אבל ללימוד זאת שם בודאי א"א, דא"כ אכתבי יקשה לנו מני"ל לר"ע למדרשי מהאי קרא ולאמר ע"כ דנחירה מותרת, מה הכריחו לכך לישבק דרשה פשוטה דרי"ש כדי שיוכל לאמיר נחירה מותרת ועוד קשה דהאי ברייתא דרבי או הכרח אחר לר"ע דנחירה מותרת וודען קשה דהאי ברייתא דרבי המובאה דף כ"ח ע"א דכאשר צויתיך מלמד שנצטויה משה על הוות שחייתה בעין סמנים ומסתמא ב晦מה, איך נפרשנה, ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בהמה, איך נפרשנה, דהלא הני דיניהם הינה הלכות נחירה לדעת רשי" ותוס', ולא הלכות שחייתה דוקא, דגס בנחירה בעין סמנים ומסתמא ב晦מה דנפיש חייתה בעין תרתי, ובעו"פ דזוטר חייתי" בחדא סגי, כי פשוטה דגס בנחירה בעין כדי להמית הבע"ח, גם קשה עופ בהאי קרא דכאשר צויתיך מנ"ל, הא בקר וצאן כתיב. ורשי" זיל הרגש שם בזה דכתב בד"ה ברוב אחד בעוף דלאו מקרה יליף אלא כלומר: שנצטויה על הלכות השחיטה עכ"ל, וכן פירש על האי קרא דכאשר צויתיך, בפיירשו עה"ת, דמלמד שנצטויה משה על הלכות שחיטה. אבל איך אפשר לאמיר כי, הרי הגمرا מביא האי ברייתא דרבי, על הא דפרק מאן תנא דפליג על ר' אליעזר הקפר ברבי, דס"ל אין שחייתה לעופ מן התורה, דיליף היקש צויתיך דגס עופ לאיל לפולני המקדשין חייבים שחיטה, אבל עופ דליקא ריבוי אין לו שחיטה מן התורה, ועל זה מביא רבי הוא דפליג ודרש מכארש צויתיך דגס עופ יש לו שחיטה ואיixa ציווי על עופ, ואם כן ע"כ דיש כאן לפotta גמורה על שחיטה עופ, ונראה ע"כ מפשטות ואמתית הדברים דרבי מכארש צויתיך יליף עופ, ואיך נכלע עופ בהז. והותס' שם באמת הקשו למה לא מביא הגمرا הא דבר קפרא דלעיל דדרש למה הטיל הכתוב עופ בין בהמה לדגים וכו', והה דהו"מ להקשות דהיה להגمرا להבאי בר קפראותק דר"א דשניהם דרשו מזאת תורה הבهما והעופ דשניהם ציריכם שחיטה זה בשני סימנים וזה בסימנו אחד, ונתקחו עד להפליא דנימא למצוא דרבי הוא, וכפי שככבותי גם מצד הדוקק א"א לאמיר כן דבלא"ה אנו ציריכם להני תנאי דאל"כ עופ דבמי שחיטה היכי כתיבא דמלל"מ לחוד מעולם לא נדע דין מחודש אלא פירוש הכתובים כדיוע ובפרט ללקוט עלי', ודאי דיןлокן על הלכה אלא דתוס' לשיטתייה הנה ניחאaho כי שם בד"ה ועל רוב א' בעוף דרשו בגמטריא של "כאשר" אחד בעוף ושנים ב晦מה ורובה של אחד מהם ע"י, וא"כ רביה לא צריך להני תנאי, משום דדרש "מכasher" גם עוף דבמי שיטתה. אבל אפשר לקבל דרשה ולדרשה גמורה, על שיטת עוף מה"ת נגד המפורש בקרא בקר וצאן והיקש מושך חיה אבל עוף מאן דבר שמי", עוד זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא ר"ע קרא דבשער תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ד ע"א מזה למדך תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבון - ויפה כתוב ק"ז בעוף החת"ס זיל בחודשי, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עליה, אלא דז' נדרשת מורישה דקראי דכי ירחיב ה' אלקין את בפועל ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מזיה שמענו דלא יאכל אדם בשר אלא מתווך הרחבות גבול ולתיאבון, אלא בסיפה דקראי כתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיך מנק וכו'. ומה דריש דאתא להטור בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אלא דלא ר"ע יכול קרא לכדרaab"ע הוא דאתא עצה"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי' גדולה על שיטת רשי", כי איך אפשר שר"ע שהה דרשו על כל קוז וקוז תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לאמיר דהتورה דברה מאמר שלם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישא דקראי דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרים או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמא לר"י זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

adam namor kon halal b'dina halcha cr"u mohabro, v'ak p'sekinon
cr"u v'kiyil ish shchita leuf m'n haTorah.

וּפְלָא תראה דשם דף כ"ח ע"ב, מביא הגמרא מימרא דר"י בר פינחס דאם אין שחיטה לעוף מן התורה, מdecתוב ושפך מכלל דבשפייה בעלמא סגי, ופרק אי הכי חיה נמי, ומשיין דאיתיקש לבקר וצאן, ופרק הא עופ נמי איתיקש בהמה בזאת תורה הבמה והעוף, ומשני הא כתיב ושפך וכו'. והנה כבר הריש הפלתי והחת"ס זיל בחדשו הא האי קרא במדבר נאמר, ואז התורה הנתרה גם בבהמה וכבר ע, וכמו שכ' רשי זיל בסוגי' דברת תאوة בד"ה אלא לכ"ע, דמה"ט פריך שם הש"ס לר"ע לבני כייסוי בנוחר, ואז ליר"ש מושפך אין שחיטה לעוף מה"ת, וכתו שיהם דהאי אליבא דרי"ש קאמר דלא התורה נחרה במדבר. זה פלא והפלא על הנני גאננס, הרי לא ראו דהגמרא פריך לר"ע לבני נחרה כייסוי אבל ליר"ש ניחא והינו משום דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, וכmesh"כ לעיל מקרא דזאת תורה הבמה והעוף או דילפין שפיקה שפיקה משחוות חוץ לחיב בשחיטה דוקא, כמו שנראה לאכור' מלשון רש"י דף י"ז ע"א ד"ה חייב לכשות, דלי"ש הא גז"ש גופה נמי אפשר דמורה לנ שחיטה ולא נחרה (ועיין מה שנטקשת בדברי רש"י הללו לעיל בדרכינו) הון אמרת שהתוס' כתבו שם דarf דיליפ ר"מ שפיקה שפיקה משחוות תוך, מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו. וכונתם לעלענין דניליף מכח הא גז"ש דבענן דוקא שחיטה, ליכא פלוגתא ביר ר"ש ור"מ, גם ר"ש אפשר דיוודה לא, דהא רק מכחDDR יש אשר יאלכל, כמעט שחיטה שאינה ראוי' מכסי, אבל הא דלבעי שחיטה אינו ממוצע מה, וא"כ קשה על מימרא דר"י בר פנחס, איך יליף מושפך למעט שחיטה, ניליף שחיטה בגז"ש משחוות חוץ, וע"ז כתבו אכן מקרא יוצא מידי פשוטו, שא"א למליף גז"ש לעניין המפורש כאן הפכו, וזה בודאי בדור אבל זאת אינו בדור, פשוטו של מקרא אינו סובל שחיטה, אמרת הוא דגס שפיקה בעלמא ממשמע לולי הגז"ש, אבל כיוון דaicא גז"ש, למה לא נאמר למוד סתום מן המפורש, כמו בכל גז"ש שבש"ס, יהיו איך שייה ר"ש ע"כ ס"ל דיש שחיטה לעוף מה"ת דהכל היה בשחיטה במדבר, וע"כ דר"י בר פנחס אליבא דר"ע אמר אין שחיטה לעוף דס"ל במדבר התורה נחרה ורק כשנכנסו לארץ נצטו על הזביחה בקרא דזובחת מברך ומצאנך, ושם בקר וצאן כתיב, ונתמטעו ח"ו ועופ.

אלא דלח"יaicא הקישא דצבי ושפך, דבשפיקה בעלמא וממילא בהתריא הראשון קאי, דכתיב ושפך, דבשפיקה בעלמא סגי, ומכאן נשמע הנחרה לר"ע גם לחיה ועופ לשיטת רש"י ולתוס' הייתה הללמ"ס, וכיוון דלעופ ליכא קרא לחיב, מילא דבתהתריא הרាជון בושפך קאי. אלא דלי"ש קשה מאי פריך הש"ס, והוא עופ איתיקש בהמה בקרא דזאת תורה הבמה והעוף, והוא האי קרא במדבר נאמר, ואז גם בהמה בנחרה הייתה, והאי תנא דיליפ שם מהאי הקישא דעופ בשחיטה ע"כ כרי"ש ס"ל, דבאמת ממש יליף ר"י"ש דבענן שחיטה, ואף אם נאמר כנ"ל דלי"ש מגז"ש דשפיקה שפיקה יליף, מ"מ מיצטרך הקישא לאחד בעופ ושנים בהמה. ותדע מדברי רש"י גופי' דקן היא, שפרש שם בהמה בשחיטה שנאמר וחתט את בן הבкар, והוא קרא דויקרא הנאמר בקדשים, ולמה לא הביא קרא דזובחת דאייר' בחולין, אלא ודאי משום דהאי וזבחת שנכנסו לארץ נאמר להם, ואם משם נלמד חיוב הזביחה בהמה וכבר ע, הרי עד שנכנסו לארץ לא נתחייבו בתביעה, וא"כ איך נלמד מקרא דזאת תורה הבמה והעוף הנאמר במדבר, לעופ בשחיטה כבבמה כיוון דבבמה גופה לאו בשחיטה, لكن הוכרת רש"י זיל לפרש מה בהמה בשחיטה מושחתת את בן הבкар, ור"ש הוא דיליפ מקדים לתולין לשחיטה, וס"ל נחרה לא

וכmesh"כ לעיל, א"כ לא צריךתו ציווי על השחיטה עצמה. ולכאורה' הוה אפשר לומר דلتוס' ע"כ כולהו קראי הכא אותו, להודיעו לנו איך אכלו בשר במדבר, דיש כאן לכאור' סתירה במקראי דקראי דואמרת אכלת בשר, משמע דאומר שלא היו יכולם לאכול בשר כלל וכט"ד דהמקשן על ריש'ו, ומצד אחר חיזין דאמרה תורה כי יוזד ציד חיה ועופ אשר יאל כל וכו', וכן קרא דאך כאשר יכול דוחbatchת מברך ומצאנך המודיעו לנו בדור שלא נאסר להם רק בהמה דחאי להקרבה, וכךין דלשיטת התוס' ע"כ צ"ל דהتورה הודיעה לנו אופן אכילתם במדבר, א"כ אנו צרכים למידע הכל באפונ ברור. אלא דאפיילו נאמר לנו דכל המקרא ATI להורות שرك בקר וצאן הנה נאסר להם, עדין קשה וזבחת וכו' כאשר צויתך למה לי כיוון דלא בא להורות לנו בדיני שחיטה שכבר נצטו עליהם כולם במדבר וכמו שהקשתי לעיל לשיטת רש"י זיל. ועוד Dai'a לאמר דلتוס' כל המקראות, האלו באים להודיעו לנו איך אכלו בשר במדבר בלי' שייה' בהז' נפ"מ לדידן, דמלשון הגמרא מוכח להיפך, דאמרו לא בא הכתוב אלא להתריר להם איסור תאوة, משמע>Dצריך התריר על זה לדידן דאל"ה הינו אסורים בשר תאوة, ועוד דהש"ס עלי אמר בס"ד דעכשו שגלו ייחזו לאיסורן הראשון, וע"כ צ"ל במדבר היה ציווי ע"פ, לשיטה זו, לאסור בשר תאوة, וכשנכנסו לארץ רצתה התורה להתריר להם איסור זה, וע"ז באו הני קראי, ודבר זה מבהיל את הריעון לאמור, דהיה ציווי שלם על מה שהוא שעל פה וכmesh"כ לעיל, ועוד קשה הא לא הימי' צרך להתריר ציווי שלם פה וכmesh"כ לעיל, ועוד קשה הא לא הימי' צרך להתריר זה מה שמצוותם ודאי הודיעו להם לשישראל, שאיסור זה דבשר תאوة הוא זמני, כל זמן שהם במדבר, ועוד תימא דלפי"ז ע"כ א"א לאמר דקראי אותו להודיעו לנו אופן אכילת בשר במדבר בלי' שייה' להז' נפקותא, וא"כ קשה בשלמא קרא דבשר תאوة אשמעין דעתה הותר להם, אבל קרא דזובחת המורה לו רק, במדבר הי אסורי רק בבשר וצאן, והא למה לנו לידע דבר שכבר עבר, ודור המדבר שלהם נאמרו הדברים הלא ידעו מה בא הכתוב להתריר להם, וא"כ הא זבחת מיותר למגורי.

ובגונ' פלוגת ר"י"ש ור"ע דפליגי במה שהיה במדבר כדאמרו בגמרה ר"י"ש סבר בשר נחרה לא אשתרי כלל, ור"ע סבר בשר תאوة לא אתסר כלל, אך יפלגו בדבר שאין נפקותא לנו כלל בו, וגם הילכתא למשיחא ליכא, ולא שייך לישנא דמר סבר הци מר סבר הци, וזה קשה הון לרש"י והון לקטוס'. ולכאורה' היה נראה לאמר דיש נפקותא גודלה בפלוגתא זו והוא אי שחיטה לעופ מה"ת או לא, דלי"ש דבשר נחרה לא אישתרי כלל ומיעולם לא היה נחרה תיקון לאכילת בע"ח, וקרא אתה להתריר בשר תאوة של בקר וצאן, ולא למצוות על הזביחה שנצטו עלייה עוד במדבר או ע"פ או מקרא דזאת תורה הבמה והעוף, ע"כ פשיטה דין חילוק בין עופ לבהמה, דמה דכתיב בקר וצאן בקר דזובחת, הוא לא התריר הזביחה בחוץ, ולכן דוקא בקר וצאן בעי' התריר, אבל עופ לא, דכך כתבנו, דarf גם עופ בחוץ חייב, הינו דוקא עופ קדים אבל עופ חולין לא היה נאסר. אבל ר"ע דסובר דבשר תאوة לא אתסר כלל, וקרא אתה לאסור הנחרה שהותר להם עד עתה, וכךין דקראי דזובחת ציווי הוא ולא כתיב בי' רק בקר וצאן, נהי דעל חיהaicא הקישא דצבי ואיל ולבקר וצאן, אבל עופ בהתריא הראשון קיימא וכבר"א הקפר ברבי ל�מן כ"ח ע"א. וע"כ דקן הוא אדם נאמר הכל בשחיטה מן התורה ואף עופ א"כ פרט דבקר וצאן למאי אתה הלא זבחת מברך ומצאנך כלל ופרט הו, זבחת כלל, מביך ומצאנך פרט, וע"כ הפרט למעט אתה. אלא

פתחה

שם משומם דאנן פסקינו לר"ג' דשחיתות חולין לא בעי כונה, ע"כ דכאשר צויתיך לא קאי אקדשים, דא"כ לעבי כונה. והחთ"ס ז"ל בחדשו חולין ל"א, בלי להביא דברי הב"ח עושה מתרוצז קושי' על ר"ג, שהקשה שם כיון דרוב תנאים לית להו להא דרבנן, ומפרשים כאשר צויתיך בקדושים (cmbואר בהאי רמב"ן) א"כ לעבי כונה חולין כמו לקדושים. [וקושי'תו ע"כ לרבות דס"ל חולין לא בעי כונה, וע"כ הוצרכה התורה קרא בקדושים ונוכל לומר דכאשר צויתיך אתה לאמיר דגש חולין בעי כונה, אבל לר' יוחנן דס"ל לכל חולין בעי כונה ליכא קושי' כמובן, לדיד' הא חולין כאן לא בעי כונה היינו מDSL'ת התורה מתעסק בקדושים וא"כ אי אמרת דכאשר צויתיך אתה לחרות נמי דבעי כונה בחולין, א"כ חולין וקדושים שוין זהה, ולמה לנו קרא בקדושים הלא בלי קרא נמי היינו אומרים דבין חולין ובין קדושים בעי כונה, כמו דס"ל לר'ו"ח חולין בעי כונה ועין בחידושי لكمנו דף ל"א ודז"ק]. וכל הני גאנונים והרמב"ן מכללים לא חלו ולא הרגישו דבחאי דחוינ' דברי רבינו עוקרים שחייבת עוף מה"ת, כי הלא רק רבינו דפלייג אר"א הקפר דקאמר כאשר צויתיך לא קאי אקדשים, רק אצוי' חדש של שחיתות חולין הכלול גם עוף אבל אי כאשר צויתיך קאי אקדשים, הלא בקדושים לא היה עז בשחיתה, ואם אין לנו קרא על עוף, שחיתה לעוף מה"ת מניל' כאשר כבר בארכנו לעמלה, דהני י寥ותות דלעיל מני', לר'ו"ש קאי ולא לר'ו"ע דחויתר להם בשער נהירה במדבר. ולא על חנים הביא הרמב"ם בראש הלכות שחיתה הכל' ד' ברייתא דרבנן, וכן הטור אחורי פתח הלכות שחיתה בדברי רבנן, והתחיל תניא רבנן ואם כדבריהם דרוב תנאים לית להו הא דרבנן, והפשוט והנכון במקרא דכאשר צויתיך דקאי אקדשים וכרמב"ן ז"ל, איך הביאו הפסוקים דברי וסמכו כל הלכות שחיתה על קרא דזוחבת, ובאמת איינו כן אלא דבקרה דזוחבת את בן הבקר כתיבו הלכות שחיתה, וכאשר צויתיך מראה מקום הוא על קרא דזוחבת וכרמב"ן אמרה, אלא דלעומת זה קשה גם להיפך על רבנן מציא לאמיר דכאשר צויתיך קאי על צויה חדשה על שחיתת חולין, כיון דעתך' כבר נצטו על הלכות שחיתה עכ"פ בקדושים, ולמה בעי ציווי חדש ולא סגי להראות מקום על קדושים ועכ"פ משומם עוף הוא דבעי ציווי חדש, דלא הו בקדושים, אבל עופ מאן דבר שמי' בקרא דכאשר צויתיך, הלא בקר וצאן כתיב, ואדרבה ממוסעת בפירוש בהאי קרא ממש'כ' לעמלה, דזוחבת כל' בקר וצאן פרט ואין בכלל אלא מה שספרט, ואפלו צבי ואיל דמרבען מהקיsha קשה להולמו נגד כלל ופרט, שהוא מדחה בתורה, אלא דבזה י"ל כיון דמצינו דחיה בכלל בהמה ובכמה בכלל חיה לכמה דברים, אין בהאי ריבוי דצבי ואיל דבר חדש. עכ"פ דבברך צאן אין חיה במשמעו, אבל עופ ודאי אימעת בפירוש דאל"כ פרט דברך וצאן פרט למה לי, ולמאי אתה.

גם מש'כ' הרמב"ן ז"ל דלשון ושות' משמעותי' הפשט הכרת סמנין הצואר משא"כ וובהת שאין זה במשמעות הלשון, לפ"ד אין בין ושות' לוובהת וטבה ולא כלום, דכולם שמות נרדפים לענין אחד. ואם בדברי הרמב"ן ז"ל למה לנו למכתב וובהת דלביעי כאשר צויתיך להראות מקום על ושות' וכו' בקדושים, הי' לו לכתוב ושות'ת, ולא יצטרך לאמיר כאשר צויתיך. ועוד ר'אי' לדברי מהגמרה لكمון פ"ה ע"א, דפלייג ר'יש ור'ם בשחיטה שאינה ראי' באוא"ב ר'יש יליף מטבח טבח והכן דשחיטה ראי' בעין ור'ם יליף משחווי חוץ להיפך והקשׁו על ר'ם ומה לא יליף מטבח טבח והшиб' יפליגן שחיתה משחיתה, ולא יפליגן שחיתה מטבחה, ומקשה בגמורה מי נפקא מני', הא תניא דבר'י', ושב הכהן ובא הכהן זו הוא שיבת צוותה מאי' ביאה וכו' הרי דהגמרה דמקשה מי'

הותר כלל בשום מקום אף עופ בשחיטה, נמצא דהאי תנא קמא דר"א, וכן בר קפרא דיליף שחיתה לעופ מדהטייל הכתוב עופ בין בהמה לדגים, ע"כ קר"יש ס"ל שלא התורה להם נחרה כל' במדבר, ור'י' בר פנחס דס"ל אין שחיתה לעופ מה"ת ע"כ בר"ע ס"ל, דנחרה התורה מקרה דושפץ את דמו, וכשנכנסו לארץ נצטו על האביהה, אבל רק בברך וצאן, ולכן הוצרך הקיש על ח' מקרא דאך כאשר יאלל, ולעוף דליך ריבוי לשחיטה נשאר בהיתרו הראשון, כמו אלו רואים מפורש בגמוא דהא האי ר'י' בר פנחס מפיק בוגרואה דכר"א הקפר ברביבי ס"ל, ובדבריו מפורש דלהכי אין שחיתה לעופ כיוון דלא מצא קרא לחיבו, כמו שמצוין באחר דאך כאשר יאלל וכו', עכ"פ משומם דס"ל דזוחבת מביך ומצאנך ממעט עופ' ועוף, או שאינו מרובה לשחיטה רק בקר וצאן ועל עופ לית לו לימוד לחיבו, וא"כ קושי' הניל' חזקה מאד, Mai פריך הא איליכא הקיש איזאת תורה בהמה והעוף, הא האי במדבר נאמר ולהיפך אתה למדרשי מונ' מה עופ' בבחירה דכתיב ושפך, אף בהמה בנחרה. עכ"פ צריך לאמר כן דאם נאמר דגש דזוחבת, מא"כ פרט דבקר וצאן הנאמר אחר הכל' דזוחבת, Mai אתה לטעט דעט, דאם לא למטע עופ' עכ"פ, ליכתב רחמנא וובהת כאשר צויתיך ואכלת וכו', דרך כלל ולא נצטרך ילפנות על ח' ועוף, ומדובר לא שמענו דאחר כלל ופרט שהוא מדחה בתורה, נרבה ממק"א הכל ואתה האי כלל ופרט בצד'ו, ודי לנו הכא דנילוף ח' מהקיsha דצבי ואיל ויהי הכל' ופרט דברך וצאן ממעט עכ"פ, והוא קושי' עצומה לשיטת רשי' ותוס'.

ומתוך הדברים תורה גם כן, איך אין תחילתה לקוות התוס', דמKeySpec על הא דקאמר מוא תנא דפלייג על ר'א הקפר ברביבי, ומסיק רבינו, והקשׁו למה לא הביא את בר קפרא (והאחרונים חוסיפו דהיה יכול להביא את ת'ק' דר'א ואת בר קפרא) וזה לא קשה כלל, דהיה יכול לאסוקי פלוגתא ביש או אין שחיתה לעופ מה"ת אליבא דר"ע, די' הו אמר ת'ק' הוא או בר קפרא הוא דס"ל עכ"פ קר"יש, א"כ הי' נצמח מזה דפלוגתא דיש שחיתה לעופ מה"ת תל'י' בפלוגתא דרי"ש ור"ע, ואנן קר"ע בעינן למיפסק ומילא דהינו מוכרכים לפסק אין שחיתה לעופ מון התורה, וע"ז קשיאל מאן תנא דפלייג וכו' וס"ל דאך אליבא דCKER'ע דקייל' כוות' אפה' יש שחיתה לעופ מה"ת, ומסיק דליך תנא אחר דס"ל כן רק רבנן, וכאשר אבא, והוא עכ"פ שיטת הרמב"ם ז"ל, שהוא דעת שלישית ומוכרעת לסלק כל החומרות ולישב הסוגיות כולן על מכון.

ג) **שיטות הרמב"ם.** וטרם נבא לביאור שיטת הרמב"ם ז"ל בעין הגדול הלאה,اعتתיק לך מה שכתב הרמב"ן ז"ל בנומיוקיעה"ת, אקרא דזוחבת ז"ל ש: על דעת רבותינו כאשר צויתיך על מה מהלמ"ס, מלמד שנצטו מה שאל הושט וכו' ודע כי שחיתה בה'ק היא הכרת סימני הצואר וכו', והנה עתה כשבא להתייר בשර החולין, ותאכל אותם בכל אות נפשך, לאמר שיתרים חולין בכל מקומות, ובבד' שיהי' זוחין כאשר צוה מתחילה בהיותם כולם קרבנות, וזה פשלתו של מקרה זה על נכוון, ושמא רבותינו נתכוונו להה שאמרו בספרי כאשר צויתיך, מה קדשים בשחיטה אף חולין בשחיטה. והנה מצות שחיטה מפורשת בכאן ומבראות בדברי רבותינו בקבלה עכ"ל. ואני עומד משתומם על המראה הגדולה והנוראה הזה שהרמב"ן ז"ל מדחה דעת רבותינו בעלי הש"ס, דהינו ברייתא דרבנן ורבניתו ברבניתו וברבניתו, ולא הרגש כי זה קושי' עצומה על הש"ס וברייתא דרבנן. ותב"ח ז"ל ריש הלכות שחיטה בלי לצין על הרמב"ן הקשה מדעתה דנפשי' למה נפרש כאשר צויתיך נצטו על פה, כיוון דמצינו בפרקו דקאי אקדשים ותירץ

נתקשה ז"ל בזה כמו שheckشتני אני דמהני פסוקים דנאמרו להם בסוף ארבעים שנה א"א דיעו מנה, לא אישורبشر תאوة לר"ש, ולא היתרبشر נחרה לר"ע ולכן דברי התוס' א"א להולם, אבל שיטת רשי ניחא ל"ד לדריש' באמת אייכא קרא דחווי חוץ על אישור דבר תאوة, ולר"ע לא בעי קרא על היתר נחרה דכל שלא נצטו על השחיטה, ממילא ידעו לנחוור. אבל לא פירש דבריו דמנין ידעו נחרה בסוגים מטהר ומחייב ולא הריגה בקופץ. וכן קשה זאת על דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דלא נצטו במדבר על שחיטת חולין אלא הי נוחרין או שוחטין שארכ"ם, הרי מבואר דלא ה' להם ציווי מיוחדת על ההקשר בשער, אלא עשו בזה כשר עכו"ם, וזה לכאורה פלא, דشار עכו"ם לא הזהר רק על אבמה"ח, אבל מצו הרגו בקופץ וכאשר גם בזמןנו שעשין, שמקין על המוח וממיתין, ואנן הלא נזhero גם במדבר על נו"ט וע"כ הי מון הצורך לצוות על איזה אופן נמית הבע"ח כדי לאכלו. אבל דעת דמזה ראי' גמור' למה שכטבתי כבר באורך בקונטרס הלכה למשה, כי גם ב"ג היו מכוון שלא לאכול מטה מלאיה, וגם נוטה למות מחמות מכותיה שהיא הטרפה המפורשת בקרא אשר עליה אמרה תורה לכלב תשליכון אותו, שאין זה ראוי לשום אדם הנברא בצלם אלקים, ומהויב לשומר את נפשו, וכmesh"כ הראב"ע שם כי הטרפה ארסית, וכן אין לתנה לאדם. אלא דמש"כ שם דגרוע מן הנבללה, لكن לא התיר לתנה לגר שבשעריך או למכרה לנכרי,יפה כתוב אם נפרש נבלה נחרה או נתבללה בשחיטה ע"י אחד מפסולי שחיטה, כאשר כן האמת, אבל אם נפרש דאתא קרא על סתם נבלה שהיא מטה מלאיה ע"י חולין או ע"י אפיקת כחות החיים, היא ודאי ארסית כמו טרפה הנוטה למוות עכ"פ. (ונדרב מעניין זה בהאי פותיחה במק"א בס"ד), אבל דעת כי בקרא דאמבה"ח הן בקרא דכתיב גבי ב"ג, אך בשער בנפשו דמו לא תאכלו. והן בקרא דנאמר בסיני ולא תאכל הנפש עם הבשר, מבואר אישור נבלה כמו אישור אבמה"ח. דהרי התורה אסורה לאכול הבשר بعد שנὴנְפֵשׁ דהינו הדם בתוכו, ור"ל דבדף קכ"ח ע"ב ילי' דאמבה"ח מטהמא נבלה מקרא דכי ימות מן הבמה הרי דקרא לאבמה"ח מיתה במקצת. והנה הרמב"ם בפ"ד ממ"א הלכ' י' כתוב דבריו מן החי ובשר מן הטרפה חד לאו הו, משומש דומה לטרפה היה או חתכה בסכין, ומהו לי כולה מה למקצתה, וא"כ ק"ו אם אסורה תורה אבמה"ח שהיא מטה מקצתה, שלא ע"י הוצאת הדם הנפש, מכ"ש מטה כלה שלא ע"י הוצאה דם הנפש שאסורה, ומזה דעת כי גם ב"ג צריך נחרה לה慷慨 הבשר, וכסתם לשון השיס' חולין ל"ג ע"א דנקרי בנחרה סני ל"י ובmittata, הרי דבעי עכ"פ נחרה ולא הריגה בקופץ ולא מטה מלאיה עי"ש בהגחות רצ"ה חיות ז"ל. וכן הוא בתוס' לקמן צ"א ע"ב בד"ה כמ"ד דב"ג נצטו על הנחרה לתירוץ, הב' שם. וכן כתוב רשי ז"ל דף צ"ב ריש ע"ב לחך לישנא דבריו דמקכל מלאיה נאסר לב"ג, ובפסיקתא ממעט מטה מלאיה מקרא דמקכל רמש אשר הוא חי הכתוב בפרשת נח, ועיין בזה לפניו בفتיחה זו אריכות דברים. ועכ"פ אם נאמר כן בגין היטב דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דישראל במדבר היו נוחרין או שוחטין שארכ"ם, משומש דוגם שארכ"ם נצטו על הנחרה דהינו הוצאה דם הנפש עי"ש שיחרו במקום הסימנים. ואפשר לומר ג"כ דלפ"ז לא בעי נחרה דוקא בסוגים דכיוון דהעיקר להוציאם דם נשפש תלוי בו ד' בנחרה לתוך הלב שם נמי יוצא דם הנפש והווחחת רשי ז"ל דף צ"ח ע"א מהא דאמרין ניחו דכי תבר שדרה ומפרקת טרפה הוה, דמשמע דא בנחרה מתכשרה, מ"מ צריך להיות בלי מעשה

נ"מ, משמע שאין שום נ"מ במשמעות הלשון בין שחיטה לטבילה וכיון דאין נ"מ בהוראת הלשון, הוא ג"ש טובה אף דיש שניי במבטיא, כמו גבי ושב הכהן ובא הכהן, דהתס נמי בהמעשה אין שינוי בין שיבת לבאה, דבאה הינו ונוא הכהן אל הבית, ושיבת נמי ובא הכהן אל הבית, אלמא דשחיטה לטבילה וטבילה שווין, דאין רק חילוף זיין בטית כMOVEN, וא"כ ראי' דושחתה זהה ממש כמו זבח. ועיין שם בתוס' ד"ה ורב שמעון וכו', שכטבו דאם לא אשר יכול מטבחה לא גמר, משומש דלא דמי שפיכה לטבילה כמו שחיטה לטבילה, הרי ג"כ מפורש לטבילה שחיטה שווין בעצם הוראתן להקשר הבע"ח שייה' ראוי לאכול משא"כ שפיכה. ולכאורה בלא"ה דבריו של הרמב"ז ז"ל נגד הסוגי' דריש השוחט דחקר הש"ס שחיטה מן הצואר מנין עד שטסיק ולטעמיך או ותו, שהייה דרשעה וחילדה וכו' מנ"ל, אלא גمرا, שחיטה מן הצואר נמי גمرا, אלמא דלאו מלשון דושחתה נשמע דכתיב הרמב"ז, דמקובל אצלנו לדשן ושותט הכרת סיימי הצואר, ולא כמש"כ רשי ז"ל דהלהם"ס הוא ועיין תויו"ט פ"ב דזבחים דגמירים לאו הללמ"ס אלא קבלה בעלמא מדור דור, וכן הני' ה' דברים הפטולים בשחיטה מלשון ושותט וזבח נלמד כאשר אבא בהאי פותיחה במ"א. ורשי ז"ל בעצמו כתוב שם דדרשה מפורש בקרא וכן פסול עקרו לדעת רשי' דאי מועט מושחת ולא וקרע, וכן איןך כאשר אבאר במקומו אלא דגס זבח כן הוא וכדמסיק שם בגمرا גם איזובחת וא"כ עכ"פ נפרק מה שעלה בדעת הרמב"ז לחילק בין שחת לאזבח. אבל שמע נא והטה אזען לשיטת הרמב"ם ז"ל בפירוש העניין הרם והנשא הלאה, ותראה איך כל דברי חז"ל שקולים באמזני משפט צדק, ואין בהם נפתל ועקש, וכל אחד ואחד מן התנאים איך למד המקרא לפוי שיטותו בחכמת אלקות אשר עליו. הנה דעת הרמב"ם ז"ל היפך דעת רשי' ותוס' דבקרא דשחוטין חוץ לא פלגי ריש' ור"ע כלל, ושניהם ס"ל דאתא קרא לאסור שחוטין חוץ בברker וצאן דחזי להקרבה אף שהוא חולין, כאשר מבואר בהלכות שחיטה פ"ד הי' ז"ל הטהורה: "כשהיו ישראל במדבר לא נצטו בשחיטות חולין, אלא הי נוחרין או שוחטין (האי שוחטין קאי על חיים ועופ) ואוכלין שארכ"ם, ונצטו במדבר שככל הרוצה לשחוט לא ישחט אלא שלמים וכו', עד סוף הפרק". הרי דפסק קר"ע דהוותר להם במדברبشر חוץ, אבל בקר וצאן הרואים להקרבה, לא היו רשאים לשחוט בחוץ אלא לנחור, או להביאם שלמים. זה הוא היסוד אשר הכל תלוי בו. ואע"פ שgam הרמב"ז ז"ל הלך בשיטה זו, מבואר במה שהבאתי ממוני, וגם בדבר הקודם שם בקרא דכי ירחיב ה' אליך את גבולך כתוב כן מ"מ לא זכה לפרש הסוגיות ע"פ הקדמה אמותית זו על נכוון כמו הרמב"ם ז"ל. הנה אי גם ר"ע ס"ל דשחוטין חוץ גם בחולין נאסר להם במדבר, א"כ הרא דוכי ירחק מך וכו' וזבחת מברך ומצענק גם לדידי' אתא להתר למס הזביחה בחוץ, ולא למצוות על הזביחה אלא כיוון דס"ל דבקרא דבשר תאوة לא אתא להתר בשר תאوة דלא אתרס כלל, ע"כ דבשר נחרה הותר להם במדבר וכיון דמצטרך עתה להתר להם זביחה בחוץ משומש ריחוק מוקם, מכל דעתה נאסר להתר מטה זביחה דاشתרי להם עד עתה ולא דמהאי קרא ידיעו במדבר דנחרה מכתשת, דהא hei קרא בסוף ארבעים שנה נאמר להם, ועיין בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל בסוגי' שם ד"ה שבתחלה, שכטב בשלמא לר"ע ז"ל מדמצטרך למצוות על השחיטה ש"מ דעת השטא לא נאמר דבר, וממילא נחרו ואכלו דודאי לא הרגו בקופץ דהו"ל נו"ט, וע"כ הייתה המיתה בסוגים א"כ עי' נחרה עכ"ל. והנה

פתחה

פשוט ולא נכון הוא אלא הפשט והנכון הוא כמו שפירשו רבי בבריתא דכאשר צויתך הוא מאמר בפני עצמו וכילו היה כתיב כאשר צויתך לאזוח ונשפט תיבת לובה משום דלעיל מני כתיב ואבחת וכי נמי אשלה אכאר צויתיך, ולא קאי על ואבחת דרישא דקרו דהוא התר ולא צויי, אלא כאשר צויתיך לאזוח על פה, על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה, כי באתי כאשר צויתיך מדבר על כלל האזיהה בכל בע"ח, ולא בברק וצאן בלבד דברך וצאן דאדרך בהאי קרא, אהיתר זביחה קאי, והאי היתר לא בעי רק בקר וצאן שהיה נאסר בהם האזיהה בחוץ, דחיה ועוף לא היו באיסור זה, ממש"כ למעלה, דאף תורים וב"י, אף דעתית בהו איסור שחיטה בחוץ, הינו דוקא בקדושים ולא בחולין, וכיוון דעתה באתי כאשר צויתיך נאסר להם הניתרה מה לי בהמה מה לי חיה ועוף, ולא הזיכר רבי ה' דברים הפטילים בשחיטה משום דהם כבר היו, שייכים בקדושים, ולא הוצריך עליהם הלכה חדשה, וגם נכללים מהם בכלל לשון הקרא דושחת וזבח כאשר נבר לKNOWN, אבל שיעור השחיטה לא נtabar חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צויו, רק לא מבעי בעוף דליתא בקדושים בשחיטה, אלא אף בהמה לא היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי"כ בקר וצאן דרוה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע הייתה שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי ואבחת מביך ומאנך, אתה להתייר האזיהה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר האזיהה משום ריחוק מקום, ממי לא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על התר האזיהה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון ומה דאמר ואבחת מביך ומאנך, וכך כאשר צויתיך אי קאי אובחת אין לו פירוש, כי על התר האזיהה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרמב"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה ואבחת להתייר האזיהה בברק וצאן, ולא לצות על האזיהה, מה זה דמרא מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לובח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן האזיהה. וללא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתיירبشر חולין אמר ואבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בהיותם קרבנות וכו', לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבוחין כאשר צוה מתחלת בהיותם כלון קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מודוקדק כלל דהרי מהיתר האזיהה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביהה, כי נחירה אשטריה להו וגם בזביהה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם, וכי יתר איסור קדשים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או ממש"כ התוס' שם מדרש דשלבי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על האזיהה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בזה בסוגי' דחשוחת בשבת ממש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקרא, אפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתייר לך האזיהה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמע איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביהת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו לדכתב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביהה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „ואבחת“ על התר שחייה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו העניה לא

טרפות, מזה הכרח רק שמשמעותה אחרת שאין לה שייכות לשפיקות הדם אסורה אבל שפיקת הדם גופי אפשר דשרי בין בסמנים ובין בלב. נמצא עכ"פ דגס לב"ג נאמרה הנחירה זהה שנאסר להם לאכול בשער נפשו דמו ונשנית בסיני בקרא דאמבה"ח, דפירוש שנייהם איסור אכילת הבשר בלי סילוק דם הנפש מןו, והן הן דברי ר"ע דאמר, שכאן אסור להם בשער נחירה, שהותר להם עד עתה מקרה דלא תאכל הנפש עם הבשר, דמשמע הא אם תוכיא הנפש מן הבשר תאכלנה.

והנה לפי פרשי ז"ל דלר"ע קרא דשותי חוץ רק בקדושים כתיב, הרי דזובחת לר"ע זהה ציווי על האזיהה, וממילא כאשר צויתיך הפריש כmo בקדושים, דעת עתה היתה האזיהה רק מצוח בקדושים, כי גם קדושים אם היה נותר אותם, ניהו דנספלו אבל נתהרו מידי נבלה, והיתה השחיטה עניין עבודה דוקא בקדושים עיין לב ארוי בסוגי' זו ד"ה ומידי דברי, דכ" דבמדבר היהת השחיטה עבודה ופסולה בז"ר) ולכן אמרה תורה, עתה אני מציך גם על שחיטת חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צויו, רק על בקר וצאן שדבר בהם הכתוב, ואפלו הרבה דרוה פרט מה היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי"כ בקר וצאן דרוה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע היהת שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי ואבחת מביך ומאנך, אתה להתייר האזיהה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר האזיהה משום ריחוק מקום, ממי לא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על התר האזיהה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון ומה דאמר ואבחת מביך ומאנך, וכך כאשר צויתיך אי קאי אובחת אין לו פירוש, כי על התר האזיהה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרמב"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה ואבחת להתייר האזיהה בברק וצאן, ולא לצות על האזיהה, מה זה דמרא מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לובח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן האזיהה. וללא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתיירبشر חולין אמר ואבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בהיותם קרבנות וכו', לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבוחין כאשר צוה מתחלת בהיותם כלון קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מודוקדק כלל דהרי מהיתר האזיהה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביהה, כי נחירה אשטריה להו וגם בזביהה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם, וכי יתר איסור קדשים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או ממש"כ התוס' שם מדרש דשלבי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על האזיהה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בזה בסוגי' דחשוחת בשבת ממש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקרא, אפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתייר לך האזיהה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמע איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביהת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו לדכתב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביהה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „ואבחת“ על התר שחייה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו העניה לא

אחר רבות בשנים הצטי בספר האשכול ריש הלכות שחיטה, ולשםחה לבו ראייתי שתלי"ת כוונתי האמת לאמתו, כי הביא שם הבריתא דרבנן ואבחת כאשר צויתיך וכו', ואח"כ כתב ז"ל,, „הא דכ" מברך ומאנך ולא חיה ועוף,-shell זמן שהי' שוחטין במדבר ה"י צריכין להביא אל אוהל מועד כל הראו' להקרבה, וזה בקר ואchan, אבל חיות אין ראויות לקרבן וכן עופות חוץ מין אחד (ועיין לעיל דגס תורים וב"י ה"י מותרין לשחוט בחוץ יון דהקרבה דידחו ה"י במליקה) לפיכך כשבאו לארץ אמר להם כאשר ירחק המקומות הותר לשחוט אף בקר וצאן חוץ למשכן" עכ"ל, ועיין בפי' נחל אשכול שכ' לדעת הרמב"ם דגס לר"ע נאסר להם שחיטת חולין במדבר בברק וצאן בין לר"ש ובין לר"ע להתייר האזיהה אתא קרא. וכבר ביארנו לעיל דרבנן דדריש דדרש כאשר צויתיך על הלכות שחיטה דוקא לר"ע אמר למלאו לר"ש ודוק'.

אולם הני תנאי דס"ל אין שחיטה לעוף מה"ת, דע"כ נמי קר"ע ס"ל, דהא לר"ש הכל צריך שחיטה, מהקיים דעוף להבמה או מגוז"ש דשפיכה שפיצה משוחטי חוץ ממש"כ שם, וא"כ האי כתיב רשי ז"ל בר"ע, דר"ע פליג אר"י"ש בפירוש הפרשה דשותי חוץ וס"ל שלא נאסר שחוחטי חוץ רק בקדושים וממילא ואבחת מביך ומאנך אתה לצות על האזיהה, ולאיסור נחירה, וכיוון דהקרא פרט בקר וצאן עכ"פ דאי מעת עכ"פ עוף, דעל ח' יש לנו היקש דצבי ואיל כמו שאמר ר"א הקפר, אבל עוף אין לו שחיטה, וא"א ללימוד משום יפותא שחיטה לעוף, דاز כל דואבחת פרט דמבריך ומאנך למי איטה, אי לא לעט עוף, דאין בכלל אלא מה שבפרט.

בע"ח שידך דין השחיטה בזה לא סמך על ההלכה, ומפרשו בראש ההלכה דע"פ מודה בתורה מפורשים בקרה, וכותב דברך וצאן כתיב בהדי' זובחת מברך וצאנק, ע"פ דלהתיר הזביחה בחוץ אתה, מ"מ מכללא נשמע דברי לזובייה דוקא, דאל"כ למה תלה היטר הזביחה בריחוק מקום, והאי כאשר צויתך עכ"פ אברך וצאן כתיב בהאי קרא ודאי קאי וחוי לפנין מהיקש דצבי ואיל, וועף מדאיתקש לחוי לומר דעתך וחוי חד דינא אית להו דשיפקה של זה כזה במדבר בנחירה, ואחר שנצטו על שחיטה חולין בשחיטה, ודרשה זו מוכרת מן השקיל וטרוי' דהרי פריך למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורהليل' מהיקשא דזאת תורה הבהמה והעוף, והאי קרא במדבר נאמר שיש עדין הוטרה להם הנחירה, ע"כ לומר קושי' הש"ס hei מ"מ נילוף מני', דבכמה וועף חד דינא אית להו, ואם נתחדר מצות שחיטה שניים בשחיטה, וא"כ מכש"כ דיש למילוף מחוי וועף שכטובים יחד בשפיכה וכטוי' דשניהם שוים. והוא דלא פריך הש"ס מהיקש זה, הוא משום דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה דסובר דרל"ע שחוטוי חוץ לא נאסר רק בקדושים, וקרא דזובחת ציווי הוה ולא היתר, ע"כ ולמעט אתה עכ"פ חדא או עוף או חוי, וכן לא מאי הש"ס להקשות דנילך עוף מחוי' אבל אנן דמפרשין גם לר"ע דזובחת להתריר הזביחה בחוץ אתה, ומcáשר צויתיך אנו למדין דאתא ציווי על הזביחה בכלל, באופן דיש לנו מקום להכנסי הכל בכלל הזביחה, למה לען ההיקש דזאת תורה הבהמה והעוף דאיינו מדבר כלל מהקשר איכלה, אם יש לנו ההיקש חי' וועף המדבר מהקשר איכלה, וממיילא כיון דאיינו יודען מכח האי היקשא דהקשר איכלה חי' וועף שוין שפיר, אנו אומרים בכח איש צויתיך, כולל הכל אפי' חי' וועף, ולמדין מן הלמוד מבואר שבזכים מ"ט ע"ב, וזה פירוש נכוון ופושט בהאי קרא דזובחת כאשר ציויתיך אליבא דרבבי דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה ואשר פסוקין קוותי', והספרishi' שהביא הרמב"ן ז"ל דמפרש כאשר צויתיך בקדושים משום דАЗיל כמ"ד אליבא דר"ע דאיין שחיטה לעוף מן התורה אשר לדידי' מתפרש כאשר צויתיך בקדושים או דס"ל קר"יש לדידי' גם כן מותפרש כאשר צויתיך בקדושים ולמעט כייסוי הדם, מה קדשים בשחיטה בלבד כייסוי, אף חולין בשחיטה ובלא כייסוי, ואשר תראה לפניו הוא העיקר כי הספרי גם במ"א ס"ל קר"יש.

נמצא פסקן של הדברים, דעת התוס' בפירוש פלוגת ר"יש ור"ע נדחה לנמר', מטעמים שביארנו, ו דעת רשי' בפלוגת' זו הווא דעת המ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה אבל דעת הרמב"ם הווא דעת רביבי בפלוגות' דרי"ש ור"ט דלשניהם יש שחיטה לעוף מן התורה, אבל פליגו אי השחיטה מ"ע או רק תיקון הלאו דנבליה, דרי"ש דברשר נחירה לא אישתר כלל השחיטה ואפילו בקדושים אינה מצויה אלא תיקון והקשר הבע"ח לאיכלה, ואפילו אם נאמר דמצווה הוא בקדושים, רק מצד מצות הקרבת הקרבן הווא, אבל לדעת ר"ע דוחנירה התורה להם במדבר, היהת השחיטה בקדושים במדבר מצויה מיחודה, ואחר שננכנו לארץ נעשה מצווה גם בחולין, ונאסר להם בשר נחירה, ומזה נפרק דעת הריצב"א בתוס' שביעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל נבלה דס"ל, דזובחת לאו עשה אלא תיקון הלאו הוא כמו תזבח ולא גיהה עי"ש, ודבריו סותרים דברי ר"ע דהلاقתא כוותי' לבני ר"יש, דהא ר"ע אומר זובחת לאסור הנחירה אנטא שהי' עוף מה"ת, רביבי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הללמ"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסביר, דהلالמ"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרביבי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאיזה מני

ורגהן האי ר"י בר פנחס דיליף מושפק את דמו דאל"ע מה"ת הוא ממש כר"א הקפר ס"ל כמ"ש בגמ', אלא שהעמיד הדין הלאה על הקרא דושפיך את דמו הנامر לישראל במדבר, דלר"ע אנטירה רקיי הון בחוי' והון בעוף, וכמש"כ נמי רשי' ז"ל בסוגי' דבשער תאوة, וכונתו אינו למדוד מהאי קרא לחודה. דאין שחיטה לעוף מן התורה, אלא מקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ"פ ממועט חי' וועף, שלא בעו שחיטה, אלא דיש לנו שתי היקשות חדא צבוי ואיל לבקר ואון, שהוא היקש שנאמר לג' במשנה תורה אחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, וש נו עוד היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף שהוא בויקרא, והנה האי היקשא עכ"ר לר"ע אתה, דבבמה בנהירה כמו עוף, אלא כיון דאיתקס להדי' ה"ה דלאחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, אפשר למילך לעוף דעתה בשחיטה כמו בהמה מכח האי היקש עצמו ולא נמעט מברך וצאן אלא חי' ולכן אמר כיון דכאן כתיב נחירה בחוי' ובעוף, וא"כ יש לנו היקש חי' לעוף וועף לחוי'. וזאת א"א שהי' שנחams בשחיטה דא"כ פרטא דברך וצאן אצל זובחת מאין אתה למעט, אלא עכ' איזלין בתר היקשא דצבי ואיל לבקר וצאן, ולא בתר היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף משום דושפיך אצל עוף כתיב, ומסתבר יותר להניח הנחירה בעוף, דסליק מני', מלוקמי את' דרוחוק מני', כך מתרפרש השקיל וטרוי' מה דריך והוא עוף נמי איתקס לשבמה, והכוונה שנרבבה עוף ולא חי' דהקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ' למעט אתה או חי' או עוף.

ואם ננים אלו הדברים, תראה איך צדקנו פסקי הרמב"ם שכטב בראש ה"ש ז"ל: „מצות עשה שישחות מי שירצה לאכול בשר בהמה חי' וועף ואחר כך יאכל, שנ' זובחת מברך ומצאנק ונאמור בבבhor בע"מ, אך נאריך יאכל את הצבי ואת האיל, הא למדת שחוי' כבבמה לעניין שחיטה, ובעוף הוא אומר אשר צוד חי' או עוף ושפיך את דמו מלמד, ששפיכת דם העוף ששפיכת דם החוי'', עכ"ל. ורבים תמהו, איך מביא על שחיטת עוף, לפותא דושפיך את דמו, אשר מהאי קרא נשמע להיפך בשעלמא סגי' וכמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה, ולמה מיאן הרמב"ם להביא הדרישה דזאת תורה הבהמה והעוף, או דרשא דבר בקרה, דהטייל הכתב עוף בין בהמה לדמים, והוא קושי' התוט' על הש"ס, ומה אמר רבבי היא, ולא אמר כהני תנאים דלעיל, ותירוצים דנימאה לי למ Zhao דרביבי סבר יש שחיטה לעוף מן התורה לא יעיל לתרץ לשון הרמב"ם דאיינו מביא כלל הא דרביבי, אלא ממציא לצמותו לפותא חדשה, אבל לפי העצתינו דבריו הקדושים מזוקקים כצרכו כסף ומוכחים מן השkol וטרוי', דהנה מהא דרביבי שפיר שפיך סתמא כתיב וקאי שחיטה לכל בע"ח בדרכך וرمז, דכאשר צויתיך סתמא כתיב וקאי על ציווי הזבירה, מ"מ לא מקרי מפושט בתורה חי' וועף, אלא אבל אברך וצאן, עכ"פ מכללא נשמע דיש עליהם מצות זביחה כיון דהוצרכה התורה להתריר הזביחה בהם בריחוק מקום, אבל לומר דכאשר צויתיך קאי אכל בע"ח אין מוכרת, דאפי' אי לא קאי רק על אברך וצאן נמי שפיר מתרפרש הקרה, דגס אברך וצאן צריך ציווי חדש על השיעור של ב' סימנים כאשר נפרש לפניו בס"ד, וא"כ הא נופא דנאמר דכאשר צויתיך כולל גס וחוי' וועף אינו אלא הללמ"ס, ועיין בש"ס ווילנא בהגנות ר' דוד לורי' ז"ל על הא דנאמר בגמרא רביבי היא ז"ל: מאן תנא דפליג וסביר שחיטת עוף מה"ת, רביבי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הללמ"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסביר, דהلالמ"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרביבי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאיזה מני

פתחה

ובפוסקים רק התז' הראש וכדומה דוחה נבללה, ולא זכרו גם ביצה כל דם הנפש דהפרכוס לאו כלום הוא, משומש דקשה לעמוד על הדבר דדם הכוнос בלב נמי דם הנפש מקרי, עיין רמב"ם פ"ו הלכה י' ממ"א, וכן תלו גם הכלש נחרה במיתה ממש, ולא בשיעור הוצאה הדם וכן מסתבר לאמר דושפך את דמו בעין במקום שעלול לצאת רבוי הדם בשפיכה, והוא במקומות הסימנים כאשר בארנו בעיקר א' וזאת נקראת נחרה. ומעתה איך נאמר דעתה נחרה שלא נצרה בתורה מתרת בל' הוצאה דם הנפש המפורש בקרא, אלא ובין יציאת כל דם הנפש או מיתה שע"י נחרה, והוא שימות הע"ח עכ"פ בתוך מעל"ע. כי כן יש ללמד מדיין עבד לנו ענני דאמירה תורה, שאמ מות תחת ידו נקם יקם, ואם יום או יומיים יעמדו לא יוקם שאמרו חז"ל שהוא שיעור מעל"ע, הרי לכל שמת בתוך מעל"ע מחמת הכתו, מקרי מות תח"י ולאחר מכון הווה מיתה בידי שמיים בהגרמו, שלא חייה התורה על זה בעבד לנו ענני וא"כ בנהירה דבעין מיתה שע"י נחרה פשוטא לכל שלא מת אלא אחר מעל"ע דמיתה צו נבללה מקרי ולא נחרה. אבל משיחתה המתרת מיד, לא איכפת לנו אם ישחה אח"כ כמה ימים. הרי דאיכא בשיחיטה קולא גдолה, משא"כ בנהירה אט שהה מותה מעל"ע או יותר קודם שיצא דם הנפש, לא אשטרי במדבר וכשנכטו לארץ אשטרי ע"י השיחיטה המתרת מיד. ובגינט ורדים נתקשה איך אפשר דיצאנו מקדשה חמורה לקדושה קלה דהפרכסת היהת אסורה קודם מתן תורה (וגם במדבר אליבא דר"ע) וא"כ אשטרי כי גם בכח"ג שיך מי איכא מייד כמבוואר בסנהדרין נ"ט ע"א, וניחא לי באמרו דכיוון דעת"ש שנטקדשו במצב שיחיטה אט אין זאת יצאה מקדשה חמורה לקדושה קלה. אבל בחבورو פרמ"ג סיימן כ"ז נתקשה טובא מנ"ל לח"ל הא היהת דהפרכסת דלמא רק להחמיר צotta תורה ליזוח ולא לנחוור אבל להקל להתר אייסור אבמה"ח בעודה מפרכסת מניין לנו, ולא מצא מענה לחומר הדבר, אלא לדעת הרמב"ם ז"ל דדרשין מלא תאכלו על הדם שלא לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה (סנהדרין ע"ג ע"א) שהוא דרשנה גמורה ולא אסמכטא, הרי נשמע משם דהשיחיטה מתרת מיד. וופר אני תחת כפות רגלי הפרמ"ג ז"ל, אבל במחכ"ת לא נאה לו אמר דבר זר ומזר ערaza, כי כבר הודיעתי כי כל גדול הוא שדרשות חז"ל נבנו על סברתם ושכלם של אלקי שביהם, ומעולם לא הכניסו בפסק דבר המתנגד אל הדעת והשכל הישיר, ואכן הוא בכל הדרישות מכ"ש בדרישה כזו, אשר בפסק זה דלא תאכלו על הדם שהכניסו בו כמה עניינים כמו לא תאכלוبشر ועדין הדם במזרכ, שאין מברין על הרוגי בי"ד, שסנהדרין שהרגו את הנפש שאי טועמן כלום באוטו הימים, גם אמרו שם, אתה לא אחרה לבן סורר ומורה ועל כלם אמרו דין לוקין משום דוחה לא שבעלכלות ועי"ש בהגות מצפה איתן, שהביא בשם תשוי הרשב"א והרמב"ן והרבא"ן ז"ל שאפילו למ"ד לוקין על לאו שבעלכלות גוריעו משאר לאור בכללות ולא לקו, משום דכללו רק ברמז עניינים שונים ומעתה איך יעלה על הדעת דסמכו חז"ל להתר מכך דרשת בפ' קדושים נכתב ובמדבר נאמר, אז עדין לא נצטו על שיחיטת חולין ולא הותר להם מפרכסת, ואיך TABA אז זהה ראי דלא נצטו כו, לאו מפורש בתורה שגם ב"ג מוזהר עליו אם לא שידעו ממ"א דהשיחיטה מתרת מיד, ותדע עוד דהרי האי קרא דלי"ת על הדם דהנחרה מותרת מיד, לאו דתיבה אלא מושפך את דמו דכתיב גבי כס"ד בחיה וועוף, למד ר"ע דבמדבר סגי להו בנחירה בعلמא, וכן מלאו דלא תאכל הנפש עם הבשר ומואך בשר בנפשו לא תאכלו שנemu, לכל שהוציאו דם הנפש ע"פ שifarcsht הרוי הפרקוט אט אלא כמו לאחר שהתז' הראש דהוה צאנב הלאטה כי מקריא מלא דבר הכתוב כי הדם הוא הנפש וכל שיצא הדם יצאה הנפש. עיין ברמב"ם ריש פ"י מהל"ט ווא"שכ' ז"ל: "הדים שמנוי מן המשקין הוא הדם השותת בשעת שיחיטה וכו' אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעידיין חיים הם וכו'" עכ"ל, הרי דלאחר שייצא דם הקילוח ושותת כבר כתית יחשב, ע"פ שעדיין מפרקס צוין שייצא דם הנפש. ומה שהוזכר במשנה

שעד עתה בשיחיטה, וכך שהנחרה הייתה תיקון ולא עשה, כמו כן לר"ע ע"פ דבקדשים עשה הו, אבל בחולין שנצטו עתה עלי' אינה מצה אלא החלה הקשר בהחזרה, אלא דהא מנ"ל לר"ע, דלמא באמת למצוה צויתה התורה על הזיהה בחולין כמו בקדשים, דהרי אין דומה לתזבח ולא גizia, ועיין בש"ת ק"ד בעל כתב סופר זצוק"ל י"ד סי' ס"ט שהביא שם קושי' עצומה שהקשה ג' אבוי החת"ס זצוק"ל, על הא דס"ל לר"מ דנותן טעם לפגמים אסור, ויליף מגיעולי נקרים, והוא דכתיב לגר תנתנה בנבלה דרישינו מניין הרاوي לגר קרויה נבלה מוקי ר"מ בסРОת מעיקרא, והקשה דהא איכא איסור עשה דאייה זבוחה זודאי קדמה לסרחו, ותירץ הוא ז"ל, דהאי דינא אי איכא איסור עשה דאי"ז תלי בפלוגת' דרי"ש ור"ע ואולי ר"מ ס"ל קריש עי"ש, והגאון ז"ל יפה כיוון דודאי תלי האי דבר בפלוג' דרי"ש ור"ע, ונפרץ הריצב"א כמו שביארנו, ומשי' דר"מ אولي קריש ס"ל, אין זה ספק אלא ודאי הchein הוא, דר"מ קריש ס"ל כאשר תראה מבאר לפניו בעיקר הבא. ומכח כל האמור תראה כמה הlectedה גבורתא תלוי בפלוג' ר"ש ור"ע לדעת הרמב"ם, וכן יש נ"מ עוד לעין אח"א וכי המבוואר גם פלוג' נותן טעם לפגם תלי בזה, ועוד נפקותא כאשר נbaar לפניו בס"ד.

ומה שיש מן העיון אי השיחיטה עשה הו, מניין לנו דאוכל בשר שאיי כאוכל נבלה ובלאו דnablella קא, דלמא רק איסור עשה דאי"ז איכא עלי', אבל הנחרה גם עתה שנאסרה לאכילה מכח האי עשה, מ"מ מטהרת מידי נבלה, ביאור דבר זה יבוא לפניו א"יה בעקרים הבאים, גם תראה איך מתרש הקרא דבשר תאוח לר"ע אשר נראה כמו יותר למורי כמו שהקשתי לעיל.

עיקר ב' השיחיטה מותרת מיד והנחרה אחר יציאת נפש

שנינו בברייתא דף ל"ג ע"א, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה, חותק כיitzת בשר מבית טביחתה וכו' ומਮתיין לה עד שתצא נפשה ואכלו, הרי דהשיחיטה לא די שהמיתה שלל ידה לא מקרי נבלה, אלא שמלקט גם איסור אבמה"ח ומתרת מיד, ע"פ דכל זמן שifarcsht הרוי הוא כדי לכל דבריה וכמו ששנינו בראש העור והרוטב, דחשוחת בהמה טמאה עד שתמות, אבל בטהור השיחיטה מותרת מיד. ולදעת הר"ר שמעי' בתוס' בשמעתין פ"ד ע"א ד"ה בעין העמדה והערכה, לכל מיל' חשוב העב"ח כמו ע"י השיחיטה הכתשה. אולס בנחירה אמרו שם בגמרא, דלכרי בנהירה סגי לי' ובמיתה תלי מלטה, וכל שלא מותה עדיןאית בה אבמה"ח, ולאו דזוקא לנכרי אלא אף לישראל במדבר שהותר להם הנחרה אליבא דר"ע פשיטה דלא התירה הנחרה מיד קודם שתצא נפשה, וכו' כ הפלתי ז"ל בסימן כ"ז אות ב'. והוא מוכrho דהלא נחרה לא כתיבא אלא מושפך את דמו דכתיב גבי כס"ד בחיה וועוף, למד ר"ע דבמדבר סגי להו בנחירה בعلמא, וכן מלאו דלא תאכל הנפש עם הבשר ומואך בשר בנפשו לא תאכלו שנemu, לכל שהוציאו דם הנפש ע"פ שifarcsht הרוי הפרקוט אט אלא כמו לאחר שהתז' הראש דהוה צאנב הלאטה כי מקריא מלא דבר הכתוב כי הדם הוא הנפש וכל שיצא הדם יצאה הנפש. עיין ברמב"ם ריש פ"י מהל"ט ווא"שכ' ז"ל: "הדים שמנוי מן המשקין הוא הדם השותת בשעת שיחיטה וכו' אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעידיין חיים הם וכו'" עכ"ל, הרי דלאחר שייצא דם הקילוח ושותת כבר כתית יחשב, ע"פ שעדיין מפרקס צוין שייצא דם הנפש. ומה שהוזכר במשנה

כך ע"ה מכיה ובועל ואינו ממתין עד שתתפוייס, ובעל נפש ודאי לא יעשה כן, רק מי שאינו יכול לעמוד על יצרו נגד תאותו, ולכן מטיים שם הפרשה ואכלת בשעריך בכל אות נפשך ר"ל דשני דברים הותר לך אחות לאכול בשעריך חולין הנשחתין ומ' שיצרו מתגבר עליו שלא יוכל להמתין עד שתצא נשפה, יוכל לאכול מיד בכל אות נשפה.

וראה זה דבר נפלא איך מפורש דבר זה במה דעתך באקדישין דף כא ע"ב, והוא מבירית' שמחות דביפ"ת לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר. וモטב שיאכלו ישראל בשורת תמותות שחוותות, מלאכל בשורת תמותות נבלות, ורש"י פירש שם דקאי על מסוכנות וקריות תמותות שחוותות - וממי לא יפלא על פירוש זה, חזא דמסוכנות היתגר גמור הוא ורק יחזקאל מתפאר שהחמיר לעצמו שלא לאכול בשורת כוס כס. ואיך מדמה זאת ליפ"ת שהתרה תורה בקושי כנגד יצה"ר, ולא עוד אלא דאייה דמיון יש בין הני תרתי דקמדמה אחדדי, אבל המעיין שם במס' שמחות יראה דקאי שם על הפלוגת' דلت"ק צרייך להמתין ביפת תואר ג' חדש ואחר כל המעשים המבוארים בפרשה מותר בה, ורשב"א אומר דע"פ שאינה רוצה מטבחה ומשחררה ומותר בה מזיד, וע"ז קאמר שם דמותב וכו', והגירסה שם משובשת קצת עיי"ש. הרדי דמדמה יפת תואר שאינו רוצה להמתין עד אחר כל המעשים, לשורת תמותות שחוותות, וע"כ כפירושנו שגס אכן מירiy באננו רוצה להמתין אחורי השחיטה עד שתצא נשפה, וחוטך צית בשורת מבית טביחתה, או מותיז את ראשה, וקרי לי' בשורת תמותות שחוותות דעתך בי' תרתי - ובזה נסתלקה גם כן הקושי העצומה שהוקשו כל המפרשים על פרש"י ושיטת הראב"י ריש פרק השוחט, שאסור לעשות גיטרא אחר השחיטה מטעם השחיטה עצמה, והוא נגד המשנה דלקמן דשחט והתייא את הראש דשחיתתו כשרה. ולפי הנ"ל ניחא דודאי מושחת נתמעט גיטרא דפסולה, אלא דהתורה התירה כשנכנסו לאץ כנגד יצה"ר כמו יפת תואר, וכן באמת צרייך לאחר שלא להניח לדקור בסיכון תוך החות אחר השחיטה מטעם השחיטה עצמה דלקתחה צרייך להמתין שתמותות ע"י השחיטה ולא ע"י התזת הרاش.

וכל זאת אליבא דר"ע דנתחודה עשה לזבחו כשנכנסו לארץ, ונתחדשו עמו קולא זו דוחשיטה מותרת מיד, אבל לר"ש דמעולם לא התורה הנחרהomid במתן תורה היתה השחיטה תיקון נבלה כנחרה לר"ע, ואדרבה במדבר נאסר להם בשורת תואר מכל וכל, וכשנכנסו לארץ הותר להם בשורת תואר, וע"ז אתא קרא דבעל אות נפשך תאכל בשורת דהיינו בלי הקרבה, א"כ על הא דוחשיטה מותרת מיד אין לנו שום לפופטא, והוה השחיטה לר"ש כמו נחירה להר"ע תיקון נבלה, ולא התר אבמה"ח - והנה כבר הוכתבי לך בעיקר הראשון דר"מ קריש"ס ס"ל ע"כ, דהרי הוא סובר בע"ז דף ס"ז ע"ב דנותן טעם לפגס אסור, ומוקי קרא דنبלה בסרוכה מעיקרא, וזאת דוקא לר"ש דליקא עשה דאייה זבחה, אבל לר"ע דאיכא כאשר צויתך לעשה, אין במצוות להיות סרווח מעיקרא כיון דבעודו בمعنى אמו איכא הא夷 עשה, ועינוי בסוגי' דטל"כ פשחים מה' במרהש"א שם שנטקsha למזה הזרכץ הש"ס שם לעשות ג' פלוגות בון ר"מ ור"ש ור"ע, ולהחדש דר"ע ילי' טע"כ מגעולי עכוי' אית לוי' דלא אסורה תורה אלא קדרה בי', ולמה לא ניחא לוי' למימור דר"ע כר"מ דנותן טעם לפגס אסור, ולפי הצעתנו תורה כי ר"ע ע"כ ס"ל נונן טעם לפגס מותר, דהה לא מצי מוקי קרא דنبלה בסרוכת מעיקרא כיון דלדי' איכא מעיקרא עשה דאייה זבחה.

ועתה אנך למקום אחר להראות, כי ר"מ קריש"ס ס"ל ולית לי' דוחשיטה מותרת מיד. כי בהמה המקשה פלייג ר"מ וחכמים, אי בן ט' חי ניתר בשחיטה אמו או לא. והנה התר שיליל ע"י השחיטה

ועיין בסוגי' מש"כ מזאה. ועכ"פ דברי הparm"ג תמורהין.

וראית בתשי' ק"ד בעל הכה"ס "יל חי"ד סימן י"ז שנטקsha ג' כ' מנין יצא לחז"ל דבר זה, דשחיטה מותרת מיד אע"פ שהיא חי' לכל דבריה, וכותב שנטקsha הרבה על הדבר, ונכנס שם בפרצה דוחקה ללמידה דבר זה מהיתר בחודשי ל�מן בסוגי' בניינים על הקדמות רעוות אשר תראה בחודשי הלכה דאיין מזמין דף לג' ואין עת האסף פה. ואני בקונטרסי הלכה למשה העלמי דבר הנוטן להشمיעו, והוא דגלמד ממה שאמרה תורה כל בהמה תאכל אשר מזיה לפינן בראש פרק בהמה המקשה דבנ' ט' חי הנמצא בהמה ניתר בשחיטה אמו, ואם נאמר דבשחיטה לא סגי עד שתמותות, איך נותר הولد שלא מות ולא ימות על כל מהמת שחייבת האם, ודין לולד להיות כאמו, וזה נכון מאד, אבל גם אלה מומו עמו, כי גם היתר שליל בمعنى אמו בב"ט חי לא דרשו אלא אחר שידעו ממק"א דוחשיטה מותרת מיד, אבל פשיטה שלא חדו דבר גדול כזה, מכח האי דרשה דע"פ דהוא דרשה גמורה, הרי תורה דר"מ חולק ומוקי לקרה לבן ט' מות ולא חי, או בן ח' חי דהוא כמות וכאחד מאבריה אבל להתир בן ט' חי איי כאן הכרח גמור.

אבל דע כי גם בזה פליגו ר"יש ור"ע, כי הקרה דבעל אות נפשך תאכל בשורת אשר ממנו דרש ר"יש דהותר להם בשורת תואר שנאסר להם עד עכšíי, הוא לר"ע מיותר לגמרי, כאשר נתבאר למעלה בעicker א'. והוא דבר שא"א, ولكن צריכין אנו למשכנא נפשנא למצוא איזו דרשה לר"ע בקרה המיותר להזאה, ותל"ית מקומ הניחו אביבי להתגדר בו והוא.

דינה כל זמן שהנחרה הייתה מכשרת לא היה המתואה לאכול בשורת ציריך להמתין על המיתה כי הינה לעשות גיטרא ואדרבה כל שמהר להמית את הבע"ח שלא ישא הרבה בהוצאות דם הנפש עדיף טפי. אבל בקדשים שנטקו על השחיטה נאסר להם לעשות גיטרא כי היא המחלקת בין שחיטה לנחירה שנייהם בסוגים, אלא זו בדרשה, וזה במשמעותו רשי' ז'יל בריש השוחט בפי' דברי הש"ס שאמרו דושחת וזבח, אותו但不限于 גיטרא, והוא האמת לאמתה של תורה כמו שתראה בדבוריינו אלה. וכן בדבר מי שאינו להוט כ"כ על אכילתיו היה מביא שלמים ושותם וرك אחר כל המעשים קבלת זוריקת הדם והקטרת אימורים זכו משלו גבוח לאכול בשורה. וכי שatab הרבה לאכול בשורה נוחרו מושת בה מיד דהרי יכול לעשות גיטרא אם רצח שימות הצע"ח ומוטר בשונות גיטרא לארכ' ורצתה התורה לאסור הנחרה ולקדשנו מיד. ועתה כשנכנסו לארץ ורצתה התורה לאסור הנחרה ואילו מועד במצות שחיטה גם בחולין, וגם למי שאינו רוצה להביא לאוהל מועד אפיקו אינו רחוק, כי תואה נפשו לאכול בשורה ואינו רוצה להמתין עד שנעשו כל המעשים החריכים בקדשים, רק ריצה למלאות תאות נפשו מיד לכון התירה התורה כנגד יצה"ר להתיר אחר השחיטה לעשותה גיטרא אחר השחיטה כאמרים ז'יל, דוחשיטה מותרת מיד, וממילא דמץ' חותך גם בעודה חי' מבית טביחתה. וכן דברה תורה כאן נגד שטי כתות, כי ירחק ממק' המקומות ואמרת אוכלה בשורת תואר הכת אשר הייתה מביאה שלמים אם לא שנותר הקומות, ועוד כת שני' שתאמר, אוכלה כי תואה נפשך לאכול בשורה ולהוט אחר אכילתיו עד שקשה לעמוד על נפשו להמתין כלל, מ"מ אמרה תורה וזבחת כאשר צויתיך ולא תנchorה, ולעומת המתואה אמר דאיינו צריך להמתין עד שתמותות רק, בכל אות נפשך תאכל בשורת מיד, כי השחיטה מותרת מיד, וממילא נשמע שגם גיטרא אחר השחיטה לית לנו בה, אלא הדבר זה לא הותר אלא כנגד יצה"ר והוא ממש כמו יפ"ת דדברה תורה כנגד יצה"ר וכעין שאמרו בפסחים מ"ט ע"ב מה ארוי דורס ואוכל ואינו ממתין עד שתמותות,

פתחה

כולה בנסיבות לא דניהו וכך שידך רק עשה הוה על הזביחה, אבל הלא דל"ת כל נבלה הנאמר ג"כ במת" ב' ראה אנדרה קאתא והוא ג"כ נתחדש שנכנסו לארץ וכן לא נאמר לאו זה בפ' משפטים כמו שנאמר שם לאו דטרפה, כי באמת לאו דטרפה כולל טרפה ונבלה, דמי לא עסוקין בטרפה ארוי והמיתה בטרפה זו. והרי תראה ברמב"ם בפ"ד הי' ממ"א פסק דכל שני לאוין משני שמות אין מצטרפין חוץ מנבלה וטרפה הוואיל והטרפה תחולת נבלה הוה. הרי ע"כ דמלואו דטרפה שמעין גם הנבלה וגם ליקות עליו דהוה כמו בת מבת הבית דין זה כאשר ק"ז דין לוקין מה"ד, אלא זו ועוד יותר, אדם אין אתה אומר כן אלא דבעינן לאו מיוחד אונבלת, איך מצטרפ טרפה ונבלה יהוד דשני שמות הם - ומה שכתב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ' ו' וז"ל: טרפה זו הוה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית העיר וכו' ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה, שאם מתה הרי הוה נבלה, ומה לי מתה מחמת עצמה וכו', הא אין מיוחד אלא שטרפה ולא מתה עכ"ל הזהב אין כוונתו לשולט דטרפה ומתה אין בכלל לאו זה, דזאת לא נשמע מהוחצתו, כי מה שכתב אדם מתה הרי הוה נבלה אין הכוונה ונבלה כבר אמרה במק"א בפ' ראה, חדא הלא כמעט כל התורה נשנית במת' ומה קשה לי, ועוד דהלא מפרש בדברי עצמו בamaro, דאי' מה לי מתה מלאיה או שברתת חייה, אלא דר"ל דבשלמא אי הקרה מيري بلا מתה נמי, אי דבר הכתוב בהוה כאשר כתוב הרמב"ם ל�מן, וה"ה אם נתרפה ע"י סבה אחרת נמי אסורה, אבל אם נאמר דמיiri בהמיתה דוקא אין המיתה שע"י חית העיר ההוה, אדרבה המיתה מלאיה ע"י חיה או אפיקת הכהות הוא ההוה, באשר כל בע"ח עומד מות, אבל לא להיות נטרף ע"י חית העיר, ולא עוד אלא דלמא לא נקט נבלה סתם והיא כוללת כל מיני מיתות, וזה שאמר דאם מתה הרי הוה נבלה ולמה אסורה תורה טרפה בשדה ולא סתם מתה או נבלה אבל לעולם טרפה כולל גם הנבלה כנ"ל. ומעטה אם כוונת התורה בכלל דרבנן רק לשנות לאו דטרפה שנאמר בפ' משפטים, למה מאייר על הנבלה ולא על הטרפה. ובאמות כפי הנראה נתקשה הספר בזיה וקאמר דכל נבלה אין לי אלא נבלה טרפה מניין ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה. והאחרונים האבני מלואים בתשובותיו, וק"ז בעהchat"ס ז"ל והמלבי"ם ז"ל, כולם כל או"י מפרש לפי דרכו לפי שנתקשה בענייהם. ופלא שוכלים העבירו ענייהם מן הפוטו בתכלית הפשטות, דהספרינו נתקשה לי למזה בתמ"ת מזהיר על הנבלה ובפ' משפטים על הטרפה דהוא תחולת נבלות, דעת' מה"ט לא הוזיר בפ' משפטים על הנבלה, מושם דהוא בכלל טרפה, וכן לא מצא מענה ע"ז אלא לדרש כל לרבות את הטרפה באופן שהאהיר כאן ובפ' משפטים על שנייהם.

ובאמות הספרי איזיל בזה לשיטותי דהרי עייר א' הודיעתיך דהספרי המובה ברמב"ן ז"ל על זבחת כאשר צויתיך דמפרש כאשר צויתיך בקדשים כרי"ש סובר, דבמדבר כבר נקטו על השחיטה, וא' הנחירה משעת מת' הוה נבלה, لكن לא מצא פירוש אחר בקרא דל"ת כל נבלה הנאמר במשנה תורה אלא דחויר ושונה הלאו דטרפה שכול נבלה וטרפה, ונשנית במת' מושום נתינה לגר ומיכירה לנכרי, כי רק במדבר שלא ה' להם לא גור ולא נכרי אמרה תורה לכלב תשליקו אותו או שmorph שלב הינו נכרי עיין ברש"י עה"ת ובמקילתא ודוק. אבל לר"ע דס"ל דנחירה אשתרי. במדבר שפיר בעין הלאו דל"ת כל נבלה על הנחירה, שלילי לאו זה לא הוה בשער הנחירה אלא בעשרה דזבחת, ונתחדש האי לאו דnable ע"י העשה דזבחת, וכן אמרה תורה על האי נבלה לתהה לגר או למקרה לנכרי, ועל הטרפה להשליכה לכלבים, כי נבלה וטרפה

אנו יליף שם בגמרה מקרה דפ' ראה, כל בהמה וכו' בהמה תאכלו - ועיין שם בחודשי ק"ז בעהchat"ס ז"ל, שהביא דבורי רשי' עה"ת בפ' שミニ, שדרש זאת מקרה דהtram דכתיב כל מפרשת פרשה וכוי' בהמה תאכלו, כתוב הוא ז"ל דכן נדרש בת"ב. ובמחלוקת לא דק שפיר, דהן אמת שבת"כ שם נדרש היהר שליל, אבל הת"כ עצמו שם מביא קרא דפ' ראה, ולא קרא דפ' שミニ, ועיין שם בקרבן אהרן דעמד ע"ז עיי"ש. ובאמת גם בפ' שミニ, מיותר האי תיבת בהמה, אבל שם לא כתוב כל בהמה וכו' בהמה אלא כל בהמה - וכבר כתוב הראש יוסף ז"ל בסוגי' שם, דל"מ דלא הותר ב"ט Chi שחיתת amo רק מות, לא יליף מבהמה בהמה רק מכל בהמה, אבל חכמים דילפו שליל ב"ט Chi דיקא מבהמה בהמה, דאפילו ב"ט Chi שהוא בהמה שלמה ויש לה שחיתת עצמה, דד' סמנים אכשר בה רחמנא אפ"ה תאכלו ע"י שחיתת amo - ומעטה הרי שלך לפניך דבקרה דפ' שミニ שנאמר עוד במדבר, דעתך לא נקטו על שחיטת חולין ולא הותר להם אסור אבמה'ח לא ע"י נחירה ולא ע"י שחיתת, לא רבתה התורה היתר לשיליל רק ע"י כל בהמה, ורק ב"ט מת או ב"ח דזוהה כמות, אבל בט"ח לא, כדי לולד להיות כמי, ובמו הלא בmittah תל"י מלת', ואיך נתיר ב"ט Chi שהורש בשדה - אבל בשונה תורה בפ' ראה אחר שנטטו על שחיטת חולין, והתחדשה ג"כ ההלכה דהשחיטה מתורת מיד, גם איסור אבמה'ח, נתוסף גם היתר לשיליל בט"ח, ולכן כתיב כאן, כל בהמה בהמה תאכלו, וזאת דעת החכמים דס"ל קר"ע וכחכמתא, אבל ר"מ דס"ל קר"ש לא מדייק האי בהמה בהמה רק כל בהמה, ואני מרבה רק ב"ט מות והבן הדבר כי הוא עמוק ואמת לאמתה של תורה.

והנה כבר כתבתי עייר הראשון, כי לר"ע שייעור השחיטה ב' בהמה ואחד בעוף הוא ג"כ נתחדש בהלה כשןכנסו לארץ, כאשר העיד רב' דכאשר צויתיך קאי על השיעור וע"כ דלית לי' כהני דרישות שלפנינו מזאת תורה השחיטה והעוף ומאות ראש שכך הוויא או ממה שהteil הכתוב עוף בין בהמה ודגים מבואר בראש השוחט מושום דhani תנאים כרי"ש ס"ל ול"ל כאשר צויתיך דאיתא על הללמ"ס אלא כאשר צויתיך בקדשים וא' כר' אלבא דר"ע דבעה האי כאשר צויתיך על ההלכה שייעור השחיטה בהמה ובעוף ע"כ דבמדבר גם בקדשים לא הי' שייעור ב' סימנים מעקב. והדבר נכון ומובן אליו דכיוון דבמדבר עדין לא הייתה השחיטה מתורת מיד רק לאחר מיתה שע"י שחיטה והוא עכ"פ תוך מעל"ע כאשר בארנו א' כר' שייעור למאי עמי, דאם באמות מותה בפ' סימנים מחמת ריבוי הוצאות הדם נמי שפיר דמיי ורק עתה שנטחודה ההלכה דהשחיטה מתורת מיד בעינו לעומת זאת מעשה גמורה המיתה ע"פ רוב בשעה מועטות. - ורק עכ"פ הקדמה זו נבון דעת ר"ע במשנה דף ל"ב דסובר לפני חזרה בשחתת את הושט ופסק את הגרגרת או להיפך או שחת אחיד מהם והמתין לה עד שמתה דמחיי האי שחיטה סימן אחד לטהר מידי נבלה ואינה אלא טרפה (ר"ל אסורה באכילה) וממי כחכם יודע פשר דבר זה ומה סבר ר"ע לפני חזרה וקיבלה ההלכה מר' ישבע שכל פסול בשחיטה נבלה, ועיין במחר"ס לובלין שהרגיש ג"כ בפלא זה ולא העלה דבר - לכאורה' עלה במחשבה לפני דר"ע דס"ל דהטור נחירה במדבר הרי דנחירה הייתה מטהרת מידי נבלה וניהו דשנכנסו לארץ נקטו על הנחירה מכל וכל שלא טהר מידי' נבלת נקט סימן אחד בשחיטה וסימן אחד בפסק שניות ה' מטהר ולבוטה דר' ישבע נקט סימן אחד בשחיטה וסימן אחד בפסקה אלא דחויר מטהר וממילא דר"ע גם בפסק שניות ה' מטהר ולבוטה או שחתת סימן מהו שזה דחויר גדור נפרק ממה נקט במתניתין או שחתת סימן אחד אלאandi דגס לר"ע עכ"פ סימן אחד בשחיטה בעי אבל

ר"ע קודם חזורה, ניהו דאför שנצטו על האביצה הנחירה גם נבללה, מקרה דלי"ת כל נבללה דקי על הנחירה ושהיתה פסולה, מ"מ לגבי שיעור השחיטה של ב' סימנים בהמה, שלא היה נהוג במידבר גם בקדושים. ועתה מתחדש בהלכה, לא אתה הлечה זו אלא לעניין אכילה, כי הקרא דזובחת ואכלת אתה לפרש, אבל לגבי טומאת נבללה כל שנשחט סימן אחד בכתירות, ומות מכח האי שהחיטה תוך מעלה עכ"פ, נתורה מטומאת נבללה כי הלאו דלי"ת כל נבללה לא קאי אלא על נחרית ב' הסימנים, עד שהחיזרו ר' ישבע בשם ר' ירושע שהיה לו קבלה, דהлечה זו דבעי ב' סימנים, קאי גם לפירוש הלאו נבללה, ולא רק עשה דזובחת.

ובא ואראך איך מוכרכה הדבר מלשון המשנה עצמה דקתוין שחת את הושט ופסק וכו', או שחת אחד מהם והמתין לה עד שמתה. הנה האי והמתין לה עד שמתה הוא לכוארה שפת יתר למורי, דPsiṭṭia דرك לאחר מיתה מצי מסטמא משום נבללה, דהא משנה מפורשת היא בראש העור והרוטב, דאפילו שחת ב' סימנים בטמאה אינה מטמאת טומאת נבלות כ"ז שהיא חייה, ומקרה מלא דבר הכתוב כי ימות מן הבהמה, עיין לקמן ל"ז ע"א, וכן כתני בפרק קמא שחיתות נכרוי נבללה ומתמא במשא, ולא כתני אחר מיתה דהאי והמתין לה ודאי אין לו פירוש, והולל ומיתה אם רצח לשול מטמא, משום דקסמק על מה דקתוין בעור והרוטב. ולא עוד אלא נטעה דטמא מחיים. אבל לפפי העצינו דבר גדול ממשמעינו באזה דכוין דכל עצימות סברת ר"ע לטהר בסימן אחד הוא משום דבשחיטה במידבר וכן בנחירה לא היה השיעור מעכב, כיון דבמיתה תלי' מלטא, ממילא נצמה מזה,adam אחר השחיטה או הנחירה קודם יציאת דם הנפש, היה הרוגה בהכאה דלא שייכא למשעה השחיטה ונחירה, אינה נתרת אלא נבללה תחשב כמש"כ למעלה, אמרו מעתה אם נאמר דआ"ג דנתחודה ההלכה דבעינן שחיטה דוקא ולא נחירה, וגם בעין שני סימנים דוקא, ולא סגי בסימן אחד להתריר, מ"מ סגי סימן אחד לטהר כנ"ל, כי לאו נבללה לא אתה אלא הנחירה או אכולה שחיטה בפסול, אבל אשחיטה כשרה שחיתה במידבר בקדשים בסיסי אחד דאתה הлечה ובטלת בימה שאמרה דבעינן דוקא ב' סימנים, לא אתה אלא לאסור באכילה ולא לטומאה, כסבירת ר"ע קודם חזורה, ממילא אדם הרוגה ולא המתין לה עד שמתה נבללה גמורה הו, שלא נאחז החבל בתרי ראשי, לאמר דהשחיטה בסימן אחד מטהרת כמו שהיתה במידבר, ווטהר גם אם ירגנה בקופץ אח"כ��לאו של עתה שנתחדשה ע"י שהוצרכה ההלכה ב' סימנים, וכן בדיק אמור דדוקא בהמתין לה עד שמתה פlige ר"ע ומתרה, אבל בהרגנה אחר שחיטת סימן אחד מודה דטמא דنبלה גמורה הו והבן.

ועפ"י אלה הדברים תראה איך פלוגתת ר"מ וחכמים במשנה דלקמן דף ע"ד ע"א במצבה ב"ט כי אי ניתר בשחיטה אמו או לא תלוי ג"כ בפלוגתת ר"ע ור"יש, דבר כתבתתי לך בעיקר הראשון דר"מ דאית ל"י נותר טעם לפגם אסור ע"כ דכרי"ש ס"ל, דיליכא עשה בזביחה רך תיקון נבללה וממילא דהשחיטה אינה מתרת מיד, אלא לאחר מיתה שע"י שחיטה. וכך ב"ט כי אי ניתר בשחיטה אמו או מחמת שחיתת האם, כדי לולד להיות כאמן, והאי ולד לעולם לא יותר או ב"ט כי דהוה כמת, אבל חכמים כר"ע דהשחיטה מתרת מיד וכן גם ב"ט כי נותר עע"פ שחיה ייחי וחורש בשדה.

פירוט הנושryn מכל האמור דהאי היתר מפרכסת בפלוגתת שני דיליכא וכל הני תנאים דעתמי' דהשחיטה הוא תיקון בעלים כמו הנחירה לר"ע, לא אשטרי מפרכסת ובعين מיתה שע"י השחיטה, ורק לר"ע דהлечתא כוותי' וכרבוי דכאשר צויתיך אתה לאסור

הנוטה למות וmprcsat, אינה ראוי לאדם הנברא בצלם אלקים, רק לכלב, אבל האי נבללה שנטנבללה בשחיטה שפיר ראוי לנכרי, ואפילו לגר שאותה מצוח להחיזתו. הוצאה לנו מכל זה דל"ר ע"ב ע"כ איכא לאו דنبלה על הנחירה או שחיטה פסולה שהיא נחירה ולקמן דף י"ז ע"א הארבתי לפרש דברי ר' רימי' ביומא ל"ז ע"ב דקאמר דר"ע וריש"ג קמפלגי בלאו דنبלה, דלריש"ג לאו לאו מעליה הוא, ולר"ע לאו מעליה הוא. ופרשטי נגד ר"ש"י ותוס' ז"ל דהכונה, כיון דהאי לאו ע"כ עלبشر נחירה או פסולי שחיטה קאי והאי לאו מתחדש ע"י עשה דזובחת, וס"ל לריש"ג דין לוקין על לאו זה, ולר"ע לוקין כיון דס"כ נאסר בלאו. ولكن א"א לא אמר דר"ע קודם חזורה הוה ס"ל דיליכא בبشر נחירה ורק עשה דזובחת, ולא עוד אלא דמסתבר לאמר דכל שיטת ר"ע בקרא דזובחת כאשר צויתיך דאתא לחדר זביחה בחולין נצמחה מכח הקרא דלא תאכל כל נבללה דנטקsha לו, איך אפשר דבמשפטים מהיר רחמנא על הטרפה, ובפ' ראה על הנבללה ועיין רמב"ן ז"ל Uh"ת ריש פ' דברים, דכל מצות שנוטספו במת' ולא נזכיר בד' ספרים, או שלא נהגו בהם עד שנכנסו לארץ, או דלא שכיחי, ובלאו דnbella א"א לא אמר שום טעם למה הניחו עד מ"ת, ועוד איך יצוחה ליתן מטה מאליה לגר וכברי, דבר שהוא סכנה גדולה ועיין גודול ע"פ נמוסי בגין כל אומה ולשון ובלאה ע"כ הקרא דטרפה כולל גם הנבללה כנ"ל. וכן לא מצא ר"ע מנוס אחר אלא לאמר דנתחודה הלאו הזה ע"י ציווי הזביחה, על הנחירה להשוויה נבללה, ומעתה לא נדע מה עלה על דעת ר"ע לאמר דסימן אחד בשחיטה סגי לטהר מידי נבללה. וראיתי להגאון מהרש"ש ז"ל בהגחותיו על הש"ס דעתך ג"כ בחומרא זו, וככתב דיל' בטעמו דר"ע דנפקא לי' בהקישא דזאת תורת הבהמה והעוף, דעיקרו לעניין טמאה נאמר כפרשי' שם, דומה עוף יוצא מידי טמאה בסימן אחד, אף בהמה כן עכ"ל. ויפה דבר הנביא אבל שכח דל"ר ע"ז דחוית הנחירה במידבר, ע"כ מהאי היקשא על הנחירה לפניו דבסי' אחד סגי לי' בין בהמה ובין בעף, ומה לי באכילה ומה לי בטומאה, כי ב' סימנים בבהמה הלאה דלית לי' גם בקדשים דרשת דלעיל דמנין לרבות את הראש שכבר הוויז, אשר מושם לפפי הני תנאים דקדשים בעין ב' סימנים, דאי אית ל"י למה לי הללמ"ס על ב' סימנים בהמה, כיון דכבר נצטו על ב' סימנים בקדשים, ואי דאתא בחולין דב夷 נמי ב' סימנים, שלא נטעה לאמר נרו דנטקו על הוביחה בחולין, אינו אלא לגבי איסור נחירה דעד עתה הותר להם הדרשה והעוקר, ומעתה בעין זביחה במשיכה, אבל עדין בסימן אחד סגי כמו בנחירה, דעכ"כ פשיטה דפטור, דהא אינו ראוי לבא לפניהם.

ולכן אין לנו מנוס אחר לאמר דל"ר ע"ז לא היה לו יפותא על שני סימנים בקדשים, ולא היה מן הצורך ליתן שיעור, כיון דבעינן מיתה שע"י זביחות הסימנים, ותווך מעלה עכ"פ כמו שביארנו לעללה, וגם הוה בעי זריקת הדם והקטר אימורים ביומו א"כ כל שמות ע"י זביחות הסימנים או אפילו סימן אחד הרי מתכשר. ואל אילא הדבר בעיניך דהרי בנחירה ודאי כן היה דלא ניתן שיעור סימן א' או ב' כיון דבמיתה תלי' מלטא, וא"כ בשחיטה נמי כן היה וסימן אחד עכ"פ בעי, דושחתו הינו ומשיך לא שייך על נקב בעלמא דלא בעי משיכת הסיכון, והרי בפירוש רבוי דהלהכה זו א' בעוף וב' בהמה מתחדשה בציוי דשחיתת חולין, ولكن סבר

פתחה

בריש הלכות שחיטה אע"פ שפסק הרב דכל הלל מ"ס הם ומקרה דזבוחת כאשר צויתך, מ"מ כתוב עמוק בשחיטה מהקיים דכי יצד ציד חיה ועוף דשיפיכת דם עופר כדם חיה, ולעיל בעיקר הקודם הארכתי להוכיח זאת דלא על ההלכה קסמרק רב לחייב עופר בשחיטה מוח"ת עי"ש. אבל האמת הוא כי, אליבא דר' ישמיעאל והתנאים דס"ל כוותי איזל הסוגי' דריש השוחט, ולדידחו באמת גיסטרא פסול משום דברען מיתה עי' שחיטה אבל אכן קר"ע ס"ל דכנכנו לארץ נצטו על שחיטת חולין ואז אישתרי להם מפרכסת נגד יצח"ר ר' ומילא גם גיסטרא אישתרי וזה את לפ"ד האמת לאמיתו והניחו לי מקום להתגדר בו ודוק'.

עיקר ג' שחיטה שאינה ראוי'

בשחיטה שאינה ראוי' כגון שחוטת את הטרפה או שחוט חולין בעירה או לע"ז וכדומה באופן שאין הנחתת ראוי לאכילה מצד איו' אישור שבו, פליגו בה תנאי, ר'ם ור'ש איז שמה שחיטה או לא. ונפ"מ לענין אוא"ב ולענין כס"ד מבואר לקמן דף פ"ה, אבל אמרו שם דלא לכל אמר ר'ם שחיטה שאינה ראוייה שמה שחיטה, דמודה ר'ם שאין מתיירח שחיטה טרפה את ב"ט כי הנמצוא בהמה (דהיינו רבי אליבא דר"מ) ולא לכל אמר ר'ש ששא"ר לא שמה שחיטה דמודה ר'ש דמתהרת מיד נבלה עי"ש בגמרה.

והנה הגם דפרש שם בגמרה, דר'ם יליף משוחטי חז' דשא"ר שמה שחיטה, ור'ש יליף מטבח טבח והcnך דלא שמה שחיטה, כבר כתבתי לך כמה פעמים דכל גדול הוא, דדרשות ולפנותוгалו שאין הכרח גמו, דהלא איכא למייר גם להיפק אינן אלא אסמכתאות ועיקר הדין או שידעו מקבלה ישנה איש מפי איש שכן הוא, או שמקח הסברא דנו כן ולכך יש לעניין, דבשלמא סברת ר'ם מבוננת, דכיוון דעתך השחיטה אין בין שום חסרו, רק מצד אחר איכא כמו טרפה או חולין בעירה, למה לא יקרה שחיטה לגבי אוא"ב ושאר מילוי, ומהיכי תיתי למייר דלא עבר אלו דואא"ב לא תשחטו או בגב ובתח מושם דאית ב"י איסור מצד אחר. אבל טעמא דר'ש דלש"ש צריכא עיינה הרבה ומיאמין לשימושו לאמר דמשום דכתיב גביACHI יוסף וטבח טבח והcnך גזה"כ הוא דושא"ר לאכילה, לאו שמשחיטה עליה ופטור משום אוא"ב וכסה"ד וכדומה.

אבל עשה איזנק כאפרכסת ושמע דעתמא דר'ש הוא, משום דס"ל דכל שחיטה הרואי' לאכילה, אית בה מצוה כדכתיב וובהת ואכלת כאשר צויתך, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בריש הלכות שחיטה, מצות עשה שישחות מי שיריצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף. ואח"כ יאכל וכו' ורק כשחשחיטה מצואה אז התיריה התורה לאכול מיד וכנגנד יצח"ר כאשר הארכנו בזה למעלה, והוא זאת עיין שאמרו חז"ל דכל שנעשה מצותו אין מועלין בו ה"ג, כל שנשחט ונעשה מצותו והותר לאכול ממנו מידי, ולית ב"י אבמה"ח, אבל בשוחט את הטרפה וכדומה דאין כאן מצוה לאבות דין לצרוך אכילה, הוהαι שחיטה כנירה במדבר דלא הותר על ידה איסור אבמה"ח, והא דאיינו מטמא עתה כנירה משום דעת זה איתן קרא מיוחד, דשוחט את הטרפה איינו מטמא, דכי ימות מן בהמה כתיב, מקצת בהמה מטמא ומקטת איינו מטמא, וטו טרפה שחיטה, מבואר בשמעתין ע"ד ע"א. ודוקא לענין טומאת נבלות מהני האי שחיטה, אבל להתר אייסור אבמה"ח לא. וזה דלא כדעת הtos' שבת ק"ו ע"א ד"ה חז' מוחובל ומבער ויתר הרשותים ז"ל שנמשנו אחריהם. עיין יו"ד סימן כ"ז. ומה עשה כי אהבת האמת דוחקני שלא לכבות נבאותי אף אם הוא נגד דעת הראשונים, ודבר זה מוכחה מכמה סוגיות הש"ס ומtopic פסקי הרמב"ם ז"ל כאשר

הנחריה, ולצotta על השחיטה בחולין, ועל אחד בעופר ושנים בבהמה, אשרtri גם מפרכסת בקרוא דכל אות נפש תוכר, והוא היתר מדויק נגד יצח"ר כמו יפת תואר, ומילא למ"ד אין שחיטה לעופר מה"ת. באמת לא הותר מפרכסת בעוף. והפלתי סימן כ"ז תמה דלא לשתמייט תנא למימר בעופר מפרכסת אסורה, וכי שהראתיך גם בהמה היתר מפרכסת לאו ד"ה הוא. וה"ה לעשות גיסטרא אחר השחיטה אסור להני תנאים, ועיין פשחים י"ט ע"א דרצה להוכיח דלית לי לר"ע רביעי בתרומה וחמשי בקודש, שלא לשתמייט תנא וכו', ופרק אי הכי ניקום ונסמך. ועיין בראש"ש בפיו"כ סימן י"ד, שהביא בשם מהר"ס דס"ל אין שחיטה לעופר מה"ת, וכן בתשי' בשימים ראש המיחוסת להרא"ש סימן ק"ז הביא שם הר"ר ישע' שפסק אין שחיטה לעופר מה"ת, והגמ' דשיטה זו יחידת הוא, דROAD דROAD דPOSEKIM ס"ל יש שחיטה לעופר מה"ת, אבל עכ"פ להקל להוכות על ראש העוף כשווה להמות, שמשתיר הרמ"א ז"ל בי"ד סימן כ"ג. אני חוכך בזה הרבה, וגם בבהמה לפי מה שחשש הרמ"א בסימן כ"ד על שיטת הרא"ב" דלא לשוו' גיסטרא, וכאשר בארנו שיטה זו מדין שחיטה קאtiny עליה דהסוגי' דריש השוחט אליבא דרי"ש ושאר תנאים דעמי/al, דלית לנו הא דרבבי דדרש מכשר צויתך דأتא על שחיטת חולין, עד דמסיק לבסוף להא דרבבי, וכלל הני תנאים באמתו נתממעט גיסטרא מושחת ולא הותר כשנכנו לארץ, ולא מטעם הבלתי דם באברים עיין ט"ז סכ"ד סק"ב ובראש יוסף ר"פ השוחט) כי קשה הדבר מאד דמשום הבלתי דם באברים נגעו בה, כיון דקרוא דושחט ודאי ממצעט גיסטרא. ולפע"ד ברור ממש"כ דהאי קרא דושחט ודאי ממצעט גיסטרא מצד שחיטה עצמה, אלא דלר"ע דהלא כוותי' אשתרי מקרא דכללוות נפש תأكل בשר, ומאן דרצה לחוש להני תנאים דפליגי אר"ע ובפרט דגס לר"ע לאו היתר גמור הוא דמקרי בשר תמותות שחיטות, והותר מדויק כיפ"ת, ודאי דיפה עושה להחמיר בה, וא"כ מכ"ש בעופר דאייכא גם אליבא דר"ע מאן דאמר, אין שחיטה לעופר מה"ת ואיכא מאן דפסק כוותי' דאיין להתר בפשיטות להמית העוף אחר שחיטה. ומש"כ הפלתי ז"ל דיל' כעון שכטבו התוס' יבמות לענין עד אחד בעדות אשא. דברדב הדומה יש כח ביד חכמים לעקור דבר מה"ת אף בקו"ע וא"כ כשתקנו שחיטה בעופר התירו מפרכסת, ותמהני על פה קדוש איך יאמר דבר זה. דהתמים היינו טעמא דמשום תק"ע סמכו על אשיה דיקא ומינסבא, ומונז חומר שחומרת עליה בסופה הקלת בתחלת מכך הכרח אבל כאן מה ראו על כהה להתר מפרכסת או להחות על ראה דבר דאית ב"י מה"ת משום נבלה או אבמה"ח, בלי שום הכרח לעקור דבר זה, והדבר צע"ג לדעתו וה' יאיר עני.

אחר כתבי כ"ז ראייתי קדוש א' מדבר בענין זה והוא הגה"ק בעל השיב משה בתשי' כ"ג ושם ביאר בארכיות גדול לדלדעת רשי"ו ורב"י ז"ל מדין שחיטה גיסטרא פסולה, אלא כדי לישב שיטה זו שלא תהי' נפרכת מכמה מקומות בש"ס, חידש לו דאן דרבבי ס"ל דשחיתת עופר מהללמ"ס ידיעין, והקרא לא דיבר אלא משחיתת בקר וצאן, אין לנו קרא על פסול גיסטרא אלא בהמה ולא בעופר, ובזה מושבים כל הקושיות על שיטות רשי"ז ז"ל עי"ש שמוקלט דבר זה אף שלא נזכר בשום פוסק, כי מקום הניחו לו להתגדר בו. הנה יפה כתוב דכל מי שיש לו עיניים לראות ולב להבין ידע, דכל ההתקומות בדברי רשי"ז דלאו פסול שחיטה קאמר הוא על חנס, אלא דמה שהמוציא הגה"ק ז"ל לחלק בזה בין לומר הוא זר, לא בלבד מפני דוחק העני בעצמו, אלא דחלילה לנו לומר דאי לנו שחיטה לעוף אלא מההלה, דاز ה' עופר שנפסל בשחיטה אין בו מלוקות כלל ההלכה שאין לוקין עליון. והרי תראה דרmb"ס

של אחד כמושו שבתירוץ בתרא, הוא דאוריתא לפיכך אתיירוץ קמא דאיתיך בעוף קאי, מפרש עבד רבנן הרחקה ומפרש טעם הרחקה, אבל אתיירוץ בתרא דקאי על רובו של אחד כמושו, לא פירש מידי, ע"כ משום דס"ל דהא מדאוריתא בעין לכתה סימן שלם, וכן הבין הרוא"ש ז"ל לפרש דעת הר"ף ז"ל, דפסק קלשנא בתרא ולא כקמא משום דהני חרי לישנא בדרבן פלייגי.

ושיטה זו היא מחויסת הבנה לממי, לא בלבד שהוא דוחק גדול לומר דמשום דלא אתו למייעב רובא חד עבדו הרחקה שישוחט לכתה ב' סימנים, דהא לפי דעת רשי ז"ל ע"כ מודה לך ל"ב דלכתה בעין שלם דהרי בחדי תנן במתניתן אחד בעוף ושנים בבהמה, ולדעת רשי הוא מה"ת הרוי כבר עשו הרחקה שלא ליעבד פחות מרוב, וכמ"ש אי גם זאת דרבנן אך עשו בעוף הרחקה להרחקה, ובפרט דלרי דקיל' כוותי דבעין בעוף שחיטה ורידין דאייא הרחקה טובא לשוחוט שחיטה שלמה. למה לי הרחקהcoli האי, אלא דקשה אלישנא קמא כיון דאליז ומודה דרובו של אחד כמויו רוק בדיעבד, ושפיר מציא קאי לישנא דדיעבד במתניתן האיא, למה ימציא לא צורך דבעי ב' סימנים בעוף משום דבר שאין זכר לדעת הר"ף דלא פסקין כל"ק משום דבדרבנן אלין לקולא, דהא דאלין לקלוא בדרבן היינו שלא נאסר בדיעבד מכח ספק דרבנן, אבל לשוחט לכתה ספק דרבנן שלא לצורך ודאי פשיטה ב' סימנים וצ"ע.

ב) שיטת הר"ר אושעיה שבתוטס' لكمנו לי ע"ב ד"ה החליד המשיטו שם נצחה דס"ל דרוב הסימן הוא השיעור שחיטה לכתה הון בעוף והן בבהמה כי מדאוריתא אין חילוק בין לכתה דיעבד דהוא ז"ל מפרש האבעי דשהה במעטות סימנים Mai דקאי אשוחט בסכך שאינו חד ושווה בחתיכת מעוט בתרא של סימן הראשון בבהמה וקמסתפק דכיוון דבר חתק רבו הוה כנחתך כלו ומה שמוליך ומביא באוטו מעוט בתרא הוה כחותך ביד או ברגל והוא שהי' בשיטתה בין סימן לסימן. מtopic דבורי מוכחה דס"ל דמה"ת שעור דלכתה הון ברוב ורק מדרבן משום הרחקה בעין כלו וא"כ הוה האי שחיטה מעוט בתרא כחותך ביד וברגל דאי מיה"ת בעין סימן שלם לכתה איך יעלה על הדעת דכל זמן שעוסק בשחיטה הסימן שהוא מוחיב לשחטו מה"ת כלו ולא רובי בלבד שהי' בו משום שהי' וכחותך ביד או ברגל.

ולהא שיטה ג' כ' קשין קושיות הנ"ל ועוד יותר דכיוון דגס הא דבעין סימן שלם הוא מצד הרחקה דרבנן איך עשו בעוף עוד הרחקה להרחקה לישנא קמא אם לא שנאמר דל"ק באמת הא דבעין סימן שלם הוא דאוריתא ולפ"ז פלייגי הני תרתי לישנא בדאורייתא והאי דקמבעי בהחליד או בשעה במעטות סימנים קמסתפק בהאי דינא אי סימן שלם בעין מה"ת או רק מדרבן.

ג) שיטה השלישית והיא המחויסת היא שיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל דהכל מדאוריתא אמר דבעין לכתה סימנים שלמים וגם בעוף שניים מה"ת דכן כתוב מפורש בפ"א מה"ש הלכ' ט' ז"ל, וכמה שיעור שחיטה ב' סימנים שהם הקנה והושט שחיטה המעלוה שיחתכו שניים בין בבהמה ובין בעוף ולזה יתכוון השוחט וכי עכ"ל. וכן הוא דעת הר"ף ז"ל לפי גרסתינו עיי' בראש' ריש פרק השוחט. והני תרתי לישנא לא פלייגי כלל אלא דשני דיעבד קתני במתניתן א' בעוף ורובי של אחד כמושו וע"ז كما אמר בעל מסדר

תראה בארכיות בסוגי" דז' סימנים אכשר בה רחמנא דר"ה במו שבארתי שם, וזלת זאת לא מצאנו ידינו ורגלינו בביבהמ"ז. ובזה נבי נמי האי דקתני במשנה דף מ' ע"א דשותה לשם הרים וכו' שהטתו פסולה, ופריך בגמרא פסולה אין זבח מותים לא, ורמנחו וכו' ומשמי הא דשחתה להר והא דשחתת לדאגה דחר. ויש לתמונה טובא דאייך קתני שחיטתו פסולה, וכן בשאר המשניות שם הא אין כאן שום פסול בשחיטה עצמה, ורק איסור מצ"א, ואסורה באכילה הוה ל"י למימר, ובפרט דתניתן כר"מ ס"ל דשא"ר שמה שחיטה, חז' מכסה"ד דכתיב אשר אילך, ואיך קורא להאי שחיטה שחיטה פסולה והוא תמייה גדולה אין עלי' יושב אחר אלא עפי' העצתיינו דכל שחיטה שא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח ולכן קורא אותה שחיטה פסולה הגם שאינה נבלה לעין טומאה ולא לעין אישור אכילת נבלה, אבל אבמה"ח אכן זמן שמספרסת שחיטה פסולה דקתני היינו דאסורה באכילה, דשחיטה פסולה ונבלה תרי מיili נינה, כאשר נבאר אי"ה בעקרים הבאים דרך אחר שחרז ר"ע והודה לר' ישוב, בכל מקום דקתני שחיטה פסולה היינו נבלה, אבל קודם חורה לא, וכל המשניות דמקilton נסתמו אליו דר"ע קודם חורה, لكن שפיר קתני דשחיטה פסולה ע"פ דאין בה משום נבלה. אבל אי גם איסור אבמה"ח לא הוה לא מצוי למתרני כלל האי לשנה דשחיטה פסולה. וזה ברור ואמת לאמתה של תורה.

ולפ"ז ר"מ ור"ש לשיטתייו פלייגי בששא"ר דסביר כתבנו דלר"מ דס"ל קר' ישמיעאל גם בשחיטה הגונה לא אשתרי איסור אבמה"ח דהרי אין בשחיטה מצוחה כלל רק תיקון כמו נהירה לר"ע וא"כ מה בין שחיטה ראי' לאנה ראי' דמה אכפת לו שדבר אחר גורם לה איסור באכילה אבל לר"ש דכר"ע ס"ל דמצוחה איכא באזיבת חולין שנתחדשה כשנכנס לארץ וגס זאת נתחדש דשחיטה מתרת מיד קודם שתצא נפשה א"כ בששא"ר דלית בה מצוחה, ולית בה היתר זה להוציא מיד אבמה"ח, ס"ל דלא שיש אע"פ דמצחלה מן נבלות, כאשר גلتה התורה בשוחט את הטרפה דשחיטה מיתה מידי נבלה, אבל איסור אבמה"ח אית' בה, ומ"ה מصحاب ל' לר"ש דבמקרים דבעין שחיטה, שחיטה שאינה ראי' לא מקרי שחיטה, כיון דaina מתרת איסור אבמה"ח.

והנה רבנו הקדוש נראין לו דברי ר"מ באוא"ב ודבריו של ר"ש בכשה"ד מבואר בגמרא פ"ה ע"א, הר' דיסובר כר"מ בסברתו, ורק בכשה"ד ס"ל קר"ש מדכתיב אשר אילך, ולפי העצתיינו לכואורה תומו, דהרי רבינו קר"ע ס"ל, וכאשר בארנו בארככה בעיקר א'. ולדיידי' השחיטה מתרת מיד גם אבמה"ח, וחניתת טרפה אינה מתרת מיד דלאו מצוחה היא, ולמה הי' על ששא"ר שם שחיטה אבל באמות לק"מ דנראין דבריו של ר"מ לרבי באוא"ב דקאמור בגמרא, היינו דינו ולא טumo כאשר תראה בבאור הסוגי' שם בארכיות עי"ש היטב.

עיקר ד' שיעור השחיטה בבהמה ובעוף

בריש השוחט תנן השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה שחיטתו כשרה, ורובי של אחד כמושו, ומפרש בגמרא דלשון דיעבד דנקט התנא או משום אחד בעוף דלכתה שנים בעין או משום רובי של אחד כמושו דלכתה בעין כלו, והנה יש ג' שיטות:

א) שיטת רשי ז"ל דהא דבעי ב' סימנים בעוף לכתה לתירוץ קמא הוא רק הרחקה דרבנן, דחששו דלמא לא ATI למיעבד רובי דחד, אבל הא דלכתה בעין סימן שלם ורק בדיעבד רובי

פתחה

בביהס"ת אם נאמר דמ"מ איכא מצוה לכתלה שיבא מים גם בביבס"ת, הרי יהי' זאת מצוה בפני עצמה, גם בל' תכלתה לטהר הטמא, וזה א"א דהאי ביאת מים יהי' כמו טהור הבא במים דין בו מצוה, משא"כ בחילצה ובכורים. דעתך מוצות נינהו, דייצא בלי קריאה ונאמרה הקריאה רק למצוה. ולפ"ז נתקשה הגאנן שליט"א איך מצי הרמב"ם לחוק על האיסברא מבורתה, שאפלו היא מצוה אינה מצוה בעצם עשייתה, אלא כמו דעתה אתה לטהר הטמא השחיטה אתה ג"כ לטהר ולהקשיר הבע"ח, וכיון דבשחיתות רוב ובუוף בסימן אחד כבר טהור וכשר מאכילה, מה מושיף תח' המעוות הנשאר שנאמר דמלצוזה לכתלה יחתך עוד.

וחכם אחד חוראה לי, וטס' קידושין י"ג ע"א ד"ה האשה דשם בקרובן يولדת דאגנה אלא להתר בetroitת קדשים וביאת מקדש דcen מבואר בשבועות ח' ע"א ذקריםות דילידת ודמצוער כלו באין לטהר ולא לכפר עיי"ש ברשי" וטס', ומ"מ איכא בהו לכתלה ודיעבד וכמש"כ התוס' קידושין הניל' והשבתי לו דלק"מ, דשאני קרבנות דבעלמא מצואה איכא בהבאתו לכט' גם בסימן דבאן להקשר ולטהר נמי אית' בהו בעשייתן מצואה שייה' יותר לרצון, והרי כמה עניינים בקדשים דאגנים אלא למצואה ולא לעכב, כמו שלא להזכיר פחות מל' יום, לשחות לכתלה בכל רטט לסמוך על הקרבון, והקטרת איםרים, דכל אלו למצואה ולא לעכב נאמרו וכי נאמר ذקריםות يولדת ומוציאר אין לדקדק בכל אלו מפני שבאים להקשר. וטס' בקרבנות הבאים לכפר הלא איכא סברת התוס' דכל שנטכפר בלאה' למה לי למייעבד יותר אלא ודאי ذקריםות שאנוי דבמוקם אחר מצינו שבאים למצואה, لكن בכל מקום אית' בהו מצואה חז' מתכלין, משא"כ בטבילה טמאים דלא מצינו בשום מקום מצואה לטבול אלא לטהרת טמאים, וממה שמצינו בכח"ג ביו"כ חמיש טבילות מים אין למדין, כי הוא לתוספת קדשות הים וקדשות כה"ג אבל לטבילה עצמה אין למדום מים שהוא מצואה, וכן סברת התוס' לגבי טבילה שרירה וקיימה וקשה ממילא מ"ש שחיטה.

ומתוך חומר קושי' זו תראה, איך צדקתי בדברי שתכתבתי בעקרים הקודמים, דבאמת זוחחת לר"ע מצוה היא כשרוצה לאכול, ולא רק לתקן האיסור, ואדרבה ע"י מצות זביחה שנצטו עליה בטלת הנחרה ונעשה נבלה, כי הלא דנבלת ג"כ נתחשד ע"י ציווי השחיטה וכמו שהhabati לעיל אשר מה"ט קאמר ר' ירמי' ביוםא דף לד' דלאו דנבלה אינו לאו מעלייא. נתחדש הלאו על הנחרה שהיתה עד עתה תיקון והקשר לבע"ח, ע"י מצות זביחה נתבטל האיסור ונקרה בשר נחרה נבלה, וא"כ אינו דומה לטבילה בטבילה לא היה מעולם תיקון אחר לטהרת טמאים אלא ביאת מים, אבל כאן היה נחרה התקיקון, ורק ע"י מצות שחיטה בטלה. וקדמה השחיטה תחוללה להיות מצוה, ואח"כ נעשית תיקון והקשר. ובני רחימי הרב מוויה עקיבא שיחי' הביא לדברי אלו ראי' נפלאה מגمراה סוכה נ"ג ע"ב דפיגי שם ר' ריבנן אי תיקעה ותרועה אהת הוא או תרתני נינהו, וקאמר בטעמא דרבנן דאמרו תרתני נינהו מדقتיב, ובהקהל את הקהיל תתקעו ולא תריעו, וא"ס"ד תקיעה ותרועה אחת הוא, א"כ פלאגא מצוה עביד, ופלגא לא עביד, ור"י האיסי' לסימנא בעלמא הוא דאתא, ורבנן סימנא הוא ורחמנא שווי' מצוה. ופרש"ז ל' שמצוין להקהל בסימן זה ולא באחד עיי"ש, הרי מפורש דנヒו דין אחר תכלית אחרת רק להקהיל, אבל כיון דעתך למייעבד סימן אחר להשיג האיסי' תכלית ורחמנא קפיד דוקא אהאי סימנא מכל דעתך איכא בדבר, וא"כ הכא בשחיטה ממש דומה להזה דהנתם, והרי היה עד שנכנסו לארץ תיקון אחר דהינו נחרה, ורחמנא קפיד דוקא אשחיטה ע"כ משום דאיכא מצוה בדבר, ולגוזל המצווה אסורה ההנוראה שהנוראה התקיקון

הש"ס דמתניתין נקט לשון דיעבד או משום אחד בעוף או משום רשא"ב.

וג' שיטות אלו פלגי בהבנת דברי רב בברייתא דדרש כאשר צויתיך מלמד שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בהמה דהרבנן ז"ל ורש"ז ז"ל מפרשיהם הא דנצטוה על הושט ועל הקנה הינו לכתלה צריך לשחות قول' ועל רוב אחד בעוף ורוב ב' בהמה הינו דיעבד אלא דרש"ז הא דעל הושט ועל הקנה קאי אbehame דכל שנים ובუוף כל אחד וזה דוחק דהו"ל לפרש פל שנים בהמה ועל אחד בעוף אבל לרמב"ם הפירוש מרווח דין חילוק בלכתלה בין עוף לבהמה ובין דק' חילוק בבריש הפרק דלרבנן ז"ל עוף עופ' בשחיטה ולכתלה, ולא פסק כהני תנאי עוף ע"כ דשווין הוא עכ"פ בשחיטה ולכתלה, ואנו פסק כהני תנאי דילוף עוף מהיקשא דזאת תורה בהמה והעוף או ממה דהטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגים דלהני הרי יצא מפורש דעוף בסימן אחד לכתלה סגי מושום דהני תנאי כולחו אליבא דר' ישמעאל אשר בארטוי לעיל, ואנו אין לנו אלא קרבי אליבא דר'יע, דכאשר צויתיך מלמד וכו', והאי הלכה הכוי מתפרשת ולכתלה בעין ב' סימנים שלמים בין בהמה ובין בעוף.

אבל לדעת הר"ר אושעיא ומדאוריתא אף לכתלה לא בעין רק רוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה, האילכה דקאמר רב' הכי מתפרשת, שנצטוה משה על הושט ועל הקנה דהינו מוקם השחיטה, ולא פוקי בלבד או זנבו ואזנו כדפרק בגמרא ריש השוחט, ועל השיעור כמה צריך לחותך ולשוחט בהם מפרשת הלהלה רוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה, והוא עכ"פ שיעור דלכתלה.

והנה באמת האי בעין לכתלה כל הסימן או רק רוב תלוי בפלוגתת ר' ישמעאל ור'ע. דבאמת בדאוריתא לא מצינו חילוק בין לכתלה לדייעבד באיסורא, אבל במצוות הלא כמו וכמה דברים נאמרו למצוה לכתלה ולא לעכב הן בקדשים והן בחולין כמו קריאה בחילצה, ואגד דלולב דנאמרו לכתלה ולא לעכב, וכן לר"ע דכאשר צויתיך למצוה נאמר ולא לתיקון הלאו, ושללא כריבצ"א בתוס' שבועות כ"ד, וכאש הארנו זהה בעקרים הקודמים, שפיר י"ל דמלצוזה לכתלה בעין שני סימנים וגם שלמים, אבל לא לעכב דידייעבד דסגי ברוב ובუוף בסימן אחד, אבל לר"ש דין בשתיחיטה שום מצוה רק תיקון האיסור, לא שייך לחלק בין לכתלה לדיעבד. והרבנן ז"ל הלא מפורש אומר בריש ההלכתא, דמצצות עשה לשוחט מי שיריצה לאכול בשר והוא קר"ע ורב' דמפרש אליבי' כאשר צויתיך דהלהה אתה למצזה לכתלה על ב' סימנים שלמים הן בהמה והן בעוף.

אליא דהגןון האמתי בעל אור שמח על הרמב"ם שליט"א עורנו דבמצואה שאין אלא הכספי איסור אף למצזה מקרין מ"מ לא שייך בה לכתלה ודיעבד מדאורייתא כמו באיסור דכל מה ליחסו עוד, אתה אלא להקשר ולתקן וכל שנטקן דבר מה לי להוסיף עוד, וסביר או המוכרכות ומוסכמת אל השכל הישר והփשוט, מבוארת בתוס' נדה דף ס"ו ע"ב ד"ה כל הרואין לבילה שהקשוש שם מה לא נבעיא ביאת מים בבייס"ת לכתלה כמו דבעין בילה במנחה וקריאה תורה אלא שיטהר האדם, ואין לומר דלכתלה לבעי' הקפידה תורה דנヒו דע"ג כל הרואין לבילה לו טבילה אבל כיון דבדייעבד טהור לכתלה נמי לא בעי', ותעללה לו טבילה לעיבד בילה ומקרה בכורים וחילצה מצות נינהו, הלכך לכתלה לעיבד עכ"ל וכונתם מבוארת דע"ג בטבילה טמאים נמי מצזה היא דהרי טבילה בזמןנה מצוה וمبرכין עלייה, אבל עיקרה אתה לטהר ומש"ה בשם מצוה תקרה. וכן כל שהשיג תכליתו ונטהר בל' ביאת מים

עורף בצדואר הוא מקום השחיטה עין בחודשינו שם י"ט ע"ב ודינ' ע"י". ושהי' וחלדה שניהם יש להם סמך בשוחט כאשר נראה ממנה דקאמר ר"ל לকמן דר' לע"א מנין לשחיטה שהיא מפורעת, שנאמר חוץ שחוות לשונה, ופוסל בשוחט כשר אבל לגבי חלדה פסקינו כוותי' אלא כרב דבב' וכו' מוקומות כשר אבל לשחיטה גם אן דרישין צואת, דקראי חוץ שחוות דהוא רק גל"מ בעלמא דשחט משמע בגלו ולא בחלאה, וכן משמע מותוס' שם לע"ב ד"ה החליד דחלדה פסולה ממשום דבעינן שחיטה מפורעת. ובפרט דעתך פסול חלדה נראת דהוא מטעם דמסתמא לא מציא שחיט שפיר בלי דרשה או עיקור או שהי' כשתווב הסcin תחת העור, וכען שכתבנו הראשונים גבי עיקור דבב' ג' דבשיםנים עקרים לא מציא שחוות בלי פסול ה"ג בחלאה י"ל כן וקצת ראי' יש לה מהה לדלא נשנה בשום משנה האי פסול דחלדה רק דרך אגב הזיכרו לפולוגת ר' ישוב ור' דר' לע"ב ע"א ושם כתני באזה': שחיט את הושט ופסק את הגרגרת וכי או שהחליד הסcin תחת השמי ופסקו והנה פסק את הגרגרת דחלקה וראשונה היינו עיקור וכפרש"י שם אבל האי ופסקו דחלקה זו דהחליד את הסcin תחת השמי ע"כ אין הכוונה דפסקו דרך דרשה או עיקור דא"כ הינו רשיא ולמה לי החליד א"ו דהאי ופסקו בשחיטה קאמר ומלהטה למעליה וא"כ למה נקט לשינה דמשתמע דפסק בדרשה או עיקור אי לאו להשמיינו דפסול דחלדה הוא מטעמא דמסתמא א"א שלא ידרשו או עיקור או ישאה. ועיין بما שכתבתי בהזאת במסנה דר' לע"ב ע"א. ושהי' נמי נתמעט מושחת דומ"י חוץ דהוא בע"א ולא בשתי פעמים ואם נctrיך הלכה לשחיי' הוא על שיעור השמי' ולkolא לדלא תימא דאפיילו השמי' מועטות, כל דחו פסולת, ועל תשיבנוadam מץ שחוט מושמעין דזומיא דחוץ בעינן הר' שם ליכא השמי' כל אין זאת קושי' דא"כ תקשה נילוף דומ"י חוץ דין בו אלא הולכה דשחיטה פסולה בהולכה והבהאה דין דומ"י חוץ, אלא לכל כי הני קושיות לך' מא אשר כתבתי לך' כמה פעמים דלעולים לא דרשוי ח"ל כסומה בארכבה, רק מה שמסתבר להם וראוי להכניס בקרא. ולכן בשחיטה מסתבר להם, דעתינו שחיטה הוא לכורות סימני הצואר לא ע"י דרשה ועיקור שהוא זירות יתרה להמית מהר, וגם לא להיפך להשות בחתיכה זו יותר מדי, ע"י שישחה בין סימון לסייעו, דנינו דבלי הפסקה השחיטה מצי מוליך ומביא כל היום כלו, אין זאת פרכלא לטעם הנ"ל, וכל אסור לו להפסיק בשחיטה מה לו להוליך ולהביא יותר מכפי הצריך. ועיין بما שכתבתי על המשנה נפלח סcin והגביה דר' לע"ב ע"פ בהא סקלין דאפיילו להני ג' הגרמה השמי' וחלדה לא בעינן הללמ"ס. וא"כ איך פשיטה לי לש"ס לאמר לכל הני ה' הלכות שחיטה גمراה הנה, עד שמכוכיח מהה דשחיטה מן הצואר נמי גمرا.

אבל כאשר תדקך בפרש"י לקמן דר' ט"ו ע"א ד"ה כלחו תנינא תורה דרש"י ז"ל בעצמו הדר ב' ממה שכתב בריש השוחט, וכבר כתוב השטמי' קב"ק, דרש"י ז"ל היה כותב כמה מהדורות בפירושו על הש"ס, וארע כמה פעמים דבמ"א נשר פירשו של מהד"ק ובמקומות אחר תקנו דהדר ב' מני, וכן גם בעינן זה دقאנ הביא רשי' ז"ל על דרשה משנה דר' לע"א, דשחט והתייז את הרаш בב"א שלא הוליך והביא. ופלא דהרי שם כתני דשחיתתו כשרה, אלא דתלאו באם יש כמעט צואר בסcin אשר מזין לדיק הआ בפחות מהה שחויתו פסולה ולמה לא הביא רישא דמשנה דהתייז את הרاش בב"א דפסולה. ועל עיקור הביא משנה לע"ב ע"א דפליגי ר' ישוב ור' לע' בשחט את הושט ופסק את הגרגרת דהינו עיקור ולמה מניח משנה דלעיל דר' ט"ו ש"ב דשם כתני עיקר דין דעתך, דבכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה מפני שהן חונקיין

עד עתה. וכך אין זה דומה לטבילה דעיקורה לטהר ולתקון, ושא לא מצינו למיר דלמה הקפידה התורה דוקא אטיבלה במים, דמי יימר דআিকা תיקון אחר בעולם להוציא הטמא מטומאתו, משא"כ בשחיטה דידיינו, מתיקון נחרה שעדי עתה. וזה ראי' נפלאה לדברינו. ולפ"ז כל זאת לר"ע דנחרה היתה מכירתה במדבר אבל ר' שמעאל דס"ל דמעולם רק שחיטה היתה מורתת ומכרשת אין בשחיטה מצוחה רק תיקון כמו בטבילה ואין בה לכתלה ודיעבד וכל שרבו של סימון כשר בדיעבד ה"ה דלא עיי' לכתלה יותר מה"ת עכ"פ.

ולפסק הלכה חששו הופסיקים לכל השיטות ופסק המחבר ריש סימון כ"א קרמבל"ס דשחיטה המעליה שיחסות שניהם בין בבחמה ובין בעוף ומ"מ פסק נמי כר' אוושעא בסימון כ"ג ס"ד דהשוחט בסיכון שאין חד ונתעכוב בשיעור השמי' בשחיטה מותרת ומכרשת האחדו של סימון הראשון זו פסולה. ומתמה הדרישה מובא בט"ז ר' ס"א דלמה מתייר הטור לכתלה לשוחט בסcin שאין חד כיון דפסק קרמבל"ס דלכתלה גם בעוף בעין שני סימנים מה"ת עי"ש מה שנדרך הט"ז. ובמחייב'ת של הניגאנום כאן לא חשו لكمחים, דלפי דעתם היה להם להקשות יותר דאפיילו בדיעבד פסול גם בעוף דהיכן מצאו השמי' לכתלה ולא בדיעבד, אדם צריכין לשוחט לכתלה גם בעוף שני סימנים ממילא בתרא כיון לצריך בדיעבד לפסול, כמו לרשי' בשעה ממש בمعنى בתרא כיון לצריך לכתלה לשוחט כל הסימן שובי אית ב' השמי' לפסול אף בדיעבד. אבל לקושיותם אין שום התחלתה כלל כפי מה שבארנו דהני שיטות אינם מתקיימים גם יחד לדעת הרמב"ס דבעינן מה"ת לכתלה כל הסימנים אין מקום לשחיי' ר' אוושעא כנ"ל, אלא דין פסקינו ככלים לחומרא אבל לא נאחז החבל בתרי ראשון, דבסיכון שאין חד בעוף כשר לד"ה, דאי לרמב"ס דבמי' שחיטתה שני סימנים, אין כאן השמי' ואילו להר"ר אוושעא דפוסל בשחיי' כהאג"ו מושום דהוה כחותך ביד וברג'ל, ע"כ דלא עיי' לכתלה כל הסימן ולא שניים בעוף אלא מפרש הולכה דעל הושט ועל הקנה על מקום השחיטה ורוב אחד בעוף ורוב שניים בבחמה הוא השיעור דלכתלה ודוקא.

עיקר ה' פסולי שחיטה

שגור בפי בעלי התלמוד חנסה הלכות שחיטה השמי' וכו' וקראים הלכות מושום דכך נמסרו לנו בהלמ"ס וכן אמרו בראש השוחט ותו שהי' וכו' מנ"ל אלא גمرا ה"ג גمرا. אלא דרש"י ז"ל כתוב שם דכלחו הללמ"ס לאו דוקא דיש מהן שכתבנו, כגון דרשה דהו נטמעת דהינו ומיש' בסיכון רבג'ר, ומיש' כ"ר רשי' כגן דריש' מושום דעיקור שהוא בסיכון גוז מגל קציר והמגירה וכו' מפני שהרשה דממון עני מושחת ולא וקרע ואשר תנן במשנה דלקמן חונקים, ופרש"י ז"ל שאין חותcin אלא קורען מפני הפגימות. ויש לתמונה טובא אם תרתי מהם מפורשים בקרא איך כללים יחד בהלכות שחיטה לאמר שהם רק מהלכה, הלא יש נפקותא ורבתא בזה אם הוא תושב"כ או תושב"פ ואשר תראה לפניו. אלא דאיי אומר שאם תדקך תורה דכלחו כתיבי ולא בעין שום הלכה אפילו על אחת מהן. דהנה הגימה הרי שחיטת שלא במקום שחיטה וכחוותך בידו או ברגלו הוה וכיון דין ידיעין דשחיתת סימני הצואר בעין וכמש'כ הרמב"ז ז"ל עה"ת דשחט מושמעתו בלשח"ק כריתת סימני הצואר, ועד כמה הוא ושת וקנה. זאת לפין מליקה דאסרה תורה ממול עורף ולא עורף, ולעומת מול

פתחה

וכל הסוגי' שם אליבא דרי"ש אלא, ולידי' ודאי הני הלכות שחייב רק הלהה בעלמא נינחו, כי אין לשום הלהה סמך בקרא דושחת שמתפרש מעצמו ומהיקש ידעין שיעורי שחיתת בהמה ועוף, ופשיטה דין לוקין על הלהה צו זום ומכ"ש דין אמר דזהה נבלה לטמא כי הלהה גופה לא לעניין טומאה נאמר, ולא דנבלת אצטריך לנוחר ומעקר דליך שחיתה כלל - אלא אפילו לר"ע לדידי' אתה קרא דזוחבת כאשר צויתך לאמר שנצטויה משה על הל"ש, וכן שאמר רב והוא אליבא דרי"ע (עיי' היטב בערך א') הרי לפלא יחשב שרבי הזיכיר בהאי הלהה דכאשר צויתיך על הושט ועל הקנה ורוב א' בעוף ורוב ב' בהמה, והשmitt מכל וכל הני הלכות שחיתה של השהי' וכו'. ורש"י צל' בغمרא שם ובפירשו עה"ת הרגיש בא' וכותב דלאו דוקא אלא דעתו על הלכות שחיתה וכן הרמב"ם צל' בפ"א כתוב לכל דיני שחיתה נאמרו למשה עפ' ונסמכו אקרא דזוחבת כאשר צויתיך, אבל מי לא יודה דברי בברייתא הוה ל' להזכיר עכ' בפירשו ובפרט דמה דמציך ושת' וקנה ושיעורן בהמה ובעוף אין זה הלכות שחיתה, שכן בנחירה נמי בעין ושת' וקנה ומסתמא' ב' בהמה דנפש חיota ואחד בעוף דזוטר חיota כמש"כ רשי' ותוס' כמה פעמים בס"ז דגש נהירה בסימנים בעין - אלא כבר כתבנו בערך ב' דלא' בין בשחיתה ובין בנחירה היה סגי במדבר בסימן אחד בין בהמה ובין בעוף, דהרי בmittah תלייה מלאתא, דהינו בmittah תוך מעל"ע כמו שביארנו שם, ורק כאשר נתחדר איסור נהירה ונצטויה על האזבה בחולין ג'כ', נתחדר ג'כ' היתר מפרקשת שהיתה אסורה עד עתה, וכן הוצרך לקבוע שיעור שחיתה בהמה ובעוף, כדי שנדע שהוא בטח ראוי' להמית מידי בשהי' מועטת, כי רק אז יש מקום להתייר מפרקשת כmeno, עי"ש היטב, אמרו מעתה לכל זאת לגבי שיעור שחיתה דהוא הלכה מחודשת שנזכרנו לה עתה, אתה עתה הלהה על פה, אבל בנני' ה' הלכות שחיתה, אם נאמר דעתה נאמרו כמו שיעור אחד בעוף ושנים בהמה, הרי במדבר בקדשים לא היו פסולים הני צורך לחדרם, ועל כן יפה אמר רב דיашר צויתיך אתה רק על שיעור שחיתה בהמה ובעוף שהוא הלהה מחודשת שנתחדרה עתה שנכנסו לארץ, ונasar להם הנחירה והותר להם האזבה בחוץ, ולא יכול מיד מהמתת תאונות נפשם לבן הוצרכו הני תורת דהינו שיעור ב' סימנים בהמה וסימן אחד בעוף, אבל יתר דיני שחיתה בקדאו קאו, ואי הני ה' דברים פסולים שחיתה, עכ' דכך נהגו במדבר עפ' תושבע"פ, ואין כאן צורך לחדרם, ואי לא נהגו במדבר מהיכי תיתני נימא דעתה נתוסף להם חומר בשחיטת חולין מה שלא ה' במדבר בקדשים.

אבל ה' אכן ושמע דברי אמות המאים עני חכמים ומגלים סוד הטעוס בעין גדול הלהה. והוא דברי כתבנו לכל הני הלכות שחיתה כתובים דושחת ממעט דרשה ועיקר וגם שהי' דושחת משמע ומשך ולא ודרש ולא ועיקר וגם בפעם אחת ולא בהפסקה. וכן ממעט חוץ לסימנים דהינו הגמורה, דאנו הכרת טמין הצואר מיל עופר בעין. וחלהה כבר מلتוי אמורה מסוימת דמסתמא עלול לקלקל אם לא יהיה הסיכון מגולה והוא עיין עיקור של בה"ג שכתו צל' דעתמא פסול משום שלא מצי שחית שפיר. ואם תרצה גם חלהה ממעוותת כמו שהי' דזומי' דחץ בעין שהוא בגלי ובב"א, ודרך הלהה ולא דרך דרשה ועיקר. וא"כ אין לנו צורך לשום הלהה לידע אלו, אלא דלולי הלהה לא הינו פסולים שחיתה אלא בכולו או רובו בדרשה וכו', וכן בשהי' בשחתת

- אלא ודאי דרש"י צל' המשמש הני משום דשם המדבר מכולו בدرسא או בעיקור דתאי את הראש בב"א כולם בدرسא, ושחתת במגל קציר ומגירה כולם בעיקור ואין זה בכלל הלכות שחיתה דהרי זה נוחר ומעקר, ומקרא מלא דבר הכתוב ושחתת ולא ודרש ולא עיקר. אבל מקרה זה לא נדע רק אם כלו כך, אבל אם אכן ריבוי בשחיתה רק מיעוט בפיסול באופן דעתקים ושחתתDKRA דהאי מיעוט בפיסול שיגרום דתאי' כל השחיטה נידונית כנחרה, זאת לא שמענו מקרה רק מהלהה. וכך מביא רש"י צל' אפסול דרשה סייפה דמתניתין דשחתת והתיי' את הראש דשם דרכ' הולכה ולא דרכ' דרשה שחט אלא דמחמת קוצר הסכי' לא ימלט שלא דרש במקצת הסימנים וכן הביא על פסול עיקור, שחט את הושט ופסק את הרגשת, דתאמ' עכ' לא במגל קציר ומגירה מירי' דא"כ איך שחט אחד ופסק אחד אלא ודאי בסכין פגום איינו עיקר רק מקטטו כמובן ועיי"ש בתוס' ובמש"כ שם - ועכ"פ כאן מתרץ רש"י צל' שפיר דלכלון קרי' לי' הלכות שחיתה דגם דרשה ועיקור במקצת הסימנים א"א לפסל מקרה דושחת כל שחחת רוב הסימנים בלי' דרשה ועיקור. ואפי' דרש ועיקר במיעוט קמא, לא מביעי' דלא הוא הפה פסלין השחיטה ממש זה לא אמר דתו אין כאן שחיתה, והוא אכן כנחירה, אלא דאפשר טרפה אפשר דלא הוה מכח הקרא, לויל דאתא הלהה ופסלה לשחיטה מכל וכל כאשר תורה לפניו איה. וכך שפיר קרי' להו לכולן הלכות שחיטה דרכ' מהלהה אנו יודעים דמעקבים השחיטה.

אלא דלא' נצمح לנו קושי' חזקה עד מאי והוא, דהרי כלל גדול הוא בידינו לכל הלהה דלא אתה לפרש ר"ל דבעלדה מתפרש הקרה אין לה אלא דין דברי סופרים שאין לוין עלייה, ומכ"ש דלא נאמר דהני פסולי שחיתה יהיו פסולין שחיתה כ"כ עד שתעשה נבלה והלא קרא דושחת שפיר מתקפת מעצמו כנ"ל ואთא הלהה רק להוסיף איסור, דאפשר פסל במקצת השחיטה פסולת א"כ מלוקות וטומאות נבלה מנ"ל. והפרמ"ג צל' בפתחה לה"ש נתעורר לחקר על שاري הלהות שחיתה חוץ מדרשה (ופלא דשכח עיקור דהו ג'כ' מפורש בקרא) אם יש להם דין תורה לעין ספקן וכדומה ופשיטה לא' דדין תורה ממש יש להם כמו דרש מהום דאתא הלהה לפרש הקרא - ותרי תיויה קחיזנא הכא - חדא דגם על דרשה ועיקור יש לחקר והיינו בدرس ועיקר במקצת הסימנים כנו', דזאת הוה תוספ' מהל' דלא ידענו מקרה, אלא בدرس ועיקר כלו או רבו כנו', דהרי רוב הסימן שוחט, ונתקיים הקרה דושחת, ודל האי מקצת דרשה או עיקור, ולול הלהה בס מעשה טרפות ליכא, דאי' לחצי חיota בלי' הא הלהה דר' ישב כאשר ביארתי שמי' יש, וממילא דין לאמר דאתא הלהה לפרש הקרא כיון דהקרא מותפרש מלאיו. ומה שמשמים שם וצל' "והוא כל מבהמה ששחה או החליד וכדומה לוכה מה"ת דהני אגמר' רחמנא לשמה שזו שנאמר ל"ת כל נבלה הcin הוא" עכ' ודאי הלאו דלי' לת' כל נבלה הכתוב במא'ת ב' וראה לאחר שנאסרה הנחירה על נוחר ומיעור נאמר, דהותר להם במדבר ועכשו נאסר להם בשר נחירה בלאו, וכאשר הארכנו בזה לעיל בעיקר א'. אבל לא אמר דכולל גם פסולי שחיתה במקצת סימנים מניין לנו.

ויתר תימא דלמן אמר הפרמ"ג דהלו דהלו שחיתה דהינו ה' דברים הפסולים שחיתה נאמרו לפרש הקרא דבין לר"ש ובין לר"ע א"א לאמר כך, דלא' ישמعال דלא אתה קרא דזוחבת על מחות שחיתה כל רקי מושחת דעתקים בקדשים נדע גם בחולין ומכח היקש דזאת תורה בהמה והעוף וכאשר צויתך קאי אקדשים הכל כמו שביארנו בערך א', לא מצינו שום הלה' על האי ושחתת, כי הכל ליף מקרה, דב' בהמה וא' בעוף כאמור בראש השוחט

חציוו ע"י הכלל שקבל מר' יהושע, כל שנפסלה בשחיטה נבלה. וاع"ג גם ר"ע ידע פסול בשחיטה נבלה, אבל היה סובר זה לא נקרה פסול בשחיטה, משום דשיעור שני סימנים הלהקה מוחדשת היא, ולא באה אלא לאיסור אכילה כנ"ל, מ"מ ר' יהושע אמר כלל רצה לכלול גם פסול בשחיטה המוחדשת, דהיינו שני סימנים, ולפיג אסברא דר"ע לאמור כלל שנתחדשה הלהקה דבעינן שני סימנים בבהמה, שוב כלל שלא נעשה גם סימן השני בהקשר שחיטה, נפסקת בשחיטה מקרי ונבלה הוה כמו נחירה. כך הוא שיטתו של ר"ל. אבל ר' יהושע דהוא בר פלוגתי' בכ"מ, גם כאן דעת אחרת עמו. והוא דלית לי' סברת ר"ל דבענחת ר' דריאה הקנה, דריאה כמון דמנחא בדיקולא דמייא, ולאו דוקא רוב אלא גם בכל הקנה לית לי' סברא זו, ולאו דוקא הריה אלא אפייל הקנה עצמו איינו כמון דמנחא בדיקולא, כאשר הוכחות זאת באורך בסוגי' שם. ומהאי טעמא מצי סבור דלכתלה בעין כל הסימנים בשחיטה, ורק אידייעבד סגי ברוב, והוא מן התורה, בכך מופרשת הלהקה על הקנה ועל הושט ר"ל כולם, ועל רוב אחד ורוב ב' הוא הדיעבד. וכך דאייא תורה שחיטה על כל הסימן, שוב אי אפשר לאמור דמקצת בפיקול מפסיד השחיטה משום דליקא רובה, דהא שפיר מצטרף מייעוט בתרא לרובה. ופשיטה דבמדבר לא נפסל בקרבן בשליל מקצת נהירה שהיתה אז הקשר בחולין, אלא גם עתה אין בו משום מעשה טרופות כמו שביארנו לעיל, ורק בסימן אחד בפיקול אית בי' משום מעשה טרופות, עתה מאחר שהנהירה נאסרה, ואפייל נחר השני לבסוף או לא נחר כלל, אלא המתין לה עד שמתה תוך מעל"ע, מ"מ אסורה באכילה מצד שנתחדשה הלהקה דעתה בעין עכ"פ רוב ב' בבהמה להכשיר, אבל מיד טומאה נתהר. ולפי"ז ר"ע קודם זהרה היה סובר דסימן בפיקול לגמרי הוה טרפה, ובפיקול במקצת אפייל בשני סימנים כשר מה"ת לגמרי, משום דס"ל כלל מה שנתהדר עתה ע"י איסור נהירה ושיעור שחיתות שני סימנים הוא, דנירה גמורה נאסרה בלאו דלית כל נבלה, ונירה בסימן אחד נאסרה רק באכילה, כי מה שהייה כשר בקדשים במדבר לא מצי להיות עתה נבלה. וממילא פיקול במקצת הסימן אין כאן מקום כלל לאסור מה"ת אם לא שנאמר יש טרופות לחץ חיות אז היה מקום לאסור بواسטת מקצת פיקול, אבל מהיכי תיתי לאמר כן בליך הכרת. עד שהחציוו ר' ישבב ע"י הכלל שקיבל מר' יהושע, והוא דנירה במקצת הסימן גם במידת הינה פיקול השחיטה בקדשים, ולא משום טרופות, אלא משום ד"א לנירה שתעשה שחיטה, ורק כלל מעשה טרופות בסימנים נהירה הוה, דמ"ש נקבות השוט מן פסוקת הגנוגת, דכוין דנירה בחד סימן שני, ה"ה דנקה"ו נהירה מקרי, דהא לא בעין ומשך בנירה כמו בשחיטה, כי היכי דנאמר דנקב לא מקרי נהירה, הכל מעשה טרופות בסימנים נהירה מקרי, והאי קבלת דר' יהושע לאו מזבחת כאשר צויתיך נצמחה, רק היא ישנה יותר ומקרה דושחת את בן הבקר דנאמר למצוות בקדשים, וגם אז היהת נהירה פוסלת ר"ל כלל שנחרה במעשה טרופות בסימנים تو לא מתכוורת בשחיטה, דין נהירה נעשית שחיטה, כך היהת מתפרקת מצות ושות בקדשים בתושבע"פ. אמרו מעתה דעתה שנכנסו לארץ ונצטו גם על שחיטת חילין ממילא הנהירה פוסلت את השחיטה, כמו עד עתה בקדשים וכיוון דעתה בעין ב' סימנים בבהמה לשחיטה, ממילא גם בסימן השני פוסلت הנהירה את השחיטה.

והוא הסוד הגדול אשר רק הרמב"ם ז"ל היה משיigo במו דס"ל נקיה"ו הוה נבלה מחייבים, והטעם בהזה דכוין דנקב הנהירה, ותו לא מצי להיות נשחתות. דבגרוגת נמי אין לנו טעם אחר, כי לויל את הוה מצי לשחות גם הגרגת שלא במקומות חתק, דלית

בהתיקות הרבה עד שלא נשחתתו רבו בפעם אחת, אבל בעשה כל הני במעטות הסימן באופן דאייא כאן רוב סימנים חשובים שפיר דתהי השחיטה נפסקת משום האי מייעוט זאת לא ידענו מקרים. ולא מביע דלא הוה ידעינו דהשחיטה נפסקת בכך והוה כנהר וננק, אלא גם איסורה בעלמא לא הוה ידעינו בפיקול מקצת הסימנים לא בושט ולא בקנה. בקנה לא אפילו היה דורס וועקר בשליש האמצעי באופן דבענחת ר' דריש טרפה. אלא דשאני במקום שחיטה ממש לא מצטרף למעשה טרפה. במקום שחיטה כשרה כדאמרין לקמן יט ע"א וכן הלכתא ומטעם דכוין דהני ב' שלשים מצטרפין להיות שחיטה כשרה, לא מצטרף למעשה טרפה. אלא דשאני במקום שחיטה ממש לא רוק מטעם דהלהם"ס הוא במקום שחיטה, כמו שכ' התוס' שם, אבל רק מטעם דהלהם"ס הוא דבמקום שחיטה הוה פיקול בשחיטה, ואמרין להיפך דאייא כאן פיקול בשחיטה, ואין כאן צירוף לשחיטה עי"ש בחידושי, הרי דלולי הלהקה דפסול במקצת השחיטה מקלקל את השחיטה גם טרפה לא היה במקצת הגרוגת אפייל בשליש אמצעי, ובוישט נמי אי אין טרפה לח"ח והוא הסברא החיצונה וכבר שחת הקנה ואפי' התחל לשחות בושט יש סברא לומר שלא איכפת לנו אי דורס וועקר מקצת מן הוושט בשעת שחיטה דכךחא מעשה קחشب. ומ"ה בעין הלהקה שמקצת הסימנים בפיקול מפסידות השחיטה.

אלא דהא מלטא דאייא דבענין הלהקה על פיקול במקצת הסימנים, ולולי הלהקה אף כשר לאכילה הוה לאו ד"ה הוא, כי הוא פלוגתא רבתא בין ר' יהושע ור' ר' ללקמן דף ל"ב, וכמה פלוגותות שביניהם תלויות זהה. ולא אריך כאן בઆור כל הסוגי' דשם, ושאר הסוגיות המסתעפים וرك פרקים הראשונים כאן וממי שורח לא בוא עד תוכן הדברים לאורך ורוחב ועומק הענינים עיין בחידושי בסוגי' שם, ובסוגי' דף כ"ט ע"ב דפלויאי ישנה לשחיטה מתחלת ועד סוף ובסוגי' דמגרות יט ע"א.

ותמציאות הינו מכל הlein סוגיות דר' יהושע ור' ר' ל' ישבו על מדוכה זו, لما יופיקול במקצת הסימנים כנ"ל, וס"ל לר' דטעמא דהא מלטא הוא משום כלל שנפסק רוב הסימן הוה כמון דמנחא בדיקולא, ושיעור השחיטה באמת גם לכתלה אין אלא רוב סימנים וכדעת הר"ר אושע' שבתוס' שהבאתי בערך הקודם, כלל שhortך יותר מרוב הוה כחוותך ביד וברגלי, וא"כ מי שדורס או עוקר אפייל רק במקצת הסימן הרי ליכא רוב הסימן בשחיטה כי מיעוט בתרא לא ייחס שחיטה כלל רק רוב הראשון, ולכן אין חילוק בין דרס או עוקר כל הרוב או רק מקצת מן אותו הרוב, דתו אין כאן רוב בשחיטה. ולפי"ז שלא במקומות הפיקול יכול לשחות שחיטה הוגנת ואין אלא טרפה ורק במקומות השחיטה נפסקת השחיטה דליקא רובי בשחיטה. ולפי דעת ר' לא מלטא את לי' לר"ע גם קודם זהרה, דע"פ שהיה סובר דסימן אחד בשחיטה וסימן אחד בנירה מוציא מיד נבלה מ"מ היה מודה דב' סימנים רובי בשחיטה ורק מיעוט בפיקול או בעוף סימן א' רובי בשחיטה ומיעוט בפיקול דnable הוה, דכוין דבמדבר בנירה והאי קבלת גם באכילה בקדשים, דכוין דבmittah תלי' מלטא היה מכשיר גם באכילה בקדשים, כלל זמן שלא מת לא עשתה אפשר להיות בשחיטה אחר הנהירה, הכל שעתה לא הוה אז כיוון דהנירה פעלתה ולמה לא נוכל לשחתה, וגם טרפה לא הוה אין דנירה לא נאסרה, וא"כ גם עתה שנאסרה הנהירה אלא כטרפה שחחתה, אבל בשחתת מקצת פיקול גם במדבר היה הקרבן נפסק, דהרי לא נתקיים ושחת א' בסימן אחד דהרי אין כאן רובי סימן בשחיטה כנ"ל. ועיין בדף ל"ב בסוגי' שם דכתבותי דבאמת גם זאת כלל שנחתת רובי הוה כמנחא בדיקולא ידעינו מואהי הלהקה כלל אפייל במקצת הסימן פוסל. ווי' ישבב

פתחה

يיחדי עיקר מיוחד לבדיקת הסכין, מפני שהוא עניין סגור ומוסוגר בש"ס ופוסקים, והוא מכיון גדול בדייני שחריות כידוע, ובברחבי קונטרס מיוחד לבירור העניין הרם והנשא הלאה, הנזכר בשם „הלה למשה“ ומما שיצא החיבור לאור עולם, ניטען כי בזה תוספת מרובה, שכן אמרתי לייחד כאן בفتוחת חבירי על חולין, עיקר בפני עצמו להאי דין.

הנה בדיקת הסכין לשחריתה לא נזכר לא במשנה ולא בבריתא, ואדרבה תנע במתניתין ט"ו ע"ב, ובכל שוחטין חז' מגל קציר והמגירה, ואי סתם סכין פסול לשחריטה איך מוציא דוקא אלו שהמה כליא אומנות עשוות פגימות על פניו כל החוד, כיון דגם בסתם סכין העשויה לחזוץ פטולה השחריטה. ומה שאמר בוגרא שם עניין מגירה שניינו, ע"כ אין הכוונה דבסכין עיין מגל קציר ומגירה שניינו, דהא לעומת מגל יד דרישא קתני, וכן כתני בהדי שנים ציפרין, אלא דהש"ס מדיק דוקא פגימה עיין מגירה בעין דפסול. ורק ממירמא דרי' חסדא אמרו בא תראה שמעיין לראשונה חיוב בדיקת הסכין. ואופן שמעותו הוא נפלא מאד, באמרו מניין בדיקת הסכין מהות' שנאמר וחתרתם בזה, והוא קרא דכתיב בשאול המלך, והו"ל להקשות ע"ז דהאי דברי קבלה ולא דברי תורה הוא, ולא עוד אלא דעתך זה תוס' על דברי תורה, דבתורה כתיב רך ושותט או זבחת ולא כתיב "בזה" ושאול הוסיף ושותטם בזה" הרוי דהתורה לא הקפידה על הסכין לבדוק לא בתחליה ולא בסוף, ורק שאול הקפיד מdadמר "בזה" ואיך קאמר דבדיקת סכין הוא מה"ת, אבל לעומת זאת פריך להיפך, פשטייא כיון דכי נקב טרפה, ומושני עבי בדיקה לחכם אמרינו וכו', עד שלבסוף הסוגי מסיק דבעי בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, וכל שלא בדק כן שחרתו פטולה וכן הלכתא. וכי לא ישוטטם על המראה הנוראה הלאו, דכמה רחוק האי דין בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא לעוכבא, מדינה דמתניתין דבעל שוחטין חז' מגל קציר והמגירה והשנים מפני שם חונקין.

אבל עשה אזך כאפרכסת ושמע איך יתפרשו המשנה והגמ' ומתוכם הרבה פסקי הרמב"ם ז"ל. כי רק הוא היחיד והמיוחד שבין הפסיקים אשר העמיק בשכלו האלקין, להבini דברי חכמים והוציא מדבריהם סלת נקי, בירור ההלכה האמתית. ואני הענייג עתי גייעה רבה ונוראה, ובשבבי על מותאי ובהליךתי בביתין, בחצריך וברחוב העיר, בשעת אכילת מזוני, ובבדרי עם הבריות לא הסתhti דעתינו מעוניין, עד שהגעתי עד תכליתו כפי קט שכלי, ונוראות האורות שנגלו לי מן השמיים תליית בכל מקום שמשכנתاي נשאי למצוא האמת באזכות אבותי הקדושים נ"ע וזה הו"ג י"כ אחד מהענינים האלה. וזה החלilo בעזר הנוטן לעיר כת.

הנה בין לרשי"ג דעיקור דהכלות לשחריטה הוא שוחט בסכין פגום, ובין להב"ג דלא מנה בהל"ש עיקור דסכין פגום, לשינויים סכין לא נזכר כלל. דלבב"ג כתבו הtos' דף ט' ע"א ד"ה כלחו דשותט בסכין פגומה איינו שוחט אלא חונק لكن לא מנאם בהכלות לשחריטה, וכיון חכם ויבין את זאת, דמ"ש מדרש דמומיות נמי מושחת ולא ודרס ומ"מ חשבם בין היל"ש. וגם לרשי"ג נתמעט מגל קציר ומגירה מושחת ולא וחנק, וכגדתנן במתניתין מושום דהן חונקין וכפרשי"ג ז"ל שם דאין חותכין אלא קורעין, ולא נזכר פגימה כלל, ועיין בש"ת ק"ז בחת"ס י"ד סימן ט"ו שכתב שם בזוז הדברים ז"ל. אטו פגימה נאמרו למ"ס עיקור שרהיי נאמרו וכו'. וכיון דלא כרא ולא קרא ולא הלכה על סכין פגום, רק דבעין ושותט ולא וקרע ולא ודרס, לא הי' עליה על הדעת דבנعي בדיקת סכין לעכבר, דהרי כל שאינו מרגיש בשחריתו שקרו רק שהוליך והביא הסכין בלי עכבות דבר "ושחת" קריין בי' ואין "וקרע" רק כשהרגיש שקרו או

לן כמאן דמנחא בדיקולא. וזה שורש הפלוגתא דרי' ר"ל, בישנה לשחריטה מתחילה ועד סוף. עיין בסוגי בדרכינו בארכיות דף כ"ט ע"ב. ولكن רבוי דקמפרש הקרה דכאשר צויתיך דעתך עתה מה שוי' אליבא דרי' ע, לא מצי אמר רק מה שנתהדר עתה מההלך' שחייב חולין, והוא דבעין לכתהלה ב' סימנים שלמים ובדיעבד סגי ברוב א' בעוף וברוב שניים בבהמה דבר שלא היה נהג עד עתה בקדשים, כי בקדשים בהמה הוא סגי בדיעבד בסימן אחד, ובעוף לא היה נהג שחריטה כלל, אבל בפסולי שחריטה הון בכול סימנים והו במקצתם, לא נתחדש עתה דבר, ודינם כמו שהיה במדבר בקדשים, ולכן לא האקרים רבוי כאן. וכל המשניות דמקילתו נשנו כר"ע קודם חזרה, ולכן באוא"ב וכסח"ד, לא פטר אלא בנוחר ומערק דלא שחתט כלל, אבל בפסולי שחריטה במקצת הסימנים, דאיןם אלא חומרא דרבנן לפסול, לא להקל אמרו לפטור מכסי אווא"ב, והשותט ונתבללה בידו דקתני התם, היינו שמת עם גמר שחריטה ולא שנפסלה בשחריטה, ורק לאחר חזרה נשנה האי דין, ועיין זהה שכתבת שבס בפ' אווא"ב ובפסקין הרמב"ם שם. דברים המכרים לפרש כן ותורה צמאונך.

וכל זאת אליבא דרי' ע, דנירהה התחה מכשרת במדבר, והשחריטה הייתה מצוחה תחליה בקדשים ואח"כ גם בחולין, אבל לר' ישמעאל דמעולם לא הייתה נירה מכשרת רק שחריטה, מAMILא דהשחריטה לאו מצוחה היא רק תיקון לאו דנבללה, גם אינה מתורת מיד איסור אבמה"ח, רק בmittah תלייא מלטה, כמו בנהירה לר"ע, ומAMILא דמאי היהת בב' סימנים וכדייף את ראש דCKER הותז, ומAMILא דגס לכתהלה לא בעין יותר מרוב, ולא כל הסימנים וכאשר תראה באמות מלשון הש"ס ריש השוחט דקאמר שם אי מה בהמה ברוב שנים הרי דנקט רק רוב שניים גם לכתהלה, ואע"ג דמאות ראש שכך הותז יליפ', משום דגס ריש מקרי כבר הותז. דע"כ לאמר כן, דהרי בדאריותא א"א חלק בין לכתהלה לדיעבד, וכיון דמקובל אצלנו דרבו כמהו, ע"כ דהוא השיעור דלכתהלה דהיא אין בשחריטה מצוחה רק הקשר ותיקון בעלמא. ולכן לר' ישמעאל לא בעין שום קבלה או הלכה על פסולי שחריטה אפילו במקצת השחריטה, כמו שבઆנו לר"ל אליבא דרי' ע. ואילו אם אמר דלי"ש נמי לאו מקרא ידע שיעור ומקומות השחריטה אלא מהלכה, מ"מ לא מהלכה הנשענת על הקרה דזוחת כאשר צויתיך דהאי קרא לא אתה לצוות מיידי, אלא מהלכה המפרשת קרא דזוחת את בן בברק כי שם איכא ציוו על השחריטה הון בקדשים והו בחולין. ולידי" פשט ההלכה דעל השועט ועל הקנה היינו מקום השחריטה, ועל רוב א' בעוף ועל רוב ב' בבהמה היינו שיעור השחריטה לכתהלה.

וראה עתה כי לרבי אליבא דרי' ע דקסמן האי הלכה על הקרה דוחbatchת כאשר צויתיך, א"א לפרשא בעל השועט ועל הקנה היינו לציין מקום השחריטה אתה, דהרי מקום השחריטה כבר ידענו מושחת דבקדים וכומו דכתבנו, דלא אתה ההלכה על שאר הכלות לשחריטה שכבר קבלו ע"כ במדבר בציורי דושחתי, ה"ה וכש"כ דלא בעי עתה לציין מקום השחריטה דהוה קנה ושותט, אלא ע"כ דגס זאת על השיעור אתה דבעין לכתהלה שני סימנים שלמים, הון בבהמה והו בח"י ובעוף דעת עתה לא הייתה השחריטה נהוגה בח"י וועוף. ומזה ג"כראי' לרמב"ם דגס בעוף בעין ב' סימנים לכתהלה, דאי בעוף סגי לכתהלה בסימן אחד, מה חידש עתה דבעין ב' סימנים שלמים בבהמה לכתהלה, דהרי כבר היה זאת כן בקדשים, אלא ודאי דקאי גםAufן להזכיר לכתהלה ב' סימני ודוק היטב כי הדברים אמתיים ועמוקים תליית".

בבדיקה סימנים, דיווק לסמוך Dempster-Shafer, אבל בשחח שיחיטה מצומצמת צריך ביקור להבחין אם הוא מוחזה או רובה ובדיקה כזו בעי חכם, ולעולם אסימנים קאי ופירוש זה מוכרת עי"ש בחודשי, ומעתה הרי לפניו דחתה שיחיטה מצומצמת בעלי הראות חכם אמר, אלא אדם אירע דחתה שיחיטה מצומצמת בעלי הראות לחכם, כי בדיקה כזו בעי הבחנה יתרה והבנת הלב, עי"ז אמר תועור על דקדוק עצום הלאה. אבל עי"ז בהגחות הגאון רצ"ה חיוז זיל שכטב וזיל: גمرا פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עי"ש זים מ"ט סק"ד מה שכתוב בטעם בדיקת הסיכון משומן דכטיב ושותם בעיה, ודחה הש"ץ מכאן, דמרני דע"ז לא צרך קרא, רק על בדיקה לחכם מורה הקרא עי"ש, ונעלם במחלוקת"ת דברי בה"ג ריש הל"ש, שתפס הפניות לשון ר'ח, מנין לבודיקת הסיכון מה"ת שנאמר ושותם בעיה, משמע שלא הינו גירסת הש"ס כאן, או שסובר (והוא היית מסתבר), דה"ק בוגרמא, פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אתמר, עכ"ל הגאון זיל. וכונתו דמוכח האי דקדוק דלא קאמר פשיטה דכי פגום טרפה, אלא דכי נקב טרפה, מפרש דהכי קאמר פשיטה דכי נקב טרפה, דהינו אם ירגשי שמנקב וקורע, או שיראה במקומות חתק שיש שם איו קרע שאינו חלק, שמכוח דשם לא חתק רק נקרע טרפה, ומילא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתקנו זיל ברכה בסם ומלכות על השחיטה ודאי לצרך לבדוק את סכינו תחלה, אבל לדריש מקרה לצרך לבדוק הסיכון מהכי תיתי וע"ז משני דבוי בדיקה לחכם קאמרין. תירץ זה לפי פירוש זה בkowski הש"ס צרך ביאור מבון, גם מה דפרק אח"כ, והוא אר"י לא אמרו להראות סכינו אלא מפני כבudo של חכם, ומני מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא הו, איינו מובן, דיוון דאין בהרואת סcin לחכם אלא מפני כבudo של חכם, גם מדרבן אין כאן חיוב ואיך קאמר ר'ח מנין לבודיקת סcin וכו', דאם בדיקה לחכם קאמר דיאנו אלा מפני כבudo של חכם, לא שייך לשאול מנין, וגם לא לסמכו על הקרא. וע"כ דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מורי וכי לא ידע דמבדרי קבלה לא יפלין דינים חדשים, עי"ז ב"ק ב' ע"ב ובמקילתון קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה ATIYA גיהה וזהock. אבל לדרש דעת הרמב"ס זיל דסל דמשום לתא דיאיסורה נגעו בי, ולא משום כבudo של חכם זיל פ"א הלכ' כ"ו מה"ש: כל טבח שלא בדק הסיכון שלו שחתה בה לפני חכם וכי מנדין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אהרת ותיה פגומה ושחתה בה וכו' עכ"ל. והרבבה דיו נשפה לישיב דעת הרמב"ס ולהשוותה עם הגمرا דכאן עי"ז שם ובפלתי ויתר אחרים, ובחלוקת"ת העלו חספה בידם. אבל האמת יורה דרכו, דנהה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שיבודק הטבח קמי' חכם כלשו הרמב"ס, הוא משום דגס פגימה דקה שאין בכח לעקו נמי פוסלת השחיטה, והוא ודאי מדרבן דסמכו זאת קרא דשאול דושחתחים בזה, דלא די בשחחיהם וכדכתוב בתורה, ושחת ולא וקרע, אלא דבעין גם "ביה" לשחות בסcin שלם ולא בפוגום בלי השקפה על גודל הפגיעה אי מצי קרע או לא, דכל שהסיכון נקרא פוגום, פועל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, צרך הבנת הלב וטורח יתרוא לאן צרך חכם או קמי' חכם, דלא סמכין בזה על סתם טבח דלא ידקק קרואו בבדיקה. ולא מפני כבudo של חכם. והרי תראה דלקמן ל"ב ע"א במשנה ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מפרש הרמב"ס זיל בפייהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ס' ע"א אמר בוגרמא, מא"י לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' דטבח צרך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקארם אבוי לא, הכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז זיל לבדוק הסיכון להראות לחכם. אבל אני כתבת שם הרמב"ס זיל ה"י מפרש דברי אבוי הכי, לא דבסטם שחיטה אפשר דלא בעי שום

שנראה בתוך החתק איזו מקום שנקרע ולא נחתך. והרי הדבר מוכחה דכוון דזהה נקרה,, וקרע" ע"כ המיעדים אינם שווים ונרגש או ניכר בין מעשה למעשה. ופלא תראה בלשון הש"ס דפרק פשיטה, כיון דכי נקב טרפה, ולא קאמר כיון דכי פגום טרפה, הרי דגימות הסיכון לא נזכר כלל בהלכה. ובלב אר"י נתעורר על דקדוק עצום הלאה. אבל עי"ז בהגחות הגאון רצ"ה חיוז זיל שכטב וזיל: גمرا פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עי"ש זים מ"ט סק"ד מה שכתוב בטעם בדיקת הסיכון משומן דכטיב ושותם בעיה, ודחה הש"ץ מכאן, דמרני דע"ז לא צרך קרא, רק על בדיקה לחכם מורה הקרא עי"ש, ונעלם במחלוקת"ת דברי בה"ג ריש הל"ש, שתפס הפניות לשון ר'ח, מנין לבודיקת הסיכון מה"ת שנאמר ושותם בעיה, משמע שלא הינו גירסת הש"ס כאן, או שסובר (והוא היית מסתבר), דה"ק בוגרמא, פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אתמר, עכ"ל הגאון זיל. וכונתו דמוכח האי דקדוק דלא קאמר פשיטה דכי פגום טרפה, אלא דכי נקב טרפה, מפרש דהכי קאמר פשיטה דכי נקב טרפה, דהינו אם ירגשי שמנקב וקורע, או שיראה במקומות חתק שיש שם איו קרע שאינו חלק, שמכוח דשם לא חתק רק נקרע טרפה, ומילא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתקנו זיל ברכה בסם ומלכות על השחיטה ודאי לצרך לבדוק את סcin תחלה, אבל לדריש מקרה לצרך לבדוק הסיכון מהכי תיתי וע"ז משני דבוי בדיקה לחכם קאמרין. תירץ זה לפי פירוש זה בkowski הש"ס צרך ביאור מבון, גם מה דפרק אח"כ, והוא אר"י לא אמרו להראות סcin אלא מפני כבudo של חכם, ומני מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא הו, איינו מובן, דיוון דאין בהרואת סcin לחכם אלא מפני כבudo של חכם, גם מדרבן אין כאן חיוב ואיך קאמר ר'ח מנין לבודיקת סcin וכו', דאם בדיקה לחכם קאמר דיאנו אלा מפני כבudo של חכם, לא שייך לשאול מנין, וגם לא לסמכו על הקרא. וע"כ דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מורי וכי לא ידע דמבדרי קבלה לא יפלין דינים חדשים, עי"ז ב"ק ב' ע"ב ובמקילתון קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה ATIYA גיהה וזהock. אבל לדרש דעת הרמב"ס זיל דסל דמשום לתא דיאיסורה נגעו בי, ולא משום כבudo של חכם זיל פ"א הלכ' כ"ו מה"ש: כל טבח שלא בדק הסיכון שלו שחתה בה לפני חכם וכי מנדין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אהרת ותיה פגומה ושחתה בה וכו' עכ"ל. והרבבה דיו נשפה לישיב דעת הרמב"ס ולהשוותה עם הגمرا דכאן עי"ז שם ובפלתי ויתר אחרים, ובחלוקת"ת העלו חספה בידם. אבל האמת יורה דרכו, דנהה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שיבודק הטבח קמי' חכם כלשו הרמב"ס, הוא משום דגס פגימה דקה שאין בכח לעקו נמי פוסלת השחיטה, והוא ודאי מדרבן דסמכו זאת קרא דשאול דושחתחים בזה, דלא די בשחחיהם וכדכתוב בתורה, ושחת ולא וקרע, אלא דבעין גם "ביה" לשחות בסcin שלם ולא בפוגום בלי השקפה על גודל הפגיעה אי מצי קרע או לא, דכל שהסיכון נקרא פוגום, פועל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, צרך הבנת הלב וטורח יתרוא לאן צרך חכם או קמי' חכם, דלא סמכין בזה על סתם טבח דלא ידקק קרואו בבדיקה. ולא מפני כבudo של חכם. והרי תראה דלקמן ל"ב ע"א במשנה ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מפרש הרמב"ס זיל בפייהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ס' ע"א אמר בוגרמא, מא"י לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' דטבח צרך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקארם אבוי לא, הכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז זיל לבדוק הסיכון להראות לחכם. אבל אני כתבת שם הרמב"ס זיל ה"י מפרש דברי אבוי הכי, לא דבסטם שחיטה אפשר דלא בעי שום

פתחה

טריפות, כן ר"י לא אמר בה מידי, אלא הקשי' נתקשה בימי רבא, וربא ה' המתרץ הראשון ואחריו אחד מבני דורו, רצה להעMISS תירוץ מסוים ר"ל דהה מחלוקת בין מקום חתך שלא במקומות חתך וכאשר נדחה, דמהני תרי' ממורות א"א להמציא תירוץ זה כנ"ל, אמר רחוב"א תירוץ אליבא דר"י, ואמרבו בשםינו كانوا היה נתקשה קשי' זו בבית מדרשו של ר"י, אבל באותה זה אינו אלא דרחב"א המשicia תירוץ זה מתווך דברי ר"י המחולק עם ר"ל, בהא דמקום חתך ושלא במקומות חתך, וא"כ בימי ערך לא נתקבל עכ"פ חזורת ר"ע, ומילא לכל פסולין שחייבת במקצת הסימנים אינם לכל היוטר אלא מדרבן אסורים, ולכן שפיר אמר ר"י דלהראות סכךנו לחכם, שהוא על פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת, דאיו בה אלה מפני כבודו של חכם, אבל לאחר אשר אמוראי בתראי קיבל חזורת ר"ע, וקבעו כמסמורות נתועים לכל פיסול במקצת השחייבת נבלה כנחרה ממש, שוב החמיירו בפגימה אפיו אינה אוגרת פסולת מדרבנן אף בדיעבד, כי סמכו אקריא דוחתטם בהזאת פסול סכך פגום, אפיו אין בכך האי פגימה ליקרע כלל. ולהאי פגימה כדי להרגש בעי חכם מדינא כאשר ביראי תכל' צאת בארכוה במקומה ומילא שוב הוה הוראת הסכךן לחכם עיקר הדין ומשום ליתא דאיסורה, ועל חכם טרח הפלתי ז"ל לישב דעת הרמב"ם ולומר דמאחר דתקנו חז"ל להראות סכךין לחכם מפני כבודו של חכם, הטבח שעובר ע"ז, נעשה האי עבריה לשטן לו, שייעבור על הפגימה בבלי דעת, כי בפרטאות כלא, א"א לישב חומר עצום כזה, אלא אפיו הינו רוצים לקבל התמחמות הלאו לאמת, הרי הוא נפרק ממה שנתנו הרמב"ם טעם, שאין מראין סכךין לחכם בי"ט, שמא ימצענה פגום וישחינה במשחאת שלה, עיין עוד לפחות בזאת, ולפי תירוץ של הפלתי, מה ניחוש כאן מאחר שעשה כתיקון חכמים להראות הסכךן לחכם, ומה בין ביזה בדיקה שבודק לעצמו ב ביתו, לבודקה שבדק בפניהם החכם, עכ"כ היכן לו סכך בדוק בעי"ט כמובן, והוא תשובה נחיתת לדבריו אלא ודאי בורר ממש, לדעת הרמב"ם, איקא חשש דבדיקה בין עצמו יהי' בהעbara בعلמא, ומהני רק על פגימה האוגרת, והוא עתה אחר חזורת ר"ע חש פסול דאוריתא שמא יקרע משחו בשוט, ובדיקה לפני חכם תה"י על פגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת, שהיא פסולת עכ"פ מדרבנן אחריו אשר סמכו אקריא דוחתטם בזאת דבעינן סכךין שלם שאינה פגום כלל, והוא חומרא שעדיין לא נהגו בה בימי ר' יוחנן כנ"ל וזה ברור. בס"ד, ועיין בחודשנו דף ג' ע"ב ד"ה גמור' אבי לא אמר קר"א, ותמצא עונגן.

ועפ"י הדברים האלה בארתי השיטות בסוגי' דשם, והמה שיטת הרשב"א והרא"ש והוכר בדעת הר"ף מצד אחד, ושיטת הרא"ה והרמב"ם ז"ל שהמה אוזלו בחד שיטה מצד שני, ודלא כב"י דסובר דההמבר"ם כרשב"א, כי זה ליתא דהרי הרשב"א פסק כהני אמוראי דחלקו אור"ח, ורמב"ם ורא"ה ז"ל פסקו קר"ח, דחירות הצפורה דההינו הרגת הצפורה פסול בסכךין, אפיו אינה אוגרת כלל, אלא זהה מדרבנן דעתרו חז"ל על סכךין פגום עע"ג דין בכוו' לעקור השיט, דר"י לית לי' כמדמ"ד לא הריה ולא הסימן עצמו, ולכן ס"ל דלכתהלה בעינן לשחות הסימנים כולם, ומילא דגס במקומות מכוונות ע"ז דפגימה כ"ש אינה פסולת אלא מדרבנן.

א') הרמב"ם בפ"א הט"ו וט"ז כתוב ז"ל. היה ה תלם הזה מרוח אחת לא ישנות בה ואם שחתך דרכ' הרוח שאין הפגימה נכרת בה שחייבתו כשרה. כיצד שבדק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פגום וכשותחים אותה בהבאה תרגיש שיש בה פגום וכו', עכ"ל. הנה בפסק הלהה נלאו כל אנשי חיל למוצא ידים ורגלים, דהרא"ש

מדרשו של ר"י ור"ל ה' מקשין האי סתירת המשניות מן והודה לו ר"ע על משנה דאלו טריפות נקה"ו ופסה"ג, ה' לבעל מסדר הש"ס לסדר תחלה תירוצים של ר"י ור"ל אמוראי קדמאי ולבסוף תירוץ של רבא אמורא בתראי, כדרכו בכל הש"ס, ולא עוד אלא דהש"ס מדחה דר"ל מעולם לא ה' מתרץ קושי' זו, דהרי אר"ל שחתט את הינה וACHINE' נקבת הריה וכו' ועיין ברא"ש של' ולא ידעינו ה' אהרוןיתא ואיזין לחומרא, ועיין בהגחות מהרש"ש שתמה ע"ז דההדר ב' מחדה דכעין זה לא מטען בש"ס, אבל כתוב דממה שאמור הש"ס, אלא ארחב"א אר"י, כאן קודם חזרה וכו', ר"ל בזה דמעולם לא ה' ר"ל מתרץ כלום אלא ר"י מתרץ עי"ש, ומוי לא יבין כי דבר זה עוד יותר דוחק מדברי הרא"ש, דמן"ל הש"ס הא, דר"ל מעולם לא תירץ כנ"ל, דלמה לא נדחה האי מימרא דשחתת הינה וACHINE' נקבת הריה וכו', קמיה האי מימרא דמתרץ בין מוקם חתך לשלא במקומות חתך דכפי שכתב הרשב"א דנקבת הריה בין סימן לסייעו, לית לנו כוותי', הרי מסתבר דלא אמורה כל או דהדר בה והכלכתה, הן אמת דכפי שכתב הרשב"א ז"ל דלגביה הינה עצמו ע"ז מודים דהוא כמדמ"ד, לא קשה זאת אבל אז יותר תמורה למה הביא כל האי מימרא לדחות תירוץ של ר"ל, דבל"ה הוליל, כיון דנספק הינה, מה לי מוקם חתך ומה לי שלא במקומות חתך, אם דבר זה פשוט כ"ב, עד שאנו אמורים דאפילו מאן דחולק אדינא דנקבת הריה בין סימן לסייעו, אבל בסימן עצמו מודה גם הוא דר"י דכאן קודם חזרה וכו' לאו ר"י בעצמו אמרו אלא רחוב"א ממשמי, וגם זאת רק בלשון „אללא“ לאחר שדחה דר"ל לא תירץ מיד ואמ ביבמ"ד של ר"י נתקשה קושי' זו דורמינו וכו' ור"י ה' מתרץ בזאת, וזה ה' צrisk להעמיד דבריו בראשא, ולא לסדרו לבסוף ובדר"ל אלא ארחב"א אר"י וכו', אבל עיון לקמן בחדושנו שפירושתי הסוגי' לדעת הרמב"ם, כי ר"ל רצה למצוא טעם להאי הלכה דר' ישוב, דאפילו שחתט הרוב בהח嗣 שחייבת, פסול מקצת בדרשה או בעיקר לשוחתו נבלה וכוכלה נחרה, וקאמר משום דהאי מיעוט בפיסול מצטרף להשלמת הרוב, דמיעות דכיוון דנספק לא מצטרף להשלים רובה בשחייבת, מושם דכיוון דנספק רובה הוה כמדמ"ד ותו לא איצטריך לשוחות אפיו לכתילה לא, וכשיות ר' אושיעיא בתוס' ל' ע"ב ד"ה החליד, וא"כ ע"כ המשירות אמרם ר"ל, כי תליות זו בזו, כי רק מכח דס"ל דآخر המשינה כר"ע לאחר שהודה, אלא כדי ליתן טעם ל渴בלת ר' ישוב, וע"ז קאמר אלא ארחב"א אר"י כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה ומשנה לא זהה ממקומה, הנה גם זאת אינם דברי ר' יוחנן, אלא ר' חי בא' למד תירוץ זה, כמה דר"י מחולק ה' עס ר"ל, על מה דאמר חלק בין מקום חתך לשלא במקומות חתך בפיסול במקצת השיט, דר"י לית לי' כמדמ"ד לא הריה ולא הסימן עצמו, אבל חתך מצטרף מיעוט בתראי להשלים הרוב בשחייבת, אבל סובר בטעמא דהאי הלכה, דכל שנעשה טריפות בסימנים ואפיו רק נקב בשוט, הוה נחרה מתחילה ועד סוף, ומתיini דלאו טריפות ועד סוף, וה'ה לנחרה מתחילה ועד סוף, ומתיini דלאו טריפות כר"ע עתוי' דלית לי' האי הלכה דר' ישוב, זאת אמר ר"י ור"ח בא' הוסיף מדיל' דמימילא לאחר שבימיו כבר נתקבל האי חזרה דהדר ב' ר"ע צ"ל דמשנה לא זהה ממקומה כמו שהיתה שוני קודם חזרה, אבל כמו דר"ל לא אמר תירוץ על קושי' הש"ס мало

וה"ה אם הסcinן מלא פגימות כלו דמ"ש, ודין דב"ה דשותם במגל קצר דרך הליכתו דתהור מידי טומאה ליתא לדין כיון דמגל קצר עכ"פ נרגשות הפגימות גם בהולכה, והוא לי' שוחט בסcinן פגום דזהה נבלה מדרבנן, ולכן לא מצי הרמב"ס מיתתי האידי. וראה איך הרחוננו פירוש מרוחם בגרמא לדעת הרמב"ס ז"ל, ולא הוצרכנו לדוחק פרשי' ז"ל שמחلك בין פגימות דמגל קצר ובין האידי דמסוכסת, כי כל דברי רשי' ז"ל וראשונים זהה דוחק אחר דוחק כמו שבארנו שם בסוגי' ודוק'.

ב') הרמב"ס פ"ד הי"ד ז"ל: ישראל מומר לעבירה מן העבירות שהיה מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וצריך ישראלי כשר לבדוק את הסcinן ואיה' יתננה למומר זה לשוחטו בה מפני שוחזתו שאינו טורח לבדוק, ואם הוא מומר לע"ז וכוי' הרי הוא בעכו'ם ושהחיטתו נבלה. הלכי ט"ו, מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות של תורה הרי זה שוחט בין לו לבין עצמו, אם היה מומחה שאינו מינה דבר המותר ואוכל דבר אסור, שזו חזקה על כל ישראל ואפיקו הרשעים שבהם, עכ"ל הזחוב והמוזוק שבעתים בכל מלאה בלי חסר יותר, ובכל זאת אין יוצא ואין בא בשתי הלוות אלו כאשר אבאר בזה. א') אך מהיב בבדיקה סcinן ונוטן לו לכל מומר אפיקו לעבירה קלה מנבלה שלא חדש על נבלה כלל, ורבא מרא דהאי שמעתה לא דבר רק מומר אוכל נבות, ולא מומר לשאר עבירות. ב') ולעומת האידי חומרה שמחמיר להצrix בודק סcinן ונוטן לו גם למומר קל, מקל בפסול לעדות, זהינו באינו מומר ומוחזק בכך רק שעבר פעמי' אחית ואפיקו אוכל נבות, דשותם ביןו לבין עצמו, ואף בודק סcinן ונוטן לו לא בעי, דכאן מדייק דרבא דוקא מומר קאמיר ולא חדש ע"י פעם אחית ואוכל נבות דקאמיר רבא אינו מדייק לומר דזוקא נבות ולא אישור אחר. ג') בגמרה אמרו בטעמא דהאי היתרא דמותר לאכול משחיתת מומר ולא חיישין לקלוק בשחיטה דלא שבך היתרא ואכל איסורה, ומ"מ בדיקת סcinן ונוטן לו בעי, מושם דעתך לא טרחת. אבל הרמב"ס בחלוקת הראשונה במומר לא האידי טעמא, שלא שבך היתרא, ובחלוקת השני זהינו בפסול לעדות דאין אלא חדש, אשר לפי דעת הרמב"ס אפיקו בחשוד לנבות לא בעי בדיקת סcinן כתוב הטעם דלא שבך היתרא אכל איסורה וכן הרי לא צורך הוא דהרי אפיקו בדיקת סcinן דלא שייך בי' האידי טעמא, נמי לא בעי ע"ז לא אמר לנו שום טעם דלמה לא בעי בדיקת סcinן עכ"פ לחשוד לנבות. ד') בדחשוד לעבירות דה'ינו עבר פ"א יכול הרמב"ס כל העבירות ואפיקו ע"ז ושבת דגש בע"ז ושבת בעין דוקא מומר, וכאשר כתוב כן בפי' בחלוקת ראשונה דנקט מומר לע"ז או מחלל שבת בפרהשי' ועכ"ב דוקא מומר קאמיר Adams לא דוקא הויל' האידי דיאנה בחלוקת שנייה בהפסול לעבירה מן העבירות דזוקא בשאר עבירות, אבל בע"ז ומחלל שבת שחיתתו נבלה, וזה סתירה גלו'י' למש"כ הרמב"ס בפיהם' על המשנה דשותם בשבת שכותב שם שאם היה מיד כעשה חברה או עכ"פ בתחלת החיתה נעשה מחלל שבת, ושוב הגמר שחיתה פסולה הויה, הרי דגש בפ"א דיננו כמומר לפסול את השחיטה. ה') עוד הקשו עליו מתוספתא מפורשת דאבדו לו גדיי או שנגנוו עין דריש' ועכ"ז סימן ב' מה שנדחקו. ובאמת יפה כתוב הפלתי דהרבנן' השמייט מה"ט נגנוו ולא כתוב רק שנאבדו, אבל מש"כ ואי מושם התוספתא לא הייתה מקובלת אצלנו וכו', וכי הוא זה אשר יבין אית' זאת, דרמב"ס לא היה מקובל התוספתא מפורשת. ובכל אלו החומרות שפכו הראשונים וגם האחוריים דיו הרבה, אבל כל בעל שכל ישר עכ' מוכרח להזודות כי אין ממש בתירוציהם ובמקומו אריך לסתור את דבריהם. ובפרט

ז' לתמה כיון שהגימה זקופה מצד אחד, איך אפשר שלא תרגיש אכבעו כשהוא יורדת לתוכה, והמעו"ט הליך بعد הרמב"ס לאמר דכוונו דאין הגימה קורעת בירידתו, אבלDOI נרגשת להבודק, ומ"כ הרמב"ס ולא תרגיש ההינו גימה הקורעת.ומי הוא זה אשר יקבל דוחק גדול ונורא זהה בלשון הרמב"ס ז"ל שהיה לשון ערומים. אבל חוץ מכך הלה הקשה עליו הלח"מ, דלמה לא מחלוקת הרמב"ס בין פגימה אחת להרבה כמו שמחליך בוגרא, ותירץ דס"ל להרמב"ס דכל שאינה נרגשת בהליכתו הו"ל מגן קצר שב"ה מכשירין לקמן במשנה י"ח ע"א בשחת דרכ' הליכתו וניהו דשם בוגרא Камар דרכ' לעניין טומאה מכשירין ולא לעניין אכילה הרי תראה דרמב"ס לא הביא דין זה בהלכות אבה"ט, ועכ"ב ס"ל דלא קיימת מסקנא הכי, ודלא כפרש' ז"ל שם, והגمرا וברייתא דהכא דקאמר דבהרבה נידון מגירה הכל כב"ש ודלא ההלכתא.

ויאמר נא המעין וכי נחיא לי' לרמב"ס לתלות בי' בוקי סרקי דברים שאסור לשומעם, דבורייתא וסקלא וטר' סתמא בוגרא אזלא אליבא דב"ש, במקומות דכלל גדול בידינו דב"ש במקומות ב"ה איינו משנה, ולא עוד אלא דלא הביא דין דמתניתן דמג'ן קצ'ר דרכ' הליכתו ב"ה מכשירין, וסמך על מה דהביא האידי דיא נרקב דבדבר רק מפגימה אחת, ומזה נדע דאין חילוק בין דמסוכסת דמבדבר רק מפגימת הכי בפירוש, במה דאמרה את להרבה, עכ"פ דהבריתיא מחלוקת הכי בפירוש,ומי הוא זה אשר יכול לשבול דוחקים כאלו.

אבל לפי הצעתינו פסק הרמב"ס הלאה מודוקדק ומכוון להלכה ביל שום דוחק דהאי משנה דב"ה וב"ש ג"כ אליבא דר"ע קודם חזרה נשנית וכון הבריתיא דת"ר ולכן שם במשנה קתני במגן קצר פגימותיה קורען מצ"א והוא שחת策 השני באופן שידעו שלא נקרו הטעמים מ"מ גרו ז"ל לאסור באכילה אבל טומאה לא גזרו. ועכ"ז קתנו בבריתיא דזה דוקא בפוגימות הרבה דיא נא בפיזול אס שחת策 דרכ' הבאתו והוה נבלה גמורה, لكن גרו בה גם בהליכתו אותו הבאה לעשותו מגירה לאסור לב"ה באכילה ולב"ש גם לטומאה נבלה מדרבנן, אבל בפוגימה אחת דין, בזה אלא פיסול במקצת הסימנים, זהה גופי לא הוה רקס פיסול מדרבנן כמו שבארנו לעמלה, לא גרו הולכה אותו הבאה, והשי"ס מתחלת לא ידע דמיהוליך ולא הביא מיררי, لكن נתקשה מ"ש פגימה אחת מפוגימות הרבה דהרי גם פגימה אחת דקורע רק מקצת הסימן נמי פסולה החיטה עכ"פ מדרבנן ועכ"ז משני דכהוליך ולא הביא אז ליכא חשש שנקרע באמת, אלא דראי לגוזר הולכה אותו הבאה, ולא גזר רק בפוגימות רבות במגן קצר, אבל לא בפוגימה אחת. אולם כל זאת קודם שקבלו חזרת ע"ז אבל אחר שקבלו החיטה כל פגימה הנרגשת עכ"פ שאינה קורעת פסולת השחיטה ומטעמא מדרבנן, א"כ דיאנה במגן קצר דמתניתין נפל בביראה מכל וכל דהרי הני פגימות עכ"פ שאינן קורען דרכ' הליכתן, אבל נרגשות מהו וכל סcinן שפנס בהרגשה פסול את השחיטה ו גם לעניין טומאה דלא חלקו ז"ל בגזרה זו כדי לחזקה ועשאו כפסול בשחיטה דאוריתא. ולכן לדין יש לנו נדו' חדש דין סcinן שיש בו פגימה הנרגשת בהבאת ולא בהולכת הצפורה. ובזה ודאי אין חילוק בין פגימות הרבה להגימה אחת דביבוב'כ אין בהם כדי לעkor לא בהולכה ולא בהבאת ואני אכן רק דשחט בסcinן פגום פגימות שאינן אוגרות, וכיוון דחיזין דפגימה האוגרת בהולכה ולא בהבאת התירה הבריתיא בשחתה בהולכה ללא הבאה ה"ה לדידין דלא מקרי שחת בשני פגום כיון דיאנו מרגיש הגימה בהליכתו, ולכן שחתה בהבאה שחיתתו פסולה ומדרבנן דפגימה הנרגשת ואינו אוגרת אין בה אלא פסל שחיטה דרבנן.

פתחה

ומושום לתא דעתך. ועיין בזה בחודשי לסוגי' דהשותט בשbeta. וא"כ מי שرك פעם אחת עבר הרי ספק שהוא תשובה וא"כ עכ"פ בדייעד ששחת מותר הנשחת וכאן באמת לא התיר ליתן לו לכתחה לשחות. ומה שכתב הרמב"ם בפיהמ"שadam שחת בתשbeta במאיד הוה שחיטה פסולה לק"מ, דהתס שבת עצמו שחח וליכא למימר שהוא תשובה לכך שחיטתו פסולה ומדרבנן אבל אי שחח ביום שלאחריו באמת כשרה דשמא תשובה כל זמן שאיןו מוחזק למחל שבת. ועתה נבא לחלוקת השני' במאי שהיה פסול לעדות מלחמת עבירה מן העבריות כתוב דשוחט בין פון ריטב"א שנדרח הקהלה ליישוב פרשי"ז' מכך האי חומרה. אבל הרמב"ם ז' חורי כתוב שהזקתו שאינו טורה לבדוק, ולא מהמות גודל הטרחה שיש בבדיקה, זאת ודאי לא נתן לה Amar דהיה בבדיקה הסיכון טורה גדול, אלא עכ"ב כונתו דמחמת קלות דעתנו, איןנו נתן לב לבדוק ביישוב הדעת י"ב בדיקות שהצריכו ח' ז' כדי למצוא אף פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, עכ"ב משום דאין זה אלא חומרה דרבנן שאינו חשש עליה וידעו מש"כ הר"ר יונה ז' דהרבבה יראה שמים ויישוב הדעת צריך בבדיקה הסיכון, וא"כ מומור אפיו לאיה עבירה קלה שהיה, פשיטא דעתך' אין בו יראת שמים כדי לבדוק ביישוב הדעת והבנת הלב למצוא גם פגימה הנרגשת לחוד, דאין בה אלא חומרה דרבנן, וניהו דאפיו על אישור דברי חמש שאינו מאותה עבירה שהוא מומר עליה איןו חדש דברי חמש שעעה"פ לר"ש נמי רקס איסור דרבנן הוא, ומ"מ אמרין דמחליפין, עכ"פ שהמה מומרים לעבור אבל יראה דאוריתא, וא"כ גם הכא נימא דע"פ שהוא מומר למשלஆשעטני, מ"מ אין חדש לשחות בסיכון פגום מדרבן דהיניו פגימה שאינה קורעת. אה"נ אבל כאן הלא על הבדיקה אנו דנין דהיניו או טרייח למצוא פגימה צוא, ורק ע"ז אמרו דאין בו יראת שמים לטrhoה עליה בשומות לב כדי שימצאנה, כדי שלא יכשל באיסור דרבנן. וכן שcn הוא לא חשו לה רקס במויר ואפי' לשאר עבירות ולא בחשו אפיו לנבלות משום דחילוק שבין מומר לחושד הוא דሞמר שעבר ג' פעמים מוחזק אצלנו לעובר עבירה ולא עשה תשובה, משא"כ חדש אפשר דעתה תשובה, דניינו דגס בפ"א נפסל לעדות, היינו משום דלעדות עבון מוחזק בכשרות והיא עכ"פ איןנו מוחזק בכשרות כי מי יודע אם עשה תשובה, אבל עכ"פ איןנו מוחזק להיפך לאפשר דעתה תשובה, דהרי תראה דammo בברכות ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תהריר אחריו ביום שהוא עשה תשובה, ופרק שמא ס"ד דמשום שמא עדין יש מקום להריר אחריו, ומתוך וזה עשה תשובה הרי דבת"ח אמרין ודאי עשה תשובה, ומינה דבשרן בנ"א עכ"פ ספק הזה. אמרו מעתה כיון דבפסול לעדות ספק הזה לא נחמיר בבדיקה סיכון דין בו אלא ספק דרבנן שאינו לא עשה תשובה, ולא בדק ביישוב הדעת עד שעבר על פגימה כ"ד שאינה אוגרת ואף דספק דרבנן נמי לא עבדין לכתחה, אבל כאן יש עוד ספק שמא לא היה בסיכון פגימה כלל, לכן מותר לכתחה לסוכך עליו בא בבדיקה סיכון ונตอน לו בפרט אם אין לפניו שותח אחר. וזה שמד"יק הרמב"ם ז' בלשונו הטהור בחלוקת הראשונה דሞמר צריך לישראל כשר לבודוק לו הסיכון, מפני "שחצקו שאינו טורה לבודוק" מד"יק לכטוב "חצקתו" דזוקא מומר שחצקו שלא עשה תשובה, וא"כ חזקתו שאינו טורה לבדוק, דמקלו גיד לו ויסמוך על בדיקה קלה שדי לפגימה האוגרת ואני די לפגימה הנרגשת לחוד, ואח"כ כתוב דሞמר לע"ז ולהחל שבת שחיטתו פסולה לנמרי, ודוקא מומר ולא חדש, והוא נמי מה"ט דשחיתת מומר לע"ז ולהחל שבות אינה פסולה אלא מדרבן עין בחודשי הר"ן ז' בסוגי' ומ"ש לדעת הרמב"ם ז' לדוחית נכרו גופה אינה אלא מדרבן

במה שעורתתי באות ג'). לא ראיתי אף באחד מן המפרשים שיעור על האורות האלה, שזה בעצם מורה שלא יכול לרדף לדעת קדשו של הרמב"ם ז', אשר מימות משה עד משה לא קם ממש.

דקה דרבנן שרי על עץ ואבן, זהה הוה כמו בשאר סכך דאפשר לשמש בדוחק, אין בו משום מתקן מנת, אבל במשחזה שלה לעולם אסור דגם בסכך שרואוי לשמש בדוחק אסור, זהה מלacula ממש מקרי. ומיושב בה גם מה דקה ק"ז רעכ"א זל דחכם איך רואה לעצמו סכך בי"ט שהוא ימצא פגום והוא ל"י מטלטל מוקצה, ולפי הנ"ל לק"מ, דהרי על עץ ואבן יכול לתקן זהה שרי לחכם, ורק אין מוריין כו וرك בע"ה חשש שיחדדה במשחזה שלה אף כדי היה על עץ ואבן, דמסתמא בכל מתקנת במשחזה שלה מעלה עץ ואבן שיש יותר תורה לתקן.

מכל הלין פסקי הרמב"ם זל יוצא מפורש דהאי בדיקה מעולה אפיקמה הנרגשת שאינה אוגרת אינה אלא מדרבן אחרי שקבלו חזורת ר"ע שגورو אומר דעתך פגום פסול השחיטה ע"פ שאיןו עיקר הסימן וסמכותו אקרה דושחתות בהז דלא להשיג על השחיטה שתה"י בדרך משיכה ולא בדרך דרשעה ועיקורו, אלא דגם על הסכך צריך להשיג שלא תהי פגומה, וכל שנקראת פגומה.

וחשיטה פסולה יותר באור השיטות בהז עיין בסוגי' במקומו. וرك זאת אזכיר עוד כאן דהאי בדיקת הרגשה בחוש המשוש נמי סמכותו אקרה דושחתות בהז, כיון דלמדו דבי בדיקה לחכם, ע"כ בבדיקה הרגשה בחוש המשוש ולא בבדיקה ראי' בחוש הראות קאמר, כי דבר ידוע דוחש הראות חזק יותר אצל ההומונאים העוסקים בעבודה גשמית ולא במושכלות, והלוש אצל החכמים בעלי ספר, וחוש המשוש הוא להיפך חלש אצל ההומן עובדי אדמה וכדומה וחזק אצל החכמים בעלי מנוחה וכיון דabdיקת חכם כסמכון ממשילא בבדיקה הרגשה בעין דהו יתור מוכשרת לה. וזה דברינו אבושא ואטופרא נדחקו הראשונים זל, והתוס' כתבו דבריאו בגנד ושת וטופרא בגנד קנה והאחרונים זל חקרו למה עזבנו אכן בבדיקהبشرא. ולולי דבריהם זל הייתה אמר הבדיקה צריכה צרך להיות על תרתי על חדודו ועל חלקו, כי הסכך צריכים להיות חד וחולק וכ"כ הרמב"ם בפ"א היה באיזה דבר שוחטין וכי והוא שהיי' פיה חד ולא יהי' בה פגום, ולכן בעין אבושא להבחן אם חותך היטב שהוא חד כראוי, ואטופרא אם אין בו פגום והכי נהגנו גם עתה לבדוק הסכך על בשර היד אם חותך כראויCID. עוד זאת ראיית להזיך כאן מה שראיתי דבר חדש מק"ז החת"ס זל בתשו' הנ"ל דגימה אית בה משום עיקור או משום שהיי', וזה לכארו' פלא, נהי' דבמוקם שהוא פגום איןנו איןנו חותך אבל שהיי' כ"ד כזו הרי מדינה אינה פסולת ורק חומרת אחרים היא לפסול בשהיי' משחה, ואיך אפשר דבסקין פגום משום שהיי' נגע بي'. אבל ניחא לי בשנאמר כיון אין שיעור לשחיטה ומוליך ומביא כל הימים כלו כשר, ע"כ השוואות מצטרפות לשיעור שהיי' בשחיטה אריכתא והוא אבעיא דלא אפשר בגمرا דף ל"ב ע"א. ולפ"ז יש לנו טעם חדש דח"ל חשש על כל פגימה אפילו אינה אוגרת ואני קורעת משום דעתך פגום אינו חד ויש חשש שהיי' בשחיטה אריכתא לכן לא פלוג רבנן ופסלו כל פגימה אפלו אינה קורעת ודוק'.

ועוד זאת נשאר לבאר לך, דעת הבה"ג ג"כ כדעת הרמב"ם, וכאשר הבאתי לעיל מוגרות רצ"ח זל שמעתיק דברי הבה"ג שכותב בבדיקה הסכך אנו למדין מושחתות בהז, וממילא שלא קשה על הבה"ג קושי התוס', דלמה לאמנה בין חמשה הל"ש עיקור דסכך פגומה, דהרי מאחר דחכמים פסלו סכך פגומה גם אלא עיקור ר"ל אפלו אין בכך הפגימה לעkor, איך נחשב עיקור דביצה דץ י"ט ע"א דכל שנטמא בלבד הטומאה מטבלין אותו ביו"ט ופרש"י כיוון דמה"ת חז' אלא מדרבן אסור לית ב' משום מתקן מנת, ולכן גם כאן בסכך של שחיטה הפגומה רק פגימה

במשנה דריש גיה"נ אין נאמנים על הלב וגיד ולחכמים דנאמנין משום דהוא איסור תורה ודאי, אבל לטrhoה ביב' בדיקת אחר פגימה דקה שאינה אוגרת חסודים הם דשמא לא יתרוחו בהז. וההילוק בין לבין מומר לאחד מן העברות לדעת הרמב"ם דሞמר חזקתו אין טורה כלשון הרמב"ם, ובtbodyם ספק הוא ודינם כפושלי עדות דספק שמא לא בדקו כראוי על פגימה הנרגשת. וניהו דשם כתוב דשותט בינו לבין עצמו היינו באינו טבח דלא תקנו להראות הסכך לחכם אבל בטבח תקנו. וגם בטבח בדיעבד כשר הבשר אף דלא הראה סכךו לחכם דודוקא ללא נמצאת סכךויפה מכירין אבשרה דטרפה אבל בנאבד הסכך משמעו דשר ולא נדייק מרישא דודוקא בנמצאת יפה לא מכירין הא בנאבד מכירין דכן יש למלמוד מן הרמב"ם זל שכתב, דבלא נמצאת יפה מכירין אבל בשרא דטרפה, ועיין בחודשי ליקון דהרמב"ם לשיטתי' מוכרכה פרש' כן, ועל כל בשרא היינו אותו הבשר ששוחט בלי להראות הסכך לחכם שא"א לעמוד על הסכך לבדקו עתה. שלא מסתבר כלל לאמר דאפילו הראה סכךו לחכם יקנשו לאסור האי בשר, וכיון שכן מוכחה דבນמצאת סכךו יפה לא מכירין גם על האי בשר דאי' לברר השר סכךו והבן. ועכ"פ לק"מ לכל שمراה סכךו לחכם אין בכ' כלום אס הטבח לא בדקה רק בהעbara בעלמא מפגימה האוגרת דהרי מו"ט תקנו להראות סכךו לחכם משום דחשודים הם בכך. אבל אם עבר ושוחט ללא הראות סכךו לחכם מעצרינו לי' שפיר. ובזה נסתירה ג"כ ראיית הגה"ק בעל ד"ח זוק"ל שמכוכיח מהאי רמב"ם דאם מחייב לש"ב הסכך שהראה בתורת יפה שהוא פגום דלא מעברינו לי', דאל"כ אין השוו להראות סכך לחכם ביו"ט שמא ימצא פגומה. והוא קושית הגאנונים הנ"ל אבל אין זה ראי' דהרי מה"ט תקנו הראות סכך לחכם ואיך נעביר את הטבח שעווה כתקנת חז"ל, וא"א לבוא למכלול דהרי בכל פעם מראה סכךו לחכם אבל עתה בזמןנו שכותבו הראשונים זל דממנים אנשים ידועים ומוחזקים, וגם אינם שוחטים לעצם ומוכרים לאחרים, ולהם מחלו חכמים קבועים, ולרמב"ם دمشום לתא דאסורה ג"כ בטלה התקנה, דהרי רק בטבח המוכר לאחרים תיקנו, וא"כ מי שנמצא סכךו פגום אין ראי' ממש דין לכנסו, אמנים לדינה ודאי הci הוה, דאל"כ לא הנחת בת לא"א וכו'.

אבל מה דקה טובא על הרמב"ם הוא דהמעין שם ברמב"ם ובכ' ימצא דשיטת הרמב"ם הוא דכל שנטקלל הסכך באופן שגים בדוחק איינו ראוי לתשמשו, אז גם לחדודה על עץ ואבן אש שלא נתכן למגמי אסור, דהוה תיקון מנת ביו"ט. אבל אם לא נתקלל כ"כ רק שם"מ טוב לחדודה שיחתוך יותר יפה, אז על עץ ואבן שרוי ואין מוריין כן לרבים, אבל במשחזה שלו לעולם אסור משום דזה מלאכה גמורה עיי"ש. וא"כ קשה בסכך של שחיטה כל שנפוגם איינו ראוי כלל למלאכתו ומה ל' עץ ואבן או משחזה שלה, ולמה ל' לרמב"ם לומר דילך וחדד במשחזה הרי בעץ ואבן נמי אסור כל שאינו ראוי כל עלי' בש"ז זל י"ז סיון ט"ו דנטקה בהז, ורוצה להוכיח מזה אין שום פגימה יוצאת רק במשחזה שלו והוא פלא, דהוא דין שם על מטלית אבל מה עניין זה לעץ ואבן וחוש שדבר בהם רמב"ם, הci נאמר בפגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, לא תסולק על עץ ואבן אתמהה.

אבל אם נאמר דהי' פגימה שאפשר למצוא החכם אינה פסולת השחיטה אלא מדרבן, אז דברי הרמב"ם מזוקקים עפ"י הסוגי' דביצה דץ י"ט ע"א דכל שנטמא בלבד הטומאה מטבלין אותו ביו"ט ופרש"י כיוון דמה"ת חז' אלא מדרבן אסור לית ב' משום מתקן מנת, ולכן גם כאן בסכך של שחיטה הפגומה רק פגימה

פתחה

דורי רק בהזיר כתב הרמב"ם ז"ל האי או נולד, והא ודאי לא שכך שיויצא אבר וחיזרנו.

אבל שיטת הרמב"ם הלאו מוכחת מדין דין פקועה, דהרבנן ז"ל סובר דין פקועה שהפריס ע"ג קרע טעון שחיטה מה"ת, והוא דבר חדש שלא שערו אדם שקדמוני, ומ"מ כן הוא כאשר אבר בזה, וכל המיעין ישפט בצדך דין הוא.

וז"ל הרמב"ם ז"ל ספריה ממן"א, מצא בה עובר כי אע"פ שהוא בן ט' ח' גמורים ואפשר שיחיטה אינו צריך שיחיטה אלא שחייבת אמו מטהרטתו ואם הפריס ע"ק צrisk שיחיטה עכ"ל, והוסיף על דבריו הכה"מ וז"ל, "ושיחיטה זו אינה אלא מדבריהם מושם מראית עין וכותב רבנו בפיהם"ש, ודע שאינו צריך בדיקה, ר"ל שאין הטרפה מפסdetno, לפי שהוא אצלנו בשחוות ע"פ שהוא חי עכ"ל. וכן הasticsים הרשב"א ז"ל וכו"ו עכ"ל הכה"מ. ומ"מ לא יודה, דהרבנן ז"ל, לא היה רשאי לכתב סתום, ואם הפריס ע"ק צrisk שיחיטה בלי האי תוספת הדבריהם, "מושם מראית עיר", כי בכ"מ תמצא שהרבנן ז"ל מזכיר מאי לאbara מה שהוא מה"ת ומה מדבריהם כמו בכל פרקים, בחלב ודם וגיה"נ ובמkommenות אין מספר, ומכך"ש מה שהוא רക משום מראית עין, איך יכתוב סתום צrisk שיחיטה שהוא לשנה דתנה דמתניתן על קרעו ומצא בה בט"ח טעון שחיטה, והוא מה"ת.

ORAHA אך במחכית של הכה"מ ז"ל, שגה גם במה שתלה ברמב"ם בפיהם"ש דברי התוטס והראשונים ז"ל שכתו דבהתפריס ע"ק דין השיחיטה הכרחית אלא מפני מראית עין, אין הטרפות פסולת בו. וכל הרואה יראה דמעולם לא דבר הרמב"ם מזה.adam כדורי הכה"מ ודאי לא היה הרמב"ם ממשיט דין זה מתחבورو יד החזקה. ז"ל בפיה"מ „זה בט"ח שמוטר לאכלו ללא שחיטה, אין חלבו ודומו מותר אצל חכמים, ודע שאין צrisk בדיקה, ר"ל שאין הטרפות מפסידתו, לפי שהוא אצלנו בשחוות ע"פ שהוא חי, והלכה כחכמים ע"מ שלא יהלך על הארץ, ובדברי רש"ש שמותיר אפיקו הפריס ע"ק איןם הלכה" עכ"ל, הרי לך מפורש דלא דבר הרמב"ם מהפריס ע"ק עד סוף המשנה רק דבר מלא הפריס דוחשיטה של אמו מתיירטו, מ"מ חלבו ודומו אסור, כי כן הוא שיטת הרמב"ם כדיוע, ומעטה נצמלה לו חקירה, אם תהיאabei בט"ח טרפה מבטן מה תהא עליה, דלפומ סברא חזונה כמו דhalbvo אסור משום דמקרי שור, ולא נידון לעניין חלב כאחד מאבריו האם כמו כן חי"י הטרפות פסולת בו, ע"ז מלמדנו דזה ליתא דגביה חלב נידון כשרו שלם בפ"ע, אבל לגבי טרפות לא, והטעם דכל טרפה הוא תחולת נבלות וחוד לאו הוא כמש"כ הרמב"ם ז"ל פ"ד ה"ז ממן"א, וכך כל שאין הנבלות פסולת בו, אך תפיסת הטרפות שהוא רק תחולת נבלות. ואם נמצא עובר מת לכ"ע שחיטה אמו מתיירטו, ואיך חי"י הטרפה חי"ג רגוע מהמות. דין זה ממשינו הרמב"ם ז"ל לשיטתו דס"ל תלבן אסור. והotos ותור הראשונים דפליגי זה על הרמב"ם, וס"ל דhalbvo מותר, אין מן הצורך שיש אמרו דין טרפות מן הבطن פסול בו, דהוא ק"ו מחלב, אבל לעומת זאת בהפריס ע"ק דס"ל דבעי שחיטה רק מדרבנן, נתווה להם החקירה מה דינו אם נטרף האי בין פקועה לאחר שהפריס ע"ק ברבות הימים אשר הוא חי והחליטו בזה להכשיר כיון דוחשיטה גופה אינה אלא מפני מ"ע והטרפות אינו ניכר כ"כ, וכן לא החמירו בנמצאה סיכון פגום. אבל הרמב"ם ז"ל לא דבר מדין זה כלל לדידי טעון שחיטה מה"ת, ופשיטה דטרפות אח"כ פסולת בו.

ועיין בחודשי בפניהם בסוגי שם, דהרבנן ז"ל מפרש הסוגי דר' מרשניא ואבוי פלייגי בזה אי חכמים דרש"ש מה"ת קאמרו או

הסיכון שהריבו חכמים לבדוק אותו עם הצפורן ועם הבשר ובשלש רוחותיה של הסיכון, ואם נרגש בה פגימה אפילו כ"ש השיחיטה אסורה" עכ"ל, הרי מפורש אומר בדיקת הסיכון מפגימה כ"ש ארככתא דרבנן הוא, והשוחט באפי פגימה כ"ש, השיחיטה אסורה ולא פסולה. יותר ביואר הדברים תמצא בסוגי דף י"ז ע"ב עי"ש היטב.

עיקר ז' אבר היוצא ואבר המдолדל ובן פקועה

דין אבר היוצא והmdlدل ודיני בן פקועה מבוארים בפ' בהמה המקשה, אלא דבביאור הסוגיות יש מבוכה רבתא בין המפרשים והפוסקים. ואשר בارتני בפנים דעת הרמב"ם ז"ל בבואר הסוגי היא המחוורת ומתකלת וכל נושא כליו וגם לרבות הראשונים ז"ל, לא ירדן לסוף דעתו, ולא הרגשו מה היא שיטתו, וכך לא עמיד רק מקצת שיטתו בעניינים אלו, שהוא נ"מ רבתא לדינה והוא חדש ומחודש, אבל לדעתואמת וצדק תלי"ת.

הרמב"ם ז"ל בפ"ה ה"ט כתוב וז"ל: עובר שהוציא ידו או רגלו נasser אותו האבר לעולם וכו', ואפיו החיזר אותו אבר לمعايير ואח"כ נשחת, או נולד הولد וחיה כמה שנים, הרי אותו אבר אסור משום טרפה וכו', עכ"ל, וע"ז כתוב הכה"מ דכלא/or נראת שלאן זה כולל לכל עובר שהוציא ידו גם למי שלא נשחתה אמו קודם לידתו, אבל לפי האמתה הטעות, שא"כ ברוב הבעמות נמצא אישור בהרבה אברים שיויצאים קודם הלידה. ואף שמדובר מוכחה שהיה סובר ברמב"ם כפישוטו, אבל האמת יורה דרכו שלא כיוון הרמב"ם לזה עצה". ומכח האי אמת שלל, נתקשה בבי" הරבה, שהשימי הרמב"ם ז"ל הא דר' מרשניא דף ע"ה ע"ב דאמר בן פקועה הבא על בהמה דעלמא הولد אין לו תקנה למ"ד חושין לזרע האב, וכן השמייט הא דאבי דאמיר התם הכל מודים בקהליט בו פקועה דשרי דמלתא דתמייה מזכר דכוויי אנשי, ולא ידע הב"י מענה לכל אלו. אבל אני בارتני כמשמעותם בדברים דדברי הרמב"ם כפישוטו וכל גدول ביד, לכל המדחק בדברי ולשון רבנו הרמב"ם ידו על התחותונה, כאשר כתבתי בהקדמה, דהרבנן ז"מ שעשה חברו משנה תורה, בכוונה שלא נctrיך אדם לעין בשום ספר זולתו כדי לידע דיני התורה, היה מוכחה ע"כ לדקדק בלשונו להיות ברור ומובן וטהור מכל סייג, ושלא ישטע לתרי אונפין, כי לולי זאת נפל פטו בבריא מבוגן, ולכן תמיד משכנתני ונשאי, להעמיד דברי הרמב"ם על פשوط משמעו, ותלי"ת בכ"מ ראייתי נפלאות, וכן הוא בהענין אשר לפניו.

דעת הרמב"ם ז"ל דבר היוצא לדעת חכמים דר"מ דף ע"ב ע"א, ע"כ אית בי"י איסור טרפה גם קודם שחיטה ומצד בשדה טרפה, כי רק אז מובן מה שאמרו דוחשיטה מטהר את היציאה מידני נבלה לטרפה. ופלוגת ר"מ ורבען הוא בש' לידה לאברים, או אין לידה לאברים, דר"מ יש לידה לאברים, וכך לא בעין קרא כל לאיסור אבר היוצא דכוין דזהו כלוד, שוב לא נגרר אחר שאור העובר, ולא ניתר בשיחיטה האם, וממילא דזהו כשהאר אבמה"ח ומטמא, אבל חכמים דר"מ ס"ל אין לידה לאברים, והיה נגרר האבר היוצא אחר עיקר העובר, اي לאו קרא דובש בשדה טרפה דמרבנן מני" אבר שיוצא חוץ למחיצתו שנאסר לטרפה. אלא דהא דין לידי לאברים היא דוקא אם לא נולד לבסוף או שחיזיר האבר בטלת הלידה הלו ע"פ שנולד Ach"c. אבל בנויל כדרכו אף שהוציא תחולת האבר מה בכך הלא אגלי מלטא למפרע דהכל חד לידה ואין כאן יציאח חוץ למחיצתו. עיין מש"כ בסוגי דמברכת ס"ט ע"ב דברים נחמים קלוריון לעניינים תלי"ת. וכן על חנס קמתמה הב"י ז"ל, דהא רוב לידות נמצאת אבר היוצא

ומי הוא זה אשר לא יודע דהאי „אע”פ שלא הפריס עג”ק” שכותב הרמב”ס אין לו שחר, אם נאמר לכל השחיטה בהפריס עג”ק אינה אלא משום מר”ע, דהרי הרמב”ס הכא מכרת דבר דחייבין על תלבו כרת, ומה ל’ הפריס או לא הפריס. דמלשונו משמע Adams הפרס פשוטיא דחיב בcart, וכל החולק על הוכחה זו בדוחקים בדוחים אין תרופה למכת עורונו בעניינו שכלו.

ג’) והוא היותר בולט, דהרבמ”ס פ”ב הלכ”ז מהלכי’ אבה”ט כתוב ו”ל: השוחט את הבמה וכוי’ ואם מת קודם שיפריס עג”ק הרי הוא תהו ששהית אמו מטהרטו עכ”ל. ואשותו את הטרפה קאי עי’יש’ בכ”מ. והרי מבואר דאם הפריס עג”ק ומת מטמא כנבלת והא מניל’ לרמב”ס, דמהיכי’ תמי’ נימא דמשום מר”ע גזו רבנן תומאה. ועיין בי”ד סימן יג טו”ז סק”ד דרצה לומר לכל עצימות השחיטה משום מר”ע אין אלא לכתלה ולא לאסור בדיעבד, ובו”ד החדשות נדפס מנובי ז”ל השגה על דברי הטו”ז אלו, מדברי הרמב”ס אלו דפסק דאפיקו מטמא כנבלת גמורה. ולא חלי ולא הרגיש כי אפיקו נדחו דברי הטו”ז אין לדברי הרמב”ס שום הבנה, דכלל גדול בידינו אפשר טומאה לא מפשיןן, וכאשר אמרו במקילון פי’ עי’ב אם אמרו ספק טומאה לטהר, יאמרו ספק אמרו דלא כרשי’ כמובן. אלא ודאי משום דר’ אשיש ס”ל שלא כאבי’ אלא כר’ מרשיא דבדאוריות פליגי’, ופסק פשיטה לרמב”ס כוותי’ ולפיקד יפה עשה דלא היבא לא דר’ מרשיא ולא דאבי’ משום דר’ מרשיא אלiba דריש”ש אמר למלאי’ ואנן וחושין לפ██וק חכם דפליגי’, וס”ל דמדאוריות טוען שחיטה, ודאבי’ פשיטה דאינו הלכה, אלא כר’ מרשיא דבדין דוריות פליגי’, עיין בחדושים שם בארכיות. ועל אמרת דברי אלו מורים גם שאר פסקי’ ולשונות הרמב”ס וכולם מעידים עדות מכונת דמה”ח טוען שחיטה כאשר תראה מן הפסיקים שאביה באזה.

מעיקר הדין ונוה”ת, וכן אם מת מטמא כשאר נבלה. ואחר שזכינו לידע כל זאת מילא נבן כי הרמב”ס היה מוכರח לפреш דעיקרابر היוצא אינו תלוי בשחיטה, אלא הוא אסור בפ”ע מקרה דובשר בשדה טרפה, דהרי גם גם אחר שחייבת האם אם הפריס עג”ק טוען שחיטה מה”ת, ולמה יאסר האבר עיון בפניהם מה שהארכנו בזיה ונצמח מאה דגס אבר המודולל כמו אבר היוצא אסור מה”ת, דמחד לפוטא מרביין תרווייו. ורק”י ותוס’ יותר הרשונים דסבירו דברי היוצאה עיקר איסרו מלחמת שאן להולד שחיטה שכבר הותר בשחיטה אמו, ולא בעין קרא דובשר בשדה אלא האחיזר דלא מהני, لكن מצי סבירו דברי היוצאה מה”ת אסור ולוקין עליו משום אבמה”ת, ואבר המודולל אינו אלא מדרבען, וקרוא אסמכתה בעלמא, אבל לרמב”ס דין איסור אבר היוצאה תלוי בשחיטה רק מקרה דובשר בשדה נאסר, لكن חד דינא אית ל’ עם אבר המודולל, ושניהם אסורים מה”ת, אלא דין לוקין עליהם משום דווה לא שבכללות.

ובטעמא זהה מلتאות דיש חילוק מה”ת בין הפריס ללא הפריס על”ק כתבתי בפנים, דהנה כפי שביארנו בעקרים הקודמים השחיטה במדבר כמו הנחירה הותר להם מפרקשת עי’ שחיטה שנכנסו לארץ שנאשרה הנחירה הותר להם מפרקשת עי’ שחיטה אבל לעומת זה נתן להם שיעור ב’ בבהמה וא’ בעוף דינחו שלא הטהור בכל מקום. והרי תראה דהרא”ש והטור ז”ל השמייטו דין זה של הרמב”ס מכל וכל, ידעתית דלא מטעה דידי השמייטה, דהמה לא נחתו כלל זהה לדעת דהרבמ”ס מצריך שחיטה מעיקר הדין, אבל אין ספק אכן דהשמייטה משום דלא מסתבר فهو לחוש למראית עין גבי אוא”ב لكن לא חשו להביאו.

ב’) בפי’ ב מהלכות שחיטה ה”י כתוב „דאם יצא העובר חי והפריס עג”ק אין שוחטין אותו ביום אחד ואם שחת אינו לוקה” עכ”ל. מהא דכתב דאינו לוקה נמי מוכח דעכ”פ איסור תורה אכן הכא דאי רך משום מר”ע בעלמא פשיטה דין אכן מלוקות. והא דבאמת אין לוקין עליו, משום דהא אכן מוכח מה מאמראים דאמרו הלכתא כרשי’ ושניהם דפסקין להחמיר בשל תורה חכמים, ולא סמיכין אהאי ככלא דר’ ח’יא דבעל מקום ששנה ריש’ במשנתינו הלכה כמותו, אבל להקל להלקתו וחושין לדריש”ש. ולא עוד אלא דההא דisor הרמב”ס ז”ל לשחות העובר בו ביום נמי מוכח דעתו שחיטה מדינה, דהרי ק”ו אכן איסור הטרפות פועל בו כפי מה שכתו התוס’ והראשונים ולדעת הב”י גם הרמב”ס בתוכם, משום דלא חששו משום מר”ע אלא בשחיטה בלבד, שהוא נכר לכל אם יכנו על ראשו שהוא מנבל, אבל בטטרופות וכן על פגימות הסcin לא חששו, מכש”כ דין לחוש משום אוא”ב דמן דראה אותו שוחט מנא ידע דנסחטה אמו היום, ואם ידע הרי ידע מסתמא ג”כ שהעובד היה בתוכה וניתר טמה, ורק מפני מר”ע נשחת. ואם מכר הולך לאחר ושחטו בוודאי ליכא מר”ע כלל, דהאי לוקח מנא ידע דנסחטה אמו היום, ומהיכי’ תמי’ יחשדו בו בידע ושחת. ואפיו אם נדחק דמי”מ שייך כאן מר”ע, עכ”פ חדשין דין שחידש הרמב”ס מדעת”י דנפשי’ שאין דרכו בכך למה לא כתוב יראה לי, כדרכו הטהור בכל מקום. והרי תראה דהרא”ש והטור ז”ל השמייטו דין זה של הרמב”ס מכל וכל, ידעתית דלא מטעה דידי השמייטה, דהמה לא נחתו כלל זהה לדעת דהרבמ”ס מצריך שחיטה מעיקר הדין, אבל אין ספק אכן דהשמייטה משום דלא מסתבר فهو

ב’) בפי’ הלכה ג’ שם כתוב השוחט בהמה ומצא בה שליל כל חלבו מותר וכו’, ואם שלמו לו חדשיו ומיצאו ח’ אע”פ שלא הפריס עג”ק ואינו צריך שחיטה, חלבו אסור וחיבין עליו כרת, עכ”ל.

פתחה

טומאה יש לה חזקת טהרה, והני תרי חזקות מתנגדות דוחקתו שחייטה מה"ת לדינה לא זו בלבד דבון ט' כי שהפריס עג"ק טען אישור אמורת דלא נשחתה כראוי וחזקת טהרה אומרת כראוי נשחתה, וא"כ נימא דל חזקות מהכא, והוא"ל ספק בין לענין אכילה ובין לענין טומאה. וכן ספק הרמב"ס פ"ג הט"ו בנשפט הסימן ולא נודע אם קודם או לאחר"ש דהוה ספק נבלה, וכן בהלכ"י י"ח כתוב דרך כלל דכל ספק בשחיטה הרי זה ספק נבלה, אלא דבאל בדק בסימנים פסק בפ"א ה"יב דהוה נבלה, ומשמע נבלה ודאי. ועיין בתפicha לפרמ"ג ז"ל שהאריך ולא מצא מענה לישיבת דעת הרמב"ס. לכואורה נהפוך הוא דלא בדק בסימנים קיל משאר ספק דהא אילו רוחב פעםים שחוט שפיר. וניהו דחרשב"א ז"ל אילו רוחב פעםים שחוט שפיר, כתוב דהוה רובה דתלי' במעשה, חזקה שלא נעשה מעשה, אבל עכ"פ לא גרע משאר ספק בשחיטה, ולמה לא יהי' גם כאן רוק ספק נבלה, הן לענין אכילה והן לענין טומאה. וכפי הנראה דמה"ט כתבו התוס' שם דמה"ת טהורה וכשרה ממשום דרוב פעםים שחוט שפיר, ורק מדרבנן החמירו לענין אכילה ולא לענין טומאה. אבל מפרש"י שם לא נראה דרכך מדרבנן קאמר וכפי שהראתינו לעיל דרשינו כן מקריא, וכפי הנראה אין זה אסמכתא בעלמא, רק דרשה גמורה כי הכתוב מיותר למגרמי וכן דריש תדברי"י הא קרא כן כמובא בירוש"א. עיין מה שכתבתינו שם זה.

אבל דעת רשי"ו ותוס' הלכו זהה לשיטתייהו, כי התוספות סברו דחזקת אישור דקאמר הינו חזקת אישור שאינו זבוח, כמו"ש התוס' שבשותות ובביצה CIDOU ובמקומוarteriyeh, דענין חזקה הוא להחזיק את השם טהור טמא אסור מותר וכדומה, ואפילו עיי' סיבה חדשה. ר"ל אפי' נctrיך לחריש חזקה שבנה שנותחודה, כדי להעמיד הדבר על חזקתו, עשוין כן כמו שתכתבו התוס' בהרבה מקומות בסוגי' דרוב כמו דפטור מן תעיד שהפרה אדומאה טרפה, או חזקת ולד בעמי' חזקת דגראה הבכורה תעיד, דאמו כבר ילדה כדי להעמיד חזקת פטור על מקומו, ואע"פ שהحسابות מתחלפות, כי מתחלה פטורה מן הבכורה משום דעדין היא בעמי' אמה ולא נפטר רחמה, ואח"כ כשכבר נולדה פטורה, מפני שאמה ילדה כבר, מ"מ כדי להחזיק שם פטור מהזיקין שבנה חזקה חדשה, וא"כ הכא נמי חזקת טהרה דברמה חזקה אלימטה להעמידה גם אחר מיתה בהמה, דاع"פ שבחייב היהיטה טהורה מפני החיות המצלת מן הטומאה, ועשיין נחיקנה לטהורה שהיא שחוטה, מ"מ שפיר חזקה הו להחזיק את השם טהרה אפילו מסבה לשבה, ולכן נתקשו דנוקי חזקה להדי' חזקה חזקת טהרה כנגד חזקת אישור, ולהיו ספק שחוטה הן לענין אישור והן לענין טומאה, דליול לגבי אישור בחר חזקת אישור ולגביה טומאה בתה חזקת טהרה א"א, כיון דהוה תרתי DSTORI וכן הוכrhoו לאמר דמשום דרוב פעםים שחוט שפיר מה"ת טהורה ומורתת אלא מדרבנן החמירו לגבי אכילה ולא לגבי טומאה דלא לאפשר טומאה ולמד"ד נבלה ס"ל כיון דהוה תרתי מייל DSTORI השוו מודתויהם לאמר דגמ' לענין טומאה מटמא מדרבנן.

אולם דעת רשי"ז ז"ל היא, דענין חזקה היא לא אמר דלא נתווה השנותות או התחדשות רק להעמיד מעמד מצב כל דבר כמו שהוא כל זמן שאפשר, ואין משגיחין על השם כלל והוא למ"ד נבלה, והכי קאמר בחיה היהיטה בחזקת אישור אבמה"ח מטעם שלא נשחתה, כי החשותה אף שהיא חי' מוציאה מידי אישור זה, ועתה אמת שמתה לפנינו, וליכא אישור אבמה"ח, אבל המعتمد שלא נשחתה שחוטה, ר"ל שלא נעשה מעשה השחיטה עדין במקומו עומד, וכיון דבחזקת שלא נשחתה מוקנית לה, והרי מותה ממילא נבלה הויה גם לענין טומאה, מה תאמר והא היהיטה טהורה ע"ע וכן דעדין טהורה הוא, זה אינו דהא כדי להעמידה על חזקת טהרתה בעין גנד חזקה, דבכמה בחיה' בחזקת אישור אכילה עומדת, ולענין

והויצא לנו לדינה לא זו בלבד דבון ט' כי שהפריס עג"ק טען שהימנה מה"ת לדעת הרמב"ס, אלא גם מה שהתריר הרמי"ז ז"ל בסימן כ"ג סעיף ה' להוכיח על ראש העוף כשושחה למות יש לדון בזה בתرتית, חדא דמאיחר שלדעota הרמב"ס בעין לכתלה מה"ת ב' סימנים שלמים בעוף ולא רק בבהמה, א"כ מנ"ל לדבוחת שחיתת דיעבד ובפרט בעוף רק רוב סימן אחד שאין זאת אלא מעשה רפואי בעלמא, דגמ' בשחיטה צזו נתרת מיד ולא בעין להמתין ולראות אם יצא נפשה עכ"פ תוך מעלי"ע. ומכך בשחתה מעלי"ע לדעתך ברור דאסור העוף מה"ת ונבלה גמורה הוה, דהרי בארכנו דהא דນיתר הנשחת מיד וגם לעשות גיסטרא, הינו מושום דאן סחדי דאיתר שחיתת ב' סימנים מת בשעה מועטת גם בלא עשית גיסטרא. אבל בשוחות רק סימן אחד וכ"ש רק רוב סימן אחד, ואני רואין אותו חיל פנוי כי אפי' בב' סימנים שחוטאים אם אירע شيء מעלי"ע אחר השחיטה אני נבוק מאד אם יש להתריר אלא דזה דבר שהוא מן הנמנע אבל בסימן אחד ומכך רק ברוב הוא שכיח טובא במקום שלא שחת הוריידין ולא יצא ממנה דם הרבה שחי' ימים איך נתיר אח"כ להחות על הראש ונבלה אם גם בגין פקעה שהפריס על גבי קרקע עכ' שחיתת מן התורה. והדבר חדש אבל נצחים על כרחנו מישית הרמב"ס ז"ל ודוק היטב ועיין דף ל' ע"ב בחדושנו ד"ה ולכן.

עיקר ח' כל ספק בשחיטה להחמיר ונשחתה הותרה

מיימרא דר"ה במכילתן ט' ע"א אמר בהמה בחיה' בחזקת אישור עומדת עד שיודיע לך ומה נשחתה, אבל אם נשחתה בחזקת היתר עומדת עד שיודיע לך ומה נשחתה, ואך באיתיליד בה ריעותא. ומימרא זו מביאה הגמואה על הא דתנא בברייתא, שלא בדק בסימנים נבלה או טרפה לכל ח' כדאית לי' וקאמר דפליגי בדר"ה דמ"ד טרפה ס"ל חזקת אישור אמרינו חזקת טומאה לא אמרינו, ולמ"ד נבלה בחזקת אישור קיימת והשתתा מתה עיין בגמרה. והנה שורש מימרא דר"ה נמצא בספרא מובה ברשי"ס פ"ש שנייני: להבדיל בין הטמא ובין הטהור בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל, צל' בין חמוץ לפורה ובין צבי לערוד, אלא בין נשחת חציו של קנה לנשחת רבו ובין שנולדו בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה, עכ"ל. ולכאורה הני נמי למה לי' וכי לא ידיעין מקום אחר דבעין נשחת רבו ולא חצין, וכן בטרפאות נקב הלב ולא לבית חללו, או נדרס ולא כdomה הבשר ננד בני מעיים דכשר, או האדים הסימנים עצם וכdomה דטרפה, כי על כל אלה עכ' בא ההלכ' המיוונית, ולמה לי' הא קרא, אבל הפירוש האמתי בדרישה זו הוא, דאתא לחיב בבדיקה סימנים לאחר שחיתה אם נשחת רבו, וקאמר להבדיל בין הטמא ובין הטהור הקדים טמא לטהור, דקודם שנבדוק אם נשחת רבו הוא טמא, דבחיקת שלא נשחת מוקמין, ובין החיים הנאכלת ובין החיים אשר לא תאכל, הינו בנמצא נקובה הריאה או בני מעיים לאחר שחיתה, דמסתמא תלין בזאב או במשוש ידא דטבוח, لكن הקדים הנאכלת, ואם הוא במקומות דאי מוקם לתלות עכ"פ דמ"מ אפשר דעתהacha אחר שחיתה, חיישין מושום דהרי נקוב לפנוי. הרוי לך משחיתת הנני דינים המבוארים בגמרא דקאי ר"ה עלייו, ומובאים בהאי דרשה דספרא. וגם ראיינו דהספרא סובר למ"ד שלא בדק בסימנים נבלה דטמא קרי לי', אם לא בדק אי נשחת רבו, ולא למ"ד טרפה ואסורה באכילה.

ויש להעיר, דלאוורה הינו אמורים דלא כמר ודלא כמר, אלא בין לענין אכילה ובין לענין טומאה ספק הוה, דהא אוקי כאן חזקה גנד חזקה, דבכמה בחיה' בחזקת אישור אכילה עומדת, ולענין

הוא כמו בת מבת הבית דלכ"ע לוקין עליו, ולא עוד אלא דמי לא מيري הקרה נמי בטרפה חית העיר עד שמתה ממש, בלי חסרונוابر תחליה, ומה ש' שם בחל' י' ו'ז'ל,, "ואין אתה יכול לומר שטרפה והמיתה, שאם מתה הרה היא נבלה, ומה ל' מתה מהמת עצמה או הכה בסיר' או שברה ארוי והמיתה, הא איןנו מדבר אלא בשנטרפה ולא מתה" עכ"ל, אין כוונתו כמו שביארו האחرونים וכן הוא בפי המלב"ם ז"ל, דנבלת כבר אמרה בפ' ראה, דהרי רוב המצוות והלאו נאמרו בד' ספרים ונשנו במ"ת, וניהם דח'ל' דרכם לדרכו איזה חידוש דין בהאי השנות העניות, מ"מ העיקר שבמ"ת חור על הראשונות, שעל שם זה קורי' משנה התורה, ואשר כ' הרמב"ן ז'ל בריש דברים עי"ש, ובמקום שיש לדרוש דרשינו, וכן כאן יש כמה וכמה חידושים דיןים נדרשות, כמו נוטל'פ' שמותר, ולהקדים נתינה לגר למיכירה לנכרי, וכן להקיש בב"ח נבלה וכדומה, עד שאין זה שום קושי' למה נשנית במ"ת, אבל הלא הרמב"ם בדור מלל, שכותב דאם טרפה והמיתה הרוי נבלה ומה לי וכו' ר'ל דאם נבלה ורוצה לאסור למא נקט שנטרפה עי"תיתי יער, דה"ה מתה מלאיה או עי"סיבה אחרת, כי אין לנו שדיבר כתוב בהוויה, כמו דאמרין בטרפה ולא המיתה, לומר מוכחה דבר מטרפה שלא המיתה אבל ה"ה וכש'כ' כהמיתה שהוא נכלל בלאו זה והשתאות זוכינו לידע, דלאו דטרפה כלל גם את הנבלה, האילו דנבלת שנשנית במ"ת לכארו' מוציא את הטרפה, כמו דאמרין בשמעתין ל"ע ע"א דנבלת ממעט את המסוכנת, ה"ה דיש למעט גם מחסרא אבר שקרובה למות שהוא תחולת נבלות ולמהrina כתוב כאן לכטוב נבלה תמותה טרפה להזיהה נכללו יישבב, אפילו בפיסול במקצת השחיטה, הכל נאסר ר'ע קבלת ר' ישבב, וזה ניחא נמי דציוויתה התורה ליתנה לגר או למיכירה לנכרי, ואלה להשליכה לכלב טרפה שכולג גם את הנבלה שמתה מלאיה או הרגה בkopf, והני אינן רואין לאדם הנברא בצלם אלקים, וכמ"כ "הרבא"ע עה"ת דטרפה ארסיי וסכנה לאדם לא כללה, ומכם"כ הנבלה שמתה מלאיל' דכל דתוי ונימוסי עם ועם מענישים את המאכילה המתה מלאיל' לאחר וכמ"כ רשי' בשמעתון דף צ"ב ע"ב שהוא בכלל שלשים מכות שקבלו עליהם ב"ג שלא לאכול בשער של מתה מלאיה, וכן נהאה מגמ' ל�מן ל"ג ע"א גומ בעי נחרה, כמו שמדליק הגאון רצ"ח ז'ל בהגותוי, אבל הנבלה שציוויתה התורה ליתנה לגר או למיכירה לנכירה היא הנבלה המחוודשת שנכננו לארץ דהינו שלא נשחתה קרואוי, וחכם אחד הקשה לי ממה ר' ישבב בסוגי' דמסוכנת, דמסוכנת שר' דאל"כ לאו דנבלת מה ל' השטה מסוכנת אסורה נבלה מבעי, ולידי הלא הלאו איצטרך על הנחרה ושלא נזבחה כראוי והשבתי לו דהינו קושי' התוס' שמשקהו, דהרי בלאו מסוכנת איכא איסור עשה דאייה זובוחה, ומ"מ איצטריך הלאו כדי ללקות, ותירצ'ו דהוומ'ל ולטעמייך, ובמסקנא הלא יש לו יופוא אחרית להתרтир מסוכנת. ועוד אני אומר דסוגי' מציא את' כרי"ש ככמה סוגי' בשמעתון דאלו כוותי' כאשר הרأتي במקומות, ולרי"ש הלאו דנבלת איינו אלא חזרת הלאו דטרפה כאשר אבר זה, והוא דלרי"ש דם במדבר נאסרו בנחרה וرك השחיטה היתה מוציא את הב"ח מיד נבלות, ע"כ האי לאו דלא'ת כל נבלה איינו אלא חזרת הלאו דטרפה שביבשת משפטים, ומה דשינה הכתוב לכטוב נבלה תמותה טרפה. ע"ז איתי תירוץ בספריו שהוא אליבא דרי"ש נשנה כאשר כתבתי בעיקרים

לחדר שנשחתה זאת מנ"ל. ואולם אידך מ"ד דס"ל טרפה ואסורה באכילה סובר דאלין בחזקה בתר שמא ומחזקין השם כמו שהי' בili השקפה על הסבה וכלן אף דטרפו אהדי לא אכפת לנו כמו שמצוינו בפ' דטרחות גבי שי שבילין ושני בנ"א דבאו לשאול בזאת דטרהורם שניהם ע"ג אחד ודאי טמא הכא דכוותי',adam נשאל על אכילתת אמרין לע' אסורה, ואם נשאל על נגיעה אמרין לע' טהור דכמו דבשני בנ"א דאים תלויים זב"ז ה'ג שני עניינים בחד בהמה דין לטלות זב"ז, דהרי אם הוא טרפה מצד אחר שפיר נאמר דטרהורה היא כדי להעמידה על חזקתה הקודמת, כמו כן אמרין גם בכשרה ע"פ שאנו אוסרים אותה באכילה מצד האי שחייבת. ומדובר דלשון טרפה ואסורה באכילה דר"ל דלא גרע מאלו היהתה טרפה דאי ודאי אינה מטמא אלא אסורה הכני נמי בכשרה. ועיין לקמן בסוגי' ומשי' שם. ועתה נאמר דכל זאת לא שיק אלא בלא בדק בסימנים דההספק הוה שמא לא שחיטה רובה רק מחיצה, והרי לא נעשה מעשה שלמה אלא אסורה החיצית, ובזה שיק לאמר דאוקמין בחזקתה שלא נשחתה, והוא ודאי נבלה כי חזקתה אינה מצי מנגדת להה כנ"ל. ואולם בשחת שני סימנים אלא דההספק שמא שהה ודרכ' או שמט הסימן, והספק אי קודם שחיטה או לאח"ש, כאן לא שיק לאמר דנקוי בחזקתה שלא היהת נשחתה דכמו כן נקי בחזקה שלא היהת נשורת, דמה לי שחיטה המכשרת או נחרה הפסולת, בכוב'כ נתחדשה כאן מעשה או מכשרת או פסולת, מה תאמיר חזקית אינה זובוחה אמרות שלא הייתה המשעה מעשה מכשרת, הלא חזקית טהרה אמרת שלא הייתה המשעה מעשה פסולת, ולמ"ד טרפה ואסורה באכילה בלא בדק בסימנים דאייל בתר שם בחזקתה אה"ג דכל ספק בשחיטה הדין כך, דלנבי אכילה הוה ודאי נבלה ולגביה טומאה טהרה. ואולם למ"ד דלא א Zukin בתר שמא רק בתר הסבה המעמיד את השם לכל מילן הן לאכילה והן לטומאה ספק הוה, כי כאן אנו דנוי על המשעה אי היהת באופן המכשיר או באופן הפסול, ואין כאן שום חזקה לא לבאן ולא לבאן, ולכן שפיר פסק הרמב"ם דהוה רק ספק נבלה זהה אמרות וצדק בס"ד. ולפ"ז לדעת הרמב"ם דכל ספיקות מותרות מה'ת הרוי כל ספק בשחיטה חוץ מלא בדק בסימנים, כאשר ספיקות דאסורים רק מדרבנן, אבל לדעת התוס' הנפוך הוא דלא בדק בסימנים דרוב פעמים שחת שפיר לא הוה רק נבלה דרבנן אבל שאור ספיקות בשחיטה כגון ספק נשחת קודם או לאחר שחיטה או ספק שהה (עיין מה שכתב לקמן דף י"ע ע"א בתוד'ה סכין דספק שהה וכוי' ספק השקל הוה) הרוי זה נבלה ודאי מה'ת, משום דሞוקמין אחזקה איסור עשה דאיינו זובוח ודוק').

עיקר ט' „הטרפה והנבלה"

כבר כתבנו בעיקרים הקודמים דמה שנאמר לאו דטרפה בפ' משפטים, ולאו דנבלת בפ' ראה שהוא מ"ת הוא זורות גדול, ועל כל הני ציווים שלא נאמרו בד' ספרים ונאמרו רק במ"ת, מתייגע הרמב"ן ז'ל בריש דברים ליישב ואומר, או משום דלא דבאמת הינחים מההיאר לישראל עד ערבות מואב במ"ת, או דבאמת לא נהגי בדבר עי"ש. ועתה מה יענה הרמב"ן ז'ל, על האי לאו דנבלת דלא נאמר בד' ספרים טרפה, שלא שיק שום אחד מהני טעמים כmoben, והלא דבר הוא.

אבל דע דבהתיר קשור זה פלגי ר'יש ור'ע הנ"ל, דהנה לכ"ע הא לאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמה'ת כתוב הרמב"ם בפ' ד' ה'ז' מ"מ'א דנו"ט מצטרפין לכך ללקות עלי, משום דטרפה תחולת נבלות הוא עי"ש. וע'כ משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה, אדם תחולת נבלות אסורה תורה, נבלה גמורה לא כ"ש, והאי ק"ו

פתרונות

וטרפה הקיש נבלה לטרפה לנבליה" ואיזה מן המפרשים מחק „טרפה ונבליה“ דזאת לא נמצא כלל בקרוא, כי איות למחוק כמה וכמה תיבות מתוך מאמר שלהם, משום דלא ידיעין לפום רוחיתם פשוט הדבר. אבל האי מכילתא יפה מתרפשת במאן שכתבנו לעללה, ועליה קסמך הרמב"ס "ול" במה שכי בפ"ד ה"ח ממ"א הנ"ל, והכי פירושה, אין לי אלא בשדה, רצה לומר אם נטרפה ע"י דרישת חיות השדה אב או אריה, שמשה דבר הכתוב, בבית מנין, ר"ל אם נטרפה ע"י סיבה אחרת כמו נקיות הקוץ או חוליו וכדומה, מן המכות שאינה יכולה תלו חיות מניין שהוא ג"כ בכלל טרפה האמורה בתורה, ולא מציא משני דבר הכתוב בהו, דהא טרפה שאסורה התורה, ולא מכך משני דבר הכתוב בהו, דהא תינח אם ידיעין דהאי טרפה תחת השדה באמץ קאמר, ומושום דאי"ח אסורה תורה, אז שפיר תלין למימר מה לי אי"ח ע"י דרישת הזאב או ע"י סיבה אחרת שאירוע בבית, אבל מניין לו זאת דלמא טרפה האמורה בתורה מצוי לחיות, ומ"מ כל שהטיל ארס בה אסורה התורה מאיזה טעם שיהי, ואז איך נלמד ניקב השוט והריאה והדקין מהטלת ארס בגופה, דמנין דחדא פעולה בשניהם, ולכן צריך תחלה לילוף דטרפה משום דעתנה למוות אסורה תורה שהוא תחולת נבלות, ושיך לאו זה דטרפה ללא נבלה, ולמד זאת מהא דכתיב בפרשת משפטים טרפה ובפ' טרפה ונבליה" ר"ל דכאן בפרשת משפטים לאו הו כנ"ל וקאמר „טרפה ונבליה“ ר"ל דשם בטהרת טרפה כתיב טרפה ע"כ כולל גם הנבלה, משום „נבלה וטרפה“ דכתיב בפ' ראה דשים נבלה מופרש וטרפה איתרבי מותיבת „כל“ וכדרש בספר הנק"ל, ע"כ שניים משום נבלות נאשרה, זאת משום תחולת נבלות, וזאת משום גמר הנבלות, ומימילא ידיעין דכמו דבנבלה לא חלק בה באיזה אופן מתה, כן לא תחולק בטרפה באיזה אופן נשעה קריבת מוות, ומה דכתיב בשדה ע"י דרישת חיות השדה, משום דדיבר בהו, והו הוא דברי הרמב"ס בפ"ד ה"ח ממ"א עיי"ש, אלא דהאי דטרפה ע"כ בנטנה ל蹶ה נבלה וטרפה כנ"ל, אלא הרמב"ס כמו המכילתא מטרפה ונבלה נבלה מיררי, לא ליפ' מדאمرة תורה לכלב תשיליכון אותו, עד שייעשה אותה בשער האroi' לכלב, והואandi; צרך ביאורו, למה מיאן הרמב"ס בהאי יլפota דמכילתא, והמכילתא בפירוש לית לי' הא דרמב"סDDRISHA האי לכלב, דلنקרי קאמר הדומה לכלב כמובא ברשי"ו והו במכילתא והו בלשון רשי"י איכה עירובם דברים, ולולי דמייסתפינהו הייתי מגיה, "אי"ג" למלמד שאין הקב"ה מקפק וכו' והוא דרך אגדה, ולפי אגדה זו נמי צ"ל דרך, לכלבי מדבר שיצאו עמהם נאמר הדבר, אבל לדורות אמרה תורה, נתינה לגר ומכוירה לנקרי, כי לדעת המכילתא הני תרי לאוין טרפה ונבלה חדא נינהו ורק נשנית במת"ז אולם הרמב"ס ס"ל דהאי מכילתא דדרש טרפה ונבלה נבלה וטרפה, חדד לאו הו, אליבא דר"י"ש נשנית, דהנירה לא אשטרוי במידבר, ע"כ דהאי לאו נבלה שאמרה להם בכניותן לארץ, הו השנות הללו דטרפה, אבל במידבר שלא ה"י להם גר ונכרי וגם כדי ליתן שכר לכלבי מצרים שייצאו עמהם על שלא יחרץ לב לשונו אמרה תורה לכלב תשיליכון אותו, אבל שנכנסו לארץ יתנו לגר שבשעיריך או ימכרנה לנקרי הבא מארץ רוחקה, אבל ר"ע דס"ל במידבר אכלו בשער נחירה, שאיתסר להם מכללא ע"י שנצטו על האזביחה, הלא בעין איזהה מיוחדת על הנחירה ופסולי שחיטה, דלולי זאת אין כאן לאו ולא טומאת נבלות אלא עשה בעלמא, ולכן הוא מפרש האי ל"ת כל נבלה, לא בספר ומכילתא דכל לרבות את הטרפה, כדי להשווו עם לאו דטרפה אלא כל נבלה, לרבות נבלה חדשה שלא הייתה במידבר דהינו הנchorה ועליה אמר ליתנה לגר ולמכירה לנקרי, שהמה לא נצטו על השחיטה, ובנירה טגי להו, אבל הטרפה הנטהה למות וקרובה למות והנבלה שמתה למגורי הכלולה בלאו דטרפה מהה לכלב מפני שאינה ראי' לאדם אלא

שלmulah, ו"ל, "נבלה אין לי אלא נבלת טרפה מנין ת"ל כל נבלת לרבות את הטרפה" עכ"ל, והاخرونים כמו תשובה ד' בסוף ספר אבני מלואים וק"ז בעל החות"ס ז"ל והמלב"ם ז"ל כולן נדחקו בפירוש הספרי הלאה, זה בכיה וזה בכיה, ולא זכתי להבין מה קשה לנו, בהאי ספרי שפירשו פשטוט כביעה בכתובחא, דסובר דעת' כ' האין לאו הוא השנות של הלאו דטרפה שככל גם את הנבלת, ולכן פריך טרפה מנין דהרי מנבלה ממעוט טרפה ואיך נשנית הלאו הלאה באופן דומציא את הטרפה, דא"א לומר דבר' ספרים לא נاصر רך הטרפה, ובמ"ת נתווסף הנבלת, דנבללה ק"ו מטרפה כנ"ל, ולא עוד אלא אכן נאמר דבמבדר אישתרי להם הנבלת, וכן מותrix גם האין נבלת כולל את הטרפה ע"י דכתיב, "כל" דאתא על הטרפה שהוא מקצת נבלות, וכמו שכתב הרמב"ם שהוא תחולת נבלות ושפיר אמר כי בתיבת כל, ולملוקות וכמו דדרשינו איש כי יכה כל נפש אדם, אפילו כ"ד נפש לרבות את הגוסט, ונחרג עליו ע"פ שאינו אלא מרובי' דכל, מפני שכל שמסתבר לרבות ATA נמי למלוקות, וכמו שהארכתי בזה במ"א, וא"כ האין לאו דנבלת הוא ממש כמו לאו דטרפה, דטרפה כולל את הנבלת, וכל נבלת כולל את הטרפה, ומה דכתיב בטרפה לכלב תשיליכון אותו ובנבלת כתיב נתינה לגר ומקרה לנכרי, המכילה באמתה מפרש האין לכלב לנכרי קאמר שדומה לכלב, וכן מובא בפרש"י עה"ת ולקמן נדבר עוד מזוה. ולולוי דברי המכילתא ה"י נלפע"ד לומר, דהאי קרא דטרפה במדבר נאמר שלא ה"י להם לא נכרי ולא גר, וכן אמרה תורה להשליכו לכלב, והאי קרא דנבלת נאמר בסוף ארבעים על כניסתן הארץ ושם ה"י להם גר בשעריהם וכן נכרי מארץ אחרת, ועכ"פ ר"ע וורייש פליגו בפירוש האי לאו דנבלת, לר"ע הוא לאו מחודש על הנחירה לעשותה נבלת, ולרייש הוא השנות הלאו דטרפה האמור בפ' משפטים, ועיינו דף י"ז ע"א על האיבעדי דר"י אבלبشر נחירה שהכניסו לא"י מה שכתבתי שם ותמצא עוגן.

ועכ"פ היוצא לנו מזה דגש לר"י"ש הלאו דטרפה כולל גם את הנבללה, ומשום דטרפה תחולת נבולות וע"כ בנטטה למות, ואע"פ שרי"ש שהוא תדבירי"ש ס"ל בריש פ' אלו טרפות טרפה חי, אבל כאשר ביארתי בעicker י"ד וכן בפ"א"ט גם למ"ד טריפה חיה, טרפה המפורש בקרא הוא הנוטה למות מחמת מכותה, ורק בח"ט של הלכה פליגו אי חי או א"ח והוא דעת הרמב"ם ז"ל כאשר אבא ר בעicker י"ד.

ולראָה זא איך דברנו אלו מבוארים בטוק דברי המכילתא דז'ו
וושער בשדה טרפה, אין לי אלא בשדה בעית מניין תיל טרפה
ונגבלה, נבללה וטרפה, הקיש נבללה לטרפה וטרפה לנבללה, מה נבללה
לא חלק ביה בין בשדה ובין בבית, אף טרפה בין בשדה ובין בבית
א"כ מה תיל בשדה שדייבר הכתוב בהוויה עכ"ל. והנה יש להעיר
הרביה א') כיון דייל דייבר הכתוב בהוויה, כל הדרשא של היקש
נבללה וטרפה ללא צורך, דהרי בכ"מ דאמרין דייבר הכתוב בהוויה,
בלא שום ילפות' מכח הסברא לחוד אומרים כן, וכאשר המכילתא
בעצמה שס אומרת כן, דקתני שס כיוצא בה, בשדה מצאה, דה"ה
בבית, ונטע כרטם, הוא הדין שאר אילנות ורש"י זיל עה"ת מוסיף
עוד, מקרה לילה, ה"ה בייט, אלא שדייבר הכתוב בהוויה, ובכל
אלו ליכא שום ילפות' ע"ז, אלא דמסבר' לומר דלאו זוקא, וכאן
בעי ילפות' מיעחדת להקיש טרפה לנבללה כדי שננדע דבשדה לאו
זוקא אלא דייבר בהוויה, אתמהה. ב') איה כתיב נבללה וטרפה
وترפה ונבללה כדי להקיש אהדי. ובת"ת כתיב דבעלמא כתיב,
ועיין במילביים והוא דוחק גדול, ולא עוד אלא דאי אקרא דນבללה
وترפה לא יאכל לטמאה בה קסמק, מהו לי היקש הלא שם לא
כתב וטרפה בשדה, אלא סטם טרפה, ונילוף ממש דטרפה בכ"מ
בין בית ובין בשדה. ג') במכילתא איתא טרפה ונבללה, נבללה

ובכללם גם הטלת ארס של הדורס לתוכה בשר הבהמה אין זה בכלל פירוש הקרא אלא היא עוקרת הקרא ולמה לא חשב בסוטה דף ט"ז ע"א בין הני שלשה, דhalbca עוקרת הקרא, עי"ש ברשי"ע על מה דאמרינו שם דהתורה אמרה בתער וחכמים בכל דבר וא"ל „וא"ת אין זו עקריה אלא תוספה, איברא עקריה היא שלקון אותו על כך, ואסור להכות את ישראל בחנוך" עכ"ל, וא"כanca דכוותי", דהתורה אמרה בנטטה למות עד שאינה ראוי לאדם אלא לכלב, כמש"כ הרמב"ם וההלה מוסיף, נקב כ"ש באחד מאברים הפנימיים אשר בזה הולכת ואוכלת כשאר בראים, ומ"מ לκה על זה, ולכן גם בדורסה קשה כן, דהרי גם בדורסה בעין עד שנטהה למות, ומניין לו דבהתלט ארס בתוך בשר הבהמה ותו לא שתה"י בכל טרפה האמורה בקרא. ודע דאפילו הני תלתא דמנה שט בסוטה דhalbca עוקרת הקרא, דוקא ר' ישמעאל ס"ל כן, אבל חכמים פליגו עלי' ואיתו לה קראי על כל הני שלשה, כן כתוב רשי"זיל שם, וכן כתבו התוס' בשמעתנו דף פ"ח ע"ב ד"ה שוחק, הרי לדידין לא מצינו בשום מקום דhalbca מוסיף על המפורש בקרא ללקות עלי', והפרמ"ג שכتب דהאי הלכה יצא מן הכלל, והוא דבר זר שלא ניתן להאמר, והן אמת כי גם על דברי הרמב"ם זיל יש לתמוהו שכتب דדורסה מפורש בקרא ושאר מני טרפויות מהלכה אותו, ואע"פ שכולן הללמן"ס הויאל ואין לך בפירוש אלא דדורסה החמיירו בספקו ובשר מריני טרפות יש בהן ספקן שמוטרין עי"ש בריש פ"ה מהליש' ודברים אלו חותמים וסתומים הם, א') דדורסה עי' הטלת ארס איה מפורש בקרא, דהרי גם בדורסה בתוך הני ת' מריני טרפויות נמנה, ב') סותר דברי עצמו שלפניו דברים הפרק כתוב וא"ל „כבר ביארנו בהלכ' מ"א שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות, ולא נאמר טרפה אלא שדיבר הכתוב בהווה" וכ"ו עכ"ל הרי דהכל מפורש בקרא,-DDיבר הכתוב בהווה, וגם דדורסה אינה מפורשת בקרא מה היא, כי אפשר לפרש שגורר באזנו או ברגלו או שטרפה וקרעיה כדג, ובعين ההלכה לפרש דהטלת ארס קאמר, ג') אם יניח שיש צד קיל בשאר מני טרפות על דדורסה, אך אפשר ללקות על שאר המינים דהרי ללקות מלוקות הוא הקולא היית גדולה כמו"כ רשי"זיל שהבאתי לעיל ללקות אדם מישראל הוא לא שייש בו מלוקות דלא יוסיף להכותו, ואם מקרים בשאר טרפויות מכח שאינם מפורשים פשיטה דא"א ללקות עליהם, להקל בלאו דלא יוסיף להכותו.

אבל הט אזיך ושמע קושט דברי אמת בהבנת שיטת הרמב"ם זיל בעין גדול הלה, אשר כל הבאים אחורי לא ירדו לסוף דעתו הרחבה, עד שנתקשו עלי', וזה אומר בכח זה בכח, ולא די שלא העילו בתיאורים כלום אלא שנתגadel על ידם, המבוכה עד שנטבענוabis ביט הקושיות והספקות.

ו^{ודע} דכל דיני טרפויות שייכים גם בהורג את הנפש לעין טרפה שהרג והורג את הטרפה וכדי שנבין דעת הרמב"ם בטרפota בתמה עתיק עצמנו להלכ' רוצח לראות פסקי שם ונושא אותם לכון דהנה בפ"ד הג' כתוב וא"ל „המכה את חבריו באבן או באגרוף וכיוצא בהם, אומדין אותו, אם אמדחו לחיים נתן ה' דברים ונפטר ואיפלו חלה המכה והכבד ומת מחמת המכה ה' פטור, ואם אמדחו למתה אוסרין את המכה בבייא"ס וממתינים לה, ואם מושום דדיבר הכתוב בהווה, וא"כ לא צריך שום הלהקה על אם מת נהרג המכה, אם הקל ונטרפה רפואה שלמה והליך בשוק על רגליו כשר בראים, משלם המכה ה' דברים" עכ"ל והדינים אלו יצאו מותו הסוגי' בסנהדרין שם, והוא דבעין נפל למשכב, דכל שעומד והולך על רגליו כשר בראים, נפטר הרוץ מעונש מיתה ואס שוכב במשכבו אומדין אותו, אם אומדין לחיים, שאין במקה זו כדי להמית פטורין הרוץ, ואע"פ שהנרצה מת לבסוף, ונראה אכן דמיהני חי"ט שאין דני עליהם בטרפו בתמה, אין

עומדת לכלב, והכי פירשו של הקרא, ובשר בשדה טרפה, שאם לא ה' ממהר ומקדמים לשחתה קודם שתצא נפשה, היהתה מתנבלת ונשלכת לכלב, כי כן הدين נוטן בכל מטה מלאיה, אע"פ שקדם ושותה, מ"מ תשילכה לכלב כמו אם לא הייתה שחטה, דניהו דלפי דשותה חז"ל פעולה השחיטה עכ"פ לטהרה מיד' טומאת נבלות, אבל לעניין אכילה אינה עדיפה ממטה מלאיה, ותדע דע"כ צריך לפרש כן לדעת הרמב"ם, שהרי כתוב בפירוש דהקרא מيري בקדם ושותה, והוא מוכרח ממה דקרי לי, "בשר" דהינו דבודה עין בשר, וכמו-DDדרשין בב"ק מ"ב ע"א דלא יכול את בשרו בשווה", ב' בקדם ושותה לאחר שנגמר דין, וע"כ בהכי מיריע הקרא דמחייב דאית בה אישור במה"ח, אם תלש ממנה בשר והוא ג"כ מלאו דטרפה אתה, לדידין דפסקין כר"י לKNOWN ק"ב ע"ב, וא"כ מחייב שני פעמים טרפה א"א, לא משוםஆחע"א אלא משום דלאו אחד הוא, וכמש"כ הרמב"ם דהאי במה"ח טרפה במקצת קרי לי, וע"כ דהאי לאו כולל בשר התולש מה"ח, ובשר של במאמה טרפה לאח"ש שעשה עין בשר, וא"כ איך מצי' לרמב"ם דטרפה בנטטה למות קאמר, משום דאי אינה ראוי אלא לכלב, כיון דהקרא לאח"ש דבר, אלא ודאי דהכי קאמר דמסתמא לא ציוותה התורה להשליק לכלב הרاءו לאדם, והרי במאמה"ח באמצעות אסור' לב"ג, ושפיר אמרה תורה להשליכו לכלב, ועיין בירושלמי ריש פ' כל שעיה דיליך מהאי קראי היתר הנאה לאבמה"ח, ור' ל' בשר מה"ח מפני שהוא קראי קאי נמי על בשר מה"ח, וכתריגוט אונקלס, עיין בעיקר הבא, וא"כ ה"ה בשר מן הטרפה, מייריע בשר שאינו ראוי ליתנו לאדם, וכמש"כ הראב"ע עה"ת, מפני שהוא ארסי וסכנה לאכלו, וע"כ בנטטה למות מיריע, דאל"כ שפיר ראוי לאדם, ולמה ישילכה לכלב, וכאשר במאמת בנבלת שנטבלה בשחיטה למותה תורה ליתנה לגר ולמכרה לנכרי.

היוצא לנו מכל האמור, דבין לר' י"ש ובין לר' ע' טרפה המפורשת בקרא היא הנוטה למות וקורובה לנבלות, ואע"פ דרי"ש שהוא דברי"ש ס"ל בריש פ"ט טרפה ח', דהאי ט"ח על הח"ט של ההלכה קאי, ולא על הטרפה המפורש בקרא וכאשר אבאר בעיקר הבא ודוק.

עיקר יו"ד „הח"י טרפויות שנלממו"ס"

הפרמ"ג זיל בפתחה שלו לטרפויות כתוב וא"ל „והנה אף שדרosa נאמра בפירוש ופירשו מהלמן"ס, וכגדמרן ושאר מין טרפאות הם הללמן"ס, אעפ"כ לוקין עליהם שהלמן"ס כך נאמרה, דמה שנ' בכתב טרפה ל"ת, כולל גם שאר טרפויות וכמש"כ הפרח' א' וזה מבואר ממה שכتب הר' מ"א, בפ"ד מ"א, דאין חילוק כלל בין טרפאות ארי או נולך בה עצמה וЛОקה עליון ודאי" עכ"ל. הנה עירובוב דברים ראייתי כאן, שמתחלת כתיב דכך אתה ההלכה לומר דהקרא דבר שבדקה טרפה כולל גם הני זיין מיני חילאים, ואח"כ כתב דכן מבואר ממה שכ' הר' מ"א דאין חילוק, והוא סתירה גלו' למה שכتب תחלה, דהרי הרמב"ם כתב דאין חילוק על אייזה אופן געשה נטהה למות, דמה דכתיב בשדה, דהינו טרפה זאת וארי מושום דדיבר הכתוב בהווה, וא"כ לא צריך שום הלהקה על זה, לומר דה' השאר מכות העשות אותה נטהה למות שהוא בכל טרפה אבל מה שיש לדון אם לוקין על הח"ט הוא מצד מה שכتب הרמב"ם דהטרפה המפורש בקרא היא שנטטה למות מחותמת מכותיה, והוא שתה"י אינה יכולה לעמוד ומוסכנת, כי כן קורא הרמב"ם למסוכנת, ממש"כ שם בהלכה י"א „במה שפהה חוליה מחמת שתשש כחה ונטטה למות וכו'" וא"כ ההלכה שמונה והולך הני חי"ט שרובם אין בהם כלל כדי שתה"י נטהה למות,

פתחה

כשרה, אולם אם אמדונו למייתה אע"פ שאינה נתהה למota, אלא הולכת ואוכלת כבראים, ניהו דין באכילתם מלוקות, אבל אסור תורהrica מקרה דזאת החיים, כי אוכל אבל אחר ל"ת, שהוא לאו הבא מכלל עשה, וכמו ברווח דלגי הורג את הטרפה אפילו אינו נפל למשכב, כל שאמדוו למייתה, ההרגו פטור, ה"ה דאסור לאכול מבהמה צו, דחי דוקא אכול, אבל כל שאינה חי, אלא סופה למota ל"ת, אבל גם זאת רק ע"פ אימוד הרופאים בכל בהמה לפי מה שהיא ולפי המכחה שיש בה, כך מתפרשים הכתובים בלי ההלכה, אמרו מעתה דהאי הלכה שעשתה כללים קבועים כדי שלא ליבעי אימוד הרופאים כמו ברוחץ, אין זה פירוש הקרא אלא חומרה כדי שיפטור, דממעטינן הורג את הטרפה מאיש כי יכה כל نفس בשוק, ה"ז פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם עד שידעו בואי שהוא טרפה ויאמרו הרופאים שמכה זו אין לה תעללה באדם ובה יmitt"עכ"ל. והנה בהרוג את הטרפה לא בעין נפל למשכב כלים שסופו להמיתו נפטר הרוץ, אבל לא די בזה شيء ושתו או מותו נקוב, אלא בעין אימוד הרופאים שלפי מעמד החכמה שבכל עת ובכ"מ דין על האי גברא והאי מכח אם יש תעללה באדם או, וכן אפילו אבל והליך בשוק כשאר בראים, כל שהי' בו מכח שסופו להמיתו נפטר הרוץ, אבל לא די בזה شيء ושתו ע"פ שההלכה אתה דהני ח"ט אינס חיין, הרי אפילו להציג את הרוץ לא משגיחין על האי הלכה בטטרופות בהמה לדעת הרמב"ס, ורבים מתפסים לומר דעתם אית' לי מזלא שאני, והוא טועות גמור דמשום שהוא מזלא גרים שלא היה מת, נהרג את אחינו, ולא עוד אלא דא"כ מה מהני אימוד הרופאים שלא ה' יכול להיות, שמא מצד מולו ה' חי ונחרג את הרגו אלא והוא ברור שימוש רצוח האי הלכה של ח"ט לא מעלה ולא מורד, לא להקל ולא להחמיר, ואל תאמר דהרבנן"ס מסברת עצמו חידש כל זאת, אלא הדבר מוכח ממשו, דשם סנהדרין ע"ח ע"א אמר רבא ההרוג את הטרפה פטור, והקשו בתוס' הלא רבא הוא דס"ל בנדזה טרפה חי, ולמה יפטור ההרגו, ותירכז דמ"מ מודה שסופו למota מהבלה זו. מי הוא זה אשר יוכל לקבל תירוץ זה, דהוא נגד הסוגי דריש א"ט,-DDIK מדקתי כל שאינה כמות חי טרפה, דס"ל לתנא ט"ח, וזה מ"ל כיון דגמ לאידך דס"ל ט"ח, סופה שמיומות מהבלה זו, גם הדרשה דזאת החיים, חי אוכל שא"ח ל"ת למה לא אתה שפיר גם למ"ד ט"ח, הלא שיעור של יב"ח לא נזכר כלל, ועיין היטיב בחודשו ש, דא"א לומר דהקרא אתה על ס"ט להתרו ע"י שהיית יב"ח لكن הוכית הרמב"ס מכח חומר קושי ז, דהרוג את הטרפה דקאמר רבא, איינו האי טרפה של ההלכה, אשר בזה איכא מ"ד ט"ח, אלא טרפה ברוצח היינו טרפה ע"י אימוד הרופאים, וכן גם מה שכתבו התוס' ר"פ א"ט ד"ה וכן לטרפה, דיש נפ"מ בעשאו חברו טרפה, וגס בהרוג את הטרפה הכל נפל בביראה דלגי רוצח אין אנו דין עפ"י הלכה זו דטרופות בהמה אלא ע"י אימוד הרופאים הן להקל והן להחמיר ואל תשיבנו ממה דאמרו בסוגי דרוב דלמא במקום סייף נקב הוה, וכן אמרו במקות ר"ע ור"ט אלו היינו בסנהדרין לא ה' נהרג אדם מעולם, שהיינו שואלים שמא טרפה הרג, וכל זאת אי לא אלין בת"ר, וא"כ ילכא חזקת שלם דאתא מכח רוב, וממילא איכא ספק שמא ה' נקב במקום סייף, אשר הרופאים היו אומדים אותו למייתה, אבל אחר אשר זכיינו לידע דזילין בת"ר ואיכא לכל אדם חזקת שלם, אין האי נקב במוח או בושט מוציאו מחזקו שהוא שלם ולא טרפה, עד שיאמדונו הרופאים למייתה, אבל האי ההלכה דניקב הושט או קרום של מות טרפה הוה, לא מהני להציג את הרוץ, כי גם בטטרופות בהמה כן הדין תורה, טרם שנדע מהלהקה, והוא ממש כמו ברוחץ, דלעבור על הלאו דטרפה כדי ללקות עלי מלוקות, כתוב הרמב"ס דבעין נתהה למota והוא אינה יכולה לעמוד, ומהמת מה שאין לה טרפה, ולoli ההלכה היה אומדיין את בהמה על ידי רופאים כמו שאומדיין את הנרצח, ואם אמדונו לחיים הייתה

וא"כ מניין לנו על מעשה אחרת נמי לומר דהתורה אסרתה, וכן כתוב הרמב"ס ז"ל בחכמota אקלות שבן, שהני זיין מיני טרפויות קילו, מן מין החית שהוא אדרוסה ע"פ שכולן כחדא הללמא"ס הם, כי גם על דרושא בעינן הלהכה כמו אשראי, דטרפה כתיב ולא דרושא, אלא אדם נאמר דהאי הלהכה לפרש הקרא אתה, דעתו הטלה ארს נשאה טרפה, אפשר ללקות על דרושא מושם הלהכה מפרש טרפה דקאמר ע"י הטלה ארס קامر, אבל שוב הני שארי מנ"ל, דאפיינו נאמר דארוי מצי ג"כ לנקב האברים הפנימיים קודם שהרגנו, זאת עכ"פ מלטה דלא שכיהה כלל דכל שאר מיני טרפויות שכיחים יותר ע"י שאר סיבות קו"ץ וחולי"ם מבון, ולמה דבר הכתוב מטרפה חית השדה, וכן קامر דבדרושא החמיריו יותר, דדרושא אפשר להסמיד על הקרא, אבל שאר מיני טרפות אין להסמיד כלל, אבל באמת גם על דרושא אין אנו לוקין כיון דלא נחלק הני ח' מיני טרפות אלא אומרים דטרפה המפורש בקרא אינה דרושא דוקא, אלא כל שעשתה נתוה למות בלי השקפה על מעשה מיוחדת, וזה רגיל להעשות ע"י זאב ואריה, כי ע"י קו"ץ וחולי"ם שכיח שתעשה נתוה למות, אם לא ממש"כ הרמב"ס שם, בנפלת מן הגג או בזורך חץ לתוך לבה וריאותה, סיבותן كانوا רוחקות מן המჳיותה זו, נגד טריפת האזב בתוך עורך צאן שהוא מעשה בכל יום, וממילא הלהכה של הנני ח' מיני טרפויות בלי השקפה על נתוה למות, ותוספת על הקרא והו, ואין להן אלא דין של ד"ס שאין לוקין עליהם, זה דרושא והו אכן, וכן לשאר דין תורה אלא משגיחין בהלהכה זו כמו שהראתיך בדיני רוצח, דלא מהני הא הלהכה לא להקל ולא להחמיר כפי מה שפסק הרמב"ס, וכמו כן מותוק סוג' הש"ס בסנהדרין.

ועתה אביה לך כחנה וכחנה פסקי הרמב"ס, שכולם מעידין עדות מכוונת על זה, הרמב"ס בהלכ' איסורי מזבח פ"ב ה"י כתוב בטעם דפסול טרפה לקרבן מקרא דהקרבה נא לפחתיך, וכותב ה"כ שם המשום דס"ל דמן הבקר להוציא את הטרפה הנאמר בגמ', איינו אלא אסמכתא, והשעה"מ בפי"א מהל"ש תמה עליו בדבר זה לא ניתן להאמור ע"י"ש, אבל ק"ז בעחתת"ס ז"ל ביו"ד תש"ו ע"ב רוח"ק דבר בוט בכתבו, דהרבנן סובור דמקרה דמן הבקר אין למעט אלא טרפה המפורש בקרא, דהינו דרושא, ולא שאר המיני טרפות דעתו מהלכ', וכן בעי קרא דהקרבה נא לפחתיך, ומיסים שם, דאפי' לא נתכוון ה"כ' לזה, אבל הדברים בעצם נוכנים למבחן ושירים למצויא דעת, עכ"ל הטהור, ועלא כי לא חלי ולא הרגיש שמתוך דבריו יוצא מא מפורש דיןлокון על שאר מיני טרפויות קו"ץ מדרוסה,adam לעניין פסול קרבן, נחalker בין המפורש בקרא לשאר מיני טרפה הבאים מהלכה, ממש"כ דלא מצינן ללקות עליהו, אסור להכות אדם מישראל בלאו, ממש"כ רשי" סוטה שהבאתי לעיל, אלא גם הוא זיל עמד באצע הדריך ולא הגיע בעין זה עד תכליתו כי יאמר החותת"ס ז"לadam זרך חץ בלבה גם כן לא איתמעט להקרבה מקרא דבן הבקר, הלא הרמב"ס כתוב ע"ז, מה לי טרפה ארוי וברורתה, מה לי זרך חץ בלבה ונתחה למות, ע"כ מודה דבמכתה הנתהה למות, כך ליה הסיבה, וא"כ בדרושא נמי אם אין נתוה למות מניין לנו, דהרי א"כ אתה אומר דגס בדרושא בנטהה למות מיררי, אבל بلا נתוה למות צרכין הלהנה על דרושא כמו על שאר טרפויות, כי הטלה ארס אינה מפורש בקרא, והדברים ברורים כשמלה דעת ה"ח' ט של הלהכה ודרושא בכללים בעי הרמב"ס קרא דהקרבה נא לפחתיך לפסלן לקרבן, וקרא דמן הבקר דמעט את הטרפה, הינו הנתהה למות מחמת מכיה"י איזה שייה', וכמו בהרוג את הטרפה דפטור דלא קאי על ה"ח' ט של הלהכה.

עוד זאת בחו"מ סי' רלא"ב סעיף י"א פסק המחבר „המודר בתהema

הלהכה נבנית על הקרא דזאת החיה ניהו דבודאי טרפה אין לזרע מן ההלכה דאיתא להחמיר על ידי קביעת הכללים, אבל בספק טרפה הדירין על שורש האיסור, שאסורה התורה בקרא דבעין א"ח, ומחרין האי ס"ט ע"י שחי ב"ח, ותדע שכן הוא דהרי ביתרת או חסר מתולדה בס הרשב"א באותו תשובהazel ומודה, דיכל לחו"ט כחול ימים, ומ"מ מסיק הש"ז ז"ל בס"י נ"ז סקמ"ח, דגס באלו בספק יתר או חסר מהני שהיה יב"ח להתר עי"ש, וע"כ הטעם ממש"כ ועפ"י התקומות מיין אלו נובא לפרש דברי הרמב"ס בראש פ"ה מהל"ש, דתחליה כתוב „שטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות, ולא נאמר טרפה אלא שדייר הכתוב בהוויה כגון שטרפה ארוי כו"ו עכ"ל הנה לא הזכיר כאן דרושא, כי בתיבת טרפה, לא נשמע הטלה ארס שעיל שיש זה נקרא האי טרפה דרושא, כי שם טרפה על קריעה ושבורה וכדומה נאמרה, גם ממה שכתב הרמב"ס דבעין נוטה למות, מוכח דין בלשון טרפה הטל ארס, כי הלא בשביב שהטייל הדורס טפת ארס בגבו של שור ותו לא מידי, איינו נוטה למות כידוע, ותדע עוד, שהרי כתוב אח"כ בהל' ב' „ויש שם חלאים אחרים וכו' ושמונה מיני טרפות נלמ"ס ואלו הן, דרושא וכו"ו הרוי דמונה דרושא בתורה אינה הטלה הארץ, וא"כ דהאי טרפה האמורה בתורה אינה הטלה הארץ, אבל טרפה כמשמעותה למות וע"ז אמר שטרפה ע"י חית העיר לאו דוקא, אלא שדייר הכתוב בהוויה, דהה אם נטרפה בבית ע"י סיבה אחרת, וכן מבואר הדבר בפ"ד ממ"א, דהאי מה לי, לאו אדרושא אלא אטרפה קאי, כי כן כתוב שם „וכשים שלא תחולק וכו' עכ"ל הרוי לא תחולק בנותה למות בין שטרפה חיה וברורה וכו' עכ"ל הרוי לא מדروשה של הטלה ארס דבר, אלא מטרפה חיה וברורה שהיא המפורש בקרא, ובין שנפלה מן הגג ונשתבררו רוב צלעותיה וכו' וע"ז אמר דדייר הכתוב בהוויה, דכיוון דסכ"ס נתוה למות, מה לי אם ע"י טרפת אריה, או ע"י נפילה מן הגג, או ע"י זריקת חץ בלבב או ריאותה, אבל הטלה ארס שאון בזה נתוה למות, איינו מפורש בקרא כמו נקיית קו"ץ, ועל שניהם אין בו מלוקות, משום דעתו מהלכה, וכן לפרש את הקרא של זאת החיה שאינו חי לא תאכל שהוא רק איסור עשה בלבד, ולא לאו שיש בו מלוקות, אבל מה שכתב בהל"ש שם אח"כ ואעפ"י שכולן הללמא"ס הן הואיל ואין לך מפורש בתורה אלא דרושא החמירו בה וכוי הכי מתפרק, אדם נאמר דהאי הלהכה לפרש הקרא דבשוד בשודה טרפה אתה ולומר, דהאי טרפה ע"י שטול ארס מן אכבעותיו, ובין נתוה למות או לא טרפה יקרה ואסורה בלאו זה, שוב הני זיין שאר מיני טרפות, נפלו בבירא, כי تو א"א לומר האי מה לי ודייר הכתוב בהוויה, דהאי מה לי און לו מקום אלא אם לא מתפרק האי טרפה דקרא מה היא, אלא שטרפה עד שנטהה למות, אז שייך לומר מה לי אריה ומה לי קו"ץ או חולין, כל שנטהה למות ע"י מכחה בכל טרפה הוא, ומשום-DD דידייר בהוויה, כתיב בשודה, כלומר ע"י תיתני השדה, אבל אי נפרש כל שהטייל, ארס טרפה, בין נתוה וboneין בלבד דהה ריש פ"ט שכיוון לסבירה זו, אלא שהוא כתבה למ"ד ט"ח, אז ליכא האי מה לי, אבל למ"ד תא"ח שפיר איכא האי מה לי, זוממיא לא ראה מקצתו ולא יכולו להסביר שיטת הרמב"ס, אבל זה ליאתא, דכל שאננו מעמידין כללים קבועים בלי תנאי דבעין נתוה למות, הרוי הוא גזה"כ להטירף כל שנעשה מעשה זו בלי השקפה על פעלתה, וא"כ הלא גם למ"ד תא"ח, אין הטירוף תלוי בחו"ט דכל שnicer בע"ח אחת מן הני מיני טרפויות לעולם טרפה, בין חי ובין א"ח, וכל פלוגתכם הוא בס"ט אי מהני שהיה יב"ח אבל התורה לא דיברה מזה בקרא דבר בשודה טרפה, אם נפרש דטרפה דקאמר על מעשה ידועה כיון, דהינו הטלה ארס בלי שום תנאי אחר,

פתחה

האי הלכה סותרת ועוקרת הקרה ועכ"ב צריך להזדמנות דלאחר שהי' ב"ח א"א ללקות, אבל מהני ההלכה עכ"פ לאיסורה, ובתווך יב"ח מהני למלכות, ואיש מא היה חי, רוב פעמים א"ח, ואיש דשמא רק לתוך יב"ח ולמלכות אתה, ולא לחדר איסור אחר יב"ח, א"כ למה לי הלהכה הלא משה רבינו מסתמא הי' חכם הכלול בכל מיני חכמוות וממילא גם בחכמת הרפואה, והי' ידע להמציא הנני כללים מכח חכמוות אלא ודאי אתה הלהכה לחדר איסורה לאחרר ב"ח שטרפה מ"מ, ויאמר נא הגאון, מנא ידע דמשה היה רופא כלبشر, הלהכה בגמ' המשערת אמרין וכי משה קנייגי או בטלורי היה, ועוד אשאלה ממון, וכי מנ"ל דבאמת הנני ייח"ט לא משה מפי עצמו אמרון, דהא אמרין אלו ח"י טרופות נאמרו למ"ס, הכוונה דכיוון דמקובלים בתוך האומה דאלו טרופות בהמה, עכ"ב הללמ"ס המה, וכמו אמרין בש"ס פעמים אין מספר, ולאחר דטרח למצוא דרשה מקרא, על איזה הלהכה, ולא עלתה בידו, מיסיק אלא הלהכה גמירי לה, אבל דבר שהי' ראוי להאמיר מפי משה עצמו, ולא צריך הלהכה כדעת הדגמ"ר, עד שאם נאמר דעתה הלהכה עליון, צריכין לדוחק ולומר הלהכה חדשן לנ"ז ח"כ נגד השכל, לאstor בע"ח בריא ואולם שנטרפה רפואה שלמה, שמ"מ תasser, מהיכי תיתי נאמר כו, ולא נאמר דעתה ממשה קבלנו הני כללים, אבל הוא לא קבלם מסיני אלא מחכמוות המצאים. אבל האמת כתבנו לעיל דכללים كانوا או אינם מתאימים עם החכמה כלל, כי חכמה הרפואה לא תעמיד כללים קבועים על כל מיני בע"ח אדם ובבמה צפור השמים ודגי הים. ועלILD קטע זקון וגבור באמצע שנותינו, אין זה מדרכי החכמה, וכמו בשאר שיעורי התורה שיעור גדולות בזכר ונוקבה ושיעור יתובי דעתית באכילת כוכבת, דההכמה מחלוקת בין האישים והמאכלים, עיין גיטין סוף המסכתא, יומא בפ' יוה"כ. וכן הוא כאן דהני כללים מהה עכ"מ מהלהכה ולא מחכמת אדם, וממלכות א"א ללקות עליהם משום דברענן נתנה למות כדי ללקות, כמו שבארנו לעללה, יותר ביאור הדברים המצא בחדשינו לפוזרים, כמו לשטור כל הנני ראיות שהביא הפר"ח זל' דלקמן על הח"ט, וכדומה.

אבל עד זאת עלי לבאר כי בננטה למות מחמת מכות שהיא המפורש בקרא בעין דוקא מכח שאין לה תרופה דאל"כ הרי תחזר לאייתהן, ואין סופה למות, אולם בננטה למות מחמת מכות ופצעים שונים ושפיכת דם עד שנעשית גוססת בל' שייה' חסרוןابر מיחוד שהחיקות תלי בה, מה דינה של זו. והנה באדם פליגו באזה בסנהדרין ד"ה ע"ח ע"א ריבי' ורבנן בגוסס ב"י"א דריבי' ההרגו חify' כמו דגונס בי"ש ורבנן סברו דפטור כמו בהורג את הטרפה, וממילא דה"ה בהמה אי ע"י הכהה חייזוני' נעשית גוססת דריבי' דמדמה לי' לגוסס בידי שמים הרוי זו כשרה כמו מסוכנת דעלמא, אבל לרבען דמדמה לי' לטרפה גם בהמה כהגו'ו אסורה. אבל מלכות ודאי ליכא כיון דרך מפעם רוב גוססין למיתה קאתינן עליה, דהרי לרבען שם כלו פטורין והתוס' הקשו שם למה לא יתחייב מי שעשו גוסס ודבריהם צ"ג, כי האמת הוא דבלא אימוד הרופאים ע"ס רוב בעלמא אין הרגון ולא מלקין, אם לא על רוב דאיתחזק ובמ"א הארכתי בה. וזה הוא לדעת הרמב"ס זל' עניין נפלה מן הגג דברענן שהיית מעל"ע דלא כמו שסבירו רשי' ותוספת דצלאת מידי חשש ריסוק אברים בעין מעל"ע והוא יוצא מכלל שאר טרופיות דמתברר תוך מעל"ע, ועוד דחחיות מצלת ודלא בשאר טרופות והכל גזה"כ, אלא לדעת הרמב"ס ריסוק אברים הוא טרופות הניכר כשאר טרופיות, אבל גם בILI ריסוק כל שאינה יכולה לעמוד ע"י הנפילה אפיון אין כאן ריסוק אבר מיעוד, אבל יש כאן גוססת בידי אדם אסורה, דכל הכהה או נפילה נדונן כמו ע"י אדם כמובן. וזאת לרבען דריבי' הוה לטרפה לעין רוצח, והי'

לטבחה ושחתה ונמצאת טרפה וכו' הוה מק"ט וצריך להזכיר לו הדמים" עכ"ל, וכ' שם הנティבות, דהאי מצות „לטבחה" בטור ליתא, דאפילו מכרה סתם נמי הוה מק"ט, דטרפה א"ח ואף לאחרישה או לדלות אינה רואי', אבל המחבר דנקט שמכר לטבחה דוקא, משום דפסק בסע' שאח"כ, דוגם בנמצא טרפה מחמת סירכה חזיר נמי המקח, וזה אינו אלא ספק טרפה, لكن כל שלא לך בפרק שטבחה, מצ' המוכר טוען, הביא לי ראי' דטרפה ולא הייתה רואי' להחרישה, עי"ש, ולא אוכל לקבל בדברים כאלו, וכי בשביל הסעיף שאח"ז כתוב כאן המחבר דין שקר, להוטות משפט, ולכתוב דודוקא במוכר לטבחה הוא מק"ט, ולא במוכר סתם, הא חדא, שנית הלא המחבר לא מודעתה דנפשי' כ' היא לטבחה, אלא העתיק בזה לשון הרמב"ס, והרמב"ס לא הזכיר כלל דין זה דטרפה מחמת סירכה נמי הוה מק"ט ואע"ג דהבי' שם כתוב דמסתימת לשון הרמב"ס ממשוע דבכל טרופות שנמצא דין כן, אפילו אם נניח לו שכן הווא אבל הינו מפני שמכר בפרק שטבחה, אבל איך נאמר דמשום הכי נקט הרמב"ס האי לטבחה דלא נזכר בגמרה, כדי שנדע הדי, שבאמת הוא פשוט אין בו חידוש, דPsiטיא דכל שמכרו לאכילה ראו'י לאכילה בעין, ולעומת זה יקלקל את עיקר הדי דאפילו בלי מכר לטבחה נמי חזיר המקח, במצב טרופות גמורה, ולא עוד אלא דהרמב"ס כתוב שם זול': „המוכר בהמה לטבחה וכוי ומכאן אתה למוד שהמוכר דבר שהי' בו מום, ועשה הלוקח בו מום אחר וכי' כגון זה, ששחט את הפרה פטור וכוכי" איך הוכח הרמב"ס די' זה מגמ' דלא הזכירה שמכר לטבחה ויל' דמיiri במוכר סתם ונמצא טרופות גמורה, ואז לא קלקל הлокח מידידי במה ששחטה, דהרי אינה רואי' רק לאכילה ולא למלאכה, והוה כמו שוחט את המסוכנת דמקרי מתקן ולא מקלקל, כי בכל יום ויום מתבחשות והולכות ומתמעט שוויה, ואיך נשמע מזה בעיטה מום מוחלט במקח שיכול לתבוע ממנו מועות נתן והഫסד של המום הי' מוטל על המוכר, אלא ע"כ טעמא של הרמב"ס, במה שכטב לטבחה, דאל"כ אפילו מצא טרפה ודאי מיח"ט אין כאן מק"ט, דהאי הלהכה לא נאמרה לדון על פיה שאר דיני תורה וכמו שכתב הרמב"ס בהרוג את הטרפה, כל זמן שלא אמדודה הרופאים מוקמים אחיזת שלם ונרג הרוצה, אפילו הי' הנרצח ניקב קרום של מוחו וכדומה, ה"ה ומיש'כ' דמוהני האי חזקת שלם דבבמה, דלא נבטל המקח מחמת הני טרופות של הלהכה, ולכן מה ששחטה הוא מום גמור, דבחזקת שלמה ובראה חזקן.

ואלו הייתה רוצה להראות לך עוד כמה גדרה השערוריה בין האחرونנים, לאיזה החלטות שונות הגיעו, עי' שלא ירדו לסוף דעתו של הרמב"ס בזה, הייתי צריך לחבר חיבור מיוחד לה, אבל עוד דוגמא אחת אביה והמה דברי הדגול מרובה זיל' ריש הל' טרופות, כתוב לישב מה דפסק הרמב"ס כעולה וכרכיש דנראה כסתרה, דהרי עולא אתה לאפוקי דרכיש כדאמר בgem', דקשה למה לי הלהכה על דרושא המפורש בקרא, וגם אינן, הלא משעה רבינו בחכמת הטבע הי' יכול לידע איזה מכח מצוי לחיות ואיזה לא מצוי לחיות, ועכ' דלהכי אתה הלהכה, דאפילו אם אירעichi' ב"ח מ"מ טרפה הוה, אבל לקותא דרכיש דלא תא הלהכה, מהני יב"ח להכשירו.

ifth כתוב הגאון, דכל שקבע לנו הלהכה כללים קבועים מה לנו אם ח' או לא כל שניקב ושתה או ריאותה טרפה אפילו אלף שנים חי', וליקוי על(acilito) משום אוכל טרפה, אלא דא"כ מנ"ל דמשום אינה חי' אסורה התורה את הטרפה, מה יאמר, דהכי כתיב חי' אכול וرك א"ח ל"ת, ולדעת הרמב"ס והמכליתא קרא דבשר בשדה טרפה עצמו מדבר בננטה למות, או מלכלב תשיליכון אותו, או מדאיתקס טרפה לנבלה דטרפה תחולת נבלו, ואם כן הוא הרי

ולודו סימני טרפה בדגים מהו, אליבא דר"ע לענין טו"א דאמור כל שאינם יכולים לחיות, דושא דוקא בהמה דאית במנה שחייה אמרין תא"ח, ורש"י נראה דgresスマ בדאית במנה טרפות וכן גרס השטמ"ק בගליון ש"ס ווילנא, והוא פלא, דמ"ש דג מקריע, משאר חלאים שאינו יכול לחיות, אלא ודאי דהכי פירושא דג מקרעעו דהוא נתה למוח וגוסט כפרש"י דפרפר פשיטה דמקרי אינו יכול לחיות אבל סימני טרפה כמו ניקבו הדקין כפרש"י שהוא חי"ט של ההלכה, דעתך רך במיניהם היצריך שחייה בדקוקו שחייה כמו נקה"ו, לא מקרי אינה יכולה לחיות לגבי דגים, דעתך דבעין דוקא טרפה האמורה מפורשת בתורה כמו שהיא במדבר והרי לך מפורש הדבר כשלמה, והבן את זאת ותדע עוד דבריש הל"ש מונה הרמב"ם המצוות המובאים בהלכתא זו כדרכו בכל ההלכה, ומונה חמץ מצוות, ג' מצוות עשה, וב' מצוות ל"ת, לשחוות ואח"כ יאלל שלא לשחוות אוא"ב, לכשות דם חיים ועוף, שלא ליקח אם על הבנים, לשלח האם אם לקחה, עכ"ל, ואיך המשיט שלא לאכול בשער טרפה, אשר זיין פרקים קבוע לביאור היא לאו דטרפה בהל"ש, ולמה לא יעד הלכתא מיוחדת לטרפות היכי יש עוד מקום להסתפק בדעת הרמב"ם, דין אלו ביאור של הלאו המפורש בקרא, אלא ביאור ההלכה שנתהודה עם האי ההלכה דכל פיסול במקצת השחיטה פסולת, ואקווה שכלי מי שאוהב האמת יודה כי כוונתי האמת בדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שדעת הראשונים והאחרונים איןנו כן, לא יכולתי לבבוש מלהעלות על הכתב מה שלפע"ד נראה אמת לאמתו בס"ד.

עיקר י"א נקה"ו נבלה

הרמב"ם ז"ל בפ"ג ה"ט מונה שיש נבלות ובתוכם גם נקה"ו פסה"ג דהרי הם נבלה מחיים ואין שחייה מועלת בו ורבים וכן שלמים תמוו עליון, חדא לא ידעו מאין יצא לרמב"ם דין זה, דנייהו דין שחייה מועלת בו, אבל נבלה מחיים מהיכי תיתי וכמש"כ התוס' ל"ב ע"א ד"ה ורמיינו, דמחיים טרפה הו, אלא דין השחיטה מועלת בו, ונעשה אח"כ נבלה, שנית הלא כמה סוגיות מורות נגד דעת הרמב"ם, דבזבחים דף ע' ע"א אמרין, דטרפה חמירא דאסורה מחיים, משא"כ נבלה דין אלא לאח"מ, וכן בשמעתו דף ל"ז ע"א קאמר דין ז"ל לומר היינו נבלה ההינו מסוכנת, כתיב כי ימות מן הבהמה וכו', אינה קרו"י נבלה עד שמתה, ועיין בלב ארוי שם דיפה דחיה בזה מה שהמליצו התב"ש והפלתי ז"ל, לדעינו טומאת נבלה הרמב"ם מודה דבעין דוקא מהה ממש וכדמוכה מתוני" דריש פ' הער והרطب, אבל לענין אישור אכילת נבלה קאמר דמחיים אית בה אישור נבלה, וזה עכ' נדחה מגמר' זו דהרי האי קרא דכי ימות מן הבהמה, בטומאות נבלה כתיב, ומה ראי יש מזה על אישור אכילת נבלה ואפשר גם אמנסוכת יש אישור נבלה, וכן קsha מגמר' זבחים הנ"ל, דשם מאיסור אכילה דבר, וקאמר דטרפה מחיים וnable רק לאח"מ, וא"כ סברת האחרונים אלו לחلك בין אישור לטומאה בטלה ומגבותלה, ובלאה" אין חילוק זה מתקל בעל דעה ישרה, דנאמר התולש אחר מבהמה שוטטה נקוב לוכה משום אבמה"ח ומשום נבלה לשם שני הפכים בנושא אחד כמובן.

אבל יותר פלא שלא הרגשו כולם שהרמב"ם בעצמו גם לעניין אישור אכילת נבלה עבי מטה דוקא והוא בריש פ"ד ממו"א ז"ל, "האוכל צית מבר'er בהמה שמתה וכו' לוכה שנ' ל"ת כל נבלה, וכל שלא שhot קראו" **הרי זה מתה**" עכ"ל, הרי מפורש אומר דלאו דnable לאכלה נאמרה עלبشر מבהמה שמתה, ועכ' שלא ע"י שחייה, ואח"כ כתוב, וכל שלא שhot קראו", הרי זה מתה, ר"ל

לענין טרפות בהמה, ולאה צריכין שהיית מעל"ע דבזה יצאה מכלל גוסט בידי אדם ונעשית גוסט בידי שמים, וכך תראה שהרמב"ם במ"א פ"ד ה"י, אחר שכטב דין הטרפה, כתוב "בהמה שהיא חולת מוחמת שתחשש בחיה ונטה למות" וכו', הרי זו מותרת ולמה נטה מומה שמייריך עד עתה, מבהמה שנטה למוחמת מכותיה, אלא שאין בה חסרון אבר, אלא ודאי דהיא אסורה כטרפה אלא שאין לוין ע"ז מטעם דושא תרפה, כיון דין כאן חסרון אבר אלא חולשה כללית, ואין עונשין על רוב גוסטין למיתה ורש"י ותוס' היו סוברים דהינו טרפה של נפלה מן הגג שבא בתוך ה"ט של ההלכה, וכן נדחקו מאד בפירושו, שהתוס' כתבו בסוגי דמסוכנת דנפולה הוה כמחסרא אבר, וממילא צריכין לומר שלא דלא כי הוא מושונה משאר טרפיות שאין כאן חסרון אבר, אלא דכל שחמי מעל"ע, חזר להחזרו וכן כתוב רשי" במשנה דריש א"ט דגוזרות ההלכה כך היא, דשארא טרפיות יכולם לחיות עד י"ח וז' רק עד מעל"ע, ושאר טרפיות אינם חזירין להחזרו ע"פ שחיי, אבל נפולה חזורת להחרשה אחרי מעל"ע, וכל זאת לא ניחא לי לרמב"ם, אלא דהאי טרפה שהוא גוסט איןנו מן ה"ט של ההלכה, אלא מן הטרפה המפורשת בקרא, דהרי כל שנטה למות ע"י הכאח היצנונית ע"פ שאין בה חסרון אבר דינו כטרפה לרבען דרייב", ולרייב"י דגוסט ב"י א' כגוסט ב"י ש, באמצעות גוסט, ומטרפיות זו שפיר יראה אחר שהיית מעל"ע דכל טרפה של גוסט ב"י א', איןנו אלא אם מות תוך מעל"ע, אבל לאחר מעל"ע דינו כגוסט ב"י ש, ודבר בה נלמד מזמן עבד לנו יומיים (שהיא מעל"ע בדרשת חז"ל) יעמוד לא יוקם. ואם יום או יומיים (שהיא מעל"ע ב"י נקם ביה וחיבר עלי), אבל בשחה מעל"ע ומות אח"כ, כמו ב"י ש' חשבין לי, עכ"ג דהוה בהגרמתו, ושפיר נשמע מזה לנידון דנפולה דכל שחתה מעל"ע יראה מכלל גוסט ב"י א', וכל זאת אין עניינו כלל לח"ט של ההלכה, אבל מה דאתא בהלכה היא, דכמו דהיל' הוסיפה שאר מיני טרפיות, אף שאינה נתהה למות כך הוסיפה על טרפיות נפולה שהיא נתהה למות ע"י הכאח בלי חסרון אבר, שאם יש בה ריסוק הניכר באבר אסורה, ע"פ שאינה נתהה למות כלל, ועל טרפיות זה אין כאן חולק, דאפיילו ריב"י מודה לו, אבל לדעת רשי"ו ותוס' ע"כ ריב"י מחולק על האי טרפיות של נפולה שאין בו חסרון אבל דלדי"י גוסט ב"י א' כגוסט ב"י ש, וזאת הוו"ל להשמענו בפ' א"ט, כי כפי הגראה כל ה"ט של ההלכה אין בהם חולק ואם תרצה לעמוד על עיקרן של הדברים תעין בחדושנו בסוגי דנפולה ותראה נפלאות.

ואחריו שהודעתיך את כל זאת תבין ג"כ למה קבע הרמב"ם כל דיני הח"ט בהל"ש, ולא ביאר אותן בהלכ' מ"א שם ה' מקומן, אי הי' סובר הרמב"ם שהמה ביאור של הלאו דבר בשדה טרפה, אבל הרמב"ם סובר דהאי הלכ' הוא תוספת על המפורש בקרא, וסמכוונו אקריא דזאת החיה, דרך אסמכתא ולא היתה נארמה במדבר אלא נתהודה עם האי הלהקה שקיביל ר' ישוב מר' יהושע שמקצת פיסול בסימנים הוה פסול בשחיטה והוא מזורמת בקרא דכאשר צויתיך בסיני, דהינו אז שנשטו על שחיטת חולין אבל בשחיטת קודשים במדבר לא הייתה השחיטה נפסקת במקצת הסימנים, וכאשר ביארנו באריכות בעיקרים הקודמים דכיוון דהנחירה הייתה מכשורת במדבר והשחיטה בקדשים עבודה היהת, ולמה יפסל במקצת נחירה עי"ש, ומה"ט נמי מתחיל התנא בנקה"ו ופסה"ג שלא כסדר הילוק בהמה, כי הגי ח"ט נתחדו עם האי הלהקה דנקה"ו פסה"ג פסול בשחיטה הוה אשר ר"ע לא היה רצה לקבלה לעניין טומאת נבלה וכאשר ביארנו הכלל במקומו ולכן סיידם הרמב"ם כולם בהל"ש ועיין لكمן ע"ה ע"א דקמבעי

فتיחה

דף ס"ט ע"ב ותמצית הדברים בקיצור הוא דדעת הרמב"ם דכל דבר שיש לו התחלה והמשך עד הגמר, אם נגמר לבסוף אמרינו אגמלל"מ, אלא דהאי נילוי לא מהני אלא על גוף הענן ולאណון על דבר אחר המסתתק, ולכן גם בגט אשפה, והוא מר לה אם תנתן לי תוך ל' יום מאתים זו זיה מגורשת, אע"פ שלא אמר מעכשי, ולא חילין הגירושין אלא אחר שנטקיים התנאי, אבל התחלת הגירושין ע"כ מעכשי הוא, דהרי עתה קיים וכותב לה ספר כרויות ונתנו בידה, אלא למעשה זו יש לה המשך, ולכן נילוי אדם קיבלה קידושין בנתים מאחר, לא תפסו, דהרי היא מעשה קידושין דבר המסתתק הוא, אדם לא חל עתה בשעת המעשה, בטל כי חלף החלק לו, ולא מהני מה שאגמלל"מ שנגמרו גירושיה ע"י שקיימה תנאי, אבל להיפך לומר דזינטה תחת בעלה ונעשה טמאה שהוא נגד הגilio שלבוסוף, זאת ודאי לא אמרינו, וכמו בהקדיש לוה זבין לוה, דהכל מודים דעתך הגilio שלבוסוף לא מהני זבינו וקדשו ה"ה הכא לא נאמר ד"א היהת נשנא לאח, וזה ברור כבשמי, וכן הכא בנבלה דכוותי" דכל שחתך צית קודם גמור הנבלות לא מהני הגilio לחיבבו למפרע מושום אכילת נבלה ואצת כוונת הרמב"ם במה שכותב דנקה"ו ופסחה"ג נבלה מחייבים, ר"ל דהוה כמו עוף טמא דעתן במנינו שחיטה, דלא שייך בו טרפה מושום לדסopo להיות נבלה, כן האי בהמה בניקב ושתה, לאחר דסופה להיות נבלה, מיד בשם זה יקרה, ע"ש סופה, אבל לא לחיבב על התולש ממנה מושום נבלה, דכל שפסק ולא בא לידי גמר, אין כאן נבלה, ואי דהאי צית עכ"פ טרפה יקרה, אה"ג אבל גם בא טרפות נמי האי בשער הנintelש בהם טרפה יקרה ולוקה מושום בשער בשדה טרפה. וזה ברור ואמת לאמתו של תורה בס"ד.

בזה נשלו י"א עיקרים שייעדי על שחיטה וטרפות, ועתה(ac) כתוב עוד פתיחה כללית על כל ענייני איסור והיתר הנוגעים לכל המשכתי.

فتיחה כללית

דיני מאכלות אסורות מהה מקצוע גדול במצווי התורה, ובריש פ' תזיער מובא ברש"י דרשה דר' שללאי, דלמה הקדימה התורה דיני מאכלות אסורות בפ' שמיני ואח"כ נדה ועריות בפ' תזיער ואחריו ואמר דכם שיצירת בהמה חייה ועוף קודם לצירת אדם, כן תורתן קדמה לتورת האדם, והאי דרשה צריכה ביאור, דודאי יש לבקש טעם על הקדמת דיני מאכלות לדיני עריות, דכפי הנראה מן העונשים מהה החמורים, אבל מה שתירצץ איינו מובן, דהרי הכל תורה אדם ולא תורה בהמה היה ועוף, ומזה עניין יצירה לכך.

ואמרתי לפרש עפ"י מה ששמעתי מפי אאמו"ר"ה"ג צ"ל בשם רבו הגאון מה"ז שלמה קווטש ז"ל על הקרא דארורה האדמה בעבורך, שפרשי"זיל דהאדמה שנינה מהה שנטקווה להוציא עז פרי עשרה פרי, שייה' טעם עז ופרי שווין, והיא הוצאה רך עז עשו פרי, וכשנטקלל האדם על חטאו, נתקלה היא עמו, ופירש הגאון הנ"ל, דחטא האדם נצחה האדמה, لكن לא קבלה ענשה אלא ע"י שנטקcia האדם, כי יצירת האדם לבסוף הבריאה אחר שנבראו כל הנבראים, ה"י כדי שיוחלש האדמה ע"י שהוצאה כל צמח השדה וחייתו ארץ, למען יהי קל לאדם לגבור על נפש החומר ולשמור את דרך עז החיים, ובכל זאת ראיינו כי האדם לא יכול לכבות יצרו ונפל בראשת התאותו, ועתה אולי אם האדמה הייתה משמרת ציווי הש"ת להוציא עז ופרי בטעם שווה ונחלשה יותר, היה בכך האדם הנברא מadmaha חולשה בתכלית החולשה, לעמוד בנסיוں לבلتיא לאכול מעץ הדעת, لكن אחר חטא האדם נתגלה קלונה של האדמה, ונתקלה עם האדם על ששינטה

שניתנה שע"י שחיטה פסולה כמותה מלאיה חשובה, ואם נאמר דווד מחים איתה בא איסור נבלה בתולשبشر מבית טביתה, הוליל "הרוי זו כמתה" ויוטר מבורר ה"ל, הרוי זו נבלה, אבל הרוי זה מתה דקאמר, מורה דלאח"מ קאמר, דהרי זה מתה ולא שחותה, והרמב"ם לשון ערומים דבר, וכל תיבה וכל אות בדקוק גדול נכתב, וכל המתווכח להכניס בדברים ברורים אלו כוונה אחרת, ידו על התחרתונה, ובפרט שהוא לא צורך, כי לא ר"מ על הרמב"ם ממה שכתב דנקה"ו ופסחה"ג הוא נבלה מחייבים, כאשר אבאר לך כוונתו בזה והוא.

הנה כבר הבאתי דעת הרמב"ם דנו"ט מצטרפין לכzieit, מושום דטופה תחלת נבלות, ואין זה תרי לאוין, ולן כל טופה שלא נשחתה ונתבללה לבסוף אגלי מלטה למפרע דמתחלת נבלה הוה, דכל דבר שיש לו התחלת וסוף, כל שנגמר לבסוף, אמרינו בי" אגמלל"מ, כמו בשחיטה דתחלת הוה מעשה טרופות, ואם ה"י פוסק הרוי משעת שעשה הנקב הראשון בשוט הוה טרפה, אלא כל שגמר שחיטה בהחיש, אגמל"מ דcoolah שם שחיטה עליה, וכן הוא בטרפה שהוא התחלת נבלות, ניהו דאם שחטה נשארה טופה לחוד, דרשתה באה באםצע והפסיקה אבל כל שלא שחותה ומיתה לבסוף, אין זו טרפה שמתה ותהי" טרפה ונבלה, דהרי חד או עניין אחד הוה, ולא חלון הכתוב אלא משום דאח"ש אה"ג הנבלות להגmr, משום דשחיטה מטהרת את הטרפה מנבלות, אבל אם באמת לא שחטה ונתבללה הוה נבלה למפרע, וכמו בבעל חוב שישעבוד נכסיו למלה, דמתחיל קניין של המלה מתחלת השיעבוד, ואם לא פרע הלוחה לבסוף אגמלל"מ דההקרע של המלה מוחלת השיעבוד, וזאת כל"ע דהכל מודים דההקרע או זבין לוה, אתה מלה וטריף ופרק, ודבר זה מתברר בחבורי זאת בהרבה מקומות, אבל אם הלו משלם, פסק הכנין ולא הגע ידי גמר, וזה דלא כתוס' שלא נתחו לזה, וסבירו אפשר להיות טרפה וגם נבלה, ולן נתקשו להו בד"ה ורמינו ה"נ"ל דמה פריך דשפיר מונה נקה"ו ופסחה"ג בין הטרפות דמחייבים רק טרפה והא"כ חל עליהם לאח"מ גם נבלה, ולן נכסיו בדוחקים, גם לפרש מה דאמרו בזבחים דיצה עוף טמא במנינו טרפה בדוחק גדול, אבל לרמב"ם מופרש כפשותו, דכל שאין בו שחיטה נבלה וטרפה חדא מלטה הוה, דטרפה תחלת נבלות ונגמרת כמשמעותה, כי מחייבים גם לאו דטרפה אין לו מקום לחול דלכן כתיב בשדה טרפה, דלאחר שעבדה כעין בשור דאם חותך צית בשור מן הטרפה בחיה בלא"ה האי בשור בלאו דטרפה אסור, וכדר"י בשמעון ק"ב ע"ב דבמה"ח הוא בכלל טרפה וכפי הרמב"ם, דהרי בשור טרווף מן הבמה הוה, ואפילו לעניין הלב ובייצים אין איסורים ממש טרפה, אלא משום יוצא מאבר ובמה"ח, כיון דאין להם היתר בשחיטה בהמה טרפה כמו שהוחתוי זאת בעיקר אבר היוצא והמדולדל, עי"ש היטב, ולן כל שניקב החותט דהוה להיות נבלה מועלת בה מידי נקרה נבלה ע"ש העtid, דסופה להיות נבלה ולא טרפה, ולא לומר דאם חותך צית ממש להיות לוקה משום נבלה, דהרי לגבי האי צית שנטקחה ממנה לא מהני האגמלל"מ דלבסוף דהרי על דבר המסתתק לא מהני האגמלל"מ כמו שביארתי זאת בארכוה בשמעון בכמה סוגים, ואראך עניין זה ממש ברmb"ם בריש פ"ח מהלכ' גירושין, שפסק שם הרמב"ם דהמגרש ע"ת בתנאי של "אם" לכתלה לא נשא עד שנטקיים התנאי, ואם נשא לתא תצא, עי"ש בה"ה ובכ"מ בשם הר"ן ז"ל שכולם עומדים ומתחמיין על פסק זה, דהיא בתנאי אם תנתן לי, לא נתגרשה עד שתנתן, ואיך כתוב הרמב"ם דלא תצא אם נשא קודם קיומ התנאי, דהרי נטמאה ואסורה לבעל ולבעול, עי"ש שלא ידעו פשר דבר, אבל אני ביארתי הדבר ע"ג בסוגי" דלקמן דף כ"ט ע"ב ובסוגי" דמכברת

ואפלו ח"ש דאסור לר"י מקרה דכל חלב רק דברי סופרים קרי ל' הרמב"ם, וקיל משאר איסורי תורה שאין בהם מלכות, דלענין אחע"א אמרין דגס על איסור עשה לא חל איסור אחר, אבל אח"ש נו"ט חל איסור שבואה, עין שבאות כ"ג ע"ב, דכל דאתא מרבי הכתובים בעין אסמכתא יחשב ולא כאיסור ודאי של תורה, ורק להחרمير אמרין דאסור מה"ת, ולא להקל ועוד נדבר מעניין זה לפניו, אבל עתה נחקר בטעמא דהא מלטה דכל שאינו נהנה באכילתו לא אסורה תורה, שהוא נגד הסבר החיצונית, דכל כתבי טעמי המצוות שווין דיש במצוין זה של האיסורים לגוף ונפש איזה הפסד וגרועו, כי נאמרadam כרך החלב בסיב או עריב בו דבר מר, שוב אין בו מן הפסד, ואין מולד בז תכונות רעות שעלו להולידimenti שניין ממוני, הכי נבלה סרוחה שאינה לגר, אין מזיק לגוף ונפש כמו נבלה שנתבללה בשחיטה וראוי למאכל אדם, הוא דבר שקשה לקבלו, ולומר דחו"ל קרא קדרשו דאכילה כתיב בהו, ולשון אכילה מורה על דרך אכילתנו, אבל שלכפ"א לאו אכילה מקרי, גם זאת א"א ל渴בו, דהרי בכ"מ אמרין דיבר הכתוב בהו, ולאמעטת את שאינו הווה, וכמו בטרפה ע"פ דיבר מטריפת חית יער, אמרין מה לי וכו' וכן מקרה ליליה, לאמעט מקרה יום, משום דהסבירא נונתנת דין לחלק בין הנושאים, וא"כ אם אין הסבירא נונתנת לחלק בין אוכל כדרכו או משנה באכילתו, ודאי אין מקום למעט שלא כדרכו מDUCTיב אכילה, דהרי דיבר הכתוב בהו, יותר קשה לי על הא דפסקין קטן או"ג אין ב"ד מצוין להפרישו, ולמה הלא אותו הפסד טבעי שגורם אכילות נבלות בגופו של אדם, פשיטה דנורם גם בגוף הקטן ועוד יותר מבוגדול כמובן, וכי בשビル דיןינו בר עונשין מהמת חולשת דעתו לא נפרישתו מן הפסד, הלא לא תעמוד על דם רעך כתיב וכמו שאנו מצוין לשמרו ולהסיר ממנו כל נזק וכל מחלה, למה נראה בחיקוק ידים איך האקי קטן מטמטט את לבו במאכילות אסורת, ואמרו בגמרא טהדרין נ"ה ע"ב בקומה דמיודה היא, תקלה נמי איכא והא דלא נענשה ממשום דרhamna חס עליה.

אבל דע דבר חקר השב שמעתא ז"ל למה החמירו בספק סכנתא ואפלו רוב וחזקה לא מהני, ובספק איסור הקילו דלא נאסר מה"ת כלל, וסמכנו גם מדרבנן על רוב וחזקה, ונחיא ל' באמרו, דבאיסור כל שהתיירה התורה, אפי' אי איתורמי דאכל איסורה הרי הוא אנטו בראשות התורה, ולית לו בה, משא"כ במים מגולים אם מ"מ שתה הנחש מהם יווק וימית, لكن אין לספיק על רוב וחזקה, ע"י"ש, ובער אני ולא אדע, וכי יאמר דין בתבע המaculaות האסורת שום גרעון והפסד אלא משום דהתורה אסרתון, דאי נshall למזה אסרתון התורה, וכיון דע"כ לומר דיש טעם לאיסורן, הדירה הקושי לדוכתי דמה"ט הינו מוחיבים לחוש להאי יזק טבעי שיש בהם כמו שאנו חוששן בסכנתא להפסד טבעי שבו, וכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר, דהאי הפסד גרעון הנמשך לגוף ונפש ממאכל איסור איינו כמו ארס הממית מ"ד, אלא adam רגיל ליזון בהם לאט לאט מולידים בגופוuni הני תכונות מדות רעות, אבל בדרך מקרה אין בהם הפסד הניכר, אלא כיון דהתורה דכל שלכד"א הוא רק דרכ מקרה מתרמי דיאכל בכח"ו, וכיון אין מזוין מה"ט לפרוש את הקטן, דכיון דאסור להאכילו בידים, א"א שייאל הקטן דבר איסור רק דרך הזדמנות ובזה אין כאן יזק טבעי.

ולא הוציאה עז פרי עוצה פרי, עכת"ד הגאון ז"ל והוא פרפראות נאה ודפק"ח, והוספה אני לפרש בזה הקרה שם, דוחבא האדם ואשתו בתוך עצה הגן, ר"ל שתלו חטאם בעצם הגן שאין טעם העץ שווה לפרוי, ובזה מצאו התנצלות על שלא יכול לעמוד ביצרם.

והנה כשם שבתחלת יצירת האדם השגיח יצר הכל י"ת על חומר האדמה שמננה לוקח, שייה' חלש ומזוק, ולא יעכ' יותר מדי מלהתגבר האדם על תאותיו, כן השגיח על תולדותיו לצוטות לו על מזונו שהוא המחלף את חומרו כדיודו שייה' מזוק, כי הנזון ממאכילות האסורת אפלו אין מקללים את טبعו ומדתו כ"ב, אבל בתולדותיו יוצאי ירכו שעשים רושם הניכר, כי אצל התינוק הנוצר, מזונות האב והאם, מהה מקרים את כשרונותיו הרוחניים לטוב או לרע, כי כוחות מזון של האבות מתubevis ומתגשימים בלבד הנוצר, ועוד זאת כי לגדור بعد העירות והנדגה, מוכשר רק מי שיזון ממאכילות טהורות וכשרות, כי רק אז יש בידו להכני עאת יצרו בעין האישותCIDOU, ולכן מתנאי גדר העורוה הוא גדר המזון המחייב ומחליף את חומרו, ויש לרמז זאת בקרא דשה"ש "שריך און הסהר, אל ייחס המזג, בטנק ערמות חיטים סוגה בשושנים" (פ' ז' פסוק ג') שרד ובطن שם מתקבץ מזונו, ואם ישמר את נפשו מהתגעל במאכילות המתוועות, ואל ייחס המזג, אז יהיה בכל סוגה בשושנים, שדרשו חז"ל על פתחיה נדה, שאם אמרה לו אשתו, כשהשנה אדונה ראיתני מיד הוא פוש. כה המעצור הלאה אין לו רק מי ששממר השר והבטן שלא יכנסו לתוכם מזונות המשגים את האדם ביותר, ולאה כיוון ר' שמלאי בדרשתו, דלמה קדמה תורה בהמה חייה ועוף דהינו דיני מאכילות לדני עורה. ואומר כשם שיצירתן קדמה ליצירת adam והוא טעם להכחיש ולכך החומר אשר ממנו נברא האדם, כן תורתן קדמה כי גם הוא מן הצורך לך את חומרו כדי לקבל טהרת הקודש, ומורה"ט נמי כתיב וכצלם, צרע קודש מוכשר לקבל טהרת הקודש, ומורה"ט נמי כתיב קדשה, הן בטרפה ונבלה והן בב"ח, כמו דכתיב בעיריות קדושים תהיו, כי קדשות האומה תלוי' במצוונה תחוללה, ועל ידה, בגין ערוה, ולכן מצאו חז"ל לגדור ולהחמיר בהני הaculaות ואסורי אישות יותר מבשר מזון נברא האדם, כן תורתן קדמה כי גם הוא ממאכילות אסורת להלכתא נבריאת בשרשים וענפים ענפים, ועי"ז נתהווה מובכה גדול ונטשטו הגבולים, עד שקשה לידע מה הוא המפורש בקרא ומה הוא שדרשו והסיפו, ומה הוא גורה וחומרה, והלא יש בזה נפקותא רבתא לידע את כל זאת, למי שרצה להורות כהלכה ולא לאבד מזומנים של ישראל חנם, וכאשר תראה בעיקרים הקודמים, עיקר עבדות בחיבורו זה, לעמוד על הראשי הדרבים ולהגבילים כל או"א לפיה מה שהוא, עד מתי הוא לאו שיש בו מלכות, ועד מתי הוא איסור תורה ללא מלכות, ומתי התחיל הדרבנן והחומרה, ובכל ביקורי היה לי הרמב"ם עמוד ההוראה, למורה דרך ולמair עני, ועפי" דרכי זאת אפרש פסקי גם בשאר פרקים הבאים בכל המסכתא עד כללה, ואציג כאן רק איזה כללי הנחוצים לידע כדי להבין דרכי חז"ל במסכתא זו, ואסדר דברי עפי"ז אתוות א"ב וזה החליל בעזה"ת.

אות א'

הלה רוחות בישראל דאכילה שאסורה תורה הוא דока כשנהנה ממנה, דחיך או כל יטעם, אבל אכל שלא כד"א או שנפוג המאכל או כרכו בסיב עד שగרונו איינו נהנה מאכילתו, או שאוכל אכילה גסה שאינו תאוב לאכול עוד, או שאוכל פחות מכך מכאן פ' בכל אלו אין לוכה וחוץ מחצי שיעור גם איסור תורה לכרא,

פתחה

כתב ו"ל: „האיך יגרום שום שטן לפני הצדיקים ע"י שוגג שום דבר עוז"ע כל, וכן כופל רשי' הדברים בדף המשוך דשות דבר עוז לא מסתיע שיכשל בה הצדיק וקושי' התוס' מכל הגי' עובדות אין להם התחלה כלל לפי פירושי', עוז בחודשו שם ותורה צמאנו, ורש"י' באזה לשיטתו" דהכא איזיל דאכילת אישור לעתים וחוקים אין בו משום גנאי, ומה שמשמרו הוא כדי שלא עברו אמיירא דרchapנָא אפי' בשוגג דבר הץrik כפרא, אבל אין חילוק בין דבר מאכל או שאר עבריה ודוק".

ובזה אמרתי דבר המתקבל בפירוש דברי ר"ש בפ' גה"ג דפטורأكل גה"ג של טומאה מכולם, דעת טומאה הלא אגבנן", ומשום ניד נמי ליכא, דזוקא מי שבשרה מותר אסורה התורה הגיד שלח, אבל לא מי שבשרה אסור, ולפי הצעתנו דלמעלה יש טעם לשבח בדבר זהה, דר"ש דדורש טעמא דקראי סובר, דהא דאסר' התורה אכילת גה"ג, ע"פ שעץ בעלמא הוא ואין בו טעם לחיך משום דמ"מיאכל הגיד עם הבשר כדרכו דמי פתי ייסר הגיד מפני שהוא אין בו טעם, דאיינו עצץ ממש איינו ראוי לכוס, וכיון דדרך"ב"א לאכלו עם הבשר שפיר אסרו כדי שלא יאכל אותו תמיד, כי הא דלא אסור בשאר איסורים אם אין בו הנאת אכילה הווא, משום דבלאי"ה בדילין מנוי לאכול בכחה"יו, אבל בגה"ג דדרךו לאכלו עם הבשר אין כאן חידוש שאסרו, אמנים כל זאת בטורה, אבל בטמה דבשרו בלאי"ה איןנו נאכל, למה יאסר הגיד,adam יקרה דינקר הגיד ממנהתו לנו לא יאכל אותו משום דין בו טעם, דעת הווא, וניהו דבאוכל גה"ג של תורה בפ"ע ואדי דעובר דכינוי דאסורה התורה לא נאמר דזוקא בתוך הבשר אסורה ולא בפ"ע, אבל בגין של טמאה שפיר דרישין כר"ש כנ"ל ומטעם הנ"ל ודוק".

עפ"י האמור למלואה דגערו והפסד האיסורים ניכר רק بما שרגיל בהם, יש למצוא טעם הגון לעдел"ת אשר נתקשוו בזה הרבה, הלא הל"ת חמורה מן העשה שעובר בל"ת לוכה והmbטל"מ"ע בלא כלים, ולמה ידחה העשה את הל"ת, אבל לפי הקדמתנו הנ"ל ניחא טובא, דחוירות הל"ת אינה אלא בשרגיל בה, והוא דלוכה בעבר אף פ"א הוא משום דעובר אמיירא דרchapנָא, אולם קיומ מצוות עשה אפילו פ"א הוא תיקון גדול דהרי הרבה מצוות שנוהגין רק פעם בשנה, כמו מצה לולב ושורף, ולכן שפיר דוחה העשה את הל"ת, דצל המירא דרchapנָא, אז לא יזיק לו עבירת הלאו פ"א ותועלת המצווה הרי איכא.

אבל מה שיש מן התימא הוא מהא שכותב הר"ן ז"ל בפרק לולב הגזול וכן הרשב"א והראב"ד ז"ל, כדי להנצל שלא לעבור על מצות ל"ת, מהшиб האדם ליתן את כל אשר לו, והוקבע האי דין להלכה באוח"ס תרנאי בהגה, והוא פלא לפי הצעתנו דהרי בשביב פ"א שיעבור לא יגיע אליו האי נזק טבאי' שנמשך אחר עבירת הלאו זה שריגיל בו, ולא נשאר רק המירא דרchapנָא, ולמה לא נאמר כלל אמרה תורה דלא תאכל אלא מזרינו ולא שכופין אותו ומילא לא יצטרך ליתן כל ממונו כדי להפטר מן האונס, ויש לראות אם האנס רוצה לכופו, או לעבור על ל"ת או לבטל מע", או שיתן לו כל ממונו, מה יעשה הלא בשביב קיומ מ"ע אין צrisk לפזר רק שליש במומו, יבטל המצווה הלא עשה דוחה ל"ת, ומוטב לעבור על ל"ת כדי שקיים המצווה, וגם בלאי"ה יש לתמונה הרבה על האי הלכה דמחובי ליתן את כל אשר לו, כדי להנצל מעבירת ל"ת, שהוא נגד בריתיא מפורשת ברכות ס"א ופסחים כ"ה דתנא ר"א אמר, אם נאמר בכל נפשך لماذا נאמר בכל מזדך, ואם נאמר בכל מזדך لماذا נאמרי בכל נפשך אלא אם יש אדם שגופו חביב עליו יותר ממומו נאמר בכל מזדך, עכ"ל, הרי דזוקא גבי ע"ז צriskין למסור מגופו והוא גנאי, אבל רשי' שם בד"ה היכי מסתיע מלהטא למיכל

וזבר זה יוצא מפירוש מותן הסוגי' דעכברא בשיכרא ע"ז דף ס"ח ע"ב דאמרין שם שריצים המאוסים דאסורה תורה חידוש הוא דמאיiso ובדילין גנאי מני', ופרש"י ז"ל ובלאו אזהרה בדילין אינשי מני' ולמה לי' דזהר רחמנא עלי', لكن לאסור נונע טעם לפנים אתה דשרי בשאר איסורין, והתוס' הקשו על פ' זה, דמ"מ לא הוה ידעינו דהאוכלו בלאו, וכן פירושו דחידוש הווא, דמן הדין הי' להתרין בכל נטפל"ג דעלמא דשרי, עי"ש, ובחדושי ק"ז בעהchat"ס ז"ל על ע"ז יפה כתוב, פרש"י ז"ל מוכרכ מלשון הגמ' דקאמר משום דבדילין אינשי מני', שהוא שפת יתר לפ' התוס', ועוד דמשנה שלמה שניינו במכות כ"ג ע"ב, ר"ש ברבי אומר, רק חזק לבתיו יכול את הדם, ומה אם דם שנפשו של ישראל לפיכך הרבה להם וכו' ע"ז אר"ח בן עקש"י רצתה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך לזכות על אהורות, על שקייטים ונבלות שאין לך אדם שאינו קץ בהם, עי"ש, ולדעת התוספת הלא איצטרך לזכות כדי לידע שיש לאו באכילתן, אלא דחתת"ס נדחק לישיב דעת התוס' דהנתנא קאי על ריבוי הלאוין בדים ובשרצים עי"ש. ואני תהה אם דם חדא לאו איצטרך כדי ללקות עליו גם היתרים הן בדים והן בשארים נדרשו מהה הן באין, דוק ותשכח, אלא דבמחכ"ת אגב שיטפי' כתוב בשם התוס' דאיתריך להזהיר בהם כדי ללקות עליהם, וכל המעיין בתוס' יראה שלא האצירו מלוקות, אלא כתבו דאיתריך לאו ואין צורך בלאו, רק כדי לנקות לשток קרא מני', ולא ילקה אדם מישראל חנם, אלא כוונת התוס' דמ"מ איצטרך לכתוב לידע שיש לאו באכילתן שם יזדמן לפעמים שיריצה לאכול לרפואה במקומות דליך סכנה, או מלחמת רעבון וכדומה, כדי שידע שיאת אסורה התורה וימשוך ידו ממנה זאת היהת קושי' התוס' על רשי', אבל דעת רשי' וכו' דעת האי משנה דמכות שהביא החתת"ס ז"ל הווא, דבשביל שיידמן לעתים רחוקים שיאכל דבר איסור לא הייתה התורה אסרו אם לא כמו שאמר רחבע"ע דרצה הקב"ה לזכות וליתן שכר טוב להמוני מהם אף דבלאי"ה ה"י נמנע, ומש"כ ק"ז ז"ל שם דלרשי' קשה איך רוצה למדוד דגס נטפל"ג אסור, דהרי מושם דרצה הקב"ה לאcores את ישראל נכתבו, תמהני דהה דקשה לפ' התוס' איך נסיף חידוש על חידוש, הלא כל גודל בידינו דין לך בו אלא חידושו, וכן פסקינו בסיסי ק"ד והוא מושב"א ז"ל דעא"ג דשרצים מאוסים בעצם איסורים, אבל תערובות שלחן מותר, אבל בין לפרש"י ובין לפ' התוס' צ"ל דהסוגי' רק בהו"א רצתה לומר דעת מאדר'ם ס"ל דנטפל"פ דבדילין גנאי, אבל רבעא מסיק שם דבר או כר"מ ס"ל דנטפל"פ בכח"ת אסור או דס"ל עכברא בשיכרא אשוחמי משביב, עי"ש הרוי דלא חש מה דרצה לומר בתחילת דשאני שריצים דחידוש הווא, אבל בגין הסברא דס"ל לרשי' דרך הרגילות גורם הנזק כמה הראי' ממשנה דמכות ונס נצבה, והתוס' דפליינו ע"ז וסבירו דגס אכילת מכח המשנה הנ"ל, ומכך כל הגי' קושיות שהקשיינו לעיל.

ועפ"י דברנו אלו תמצוא שרשי' ותוספות במקילתן דף ה' ע"ב פלגו שם לשיטתן הלאו, דהנתנא' שס"ה צדייקים עצמן לא כ"ש, חידשו מכח כמה ראיות שהביאו דזוקא במידה דבר אכילה אמרו דאיין הקב"ה מביא תקלה לצדייקים, משום גנאי הוא להם שאכלו דבר איסור, ומסתמא כוונתם משום דהאי אכילה עשה רושם בגוף האדם לגנאי, וכן נכנסו שם בדוחוקים לחקל עוד בין מאכל למאכל, אם הוא איסור בעצם או תלוי בזמן, וכל זאת משום דזאלו לשיטתם דהכא, דאפיילו אוכל פ"א דבר איסור עשו רושם הניכר בגופו והוא גנאי, אבל רשי' שם בד"ה היכי מסתיע מלהטא למיכל

עובד אלא מלחמת אונס אדמהנו ולמה יחי חיב, ושות' ריב"ש זיל סי שפ"ז מובא במל"מ שם, האריך הרבה להוכיח דאונס ממון לאו אונס מקרי, ולא מצאתי בכל ראיותיו הכרע אלא מה שהביא האי ברייתא עירובין הנ"ל, ולא ידעת איך יפרש הוא זיל האי דרמב"ס שכ', דכל שאינו כאן רצון איינו חייב בע"ז וה"ה ברוח, ובבנני כיוון דمحיב למסור נפשו ולא עבורו, מה לי אם עבר מלחמת אונס נפשות ומה לי מלחמת אונס ממון, ופלא ראייתו עוד כי בדיון דעדים שאמרו אונסין היינו בכתובות דף י"ח ע"ב מחלוקת שם הש"ס בין אמרו אונסין מלחמת ממון לבין מלחמת נפשות, והרמב"ס בפ"ג מהלכ' עדות כתוב סתם Adams אין חתימתם יצאה ממקום אחר נאמני לומר אונסים או מוטעים היינו, ואינו מחלוקת בין מלחמת נפשות למלחמת ממון, אלא שהגמ"י ציין תשובה לרמב"ס אשר שם חלק בזיה אבל מ"מ הדבר לפלא בעניין שבחוורו יד החזקה השמייטו, כלל של דבר עניין זה צע"ג כדי לבררו, ואני לא באתי אלא לעורר כי הדבר קשה לאמרו שمحיב האדם להשאר הוא וביתו בערים ובחורס כל ולא יציל את אשר לו בעבירות לאו, ועיין בתוס' כתובות לע"ז ע"ב ד"ה אילמלי נגודה לחנינה משיאל ועריה הו פלח לצלמא, שהקשו והוא בשחציאו את ר"ע אמר וכו' משמע דבר כל נפשך מيري אפליו היו מיסירין את האדם בירושין קשיין וכש"כ לנוגדי, עכ"ל ובהגנות מהר"י עיבר"ץ כתוב ע"ז, דסיקת בשרו הכא שיש לו קצבה היא, שהרי הוציאו להריגה, אבל נוגדי שאמור רב הוא הכא שיש לו קצבה. וזה דבר שא"א לעמוד בו עי"ש. וא"כ עניות תמידת כל ימי שהוא יסורין שאון לו קצבה הוא קשה הרבה יותר מנטילת נשמה, ולכן אני אומר שהאי מלטה לאו דרך כלל נאמר, אונס ממון לאו אונס הוא, ודוא"י מי שהוא איש בריא ואולם מלאכתו בידו לפrens את עצמו ואת ב"ב, אם יקחוו כל ממונו אין בהז לא צער הפסד ממון, אבל איןדו דומה לפק"ע אבל איש חלש או חולה וכל בסיס פרנסתו הוא הומו ורכשו שמתפרק על ידו, ואם יקחוו ממונו הרי נפש הוא חובל כי איןلال ידו להתרפה נושא הוא וב"ב אלא מן הצדקה, ולהשליך את עצמו על הבריות, בכוגן דא הרי מן הדין חביב עליו ממונו וגופו כ"כ טוב לו המות, מחייב צער של עניות, ואע"פ שחילוק זה לא נזכר בפסקים, מ"מ דרכיה דרכי נועם כתיב ודוד"ק.

אות ב'

ممלה שאמרנו באות הקדום יוצא לנו, דמה שלא אסורה התורה האכילת אישור שלכדה"ג, איינו מפסיק דלא הקפידה התורה רק על הנatto, אלא דלא אסרו מפני דבל"ה "בדילי אינשי מנין" לאכול באופן זה, אמרו מעתה מי שרצה להתחכם וליזון ברגילות ממאכליות אסורות בדרך היתר זה לאכלן שלכדה"ג או לכרכן בסיב, הרי הוא נבל ברשות התורה, וכמו שכתב הרמב"ן זיל על הקרה דקדושים תה"י דأتא לומר קדש את עצמן במותר לך ור"ל שלא יהי זול וסובא בריבוי הכמות וריבוי משקל, וקרוי לי נבל ברשות התורה, ואומר אני דה"ה דיש להעensis את זה המשביע את עצמו באיסורין ע"ד ההיתר שלא כדרcum, כדי לבא על ציווי השם י"ת בעקביפין, וכן למשל מי שמספריש תוי"מ מתבאותו ומשליכן לאבוד, כדי שלא יגיעו ליד כהן ולוי, דלא עבר אלא עשה דעתינה להכהן, אבל כרי מותוקן מאיסור טבל שהוא בmittah, הכי אין זה רשע ערץ, כי מה שאסורה התורה את הטבל באיסור mittah, ועל הנටינה לכך ליכא רק מ"ע בעלמא, ע"ג דין להכחיש דכל עצימות אישור טבל נצחה ממה שרצה תורה להחזיק את השבט משרותו (ועיין בתוס' קידושין ל"ח ע"ב בריש העמוד שכתו וזל, וטבל ע"ג דיןינו בשאלת, כיון דאישרו אין אלא מלחמת תוי"מ

נפשנו ומאנדו, ואם כדעת הר"ן זיל דבעל לאו דעלמא צריך ליתן כל ממונו, בע"ז ליל קרא כלל, ולא עוד דהרי חזון דבהרבה בנ"א חביב עליהם מומן יותר מגוף, וכפי חז"ל בצדיקים כן הוא, דיעקב אבינו נכנס בסכנה כדי להציג פכים קטעים שוכח, וכיון דנפשו פשיטה דין חייב למסור כל ממונו שחביבו אצלו כגוף או עוד יותר מגוף, והוא תימה רבתא על האי הלהקה, שבז' נזכרתי דלא על הר"ן ועד מעמ"י תלונותי, אלא דהלהקה זו דין לעבור על הלאו בשליל הצלת ממוני, היא הלהקה רוחות בישראל, עי"י עירובין דף מה"ה ע"א אר"י א"ר וכן תנ"י בברייתא, כתומים שצרכו על עיריות ישראל אין יצאי עליהם בכל זיון ואין מחלין את השבת וכוי' בד"א שבאו על עסקי ממוני וכוי' ושבשת פ' כל כתבי מבואר, דבנפלה דליהקה בשבת אסור לכבottaה ולא להציג שום דבר מחפצוי לרה"ר, אלא דהרמ"א זיל באו"ח סוף סימן של"ד כתוב בשם האחוריים דכל זאת בזמניהם, לא היה סכנת נפשות אם לא יכבה הדליהקה אבל עכשו שאנו דרים בין האומות, דיש בזה סכנות נפשות לעמוד בחיבור ידים בפני הדליהקה, מותר ומזכה לכבות עי"ש, היוצא לנו מזה שאם נאה ב"ב לשוב לארץ אבותינו, מוזהרים אנו שלא לכבotta הדליהקה שנפלה בעיר, אלא לראות בחיבור ידים שתהיה כל העיר לשיפפת אש, ואעפ"י שעני חשוב במת והתורה אמרה וחיה בהם, לא נתיר איסור כייבו בשליל הצלת ביתו והוננו ושבשליל הצלת כל העיר, והוא תימא רבתא בעניין, וסתור למה דאמרה תורה בכל מדך דוקא בע"ז, הרי דחשווה הכתוב נפשו למאודו, דכל מקום שאנו עד שיהי מושלך על עבור, ה"ה דין מצווה למסור כל הוננו, עד שיהי מושלך החוצה, ולא עד שידעו דבר זה פוגע גם בנפשות ועניות מעביר גם על דעת קונו כמו שאמרו חז"ל.

אבל חוץ מכל זה, גם מצד אחר יש לי תימא רבתא על האי דין לאסור לכבotta את הדליהקה בשבת, דהנה הרמב"ס בפ"ה מיס"ת ה"ד כתוב אז"ל: „ואעפ"כ אם עבר באונס אין מלקין ואין ממיtiny אותו שאין מלקין וממיtiny לאו לעובר מרצונו ובעדים והתראה שני וכו' ומפני השमועה למזו"ה „ההוא" ולא אונס ולא מוטעה ומה אם בעכו"ם שהוא חמורה מון הכל העובר אותה באונס איינו חייב כרת ואינו צריך לומר מיתת בית דין ק"ז לשאר מצוות האמורות בתורה וכו', ובעריות כתיב ולנערה לא תעשו דבר וכוכ"ל, והנה הרמב"ס לא חש להא דכתיב הרמ"ץ מובה בכ"מ שם לחלק בינו הרמב"ס באזהר חמורה מון הכל העובר אותה באונס איינו חייב כרת ומיתת ב"ד, ופלא על ה"כ"מ זיל דבמחכ"ת לא ירד לדעת הפטור דאל"כ ק"ז שלו פריכא דשאני ע"ז דכל שאнос בדבך לא עבר כלום שהרי לא קיבל אלהותו ולא עוד אלא דלמה לי לرمב"ס להביה דרשאה דההוא למיועטה אונס, אם נאמר דכל שלא קיבל אלהותו פטור, אלא ודאי דכל שעע"ז בעדים והתראה חייב על המעשה אפיקלו לא קיבל אלהות בלב דדברים שלא בלב לא הוו דברים, וכן אין לפטור אלא מפסיק אונס, דאן רצון בعني כדי לחיב, וככל שהוא אונס ע"פ שהיה חייב למסור נפשו, לא עבר בזה רק על עשה דזונקdashתי, אבל הלאו דע"ז לא עבר, וכן יליף מזה גם שפסק הרמב"ס בהלכ' ע"ז פ"ג ה"ז דהעובד מאהבה או מיראה דפטור וכרבא בסנהדרין ס"א ע"ב, הארכתי בזה במ"א, ואכ"מ.

אבל היוצא מפורש מתוך דברי הרמב"ס דכל שעובר נגד רצונו רק מלחמת אונס פטור, וא"כ פשוטה לי דה"ה מלחמת אונס ממון הדין כן דמ"ש, הלא אין כאן רצון לעבור ואי דمحיב ליתן כל ממונו כדי שלא עבור, הלא נפשו נמי מחביב ליתן, אלא בכל זאת אם עבר ולא מסר נפשו פטור ממשום רצון בעין ולכא, א"כ ה"ה מי שאינו יכול לעמוד על עצמו למסור כל הוננו, נמי לאו ברצון

פתחה

שמתוועב בעניינן אמות הנארוים אסורה לנו בלא חילול ה', מטעם המצויה דקדושים תהיו, וכל שאסור לכל מלן האנוש הנארה בחוק הנימוס א"א להיות מותר לנו עם קדוש, דמי איכא מידי לדידחו אסור ולדיין שרי, והتورה אמרה שהגויים יאמרו, כי מי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים, ואם המה יעדמו על המדרגה יותר גבורה בחוקים ונימוסים, הרי יאמרו עליינו, עם סכל ונבל ולא חכם, ומה"ט לפע"ד יש למחות ביד השוחטים שיש מהם שאוכלים בגין פקועה הנמצאת מטעם הבבמה גם מוכרים לאחרים בתורתו, בשער עגל רך, דבר המתוועב ומואס בעניין כל, ואסור עפ"י חוקי כל מדינה ומדינה בעונש תפיסה, וכן אין להתייר אכילת ומיכרת מסוכנת, אעפ' שפשטה יידה והחזרה לאח"ש, בפרט שלא יצא מיהא טובא, דחא שלא אסורה ההלכה להנות שלכדה"ז והוא משומדבלא"ה בדילאי איןשי מיני להנות באופן זה, וכן אם מתרחש במקרה חולה וכדומה, שרי לעשות רפואה שלכדה"ג, וכן דאמרו בפסחים כ"ה ע"ב דרבינו שיפר לברתא החולנית בגהורקי דעתלה, אבל אם עי' שאסורה ההלכה להנות מערלה וכו', אנו מתחכמים להנות מהם בתמימות שלכדה"ג, ומילא יהי' דמים לערלה ולהחמצ בפסח לייש וליתן בהן ולקיים בהן אש, זאת אסור לנו מה"ת מקרא דקדושים תרי, דאיתא שלא נהי' נבל בראשות ההלכה, לעבור על מצוותיה בעקיפין ותחבולות, ולא עוד דאי' חן המקדש והיא המתקדשת שניהם נהנין בערלה זו, דהוא لكم בה אש והיא קבלה דבר השווה פרוטה לכל אדם, דהרי ראוי להנות שלכדה"ג. והבן את זאת והוא התירוץ האמתי לקושי' זו ודוק'.

עוד אביה לך לדוגמא מה דאיתא בכתובות דף ס"ה ע"ב שאמרו שם, אין אדם אין בניו ובנותיו הקטנים, אבל אין אוטם כשהם קטניים קטנים, ועוד כמה, עד שע, ומכאן ואילך עד שיידלו מתקנת חכמים שהתקינו באושא, ודעת הר"ן ז"ל דעד שע בכל מזונות האשא היא, ולכן דין דבאוין לו אשה פטור מלזון את בניו הקטנים, ועיין במל"מ פ"ב מאישות הלכה י"ד שכabb דהר"ן בעצמו כתוב שהוא היחיד בעזה, וכן הריב"ש תלמידו לא חש לדבריו, אלא שהמל"מ מצא סعد לדברי הר"ן בלשון הרמב"ם שכabb, "כם שאדם חייב במזונות אשתו כך חייב במזונות בניו ובנותיו הקטנים" ולמאי הלכתא אקשנינו עי"ש, ואני אומר כוונת הרמב"ם הי' לתלות חיוב מזונות בניו באשה כדעת הר"ן הול"ל, כך חייב במזונות בנייה ובנותיה שמננו, ולא עוד אלא דהאי, "כם" גופא איינו מודוקדק, דהויל"ל כיוון שחביב במזונות אשתו וכו', ולא, "כם" כמובן, אבל עיין ברמב"ן מה"ת על הקרה דויצאה אשתו עמו שכי' ז"ל, ונוראה בעניין שהאדוון נכנס למקום הבעל כי חמלת ההלכה על האשא והבנינים שחביבים תלויים להם מנגד ומצדפים לידיו הבעל וכו', ואעפ' שלא היה הוא מחויב במזונות מה"ת, כמו שתටבר בתלמוד כתובות, אבל כיוון שדרך כל הארץ לפרק אשתו ובינוי הקטנים, צוה האל ברחמי לחיות הקונה כאב רחמן להם" עכ"ל. והנה לכאו' פלא הלא לגמ' כתובות מבואר דעת שירדים לנכסיו לפרקנטש בניו, ורק אחר שיש הוא מתקנת אשוא, אלא ע"כ לומר דסביר הרמב"ן ז"ל, דהאי עד שע הוא חוק טبعי ונימוסי, ואעפ' שאיינו מפורש בקרא, קופין על זה כמצוות המפורשת בתורה, וע"ס הנימוס הלאה אמרה תורה ויצא מעמו הוא ובינוי עמו, דעת שהי' משועבד לאדון האדוון נכנס תחתיו בחיבור זה של פרנסת אשתו ובינוי, וזה כיוון הרמב"ם במקה לשונו לומר, כשם שחביב במזונות אשתו המפורש בתורה, כך חייב במזונות בניו אף שאין מפורש בתורה, מפני רק לזמן בשמעתין דף צ"ב ע"א דשלשים מצות קבלו עליהם בגין ולא מקיימין מהן אלא שלשה, עי"ש.

ולפי האמור הא דכתבו התוס' הניל' דשרצים חדש הוא דהיה להיות מותר לאכול מפני פגמן כל נטפל'ג דעתמא, הוא לפלא בעניין דשאני שקצים המאוזים-shell נפש אדם בר דעה וועל בהן לאכלו והיא הנוטנת לאסרון, אלא דלא צריך לאסרון כמש"כ, דבר נאסרו מכח חוק הנימוס בלי שיצטרכו ע"ז ציווי מיחודה, וכן צ"ל במא שאמרו נבלה הרואי לגר קרו' נבלה, ושאינה רואי' לגר אינה קרו' נבלה, לא שייה' מותרת לאכלו, כי האוכל נבלה סרוחה, לית דין בר נש, ולא ניתן לחולת רעבון נבלה סרוחה, בשיש לפניו נבלה הרואי' לאדם.

לא חמירי מיניהו" עכ"ל מ"מ ירצה תורה לסוף דעתן של ב"אadam יאסר הטבל בעונש מיתה בייש כל או"א יפריש תום, וכל שהפריש למזה לא יקיים מצות נתינה לכהן, ומילא די במ"ע בלבד ולא איצטרכ' להזהיר בעונש מיתה למי שלא יתנו מעשרותיו לשפט הנבחן, אבל פשוטא דמי שבਮתקוו עשה סדר ומשטר להפריש ולא ליתן לכהן, דגרע ממי שלא הפרש כלל, דהרי עשה התהכחות שלא יגע הענן לידי תכליתה שרצה המצווה י"ת.

ומה מאי מתישב בעזה קושי' התוס' החמורה קידושין לו"ע"ב ד"ה המקדש בערלה, שהקשו אמאני אינה מקודשת, הא שרי להנות ממנו שלכדה"ז ונדרקו כל הראשונים בישוב קושי' ז', ועפ"י האמור ניהא טובא, דחא שלא אסורה ההלכה להנות שלכדה"ז הוא משומדבלא"ה בדילאי איןשי מיני להנות באופן זה, וכן אם מתרחש במקרה חולה וכדומה, שרי לעשות רפואה שלכדה"ג, וכן דאמרו בפסחים כ"ה ע"ב דרבינו שיפר לברתא החולנית בגהורקי דעתלה, אבל אם עי' שאסורה ההלכה להנות מערלה וכו', אנו מתחכמים להנות מהם בתמימות שלכדה"ג, ומילא יהי' דמים לערלה ולהחמצ בפסח לייש וליתן בהן ולקיים בהן אש, זאת אסור לנו מה"ת מקרא דקדושים תרי, דאיתא שלא נהי' נבל בראשות ההלכה, לעבור על מצוותיה בעקיפין ותחבולות, ולא עוד דאי' חן המקדש והיא המתקדשת שניהם נהנין בערלה זו, דהרי ראוי להנות שלכדה"ג. והבן את זאת והוא התירוץ האמתי לקושי' זו ודוק'.

ועוד תדע דבכל דברים המאוזים שנפשו של אדם קצה בהם, אפילו לא היה ההלכה אסורתן, היה האדם העובר ואכלו יותר מותועב ממי שעובר על לאו מפורש בתורה כי כל מה שנתקבל בעניין בני אדם הנאים ל佗בה אפילו אינו מפורש בתורה לאיסור, העבר ע"ז גרע מן העובר על חוקי ההלכה, למשל ההלכה אמרה לא ילש גבר שמלת אשא, אבל שלא לילך ערום בשוק לא איפרש בתורה שהוא אסור, אבל הוא נימוס וחוק קבוע אצל כל בעלי דעה, ואדם וחווה מיד אחר החטא הרגשו בעצם פחיתות גдол לילך ערום, כחית השדה, ויתבושו ויתפרו עלי תאנה לעשות מהן חגורות לכשותبشر העורה, ועתה אשאך מי שכך משנתנו ומושכב ערומים במטתו, והבית בוור באש עד שמכורח להמלט על נפשו ולרוץ החוצה ואין לפניו רק שמלת אשא לכשות ערומי, מה夷' מוטב לצאת ערום בקרית חזות שאיין בה לאו מפורש מללבוש כסות אשא שיש בו לאו דלא ילש, ועיין ביו"ד סי' שע"ב בכהן ערומים באוהל המת, ועיין בפ"ת אות ס' בשם הנז"ב דעכ"פ ילש הכתונות והמכנסים, ובעניין פשوط הדבר דצאת ערום עבירה יותר גדולה מלהשאות באוהל המת, או לבישת שעתנו ובדג אשא, כי היא עבירה המוסכמת אצל כל בעלי דעה, והעובר עליה יצא מכל אדם הנברא בצלם אלקים.

עוד משל אחת,بشر אדם לדעת הרמב"ם אין אלא באיסור עשה, ולפנויبشر בהמה נהורה או טרפה של חי"ט, ובשר אדם שיב"ס ולפנויبشر בהמה נהורה או טרפה של חי"ט, ובשר אין איזהبشر יכול האכל הכי נאמר, דיאכלبشر איזה בו באיסור תורה ע"פ שمحוק הנימוס שמקובל מכלל האנושי, וכל האוכל או מאכל בשר אדם מודח מלחיות נמנה בין האישים, ולא יכולبشر שההלכה אסרו בלאו, היילה עוז"ד שאנו עם הנברע עם חכם ונבון, נבעור על חוק הנימוס כזה, כדי להנצל מאיסור תורה אתמהה. ועיין בשו"ת חכ"ז ז"ל סי' פ"ד ע"ד בהמה הנרבעת דמסיק להלכה להתריה באכילה ודלא כב"ח, ומיסים ז"ל, זולת במקומות שנתקנו הנקרים שלא לאכלה והוא מפורסם ומטעם חילול ה' בעניין הנוכרים, וכדברי ספר החסידים, עכ"ל, ואני אומר דכל

אות ג'

כל גדול בידנו דכל האיסורים בטלים ברוב, חד בתרי ואפי' לאדם אחד ולאכול כל י' החתיכות בב"א מותר מה"ת. ועיין בפתחה על תערובות לפרמ"ג ז"ל, דחקר מנ"ל לח"ל חידוש דין זה, הלא מקרה דארליך, דמיינ'י לפינן דאלענן בכ"ה בת ר' רובה, לא נשמע חד בתרי בטל, כי בסנהדרין אלענן בת ר' רובה דעת, משום דמסתמא הדין עם הרוב, ומינה דה"ה דיש לסמוק על כל דפריש מרובה פריש גם באיסוריין, דגם בהאי דאננו מסופקין עליו אם הוא מן האסור או מן המותר אם הרוב היתר, אמרען דגם האי שיאנו דינן עליו מן הרוב הוा, אבל בטעירב חתיכת הלב בשני חתיכות שומן לומר דעתהך החלב לשמן להיות מותר כמותו היא מאן"ל עי"ש. ולכאורה' הי' מקום לומר דהיתר ביטול חד בתרי דומה להיתר דשליך"נ שכטבנו לעלה, דכיון דהוא מלטא דלא שכח שיאנו אכילה צו, لكن לא קפיד רחמנא על אכילה צו, וכן תערובות דלבטל לכתהלה אסור מה"ת כמו שהעליה הנוב"ת יה"ד מותרין אי לא כתיבי, ولكن קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך סימן מה', וכאשר נדבר מזה עוד לפניו, ודרכ' הזדמנות הר' הוא לא שכח, שכן דקשה לומר דבר שלא נזכר כלל, לח"ל מפרשין כל הני לאו איסורא אכילה דקרה, דבעינא אמר לא תאכל חזיר, אבל בתערובות לא, ולא עוד אלא דא"כ למה בתערובות אלו מינו אסור בלח טעכ"ע דאוריתא, וכיitzת תאכ"פ, אפילו מלכות וכרת איכא, ואי היתר חד בתרי אסברה הנ"ל בני מ"ש מב"מ ממין בש"מ, וכן צרכיך אנו למשכנא נפשנא, כדי למצוא דעת קודשים מאיין יצא לח"ל היתר זה דבטול חד בתרי ואען ואומר כיד ד' הטובה עלי.

הקדמה א'. הנה הביאו האחראונים בשם הגאון מהו' משלום טיסמניטץ ז"ל בטעם דהא מלטא, דהרי בסנהדרין בעין רובה מותוך כלו כידוע, וגם המיעוט צרכין לחתום הפסק כד' שיצא מותוך כלו, וע"כ משום דעתם המועטים בט ברכובא, ואולי שלזה ייוינו ג' התוס' בראש פ' המנית, במא שכטבנו, דהמיעוט סנהדרין כמאן דליתא דמי', עי"ש עכטד"ק אלא דלפע"ד לא הואר בזה כלום, דסכס"כ, אין כאן איסור ברור דאו חזיב או זכאי, וכן מקרים את המיעוט שיסכימו אל הרוב, אבל עדין אין למוד מכאן לבטל איסור ברור חד בתרי, ולומר הנפק איסור להיות היתר لكن צרכין אנו להסביר מיא ולהסביר קמחא כדי להעמיד תירוץ זה.

ודע כי אמת מוחלט אין לנו זולת התורה שבכתב שנמסרה לנו ממשה מפי הגבורה, אבל כל מה שדרשו וחדרשו החכמים בכל דור ודור, אשר מחווים אנו לשמעו ולעשות למצותם, אין זה אמת מוחלט אלא הסכמי', עד שיש כח ביד חכמים הבאים אח"כ לסתור את דבריהם, וכאשר הארכתי בזה בהקדמה עי"ש, וא"כ הוא בתושבע"פ בכללה מכש"כ בכל פרט ופרט שהב"ד דן וכמሩע ע"פ רוב דעתו, אעפ' שציוויתה התורה לילך אחר הכרעה זו אבל לאחר מכן או לאחר זמן, יכול ב"ד אחר או אפילו גם הם בעצם להזכיר להיפך, ונעשה כהכרעתם, וכן האמת הסכמי' מקרי, וההתורה גזרה לילך אחריו אעפ' שאינו אמת מוחלט, ומה מאיד יובן בזה מה דאיתא בשמעון דר' קי"א ע"ב דאמר רב, חס לי' לארען דאבא ב"א דיליספי לי מידי דלא סבירא לי. והוא לכאורה' איןנו מובן, لماذا לא ליספי לי' כיון דלפי דעתו היתר הווא ואוכל בעצמו, ויודיע דמאן דאיסור טעונה בהלכה הווא, ולא שייך כאן לומר דמ"מ המועלק בשזה הוא משפיל כבוד התורה, ונברם שיאמרו עליינו עם קאסר, אלא משום דסובר שהדין כן, ואם חבורו החולק ומתייר, יודיע דחברו טעה בדיון, למה לא יאכיל אותו מהו, אבל לפי האמור

וראה זה בהאי משנה דסוף מכות שהבאתי, כתוב רשי' ז"ל ז"ל "دلע האי צרייך לצוחות על כמה מצות וכמה אזהרות, על שקצים ונבלות (ר'ל מותות מאליהן) שאין לך אדם שאינו קץ בהן" עכ"ל והנה במשנה שם מביא תחלה,, רשב"ר אומר, הר' ה' הוא אומר רק חזק לבתיוأكل את הדם וכו', ומה אם דם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שcar, גזל ועריות שנפשו של אדם מתואה להן ומחמדתן וכו" עכ"ל ולמה מיאן רשי' ז"ל גם בדברי רחבע' להשאר אצל איסור דם, ובביא תמורה שקצים ונבלות, אבל כוונתו מבוארת, דמה דקצתני לעיל בדים שנפשו של אדם קץ בו, הוא רק לעומת גזל ועריות שנטהה להן, אבל בכל זאת אין כאן מיאוס וגועל נש שושים אדם לא יאכלנה, לכן רחבע' דקאמר דלא איצטריך לכמה אזהרות, לא מציזי אadam, דהאי לא שפיר איצטריך, דיש ב"א שאוכלן אותו, אבל בשקצים ונבלות מדייק רשי' ז"ל לכתוב, דין לך אדם שאינו קץ בהן, עד שמי שאכלן יצא מוגדר אדם, וע"ז וכיוצא בזה קשי' לי למה נכתבו, אבל קרא אסורים מחוק נימוסי אדם, אבל חילתה לומר דהו מותרין אי לא כתיבי, ولكن קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך הלאו בשקצים לידע שהוא לאו, בלא"ה לך"מ, דגם بلا לא מפורש, הר' הוא מוזהר עליהם מתרות אדם, וכמו דלא בעינן לאו מפורש על אכילתבשר אדם, אוليلך ערום בשוק, דעל כל אלו ודאי ב"ד עונשין ומלךין את העובר וכמו שכופין לוון את בניו הקטנים ע"פ דלא כתיבי, כי על אלו וכיוצא באלו, אמר רחבע' דלא הי' צרכיך לכתוב מפני שככתיים דמי.

והנה בעיקרים דלעיל הבאתך דברי הרמב"ם ספר"ד מהלכות שחיטה שתכתב, דישראל במדבר היו שוחטין או נוחרים כשאר עכו"ם, ותמהתי שם עליו, הלא העכו"ם אינם מצוין על נו"ט ולמה ב"ג מצווה אלא דנקנשתי בדוחק מהה לא חשב הרמב"ם בהלכי מלכים גם את זאת בין ז' מצוות שנצטו ב"ג, אבל לפי האמור ניחא בריווח, דהרי רחבע' קא קשי' לי' שקצים ונבלות מאליהן, ומה ניצטוינו כיון דמעצמנו הינו יודעים להבדל מהם, באשר הוא מeos ומשוקע עבini כל adam, ואין לו תי' אחר אלא דרצה הקב"ה לאזחות את ישראל, כתוב בס מה דמילא הוה ידענן וא"כ ב"ג דלא רצה הקב"ה לאזחותם באמת לא נאמר להם מה שצריך לכתוב, אבל מה שהוא הנימוס באשר הוא adam, מעצםם צרכין לדודר בהם, באשר המה בכל מה שנפשו של adam קצה בו, וכן באמת אסורים גם המה באשר המה נבראו בצלם אלקים, וא"כ שפיר בעו נחירה ולא מיתה באלה נחירה, שהוא מתוועב מעצמו בלבד ציווי מפורש, ובכלל דינים הוא לעונש בפלילים כל העובר.

היווץ לנו מכל האמור, דכל המתוועב בעיני adam כלל האנושי אעפ' שאין על הדבר אחרת מפורשת בתורה, אסור עליינו יותר מאיסורי התורה, ולא מצד חה"ש בלבד כמו שכ' החכ"ז ז"ל הנ"ל, אלא משום דמה שנאסר לב"ג א"א להיות שרי לנו מטעם מי איכה מיד', וכן בשיר adam או נבלה סרוחה ודאי חמור מחלב וטבל לעניין להשיב"ס, ומה דאמרו ביוםא פ"ג ע"א דטבל ונבלה מאכליין אותו נבלה, נבלה שנתנבללה ע"י שחיטה פסולת,Kamar, אבל לא המתה מאלי' שעונשין על אכילתתו מצד חוק הנימוס והמוסר הכללי, ובלא"ה הלא ידועה דבר מה מאליה סכנה גדולה הוא לאכלו ואיך יעלה עה"ד לח"ל יכוו ליתן חוללה בשר המת, נבלה מאסה המושלת לאשפפה לכלבים טרם שיתנו לו טבל שלא נתkon, וכל המועתק בשזה הוא משפיל כבוד התורה, וגבורם שיאמרו עליינו עם טפש ונבל תמותת עם חכם ונבון ודוק' הטע.

פתחה

וק"ו בדיני נפשות שאדם מוחזק בנפשו ואין להרגו או להלקות עפ"י רוב, וכকושי התוספות ריש המנין, וסנהדרין שאני דהמיוט כמאן דליתא כמש"כ שם התוס' ומה שמצוינו באפליו ברובה דליתא קמן איזלען בנפשות אחריו כמו שהקשו בתוס' כבר הסכימו האחרונים כלומ פה אחד, דיאת דוקא ברוב דאיתחיק מלפני האי מעשה במ"א, והוא דיליף מרוץ וудים זוממים איזלען בת"ר דאל"כ ניחוש דלמא במקומות סייף נקב הוה, ואע"ג דהאי רוב ע"כ איתחיק הוא, הכי פירושא, דאי לא איזלען בת"ר לא יתחזק הרוב לעולם, ורק אי בעלמא איזלען בת"ר וזה איתחיק הרוב לשאר מיל, ומילא אי יש לנו לדון עליו בדיני נפשות נמי איזלען בתרי' משום דבר איתחיק לשאר מיל.

מכל האמור יוצאה דהאי איזלען בסנהדרין בין במוניות ובין בנפשות בת"ר, אין הטעם כמו שעלה ע"ד מקצת האחרונים, משום דרוב פעמים הדין עם הרוב, והם מכוונים עפ"י הרוב את האמת, דהרי בין בממון ובין בנפשות לא איזלען בת"ר, ואיך נסימוק על האי רוב להוציא ממון ולהרוג אדם המוחזק בגופו ונפשו ובמנונו, ואם ה"י אמרת מוחלט בדיון והיינו מי קיון האמת הרוב או המיעוט, באמת לא היינו יכולים להוציא ממון ולומרו את דין הרוצח על סמך רוב, דרוב פעמים הרבים מכוכינו האמת, דין זה רוב דאיתחיק שנלך בתרי' בדיני ממונות ונפשות, אלא איזלען ליכא אמרת מוחלט, אלא אמרת הסכמי, וע"י הסכמת הרוב נשעה ונתקווה האמת, ומילא המיעוט כמאן דליתא, ואת כוונת התוס' בימה שכתו בדבסנהדרין המיעוט כמאן דליתא, והבן את זאת, ומיניה דה"ה בתערבותות איסור והיתר אמרין דהרוב מהפך את המיעוט מאיסור להיתר, כמו בסנהדרין דהרוב מהפך האמת של המיעוט לשקר, כי אם הרוב היה מסכים לדעת המיעוט, היה זאת האמת, והוא אמרין כל דפריש מרובה פריש לא מסנהדרין ידען, אלא מהא חד בתרי בטול, דכינוי דחצין מסנהדרין דהמיוט נתהפק מאיסור להיתר ע"י הרוב וא"כ בט' חניות, אלו כל החתיכות שבתוכם היו נשלכות לחוץ על צבור אחד, היו כולם מותורות, משום חד בתרי בטול מכש"כ דחתיכה אחת הפורשת מאתה מהן שמוטרות, ושמור לך את זאת ועין עוד באות הבאה ודוק.

אות ד'

לפי הצעתו שמעלה נבון מה דקאמר בגמ' מנא הא מלאה דאמרו רבנן דיזל בת"ר, רובה דאיתקי קמן כגו ט' חניות וסנהדרין לא קמבעי לון כי קמבעי לרובה דליתא קמן כגו קטון וקטנה, ובסוף הסוג'י מסיק דלייל ילווטא אלא אהיכא דלא אפשר, אבל היכי דאפשר עדין לא נדע, מנ"ל دمشقין ארובה דליתא קמן, וככתוב שם רש"י זל דעכ' לומר או דמהלכה ידען למיזל בת"ר, או דזרז מהמה דמחלק לעיל בין רובה דאיתקי לרובה דליתא קמן, והרבבה האריכו האחرونים לפרש דמעירקא מאוי קסביר ולבסוף מאוי קסביר, גם מה דמחלק בין אפשר ללא אפשר דרבנן תירוץ מה שבסוג'י מה שכתבתי בזה, ועתה האור ד' לי אוור חדש בענין זה, לירד לעומק מחשובות חז"ל.

והנה הלב ארי זל שם בסוג'י נתקשה בכל הנ"ל, ועוד הקשה דאיך מדמה הא דר"מ דחייש למיעוטא רקה מדרבנן ומחלק בין אפשר לא אפשר, להא דרצה לילף מדאוריתא ודחה דלמא שאני בין אפשר לא אפשר, ועוד זאת דהאי דחוי' דרבנן לדוחות הילופטה דר"א משחיטה עצמה, נתקשה לדנטפה דהוא לילף מהרג את הנפש, ושם נמי יש לדוחות דשמא שאני התם דלא אפשר, لكن מפרש הלב ארי זל דבhai פירכא דר"כ, לא כל הני

ニחא כיוון דבכל הלכות כלו הכל תלוי בהסכמה חכמים, ואין כאן אמות מוחלט, כל זמן שלא נתקבל ההלכה להורות כן או כן, אם האoser יכול ממנו שאסור מכשול הוא בידו, ועין מה שכתב בזה בשמעון דר' ו' ע"א וד"ק.

הקדמה ב'. המרדכי זל הקשה איך הולcin בסנהדרין אחר הרוב הא כל דין ודין קבוע בפ"ע הוא וקבעו כמעמ"ד, ותירץ דאינו דניין על הגוף, אלא על הדיבור היוצא מהם והוא ניד עכטוד'ק הקושי' כמו התירוץ גם שניהם צריכים כריכיך ביאור דלא כור' הקושי' אינה מובנת, דהרי אין אמרין דהדין עם הרוב ומילא המיעוט כמאן דליתא דמי' וכמש"כ התוס' ריש המנין שהבאתי לעיל, ואין זה דומה לט' חניות דליך למינר דהמיוט כמאן דליתא, כיון דנזכר ועומד במקומו, אבל כוונתו על מה שכתנו באות הקדום, דכל זמן שלא ממשו למשמעותו ההן, ושניהם יכולים להיות אמת הסכמי, והכל תלי בהכרעה, אם יהיה הרוב לכך כיוון או לכון, וכן שפיר קא קשי' לי איך יקופח המיעוט מן הרוב כיוון אויל'א קביעו הוא ועומד על דעתו שהוא האמת לפי דעתו, ולא מציא לדוחות רק ע"י ביטול כי לווי זאת באמת הוא האמת וכם"כ באות הקדום. אבל התירוץ ע"י הוא דהא דרוב לא מהני לבטל הקבוע היינו דוקא רוב המצווך מקביעות הרבה כמו בט' חניות, דיאת אנו יודעים דלא לך רק מחתת מהם, וכי יכול להיות מן הטרפה כמו מן הصلة, דLAGI כל אחת עומדת הטרפה נגד ומה תאמיר בצירוף כל הנסיבות הוא רוב נגד הטרפה, ע"ז נשיב מי צרפים יחד, הלא רק באחת מן החניות לך ואם לא הי' חילוק בכשרות ביןיהם, הייתה כל אחת נכנתת בספק שמא בה לך. אבל אם איפלו בשתי חניות אחת טרפה ואחת שרפה, והصلة מוכרת כפלים מן הטרפה, זהה ודאי ה' איזלען בת"ר לומר דמסתמא מוכירה לך כרוב הлокין, משום דהאי רוב אינו מצורף מקביעות רבות, ועין ביד' סימן קי' בפ"ת אותן ב' שהביא דברי הנוב'ת או"ח ס"י ע"א דמסתפק באז, אי בכהג'ו נמי אמרין קבעו כמחצה דמי, או איזלען בת"ר, ומה דסקפ אצל הנוב' זל' כמחצה על מחצה דמי, והה דסקפ בין קרובות, ואילו הוא ברור דלא שייך זהה קבע, ויש להביא ראי, אלה מסוג'י דרוב וקרוב, בב"ב דף כ"ג ע"ב דאייתי שם מתיב ר' זעירא, וה' העיר קרובה אל החלל, ואע"ג דאייכא אחריתא דנפשא מינה, ויש להעיר למה לא פריך משאר עיריות כולם, דהוו רוב נגד העיר קרובות, ולא ה' לחיב העיר קרובה כנד רוב העירות, אלא יביאו כולם יחד דהיאנו כל המדינה, וע"כ לומר דהה לא קשי' לי, משום דכל עיר ועיר קבוע. ואני מסופקים מאיו עיר הרוצה יצא, והוא כל העיריות קבועות וכמחצחה על מחצה דמי, لكن הקרובות מכריע לצד הקרובות, אבל פריך דילמא אייכא אחריתא דנפשא, ובאהתו אין לומר קבוע כמעמ"ד דבלא צירוף, העיר האחת רוב נגד הקרובות, זהה ראי' ברורה לפ"ד, דהרי בין קרובות ובין רובה דוחה את הקבע אמור מעתה בסנהדרין נמי דומה לעיר דנפשא, דהרי שתי דעתות עומדות זכי'א, דעת המכביין ודעת המזיכין, ודעת את יוצאת מ"ב' דינים ודעת השנוי' מ"א דינים, ומילא האי דעה חזקה נגד חברתה, ולא שייך בכהג'ו קבע, זאת כוונת תירוץ של המרדכי דעל הדיבור דהיאנו הדעה אנו דניין, והוא ניד ר' דקבע עשו רק אחר שמתכבדים יחד, המכביים והמצחים, ואז לא איכפת לנו, הקבע' ואיפלו לדעת המהרי'ק דגס מטעמים שונים מצורף לרוב, מ"מ מחדא חשבו דהרי אפשר דכולא טעונה אית' בי' לחיבבו או לפטרו, ולכן אין לפניו אלא שתי דעתות חולקות, האחת חזקה יוצאת מרוב, והשני' חלשוה יוצאת ממייעוט, لكن החזקה מכריע את החלושה.

הקדמה ג'. כמו דאי הולcin במנון אחר הרוב משום דחוקת ממו של הנתבע חזק, עד שאין מוציאין ממו ממו עפ"י הרוב, כן

צרכין לדוחק, דהש"ס חזר ממה דסביר מתחלה לחלק בין איתי קמן ללייטה קמן אלא דכל הני י寥פות דלעיל קמו ווגם נצבו ולא נפרק רק אוקיינטא דר"א ובפניהם בסוגי' ראייתי מקטתי' ולא כולה עי"ש ומה שכתבתתי כאן הוא סולת נקייה בעזה"ת.

אות ה'

אע"פ שהבטול חד בתרי הוה ממש שביארנו למעלה מ"מ לבטל חתיכת איסור כמוון דלייטה דמי, כמו שביארנו למעלה מ"מ לבטל חתיכת איסור בשנים של היתר לכתלה, אסור מה"ת לשוטן כן וכמו שהבאתי מנווב"ת יוז"ס ימי, דהרי אמרין לא אמרה תורה שלח לתבלה, ואל תמהמה על החפש שחרי בדארויתא לא מצין חילוק בין לכתחלה ודיעבד, דאנן על מעשה הביטול אמרין שהיא עבריה בידו, וטמא דהא מלטה הוא דגס בסנהדרין רק מדווח אמרה תורה ארליך, וכעין שאמרו טומאה דחו"י בצדgor ולא הותרה, וכן מה"ת מוחיבים לחוזר אחר תורה אם אפשר, כן הא דסמכין ארווב סנהדרין ואין וחושין אדעת המיעוט הוא מדווח, כדי שלא תתפרד האומה ותפרק התורה לקרים, וכאשר הבאתי בהקדמה דברי החינוך זהה, וא"כ ה"ה לבטל בידים איסור בהיתר הוא אסור מה"ת, ועיין ברשב"א ז"ל סוג"י דמקראיין דף צ"ד ע"א שכטב דמעיקר הדין מטורין ליקח בשיר שקיד נקרי בעיר ישראלי, ומשום דסמכון אסור למוכר להם טרפה שמא ימכרנה לישראל, ומטעם דמדין תורה קאמר דהוא כמוון שלח לתבלה, ואי קשי' לך לא מקריא מלא דבר הכתוב בנבליה, לגר אשר בשעריך תתננה או מכר לנקרי, אף אני אשיב לך, הרוי כתיב "ואכלת" שהוא שפת יתר, ואתא לומר דרך שתדע דיאכלנה בעצמו, וכי האי ואכלה גם אונקרי, ואם תרצה לדקך יותר, נאמר דזוקא בגין תושב איכא חששא זו שיחזר וימכרנה לישראל, ולא בנקרי שבא מארץ אחרת דמננו לא יקחנה ישראל, דשא מאהה ממוקמו, ועכ"פ הדין דין אמרת דלבטל אסור חד בתרי אסור מה"ת, ובזה מצאו חז"ל סמך לגוזר על דבר שליל"ם שלא יתבטל דכל שאפשר להמתין עד למחר שלא נctrיך לבוא להיתר חד בתרי בטל שהתיירה התורה בקושי, טפי עדין.

אבל כל זאת בתערובות מב"מ דאפילו אם יתבטל באלו רק מטעם חד בתרי בטל קאטיין עלי', אבל בלח כל השיאנו מינו שאיןו שוה עם האיסור לא בשמא ולא בטעמא, לאו מטעם חד בתרי בטל הותר, אלא משום דפניהם חדשות בא לאן ועצם האיסור נשתנה לד"א, ועי"ז פקע ממוני שם האיסור, והוא סברת רבינו יונה ז"ל, מובהה במ"א או"ח ריש סי' ר"ו, דכל שהאיסור נשתנה לגוש אחר גם בל' תערובת פקע איסורי ממוני, אלא דאנן לא פסקין בזה כוותי' כמבעואר שם במ"א, אבל הטעם הוא משום דאמרין בכוכרות דף ו' דכל היוצאת מן הטמא טמא, וכן כל נשנתנה לד"א עכ"פ יצא מן הטמא מקרי ואסור, ואולם איסור זה הוא איסור חדש דילפין מabit העינה, דביבים וחלב מן הטמאים אסורים, ועיין ברמב"ם דכל איסור יוצא אין בו מלכות משום דאין זה אלא כמו איסור ח"ש, ועיין בחודשנו בסוגי' דshall קמא בשמעון ביאור ארוך בשיטת הרמב"ם הלאה, ואיפלו לדעת התוס' דדרישה גמורה היא ואתה בי' מלכות, מ"מ מודים דאיסור חדש הוא דבלאו דטרפה וטמאה בשיר כתיב, וחלב וביצים לאוبشر נינהו, ובמוקמו שם הוכחתי דבר זה מכח כמה קושיות שנתקשו בהן האחرونין, כמו שהקשה הנ"ז באז"ס דבגמ' דחלב תה"י אסורה מכח דס נוצר ונעשה חלב, כיון דגס דם שבשלה מותר, וכן חקר הפלתי איך נתיר נטלא"פ בחמץ בפסח, כיון דגס אפרו אסור, וכדומה מה קושיות, ועל قولם אני אומר דאיסור יוצא אסור, וכן אף החמצ אין חמץ, אבל יוצא מן החמצ, ואיסור זה חל אחר שפקע עיקר

יליפות דלעיל רצה לטstor כפרשיי ז"ל, אלא רק האי יפותה דר"א, דיליף משחיתה עצמה עי"ש. איך נדחק להעמיד דבריו עפ"י דעת הרמב"ם דכל הספקות מותרות אלא במקומות דאייא לבורורי מה"ת צריך לברר, והורג את הנפש שאין דען הספק לא נהרג, ולא אරיך כאן בדבריו לסתורם, ולא הבאים כאן אלא מפני שגם בדרך אלך לפרש דר"כ רק לטstor לפוטא דר"א כאמור, אבל לא מטעמי דלב ארי' אלא מטעם אחר כאשר באbar בזה בס"ד.

הנה לפ"י מה שביארנו באות הקדום רובה דאייא קמן דילפין מסנהדרין, היינו דילפינו חד בתרי בטל ונחפץ האיסור להיות היתר, כמו בסנהדרין דהאמת של המיעוט נתהפק לשקר, מהמות שהרבות מכיריע את המיעוט, אבל במקומות דלא שיק לבטל את המיעוט מכל וכל, מאיזהطعم שייהי', לומר כל דפריש מרובה פריש זאת לא שמענו מסנהדרין, וע"ז קמביי בסוגי' מנא הא מלטה אמרו רבנן זיל בת"ר, ומפרש כנון קטן וקטנה דלא שיק לומר דהסרים והאיilonות מפני שמוועדים המה, יתבטלו ברובה דשאар קטנים, או מיעוט בהמות הטופות יתבטלו ברוב החשות שבועלם, וויה' המיעוט כמאן דלייטה, זהה א"א כיון שעומד להתברר בהמות עי' בדיקה, ובקטן וקטנה הלא יגדלו ויתברר ולא שיק כאן ביטול כמוון, אלא דנאמר דמסתמא האי קטן וקטנה והאי בהמה אשר הנידון עליהם המה מן הרוב ולא מן המיעוט, ולא נctrיך להמתין עד שיגדלו, ולא נctrיך לבדוק ההמה אחר הטופות, זאת מנ"ל, וניה' דבטי' חניות אמרין בנמצאה הלא אחר הרוב, משום כל דפריש מרובה פריש, היינו דזוקא ברובה דלייטה, דלא שיק דחד בתרי בטל, דאנן hei קאמרי', אם כל החתיכות היו פרישות מן החניות לחוץ היי יכול מותרת, משום חד בתרי בטל, ק"ו דאיתח שפרשה לחוץ דכשרה משא"כ ברובה דלייטה, דלא שיק בו חד בתרי בטל כיון דיש להכיר האיסור כמו שהסבירנו באות הקודם, מניון לנו דגס כאן סמכין אכל דפריש מרובה פריש, וע"ז יlf' כל הני י寥פות מקרונות ומרוץ וע"ז דבלולן ע"כ סמכין אכל דפריש מרובה פריש, דהרי לא מצין למיבדק, מטעמים שונים כדאמרין בגמ', עד דיליף כ"א משחיתה עצמה דנייה דבדקין אחר הטרופות אבל מה נעשה במקומות שחיתה שמא היה שם נקה"יו, וע"ז השיב ר"כ שכלהות גדול, דאין זה דומה לכל הני י寥פות שלפניו, דבכל אלו לא שיק חד בתרי בטל ובכל זאת אנו סומכין אכל דפריש מרובה פריש, אבל כאן בשחיטה דבאמת מקום החתק אין לו בדיקה, מילא הוה דמי' דט' חניות וכרבוא דאייא קמן,adam הינו שוחטין את כל הבמות שבועלם ובודקין אותן מכל הטרופיות הוי כוון כשרות, דאי משום מקום שחיתה דאין לו בדיקה, הרי חד בתרי בטל, ואיך יגרע בשוחט אחת מהן דהוא יציבי באראעה וגירוא בשמי' שמ', ואל תשיבנו דהא דאייא לבdock, הוא בעצמו גrms עי' מעשה השחיטה שלו, והוא קלחה מן הקבוע, דהרי קודם השחיטה לא בטלו הטרופות בתוך רוב הประสง, הא ליתא, דכל עצמיות הטעם דלא בטלו מהחים משום אפשר לשחותו ולבדקו, ועתה הרי עשה כן וא"א לאחיז החבל בשני ראשין כמובן וזה הוא דמחלוקת בין אפשר לא אפשר, דבכל הני דלעיל דאפשר לבדוק מצד מציאות הטרופות, אלא דאייא מצד אחר כמו ברוחץ משום דאיסור לנוול' או ברישא של עולה דאיסור לחתוכו, זהה יlf' שפיר רוב מניניו ולא נשוב לחלק בין אפשר לא אפשר, דכל שגלהה התורה דסמכין אכל דפריש מרובה פריש מה לא אפשר או לא אפשר, אבל כאן האי לא אפשר הוא משום דאייא אפשר, דכל שגלהה התורה דסמכין אכל דפריש מרובה פריש מה הטופות ניכרת אחר ששחט, וא"כ שיק בו חד בתרי בטל כנ"ל וליכא למיליף מני' במקומות דהמציאות של הטרופות אפשר, דלא שיק ביטול חד בתרי והפירוש הלאה הוא אמת לאמתו לפע"ד ולא

פתרונות

זהו מובן כיון דמונא הוא", עכ"ל,ומי כחכם יודע פשר דבר זה, אבל לפי הקדמתנו שכאלקוות דבר בהם, דהנה מתחלה רצה הש"ס לומר דמונא לא בטל מכל וככל,adam יתערב קב חיטן בט' קבין של חבירו יכול להה וחדי, ואחיכו עליה ומסיק דנייהו דמונא לא בטל אבל איסורה התלויה במונא שפיר בטל, ע"ז משני ר"א דהני מים ומלה לא בטלו משום דשיל"ם, והטעם כיון דעכ"פ מונא לא בטל לגבי קני הבעלים, וא"כ אף בתערובות מבשא"מ ונשתנה הגוש בשמא ובטועמא לגוש אחר, האי שינוי איינו רק בגזלו, אבל לא בשואל, וא"כ עדין נשאר ממונא של המשאל ומה תאמר מ"מ לגבי איסור תחומי בטל ברוב או בששים של השואל, הרי שוב מכך חד בתاري בטל קאתיין עלי' והוא לי' דשיל"ם ולא בטל, זו היא כוונת התוס' ברור כמשמעותם בס"ד.

ובזה השלמתי הפתרונות לחיבוריו זה בעזה"ת ושבח לכל עליון שעזרנו עד כה ויה"ר שאכה לראות חברוי זה יוצא בהדרו מותחת מכבש הדפוס ויתברדרו מיili בעולם עוד בחים חייתי אכי"ר.

האיסור ע"י השתנות עיל"ש, בסוגי" דשללא קמאי, והנה ידועה סברת המורדי מובאה באו"ח סי' ק"כ ס"ב דבתרובות לא מצי חיל איסור חדש لكن ענבים שבתוך הגיגיות שנתקבעו בשבת, היין שיצא מהם מותר לשתו, מפני שבתערובות בא לעולם ולא חל עליו איסור משקין שזיבו, ואע"פ שהוא דשיל"ם, וה"ט דדシリ"ם לא בטל משום חד בתاري בטל לאו היתר גמור הו, אלא בקושי התירה התורה, لكن צרו חז"ל להמתין עד למחר, משא"כ באיסור שבא בתערובות לעולם, אמרין דלא התחיל לחול ולא בעי ביטול, וזה ברור, וא"כ גם בתערובות מבשא"מ כיון דנשתנה בשמא וטועמא לגוש אחר ופקע מנוי" איסור הראשון שחול עליו איסור יוצא, הלא הוא איסור חדש שלא מצי חיל בתערובות.

ומה מאי יובנו בזה דברי התוס' הסתומים וחותמי ביצה ל"ט ע"א ד"ה משום על הא דאמר ר"א דמים ומלה של חברתנה אינהبطلה בעיסה משום דהוה דשיל"ם, והקשו בתוס' והוא דシリ"ם רק במינו לא בטל, אבל בשאיינו מינו בטל, ותירצו ז"ל ,,ויל דאה"ג דלא אמרין לי' אלא במב"מ, והכא גבי תחומי שאני דחמיiri כאלו

דו"ר רביעי

חולין פרק הכל שוחטין

תuttleה נפש הב"ח ועי"ז נקרא האדם משפייע הרי שניהם מקבלים ומושפעים, ולכן רך אדם אשר הוא בבחינת מקלט ומשפייע רשאי לאכול בשם אבל מי שתחרס לו אחת מבחינות אלו ומכש"כ אם אינו מקבל ולא משפייע וגורע מן הבחנה, שאסור לאכול בשם.

וכל זה מromo' במשנתינו דרך הקדמה למס' ז' אשר עסקה בהசר את האילתبشر, "הכל שוחטין ושחיתון כשרה" ר' כל אדם מישראל ראי והגנו לבוא ואוכל בשם „חו"ץ מהרש"ש" שהוא אינו שומע ואין מדבר רמז למי שאינו משפייע ואינו מקבל כי השמיעה רמז להקבלה והדיבור רמז לה להשפה, „שותה" הוא בחינת משפייע ואני מקבל דאייה שוטה המאבד מה שנותנים לו ולשיטה דומה מי שמחזיק את הת"ח ואני משלם מכם חכמה דעת ומוסר השכל הרי כדי זו זוי בצד, „וקטן" הוא בבחינת משלם איינו משפייע כדאמרינן בסוכה דקטן אקנוי קנה ומקני לא מקנה והוא משל לת"ח שמתקבל ומתהנה מאחרים ומחייב טוביה לעצמו ואני משפייע מאור תורהנו לאחררים, וכל הנני שלשה מיני בני אדם ראויין לאכול בשם שמא יקלקלו ולא יתקנו שחיתון ר' כל שע"י לא תuttle נש היב"ח, וזה רמז נפלא וראוי' להתחלה מס' חולין, ובסיומה אומר למן יטב לך ליום שכלו ארוך ליום שכלו טוב.

הנה אנו רואים כי לרוב הזרים והראויין לאכילת בשם מצד מדרגותם אין פרנסתם מצויה וmpsפתק והתורה אמרה כי יריחיב ד' את גבולך ואמרת אולאה בשם ואמרו لكم פ"ד ע"א דלמדך התורה ד"א שלא יאכל בשם אלא לתיאבון מתוך רחבת ידיים ורובי ת"ח הלא אין להם אותה הרחבה הצריכה לאכילת בשם, גם אמרו חז"ל כך דרכها של תורה פט במלח תאכל וחוי צער תחוי ובתורה אתה عمل, וא"כ תאמר לבך אני מתייגע ללמידה כדי לדעת איך להזכיר את הב"ח לאכילה ואיך להגע למדרגה להיות ראוי לאכול בשם ולבסוף אני רואה כי אחרים שאינם ראויין אוכלי בשם ול' אינו מגע אף כפל, ע"ז אמר בסוף המשפט כדי להגע את רוח המדוכה הלהזה באמרו כי על שאלה זו מודיעך רך רשעים צלחח וצדיק נגע כל היום וחכמת המשכן בזוי' כבר התכחמו רבים ואנו לנו ע"ז תירוץ מספיק אחר רק לומר למן יטב לך ליום שכלו טוב, ולמן יאריכון מיך ליום שכלו ארוך ובاهאי אמונה צדק יחי' כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, ודז"ק.

"הכל שוחטין ושחיתון כשרה" שמעתי מהגאון מהר"י אסא"ז' שהעיר כי כאן בשחיטת חולין משתמש התנאה בלשון שחיטה, ובזחים שմדבר מקדשים משתמש בלשון זביחה, „כל הזחים שניזבחו" והוא הפך הקרא, דקדשים כתיב ושותת את בן הבקר ובחולין כתיב ושותת מברך ומצדך.

הנה דבר גדול דבר השם, דניהם דקדשים הנאכלין לעולם נקרו גם בתורה זבחים ולרוב כתיב בהו לשון זביחה וכמו ושותת פסה אשר תזבח בערב וכדומה הרבה וכן יפה באර התנאה בלשון זביחה על הזחים לשון נופל על לשון, אבל בשחיטת חולין דילפין מקרה דזבחת מביך ומיצאנך וכגדתני רבי בפ"ב דף כ"ח ע"א ודאי הוה לי להתנא לחזור בלשנא דקרה ולשנות הכל זבחין וביחסתו כשרה. - אבל האמת יורה דרכו דכאשר ביארנו בפתחה וכן למן שם על ברייתא דרבנן דלא' ישמעאל וחבל תנאים שעמו

משנה: הכל שוחטין וכו', הנה צריך ליתן טעם למה פתח התנא מסכת שחיטת חולין בדיני השוחט ולא בעicker דין דשחיטה ונשחטים וכמו שישידר הרמב"ס ז' דין אלו והתחל במיini בע"ח הטוענים שחיתה ואח"כ מקום השחיטה ושיערה וכי ולבסוף מי הוא השוחט, ועיין מה שאכתב בו בא בראש פ' בהמה המקשה טעם עמוק שהיה לרביבנו הקדוש בזיה, וכך בריש חיבורו אכן במילוי דאגדתה ודרך אגב לנעוז סוף המסכתא המסימית בדרישה דלמען יטב לך ליום שכלו טוב לתחילה.

הנה בפסחים מ"ט ע"ב איתא תנ"י רבי אומר ע"ה אסור לאכול בשם שני זאת תורה הבהמה והעוף כל העוסק בתורה מותר לאכול בשם בהמה ועו"ף וכל שאיןו עוסק בתורה אסור לאכול בהמה ועו"ף והכוונה מובוארת כי הקב"ה לא נתן שליטה לאדם על הב"ח להמיתם ולאכלם רק אם הוא אדם שלם כי ורחוימו על כל מעשי כתיב וצער בע"ח דאוריתיא ואין לאדם רשות להמית הב"ח רק אם ע"י אכילת האדם יתעללה הב"ח מדרגת חי למדבר כי כך היא המדה הדומס יתעללה בצומה, הצומה בחיי, והחי במדבר, ויתרונו וזכות המדבר על החיים תלוי במה שהמדבר משעבד כחוותיו הרוחניים הדעה והדיבור לתורה ולעבודה להיות שלם בגופו במומו ובתורתו אבל עם הארץ של אותו הזמן שהי' רוחוק מהת"ח בדעתו ובמשמעותו מזרח ממערב לא ה' לו רשות להמית הב"ח מפני שלא יתעללה על ידו ואין זה תיקו אלא קלקל, ויפה ביאר ק"ז בעל החות"ס זצוק"ל הקרא במשלאי ע"ז, כי חנם מזורה הרשות עבini כל בענף והם לדם יארבו יצפנו לנפשותם, הכוונה, בעל כנף מקרי הנפש החינוי של העוף המרגשת עצמה הוצרך להuttleה ובמחנה בין מה שטוב לה ובין מה שרע לה, וקאמר אתה בן אדם שאינך כדי לאכול ציד חי ועו"ף בחנוך אתה פושט את הרשות לכלוד בה את העוף, כי"ה ר' כל ע"פ שהב"ח בעצם, לדם יארבו" ומצפים שיבוא מי שראו' שיפוך דם כד' שימצא תיקון לנפשם מדרגת חי למדבר, אבל יטפנו לנפשותם" שלא יצדו על ידך כי מלאיחו חי שלא תתעללה נפשם החינוי בז' ודפק"ה.

ויש לرمז זאת בקרוא „ולא תאכל הנפש עם הבשר" ר' כל שלא תכלת הנפש של הב"ח מכלה עם אכילת הבשר גם את הנפש, ולכן יכול לתקן נפש הב"ח מכלה את ההוראה בצל הכסף אמר רבי דעתה אסור לאכול בשם ועי"ה מקרי מי שאינו לא בתורה ולא במע"ט המחייבים את התורה כי בצל החכמה בצל הכסף אמר החכם והכוונה כי מי שהוא מחזק את החכמה בכיספו לא ימלט שלא יקבל לעומת זה מאור תורה של המוחזק ממנו כמאמר התנאה בפ"א הי' ביתך ביתך ועד לחכמים והו מתפקיד בעפר רגליים והו שותה בצמא את דבריהם, מילא דהני תורת החכמים והמחזיקים בעם מוקרי ור חממי רבנן המה ראויים לאכול בשם, אבל מי שמחזיק ת"ח וממאן לבוא בחברותם ואינו מתחכם באור תורהם ומדמה בנפשו שיוצא ע"י משפייע להת"ח מזון גשמי מבלי להיות מקלט ג"כ, או להיפך אותו החכם המקלט השפה מן המחייבים אבל איינו מתאמץ להיות ג"כ משפייע השפה רוחנית על המחייבים ומחייב טוביה לעצמו תועבת ד' גם שניהם ואים ראויין לאכול בשם כי היתר אכילת בשם נבנה על השתתפות העניים כי כל אחד מקבל ומשפייע דהאדם ניזון מן הב"ח ונעשה מקבל ולעומת זה

הני תרי לישני דרבינא דלא קיימי רק למסקנא דהכל לכתהלה הוא אבל אי הכל בדיעד לא מצין לאוקמי הריבוי איאנו מומחין או אינו מומזקן כפי מה דס"ל ר宾א בלשנותיו עכ"פ ודוו"ק.

ע"ש משנה, חז' מחרש שוטה וקטן וכו', שיטה הגראע מכון, ולכון יש להעיר למה מעמיד שוטה בין Chrsh וקטן - יש לישב, דלא ברביה דינים נקטם ייחד כדיוד, ויש מהן להחמיר ומוהן להקל, כמו במשנתנו פטולין לשחיטה בין לבין עצם, וממושיר את שחיטתן באחרים רואים אותם ואשמעין דלא בעי כוונה לשחיטה וכדלקמן י"ב ע"ב, וכן בגיטין כ"ד קתני הכל קשרים לכתוב את הגט, ואפי' חז"ק דהוא לקלוא וא"כ בכל דין ודין הי' צrisk לשנות הסדר, כדי שייה' בדרכך לא זו אף זו, וכדי להשווות הסדר הטיל שוטה באמצע לעמץ יהי' לא זו אף זו בכ"מ במקום שמkill הר' ריש ושוטה ובמקום שמחמיר הר' שוטה וקטן, ואידך כדי נסבה אותו הני תרתי.

ויתר ניל לישב הא סי סדר, עפ"י מה שכ' ק"ז בעחתת"ס ז"ל אה"ע ח"ב תשוי' ב' דשנין מיני שוטים הם א' חסרי דעת והם ודאי גרוועים מחרש וקטן שהם פחק לכל דבריו משיב וושאול ענין, אבל יש איה שגעון והוא פחק לכל דבריו עפ"י משיב וושאול ענין, אבל יש לו תוספת שגעון בענין אחד, (פיקסע אידיע), וזה עדיף מחרש וקטן ומ"מ פסול לכל מילוי דבעי דעת, עי"ש היטוב, וכן י"ל דכדי לאשמעין דבעל מיני שוטה קאמר, הטילו בין Chrsh לקטן - וזה קרוב לשם טוב - ודוו"ק.

רש"י ד"ה לא שאדם רשאי להמיר דכתיב לא יחליפנו וכוי עכ"ל יש להעיר למה הביא רש"י ז"ל כאן לאו דלא יחליפנו ולקמן בד"ה וסופג את הארבעים הביא הלאו ימיר, אבל נחיה עפ"מ השכתב המהרש"א ז"ל בתוס' ד"ה וסופג דמש"ה לא לקי שמנונים משום דהוא לאו הנתקע לעשה ולא איתיר הלאו העשי להוסף עוד ארבעים כי צrisk לתרי לאו ללקות עכ"פ חדא, ולפי"ז נחיה דלאו שאדם רשאי להמיר דלא מיררי רקס מאיסור גרידא מבי"ז ז"ל הלאו דלא יחליפנו דכתיב ברישא דלענין איסורה לא איכפת לו אף שנתקע לעשה אבל אהא דסופג את הארבעים מוכרכה להביא הלאו השני דלא ימיר כי הוא גורם המלכות דבלא לא השני הוה ניתק לעשה ודוו"ק.

תוס' ד"ה הכל שוחטין, כתוב בה' א"י דנשימים לא ישחטו מפני שעדעתן קלות וכי אין נראה דאיילו במוקדי שוחטות לכתהלה דאמרין בפ' כה"פ וכי עכ"ל, ראי' או לא זכיתי להבין דאייך נוכל לומר דאנגב נשים נקט לשון דיעבד דהא נשים נמי שוחטות לכתהלה עכ"פ בעוג' ובקדשים דאייכא קבלת הדם דהוא עבודה בכהן סתמא דמלטה הכהן עומדים שם לקבל הדם ורואה ממילא השחיטה וניהו דאפשר שאינו מדקדק לראות השחיטה לידע אם נשחט כהונן מ"מ כיוון דסתמא דמלטה אייכא עומדים על גבוי שפיר מצי' לשנות דהפסולין שוחטין לכתהלה וגם נשים בתוכו כיוון דאייכא עכ"פ מציאות דשותות לכתהלה בעג'ג מדינית שחיטה גרידא לא מיררי הכא אלא מדיני שחיטת קדשים מצד עבודה ואייך נאמר דמשום נשים נקט לשון דיעבד שאינו מדקדק, אולם לפ"ז הגמ"י מ' בכונת הלכות א"י דנשימים דעתן קלות לפי שהם רכות לב ומיעודות לעילוף הי' נחיה דלא בראת לא מהני עומדים על גבוי דמי'ם איינט ראיות לשחיטה קדשים לכתהלה כדי שלא להביא קדשים בבית הפסול, אלא דלפ"ז מצד אחר נפרצת ראי' התוס' ודאי אשא שמוחזקת שאינה מתעלפת שפיר דמי' ששותות לכתהלה ואיך יתרץ הש"ס דמשום נשים נקט לשון דיעבד כיוון דאייכא אשא דשותות לכתהלה וצ'ע.

בא"ד בסוף דבריהם בפרק כה"פ איצטריך למיתני נשים הויל ובשאר עבודות פסולות ואפי' כהנות עכ"ל, עיין באחרונים

далא אישתרי נחירה במדבר כל הלכות שחייב מושחת את בן הבקר ילפין לדידי' הא ושות משום הקשר אכילה כתיב ולא שיך לעבודה ומה לי קדשים ומה לי חולין ולר'ע נמי דאישתרי נחירת חולין במדבר וחתט דוקא בקדשים עבודתו בכך הלא ואבוחת כאשר צויתיך פירשו כאשר צויתיך בקדשים וכאשר כתב הרמב"ז ז"ל עה"ת וא"כ ג"כ מושחת ידענן הלכות שחיטה בשחיטת חולין, וכאשר אבאר במ"א, אבל אז אין שחיטה לעוף מה"ת, אבל רב' דמפרש כאשר צויתיך על פה בסיני רקס לדידי' אין לנו מנו הקרא דושחת מאומה אלא מקרא דושחת כאשר צויתיך, וכאשר ביארתי זאת בארוכה דרך לרבי יש שחיטה לעוף מה"ת וא"כ לישנה דמתני הכל שוחטין באמות מורה דלא כרב' אלא כאינך תנאים אליבא דר'ע דסבירו אין שחיטה לעוף מן התורה או כרי"ש ודעמי' דלא סביר כלל דקרא דושחת לשחיטת חולין אתה. ובזה הרוחנו נמי דלא צriskין לדחוק כרש"י ורש"א ז"ל בריש פ"ב דה' דברים הפויסלים בשחיטה דamar בגמו' דגMRI לחו' מוחלכה דלאו דוקא, דהרי דרסה ועיקור מקרא דושחת ידענן, דושחת ולא דרס ולא קרע, דכל זאת ליתא לרבי דהלהתא כוותי' דלא מצינן למילך מושחת דכתיב בקדשים מאומה דהרי מצד הקשר אכילה גם נחירה סגי ולא בעין שחיטה אלא לא לקדשים מצד עבודה ולא להזכיר, ושפיר בעין הלכתא על כל ה' דברים לרבי ואלייבא דר'ע והא דדרש لكمן ל' ע"ב ושות אין ושחט אלא ומשך הלא תדר"י והוא ר"ש קאמר אבל לר'ע אליבא דרב' ליתא לדרשה זו פסול דרסה ועיקור בחולין דלא מzinן למילך מקדשים וקצרתי כאן ובמ"א הארוכתי ומשם תקח להבון הדברים על בוריין ודוו"ק.

הכל שוחטין, פירש"י ז"ל היכי דקתני הכל כולהו מיתוי וכי' והכל שוחטין דמתני פלגו בה אמראי בגמי' למר לאatoi' טמא בחולין ולמר לאatoi' כותי או מומר עכ"ל עין בראש יוסף ובלב אריה שתמהה על רש"י ז"ל מאחר דנחתה להביא האוקימיות מה השםיט הני תרתי לישני דרבינא, עי"ש שנחקרו בה, ולפענ"ד הי' נראה דהנה הא צrisk לרש"י ז"ל להקדמים לנו דהכל ATI לatoi' הוא משום דגבג'י' שkil וטרי אי' האי הכל לכתהלה הוא או דיעבד דוקא ואי' לאו דהכל לatoi' אתizia חדיש, אייך מצינו אומר הכל שוחטין בדיעד דא"כ מאן לשוחט לכתהלה, ולכן באמות פירש"י ז"ל لكمן ג"כ בד"ה וכל הכל ז"ל: וה'ק "הכל תורת שחיטה נהגת בהן שאמ שוחטו אותן הפסולים דמתביב תהי' שחיטתן כשרה" עכ"ל וכן מקדים לנו רש"י ז"ל מיד דהאי הכל עכ"ב ATI לרובי' איזה שוחט שיש למגנס עליון, ומזה נבין איך הגמי' ריצה לפרש הכל שוחטין בדיעד מושום דקאי אהאי שוחט שמרבין, ולפ"ז נאמר דרש"י ז"ל נקט בדקdock רק אותו הג' אוקימיות דאייכא לפרש אליבי'ו הכל גם בדיעד משא"כ הני תרתי לישני דרבינא א"א לפרש רק כפי המסקנא דהכל דחכא לכתהלה הוא, ונחיז' הני אוקימיות כסדרון דרב' ע"ד מוקרי רישא בטמא בחולין אם נפרשנה שהיא בדיעד נוקמי בסכך קצהה וכאשר אפרש בהז' لكمן בס"ד בד"ה אמר רב' ע"י'ש, ולמ"ד בכוותי או מומר נמי יש לאוקמי בדיעד בחותק כזית בשר בכוותי ובבדיקת סכך במוור ובכולו אייכא ריבותא דשחיטה כשרה ושפיר דמי' לפרש בדיעד כמוון, משא"כ לתרתי לישני דרבינא דדיעד הינו צrisk לבודקו או לשאלו מה אתה לאשמעין בה להתריא דהא פשיטה דאם יודע הלכות שחיטה שמותר לאכול משחיטתו ואי' דלא צrisk להיות מוחזק זה אפי' לכתהלה לא צrisk לרבינא, ולהליך בין לכתהלה ודיעבד לענן מומחה או מוחזק לומר דבדיעד סמכין ארוב זה א"א לפי שיטת רש"י ותוס' כאשר נאריך בהז' בא"ה בסוף הסוגי' דכולו כרבינא לא אמרו עי"ש, ולא עוד אלא אז אין זה האוקימיות המוזכרת בגמו' וכן שפיר עביד רש"י ז"ל שהשטייט

אולם אחר העיון אני רואה כי לא עלה על דעת התוס' לומר כן ובפרט אם ה' כוונתם לכטוס בפרצה דוחקה כזו להחמיר בגודלינו מומחה יותר מבהיר'ק נגד הסברה החיצונה ה' מפרשים את זאת בפירוש ולא ה' סומכין בכךן זה על המבחן עצמו, אבל כוונתם פשוטה דהנה לאותן האוקימיות שמת叙述ים האי „וכולן" דקאי אטמא במקדשין או איאין מומחין ואין מוחזקים הרבותא דמותניתן חומרא הוא ולא קולא דודאי פשיטה היאadam אחרים רואין ומיעידין שלא נגע ושות שפיר דמהני לטהר ולהתיר דלא גרע מכל עדות שבתורה דע"א נאמנו באיסורין ומה לי הוא או אחר הרואה את המשעה אלא ודאי הרבותא לחומרא דצרכין אחרים רואין ולא סגי בלא"ה בליטת קמן ולא סמכין לומר דודאי נזיר מליגע או דספק טומאה ברה"ר טהרו ולרבינא דלא סמכין ארוב מצוין אצל שחיטה אבל לעני חשי"ק הוא להיפך הרבותא לכולא דASHMEINUN דלא בעין כוונה לשחיטה ולאפוקי מחכמים דר"ג דבעי כוונה כדלקמן יב ע"ב, אבל הא דבעין אחרים רואין ליכא שום רבota מאחר דכבר קתני ברישא שמא יקללו את שחיתתן וממילא ידעין דבלא אחרים הוה עכ"פ ככל ספק בשחיטה דלהחמיר, ולפ"ז אי וכולן קאי רק רק אחשוי'ק לחוד מוכח שפיר דין מושרין להם לכתלה לשחיטה באחרים רואין דאל"כ ומה נקט בדיעד דוקא ולא לכתלה כיון דעיקר הרבותא השရויאת היל"ל רבota יouter דאפילו לכתלה, משא"כ اي וכולן קאי נמי אטמא ואינו מומחין ומוחזקים הרבותא הוא לחומרא דצרך אחרים רואין ואיכא למימור שפיר לדכתלה נמי שחיטן באחרים רואין והא נקט בדיעד לאשמעין דאפיי בדיעד צרך אחרים רואין בליטת קמן ולא סמכין ארוב ודוו"ק כי הוא ברור כsmith ופלא על הגאנים זל' שלא נחתו לעומק הפשט זהה.

בטור סי' א' פסק דקTON מומחה ויודע לאמן את ידיו אם שחת בין עצמו כשר בדיעד, ותמהו עליו הא אין לקטן שום נאמנות, ותירץ הפלתי זיל דلغבי מומחה לא בעין הגדרתו דהא מצא תרגנולת שחיטה בשוק ג"כ כשרה וכן מומר שחסט עג"ז שאין לו נאמנות משות דכיון דמומחה הוא ודאי שחט שפיר ולא חיישין לקלול שאירע לו והג' בקטן שהוא מומחה ויודע לאמן את ידיו, עכטד"ק, ופלא גדול בעניין איך דימה הגאון זצ"ל בדברים שאין דומים ורוחקים זמי' כרוחק מארח ממערב, דודאי גדול בר דעת שרצו לשחיטה בהגאון אין קלול יוצא מתי' מן הסתם אבל קטן הגם שיודיע לשחיטה הגונה כיון שאין לו דעת שלימה בגין למאן דלא רצח עתה לקלול בידים כדרבן של קטנים לחבל ולהחשתית, צע"ג, ומכח זה נולד לי קושי' על הא דדייק בגמ' שמא קלולו לא כתני אלא שמא יקללו, והוא שפיר נקט שמא קלולו כדי לכלול גם האי דינה של קטן אומן ומומחה שהוא ג"כ פסול לשחיטה מפני שהוא מועד לקלול אשר ע"ז מורה לשון לכתלה ממש' התוס' ד"ה התם בדקתני טעמא על הכל מערכין וכן רשי' זיל לקטן על יקלולו, כתוב דמועדדים הם לנבל בידים וא"כ טובא אתה לאשמעין במה נקט לשון לכתלה, ואח"כ מצאתי שכונתי בקושי' זו להגאון יריונות שלמה בבית יד שלו ה"יא, ומה שתירץ שם הוא דוחק, ומה שנלעפנע' הוא עפ"ז מה שכתבו בחינה וצע"ג.

שנבדקנו בכוונותם, ולפענ"ד הכוונה דנסים כהנות אינם פסולות לעובדה מטעם זרות אלא מושם שהמה נקבות ולא זרים כי כהנות אוכלות בתרומה ופטורות פטר רחמן מבכורה הר' דaina זרה ושם במשנה מנה כל מי פסולם לעובדה שהמה כשרים לשחיטה ומהנה זרים ישראליים ונשים כהנות וטמאים ונקט עבדים מושם איןך או ג"כ עבד של כהן דאוכל בתרומה והוא זר, כנ"ל בכוונות התוס' .

אבל אני תמהה עפ"י תוס' חגינה י"ז ע"ב ד"ה וסמך שהקשו דלמה לא נמעט נשים מהקיים דושחת וסמך דכמו שאין סמכות כך אין שחיתות, ותירצ' דמרビין דנסים שחחות בקדשים בפ' כה"פ, ועל תירוצים זה תמהני דלא מצין שום ריבוי פרטני לנשים רק ושות והקריבו בני אהרן כתיב מלמד שמקבלה ואילך מצות כהונה אבל השחיטה כשרה בזר וכיון דידיין דלא עובדה הוא ממילא אמרין דכל הפסולין לעובדה כמו נשים ועבדים נמי כשרים לשחיטה וא"כ באמת עדין קושי' התוס' במקומה עמדת דעתם נשים משחיתת קדשים מהקיים דושחת וסמך, אבל ה' איך שיהי' מה דנדחקו התוס' כאן למה לי' למיתני' נשים בהדי הנך פסולים הוא פלא גדול הלא איצטריך טובא לאשמעין לאפוקי מקושי' התוס' חגינה הנ"ל וצע"ג.

ובגוף קושי' התוס' חגינה הנ"ל נראה לי לתרצ' עפ"י התוס' קידושין ל"ז ע"א ד"ה קובלות והזאות שהקשו ומה לי מיעוטה דבini ישראל ולא בנות ישראל דנסים אינן בסמיכה תיופוק לי' דהוה מ"ע שהז"ג דנסים פטורות, ות"י איצטריך כי היכי דלא נקי שסמכה לשחיטה ולומר דסמכה נהגת בנשים כמו שחיטה שמרבייןמושחת שחחיטה כשרה בנשים עכ"ל והנה כאן יפה כתבו דיאתרבאי נשים מושחת דניהו דליך רבוי פרט עלייהם אבל כיון דמילא איתרבי הוה מה מצין למידרש היקשא מסמיכה לשחיטה ולהייב בסמיכה שהוא מומחה ולא להיפך להוציא נשים משחיתת כי היכי דאין בסמיכה, - ועיין תוס' ב"ק ג' ע"א ד"ה דומי' דרגל דלעלום הקום ועשה הוא החומרא, עי"ש, וא"כ כיון דיש לנו מיעוטה דבנ"י דלא נדרוש היקשא דסמכה לשחיטה להייב נשים עכ"ב דנסים שחחות, ואין להקשות דעתה שידיעין ממיועטה דבנ"י שאין נשים סמכות נדרוש להפק דנסים אינן שחחות, זה לא נמי דא"כ לכתוב קרא מיעוטה דבנ"י לשחיטה ולא בסמיכה, גם יש לדורך דרך ולומר עפ"י מה שכתב הריטב"א בסוגי' דמ"ע שהז"ג דלעלום אין לדרש נגד הכלל אם יש לדרש להפק, וא"כ ליל בני ישראל למעט נשים מסמיכה כי היכי דלא נדרוש היקשא לשחיטה לחיבם דהא ודאי נדרוש להפק להוציא נשים משחיתת כי היכי דלא נדרוש נגד הכלל דמ"ע שהז"ג נשים פטורות אלא ודאי דנסים בכל שחיטה מ"מ لكن איצטריך ב"י בסמיכה למיעוטי נשים, וזה בגין מה שכתבו התוס' קידושין ל"ז ע"ב ד"ה ט"ז ט"ז מיחג המצות עי"ש ואיפלו לפי הבנת הפ"י זיל שם בכוונות התוס' עי"ש גם כאן ניחא דהא איכה ושחת דכלול גם נשים, ואולי כוונו התוס' חגינה לזה بما שכתבו דיאתרא ריבוי לנשים בפ' כה"פ וכוונותם דושחת ובני ישראל דכתוב בסמיכה הוה ריבוי בפירוש לנשים, ודוו"ק, אבל עכ"פ דברי התוס' כאן לא נתיעשו איך העלימו עין מנה שכתבו בחינה וצע"ג.

תוס' ד"ה שמא יקללו בגמ' דיק וכוי' וליכא למימר דידיעד נקט מושום טמא במקדשין או אינו מומחין אבל חשי'ז איפלו לכתלה שחיטין באחרים רואין עכ"ל בכתלה עליה במחשבה לפני דוכנות התוס' להחמיר יותר בגודל אינו מומחה מחשש'יו מושום דבגדול אפשר דלא ידקדו הרואין כ"כ שכן אין ליתן לו לכתלה לשחיטות משא"כ בחשי' מסתמא ידקדו יותר ומצתאי פ' זיה בפלטי סי' א' וכן בהגחות ק"ז רע"א זיל לע"ז ואע"ג שיש קצר סתירה זהה מותוס' לקטן ד"ה דליך קמן עיין בפלטי זיל מה שכתב זה,

וזה נכון. ויתר נראה לי מכאן ראי' לשיטת הטו"ז בס"א סק"ז דברי לי מהני אפי' בסכין קצחה ומש"כ התוס' דרוב פעמים אינו יכול ליאמר אסcin קצחה קαι דלא מסתבר כלל לומר דבסcin ארוכה אינו יכול ליאמר, ולכן בטמא בחולין שחתט בסcin ארוכה אין צrisk שאללה כלל דתלען דלא נגע ובמוקדשין לא ישחות אפלו בסcin ארוכה דשמא גען ויפסול את הקדשים דהוא איסור תורה ואם שחתט בסcin אפלו בקצרה סגי בברוי וצrisk הברי אפלו בסcin ארוכה כאשר אבאר, אלא דבליטה קמן לצrisk אחרים רואין אפשר דלא צrisk רק בשחת בסcin קצחה דבלאה' הוה לי' ספק טומאה ברה"ר או דקשי' לי' תרתוי דיעבד ליל עי"ש ועי"פ דבריהם שם הוקשו הכא המקשן שם ע"פ המסקנה דהכא דידע דaicא נמי הכל דיעבד אלא דקשי' לי' מה לא מתרץ ר' יהודה שם כרש"י הכא דמשום וספג את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפ"י פירש"י ז"ל התם דקשי' הש"ס שם כמו הכא דחכל לכתבה ולא שאמם דישאי דיעבד כמו שמקשה הכא על משנתנו לק"מ קושי התוס' דלפירש"י ז"ל מתרץ ר' יהודה הכל מתפיסין בגמי דaicא הכל דיעבד ממשקנא דהכא, ואילך תרתוי דיעבד זאת לא חש להקשות ולתרץ ורש"י ז"ל מתרץ הכא דמשום וספג את הארבעים נקט, אבל לא קשה לרשות ז"ל מה לא מתרץ התם דדריך התנאים הוא זה כמו שפרש"י ז"ל, הכא בתירוץ הגם' דהתם דקנתני טעמא דהתרצן דההט רצח לתרץ ממשקנא דהכא דaicא הכל דיעבד מילא לא צrisk לומר דדריך התנאים הוא זה, ורש"י ז"ל החוץ לתירוץ זה רק לפי הס"ד דהשתא לכל הכל לכתבה ובמסקנה גם רשי' השמיט סברא זו מאחר דמסקין דaicא הכל דיעבדתו ליל האי סברא ומישוב קושי' המהרש"ל כאן ודוד"ק.

ע"ב גמר' אמר רביה בעי' וכי קתני הכל שוחטין אפלו טמא בחולין וכוי הנה הא דשותל לכתבה ולא קשישין שמא גען ויטמא הבשר וגס מותר לאכלו בתרות חולין שנעשה על טורת הקודש ביל' לשאלו אם נגע או לא משום דהא טומאה אינו אלא מדרבנן כמש"כ רשי' ז"ל כאן וכמו שמבוואר בוימא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אפי' ברה"י להקל כמו שפסק הרמב"ם ז"ל ריש פט"ו מabortה הטומאה והוא ממשנה טהרות עי"ש, ולפי האמור מאי אני תמה על הראי' בד"ה שם גמ' אילימה שכטב דלפי האמת בליטת קמן גם בחולין שנעשה על טורת הקודש צrisk אחרים רואין אותן משום דספק טומאה ברה"י טמא, איך נעלם מעני הנגנו ז"ל גמ' ורmb"ם הנ"ל, אולם לפי מה שכתבו התוס' בד"ה דליתא דרוב פעמים אינו יכול להזהר מליגע הי' דינו אמת אלא דקשה לפי דעת התוס' איך שוחט לכתבה כיון דרוב פעמים נגע וצrisk לומר דלטמא חוליןlica איסור כלל אפיקו בחשונטה"ק וכמש"כ בתוס' ד"ה טמא בחולין דזוקא בפיורות דשיק בזו תרומה איכא איסור לגרום טומאה אבל לא בשר, אלא דוגם זה עדיין לא סגי דא"כ עדיין קושי' הגמי' במקומה עומדת טמא בחולין מי למירא דלמה לא ישחות לכתבה דלא איכפת לנו אם יטמא, ואיך מותר לאכלו ביל' שאלו זו היתה לא פ"י דברי הראי' ו גם לפ"י דעת התוס' דרוב פעמים אינו יכול ליאמר מליגע וצrisk באמת ברוי לי או אחרים רואין, ואיך דרא גופה קמ"ל דבבשר לכא איסור לגרום טומאה למה לא משני הש"ס כן על הקושי' דלטמא למימרא, אלא עכ"ז דאין זה תירוץ דמה עני זה לשחיטה ולא שיק למס' ז.

ע"ש הכא עיקר והטם אידי' דתנאה שאר פסולים תנא נמי טמא במוקדים,ראיini מקשין דלפי תירוץ זה איך נפרש שם המשנה דנקטה לשון דיעבד דמשני הש"ס דמשום טמאים נקט לשון דיעבד ואיך יתכן דנקטה לשון דיעבד שעיניו מודוקדק על שאר פסולים משום טמאים אשר נשנה רק אידי' דהני פסולים, והנראה להענד' דהתם אין הכוונה כמו בכל מקום דאידי' חדא נקט אידי' לשון שעיניו מודוקדק אלא הכוונה דהאי טמאים דקנתני קאי אכל הני פסולים זרים נשים ועבדים שהמה טמאים ג"כ שחתיטון כשרה בדיעבד וכיון שמיירי בכלל טמאים מודוקדק והטב לשון דיעבד, ומישוב זה ג"כ קושי' התוס' אהיל' א"י דלעיל דלא משני דמשום נשים נקט לשון דיעבד דתנאי קודם לטמאים והיינו משום טמאים הוא תירוץ יותר מרוחם מבוון, ולהחci נקט טמאים לבסוף דקאי אכל הני שמנא שם טמאים ודוד"ק.

רש"י ד"ה דיעבד נמי לא שמא ישחו כלומר שהוא עכ"ל, הא

לו דעת ובוודאי אינו חשש אלףוני עור ולא עדיף מכוכתי ולכון שפיר כאמור דעדיין האי לשון לכתבה שמורה קלוקול בידים מיותר, ודעת הטור דקתן המוחזק אצלנו בעל נאמנות כמו שסבירין עלי' להביא עי' בשער ממקולין אפיקו ברוב טבחי עכו"ם ה"ה בשחיטה בין לבין עצמו כשהוא מומחה ורגיל, - ולא חיישין שלא ידקק בשחיטה או שיקלקל בידים ודוק היבט.

תוס' ד"ה התם דקנתני טעמא פי' בקונטרס וכו' ועוד וכו' והוא לי' לשוני' דתנאי לי' משום וספג את הארבעים עכ"ל התוס', הקשו קושי' האחורה הללו לשיטוטם שם בראש תמורה דמפרשים קושי' המקשן שם ע"פ המסקנה דהכא דידע דaicא נמי הכל דיעבד אלא דקשי' לי' מה לא מתרץ ר' יהודה שם כרש"י הכא דמשום וספג את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפ"י פירש"י ז"ל התם דקשי' הש"ס שם כמו הכא דחכל לכתבה ולא שאמם דישאי דיעבד כמו שמקשה הכא על משנתנו לק"מ קושי התוס' דלפירש"י ז"ל מתרץ ר' יהודה הכל מתפיסין בגמי דaicא הכל דיעבד ממשקנא דהכא, ואילך תרתוי דיעבד זאת לא חש להקשות ולתרץ ורש"י ז"ל מתרץ הכא דמשום וספג את הארבעים נקט, אבל לא קשה לרשות ז"ל מה לא מתרץ התם דדריך התנאים הוא זה כמו שפרש"י ז"ל, הכא בתירוץ הגם' דהתם דקנתני טעמא דהתרצן דההט רצח לתרץ ממשקנא דהכא דaicא הכל דיעבד מילא לא צrisk לומר דדריך התנאים הוא זה, ורש"י ז"ל החוץ לתירוץ זה רק לפי הס"ד דהשתא לכל הכל לכתבה ובמסקנה גם רשי' השמיט סברא זו מאחר דמסקין דaicא הכל דיעבדתו ליל האי סברא ומישוב קושי' המהרש"ל כאן ודוד"ק.

ע"ב גמר' אמר רביה בעי' וכי קתני הכל שוחטין אפלו טמא בחולין וכוי הנה הא דשותל לכתבה ולא קשישין שמא גען ויטמא הבשר וגס מותר לאכלו בתרות חולין שנעשה על טורת הקודש ביל' לשאלו אם נגע או לא משום דהא טומאה אינו אלא מדרבנן כמש"כ רשי' ז"ל כאן וכמו שמבוואר בוימא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אפי' ברה"י להקל כמו שפסק הרמב"ם ז"ל ריש פט"ו מabortה הטומאה והוא ממשנה טהרות עי"ש, ולפי האמור מאי אני תמה על הראי' בד"ה שם גמ' אילימה שכטב דלפי האמת בליטת קמן גם בחולין שנעשה על טורת הקודש צrisk אחרים רואין אותן משום דספק טומאה ברה"י טמא, איך נעלם מעני הנגנו ז"ל גמ' ורmb"ם הנ"ל, אולם לפי מה שכתבו התוס' בד"ה דליתא דרוב פעמים אינו יכול להזהר מליגע הי' דינו אמת אלא דקשה לפי דעת התוס' איך שוחט לכתבה כיון דרוב פעמים נגע וצrisk לומר דלטמא חוליןlica איסור כלל אפיקו בחשונטה"ק וכמש"כ בתוס' ד"ה טמא בחולין דזוקא בפיורות דשיק בזו תרומה איכא איסור לגרום טומאה אבל לא בשר, אלא דוגם זה עדיין לא סגי דא"כ עדיין קושי' הגמי' במקומה עומדת טמא בחולין מי למירא דלמה לא ישחות לכתבה דלא איכפת לנו אם יטמא, ואיך מותר לאכלו ביל' שאלו זו היתה לא פ"י דברי הראי' ו גם לפ"י דעת התוס' דרוב פעמים אינו יכול ליאמר מליגע וצrisk באמת ברוי לי או אחרים רואין, ואיך דרא גופה קמ"ל דבבשר לכא איסור לגרום טומאה מה לא משני הש"ס כן על הקושי' דלטמא למימרא, אלא עכ"ז דאין זה תירוץ דמה עני זה לשחיטה ולא שיק למס' ז.

שוב נתישבת לקיים דברי הראי' דניחו דבטומאה דרבנן גם ברה"י ספקא להקל מ"מ ס"ל דשאני הכא דלענין לידונו לטמא לטמא תרומה וקדשים דאוריתא הואה ומוחזקין בשער זה להטמא ודאי כשר שפק טומאה ברה"י א"כ גם לאכלו למי שאוכל חולין בטורה נמי אסור דהא משום שפק תרומה נגעה בה ואיך נתיר אותו לאכלו אז יאכלנו עם תרומה ויטמאנה טומאה דאוריתא,

מהני ההכשר, וגם לפי דרכנו זה מושב מה שלא העמידו קשייתם על חולין שנעשה על תורה הקודש דשם אכן הקשר דם חולין שהוא אדו"תא מילא דמקבלת המפרכשת טו"א הגם שהוא דרבנן ודוק.

גמר' הכא עיקר והtems אידי' דקתי נאר פסולים תנא נמי טמא במוקדים וכותב המהרש"א ז"ל במה"ב דלהיא תירוץ צ"ל ע"כ כללות א"י דנשים לא ישחטו לכתהלה ונקט התם לשון דיעבד משום נשים ולא משום טמאים דהא הכא עיקר והtems לא נקט טמאים אלא אידי' שאר פסולים ואיך יתכן דבשביל הא אידי' שנייה נימוקו וטעמו מלכתהלה אדי' עבד אלא ודאי כללות א"י ונקט דיעבד משום נשים, ואני תמה לא"ז אָמַן הכא עיקר דכלוא פרken בתורת שחיטה איררי בין חולין ובין קדשים איך העלים התנה מאתנו עיקר הדין דפ' כל הפסולים ذור שוחט בקדשים ותנה רך טמא, אבל הנראה לפענ"ד דאה"ע לפי תירוץ זה דהכא עיקר אנו מפרשין הרישא דהכל שוחטין בקדשים נמי ומרבין בי כל הני פסולים דפ' כה"פ ובלבד שלא יהי טמאים אבל אם הם גנעתי שוחטנו כשרה והוא דמוקיב בחשעטה"ק והוא משום דאייל לפני האב"א דהתס עיקר, דבלא"ה הרי כתבנו לקמן בתוס' ד"ה חשעטה"ק יגע וסביר חשעטה"ק בקדשים דמי אלא מצין למימר הטעקה שלא יגע וסביר חשעטה"ק להחלה סכךין ארוכה ואמר בריה לי שלא טמאים לא ישחטו ואם שחטו בסכךין ארוכה ואמר בריה לי שלא גנעתי שוחטנו כשרה והוא דמוקיב בחשעטה"ק והוא משום דאייל מנתניתן ליל' וצ"ל כלות א"י בנשים לכתהלה לא אפילו בחולין גרידא ולא נתרבו בהכל שוחטין ומילא דלא מצין לרבות נשים גם בשחיתתן כשרה דהאי שחיתתן כשרה לא קאי אני שוחטין דנתרבו לכתהלה דלשנה דשחיתן הכי ממש, ושאני טמאים דמצוי איכלן דורות יוכלים להיות או טמאים או טהורים כי הטומאה אינה עצומות אלא סיבה מקרית והוה כמו מומחין או מוחזקין דומוקמין לקמן רישא במומחין או מוחזקין וסיפא בלא שחט, לפניו או לא יעדין אי מומחאה הוה כמו כן מצין לאוקמי רישא בטהורים וסיפא בטמאים והכי קתני הכל שוחטין כשהן טהורים אבל לא כשהן טמאים ובודיעבד שוחטו כשהן טמאים שחיתתן כשרה, אבל רישא באנשים וסיפא בנשים א"א לאוקמי משום לשנה דשחיתתן, ולכן נשנה דכל הפסולים משום נשים דלא נתרבו הכא וכמוש"כ המהרש"א ז"ל זdock.

צ"ג ג' ע"א רשי"ד"ה ואפילו כותמי מוסרין לו בהמה לכתהלה לשוחט דמצוות שהחיזקו בה היא וכו' עכ"ל כתוב הראי" ז"ל דוציא להזה אע"ג דעתך על גביו הוא משום דאי לאו דחיזקו במצוות שחיטה הול' כמו מומר להכuis דלאו בר זביחה כמו ש' התוס' לקמן דף ד' ע"ב ד"ה אלא מומר, ותמהני איך מדמה מומר להכuis לכוטי דל"ל תורה שב"ע פ' דזה לא מקרי להכuis כיון שאינו מחזיק בה כלל, ועוד דאי הוה דינו להכuis א"כ מה אני לנו בימה שמחזיק במצוות שחיטה הא ס"כ א"ס דמומר להכuis אפי' והוה מומר להכuis לשאר עבירות וקיי"ל דמומר להכuis אפי' לד"א דינו עכו"ם כמש"כ התוס' גנ"ל וכן פסק המחבר בס"א ע"ה, ובר מן דין געלמו ממנה דברי רשי" עצמו ג' ע"ב ד"ה חוץ מהשוו"ק שכותב שם בסוף וז"ל: אבל להכuis אפילו נמצאת סכינויפה לא דמועד לנבל בידים עכ"ל מזה מוכח דס"ל לרשי' דמומר להכuis הוי בר זביחה דאל"כ לא ה' לו לכתוב משום דמועד לנבל בידים אלא דאיינו בר זביחה, ובאמת הביא הרמא"ב בשם ב"י שהכריח משלו הראי"ש דמי שאינו חושש בשחיטה ואכל נבלות ללא תיאבון ע"פ שאינו עושה להכuis אפיו כמומר להכuis, ועיין

dale'a פירשי ז"ל כן במתני' על שם יקלקל דר"ל שמא קלקלו אלא נקט יקלקלו וכוי' משום דבמתני' אינו מוכחה דהאי חוץ אדי' עבד קאי דשנא אהכל שוחטין קאי וכדמורתך لكمן דף י"ב ע"ב דאפילו באחרים רואים אותם אין מושרין להם לכתהלה אבל כאן דאמור בפירוש אפילו דיעבד נמי לא הוצרך רשי" ז' לתקון לשון לכתהלה דנקט, ותדע שכן הוא דלא על חנם צין רשי" ז' דבורי על "דיעבד נמי לא שמא ישחו" ולא סג'י לי לציין רק על תיבת "שמא ישחו" ודוק.

תוס' דה ובמקדשין לא ישחוט שמא יגע בבשר, ע"ג אמרין لكمן מפרקסת ה"ה חי' וכוי' מה שלא הקדימו קשייתם על חשעטה"ק ולא עוד אלא דגס תירוצים שמא יגע אחר הפירכוכס לא מספיק על חולין דא"כ מה מהני סכין ארוכה, נראה לפענ"ד דלא כוא' יש לתרצ' קשי' התוס' דהחשש שמא יגע בסימנים שכן דרך להعبر ידו על החתק לראות אם נשחטו סראו' וסימנים הנהו כמנחא בדיקולא כדלקמן ל"ב ע"ב אפילו מען דל"ל הא דר"ל שם דשחט הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה בשני סימנים מודה ועכ"פ בסימנים עצמים לכ"ע המה כמנח בדיקולי עיין בו"ד סי' כ"ז, ועיין מה שכתבתי בה בסוגי' דהתס ודו"ק) וכן הראה לי חד מתלמידי שבספר יעב"ץ על מס' חולין באמת מתרץ קשי' התוס' כן, אולם לפי מה שכתבتو התוס' בדיבור הסמוך בתירוץ השני דמיירishi שהעבירה בנהר וудין משקה טופח עלי' א"א לתרץ כנ"ל דאייך יוכשרו הבני מעיים שהמה אברים המודולדלים ע"י הקשר של בהמה דלקמן בעור ורוטב דף קכ"ז ע"ב פליגו בה אי בהמה נעשית יד לאבר ואפילו למ"ד דנעשית יד לאבר בהמה בח' מסיק בתיקו ולכך בחולין לא מצי מקשו למה לי סכךין ארוכה כיון דפרקסת דהא אפשר לומר דחוושין שמא יגע בסימנים שהמה אברים המודולדלים ואי משום הקשר הלא דם חולין מכשיר משא"כ בקדשים צריך לומר שהעבירה בנהר הרי ליאכ הקשר על הסימנים ולכך שפיר קשה הרוי מפרקסת חי', ומושב זה גס קשי' האחרונים דלפי תירוץ התוס' שמא יגע אחר הפירכוכס מה מקשה'ai טמא דאטמי במאדי דקושי' הגמ' קאי על חולין דאי' הקשר דם ולא צריך לחשש שמא יגע אחר הפירכוכס וכן מושבים שאר דקדוקים וגם קשי' התוס' ד"ה כגון דבדק קромית של קנעה מבון.

אמנס בעיקר קשייתם הרבהה לתמונה הל"א היכי לא ידעו התוס' שני שהוא שונה מחלוקתם של מה שמא את אוכלין הלא הא דפרקסת היא חי' לא יעדין אלא מאותו המשנה דעור ורוטב כמוש"כ התוס' בעצם לקמן דף ל' ע"א והנתן ד"ה התייחס וקשי' ז' באמות צריכה נגר ובר נגר דיפרקיini, ולול' דברי לעיל התייחס אמור דקושי' ז' ושני תירוצים שתירצו מושולבים הם בשני טענים שכתבتو התוס' בדיבור הסמוך לענין הקשר או תיבת הקודש מכשרתו או שהעבירה בנהר, ונאמר דההטוס' אכן סברו כדעת הרמב"ם ז"ל דחיבת הקודש אינה מכשרתו אלא מדרבן ולפי מה שהוכח היל"א בהעור ורוטב הא דפרקסת מטמאת טומאת אוכלין נמי רק מדרבנן לא מסתבר לומר ומי' דחיבת הקודש אינה כמוש"כ התוס' דההטוס' מצלת מכל טומאה ולפ"ז הי' סברת התוס' דתרטין מדרבן לא מסתבר לומר וכיון דחיבת הקודש עצמה מדרבנן צריכין עכ"פ הקשר דאויריתא והכא הקשר דחיבת הקודש אינה אלא דרבנן וע"ז תירוץ דחיישין שמא יגע אחר הפירכוכס אבל בא"ע שכתבו דמטמאה טו"א כמשנה דעור ורוטב סובבים דבריהם לפמש"כ בדה"ק דמיירishi שהעבירה בנהר דחווה הקשר תורה, וניהם לפ"ז ג' כמה להעמיד במציאות שהעבירה בנהר כיון דאי' הקשר דחיבת הקודש אשר אין בה פלוגת', אבל לפ' האמור ניחא כדי' שלא נצטרך לומר דהחשש הוא שיגע אחר הפירכוכס, וכן לפ' התירוץ שיגע אחר הפירכוכס בלא"ה אין לומר שהעבירה בנהר וудין משקה טופח עלי' וכל זמן הפירכוכס דחווה חי' לפי סברת התוס' ודאי לא

באחרים רואין אותו אע"פ שבא זו מيري באין אחרים רואין, וא"כ לפיה אוקימטה של אבי הוה פלטינן מהאי דוחק אם הינו מפרשים דוחץ מחשו"ק קאי אלכתלה ובעומד על גביו וספר קאמר שמא יקללו זהה יי' ממש דינו של רבא, וכן לתרץ את כתוב רשי"ז'ל דהא אדייעבד קיימין" ור"ל דנחו דהה יותר מרווח לפרש האי חוץ מחשו"ק ארישא דהכל שוחטין מ"מ כיוון אדייעבד דסיפא דשחיטון בשרה קיימין מפרשין האי חוץ נמי אדייעבד אע"ג צרכין לסביר הדוחק בתיבותו שמא יקללו שימושינו באחרים רואין אותם אשר לא מيري מזה השטא, ותמהני על הראי"ז שהרגיש מופרדים.

בדברי רשי"ז אלו ולא נחתית לדבר פשוט כזה, ודוד"ק.

תוס' ד"ה המニア כתני דיעבד לאו לשוני אליבא דאבי קatoi וכי אי נמי כל זמן שיכול לתקן ע"י חותך צית בשר וננות לו יש לו לתקן אבל אי ליתא קמן שרי עכ"ל מכאן מוכח דהתוס' חולקים על שיטת הגאנונים המובהה لكمן בראי"ש דהיכי דבדייעבד מותר אלא תיקו שרי לכתלה על סמק שיעשה אח"כadam סברו כשיטת הגאנונים איך מוקי אבי הכל שוחטין בעומד על גביו הא גם בלא עומד על גביו יצא וכנס שרי לכתלה על סמק שיהי חותך צית בשר כיון דבדייעבד בל"ה שרי, וזה לזכור דכיון צרך תיקו גביו דוקא שיהי מותר לכתלה בלי תיקו, זה אינו דעין لكمן ברא"י בשיטת הגאנונים ד"ה השיטה הב' דאי לאוקמי הכל מומחין שוחטין לכתלה ובאי מומחין וליתא לפניו דיעבד שר דאייך יאמר דהכל מומחין דוקא שוחטין לכתלה דהה גם באין יודען שהוא מומחה שוחט לכתלה על סמק שיבדקנו עי"ש וא"כ ה"הanca איך אמר דוקא בעומד על גביו שוחט לכתלה וביצא וכנס לא יהא גם ביצא וכנס מציח שיתן לו צית בשר, ובראי"ז איכה עירובוב דברים עי"ש ודוד"ק.

ע"ב גמר' רבينا אמר הכי כתני הכל מומחין שוחטין אע"פ שאינם מומחין וכו' ל"א הכל מומזקים שוחטין אע"פ שאינם מומחין וכו', ותמייה לי איך סובר רבינה לחלק בין מומחין למומזקין מהיפוך להיפוך דבלשנה קמא סובר דלענין מומחין לא סמכין ארוב אפיילו בדיעבד ועלינו מומזקין אפיילו לכתלה ובאיתא קמן איון צרך לשאלו ובלב' מהף סברתו דעלילופי אפי' בדיעבד חיישין ובמומחין אפי' איתא קמן א"כ לבדו ולא ראיית מי שירגש בה. **ונלעפנ"ז** דהנה כאן נגד הרוב דמומחין ומומזקין אייכא חזקת אישור דאייה זבוחה וכבר הקשה הראי"ש لكمן דף ט' ובתה"ב ה' שחייבת דנאמר סמק מיעוט אל החזקה, ותירצ'ו דהאי רוב עדיף מסתס רוב או משום דהוה רובא דרובא הוות כודאי ולא ומומזק נמי מצ' שחתט שפיר, והנה רובא דרובא הוות כודאי ולא מגערע ליל' אפיילו אלף חזקות שכגדוד דמה איכפת לנו החזקה כיון דידעינן בודאי נשנתנה ונסתלקה החזקה אבל אם נאמר דהאי רוב הוות רק רוב פשוט ממילא דמגער לע' החזקה ומctrפה למייעוט להשותטו ספק ואסור אף בדיעבד, וא"כ רבינה הכי ס"ל דרוב דמומחין הוות רק רוב פשוט ורוב דמומזקים הוות רובא דרובא וממילא נשנתה הדין ע"י האי מעילו וגריעותא מהיפוך להיפוך דכיוון דמומזקין הוות רובא לא צרך שאליה כלל דהאי חזקת אישור אינו יכול לנרע רובא דרובא דהוה כודאי לעשותו ספק אבל מומחין דלא הוות רק רוב פשוט אפיילו בדיעבד לא מהני משום דסמוק מיעוטה לחזקה ובילשנא אחרינא סובר להיפוך לעניין מומזקין ומומחין וכל עצימות החילוק אינו אלא אי הוות רוב פשוט או רובא דרובא זהה נכון.

ויש לראות לפ"ז להנץ אמוראי דפליגי ארתי לישנא דרבينا לשיטת הגאנונים דעתו לחו' רוב מצוין אש"מ דוקא בדיעבד אבל לכתלה צריך לבדוק את השוחט וכן פסקינו להלכה בש"ע ריש ה' הרוי דפליגיש" ז'ל צרכין לדוחק דהאי שמא יקללו מרבה דין

בב"י שהר"ז ז'ל חולק ע"ז, וא"כ לפיה שיטה זו צ"ל ע"כ דאף בשאר עבירות מי שאינו חשש בה הוה כמושר להכuis דהה כל טומו של הראי"ש הוה משום דס"ל דאינו צריך לכיוון להכuis את קונו אלא כיוון דלא אשגח כלל במצבה זה הי' להכuis את קונו כויה עריבה כן דמ"ש וא"כ לכאי' צריך להבין לפי שיטה זו למה היא כויה בר זביחה, הלא כמה דברים שעב"פ שאינו חשש עליהם וכמו לפ"ע מבואר כאן, אלא ודאי כויה דאינו חשש מצד שאין לו תורה שעפ' אינו בכלל להכuis אפילו לדעת הראי"ש ולכן דברי הראי מופרדים.

ומה שנלעפנ"ז בכוונת רשי"ז'ל היא דהנה האי עומד ע"ג דנקט אבי נבי כויה לאו הינו אחרים רואין שבמשנה שם מيري בשחיתת חשו"ק דמודעין הון לקלקל ולכנ הרואה אותו צריך שיהא בקי ומומחה שידע ששתחו כהונג אבל גבי כויה, לא משום שאינו בקי Katain עליה אלא משום חדש אלפ"ע ולכן סגי שיהא מירתת ומיליא ישחות כהונג, והגע בעצמך דהה לרבע ביוצא ונכנס שפיר דמי זהה פשיטה דלא מהני בחשו"ק אלא ע"כ משום דmiratot ושהיט שפיר ומיליא מדרבא נשמע לאבי דלכון צרך עמד על גביו כדי שירא מירתת דהה לא פלגי אלא דלאבי ביוצא ונכנס לא מירתת כאשר כ"כ וצריך עמד על גביו ולרבא אף ביוצא ונכנס מירתת הביא ראייתנו ממתני' דאיון השומר צריך להיות יושב ומשמר והתמס ודאי לא הוא טעם אלא מושם דmiratot, זה ברור, עין תוס' لكمן ע"ב ד"ה בודק סכין, וכיוון שכן הוא ע"ג לא בעין שהוא מומחה ובקי וסגי שהחותי יחשוב שהוא מומחה ממיליא שפיר מירתת ושחת כהונג ע"פ שבאמת הע"ג אינו מומחה ולכן שינה אבי' לשונו ונקט ע"ג ולא אחרים רואין דאחרים ממשם שוחטים כי מום המדובר במתני', אבל ע"ג הינו סתם אדם אלא שהחותיסבירו שהוא מומחה וירתת מיני'.

והשתא דأتית להכא דהאי ע"ג אינו מומחה באמת א"כ יפה כתוב רשי"ז דשחיטה מצוה שהחזיקו בה הוי דאל"כ איך סמכין דשחיט שפיר אם אינו יודע ה' שחיטה דהה העומד ע"ג אינו בקי וזה נכון ברור ועיין עוד لكمן מהז.

ומה דלא פירש"ז דASHMUNIN דכותים גרי אמת הון ולאפוקי ממ"ד لكمן דלא מוקי כאבי' ורבא משום דכותים גרי אריות הון, ייל' משום דאיון לסייע דשחיטתו כשרה חיבור לדין דרישא וגם בלא"ה אין די זה דכותים גרי אמת הון שייך למ"ז וזה הכא דיני' שחיטה בעי לשוני' ודוד"ק היטב.

רש"י ד"ה חוץ מחשו"ק דאפיילו דיעבד נמי לא דהה אדייעבד קיימין עכ"ל ויש לדקדק למה לא פירש"ז'ל כן לעיל באוקימתה דרב"ע ובשאר אוקימיות דלקמן, ונראה לפענ"ז משום דבכל אידך אוקימיות א"א לפרש דחוץ מחשו"ק קאי אהכל שוחטין שהוא לכתלה ונאמור דחשו"ק לא ישחטו לכתלה אבל בדיעבד ש"ז וכשר דמהיכי תיתי נכשי שחייטו כיוון דקANTI דשما יקללו את שחייטון הרוי בדור דגס בדיעבד פסול אבל באוקימתא דאבי' דהכל שוחטין מيري בכוטי ועומד על גביו א"כ שפיר הוות מצין לפרש דחוץ מחשו"ק אלכתלה קאי שלא נמסר להם לכתלה לשחות אפיילו בעומד על גביו שמא יקללו את שחייטון דמודעים הם לקלקל כשיתות רש"י ז'ל בהא מימרא דרבא لكمן י"ב ע"ב אבל בדיעבד שחייטו כשרה ונוקמא כשהאי עמד על גביו הוות באמת מומחה וראיה השחיטה, וממילא הוות דעיןן דאיון דיני' דיני' לבני עצמן שחייטון אסורה דהוה ק"י מהאי דיני' דיני' מוסרין להם לכתלה בעומד על גביו, והינו מרווחין הרבה בפירוש זה לפי שיטת רש"י ז'ל כי התוס' לעיל בד"ה שמא יקללו בסוף דבריהם כתבו דלפי ר"ת ניחא דבאן אחרים רואין אותן עסוקינו הרוי דפליגיש" ז'ל צרכין לדוחק דהאי שמא יקללו מרבה דין

דעת לית לי' הא דברא דסמכין אמור לאותו דבר דלא שבק התיירא וס"ל דכיון דSSH ב' כהתיירא דמי' לי' ולכן מוקי הרישא בכוטי והסיפה במומר לשאר עבירה דלא SSH ב' ואתה לאפוקי מדר' מ"ס דSSH ל' דמומר לד"א הוה מומר לה' אלא לרבק קשי' למה לא מוקי רישא במומר כשמעת'י' וסיפה בכוטי ולא נctrך להקל בדוחזיך ולא כתיבא כנ"ל וע"ז משני דאה'ג ולדבריו דאבי קאמר אבל הוא בעצמו מוקי רישא במומר וסיפה בכוטי.

אמנם لكمן נайд מזה כי האמת איינו כן והדבר תלוי בשתי לשונות שבגמ' لكمן דף י"ז ומכאן חיל' לשיטת הרמב"ס זל' וכי ביאורנו ועשה אזן כאפרכס לשמעו עמוק עניין הלויה - דהנה כבר באורתי בפרטיה ולקמן במימרא דרבא דעת הרמב"ס בהא דבעי בדיקת סכך משום דמייטה לא טרח היינו שחזקתו איינו מטריח לבדוק בדיקת הריגשת אבשרה ואטופרא על פגימה הנרגשת שאינו אוגרת כי לבדיקה זו צריך יראת שמים לבודק בהבנת הלב וכן צריך להראות סכךיהם לחכם מפני כבודו של חכם ולא לעכב אבל חומראו ולפסול גם בדיעבד פגימה הנרגשת שאינה אוגרת אבל קודם לכן לא הייתה בדיקה זו אלא חומראו לכתלה וכן אמר ר' להראות סכךיהם לחכם מפני כבודו של חכם ולא לעכב אבל הרמב"ס פסק דהוא משום לתא לאיסורה ובחננס נתקשו האחרונים על הרמב"ס זה כאשר ביאורתי זאת במיקומו - ומעתה אם רבא עדין לא קיבל חומראו לפסול השחיטה ע"י פגימה הנרגשת שאינה אוגרת דינו דבמומר בודק סכךון ונוטן לו רק אלכתלה קאי אבל אם שחת בדיעבד מותר בלא"ה כי על פגימה האוגרת איינו חדש כמו שאינו חדש לשחיטה עצמה ועל מה חדש לעבור על פגימה הנרגשת לחוד מלחמת שאינו בודק בהבנת הלב ובמינותו יתרה אינה פוסלת את השחיטה א"כ לא מצרי רבא לאוקמי רק הסיפה דהכל שוחטין במומר דלא קטני ושחיטתן כשרה אבל הרישא דקטני ושחיטתן כשרה והוא ע"י שבודק סכךינו אחריו זה אינה דהרי בדיעבד כשר בלא שום בדיקה - ולשון ושחיטתן כשרה ע"י איזה תיקון ממש'כ הטו'ז - ועין ברא"י שהבאים כמה ריאות לסברת הטו'ז - אבל אם רבא קיבל חומראו ז לפסול השחיטה גם בדיעבד אז שפיר מוקי רישא במומר וmprsh שחיטתן כשרה ע"י שבודק סכךינו אחריו.

והנה لكمן דף י"ז ע"ב איתא א"ל רבינא לר' אש' אמר לי ר' סמא ב"ד"ר מרשיא משמק דאמרת לי' משמי' דרבא צרכיה בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא א"ל אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא אמרי' ממש'ם' דרבא לא אמר' - ומסתמא עיקר כהאי איכה דammeri כבכל הש"ס דלשון שני העיקר ולא עוד אלא דהכא ודאי כן הוא דהרי אין פסקינו להלכתא דבעינן גם אתלת רוחתא ואי רבא ור' אש' אמוראי בתראי ודכלא תלמודא לית להו אתלת רוחתא איך נקבע הלכתא דלא כוותחו וא"כ ר'א משמי' דנפשי' אמר האי דינא צריך בדיקת הריגשת ולעכבר דהאי צריכה לעכבר הוא וכשר ביאורתי שם בסוגי' אבל ממש'ם' דרבא לא אמרה וא"כ לא קשהתו למה לא אמר רבא כשמעת'י' דהרי הוא רק לכתלה בעי בדיקת סכךון למומר ולא לעכבר בדיעבד ורק ר'א שהוא אמר צרכיה האי בדיקה ולעכבר מוקי מותני' בהכי ומוכניס זאת בסיפה דשחיטתן כשרה - וממילא דתו לא קשה על אבוי' שלא מוקי ר'א ובמומר ולא צריכין לומר דלית לי' להא דרבא אשר כפי מסקנת הסוגי' דלקמן הבירית' כוותי' ודלא כר' ענן ואיך נאמר דאבי' כר' ענן דמסקין בתובתא אלא אבוי' קרבה רישא בכוטי וסיפה במומר ולאותו דבר כנ"ל.

וזע דלא תיקשה לך איך מוקמיין מתני' קרבה במומר לאותו דבר ודבעי בדיקת סכךון גם בדיעבד אם הוא דין מחודש שנטחן

שיטתה, ועתה מה סוברים בהאי רוב אי הוה ככוא א"כ לכתלה נמי לא נctrך בדיקה ואי ס"ל דהוה רוב פשוט בדיעבד איך סמכין כיון דaicca חזקה המתנגדת, ונראה מזה ראי' לשיטת הרשב"א בתו'ב' בדוסף דלעלום האי רוב מציין אצל שחיטה מומчин הוה רק רוב פשוט ומ"מ לא אמרין סמוך מיועטה חזקה משום דעכ"פ נעשה מעשה לסלק חזקה ואין זה דומה לשאר סמוך מיועטה חזקה דהחזקה מעידה שלא נעשה מעשה כלל עי"ש, ולפ"ז ניהו דהאי סברא מהני אידייעד לאחר שנעשה מעשה להקשר הנחט בלי בדיקת השוחט אבל מ"מ כל זמן שלא נשחט ואפשר לביר הרוב מבוריין, ועיין עוד لكمן מהז' ודוק'.

גמר' אבי לא אמר כר' אש' לא ס"ל הא דרבא אלא ר' בא מ"ט לא אמר כשמעת'ה לדבורי דאבי' קאמר ול' לא ס"ל התוס' הקשו בתימה הא תרי הכל שוחטין קתני ומפרש רבא لكمן חד לאatoi' כותי וחדא לאatoi' מוקי ותירצ'ו בדוחק דהכי פריך דקמ'יתא איבעי לי לאוקמי כשמעת'י - ומ' לא ריגש כמהן הדוחק לומר כן, ולא עוד אלא דא"כ מה פrisk אבוי' מ"ט לא אמר כר' א' והווצרך לתרץ דלא ס"ל הא דרבא כיון דאבי' באמת מוקי רישא בכוטי כשמעת'י וסיפה במומר כרבא - עוד קשה מה זה דקאמ'ר, רבא לדבורי דאבי' קאמר רבא חד בכוטי וחדא בדוחק לומר דהש"ס לא מדקדק בסידור דברי רבא והוא באמת משנה קמא מוקי במומר דאי' איך קאמר רבashi' משמי' דנפשיה דמתני' במומר ולא אמר כשמעת'י' משמיה דרבא בעל האקימטה ונגב גנבי למוה ליה.

אבל דע דפירוש שkil וטר' ז' הו סוד גדול ר'ל סוד דפשט (גם לפרד"ס יש פרד"ס) וכמה הלכתא גבורתא נשמע מן הדא הנה אם נוקי משנתינו בכוטי' שמעין א') דכויתים גרי' אמתה חן והוו בר זיבחה, ב') דלכתלה בעין עומד על גביו ולא סמכין אחותך צית' בשר סמכינו צית' בשר אח'כ דלמא' משטל', ג') דבחותך צית' בשר סמכינו עלייה וכרכשב'ג' لكمן דוחזיך בדלא כתיבא מהני' ודלא כת'ק דבעי כתיבא ואחיק' וא"כ איכא רבותא חן ברישא דהכל שוחטין והו בסיפה דשחיטתן כשרה והאי דסיפה רבותא גדולה הוה דמזכיר' להקל בפלוגתא דת'ק' ורשב'ג' דלקמן - ואם נוקי משנתינו במומר اي'א רבותא דסמכין אמור בבדיקה סכך מושום דלא שבק התירא ואכל איסורה אבל דוקא בבדיקה סכך מושום דמייטה לא טרח ושחיטתן כשרה רק הכל שוחטין אם נוקי בכוטי' נשמע דכויתים גרי' אמותה חן ובר זיבחה עד שבעומד על גביו שוחטין לכתלה אבל הא דבחותך צית' בשר ונוטן לו דסגי' ודלא כת'ק' דרשב'ג' לא נשמע - ואם נוקי במומר נשמע דמותר לסמוך עלייו לכתלה דלא שבק התירא ואכל איסורה והאי דבעי בבדיקה סכך לא נרמז' כלל אבל בלא"ה הלא דין זה זיה על הסברא דמייטה לא טרח ונוכל להסביר מעצמנו דבר זה דבעי בבדיקה סכך ומילא בדלא בדקנו לו הסכך וחשת אין לסמוך עלייו בדיעבד דמה לי לכתלה ומה לידעב' כיון דרשברא נוتنת דמייטה לא טרח - ועתה נזהה אין אם יש לנו הני תרי' משנות דהכל שוחטין וצריכין לאוקמי חדא בכוטי' וחדא במומר פשיטה דנוקי הריאונה במומר והשני' בכוטי' ולא להיפך כי אם הריאונה בכוטי' צריכין להקל כרכשב'ג' לסמוך אחזיך בדלא כתיבא כת'ק' וא"כ מהני' כהני' בכתלי' לא נזכיר' להקל דלא כת'ק' וא"כ מהיכי' תמי' נוקי הריאונה בכוטי' ולכנ' פריך תhalb' על אבוי' למה לא אמר כר' אש' ע"פ שיש עוד הכל שוחטין אידיך משנה דמץ' מוקי' במומר מ"מ הקשי' חזקה' גם עליו למוה לא מוקי רישא במומר והסיפה בכוטי' כנ"ל ע"ז משני

בלי בדיקה ע"מ שיבדקנו אח"כ ואישתלי לבדוקו ודאי אסור הנשחת דכיוון דבר דנו על השוחט והנהנוו בספק מומחה מהמת החזקה שהוחזקנוו שלא למד שוב אפלו בדיעבד מעכבות הבדיקה. ודוק' כי הוא נכון מואוד בס"ד.

גמר' ואם שחת ואמיר ברי לי שלא נתעלפת שוחיתתו כשרה, תמייה לי טובא כיון דבברתי לי סגי ע"ג דלא שחת מعلوم משום זההוא מומחה ויודע אדם נועל שוחיתתו פסולת למה לא יתנו לו לכתחלה לשוחות וגם בדיעבד למה לשאלו ובלייתא קמן מה תפסל השחיטה הלא הלכה רוחות היא דחזקה על חבר שאינו מוציא מתחי" דבר שאינו מתוקן וק"ו אם הוא קילקל השחיטה ע"י עילוף דודאי גיד למי שנtan לו לשוחות כדי שלא יכשל בנבלה ובפרט אם הוא בפנינו שאלת ז' ומה דודאי ה' מגיד לנו בלא שאלה והוא תמורה בעני מואוד לא ראיית מי שנטעור בזה וצע"ג.

תנוס' ד"ה דלייתא קמן דלבדק' תימא דמשמע הא איתא קמן ולא ידע אין שוחיתתו כשרה וכו' והנה כפי הבנת המפרשים הוכחו התנוס' את זאת מדלא אשמעין יותר רבותא דאפיקו איתא קמן ולא ידע דסגי באחרים רואים אותם, ודבר זה תמורה דהא התנוס' בעצמן הביאו מירמא דר"ג דאי ידע דלא גמיר פשיטה והביאו פירושי" ז"ל דפשיטה דראה מותר ולא ראה אسو, הרי דהוא מלטא דפשיטה דאחרים רואים אותם סגי גם בידע דלא גמיר ואיך אמר דהתנווה איתא לאשמעין דבר פשוט זהה, וכוונת הגמ' דבליתא קמן דהתנווה איתא לאשמעין דבר פשוט זהה, ולא סגי בלאה ולא נאמר דבליתא צrisk' אחרים רואים אותם ולא סגי בלאה והלא נאמר דבליתא קמן סמכיןarov מצויין אצל שוחיטה, וראייתו בראש יוסף שהביא בשם ת"ש דמתרך קושי' התנוס' כנ"ל וננהANTI לדעת הגאנן בעל ת"ש אלום הר'יא המליך بعد קושי' התנוס' שהוכחו דלא סגי באחרים רואים אותם מדלא מוקי הש"ס באיתא קמן ולא ידע דדוקא בדיעבד שי באחרים רואים אותם אבל לכתחלה אין ליתן ללא גמיר אפיקו באחרים רואים אותם וכductה הרבינו ברוך הובא בהג"א, ולא הבנית מה הוועיל בזה דאיך הוכחו התנוס' מזה דלא מהני אחרים רואים אותם והוקשו ממירמא מפורשת דר"ל דלקמן כיוון דיתור יש לדחות האי דינא דרבינו ברוך ונאמר דבאותם שרי ליתן ללא גמיר גם לכתחלה וציעג' גם מן הריטב"א ז'יל ונראה דמפרש כוונת הגמ' דסגי באחרים רואים אותם מהא דחקשה לעיל על הא דאמר לעיל בליתא קמן דנס"יל' מה אתה לאשמעין באחרים רואים אותם ודאי עדיפה מברי שלו וכיון דכבר שמעין דברי שלו סגי מכש"כ אחרים רואים אותם, ולפי האמור גם זה להק' מ' דהא הרבותא הוא להיפך דבליתא קמן לא סמכין אסתמא זהיר ולא נגע אלא חיישין דגנע וצריך דוקא אחרים רואים אותם, ועינן מה שכתבתי לעיל בתנוס' ד"ה שמא יקללו וצע"ג ודוק'.

תנוס' ד"ה רוב מצוין אצל שוחיטה ושותן אין לכתחלה אבל אין לפреш דדיעבד הוא דהוא שוחיתתו כשרה וכו' עכ' ולהנני בזה לפреш שיטת הגאננים ז' בל האי שמעתאתה כיד ד' הטובה עלי.

שיטה הא' היא שיטות רשי' ותוס' דהנץ אמראי נאדו מאוקימתא דרבינה מכל וכל וסוברים דאפיקו לכתחלה סמכיןarov מצוין אצל שוחיטה וא"צ למבדקי' כלל, וככתבו התנוס' דאין לפреш דדוקא בדיעבד כשר בלא בדיקה ולא אוקומה כרבינה ממש דקשי' להו וכולן הא גם לדידחו וכולן קשי' ר'יל דה' מציא לאוקמי הכל שוחטין הכל מומחים עע'פ' שאינם מוחזקין ושוחיתון כשרה היינו אינו מומחה שוחטה וליתא קמן למבדקי' שוחיתתו כשרה בדיעבד, ונפלאיתי מאד על הב"י סי' א' דרצה להוכיח מדלא היבא הטור שיטת התנוס' דגם הם סוברים לכתחלה צריך לבדוקו ומה שכתבו דושוחט לכתחלה היינו על סמך שיבדקנו כדעת הגאננים והוא תמורה דא"כ מה זה שכתבו, אבל אין לפреш דדיעבד היא דהוא שוחיתתו כשרה ולא מציא לאוקמי מותני' בהכי מושם דקשי' להו

בדורות האחרונים כי כן דרךן של חז"ל כמו שסמכו הרבה דיןיהם דרבנן אקרוא בדרך אסמכתא בעלמא כן עשו אח"כ האמוראים להסמייך דיןיהם על המשנה - וכל מי שיש לו מוח בקדקו צrisk' להודות אלה וכן ראייתו מובא בשם הנגר"א ז' שכבתה הא דעתינו בגין' חסורי מחסרא והכי קתני וכדום מהן הדחוקים הרוחקים ממו הפשט הוא כדי להעמיד דיןיהם דרך אסמכתא במשנה - כי לולי זאת איך יעלה על הדעת כי התנא דלא האזכיר כל מומר ולא נזכר בשום משנה בדיקת סיכון - וכאשר אבאר דבר זה במשנה דהשוחט במג'ן קצר - יתכוון להשמעין לען דין מומר דלא שביק התירא וגם דין בדיקת סיכון שהמורמר מיתר לח' לא טרכ' וכל זאת בתיבות הכל שוחטין ושוחיתון כשרה ועיין בראש פ' כל הבשר בפי' מ' ובמה שכבתבי ש' ודוק' היטב.

תוס' ד"ה ואם שחת בדוקין אותו ע"ג דaicא ברייתא לקמן דסביר רוב מוציון אצל שוחיטה מומחים וכו' ותירצו בדוחק, ולפענ"ד נראה לישב עפ"י מה שכבתה הפ' ז'יל כאן שברת רבינה בליישנא קמא דל"ל רוב מצוין אצל שוחיטה מומחים דלשיטתי' אצל בוכרות כדרובא דתלי' במעשהה לא הוועיל דלא אליין בתרי' והנה שוחיטה מומחים הוה תליא במעשהה הלמוד לא אליין בתרי' והנה ידועה סברת הרשב"א בטעמא דרובי' דתלי' במעשהה ידוע ג'כ' סברת התנוס' ורא"ש מושם דחזקה שלא עשה מעשה ידוע לא שיק' לאוקמי אחזקה רק אדם או בהא דרוב גנבי ישראל דלא שיק' לאוקמי אחזקה רק אדם או דבר ידוע שדניון עליו אבל ארובה דעלמא שאין עליו לא שיק' חזקה דהא ידען בודאי חלק ממנו יצא מחזקה ורק אי דניינו אadam או דבר ידוע אם הוא מן הרוב או מן המיעוט שיק' לאוקמי אחזקה ולומר דניינו דaicא דציאו מחזקה זו אבל האי נידונו לא יצא מחזקתו וסבירו זו אמתית ומשתמשין בה כל האחרונים.

ולפ"ז הא דלא סמכיןarov מצוין אצל שוחיטה מומחים זה דוקא כשמכריין השוחט ודניון עליו ובזה מצין למירם דאוקומו האחזקה שלא למד אבל בבריתא דמציא תרגנגולת שוחיטה בשוק דאיון השוחט פנינו ואין מכירין אותו כדי שנידון עליו והnidon הוא רק על הנשחת בזה גם רבינה מודה דאמרין אחד מן הרוב שחת דרוב מצוין אצל שוחיטה מומחים וליכא כאן חזקה שלא למד כנ"ל ודוק' היטב.

ובזה ניל לישב על ניכון דעת בעל העיטור מובא כאן בהג"א לכתחלה צריך לבדוקו אם הוא מומחה ואם שחת בדיעבד אפיקו הוא לפנינו א"צ לבודקו והוא תמורה דכיוון דהוא לפנינו הרי זה ממש לכתחלה, ויתור תמורה שהב"י כתוב לדעתה הבעל העיטור אין ליתן על סמך שיבדקנו כמו דשי' לדעת הגאננים, והקשה התבאות שור דאיך פליגו הגאננים ובבעל העיטור בסברות הפוכות כזו דהא לשיטת הגאננים הבדיקה חמורה יותר דאפיקו אי שחת בדיעבד צריך לבדוקו ומ"מ הקילו ליתן לו על סמך שיבדקנו ולבעל העיטור דקיים בבדיקה דבידייך דבידייך אפיקו איתא איזיך לבדוקו איזיך יחמיר שלא ליתן על סמך שיבדקנו, אבל לפי האמור לעלה יש לישב הכל עי' דהנה סברת הבעל העיטור הוא כנ"ל דאם דניון על הנשחת ולא על השוחט שפיר סמכיןarov מצוין אצל שוחיטה מומחים דהוא רוב גמור אלא דהויל בסברא זו בחד דרגא למלعلا דאפיקו אם השוחט קמן כיון דלא התחלנו לדון עליו רק על הנשחת לא איכפת לנו מה שהוא לפנינו, והוא כעין סברת הר' י"ף ז'יל גבי אישתמודען דהאי איזוחה דהאי מיתנה הוא דנאמן קרוב או פסלן מצד דלא הוועיל רק גילוי מלטה בעלמא דעדין לא דניון עליו, וא"כ מי שחת אפי' הוא קמן לא צריכין לבדוקו משום דאיון דניון עליו אלא על הנשחת ועל השוחט מהני שפיר הרוב משא"מ, אבל אם נותניין לאחד לשוחט הר' יתסוב הנידון עליו אם הוא מומחה או לא וצריך בדיקה מושם דלגב' אמרין חזקה שלא למד ואם נותניין לו

הקשה ע"ז דניהו דהאי אוקימתא דרבינה אידחן שפיר אבל עדין יכולן לאוקמי במומחה להיפך מרביבנה (ומה שכותב בראש"ש כרבינה במומחה ר"ל לאופקי אין כלל לענין דינא דמומחה אבל לעולם כוונתו לאוקמי להיפך מרביבנה כן כתוב בעמיע"ט שם עי"ש) ור"ל הכל שוחטין אפילו אינם מומחים על סמך שיבדקנו ושחיתתן כשרה בדיעבד וליתא קמן ע"ז תירץ הרא"ש שלא שיק לומר הכל שוחטין במקום צריך עוד איזה תיקון.

ואם נאמר דרבינו ר' מקצת הכרע חדש האי דין א"מ דמותר ליתן על סמך שיבדקנו ניחא מה שהעה ה"ב" בדעת בעל העיטור לדידי" אין ליתן על סמך שיבדקנו משום דלשיטתו דיןadox גםمامצע דברי רבינה דהינו דבדייעבד אפילו אתה פנינו און ציריך בדיקה א"א לאוקמי מתני הכל מומחה שוחטין ובדייעבד שחיתתו כשרה בלי שום ממשע עי' איזה תיקון עי"ש היטב, אולם כשרה דמתני לעולם ממשע עי' איזה תיקון עי"ש הרא"ש על גוף דברי הטו"ז אני דין הרבה, הנה הפמ"ג שם כתוב דמבדרי הרא"ש דהינו מוקשטו על הגאנום משמע דלא כסבירת הטו"ז עי"ש וכוונתו דלפי סבירת הטו"ז לא הי' קשה קושי' הרא"ש על הגאנום דלוקמי הכל שוחטין על סמך שיבדקנו ושחיתתו כשרה בלי בדיקה בליטתא קמן דהא שחיתתו כשרה עי' תיקון ממשע, ותמהני על הגאון זיל דלפי הבנתו יותר הי' להקשוט על הטו"ז מtos' גופא שכטבו "דאן לפרש דידייעבד הוא דשחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מתני בהכי ממש דקשי' להו וכולו" הרי התוס' סביר דמציא לאוקמי שחיתתו כשרה בלי שום תיקון דודאי כך היא הכוונה بما שכתבו דאן לפרש דידייעבד הוא לומר דרצונם לפרש שחיתתו כשרה באיטה קמן ועי' בדיקה דא"כ לא הווצר כלל במשנה דין דרוב מצינו אש"מ ר' אדרבה בדיקה דוקא משרות השחיטה ולא סמכוין אוrob וממש כרבינה ובמה פליגו, אלא ודאי פשיטה כוונת התוס' דנוקי האי ושחיתתו של הפמ"ג מעיקרא ליתא האי דלита' דליטתא קמן היא התיקון אשר על ידו יצאו מידי' חיוב בדיקה דכיוון דליטתא קמן לא מטרפין מה שחחת וסמכינו אוrobא אבל עיקר סבירת הטו"ז קאי על שיטת הבעל העיטור דסובר ואפלו איתה קמן לא ציריך בדיקה ע"ז כתוב דלשנה דמתני קשה לפרש בכחג'ו, והן אמרת כי גם באזה קשה להלום דברי הטו"ז דמה באיתא קמן לא ציריך הלא זה הוא שיטת הבעל העיטור ואם הבעל העיטור סובר כן למה לא יכנס דינו במשנתנו אלא דיש לפרש כוונת הטו"ז באופן זה דלישן שחיתתן דבשנה משמע דקאי על האי שוחט עצמו שמיiri בי' ברישא וכויון דמיירי ברישא משוחט מומחה איך אמר ושחיתתו על אינו מומחה ובשלמא לרביבנה דמוקי כן מתני לא קשי' משום דכיוון דמצרך בדיקה הרו' נעשה מומחה ושפיר קאמור ושחיתתן של הני מומחה רק שנחזקו אח"כ שהם מומחוין כשרה אבל بلا בדיקה שנשאר אינו מוחזק למומחה אין זה האי דרישא ולא שיק לשון "ושחיתתן" אלא דא"כ כוונת הטו"ז אז באמת קשה עלייו גם מtos' כנ"ל דהא התוס' ר' רצוי לאוקמי מתני' כן דחכל שוחטין מומחה ושחיתתן כשרה בגין מומחה קמן ולא עוד אלא לרביבנה גופא האי וכל קאי גם בגין מומחה ובאל בדיקה כמו שמדיקין מלשו' ושחיתתן הינו אותן מומחה כמו כן מצין לדיקק לשון וכולו דקאי ג"כ אהני דלעיל לבן דברי הטו"ז צ"ע להבינים.

ונהדר להא דקמן Adams לא נאמר בטוו"ז גם לדעת הבעל העיטור ה"י מסתבר לומר דסובר בהא שיטת הגאנום דמותר ליתן על סמך שיבדקנו ודלא כביעת ה"ב" בשיטת הבעל העיטור אלא דלפי מה שאבאר לפניינו בטעמא דשיטת בעל העיטור כנים דברי ה"ב"

וכול" והא באמת כן הוא לדעת הגאנום דודוקה בדיעבד שחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מתני בהכי ממש דקשי' והוא הכל דמשמעו בא תיקון ולדידחו ציריך לתיקון של בדיקה וגם אין הפרש הכל מומחה שוחטין דהא באמת גם אינו מומחה מצ שחיתתו על סמך שיבדקנו. ומתוך חומר הנושא עללה בדעתו לפרש דברי ה"ב" עפ"י מה שיש בעיר בדברי התוס' שכטבו דהוה מצי לאוקמי מתני בהכי כנ"ל דהא הש"ס מסיק דהני אמוראי פלייגי אתרתי ליישנא דרבינה ובשניהם לקולא ואם נפרש שלא הקילו הון במומחה והוא במוחזקן רק בדיעבד דליתא קמן אבל לכתהלה ציריך בירור בשניהם וכדעת הגאנום א"כ לא מצי אוקמי מתני בהכי דהא הכל ע"כ לאתו' אתא דבר מה ואיך נאמר הכל מומחה מוחזקן שוחטים פשיטה מאן לשחוט אי לאו מומחה ומוחזקן, וע"כ דכוונת התוס' לפי מה שאמרו בגמ' דפליגי אלישנא קמא וס"ל רוב מצינו אצל שחיתה מומחה אבל במוחזקן מצי סברי כרבינה דלא ציריך כל מוחזקן ואז שפיר הוה מצי לאוקמי מתני הכל מומחה שוחטין ע"פ שאmins מוחזקן ושחיתתו כשרה קאי אינו מומחה וליתא קמן כנ"ל ולכך ע"כ ציריך לפרש דכוונת הש"ס במה שאמרו דפליגי ארביבנה וסברי רוב מצינו אצל שחיתה מומחה הינו אפלו בכתהלה אין ציריך מומחה ולפ"ז לפי מה דמסיק דגס אידיך ליישנא דרבינה פליגו וס"ל לעלופי לא חיישיןשוב לא ציריך לממיר דס"ל במומחה ומוחזקן דאפלו בכתהלה לא ציריך לבדקו אלא בשניהם רק בדיעבד סמכוין ארוב ומ"מ לא מצי לאוקמי מתני בהכי משום דל"ל לרבות בהכל דמתני' מידי' כיוון דלכתהלה ציריך מומחה ומוחזק, וזה אפשר כוונת ה"ב" דיל' דההתוס' לא כתבו דבריהם אלא לפום האי צד דפליגו הני אמוראי רק אלישני קמא ורק במומחה אבל במוחזקן ס"ל כרבינה ואז ואיך ציריך לומר דמומחה ומוחזקן לא ציריך אפלו בכתהלה אבל לפ"מ מה דמסיק דגס אידיך קאמור לא ציריך לומר דמקילן אף בכתהלה רק מכריעין לגבי תרתי ליישנא דרבינה הן במומחה הן במוחזקן דיל' דההתוס' לא כתבו דבריהם אלא ציריך לומר דשלפענ"ד לישב דברי ה"ב" אולם דעת כל האחرونים זה הוא מה שמלפענ"ד לישב דברי ה"ב" אולם דעת כל האחرونים בשיטת התוס' כפושטם דס"ל לדינא דאפלו בכתהלה לא ציריך מומחה והנה הרא"ש יוסף זיל כתוב דදעת התוס' קשה לשינה דגמ' דבמומחה קאמור רוב מצינו אצל שחיתה מומחה ובמוחזקן קאמור לעלופי לא חיישין דמשמעו דלא חיישין כל אל במלואה לרביבנה רק ר' רוב, וככתוב דצ"ל לדעת התוס' דלעלופי לא חיישין אפלו ברגיל להתעלף כדעת ה"ב" אלבא דרמב"ס וע"פ של האתיר רק בדיעבד התוס' סביר דאפלו בכתהלה לא חיישין עכטד"ק עי"ש ולפי דעתו אין הדברים מוכרים כל כי לשינה דש"ס מודדק היטב דגבוי מוחזקים אפלו ידען דלא שחת דל' לשינה לא חיישין לעילוף ממש דרוב בא"ים מועלפים لكن קאמור לעלופי לא חיישין ולא מצי קאמור רוב מא"ש מוחזקן אבל במומחה ציריך להיות דוקא מומחה אלא דאנו אומרים דמסתמא כל העוסק במלאת האזביה מומחה הוה لكن קאמור דרוב מצינו אש"מ ודז"ק.

שיטה ה"ב הוא שיטות הגאנום מובה בראש"ש דלא נאדו הנך אמוראי אלא מסוף דברי רבינה ורב בליתא קמן סמכוין הרוב מצינו אצל שחיתה מומחה אבל מ"מ שרי ליתן לאינו מומחה לשחות על סמך שיבדקנו אח"כ כיוון דאי נמי מישתלי התירהodialיל, הנה כפי הנראה מדברי הרא"ש חדש הגאנום האי דין קאכל, דמוותר ליתן על סמך שיבדקנו אח"כ כדי לקיים הפירוש אשר שללו התוס' דהינו דלהני אמוראי רק בליתא קמן סמכוין ארוב מצינו אצל שחיתה מומחה ומ"מ לא קשה קושי' התוס' דא"כ לאוקמי הכל מומחה שוחטין ובדייעבד שחיתתו כשרה בגין מומחה וליתא קמן דההיא א"א לאוקמי דהא גם אינו מומחה שוחט בכתהלה על סמך שיבדקנו ולכך שפיר קאמר הש"ס דנאדו מהני אוקימתא דהכל מומחה שוחטין ע"פ שאmins מוחזקן, אלא דהרא"ש זיל

אי סובר קדושים דמי ואתה לאשמעין דמ"מ מותר לשחות ובסכין ארוכה ולא חישין שמא יגעبشر שפיר שיק זאת לענין שחיתתו אבל אי לאו קדושים דמי ולא בעינן סכין ארוכה אין עניינו לכך, אמנם אם נאמר דהכא עיקר לאשמעין דינה דסיפה בשחיתותן כשרה בקדושים וחולין דרישא אגב גוררא דסיפה נקטה, שפיר מצין למימר דעתך לאשמעין דחולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדושים דמי ע"ג שלא שיק לכך כיון דין אגב גוררא נשנית, משא"כ אם התרם עיקר והכא קדשים אגב חולין נקט ע"כ צריך לאשמעין ברישא דהכל שוחטין דין השיק לשחיתה דוקא ודוק' היטב. שוב מצאתי בדברי בראש יוסף.

ב סוף העמוד רשי"ד מהות לכתלהanca ה' נראה דעתות הדפוס אילא הכא וצריך לציין "מותרת" וקאי ארישא דברייתא דשחיתות כתמי מותרת וכותב רשי"ז לדהאי מותרת ע"כ לכתלה היא ע"ג דשחיתתו כשרה דמתני דיעבד, ומצתתי אח"כ בהגנות מהרש"ש שהגיה כן, שוב אני רואהidis לקיים הגירסה שלפנינו ולומר דכונת רשי"ז לומר דלא תימא דזוקא בשחת בהמת ישראל דמותר ע"י חותך צית שלא יפסיד הבמה אלא אפיו שוחט בהמות עצמו כדי למכור לאחרים מותר ליקח ממנו לכתלה ע"י חותך צית ונוטן לו ודוק'.

הרא" ש"ז הביא בשם הלכות אי"ד דשחט ולא בירך שחיתתו פסולה, ותמה בהג"א דלא אישתמי לן בשום דוכתא דמש"ה הוה שחיתתו פסולה, ובאמת ביותר הויל"ל דהא שנינו לפחות סכך לנועצה בכוטל והלכה ושחיטה בדרכה השחיטה כשרה, הרי בפירוש דין הברכה מעכבה, עיין ברמב"ס ריש' השחיטה של' ואם לא בירך בין בשוגג ובין מידד הדני אתה דפושל השחיטה בא בירך, בהגמ"י לאפוקי מלמד הרמב"ס ז"ל אנו למדין טעם ואנה מדקדוק דבריו ושל רבנו הרמב"ס ז"ל נקט הרמב"ס הבשר מותר ולא סתם דמן דפושל כי לא על חנס נקט הרמב"ס בירך כבר מותר ולא סתם שחיתתו כשרה, והנראה בזה הוא, דהנה כל ברכת המצוות אינם אלא מדרבנן מבואר בברכות ט"י ואעין בהגנות מהה'ץ חיות שם, ושגור בפי האחرونינו דהטעם שתקנו חז"ל לברך על כל מצוה עבור לעשיותן כדי לעורר הכוונה כן כתבו הנו"ב ושאר האחرونינו, ואני לא כן אדמה דהרי לא תקנו חז"ל ברכת המצוות רק במצוות שבין אדם למקום ולא במצוות שבין אדם לחברו וכן כתוב הרמב"ס ז"ל בפי"א ה' ברכות ה"ב וז"ל: וכל מ"ע שבין אדם למקום בין מצוה שאינה חובה ובין מצוה שהיא מברך עלי' קודם עשייתה עכ"ל ואם נאמר דתיקון הברכה בצדקה בყור חולים והכנתת כלה וכדומה מתקינות שפר ושאר מצוות שבין אדם למקום שהמעשיה גופה מוכחת דלשם מצוות ד' קעביד דאל"כ לא ה' עשו מעשה זו שכן בה שום צורך ותועלת משא"כ במצוות שבין אדם לחברו רק ע"י הברכה ניכר שעשו לשם מצוה ואפ"ה לא תקנו בהן ברכה, ואל תשיבנו דבמציאות שבין אדם לחברו בין כיון למצוה ובין לא כיון השגנו התכלית המכון משא"כ במצוות שבינו לבין המקום כמו שופר או תפילין אי לאו הכוונה לאו מידי קעביד ולא יצא שתי תשיבות בדבר חדא מה נאמר למ"ד מצוות א"צ כוונה ויצא גם بلا כוונה למצוה, ועוד להלא הרבה מצוות כמו שחיטה וטבילה וכדומה דלכ"ע אפי' בא כוונת מצוה ואפיו דרכ' מתעסק השגנו הנטחת, ס מכין בא בדיקה אפיו הוא לפניינו דזה רובה דרובה ודוק' היטב.

במה שהעמים בשיטת הבעל העיטור דלא יבהיר לי על סמך שבדקנו, עיין לקמן, ולכן יותר מחורור בזה הוא כמש"כ הרא יוסף דהганונים לאו מצד הכרע קושי התוס' חדש האי דין ואקו"ה התס' לא קשה لهו בלאה' דכיוון דלא ניתן לו והוא כווןתו לא קשה מה טעמא לא אמר זה כזה עיי' שהוכיח כן מדברי הרשב"א וא"כ מミילא גם לשיטת הבעל העיטור מצין למימר כן ועין עוד מה שاكتוב לקמן בשיטת הבעל העיטור בס"ד.

אולם יש להעיר על שיטת הגאנונים ז"ל דפי שיטות דהני אמוראים מקריםים הם דלכתחלה צריך מומחה ומוחזק ובדייעבד סמכין ארוב למה לא אמר הש"ס להיפך דנדוד מאוקימות דרבينا מושם דעתה להו דבעינן מוחזקן ומומחה לכתלה ומש"ה לא מציא לאוקמי כרבינה דהא הכל דמתני ע"כ לרביי אתה ומה מורה אי הכל מומחה ומוחזקן דזוקא שוחטין לכתלה והול"ל להש"ס דפלויגו ארביבא בהומרא תרי לישנא ונינהו דליך נפקותא לדינה אם נאמר דפליגו אמורומיין לkolא או אינו מוחזקן לחומרא אבל הטעם דלא מוקי מתני כרבינה יותר שפט ומסתבר אי ה' אומר דפליגו בשניהם לחומרא אז לא מציא לאוקמי רישא דהכל משא"כ עתה שאומר דפליגו לקלא שפר מוקי הכל דרישא וגם שחיתתן כשרה דסיפה אם לא שנ חדש הדין דמותר ליתן על סמך שבדקנו, וממש"כ לפי מש"כ בשם הרаш יוסף דרך מצד וכל דמתני נאדו דודאי דזוק גдол הוא וצ"ע.

שיטת ה' הוא שיטת הבעל העיטור דהני אמוראי נאדו גם באמצעות דברי רבינה דאפיו אי איתא לפנינו א"צ לבודקו ושחיתתו כשרה בדייעבד בא בדיקה, ועיין לעיל בד"ה "תוס' דה" ואמ שחט בודקין אותן" שכתבתה להסביר טעמא דשיטה זו מושםadam דין על הנשחת סמכין ארובא דתלי' במעשה משא"כ אם דין על השוחט, ולפיכך יפה כתוב הב"י בשיטת הבעל העיטור דין אין ליתן על סמך שיבדקנו דהרי כבר דנו על השוחט ואוקומו על החזקה שלא למד שוב אי אישתלי ולא בדק אסרים גם בדייעבד את הנשחת, אלא דלפ"ז ה' לנו אוקימתה מרוחות ואפיקו וכולן דמתני נאדו שפיר דהכל שוחטין מומחה זוקא שוחטין ואפיקו על סמך שיבדקנו איןו רשאי ליתן ושחיתון כשרה אם שחו בדייעבד ולא צריך בדיקה וכולן שוחטו על סמך שיבדקנו וליתא קמן לבודקו צריך אחרים רואים אותם, ויש ליישב דלא שיק דראין במקומות דנתנו לו על סמך שיבדקנו אם לא שהוא בדרך הזדמנות והוא דחוק בלשון ואחרים רואין אותו דהול"ל ואחרים רואין בלשון עבר, ומדamer בלשון זהה משמע דבכמה עומדים שם לראותו, ודוק'.

וזע Adams נאמר דלא כב"י בדעת הבעל העיטור אלא דבליתא קמן לא צריך לאחרים רואים אותם וקשר מטעם רוב יש אתנו לפרש טעמא דבעל העיטור עוד באפ"ה אחר, והוא עפ"י מה שכתב הרשב"א ז"ל בריש ספרו תוה"ב בטעמא דרוב מצוין אצל שחיטה מומחה משום דגס האינו מומחה וכי שחט שפיר ולכן מהני הרובapiro נגד חזקת איסור דבמה, ולפ"ז יש חילוק אם אנו דין על השוחט או על הנשחת, Adams נאדו דין על השוחט ליכא רק רוב פשוט לכון צורך לכתלה לבודקו אבל אם שחט כבר ואנו דין על הנשחת, ס מכין בא בדיקה אפיו הוא לפניינו דזה רובה דרובה ודוק' היטב.

תוס' דה חולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדושים דמי האי טעמא הוה מציא למימר נמי לישנא קמא עכ"ל ונלפען"ד ליישב בטוב טעם דלכאו' ומה לא נאמר דהא גופא אתה לאשמעין דחולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדושים דמי لكن שוחטין אפיו טמא ובלא סכין ארוכה אלא זהה א"א לומר משום זהה לא שיק הכא לדיני שחיטה ומה בעי בהאי דין הכא דבשלמא

יבדק בסימנים מיד ואם ימצא שלא נשחת כשיור ישלים החתק טרומ שיעור שהי' - אבל לפ"ז נצמה תמורה רבתא איק הוקע הא דיינא דרבא בשוי' להלכה לדין דין דוסרין כל שהי' אפיו משחו. והנראה לפ"ז דהרי لكمן כתבו התוציא דין בדיקת הסימנים ולאחר שחיטה אלא מדרבן מושום דרוב פעמים שחת שפיר אבל הרשב"א כתב דהוא דאוריתא מושום דרובא דתלי' במעשה הו ולא אזלין בתיריה - ואומר אני דלפ"ז אם אנו רואים שנשחטו רוב הסימנים אלא לנו מסופקים מתי נשחטו אם בב"א או בשהי' בינוינו שוב אמרין דרוב פעמים שחת שפיר ולא צריך להשלים אח"כ דין אכן אכן חזקה שלא נעשה מעשה דהרי המעשה מונחת לפניינו שנשחטו הסימנים יכול או רובן ועל הספק אם בב"א או באז"ז שפיר מעד הרוב דחת שפיר דבב"א נעשה ודוק' - ועיין لكمן דף ט' אריקות בעניין זה.

הרמב"ס ז"ל בפ"ד מהלכ' שחיטה פסק דין פטור מומר לאחד משאר עבירות צrisk בדיקת סכין, ותמהו עליו הא מומר לד"א לא הוות ממור לכה"ת, הנה לפענ"ד הרמב"ס ז"ל נשמר מקושי' ז' דהוא ז"ל איינו מפרש הא דאמרו בגמ' מיטרחה לא טרח כפירושי' ז'יל דאם מצא הסcin פגום לא ייזור אחר סcin אחר רק מפרש מיטרחה לא טרח לבדוקיפה ומישב בא מה דקשה בגמ' לפירושי' דהה מיני' וב' מביא הש"ס ברייתא דחמצן של עובי עבירה מותר מיד מפני שחיליפין הרוי דטטריחין להנצל מעבירה וכאשר הקשה כן הריטב"א ז"ל בחידושים ונחקר לחלק בין טרחא לטרחא אבל לפי פירוש הרמב"ס ניחא דמחמת קלות דעתו לא יתריח את עצמו לבדוק כראוי' ומכלו יגיד לו שהסcinיפה וכאשר כתוב כן הפ"ז בטעמא דהילכ' אי' דנשימים לא ישחטו כתחלתה מפני שדעתון קלות והכוונה דישחטו بلا בדיקת סcin כראוי' דזה צrisk הבנת הלב ויישוב הדעת והמה י��לו לבדוק בהעbara בעלמא עי"ש ואם נפרש כן יפה פסק הרמב"ס דהה במומר לד"א דעכ"פ קל בדעתו הוא ולא יתריח לבדוק הסcin כראוי' דהינו בדיקת סcin אחרי פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת שאינה אלא מודרבן כאשר בארטוי בكونטרסי הלכה למשה ועיין لكمן בסcin ובפטיחה בארכיות בודאי דיש לחוש שכ העובר עברה מיקל בבדיקה זו, וזה דנקט הרבה מומר לנבלות לאשמעין דין פטור מומר לנבלות סגי בבדיקה סcin ולא חישין לקלוק בדיקת עצמה דלא אמרין דש ב' בתיריא דמי' לי'.

אולם גם לפי דרכו של רש"י ז"ל יש מקום לישב דקדוקו של הריטב"א הנ"ל שלא תקשי מחמצן של עובי עבירה דהא דקאמר מפני שהן שחיליפין הכוונה שמחזרין אחר החלפה אם ימצא בנקל להחליף ללא טרחית יתרה וכן בסcin וממי מחזרין לתקנו או להחליפו לאחר מכן אם אפשר בנקל אבל אם לא עלה בידם התקינו או החלפה הכא והכא עושים עשויה פ' רק שפק הוה שמא נשאר להם ולכן בודאי דאית להו חמץ שעעה פ' והוא מירדי דלא ידעין מהני הא דמחליסין לעשותו ס"ס דשמא לא hei' להם חמץ כלל, ואז אףו או לש' אחר הפסח, ואם מידי מש דליך שייעור לisha ואפי' שמא ללחו מון הנקרי בסכfin, ואת"ל שהי' להם חמץ שמא עלה בידם להחליף כי המה מחזירין להחלף אם אפשר, אבל בשחיטה דאייכא חזקת איסור ודאי לא סגי לו בהא דאנו אמרים שהשתדלנו לשחות בסcin יפה דשמא לא עלה בידם, ובדברנו אלו מצאתי מקום לישב מה דתמהו האחוריים ז"ל מה השמיוט הפסיקים הא דיינא דחמצן של עובי עבירה מכל וכל, ולפי האמור י"לadam הריביתא את' כר"ש חמץ שעעה פ' מותר מה'ת אלא דקנasa קנס לכוא' יש לתמורה אי מירדי דלא ידעין בודאי שיש לו חמץ א'כ בלא' מותר לכל שפק דרבנן להקל, ואי דאייכא ודאי חמץ להאי עובי עבירה מה מהני סברת מחליפין כיון דועשה רק

שמכבד עץ ואבן ומה'ט אומרים בהושענא כשמסליקון הד' מינימל מען דעת כל עמי הארץ כי ד' הוא האלקים אין עוד להורות שלא נתעה ח'יו לכבד את הד' מינימס כי תשמייש מצוה זורקים וכי בהם משום קדושה ורק מפני כבוד המצוה יתרבך אנו ונוטלים מוחבבים אותם בשעת קיומ המצוה אבל לא חלילה שיגיע להם איזה כבוד או חיבוב, ולכוונה זו כיוונו ח'יל' לפענ"ד בתיקון ברכה עובר לששית המצוה לשலול כל כבוד ויקר למעשה וחוץ שעשה בו המצוה, וממש"ש שיש לחוש בזה במילה וחlichtה שלא יהיה' כמל שם הר גרים ושוחט לשם הרים וכדומה.

ולפ"ז יש לומר דבעל הלכ' אי' הי' חשש דמאחר שתקנו ח'יל' ברכבת השחיטה והוא הוזי ולא בזיך הרי יש לחוש מה שחת לשם אחד מכל הני שמנה התנה בפ"ב ולכן פועל השחיטה, מצד תקרובות ע"כ אבל באرك סcin והלכה ושחטה כדרוכה ע"פ' שלא בירך כיון דונפל החחש ששחט לשם ע"ז או ד"א מAMILIA השחיטה כשרה דלא עבי כוונה אלא דהרמב"ס ז"ל לא ס"ל האי סברא וכדי לשלו' זאת כתוב הרמב"ס דהבשר כשר לא מיבעי השחיטה ודאי לא נפסקת בכך במה שלא בירך אלא גומ' הבשר כשר ואין לחוש שנאסר הבשר מלחמת הרהור ע"ז נכו' וברור.

ד' ד' ע"א גמ' ולאבי קשי' סיפא אמר לך יוצא ונכנס נמי בא וממצו קרי ל', ולרבא קשי' רישא אמר לך יוצא ונכנס נמי כעומד על גביו דמי עכ'ל, הא דקאמר לאבי דיויצא ונכנס בא וממצו קרי לי' ולרבא קאמר דיויצא ונכנס כעומד על גביו דמי, היינו משום דודאי יש חילוק בין יוצא ונכנס לבא וממצו לדינא כמו שמכוח מהונת מתניתיא דע"י דלבבי יי"ג יוצא ונכנס שרי לכתחלתה ובא וממצו דוקא בדיעבד ולכן מוכחה לומר לאבי דהאי בא וממצו באמת יוצא ונכנס ובעוד שהוא יוצא ונכנס בה וממצו עסוק בשחיטה או בא לבסוף השחיטה, אבל לגבי רבא נהפוך הוא דמלשנא דעומד על גביו א"א להכenis יוצא ונכנס אבל קאמר לדינא שווין הון דמה לי עומד על גביו או יוצא ונכנס דמי להדי לדינא ובשניהם שרי לכתחלתה כמו שניינו גבי יי"ג דיויצא ונכנס לכתחלתה נמי שרי וכאשר כתוב הלב אריה לעיל לרבע דניזהו דמודה לחילוק דקאמר אבי הכא גנע והחטם לא נגע אבל הוא סבור דביזא ונכנס מירנתה בכ' כמו בעומד על גביו ולכן קאמר לישנא "דדמ'" ומזה ראי' למה שכתבתטי לעיל דהא עומד על גביו דקאמר איינו שוחט מומחה המבini אם נשחט כראוי אלא אפי' איןש דעתמא אשר הכותי יה' מורתת ממוני, אך נאמר דעומד על גביו פירשו כמו אחרים רואים אותו דמותני' שמעידין על השחיטה א'כ לא צrisk כל לטעמא דמירנתה ואיך דקאמר דיויצא ונכנס כעומד על גביו דמי הא לא דמי כעוכלא לדינאי דיויצא ונכנס אם מרגע הוא מיטעם מירנתה ועומד על גביו היא עדות של מומחה שיפה שחט הכותי, אלא ודאי ממש'כ', ולפ"ז לכוא' תמהני על לשון רש"י ז"ל ד"ה כעומד על גביו דמי ז"ל: ועומד על גביו דקנתני תנא הינו יוצא ונכנס עכ'ל אשר מזה נראה דריש' ריצה לפреш האי דמי כמו קרי לי' דעליל והוא פלא דאייך יקרה יוצא ונכנס בלשון עומד על גביו, ואולי כוונת רש"י ז"ל במא דקאמר הינו יוצא ונכנס לומר דין און בהאי עומד על גביו מעליה תיריה מיזיא ונכנס דין און כמו אחרים רואים אותם ומבניים רק עומד על גביו בלי להשಗיח על מעשייו או איינו מבין כלל מה שעשו ריק שיהי' הכותי מירנתה כמו ביזא ונכנס, אח'כ' מצאתי ברטיב"א ז"ל שכתב דמש'ה קאמר לגבי רבא דמי ולא קרי לי' משום דיויצא ונכנס לא מציא קרי לי' עומד על גביו עי"ש וננתני ודוק'.

גמר' גופא אמר רבא מומר או'ג' לתיאבון בודק סcin ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו וכו' הקשה הרשב"א ז'יל דהרי אמרי לקמן דף ט' ע"א דלא בדק בסימנים נבלה ואיך סמכין אמרי דילמא לא שחת רובה דעתך איינו תלי' ברצוני ודעתו ותירץ דמסתמא

ומצניעים החמץ לאחיה^ט להחליף אם אפשר אבל אם לא ימצאו מי שמחליף עמו ביל הפסד אוכלים אותו בעצמן דמפני הפסדן יעברו גם על אכילת חמץ שעעה^ט דלא"כ למה לא ימכרו אותו קודם הפסח璪ול ומלשון הביריתא מוכח דמיiri בעובי עבירה אבל דלא"כ ל"ל טעמא דמפני שמחליפין דהא אפילו לא ימצאו מי שיחליף עמו שוה בשווה יקחו ביוקר פת מנקרי יימכרו את שליהם בזול כאשר יוכל כיוון דלא חישדו על אכילת חמץ בשום אופן וכיוון שאמר מפני שהן מחליפין הרי מבואר דזוקא כשמחליפין אינם אוכליין אבל אם לא ימצאו להחליף יאכלו בעצם וכן יתנו לאחררים וזה ברור בס"ד.

ע"ב רשיי ד"ה מפני שמחליפין בסה"ד ו"א שאף לעצמו שרי וטעות הוא בידם דא"כ מצין דמים לחמצ בפסח, הנה דברי רשיי ז"ל תמהוין לפום ריהטה וכאשר תמהו עליהם בתוס' דהא לכתחלה עכ"פ אסור להחליף והואתי בשו"ת ק"ז בעל החות"ס זכ"ל או"ח סי' קיב"ב וביתר ביאור בחודשו לחולין כאן דכוונת רשיי ז"ל כי הי"א מהה שיטת הרמב"ן ז"ל בפ' השוכר דחליפין מותרין ממש דין אלו דמיון של איסור הנאה וכדברי הירושלמי קדושין על המשנה דמckerן וקדש בדמיון מקדשות וא"כ ליכא איסור בהחלפה או במכירה ושפיר קשי לי לרשיי א"כ מצין דמים לחמצ בפסח דהא שרי לכתחלה למקרה אלא דבאמת הרמב"ן ז"ל נשמר מזה כמו שכ" החות"ס דעתמא דהא מלטה הוא משום דא"ל למcor דין לו בעלים והמעות שקיבל מתנה או גול הוה, וכן תראה שם"ט דחיה הרשב"א כאן קושי רשיי על הי"א דא"א למcor דין שלו ולא כמו שדחו התוס' דברי רשיי בכתבם דין זה דיקוא לכתחלה אסור למcor דין וזה ועודאי ליתא דין עבר איסור תורה בהחלפה עצמה אז מAMILא אסרו חכמים החליפין כי היכי דלא להנות מאיסורה וכאשר נבאר בס"ד הדבר לפניו בסוגי' דסכך של ע"ז עי"ש ולכן מצד זה שפיר הקשה רשיי ז"לadam החליפין מותרין אפילו מדרבנן ע"כ דלא עבר איסורה במעשה ההחלפה וא"כ מצין דמים לחמצ, אלא דנפרכים דברי רשיי כמש"כ הרשב"א דין זה מכירה דיןינו שלו, אלא דעתת הי"א שהיא שיטת הרמב"ן ז"ל נפרכת כאשר הארכתי בכמה מקומות עיין בספר שביבי אש במס' פשחים ובגיטין עי"ש ודוד"ק.

תוס' דה מותר מיד, וכו' א"ג כפ"י ר"ת דבצק מيري וכו' והשתתא אתה שפיר וכו' ומותר מיד דказמר הינו כשיעור לשיה עי"ן במחרש"א ובפי' דבריו בראש יוסף דזוקא מיד קאמר דמותר דהינו כל זמן שנמצא בזק בידו אבל לאחר שנמצא פת בידיו אסור מושום פת עכו"ם דטטרח לא טרח ולחלות שהי לו בזק והחליף בזק פת עכו"ם דטטרח לא טרח ולחלות שהי לו בזק והחליף הילו ואפחו זה לא אמרין דכל מה שנמצא בידו עתה תלין דך הילו והחליף עי"ש ואני בער ולא עדע דין לא ידעין שנשאר לו חמץ קר"ש את"י דחמצ שעעה^ט אינו אלא קנסא דרבנן בעלמא ולא עוד אלא אפילו אי את"י קר"י דאיכא חש דאוריתא מ"מ איך קאמר דזוקא מיד מותר אבל כשי לו פת אסור אפילו אחר לשיה ואפ"י דהא לגבי איסור פת עכו"ם פשיטה דספקא מותר ואמרין דשما לא נשאר לו חמץ ולש ואפהacha^ט כדרכ כל הארץ, אבל הא לא קשי דין נאמר שלא ידעין אם נשאר לו חמץ איך מביא ס"יעיטה לרבעא לפי מה דקאמר בגמ' ודאי מחליפין אין הפירוש דזודאי מצאו להחליף אלא דזודאי מחייבין להחליף אבל הא ודאי לא ביריא לנו דזודאי מצאו מאן דמחליף להו, אבל דסגי בהא דזודאי מהזירין להחליף כיון דaicaca ס"ס שמא לא נשאר להם חמץ ואם נשאר اللا מהזירין להחליף ושמא מאי שהחליף להם אבל כאן בשוחט דaicaca חזקת איסור ודאי מה מהני מה שהחזר לשוחט

ספק כנ"ל וספק במקומות חזקה הלא הסכימו האחרונים דאסור גם באיסור דרבנן עין בפרק י"ד סי' ק"י ובשער אחר אחרים מה שפלפו בזה, אולם זיל דריש לשיטתי' באמות ספק במקומות חזקה באיסור דרבנן שרי ולכן שפיר מצי את' האי ברייתא כר"ש ומيري בדאית ל' חמץ ודאי ומ"מ סמכין להקל שמא עלתה בידו להחליף כיון דזודאי מחזיר להחליף, אבל לדידן דל"ל בהא כר"ש באמות אין לדין זה מציאות דאי ספק הוה איז שרי בלא"ה מכך ספק דרבנן ור"ש במקומות שנמדד ונמצא חסר דلت"ק כל טהרות שנعوا ע"ג בין ברה"י ובין ברה"ר טמאות ודאי ור"ש אומר ברה"י תולין וברה"ר טהור ומסיק דשניות למדוזה מסוטה ור"ש ילך סוף טומאה מתחלת טומאה מה תחולת טומאה ברה"ר טהור אף סוף טומאה כן ורבנן סברו דתחולת טומאה איכא חזקת טהרה ובסוף טומאה איכא חזקת טומאה, והקשו שם בתוס' וכי ל"ל לר"ש חזקה עי"ש שנדחקו אלום מדברי הרשב"א ז"ל כאן בחולין لكمון דט"ט ד"ה אל אבוי למדתי ישוב נכוון לקושי התוס', והוא דעתין חזקה אינו אלא במקומות שמסתפקים مت"י יצא הדבר מחזקתו בזה לפניו מגע מגע דזוקא אבל אם נעשה איזה מעשה לסלק החזקה ורק אנו מוספקים אם נעשה כראוי או לא לא שייך לומר דאוקמי אחזקה ולומר דלא נעשה מעשה אבל כל ספק במקורה התיירה התורה בלא"ה, עי"ש היט, שכותב הרשב"א דזה טעם דר"ש דמתהר ברא"ר אפילו נגד חזקת טומאה, ולפ"ז נאמר דפלוגנת האחרונים אי ספק דרבנן במקומות חזקה להקל או להחמיר תלי בזהadam בספק במקורה מוקמיין חזקה לעשותו כודאי שלא נשנה אז גם בדרבנן להחמיר אבל אי ספק במקורה מגרע החזקה רק שרי מטעם דכל ספק במקורה שרי מה"ת א"כ בדרבנן אמרין להיפוך דספק שמא נשנה הדבר מהני להתריר, זה ברור בס"ד, ולפ"ז ר"ש לשיטתי' שפיר מהני ספק החלפה להתיר חמוץ של עברי הגם דזודאי נשאר להם חמץ אבל אין דפסקין כרבנן גבי מקוה ומוקמיין חזקה במקומות ספק במקורה ליכא להאי דין דחמצן של עברי עבירה שום מציאות ולכן השמיותו הפסיקים, ודוק"ק היט.

ע"ש תנין דמסייע לך חמוץ של עברי עצירה מותר מיד מפני שהן מחליפין, פירשי' שאין מבערין מפני הפסדן, והקשה בת"ח ובר"י דאייה סיעיטה איכא לרבעה החשוד על ב"י הקל לא חשוד על אכילת חמץ שעעה^ט החמור עי"ש וצרכיך אנו להוסיף לבאר הקושי' דנייהו דחסודים נמי ליהנות חמוץ כי ע"כ לתכליית זה אינס מבערין חמוץ כדי ליהנות ממנו אחר הפסח אבל עדין אכילה דחמור מהנהה לא חשי' והה להכחיש אותן באכילת אישור, וניהו דלפי מה שכותב הרראש יוסף لكمון בד"ה עוד אבואר לך דהא דמחליף אסור לו החליפין הוא דזוקא במחליף עם נכי ר' אבל במחליף עם ישראל לא דחמצות שקיביל מישראל גול או מותנה הוה עי"ש, וא"כ לכואו יש לומר דמה ליה מחליף עם נכי ר' או ישראל דבכוכ"כ עבר ר'ק אחדא איסורה דמחליף עם הנכי ר' עבר אדורייתא בהחלפה עצמה דנהנה בשעת המקח בקנין החליפין ובחליף עם ישראל ניהו דעבר אלףני עור להכשילו אבל לעומת זאת לא נהנה מאיסורה. אבל זה אינו חדא adam יודע כל זאת אז יודע דעבר איסור גול וגם אלףני עור וуд דלהכשיל אחרים באכילת איסור חמוץ כמו אכילת עצמו, ולכן שפיר נתקשה.

אבל לפי מה שכתבנו בדבר הקודם לק"מ דהא דאמרי מפני שהן מחליפין אין הכוונה דזודאי מוצאים להחליף אלא שמשתדים ומהרין להחליף אם אפשר, והנה מה שאין מבערין מפני הפסדן הינו אפילו אם יכולם למcor בזול ג' אין מבערין

דמיון והתוס' לא בקשו יותר אלא להוכיח דאיכא הרוחה רבה בין החמץ לחולפיו ואם גם מדרבנן שרו החליפין א"ז התמייא יותר גודלה על רשי"ז"ל שכטב דאיון כאן אלא הרוחה פורתא דאיון לומר דכונת התוס' דלא נאסרו החליפין למחליף מה"ת זהה פשיטה כיוון דאיון תופסן את דמיון מה לי אחר ומה לי הוא אלא ודאי כיונו התוס' למה שכטבנו דאם החליפין ה"י מותרין למחליף אף' מדרבנן לא קשה מידי על רשי"ז"ל דשפיר כתוב דליך אלא הרוחה פורתא כיוון דההחלפה עצמה אית' ב' איסור דאוריתיא ולכן כתבו התוס' דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן ר"ל מעשה החחלפה נמי רק מדרבנן והטעים מושום גוזרו על החליפין ומילא לא עבר בההחלפה איסור תורה והוה הרוחה גודלה ולא פורתא ולכן הביאו ראי' מרשי"ע"ז דהחלישין אסורין לו מדרבנן אבל רשי"ז"ל ה"י סובר דהאי איסור שאסרו רבנן החליפין לא מבטל איסור של החלפה והוא פלוגות' ישנה אם ע"י רבנן נשנתה הדין תורה ויש בזה כמה דעתות ואכ"מ להאריך בזה.

ובזה תבין גם מה שכטבו התוס' אח"כ ו"ל: ונראה שפנותו לרשי"ז אסור מדרבנן ממה שכטב כאן דאי"כ מצינן דמים לחמצז בפסח ואין זה דיקא וכיו' כיוון דלכתחילה אסור למכור ע"ל וכי לא ישתומם על לשונם שכטבו ונראה שפנותו לו לרשי"ז וכי הלא בפירוש כתוב כאן רשי"ל לדחות ה"י שumbediac מציין וכיו' זה ומה שהוכיח רשי"ז"ל כאן איסורים החליפים דאל"כ מצינן וכיו' זה ליתא דהא עכ"פ לכתħħala איסור בההחלפה וכאשר מתמיחים האחוריונים ז"ל על האי דברת רשי"ז"ל שאין לו שום הבנה. עיין בראש יוסף שהביא בשם של אברהם פירוש דוחוק, גם קשה דלפי מה שפישרנו דברי התוס' דרצו להוכיח דלשוי"ז איסורים החליפים עכ"פ מדרבנן למה הביאו מරחיק לחם מרש"י בע"ז כיוון שכטב כאן דע"כ החליפים איסורים מצינן דמים לחמצז בפסח.

אבל לפי האמור הכל ניחא דהני "א" שumbediac רשי"ע"כ לא ניחא فهو לומר דמשום הרוחה פורתא בגין איסור אכילה לאיסור הנאה מחליפין דכוון דעובי עבריה הון שאם לא ימצאו להחליף אוכלים גם בעין החמץ אין מסתבר לנו דמחזרין בטירחא אחר הקל הקל כיוון דשניהם אסורין מה"ת ואכ"ע לומר דר"ל למחליף עצמו שרי דהינו שלא איסור תורה בההחלפה ומילא לי' באכילת החליפין אפילו איסור רבנן לא, דהא בהא תל'י'adam מודים דבhhחלפה עצמה עברו איסור תורה מה הוועלו באמור דשרי באכילה כיוון דבר עבר אדורייתא בההחלפה ואין רק הרוחה פורתא אלא ודאי דלהי"א גם בההחלפה לא עבר אמידי וכאשר בתמתן כן הוא שיטת הרמב"ז ז"ל ומ庫רו מירושלמי קידושין על מתני' ד מקדש בערלה שכטב בטבעה דמכךן וקדש בדמיהן מוקדשת משום דאיון דמיון והוא גזל או מותנה בידו משום דס"ל לשיטה זו דאיון לאיסור הנאה בעלים כל ומקרין אינו שלו וע"ז הקשה רשי"ז"ל אכ"כ מצינן דמים לחמצז בפסח, אלא דלפי האמור קושי זו לא ק"מ דעתמא דשרי למכור היא משום דאיון זה מכירה דלא מצי מוכר דבר שאין שלו ואכ"כ לי'א דהשתא נמי איסור הוא לבני" דהא מותהני מחמצז שעעה"פ דאי לא דיהיב לי' לעכ"ס לא יהיב לי' דידי' וכוי הרדי' דקאי על מעשה ההחלפה עצמה דהוא תורה ולכן כתוב רשי"ז"ל דאיון כאן אלא הרוחה פורתא מאיסור אכילה שהוא במלוקות לאיסור הנאה שאין לו קין עליו לדעת הרמב"ס ואפיון לדעת התוס' דלוקין על הנאה מ"מ איסור אכילה הוא גנאי יותר ממש' התוס' لكمון ה' ע"ב ד"ה השתא.

הדברים שכטבתי כי הדברים ברורים בס"ד.

גמר' לימה מסיעע לי הכל שוחטין כתוי ואפי' ערל ואפיון

כהונן דשמא לא עלתה בידו, אבל קושי זו ליתה דודאי סגי כאן במה שמהדר לשותיפה דהא איכא חזקה אלימטה דין קלkol יוצא מתחמי מומחה בר דעת ושפיר סמכין דשחת שפיר ולענין בדיקת סיכון באמת מה"ט לא מהני מה שמחזר אחר סיכון יפה דלמא לא עלתה בידו ממש'כ' למעללה.

אבל התוס' שהקשו דהוה פת עכ"ס ז' לא סברו דלא ידעין אם נשאר להם חמץ דאי במתה לא ה' מקשין מידי דלבבי אישור פת עכ"ס תلينו להקל דלא נשאר להם ואפו בעצם אבל הם סברו דמיiri בידיעין שנשאר להם חמץ או עיסה בודאי והוא דתלין בחחלפה סברו דרוב פעמים מצ' מחליף ורובה וחזקקה רובה עדיף אפיו מדרבנן להאי מ"ד ולכן אמרו עכ"ב מיריע הכא דאנו רוצים ליקח מה שידיעין שנשאר להם א"כ בזק שפיר לוחקין אבל אם נמצא בידים פת וanno יודען שנשאר להם פת אין ליקח משום פת עכ"ס, ויש להם קצת דעת ראי' דביריתא מיריע שידיעין שנשאר להם חמץ מה דפרק ה"ס ממאי דרי"י היא דלמא ר"ש היא ואי דלא ידעין שיש להם חמץ שעעה"פ איך מצ'atti קר"ש דהא אז בלא טעמא דמחליפין שרוי דשמא לא נשאר להם חמץ והוא ספק דרבנן לקולא אלא דמ"מ ראי' גמורה ליכא דיל' דהכי אמר דלמא ר"ש היא ומיריע בידיעין שנשאר להם חמץ אבל אי ר"י היא אז מיריע بلا ידעין ודוק'.

בא"ד ומה שפירש הקונטרס שמרוחין לדידין מיהא שרוי ונראה שמרוחין גם לגבי דידחו למה דס"ד השטא דהוה דאוריתיא דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן וכוי עכ"ל עיין בלב אריה שכטב דגס רשי"ז"ל כתוב דמרוחין גם לדידחו והוא דידי'יך לכתוב בהתריא טפי פורתא עג'ג דאיכא הרוחה רבה מדאוריתא לדרבנן דיק לכתוב כן למסקנה דמצ'atti קר"ש ומ"מ איכא הרוחה פורתא גם לרש"ד לא אכל האיסור עצמו אלא חליפין, ור"ל דהוה תרתי דרבנן, ולכאו' יפה כתוב בគונת התוס' דנראה דהוקשה להם על רש"י שכטב דאיון כאן לדידחו אלא הרוחה פורתא דהשתא דקאמר דאתה' קר"י איכא הרוחה טוביה, אלא דמה שהמליץ بعد רשי"ז חליsha טובא דהא השטא לר"י קיימין אבל במחלוקת' כל מה שכטב ליתא דהא רשי"ז"ל יפה כתוב דגס לר"י לי'א אלא הרוחה פורתא דנייהו דמחליפין אינם אסורין אלא מדרבנן אבל ההחלפה עצמה הוא איסור תורה דנהנה בההחלפה שתשתער להציג היתר תמורה הוא איסור וכאשר נדבר מזה לקמן בסוגי' דסיכון של ע"ז עי"ש, ואם תדי'יך בדבורי רשי"ז"ל תמצא שכן הוא, דז'ל: ואע"ג דהשתא נמי איסור הוא לבני' דהא מותהני מחמצז שעעה"פ דאי לא דיהיב לי' לעכ"ס לא יהיב לי' דידי' וכוי הרדי' דקאי על מעשה ההחלפה עצמה דהוא תורה ולכן כתוב רשי"ז"ל דאיון כאן אלא הרוחה פורתא מאיסור אכילה שהוא במלוקות לאיסור הנאה שאין לו קין עליו לדעת הרמב"ס ואפיון לדעת התוס' דלוקין על הנאה מ"מ איסור אכילה הוא גנאי יותר ממש' התוס' لكمון ה' ע"ב ד"ה השתא.

אולם התוס' השיגו על רשי"ז"ל שפיר באמור דמאתר שגוזרו חז"ל לאסור החליפין למחליף שוב לא עבר אדורייתא כלל בההחלפה עצמה דההחליף אסור הנאה באיסור הנאה והמעין היטב בדבורי התוס' יראה ובין כי לכך כיוונו דז'ל: ונראה שמרוחין נמי לגבי דידחו וכוי' דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן כמו שפירשו בקונטרס בע"ז וכוי' ויש לדקדק דבתיבת "דמחליפין" אותן הב' יתרה והויל' "מחליפין" ומילא הול' "אינם אסורים" בלשון רבים ולא, "לא אסורה" בלשון יחיד, ויתר יש לתמונה שהביא ראי' מושבי' בע"ז שפירש דאסורין החליפין מדרבנן להלא בעי ראי' דאסור מדרבנן אלא דלא אסור מה"ת וזה מבואר בגמ' עצמה שם דדרש כי חרס היא למיעוטי ערלה וכ"כ הרוי דמה"ת אין תופסן

ככופר בכה"ת מ"מ בר זビחא הוא.

ה' הקשו האחרוניים דלאחר דעתותם ר"ע מה נעשה בראיותו מיהושפט שאכל מב"ט טבחי דחאוב דלא מתרץ הש"ס מיד עלי זה.

ו' הרא"ש ויתר הראשונים פסקו כרבא משום דהאי ברייתא דהכל שוחטין ואפיו מומר ע"כ במומר לאוטו דבר מייר וכרבא דהרי איתותוב ר"ע והקשה הלב אריה למה לא סמכו נ"כ על הבריתא דחמצן של עובי עבירה דקאמר בגמ' דאמר לי' רבנן לרובה תניא דמסיע לכך.

אבל הט אכן ושמט פירוש הסוגי לפי שיטת רשי' ורמב"ס ז"ל כל או"א לפि דרכו ותיישבו לך כל הנני קושי' דלעיל כמו חומר בעזה"ת ותחלה נפרש הסוגי לפי שיטת רשי' ז"ל.

הנה דע דפי הס"ד שבגמי לא ידע הש"ס שום חילוק בין מומר לחושוד דהינו בין אכל נבלה פ"א שנ Kraa חושוד ובין אכל הרבה פעמים הנקרא מומר לעניין דינו של רבא דבשניהם בעי בדיקת סכין ובשניהם סגי לסמוק עליהם במעשה השחיטה עצמה שלא שבק התירא ואכל אישורא דהרי רק אח"כ חידש סברת דש ב' כהתריא דמי' לי' והוא דנקט רבא מומר או דיניגרא דלישנא הוא או דלרבותא נקט דלא תימא דמומר לד"א היה כמומר להאה"ת ואינו בר זビחא ולכך שפיר מביא ראי' להאי דינא דרבא מבריתא דחמצן של עובי עבירה ע"ג דלא אתחזקו למומרין לאכול חמץ שעעה"פ אלא אתחזקו שאין מבערין מפני הפסן ואם לא ימצאו להחליף לאחאה"פ חסודים לאכול וכאשר ביארנו זאת לעלה דכן מייר האי הפלתי והראש יוסף צביינתי - אלא דקושיתו סובבת על הגמ' דקאמר אי מומר לד"א הינו מומר לערלות דלמא מומר לד"א שומר מובלחה וזה לאו הינו מומר לערלות דאיו חושוד לנבלה והאי מומר לד"א החומר מן נבלה חושוד לערלות.

ואח"כ מביא ראי' מבריתא שני' דהכל שוחטין ואפי' עREL כתוי ומומר. ועודין לא נחית לחלק בין חושוד למומר ומ"מ מומר לערלות לי'ך לא ראי' לרבעא משום דמומר לערלות לא מקרי חמור מנבלה או כדעת הש"ד משום דין האסורים שווין או כדעת הדגול מרובה משום דהוה בשואה"ת. והוא האמת כי דעת הש"ד נפרק מתוך השקיל וטרוי' דהכא כאשר תראה ובמומר לערלות ATA לאשמעין לאפוקי מד"מ דס"ל חושוד לד"א היה חSID להאה"ת אבל הראי' לרבעא מאפיו ישראל מומר דקANTI אח"כ די' במומר לד"א ושאינו חמור מנובלות הינו מומר לערלות אלא ודאי במומר לערלות וזה דהוה מצי לאוקמי במומר לחמור מן נבלה כמו חמץ בפסח או חלב ודם שחושוד לנובלות הקל ממנהן אלא דכיו' דעדין לא ידע חלק בין חושוד למומר יותר ניחא לי' לאוקמי מומר סתם דקANTI הינו במומר לאוטו דבר דמייר בי' וע"ז מדרחה הש"ס דילמא מומר לאוטו דבר לא אלא במומר לע"ז וכדר' ען וניחא לי' לשון סתם מומר דשייך על ע"ז כМОבן אלא דגס אי נוקי כן הרוי ששמע בדרא דהא ע"ז ודאי חמורה מנבלה והוה חושוד לנובלות لكن חדש עתה דמ"מ לי'ך לא ראי' לרבעא חדש לאוטו דבר מומר לאוטו דבר כיוןDDS ב' ואיכא למימר דכתירתא דמי' לי' **וכשתדקדק** בדברי רשי' ז' הלוחמים מארב ומפע רב תמצא בדברי דעת לא דקאמר אלא מומר לאוטו דבר פרשי' ז'ל: לנובלות לתיאבון ואיצטריך לאשמעין דאפיו מצוה חדש עליה כי מזמןין לי' התירא סמכין עלי' עכ"ל הרי דליך רבותא אחרת בדיון של רבעא אלא דעת'ג' חדש לא שבק התירא אבל لكمן כאשר דוחה היא דר' ען וקאמר כדרא' לא אלא כדרבא במומר לאוטו דבר פרשי' ז'ל: לשחיטה לתיאבון ואיצטריך לאשמעין דלא תימא כיון DDS ב' כהתירא דמי' לי' וכו' עכ"ל הרי דעתה נתחדש לך' דברא מומר לרבותא נקט רשי' ז' ומ"מ לא שבק התירא וזה ברור

ישראל מומר וכו' עד סוף הסוגי' דמסיק לר' ען בתיבתא.

והנה רבו כאן הקושיות והדקוקים ואסדרם אחת אחת.

א' האי עREL דקANTI מוקי במומר לערלות וקמ"ל לד"א לא הוה מומר לכיה"ת כולה ופרש' ז'ל ושהיט שפיר - הכוונה לאפוקי מד"מ דס"לBBC בביברות ד' ל' חדש לד"א היה חSID להאה"ת (ועין לקמן בראש הסוגי' דהשוחט בשבת בתוס' וראש יוסף שם ובפסקת דו"ק) וא"כ אינו חSID לנבלות ושהיט שפיר וגם בדיקת סכין אינם צריך לשיטות רשי' ז'ל ומוכח מכאן דREL אע"פ שהוא חמור מובלחה דאית ב' CRT לא משוי לי' חדש לנובלות והטעם או כמש"כ הש"ד יוז' קי' ט סקי' ב' משום דבשני מיני איסוריים לא אמרין חדש לחומר עין בפ"ב מהל' מיליה - אבל אין לפרש דלעלום מומר לערלות חדש דקל אל כמש"כ הדגול מרובה שם משום דהוה שביק התירא דהרי הגמ' אמר דקמ"ל דלא הוה מומר להאה"ת ולא חדש לנובלות לא שביק התירא - ומתוון כך אני תמה אקרה על הגאון בעל הଘות יד שאל שם ביו"ד שהקשה למה לא מוקי בגמ' האי מומר ברשותה נובלות כגון חמץ בפסח ודלא קרבה ולא כרבעא ולא כר"ע אלא ודאי דמומר לערלות חדש אנובלות ודלא כש"ד ולא כdagm"r עכ"ד ומה נפלאים ממני דלפ"י מפרש הא דאמר בגמ' במומר לערלות וקמ"ל דלא הוה מומר להאה"ת דהינו שהרוא בר זビחא ולא כפרשי' חדש שפיר ופירוש זה ודאי ליתא דפשיטה דמומר לדבר אחד לא נפסול מליחות וכמש"כ הפלתי והראש יוסף צביינתי - אלא דקושיתו סובבת על הגמ' דקאמר אי מומר לד"א הינו מומר לערלות דלמא מומר לד"א שומר מובלחה וזה לאו הינו מומר לערלות דאיו חושוד לנבלה והאי מומר לד"א החומר מן נבלה חושוד לערלות.

ב' בגמ' לא לעולם אימא לך מומר לאוטו דבר לא מ"ט כיון DDS ב' כהתריא דמי' לי' והקשה הלב אריה וכי לא ידע כבר חhilok בין דבר אחר לאוטו דבר דהרי המביא ראי' מברית' זו כבר אמר אי מומר לאוטו דבר הינו מומר לערלות אלא מומר לאוטו דבר אלמא דaicaca טעם דלאות דבר גרע מל"א ואיך - שאל אכן מ"ט ועין ב' מש"כ שדריך קרוב לדרכנו.

ג' עוז הקשה הגאון הנ"ל דר' ען המכוח דינו מיהושפט שאכל מטבח דחאוב, לדעת הרמב"ס דגס במומר לשאר עברות בעי בדיקת סכין יקשה לדנפשי' איך אכל יהושפט מטבח דחאוב בלי בדיקת סכין דהרי אמר דלא הוה מפלג מני' נפשי' כלל. עיי' שנדחק.

והנה כפי מה שביארנו שיטות הרמב"ס דמייר לא טrho לבודוק בדקוק והבנת הלב על פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת וחומרה זו דהינו לפסל השחיטה ע"י פגימה הנרגשת נתהווה בימי אמראי בתראי, קושי' ז' לק"מ כMOVEN, אלא לדעת רשי' ויתר הראות דמפרשים מיטריך לא טrho לתקון הסכין הפגום מפני שאוכל נובלות לתיאבון ודאי קשה הא מומר לע"ז ודאי חSID לנובלות, וכאשר באර לפנינו ודלא כב' דבוי' דוקא מיני איסוריים שווין. וחSID לנובלות ודאי בעי בדיקת סכין כמו מומר לנובלות לדעת רשי' דמ"ש וכאשר באר וא"כ הקושי' איך אכל יהושפט בלי בדיקת סכין בעי ישוב.

ד' רשי' דה' אלא מומר דקANTI לעכו"ם ואיצטריך לאשמעין משום דאמר מר דחמורה ע"ז של הכופר בה כמודה בכיה"ת וא"ה סמכין עלי' כר' ען עכ"ל וכל מקמן דקאמר דלא כר' ע"ז משום דאמר מ"ר וכוי ואיך כתוב רשי' דר"ע אהיה' בריתא קאי ואמר דעת'ג' דהוה

התירה ואכל איסורה וא"כ למה ניחוש שמעיד עדות שקר וולעבו
על פני עור במקום שאין לו תועלת לעצמו.

אבל מה עעשה שכל אלו האחרנים וגם הראשונים ז"ל עמהם במחכ"ת לא ירצו לדעת הרמב"ס ז"ל שמננו יצא החלוק הלא שבן מומר לחשוד לידע טumo וניימו כי הוא מחמיר מצד אחד להצטרכ בדיקת סcin על מומר אפיו לד"א ולקל מנבלה נמי ומיקל מצד אחר לסמוך על חשוד אפיו לנבלות ולא מצרך בדיקת סcin וע"כ טעמא אחרים הי' לרמב"ס זה לא משומם דሞמר דש ב' דהרי מומר לדבר הקל אפיו חדש אינו לנבלות ומ"מ מצרך בדיקת הסcin אבל דע כי מצאת גם ברא"ש ז"ל שמלחין בין מומר לחשוד מטעם דሞמר דש בי' ז"ל והלctaה בהא כרבא וכו' אבל מומר לד"א מסקין רקון לא הוה מומר להכח'ת חז' מומר ונסק את הין ולחלה את שבות ולא בעי בדיקת סcin דזוקא עבריין לאחוי דבר, "דש בי'" הוא דקאמר רבא דבעי בדיקת סcin וכי עכ"ל כוונתו מבוארת והוא מודה דעת הרמב"ס בתרתי לא לבד במומר לעבירה אחרת שקל מנבלה דאיינו חדש כלל לנבלה שלא בעי בדיקת סcin אלא אפיו אם הוה מומר לחמור מנבלות דהוה שפיר חדש לנבלות נמי לא בעי בדיקת סcin ובזה לא די במה שכתב דמסקין דሞמר לד"א לא הוה מומר להכח'ת אבל חדש וודאי הוה ואיך מתיר ללא בדיקת סcin לכל מומר חז' ממחלל שבות וע"ז כיון דעכ"פ חדש לנבלות ע"ז הוצרך לחשוד דרבא לא מצרך בדיקת סcin גם באוטו דבר רק למומר ולא לחשוד ומומר דזוקא דדש ב' - אבל כל הרואה ישותם הלא רבא לית לי' סברת דש כהתראה דמי' לי'adam אית לי' איך נסמק על גוף השחיטה שלא יקלקל מלחמת שאינו חשש לאיסור נבלה ומ"ש מומר לנבלה מכותי דבעי עומד על גבי או יוציא ונכנס - וכדי שלא להשות גдол הראשונים כתועה בדבר פשות ח"ז מסתני נשאי לירד לסוף דעת קדשו ומצתתי מוקם לישב דבריו ולומר גם רבא מודה לשברת דש ב' כהתראה דמי' אבל דזוקא לתיאבון שהוא דש בי' אבל שלא לתיאבון שאינו דש לאכלו לא הוה כהתראה וכלן שפיר יש לחלק בין מומר לחשוד לגבי אחרים שאין בו תועלת עצמה רק לאחרינה במומר דכל שהוא לתיאבון שהוא לי' כהיתר גם להאכיל לאחרים אינו חשש דהרי במקומות צורך כהתראה דמי' לי' ומילא גם לפני עור ליכא לפי דעתו אבל בחשוד ניהו דלעצמם ה"י שוחט בסcin פגום ע"ג דוידע שעבד איסורה משומם דיצרא תקיף עלי' אבל להכשיל את חבירו במקום דלא מגיעו לו הנאה למה לי' ואין אדם חוטא ולא לו.

ותיתתי לי שאחר זמן רב מצאתי בספר יריעות שלמה בבית יד שלו הלכה ה' דה' וכן סברת הש"ך שרצה להעMISS סברא זו בדרכי הש"ך אבל נעלם מעניינו הבדולחים שמדובר הרא"ש ז"ל מוכח סברא זו אבל הש"ך ז"ל אלו היה כוונתו לכך לא היה שותק מלבר סברא מחודשת זו.

ולא עוד אלא שאין ספק אכן דהרא"ש גופא דלולי שהיה רואה ברמב"ס שמלחין בין מומר לחשוד גם באוטו דבר לא היה עולה בדעת קדשו להמציא סברא זו כדי להקל בחשוד שלא לחציך בדיקת סcin כי סכ"ס קושי הפרמ"ג הנ"ל במקומה עומדת דין לדמות שוחט לאחרים לمعد לאחרים כי בשוחט לאחרים בין בשכר ובין בחנם אייכא הנאה ותועלת להשותט כמו שביארנו לעיל, וממיימת דרבא דזוקא מומר ליכא שום הכרע עתיקר מימרא דרבא לכולא אתה דמותר לסמוך אשחיתות מומר בגין עצמו ומשום שלא שvikת התירה ולא אמרין דש בי' כהתראה דמי' לי' ורך דרך אגב קאמר האי דבודק סcin ונותן לו משומם דעתיא הכי הוה ואיך דמייק חדש לא בעי בדיקת סcin.

ולפי האמור גם בהא דרי' ענן אייכא ס"ד ומיסקנא בדס"ד סובב

הש"ס דר"ע ממשינו דሞמר לע"ז ע"ג חדש לנבלות דהרי מומר לכל הוא מ"מ לא שvikת התירה ואכל איסורה ומילא גם בהא דאמר מר חמורה ע"ז וכוי' נמי מתפרש דזה חדש להכח'ת וכמו שלר"מ דמומר לד"א חדש להכח'ת אבל איינו מומר להכח'ת והוא בר זביחה כאשר ישראאל אלא כאשר מסיק דבר' ענן לא אלא כדרבא הי' מוכרכ לחדר דבדר' ענן טעמא אחרים אייכא לפסול שחיתו ומשום דאמר מר חמורה ע"ז וכוי' והוה ממש כמו מומר להכח'ת דאיינו בר זביחה ולא קשהתו לנו לאוקמי דלא קר"ע ודלא כרבא במומר לדבר חמורה דכיון דמומר סתם קאמר וצרכין לשול מומר לא"ז ומומר לע"ז הרי הוא דוחל לאוקמי בהci.

ולכן כמה הראי לרבע מבריתא זו ולפ"ז דרבא אפי' במומר דדש ב' קאמר שלא שvikת התירה משומם דל"ל דכתה תира דמי' לי' ומשום דצצלו מומר וחשוד חד דינא אית לחו וא"כ מכם' כחו מרא במה שביעי רבא בדיקת סcin משומם דמייטרחה לא טrho פשיטה דגס חדש בעי בדיקת סcin דמומר דנקט רבא לרבותא דגס מומר סמכין עלי' דלא שvikת התירה אבל להקל בחשוד דלא ליבעי בדיקת סcin במומר מהיכי תיתי.

אלא דהמעין בפסקים יראה שלא בין הוה וראש המדברים באזה הוא הרמב"ס ז"ל דמלחין בין מומר לחשוד ופסק דמי' שנפסל לעדות ע"י שעבר איזה עבירה שבUberiorות שוחט בין עכמו גם בלי בדיקת סcin והכ' מ כתוב שם דמלשונו מוכח דאפיו חדש לאותו דבר דהינו שנפסל לעדות ע"י אכילת נבלה נמי לא בעי בדיקת סcin אלא דבב"י סותר את דברי עצמו וכותב חדש לאותו דבר צרייך בדיקת סcin ובש"ע שלו העתקה דברי הרמב"ס מלה במלה אשר מלשונו ממשמע חדש לא בעי בדיקת סcin אלא דהרמ"א בהגה שדרכו לננות תמיד אחרי המהמיר כתוב חדש לאותו דבר חשוב כמומר ובאי בדיקת סcin ורשואו נרשם בב"י - וע"ז השיגו הש"ך סק"כ דהרי הב"י בעצמו בכ"מ כתוב חדש לנבות נמי לא בעי בדיקת סcin ומה ש' בבי' דבעי, השכיל הש"ך את ידו לפשר הדבר באמרו לחלק בין שוחט בשכר לשוחט בחנם דבשותח בחנים דינו עםיד בשל אחרים ואנן פסקין כרב"ג בבורות חדש על הדבר מעיד עליו דחזקה אין אדם חוטא ולא לו אבל בשוכר שיש לו תועלת בדבר ודאי חדש איינו נאמנו ובאי בדיקת סcin וע"ז אתה הפרמ"ג ז"ל ומחייב לי' אמוחא דמה עניין זה לעדות לאו אמן ארמינו דמטרח לא טrho לתיקן הסcin הפגום ע"ש ולכורה כוונת הש"ך Adams שוחט בחנם אם ימצא הסcin פגום לא ישוחט לו דלמה לי' לעבור על לפני עור חנס בלי דבר, אבל באמות זה ליתא דהשחיטה הוה טרחה גדולה אשר נותנים שכר עליה ואם נמצא מי שעושה שירות זה לחברו חנס מסתמא הוא צרייך להחזיק לו טוביה או שמצפה ממנו איזה טוביה להבא, ואני לך תועלת גדולה לעצמו מזו והרי תורה באיסורי הנהה כשם שאסור למכרן כך אסור ליתנים לנכרי ומשום דנהנה בנתינה זו מפני לנכרי מחזיק לו טוביה וכן שנינו בנדירים דמודר הנהה אסור ללמדו מקרה במקומות שונים שכר ולכן יפה השיג הפרמ"ג על הש"ך שמדמה העניים הרוחקים זמ"ז כרחוק מזרח ממערב.

ולא די בהא אלא דע"י חידשו הוצרך הש"ך ז"ל חדש דמומר איינו מעיד בשול אחרים אשר אין לו טעם וסמ"ת שווון המחבר בס"י קי"ט שהוא מתשובה הרשב"א מורה להיפך שהרי כתוב מי שהוא מפורסם בעבירה מעיד בשל אחרים ווגם הסברא אומרת כן דגס במומר נאמן דהרי סמכין על שחיתו משומם דלא שvikת

הרי באותו שעה עכ"פ דין מומר עליו וזה אמת לאמתו של תורה ומה מאי שמח לבני כאשר מצאתי בדברי בס' ריעות שלמה סי' ב' סי' ד' ד"ה ועוד נ"ל ברור ז"ל, "ועוד נ"ל ברור אף שהעלתי בפ"א חשוב מומר לדעת הרמב"ם הינו דנקרא מומר אבל לטעם דבר חשוב מomiduto בודאי עבי מועד ורגע וכוי וכו' וכי נימה משומש דאלל פ"א במאיד עשה עוד פעמייד אדרבה אמרין אולי עתה לא הי אוכל וכו' עכ"ל ובזה מיישב סתרת פסקין הרמב"ם באותו עניין עי"ש ועיין לךו בחדושנו בסוגי" דשותט בשבת.

ועתה בא ואראך איך כל מה שכתבתי מוכרכ ובולט מתוך דבריו הקדושים וסידורו הנפלא של הרמב"ם ז"ל כי ז"ל בפ"ד ה"ד, "ישראל מומר לעבירה מן עבירות שהיא מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וציריך ישראל אשר לבדוק את הסcin וכו' מפני שחזקתו שאינו טורה לבדוק ואם היה מומר לע"ז או מחל שבת בפרהisa וכו' הרי זה בעכו"ם ושותטו נבלה. הל' ט"ז מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן עבירות (כאן כול גם ע"ז ומחל שבת) הרי זה שוחט בין לבין עצמו אם היה מומחה שאינו מותר ואוכל דבר אסור שזו חזקה היא על כל ישראל ואפילו הרשעים שבהם" עכ"ל הזהב.

וכל המדקדק בדברי קדשו יראה כי חוץ מהא דמדיק לכתוב במומר חזקתו שאינו מטריח לבדוק, ולא די לו בשמא אינו בודק הרי שכח ליתן טעם שהיתר לשוחט בין עצמו דהרי גם במומר נבלה מيري והי' לו ליתן טעם ממשום דאיינו מניח ההיתר זהה חזקה אף על הרשעים شبישראל כמו"כ בהלכה שאח"כ ובהלכה זו שמדובר מפסולי עדות ואפילו על הנבלות שוחטין גם בלי בדיקת סcin ע"י כשרים, שם כתוב האי טעמא דלא שביק היתר דאיינו בו צורך וגם איינו מספיק דהרי לפי הבנת הש"ז וגם הרא"ש ז"ל שהזכרתי הטעם בחשוד להתריר ממשום דבש' אחרים נאמנו אכן אדם חוטא ולא לו וא"כ تو לא בעין הטעם דלא שביק היתרה ומייקר הטעם ד"א"ח חוטא ולא לו שתק הרמב"ם מכל וכל האם מה? אבל לפי פירושנו אין כאן לא חסר ולא יתר ולא חילוף רק הכל מודקד דבhalca קמא מדבר מן המומרים שאפילו דבר קל נבלות צריכין בדיקת סcin ע"י הקשר ואע"פ שאינו חזוד כלל לנבלת ובודאי בודק הסcin ואם ימצאה פגומה יתקנה דטרחא כל דהו ודאי מטריח שלא יאכל ולא יאכל נבלות ואפילו מומר להרשות עשה כן כיוון אפשר בטרחא מעות לשוחט כראוי ובסcin הראו"י מ"מ חזקתו שאינו טורה לבדוק בהבנת הלב ויישוב הדעת כדי למצוא פגימה הנרגשת שאינה אוגרת ומפני זהה אינו אלא חומרא דרבנן אין חושש עלייה וממילא גם אינש חושש על זה אלא נבי מומר החזקתו אין טורה לבדוק אבל גבי חזוד ופסול לעדות כיוון דאיין כאן חזקה דשמא שב מאולתו והוא ספק דרבנן ולהקל. ולכן לא היה צריך להזכיר בהלכה שאח"כ טעם למה לא נצrik בדיקת סcin גבי חזוד דמהה שכתב לעיל במומר מפני חזקתו וכו' מבואר הטעם מעצמו דבחשוד דליך חזקה לא עבי בדיקת סcin אבל טעם על מה ששומכין על גוף השחיטה שלא קקלק ויזהר לשוחט כהוגן ודאי עבי הון במומר והן בחשוד דלגי פסולי שחיטה דאוריתית גם הספק אסור כודאי ופה עשה שהמתין בתנית טעם זה עד הלכה שני' כדי להشمיענו דבחשוד נמי בעין טעם זה דלא שביק היתרה כמו במומר ולפוקי מדעת הרא"ש דבחשוד לא בעין טעם זה דשותט הוה כمعد בשל אחרים ונאמן מטעם אין אדם חוטא ול"ל - וזה אמת לאמתו בשיטת הרמב"ם ז"ל.

נמצא פסקן של הדברים להלכה דלפי שיטת רשי" ז"ל דוקא מומר לאותו דבר עבי, בדיקת סcin אבל מומר לשאר מייל אם הוא קיל נבלות לא אבל במומר לחמור שחשוד לנבלות וכן בנפלsel

ולכואורה הייתה אמר דיש הכרע ליה מכח הקושי דלעיל בריש דברנו דאייך אלל יהושפט מב"י טבח דחאכב אלא בדיקת סcin דעכ"פ מומר לע"ז חשוד לנבלות ועכ"פ דחויס לא בעי בדיקת סcin אלא דעכ"ז זה ליתא דשותט בשבר הלא גם לדעת הש"ז בעי בדיקת סcin והני ודאי שוחטים בשבר הלא כי מושתאי אחאב ה"י ומוכרחים לעשות מלאתכו אבל רשי" ז"ל באמות נשמר מkowski זו במאה שכ' ז"ל, "אחאב וסיעתו חזין בהו דעתבו ע"ז היו ובנבלה לא אשכחן דפרקנו ואייכא למימר דצרא דע"ז תקיף עלייהו" עכ"ל הרי דרש"י ז"ל רצה לתרץ בזה למה לא אצרך בדיקת סcin עכ"פ ותרץ דשאני בזמן אהוה אז יצרא דע"ז שתקיף עלייהו ולא העשה חשודים כלל על שאר עבירות ומ"מ הוכיח דאיינו כמושר לכחית' אינו בר זביחה דלבבי האידי ודאי אין נפ"מ דאפילו אם מצד יצרו ע"ז מ"מ הרי ככופר בכח'ת למ"ד דכו הוא.

ועתה נבו לפرش הסוגי עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל דהנה כבר כתבנו למלعلا דהראמ"ם מפרש האי מיטרא לא טרח דלא כרשי" אלא שאינו מטריח לבדוק וממאן בפירוש רשי" דמפרש אינו מיטרא לתקון הפגימה שמצוין מושן דטורחא כל דהו צו' ודאי מטריח כד להנצל מאיסור אכילת נבלה דהרי חזין דטורייח להחליפ החמס שעעה"פ כאשר הקשה כן באמות הריטב"א על פרש"י ונתקח חלק בין טרחה לטרחה עי"ש וא"כ פשיטה דאיין לפרש מה שכ' הרמב"ם חזקתו אין טורה לבדוק בפושטו שאינו בודק הסcin כלל מפני הטורח, אלא הכוונה שבודק בהעbara בעלמא בלי הבנת הלב באופן שמרגיש פגימה האוגרת אבל לא פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת כי להרגיש פגימה דקה צו' צrisk התבוננות הרבה ויישוב הדעת וכמו שכ' הרבנו יונה מובה ברא"ש לסת' לךו נבלות והרשות ואינה אוגרת אין שםים ויישוב הדעת צrisk בדיקת סcin וממה"ט אין לנו חלק במומרין בין לאו דו דבר ובין לד"א ואפילו لكل נבלות שאינו חזוד כלל נבלות כי האי פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת אין בה אלא פסול דרבנן שהחמירו בה אמרואי בתראי כאשר בירנו זאת בארכוכה לסת' דף י"ז ובפתחה בעיקר מivid שכך הוא דעת הרא"ה והרמב"ם ז"ל י"ע כל שהוא מומר לעבירה תה' מה שהתאי עכ"פ הוא קל בדעתו ואינו מטריח לבדוק בהבנת הלב ויישוב הדעת לא מפני גודל הטורח שיש במעשה זה את אלא מפני קלות דעתו שאינו חזוש על איסור קל דרבנן ושפיר מוכרח הרמב"ם לומר דכל שהוא מומר לאיזה עבירה תהיה" בעי בדיקת סcin. אולם בחשוד עכ"פ שעבר פ"א ואפילו לאו דו דבר לא בעי בדיקת סcin כי שמא עשה תשובה דנינו דפסול לעדות הוה ממשום דעדות עדי עד כשר בודאי והאי ספק הוה אבל גבי חיש פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת שאין בה אלא פסול דרבנן הספק מותר וכן הוא לעניין בר זביחה דמחל שבותות עע"ז בעי הרמב"ם דוקא מומר ומוחיק בכך אבל בפ"א לא ממש דהאי פסול דאיינו בר זביחה אינו אלא פסול דרבנן כמש'כ הר"ן ז"ל בחדושיו וממש'כ לדעת הרמב"ם דאפילו על שחיתת נבר נבלה כתוב שיראה דאיינו אלא דרבנן ולכן בפעם אחת דאפשר דעשה תשובה הוה ספק דרבנן ומוחיק תמצוא מדויק לשון הרמב"ם שכ' במומר, "חזקתו" אינו מטריח לבדוק הרי דזוקא בדאכיא חזקה שאינו שב משא"כ בחשוד אפילו על נבלה אין חזקתו שאינו מטריח רק ספק וספק שר".

ומה מאד מישב בזה מה שכ' הרמב"ם בפיה"מ לסת' על המשנה דשותט בשבת דאם במאיד הרי שחייב פסולה שרבבים תמהו עליו דהלא בפ"א לא עשה מומר ולפי האמור אין כאן דומור חזקתו עומדת כל כי בין מומר לחשוד אין שום חילוק אלא דומור חזקתו עומדת במרדו וחשוד أولי עשה תשובה דהרי בת"ח אמרין ודאי עשה תשובה ובכל אדם עכ"פ ספק הוה ולכן מי שחייב שבת פ"א ואח"כ שחת בימי החול לא פסלין שחייבתו כנ"ל אבל שחת בשבת עצמו

דינו כמפורט להכweis ובימי ר"א ור"א חדש ולכך בימי הבריתא עדין לא דנו לכותי כמפורט להכweis ודוק".

גמר' שם חוץ ממומר לנסך את הין ולחול שבתוות בפרהסיא. מад אני משותומם מהו לחילול שבת בפרהסיא מה דלא צריך בע"ז שם גם בצעה הוה כמפורט להכweis. ומה שעלה בדי עבזה הוא, דלulos שבת וע"ז שוון וכפרש"י ז"ל דמחל שבת כופר במעשה בראשית אלא דבע"ז גופא דוקא כשועבד מחתמת שמקבל אלהותה דין ככופר אבל אם מכח סיבת אחרת ואיפלו שלא מחותמת אונס בשbill אליה תועלת אין עלי דין ע"ז וכמפורש בסנהדרין ס"א ע"ב אמר העובד עכו"ם מאהבה או מיראה אבוי אמר חייב ורבה אמר פטור עד שיקבל אלהותה עי"ש בסוגי' וברמב"ס ופסקין כנגד דפטור וא"כ שבת ודאי לא חמירה מע"זadam מחל את השבת לא כדי שכופר במעשה בראשית אלא להנתו למה י"ה נידון ככופר. וכן בעין פרהסיא דהינו שעושה כן ביד רמה במקום שהי' יכול לעשות כן בצעה דזה מורה על כפירה במעשה בראשית אבל בע"ז לא בעין הוכחה שעובד מושם קובלות אלהות דמסתמא כן הוא דאל"כ למה עבדה משא"כ בעושה מלאכתו בשבת מסתמא שלא לשם כפירה עשויה, אם לא שעושה כן בפרהסיא ביד רמה.

והא דמחל שבת דין בע"ז כתוב רשי"ז ז"ל דהאי תנא חמירה לי' שבת בע"ז והוא לשנאה דגמי' עירובין ס"ט ע"ב ר"א אמר האי תנא הוא חמירה עלי' שבת בע"ז עי"ש ומשמע דלאו ד"ה הוא אלא האי תנא ס"ל כן. ולפע"ד עניין זה תלוי בפלוגתת הרמב"ן והרמב"ס ז"ל דהרמב"ן ז"ל ריש בראשית כתוב על הא דקהשה רשי"ז דלא הי' צריך להתחיל התורה אלא מהחדש הזה לכם ז"ל, "יש לשאול בה כי צריך גדול הוא להתחיל התורה בראשית בראשית כי הוא שורש האמונה ושאינו מאמין בה וחושב שהעולם קדמוני הוא כופר בעיקר ואין לו תורה כלל" עכ"ל. אולם הרמב"ס במורה נבוכים דעת אחרית עמו שבפ' כ"ב שם כתוב דלולי שיש לנו הוכחות וראיות פוליסופיות על חידוש העולם מכח המקראות לא הינו מוכרים לאמונה זו עי"ש ועכ"פ לפי דעתו אפשר להיות מצווה ושליט בעולמו גם לדעת אפלטון שהעולם קדמוני. והרי לך בזה תלוי אי כופר במעשה בראשית הוה ככופר בכח"ת וכגע"ז.

ובאמות' פלא בעין אם כדעת הרמב"ן ז"ל דמי' שמאמין בקדמות העולם כופר בכח"ת אז גם הבן נה מצווה להאמין בחידוש העולם וא"כ למה לא נצטווה גם הוא על שמירת שבת, ומה תאמר דגוי שלא נצטווה על השבת יוכל להאמין זאת בלי אותן של שביתת שבת אבל מי שנצטווה על שמירת שבת כל שמחלו מורה שכופר במעשה בראשית זאת מכיון הינה וכי נאמר דכופר נמי ביצ"מ אשר שבת גם על יצ"מ הוא יותר והדבר צ"ע ודוק".

אבל חוץ אני נברך מאד בדיין זה דמחל שבת ינסך את הין במנעו הוא דבר אך שא"א לשמעו דנה ח"ל אסרו ינים של גוים מושום בנותיהם ומגען בין שלנו מושום תקרובות עכו"ם ואטו שכשוך שדרך לנסך בכך - ומעתה אם נדונו את המחל שבת ככופר בכל התורה ומשום דכופר מעשה בראשית ונארס ינו מושום בנותיהם מוטב כי אישור חיתון שייך גם במחל שבת כמו בע"ז - אבל לומר מגען בין שלנו הוה כמגע עכו"ם מהיכי תיתי הלא האי דכופר במעשה בראשית ואומר שהעולם קדמוני הוא יותר רחוק מנסוך ותקורת עכו"ם מכל מאמין ואיך נדמה בה מחל שבת לע"ז.

ובאמות' דין זה דמגען אסור את הין לא נזכר לא ברמב"ס ולא בש"ע ורוק בתשוו' הרשב"א יש ذכר למו, ובعين הוא מכיון הינה ודוק".

תנוס' ד"ה חכם תימא דהא איצטרך לכדרשין בראש לולב הגzel

לעדות מחותמת שאכל נבלות אין שום טעם להקל שלא יצטרך בדיקת סכין כי התחומות הרא"ש והש"ץ ז"ל אינו כדי להקל ומה שהקלו הראשונים באזה בלאה' קשה מאד הלא לא נמצאו שום חולק על דברי רבינו יונה שהבאתי לעיל בדיקת סכין צריך הרבה הרבה ר' יראת שמים ויישוב הדעת והרא"ש בעצמו הביא דבריו לסתם - כי בדברי הכל לכתלה בעין סכין חד וחלק בלי פגימה הנרגשת כאשר באאר במקומו - וא"כ איך נאמר דמי שאכל נבלה אפילו פ"א ומכח"כ מי שהוא עבירה אחרת יש לו אותו היראה ויישוב הדעת הצורך בבדיקה סכין כדי למצוא פגימה דקה והוא תמייה קיימת על כל הני הראשונים שחלקו על הרמב"ס במומר לשאר עברות אבל בחשוד אפילו לאותו דבר יש להקל ולסמוד כשר דעת הרמב"ס ז"ל ומטעמי' דשמא עשה תשובה והוא ישראל כשר מפני שהבדייה ביישוב הדעת היא רק מדרבנן וכדי למצוא פגימה דקה כנ"ל.

ואחר בירור השיטות בעין זה נסתלקו כל הקשות שהעמדו בראש דרבינו כМОבן זולט הקושי' דמה נעשה אנו דלית לו להא דר"ע ומומר לע"ז לאו בר זביחה הוה, בהאי מעשה רב דיהושפט אשר הש"ס לא נחית לתרצה אבל גם זאת לק"מ לפ' מה שהבאתי בתוך הדברים לעיל דברי הר"ץ וכדמוכח נמי בפסק הרמב"ס דהא דע"ז ומחל שבת לאו בר זביחה אינו אלא מדרבנן דע"כ רק מה"ט דוקא במומר פסק הרמב"ס דשחיתתו פסולה אבל בפ"א לא וכאשר ביארנו למעלה וא"כ בזמן יהושפט אכן לא מירר דעדין לא פסלו שחיתת מומר לע"ז ורב ען שהביא ראי' מיהושפט ה' סיובר דכל שמןפרש להיתר גם בדברי הנבאים אין כח ביד חכמים לאסרו וכדעת הטו"ז הידועה ודוק היטב.

ד"ה ע"א רשי"ז ד"ה עפ' הדיבור שאני שהקב"ה התירו לו לפי שעיה דכתיב וכוי' וכן פ' התוס' ולכארה לפי הס"ד דעדין לא ידע הש"ס מהא דשחיתת מומר לע"ז נבלה, ה' די לומר דהקב"ה ידע דכשר ה' וכמ"כ התוס' על איסור בשר שנטעלם מן העין אלא דיל' דרש"י רצה ליתן טעם גם לפי המסказנא אלא דלא הוועיל באזה דהרי עדיין נשאר הקושי' מהו נעשה במעשה רב דיהושפט כנ"ל, ע"כ לומר דעדין לא אסרו שחיתת מומר לע"ז שהוא רק איסור דרבנן כנ"ל אלא דמ"מ סבר רשי"ז דבדבר שהקב"ה בעצמו התיר לאיל' שחיתת טבח דאתaab לא מסתבר כלל שיגזרו ח"ל לאסרו, וכן צ"ל על מה שהקשו בתוס' מבשר שנטעלם מן העין דזאת ודאי גזירה דרבנן עיין لكمן דף צ"ה בסוגי' שם ובמה שכטבנו - ואין לומר דבשר שנמצא בפי עוף הפורה ודאי גרע ואסור מה'ת' דזה ליתא דהרי כל המדינה טבח ישראל הוה ואין חיש דאוריתיה וכן כתוב הרاش"י יוסף ועכ' קושי' הרנוס' נמי סובבת דאן אסר רב בשר שנטעלם מן העין במקומות שהקב"ה בעצמו האכיל לאיל' מה שהביאו אורבים וצ"ע ודוק".

הרוא"ש סוף ז' כתוב וערביין להכweis פר"י שאינו חושש לאיזוח הוה בע"ז ואיינו בר זביחה וכו' ואע"ג דתני' בהז בריתא שחיתתו מותרת וכו' והא מסקין קמו בדבורות האחוריינש שעוזם בעכו"ם גמורין עכ"ל וככתב המיעו"ט דהאי ואע"ג דתני' וכו' הוא מלטה באפי' נפשה דמה עין זה להא דלעיל ולפנע"ד להמשיכו שפיר להא דלעיל דמסכים הרוא"ש לר"י דמי שאינו חושש ליבותו דינו כሞמר להכweis שאינו בר זביחה ובמומר להכweis ודאי אין חילוק בין לאותו דבר ובין לד"א כМОבן וא"כ הכותים שאינם חוששין על לאו דלפ"ע ה'י נמי דינים כמוסרים להכweis ע"ז כתוב הרוא"ש דבאמת בדורות האחוריינש שעוזם בעכו"ם גמורין וא"ת סכ"ס איך התיר בבריתא שחיתת כותוי כיון דדינו כሞמר להכweis איינו בר זביחה י"ל הלא בלאה' כתבנו למעלה דהא דሞמר לע"ז איינו בר זביחה דרבנן הוה וא"כ הא דמי שאינו חושש בדבר ה'י

עצמם ולהיות שפל בעיני עצמו וכמו שאמרו ז"ל אם כל העולם יכול יאמרו عليك צדיק אתה תהי בעיניך כרע שעדי לכוף את יצרך, אולם לרשע ובעל עבירה היכה"ר מהפך את דרכו כדי שלא יעלה על דעתו לשוב בתשובה אומר לו כבר נפלת ברשות החטאיהם ואין לך ישועתך באלווקים סלה ומה לך לעשות רק אכול ושתה ויטיב לך בכל מראה עניין כי אבד תוחלתך מ"ד לכיה"פ תורה נפשך בעולםך בכל אשר תאוה לעניין וא"כ באדם זהה העונה הוא גוריאותך כי מעכברו מושב מדרכו הרע - ומה מאי מתישב בזה לשון הש"ס דקאמר מן הבהמה וכו' כדי שיחזרו בתשובה ותוס' הרגשו בזירות זה שנוטן טעם לתורה וכתבו דלאו טumo דקרה קדרש וכוי אבל לפיה דברינו נכוון מאי שרצונו לתרץ הא גופא דידילמא בהמה דקרה על המתאר את עצמו בהמה דהוא מעליותא קאי וכונ"ל ועי"ז מתרץ הש"ס דכאן מביאי קרבן שתכלית הקרבן לעורר את החוטא לתשובה אין מקום לענוויות יתרה להיות חשוב בעניין עצמו כבבאה כי זה עצת יצח"ר וכן קאמר דכדי שיחזרו בתשובה איך גוריאותך אם הוא בעניין עצמו כבבאה, וזה כוונת המתאר התם אדם ובבאה ר"ל שמדובר מן צדיקים מנוקים מן החטא וערומין בדעתו אז הוא מעליותא אבל הכא בהמה לחודיה ר"ל דכאן המודובר מן החוטא המביא קרבן כדי שיתעורר תשובה ובהזה אם ייחס בעניין עצמו כבבאה גוריאותה הכא מעניini דקרה והכא מעניini דקרה ודוו"ק.

תנוס' ד"ה ר"ג פרשי"ר ר"ג בנו של ר"י הנשיא וכו' ועוד תימא דגוז ר"מ על סתם יננס ולא גוזר על שחיטה דאוריתא וכו' עיין ברשב"א ובראש יוסף והנה מדברי התוס' נראת דסבירו דשחיטת מומר לע"ז הוה פסול מדורייתא דאל"כ איזה לתא דאוריתא אילא בשחיטת כותה אלא שוחט בעומד על גביו באופן דעל גוף השחיטה אין להסתפק אבל באמת כתבתני לעיל בשם הר"ן והרמב"ם ז"ל דשחיטת ע"ז רק מדרבנן אסרו וכו' אל"כ ל"ק מה לא גוזר על השחיטה כשגורר על יננס דינם חמוץ מן השחיטה דב"ים אפשר דנטנסך ממש ואז אסור מה"ת אבל בשחיטה שוחט הכותי בעומד על גביו לייכא למירמר שמא שחתל לע"ז דמחשبة הבל דברו לא מהני כמו בפיגול עין תוס' לפקון ל"ט ע"א ד"ה אלא ותו"ט ב"מ פ"ג משנה י"ב, ע"כ לומר לנו דהרי גם לאחר שגורר ר"ג על שחיתתנו רק באכילה גוזר אבל לא לעשותה תקרובות עכו"ם ובסתם יננס הלא אסרו גם בהנאה ואס תקשה לך למה לא גוזר על שחיתתם שבינו לבין עצמו לאסרו בהנאה מחשש תקרובות כמו בין זה י"ל כיון דבאכילה בלאה"ה אסור לא גוזר על הנאה לחוד - ועיין בראש יוסף שכותב בשם הרשב"א דר"מ לא גוזר על שחיטתה ממשום דס"ל קר"ע דמזור לע"ז מותר לאכול משחיטתו ולא הבنتי דמ"מ כמו שגורר כל יננס למה לא גוזר על שחיתתם ממש לטא ותקרובות כמו ביני כיון דעתך לי' דשותט בינו לבין עצמו יצא ודוו"ק.

תנוס' ד"ה צדיקים עצמן לא כ"ש הקשו מכמה עובדות שמצוינו שנכשלו צדיקים בדבר עבירה וא"ר"י דזוקא במידידי דאכילה שהוא גנאי לצדיק שאוכל דבר איסור משמרו הקב"ה אבל בשאר מיל' לא עכית"ד התוס'". אולם מדברי רשי"ל מוכח דלא ס"ל חילוק זה דהרי כתוב "שם דבר עוז" לא יארע לצדיק אבל לעומת זאת מישיב רשי"ל קושי התוס' באופן אחר דז"ל רשי"ז"ל "האיך גרים שום שטן לפני צדיקים ע"י שוג שום דבר עוז" והאי שום שטן אין אלו יודעים מה הוא אבל רשי"ז"ל لكمן בדף הסמוך מפרש את עצמו בד"ה אפשר וzial אי איתא גוזרו חכמים על תקרובות דמאי, מסתיע מלטה דגירום עוז וכוי עכ"ל הר' דהאי שטן עוז הוא והכוונה עפ"י המשנה בפ"א דעבירה גוררת עבירה כי העבירה שעבר אדם נעשה לשטן לו להכשילו בעבירה אחרת וא"ת

אי לפני יאוש אדם כי יקריב מכם אמר רחמנא ז"ל לאו משוע דתפקידך לך מהאי קרא דהא מביתו נפ"ל כדאמרין בב"ק קרבנו ולא הגזול אלמת אי לפני יאוש למה לי קרא כלומר וכי יכול להקדיש ביתו אמר רחמנא וכו' עכ"ל ומיל לא יראה כמה מון הדוחק אנו צריכין לשוב לפיה תירוצים ולא עוד אלא דמתוך דבריהם הוסיף חומר על חומרadam מביתו נפקא לנו דלפנינו יאוש אינו קדוש וכמו שאמרו בב"ק לפני יאוש פשוטא ל"ל קרא א"כ למה נайд מזא בלול הגזול והביא על לפני יאוש רחמנא דחכא דמכס אמר רחמנא, אבל לויל דבריהם הক' נלפע"ד לישב כל הנני סוגיות באופן אחר והוא, כי מביתו לא מצין למילך אלא דקדושת פה אינו חיל על דבר שאינו שלו כי הקרא דאיש כי יקדש אק ביתו מקדושת בה"ב משמעתי דלית ב"י רק אמרה בעלמא אבל בקדושת מזבח דאית ב"י מעשה ההקרבה ע"י מעשה ודאי אסרו עעפ' שאינו שלו ומנא אמינה לה מהה ש' התוס' لكمן זף מ' ע"א ד"ה רבוצה דהא אמרין א"א דש"ש ילפין ממה דאין אדם מקדיש דבר ש' שהוא נלמד מביתו, וא"כ אומר אני ומינה כמו באיסור דאמרין אבל עשה בה מעשה אסורה זואת מדורייתא דילפין מכל מقدس בע"ז דף נ"ד כן נמי במקדיש ותיתני לי שכונתני בדבר זה לדעת קדשו של התבב"ש סוף סי' ה', - אמור מעתה דבפ' LOLוב הגזול דמייר מקרבן שמקרבן הגזול לא מצי מביא קרא דביתו להוציא את הגזול דחרי עשה בה מעשה ובודאי חל האיסור הקדש על הקרבן אבל מ"מ קאמר דפסול הקרבן ואני עלה לרצון מושום כתיב און כי יקריב מכם דהאי קרא נמי ממי שמקרב ממש מדבר ואמר דמי שמקרב יקריב את שהוא שלו אבל לפני יאוש דאיינו שלו ניהו דאיו מכם", וכן בב"ק דדרש אם עולה ע"י מעש גזול שפיר קאמר אי לפני יאוש ל"ל קרא וכונתו לא כמש"כ התוס' דביתי אמר רחמנא אלא קרא דאמון כי יקריב מכם קסמא דמכן נדע דכל שאיןו שלו אפילו הוא מקריבו ואסרו אבל איינו ראוי להקרבה, וכל זאת קודם שזינו לידע דגס אחר יאוש דקינה באיש נמי פסול ומשום מצווה הבהא בעבירה אבל מאחר שממעיט גם לאחר יאוש דפסול א"כ אלף הוא מקריבו ואסרו אבל איינו לא עבי קרא זק"ו הוא מלakhir יאוש גם הטעם דאיינו מכם לא עבי דהרי לאחר יאוש מכם קריין ב"י דהרי אילא יאוש וגם שניין רשות ומעשה ומ"מ פסול וא"כ א"יתר האי, "מכם" לדרשו על המקريب שהוא יהי, "מכם" ולא מומר וזה הפ"י האמתי לפע"ז ובסוגי"ד דחתאת גזולה הארכתי ודוו"ק.

ע"ב גמר' וכל היכי דכתוב בהמה גוריאותה הוא והא כתיב און ובבאה תושיע ד' וכו' ומשי הטעם און ובבאה הכא בהמה לחודיה - ונלפע"ד בביואר דברי חז"ל, דודאי "בבאה" מושאל על און מורה על פחיתות ושפנות המדרגה אלא דנקוטה רבתא אילא בין המתאר את עצמו למтар את אחר כי המתאר את עצמו "בבאה" הוא מדרכי העונה וכמו שפי"ר רשי"ז לולמר דכאי רוח וא"כ פריך שפיר מנ"ל לפרש האי מן הבאה דתורתה מכנהו להבאה והוא ממושיע ישראל דילמא מן הבאה קאי למtar את עצמו כבבאה שהוא מדכאי הרוח וכמו שמספרין "אדם ובבאה" דקרא ונקל קרבן אלא מדכאי הרוח שמושיעין את עצם כבבאה דלא נקל קרבן אלא מדכאי הרוח שנאן ואני רוצה בקרים נ"ז קמשני ולא מבعلي גאות שהקב"ה שנאן ואני רוצה בקרים נ"ז קמשני התם אדם ובבאה וכו' ר"ל לדלענין הابت קרבן המודבר בו גם מי שמחזיק את עצמו כבבאה אינו מעליותא דהרי דרכיו של היכה"ר משווים הם ומתחפכים כחומר חותם לפי האדם והמקום והזמן דהנה לצדק ונקי בא עליו היכה"ר בתחבולה לעורר בו הנאה מגביהו בעניין עצמו זלעומתו צריך לדחפו בשתי ידיים ולהכניע את

דאישתחת שפיר והדמאי מעושר ותירץ דמ"מ כיון דחכמים גוזר על שחיתות כותוי וכן על דמאי הוה אישור דרבנן ודאי עד דהוה מכשול אפלו אם קמי' שמי' גלי' דשחת שפיר ונתענש הטבל והלב אריה לעיל על ר"י דאכל משחיתות כותוי ג"כ מתרץ כ"ל אלabal באן בדמאי כתוב לאחר שזוכינו דלא גוזר על תערובות דמאי שב ליכא מכשול אפלו בדמאי עצמה אם הוא מעושר והוא עפי' דברי הש"ך בכללי ס"ס שלו אות י"ז שכותב דכל אדר' שלא אסרו אלא מצד חומרא בעלמא לא גוזר על התערובות ובטל ברוב וא"כ כיון דדמאי בטבר הרוי דאין אישורו אלא חומרא בעלמא ולא מקרה מכשול אם אירע שאכל וקמי' שמי' גלי' דמעושר עי"ש ודבר גודל דבר הנביא ושיל שתי ראיות ברורות לדבריו, א') מהה שאמרו בגמ' שבת כ"ג ע"א דגם מצוה דרבנן בעי' ברכה ופריך מודמאי דלא בעי' ברכה ומשי' אבי' ודאי דדבריהם בעי' ברכה ספק דדבריהם לא רבא דאמרו רוב ע"ה מעשרין, ועתה אם נאמר דאפלו אי קמי' שמי' גלי' דמעושר מ"מ רבע עלה אישור דרבנן וכל האכלו מקרי מכשול למה קראו אבי' ספק דדבריהם ומה הוועיל רבא דאמרו רוב ע"ה מעשרין כיון דס"ס איכה אישור דרבנן ודאי על הדמאי שאין להיסרו אלא עי' הפרשה. - ראי' שנייה מהא דשינו במס' דמאי דין מעשרין מודמאי על דמאי אלא מינה ובבה כדי שלא ישרר מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור, ואי נימא דמה"ת הכל מותר ומדרבנן הכל אסור ודאי אין ספק רק ודאי ר"ל ודאי היתר מה"ת ודאי אישור דרבנן - אבל העניין לכך הוא דהא דסמכין ארוב או אחזה מה"ת ולא חיישין אמיינוט או על השתוות החזקה משא"כ בסכנתא שם חיישין גם למיינוט ואפלו למיינוט ואם מה"ת כתוב השם שמעתתא דשאני אישורא מסכנתא דבאיסורה כיון דהתורה לטעמך ארוב וחזקה אפלו אם לפעמים יבא אישור לידי' מן המיעוט מ"מ אין עליו אשמה של כלום דהרי ברשות התורה עשה מה שעשה ואס אכל מהלוב בהמה ואח'כ' נמצאה טרפה לא בעי' תשובה כלל כמו בשוחט את הפסח בשבת ונמצא טרפה בסטר שפטור מרבנן משא"כ בסכנתא שאם יידמן המיעוט לידי' יסתכן ימות ולא יועל לו הרוב והחזקקה להצלו ובפתיחה הארכתי בדברי הש"ש אלו עי"ש.

ולפ"ז אם באים חז"ל לאסור שלא נסוך על הרוב באיזה עניין אם עבר ועשה או אכל ונמצא שאכל ועשה אישור אז גם מה"ת עשה האיסור וחיב' קרבן כבש בתנוצות ואח'כ' נמצאה לפ"ז באיסורי דרבנן כאלו שאסרו מלחמת שחשו על המיעוט אין להם דין אישור ודאי דרבנן דהרי אין לנו צורך בהזהה כי גס מה"ת מזוהה לחוש על המיעוט וממיילא יש באיסורה אלו צד קל הצד חמוץ דאס נמצוא ונתגלה דעבד איסורה ונכשל במיעוט בעי' כפרה מה"ת ואפלו קרבן חטא מת מביא והוא הצד החמור ואם באמת קמי' שמי' גלי' דמן הרוב הוא אז לא עבד מיד' והרי לא גרע ממנה עונה הסמכה ולוסטה שוב אין לו התנצלות זו של אונס עי"ש נמצאה לפ"ז באיסורי דרבנן כאלו שאסרו מלחמת שחשו על המיעוט אין לאם רצה לאכול בשיר חזר ועלתה בידו בשיר טלה וכאה שנדירה בנזיר ובעה הפר לה שלא בפניה דאמורה תורה ד' יסלה לה - וכן יפה אמרו חז"ל דהפרש דמאי לא בעי' ברכה מפני שאין כאן מצוה ודאית וכן אין מפרישין מודמאי על דמאי אחר מושום לאפשר שאה פטור וזה חייב מה"ת וממיילא מי שאכל דמאי ולא אדעתה לאו מכשול הוא אם קמי' שמי' גלי' דהוה מעושר וכמש'כ' הלב ארוי ז"ל ברוח קדשו וזה אמת לאמתו.

ובייה הראונה האיך אתה לידי'>Dצדק אם הקב"ה משמרו ע"ז תשוב שלא משמרין אותו אלא משגנה ולא מזוון שעריך לשומר את עצמו, אמרו מעתה במקום שהוא שבעינו הוא היתר הצדק אם הוא מעשה אישור ולאו אדעתה או שבעינו הוא היתר וכמו בכל הני עובדות שਮביא כאן דר"י אכל משחיתות כותוי ואנו מוסופקים אי נכשל באיסור או לא ח' לגזירה שגורר ר"ג וכן דר' אסי אכל ביצה המצומקת בין אצל ע"ה ואנו מוסופקים אי נכשל בדמאי ולאו אדעתה או שלא גוזר על תערובות ולצד זה שנכשל באיסור צריכין לומר על כרחנו שהאי צדיק עבר תקופה על אליה עבירה בזדון הגם שרווח הדבר מ"מ איינו מן הנמנע דהרי נאמר אין אדם צדיק בארץ שלא יחטא שהרי משה ואחרון חטאו ונענשו והאי חטא העשה לשטן לו להכשילו בשוגג, ודאי יותר מסתבר לפשטוט האי ספק ולומר דלא ח' לגזירה ר"ג ולא גוזר על תערובות דמאי ממה שנאמר שעבר תקופה על עבירה בזדון אשר גרים לו השוגג, אבל במקומות שאין לננות ימין ושמאל ובודאי אישור נכשל ע"כ נאמר בעבר תקופה על עבירות מזיד, וכן תראה במעשה דר' ישמעאל שקרה והטה שהביאו התוט' דהרי בה שאמר ר"י אני אקרא ולא אהה עבר עבירה בזדון שלא ח' לאזהרת חכמים שגוזר שלא יקרא לאור הנר והאי עבירה עצמה הייתה לשטן לו שלבשו קרא והטה וע"ז אמר כמה גדולים דברי חכמים שאמרו לא יקרא לאור הנר כי הודה ולא בוש דמחמת האי גזרה דרבנן שעבר עליה בא לידי הטיה וכן צריך לומר בכל היב עבירות שהביאו התוט' שמסתמא עבר תקופה על האיה מזיד שנעשה לשטן לו. ומה מאי מודוקדק לישנא דגמי' דקאמר „היכי מסטייע מלטא" דמשמע דלעולם אפשר דמסטייע עכ' אך לא דמהיכי תיתי נאמר דנסטייע במקומות דיש לומר לא עבד אישורא. ועין בפתחה שכתבתני דרש"י ותוס' לשיטתייהו אזלו בפלוגתא זו ותורה צמאן ודוק'.

ד' ו' ע"א גמר' איננו גוזר ולא קבלו מניינו אתה ר"א ור"א גוזר וקבלו מניינו ופרש"י ז"ל דבדורו של ר"מ ור"ג לא רצוי לקבל לפי שהי' רגילים בהם בדורו של ר"א ור"א ה' אפשר להם לפירוש עכ' ולפ"ז קשה לומר דר"ג גופה דאכל משחיתות כותוי ור' אבחו דשלח לאתווי חמורה מבוי' כותאי לא חשו לאגירת ר"מ ור"ג מפני שהחמון עם לא רצה לקבל הגירה מפני שקשה לפרש מהם. אבל לפ"ז נראה לויל דברי רשי' ז"ל לומר דלא קבלו הגירה מר"מ ור"ג מפני שהם גוזר מטעם דחייב למיינוט וכמו שסביר/ar אין בגמ' דר"מ לטעמי' דחייב למיינוט וגזר רובא אתו מיינוטא, אבל ר"א ור"א ודאי קרבען ס"ל דלא חייב למיינוט ואפ"ה גזרו עליהם וכך שגוזר על הדמאי עכ' פ' שרוב ע"ה מעשרין לפיכך קבלו מהם. ועין תוס' יבמות קי"ט ע"א דה מחווורתא ודוק'.

שם גמר' ר"ז ור"א איקלעו לפונדקן דיאי אייתי לקמיינו ביצים המכומקות בין ר"ז לא אכל ור"א אכל אל"ר ר"ז לר"א ולא חייש מор לתערובות דמאי אל' לאו אדעתה. כפי הנראה אכל ר"א כל צרכו ואח'כ' שאלו ר"ז שהרי אח'כ' קומתמה איך מסטייע מלטא וכוי' וקשה טובא איך המתין ר"ז עד שר"א מלא כרסו מהני ביצים ולא עכבו מיד בתחילת אכילה להצלו לביש' את בעל הפונדק פלא והפלא. אבל הנלפ"ז דכדי שלא לביש' את אכילה שתק ולא ח' שהביאו להם ומסתמא עמד עליהם כל שעט אכילה שתק ולא ח' מה שחבריו ואוכל אישור דמאי דרבנן וכדאמרין בברכות דלגביו איסור דרבנן גדול כבוד הבריות ובמה שהוא לא אכל לא נתבישי כי לא גילה לו הטעם מפני מה שמי' ואוכל זה וכוכן מאי בס"ד ודוק'.

ע"ש גמר' אר"ז אפשר גוזר על תערובות דמאי ומסטייע מלטא דר"א למיכל אישור והקשה הרראש יוסף הכה וכוכן לעיל גבי' הא דר"י אכל משחיתות כותוי דלמא קמי' שמי' גליה דלא עבדו אישורא

לא בעל התובות והאי אשת חבר המשייעת כי אשתו מחייבת לטחון לצרכו כדתנן בכתובות והאי אשת חבר המשייעת לה אפילו נאמר סיוע שיש בה ממש לא עשתה טובה לבעל התובות אלא להאהה פשיטה אדם שיכיר לטחון תבואה חבירו ישבור לו מס'יע שהאי מס'יע לפועל אין לו דין פועל לאכל מתבאות בעה"ב וז"ב ודוק.

רש"י ד"ה מפני שחוזדה מחלפת והוא הכא דלא לטובה הוא ואיש נכריו הוא ובמש' דמאי קתני לה ולא קתני המתקלקל וכי' עכ"ל לכארוי האי "ובמש' דמאי קתני לה" שפט יתר הוא ולא חדש רשי" ז"ל לכתוב דברים בטלים שאין בהם צורך לפירוש הגמר' אבל באמות דבריו כאן מזוקקים ואין בהם יותר דריש' לשיטת' דפרש הא דמתוך הש"ס הטעם נמי מורי ואומרה לה דלטובת ברבי רב קמכוונת דיליכם חמימה ונטקתה לי' למה לי' להש"ס להמציא טוביה חדשה כדי לאכול חמימה כיו' דבר אמר לעיל דמחלפת המתקלקל בחמותה ואי משום דכאן לא קתני בהדייא כמו לעיל הלא הא כדכי ליכל חמימה נמי לא קתני ומה זא או זא لكن הזכרך רשי" ז"ל לומר דמש' דמאי קתני לה בהדי משנה דלעיל ואס דגס בפונדקית מטעס מחלפת המתקלקל חיישין ומה לא כרך ותני הנוטן לחמותה ולפונדקית בחד בבא ע"כ לומר דפונדקית שהיא אורה אצל לא שייך לומר שתעשה לאיש נכריו טוביה גדולה כזו להחליף המתקלקל אבל טוביה כל דין להחליף קרייא בחמימה תעשה וכן חלוקם התנא לשתי משניות ודוק.

דף ז' ע"ג גמר' מוקם הניחו לו אבותוי להתגדיר בו וכי ופרש"י כшибאוו בניינו אחרינו במה יגדל שם עיין במהרשי"א ח"א ובמהר"ס על התוס' ד"ה אלא ולפע"ד נראה בכוונות רשי" ז"ל בפשטו דהניחו לבנייהם להתגדל בו כי צורך ותועלת גדול בדבר אם ימצא המנהיג מקום להתגדיר כדי להגדיל שלו כי רק אז דבריו נשמעים אצל המנו העם וכן לא חששו להניח המכשול בשוא"ת מצדם כדי שיבאו אחרים ויתגדרו בו להגדיל שם ומ"מ לא קשה לרשי" קושי התוס' משבת דرك בדבר שיש בו איזה חידוש דין שייך לומר שיתגדלromo של המחדש אבל בדבר פשטוט לכל אין באש מושום נידולromo ולצון שם בשבת שמיירי מביעור הבמות שהוא דבר פשוט שיש לבערם לא מאי לומר שהניחו כדי להתגדיר בו הבאים אחרים אבל הכא בכיתה נחש הניחות שעשה משה עפ"י ציווי השם וממש"כ במה שהתריר רב בית שאן נגד המקובל עד עתה ודאי יש בו להתגדיר ולהתגדל ע"י חידוש זהה שלשה דברים שעה דר נא שמנה הא דכיתת נחש הניחות בהדי שלשה דברים שעה חזקי' ולא מיחו חכמים בידו הרי דהיה מקום לבעל דין להחוליך עליו ודוק.

עמ"ש גמר' מכאן לת"ח שאמר דבר הלכה שאין מיזיכון אותו וא"ל אין מזיכון וא"ל אין מזיכון וכו' ועיין בה' ק"ז ועל החת"ס ז"ל ולנראה בא"א לפרש כוונת הני שלשות -adam תעין בהני קושיות שמקשה הש"ס על האי היתר בית שאן הנק נחלה שלשה סוגים א' הקשה ומ' א' מ"ד דבית שאן לאו מא"י ובkowski' ז' רוצה להכחיש את עדות ר' יהושע מכל וכל דפשיטה דרך ענה בר"מ שאכל עלה של ירך בבית שאן בלי לעשר וע"ז קאמר מدلע דחה רבי את המעד בקושי' ז' למידן דאין מיזיכון את הת"ח שאמר שמוועה מחדשת מלשון ולא יצח החוץ וכפריש"ז' לומר לו לא שמעות וחזר ב' ב' פריך והא ר"מ עליה בעלמא אבל או דלמא אבל ולא אדעתי' או דלמא הפריש ממ"א כל הני קושיות הם מסוג שני דהינו שאכל עלה של ירך בבית שאן בלי לעשר וע"ז אין בה ממש ללימוד ממנה האי חידוש זהה שאמרו לה אין מזיכון אותו מלשון כי לא יזכה לעולם ד' דהינו לשון ריחוק וכפריש"ז' שאין משקצין דבריו כלומר שאין ממש בדבריו למדוד מהם דבר ובקושי' האחזרונה שהקשה ודלמא נתנו עניינו בצד זה ואכל מצד

אללא דמכח דבר אמיתי הלא נצムח לי קושי' גדולה על שיטת ר"ת דבسمוך ע"ב ד"ה והיתר דס"ל דר"מ עליה של דמאי אלול ואו של טבל כפרש"י וא"כ כמה קושי' הש"ס שם ודלמא אלול ולא אדעתי' ותירץ הנمرا דהשת' בהמתן של צדיקים וכי' נפרק דהא בדמאי עפי' מה שביארנו ליכא מכשול לדציק אם באמת מעשור היה. - אבל יש לתרץ זאת דר"מ לשיטתה דחיש למיעוטה בכל מקום אפשר הרה אישור דמאי איסור גמור דרבנן עין Tos' יבמות קי"ט ע"א מחוורתה ולדידי' אפשר דהפרשה בעי ברכה וגם בתערובות דמאי גזר וממילא דלפי שתו הוה מכשול אם אלול בתרערובות דמאי גזר וממילא דלפי שתו הוה מכשול אם אלול בתערובות דמאי ולאו אדעתי' וע"ג דין הלכה כר"מ בהא דחיש למיעוטה מ"מ לא הוו ספו לי' מן שם' דבר אישור שהוא איסור ודאי לשיטותו וכמו שאמר רב לKNOWN דק' קי"א ע"ב בגב' נ"ט בנ"ט דחס לי' לאזרע' דאבא דליספי לי מידי דלא ס"ל, ולכארוי' למה לא ליספי לי' כיון דיודע דכשר ורב טעה בדיון ולא שייך כאן שוי' אנפשי' חתיכה איסורא כמובן, אבל כבר הארוכתי בזה בהקדמה דלגביה תושבע' פ' אין לנו אמת מוחלט רק אמת הסכימי ולצון כל זמן שלא הסכימו להזכיר חד מ"ד איפלו קמי' שמי' אין כאן הלכה מבורת ויש מקום לשני הדעות ולמאנן דס"ל דאסור הוה שפיר לדידי' איסור גמור וממושל אם עבר על דעת עצמו והדברים עתיקים ודוק. ועיין בפתחה אותן ג'.

עמ"ש גמר' ולחלופי לא חיישין והנתנו וכי הלב ארוי' הנ"ל הרגיש בדקודוק עצום דמה שייך כאן להקשوت על דינא דהאי ברייתא שהביאה כאן רק להקשوت על הא דאמר דלא גزو על תערובות דמאי, וכותב דלפי האמור ניחא Adams לא גزو על תערובות ה"ה דספקו מותר כמש' כ הש"ז שם הנ"ל דכל שלא אסרו אלא מצד חומרה בעלמא גם ספיקא מותר ואני דומה לגבינות עכו"ם עיי"ש - ואני תמה על דבריו דאי' מה משנה הש"ס הטעם קדתני טעם וא' סכ"ס לא יצא מכלל ספק דמאי יאמר לו שיתקלקל הלחם עד שיצטרך להחליף - אבל באמת זה הכלל שכ' בש"ז דכל שלא גزو אתערובות גם על ספק לא גزو בדמאי ליתא דעין בכ"מ בהלי' מעשר פ"י ה"ב שכטב דבDMAI כיון שחשו רבנן אמייעוט ה"ה דלא מהני ספק ספק וא' יוציא על הרמב"ם שפסק דהראב"ד ע"כ ס"ל כהלב ארוי' שמשיג שם על הרמב"ם שפסק בנוטן לטוחן עכו"ם דאסור שמא החליף בתבאות ע"ה וכותב ז"ל "אי' ואס מושום הספק הזה הוה ס"ס אלא שמא החליפים בשלו מותר והא דחיישין בפונדקית בחמותה הוא מטעם האמור בגמ' דלטובה מתכוונות אלא דבר עני ולא אבן, וכי בשביל דלטובה מתכוונות יצא מכלל ספק וקרוב לוודאי שהחליפה - ולא עוד אלא דלבסוף פריך הגמ' מהא דטוחנת אשת חבר עס אשת ע"ה וכי' השטא מגזל גולה חלופי מבעיא ומה פריך אה"ג דחוזדה להחליף אבל מ"מ שרי מושום ס"ס כמש' כ הרaab"ד - גם לא הבנתי מה שתיקון הרaab"ד דחחשש הוא שיחליף בתבאות עצמו ומירוח עכו"ם חייב מדרבנן עכ"ל הרי דס"ל לרaab"ד דספק דמאי מירוח והא ספק דרבנן ג' להקל ומ"ש דמאי ומ"ש מירוח עכו"ם דשניות דרבנן וספקן להקל, וצע"ג לישב.

ובגונף דקדוקו של הלב ארוי' י"ל דספק שייך הכל לא לפי מה שתירץ רפרם דשאני שאור ותבלין דלטועמא וחשוב כבעין נצמיח קושי' ז' דלמה לא ניחוש לחלופי דלפי תירוץ ראשון דעשי לי משליכי כמאן דמערב בידים דמי לא קשה דניחוש לחלופי כיון דלא גزو על תערובות דמאי ז"ב ודוק.

עמ"ב גמר' השטא מגזל גולה וכו' הקשה המהרשי"א ז"ל דאייה גולה איכה כאן דהא פועל אוכל מדינה בדבר שלא נגמרה מלאכטו להלה כדאמרינו בפ' הפועל עיי"ש במה שנדחק לתרץ, ולפע"ד רק"מ דין לאשה זו המשייעת לחברתה בטחינה דין פועל כי

וא"כ הוא מAMILא ליכא שום הוכחה מהאי עובדא שהקב"ה רגלי HISIDIYI ישמרו כמובן. ומעתה אומר אני DRPEFI" ברוב ענותנותו שלא רצה נגליות הדבר DCEDI שלא יכול היה הדבר בחמורו והשיב להם את חמורו שלא יכול דמי לא כן תלה הדבר בחמורו והשיב להם מחומרה אונפהה היהת וכן משמע נמי מגמ' דילן SMBIA DRPEFI" שאמר עניה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכליין אותן טבל. הרי דעתה הדבר בחמורו שיש בו דעת ורצון ולא שעכבותו מלאכל ממשמי' מפני מעלת רבFI" וגם אמר SMBIA אוניה טבל ולא אמר דמי פנוי שהיה ידעה שלא עשרו והוא דמי. וכל זאת אמר רבFI" בענותנותו אבל אכן לא קבלנו דבריו בזה ולא אמר רבFI" בענותנותו אבל שבילו עכבותו מלאכל דמי נאמין בדעה יתרה שהחמורו אלא שבילו עכבותו מלאכל דמי שלא יכול בו הבדיקה ועושים ק"ו אם מאכילת אישור של בהמותו נשתרם הצדיק מכשכ"ב שלא יכול בעצמו דבר אישור. ולכן פרכינן שפיר דהא מאכליין את הבהמה דמי וא"כ איין כאן שום מכשול בעלו ודו"ק.

דף ח' ע"א גמר' אר"ז אמר שМОאל ליבן סכין וחתת בה שחיתתו כשרה והא איכה צדדין בה"ש מרוחה רוח. וככתבו התוס' DMACAN שמע שאם ניקב השטן כנגד מה שחתט טרפה, כוונתם במא כתבו " כנגד מה שחתט" דשלא כנגד מה שחתט פשיטה דטרפה דיש טרפות לחץ חיים ולא עוד אלא אפילו נבלה נמי הוה דהא אותו הנקב משלים לרוב הסימן והוה מקצת שחיתה בפיסול אבל בניקב כנגד מה שחתט דהאי נקב לא מצטרף לרוב לעשותה שחיתה פסולה דהרי אין נקב למן דף ל' ע"א דשחת בשנים ושלש מקומות כשרה ודוקא בהיקף ואיפלו זה למעלה וזה למיטה אבל בשוה זה למעלה וזה למיטה לא מצטרף עי"ש בתוס' ופוסקים וא"כ נבלה לא הוה דלא שייך לשחיטה כדי לפסלה מ"מ טרפה מיהה הוה מושום דיש טרפות לחץ חיים ולא תאמר דוקא באבר אחר קמ"ל ר"ז דאפילו באוטו אבל עכמו הדין אין דעא"ג דLAGBI צירוף שחיתה הא נקב שכגד מה שחתט לא מצטרף לא להכשיר אם נעשה בסכין כשר ולא לפסול השחיטה אם נעשה בסכין פגום מ"מ טרפה מיהה הוה, אלא דלפ"ז הוה מצין נקה"יו שיהי טרפה ולא נבלה ולמה לא מוקמי בהכי למן ל"ב ע"א מתני' ד אלו טרפות, אבל כד תדייק באמת מוקי בהכי ר"ל שם בamarvo כאן שחתט במקומות חתק וכן שחתט שלא במקומות חתק דהינו הך DCIL שלא משלים את השחיטה אינו אלא טרפה אלא דלפ"ז ר"י דFLAGIG ומתרץ מתני' ד אלו טרפות שנשנית קודם חזרה ס"ל באמת DCIL מעשה טרפות בסימנים נבלה הוה דמעשה טרפות בעצמו דין נחרה עליו והוא שיטת הרמב"ם ז"ל DCIL נקה"יו נבלה מקריב וכן הוא ברמב"ם לפי גירסת הטור ס"י ט' שנكب היה כנגד מה שחתט פסול השחיטה אבל הב"י הביא גירסה שרך טרפה. ולפ"ז ברור שגירסה מוטעת היא דלשית הרמב"ם אין במציאות שם טרפות על הושט ועל הקנה שהם מקום הנחרה ואם תרצה להבין הדבר על בורי עיין בדרכו למן בתוכה הסוגי' שם ובפתחה וירוח צמאונך.

עמוד זאת יש לעיר על הא דפרק כאן והא איכה צדדין לפ' שיטות רשי"י למן שם בסוגי' דרא"ז לית לי' הא דיש טרפות לחץ חיים איך פריך כאן לר"ז שהוא בעל המאמר והא איכה צדדין ובזוחק י"ל כיון דבשם שМОאל אמר המימרא ואנן פסקין דיש טרפות לחץ חיים שפיר פריך על שМОאל DMACTAMA ה' סובר כהלה תא יש טרפות לחץ חיים ודו"ק.

עמוד יש לעיר בהאי ענינה דלמן דף ל' מבואר דבשחת בשנים ושלשה מקומות דהינו בענים שוחטים ב' סכינים זה למעלה וזה למיטה או שחתט מקצת הסימנים ופסק שחתט במ"א בלי שיעור שהי' השחיטה כשרה וכן פסקין בי"ד סי' כ"א וקשה לי כיון דמה

אחר היא מסוג השלישי - דהינו שמניח לו המעשה כמוות שהיא גם מודה לו שיש ממש בדבר ללימוד ממנה הא חדש דן כפי הנראה אבל אפשר שר"מ ע"י מחשבתו夷' שבר' את העלה שאכל בדבר זה התלו במחשבה מי יכול לידע מה שבלב חבירו אם לא בחכמה נפלאה ורואה'ק והוא גואה ורמות רוח יתרה לסמוך על עצמו שיפה ירד לדעתו של ר"מ ומ"מ רב' שלא חש לקשי' ז' משום חזו מאן גברא רב' דקמסחיד עלה ופרש'י ומסתמא יפה כיון ודקדק בדבר זה אין לסמוך אלא על אדם גדול רם ונשא - וכען זה מצין בגמ' דילן SMBIA דעתה ומשי' חזו מאן גברא רב' לא כיון דעתה ולבסוף כיון דעתה ומשי' חזו מאן גברא רב' דקמסחיד עלה הרי גם שם על המחשבה היה צריך לדון וקסמו עליו דירד לדקדק על מחשבתו משום דגברא רב' הוא - וראה זה כאן איך דקדק בעל הש"ס ליחס את המעד בamarvo העיד ר' יהושע בן זריז בן חמיו של ר"מ לומר דבן הדור הוא כי אביו רוז' ה' בן חמיו של ר"מ ומסתמא מי שזכה לחתנתא קר"מ אדם גדול היה ובפרט שאנו מכירים ברווחה אשת ר"מ שחכמה גדולה הייתה ולמן לא חס רב' קיבל עדותו ולא אמר לו רמות רוחה הוא זה להיעיד שלא נתן עניינו בעצם הדבר והולך בעצם הדבר וזה מושג השלי' שהיה יכול להקשות ולא הקשה לנו אמר לנו אשר ז' מזחיחין אותו מלשון זהוחה הלב וכפרשי' גאותך גרמה לך שלא הטית אוון וכי' שלא ירידת לסוף דעת ר"מ לידע אם לא נתן עניינו וכו' ודוק' כי נכו' הוא מאד בס"ד.

עמ"ש גמר' אל אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני אתה ספק עושה ואני ודאי עושה אל' אם אי אתה חולק גורני עלייך שלא יעבורי בך מיס לעולם - וש להעיר שלא השיב לו על טענותו אני ודאי עושה ואת ספק עושה אבל מה שנלפע' ז' הוא דבזה שאמר לו אם לאו גורני עלייך מצא תשובה נחרית לטענותו מפני שהבינו בשועשה רצון צדיק ג"כ עושה רצון קונו דכיו' שחצדי' גדול כ"כ עד שיוכל לגזר על הנהר שלא יעבורי בו מים לעולם ומשום ותוצר אומר ויקים לך א"כ אם ישמע לו לפלוג מקיים רצון קונו כמו בהלוכו בדרכו ודו"ק.

עמ"ש גמר' אר"ז כמה נפש גברא ממשה ושיתין רבון דאלו התם חד זימנה והכא תלטא - ולכאר' קשה טובא מנ"ל Adams משה היה צרך לבקו' הים שלש פעמים שלא ה' בכחו לגזר כן עד שמחליט DRPEFI' ה' נפש זכות' יותר ממשה - ולמן נראת DMACTANA יש סתירה לדברי הרמב"ם פ"ח מהל' יסודה' שתכתב ז"ל, משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה וכו' אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפני הចורך עשהם לא להביא ראי' על הנבואה ה' צרך להשקי' את הים וכו' והנה אנדרה זו שלפנינו מורה על ההיפך כי האי בעל המאמר סובר ע"כ דהני ניסים כולם נעשו כדי לחזק אמונה ישראל בד' ובמשה עבדו דלולי זאת היה מקום להציגם על אופנים טבעים וכן לזומנים ולהשקותם בili נס ואם נאמר כן יפה קאמר אלו היה ביד משה לבקו' את הים כמה פעמים בזה אחר זה היה עשה כדי להזק יותר אמונה העם דהרי גם עם עשת שקרו' לא היה בו תכלית אחר אלא כדי לחק את האמונה אלא ודאי דלא נפש זכותה יותר ודו"ק.

עמ"ב תוכ' דה' הא איתמר, בירושלמי ובב"ר לא משני מידי אלא השיב להם דמחמורה אונפהה עכ"ל לפע' ז' אין כאן פלוגתא בין הירושלמי לגמר' דינן דלפי הירושלמי דמחמורה אונפהה הייתה צ"ל דהאי חמור לאו חמור בעלמא ה' אלא כמו שכתבו הקדמוניים שהי' אותו החמור שרכב עליו אברהם ובעלם ושמועותד לעני רוכב על החמור דעל חמור בעלמא לא שייך כלל לומר דמחמורה אונפהה,

עכ"פ בנסיבות לשורף את הסימן כشيخה לצדדין אלא דמ"מ פריך ר' י' ימיר מר"ז על ר"פ מושם דהוא סבר דעתני סכך פגומה על חודה דכדי שלא תחולוק בין פגימה אסרו חכמים השחיטה בכל סכך פגום משא"כ במלובנת דלא מצפי פסול את השחיטה רק כشيخה הדין דר"ז במקומו עומד דין לחושشيخה ואין על הסכך שם פגום וקשר בדיעבד אבל אין לא חיישין להאי סברא דר' יimir ופסקיןן קר"פ דבעינן בדיקת הסכך גם אתלת רוחתא ולעכובא ומיליא גם על סכך מלובנת שם פסול עלייה ומהני היא דביה"ש מרוחה רוחה סכ"ס לא עדיף מסכך פגומה בפגימה הנרגשת לחוד דPsiטיא שאינה קורעת הסימן ומ"מ פסול השחיטה וזה ברור ואמת בס"ד.

ומה מад מתוישב בהז' קושי" עצומה שהקשה הראש יוסף דאין דחו הר"ז והרמב"ם דינו של ר"ז מכל וכל דהא עכ"פ בעוף ואוז און הגיגרת לבודה יתקשר דהא רק אסברת בה"ש מרוחה רוח פליגו אדר"ז וחישו לצדדין אבל על הא חדודה קודם לליובנה לילכא מאן דפליג וא"כ בקנה להיא שום חשש דאפילו שורף הצדדין דקודם שחיטה רוב הסימן לא איכפת לו וכיון דנשחת הרוב שוב א"א לטורוף אחר שכבר נשחת בהקשר ואון אפילו לשיטות רשי"ז ז'ל דמצוי מפסיל במייעוט בתרא דזה דוקא בהושך דרך קדמתה אבל בפסק הגיגרת לאחר שחיטת הרוב לית לנו בה וכמו ש' הש"ז י"ז סי' כ"ז בשם המהרש"ל ז'ל. ועיין מש"כ אני בהז' לקמן ל"ב. ולפי האמור הקושי" מתרצת שפיר דאן לא מדיחין הא דר"ז לא ריש דבריו ולא סוף דבריו אלא מטעם אחר נדחה דינו ומשום דחכמים פסל כל שחיטה שנחתה בסכך פגומה וסכך מלובנת עכ"פ דין פסול עלייה כמו סכך פגומה הנרגשת ואון אונגרת וא"כ מה בין עוף להמה ותדע דכן הוא דהרי בסכך פגומה נמי מציא להקשות כן דבעוף ותוופס את הקנה ליתקשר דהרי בידי שמיים א"א לצמצם עין תוס' לקמן כ"ח ע"ב ד"ה לפי דמלטה לא שכיח כלל שבלא כוונת הצמצום יידמן הצמצום מעצמו וא"כ בשוחט את הקנה לבד עד שמנגע לרוב לא איכפת לנו אם הפגימה קורעת ורק באוטו משחו המשלים את הרוב ע"ז אמרו דאי"א לאוותו משחו פגע בו הפגימה והשלים את הרוב ע"ז אמרו דאי"א לצמצם ולמה נפסול השחיטה אלא ע"כ כדאמרן דמאחר דח"ל החמירו לפסול הסכך פגומה בין שפსלת השחיטה ובין שאינה פסולת השחיטה אין להקל בין עוף להמה אפילו באז' הקנה בלבד והדברים ברורים וקלירין לעיניהם בס"ד.

ע"ש גמר' רבבה ב"א סכך של ע"א מותר לשוחט בה ואסור להחות בהבשר וכוי"ר פעמים ששוחט אסור במסוכנת ומתחך מותר באטמי דקיימי לקורבנא עכ"ל הנגמ' הנה הא דאסור להחות בשר ולשוחט מסוכנת כתוב התב"ש דהוא אסור מה"ת מקרא דלא ידבק בידך מאומה והביא ראי' מהא דאמרו בפסחים אפיק עצי מוקצת ועיל עצי אשרה, אבל בעבר וחתק או שחת דפי דעת הרמב"ם והש"ע הבשר אסור פשיטה דאיינו אלא מדרבן וכן ראיתי בישועת יעקב סי' י"ז בשם הר"ז ז'ל. ובabar עניין זה הכלocr.

הננה הנאה שאסורה התורה באיסורי הנאה הוא דוקא בשנהנה בשעת מעשה ובעוודו קיים האי דבר איסור וכגון המרייח בبشמי ע"א או סך גופו בשמן של ערלה וכדומה אבל גרמא של הנאה לא אסורה תורה דהיאנו השוכר את הפועל שכחו רק גורם הנאה מקרי וכן שכר מצווה בה ובבא והיה בשער המתוקן ע"י סכך של ע"א נמי רק גורם הנאה וכן בו איסור תורה אבל השחיטה עצמה ודאי איסור תורה ואע"ג דין במעשה עצמה הנאה הנרגשת כמו סיכה אבל מוה שהדם מתעשר ג"כ הנאה מקרי ואיסור מה"ת דהרי

שוחט תחילה במקצת הוושט איינו מצטרף להשלים השחיטה שוחח Ach"c למעליה או למטה מהו למה לא יתרוף בהאי נקב שעשה בושט דבלא"ה פריך הרשב"א וכן הוא ברש"י לסתן כי ע"ב בכל שחיטה דעלמא דהא אייכא מעשה טרפות בתקילת השחיטה ואייך מתכשר ע"י מה שהושך להשלים והוא אין טרפות חזר להכשרה ותירצו דשאני הכא דדרך שחיטה בכך וא"א לשוחט בא"א אבל כאן בנ"ד שפסק משלוחות והתחיל בם"א והאי מיעוט הנשחת על מעלה איינו מצטרף להשלים השחיטה למה לא מיטרפ בהכי ועיין לסתן דף ל' יישוב נכו"ע ז' ודוק'.

הר"ז ז' ל' המשmitt האי מימרא דר"ז והרמב"ם פסק בפירוש דלא כוותיה וכתבו הרשיטים ז'ל בטעםא דהא מלטה ממשום דאן פסקין כהני אמראי דלקמן י"ז ע"ב דמצרכא בדיקה לסכך באשרא ואטפרא ואתלת רוחתא ור' יmir פריך שם מהא דר"ז הרי דאן לית לנו בה"ש מרוחה רוח, אבל הראב"ד יותר הרשיטים ז'ל פסקו כהא דר"ז ממשום דמחלקיים ואומרים דבסכך מלובנת ידוע להזחර שלא יטה לצדדין אבל אם לא יבודק אתלת רוחתא ולא ידע דפגומה לא יזהר מלהטאות אבל לא ניחא להני רашיטים לומר דהני אמראי שם פליגו אדר"ז ממשום דלישנא דגמ' שם "מי לא אר"ז" ממשוע להז' דהאי מימרא הוה מקובלת אצל להלכה פסוקה. וכן כאן הלא הביא האי מימרא ביל' חולק ולפע"ד נראה דגם הר"ז והרמב"ם לא העלימו עיניים מכל זה אבל מ"מ יפה דחו דין זה מהלכה ומטעמא שאבאזר בהז'.

ধהנה לסתן בסוגי דף י"ז ביארתי דהרמב"ם וכן הר"ז ז' ל' כשית הרבא"ה ס"ל דפגימה הנרגשת אטפרא אף שאינו אונגרת כולם פסולת השחיטה אבל היא חמורה אמראי בתראי דלפני כן רק לכתה קפדו שי"י הסכך חלק אפילו מפגימה הנרגשת. והאי דר"פ דצרכך בדיקה אשרא ואטפרא אצרכת לעקב קאמור ומAMILIA דגס אתלת רוחתא לעקב דאייך המימרא לשיטים דאשרא ואטפרא לעקב ואתלת רוחתא רק לכתה לא לדעת הרשב"א והר"ז ודעמהם דס"ל דזוקא פגימה האוגרת פסולת וכאשר כן נקבע ההלכה בשוו"ע האי אצרכת דר"פ בדיקת הנרגשת רק לכתה הואה. ועיין תוס' לעיל דף ג' ע"א ד"ה אין השומר דיל' צרייך לכתה הוגם בדיעבד, דבديעד אין השחיטה נפסלת אלא ע"י פגימה האוגרת שקורעת את הסימן.

והנה הר"ז ז' כתוב בשם הראב"ד ז'ל "דע"כ לא אמר ר"ז אלא בדיעבד אבל לכתה לא ומ"ה אסיקנא דלכתה צרכיה בדיקה אתלת רוחתא ור' יmir הוא שא"י לומד לכתה מודיעיבך דר"ז ואנן לא ס"ל כוותיה" עכ"ל ודבריו לא כארוי' אינס מובנים איך למד ר' יmir לכתה מודיעיבך ואיך לא השיב לו המסדר הש"ס דאי זה לימוד אבל לפי הצעתנו ניחא דר' יmir הכי קאמור דהא מר"ז נשמע דאפילו האוגרת אינה פסולת מן הצד וא"כ ניהו דלכתה יש לבדוק מפגימה האוגרת אבל בדיקת טופרא שהיא מפגימה הנרגשת ודאי לא תבעי לר"ז ודאי אם רואה או ע"י שאר בדיקה שאין בצדדי הסכך פגימה האוגרת ויפה דן אלא דאן לא חיישין לקושיינו ממשום דר"פ ממשום לא פלוג קאמור דכל שבדוק בטופרא אחזודה יבדוק גם הצדדין בהז'. אבל הרמב"ם דס"ל דצרכתא דר"פ לעכובי קאמור דח"ל גרוו שיהי הסכך חלק מכל וכל שם פגימה על הסכך אפילו ברי לו שאין הפגימה אוגרת את הסימן שחיתתן פסולת והוא חומרא שהחמירו בימי אמראי בתראי כמו שהוכחת זאת בסוגי שם א"כ אין כאן סתירה מהא דר"ז בשם שמואל שעuden בימי לא החמירו על פגימה הנרגשת על הא דר"פ, ולאחר שחמירו לפסול כל סכך פגום אפילו אין הפגימה אוגרת מכש"כ שיש לפסול סכך מלובנת שיש

בבריתא סוף תמורה אף של אשירה והרמב"ם פ"ז ה"י מע"ז, כתוב עכ"ס או אשירה שנשraphה אפרה אסור בהנאה ולא כתני השורף את האשרה ועכ"ס משומס דגם נשraphה מלאיה או נשraphה גוי אסור האפר אבל הכא בנעל ישראל ואפה הפת וארג את הבד אסורה הפת והבד מדבדנן ומטעם שעבד אישור תורה בשעת אפי' ואירגנה אבל אפה וארג נカリ לא נאסר הפת והבדן וכן יש לדיק משולן הרמב"ם ז"ל בהאי דין דשות בסקין של ע"ז שכותב שם בהל' יט' וז"ל, "סקין של עכ"ס וכו' ואם היהת בהמה מסוכנת הרי או אסורה מפני שהוא מותקן והרי זה התיקון מהנתן ממשי ע"ז" עכ"ל הרי ברור מללו דהתיקון בעצמו הוא ההנהה ממשי ע"ז וזה ודאי איסור תורה ומה"ט אסור הבשר שהוא איסור דרבנן, וכן הוא דעת הרשב"א ז"ל שכותב שהבמה כולה אסורה. וראיתי בס' רຽעות שלמה סי' יו"ד אות ב' שתמה בא על הרשב"א שסתור דברי עצמו שהוא ז"ל כתוב בסוגי' דמצוה לה"ג דاع"ג דיקבל שכר בזה ובבא עברו עשיית המצויה אין זה אלא גורם הנאה דשרי ולמה אסור אכן הבשר של המסוכנת, ולהיפך קמתמה היירוע שлемה על הרמב"ם דאסור הבשר במסוכנת למה לא תהי גם בבריאת אסור הבשר לאחרים דניהם לדידי' מקלקל הוא אבל לאחרים אין כן רק הנהה ולמה נתיר לאחרים להנות מאיסורה, עי"ש שראה במקצת דעתם ההיתר הוא משומש שגורם הנהה מותר אבל לא נחית לעד כי רק אז מותר בלבד עבד איסור בשעת מעשה כמו במצוה ובפועל וכן שאות הבריאה אבל במסוכנת דבר בתיקון זה איסור תורה איסרו חז"ל הגורם ממנה לו ולאחרים כן"ל.

ולא אחד תחת לשוני כי גם מדברי התוס' נראה דלא נחית לדברים האmittים הנ"ל שהקשו בד"ה מותר לשוחט, משבת דשות חייב משומש שהוא מתקן לגבי אבמה"ח ולפי הנ"ל אין כאן מקום להקשות דשאני שבת דכל שעושה מלאכה שמניע לאדם הנהה ותועלת ממנה אפילו לאח"ז ועכ"פ שלא נתרבה הנו בשעת עשיית המלאכה שפיר חייב דהרי חובל וublisher הנה המלאכות שביצם הון קלוק ואיובוד ומ"מ בכל מלאכות שבת הם שנאיסרו וכמו שאמרו בשבת ק"ו ע"א דכל המקלקין פטורין חוץ מחובל וublisher ולמ"ד שם דודקא בצריך לאפרו ולכלבו מ"מ בשעת המעשה מקלקל יחשבי כי עי' הערת העצים ונטילת נשמה של הבע"ח יפסיד שווי' הקודם אבל כיון דדרך לעשות כן מפני הנהה הבא לו או אח"כ מלאכת מחשבת מקרי אבל אכן לגבי הנהה שגורם הנהה מותרת איסור תמורה כל מעשה המגרע אתשווי עכ"פ שגורם לו הנהה אח"ז אין בו משום נהנה וכן שבירנו לעיל ואין לומר דגם התוס' כיוננו לזה בתירוצים כי מסוף דבריהם שכותבו „אבל לעניין הנהה מע"ז לא חשוב בכרכו של ע"ז דבחיליפין לא אסרו אלא למחליפין עצמו נשעה נהנה מפני שהשבר משתלם רק לבסוף וא"כ אין כאן טעם נתרבה הנו מפני שהשבר משתלם רק בהיתר ולא מצאו תירוץ לקושי' לאיסור אח"כ את שכרו שקיבלו בהיתר ולא מצאו תירוץ כי עלי"א. ואת לדעת שיש חילוק בין חיליפין נשארים ביד הנカリ היו מוכנים לפני אצל הנカリ כמו שהם עתה אצל הישראל משא"כ האיبشر והאי בגד דנשתנה למעליות' של עטה עי' סכך וכרכור של ע"ז כל מי שננהה ממוני הנהה מאיסורה שעבר חבירו. אבל הא ברור אצל נカリ אריג בגד בכרוך של ע"ז שלא עבד הנカリ שום איסור מפני שלא נשתנה החפש בעצמה למעליותא לגבי אהרינה ולא נהנה מאיסורה אם יכול מהני פירות שהחולפו בערלה עי' חבירו כי גם אם היו הני פירות נשארים ביד הנカリ היו מוכנים לפני אצל הנカリ כמו שהם עתה אצל הישראלי משא"כ האיبشر והאי בגד ברור ולשון המשנה ספ"ג מע"ז מסיע לי דקתני נטל ממנה עצים והסיק בה את התנור וכי נטל ממנה כרכור ואריג בו את הבד וכי ולמה תלה הדין זהה באדם העושה ולא כתני פית שנאה בעצי אשירה ובגד שנארג בכרוך של ע"ז הרי אלו אסורים וכמו דקתני

מכירה ג"כ אין במעשה עצמה הנהה ממשית לנוף ומ"מ ילפיק מאו מכוון לנכרי יותר הנהה כי בשעת שMOVEDIA את האיסור מושתו ומוכניס את ההיתר תמורה הרי נתרבה הנו וריבוי נכסים הוא הנהה גמורה כי ברבוי נכסים נתרבה כבודו ומוראו אצל הבירות ולכן יפה כתוב התב"ש הנ"ל דהשחיטה במסוכנת אישור תורה והוא כי בשעת מעשה נתרבה הנו כי המסוכנת עומדת לכלבים ושוו' מועות והשחותה רואוי' לאדם ושוו' מרובה אבל להנות אח"כ מן הבשר מותר מה"ת כי הנהה שיש לו באכילתבשר זה אינה אלא נרמא בעלמא מצד הסכך וכן שחליפין ערלה שמכר או החליף מותרין מן התורה דעתך רך גורם הזה לאוטו הנהה שננהה בחיליפין אלא דבכ"מ שעבר בשעת מעשה המכירה והחליפה על איסור תורה איסרו עליו מדרבנן הגורם ממנו כדי שלא להנות מאיסורי שעבר וכמו שאיסרו מעשה שבת כדי שלא להנות מאיסור מלאכה שעשה, ולפי שביארנו לעלה בסוגי' דמחליפין החליפו באיסור זה גם מאיסור תורה שעשה במכירה והחליפה דכיוון דאסרו החליפין שב לא נתרבה הנו והוא מכחليف איסור באיסור וכן אסרו עליו הבשר במסוכנת כשחיתה בסכך של ע"א שלא להנות מעשה איסור שעשה ומילא ניצל גם מאיסור זה כי מאחר שנאסר עליו הבשר לא אהנו מעשי ולא נתרבה הנו. וכן בשוכר את הפעול לעשותו עמו בי"ג וכן במצבה שתקע בשופר של עולה למ"ד מצוה לה"ג לא הי' מקום לאסרו עליו שכרו או לומר דלא יצא כדי שלא יהנה משכර מצוה שהוא גורם הנהה דהרי בשעת מעשה לא עבר מיד כי לא נתרבה הנו כי השכירות אינה משתלמת אלא לבסוף וכן שכר מצוה והמעשהala היה לעול על צוארנו ולא נתנה להנות כמו שפרש' בರ"ה כח ע"א וא"כ אין מקום לאסרו אף מדרבנן מה שננהה משכਰ מעשי. ולכן פריך שפיר בריש פ' השוכר על הא דקתני שם שכרו איסור ממתני' דמקdash בערלה דקתני אם מכון וקידש בדמיון מקודשת. ועל חנוך הקשו בתוס' שם דהא מכון וקידש בדיעד קתני אבל לתחילה גם שם אסרו לקדש בדמיון ונתקחו לרטרץ עי"ש דממתני' דמקdash בערלה לא רציה אלא להוכיח דגורם הנהה מותר מה"ת דאל"כ מה בין ערלה לחיליפין וכיון דמותר מה"ת ניהו דשם אסרו תכמים לתחילה לקדש בחיליפין וכיון דמותר מה"ת עברה איסור תורה בחיליפה ובמכירה אבל כאן במה שעבד עבדותו בי"ג לא עבר איסור תמורה כי לא נהנה ממלאכתו רק לבסוף וא"כ אין כאן טעם נתרבה הנו מפני שהשבר משתלם רק בהיתר ולא מצאו תירוץ לקושי' לאיסור אח"כ את שכרו שקיבלו בהיתר ולא מצאו תירוץ כי עלי"א. ואת לדעת שיש חילוק בין חיליפין נשארים ביד הנカリ היו מוכנים לפני אצל הנカリ כמו שהם עתה אצל הישראלי משא"כ האיبشر והאי בגד דנשתנה למעליות' של עטה עי' סכך וכרכור של ע"ז כל מי שננהה ממוני הנהה מאיסורה שעבר חבירו. אבל הא ברור אצל נカリ אריג בגד בכרוך של ע"ז שלא עבד הנカリ שום איסור מפני שלא נשתנה החפש בעצמה למעליותא לגבי אהרינה ולא נהנה מאיסורה אם יכול מהני פירות שהחולפו בערלה עי' חבירו כי גם אם היו הני פירות נשארים ביד הנカリ היו מוכנים לפני אצל הנカリ כמו שהם עתה אצל הישראלי משא"כ האיبشر והאי בגד ברור ולשון המשנה ספ"ג מע"ז מסיע לי דקתני נטל ממנה עצים והסיק בה את התנור וכי נטל ממנה כרכור ואריג בו את הבד וכי ולמה תלה הדין זהה באדם העושה ולא כתני פית שנאה בעצי אשירה ובגד שנארג בכרוך של ע"ז הרי אלו אסורים וכמו דקתני

לאוקמי' יותר בסיכון דמוור להשתמש בו ללא תיקון כלל אבל על החותך לא הי' צריך להאי תיקון ובזה גם ר' יוסי' מודה דחובינן התיקון נגד הקלקל Abel התם דהתקיון של ענבייה אינו נצחים מן הקלקל של הצל מבון והסבירה נכוונה וראוי' לקבלה ממי שאמרה ודוק' היטב בכל הדברים שתכתבנו.

דביה' ש צונן וא"כ קשה דהרי אז בהדחה בעלמא סגי' גם נעיצה לא בעי וכדליך וולכתא בעצנן וע"ז הי' להם לתרץ דהשי' רצהה לתרץ אפלו למ"ד ביה"ש רותה. אבל ניחא דכאשר נכתב אח'כ האי תירוץ שליבנה באור יש לו מעלה נגד התירוץ דפסק בי' גוזא דמץ' מיריב בכל סיכון שייה' והתוס' כתבו לקמן דה' וולכתא דהא דסגי בהדחה הוא רק בשחתה בה באקראי ולר'ת בסיכון שנחתך בה צונן דוקא, וא"כ הכא דרצה לאוקמי בכל סיכון שייה' צרייך דוקא נעיצה.

בא" ותימא דמשמע הכא דבעי לייבון וכן משמע בתוספתא וכו' ותימא דבפ' כל שעיה וכו' עכ' ליל' דבקושי' הראשונה דתסאי נעיצה לא הקדיםו האי דמשמע הכא דבעי לייבון וכו' ולמה הוורכו בגין להקדמה אבל ניחא ולשונם מודוקדק היטב - דהנה הרשב' א' ז'ל מתרץ קושי' התוס' דכאן לא נחותה הש"ס בדיני הגעה ובלאו שמנוניות אבל על שוחט לא מצי פריך דהרי מצי שוחט על סמך שיקלוף את ביה"ש בסיכון אחר שאינו ראוי לשחיטה וראוי לקליפה ודוק'.

בא" משום שמנוניות דאייסורה דنبולות דnbulo בסקין עכ'ל הישותות יעקב מביא ראי' מדברי רשי' דנקט נבלות ולא תקרובות עכו'ם שהוא גם איסור הנהה. לדעת הפסיק לKNOWN בסוגי' דרביצה דעא'פ' שאין אדם אסור דבר שאין שלו א'פ' בשחתה ביהם חבירו לע"ז לא תיראה בשחיטה זו אדם כדעת המתירין מה פריך ונוקמא בשחתה ביהם חבירו לע"ז דליך שום אסור לא תעכו'ם ולא נבלות אבל הסכין נאסר מצד ממשמי ע"ז. ולהז כיוון רשי' באמרו דעא'פ' איך מאש נבלות אפלו אם נוקמי בשחתה ביהם חבירו לע"ז עכטדי'ק. והנה ראי' להני פוסקים האוסרים ודאי ליכא דהרי הש"ס מוקי בסיכון דפסק בי' גוזא וה' דהוה מצי לאוקמי בשחתה ביהם חבירו. אלא דאיini אומר דאפיקו בהמתה חבירו שלא אסור בהמתה מושום דאי'א דש'יש אבל מה שנבלע בסקין שהוא דבר מעט שלא ניתן להשבען לא שייך לומר שלא אסור מצד שהוא של חבירו, ואם נרצה לישיב ומה נקט רשי' נבלות ולא תקרובות י'ל דכל שנבלע בסקין בשעת שחיטה לא נעשה תקרובות כלל כי בע"ז לא שייך מוקצה ורק בשעת שחיטה נעשה הבמה תקרובות לעכו'ם וא"כ מה שנבלע בשעת האי מעשה שחיטה בתוך הסcin לא נגרר אחר הבמה להעתות עמה תקרובות זהה דבר נכון לפע"ז עיין לקמן בסוגי' דטיפת הלב ק"ח ס"א בעין סברא ז.

וראייתי באחרונים שדנו בשחיתת מסוכנת מצד מוקרי אדם לא נחרה הוה מטה מלאיה ואני רואוי' אלא לכלבים ועיין בפ"ת סי' י"ד אות א'.

אבל בהיפך יש לעין למה נתיר ביהם בריאה לשוחט בסיכון של ע"א ולא נctrיך השלcta דמי שכר הסcin לים המלח ואם נאמר דבאמת צרייך אז ודאי הי' אסור לשוחט לכתהלה כדי להשליך אח'כ דמי הנאת הסcin לים המלח וצ"ע עצה.

תוס' דיה' שליבנה באור הא דתנן בסוף ע"ז וכו' דבענצה בקרקע סי' וכו' טכ'ל. הא דלא העמידו קושיות על מה מתרץ בהדחה דעל מה שמתרכז שליבנה באור לכארוי' אין להקשות דהרי קאי להעמיד תירוץ' בהדחה ממש הינו שליבנה כאור וכמו שהבאתי למטה בשם הלב אריה ז'ל אדם בחודש ממש מוקי כמו אמר דפסח בי' גוזא לא קשה מהא דע"ז דסגי נעיצה דהרי רוצה

רש'י' דה' ותיפוק לי' עע'פ' שהוא מקלקל אסור לחותך משום שמנוניות וכו' עכ'ל, המהרש'א ז'ל הרגיש שיש לדקדק למה נקט רשי' מוחתק מיריב דרבא ולא נקט שוחט שהוא עיקר המיריב דר'ג, והנראה לפע"ד דרש'י ז'ל בכיוון דוקא מוחתק נקט אבל משוחט לא מצי מוקשה דלכארוי' מה פריך וזה סתם סכין של עכו'ם אינו בי' ואפלו נאמר דבסיכון העומד לתקרובות בשער לא שייך לומר סתם אב' היל' אפשר עכ'פ' לאוקמי באינו ב' וא' משום שומן שקורוש עע'פ' אפשר בקיומו והדחה ז'ל דמ"מ גם אב' אסור לכתהלה אלא דהמרש'ל כתוב דמותר על סמך שיקלפנו אח'כ וא'כ לא פריך מיד עין בראש יוסף. אבל זה אינו אדם יש לו סכין לקלוף החתיכות בשער שחתך בסכין של ע"ז יחוון מיד בהאי סcin ולא יצטרך לקלוף אלא ודאי דל'ל لكن פריך שפיר ותפ'ל משום שמנוניות אבל על שוחט לא מצי פריך דהרי מצי שוחט על סמך שיקלוף את ביה"ש בסיכון אחר שאינו ראוי לשחיטה וראוי לקליפה ודוק'.

מקצת בפיסול נמי שחיטתן פסולה וכנראה נידונת כאשר העיד ר' ישוב בשם ר' יהושע ל�מן ל"ב ע"א במשנה שם, וכן י"ל "ד מלשון המאמר עצמו דקאמר שהי' דרשה וכן' שהם פסולין השחיטה שהוא הוא השילות ולא קאמר הלכות שחיטה בابت אחת בהלכה והבאה בגלי בסימנים שאינם עקורין ולרש"י בחיתוך ולא בקריעה ובמקום הסימנים ולאוקי לעללה או למטה מהן והחילוק שבין לשנא דקרה ולשנא דהලכה בולט ומורה באצבע על מה שכתבנו דהקרה מדבר בלשון החטלתו "ישחט" וכל שרוב הסימנים שחוטיםינו ידי' "ישחט" אבל ההלכה מדברת בלשון שלילה,, שהי' דרשה וכוכו' לכן כל שקרינן בי' שהה או דרס ואפלו במקצת הרוי עשה מעשה פיסול והבן דבר זה ועוד תדע לך דהמאמר הללו מדבר מפסולי שחיטה במקצת הסימנים דהרי הש"ס פריך מאי קמ"ל כלחו תנינהו ומשני לא צרכא שחחת לפניו ב' וג' פעמים וחטא שפיר קמ"ל כיון דלא גמר זימני דשהה ודרס ולא ידע ופה מדיק זאת מדקאמיר,, כל טבח שאינו יודע" ולא קאמר סתם,, כל שאינו יודע" משמע דטบทה הרגיל לשחות ומוחזק אצלינו שחחת שפיר מדבר ומ"מ חיישין זימני דשלא מdead רער לו דרך מקה דשהה ודרס, ולא קאמר דלמא כיון שהה ודרס כיון דלא ידע מושם דרשה ולא קורין עכ"ל גמר גמרא קאי וכן כתוב הרשב"א ומה שכתוב רש"י ז"ל כגן דרשה מושם דגם עיקור דסclin פגומה מפורש כמו דרשה וכמו דקתרני لكمן במשנה דחוץ מ/legal קציר והמגירה ובשנים מפני שהן חונקין ופרש"י שאין חותכין אלא קורין עכ"ל גמר גם אין מפורשים דכן שהי' ממושעת דאמרו لكمן ל' דושחת ילפין מיח' שחוט לשונים דבעינו מפורעת ובהלכה ולא בדרשה וא"כ ה"ה דבעינו בחד זימנא כחץ ולא בהפסק שהי' ואין להקשות דא"כ נימא דבעינו דוקא בהולכה כחץ ולא בהולכה והבהה ע"ז נשיב דין זה קושי' דריך מה שמסתבר נטעט כי ע"י הלכה לחוד בכל עשה גיסטרא שהוא ממושעת מושחת ממש"כ רשי ז"ל בראש השוחט עי"ש בחודשון, ואיך נטעט הלכה והבהה ונצטרך דוקא הלכה לחוד, חלדה הטעם מבואר דא"א לשחות כהוגן בלי דרשה והי' כשחלד הסclin תחת העור והוא מלטה שחחות מעיד עליו והגמרה הלא שחיתה בסימנים בעינו וכמש"כ הרמב"ןעה"ת דמלת וחחט היא תחיכת סימני הצואר וא"כ דמליקה דבעינו ממול עורף ולא זה סימנים ולקמן דכ' כתבתתי דמליקה דבעינו ממול עורף ולא עורף, ידיעין דלעומת זה בשחיטה צואר נגד מול עורף וכן עיקור לדעת בה"ג כתבו הרשאונים סימון השומות א"א לשחות כהוגן בלי דרשה והי' וא"כ קsha טובא האי הללמ"ס למאי אתה, ולא תראה כי لكمן כח" ע"א דתני" רבינו מאיר צויתך מלמד שצטויה משה על הוושט וטל הקנה וכו' ומהני הלכות שחיתה דהכא אין זכר למו ורש"י פ' שם דלאו דוקא אלא הלכות שחיתה בכלל ותוס' שם מצאו רמז על אחד בעוף ושנים בהמה ורובי של אחד כמוות בתיבת כאשר עי"ש עכ"ל עכ"פ התמייה קיימת למיה השמייט רבינו הני חמזה הלכות שחיתה ומנה ושט珂נה בעוף אחד ובבהמה שניים ורובי של אחד כמוות שככל הני לכאר או דיני שחיתה לחוד המה אלא גם הלכות נחרה כי הלא לדעת רש"י ותוס' גם בנחירה בעינו סימנים מבואר בכמה מקומות במס' ז' וא"כ צריך נמי לידע כמה מן הסימנים צריך להנור וכמה בעוף וכמה בהמה ועיין הטיב במאה שכתבנו שם בסוגי' וכאנך רק בקיור אני מוגלה לך סוד עניין זה והוא:

אבל התוס' לא נחא להו בזה והקשו על פרש"י דעיקור הינו הא דתנן שחט את הושט ופסק את הגיגרת ז"ל ותימא דין זה שחיטה דקאמר הכא היא בשחיטת כהוגן ורק במקצת הס' עשה שני פסולים וזה הנה פסולין שחיטה אבל כל השחיטה בדרשה או בעיקור ע"ז לא בעין הלכה כי הוא מקרה מלא ושות ודרס ולא וקורע ולכך הוצרך רש"י להביא הני משניות דקתרני בהוא דמקצת בדרשה ובעקור נמי פסול.

שתמשו לשחות ולהתוך בשר מלעהميد בסclin דפסק ב' גוזא דוקא. ועוד נלפע"ד דבלא"ה ליכא לתרץ הכא חדשה דקאמר הינו שליבנה באור דעין ברשב"א ז"ל שכתב דסגי בהגעה ולאו דוקא נקט שליבנה באור אלא לרווחה דמלתא קאמר כן וא"כ א"א לתרץ זהαι בחדשה דקאמר מבון ועיין בלב ארוי ודוק". **וזע** דהא דקאמר דפסק ב' גוזא לע"ז ופרש"י חתיכת עצים לא ידעת כי הוכרת עצים להסיק לע"ז כי זה מקרי ממשי דמשמי כי הוכרת עצים להסיק לע"ז העצים גופן אינם נאסרין כמו שכי' רש"י ז"ל הכא דלכ"ע במשמי עכו"ם בעין עד שיעבדו ואיך יאשר הסclin מושום שימוש העצים שהם גופן עדין לא נאסרו. ויע' וכעת לא פנית ליין ולא באתי רק לעורר את המעיין. **דף ט'** ע"א אודרי א"ש כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משותתו ואלו הן הלכות שחיטה שהי' וכו' מדקאמיר הלכות שחיטה ולא קאמר דיני שחיטה מוכת דהני הללמ"ס הם וכן אמרו בפי' لكمן ריש השוחט,ותו שהי' וכו' מנ"ל גמר וכו' ופרש"י הללמ"ס אלא שכתוב דכלן לאו דוקא דיש מהן שנכתבו כגון דרשה דאמרין لكمן וחט ומשך, והללמ"ס אשרא ראי וכן כתוב הרשב"א ומה שכתוב רש"י ז"ל כגן דרשה מושם דגם עיקור דסclin פגומה מפורש כמו דרשה וכמו דקתרני لكمן במשנה דחוץ מ/legal קציר והמגירה ובשנים מפני שהן חונקין ופרש"י שאין חותכין אלא קורין עכ"ל גמר גם אין מפורשים דכן שהי' ממושעת דאמרו لكمן ל' דושחת ילפין מיח' שחוט לשונים דבעינו מפורעת ובהלכה ולא בדרשה וא"כ ה"ה דבעינו בחד זימנא כחץ ולא בהפסק שהי' ואין להקשות דא"כ נימא דבעינו דוקא בהולכה כחץ ולא בהולכה והבהה ע"ז נשיב דין זה קושי' דריך מה שמסתבר נטעט כי ע"י הלכה לחוד בכל עשה גיסטרא שהוא מושחת מושחת ממש"כ רשי ז"ל בראש השוחט עי"ש בחודשון, ואיך נטעט הלכה והבהה ונצטרך דוקא הלכה לחוד, חלדה הטעם מבואר דא"א לשחות כהוגן בלי דרשה והי' כשחלד הסclin תחת העור והוא מלטה שחחות מעיד עליו והגמרה הלא שחיתה בסימנים בעינו וכמש"כ הרמב"ןעה"ת דמלת וחחט היא תחיכת סימני הצואר וא"כ דמליקה דבעינו ממול עורף ולא זה סימנים ולקמן דכ' כתבתתי דמליקה דבעינו ממול עורף ולא עורף, ידיעין דלעומת זה בשחיטה צואר נגד מול עורף וכן עיקור לדעת בה"ג כתבו הרשאונים סימון השומות א"א לשחות כהוגן בלי דרשה והי' וא"כ קsha טובא האי הללמ"ס למאי אתה, ולא תראה כי لكمן כח' ע"א דתני" רבינו מאיר צויתך מלמד שצטויה משה על הוושט וטל הקנה וכו' ומהני הלכות שחיתה דהכא אין זכר למו ורש"י פ' שם דלאו דוקא אלא הלכות שחיתה בכלל ותוס' שם מצאו רמז על אחד בעוף ושנים בהמה ורובי של אחד כמוות בתיבת כאשר עי"ש עכ"ל עכ"פ התמייה קיימת למיה השמייט רבינו הני חמזה הלכות שחיתה ומנה ושט珂נה בעוף אחד ובבהמה שניים ורובי של אחד כמוות שככל הני לכאר או דיני שחיתה לחוד המה אלא גם הלכות נחרה כי הלא לדעת רש"י ותוס' גם בנחירה בעינו סימנים מבואר בכמה מקומות במס' ז' וא"כ צריך נמי לידע כמה מן הסימנים צריך להנור וכמה בעוף וכמה בהמה ועיין הטיב במאה שכתבנו שם בסוגי' וכאנך רק בקיור אני מוגלה לך סוד עניין זה והוא:

דהני הלכות שחיטה דקאמר הינו במקצת הסימנים וא"פ שרוב הסימנים נשחותים בהחזר וזאת לא נשמע מון ושות דפסול ואשר נבאר בדיבורים הבאים לדלא הולא הולכה הינו מצין להכיר דרש או שחטה במקצת הושט שאפלו טרפה לא יהיה כי ושות קרינן ב' כל שרוב הסימנים נשחותים אבל הולכה אתה דאפילו בשחט

איך שתקו התנאים במשנה ובברייתא מלהזכיר חיוב זה דרבנן של בדיקת הסימנים לאחר שחיתה, ולא עוד אלא מה נעשה בדיינא דרבא דמומר נבלות מותר לאכול משחיתתו מושום שלא שבך התירה ואכל איסורה ושחית ספר אבל דלא לא שחת רובה ואת אינו בידו דהרי צרך לבדוק בסימנים והרשב"א שם הקשה כאמת ותרץ דמסתמא יבדק בסימנים ואם מצא דלא נשחט רובה יגמור השחיטה תוק שיעור שהי' אלא דסכך'ס מה נעשה לדין דאנו אוסרים כל שהי' כל דחו ואיך פסקינו דין זה דרבא לקבעו בשו"ע, ולעליהם שם ישבתי זאת דרך פלפול בסברא הנה עי"ש.

ב') דמתחללה רצה להביא ראי' כדיינה דשמואל מהא דתנן דריש"א דשיעור שהי' כדי בикור מאי לא כדי ביקור סימני ודחנה ראי' זוCDC ביקור חכם קאמר וקאי אסכין, ואח"כ שאל לא בדק מייא ומביא ברירתא דפליגו בה תנאי אי טרפה או גם נבלה ומטמא במשא הרוי מפורש כאן בברירתא זו דין של שמואל, למה לא הביא ראי' לשמו אל מהאי ברירתא כמו שמביא תחילת ממשנה והביא הברירתא כדי לפרש מימרא דאמורא דבלא בדק מה דין זה וזה אינו מדרך הגמ' וכמו לא מצאת ביש"ס.

ג') האי כדי ביקור חכםDK אמר הוא תימא רבתא דהרי בדיקת סכין לחכם ורק קודם שחיתה בעין וגם זאת רק מפני כבודו של חכם ומה עניין זה לשיעור שהי'.

ד') כאשר מסיק דעתה חכם אמרין מה עניין חכם לכאנ הלא כל שוחט צרכ' שיבודק בסכין גם לאחר שחיתה ולא בעי חכם וא"כ יותר הי' לו לתלות שיעור שהי' בבדיקה בסכין שלאחר שחיתה בין שחיטה לשחיטה.

ה') הרמב"ם ז"ל בפיה"מ מפרש כדי ביקור בטח חכם " כדי שיעור בדיקת השחיטה לדעת אם נשחט השיעור שחביב או לא" עכ"ל וכל אנשי חיל עמדו כמשתומים איך אפשר שהרמב"ם העלים עניינו מסווגי מפורשת כאן דדחה הש"ס שלא קאי על בדיקת הסימנים אלא אבדיקת בסכין ולא עוד אלא אדם באמת אבדיקת הסימנים קאי חכם מה עבידתא הא לא בדיקת הסימנים על הטבח אם חכם ואם לאו ואיה מצין להצרך חכם בלבד בדיקת הסימנים.

ועתה בני הט אונז לשמעו קושט דברי אמות ותראה איך שיטת הרמב"ם בולתת מותוך הסוגי אשר בה כל יתר הראשונים נלאו למוצהךך יישוכן האור.

הנה הרא' ש"ל כתוב ואחריו בנו הטור בס"י כ"ה אדם רואה בשעת שחיטה הסימנים שוחטין לפניו אין צרכ' יותר והמחבר בש�"ע שינה לשונו וכ' ז"ל,, השורת צרכ' שיבודק בס' לאחר שחיתה אם נשחטו רובן או שיראה בשעת שחיטה שהם שוחטין רובן וכוכ' עכ"ל והטו"ז הרגיש בשינה לשון זה שהמחבר מוסיף מدل'י דאפשר רואה שנשחטו רובן יכול לסמן אראי' בשעת שחיטה אבל במהרי"ל בשם רבו כ' באמת להחמיר, שראיין ונכוון להעביר ידו על החתק דבראי' אין לבדוק יפה דביה"ש מלא דם, ופשיטא דעל שחיתות רוב קامر הכי עכ"ל הטו"ז. וכפי הנראה מותוך דבריו הרהור"ל לא לפреш מלטה דשモאל קטאת, אלא אם הוא מודה לדעת הב"יadam ראה בשעת שחיטה שנשחטו רובן מדינא לא צרכ' יותר, אבל מצד חומרא ועצה טובה קامر שייעביר ידיו לתוך החתק, אבל לפע"ד א"א לומר כן כי דעת הב"י הוא לפחות עניין כי לפי שיטתו צרכ'ין לפרש מירמא דשモאל דקאי סמכין אין רוב פעם שחת ספר משומש דהוה רובה דתלי' במעשה והאי מימרא דר"ה לוקחה מדרשת הספרא על הקרא ולהבדיל בין הטעמא ובין הטhor ס"פ שמיini מובה ברש"י שם צ"ל בין חמוץ לפרה והלא כבר מפורשים הם אלא בין נשחט חייו של הקנה ובין נשחט רובו" והאי נראה דדרשא גמורה היא דהרי קامر דהקרה מיותר לגמרי ואיך לא האזכיר האי חייב בדיקה שום תנא ואיפלו לדעת התוס' דמה"ת יש לסழק על רוב פעם שחת ספר

שייך להל"ש דזה פסול מפני שלא שחתו ולא דמי לשאר הל"ש ויל' דמיירי שחתת בסכין פגומה או במגל ואה נקרא פסק את הגרגרת ופסולה הוה מושם דין שוחטין אלא חונקין וכוי עכ"ל עי"ו במהרמ"ל שלישיב דעת רשי"כ כתבו דמיירי בסכין פגומה וקרי לי' פסק את הגרגרת אלא דבר אני ולא עד אין מקום תימא מצאו כאן הלא ר"ע שם במשנה באמת סובר דס' אחד בשחיטה סגי לטהר מיד נבלה אע"פ שהסימן השני בפסקה אלא דרי' ישבב החזרו באמרו כלל ממשמי' דר"ד דכל פסול בשחיטה נבלה וא"כ אכן כתבו התוס' דלא שייך זאת להל"ש וניהו דר"ע גם קודם חורה סבר דטרפה מיהה הוה עי"ן בזה لكمן מה שכחתי שם בעניין הנSTER הלאה אבל עכ"פ שם שחיטה כד לטרח מיד נבלה גם על סי' אחד איכא - ועוד זאת קשה לי'adam נני להתוס' דכל שכל הסימן בפיסול עי"ע עיקור או פסיקה לא שייך למנות בהל"ש מה העוילו בתירוצים דמיירי בשחט בסכין פגומה דהאaca בגראגרת מירוי שלא מיפסל בסכין פגומה אלא אם הפלס פוגע במשחו המשלים את הרוב דקודם לנו או לאח"כ לא מיפסל ואיפלו לדעת רשי' דקמפרש האיבער דשחה במיועט סי' דלקמן על מיועוט בתרא ונאמר דמדאוריתא קמבעי לפסול עכ"פ איבער דלא איפשטא הוה וא"כ לא מצין לומר דאתה ההלכה על סכין פגומה בגראגרת אדם פגע בפגימה במשחו המשלים את הרוב הרי זה כלו פסקו כלו וכמ"כ התוס' בעצם לדעת הה"ג שלא מנה פסק הגרגרת בסכין פגומה בتوز' הל"ש מושם דין כאן נשחטה לא חניקה. גם לא הבנתי מה בין דרשה לעיקור ולמה דרשה שיק' לה"ש אע"פ שהוא ג"כ דרוש ולא שוחט וכן כל דברי התוס' לפנין בספר החחות. אולם זאת שכתבנו בגראגרת אין חילוק בין פסקו כלו במגירה או שחתו בסכין פגום כל שהשלים את הרוב עי' הפגימה הרי היא כמו חצי קנה פגום שהוסיף עליו כ"ש בפגימה דודאי כעוקר כל הסימן יחשב זה ליתא דעתינו لكمן בסוגי' דמוגרמת דפסקינו קר"י א"ר בהගים שליש אמצעי ושות שני שלישיים כשרה ובתוס' שם ע"ב ד"ה שחת ופצע בו נקב והיוצא ממש הוא לכל שמצטרף להשלים את השחיטה לא מצרי' מצורף נמי אל מעשה הטרפנות וכן בשחט שני שלישיים אף שליש האמצעי בהגרמה כשרה ממשום דשליש קמא דמצטרף לשולש בתרא להשלמת השחיטה לא מצטרף לשולש אמצעי כדי להתריף אבל במקומות שחיטה שאני והיינו ממשום האילכה דכל פסול בשחיטה נבלה עי"ש, ובפרטיה יש בעניין זה אריותות כי זאת עיקר הפלוגתא בין ר"י וו"ל لكمן ל"ב ע"ב ומthon פלוגתם והוציא הרמב"ם דין דכל טרפו במקומות שחיטה נבלה ולא טרפה והדברים עתיקים ודוק' היטב.

ע"ש גמר' ואר"י א"ש הטבח צרכ' שיבודק בסימנים לאחר שחיטה וכו' עד במתניתא תנא נבליה ומטמא בשא הסוגי' הללו כולה מוקשה וצריכה הרבה כדי ליריד לעומקה ולגלות סודה. א') קשה דכפי הנראה הוא נבלה מן התורה דקמסמך האי דין שלא בדק בסימנים להא דר"ה דבמהה בחיה בחזקת איסור עומדת עד שידעך לך במהה נשחטה ולולי' דמסתפניא היטני מגיה ב' של במהה בכ' ולגרוס כמה נשחטה וכי על הסימנים אם נשחטו כשיורו כי תיבת במהה אין לו פירוש ולשון הרמב"ם בפ"א הי' ג' עד שידעך לך בודאי נשחטו שחיטה כשרה' וכן דעת הרשב"א ז"ל כאן שלא סמכין ארוב פעים שחת ספר משומש דהוה רובה דתלי' במעשה והאי מימרא דר"ה לוקחה מדרשת הספרא על הקרא ולהבדיל בין הטעמא ובין הטhor ס"פ שמיini מובה ברש"י שם צ"ל בין חמוץ לפרה והלא כבר מפורשים הם אלא בין נשחט חייו של הקנה ובין נשחט רובו" והאי נראה דדרשא גמורה היא דהרי קامر דהקרה שום תנא ואיפלו לדעת התוס' דמה"ת יש לסזק על רוב פעם שחת ספר

שהקשו להם הרוי אסור אבמה"ח ע"י המיתה חלף הlek לו, ואיך שיק לטעמו על אישור שכבר עבר ולכן כתבו דחזקת אישור דקאמר היינו אישור אין זוכה ומשום דכתיב זבחת שהוא מ"ע ע"ש.

והנה לכארוי נראה דרש"י בעצמו חזר כאן מנני ובו' ממה שכתב בחזקת אישור הוא אבמה"ח, דבד"ה מר סבר כתוב אז'יל מס' בחזקת אישור הראשון עומדת שלא הייתה שחותה, וכיון דבחזקת שאינה שחותה מוקנית לה הרי מותה ומטמא עכ"ל הרי דלא הזכיר כאן חזקת אבמה"ח אלא חזקת אינה זוכה כתוס' - וכד והויא טליה אמרתית ליישב סתירת דברי רש"י זיל' בדרכ פלפול הנרגוג בגיןו עפ"י מה שראיתינו לקודש זקנין מאורה"ג רע"א זיל' בהגחותיו לוי"ד סי' כ"ז, שרצה ליישב קושי התוס' על רש"י דאישור אבמה"ח בלאה הרי הלה לו, וככתוב הוא זיל' דבשחיטה פסולה עכ"פ הבני מעיים אבמה"ח, אפילו לדיןן דיל' הא דר' דרייה לאחר שחתיתה הנרגוג, כאמור בדיקתו בדיקולו, ב' סימנים כ"ע מודים דהבנייה שחתית הקנה, כמוון דמנחית בדיקולו, וא"כ חזקת אישור אבמה"ח של בני מעיים ממנחית בדיקולו, וא"כ חזקת אישור אבמה"ח של בני מעיים מעד שלא שחתה כראוי, והבמה כולה נגררת אחרי הבני מעיים עי"ש ולפ"ז אמרתית דכל זאת שידי' בפסולי שחיטה של שהי' דרשה וכו', אבל בפסול דלא בדקם בסימנים דאיירין הכא לא שיק הא חזקת אבמה"ח, דרייה אי לא נשחת רובה ליכא אישור אבמה"ח על הבני מעיים, لكن על עיקר מירמא דר' דקיי על כל ספק שחיטה לעלמא, מפרש דחזקת אישור הוא אבמה"ח, אבל בהא דמר סבר, דקאי על לא בדק בסימנים, והכרח לפреш דחזקת אישור הוא אינה זבחה אבל אחר שנכנשתה בעומק ענייני מסכתא זו, ראייה שאין בכל אלו ההקדמות ממש, וכאשר יתבאר לכל המעין בפתחה של ובחדשי לקמן ל"ב ע"ב.

אבל האמת יורה דרכו שאין כאן שום סתירה בדברי רש"י זיל' - כי מה שפי' רש"י זיל' מס' דבחזקת אישור שעשה דאיינה זבחה מוקנית לו עניין לפי התוס' דבחזקת אישור הוא הביאו התוס' קרא דזוחת, אבל רש"י כאן לא הזכיר קרא זה כלל, וגם לא כתוב דבחזקת אינה זבחה מוקנית לה, אלא בבחזקת שלא נשחתה, פלוגתת רש"י ותוס' בזה הוא כאשר אבל דעתינו חזקה דילפין לקמן מגע יש לפרש על שני אופנים, אופן אחד דבכל ספק壬תערר אצלו על השתנות הדבר מכמותה שהיא מתחלפת, אמרין שלא נעשה שניין אלא הדבר נשאר כמוות שהוא, וא"כ אין אנו מחייבים את השם טומאה טהרה אישור היתר וכדומה, אלא מחייבים המעד ומצב בלי השתנות, ולא איכפת לנו השם כלל, אלא אפילו משתנה השם ע"י סיבה מ"מ מחייבין העמד הישן ולא נסתפק壬תחדר סיבה חדשה, והמשל בזה אישור אבמה"ח, ע"פ שעי' המיתה משתנה האי אישור אבמה"ח לאיסור נבלה, מ"מ אם נחייב בעמד הישן שלא נשחתה ע"פ שהוא מותה לפניינו, אבל מעשה השחיטה נאמר שלא נעשה כהונן והוא היפך למשל אם אנו נעשה, אז שפיר אסורה ומטמא לנבלה - וכן למחרת מוצמצמת המדובר, שלא נתברר אם נשחת רבו או רק חייו, ע"ז אמר דנבלת ולא סמכין ארוב פעמים שחיט שפיר - וכאשר באර בסmock רמיירה דר' דה, כי במקומות דכתיב להבדיל הוא מ"ע לבודוק ולא לסמוק ארובה, כך מתפרק הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דרבינו ודוק' היטב.

ודבריהם שכתבתי למדתי מתוך דברי הרשב"א זיל' יבמות דף ל' אבמה"ח, אבל תוס' ביצה כ"ה פ"א חולקין על רש"י זיל' בזה,

והסימנים נשחטים מכל וכל לא מסתבר כלל להזכיר עוד בדיקה אח"כ, אבל בסותם שחוויותינו כן כי מלוכלך הבה"ש בربivo הדם והרבה פעמים לא נשחתו قولן רק רובן שכן קאמר בסותם דהטבה צרייך לבדוק ולא יסмоוך על מה שראה בשעת שחיטה נשחטו הסימנים قولן או רובן, כי עלול לטעות לפעמים, והוא חומרת שמואל שהחמיר שלא לסמוק על הראי' שבעת שחיטה ומסתמא רק לכתחלה קאמר האי צרייך אם באמת ראה בשעת שחיטה שנשחתו הרוב וכן למדתי מלשון הרמב"ם זיל' שכתב 'כל טבח צרייך שיבודק בס' לאחר שחיטה ואם לא בדק וכוי' הרי זה נבלת אפילו היה השוחט זעיר ומהיר' עכ'ל הזחוב הנה בסיפה לא כתוב אם לא בדק לאחר שחיטה אלא סתום אם לא בדק ממש דברישא לכתחלה מצרייך בדיקה לאחר שחיטה דוקא ולא סגי במו' שראה בשעת שחיטה, אבל בסיפה כתוב, אם לא בדק דהינו דלא בדק כל לא בראי' בשעת שחיטה ולא בבדיקה לאחר שחיטה, אז הו נבלת, ותדע שכן כוונת דברי, מדמים שחיט שפיר, וא"מ'יר' דלא בדק לאחר שחיטה אבל ראה בשעת שחיטה שנשחתו قولן או רובן, יותר רבתוא הול'ל דאפילו ראה בשעת שחיטה שנשחתו כהונן מ"מ נבלת הו, והוא ברור בפירוש דברי הרמב"ם זיל'.

ועל זה רוצה הש"ס להביא ראי' לחומרת שמואל כדרכו להסמיד דין מחודש לשונה וברירתא, ממתני' דלקמן דקאמר ר'ש' כדי ביקור, היא שיעור שהי', ודחה לא כדי ביקור חכם - והכוונה בזה לדעת הרמב"ם עפ"י שיטתו, בהא לצרייך להראות סכינו לחכם הוא משומש לתא דאייסורא, וכתבנו כבר למעלה דלאחר שחחמיינו לפסול השחיטה ע"י פגימה כ"ד הנרגשת ע"פ שאינה אוגרת, עניון חכם מדינה דסתם טובח אינו מטריח לבדוק בהבנת הלב, כי למצוא פגימה דקה כל כך צרייכא הרבה ישוב הדעת ומתיונות ומינה דה"ה בכל דבר הצרייך הבחינה יתירה על כל שהו בעי חכם, וכadamrinio لكمון מ"ד ע"ב דמלטה דתלוי' בסברא מקרי הורה בה חכם, ופרשי' כגון מקיפין בריאה דפעמים אדים טועה בדמיון, וא"כ ה"ה בשחיטה מצומצמת שקשה להעמיד על הבירור אם נשחת רובה, לא די בבדיקה הטבח אלא בעי חכם, וזה דקמנני לא אלא כדאמר ר'י כדי ביקור חכם וקאי הסימנים דאם אירע שחיטה מצומצמת, אבל לעולם איימת בסותם שחחות טגי ברואה בשעת שחיטה דאייכא רוב הנרא לאיענים, וע"ז פריך אח'כ לא בדק בסימנים והוא בדלא בדק כל או בשחיטה מצומצמת שמיירי המשנה בamarra כדי ביקור חכם ופריך בדיעבד אולי סמכין אשוחט זעיר ומהיר, דמסתמא אייכא רובה, ע"ז הביא ברירתא חד אמר טרפה ועד תנא נבלת, ומהאי ברירתא ודאי ליכא הוכחה לדינא דשומאל שהוא עצכטא לכתחלה ומדרבנן, במקומות שראה בשעת שחיטה שנשחתו הסימנים כהונן, אלא הא ברירתא קאי על לא ראה כלל או בראה שחיטה מצומצמת ולא בדקה וכאשר נדרש בספר היל'ל, דלהבדיל בין הטמא ובן הטהור היינו בגין נשחת חציו של קנה לנשחת רבו, הרי דמחשת מוצמצמת המדובר, שלא נתברר אם נשחת רבו או רק חייו, ע"ז אמר דנבלת ולא סמכין ארוב פעמים שחיט שפיר - וכאשר באר בסmock רמיירה דר' דה, כי במקומות דכתיב להבדיל הוא מ"ע לבודוק ולא לסמוק ארובה, כך מתפרק הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דרבינו ודוק' היטב.

ע"ש גמר' בדר' דה קמייפילגו וכוי' מר סבר בחזקת אישור קימא והשתא מותה היא ומר סבר בחזקת אישור אמרין חזקת טומאה לא אמרין - הנה רש"י זיל' מפרש חזקת אישור היינו אישור אבמה"ח, אבל תוס' ביצה כ"ה פ"א חולקין על רש"י זיל' בזה,

איסור דaina זבוחה אילא חזקה טהרה דבנה, והיין צריכין למימר אוקי חזקה מול חזקה ויהי' הן לעניין איסור אכילה והן לעניין טומאת נבלות ספק, וזה שלא יחד תנא דהנין תנאי דבריתא לכן כתבו בד"ה ואסורה באכילה, דמה"ת מותרת גם באכילה ומושום דרוב פעמים שחייב שפיר, ואינו דומה לשאר ספק כמו ספק שהה או דרס, דעתה איזו שינוי, כמו הגביה הסיכון באמצע השחיטה ומסופקים אלו אם שהה כשיור שהי' או שחתט בסיכון קוצר בהלכה ללא הבאה ונסתפק אס דרס, וכדומה מן הספקות העולות ע"י איזה שינוי, זה שיק לומר דומוקמין אחזקה איסור של אבמה"ח או אילא זבוחה, וניהו דלעומת חזקה אילא איסור אילא חזקה טהרה, עכ"פ ספק הוה ולדעת התוס' גם ספק אסור מה"ת, אבל بلا בדק בסימנים דיליכא לפניו שום ריווטה לעורר ספק אם נשחת הרוב, אזילין בת"ר רובה דרוב פעמים שחייב שפיר, וכן"ל לדಡעם לא מירוי בשראה שהשחיטה מצומצמת, או שנאמר דאפילו בראה שהאי שחיטה מצומצמת מ"מ אילא רובא, דמסתמא שחיט הרוב, כרוב שחיתות דעתמא, אבל מדרבנן החמירו לגבי אכילה ולא החמירו לגבי טומאה, אלא דהתוס' לא בארו דעת דברי, שבחזקה לא איכפת לו להחזיק את השם אלא שלא חדש סיבה חדשה להוציא הדבר מהה מתחלה.

אבל האופן השני בעניין חזקה, הוא ההיפך ממנו שכתבנו, דלעומם מחזקינו את השם הישן אפילו ע"י סיבה חדשה, כמו בהא דולד הנולד, יש לו חזקה שאינו קדוש ברכורה מעוי אמו, כמו שחזקת טומאה דגברה לא נסתלק עכ"פ שנטהר באפר הפרה, מושום דשما הפרה טרפה היהת ולהיפך לא נחזק שם לאחר אחר, עכ"פ שהסיבה לשני השמות שות, כמו מאיסור אבמה"ח לא נשחטה" אלא דבחיה עכ"פ שלשיניהם יש סיבה אחרת, דהינו "לא נשחטה" כל שלא נשחטה נקרא האיסור אבמה"ח ובmittata אם לא נשחטה נקרא נבלה, מ"מ כיוון שאין השם שווה לא נחזק הסיבה לחודה.

ובזה פליגו לפי פירוש"י זיל הני תנאי דבריתא בהא דר"ה, דמר סבר נבלה ומטמא במשא דכל זמן שלא תוכל להביא ראי' על מעשה השחיטה שנעשה כהוגן אנו מוקמינו את הבהמה בחזקת שלא נשחטה, דהינו שלא העשה האי מעשה כהוגן, ומילא מחזקינו מאיסור אבמה"ח לאיסור נבלה, כי הסיבה שלא נשחטה שוה בשניים, אבל אייך מ"ד דסובר טרפה ואסורה באכילה אבל נבלה לא, סובר דאן השם מחזקינו ולא הסיבה שלא נשחטה, ולכן שם איסור אכילה שהי' לעלה בחיה מחזקינו, שג עתה אסורה כבחללה, ובזה י"ל או דסובר כתוס', דשם איסור הוא איסור עשה דaina זבוחה, או והוא העיקר, דשם אבמה"ח ונבלה כשם אחד יחויבו כי אבמה"ח הוה מטה מקצתה ונבלה מטה כולה, דמה"ט אבמה"ח מטמא נבלה וככברואר לקמן קל"ח ע"ב וכאשר נדבר מזה עוד בכמה מקומות במס' ז', וכן גבי איסור מוקמינו לה בחזקת טהרה, ולגביה טומאה מוקמינו לה בחזקת טהרה, ואני בזה סתירה, דמ"ג אי לא נשחטה קרואו הרני נבלה ואי נשחטה קרואו הרני זו מותרת גם באכילה, דמ"ש מה דשנין במס' טהרות, מובא בוגם פסחים דר' י', בשני ב"א שהלכו בשני שבליין, אחת טמא ואחת טהור, דבבאו לשאול בזאי' שניים טהורין ואפלו בב"א רק מדרבנן טמאים, אבל מה"ת טהורין וכמ"כ התוס' שם.

זו היא שיטת רשי' ורשב"א זיל אבל התוס' סברו בעניין חזקה כאופן השני שכתבנו, דלעומם מחזקין השם, אבל המציגו שם שחזקת איסור עשה שאינה זבוחה ומקרה דזוחבת דאיתא למתוצה, ואפלו להחזיק את השם ע"י סיבה חדשה דשנה נמי מחזקין כאשר מבואר מtos' לקמן בסוגי' דרוב, דומוקמין בחזקת שאינו קדוש ברכורה ע"י שנאמר שאמו כבר הוליד ולד לפני זה וכפניהם להזקota כללו, וכאשר נברא שם. וכך נתקשה לנו כאן, הלא נגד חזקה

דחני איסורים אלו ג"כ ע"י המיטה של הבע"ח ושל הבעל, אבל לא נתהפקו להיתר, כי גם אחר מיטתת הבעל חי איסור ממש נבלה, ואחר מיטתת הבעל אשתו אסורה ממשום יבמה לשוק, אבל האי איסור אשת אח דמלילא נעשה היתר ע"י מיטתת הבעל, אין כאן מקום להמשיך אותו האיסור לאחר מיטתת הבעל, והסבירה ברורה בעיני, אשר על כן אני אומר דעתך הרשות'א אין לה שום ראי' מש"ס וסתירות רבות לפניינו נגעה, لكن קם דיון של הפלתי במקומו דוגם נקה'ו'ו הוה ספק בשחיטה, ועוד נדבר מענין זה לפניינו בסוגיות הבאות בס"ד וד"ו'ק.

ע"ש גמר' גופא אר"ה בהמה בבחיה בחזקת איסור עומדת וכו', נשחתה בחזקת היתר עומדת וכו', כתוב בחדושי ק"ז בעחתת"ס ציל' דרא"ה בראשיא קמ"ל דאלין בתר חזקה ובסיפא דאלין בתר רובה, דברישא ממשיכין חזקת איסור שבחי הבהמה, ובסיפא סמכינן ארוב בהמות כשרות עי"ש, ויפה כתוב דברישא אכן חזקה ובסיפא רוב אלא דחא מלטה דאלין בתר חזקה ורובה אית' בכמה משניות וברירות ולא צרכין בו לא דרא"ה אבל ר"ה רבותא אחררת קמ"ל דברישא קאמר דומוקמין בחזקת איסור עד שיודע לך בימה נשחתה ולעליל כתבנו דה' ראוי להגיה, "בכמה" תחת "במה" כדי לכוון דבריו להא דספרא דדרש להבדיל בין הטעמה ובין הטהור על ספק שחט חייו או רובו של קנה אלא דקשה מאד לשולח יד בלישנא דגמ' ובערט שא' צרכין להגיה גם תיבת נשחתה לשלק אותן ה"ה וגם קsha וכי ר"ה ברייתא אתה לאশמעין אבל האמת עד לעצמו כי דרכן של חז'ל להכenis חדויש דינים ולהסミニים לקרא וכן חדויש דינים של האמוראים להכenis במשנה או ברייתא קדומה וכן עשה ר"ה כאן כי הברייתא מדברת מספק במעשה השחיטה עצמה اي שחט רובה או חז'י דומוקמין בחזקת איסור ונידון כنبלה והוא אבל ר"ה מוסיף דרא"ה גם בנולד ספק בסיכון והוא דינו דלקמן דפליג בזה עם חברו ר'ח דהנשחת בחזקת ראי' ונמצאת לאחר שחיטה פגומה וקמ"ל דע"ג דהנשחת למור לחשיטה עומדת וגם הסcin ה' לו חזקת בדוק והינו צרכין למור התשא הוא דאיתרע מ"מ ממשיכין חזקת איסור דבמהו למור דברו נגט הסcin ולכו בדקוק גודל קאמר עד שיודע לך במה נשחתה ר'ל באיזה סcin נשחתה אם שלם או פגום וזה רבותא רבתא כי ר'ח באמת מכך ואומר שמא בעצם המפרקת נפגמה ור"ה פועל אפיו בשיבר בה עצמות וכן בסיפא דקאמר נשחתה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה נמי בדקוק ואומר "במה" ולא "אם" כי הברייתא דרשא זאת מקרה דולחבדיל בין היה הנاقلת לחיה אשר לא תאכל בנולד בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה וכמ"כ רשי' ז'ל ע"ת ומסתמא הפירוש על ספק דרושא או בישוב לה קוץ מהיים בספק שאירע בה דבר מחיים ואנו מסופקים אם נפסקה ע"י האי ריעותא או לא כי לא על חנס קרי לי' סימני טרפה דבכוכ'כ נטרפה מחיים כי רק מה שנעשה מחיים קרי טרפה וקמ"ל דע"ג דהריוטא לפניינו לא נאמר הרי האי בע"ח בכוכ'כ יצא מן הרוב דהרי רוב בהמות אין להם מים במות או קוץ בשוט מ"מ סמכינן ארוב בהמות כשרות לומר דיניהו דיצא לעניין זה מן הרוב שאין להם ריעותא עדין לא יצא מן הרוב הנסיבות וכאשר כן דעת חכמי קראקא בי"ד סי' ל"א וכאשר נדבר מענין זה באריכות בסוג' דישב לה קוץ בשוט עי"ש - אבל ר"ה לא ס"ל כן אלא כדעת הרמ"א המחריר בנולד ריעותא מחיים אלא בבא זאב ונintel ב"מ והחיזין כשהן נקובים דליקא ריעותא מחיים ולא איתרע הרוב כלל בזה אלין בתר רובה ולכו בדקוק אמר בימה נטרפה ממשום דקאי על הספק אם ע"ז אב ולאה"מ או ע"ז קוץ וחולי ומחייבים וקרי לי' טרפה שלא בדקוק אדם הזאב נקבע לאח"מ לא מקרי טרפה.

חוර לפניך, אולי כבר נתחרס קודם הטבילה, عليك להביא ראי' שכן הי', וכל זמן שאין לך ראי', אמרין השתה הוא דזרה, דהרי לפנין מנגע ליזול בתר חזקה דמעיקרה.

ולבן מאי תמה על הגאנונים השב שמעתא והישועות יעקב סי' נ' וק"ז בעחתת"ס ז'ל י"ד סי' ז' זה שכולם דוחים הא דחידשلن הפלטי בס' ל"ג, דספק נקה'ו'ו הוה ספק בשחיטה, כיון דאם ניקב החותט אין כאן שחיטה, והגאנונים הנ"ל דחו דבריו ע"י הרשות'א הנ"ל, דכוון דלאהני נשחת היה חזקה שאם עשה בה מעשה השחיטה כהונון תתנכר לאכילה, כי בחזקת ראי' לשחיטה הייתה עומדת, א"כ עלייך להביא ראי' שנולד איזה דבר המוציא מהחזקת ראי' לשחיטה. ואיך לא חלו ולא הרגישו דחתוט לא סברו כסברת הרשות'א, אלא אכן מחזקין את שם החזקה ואפיו ע"י סיבה חדשה, וכן מורים כל הני סוגיות שהבאתי לעיל שלא כרשב'א.

והנה השב שמעתא שמעתא ה' פ"ז הרגיש בתימא זו, והקשה מרבייתא דשחט את הושט ונמצא הגרגרת שמטה ואין יודע אם קודם או לאחר שחיטה נשפט, דהוה ספק בשחיטה ופסולה, ולפי סברת הרשות'א דלעולם Dunn על החזקה כמו שהיתה קודם שנולד הריעותא, הנה הייתה בחזקת ראי' לשחיטה ואיך נוציאנה מכח ספק, כיון דגוף מעשה השחיטה כהונון נעשה, ומתרץ את זאת עפ"י דברי הרמב"ן מובה בח' הר' ז' ז' ריש א"ט, דשומות בשעת שחיטה מש"ה טרפה, משום דאי' דשחט שפיר משום תנעות הסימנים וא"כ בספק שמטה אכן ספק בגוף מעשה השחיטה אי נעשה כהונון, ואין דומה לספק נקה'ו'ו דין דין לספק על גוף מעשה השחיטה עי"ש.

הנה מה דלא נתקשה לי' מכל הני דלעיל צ"ל דבנני פשיטא לי' דהספק בגוף המעשה, דאם המקוה חסירה הרי לא טבל כל גופו בב"א, ואם יש עלייו דבר חזק נשאר מקצת גופו בלבד בטבילה, ואם הסcin פגום לא שחט אלא קרע, וכמ"כ רשי' לcumן י"ד ד"ה שמא בעור נפגמה, ונמצאת שלא נשחתו הסימנים אלא נקרעו וקרו אמר וזבחת עכ"ל, אלא אני רואה דבל זל זאת לא הוועיל הגאון לסלק האי חומר, הון מרביית' דספק שמטה שהקשה הוא ז'ל, והן מכל הני משניות שנמצא בהן סתרה לסבירת הרשות'א, כי אפיו נניח שבכל הני אכן ספק בגוף המעשה מ"מ מה מעורר לנו האי ספק בגוף המעשה, אותו הספק שחחaza לה, והרי האי ספק אפשר לנו אם נעמיד המקוה והגוף והסcin בחזקתו דמעיקרה, ואז נאמר האי גוף ה' בחזקת ראי' לטבילה, והאי בהמה היהת בחזקת ראי' לשחיטה, لكن עלייך להביא ראי' שע"י סיבה חדשה יש על האי גוף דבר חזק, והסימני הבהמה נשפטו - וממש'כ במקואה סכין פגום שעלייך להביא ראי' שנחרס המקוה ונפגם הסcin קודם גמר טבילה ושחיטה נגד חזקה דמעיקרה.

גם הראי' שהביא שם השב שמעתא לסבירת הרשות'א שנראה בעינוי מוכרתות, לא כן עמד', דראיתו הוא ממה דהקשה אבוי ביבמות שם, א"ה בספק קידושן נמי נימא אשה זו בחזקת היתר ליבם עומדת אל תאסרנה מספק, וכן פריך והא אשה זו אסורה היהת בחיה בעלה על אחיו מצד איסור אשת אח וא"כ נחזק האי איסור אשת אח גם לאחר מיטתת בעלה, וכאן אין מאיסור לאיסור כמו אשת איש ויבמה לשוק, אלא האי איסור אשת אח עצמו נחזק גם לאח"מ מפני ספק קדושי ערווה, אלא ודאי דע"י סיבה חדשה לא נחזק אפיו אותו איסור עצמו, ולפע"ד שאני התם דאיסור אשת אח במקומות שאין לה בנין, כתעת יתרה ולמוץוא ע"י מיטתת בעלה ואני דומה לאבמה"ח או לאיסור אשת איש דע"ג

ראשות הרבים לילוף מסוימת לטוהר ומוגה"כ, אבל ברה"י טמא הכל ספקות דעתם באיסורין דאלין בחו לקולא - וזה ש' רשי"ד"ה הלכתא גמairy לה מסוימת, אז"ל "דרשה"ר ספק טהור ווגה"כ הוא דהא ברה"י לחומרא אלין וכל ספק איסורה נמי לחומרא בעינן למיאל שמא יubar" עכ"ל - ועינן בח' רשב"א שמיישב בה לאבוי מהיכי תיתי לילוף איסורה מוטמאה ברא"ר כיון דחיזין דטומאה ברה"י לחומרא, ואח"כ הקשה לרבה לפי פ"ז, וכי לית לי" דבספק איסורה מוקמינן הדבר אחזקי, הנה קושי"ז היא דוגמת קושי" התוס' בד"ה התר מס' שני נזירים, דמשס מוכח דאפיילו דבר שאין למדוד מסוימת אפ"ה מה מוקמינן אחזקתייה ולהקל, תלינו, אין כאן ראי"ז לא עין בגמ' עד שהי" סובר דתוס' מסברא דנפשם אמרו זאת - אבל אמרת גם מגמ' דהכא מוכחה הדבר כמש"כ הלב ארוי לא לדלון הגמ' קשה כנ"ל וצ"ע ודז"ק.

תוס' ד"ה כולהו תנינהו כבר כתבו לעיל מה שיש בעיר על דברי התוס' ועוד יש לי להעיר על שיטת הבה"ג שהביא, דעיקור סימנים לאו טרפה הוה, אלא שכן אתה ההלכתא דין השחיטה מועלת בסימן השמות, ואפיילו בעוף שהচשו בו סי' אחד אם נשפט האחד אין שחיטה מועלת בשני עכ"ל, והנה לפ"ז עכ"ה ס"ל כדעת הרמב"ם דגס בעוף בעין לכתלה שחיטתת שני הסימנים דאל"כ רב"א لكمן כ"ח ע"א דאית ל"י בעוף דוקא ושת ולא קנה, איך פרנס האי תוספתא דשחת השוט ונשפט הגרגת אשר מינה שמעין עיקור דביה"גadam בעוף גם לכתלה רק ושת ולא קנה, איך יפסול שחיטת השוט ע"י שמות הגרגת, דבשלא אי לכתלה בעין שני סימניין, אז שפיר י"ל דראוי לשחיטה בעין גם שניים, ואפיילו לעככ בדיעד, אבל אי לא בעין כל שחיטת הגרגת, למה לי ראי" לשחיטה, ولكن רק רשי" לשיטותי דל"ל עיקור של בה"ג מצי סבר דבעוף אף לכתלה סגי בס"י אחד, אבל הרמב"ם דס"ל כביה"ג מוכחה לסבור דגס בעוף בעין שני סימנים לכתלה וזה ברור ואמת בס"ד. ועינן لكمן כ"ע"ב רשי"י ד"ה כל המעכבות בחיטתה, ובמה שכתבתמי שם ודז"ק.

ע"ב גמור' אל רבע מא"ש ספק סכנתא לחומרא איסורה נמי לחומרא, אל' אבוי ולא שאני בין איסורה לסכנתא וכו', בהבנת פלוגתא זו דאבי ורבא, יש במפרשי הש"ס מבוכה גדולה, והיא את מכללי התלמוד ויסודי ההוראה, لكن מוכחה אני להאריך בה, ומתווך דברינו תפרט כל הסוגי' ובפרט דברי התוס' ד"ה התר דצרכין עיונה רבה.

הנה יש כאן ד' פירושים, הפ"י הא' הוא פרשי"ז'ל וכאשר גם הרשב"א ז'ל מפרש בן, והוא דלulos ההלכתא לילוף כל ספק טומאה מסותה לא בא אלא ארשות אחד, ואבוי ורבא פליגו על אייזה רשות באה ההלכתא דאבי דיליף איסור מוטמאה ברא"ר, להתיר כל ספק דהא דברשות היחיד ספק טומאה להחמיר, זהה"כ דאתה ההלכתא לילוף מסותה להחמיר אבל ברא"ר דטהhor אינו נלמד ממשום מקום, אלא דכו הדיין בכל התורה, לכל ספק להקל, ולפ"ז לא הביא אבוי הא דספק טומאה ברא"ר טהור, כדי שנילוף מוטמאה לאיסורה, דהא בטומאה גופה אין לנו יפותה לטהר ברא"ר, אלא לראי' מביא, כמו דטערין ס"ט ברא"ר משום ההלכתא לא אתא לילוף מסותה אלא ברא"ה ונסאר רה"ל^{תונין} ס"ט ברא"ה מושן אידייא וכמו כל איסורי התורה דספק מותרי, אבל אין לומר דמכללא נשמע דכיוון דאתה ההלכתא לילוף ס"ט ברא"ה מסותה להחמיר, ממי לא נשמע דבורה"ר הוא להקל, זהה ליתא דילופותא מסותה אספק טומאה ברא"ה איתא לעשות הספק כודאי, ועודין י"ל דברה"ר ספק להחמיר ולא כודאי, אלא ודאי דמסברא מקלין בס"ט ברא"ר לטהר לגמרי ועכ"ה באיסורי דיליכא חילוק רשויות כל ספק להקל - ורבא סובר להיפך דההlectionata אתה

נראה דקיי על הנקב שבמקום נקב או לא, מפרש"י נמי כן, דקאמר מי חיישין שמא במקומות נקב לשון הגמ' ממשמע לי' דהיא נקב אלא דהספק הוה שמא במקומות נקב, הרי דפשיטה הכניס את שניים, אבל א"א לפרש בן, דא"כ איזה ריעוטא אייכא ומ"ש מלתננייה דהרי היא נקב ולכן העיקר כמש"כ התוס' דמיירי אפיילו יש נקבים שלא במקומות שניים, והביאו ראי' מלקמן דמיכשרינו נקבה הריאה במקומות דמשמשיא ידי' דטבחא, דקאמר שם בגמ' כי היכי דתלין באב, ואי דבזאב דזא במקומות שניים תלינו, אין כאן ראי' ז'ל לא עין בגמ' עד שהי' סובר דתוס' מסברא דנפשם אמרו זאת - אבל אמרת גם מגמ' דהכא מוכחה הדבר כמש"כ הלב ארוי לא לדלון הגמ' קשה כנ"ל וצ"ע ודז"ק.

תוס' ד"ה כולהו תנינהו כבר כתבו לעיל מה שיש בעיר על דברי התוס' ועוד יש לי להעיר על שיטת הבה"ג שהביא, דעיקור סימנים לאו טרפה הוה, אלא שכן אתה ההלכתא דין השחיטה מועלת בסימן השמות, ואפיילו בעוף שהחשו בו סי' אחד אם נשפט האחד אין שחיטה מועלת בשני עכ"ל, והנה לפ"ז עכ"ה ס"ל כדעת הרמב"ם דגס בעוף בעין לכתלה שחיטתת שניים שמעין עיקור דביה"ג adam בעוף גם לכתלה רק ושת ולא קנה, איך יפסול שחיטת השוט ע"י שמות הגרגת, דבשלא אי לכתלה בעין גם שניים, ואפיילו לעככ בדיעד, אבל אי לא בעין כל שחיטת הגרגת, למה לי ראי" לשחיטה, ولكن רק רשי" לשיטותי דל"ל עיקור של בה"ג מצי סבר דבעוף אף לכתלה סגי בס"י אחד, אבל הרמב"ם דס"ל כביה"ג מוכחה לסבור דגס בעוף בעין שני סימנים לכתלה וזה ברור ואמת בס"ד. ועינן لكمן כ"ע"ב רשי"י ד"ה כל המעכבות בחיטתה, ובמה שכתבתמי שם ודז"ק.

ע"ב גמור' אל רבע מא"ש ספק סכנתא לחומרא איסורה נמי לחומרא, אל' אבוי ולא שאני בין איסורה לסכנתא וכו', בהבנת פלוגתא זו דאבי ורבא, יש במפרשי הש"ס מבוכה גדולה, והיא את מכללי התלמוד ויסודי ההוראה, لكن מוכחה אני להאריך בה, ומתווך דברינו תפרט כל הסוגי' ובפרט דברי התוס' ד"ה התר דצרכין עיונה רבה.

הנה יש כאן ד' פירושים, הפ"י הא' הוא פרשי"ז'ל וכאשר גם הרשב"א ז'ל מפרש בן, והוא דלulos ההלכתא לילוף כל ספק טומאה מסותה לא בא אלא ארשות אחד, ואבוי ורבא פליגו על אייזה רשות באה ההלכתא דאבי דיליף איסור מוטמאה ברא"ר, להתיר כל ספק דהא דברשות היחיד ספק טומאה להחמיר, זהה"כ דאתה ההלכתא לילוף מסותה להחמיר אבל ברא"ר דטהhor אינו נלמד ממשום מקום, אלא דכו הדיין בכל התורה, לכל ספק להקל, ולפ"ז לא הביא אבוי הא דספק טומאה ברא"ר טהור, כדי שנילוף מוטמאה לאיסורה, דהא בטומאה גופה אין לנו יפותה לטהר ברא"ר, אלא לראי' מביא, כמו דטערין ס"ט ברא"ר משום ההלכתא לא אתא לילוף מסותה אלא ברא"ה ונסאר רה"ל^{תונין} ס"ט ברא"ה מושן אידייא וכמו כל איסורי התורה דספק מותרי, אבל אין לומר דמכללא נשמע דכיוון דאתה ההלכתא לילוף ס"ט ברא"ה מסותה להחמיר, ממי לא נשמע דבורה"ר הוא להקל, זהה ליתא דילופותא מסותה אספק טומאה ברא"ה איתא לעשות הספק כודאי, ועודין י"ל דברה"ר ספק להחמיר ולא כודאי, אלא ודאי דמסברא מקלין בס"ט ברא"ר לטהר לגמרי ועכ"ה באיסורי דיליכא חילוק רשויות כל ספק להקל - ורבא סובר להיפך דההlectionata אתה

בדברינו لكمן.

הפי' הב' הוא עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה מותר מה"ת מבואר בשם עיי"ש והפרשן הזה הוא ממש כפי' הרשב"א ורש"י ז"ל אלא לדעת הרשב"א פליגו אבי' ורבה בספק במרקלה ריש ספרו עיי"ש היטב, ובער אני ולא א宾 פלייגי בכל ספק ואפילו בתולדה עיי"ש היטב, דהרי כתבנו לעלה דלאבי' דהלהcta כוותי' דאייך אפשר לומר כן, דהרי כתבנו לעלה דלאבי' דהלהcta כוותי' אפילו מדרבנן מותר כל ספק במרקלה, ولكن שפיר מביא אבי' ראי' דחמירא סכנתא מאיסורה, מס"ט ברה"ר דטהור וזה באיסורי כו, ומושום דכל ספק במרקלה טהור, אבל במים מוגלים אסור עכ"פ מדרבנן, אבל לדעת הרמב"ם דילוי אפילו ספק בתולדה להקל מס"ט ברה"ר כמובואר בדבריו איך מוכיח אבי' דחמירא סכנתא מאיסורה מס"ט ברה"ר דהדי גם הרמב"ם מודה דספק אישור עכ"פ מדרבנן לחומרא אבל בס"ט ברה"ר לא החמירו ח"ל וא"כ מנ"ל דסכנתא חמירה מאיסורה וצ"ע בעת.

והנה הגנו הנ"ל מכירע כדעת הרמב"ם, מפני שיש לו שני קושיות חמורות על שיטת הרשב"א, ואני אומר דמשום הני קושי' אין לדחות שיטת הרשב"א, כי לך"מ כאשר אבאר בזיה.

הקושי' הרשותה דהרבש"א מדויל ידי' קמשתלים דהא עיקר קושי' הרשב"א על הרמב"ם, מסוגי' דרוב דלקמן, דאייך לפינן רוב מכל הני קרבנות מדלא היישין דילמא טרפה הו, הא לדעת הרמב"ם כל ספק שריא מה"ת ולא בעין רוב' וקושי' זו עצמה קשה גם לדעת הרשב"א דהא שמא טרפה הו, הוא ספק במרקלה ובספק זה גם הרשב"א ס"ל דשרי וכאבי', ואפילו אם נדוח דטרפה מבוטן לאו ספק במרקלה יחשב, מה עינה ליפוטא מפרה אדומה, דהיא בת שתי שנים דיליכא למיחס טרפה מבטן עכ"ד' - הנה פשיטה דגם החשש טרפה מבטן בספק במרקלה יחשב כי כל שניינו הטבע עכ"פ מקרה חדש הוא נגד הרגילות - אבל מ"מ אין כאן התחלת לקושיתו, כי הלא אנו יודעים בבירור שיש בהמות טרופות בעולם ואי לא אזילין בתר rob הנסיבות, יחושו כמחצה ע"מ ועל כל בהמיה אנו מסופקים שמא היא מן אותו הטroppות שיטנס בעולם וזאת ספק בתולדה יחשב ורק אחר דאלזין בתר רובא אם מכח אייזה סיבה שאריע, כמו ישב לה קוץ בשוט וכdomה, אנו מסופקים שמא ניקב מעל"ע, זאת ספק במרקלה יחשב, ומה שנקט הרשב"א חתיכה ספק הלב ספק שומן ה"ה חתיכה ספק מן הטרפה או מן הכרעה דאסור מה"ת כי אין אנו דעתן על המקרה של הטroppות אלא על החתיכה שכבר נטרפה, אם היא מן הטרפה או מן הכרעה - וזה פשוט וברור, עד שתמה אני על הגנו בעל שב שמעתתא אייך שהוא בדבר פשוט זה.

ודע אין ליישב בזה גם קושי' התוס' שהקשו שם בסוגי', דילמא משום דמקומין הפרה שהיא בת שני שנים בחזקת היתר שהיתה לפני שנה, ונאמר כיון דאייכא בטיח ברכות בת שיטים בעולם שהם טroppות, אנו חווישין שמא האי פרה היא חד מאותן טroppות שיצאו מחזקתן ונטרפו, דזה ליתא, דברי כתבנו לעיל ד' ג' בשם התוס' והרא"ש ז"ל בב"מ, דלulos לא שייך חזקה אלא על דבר ידועה, אבל על דבר שאין לנו דינן לעליו לא שייך לאוקמי חזקה, וכן אם נאמר דהאי פרה הוה מאותן שנטרפו הרי אנו מוציאים אותה הפרה מחזקתה, אבל אם נאמר שאוותן הטroppות נשארו ברוב דעלמא, לא נציא שום פרה מוחזקתה, וכן כתב הנ"ב לענין חזקת ח' דגברא שאנו דעתן, ולא נאמר דהרי ההרוג מונח לפנינו ובכוב"כ אחד נהרג ויוצא מחזקת חיוטי', ומה לי זה האיש אשר אנו דעתן עלי, או איש דעתמא, דזה האש הידוע לנו יש להעמידו על חזקת

חי, אבל איש דעתמא שאינו יודעים אותו לא שייך להעמידו על חזקת חי, כי הרבה ב"א מתים בכל יום והוא אחד מהם. ושמור לך דבר זה כי הוא כלל גדול בענין חזקה.

הקושי' השני' שהקשה השב שמעתתא על שיטת הרשב"א היא. מנדה דף ט"ו ע"ב דתנן שם נמצא על שללה לאח"ז וכו', תנא וחיבין אשם תלוי ותנא דין מ"ט, בעין חתיכה אחת משתה חתיכות, עכ"ל הגמ' והקשה הגנו הנ"ל והא תנא דבריתא דלא כמוון, דאפילו סובר דבחתיכה אחת נמי חיב אשם הלא כאן הוא ספק במרקלה דמותר לדעת הרשב"א - עכ"ד' ק' - וגם בזה שגה הגנו במח"ת כי און נתחרשו שני מקרים, הביאה וראיית הדם, ואון אנו יודיעים היה מקרה קודם ואיה המאוחר, וא"כ ספק זה בספק בתולדה היה שchip ואינו דומה להא ש' הרשב"א דבמוקה שנמדד דהו דוקא לר"ש דאית דספק במרקלה יחשב, דכבר כתבנו לעלה דהו דוקא כמאן דלייא דמי, אבל ל"י דחזקה דהשתאות כנגד חזקה דמעיקרא כמוון דלייא דמי, אבל הכא דלא שייך כלל חזקה דמעיקרא כמוון שכטבון, פשיטה דהאי ספק אייזה מקרה קודם, הביאה או הראי', הוא כלל ספק בתולדה דאסור מה"ת למאן דס"ל דעל חתיכה אחת מביא אשם תלוי - אדם לא תאמיר כן אלא דגס שם שייך חזקה דמעיקרא תקשה לכ"ע אייך מביא אשם תלוי כיון חזקה דמעיקרא מעידה שלאחר ביאה ראתה, אלא ודאי כמש"כ דבזמן קרוב כזה לא שייך חזקה דמעיקרא לומר ביאה היה קודם הראי', וזה ברור ואמת בס"ד. **הפי'** ה' הוא פ' התוס' ד"ה התם ומפירושים נצחים שיטם דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה אסור מה"ת, בدلיכא חזקה כמוון במרקוה לר"ש, אבל במקומות דאייכא למימרו העמד הדבר על חזקתו, בין לאבי' ובין לרבעה מוקמינן חזקה, עג' דאיתרעד ע"י הרשב"א, דבגע רך חזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתאות לפין, אבל במקומות דנולד ריעותא לא שייך לאוקמי חזקה, דזה ליתא אלא דל"ש, ובכל מקום מוקמינן חזקה, הון נגד חזקה דהשתאות והן נגד ריעותא שנולד - ושיטה זו נציחה מדברי התוס', כאשר אבאר בזיה.

דהנה התוס' הקשו לרבעא מפ' שני נזירים דמשם מוכחים דאפילו ספק דליכא למילך מסוימת מתרין מושום דמקומין אחזקה טהרה, ואיך קאמר כאן דהלהcta גמירי מסוימת, דמשמע דכל ספק טועאה ברה"ר דלא מצין למילך מסוימת, כמו ברה"י - ויש לתמה, חדא, דלמה טהורין מחמירין לטמאם, כמו ברה"י ולתמה, חדא, דלמה להם האי אריכות מפ' שני נזירים, ולמה לא הקשו בפשיטות, וכי לית לי' לרבעה דמקומין מלטה אחזקי' במקומות ספק, וכמו שהקשה כן הרשב"א, עג' דמקומין מלטה אחזקי' לא בעו להביא ראי' מפ' שני נזירים - דהרי במקומות אין מספר מצין, במשניות וברירות דמקומין אחזקה, כמו שפי' רשי' לקמן על הא דאמרו שם, מנא הא מלטה דאמרו רבנן אוקמי מלטה אחזקה, ז"ל, "בהרבה מקומות סמכי לайл בתר חזקה" עכ"ל.

שניית בתירוצים, דהלהcta איצטריך לספק ברה"ר בدلיכא חזקה, כמו האי דמקווה שנמדד ונמצא חסר לר"ש, אמנים בהו"א דלא ידיעין חזקה מקרה, מוקמינן הלהcta אפילו במקומות דאייכא חזקה, ועיין ב מהרמ"ל שהביא קושי' העולם, דלמה فهو האי אריכות, דאייכריך הלהcta במקומות דליכא חזקה, דהרי לתרץ קושיטם די באמרים דסוגי' דהכא איזיל בהו"א דלא ידיעין חזקה מקרה, אבל לפי האמת דעתלין בתר חזקם בכ"מ, מוקמינן אחזקה ואפילו מה שאינו דומה לסתה - ואני מוסיף לתמה דעכ"פ ה' לתוס' להקדים בתירוצים עיקר הדבר דלפי המשקنا דעתלין בתר חזקה

אסור מה"ת, אלא דבמקרים חזקה נעמיד על חזקה אפילו איתילך ריעוטא, אלא דבאיילך ריעוטא בבהמה מחייבים בה אيكا פלוגתא ועיין בהז בסוגי" דישב לו קוץ בשוט בארכות.

הפי' הד' הוא פ' הרשא יוסף ז"ל דלעומם כבר ידעו כאן דמקומינוacha, ומה שרצה רבא לאסור הוא רק מדרבנן, וכמו בסכתנא דמחמרין, ולאזה הקשה לוABI מס' ט' ברה"ר דמתהרין אפילו מדרבנן, וע"כ דלא מחמרין במקום חזקה, ושאני סכתנא מאיסורה, ע"ז השיב רבא דמספק טומאה ברה"ר ליכאראי, דהתס הלכתא גמירי לה מסוטה לטהר, לפיך לא רצוי חז"ל להחמיר נגד המפורש להיתר, משא"כ באיסורה החמירו בספקו אף במקום חזקה, פלא דהראש יוסף לא הזכיר כלל דריש"ו ותוס' ורש"א פירושו הסוגי' באופן אחר - ולפי פירוש הרשא יוסף אפשר דפסקין כרבא להחמיר מדרבנן בספק במקום חזקה, ע"ג דמסיק לבסוף להוכיח מהא דעתו דחמיר דחמירא סכתנא מאיסורה, מ"מ עיקר דין של רבא החמירו בספק במקום חזקה לא איפרך, דבסכתנא מחמרין אף נגד רוב וחזקת, אבל בבא צאב ונטול ב"מ דליקא רק רובה לחודא מחמרין, ועיין בהז בסוף סוגי' דרוב בראש יוסף ובפר"ח סי' ק"ז ודו"ק.

ע"ב גמר' מתיב ר' שימי שרצ בפי חולדה וכו' וקשה, תקשה לדנפשה, והוא טומאה ברה"י הוא דספיקו טמא, דהרי לא ידע דברין דוקא דבר שיש בו דעת לשאול, ויש לישב דרבא דס' ל"כל ספק מה"ת להחמיר ע"כ דהילכתא דסוטה רק להקל ATA אריה"ר ולא להחמיר אריה", וכפרשי"י "דברה"י להחמיר כבשר ואסורי שבתורה, ולכן ידע אכן בו דעת לשאול ואני דומה לסוטה, מ"מ פריך ליטמא כמו בשאר איסורי תורה דספיקו להחמיר ע"ז קמשני דהילכתא אתה גם על רה"י לkolא דכל ס' ברה"י דוקא בשdomma לשוטה טמא ואם לאו טהור, כמו ברה"ר דת��רמושם דאיינה דומה לשוטה.

וסברת חז"ל דחלקו בין יש בו דעת לשאול לאין בו צrisk הסבר, דודאי הא מלטה בסברא תל"י וכמש"כ התוס', כתובות נ"ד ע"א ד"ה תנאי, לגבי דיני תנאים דבעינן תנאי דומי' דגבוג'ר, דזוקא בדמיון דאית ב"י סברא מדמין, דאל"כ נימא דוקא בקרע מהני תנאי וכדומה עיישי', וכן הכא ע"כ מכח סברא אצריכו חז"ל דוקא דבר שיש בו דעת לשאול דאל"כ נימא דוקא באדם ודוקא באשה וכדומה.

ולכן נלפע"ד בסברא דהא מלטה, דכל שיש בו דעת לשאול, דהוה לי' למידע אם נתמא או לא, הוה האי ספק כספק מחייבת חסרון ידיעה שלא מצפין לסת"ס וה"ה דלא מצין להקל בספק כזה, ומושום דכל מלטה דאפשר לידע ולברר ספקו לא סמכין להקל, וניהו דבסטה יש להאהה והbowel ידיעה ברורה, א"א לומר דה"ה בשאר ס' בעין ידיעה ברורה לאיזה אדם, דא"כ אין כאן ספק, נשאל להאי והוא נאמן, لكن אמרין דעת' פ' בעין דאם במאצע שיהי בנסיבות לידע והוא דומי' דסוטה דאס היא או הוא מודיעם, טמאה ודאי ואני שותה ודוק.

תנוס' דה' התם הלכתא, תימא וכו' דבפ' שני נזירים וכו' ואכתי Mai Tiraץ, דהשתא הוה לי' ס' ברה"י והוה לי' ודאי טמא וכו' עכ"ל וקשה לי' טובא, דהא התם מביא קרבן טומאה על תנאי, שעולה למי שהוא טמא ובסוף נזירות דעתה מביבין שניהם קרבן תורה, וכיון דיכולים לברר ע"י תנאי וסגי בקרוב אחד, ומה יביאו שנייהם קרבן טומאה, ואין להקשות א"כ מה פריך הש"ס שם, אי רה"ר הוה, כייאו שנייהם קרבן תורה, והא אפשר לברר ע"י קרבן

לא בעינשן דומי' דסוטה, אבל התוס' מקדיםין האי תוספת יתרה, דמסוטה ילפין היכי דליך חזקה וכו' הרי ממשען דזה עיקר התירוץ - אבל כד נדייך אין בדברי התוס' אלו לא יתר וללא היפוך אלא כל דבריהם בדקוק גדוֹל נכתבו - דהא דלא קשי' לחו קושי' הרשב"א, וכי לית לי' לרבה חזקה, ע"כ מושום דפשיטה לחו דהסוגי' דהכא אזי בהו"א דעתין לא ידעתן חזקה מקרה, דלפי סברתם דגם במקום דאיילך ריעוטא שייך לאוקמי חזקה, גם לאביי קשה למה להביא ראי' מס' ט' ברה"ר להתר האי ספק, כיון דaicaca כאן חזקה כשרות, אלא ודאי דכל האי פלפולה אזלי, קודם שמסיק דאלין בתר חזקה וילפין זאת מנגע, ולכנן גם לרבה ל"ק, דחשיב לאביי דאסורה מטומאה א"א למילך מושום דההש הילכתא גמירי לה מסוטה, אבל נתקשה להו דלפ' דלרבעה אתא הילכתא אריה"ר ליליך מסוטה לטהר, נצמתה חומרא בס"ט ברה"ר, דכל שאינה דומה לסטה ספקו טמא אפילו אيكا חזקה, דאל"כ הילכתא למאי ATA, וזה עיקר קושי' התוס' שהביאו הא דשני נזירים, להקשות מושם דוקא דמי"רו מס' ט' ברה"ר ומתרה ע"ז דאין למדוד זאת מושם דומה' ט' לא הקשו על רבא בפשיותם וכו' ליל חזקה וכקושי' הרשב"א - והמהרים ראה מקצתו ולא כלו.

ובזה מתיב ג"כ קושי' חומרה שהקשה הפי' ז"ל על הא דפרק התוס' איך ילפין מסוטה לטהר אפילו ליכא חזקה, והא בסוטה איכא חזקתו טהרה, וקשה הוא ז"ל והא ע"כ הילכתא ATA לטהר אפילו ליכא חזקה דאל"כ הילכתא במקום חזקה למה לי' וכמש"כ התוס', אבל לפי האמור ניחא, דהלא באיה הילכתא יש לפנינו שני דרכים, האחד שנאמר ATA לטהר ברה"ר אפילו במקומות דליך חזקה ואז הוא גזה"כ בטומאה ברה"ר, להקל נגד כל התורה דספק להחמיר - או שנאמר דהילכתא ATA להחמיר שלא לטהר ברה"ר אלא דומי' דסוטה, אבל בשאיינו דומה לשוטה טמא ע"פ דaicaca חזקה, ואז הילכתא ATA להחמיר, והרי כל בידינו בכל הדרשות דלקולא ולחומרא לחומרא מקשין ולכנן שפיר הקשו התוס' כיון דבסטה איכא חזקת תורה, מהיכי תיתני נוקמי הילכתא להקל אף בדליך חזקה, כיון דמצינן לאוקמי הילכתא להחמיר דבסטה ברה"ר לא נתהר אלא דומי' דסוטה. אבל איינו דומה לסטה אפילו איפלו נגד חזקתו טרה - ע"ז מתרצים דגם בסוטה כיון דקינא לה ונסתרה איתרע חזקה, ר"ל ניהו דברה"ר אין סתירה מ"מ כתבו התוס' נדה דבלילה ואפללה גס ברה"ר ג"כ קטת סתירה, ולכאור' אין זה מספיק דכיוון דס' אין כאן סתירה גמורא איך נילוף לטהר ברה"ר ס' ט' בדליך חזקה כלל, אבל לפי האמור, הכى מתפרש תירוץ התוס', דכיוון דבסטה ברה"ר ג"כ איתרע קטת חזקה, שוב יותר מסתבר לאוקמי הילכתא להקל ברה"ר אפילו בדליך חזקה כלל מלוקמי הילכתא להחמיר איפלו בדaicaca חזקה, דבר שגム בסוטה ליתא, וזה ברור ונכוון בפי' דבריה התוס'.

ומעתה נבון היטב מה לא הlk הרשב"א בעקבות התוס' לתרץ דהסוגי' דהכא אזהה בהו"א קודם DIDUIN חזקה מקרה, מושום דס' ל"כל ספק במרקחה מותר מה"ת, וא"כ בمسקנא מה נעשה עם הילכתא ATA לטהר ספק ברה"ר, דהא למה לי' כיון דבכל ספק במרקחה אזליין לkolא איפלו ליכא חזקה.

נמצא לפי האמור, דלדעת התוס' כל ספק הון במרקחה והן בתולדה

הפסד בגופו ונשנותו, לא רק מצד דבר אמיירא דרומנא אלא מצד טבע הענין, וא"כ למה לא ניחוש באיסור כמו בסכינה, וכן מנוס אחר אלא לומר, דההפסד באיסורין אין בא רק בשרגיל בהם, אבל בפ"א לעתים רוחקים אין בהם אלא משום דבר אמיירא דרומנא ועיין אריכות בזה בפתחה ולעיל דף י' ע"ב בהא דאכל ר"י משחיתת כתוי עי"ש ודוק.

ע"ש גמרא אמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר ר"ה אפילו שיבר בה עצמות כל הימים כלו פסולה חיישנן שמא בעור נגמה, ו/or"ח אמר כשרה שמא בעצם נגמה - הא דקאמר "אר"ה" ולא "ר"ה אמר" כדרכו בכ"מ דפליגנו תנאים או אמרואים, משום דעתך פלוגתמתם בלא שיבר בה עצמות, כי אם או מכשיר ר"ח ותלה שבעצם המפרקת נגמה, אבל ר"ה מוסיף מدل"י אפילו שיבר בה עצמות נמי, וכן מוכח מدل"א כולל האי,, אפילו שיבר בה עצמות" בראש המאמר ולומר "השותט בסכין ונמצאת פגומה אפילו אחר שישיבר בה עצמות" וכוי מכלל דינדו פלוגתמתם אף בלא שיבר בה עצמות ו/or"ח מוסיף חידוש דין אפילו שיבר בה עצמות, וכדברי תמצא בח"ר רש"ב"א זיל, ולכן להורות ע"ז קאמרו "אר"ה" ולא "ר"ה אמר" דלא תינא דר"ח רק בשיבר בה עצמות מכשיך, אלא על עיקר הדין ובלא שיבר בה עצמות מחולק ותולה להקל דשما בעצם המפרקת נגמה.

אלא דלכאורי ר"ש"י זיל לא פירש בן שחרי כתוב בהא דר"ח שמא בעצם נגמה, "בעצם שיבר בה" - אבל כד נדי"ק ע"כ ר"ש"י זיל רק בהוו"א מפרש כן דהרי בגמ' لكمון, והלcta cothi דר"ח בשיבר מכלל דפליגנו אף בלא שיבר ו/or"ח תולה להקל בעצם המפרקת, אלא דבש"ד לא נחית לדקדק בדברי ר"ה כמו שדקדקנו, וסובר דזוקא בשיבר פליגו, דהרי הגמ' لكمן פריך, אי בלא שיבר נמי פליגו, אלא דאייגם במאי, וממנה אימא בעצם המפרקת איפנס, הרי DSTMS גמר' הי' סובר מתחלה, דשما בעצם נגמה דקאמר ר"ח, עצמות שיבר בה אקרם. ועיין בהגהות מהרש"ש זיל שימוש לשון שמא דקאמר, וכן משמע מהא דמפresher טעמא דפלוגתמת וקאמרו בשלמא ר"ה כשותעת" אלא ר"ח מ"ט אמר לך עצם ודאי פונס, עור ספק פונס, ואין ספק מוציא מידי ודאי, ע"כ עצם שיבר בה קאי, די אמפרקת איק קאמר דודאי פונס, דודאי ליכא מ"ד דמפרקת בגיןה בעלמא פונס ודאי אלא דיש לראות למה באמת הדר הש"ס מהא הס"ד כיון דבאמת לית הלכתא הכר"ח בהא דתולה במפרקת, ומה נתלה בי' בוקי סרייקה, ולמה לא נימא דרך על מה שמוסיף ר"ה לאסור בשיבר חולק ר"ח, ומשום דעתך דרך שיבירה ודאי פונס.

אבל הט אנק ושמע פ"י הסוגי על אמתה ועל ידה יפתרו כל הספקות הנפולות בענין, ולא אאריך בקושיות ודקדוקים, אשר בלאה"ה מבוארים במפרשי הש"ס ואען ואומר:

הנה בשוחט בסכין ונמצאת פגומה פליגו ר"ה ו/or"ח, אבל בנאבד הסכין بلا בדיקה שלآخر שחיטה, זהה איקא פלוגתא ברשונים, אי גם בזה פליגו ר"ה ו/or"ח, דעת הרמב"ן זיל דר"ח דפושל בנמצאת פגומה אחר שישיבר בה עצמות, ה"ה דפושל בנאבד הסכין, לדעתו גם ר"ה מודה דעתם ודאי פונס וא"כ אין לפנינו שום ריעוטה ומה שפושל ר"ה הוא מטעם דאיתሩ הסכין ע"י חתיכת העור שקודם שחיתת גוף הסימנים, עד שאבד חזקתו חזקת בזוק, והבדיקה שלאל"ש היא חווית המעבדת אף בדיעד, ומה שיקט דינו בנמצאת פגומה ולא בנאבד הסכין, משום דנאבד מלתא דלא שכחיה היא, ומה מאי מושב בזה מה שדקדקנו למעלה שלא כלל ר"ה הא דшибר, בראש דברי, משום דאי תשקה שישיבר בה עצמות ודאי

טומאה על תנאי, זה לק"מadam מדיניא שניהם טהורין, לא נהיב קרben טומאה ולמנות עוד נזירות דטהרה, ואין זה בירור כМОבן, אבל להיפך אם כראה"י דניין ומיטמאן שניהם, ניהו דצרכין למנות לשינויים עוד שלשים דטהרה, אבל שעניהם יביאו קרבענות טומאה מההיכי תיתי, כיון דבחד על תנאי סגי וצ"ע ודוק.

ד"ה שאני אומר אדם וכי וא"ת דהכא תלין באדם טמא וכן בפ"ק דפסחים גבי קרדום שאבד בביתו, ואלו בפ"ק דנדחה וכי' עכ"ל, מה שלא הביאו ג"כ הסוגי דלקמן מפ' כסוי הדם דר"מ מטהר העיסה משום דתלין באדם טהור וכמו שהביאו בסוף דבריהם, י"ל בפשיותם משום דמשם אין מוכח דתלין באדם טהור אלא לפי פירוש ר"ת, דרוב מטפחים עבישה קאי אבל לפרש"י שם דروب מטפחים באשפה לא מيري כללizia, אבל בלא"ה נמי נחיא דלא הביאו הא דר"מ משום דתלון קשה אפילו אם בכ"מ תלין באדם טהור, אבל כאן כיון דרוב תינוקות מטפחים בעיטה, נctrur ווד מעיטות דאדם טמא והוא לי' רובה דרובה לטומאה, וכך עכ' הרשב"א בתו"ה בריש הל' שחיטה דרובה מוציאין אש"מ וזה רובה דרובה משום דמייעוט אינס מומחין ג"כ לפעמים שוחטין שפיר, וא"כ הכא במעיטות זהה לא חייש להסמכיו אל החיקה וכיון דבלא"ה קשה על האי פי' של ר"ת דשם, لكن לא הביאו בקושיתם, אבל בתירוצים שפיר כתבו, דוקן צ"ל בהאי דיכסיו הדם ודוק.

ד"ה אם יכולת חולדה לשותות פ"י בקי' וכי' הרי נעשית בהם מלאכה וכי' קשה לפירושן, וכי מה מלאכה שייכא בשתייה עכ"ל, והנה הלב אריה זיל יפה תירץ דכוונת רשי"זיל לפ"ה הרא"ש דההשת הדעת עכ"פ מקרי, ומש"ה ציין רשי' מס' גיטין דשם איתא הא דמים נפלו בששלק בהם משקלות ומשום היסח הדעת עי"ש ואני הבאתי ראי' לדבריו, דרש"י לאו דזוקא מלאכה קאמר רק כוונתו להיסח הדעת, דהא מלאכה אינה פסולת רק קודם קידוש ולא אח"כ כמבואר במס' פרה ס' פרת חטא משנה ד' וא"כ למה לי' לרשי' להוכיח דהכא קודם קידוש מيري, די לאחר קידוש טומאה למאי, והא בלא"ה לא מצי מيري לאחר קידוש דלמה יפסלו ביכולה חולדה לשותות, דהא משום מלאכה והן משום מים חיים לא שיד' אלא קודם קידוש, אלא ודאי דימוש היסח הדעת קאמו, וזאת פועל בין קודם ובין לאחר קידוש והוא ראי' ברורה ודוק.

ד"ה או שירד בה תל בלילה וכו', א"ג לפי שפטל בא מחמת טומאה וכו', עכ"ל ועיין במחרש"א ועיין בלב ארוי' שכ' דגס רשי"ז סובר די' ליכא למייחש חולדה, לא טומאה איכא ולא פסולת, דהינו באופןן דלא שכחו חולדות אבל שאר שרכזים איכא עי"ש היטב - ובאמת לא הבנתי איך אפשר לפרש בענין אחר, דהינו שלפי שיטת רשי' יהיו כוונת הבריתא, די ליכא למיחס לחולדה אפילו טמא נמי הוה כמו ברישא, אדם כן הוא, מה זה דנקט או שירד עליהםTEL בלילה, דהא בלא"ה טמא ופסול הוה, כיון דליך למיתלי בחולדה, דבשלמא ביכולה חולדה לשותות אמרין דפסולה הוה, ואי לא אפילו טומאה נמי הוה, אבל האי דיריד עליהםTEL, הינו באין יכולת חולדה לשותות, וא"כ טומאה נמי הוה וצ"ע ג' לפ"ע' על רבינו המהרש"א זיל שהעלים עיניוizia וגם על הלב אריה דלא הביא זאת לראי' ברורה לפירשו ודוק.

ד"ג יונ"ד ע"א גמר', ש"מ חמירה סכנתא מאיסורה בטעמא דהא מלטא כתוב האוון בעל שב שבעתא דבאסורה כיון דהתורה הרירה הספק, לא עבד מידי אפילו אי קמי' שמי' גלי' דאסורה אכל, אבל בסכנתא סכ"ס אם שתה הנחש מן המים יסתתק, ואני השגתי ע"ד זה, כי גם באיסורין עכ' יש טעם בדבר למה אסורה התורה החלב והתירה השומן, כי מסתמא נצחה להעbor איזה

על חזותו, וכמש"כ לעיל סברא זו. אבל באתות קשה להשתמש בסברא זו כאן, דא"כ במקואה נמי נימא דין הנידון על המקואה שהוא באלה חסר לפניו אלא על הטעמה, וכך לא נעמיד המקואה על חזותו דעתיקרא, וצ"ע.

ועכ"פ לפי שיטה זו דעור לא שכיח שיפגום, לא חיישין בנאבד הסcin שונפוגם ע"י חתיכת העור, אבל כשנמצאת פגומה ואיתרעו לפניינו מספקין שמא בעור נפוגם, ואפיו שיבר בה עצמות, ודודאי ר"ה לא יחולק לומר עצם איינו ודאי פוגם, אבל מ"מ דומה הא סיון בענין זה, לב"מ שהחזר זאב בנקבים גם שלא במקומות שנייו דאע"פ שהזאב ודאי מנكب בשינויו, אבל מ"מ מקרי נקב שלא במקומות שנייו ריעוטא עד שציריך לומר דבהתמה נשחתה בחזקת היתר עומדת, ולא די לומר נשחתה הותרה וכמבואר בגמ' לעיל, וא"כ הכא ג"כ הנני הרבה פגימות שב██סין, אין מוכרים שבאו כולם משבירת עצמות, لكن ריעוטא איכא, וחוזקת היתר ליכא, דהרי אנו דין ע"י הא ריעוטא על השחיטה עצמה, שכן קאמר ר"ה דפסולה, שמא בעור נפוגמה אלא דלפ"ז צ"ל דaic בא██cin גם פגימה דקה, אדם רק פגימות גסות, שאין בכך העור לעשותם, הרי הנה כמו נקבים שב██סין שניו של האב, והוא נאבד הסcin בלא בדיקה, וזה כשר גם לר"ה וכמש"כ לעילו, ור"ח מכשיר דאיימת בעצם המפרקת איפגס לדידי עצם המפרקת יותר עלול לפגום מעור لكن תלין במצוין ובס"ד דاعצם שיבר בה קאי נמי ניחא לישנא דשמא דקאמר, מושם DAGGIM דקה קאי דאפשר שנעשה ע"י עור, ורק הפגימות הגסות שבזה מהות בטח מן העצמות, וכן הא דקאמר עצם ודאי פוגם, הכוונה דעלול יותר לפגום מעור ותلين במצוין. ולפ"ז לר"ח גם באב לא בעין טעמא נשחתה בחזקת היתר עומדת, אלא מושם דאפיו שלא במקומות שנייו קרוב יותר לתלות בזאב מלומר שנטרפה מחיים, אבל הש"ס פריך מטבל ועלה ונמצא עליו דבר חזץ דהרי גם שם יותר יש לתלות במה שעסוק באותו מין כל היום, מלומר שנדק בז קודם טבילה, דהרי הוא היה בחזקת שאין בו חיצחה וראוי לטבילה, ומ"מ טמא. ומכח הא קושי מוכחה הש"ס לחזר מהאי טעמא דין כאן ריעוטא, אלא דגס ר"ח מודה דריעוטא מקרי, ובזאב דוקא משום דבחזקת היתר עומדת שרי, אבל בטבל ונמצא עליו דבר חזץ טמא, משום דבחזקת טומאה עומדת, אבל חידש לו דהכה קיל משום ד██cin איתרעו בהמה לא איתרעו, וכאשר אבאר לפניינו סברא זו, וכן נדרחה הריעוטא מכח חזקת הסcin ולא נגרע ע"י חזקת איסור דבהתמה, וממילא דבاهאי מסקנא פlige ר"ח גם بلا שיבר בה עצמות ותולה במפרקת משום חזקת הסcin, אלא דלקמן איכא תרי אבע"א, דלחד אבע"א דטרף כר"ח לבר מקמייתא צ"ל דס"ל דר"ח דמכשיר אף בל שיבר, משום דעתם המפרקת נמי שכיח ועלול לפגום יותר מן העור, אבל במע"מ לא הוה תלין לקולא לסיכון על חזקת הסcin, וככלעל דפליגו בזה אובי ורבא וכאשר הארכתי שם, דלפי שיטות הרשב"א לא שייך לאוקמי אחיזה במקומות ריעוטא, אבל אידך אבע"א דר"ח כולל מוגרות תלין בעצם המפרקת בתירiyata, סובר דגס בספק השkol יש לסמוך אחיזה דעתיקרא ולומר דלבסוף איפגס, ומה שתבו התוס' דברראשונות רגיל לייזהר שלא לדוחוק את הסcin משא"כ באחרונה נראה לכל שהוא דוחק גדול.

ומעתה נבין היטב מה דפריך لكمן, דאי כר"ח ולאכשו כי בתירiyata תבעי בדיקה לחכם, ולא פריך כן לר"ה, וכאשר הקשתי לעיל, אדם כאבע"א קמא דר"ח גם بلا שיבר כשר משום דעתם המפרקת נמי עלול יותר לפגום מעור, אז איכא לר"ח חומרא מה

עוד יותר לא שכיח, ולמה לא נקט דינו בנאבד אבל עתה דקאמור נמצאת פגומה סתם דהוא שכיח נגד נאבד ניחא, אלא דמוסיף עוד אפיו שיבר בה עצמות, וממנו תלמד דה"ה בנאבד הסcin, דהינו حق.

ועוד אני אומר דבאה דນמצאת פגומה דקאמר, אפיו לא הי מוסיף האי אפיו שיבר בה עצמות, יש במשמעות, שיש בעסקין דגס נאבד הסcin הדין כן, דמי לא עסקין דນמצאת פגומה בפגימה גסה והלא כבר כתבו האחرونים בספריה שיחסות, אדם נמצא פגימה גסה לאחר שחיתה כשרה, משום DAGGIM כזו שאין בכך העור לעשות, פשיטה דלא חיישין לה ואמרין דבעצם המפרקת נעשה, וא"כ ר"ה רק לרוחא דמלטה הויסי האי אפיו שיבר, דלא תדוחק לומר דນמצאת פגומה דוקא בפגימה דקה קאמור שאפשר להעור לשעותה, אלא אפיו בפגימה גסה שא"א לעור לעשותה נמי, ומשום דכל שחתק העור איתרעו הסcin וצריך בדיקה והאי פגימה גסה מעכבות הבדיקה, שכן פסולה ואל תקsha דא"כ ליבעי שני סcinים לשחיטה, אחת שיחתוק בה העור והשני ישוחות בה הסימנים דכיוון בדיקת הסcin שלאחר שחיתה מעכבות, ניחוש דלמא מישתלי ולא יבדוק, כמו דחישין לעניין בדיקת השוחות אם מומחה, ודאי לאו מלטה הוא דכל שחוא חובה בכל שחיטה לא חיישין לשכח, והוא פשוט.

ונפלאת מאי על הרاش יוסף ז"ל שכתב בראש הסוגי שני טעמים להתריר בנאבד הסcin, חדא דהרי יש לסcin דקמת בדוק ואי דלעומת חזקת הסcin איכא חזקת איסור דבהתמה, הלא הבבמה שחותה לפניך. ובמחייב"ת זה ליתא אדם נאמר דעור ספק פוגם גם חזקת הסcin איתרעו לפניך, דהרי חתק בה עור, כי הא דהרי שחotta לפניך נמי הכוונה דעתשה מעשה שאפשר לסליק האיסור, אבל אם השחיטה הגונה ע"ז אנו דין, דשמא איפגס הסcin בחתיכת העור, ואין כאן שחיטה הוגנת. אבל יותר תמורה הטעם השני שכ' הגאון, והוא דבנאבד הסcin איכא ס"ס שמא לא איפגס כלל, ואם איפגס שמא במפרקת איפגס, וזה טעות נגלה במחכ"ת, דהרי מיד כשחתק העור נתעורר הספק שמא נפוגמה כיון דעור ספק פוגם ואם היה מסליק ידו מיד היה האי סcin ספק פוגם ואינה רואי לשחיטה ומפרקת מה בעי הכא והוא פלא.

אבל מה שקשה על שיטת הרmb"ז ז"ל הוא ממה דקאמור לזכור דר"כ מצריך בדיקתא בין כל חדא וחידא, כמוון כר"ח ולפסולי קמייתא דאי כר"ח ולאכשו כי בתירiyata לבעי לחכם, וקשה הלא לר"ה נמי תקsha תבעי בדיקה לחכם, כיון דלידי ע"ז אבד לסcin חזקת שרורות וצריכה בדיקה לאחר שחיטה לעכובי, איך ישוחות את השני בלי בדיקת חכם, ולא עוד אלא דגס משום קמייתא לבעי בדיקה לחכם, דמה מהני בדיקת חכם של קודם השחיטה, כיון דבין הבדיקה לשחיטת הסימנים חתק עור, המאבד חזקת הסcin, וזה תמורה גדולה.

שיעור הרשב"א והרא"ש ז"ל דר"ה דוקאBNמצאת פגומה קאמר, אבל נאבד הסcin גם לר"ה מודה דכשורה, דלא חיישין לעור שיפגום דלא שכיח כלל, והוא כמו רוב מוציאין אש"מ, דמיועטא כמוון דליתא ולא מצרפין לחזקת איסור דבהתמה, כן כתוב הרא"ש ז"ל. והנה לפע"ד לא הי צריך לומר דהאי מיעוט עור פוגם אינו מיעוט גמור, דאפיו הוה מיעוט כשר מיעוטים, אין להקשوت, לימה סכום מיעוט לחזקת איסור דבהתמה, דהא כמו כן איכא חזקת בדוק ד██cin ומוקמיין חזקה לחדי חזקה, ולא דמי להא דרוב מוציאין אש"מ כמוון, אם לא שייאמר דסובר הרא"ש כיון דה██cin נאבד וגם בלא"ה אין אנו דין על הסcin לא שייך להעמיד הסcin

דוחזה דהשתא עומד נגד חזקה דמעיקרא, ניהו דגאה"כ הוא ליל בתר דמעיקרא, הינו בשאיינו עומד חזקה אחרת כנגדה אבל לגבי חזקת טומאה דעתבל, כספק השוקול דינין.

ולפי תירוץ זה, הוצרכו לתרץ הא זאמר לקמן מכדי מיתלי תלין, ותלין במפרקה בתירiotic, הא אזן ספק השוקול הו, ואיך תלין להקל, שכן הוצרכו לחיש עולול יותר לפוגם בתירiotic מסוים דבקמייתא זהיר שלא לדוחוק את הסcin במפרקה כדי שלא יגום הסcin.

הת"י השלישי דבאמת אין חילוק בין איתרעת הסcin או הבהמה, אבל הכוונה, דאיפלו אי פוגם הסcin, עדין אפשר דנשחת כהונן, לאפשר דלא נגע הפגימה בסימנים, והוא ס"ס, וכתו בדשתא אתה שפיר דפרק בתר הכא, כל ספק לאותוי' מאי וכו', ועיין ב מהרש"א מ"ש דנחיא להו טפי לפ"י הא תירוץ מא מבתיוך קמא, ועיין ב מהר"ם, ועודין דבריו אינם מבוארם, דהא גם לת"י קמא טעמא דר"ח דעתם ודאי פוגם וקרוב לפוגם יותר מעור.

אבל פירוש דברי התוס' הכי הוה, דהנה לפי התירוצים הקודמים אנו צריכין לומר בטעה דר"ח, או מושום דומוקמין הסcin בחזקתו דמעיקרא, או מושום דרגיל יותר לפוגם במפרקה מבעור, כדי שלא תקשה לך ממקואה שנמדד ונמצא חסר. אבל עדין קשה מטבל ועלה דשם איכא ג"כ חזקה דמעיקרא דה"ר אויל לטבילה, שהרי לא הי' חישין שמא הבים שטופו איזה חיצזה מגוףו, ולא הי' צריך בדיקה כלל אחר הטבילה, אם אין עליו דבר חזץ, וגם יותר יש לתלות באותו המין שעסוק בו כל היום, ומ"מ מטמאן אותו, ולכן הוצרך עוד לחלק ולומר דכאן קיל מושום דסcin איתרעת בהמה לא איתרעת, משא"כ בטבל ועלה דעליו גופא נמצאה הריעוטא, אבל עדין אנו צריכין גם לטעמי היתר הנזכרים לעיל כדי שלא יקשה ממקואה שנמדד, דהרי גם שם, המקווה איתרעת ולא הנטבל, וא"כ קשה כאשר מתרצה לא לאויל ספק שהה וספק דרס, כמה פריך ומ"ש, דאיפלו אם נפרש ספק שהה ודרס, הוא באופן דקרויב יותר להיתר מלאייסור, מ"מ לא עדיף מטבל ועלה, משא"כ בסcin דaicא סברת הסcin איתרעת ולא הבהמה, אשר בזה חלקן בין הא דסcin להא דטבל ועלה, אבל לפי הת"י השליishi שמספרש הסcin איתרעת, דהו ס"ס שוב אינו צריכין לשום טעם אחר, ונאמר דבסcin לא שייך חזקה דמעיקרא כיון דמספקינו על שתי הסיבות שלפנינו, דהינו חתיכת העור ונגעת המפרקה, ע"י איזה מהם נעשה, וגם הספק שkol כי אין לתלות יותר במפרקה מבעור, ובכל זאת מתיר ר"ח משום דהו ס"ס וא"כ בספק לשם ספק דרס, דע"כ נמי מה"ת בעין לרבות אותם משום דaicא בעין ס"ס חדא דרוב פעמים שחייב שפיר ומסתבר לומר דעתה כמו כן, ועודין דאיפלו שהה ודרס דלמא במקומות דאיינה פסולת כמו בחצי קנה או במעות בתרא, או דלא שהה כשיור, דאל"כ מה לי ספק שמותה או ספק שהה ודרס, ע"ז משני מ"מ איכא חילוק דכאן נולד הריעוטא בסcin וכאן בנוף החיטה, והוגם שכתו דין חילוק בין איתרעת הסcin לבהמה, י"ל דהינו דוקא כדי לתרץ הקושי' מטבל וعلا אין חילוק, אבל לנובי הני ס"ס שפיר יש חלק בינם, בין ריעוטא בסcin לריעוטא דבהמה, דבסcin בספק הראשון אם ה"י פגום מתחלה או לא, אין חזקת אישור דבהמה מעידה דפוגם ה"י, משום דאפשר דמ"מ שחייב שפיר, דלא נגע כפוגמה במקומות המטרוף, משא"כ בספק שהה ודרס ספק ראשון אי שחת כמו שריגלו או שינה כאן, חזקת אישור דבהמה נגד האי רוב ומוציא, אמרינו סמוך מיעוט לריעוטה חזקת טומאה נגד הני עניין לנשחת אל הסcin, איז להסמיד חזקת אבל בשיטתה דין עניין לנשחת אל הסcin, איז להסמיד חזקת אישור דבהמה אל המיעוט של פגימת העור -อลם במקואה שנמדד,

דילתה לר"ה, דלר"ה ע"כ עצם המפרקת בדרך הולכה אין עולל לפוגם יותר מעור, אלא נאמר גם לדידי' עולל יותר אלא דמ"מ ריעוטא מקרי ובמקומות דליך נשחתה בחזקת היתר מטרפין, מה רבותא איכא בשיבר בה עצמות, דהא ע"כ בפגימות דקות מירוי, דבגימות כבר כתבנו לעיל לדיננו כנאביד הסcin, אשר גם לר"ה כשר, וא"כ איזה ריבוטא יותר איכא בשיבר מבעצם המפרקת, דהרי לגבי פגימה דקה אדרבה איכא סברא לומר דבשברת עצם אין עולל לפוגם דקות אלא גסות, אלא ודאי לר"ה עצם המפרקת שהו רך אינו עולל לפוגם וכמו עור, ולכן איכא ריבוטא בשיבר בה עצמות, דעת"פ גם פגימה דקה עולל יותר להעשות ע"י שבירת עצם מע"י עור או מפרקת הרך, וא"כ לר"ה גם בשחיתות רבות שנגע במפרקת ונאביד הסcin כשרות דכמו דעור אין פוגם. כך מפרקת - אבל ר"ח דקאמר בנמצאת פוגמה כשרה, יותר תלין במפרקת מבעור, נצחח חומרא בנאביד הסcin אחר כמה שחיתות, לאחר נגעת המפרקת כלו אסורת, וכך רק לר"ח קשה תבעי בדיקה לחכם ואכשורי בתירiotic, אבל לר"ה דלא חייש למפרקת יותר מבעור לא בעי בדיקה רק לפטולי קמייתא, ולא בעי בדיקה לחכם, וסבירת הסcin איתרعي וכו' יתבאר בדיור הסמוך ודוק'.

תוס' דה סcin איתרعي בהמה לא איתרעה הקשו ממקואה שנמדד ונמצא חסר, דשם נמי מטמאין הטהרות שנעו על גביו, ולא אמרין המקוה איתרעת והאדם לא איתרעת, ותירוץ ג' תירוצים ואבארם אחד אחד.

ת"י הראשון, סברת הסcin איתרעת, ולא הבהמה היא, דחזקת אישור דבהמה לא מצי מעיד על הסcin שנפוגם, כי רק דרך הזדמנות באו הבהמה והסcin יחד, ולכן אנו דין על הסcin בלבד התייחסות להנשחת, וכל שהסcin יצא בחזקת השירות, מילא נגררת הנשחת אריהה וכשר, משא"כ בטבל ועלה דהוריותה בהנטבל נולד, אע"פ שהי' בחזקת רואי' לטבילה, מ"מ כל שנותערור הספק ע"י שנמצא עליו דבר חזץ, לא מצין להזכיר את הספק שנולד להקל מצד החזקה חזקת רואי' לטבילה, באשר עמודת הנשחת טומאותו - אולם במקואה שנמדד ונמצא חסר, כיון דחסר ואתאי, גם בלי חזקת טומאה של הנטבל און להעמיד המקואה על חזקת טומאותו - השטה הוא דחסר, דהרי חסר ואתאי לאט לאט, וכיון דבכוב' א' איכא ספק במקואה זו, אי שלם ה' בשעת הטבילה, אומר הטמא, אני ודאי אתה ספק, ואני ספק מוציא מיד'י ודאי, ולפי תירוץ זה, אע"פ שרישותא דסcin ספק השוקול, דאין מפרקת עלול לפוגם יותר מן העור, מ"מ תלין לקולא מחמת חזקת הסcin לומר דלא איפוגם עד לבסוף, וחזקת אישור דבהמה לא מעלה ולא מוריד, דגנרד הנשחת אחר הסcin, וכן גראה מפי רשי' דלקמן, דה' מכדי מתלי תלין שכ' וא"ל "דהא ודאי נגעת סcin במפרקת לא פגמה טפי מוער שהרי אינו מכח עליו בכח, ואפ"ה תלי ב' לכולה וכו' עכ'ל.

הת"י השני סברת ר"ח דתולה במפרקת להקל אינה, מצד חזקה דמעיקרא דסcin דלא שייך במקומות דaicא לפנינו שתי סיבות שיכולים לפוגם דהינו העור והמפרקת, לא שייך ביה לומר דסיבת האחורה גורמת ולא הריאונה, דין זה דומה להא דגנע, או שנאמור דבזמן קצר כיה, בין חתיכת העור לנגעת המפרקת, לא שייך לאוקמי אדמעיקרא, אבל טעמו דר"ח משום דעור אין עולל לפוגם כמו מפרקת, لكن תלין במצו אלא דבטבל וعلا דaicא חזקת טומאה נגד האי רוב ומוציא, אמרינו סמוך מיעוט לריעוטה חזקת בשיטתה דין עניין לנשחת אל הסcin, איז להסמיד חזקת אבל דבהמה אל המיעוט של פגימת העור -อลם במקואה שנמדד,

לן אם אלף חזקות יעדמו נגדה, כיוון דאין בהמה שום שייכות לשלcin אלא דרך הזרמוות, ומוקה שאני משומש דחסר ואתאי, ובלאו חזקת טומאה של הנטbel איכה ספק על הזמן שבין שני המזciות, וטbel וعلا דטma ואדי הוא משומש דרי'וותא נולד בגוף הנטbel כמו שמחליך הש"ס - אמנים כל זאת לר'ח דאית ל' האי חילוקא דשלcin איתרעה בהמה לא איתרעה, אבל אין לא פסקינו בזה כוותי, אלא כר'ה דלא מחלוקת בין נולד ריעותא בסclin לנולד בהמה, וכן נתקשו להו שם בנדה, למה שרפינן תרומה על הנכס נגע, כיוון דaicא תרתי לטיבותא הר' הנגע חסר לפניך וחזקת טהרה דברא, עד שהוחרכו לתרץ, משומש דגזה"כ דטma אף שנחכר בתוך שבעה.

ולפ"ז הא דפסול ר'ה כאן בנסיבות הסclin פגומה באמות ר' מספק, כיוון דלא שיך כאן חסר ואתאי כמו במקוה, אלא דקשה טובא על הרמב"ם ז"ל, דבاهאי דטbel וعلا פסק בפ"ב ממקוואות דטma ואדי, אם לא שנאמר ממש"כ המל"מ פ"י"א שם לישב דעת הרמב"ם שஸותר את עצמו ממוקה על החיות, דהרבmb"ס סובר כת"י שני שבגמ' נדה, דגמר סוף טומאה מתחלת טומאה עיי"ש היטב, לדפי תירוש זה בכל ענייני טומאה הספק קודאי - אלא דלפ"ז יש לי השגה רבתא על הר' יוסף ז"ל שכ' בסוף סוג' דרוב ד'ה הנה קיימ"ל דאoki מלטה אחזקה, דבכ"מ דלא שיך חסר ואתאי פסקינו דמכח תרתי לר'וותא לא הוה ר' ספק, ולא ודאי, ומתוך זה יצא להציג את ה'כ"מ פ"ה מתרומות ה' כ"ד מקושי' הלח"מ שהקשה למזה ניחא לה'כ"מ הא דפסק הרמב"ם במניח פירוט להיות מפריש עליהם ונאבדו, דזהה ר' ספק, עד שכתב עליו ה'כ"מ דפושט הואר, ועל הלכה הקודמת דהוא דינא של חביתה שנמצא אח"כ חומר, תמה על הרמב"ם דפסק דזהה ספק, דמ"ש ממוקה, וככתוב הר' יוסף דשפיר עבד ה'כ"מ דלא השיג, דהרי בפירות שנאבדו לא שיך חסר ואתאי, ובפ"י הרשב"א בגיטין הינו נגנוו, ולא נרבכו, עיי"ש ואני תמה על הר' יוסף בזה דמה עינה להא דפסק הרמב"ם בטbel וعلا דטma ואדי, ואית' דשאני טומאה דספק קודאי והא ה'כ"מ לא נכנס זהה דהרי הקשה מ"ש חיובות ממוקה, ואולי י"ל גם לדידן דפסקינו דלא כר'ח מהני סברת סclin איתרעה בהמה לא איתרעה, לעשות עכ"פ מודאי ספק, אלא דהרא ש' יוסף לא יתיישב בזה, כי הוא כתוב שם בפירוש דאן האי סברא סclin איתרעה ליתן כלל, והכל תלוי ר' בחרס ואתאי, ואיך יתרץ הא דפסק הרמב"ם בטbel וعلا דודאי טma, ובסוג' דלקמן עוד נאריך בעין זה ודוי'ק.

ע"ב גמ' מנא הא מלטה אמר רבנן אוקי מלטה אחזקה, הא דלא קאמר, זיל בתר חזקה" וכמו שאמר ל'קמן זיל בתר רובא" משומש דפשיטה לנו מסברא דלא ניחוש להשתנות הדבר, ואשת כהן שהליך בעלה למ"ה, אוכלת בתורמה על חזקת חיל בעלה, דאל"כ לא מצין טהרות אלא נשמרם כל שעה שלא נתמאו וכdomה, ולא עוד אלא דזאת נלמד מהא כתוב ושמרתם בתורמה וקדשים, דביהם באמות פועל היסח הדעת, והוא פסול טומאה כדאמר ר'י בפסחים דר' לד' ע"א, ש"מ דבשר מיל' איזלין בתר חזקה ואמרין דמסתמא לא נשתנה הדבר מכחות שהיא, אבל כאן המכדר במקומות דאיתרעה החזקה עיי' איזה סיבה, או נשתנה לפניינו ואנו מסופקים על העת שבניתים מתי נשתנה, וכך אמר מנא הא מלטה אוקי מלטה אחזקה, דהכוונה במקומות ר'וותא, וכו' שאמר לעיל לגבי מירא דר'ה, מדלא אמר נשחתה הורתה, אלא נשחתה בחזקת היתר עומדת, ש"מ דאפיקו איתרילד בה ר'וותא, דהכא דכוותי, אם ה'י אומר זיל בתר חזקה" הוה מפרשין כמו זיל בתר

אולס כשאני לעצמי ה'י נראה בפ' דברי הגמ', דאמור בטעמא דר'ח שלcin איתרעה בהמה לא איתרעה, דכביר כתבנו למללה דבזמן פגימה גסה, שאון בכח העור לעשותה לכ"ע כשרה דעת' בעצם המפרקת נפוגה, וא"כ המדבר כאן מפוגמה דקה שדרכו של עור לעשותה, והנה ל'קמן זר' יי' בירנו באריות, דפוגמה הרוא' ליקרע את הסימן אפיקו במקצת צrisk להיות אוגרת הרבה, אבל החכמים נזרו על סclin פגום אפיקו אין בכח הפגימה לקרוע את הסימן, שוחיתתו פסולה וסמכו זאת אקרא, דושחתתם בזה" דב תורה כתוב "ושוחט" וקיים על מעשה השחיטה שתה" דרכ המשכח ולא דרכ קרעה ועיקור, ובדברי נבלה הוסיף, "ושחתתם בזה" דהיכן סclin חד וחלק וכל שחתת בסclin פגום אפיקו אין הפגימה גדומה כ"כ שמצו לקרוע את הסימן, שוחיתתו פסולה, והוא מדרבן אלא שעשו כען דאוריתא, והוא פי' מימרא דר'ח שם דקאמר, מנין לבודיקת סclin מה'ת עיי"ש, ובפתיחה מה שהארכתי בזה, ומעתה כאן דע"כ מפוגמה קטנה וקלילא המדבר, דגדולה וגסה ודיי מפרקת קאתה ולא מן העור, שפיר קאמר, סclin איתרעה בהמה לא איתרעה, ר'ל, דנייהו דסקין איתרעה, מ"מ הבמה ודיי לא איתרעה ונחתת כהונן, אלא דמ"מ בסclin ודיי פגומה פסולתו השחיטה, אבל כאן דשמא בעצם המפרקת נפוגה השחיטה כשרה.

וע"ז פריך מברית' דזה הכלל כל ספק בשחיטה פסול Mai לאו לאותו כה"ג דאל"כ Mai Km"ל, וע"כ בפסול דרבנן קאמר, דנמי ספקו להחמיר דnidon כדורייתא, וממשני לא ספק שהה וספק דרש, וע"כ נמי במיעוט סימנים קאמר דהוא אייבעדי דלא איפש, דאל"כ Mai שאני מספק שמותה ול'קמן פריך ומ"ש, Adams החמיר בספק שהי' במיעוט סימנים, למזה לא יחמיר גם בספק סclin כו, ע"ז משני דמ"מ כאן איכא שיינוי בוגוף מעשה השחיטה, אבל בסclin דחשתה הונגת ביל שום שיינוי אין להחמיר כל כך כנפער'ז. ודוק' היטב כי הדברים עתיקים בס"ד.

עוד לאליך מיין על דברת התוס' אלו - דנהנה בתוס' נדה ב' ע"ב ד'ה התם תרתי לר'וותא, הקשו מ"ש מקוה מנגע, דהרי בגע מטמאין הנכס לתוכן הבית תוכן ימי ההסגר, ע"פ שנמצא הנגע חסר בסוף שבעה, ולמה לא נצרכ' חזקה דהשתא דחסר הנגע לפניך עם חזקת טהרה של הנכס, ונטהר אותו, ותירצ'ו דשאני מקוה דחסר ואתאי, אבל הנגע אין דרכ' להתחסר אלא בפ"א, והוסיפו עוד דבגע נזה'כ הוא, דאפיקו חסר בתוך שבעה, כל שי' שלם בשעת ההסגר טמא כל שבעה, וכ' שם המהרב'יל זיל' שהוחרכו לזו החוספה, דיי משומש לדילא בגוף מגע טמא דחסר ואתאי, עדיין קשיה נוקי חזקה שלם דגע נged חזקה טהרה דגברה, וויל' טמא מספק, אבל לא נשרו עליו את התרומה, לפיך הוכרחו לחיש, דבגע האי חזקה טהרה של הנכס, ונטהר אותו, כיון דאנו דניין על שעת ההסגר, אשר אז לא היה שום נפקותא להאי גברא אם הבית טמא או טהור, ואיך נאמר דמשום האי חזקה דגברה שנכנס התsha, נתחסר הנגע בשעת ההסגר עיי"ש במהרמ"ל, ועיין לקמן בראש' יוסף על התוס' ד'ה אדנפיך, שהקשה ג'כ' למזה לא יהי' עכ"פ ספק, מכח דנקוי חזקה בהדי חזקה, ותירצ'ו של מהרמ"ל לא נירה לי' עיי"ש - ולפ"ז קשיה נמי כאן מה הוועילו בתירוצים דשאני מקוה דחסר ואתאי דاكتי קשא בסclin, ניהו דלא שיך חסר ואתאי מ"מ חסרונו דהשתא שהסclin פגום לפניך, בציירוף חזקה איסור דבבמה יעשה ספק איסור, כקושיותם בגעם שם.

ומה שנראה לפ"ז הוא, דהתוס' סברו בהאי תירוץ קמא, דר'ח חזקה דהשתא ליתא נגד חזקה דמעיקרה, עד דלא איכפת

אחזקה, כמו שמצינו בתרומה וקדשים דהיסח הדעת פסול בהם ולא אזילין בחר חזקה, ונפרש הקרא כפשוטו, דעתמוד על פתח הבית כדי לראות הנגע בשעת הסגר, אלא ואדי מנגע גופה ילפין חזקה, וכאבי דאחורי הדלת מאי אייכא למימר, וע"ז השיב ראב"י דלעולס "ל" דלא מנגע יליפין חזקה אלא מהלכה, ומאחוורי הדלת נמי יש לראות הנגע ע"י פתיחת חלון, ומה דלא מפרשין הקרא דגזה"כ הוא בנגע כנ"ל, משום דגס בלי לעמוד על פתח הבית מציא לביר שלא נחרש הנגע ע"י דרא דגברי, لكن ע"כ הקרא אתה שלא ישחה, ויסגור מיד, נclfפער"ד נכו פירוש הסוגי ואעפ"ר שהראשונים וגם האחرونים לא נחתו זהה, מקום הניחו ליתתגר בו ודוק".

תונס' ד"ה ודילמא, אין להקשוט וכו' דלמא הכא טמא מספק, דספק טומאה בהר"י ספקו טמא וכו' שמעתי בבחורותי מפי הגאון מה"ז נטע ואולף "ל" רב"ד בפ"ב שאמר שנעלמו מעיני בעיל התוס' משנה שלמה נגעים ריש פ"ה, דכל ספק נגעים טהור, והוא פלא - וכעת שבתי וראיתי במקור הדין שם, והוא נדרש בתו"כ מן הקרא, וראה הכהן את הנגע לטמא אותו, דכתיב בנגע אדם, וכן במשנה שם רק מגע אדם מיררי, ואולי לא יליפין נגע בתים מגע אדם, ע"ז הדבר צריך תלמוד ודוק".

בא"ד דכל עניין טמא הכתוב וכו' ואפילו דבר שאין בו דעת לשאול, והקשה הרاش ישוף והא הבית בעצמו דבר שאין בו דעת לשאול הוא, ומה זה שכטבו דכל עניין ואפילו וכו' ולכאר' היוiti אמרת דבית שפיר בדבר שיש בו דעת לשאול נידון, דהרי ריק ע"ז אמרת הכהן המתמما אותו לטמא, וכן אמר ר"י בנדה דף ה' ע"ב דכל ס"ט הבא ביידי אדם נשאלין עליה, אלא דלפ"ז קשה לי להפץ, ומה זה דבר שאין בו דעת לשאול, דכלים שבבית נתמאו עם הבית ואפילו נחلك לומר דכלים לא ע"י אמרת הכהן נתמאו, אלא תחלה נתמוא הבית, וכן הבית נתמאו הכלים, מ"מ פשיטה דגנרגרים הכלים אחר הבית ואם הבית טמא ודאי, מפני שמקרי דבר שיש בו דעת לשאול, גם הכלים שבתוכו נגררים אחריו ע"פ שאין בהם דעת לשאול, וכן שם בנדה דאר"י דכלים המונחים בקרקע נתמאו ע"ז ספק מגע שraz שביד האדם, וכי נאמר,adam ach"c נגע הכלים בטהורות לא נתמאו הטהורות מפני שהם דבר שאין בו דעת לשאול אטמהה, וכן דברי התוס' צ"ג ודוק".

בא"ד ומהא קשה דהך מלטה דמי למקוה שנמדד וכוי' וזה נ hollow דשבקין חזקת נגע ואזילין בתור גברא דאומקין בחזקת טהרה והרי חסר לפניך עכ"ל, והקשה האר"י, למה לא קשי' להו דנוקמי הבית בחזקת טהרה והיה תרתי במקום חדא ות' כיוון דrangle העי hei שלם פ"א כבר יצא החזקתו, ומ"מ הקשו התוס' דנטהר הנכנס תוך שבעה מכח חזקת טהרה דגבrai, מזה מוכח דפליג על הא דהביא הטו"ז י"ז סי' א' סק"ו בשוחט ש收拾, דמפריגין למפרע מה שחתט דה"ה דאושרין הכלים, ולא נעמיד הכלים בחזקת כשרותן וכמו שפי' רשי' בගיטין גבי מקוה שנמדד, דכל טהרות שעשו על גבוי למפרע טמאות, דהיאנו תרומה שנשתמשה בכלים שנטבלו במקוה זו, ולא מעמידין התרומה על חזקת טהרתה, אלא נגררת אחרי האדם והכלים שטבלו במקוה חסר, ה"ה הנ כלים שבשלו בו בשර משחיתות השוחט שוכח, נגררו אחרי הבשר שנתבשלה בהם, ואם התוס' היו סוברים כן, לא הווה קשי' להו, לאוקמי גברא חזקת טהר ונצחפה לחסרו הנגע שלפניך, דהלא כל שהבית טמא נגרר האדם הנכנס לשם אחרי הבית, כמו הכלים אחר הבשר שנתבשלה בהם, עי"ש.

"רובא" בدلיכא שום ריעותא, אבל כה אמר "דאoki מלטא אחזהה" הפירוש לאחר דיתילד ריעותא, אז נשתנה ודאי, והספק על זמן שבניתים, וזאת יליפין מנגע וכמש"כ התוס' דאפילו נמצא הנגע חסר בסוף שבעה ועיין עוד בדברנו לקמן ודוק".

ע"ש גמר וدليلא כגן שיצא דרך אחורי דקחוי ל"י - והקשה הרשב"א ז"ל דהא בפשיותו הוה מציא להקשות, דלאחר שיצא החזר פניו לראות את הנגע, וכן הראש יוסף ז"ל כיון בקושי זו לדברי הרשב"א ולא תירץ מידי, ולפע"ד נראה, כמו דאמרינו لكمון ריש פ' כייסי הדם דושפך וכסה אמר רחמנא יצא זה שמחוסר שפיקת גרידה וכסוי הכי נמי ויצא פריך דילמא דשיכא זה שמחורי דעדיין הראי' הראונה כאן, דהא דכתיב וראה הכהן דרכ' אחורי ראי' קודם החשר, אבל הש"ס פריך דילמא דרואה הינו מתחלה וע"ס ודוק".

רש" ד"ה יכול, יהיו רשות לך לבתו ולחוור ולסגור הדלת, עכ"ל ועיין ב מהרשב"א שכ' דיבין בראשית דלא לך לבתו לכתלה, ובין בסיפה דבידי עבד שפיר דמי, סתמא כתני, ומיררי בכל גונא עי"ש ולא ידעת מה הוועיל בהז דס"ס קשה, אדם לא ניזל בת רזקה, מהיכי תיתי נאמר דיסגר ע"י חבל ארון מביתו, ומיש"כ דברייתא סתמא כתני, ליתא, דא"כ מה משני רב"י כגן דקימיא דרא דגברי, כיון דברייתא סתמא כתני, אפילו לא קיימי דרא דגברי ומה לי אי מוקמינן כגן דקיימי דרא דגברי, או כגן דחווז לפתח הבית לראות הנגע, דהרי עיקר הברייתא לא מיררי אלא מדין דיסגר מיד כאשר יצא מן הבית ולא ישחה, והוא דנקט שלא לך לבתו, אורחא דמלטה נקט, אדם אין לו עסק אחר למה ישחה שם, אבל גם בשהי' שס עובר על המוצה דלכתחלה שסגור מיד.

אבל לפען"ד דהכי מתפרק קושי' הש"ס על רב"י, די לא אזילין בחר חזקה וצריך לראות הנגע אחר שיצא קודם החשר, מנ"ל לדריש ממה דכתיב "אל פתח הבית" דלא ישחה בהסתגרו, דלמא לעולם מותר לשוחות וממילא גם לך לבתו ולסגור משם, אבל דרך בעמדו על פתח הבית וראה את הנגע יסגר, ובידי עבד ילק' משם ויסגור מרווח באוון שאינו רואה את הנגע, ובידי עבד פשיטה דלא מעכבי האי ראי', דכל זמן דלא מתילד ריעותא ודאי לא חיישן דבציר לי' שיעורא, כמש"כ לעיל, אלא שאם נמצא חסר לסוף שבעה באמת טהור למפרע דלא מוקמינן אחזהה, וכן אמרה תורה, דעתמוד על פתח הבית, ומදלא מפרשין קרא הכי, ש"מ אזילין בתור חזקה וליכא קפidea לך לבתו ולסגור משם, אלא משום שהי', וע"ז מתרץ רב"י דלעומס איכא למימר דלא אזילין בתור חזקה, ומ"מ א"א לפреш הקרא דמשום שרואה את הנגע צריך לעמוד על פתח הבית בשעת הסגר, דהרי גם מביתו יכול לראות ע"י דרא דגברי, אלא דמש"כ מהרשב"א, מושם דלישנא דברייתא וע"כ לפרש כן, די כמש"כ מהרשב"א, מושם דלישנא דברייתא דסתמא כתני קשי' לי', דודאי מיררי גם לסגור מביתו קשה טובא דהא רב"י איננו חולק על גוף דין דחזהה, שהוא מהללם"ס אלא דלא יליף מנגע וכמש"כ מהרשב"א בתוס' ד"ה מנא הא מלטה בדף השמוך, וא"כ אלישנא דברייתא לך"מ, דמאחר דעכ"פ אזילין בתור חזקה لكن קאמיר טעם, דאפילו לך לבתו ויסגור משם ע"י חבל, נמי שפיר דמי, אבל מקרא לא מצין למילפ', דשמא אי לאו דיעלן מהלכה אזילין בתור חזקה הוה מפרשיןadam הלך לבתו וחזר לפתח הבית, שוב מצאתי שהלב ארי' עמד ע"ז, והביא שכן הקשה הרמב"ן מובא בחו' הר"ץ ואין אחד מהם העלה באה דבר המתקביל, אולם לפי פירושינו ניחא, דהכי קא קשי' לי'adam רק מהלכה ידען חזקה, אז שמא בגע גזה"כ הוא דלא סמך

מקום אלא לעומת הנשחת והנטבל, וכן לא שיק לומר דנגרר הטמא אחר המקה והנשחת אחר הסכין, דהרי בשאן לפניו לדון על הנטבל ועל הנשחת, לא נוקמי המקה והסcin על חזקתו דמעיקרא, משא"כ בטהרות שנעשו ע"ג שפיר אמרינו דנגררו אחריו הכלים הנטבלים כי כבר החלנו את הנטבים לטמאים ומילא גנרו הטהרות אחרות, הן הנה דברי הטוי' שהם ג"כ דברי הריטב"א ומעתה דברי התוס' לא די שאינם חולקים על הטוי' אלא אדרבה מכונים לדברי, דהא קשי' להו, לצרף חזקת טהרה של הבית, הוא לפ"ד דברינו פשוט, מושם דעתה כשחסר הנגע לפניו הבית טהור בכוכב'ם, ומה איכפת לי' בבית, אם היה טמא עד עתה או טהור, ומה תאמר דיש נפקותא לידע זאת, מפני אדם טהור שנכנס בתוך מי ההסגר לתוכו, לטהורו או לטמאו, הרי זה כמו שאמרו בכתבות חזקoth אמרה לא מהני לבתא, כן נמי הכא חזקת הבית לא מהני לאדם הנכנס בו, וכיון דלבית עצמו אין נפקותא בדבר, חזקת טהרתו לא מעלה ולא מוריד, אבל חזקת טהרה דגברא שפיר מעיד על הבית שהי' טהור אז, כי רק ע"י שנכנס לתוכה אנו באין לדון על שתיה החזקoth דמעיקרא וההשתא.

אולם בתוס' נזה מותרים קושיתם זו, דינמא תרתי לטיבותא לטהר, כמו שאמרין תרתי לריעוטא לטמא, לשני מוקה דחרsr ואתאי, משא"כ גען דרכו להתחסר פ"א, והוסיף עוד דבגע גזיה"כ,adam של הנגע בשעת ההסגר אפילו נתחסר מידי, מ"מ טמא הבית עד סוף השבוע, וכבר הבאתי לעיל דברי תוס' אלו ומה ש' עליהם המהram"ל והראש יוסף כתוב כאן, דברי מהram"ל איין מובנים אבל לפע"ד כוונתו מבוארת דהא דמחליקין התוס' בסברת חסר ואתאי, והוא התני' הראשון שבtos' כאן שהקשו לסכין מוקה, איינו מספיק אלא לתרץ ר"ח דאית ל' סברת סכין איתרער בהמה לא איתרער, וע"ז שפיר כתבו דסבירת סכין איתרער לא שיק אלא במקום דלולי ריעוטא דסכין, הינו מוחלטין לצד חזקה דמעיקרא, ורק אז נגרר הבבמה אחר הסcin, אבל במקואה, דבלא טמא נמי הי' ספק מתי נתחסר, מהני חזקת טומאה דהנטבל לומר אין ספק מוציא מידי ודאי, אבל לר"ח דלית ל' סברת סcin איתרער, וכמו שביבארנו טעמו לעלה, כאשר כן ההלכתא, עדין קשה, ניהו דגען דרכו להתחסר בפ"א ולא חסר ואתאי, מ"מ עכ"פ נוקי חזקת טהרה דגברא נגד חזקת טומאה דבית, יהי' ספק ולא נשروف תרומה עלי' וכמו שחזקת איסור דבבמה עומדת נגד חזקת סcin לר"ה, ונפסלה השחיטה עכ"פ מספק - וע"ז קמשני, דמ"מ נגע אני דגזה"כ הוא שהבית טמא, אף שבציר הנגע מידי אחר ההסגר, ועל זמן מיעוט זהה שבין יציאת הכהן להסגר, ודאי אין להחש שנתחרר, יותר יש לתלות החסרו בזמן שעומדת ימי ההסגר - כן יתפרשו דברי התוס' ולזה כיוון מהר"מ שם. אבל דלפ"י קשה טובא, איך יליף חזקה מגען, דילמא במקום דאייד ריעוטא לא מוקמין אחיזה דמעיקרא, ושאני נגע דסמכין ארובה, דבזמן קצר משעת יציאה עד ההסגר לא נשנה, צ"ע וד"ק.

תוס' דהא לאו מושם DAMARIN אוקמינן אחיזה, ואין לומר דשאני הכא דאלין לחומרא וכו' ועוד דאך לקולא מוקמינן הכא אחיזקי' adam הי' הנגע גדול וכו' והקsha הרה"י טמא ולא מוקמינן דהא גופא קשי', כיון דספק טומאה הרה"י טמא ולא מוקמינן אחיזה, ות"י דבבמתה שאין בו דעת לשאול הו, ויפה דחה הלב ארוי תירוץ זה, דא"כ קשה להיפק דא"כ ספקו טהור כמו ברה"ר, ואיך נלמד חזקה בעולם - ועוד הלא כבר כתבנו, דבבמתה דעת לשאול יש בו - אלא דקושי' אין כאן, דרך בספק השkol אלין בס"ט ברה"ר להחמיר וכמו בסוטה דעת' מקרה שאירע נולד לנו השפק DAMARIN וא"כ שפיר מעד חזקת איסור וחזקת טומאה כגד החזקה דמעיקרא כיון דכל עצמיות עין החזקה כאן אין לו

ובמחכ"ת של הגאון ז"ל ערבות דברים ראייתי כאן, כי לא ירד לעומק הענן, וההקדמה שהניח דהבית טמא מפני שבשעת מציאות הנגע הי' הנגע שלם ובטלה חזקת טהרה דבבמת, הוא דבר שלא ניתן להאומר, דניינו דז' בשעת ראיית הכהן את הנגע, החלנו את הנית לטמא, אבל כאשר בסוף שבעה מצאנו הנגע חסר וعلا הספק אצלנו שהוא שמא נתחסר עוד קודם הנטבל ומילא הנטבל בטעות את הבית לטמא, למה לא נצרכ' חזקת טהרה דבבמת לטהרתו, ותדע מוקה שנמדד שכן הוא, דהרי כל הנטבלים בתוך המקה שיהיה שלמה בעינינו הנטבלו לטהורים, ומ"מ אחר שנמצא המוקה חסר לאחר זמן נתעורר הספק שהוא המוקם חסר אז כשבלו הני טמאים, מצרפין חזקת טמאותו לחזקה דהשתא ע"פ שכבר החלנו לטהורים, וזה ברור כמשמעותו, ומילא גם מה ש' הראש יוסף דהתוס' פליגו על דטו"ז, ליתא וכאשר באbar בזה בס"ד, ובתוך דברותיו יתורץ שפיר קושיתו דלמה לא קשי' להו לתוס' שנעמיד הבית בחזקת טהרטו הקדומו.

ותחללה נbare דבברי הריטב"א לא لكمן בפ' כסוי הדם, שכטב דטהרות שנעשו ע"ג נגררים אחר הנטבלים במקואה, וחזקת טהרתו לא מעלה ולא מוריד לשנות את דינם, והסבירו לכואור' מבוארת דאנו דניין על המוקה בשעה שטבלו בו הטמאים אם עדין הי' שלם או כבר חסר כאשר נמצא אח"כ ואז לא היו להני טהרות שנעשו ע"ג עדין שום שייכות עם הני הנטבלים, והחלנו עפ"י צירוף חזקה דהשתא עם חזקת טומאה דהנטבלים שהמקואה היה אז חסר ומילא הנטבלים טמאים כמו קודם הטבילה, ואיך יבואו הטהרות שנשתמשו בכלים הנטבלים אלו לעheid על שלומות המוקה המוקה בזמן שלא הי' להני טהרות שום נפקותא בשלמות המוקה או בחסרו - אלא דעתו זה יקשה לנו כי האי סברא עצמה נוכל לומר גם לעומת חזקת טומאה דהנטבלים, כי אנו דניין על המוקה מתי נתחסר והחזקת דהשתא אומרת שנתחרר מיד אחרי המידיה והחזקת דמעיקרא אומרת השטא היא דחסורה, ואנו לפנין מנגע ליאול בתר חזקה דמעיקרא ולומר השטא היא דחסורה, ולמה לא נימא דהנטבלים נגררו אחורי המקואה, וכל שהמקואה בחזקת שלם, מילא הנטבלים בתוך טהורים, וזה באמת סברת ר"ח דקאמר סcin איתרער בהמה לא איתרער דס"ל דהבהמה נגוררת אחר הסcin, וכל שנחלייט מכך חזקה דמעיקרא, דסcin השטא הוא דאיתרער מילא נגרר הנשחת בה אחורי הסcin, אלא דנון קר"ה פסקין דמצרף חזקת איסור דבבמה לחזקת פגום דהשתא, וא"כ לית לנו האי סברא דגירה, ואיך נאמר חזקה דטהרות לא מהני להעид על שלומות המקואה אלא נגררים אחורי הנטבלים, וחזקת טומאה של הנטבלים תהני לגרוע חזקה דמעיקרא של המקואה, ולא נאמר דהנטבלים נגררים אחורי המקואה, אבל דע דברי הבאתי כמה פעמים סברת התוס' והרא"ש בב"מ דחזקה לא שיק אלא על דבר ידוע ושאנו דניין עלי', כי דבר שאין לנו שום נפקותא אם הוא כך או כך לא שיק להעמידו על חזקו שלא נשנה, ומילא גם בדבר ידוע, שהוא לפניו כל שאין לנו נפקותא בדבר לא שיק לאוקמו אחיזה.

אמור מעתה סcin שנמצא פגומה ומוקה שנמצא חסר, ואני מוספקים מתי נפגמה הסcin ומתי נחרה המקואה כיון דהשתא בכוב"כ הסcin פגומה ואינה ראוי' לשחיטה, והמקואה חסר ואני ראוי לטבילה, מה לי אם השטא נפגמה ונחרר או לפני זה זמן מה ולא שיק לאוקמי אחיזה דמעיקרא אלא אם יש לנו איזה נפקותא, והיא ששחת בסcin וטבל במקואה ואיז שיק לאוקמי על חזקתו דמעיקרא, וא"כ שפיר מעד חזקת איסור וחזקת טומאה כגד החזקה דמעיקרא כיון דכל עצמיות עין החזקה כאן אין לו

לא קמבעי לנו, וכאשר באמת מסיק לבסוף הוסיף, שלא שאני, אלא כי הא דר"ה באיתילך ריעותא קמבעי, ומכח"כ להני שיטות דאפילו איתיילד ריעותא מחיים נמי סמכינן ארוב בהמות כשרות, דהא מנ"ל, וממילא גם הנני ילפוטות שהביא, אין להם מקום כאן, והרי האי דינה לא נשמע מהם.

אבל דעת, כי לישיב הסוגני על נכוון לא מצאת אלא לפי שיטת הרמב"ם ז"ל, דסל"ל דכל השפקות מותירות מה"ת, כמו ס"ט ברה"ר, אשר באזה פליגי לעיל אבי ורבא, כמו שהבאתי שם בשם השב שמעתה - והרשב"א ז"ל הקשה על שיטת הרמב"ם מסוגני ז', דמה קמבעי מנ"ל דאלין בתר רובא מקרא, דהא ספק השקו מותר מה"ת ונילף מס"ט ברה"ר, ומכח"כ דרוב מותר ואפילו מדרבנן כדי אם אסרו השפק, אבל לדעת הראשונים דספק אסור מה"ת מסוימת, דילפין מינה ס"ט ברה"י לטמא, וה"ה בכל איסורי התורה דבעינן למייזל בחומרא, כמו שפרשי"ל לעיל עי"ש, שפיר קמבעי לי, מנ"ל דיש חילוק בין ספק השkol לרוב, כך צרך לפרש לדעת הרשב"א ויתר הראשונים. אבל קושי הרשב"א על הרמב"ם לק"מ, כי מה דקמבעי לי, מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר רובא, היינו לעשותו כודאי, ולא מפסיק ספק להקל, ונופ"מ למיל גס בקיים מצות, דספקן לחומר כאשרABA, וכן נגד חזקת איסור, לומר דזודאי נשנה מכח הרוב, תעודה שחררי מפרש, דקמבעי לי' בגנו קטן וקטנה, דפליגו בי' ר"מ וחכמים, ולמה לי' להביא מරחיק לחמו, ולא קאמר כי הא דר"ה דלעיל, דאלין בשרא בכל יומה בלבד בדיקת חי"ט, דהרי אפילו נתן זאב והחירין חלב ולא חישין לטרפה, סמכינן ארוב בהמות כשרות, וכן אוכlein חלב ולא חישין לטרפה, אלא דהא פשיטה לי', והרי גם ספק טרפה איינו אסור מה"ת רק מדרבנן, ואיך נחמיר ברובא ומכח"כ דלא נבעי קרא על רוב, כיון דאית לן ילPUTOA מטומאה ברה"ר, דספק איסוריין להקל ומכח"כ רוב, אבל בקטן וקטנה קמבעי לי' כי שם לווי דאלין בתר רובא מכח ודאי, לא הוה שרין לדור זה עם זה, לא מבעי לפי גירסה אחת ברמב"ם, דבאיסור כרת מודה דספקו לחומר מה"ת, וא"כ اي' רוב דינו כספק ולא כודאי, איך ידורו זה עם זה באיסור אשת אח שהוא בכרת, אלא אפילו נניח גם באיסור כרת הספק שרי מה"ת, למ"ד חתיכה אחת ממשתי חתיכות בעינן, וכאשר כן ההלכה, ומ"מ אם מה"ת אין חילוק בין ספק השkol לרוב ורק דרבנן חלקו לנזר על השפק ולא על הרוב, במצבים יבום ליכא בקטן וקטנה שום מצוה, דשמא הוא סריס או היא אילנות, ואייך ידורו זה עם זה במקומות דיליכא מצוה, ואבואר לך דבר זה - הנה החוו"ד ז"ל בראש בית הספק שלו חידש לנו דרכך באיסורין אמר הרמב"ם דספק מותריין אבל במ"ע בספק לא עיא, אלא דהוא זיל נסמרק סברתו על מירמא דר' גידל סוטה כ"ט דיליף חילוק בין דבר שיש בו דעת לשואול, לאין בו דעת לשאול מסתרת הכתובים, והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל", הא נע בעספק יאכל, "וכל טהור יאכל בשער" טהור ודאי יאכל, ספק טהור לא יאכל, הרי לך דבל מוקם דברה התורה בלשון ודאי, ולכן ס"ל לרמב"ם דבלא תאכל נבלה וכדומה, נמי מתפרש כן, ודאי נבלה ל"ת אבל ספק תאכל, ובמצווה דamartha תורה אכול מצה נמי כן מתפרש, ודאי מצה אכול, אבל בספק מצה לא יצאת ידי חותך, עכט"ק של החוו"ד והאחרונים התחכם עפ"י הקדמתו, להמציא בטרפה, דכתיב זאת החיה אשר תאכלן, ודרשין חי אכל, שא"ח לא תאכל, נמי ספקו אסור, וכי וא"י אמר רחמנא, עיין לבב אר"י ריש פרק אלו טרפות וכן בכל לאו הבא מככל עשה - אבל לא כן עמידי, כי כלל גدول בדרשות חז"ל שהעיקר נבנה על הסברא, ולפי סברתם דרישו המקראות, כאשר הראית זאת בנסיבות אין מספר, גם בסיס' ז', ועיין בתוס' וחכמים, ולמה לא קאמר דרובה קמן ובין דליתא קמן

את הספק ל科尔א, אבל בחזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתא, דראשונה עדיפא מן השניה, גם בטומאה כן, ודבר זה למדתי מתוס' פסחים ט' ע"א ד"ה וא"ת", שכתו בת"י האחרון דספק הרגיל מהני להקל אף ברה"י, אע"ג דס"ס לא מהני, וטומאה דהא מלטה הוא, כי בכל ספק טומאה גה"כ דאלין להחמיר, ומכח ודאי ולא מספק, וא"כ ס"ס נמי לא מהני, משום דא"א לדzon על שתי שיטות כאחת, וכאשר דנון על ספק הראשון אמרין ודאי ולהחמיר, וממיילא כמו כן בספק שני ושלישי, אבל בספק הרגיל לצד אחד, דליך גזה"כ בכהג'ו, שפיר איזלין ל科尔א, וכן הוא בחזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתא דחזקת דמעיקרא עדיפה איזלין בתרה גם בס"ט ברה"י, שוב ראייתי כי הראש יוסף בעצמו لكمן בד"ה הנה הראית לדעת כתוב בדברי, ופלא שלא הזכיר כאן לישיב קושיתו, ודוק".

ד"ה דף י"א ע"א גמר' מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר רובא, ראייתי בס' חותן סופר לדודי הגאון ז"ל שמדקדק למה לא קאמר סטם, מנא הא מלטה דאלין בתר רובא, כמו שאמר לעמלה מנא הא מלטה דומוקמיןacha חזקה, ואגב שיטפ"י לא עיין אז בגמי כי גם לעיל קאמר כמו הכא מנא הא מלטה דאמרו רבנן.

והנה לעיל פרשי"ז ז"ל במקומות הרבה סמכו על החזקה לאסור ולהתир כי ההוא דלעיל, ור"ל הא דר"ה, דאמר בהמה בחיה בחזקת אישור עומדת וכו', ופושל השחיטה בנסיבות הסיכון פגומה, משום דחזקה איסור, וכבר כתבנו לעיל דמש"ה לא קאמר מנא הא הא חזקה איסור, דאמרו רבנן זיל בתר חזקה, אלא דאoki מלטה אחזקה, משום דרך דחזקת דאיתרע קמבעי לי', ולכן מדויקדק הלשון דאמרו רבנן דהס"ה דחשׂו דין זה והע"פ שהוא אורייתא, אבל הכא ברוב פרשי"ז אידי אידי במנא הא מלטה חזקה נקט נמי הא, הרי דלא משמע לי' לרשי"ז דקאי נמי אדר"ה דלעיל, דאמור בסיפה של מאמרנו, נשחתה בחזקת היתר עומדת וכו', דהיינו מכח רוב בהמות כשרות וכדامر לעיל, דמשמעותו אפילו איתילד בה ריעותא, חדא מושם דלא ידע רשי"ז אליך נפרש הנני ילPUTOA שבגמי', שלא נשמע מושם דאמרו באיתילך ריעותא אוקמין בחזקת הרוב, ומארינו דלא יצא מון הרוב, ועוד משום דלא קאמר הא לישנא, מנא הא מלטה דאוקמין על הרוב, דlisheym מיני' דקאי אדר"ה, דאמרו באיתילך בה ריעותא קמבעי, لكن פרשי"ז זיל דאיידי דחזקת קמבעי איזל דבבון דבבון, וכונתו אמעשה בכל יומ שאוכלים בשר בלי בדיקה אחריה"ז טרפות וכן חלב, בלי לחוש לטרפה וכדומה, ולא חישין למיעוטא, ולפ"ז ודאי קשה לשנא, "דאמרו רבנן" דהא מלטה לא מצין מפורש ברובה דליתא קמן, אלא בקטן וקטנה, והוא באמת פלוגתא דר"מ ורבנן, וקשה לומר דעל זה כיוון באמרו "דאמרו רבנן" דרך לפול אמרי דכוונות הש"ס על האי רובה דאמרו רבנן, רובה וחזקה רובה עדיף, וע"פ מה שראייתי בשו"ת מהרי"א זיל לישיב קושי התוס', דהא מצין למילך רובי מחזקת רובה וחזקה רובה וכubah הוא זיל דא"כ לא הוה מצין למימר רובה וחזקה רובה עדיף, כדי לא במא מון הדין להיות כנדון, וזאת יש להכניס בלשון הגם', דמן"ל הא דאמרו רבנן זיל בתר רובא, ואפילו נגד חזקה, שאם לא תמציא ילPUTOA על רוב אלא מק"י מחזקת, איך תאמר דרובה עדיף מחזקת דהא אמרין דיו וכו'.

אבל הרין זיל בחידושיו באמת מפרש דקאי על סיפה של המירמא דר"ה, דמן"ל הא דאמרו רבנן לעיל דאלין בתר רובא אפילו במקומות באיתילך ריעותא, וממיילא ניחא לשנא, "דאמרו רבנן" אליך דקשה לפ"ז דקאמר בגמי', דרוב בסנהדרין ותשועות דאיתא קמן לא קמבעי לנו, אלא בגין קטן וקטנה דפליגו בה ר"מ וחכמים, ולמה לא קאמר דרובה קמן ובין דליתא קמן

פטור מטעם אונס כמאן דלא עבד, אבל בעשה לא מיפטר מטעם אוונס, אבל רוב וחזקה מהני גם ב"מ"ע משום דעתך לא יפותא עליהם דהו כודאי וה"ה דמנהני בסכנתה מה"ת ת"ג".

ומעתה נושא לנו מה שחתלנו ב' לפרש דמש"ה פריך מקטן וקטנה דפליגו בהן ר"מ ורבנו, Adams לא נדע רוב מקרה דחשייב כודאי, אלא יהי' דינו כספק שמוטר בכיה"ת, מ"מ עשה דמצות ביום ע"כ ליתא בקטן וקטנה דשמא הוא סריס או היא איילנות, ופשיטה דלא ציוותה התורה לקיים ספק מצוה, במקום ודאיarat, דין ספק מוציא מדוי ודא.

ולפי הצעה הנ"ל נבואר הסוגי' לדעת הרמב"ם דכל הספקות מותרות, ובכע"י רוב מנ"ל מקרה דהוה כודאי וכנ"ל, וע"ז קמתמה,ala כתוב אחר ריבים להთוט וכיוון-DDNNIN עפ"י רוב סנהדרין אפילו להרוג את הנפש, ע"כ דרוב כודאי לכל מייל, וע"ז משיב דרובא דאייתי' קמן לא קמבעי לי', וכן נט גם ט' חניות, ע"ג דבאיסוריין גם ספק מותר ולמה לרוב, דשאני בשער, ספק משוחיטה או מנבלה, דאיכא נמי חזקת אישור דאיינה זבוחה, וכן כתבו התוס' נה"ח ע"א ד"ה אחר הרוב, גם בט' חניות אייכא עלبشر הנמצא חזקת אישור שאינה זבוחה - והדי' עטם וכמו שהארכנו לעמלה דבר דבר שאנו דנין שלו שייך לאוקמי אחיזקה, אבל השאר דין הנידון עליהם, לא שייך לאוקם על החזקה, כי ריק עפ"י סברא אז דבריהם מובנים, - אבל על רובה דילתה קמן וכגון קטע וקטנה קמבעי לי' וכמו שביארנו לעמלה, דלולי קרא דרוב כודאי איך נאמר דיורו במקומות אישור כרת ודאי מצד ספק מצוה.

וע"ז הביא כל הנני יפותות, מקרבות ומרפה אדומה ועגלה ערופה וועיר המשתלח, דבלן הנני מצות, Ai לאו דרוב כודאי, Ai אמרה תורה תקיים המצווה רק בספק דשמא טרפה הוה, Ach"c ליף ממכה או"א ומרוץ ועדים זוממיין, דבלן הנני Ai רובה רק ספקה הוה, Aiיך צותה התורה להרוג את הנפש על הספק, ור' אשין אמר דאתיא משיחיטה עצמה דامر רחמנא שוחות וליכול, ולחוש דלמא במקומות נקב קשחיט.

הנה גם האי יפותא ניאח לדעת הרמב"ם דכל נקה"ו נבלה, ואין שחייטה מועלות בו, ואם הרוב רק ספק הוה שחתורה התירה, כלן הרי אייכא חזקת אישור דאיינה זבוחה, ועליך להביא ראי' שניזבחה, כמ"ש' כ הפלתי' דכל ספק נקה"ו ספק בשחיטה הוה, ואשר החזקי דברו לעיל וכן נראה שדעת הרמב"ם נמי כן הוא, כאשר ביארתי במ"א, ודוד' הקיטב.

ע"ש גמר' כי קמבעי לו רובה דילתה קמן. בסוף הסוגי' כ' ריש"י Ai לדדר מהליך זה והכל נלמד מקרה דآخر ריבים להთוט, ויש לראות דאייה סברא יש לחלק בין רובה דאייתי ובין רובה דילתה קמן, ומה ל' ט' חניות דאמרין עלبشر הנמצא לפני החניות כל דפריש מרובה פריש, ולא קאמר כן על בהמות דעלמא שרובם כשרות, דהאי עולה שאני מקריב, או האי קטן וקטנה שאני דן עליהם פרשו מרובה דעתמא ולא ממעוטם, ועיין בהגחות ר'ץ חיות שנטערר בה ולא העלה כלום.

אבל דע כי הparmig' יול' בפתיחה לתערובות קירה א', מניין לו כלל גדול דכל שלא היה האיסור והיתיר ניכר מעולם, לא שייך ב' ביטול חד בתרי, כי על כל חד וחדא אני דין שמא הוא טרפה, ומה לרוב הכא, וכן הסכים עמו החוו"ד בס"י ק"ח סק"ה, והביא ראי' נפלאה מהא דפרק ל�מן, ור' מ"ד דחיש למעוטה האיך אכל בשראי, ומה פריך, וכי לית לר"מ חד בתרי בטל, ויתבטלו מיעוט הטרפות שבעלום ברוב הנסיבות ומוטרין כולן משום חד בתרי בטל, ואין לומר דאפשר לביר איסרו ולא שייך ביטול, דהא שמא במקומות

לקמן פ"ח ע"א ד"ה ור' סבר דמו ואפילו מקצת דמו, שתמהו, Dr"y ורבנן הפכו סברתם גבי בכור אפיקו מקצת בכור, ותירצחו שכן לדמות הדרישות, אלא מה שההש"ס מגדמה, והביאו עוד שם סתירותים כאלו, וע"כ כוונתם דלפי סברתם דרשו ח"ל פעם קו ופעם להיפך, והוא האמת, ולכן אין להביא ראי' מדרישות ר"ג בנדה שם, שכן נדרש בכיה"ת, ובפרט דשם בחד קרא כתבי הני תורתו, ויש יותר מקום לדיקיך רישא וסיפא, וכך כתבו התוס' ריש מכילתא, דנדר ונדבה בחד קרא דיקינן ששניהם דוקא, אבל במ"א לא, וכן גם כאן לא נסמרק על הדרישה, אבל נראה מה יאמר הסברא והשכל, אם הספק בל"ת ועשה שווין, או חלקים הם זה מזה, ואחר הסברא נלך.

והנה כבר הבאתי לעיל דף ט' דברי השב שמעתתא שסבירו לו מהירה מאיסורה, שכטב דכל שחתורה התירה מחייב חזקה או רוב, ע"פ שקמי' שמי' גlia, דהאי יצא מזו החזקה והרוב, מ"מ אין עליו אשמה, כי היה אнос בראשות התורה, ולכן שפיר מצין למימר דבכהג'ו לא אסורה התורה ומילא לא עביד איסורה משא"כ בסכנתה, הא סמייקה על החזקה והרוב לא צילנו מן הנזק, אם מ"מaira שהמעוות בא לידי, וכן לגבי סכנתה לא מהני, לא רוב ולא חזקה, והנה דכוותי' בספק לדעת הרמב"ם דחתורה התירה, ואפילו אם יzman דאיסורה אצל אнос הי' בראשות התורה ואין עליו אשמה, ועיין מה שכתבת שם לתקו דברין, ועתה אני רואה כי לא הועלת כי כלום, כי דבר זה Ai להעמידו, והנה לפי הקדתו, מובן החילוק הגדול שבין עשה ליל"ת לעניין זה, שכבר כתוב הש"ך חומ"ס סי' כ"א בשם הירושלמי דלעולם אнос כמאן דעבד לא אמרין, אלא אнос כמאן דלא עבד, והסבירו ברורה, דכל מה שעבד באונס, כיון דחסר מחשבתו ורצוונו לעשות כך, הרי לא נחשב המעשה לכלום, אבל להיפך מי שלא מצא לקיים מה שמוסטל עליו מחייב איזה אונס, שיהי' חשוב כמאן דעבד, זאת לא אמרין, וע"פ שאמרו ח"ל, חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשו, מעלה עליו הכתוב כאלו עשו, אין זה אלא לעניין שכר אויל דמחשבה במעשה, אבל סכ"ס המצווה לא עבדו ולמשל, אם הביא קרבן ומוצא Ach'כ טרפה בסתר לא נאמר דאונס הי' בראשות התורה ותיפטו מלhalbיא קרבן אחר, ולכן חילוק מובואר דבל"ת שפיר מצין למימר דספק שר' רחמנא ואם אירע שאכל אישורה פטור מצד אונס בראשות התורה, אבל במצבות עשה, אם אכל ספק מצה או הביא ספק קרבן, Aiיך נימה דיצא מספק Adams קמי' Shmi' גלי' דפסול הי' הרי Ai לא לומר דכל שחייב אונס לא אכל מצה ולא הביא קרבן, הוה כמו שאכל והביא, אולם חזקה ורוב דמנהני נמי במצבות עשה, ע"כ כודאי יחשב, ואז מש"ה אמרין דמצוי מביא קרבן שהחזקה או הרוב מעיד עליו שऋ, מושום דמצוי לסייע דודאי כן הוא, ונינויו Adams מ"מ הוא מן המיעוט לא יי"ח, מ"מ לא בעי למחיש למיעוט דכמאן דילתה דמי', דרוב כודאי יחשב, ומילא דבזה נדיחן דברי השב שמעתתא דהרי בסכנתה נמי נימה הכי דלא צריכין לחוש על המיעוט כמו במצבה אלא ע"כ לומר, דסכ"ס יותר חשו ח"ל על איבוד נשמה שחשו על ביטול מ"ע, ומילא לא צריכין תוכו לשברטו דה"ה דלא חשו על עברית הל"ת בדאייא רוב או חזקה, כמו שחשו בסכנתה, ומה"ת באמת גם בסכנתה אין לחוש למיעוטה וכן כהראש יוסף ז"ל דחמירא סכנתה מאיסורה רק מדרבן הוא ובמ"א הארוכתי בעניין זה עיין ל�מן פרק אלו טרפota דף מ"ז ע"ב.

אבל היוצא לנו ממה שכתבנו דבאמת רק בל"ת קסביר הרמב"ם דספקות מותרונות אבל במצבות עשה הספקות אינו יוצא בהם, ומה"ת לחומרה בעין למיזל בהו, ומטעם שכתבנו לעיל, דבל"ת

חנויות. והבן את זאת ועיין בפתחה כללית ודוק.

על'ג גמר' אתי משער המשתלה דרhamna אמר ולכח שני השערירים שהי' שניהם שווי. מад אני תמה למאיל הכתה מביא האי דרצה שהי' שניהם שווי, דזאת, גם המשתלה צריך להיות כשר יליף לקמן מהא אין הגROL קובע לעוזל אלא בראי' לשם, ויתור אני קמotaמה דלא מצאתני מישרגש בדקוק עצום הלאה, ומה שהקשה המהירוש'א דלמה לא יליף מהא דבעינן שניהם שוין שצרכים להיות כשרים לך'ם דין זה אלא למצוה ולא לעכבר כמובא במשנה ריש פ' שני עשרי, אבל מה שנלעפ'ז הוא, בדברי המהירוש'א יל'י' קושיתינו, והכי פירוש הגמור', דמתחלת מקש מהא שניהם שווי, וליחס דילמא חדא טרפה הוה וא'כ איןם שוין, וכי תימא מה נפ'ם, ר'יל דין זה אלא למצוה ולא לעכבר, ע'ז' מшиб דהלא אין הגROL וכו' והוא לעכבר, ודוק. שוב ראי' מעין זה בהגחות ר'ץ' חיות ז'ל.

רש'ג דה' וסנהדרין דין יב' מאclin ויא' מחיבין זכאי. מה דלא הביא דרוב מחיבין חייב, משום דבאמת בי'ב מחיבין לא קטלין, דברי אמרה תורה לא תהי' אחרי רבים לרעות, אלא דלאכורי מהא דיב' מאclin זכאי, אין ראי' כל דיןין בתר רובא דמקש'כ אי לא ניל בתר רובא, דלא קטלין לי' בשbill המיעוט דמחיבין, אבל כוונת רש'ג אדיוקא דמהא דיב' מאclin זכאי נשמע, אדם איכא רובא לחוב דמחיבין אלא דאי צרכין יותר מי'ב' ומרבין עליהם עוד דינים כמובא בסנהדרין, וכי' שלא להאריך בהאי דין כתוב רש'ג' בקיצור דלענין פטור סגי בי'ב, ולענין חיוב צrisk לעיין שם במקומו איך הדין ודוק.

רש'ג דה' היכא דלייף שמחובר מבחווץ לצד הגב וכו', מה שלא פי' כן לעלה גבי רישא של עולה, דקאמר נמי היכי דלייף ליל' בה, משום דשם לא הקפידה התורה אלא שלא ניתן לנתחים, וכל שיש קצת חיבור בין מבחווץ ובין מנפנ'ים שוב לאו לנתחים נחתכו, אבל כאן הקפידה התורה שתהיה האליה תמיימה, כל שנחתק שוב אינה תמיימה, אפילו אי לא מחתך לנתחים, לפיכך הוצרך רש'ג' לפרש האי ליף דהaca, הכוונה שנחתק רק מבפנים אבל בחוץ לצד הגב נשאר שלם מכל וכל שלא יהי' ניכר שום קרע וסדר, כדי שהי' נופל עליה שם תמיימה וזה פשוט ודוק.

תוס'ג דה' מנא הא מלטה, וא'ת כיוון אמרין זיל בתר חזקה שיש'כ בתר רובה וחזקת רובה עדין, ויל' דלאכורי פריך דלא קים לי' חזקה מקרא עכ'ל, ופי' רק מהלכה ואין למידין ק'ז' מהלכה, והקשו האחرونים דעתין נלמד דיןין בתר רובא מקרוב, דרוב עדין מקרוב, ורקוב הלא מפורש בקרוא: והיה העיר הקרובה. אולם הרשב'א מתרץ קוש'י התוס', דהא דרובה וחזקת רובה עדין דזוקא אחר שידיעין רוב מקרא, אבל כל צמן דלית לנ' לפוטא על רוב, לא איזלין בתר רובה כלל ומיכש'כ נגד חזקה, ולפ'ז' מיושב גם קוש'י האחرونים דינלו' רוב מקרוב, אלא דבדברי הרשב'א זיל' סתוימים, דכמו דידייעין עתה לומר דרובה עדין מחזקה ואת עכ' מכח הסברא, למה לא נסמק אסבראו זוגם بلا יפותא ולומר, כיוון דאמרה תורה זיל בתר חזקה מיכש'כ בתר רובה עדין מחזקה, אבל מה שנראה לפע'ז בכוכנת דברי הרשב'א הוא: דהנה הא דאוקמינן אחזקה יש לפנינו שני דרכים, או' דנאמר גזה'כ הוא דנקוי מלטה אחזקי', או' שנאמר טעם לדבר זה והוא משום דעפ'ז' הרוב לא ישתנה הדבר מכךותה והי' הא דזילין בתר חזקה נמי נבנה אסברת רוב, ואז מミלא אם הרוב מעיד שנשתנה החזקה, החזקה בטלה נגד הרוב, כי כל עצמיות החזקה היא מכח הרוב, וכיוון דהרוב אומר דעתנה מה מהני החזקה, אמרו מעטה כל צמן דלית לנ' יפותא דעתורה סמוכה למיזל בתר רובה, לא נדרוש

שחיטה נקב הוה קפריך, וזאת א'א לבירר כמובן, אלא ודאי דכל שלא ניכר ההיתר והאיסור מעולם לא שייך ביטול חד בתרי עיי'ש. ולפ'ז' גם כל דפריש מרובה פריש לא שייך, דהרי אין כאן רוב ומיעוט כי היכי דנאמר דהאי מרובה פריש, כי על כל חד ואחד אנו מסופקים שהוא או שמא סריס או איילונית היא, ואין זה דומה לט' חניות דאיכא רוב ומיעוט מבורר אלא מוחמת שניכר כל או'א בפ'ע לא שייך בהם ביטול, אבל חתיכה שפריש ונמצאת שפיר אמרין כל דפריש מרובה פריש, שהרי אם כל החתיכות שבכל החנויות הוי פורשות לחוץ על כרי אחת היו כולם מותרות מכח ביטול ברוב, מכש'כ' שחתיכה אחת שפירשה שנותרת, אבל בבהמות דעתמא שלא יהי' ניכר מעולם הנסיבות והטרפות בפני עצמן, ולא שייך בהו ביטול כנ'ל, גם פירוש חד מיניוו לא שייך דעת כל חד ואחד נופל הספק שמא טרפה הוה, ואין כאן אלא דרוב פעמים לא מיטרפ' וזה רובה דליתא קמו, ע'ז' קמבעי מנ'ל, אבל בסוף קמסיק דל'ש' וכמו דאלין בתר רובא דאיתא קמן ומכח, ביטול חד בתרי כן איזלין ברובא דליתא קמן ומכח דרוב פעמים לא מיטרפ' ולא נעשה סריס - ובזה תמצא פשר להא דחקרו האחرونים מנין לנו חד בתרי בטל דמסנהדרין לא נשמע זאת, ועיין בפתחה כללית של מה שהארכתי בזה.

ודע דבזה חזר וניעור מה שהקשה השב שמעתה על הרשב'א שהבאתי לעיל, דתקsha הרשב'א לנפשה דהא בספק במרקחה גם הרשב'א מודה דሞתר מה'ת, וא'כ האי דלמא טרפה הוה, הנה ספק במרקחה, ודחיתו דהרי הספק הוא אם האי בהמה שלפנינו מון היא טרפה, ולכנ' קשה ודאי לדעת הרשב'א, ליא' דמקח ספק במרקחה לא חיישן, ולא מצד דיןין בתולדה, אבל לפי דברנו אלו שכאן, הדין עם השב שמעתה דעת'כ כאן אין הספק אם נפרש מן הרוב או מן המיעוט, אז היה דומי' דט' חניות וכרובא דאיתא קמן, אשר על זה לא קמבעי, אלא הספק על כל חד ואחד שמא היא טרפה, ולכנ' קשה ודאי לדעת הרשב'א, וליא' דמקח ספק במרקחה לא חיישן, ולא מצד דיןין בתר רובא ודוק'.

עוד יש לחלק בין רובה דאיתאי לדלית' קמן דהרי הא גופה, דרוב בהמות כשרות ורוב קטנים לאו סריסים, אין אנו יודעים בבירgor גמור, אלא ע'ז' נסיוון של דורות הקודמים, דראינו בהמות ששחטנו שרובם כשרות וקטנים שנתגלו שרובם מולדים ואני סрисים, אבל בכל מקום איןנו מן הנמנע, שדור אחד מחמת איזה סיבה נשתנה עלי' סדרי בראשית, וכעת רוב הבהמות טרפות ורוב הקטנים של עתה סריסים, ואע'ז' חזקה אלימתא הוא דלא נשתנה הטבע מכמות שהי' מקדמת דנא, מ'ם אינו כרובה דאיתאי' קמן שהוא ודאי גמור ולא בעינן חזקה כדי להחזיק את הרוב, אלא דלבסוף מסיק דין חילוק, והוא משום חזקה דלא איתרעד ולא ראיינו מעולם נשנתנה, הוא כודאי.

ומה מאד מיושב בזה הקושי' המפורסת מאת הגה'ק מה'ז' משה ט'ב צ'ל' שהקשה דהרי הסוגי' אלה אלבא דר'ש' לע'ז' דעה אחת בתוס' דה' חטא קרי' רהמןא, ולר'ש' דדורש טעמאDKR, מסתמא טעמא דיןין באחרי רבים, הוא משום דרוב פעמים האמת עם הרבים ולא עם המעטים, והאי רוב, רובה דליתא קמן הוה, וא'כ רובה דסנהדרין נבנה על רובה דליתא קמן. והוא קוש'י' מושכלת, אבל לפ'יפי האמור מישבת על נכוון, דהאי גריועתא דאיתאי בכל רובה דליתא קמן, ליכא הכא, דהאי רוב פעים מכובדים הרוב את האמת, לא נבנה על הנסיון כי מעולם לא נתברר לנו שהרוב כיוון האמת והميعוט טעה, אלא שהשל חישר מחיב את זאת, דטוביים שניים מחד, והוא ראי' שכילת שחשובה ממש קראי' גשמיית, וא'כ האי רובה, דרוב פעמים האמת עם הרבים, הוה רובה דאיתאי' קמן לפנ' עיני' שככלנו כמו ט'

ונמצא כשר, דפטור מטעם דעתה מצוה וקרבן פסח דוחה את השבת, ולא מטעם אונס, ואם הוה אמרין אנוס כמאן דעביד דמי, הוה מצין למייטרי בשנאמור דאף אם נמצא טרפה הרי הוא כמו שהבא קרבון, אבל כבר כתבנו לעיל דאנוס כמאן דעביד לא אמרין, ותדע שהרי חייב לשחות קרבון פסח אחר, ולכן אין לפטרו אלא מצד טעה בדבר מצוה, וכן פליגו רשי' ותוס' באומר מיותר בשבת, והדברים עתיקין ואכ"מ להאריך בהם, וכע"פ לפי דעת התוס' צרכינו לפרש גם כאן, שלא הקפידה התורה כשambilא קרבנות בשבת, אף שהמצוות ספק הוה, מושם דעתה בדבר מצוה, ואפילו לא עשה מצוה פטור, ואפילו למ"ד שלא עשה מצוה חיב' מ"מ לא מצי ילי' מכאן רוב, דהרי יש לו מושם דעתה בדבר מצוה אפילו לא עשה מצוה פטור, ובפקנ"פ דאפילו נגד הרוב וס"ס מותר להחל שבת, הוא מטעם דשבת לגבי חשב'ס הותרה ולא הודהה ודוו"ק.

תנ"ס "ד"הأتي" מפרה אדומה, וא"ת וכו' ויש ללימוד מtopic' כך הלאה למעשה אדם עשה גבינות מקמה בהמות וכו' הקושי' מפורסמת לדמה נקטו שעשה גבינות מקמה בהמות, ולא סגי להו לדון על גבינה מאותו הבמה, ועיין בלב ארוי' איך מתרץ את זאת, אבל אין דבריו מובנים דמשמע דבאייסור דרבנן בטל חד תרי במב"מ, וזה ליתא מבואר בי"ד סי' צ"ח סעיף ו' בש"ך וט"ז ופרק מג' שם דוח'ל לא חלקו באזה כלל, ואפילו באיסור דרבנן צריך ס' וואיך כתוב הלב ארוי', דאי ריק מדרבנן לא מוקמינן אחזקה של א' נתבררה, בתערובות חד בתרי היה מותר מצד תרתי דרבנן.

אבל יש לךים בדבריו בשנאמור דמיiri בעשה גבינה מכל בהמה בפ"ע ולא עירב החלב ביחד, ואז התערובות של הגבינות הוה יבש ביבש, והוא דלא בטל הגבינה מן הטרפה, בהני דrssות, מושם דהוה דבר שבמנין וחטיכה הרוא' להתקבד, ובזה שפיר איכא חילוק בין שהוא ספק אישור דאוריתא או רק דרבנן, ועל כל גבינה וגבינה איכא ס"ס להתריר, ספק שמא לא נטרפה בהמה אלא סמך לשחיטה וכולו שרוט, ואת"ל דaicא כאן גבינה טרפה, שמא האי גבינה שבידי מן השרות, אלא דס"ס ציה, דהוה ספק אחד בוגפו וספק אחד בתערובות לאו ס"ס הוה להתריר, אבל עיון בש"ך סי' קי' סקס'ב וס"ג דבאייסור דרבנן מהני גם ס"ס ציו, ואף שיש לחלק דכאן עיקר האיסור סכ"ס דאוריתא מ"מ יש לו מושם דהותס' לא חלקו באזה, ודוו"ק.

ועתה הני לבאר שיטת התוס' ושיטת הר"ש שחולק עמהם כמובא כאן ברא"ש זיל': הנה דעת התוס' דרך חזקה דמעיקרה שנתרבירה בשעתא ממשיכין נגד חזקה דהשתטא, אבל חזקה שנתרבירה לפניינו לאח' אלמפרע, כמו בפורה בת שתים של אחר כלות שנה נודע לנו שכשרה היתה בשעת לידה, או חזקה הוה להמשיכה עד ההשתנות, וכך בהמה שנמצאת טרפה אפילו היא בת כמה שניין, לא נאמר השתא היא דנטורפה, ועד השתא הייתה בחזקת כשרהה, כי מעולם לא הייתה כשרהה מבורת בשעתא אלא למפרע, ואת לא מקרי איתחיזק, لكن אוסרים הgebינot למפרע דשמא טרפה היתה מכבר, ואפילו לאחר שזיכינו דאלין בתר רובא, וא"כ גם בלאו חזקה הר' אמרין על כל בהמה מיד כשנולדה, דהיא מן הרוב וכשרה היא, וא"כ נימא כמו שמשיכין החזקה לו מושם דעתה נשתחא הנגע ולא קודם לכון, כן נמשיך הרוב ולומר דהשתא יצאה האי בהמה מרוב כשרות, ועד השתא הייתה בתוך הראיתני, כי זאת פלוגתא שונה ישנה בין רשי' ותוס', לדעתה התוס' לא מקרי אונס אלא בעין גערה המאורסה דאונסין אותה ממש ואינה מחייבת להציג את עצמה בחיות שלה, אבל המקאים מצות התורה לאו אונס מקרי, דaic' יצא ידי מצוה, אם נחשב זאת לאונס, דהרי בכופין לעשות מצוה צרך שיאמר רוצה אני כדי שלא יהיה אונס במעשה, וכל שאיןנו אונס במעשה, איך יפטור בשוחט קרבון פסח בשבת ונמצא טרפה בסתר, מכיון אונס, וכי עדיף יהי' משוחט

טעמא דקרה דמקי אחזקה, מושם דרוב פעמים לא נשתנה הדבר מכמות שהיא, אלא נאמר דגזה"כ הוא לאoki מלטה אחזקה, וממילא לא מצין למילך רוב מינה, ומכח"כ דלא מצין למילך רובה מקרא, אז רובה עדיף מחזקה, אבל לאמר שזיכינו למילך רובה מקרא, אז ודאי לא נאמר דחזקה גזה"כ הוא אלא טעמא דחזקה נמי מכך רוב הוא, וממילא רובה עדיף מחזקה ודוו"ק.

בא"ד ולמי דמפרש ר"ח, דרובה עדיף מחזקה לא מסברא, אלא ילפין מפרה אדומה דaicא חזקה נגד הרוב וכו', כפי מה שהבאתי למללה דף י"ד בדורי הטו"ז דלulos נגררו הטהרות אחרא' כלים הנטבלים, גם כאן נגרר הטמא אחרி הפה דהרי חזקה היה להאי טמא שם יזרקו עליו מאפר הפה טויה, ומה לי עם חזקה טומאה שלו, אבל כפי שביארנו שם הדבר הזה תלוי אם נאמר רוב הוא כודאי או שספקה הוה אלא דתורתה התיריה האי ספק, ואם נאמר רוב כודאי, אז פשיטה דהטמא נגרר אחר הפה ואין לו דמיון לשאר רוב וחזקה המתנגדים זה ליה דהרי כאן עשינו מעשה המסליקת את הטומאה והמעשה נעשה כהוון באפר הפה שודאי כשרה, אבל אם נאמר דרוב רק ספק הוה שהתורה התיריה, בזה י"ל דגנד חזקת טומאה לא התיריה התורה דאין ספק מוציא מידי' ודאי, וכן כוונות התוס' דמפרה אדומה מוכרכה דרוב הוה כודאי, וממילא יליכא כאן חזקה המתנגדת, אבל נלמד מכאן דגים במקום שעומד הרוב נגד החזקה דרובה עדיף דיכוון דרובה כודאי פשיטה דמזכה החזקה, וכאשר פרשתי לעיל לדעת הרמב"ם לכל הושא' ע"ז קאי דמנל' דרובה כודאי, וממילא אפילו נגד חזקה, ודוו"ק.

תוס' "ד"ה אבל היכי דלייפ', מקשיןامي לא יליפ' מכל קרבנות דדרשו שבת וכו', וני' דלא מצי להוכיח ממש, דaicא למירר דמספק נמי אמר רחמנא לדיחי שבת כמו בפקנ"פ דלא הלכו בו אחר הרוב, עכ'ל, הנה לכארו', קושיתם לשיטת הרמב"ם יל' דהרי כל הספקות מותירות, ולמה לא יחול שבת על ספק קרבן, אלא דכבר כתבנו לעיל דלגי' מכות יבום, אי לאו דאלין בתר רובה והוא קטו וקטנה ספק סריס ואילנות ודאי דלא שרי לדoor זה עם זה, מפני שהאיסור ודאי, דהרי איכא כאן אשת אה', אלא דבמוקם מצוה נדחה, א"כ עלייך להביא ראי', דaicא כאן מוצה, וכן הוא שבת ביוון דhilול שבת ודאי, והמצוות שדוחה אותו ספק, אין ספק מוציא מידי' ודאי, הא חדא, ועוד שנית, דהרי הרמב"ם מודה בספק העומד להתרבר דאסור מה"ת, ולכן קושיתם חזקה לכ"ע, אבל לעומת זאת תירוצים חולש מאד, דaic' מדין זאת לפקנ"פ שהרי בעצם כתבו דבפקנ"פ לא הלכו בו אחר הרוב, משא"כ הכא דפשיטה דאם סמך על המיעוט לחול שבת דחיב', וא"כ מ"ש ספק ממייעוט דשניות ספקה הוה אי לא איזלין בתר רובה, אבל דבריהם צרכינו תיקון, כי לא מושם דספק מצוה דוחה את השבת, אלא מושם לכל שצotta תורה להקריב קרבן בשבת אפילו אם נמצא טרפה, הרי הוה פטור מושם דהוא אונס מכח ציווי התורה, אלא דבזה נמצאת סתירה בתוס' פשחים ע"ג ע"ד דה שחוון שכתבו שם דהא דפטור מקרבן בנמצאת טרפה בסתר, לאו מושם אונס קפיטר לי' אלא מושם דעתה בדבְרָמֶת לידה, ולר"א דבלא עשה מצוה חייב באמות גס בזה חיב' ודלא כפרשי' שם במשנה, ובסוגי' שם הראיתני, כי זאת פלוגתא שונה ישנה בין רשי' ותוס', לדעתה התוס' לא מקרי אונס אלא בעין גערה המאורסה דאונסין אותה ממש ואינה מחייבת להציג את עצמה בחיות שלה, אבל המקאים מצות התורה לאו אונס מקרי, דaic' יצא ידי מצוה, אם נחשב זאת לאונס, דהרי בכופין לעשות מצוה צרך שיאמר רוצה אני כדי שלא יהיה אונס במעשה, וכל שאיןנו אונס במעשה, איך יפטור בשוחט קרבון פסח בשבת ונמצא טרפה בסתר, מכיון אונס, וכי עדיף יהי' משוחט

שכתבותי שם וירוה צמאונך ודוק".
ע"ב גמר' ר' כהנא אמר אתי מהורג את הנפש, וניחוש שהוא במקומות סביר נקב הוה, וכן אמרינו במכות דף ז' דאמרו ר' ע' ור' ט' אלו היינו בסנהדרין לא ה' נהרג אדם מעולם, דשא במקומות סביר נקב הוה - ועיין ברמב"ס בפ"ב ה' ח' מהל' רוצח שכתב, ז' ויל' "ההורג את הטרפה ע"פ שאוכל ושותה והולך בשוק, ה' פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם וההרג עלי עד שידען בודאי שזה טרפה, ויאמדותו הרופאים שמכה זו אין לה תעלה באדם ובזה מית' עכ' כל ולכאר' תמורה, דמוכח מדבריו דאפילו ודאי טרופות אינה מצלת את הרוץ, עד שאמדותו הרופאים את הנרצח, שלולי זה שהרגו היה מת בלאה מכח האי מכח, אבל עיין בفتיחה אחת י"ד אריכות בהז' שביארתי שיטות הרמב"ס המחוורת והאמיתית ותמצוא עונג - ומה שנתאחד לית עתה הוא דמהאי פסק הרמב"ס נשמע, דסביר כදעת הר"ש הנ"ל דחזקת דעת' מכח רובא, נמי מהני לסלק את הריעותא הנולדת ואפילו לקטלא, דהרי בנסיבות שיש לו נקב במוחו או בשוטו, עכ' פ' ריעותא גדולה הוה, ומ"מ כל ימן שלא יאמדו הרופאים שהמכה הוה ממיתו בודאי ממיתין את הרוץ מפני שמעמידין את הנרצח בחזקת שלם, והוא מכח רוב, דרוב ב"א שלמים הם, ולא מעותדים למיתה מחמת מכח, והוא דהמכה לפניו, אנו אומרים אכן זה מכח הממית ועשה את האדם חסר, אלא מעמידין אותו בחזקת שלם ועכ' פ' דאין הולclin בדין נפשות בתר רובה אבל בתר חזקה דעת', מכח רובה שפיר הולclin, ועיין עוד לקמן מהז דוק' היבט.

ע"ש גמר' אתי מудים זוממים וכו' וכי תימא דבדקינן לי', והתני' בריבי אומר לא הרגו נהרגין, הרגו אין נהרגין - קשי' לי דהאי בריבי למה לי דהרי לא הרגו נהרגין מקרה מלא הוא דכאשר זם בתיב, ואי דלא נטעהצדוקים, דאמרו דוקא הרגו נהרגין שם במכות דף ז', ה' לו להביא המשנה שם, דקתני כיון שנגמר דין נהרגין האזמנין, ומדהביא האי דרביבי נראה, דלולי בריבי דהרגו אין נהרגין, לא מצין למילך מעדים זוממים.

והנראה לפע"ד, דבאמת בלאו בריבי ליכא ילפotta, דנה בתוס' ד"ה ודילמא, הקשו שמא חובשין אותו יב"ח לברר שאיינו טרפה, ותירצו בתריז' השני,Adam.htm אין נהרגין אלא לאחר יב"ח, גם הוא אין נהרג אלא עד אחר יב"ח, אכן להחמיר עליו יותר מעלהיהם אם הווזנו, עי"ש, ולפ"ז אם נמא דגס הרגו נהרגין אז פשיטה דנהרגין מיד דהרי אפשר לבדוקו כפי החס' ד' דהשתא, א' כ' גם בלאו הרגו למה לא נהרגין לאחר יב"ח, דשוב אין לומר דגס הוא לא ה' נהרג עד אחר יב"ח דזה ליתא דהא שפיר ה' נהרג מיד, דהרי אחר שנהרג, אם יזמו ג' כ' נהרגין מיד, ולכן בריבי, דהרגו אין נהרגין, לא ה' מצי למילך רוגם מה נהרגין העדים, דאפשר דממתניין יב"ח כקושי התוס', וכוכו הוא מאד ודוק'.

ע"ש גמר', ר' אמר אתי משחיטה עצמה וכו' עיין בתני' הר"ז כאן ובתוס' לקמן דף ז' כ"ח ד' אתה, דין להוכיח מכאן דין לושט בדיקה מבחו' דעיקר הלפotta היא מפסח וקדשים, ד' א' לקרו' את העור ולבדק הושט, דין לך מום גדול מה' - ולענין קשה ע"ז טובא, חדא דהרי אין זה אלא מום עובר עד שיטרפה העור, וא' מצין לבדוקו איזה ימים קודם, וא' יתרחק שאין הושט נקוב, ותו ודי לא חיישין שמא ניקב א' כ' הא חדא, שנית אם ינמא דלא סמכין ארובה, הרי האי בדיקה צורך הקרבה הוא, וכן שאין מום בחתיכת העור עי' סכך של שחיטה, שהוא ג' כ' לא שיק' לשחיטה, ומשום ד' א' בלאו ה' כי, ה' ג' בדיקת הושט צורך הקרבה הוא ולא סכך בלאו' והוא לישיב בדוחק ודוק'.

ולכן ניהו דגילתיה לנו התורה דמשיכין הודי, דהינו הנגע בשעת ראי' שהיתהcessive, לומר כשנמצאה חסרה לאח'ז', דהשתא היא דחסירה, אבל מןו לנו להמשיך הרוב דאיינו עכ' פ' ודאי, לומר דלא יצא מה הרוב עד השטה.

אולם שיטת הר"ש, והוא העי' שברא' ש' כאן הוא, ז' ל' למאי דמסקין דאלין בתר רובה, כל הבהמות בחזקת כשרותן ואפילו בתוך שנותן, משום דרוב בהמות כשרותן, ורובה עדיף מחזקה, עכ' כל הדברים צריכין ביאור, ועיין במעי'ט ואין דבריו מובנים, דנהנה דעת הר'ש הוא, מאחר דאלין בתר רובה, נעשה מכם מחזקה, חזקה מAMILIA, בכל בהמה אנו מחזיקים לכשרה מכח הרוב, וחזקה זו אלימטה היא כמו חזקת גג שראינה שלמה, וכמו שאמרינו סוקלון ושורפני על החזקות דהינו חזקה דעת' מכח רובה, דasha שבאה ובנה מרכיב על כתפה ונתחזק בעיר שהוא בנה, הרי אח'כ נסקל על ידה כשהכח אותה, וא' כ' האי בהמה נמי נתחזקה אצלנו לכשרה, והרי אלינו מחלבה, והוה חזקה אלימטה להמשיכה נגד השינוי שנמצא בה אח'כ, לומר דהשתא הוא דאטטרפי, וכן יל' פ' ריש דברי הר'ש, אלא דמה שהושפע בסוף דבריו, דרובה עדיף מוחקה אין לו פירוש, ד' א' כל מה ל' לומר דמ' מכח רובה בעלות כשרות, תפ'ל דרובה עדיף מחזקה ואם ממשיכין החזקה מכש'כ' הרוב, אלא דזה ליתא ממש'כ' במלعلا דרובה עדיף מחזקה אבל לא מודאי, ואני הודי ממשיכין ולא החזקה.

ועיינתי בתשי' הר'א'ש ז' ושם מצאתי פשר הדבר וא' ל' שם א' אבל השטה אלין בתר רובה ורובה עדיף מחזקה בכל שעטה ושעתה אלין בתר רובה' עכ' ור' דנייהו דחזקת בשרשא בשעת ראי' ודאית היהת, אבל מיד כשהחעיף עניינו ממנה נעשה מן הודי, חזקה שלא תשנה מכמות שהיתה, והאי חזקה בטבעה עי' ריבוי הזען הולכת וחולשת, כמו חזקת ח' דכל ח' עתיד למות, וכן מקווה הנמדד עתיד להתחסר וכדומה, ולכן הזמן מעט חזק החזקה, משא'כ' הרוב, ניהו דגרוע מצד אחד שלא ה' מעולם ודאי, אבל לעומת זה, הזמן לא יכולנו כי תמיד הוא עומד בתקפו לומר, אני מן הרוב ולא מן המיעוט, וזה שכתב הר'א'ש, דמעלת הרוב על החזקה הוא דבעל שעטה ושתעה אלין בתר רובה משא'כ' בחזקה דיעינן דסופה להשנות, וכך שהוא בגג, דחשינוי לטובה להתרפות הוא טبعי ועלול הוא לכך, זאת הוא סברת הר'א'ש, ומילא לדידי' באמת לא צריכיןתו לעשות מן הרוב חזקה, אלא ממשיכין הרוב דהיא בתקפו עד רגע האחורה של החשנות, בקי' מוחקה שעומדת עי' הזמן להשתנות ועלולה לכך.

והנה בנוולד ריעותא מהיים, כמו ישב לה קו' בשוט, או נמצא מים במוח, סתרו התוס' שיטוטם, כי לקמן דף ז' ג' ד' קסביר כתבו דבישב לה קו' בשוט, וכן בספק דרושא, עכ' צריכין לומר, דשיכח יותר לאיסור מלහיתר, כי לולי זאת בעין לאוקמי הבהמה על חזקה דעת' מכח רובה דכרשה, והוא סברא הponce מהה שכתבו כאן,adam.htm לא מחייב דמיעיקרא לא מהני חזקה דעת'ה מכח רובה, מכש'כ' בנוולד ריעותא מהיים - והרמ'א ז' פ' באמת פסק להיפ' מתוס' דבסי' נ' פסק דבספק טרופות לא סמכין להתר מחמת חזקה דעת'ה מכח רוגם כשרות, ובס' פ' א' פסק בנמצא ודאי טרפה אפילו הוגלד פי המכחה, כשרים הגבינות של קודם ג' ימים, והוא כשיתוטה הר'ש, ועיין שם בפ' ת' אות ו' - והת' שמחלק בין ריעותא שבגופה, כמו מים במוח שאפשר להיות מותולדה, ובין כאן בשוט שבזודאי לאח'ז' אתה, והחוו' ד' חולק עליו וכו' שאין חלק בהז' והרבבה פלפלו האחוריים בעניין זה בריאות וסתירות, ותל"ת הנינו לי מקום להתגדיר בו, ואם תרצה לעמוד על ראשון של הדברים, תעין לקמן בסוג' דישב לו קו' בשוט מה

nidon she'ano d'niy ulei, abel berov shahzaknu mukdmot d'na, har'i nusa'ha merov hakha v'mohni g'm b'mon (v'ho a' mesh'ac le'mulha shiyat ha'resh v'heremba's) b'zeh miyoshavim col hakshiot shekhu'zi ci'yez'a be'zeh ui'iy'sh, v'mimala dimiyashet g'm koshi' zo matz'at h'khan, ci' h'ya nata'zka a'zelnu she'ia batu' shel h'ayi koran u'd kodus ha'azonot, v'ata' mohni g'm b'dini nafshot v'bin mit'ha li'miyata.

וְאַנִי פה אל מה אמרתי לדודי הגאון זצ"ל שלא כיון המטרה בזאת, דנ'יהו דודאי אמת לאמתו הוא מה ש'ci' ההפלה, כי לויל סברא זו לא מצין ידינו ורגלו בבייה'ם, אבל מה נעשה כי בעלי התוס' כאן ע"כ לא נחטו לסרבאו זו, דלפי סברא זו, אין התחלת לקשיותם, דהרי כאן אולין בתורה רובה דלא איתחזק הוא - אבל התם בנסקלין ונשופים שנתערבו רובה דלא איתחזק הוא - ולא היה לו מענה והודה לדברי - ואחר זמן רב בשערתי עוד הפעם על מס' זו, ראיyi ci' shagti, כי התוס' בקשיitem נשמרו מה, דהרי ז"ל: „הקשה ר"י דח'קה יפלין מרווח וудים זוממין דאלין בתורה רובה אף בדיני נפשות, וכן מוכח בפ' בן سورר דף ס"ט וכ"ו“ ע"ל ולא על חנס הושפוי האי הוכחה מפ' בן سورר, אלא לשולח האי תני של ההפלה באו, שלא אמר שאני הכא דאיתחזק הרוב, لكن הביאו מפ' בן سورר דשם מוכח דגס אחר רוב דלא איתחזק א'לין בדיני נפשות עי'יש, וזה נכו' וברור בכונת התוס'.

אלא דלפ"ז מצד אחר יש לתמוה על התוס' דלמה הקשו מהכא ומפ' בן سورר ולא הקשו קושיותם לעיל בריש הסוגי' דקאמר בסנהדרין דרובא דאייטי kmn la' k'mbu'li d'zel'in b'tor rova, v'shem hamidbar midini nafshot, d'kr'ra d'achri r'bis l'hato'ot b'din'p' כתיב, וה'י להם להקשות למה בנסקלים עם נשופים לא'לין בתור רובה דאייטי kmn como b'sanhadrin, v'el koshi' zo g'm tni' shel ri'it nafel b'beirah. ה'ci' amar hr'it adam nafel molikot b'sanhadrin ba'ezah mit'ha yirag, shalla' el'lin b'zeh a'chri r'bis l'hato'ot b'chomora alel d'niy au'to b'kalla, c'pi d'utah mu'utim sh'b'sanhadrin, hal' m'kara mal'a d'ib'r ha'ktob a'chri r'bis l'hato'ot, v'man mafis l'hachd'z d'bar ze'la l'haz'ia mn ha'k'l nidon sh'bin mit'ha li'miyata, shalla' n'ek bo a'chri h'ro'b v'ho a' z'dar zr' she'ain d'udut s'batlo.

אבל האמת יורה דרכו, כבר כתבנו לעיל וכון בפתחה, דביטול לא שיך אלא באיסור בתוך ההיתר, אבל לא בהיתר בתוך האיסור, וממעטם דהאייסור שהוא המצעיות יכול להתבטל ברוב ההיון שהוא העדר, אבל לא להיפך, היתר שהוא העדר, לא יתעלה להעשות מצעיות עי' הביטול, וכן הפטור לא מצ' להתבטל כדי להעשות חיב' ו'ken m'ochi m'ma sh'amro b'b'm d'v' u'ub', ushri' v'dai' ar' v'la' ushri' sefak, ci' h'ayi p'sotor sh'kafz mn m'moni'in l'toz' ha'uder, la' i'tchib' u'ib' b'itul m'ma sh'k'ber n'petr, v'ac'h h'ayi h'ni n'sklim sh'petorin m'michta sh'rafah ha'chmora la' i'tchib' u'ib' b'itul b'neshopim v'ha' beror chashush au'p' sh'beili ha'tos' la' nchto lo'ah v'doi'k.

בָּסּוֹף סוגיות ר'וב, אציג מה עוד קוש' את ששמעת' מפי ת"ח אחד וה'יא, דלמה לא יליף דאלין בתור רובה מיבום ר"מ ורבנן, וה'יא meni' hamidbar b'rish ha'sogoi', b'kton v'ktona d'pligno r'm v'rbnn, וה'יא מציאות יבום גופה מוכחה דסמכין ארובה, דאל"כ דילמא לאו אחין מחד אב' ה'ם וליכא can' m'cho' y'bo'm, אבל CRT d'asita ach a'icca' g'm ba'achin mn ha'am, v'hashbati lo d'la'cor' d'hiyinu mesh'koshi' ha'tos' d'bris ha'sogoi' d'lmoh la' il'fi m'cl h'k'rb'not sh'dor'nu at' hashbat v'la' ch'iyinun l'tr'phah, al'la' di'sh l'rotot d'hat'ir'oz sh'k'betu ha'tos' v'ken ma' sh'k'betu'ani ain sh' a'ch'c b'zidritim yich'd, m'cho' miyadat ha'rashona ha'matzava, abel ach'c b'zidritim yich'd, d'hr'ri r'k ha'bi'a d'la' a'zel'in b'tor rova b'mon, hi'ynu b'rov ha'no'ld uc'shi ba'hai

ע"ש גמר' ודילמא ה'ci' דאפשר אפשר, וה'ci' דלא אפשר לא אפשר, דאל"ת ה'ci' ר"מ דחייב למשמעות ה'ci' וכל בשרא וכו', ופרש' ז'ל ה'ci' דאפשר לא סמכין ארובה וצרכין לבדוק כל ח'יט, אבל בשוט במקומות שחייטה דלא אפשר סמכין ארובה, וכן בקטן וקטנה דאפשר להמתין עד שיגדלו, וה'nak' כולה משום דלא אפשר עכת'ד. וקשה לי טובא, אם קטן וקטנה מקרי אפשר דלא ישאו עד שיגדלו, למה לא נימא גם בטרפה אפשר שלא לאכול בשור, וה'ci' משיחיות חולין קיליף, דהתורה אמרה שחות' ואוכל, וה'ci' עד נח נאסר אכילת בשר לאדם, וכן במדבר לר' ישמעאל נאסר להם בשר תאוא, ולמה הותר להם שנכנסו לא'ץ, ולא ש' שמא במקומות שחייטה נקב הוה, עוד קשה דהרי ר' כהנא בעצמו יליף לעיל ר'וב מהורג את הנפש, הר' דלית ל' חילוק זה בין אפשר לאפשר, ולא עוד אלא דמדאוריתא ודאי אין שום סברא לחלק בין אפשר לאפשר, דהרי אפשר לא'ץ, לפי מה שכתבו התוס' לדיבען אין חילוק מה'ת' ומדר'מ' און ר'אי, לעין בבב' אר' שנטקתה בכל זה ולא העלה דבר המתבלבל.

ולולי פרש' ז'ל hi נפלע'ד לפרש' פ' אחר, ועפ' מ' מה ש'ci' ק'ci' בעחת'ס' ז'ל ביו'ד תש'oi כ"ד על דברי התוס' בכוורות ד'ci' שהקשו, למה לא אמרין סמוך מיעוט אינס מומחים לחיקת איסור של הנשחט, ותירצ'ו דהאי ר'וב מצוין אצל שחייטה מומחים, ה'וה כמו סטם ספרי דידיini מגמר גמ'רי, דגס ר'מ מודה דלמי'וט כ'ci' הא לא ח'י'שין, אבל הרשב'א בתוח'ב, הקשו על זה דמה יענו להא דבעי למיל' ר'וב מורי'א של עולה ומשיחיטה עצמה, הר' ע'כ דמי'וט י'ח'ב, ומ'ם לא אמרין סמוך מיעוט לא'ץ, ות' החות'ס' דודאי כל הטרפיות י'ח'ד מיעוט גמור ה'וה וא' לא א'zel'in בתור ר'וב וא' צרכ' לבדוק אחריו כל ח'יט, א'א' לחלק ולומר דושט לא נבדק מושם דהוא מיעוט דמי'וט, אבל אחר דז'כינו לሚ'ל בתר ר'וב וא' צרכ' בדיקה על שאר טרפיות, ורק על הושט ומשום דמצטרף חזקת איסור דאיינה זבוחה למי'וט נקה'וו, בזאה שפיר אמרין דהאי נקה'וו ה'וה מיעוט דמי'וט וכמאנ' דלי'ת דמי' עכת'ד'ק עי'יש. ומעתה ה'ci' קאמ'ר ודילמא שאני לו' bi' אפשר לא'ץ בדיקה כדי לחלק השאר טרפיות מון נקה'וו וונאמ', צרכ'ין כו'ן בדיקה משום דלא א'zel'in בתור ר'וב וא' נושא' נקה'וו דלא אפשר למידקי לבדו, והוא מיעוט דמי'וט ולא צרכ' בדיקה דכמא'ן דלי'ת דמי', אבל ה'ני שא'ר הילפ'ות ק'ימ'ו במקומות, ודלא כפרש'.

וְהָרָא' שמביא מר'מ' א'ינו אלא דזהו ע'כ עבד ה'ci', לבדוק אחרי ה'ci' טרפיות, ובשות' סמך, דר'מי'וט ה'וה מיעוט דמי'וט וכמאנ' דלי'ת דמי', דלא מסתבר לומר דאכל פשח וקדשים בלא בדיקת ה'ci' טרפה, נפלע'ד מtopic' חומר העני.

וְדַע דעל הא אמר פשח וקדשים מה א'יכא למימר יש לתמוה, ה'ci' בימי ר'מ, שה'י הרבה אחר החורבן, הקריבו פשח וקדשים, וכבר נתעוררנו ע'ז האחרונים, ואולי י'ל' דכוונת הגמ' ה'וה, דאלו ה'י בא' ידי מדחה זו, מה ה'י' עשה ודז'ק.

תוֹס' ד'ה' ל'יחוש, בסה'ד' הקשו מנסקלין בנסחופים דידונו במתה הקללה, הרי דבידי נפשות לא א'zel'in בתור ר'וב וא' ת'ci' ר'ת ד'ci'yon' דבכוב'כ נהרג בין מית'ה לא'zel'in בתור ר'וב וא' וה'ko'shi' מפורסמת משלפת א'ר'osa בת'ה, דילמא לא' א'ב'ה ה'יא, וא'יך נידונת בשרפ' החמורה, ולא בחנק הקל כא'א' דעלמא, וראי'ת' בס' חתן סופר לדודי הגאון ז'ל' שכתב, דעתך הת' על קוש' ז'ז'� ז'ז'� הו'א, מה שכתב ההפלה ז'ל' שכתב, דק' כתובות על התוס' ש'ם, דהא דלא א'zel'in בתור ר'וב במו'ן, hi'ynu b'rov ha'no'ld uc'shi ba'hai

שבשעת שחיטה עובר עבירה דין זה כמור וכאשר ביארתי לעיל בסוגי' שם מלטה בטעמא, וא"כ ה"ג דשחט שלא ברשות בעליים הוה לע למיר, דבעי עכ"פ בדיקת סכין, אבל מ"מ מותרת מושם דספק היה דשמא שחיטת השלית, ובספק הלא פסק הרמב"ם דשרי דדוקא במני' שחזקתו אינו טורה לבדוק פסול, וכאשר ביארתי שם, וכן מי שראה שאחד שוחט בהמתו שלא ברשותו באמת אסור ואפיו הוא מומחה מושם דעבריין הוא וצריך בדיקת סכין, נולפע"ד.

והנה עינתי בתוספתא בפ"ב וממצאתה מושנה מהנה שהביאה כאן בגמ' כי ז"ל, "המוחआ תרגנולת שחוטה בשוק, וכן מי שנtan תרגנולת לאחד מן השוק לשחוט ואינו יודע מה טיבו, הולכין אחר הרוב' עכ"ל, הרי התוספתא מירי דמצאו הבעלים שחוטה אלא דהשליח לא הי' מוחזק אצל למומחה, ויש זה רשותה רבתא נגד הרישא דמצוא תרגנולת שחוטה בשוק, כי כאן הבעלים עבדו שלא כדין, דהרי אסור לכתלה ליתן למי שאינו יודע אם מומחה אם לאו, ולדעת הבעל העיטור אפיו בדיעבד אסור מבואר שיטו לעיל בסוגי' ואם האי שליח מומחה, הי' לו לידע גם דין זה דעת' פ' לכתלה אין ליתן לשחוט למי שאינו מוחזק אצל למומחה, ומ"מ אמרין בי' רוב מצוין אצל שחיטה מומחים, וחידוש שהפוסקים לא הביאו דין זה, ויש לישוב ודוק'.

כבר הבאתי לעיל בדיון דהרבב"ם לא פסק כהאי ברייתא בתרגנולת מצא שחוטה בשוק, מפני שדבר זה תלוי בפלוגתא דר"י ו/or' בנו של ר' יוסה"ג דלקמן, אם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ושם פסק הכר"י לחומרה וממליא דה"ה בשוק אסור, חד דינא אית להו לתרוייהו, וכמ"ש התוס' ד"ה כי פליגו, דממה דקאמר בב"מ דף כד' גבי גדי דר"ח, שמצוין שחוט בין טביה לציפוריו מוכח כי, אלא דתמהו האחוריים על הרמב"ם דשבק הסוגי' דשם, דתהיינו את הגדי לר'ח' הכר"ה בנו של ר'יה"ג שהוא מעשה רב, ופסק הכר"י לחומרה.

ונוראות נפלatty על הפלטי שכ' ליישב זאת על שני אופנים, או דהכא אילא תרי מיעוט, מיעוט אינם מומחים ומייעוט שטיפלין נבלתם בשוק ובאשפה שבבית, משא"כ התם דמיiri ברוב טביה ישראלי דודאי מומחים ומוחזקון הוו, או דהכא בע"ב מירי דין דרכם לטפל בנבלה, אלא להשיכה, אבל התם בטבחים דין דרכם כל להשליך נבלתם רק מוכרים לנכרים, עצתך' ק' ותמה אני אייך מתיחס השוגי' שם לפ' דבירו שאמרו שם שהתיורה הכר"ח בנו של ר'יה"ג, והרי לפ' חילוק הפלטי גם ר' בר פלוגתי' מודה התם, שנית הלא כאן אמר דפליגו אי אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ולפי דברי הפלטי, ר' מטעם תרי מיעוט ואסור ואפיו אינו עשוי להטיל, ועוד זאת לא ידעת אי אפשר לחלק בין הכא להטיל כיון דבון הכא ובו הטעם מירי במצאה שחוט ומפני דפסק בהל' ח' שם הכר"י דבמצוא בשוק אסור, וכן באשפה שבבית ודוקא בבית מותר וכדפסק בהלכה שאח"ז באבד לו גדי או תרגול וממצוא שחוט בבית מותר, והאי ברייתא הלא מירי דמצוא בשוק, אבל מה שיש לתמהו הוו, דלמה היביא הרמב"ם כל האי דין דאומר לשלווחו דaicא תרתי לטיבوتא דאפשר דהשליח שהוא מוחזק אצל שחוט, והוא נלמד בקי' מدين הראשון בראה אחד מחייב שוחט וכו' וכאשר נתקשו התוס' על הברייתא, והוכרחו מכח קושי' זו לפרש דהשליח מצא שחוט אחר, ולא הבעלים מצאו שחוט, זה נלמד מרישא בקי' כן'ל.

ומזה יבום, אלא מצות פור' וממצות עונה כשאר איש ואשה, ועל הנז מצות ודאי קשה, כיון דaicא חש אישור כרת, איך ידרו זה עם זה, لكن הקושי' צ"ע.

וכעין זה הקשה התה' מה לא יליף רוב, דאל"כ איך נושאים נשים ולא חיישין למזרות, והראש يوسف קומתמה על התה' הלא ממזר ודאי אסר רחמנא ולא ממזר ספק, אבל במחכ"ת לא דק, דהאי דרש דמזר ודאי ולא ממזר ספק, וכן קחל ודאי ולא ספק, לא מצין למידרש אלא לאחר שצינו למזל בתר רובה אבל אי לא איזין בתר רובה, ליכא במציאות לא ממזר ודאי ולא קחל ודאי, דאפילו א"א שבעה במדה"ו וילדת און כאן ממזר ודאי, דביאת עכו"ם אינועשה ממזרות, ורקחל ודאי פשיטה דליתא כמובן, لكن גם קושי' זו במקומה עומדת, אלא דעל קושי' זו יש לתרץ, דשמא במקום מצוא התורה התורה אישור ממזרות, ומכח"כ לדעת הרמב"ם, דקמבעי מנ"ל דרוב הוה כודאי, שלא מצי ללמידה מזה מבון ותל"מ ודוק'.

דפ' י"ב ע"א גمرا, מי לא תניא הרי שמצוא תרגנולת שחוטה בשוק, או שאמר לשלווחו, צא ושות, והליך וממצא שחוט, חזקתו שחוט, עכ"ל הברייתא, וכתבו התוס' וכן הר"ן ז'ל בחדשו דבריאתא אייא למייר דבעליה שחוטה, ובסייפה קמ"ל, אפילו אמר לשלווחו, והשליח הלך וממצאה שחוטה, דשתא שלא ברשות בעליים נשחתה, אפה' חזקתו שחוטה.

והנה הרמב"ם ז'ל בפ"ד הלכ' ז' פס' דינים אלו בזה' ל' "הרי שריאנו ישראל מרחוק שחחת, והליך לו, ולא ידענו אם איינו יודע הרי זו מותרת, וכן האומר לשלווחו צא ושות, וממצאה הבהמה שחוטה, ואינו יודע אם לשלווחו שחוטה או אחר, הרי זו מותרת, שרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הם" עכ"ל, והכ"מ שם, על דין החשini, דוקן האומר לשלווחו, ציין האי דבעי מיני ר'ד מר'ג, האומר לשלווחו צא ושות, והליך וממצאה שחוט, והאי דלא צין הברייתא דין דאו שאמר לשלווחו, מושם דהאי דין מתפרק ממש' התוס', במציאות השליך שנשחת ע"י אחר, והרמב"ם מירי שהבעליהם מצאו שחוט, ולפ"ז גם רישא, הרי שריאנו מרחוק וכו' לאו דינא דבריאתא הוא, דמצוא תרגנולת שחוטה בשוק, אלא, דין היוצא מtopic השkil וטר' על מימרא דר'ג לעיל מני', דראה אחד שחחת וכו' דקאמר עליה, אי דלא ידע אי גmir Ai לא גمرا, לימי ר'וב מצוין אצל שחיטה מומחין, ופסק הרמב"ם כקושי' ז'ו, וכמציאות שאמר ר'ג בראה אחר שחחת, אבל הני תרתי דינים שבבריאתא השמייט הרמב"ם, והוא משום דפסק בהל' ח' שם הכר"י דבמצוא בשוק אסור, וכן באשפה שבבית מותר וכדפסק בהלכה שאח"ז באבד לו גדי או תרגול וממצוא שחוט בבית מותר, והאי ברייתא הלא מירי דמצוא בשוק, אבל מה שיש לתמהו הוו, דלמה היביא הרמב"ם כל האי דין דאומר לשלווחו דaicא תרתי לטיבوتא דאפשר דהשליח שהוא מוחזק אצל שחוט, והוא נלמד בקי' מдин הראשון בראה אחד מחייב שוחט וכו' וכאשר נתקשו התוס' על הברייתא, והוכרחו מכח קושי' זו לפרש דהשליח מצא שחוט אחר, ולא הבעלים מצאו שחוט, זה נלמד מרישא בקי' כן'ל.

ומזה נולפע"ד הוא, דaicא רבותא כאן דעת' פ' דהאי שחחת עבר איסורה, שחחת בהתמת חבירו שלא ברשות בעליים, דהרי מזיק הוא וכדאמרין בסוגי' דסכך שול ע"ז, ומ"מ סמכיון גם בזה ארוב מצוין ע"א דשמי' דשمواל פיסי' לנכרי בתרגנולת טרפה, ומה שעשו להטיל לכלבים באשפה או בשוק הוא מה שמותה מלאיה, וכן חושין במצוין באשפה או בשוק, ע"ג דנראת שחוט בסימנים לננתבלה בשחיטה תחת ידו, ועין לקמן בפ' אווא'ב וכיסוי הדם, על הוא דקתיי במשנה, שחט וננתבלה בידו, מה שכתביי שם, וכן מורה אין מטריה לבדוק בדיקה כראוי' ואפיו אינו מומר רק פ"א כל

לשיטותי' דמעשר פירות דאוריתא, הלא בזה"ז בלא"ה הכל דרבנן לדידי' כנ"ל, ומה שתאי הנוג'ב דרמ"ס סובר, דסוג'י דתומם סובבת והולכת אליבא דמ"ד תרומה בזה"ז דאוריתא, דהרי פליינ' תא תנאים, לא ניחא לי, חד א"ס מה ראייה הביא ר"ש מבריתא או דילמא אתני כמ"ד דרבנן, גם ר"ג למה לי להזרוי ולאוקמה קר"ח חוותה, ולא מתרץ בפשיות דאותי כמ"ד תרומה בזה"ז דרבנן, ואי דcolsם סברו בפשיות דתרומה בזה"ז דאוריתא עד שאל ניחא להו לאוקמי אותו מ"ד דרבנן, איך מדרחה הרמ"ס סוג' ערכוה זו, ופסק דתרומה בזה"ז דרבנן.

ולכן נפער'ד ליישב קושי התוס' הנ"ל לפי דרכו של הרמ"ס, והתוס' לשיטות מסווחרים לתרץ ולהקל בין עיקרו דרבנן לעיקרו מה'ת.

זהנה רשי' עירובין דף הנ"ל ד"ה מת"י, כתוב וא"ל "אבל שליח דקביל עליה מחבירו, אילא למימר, דמייאש ולא עביד, דסבירו הוא לא סמק עליה" עכ"ל למדיינו מדברי רשי' זיל, דסבירת ר"ג דלית ליה שליח עשה שליחותו הוא, מפני שהשליח יdmaה בנפשיה שבחנים טרחתני, כי המשלח יסתפק אם השלח עשה שליחותו, ולא יסmock עליו, ולכן בדרבנן דספקו מותר, ודאי יקשה לך א"כ לר"ג העובלים בטח יסמכו עליו אפילו מכח ספק, ואם יקשה לך א"כ לר"ג למה לי בדרבנן חזקה שליח עשה שליחותו תפ"ל דספק דרבנן שרי, עיין במיל"מ בפ"ד מבкорות שהקשה כן ותוי שני תירוצים א' בעירובין לא שר' ספקו אלא בהוניה ואח"כ גולד ספק, אבל ספק הונח להחמיר, ב' דנפ"מ דלקתולה אין להכניס א"ע בספק עירוב, אבל משום חזקה שר' לשלוות עירובו ביד אחר עיי"ש, והנה לפי הסבר' של רשי' זיל נפל תי' הראשון בבירא, דכל עצמיות החזקה שליח עשה שליחותו נבנה על הסברא, דיעשה משום דהמשלח יסmock עליו, וא"כ אם ספק הונח אסור אדרבה לא יעשה השליח שליחותי' משום דיחשוב שהבעלים לא יסמכו עליו, ולכן צריכין לומר כפשווטו בדרבנן סמכינו להקל אחזקה שליח עשה שליחותו ולא בדאוריתא, אבל אם ספק הונח מותר יש לקיים סברת רשי' דמש"ה ה'כ' מותר ליתן לו לכתלה עירוב בידו, דחזקתא אילא דודאי עשה, כי יודע דברכוב'כ העובלים יסמכו עליו.

זהנה עין עירובין דף עיו סוף פ' הדר דריש' ותוס' פ' הדר ספק הונח, דריש' זיל סובר דמותר ותוס' פ' סובר בה ריש' דספק הנוח ג"כ שר', וכן הובא שיטת הרמ"ס בזה בא"ח מג"א סי' שצ"ד, וא"כ לפי דעת רשי' ורמ"ס זיל דספק הונח שר' לא קשה קושי' והתוס' ד"ה תנאים, דשפיר הביא ר"ש ראי' משם דחזקה שליח עשה שליחותו, דניינו דברטורה דרבנן מייר', אבל הלא ספק עישור בטבל דרבנן נמי אסור, דපילו דמאי אסור בזה"ז וא"כ אילא הסברא דלא יסmock המשלח, ומ"מ שר', הרי דחזקתא שליח עשה שליחותו אפילו בדבר דלא יסmock המשלח וממילא ה'ה בדאוריתא, אבל התוס' דס"ל ספק הונח אסור, מווחרים להקל בין עיקר מה'ת לאין לו עיקר מה'ת - והוא כפטור ופרח בס"ד.

ולפ"ז יש נפקותא לדינא בין רמ"ס ותוס' אפילו לפי מה דפסקו כר"ש, דגם בדאוריתא אמרין חזקה שליח עשה שליחותו, דאם פסיקין כר"ש צריכין אנו להקל בין שיבוא המשלח לידי מכשול או לא כמש"כ התוס' דבאין מכשול למשלח גם ר"ש מודה אילן חזקה, אולם לדעת התוס' אפשר דבראי לו עיקר מה'ת, סמכינו חזקה או אפילו במקומות דאין מכשול, דהמא דאין חזקתו תרום אין ראי' דהרי הוא עיקר מה'ת, אבל להריש' ורמ"ס דאין חילוק בין עיקר מה'ת לאין עיקר, שפיר מוכח דלא אמרין כלל חזקה שליח

לשונו הרמ"ס כאן, שכ' שמא נתnable לפיך הושלך דהאי „לפיק" מורה שעומד להשלכה דASHפה מפני נתnable, ונפסלה בשחיטה ע"י סכין פגום או שהי' וכדומה, אין זה סיבה כדי להשליך לכלבים, וכן מורה לשונו הגם' דמנבלה ממש שעומדת בכלתו לכלבים ולא לאכילת אדם מיiri, דאל"כ אכן קאמר דפיגו אם אדם עשוי לטהיל לאשפה אלא לקיים בה האי נפסלה בשחיטה אין דרך כלל לטהיל לאשפה אלא לקיים בה מה שאמרה תורה לגר אשר בשעריך תתננה או מוכר לנכרי, וכיון דע"כ החשש שהוא SMA ננתבלה ממש בשעת שחיטה תחת ידו, ודאי אכן חילוק בין טבח לבעה"ב, דשניות מוזהרים שלא להאכיל נבלה ממש לשום אדם, וכאשר ביארתי זאת בארכוה בפתחה, דמה שאמרה תורה לכלב תשליך אותו בטרפה, והיינו טרפה הנטהה למota, מכש"כ במתה היינו בנתnable בשחיטה ע"י פסולי שחיטה, ולנכרי דכתיב בנבלה היינו בנתnable בשחיטה ע"י פסולי שחיטה, שהיא ראוי גם לשישראל במדבר לדעת ר"ע, עיי"ש, ולכן כל דברי הפלתי בזה אין להם קיום כלל.

ומה שפסק הרמ"ס זיל לחומרא כר"י ודחה האי סוג' דבב"מ במעשה רב, וכן האי Tosfta שמובה כאן דמצא תרגנות שחיטה בשוק כשרה, נפער'ד פשוט, דהרי דבר זה תלוי במנהג בני אדם בזמן ובמקום, אי דרכם להשליך נבלתם בשוק או לא, וכיון דחיזינו בזמנים ובמקומות של הגני תנאים היה חילוק דעתות בזה, הרי דקשה לעמוד על הדבר, ומכש"כ אכן לקבוע הלכתא בזה לדורות להקל, ולכן שפיר עבר הרמ"ס דפסק להחמיר, וזה ברורו עניין ודוק'.

ע"ש גמר', אכן שמא שהה ושמא דרש, ראייתי מדקדקים, ולמה לא חיש נמי לחדלה וכמו שאמר לעיל בראש מיכילון גבי חזוק'ק ושמא יחלדו, ונפער'ד, דעל חדלה ליכא למחיש רק בחשוך'ק, דעלולים לקלקל בידים מפני חסרון דעתם, אבל בר דעת ששות מוהיכי תיתי יחlid הסיכון תחת הסימן ולחתחכו ממלה, ואחד מתלמידי עוררני על דברי התוס' לקמן ל' ע"א ד"ה או שהחlid הסיכון תחת השני ופסקו, שכתו דנקט אורחא דמלטה, דכששחט סימן הראשון בהבאה, כחוור ובא לעשות הולכה, תחוב ראש המשיך בין סימן עכ"ל, והשבתי לו, אדרבה מדבריהם ראי' חדלה אצל בר דעת הוא דבר זו, ולכן צריכנו למצוא מציאות איך יתרמי חדלה בלי כוונה, כתבו דכחזר עם הסיכון לשחות סימן השני אפשר שתחוב הסיכון בין סימן לסיימן אבל גם זאת הוא רחוק המציגות כਮובן אלא דאפשר שאירע כך על צד הרחוק משא"כ לשחות בכיוון בחדלה תחת הסימנים, אין שום בר דעת עשויה כן, ודוק'.

ע"ש גמר' צא ותרום Mai, אל אין חזקתו תרום, הנה הרמ"ס זיל פ"ד מתרומות פסק כן שאין חזקתו תרום, מפני שאין אומרין באיסורין חזקה שליח עשה שליחותו עיי"ש, והמל"מ רצה להוכיח דהרמ"ס פסק כר"ג, אמנם יפה השיג עליו הנוב'ק א"ע סי' ב' דהרמ"ס עכ"כ כר"ש ס"ל, דאל"כ למה פסק בתמורה דין חזקתו תרום, דלשיטתו תרומה בזה"ז דרבנן, ואי מושם סימן אחד יש לו עם דאוריתא לעניין זה, עכ"כ הרמ"ס ל"יל האי סברא, דהרי עירובי תחומין לדידי', ד"ב מיל דאוריתא נמי עיקרו מה'ת, ומ"מ פסק חזקה שליח עשה שליחותו, אלא ודאי דהרמ"ס סובר בהז' כשית התוס' שבתנוס' עירובין דבמקומות דאין מכשול למשלח, גם ר"ש מודה אילן חזקה, קר"ש נגד ר"ג, כיון דליך שום הוכחה לפסק כר"ג, אלא דלפ"ז נשארה קושי' התוס' שם עירובין במקומות על הרמ"ס, דאי זה ראי' אילא לרש' שמלך כללה של תנאים, דהא מעשר פירות דרבנן ומודה ר"ג דחזקתא שליח עשה שליחותו, ואי דהרמ"ס

ובמוקם צורך ודאי דלא שייך בל תשתיית.

ולפי האמור מישוב בזיה קושי התוס' על רשיי בראש מכילתין, שהוקשו, דהרי מסיפה דקתני וכולן שוחטו בדיבוב, שמעין דין מוסרין להם לכתלה לשוחתו, ולפי האמור נימא מסיפה שמעין בדאיכא בר דעת לא ישחטו הם, משום ביטול מ"ע דוחבתה, אבל שמה דקתני שמא יקלקלו, אשמעין אפילו בדיליכא אחר היודע לתוס' סברו דלעומם חזקת איסור גם בדרבן אסור, אבל דגשועה היא ולא אזlinן בתורה בדיליכא מכשול לא בדאוריתא ולא בדרבן שעיקרו מה"ת, אבל מדרבן שעיקרו מדרבן, או לחומרה אמרת ודוק.

ע"ש גמר' מאן תנא וכו' זرك סcin לענצה בכוטל והלכה ושחתה כדריכה, ר"ג מכשיר וכו' והא בעין מליך ומביא שלילה ובהא כדריכה, ופרש"י זיל דה"ה דהו"ל בסcin שיש בו חוץ לצואר כמלא צואר, דסגי בהלכה לחוד, אלא בא"כ מחדר לאוקמי איפלו באיזמל עכ"ל ועפר אני תחת כפות רגלי, אבל פירושו איינו מתקבל בשום אופן - חדא דהלהקה ובאה כדרכה הוא רוחק המציאות, ולמה לי' לכטנוס בפרча דוחקה, במקומות שיש לו דרך מרוחה, דשחט בסTEM scin שיש בו מלא שני צוואר, ולא עוד אלא דגש על המקש קשה, כיון DSTMS scin של שחתה יש לו האי שעורא, מה עלה על דעתו לפרוך והוא בעין הלכה והבאה - וחוץ מזה אגוף הדין אני אומר לדיליא, דבריך scin איפלו אין לו שיעור גמי כשר, דרך באדם המוליך את הסcin ايיא חשש דרש, אבל בסcin שהולך מעצמו ושחט בדרכ הלייתה מה חשש דרש שיך כאן, ועיין לקמן ל"א ע"א בתוס' דה"ה חוץ לצואר ובראשונים שם ותמצוא כי כן הוא, ואיפלו לכתלה נראה דሞטור לשחותן כן בהלכה לחוד, והרא"י מהא אמרו לקמן לקמן דרבא בדק גירא לר"י בר חלפתא ושחט בה עפ"א בהדי דפרח, ואיך שחט בה לכתלה בהלכה לחוד, ודוחק לומר דהתנס כדייבוד דמי, דהרי א"א לתפוש העוף, דכמו דה"י יכול לצמצם הגירא על הסימנים לשחטן, ה"י יכול לירות בו הגירא במקומות שאינם עושים טרפה כדי לתפשו, אלא ודמי דורך זריקת הסcin אין כאן חשש דרש.

אבל לפ"ד נראה דהש"ס מדיק לישנא דברייתא דקאמרה, והלכה ושחתה כדריכה, דהאי "cdracha" מיותרת ומורה ע"כ דהשחיטה הייתה כשר שחיות, ע"ז פריך, והא בשאר שחיות בעין הלכה והבאה, וכן אין איך אפשר זאת, ע"ז משני דاضר והכוונת הקשה ע"י חבות הסcin החירה לאחריה עד שלילה ובאה כדריכה, ודבר גדול ממשמעין בזיה התנא דרך אגב דהו"א דבחרותה אין כאן כח ראשון של גברא אלא גרמא דיל"י וכן דבריהם לקמן ט"ז ע"א בסRNA דמייא, חלק בין כח ראשון לכח שני, קמ"ל דיליא אלא דכח גברא מיקרי, ובאמת צ"ע אם בכח"וו אין מעורב בו כח הכוטל, ועיין לקמן מה שכתבתי שם בס"ד. עפ"י זה ה"י עכ"פ להפוסקים להזכיר זאת דאיפלו חוץ הסcin ע"י חבות הכותל על הסימנים דכשר - ואני רואה דהרבמ"ס זיל אדרבה השמשית את זאת וכותב וכותב זיל: "שחטה בהלייתה" והמשמש האי כדריכה, וגם לא הזכיר שלילה ובאה ומסתמא בכונה עשה כן צ"ע ודוק.

ד"ג י"ג ע"א גמר'Bei מני' שמואל מר"ה, מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול, פרשיי זיל, "כלומר מנין למתעסק שהוא שפסול בקדשים וכו'" רצה לתקן בזיה דקבעי על מותעסק בשחיטה מה דינו בקדשים, והיינו כמו לעיל בפלוגותא דר"ג ורבנן דזרק scin, אבל לא תימא דמתעסק בקדשים וסביר שהוא חולין, אבל השחיטה הייתה בכונה, וזה לא כאר' מן התימא דהרי עיקר מירא זו נשנית בזכחים מ"ז ע"א ושם קאמר, השוחט לשם חולין כשר, משום חולין פסול,

עשה שליחותו איפלו באיסור דרבנן במקום דיליכא מכשול, כנ"ל. **ובאמת** צריך ליתן טעם למה לא סמך בא"ר אחזה, צ"ל דין זה חזקה כלל, ואדרבה אيكا חזקה שלא נעשה מעשה והוא רק ספק השkol ולא מהני נגד חזקת איסור גם בדרבן אסור, אבל הרבה פוסקים דספק נגד חזקת איסור גם בדרבן אסור, אבל התוס' סברו דלעומם חזקת שליח שעשה שליחות חזקה הוה, אלא דגשועה היא ולא אזlinן בתורה בדיליכא מכשול לא בדאוריתא ולא בדרבן שעיקרו מה"ת, אבל מדרבן שעיקרו מדרבן, או לחומרה כמו לאיסור בכל הנשים שבעלום, ספר חזקה מיקרי.

ולפי האמור יש מקום ATI, לקיים פסק של רמ"א זיל בא"ע סי' ל"ה סע' י"א שהביא בשם יש חולקין, דבצא וקידש לי' איש פלונית דמותר בקרובותיה, משום דהשכא ליכא למיקנסי ותמהו עליוי, דמה שכתבו התוס' בנזיר ובגיטין דرك מטעם קנס אסור בכל הנשים, היננו מושם דמן הדין יש לילך בתר רובה אבל אמר איש פלונית, מדינה יש לאיסור מצד חזקה שליח שעשה שליחותו, ולפי הניל"ל זיל דודאי לשיטת התוס', חזקה זו מהני להקל בא"ר דין לו עיקר מה"ת נגד חזקת איסור, ה"ה וממש"כ דמהני להחמיר באיסור תורה, ולפיכך>Doka בדאיכא רובה כתבו התוס' דמיטעם קנס אסור, אבל לדעת הרמב"ס דאיפלו באיסור דרבנן גרידיא שאין לו עיקר מה"ת, לא מהני האי חזקה, כדי להתיר, ה"ה דלא מהני להחמיר איפלו באיסור תורה ומשום דלית כאן חזקה כלל, והוה כספק השkol נגד חזקת הтир, דשי רום גם בדאוריתא, ודוק.

ע"ש גמר' אבל בתמורה דילמא איןש אחרינא שמע ותרם, והוא לי' תורם שלא מדעת וכו', הנה הא דמציא תרום כתבו הראש יוסף כאן וכן המל"מ בפ"ד מבכורות דיש לפניו על שני פנים, או שידע הביע"ב מידת כרי ונתן הטבות הנהה לשלווחו, אז מציא תרום הכוונה שמצוין חסר ממידת הכרוי כדי תרומה ומעשרות, או דלא ידע מידת כרי וממצא תרום בצד הכרוי צבור קען כשיעור תרומה ומעשר בפ"ע, והנה לדידי קשה על שניהם, על אופן הראשיו כשיעור תרומה, לי' איך קאמר דמציא תרום, מחמת שחוسر לו ממידת הכרוי כשיעור תרומי, ורק מושם תרום שלא מדעת קאתה על לה יותר קרוב, Adams לא תרם השליך שנגנב האי חסרונו, דבכוכ"ב האי תורם שלא מדעת דמחזיק טה"ג לעצמו והליך לו עם התו"מ, גנב הוא - ועל אופן השני יש לתמונה, הלא הבעה"ב שמצוין מופרש יכול כל קרווא שם תרומה ופושיטה דבמקום דיקול לבירר הדבר, דין לסמוך על חזקה זו דהוא רק מטעם סברא, דדרך השלח לעשות שליחותי, ויש לישב בדוחק ודוק.

ע"ש גמר' זיל וכי תיכל עלי' כורא דמלחה - עיין לקמן קי"ב ע"א מה שכתבתי שם.

ע"ב גמר' שמא יקלקלו וכו' א"ר זאת אומרת שאין מוסרין להם חולין לכתלה לשוחתו, ויש להעיר, לפי דעת הרמב"ס ורוב ראשונים, דזובחת מ"ע היה וمبرיכין עליה כמו על הפרשת תרומה וטבילת טמאים, דcolsim הכהרים המהו, אך נמסר להם לכתלה לשוחות, גם בלי טעם שמא יקלקלו, דהרי אין להם כוונה לשחיטה וכי מוש"כ התוס' לקמן, איפלו לחתיכת סימנים לא, והוא ממש כמותעדים, הרי בטלנו מ"ע. אבל ייל דנפ"מ באין לו שוחט אחר היודע לאמן את ידי לשחיטה, ע"פ שידוע לנויד על גבי, ואיז ודאי אין למנוע מלאכול בשער בשביל ביטול מ"ע רשותית, כמו דמותר לו לאכול פת באין לו סוכה ולא נאמר שיאכל קלויות וגאנזים, אבל מטעם שמא יקלקלו, ואחרים הרואין לא ישגיחו כראוי דאיכא לתא דאיסורא, יש למנוע לכתלה מאכילת בשער, ולפ"ז ע"כ מושם לתא דאיסורא נגעה בה ולא מושם בל תשתיית,

זהאי לדעתכם קאי על שנייהם, וניהו דלקמן כ"ט ע"ב דרשנן מהאי „תזבחחו“ שלא יהיו שנים שוחטין זבח אחד, אלא יחידאי הוא, כי החכמים חולקין עליו, ועוד דברי אמר שם ר'כ, „תזבחחו“ כתיב חסר ו'יו הראשון, וא"כ סובל האי שני דרישות, וזה אמת ונכון וכן יפה השיגו תוס' על ר'ש", לדעתך ר'ש"י דאתא למעט מתעסק כמו זריך סכין, ע"כ מבן הבקר מתמעט ומתרעט גם משום חולין הכל מהאי, א"כ גם „תזבחחו“ ממעטם שנייהם, קושתי הדרת למקומה, דילמא מתעסק בגוף השחיטה מדין שחיטה נגעה בה ולא מדין קדשים, ופושל נמי בחולין, ולעכובי בקדשים כתיב מפני מתעסק דמשום חולין, ועיין עוד لكمן בסוגי דף ל"א אריכות בענין זה ודוק"ק.

ע"ש משנה שחיטת ע"כ נבלה ומתמما במשא. המשנה מעלים לנו דהא מנ"ל, ולא כמו דקתי נלען ל�מן ל"א נבלה סכין ושחטה פסולה משום שני ובחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל, וכן הגמ' לא קמבעי מנ"ל, אולם בתוס' לעיל ד"ג י' ע"ב ד"ה כסבר, כתבו דילפין מקרה דזובחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל, כלומר מי שהוא בר זビחה עי"ש וברא"ש שם, והוא ממש הדרשה המובאה במשנה דנפלה סכין, וזה פלא אדם מכח האי לפוטא פסליין שחיטת נקרי ומשום דבעין דזוקא בר זビחה המצווה על האביבה, מכש"כ דנפלה סכין ושחטה דליקא שום כח אדם דפסולה, וא"כ האי משנה דלקמן הוא משנה שאינה צריכה וכדי נסבה, ולא דילן בזה, אלא שהתניא המתינו בדרשה זו עד להתרם, ולא האכירה כאן שהוא העיקר, דמן הקרא ממוצע מי שאינו בר זビחה, אלא דמוך"ו שמעין דנשחתה מלאיה שפסולה, ולא עוד אלא למעט שחיטה מלאיה סי", בזבחת" לחוד, דהרי בכל מקום דכתיב עשי"י ממעטינן העשויה מלאיה, כמו גבי סוכה וציצית ומיצות, וא"כ גם כאן, מזבחת ולא הנזבח מלאיה, וכן תראה, שהרמב"ם במקץ לשונו הΖחא בפ"ב הי"ב תיקן את זאת ו"ל א"בל נפלת סכין וכו' פסולה שני ובחת עד שייה"י הזובח א"דס" וכו' עכ"ל הרי דלא בעין למדרש סמכין ובחת ואכלת אלא מזבחת לחוד ממוצע נזבחה מלאיה, וע"כ לומר דגס התניא כיון רק להאי ובחת ולא שנזבחה מלאיה, אבל מה שקבעי במשנה דדרש ובחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל, האי אריכות דברים הוא, מפני דזובחת אינה מצוה חוביות, כמו ועשו להם ציצית, אלא מצוה רשותית אם תרצה לאכול لكن מביא התניא גם ואכלת כי רק בצרוף ואכלת הוה זובחת מצוה, אבל לגוף הדרשה אין בתיבת ואכלת שום צורך, וא"כ ודאי קשה טובא למה לא הביא התניא האי דרשה על דין דשחיטת נקרי, כי כאן באמת ריק ע"י סמכין מצינן למעת נקרי, דמזבחת לחוד לא נתמעט נקרי ע"פ דודאי מצות זובחת לישראל נאמרה כמו דלא ולא נתמעט אלא העשו"י מלאיה אבל סוכת גב"ד כשר, ודבר זה מבואר היטב لكمן בסוגי דנפלה סכין ועי"ש כדי שלא יצא ריכוזם לכפול הדברים, וכן אי כדעת התוס' סמכין האי זובחת ואכלת ה"י לו להביא התניא כאן דרשה זו, ומילא ה"י מיותר כל המשנה דלקמן דנפלה סכין, ומכש"כ הדרש דזובחת למיעוט נזחטה מלאיה, דהרי ממוצע יותר איפלו שחיטת איןו בר זビחה, וחוץ להאה הרואה במרקא ימצא שתיבת "זבחת" רחוק מהתיבת "ואכלת" עד שאין כאן סמכין.

אבל הרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי ז"ל בפ"ד הי"א, "נכרי שחנת וכוי" שחייבתו נבלה ולוקה מה"ת, שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהזחיר שמא יاقل מזבחו אתה למוד שזבחו והוא וכו', וגדיר גדול גדרו בדבר שאיפלו עכו"ם שאין ע"ז שחיטתו נבלה" עכ"ל ובפיה"מ מבאר דמשום לתא דעתך נגעה בה, ובפ"ב

כי היא דבאי מני שמואל מר"ה וכו' ושם פרש"י, "מנין למתעסק בקדשים שוחט קדשים בא כוונה אלא כמתעסק בקדשים, וקסבר שהם דברים אחרים" ואת מתרפרש דהוה מתעסק בקדשים, ואלוי כוונתו על מתעסק בשחיטה, מה לא מתעסק בשחיטה, דאלוי כוונתו על מתעסק בקדשים אבל לי, וקסבר דהוא דברים אחרים, דאפילו יודע שהם קדשים אבל אין כוונתו לשוחט, אלא חותך דרך מתעסק - וצ"ל דגם לדעת ר'ש"י מתרפרש האי איבעי על שני אנפין, אלא דההטם, דההטם לשם חולין או משום חולין, מפרשין האיבעי דsharp מושתת את בון הבקר, דושחת מורה דבעין כוונה למעשה השחיטה, ואת בון הבקר מורה, שביעין שיתכוון לבון הבקר שהוא קדשים, ועיין בדבר הסמוך, ודוק"ק.

תוס' ד"ה מנין למתעסק, פרש"י למתעסק בסכין להגביהו ולאירוק אותו, וקשה דבכחג"ו איפלו בחולין פסול לרבען וכו', כוונתם להקשות אדם אין לנו לטעט אלא בכחג"ו דזרק סכין שהה מתעסק ממש, וא"כ איז פסל רבענו מתעסק בחולין אלא ודאי דרבנן ממעטינן איפלו אם נתכוון לחthicת סימנים דכשר בחולין אבל בקדשים פסול, וזאת גס לר"ג כן הוא, כי לא פליגו רק בחולין אבל בקדשים מה דפסול לרבען פסול נמי לר"ג, וכן כתוב הלב ארי' וכל כלח"מ ריש פ"ג מהלכ' פסה"מ דמסתפק בהז, וכן מוכח מגמ' ל�מן דף ל"א ע"ב דקאמר רבא בהא זכינהו ר"י לרבען, מי כתיב וחתכת ובחת כתיב וכו' הרי דלר"ג, או דלא בעי כוונה כלל, או דבעי כוונת זビחה דזוקא, וכן בקדשים דמות עסק פסול ממילא גם כוונת חthicת סימנים פסול עד שמתכוון לשחיטה, וכך הקשו להם דהוויל לרש"י לפרש דאפילו נתכוון לחthicת סימנים נמי פסול בקדשים ואיפלו לר"ג אלא דסוף כל סוף קשה להבין מה קשי' לה כיוון דלר"ג באמת ליכא חילוק לנו לא נחות ר'ש"י לפרש את זאת, בפרט דלשון הגמ' דמושחת את בון הבקר עד שתהי' שחיטה לשם בון הבקר, מוכח קרש"י דאלוי לתוס' מושחת ממעט כל שחיטה שאינה בכוונה לשחיטה ולא בגין הדתות' נשמרו מזה, דלהכי כתבו דaicא עוד מתעסק בקדשים, דהיו נמי כוונת חthicת סימנים דג"כ פסול בקדשים, אבל משום דממיטין ג"כ משום חולין, ואתם אימעט בגין הבקר, הביא כל הפסוק ודרשו כפי הצורך ממעט גם משום חולין, אף דלא מייר הכא מהאי מתעסק, ואתם כוונתם במאה שכתבו, דמושחת את בון הבקר תרווייהו נפקא, אבל מאן דמפרש דתרווייהו נפקא, משום דשקלים הם והי מינייהו מפקית, משתבש דהרי מושחת א"א למעט משום חולין, ובון הבקר א"א למעט מתכוון לחthicת סימנים.

ומה מאי מתיישב בזה קושיא עצומה שיש להקשות דלפי מה דממיטין גס משום חולין מקרה זה, איך אמר לך ל�מן ל"א ע"ב דבחולין מתעסק כשר, מדאיצטריך קרא לעכובי בקדשים, דהא שפיר איצטריך קרא לעכובי במשום חולין דפסול, אבל במתעסק בזביחה לעולם גס בחולין פסול, אבל לפי האמור ניחא שפיר, כמו דיש שני יתרומים על שני מיני מתעסק בקרא דושחת את בון הבקר, כמו כן יש בקרא דרכונכם תזבחחו דאתא אלעכוב ג"כ שני יתרומים „רכונכם“ אשר מני' דרשנן לדעתכם זבחו והוא קאי על עיקר הזביחה, והו"י של „תזבחחו“ מורה דבעין לדעתכם גם לעין בון הבקר, והש"ס לא האזכיר אלא לדעתכם זבחו, משום

על' זאת יש לי תימה על כל הפסיקים והרמב"ם בראשם שהשミニטו מכל וכל דין זה, דשחיתות מין לע"ז ואסור בהנהה והוא דין מוסכם יוצא מותך הבריתית ומדיוקה דמשנה.

שלא במציאות שחתב"ש זיל כבר קדמנו בקושי ז' וכותב, דבזה"ז שאינס ע"ז אלא מנהג אבותיהם בידיהם, אין חילוק בין מין למומר לע"ז, וכמ"כ הש"ז בס"י קכ"ג בשם הב"ח דהאדינה אפיו חזין דשפכיה ליל' קמי' ע"ז מותר בהנהה, משום דאין יודעים בטיב ניסוך, עי"ש ואני תמה, דאי' כ' נימא בשוחט לע"ז נמי שלא נאסר בהנהה, ומשום דאי' יודע בטיב עובודה שלהם, והרי בי"ד ס"ד פסקין בשוחט בהמת עצמו לע"ז במקום דליך למייר לצעורי' קמכווין אסור בהנהה, אלא ודאי דוקא בניסוך אמרינו כן דין עתה דרכם לנסך כלל, لكن לא חיישין אפיו בשופך לפניהם ע"ז דקמכווין לנסך, אבל בשוחטה לא שמעין דין דרכם ליזבחו לע"ז, ומה לי אם מצד מנהג אבותיהם או מצד חקירת עצם עובדים, ותדע שהרי בגמ' אמרו, בהא דאמר ר' אר"ג אין מינים באומות, למאי, אילימא לשוחיטה, השתא במין ישראל אמרת אסורה, דעכ"ם לא כ"ש, הרי לך בפירוש דמין אף באזה' שחיתתו אסורה בהנהה, והוא דאמרו לעיל דמנוג אבותיהם בידיהם, והיו נדלא חיישין בסתום עכו"ם שמא מין הוא, אבל במני שידועים בו שדאוק ורגיל לשוחט לע"ז ליכא חילוק.

הן אמת שהרמב"ם בפייה' מכאן כתוב חלק בין עכו"ם לעכו"ם וכותב דהני עכו"ם דיון שאינס עובדין רק מצד מנהג אבותיהם בידיהם, אין שחיתותם אסורה בהנהה, אלא באכילה מצד מהשבותם לע"ז, אבל כבר תמה על דבריו הלב ארוי זיל והאריך לישב דבריו, אבל ללא יויל דסכים תקשה לרמב"ם, לא יהיה באזה' שום תקרובות ולא יי"ג אסור בהנהה, והוא בעצמו כתוב בפירוש בפי"א ממן דכל תקרו עכו"ם ויי"ג אסור בהנהה ולוקה אכ"ש, משום לא ידבק בידך מאומה, ולא הווצה שם מן הכלל אלא גור תושב יישמעאלים שאינס עובדים כל הרי מוכח דשר אומות העובדים ואפיו רק מצד מנהג אבותיהם, עשוין תקרובות וויי"ג, אבל"כ יותר hei ליה להוציא אומות שבזה' איז, لكن הדבר תמהה מאד שהשミニטו האי דין דמין לע"ז סתמא אסור בהנהה.

ומה שנלעפ"ד באזה' הוא, דודאי מחשבת ע"ז כמחשבת פיגול, דבעין דוקא דבר ולא מחשבה בלבד, עיון תויו"ט בב"מ פ"ג משנה י"ב אולם מחשבתו ניכרת מותך מעשי, או באדוק לע"ז דין דחדדי דמחשבתו לע"ז, חשוב כדיbir דתו לא הוה דברים שבבל - והרי תראה ר'א אומר סתם מחשבת עכו"ם לע"ז, ולא סגי לי' בשם החשוב לע"ז, וכן החכמים דפלגו עלי', לא חשו לשם חשוב, והרי לפחות פריך ולחוש שמא מין הוא, וכן רשי' זיל פ"י ל�מן, אין רוב לקוחות מומר לע"ז, מונדי כמי, ולפ"ז, מתני' דקתני שחיתת עכו"ם נבלה, ודיקני אבל איסור הנהה לא, דוקא בנכרי מيري, אבל ישראל לע"ז גרע ואסור גם בהנהה, וכן נראה מפרש"י, אבל יש לתמוה הרבה, דהרי משנתינו סתמא עכו"ם קתני דמשמע בין נכרי ובין ישראל,adam לא אמר כן אלא דוקא נכרי אמר, אבל ישראל מומר לע"ז גם בהנהה אסור, יותר הוויל להגמ' לדיק עכו"ם נבלה, הא עכו"ם ישראל בנהה נמי אסור, וממילא נדע גרע ממי עכו"ם דגרע ממן ישראל, וכדאמר לדעת התוס' מתני' משום קרא דזובחת ישראל, אלא דבאותם לדעת התוס' מתני' משום קרא דזובחת ואכלת פולש שחיתת נכרי, דלאו בר זביחה הוא וכמו שחיתות הקוף, א"כ האי עכו"ם דקתני בתמני' לשון מושאל הוא, וכוונתו "נכרי" שאינו ישראל, לא מצי מדיק הא ישראל לע"ז בהנהה נמי אסור, דהרי לא מيري כלל בע"ז אלא בנכרי, ואפיו הוא גרע תושב, או נכרי שמקיים שבע מצוות ב"ג, אלא דין האי דיקוא הא דין לע"ז, נמי אינו מכון כ"כ כמובן).

ולפי האמור ייל' דמאחר דמסיק דעתו של עתה רק מעשי אבותיהם בידיהם,תו ליכא סתם מחשבתו לע"ז, ואפיו במיין לא, משום דין אינו אדוק כ"כ, כדי שנאמר סתם מחשבתו לע"ז, ובعين אמרה דוקא, או שמחשבתו ניכרת מותך מעשי, כגון מקריב ממש

מהלכ' אבה"ט מפרש יותר דטומאת מגע ומשא דקתני הכא לאו דאוריתא, דטומאתה רק כמו תקרובות עכו"ם עי"ש, ונושא כליו ושאר האחرونים האריכו הרבה בביור שיטתו ולהשוויה בסוגי דחא עיון בהם.

הנה הרמב"ם נאיד מפני התוס' מטעם שכתנו למעלה, ואע"פ שבתוספותא מבואר כתוס' דקתני בה וובהת, ולא הנכרי והקו' ושנזבחה מלאיה, מ"מ משנתינו ע"כ פליגו, דהרי על שחיתות נכרי לא הביא הקרא דזובחת רק על נזבחה מלאיה בנפללה סיכון, וגם משום דאי' למעט נכרי מזובחת כמו דין ממעטין אותו מעשית סוכה וב齊יתה נמי אי לאו דבעין עשו' לשמה הי' כשר גם הנכרי, משום דקרא למצוה כתיב ולא לעכב, ורק עשוי' מלאיה לתבעיט כמו שאבאר בסוגי דנפללה סיכון.

ועל התוספותא גופה יש לדקדק שנקטה בדרכ' זו ואין זיל ז', תחלה נכרי ואח"כ קו' ושנזבחה מלאיה, אבל אם נאמר דרכ' דרך אסמכתא קתני עכו"ם, כי עכו"ם לאו מזובחת אitempat, אלא משום לתא דע"ז, אז מסודר הסדר, דלא זו אף זו קתני לא מביע עכו"ם דאית ב' משום לתא דע"ז, אלא אפיו קו' ונזבחה מלאיה דליך האי טעמא, פסול משום דכח אדם בעין.

ומש' ז' הראב"ז זיל בהשגתו שם דהמה כבכמה וכאי ייחשו לו, הוא פלא והפלא, הפריז על המדה יותר מדי', וכי לא ידע דבעשיות סוכה הקוף ונאליה פסולה, ובעשיות גוי כשרה, וכן ביאת בהמה לא אסורה האשא על בעלה, וביאת גוי עשה טמאה וזונה, ואיך על דעתו, שגוי הנבאה בצלם אלקים ומצווה על שבע מצוות המבאים אותו לידי חי' עווה' ב', ב��וק וככבהה יחשב, חלילה לומר דבריו, אבל לעיל דסכים תקשה לרמב"ם, לא יהיה באזה'。

והנפקותא לדינה בין שיטת הרמב"ם לשיטת התוס' לא לבד לעניין טומאת נבלות וכן לעניין גוי שאינו ע"ז, דלרמב"ם אינו אלא מודרבנן, ולתוס' הכל מדאוריתא, אלא דכמה וכמה נפקותות יצאו מפלוגותא זו, כאשר תראה בחדשונו לקמן בסוגי' דהשוחט בשבת ובסוגי' דישנה לשוחטה מתוע"ס לקמן כ"ט ע"ב, עי"ש היטב ויארו עניין.

ע"ש גמר ר'א hic קתני שחיתות עכו"ם נבלה הא דין לע"ז האי מין דנכרי אמר, אבל ישראל מומר לע"ז, ואע"פ שאינו מין דני' כמי, כמש"כ התוס' לקמן בע"ב ד"ה שחיתות מין, דבחוריות דר' י"א מוכח כן, וכותב המהרש"א זיל, דהא דכתבו התוס' לעיל דר' י"ב ע"ב, דהכא מيري באדוק ועי"ז תמיד, היינו דוקא לר' ענן, דמיכשר שחיתות מומר לע"ז, והוא ע"כ חלק בחכי, אבל אכן דיל' הא דר"ע, מומר ישראל דני' כמי, ולפ"ז, מתני' דקתני שחיתת עכו"ם נבלה, ודיקני אבל איסור הנהה לא, דוקא בנכרי מيري, אבל ישראל לע"ז גרע ואסור גם בהנהה, וכן נראה מפרש"י, אבל יש לתמוה הרבה, דהרי משנתינו סתמא עכו"ם קתני דמשמע בין נכרי ובין ישראל,adam לא אמר כן אלא דוקא נכרי אמר, אבל ישראל מומר לע"ז גם בהנהה אסור, יותר הוויל להגמ' לדיק עכו"ם נבלה, הא עכו"ם ישראל בנהה נמי אסור, וממילא נדע גרע ממי עכו"ם דגרע ממן ישראל, וכדאמר לדעת התוס' מתני' משום קרא דזובחת ישראל, אלא דבאותם לדעת התוס' מתני' משום קרא דזובחת ואכלת פולש שחיתת נכרי, דלאו בר זביחה הוא וכמו שחיתות הקוף, א"כ האי עכו"ם דקתני בתמני' לשון מושאל הוא, וכוונתו "נכרי" שאינו ישראל, לא מצי מדיק הא ישראל לע"ז בהנהה נמי אסור, דהרי לא מירי כלל בע"ז אלא בנכרי, ואפיו הוא גרע תושב, או נכרי שמקיים שבע מצוות ב"ג, אלא דין האי דיקוא הא דין לע"ז, נמי אינו מכון כ"כ כמובן.

באריכות, ובאמת לשון המשנה נמי מורה דלא צריך שום תיקון ושותתו כשרה, دائץיך בדיקת סימנים, זאת מדרבנן ממש"כ התוס' שם, איך שתק התנא וקאמר שוחיתו כשרה סתם.

אבל הרשב"א כתב טעם אחר דלכתחלה לא שמא ישחה וידרש, כי לא מצי להזהר כ"כ באפליה, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם, שכ" בפוסמה לא ישחות אלא א"כ אחרים רואים אותו, וכי כדעת רשי"י למה לי אחרים רואין אותם דהא טגי אם יש כאן מי שיבודוק בסימנים עעפ' שאינו מומחה לשוחיטה, אלא ודאי משום חשש פסולין שוחיטה לא ישחות בלילה וכן הפוסמה.

ובלאה אני תמה על פרשי"י וכי לא טגי במעביר ידו על החתק ומורגיש שהסימנים כולן נשחותים, אשר ליה לא בעי ראי"כ כל, וכן יש להוכיח מדברי הרמב"ם, שישים שם בדיון סומא, ואם שוחיטה כשרה, ולא הזכיר ובלבך שפקח יבדוק בסימנים ודוק"ק.

דף י"ד ע"א משנה, השוחט בשבת ובויה"כ עעפ' שמתחייב בנפשו, שוחיתתו כשרה - הא דמעשה שבת לא מיטסרי, לא שייך להאי מס' שעסקה בדיוני שוחיטה, ומוקומה במס' שבת או בתרומות דשחיתתו שם המבשלה והמעשר בשבת, והי' לו להוציא שם גם השוחט בשבת, והרי תורה דבאמת לא קתני דאסורה באכילה ליוםא, והוא עכ"ב משום דלא עסוק עתה בדיוני שבת, ולכן צריך לראות מהו אתה להשמעינו בהאי משנה דהשוחט בשבת, וראיתי בש"ת מהרי"ק שרש ק"ס שכ", דأتא לאשמעין דשחיתתו כשרה גם בגין אחרים רואים אותו משום דआעג' דמחלל שבת, איןו חשוד אנבלוט, או משום דלא שביק התירא ואכל איסורה, אבל אין לומר דמיירו באחרים רואים אותן, וכמ"ל דלא הוה כבומו החל שבת דשחיתתו נבלה, או מפני שהוא בצעעה או דבפ"א לא נעשה מומר, ממש"כ התוס' דאז לא שייך הא דין הכא אלא לפיל אחר משנה דשחיתתו נカリ, אבל אי קמ"ל דאיינו חשוד לקלקל השחיטה, הוה דומי"י דלילה וסומא שאינו חשוש רקקללו השחיטה, עכ"ד מהרי"ק ז"ל. ופה כתוב דאם דין שוחיט מומר שנן בגין מקוםו, ממש"כ שנת שחיטת נカリ, אבל גם אי דין חשוד קמ"ל דמאי שרט בלא אחרים רואים אותם ג"כ אין בגין מקומו, משנה דהשוחט בלילה קמפרש האמן متι שוחטין ממש"כ לעלה שם, אבל דין השוחט זה חשוד והן מומר שייך לעלה מהה כי שם דבר מן הכל "הכל שוחטין", מי שוחט וכי איןו שוחט.

אבל הא מתני קמ"ל לאפוקי מקושי מהרש"ד'ם דנימא כל מלטה דבר רחמנא לא תעביד לא מהני וא"כ שבת ויה"כ לאו זמן שוחיטה הוא, והטעם הוא ממש"כ המהר"ט, דהכא בכוב"כ עבר אמרה דرحمנא דהרי נטילת נשמה בלאו שוחיטה מלאכה היא, لكن לא שייך כאן לומר אי עבד לא מהני משום דלא ניצל מן האיסור, ע"י יש להшиб, דכיון דהוא לשוחיטה כשרה כיון, ואם לא עשה מותשבתו, נעשה האי שוחיטה קלוקל ופטור, עיין לקמן מה שכתבתי בזה על דברי הפיה"מ, אבל אני אומר עוד טעם אחר, דכיון דאנן כר"ג פסקין, דאפיקלו מתעסק בשחיתות חולין כשר, שוב לא שייך בשחיתת חולין אי עבד לא מהני, וכמש"כ התוס' תמורה דף ה' לענין צורם איזן בכור, דכיון דגם בשגענה מלאיה הותר, לא שייך אי עבד לא מהני, וכן הוא נמי במקום דמתעסק כשר, ודוק"ק.

בפיה"מ לרמב"ם כתב ז"ל, "אמר השוחט בשבת אם הי' שוגג ולפייך שוחיתתו כשרה, ו王某 אמר למה לא תהא שוחיתת מזיד בשבת כשרה, הוαι ואינו מחל שבת ואין שוחיתתו פסולין אלא אחר גמר שוחיטה וכו', דע שימושיתיל לעשות חבורה בצוואר

לע"ז או מנסך ממש לפני ע"ז, ואז אין חילוק בין מין למומר, אלא דעתין שוחיתות הסוגי לא נתיחס היבט, ודוק"ק.

ע"ב משנה השוחט בלילה וכן הטעמה שוחיתו כשרה, הנה הרמב"ם ז"ל מחלק האי משנה לשניים ודין דשוחט בלילה הביא בפ"א ה"ח ז"ל ואמתה שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה והוא שיהי אבוקה-CN גנדדו וכו', והדין דסומא מביא בפ"ד ה"י ז"ל, "הטעמה לא ישוחט לכתחלה אלא א"כ אחרים רואין אותם ואם שוחט שוחיתתו כשרה" עכ"ל, והטעם זהה מבואר כי הרמב"ם בדיון דשוחט בלילה, דינא דתוספותא פסק, דשוחטין בלילה לכתחלה והוא שאבוקה-CN גנדדו כי זה עיקר הדין מה שרצה התנא להשמעינו, כדי לפреш הכלל שבמשנה שאח"כ, דף ט"י ע"ב, הכל שוחטני וועלם שוחטין ובכל שוחטין, ותחלה מפרש הכל שוחטין חז' משוק"ק, ושוחיטה נカリ נבייה, ואח"כ לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה, ואיכא בזה רשותה להשמעינו שלא נטהה לומר דנילוף מקדים דיליה לאו זמו שוחיטה הוא, ונינוי דמצד הקרבנה אמרה תורה, ביום צוטטו להקריב קרבניהם, אבל מצד השחיטה מטהרת מידי נבלת גם בשוחט קדשים בלילה, היינו לפי האמת דידיין דשחיטה נוהגת גם בלילה, אבל יוכלים היינו לומר דרא דארמה תורה ביום צוותו להקריב, משום דשחיטה ציווה כן, משום דאין שוחיטה בלילה, וזה באמת הי' שוחית לילה פסולה מדין שוחיטה, קמ"ל דלעלום שוחטין בין ביום ובין בלילה, אבל אין לדוחוק ולפרש, דקמ"ל דאור האבוקה כאור היום דמי, אז עיקר חסר מן הספר בתוספותא, דרך ר"פ מוסיף והוא שאבוקה-CN גנדדו, וכן תורה בלשון הרמב"ם ששמר לכתוב, "מתי שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה וכו'" וליעל מני בריל ד' כתוב, "דיביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה דבר שוחטין והיכן שוחטין וכו' שככל אלו הדברים ע"פ ציווה בהן וכו'" עכ"ל, הרי דהאי ומתי שוחטין, נמי בכל הללמ"ס הוא דשוחטין בין ביום ובין בלילה, עכ"כ צריך האי הלכה כדי שלא נאמר דיליה לאו זמן שוחיטה כמו בקדשים, יותר נראה לומר לפיה מה שכתבו בעלי המקובלים דיליה זמן שליטות השדיין והלילין, ונראה כשותח להני, ויש קצת ראי' ליה מדקתני בתוספותא בהדי לילה בין בראש הגג ובין בראש הספינה, דבשני אלו ודאי הרשותא שללא קמ"ל אלא דיליה זמו שוחיטה שם שכבתבי שם, ודוק"ק.

רש"י דה' לכתחלה לא ישוחט בלילה שמא לא ישוחט רובה והוא לא ידע עכ"ל, ויש להעיר על פירוש זה, הלא בלא בדק בסימנים גם בדיעבד טרפה או נבלה כל דלעיל דף ט' ע"א, וא"כ צריך לבדוק בסימנים אח"כ ביום, ולמה לא ישוחט בלילה, ואם דחישין כיון דלא מצי בדק מיד, דילמא מישתלי ולא יבודק אח"כ, זאת הוה ליש"י לכתוב, שמא לא ישוחט רובה וישכח לבדוק אח"כ ביום, ועוד הלא סומא עכ"כ צריך שיבודוק פכח את הסימנים אחרים, ואת מצי להיות מיד, ולמה לא ישוחט, لكن נלעפ' דרש"י סובר דהא צריך לבדוק בסימנים, דוקא בדוראה שלא נשחטו כלל, דאין לסוך על הראי נשחט הרוב, דהרבה פעמים מצי לטעות בזה, דביה"ש מלא דם וגס מתרחב החתק ונדמה נשחט הרוב, אבל במקומות דלא ראה מידי, בדיעבד סמכין דמסתמא נשחטו כולם כדי לשוחט כל הסימנים, עיין בה לעיל מה שכבתבי שם

השחיטה פסולה, אבל הש"ך שם הביא בשם הרמב"ם דמckerיו והש"ך צ"ל לא הבין טעם הדבר, אבל הוא פשט דגש דין זה תלי בפלוגתא או שבין Tos' לרמב"ם,adam מזבחת למדנו לדוקא בר זביחה בעינו, כל שפטיכי בי' אינו בר זביחה, שב לא קריין בי' זביחה, אבל אי לא בעינו בר זביחה, אבל מיפסל משום וקרא לך זבחת, ואכלת מאבחן, כל שפטיכי בי' אינו עובד ע"ז שב לא קריין בי' זביחו, דזביחו כל זבחו משמע, כמו זבחת דכלו משמע ולכך שפיר פסק הרמב"ם דלא מיפסל בשנים שוחטין, אלא במחשבת ע"ז ממש חזות לא מזבחו יפלין לפסל, אלא משום דחצוי תקרובות הוה, ומה לי כלו ומה לי חציו, וזה ברור ואמת לאמתו של תורה בס"ד.

אבל יש לנו עוד לבאר בדברי הפיה", מה ש' דמיד בחתיכת העור חיליל את השבת, ואם תרצה לבאר יותר עכ"פ מתחלת חתיכת הסימנים, הכוונה בהז, דלמ"ד מקלקל בחבורה חייב שלא שום תיקון, הרי חייב בחתיכת העור אף שהוא מקלקל, אבל אם תאמר מפרש דברי הרמב"ם גם המנ"ח, ובמ"א הארוכתי בהז ועיין Tos' שבת דף ע"ה ד"ה צד חלוון - אבל מה שיש להקשוט בהז הוא, לדמה היה חתיכת העור מקלקל כיון צורך שחיטה הוא, אלא דבזה ייל' דאם הי' מפסיק הי' מקלקל גמור לך עדיין לא יקבע איסור מלאכה, אלא דא"כ גם בחתיכת הסימן ייל' כן, דאם פסק מliggor השחיטה היה מקלקל, לכל השחיטה עצמה מקלקל הוה, כמו שאמרו לעיל בסוגי' דסכך של ע"א, אלא כיון דזהו רוצה לאכול בשר מלאכת מחשבת קריין בי', וכמיש"כ התוס' שם, ועיין בחודשינו שם, אבל אם פסק מלשחותו, ולא נעשה מחשבתו, למה לא יפותר מצד מקלקל, והנה הפרמא"ג בא"ח בפתחה שלו כתוב, בכל שוחט בשבת ונמצאת טרפה הרי הוא מקלקל ופטור, דהרי לא נעשה מחשבתו, אבל התפללא עליו, והוא נגד דין דזהו רוצה פשחים דף ע"ג ע"א דשות וنمcta טרפה, ובסוגי' שם מבואר דח'יב משום דתני'ו להוציא מידי אבמה"ח, אלא דהתמס תיקון גמור הוא דהרי הטרפה בלאה' אינה עומדת למיידי לא לחרישה ולא לגרדל ולא לאכילת ישראל, אלא לכלבים וכל השחיטה ועשהראי' לב"ג תיקון גמור הוא, אבל במי שmapsיק בשחיטה או בשחיטה פסולה, למה לא יפותר, דהרי לא נעשה מחשבתו, ובגוף המעשה קלקל הוא, והדבר צריך תלמוד.

ואחר שפירשנו דברי הפימ"ש על מכונם, נבוא להציגם מקושי' המפורסמת, שהמה נגד הטעני' המפורשת בכאן, דהש"ס רצה לאוקמי מתני' במאיז וכר"מ, ואיך מצא הרמב"ם, ידיו ורגלו באמרו, דבמאיז הוה שחיטה פסולה מצד שחיטת מומר, ולישב שיטית הרמב"ם, הרבה דיו נשפכה והרבה קולמוס נשתרבו, ובכל מה שכתו האחרוניים בהז, אינו מתקבל על הלב, ולפע"ד מקום הניחו ללחגדיר בו, ותחלה נבאר הטעני' לצריכה ביאור רב דcolaה מוקשה.

אי' בגמ' וסבירין חבריא למימר ר' יהודה היא, פרשי' עליה דעתם לומר ר' יהוא, וזה פלא והפלא לכל הטעני' מתחילה וע"ס קאי הכא, דמתני' ר' יהוא, אלא דמזהר למצוא לאיזה ר' קמכונו הני' חבריא, עד דמסיק ר' אש' דר' דMbpsל הוא, ואיך שיק' ע"ז לשון וסבירין, דמשמע דס"ד כן, אבל לא קם במסקנא, ויגעתו ומצאתה שהצל"ח בחודשו לחולין נתקשה בהז, ונڌק מעד לישב עיי"ש.

ב' לפ' המשקנא דר' DMbpsל היא, סתם רב' כאן בר'י, ובמס''

הבהמה הוא מחלל שבת, קודם שייחות שום דבר מן הווש והגורגרת, ואם תרצה לבאר יותר מזה תאמיר בשעת שייחות קצת מן הסימנים קודם שיגמור השחיטה הוא מחלל השבת וכו', עכ"ל.

הנה מדברי הרמב"ם אלו יוצאים שני דינים המעוררים פלא, א', שבפעמים אחדת דינו כמפורט לפסול השחיטה, והוא נגד סתמא דברירתא דלעיל דף ה', דמדובר דוקא ממומר לחיל שבתות, ונגד פסק של עצמו בחיבורו יד החזקה שכתב בפ"ד וה' יט' בפירוש דוקא ממומר לחיל, ומחלק שם בין חדש למומר, ב' שבאותו שחיטה שנעשה ממומר לא נפסלה השחיטה הלאו, ולא אמרין שהמומירות ופסול השחיטה בהדי הדדי קאטו, כמו שאמרין בעלמא גיטו וחצרו באים כאחת, והתוס' כאן בד"ה השוחט שבת כתובין בהיפך בזה, דבפ"א לא חשוב מומר עד שעבר ג' פעמים, אבל לעומת זאת דהאי שחיטה שנעשה בו מומר, נפסלה מטעם שחיטת מומר.

אבל דע דהא דמחלק הרמב"ם בין מומר לחוזוד דה'ינו, בין עבר פ"א לעבר ג"פ, הוא מפני דבפ"א אמרין שמא עשה תשובה, משא"כ בג"פ שהחזק לעבריה זו, הוה ודאי ולאו ספק, וכאשר ביארתי והוחתי זאת בארכיות לעיל בסוגי' דמומר או"ז עיי"ש היטב, וממילא לך מכך בשוחט שבת ניהו דאם שחת אח"כ ביום או אחרת לא נדון שחיטתו כשחיטות מומר מושום דלא החזק בו ושם עשה תשובה (וספק מותר, משום דפסול דשחיטות מומר לחיל שבתות, אינו אלא פסול דרבנן וכמש"כ שם בה' הר'י ז' ל') אבל הא שחיטה ששוחט בשבת ודאי פסולה, דהרי באתו שעה ודאי לא עשה תשובה, וזה אמת לאמתו.

ועתה על אידך דין שמחדש לו הרמב"ם, דהאי שחיטה עצמה שנעשה בה מומר לא הי' נאסרת, אם לא שנעשה מומר בעשיית חבורה מיד, או עכ"פ מתחלת השחיטה, והתוס' חולקין עליו בהז, והוא באמת תמורה דלמה לא נאמר דהמומירות עם פיסול השחיטה בהדי קאטו' כמו דאמרין גיטו וחצרו בגין כאחת וכדומה.

אבל גם זאת לא נתגלה, אלא למי שואה לסתוד הפשט, כי בדבר זה הלכו הרמב"ם והתוס' לשיטתי'יו, לדעתה התוס' דפסול שחיטת נכרוי דזבחת ואכלת קאטה ודאי כן הוא לכל שנעשה מומר בשחיטה זו נקראת האי שחיטה שחיטת מומר ולא קריין כאן זבחת, דהרי נעשה אינו בר זביחה עם הזביחה, כי בעין דוקא בר זביחה להקשרו את הנשחט, אבל לדעת הרמב"ם דגש נקרי' כשר לזביחה, אלא מצד לתא דע"ז פסול האזביחה וה' מחלל שבת מדרבן דעשה כע"ז והוא פסול מצד אחר שבא אחר ההקשר כי כל זמן שלא הוכח לא נפסל, וא"כ איך קריין בי' וקרא לך ואכלת מזבחו, דרך א' נעשה מומר כשנגמר השחיטה ושוב אין לו שהות לפסלה והרי תדקדק בלשונו הרמב"ם ש' „ולמה לא תה' שחיטתו כשרה הויאל ואינו מחלל שבת ואין שחיתתו פסולה אלא אחר גמר שחיטה" ולא כתוב „עם גמר שחיטה" כי אז באמת הוי בגין כאחד והבן את זאת כי הן הן הדברים שנאמרו למ"ס, ועוד נמצאו לפנינו נפקותות כאלה לדינא, התלוים בהאי פלוגתא דרמב"ם והתוס' וכאשר ארץ מיד, מהני' שטי' ראייות שהביאו התוס' דבפ"א לא הוה מומר, האחת הוא מהא דר' ללקמן ל"ט, דשות ע"מ לזרוק דמו לע"ז, דהבהמה מותרת עע"פ שעבדו בסיף - והנה לרמב"ם אין זה ראי' דכל שנעשה מומר בסוף השחיטה לא מצ'י מיפסל השחיטה, דבשנת שאני שנעשה מומר בחתיכת השחיטה, הראי' השני' היא, דלקמן סוף פ"ב דשנים אוחזין בסכין ושותחין ואחד מומור פסול ולמה לא דשחט לאחד מכל אלו, ומוקי' לי' בישראל מומר ותפ'ל מושום סי' ב' פסק המחבר בדעת התוס' דשנים שוחטין ואחד מהם מומר

למימור ר"י הילא, מאיריך רש"י בפירושו, דמההא דאמרו ר"י היה ולא אמרו „ס"ל כר"י“ מוכח דעתנו דבר מוקי מתני' כר"י, כי על מימרא דאמורה לא מצינן לימייר ר"י הוא איז הו"ל להאי בעל המאמר לו"מ דבר בשם אמרו, וכיוון דעתכ"ב פלוגתא כר"י, צרכינן למצוא בלשון המשנה עצמה ש谋ה ע"ז, ובפרט DSTם בר פלוגתא DR"י ר"מ הוא, ומיהיכי תיתוי נוקי מתני' כר"י נגד הכלל DSTם משנה ר"מ, ולכנן קמפרש רשי"י דהני חבריא כיון דלא מצאו להאי דינא טעם רק אלילא דר"י, במקום דחכמים שהוא ר"מ חולקין עלי, ע"כ דבר מצא במשנה עצמה רמז להאי דינא, דאיסורה באכילה ליוםא, והוא כאשר קאמר לבסוף הסוגי, משום DST שבת זומי"ד יוה"כ קטני, והאי רמז הוכחנה גמורה הוה, דהרי יוה"כ דקנתני הוא מיותר למגاري, וכן כתוב הת"ח וע"כ להכא אתה דאיסורה ליוםא כיוה"כ.

אולם יש לפנינו עוד דרך אחרת ליישב האי ייתורא דיו"כ DNקט, הדינה אם מתני' בשוגג מיריעי אבל במאיד הי' שחיטתו נבלה מצד שחיטת מומר לחיל שבות כדעת הרמב"ם כאן בפייה"מ, אז הכי מתרפרש המשנה, דהשותט שבת ע"פ שבמציד מתחייב בנפשו לא חישין שמא מזיד הוא ותהי' שחיטתו נבלה, אלא תלין דשכח שהוא שבת ושוחט בשוגג ולכנן שיטותו כשרה, ומושום DST שחיטת מומר נבלה איינו אלא דרבנן כאשר בירארתי זאת במקומו וא"כ נקט יוה"כ בהדי שבת לאשמעין דגס יוה"כ דינו בזה שבת,adam היה מתחייב בנפשו היתה שחיטתו נבלה, וכאשר פסק התב"ש, וכאשר הוכיח כן מרמב"ם ס"פ ג' מהל' גירושין לפי נוסחת הטור מובאה שם בכ"מ עיי".

והנה הא דמחל שבת דינו כמומר לכיה"ת להיות שחיטתו נבלה, לאו כ"ע הוא, אלא כן הוא בבריתא דלעיל דף ה' ושם כתוב רשי"ז, דהאי תנא חמירה לי' שבת ע"ז וכו', והוא לשינא דגמי' עירובין דף ס"ט ע"ב, ומיד אמר דלהאי תנא חמירה לי' וכו', משמע דאייכא תנא דפליג, ולפע"ד האי תנא דלעיל מנין, דאמר חמורה ע"ז, לכל הוכפר בה כמודה בכיה"ת כולה, הוא פליג ע"כ על הא DST בת ע"ז, דהרי הוכפר בע"ז עגי' דמחל שבת הוה כמודה בכיה"ת, וניהו דמאין דעובר על כה"ת, ע"פ שאינו עע"ז, נמי דינו כמומר, עיין בדרישה בטור סי' ב' שאני האי דעובר ממש על כה"ת, אבל אם מחליל שבת יהי' בע"ז, לא הוה מצי למימר, לכל הוכפר בע"ז כמודה בכיה"ת.

והנה ראייתי בתורה תמיימה עה"ת שהרגיש בה, וכותב DCוננות התנא בהיפך, לכל המודה בע"ז כוכפר בכיה"ת, אלא דילשנא מעלייא NKט, ובמחכ"ת לא דק ולא עיין בספרי, DST תרתי קטני, דמודה ככופר וכופר כמודה בע"ז מיריעי, ובכל זאת התנא נחות ממנה יצא הדרש זהה, ממודה בע"ז מיריעי, ובכל זאת התנא נחות ללמידה גם ההיפך, ע"כ לשולן אתה שלא תאמור שבת נמי בע"ז. עיין לעיל במקומו, מה שכתבתי בעניין זה DST בת ע"ז. ועכ"פ פשיטה דלאו ד"ה הוא, ולכן אני אומר דגס מאן דמוקי מתני' כר"י דאיסורה באכילה ליוםא, ודיקק זאת מיתורא דיו"כ נמי לית ליל' DST בת ע"ז, דאל"כ הלא יש לפреш האי יוה"כ DNקט להשוותו לשבת לעניין מזיד כנ"ל.

ונאמר מעתה, DST קאמר ונסביר וכו', דהיא DR' מוקי מתני' כר"י לא קיימת במסקנא, DCנאר מסיק ר' חנן ברAMI, וכי מורי להו רב לתלמידיה, מורי להו DR' מ, וכי DR' בפרק DR' מ אמר, כר"י מפni ע"ה, א"אתו לומר דמוקי מתני' כר"י, והוא פסק DR' מ דלא CASTמא דחכא ולקהל, אבל הני רברביא דלא שמעו האי מימרא DR' חנן, לא דקדקו יפה במימרא DR' ה, דלא אמר הלכה ממשמי' DR' בכל מקום, אלא דחיי בר רב DST ממשמי' DR'.

תרומות פ"ב מ"ג סתם CR' מ דתנא המבשלה וממעשר בשבת בשוגג יאלל במאיד לא יאלל, ויהי' תרי סטמי' DSTRI אהדי' והן AMT בפייה"מ שם מפרש הרמב"ם גם משנה זו כר"י, דבשוגג יאלל למוץ"ש ובמאיד לא יאלל עולמית, אבל הא גופה חדש גдол, דהרי כאן בסוגי' קאמר, דתני תנא KM' דרב המבשלה שבת, בשוגג יאלל במזיד לא יאלל, ומשתק ל"י רב MSTOM דתני CR' M, הרי DA' A לפרש לשון זה כר"י, ובפרט דהוא ממש לשינא DR' M בבריתא, יאלל עולמית, ואיך נפרש לשינא DR' M DSTם בו תנא המשנה בתורות כר"י, יותר פלא בעניין, דתנא שכול מבשלה וממעשר ביחס לשלוטה עלי, ובמזיד עד מוץ"ש והוא CR' M, מען במ"א סי' של"ט SK' Z שכתב, לדידן DPSKINN CR' H ה' במעשר דאיסור לו עולמית, במה"ש שם מגיה דcn כתוב לדעת הר"ז, אבל לדעת הרמב"ם לא עי"ש, הרי DRMB' M מחק MADUTI' DNSHIA BI' MEUSHAR LMBSEL, MSOM DMEUSHAR SHBET AI'NO ALA MSOM SHBOT, OLOM BZHA NELPU' D DIVPA' FSK BMEUSHAR LEHKEL, דע"C GEM LR' Y"A LASOR HAKRI UOLMITA, DHAA DASRINN MEUSA SHBET RHE'S MAH'T LRL' Y'MDRBNN, LA' HI' CHMOR MSHOCHTA AT HAMSCONAT BSCIN SHL U'AI, SCH' HARA'S SHM BOSOGI' DHABSHUR MOTER, VLA DM LI'CERCR SHARBG BO BG, AO' LACZIM SHAFRA BHON AT HIFT, DUKER HBGD HPHAT BZORTO SHL UTCHA NTORHO U'YI TSHIMISHI' U'Z, MASH' C' SHCHOT BSCIN DLA' NTSHANA HSHER U'YI HSCHIN, VAPLI' HSCHOB' A VHRMB' M SHCHOKIM VOSRIM AT HSHER, CTB HS' BI' YD SI' KM' B, DOKA BMSCONAT DAI LO SHCHOTTA HITA HULCHTA LAIVOD, ABEL BMCHATZ BSHR LCHATICOV, GMS HMA MODIM DAI' LASOR HSHER BSHBIL HAI MEUSA DMCHATZ, SLLA SHINA CLAL HSHER, OA' C' BMEUSHAR SHBET NMI' ZA BCLL MEUSA SHBET CDI LASOR HTBVA, DNIHO DHOOAH CHILOL AT HSBET BMUSA ZA, ABEL HTBVA LA' NKRAAT BSHBIL ZA MEUSA SHBET, VCHM' ASORIN UOLMITA MSOM MEUSA SHBET, OMHT' T NIHA G' C KZT DRMB' M HI' MFRSH HAI MSNAH DTOROTH CR' YI' VLA KSHI' LI' DHARI HTNA NKET LSINAN DR' M, DYL' DCINN DKNTNI GMS MEUSHAR BHDY MBSEL, BMEUSHAR GMS RI' MOUDA DAI' LASOR UOLMITA, MOSRACH, DHOOAH CHOMRA, VAI MSOM MSNAH DTOROTH CR' M DOLLA CRMB' M, HLA STMTA DCHCA HIA AHORNHA, DBSHNI SDRIM YS SDR LMSNA, VHER CHAZR RVI VSTMS CR' YI' VLA HCHMR, VAI MZI' RB LHZOROT LHKL.

אבל עשה אונךCAFRCHT VSMU KOOSH DBERI AMT BPIRSH HAI SKIL VTRI'.

דההנה בגוף המימרא DR' H MSMI' DR' DASORA BAACILLA LIYOMA LA PRESHI' DR' DIK CN MMTANI' DR' AI' AFSHAR DR' DINA DNSTHIA KAMAR, VLA KSHI' LI' MMTANI' DKNTNI DST SHCHITTO CSRA, MSOM DHAA TNA BDNYI SHCHITAH KUSK, VLA BDNYI MEUSA SHBET, VMEUD SHCHITAH KTNI DCSRA, UDIDIN AFSHAR DASORA BAACILLA LIYOMA MZD DR' NI SHBET, DAI' LU UTCHA USK BHON, ABEL UL HA DNBINN CR' YI'

דאורייתא, וגם אדרבנן לא, כיון דמעשה השחיטה קלקל הוא, אבל בכל מקום דעבר הדאורייתא אסרו רבנן גם הגורם עי"ש, וא"כanca ביוון דעכ"פ חיל את השבת בשחיטה זו, لكن שפיר יש לאסור לו הגורם נ"ב זה ברור ונכון מאד בס"ד.

עוד ראייתי להעיר במה שראיתי בספר יריעות שלמה, שכתב דבשותת את המסוכנת בשבת, אסורה עולמית, ואפיו בשוגג, משום דלא להנות מאיסורה, וכן לא שייך עד כדי שישנה כמובן, וכאו"ר יפה ذן, אלא לא"כ הרי אין שבת דומי' דיווה"כ לגבי מסוכנת, ומונתי מסתמא במסוכנת איירוי, אכן יזדמן שבת דומי' דיווה"כ, והוא לפי התנאה דפליג על הא תנא דחמירא לי שבת ע"ז, ולכן מוצין לאוקמי גם בziejיד אבל לאחר שמסיק להא דרי' חון, דרב רק בפרק דרש כן, אבל באמות מוקי מותני קר"מ וכלהקה, אז צריכין לתרץ הא דקתני יהה"כ לאשמעין דיווה"כ שבת לענין דשחיטה ממור נבלה, שבוב"א לאוקמי בziejיד, משום דשחיתתו ממור ונבלה.

ולפ"ז הרמב"ם דפסק קר"י ודלא קרב, וגם פסק מהאי תנא דחמירא לי שבת ע"ז, ליל הא דנסבין חבירי' דמשום שבת דומי' דיווה"כ אתני" כר"י, אלא דבלאה פסק קר"י, ומישנינו לא איירוי כלל בדין מעשה שבת, ויהה"כ נקט משום דומי' דשבת כנ"ל, וליאו כאן סתמא לענין מעשה שבת כלל, והאי משנה דתורות מפרש קר"י מטעם שכתבנו לענין דשחיטה ממור נבלה, שבוב"א לאוקמי בziejיד.

ואבאר עוד שיש להעיר על כל הני אמוראי דרצו למימור ר"י דחננה או דכלים או דנרות, ובכל אלו משום מוקצת נגעה בה, ומיליא דליך בינו שוגג למזיד, וגם בחוליו והבריא מותר, וכי לא ידעו צרי' להמתין בצדדי שישנה, וגם בחוליו והבריא מותר, והאי אמוראי מדין דמעשה שבת, דהוא משנה מпорשת בתורות וברייתא דפליגו בה ר"מ ור"י ור"י הסנדלה, השגורה בפי האמוראים במס' שבת, אבל הא לא קשי' לי דהרי רב ע"כ ממתני' דיק' דשבת דומי' דיווה"כ, ולדידחו איינו דומי' דיווה"כ בחולה והבריא, דיל' ניהו דגם לדידחו שבת דומי' דיווה"כ, אבל לא דיקי' כולי' הא לומר דבעינון דומי' ממש לכל מיליל, ותצעך שכן הוא, דרש"י מפרש מיד דדי'ק ממתני' דשבת דומי' דיווה"כ, ע"פ דהש"ס ע"כ לא ידע זאת, כשהקשה ונוקמי בziejיד קר"מ, עד שהמתרך אומר לו דשבת דומי' דיווה"כ אלא ודאי. עיקר הדיווקא שפיר ידע גם המשקן, אבל לא ידע דבעינון דומי' ממש, דכמו יהה"כ בין שוגג ובין מזיד. וזה ברור אבל קושית הראונה כראוי מוצקת היתכן שלא ידעו מאיסור מעשה שבת.

אבל מה שנלפע"ד הוא דהני אמוראי סברו, דשוחט כיוון דמקלקל הוא, אלא דמי' מלאת מחשבת מקרי מפני שהוא רוצה לאכול, לגבי מעשה שבת לא מקרי הנהה, דמי' משcin של ע"י' דሞתר לשוחט בה אפיו לכתהלה מטעמא דמקלקל, והרי מעשה שבת מטעם שלא להנות מאיסורה קטין עליה וכמוש"כ רשי' לקמן בסוגי' זו, لكن מעשה שבת לא שייך רק באוטון מלאכות שימושיבין ומעלון את החפש בשווין, כמו מבשל ונוטע וכן מעשר, אבל מלאכת נתילת נשמה דמקלקל את שווי' ובאכילה אין כאן רק גורם הנהה לא נאסר, כך סברו הני אמוראי, דלא חשוב בשוחט לאיסור מעשה שבת, שובי הראה לי בני הרוב האברך נ"י שהגאון מהר"ש אוללמאן ז"ל הקשה באמות איך זהו שוחט שהוא מקלקל אסור משום מעשה שבת, ומ"ש משcin של ע"י' דמותר לשוחט בה. אולם לפ"ד ניהו דשפיר מישוב בזה מה שהני אמוראים לא חשו למעשה שבת בשוחט, אבל על אוקימתא דר"א אין מקום לתומה, דניהם דלא מצאו מקום לאסור בסכך של ע"ז הגורם הנהה, הלא כתבנו לענין דשיט, דהוא משום דבשעת מעשה השחיטה לא עבר איסור

והיינו נמי דדרש בפרק א בשם' דאבותו, כי כך עשה גם אבי בעצמו, דדרש בפרק קר"י לאסור באכילה ליוםא, אבל להלכה הלא מורה לתלמידי' קר"מ, וא"כ ע"כ מוקי משנינו נמי קר"מ דמותר גם ביוםא, ויה"כ דנקטו, משום דס"ל לתנאה דידן כי האי תנא דחמירא לי שבת ע"ז, ואתה לאשמעין דרך אגב דיווה"כ דינו באזה' כשבת, בziejיד היה שחיטתו נבלה וכמוש"כ לענין.

ולפי הצעה הלו מישוב הרמב"ם כמיון חומר, דהא דפרק ונוקמי בziejיד וכרכ"מ הוא בס"ד דנסבין חבירי', וכאשר מתרץ לו דשבת דומי' דיווה"כ, והוא לפי התנאה דפליג על הא תנא דחמירא לי שבת ע"ז, ולכן מוצין לאוקמי גם בziejיד אבל לאחר שמסיק להא דרי' חון, דרב רק בפרק דרש כן, אבל באמות מוקי מותני קר"מ וכלהקה, אז צריכין לתרץ הא דקתני יהה"כ לאשמעין דיווה"כ שבת לענין דשחיטה ממור נבלה, שבוב"א לאוקמי בziejיד, משום דשחיתתו ממור ונבלה.

ולפ"ז הרמב"ם דפסק קר"י ודלא קרב, וגם פסק מהאי תנא דחמירא לי שבת ע"ז, ליל הא דנסבין חבירי' דמשום שבת דומי' דיווה"כ אתני" כר"י, אלא דבלאה פסק קר"י, ומישנינו לא איירוי כלל בדין מעשה שבת, ויהה"כ נקט משום דומי' דשבת כנ"ל, וליאו כאן סתמא לענין מעשה שבת כלל, והאי משנה דתורות מפרש קר"י מטעם שכתבנו לענין דשחיטה ממור נבלה, שבוב"א לאוקמי בziejיד.

ואבאר עוד שיש להעיר על כל הני אמוראי דרצו למימור ר"י דחננה או דכלים או דנרות, ובכל אלו משום מוקצת נגעה בה, ומיליא דליך בינו שוגג למזיד, וגם בחוליו והבריא מותר, וכי לא ידעו צרי' להמתין בצדדי שישנה, וגם בחוליו והבריא מותר, והאי אמוראי מדין דמעשה שבת, דהוא משנה מפורשת בתורות וברייתא דפליגו בה ר"מ ור"י ור"י הסנדלה, השגורה בפי האמוראים במס' שבת, אבל הא לא קשי' לי דהרי רב ע"כ ממתני' דיק' דשבת דומי' דיווה"כ, ולדידחו איינו דומי' דיווה"כ בחולה והבריא, דיל' ניהו דגם לדידחו שבת דומי' דיווה"כ, אבל לא דיקי' כולי' הא לומר דבעינון דומי' ממש לכל מיליל, ותצעך שכן הוא, דרש"י מפרש מיד דדי'ק ממתני' דשבת דומי' דיווה"כ, ע"פ דהש"ס ע"כ לא ידע זאת, כשהקשה ונוקמי בziejיד קר"מ, עד שהמתרך אומר לו דשבת דומי' דיווה"כ אלא ודאי. עיקר הדיווקא שפיר ידע גם המשקן, אבל לא ידע דבעינון דומי' ממש, דכמו יהה"כ בין שוגג ובין מזיד. וזה ברור אבל קושית הראונה כראוי מוצקת היתכן שלא ידעו מאיסור מעשה שבת.

אבל מה שנלפע"ד הוא דהני אמוראי סברו, דשוחט כיוון דמקלקל הוא, אלא דמי' מלאת מחשבת מקרי מפני שהוא רוצה לאכול, לגבי מעשה שבת לא מקרי הנהה, דמי' משcin של ע"י' דמותר לשוחט בה אפיו לכתהלה מטעמא דמקלקל, והרי מעשה שבת מטעם שלא להנות מאיסורה קטין עליה וכמוש"כ רשי' לקמן בסוגי' זו, لكن מעשה שבת לא שייך רק באוטון מלאכות שימושיבין ומעלון את החפש בשווין, כמו מבשל ונוטע וכן מעשר, אבל מלאכת נתילת נשמה דמקלקל את שווי' ובאכילה אין כאן רק גורם הנהה לא נאסר, כך סברו הני אמוראי, דלא חשוב בשוחט לאיסור מעשה שבת, שובי הראה לי בני הרוב האברך נ"י שהגאון מהר"ש אוללמאן ז"ל הקשה באמות איך זהו שוחט שהוא מקלקל אסור משום מעשה שבת, ומ"ש משcin של ע"י' דמותר לשוחט בה. אולם לפ"ד ניהו דשפיר מישוב בזה מה שהני אמוראים לא חשו למעשה שבת בשוחט, אבל על אוקימתא דר"א אין מקום לתומה, דניהם דלא מצאו מקום לאסור בסכך של ע"ז הגורם הנהה, הלא כתבנו לענין דשיט, דהוא משום דבשעת מעשה השחיטה לא עבר איסור

רט"י דה מיחל המערש שני הואיל יכול לתקן באמירה בעלמא, ולומר הרוי הוא מחולל על מעות שיש לי בתוך הבית, לא התירו לו חכמים לשותו ולסמו' אברירה, אבל בתו'ם וכו' עכ"ל, עיין בתוס' יומא נ"ה ובכמה מקומות עוד, שמתרמיהים על פי זה, חדא,

הדרך השני הוא לומר, כיוון דהבחירה מצי להכחיש את הידיעה, הרי הדבר מעיקרא מוטל בספק ואין לדען עפ"י הידיעה לומר, דخل אז המבורר קמי' שמיा, לאחר דהבחירה מצי לשום אחת מהן, ושני הידיעה, וממילא לא חל העירוב והתרומה על שום אחת מהן, ושני דרכים אלו, מופרשים בתוס' עירובין דף ל"ז ע"ב ד"ה אלא מעתה, בסתם Tos' סברו שם דאין ברירה היינו דלא חל כלל והוא טבל כדמיעיקרא, אבל בשם מהר"י כתבו דאי אין ברירה אחת מהן תרומה, אז זה או זה, וממילא מותר לכהן לאכול שניהם אף אם אין ברירה עי"ש, והוא נ"כ שיטת רשי' כאשר הראיתיק למלعلا. **ומאחר** שצינו לכל זאת, אין כאן שום קושי' על רש"י, דשפיר תל החילול על מע"ש אף למ"ד א"ב דכיוון דבכוב"כ אכן איכא עד שצרכ' מה"ש או זה או זה, למה לא חיל החילול, גם מה שהקשינו דהרי לבני תרומה ומעשר ראשון בלאה' צרך לסמוק אברירה, ומה לא יסומך גםampus אשר שני, קושי' זו אין לה מקום אלא לדעת התוס'adam א"ב בלאה' טבל זהה, וא"כ מה לי אם הוא טבל מצד שלא נפרש רק תומ"ם או לו נפרש מאומה, אבל לדעת רש"י דהכל חל, והיין מתוקן, אלא דלמ"ד א"ב אפשר שישתנה תרומה ומע"ש שהם איסורים נפרדים, וכי בשביל שלא נוכל לתוך שלא ישתנה תרומה, לא נתכון שלא ישתה מע"ש שלא בקדושת מע"ש אתמהה, וקושי' התוס' מן התוספתא וכן מהא דامر, אי אתם מודים לי שמא יבקע לידי הפרשה, הרי טבל למפרע, מכח"כ למ"ד א"ב, דמה שאמרינו דאפשר שתה תרומה, דוקא בא לא ידי הפרשה, דליך ספק אחר אלא שמא שי לוגין אחרים היו מיעדים להפריש מצד הידיעה הקודמת, דשא לא הי מעותד להפריש מאומה ואח"כ נשנה הדבר עי' בחירה, להא לא חיישין כלל, דהרי הוא הי' אומר שיפריש, והפריש כמו שאמר, ומחייבתי תית נאמר, דמ"מ עפ"י הידיעה הי' מעותד שלא להפריש, ולכנן אין חחש אחר אלא שמא שני לוגין אחרין היו מעותדי להפריש ושתאן עי' בחרותו החפשית, אבל אם באמת לא בא לידי הפרשה עי' איזה סיבה שייה', הרי אנו אומרים בטוח כן היהת הידיעה הקודמת וממילא דלא הי' מעותד להפריש כלל ואין כאן תרומה, והדברים עתיקין ותברתי קונטראס מיוחד לסוגי דברירה המפוזרת בכל הש"ס, ואיזה גרגון מקונטראס תמצא גם במסכתא זו בפתחה או במקומו, ודוק' היט.

ע"ב Tos' ד"ה אמר דעתה לי לר"י מוקצת מחמת מיאוס וכו', דחו"י בעלמא הוא דמוקצת מחמת איסור חמוץ ממווקצת מחמת מיאוס דהא لكمנו וכוי עכ"ל ולפערנ"ד נראה ליישב, דהא דקאמר, אימור דשטעות לי', קסמרק על הא דמסיק לבסוף, ודילמא שני אינש בידים עי' שהשתמש בתוכו, והיה סובר דמידי דמאייס מוקצת דחאו דחאו בידים, ור"ל דהכא במוקצת מחמת מיאוס, אינש מדעתו' למגاري, משא"כ בשחתה כאן, דאי זה דחו"י בידים, והmortaz, אין, דתנו כל הנרות וכו', לא הבין כוונתו, עד שהסביר לו דודאי בשחחאו בידים, כך לי מוקצת מחמת איסור או מחמת כוונתו אס כפי הידיעה העילונה מעותד לבוא למזorch, כי לויל זיאת לא מצא העירוב מקום לחול עתה קודם השבת, אבל בכ"ז לאחר בחר החכם מדעת עצמו לילך למערב, ואיך ילק' המניה למערב כיון דכבר ה'י חל עירובו למזorch, וכן בהפרש תומ"ד דילמא עפ"י הידיעה הי' מעותדים שני לוגין אחרים להיות נפרשים וחל עליהם שם תרומה, כי על המעותדים לפרש אמר "שאני עתיד להפריש" אבל כשבא לשותות أول בחר ה'ו באחרותו החפשית, לשותות אותן שני לוגין שהיו עתידיים להיות נפרשים מצד חוק הידיעה, הרי נמצאת דשותה התרומה.

בלא קביעות מקום איך מתחלה, ועוד דהרי בפי' קתני בתוספתא, דמפריש א"כ תשעה מע"ש, ואם לא הפריש הרי שתה טבלים למפרע, כמו שאמר لكمן בגמ' אי אתם מודים לי שמא יבקע הנוד מצא שותה טבלים למפרע עי"ש בתוס'. ואני אוסיף להקשוט חדא, מה מהני לי' חילול זה כיוון דסכ"ס לענין תומ"ד עי' לשם אברירה, שנית דהרי גם לחילול בעין ברירהadam אין המע"ש מבורר ולא חל השם מע"ש עליו איך מצי מתחלה.

אבל אגלה לך בזה סוד עמוק של עין ברירה, ופלוגתת רש"י ותוס' בפירוש דין ברירה, אבל רק בקיצור תמצית הדברים של קונטרסי על סוג'י דבריה, והוא:

דינה בדבר שנטברר, אלא דחסרונו ידיעה איכא עד שצרכ' להתנות, כמו במניח עירוב, אם בא חכם לזרח, ה'י עירובו לזרח, ואם למערב יה' עירובו למערב, בזה לכ"ע חל, וכגד אמר لكمן ר"י, וכבר בא חכם הרי כבר מבורר הדבר אלא חסרונו ידיעה של המניה איכא כאן עד שצרכ' להתנות, וזאת איינו מפסיד חלות העירוב, אולם אם עדיין חכם לא בא, ובידו לבודא בשbat בין לזרח ובין למערב, והוא תולה חלות עירובו בביאת החכם לרוח זה או זה, בזה נפלנו בפלוגתא גודלה של ברירה, דלמ"ד יש ברירה, סבר דגם בזה הלא איכא ידיעה הקודמת לאיזה רוח יבא החכם, ורק מאתנו בני אדם הוא נעלם, ולמה לא חיל העירוב לאותו הרוח שכבר קמי' שמי' גלי' שהחכם יבא בו, והסבירו הלו לש ברירה, כתובה בראש"י ביצה ל"ט ע"ב ד"ה הכא במ"ע בסה"ד וז"ל, "ואמרין מר מדידי" קומפלא, מים שעלו בצד הון המבורין מן השמים לחקלוק" עכ"ל הרי לפניך, שהטעם שאנו אומרים יש ברירה, הוא מפני שכל המעשימים הענושים בעולם, הנה מוסדרים גלוים וידועים מاز' ומקדם, רק געלמים מאתנו והוה הכל כמו וכבר בא חכם.

ומעתה מה משיב האי מ"ד דס"ל אין ברירה, הלא מובן מAli, שהוא צוח, הרי אתה מכחיש בבחירה, הלא יסוד כל יסודי הדת הוא שהאדם חשпи לעשות או למנווע מלעשות כפי רצונו של עתה בili מונע או מכריח מלמעלה וא"כ החכם בידו ה'י לבוא בשbat לאיזה רוח שירצה עתה בשbat, ואיך תוכל לומר דזהה כדי שכך בזא, אלא דבזה יש לפנינו שני דרכים אשר בא פליגו רש"י ותוס', דרש"י لكمן בד"ה אוסרין כתוב וז"ל, "אלמא לר"י ליל ברירה, וחיש שמא תרומה שתה" עכ"ל וכל הרואה ישותם, איך אפשר דשותה תרומה הלא הוא אמר מה שאני עתיד להפריש ה'י תרומה, ואיך יחיל על מה שלא הפריש, וכן קמתמה ק"ז הגאון ר'ע"א ז"ל בהגותתו למשניות, אבל לפי האמור האי מ"ד כ"ז דן, הלא אנו צריכין להאמין בידיעה ובבחירה גם שניהם עפ" שهما שני הפקים בנושא אחד, וכמיש'כ הרמב"ם ז"ל בהל' תשובה, כי לא מחשובתי מחשובתיכם ועכ"פ שניהם אמות יש ידיעה הקודמת שאינה מכורת, لكن יש גם בחירה המבטלת את הידיעה, והיין שפע"י חוק הידיעה הי' החכם מעותד לבוא לזרח, ועפ"י הידיעה זו חל העירוב לזרח, כי מה שאמר יבא החכם לזרח עכ"ב כוונתו אס כפי הידיעה העילונה מעותד לבוא לזרח, כי לויל זיאת לא מצא העירוב מקום לחול עתה קודם השבת, אבל בכ"ז לאחר בחר החכם מדעת עצמו לילך למערב, ואיך ילק' המניה למערב כיון דכבר ה'י חל עירובו לזרח, וכן בהפרש תומ"ד דילמא עפ"י הידיעה הי' מעותדים שני לוגין אחרים להיות נפרשים וחל עליהם שם תרומה, כי על המעותדים לפרש אמר "שאני עתיד להפריש" אבל כשבא לשותות أول בחר ה'ו באחרותו החפשית, לשותות אותן שני לוגין שהיו עתידיים להיות נפרשים מצד חוק הידיעה, הרי נמצאת דשותה התרומה.

איכא לכתהלה חשש שמא אתה למייעבד באידך גיסא, והוא מצא במסים קושיתו, אבל צור וקנה מ"ט לכתהלה לא, אלא דדרך הש"ס הוא במקומות דיש לפrox מפורש לא קסמרק אסברא להקשות ממנה, ובאן בבריתיא מפורש דצור וקנה אפילו לכתהלה די נפרש בכל דיעבד הוא, מהה השמשת האי תנא מגיל יד, אלא דהמחרש"א ז"ל ליקמן משיג עליו וכוי ז"ל, "וגם תירצזו אינו מבורר שכטב דלרווחא דמלטה פריך מבריתיא וכו', זה איינו, דהא כיון דאייצטריך למיתני בכל שוחטין ולאתוין כל הנני בתלוש, ע"כ און הסברא פשוטה בהן, זומני דכל הנני דקANTI הכל שוחטין" עכ"ל, ולכאורה יש לתמורה על דבריו הלא ודאי אית בחו רבותא, שלא נתעה לומר דבעינן כל דוקא, דנילוף ממאלכת דאברהם, וגם לענין חולין ליבעי כל, ואח"כ מצאתי שגム הרא יוסף ז"ל ליקמן י"ז ע"א כתוב כן, אבל אני רואה שהמחרש"א נשמר מזה, שהרי כתוב „ולאתוין כל הנני בתלוש“, ור"ל למה לי צור קנה ואוכוכית, דאי בשביב שלא בעי כל, בחדא סגי, אלא ודאי דאיכא בכל חדאי דגע"פ דלא בעינן כל ליה, ולפ"ע"ד מפרש שהן חונקין אשרא קאי ולא על צפורה, דעתמא דצפורה מפרש בגמי מושום מחובר עכ"ל, ויש לראות למה באמת قولין התנא חד בחוד טעמא, וכן בחמשה הלכ' שחיטה, ומה לאמנה ששה דהינו שוחט במוחבר כמו צפורה, ופלא ענייני שלא ראייתי מי שייתעורר על זה.

ע"ש גמרא ל"ק כאן במחובר מעיקרא, ובאן בתלוש ולבסוף חברו, הנה כתבנו לעיל דעתמא דמחובר הוא משום דאיו דרכ' הלכה והבאה בכך, וכן משמעו ממה שתבו התוס' כאן, דמשום שמא ידרוס ודאי דאיו חילוק בין חולש ולבסוף חברו למחובר מעיקרא, ובכל זאת אנו רואין, דח"ל עשו הא פסול מחובר לגזה"כ חק בלי טעם, ע"י שמחליך בין מחובר מעיקרא לתלוש ולבסוף חברו, אבל כן דרכן של חז"ל במקומות אין מספר, מפני טעם כמוס ש"ה" להם בזאה, והרי תראה בשחיטה עצמה כמה דיןאים אשר על ידים נעשה העניין חק יותר מחיק פרה אדומה, למשל שהי' פסולת בשחיטה וכיון לא יבין את זאת, כי הטעם גליו לכל, למען לא יאריך לענות نفس הביע"ח שלא לצורך, ואח"כ בא רבא ליקמן ל"ב ע"א ואמר, השוחט בסיכון רעה אפילו כל היום כלו כשרה, וכן הנחיתה עצמה הלא היא בסימנים, כדי שתצא נפשה ע"י שפיקת דם הנפש על הארץ, אשר בשביל זה קראת התורה האי מעשה, גבי חיה ועוף בלשון שפיקת דם שנ', כי יצוד וכו' ושפוך את דמו, ואת שחיטה לר' ישמעאל, וגם לר"ע עכ"פ נחרה בסימנים, עין ריש"י ליקמן כ"ח ע"א דה לטהרה מידי, ועין חינוך גבי מצות שחיטה, ולבסוף שגינו במתניתן ליקמן ל"ג ע"א דהשוחט ולא יצא דם כשרים עיין שם מה שכתבתי באזה, והנה בלא יצא שום טיפת דם, הרי האי מעשה שחיטה מעשה קוף בعلמא, והmittah ע"כ מחלוקת סיבה אחרת נתהווה עין ברמבי"ס שם ובדרבנו, ובכל זאת אמרו ח"ל דכשרה, ועשו ע"י זה מעשה השחיטה לך בלי טעם ולקולא ומזה יש תשובה נציגת מה שכתב קדוש זקנינו בעחתת"ס ז"ל בתשוי סי' רנ"ד ל"ז, דהא דלא דרישין טעמא דקרה גם לר"י עיי"ש, וזה נפרק מאלף מקומות ודי דרישין טעמא דקרה גם לר"י עיי"ש, וזה נפרק מאלף מקומות וחיך מאן, דהרי איון לך טעם יותר מבורר משבחיטה שהיא שפיקת הדם, ובכ"מ לא משଘין על הטעם, ומקיילין בשוחט את המסוכנת שלא יצא ממנה אפילו טפה אחת שכרה אם פשטה דהה או רגלה, ולא עוד אלא דגס ר"ש דדורש טעמא דקרה איון חולק על זה שהרי ר"ש איררי שם במשנה ואומר הוכשרה בשחיטה, והדברים עתיקין, וידועים לידעני בינה, ודוק"ק.

לחולה בשבת אסור לבריא גירהה שמא ירבה בשביבו, ע"כ, מקשין העולם לפי דעת הראשונים, דריבוי בשיעורא הוה איסור תורה, וכמו שמכוח מגמי מוחות ס"ד ע"א דבאי רבא, חוליה שאמדוהו לשתי גרוגרת, וששתי גרוגרת בשתי עוקצין, ושלש בעוקץ אחד, הי מניינו מיטין וכו' עיי"ש, א"כ כאן בשוחט נמי ניחוש שישחוט עופ גдол עע"פ שסגי לחולה בקטן - קושי זו אין לה התחלת, קרוב קושיות העולם, דהני מקשין לא חשו לקמחיהו, דאיסור ריבוי בשיעורא לא שיק אלא במקומות דיש חלק המלאכה לשתיים ושלש, וכמו בתלישת גרוגרת, דהוה מצי לתלשן בשלש תלישות, עע"פ שתלשן בב"א, הוה ריבוי בשיעורא כמלאה בפ"ע, אבל בשחיטה שא"א לחلك המלאכה של נטילת נשמה לחלקים, מה לי שוחט עוף קטו או שור גдол, וזה פשיטה כביעה בכוחתא, ודוק"ק.

משנה שם השוחט במגל יד וכו' ובכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה והשניים והצפורה מפני שהן חונקין - וכ' רשי ז"ל דמפני שהן חונקין אשרא קאי ולא על צפורה, דעתמא דצפורה מפרש בגמי מושום מחובר עכ"ל, ויש לראות למה באמת قولין התנא חד בחוד טעמא, וכן בחמשה הלכ' שחיטה, מה לאמנה ששה דהינו שוחט במוחבר כמו צפורה, ופלא ענייני שלא ראייתי מי שייתעורר על זה.

ואין לומר פסול מוחבר איו מHALCA, אלא נלמד מקרא דזוקח את המאכלת, עיין בהגחות ר"ץ חיות ז"ל שהעיר זהה מגמי יומא כח ע"א דאמרו שם ואנן מאברהנס נקם ונגמר וכן כתוב הערוז דאיו למדין מאברהנס שלא נצטווה, וכן הוא בירושלמי דאיו למדין מוקדם מ"ת, אלא דזאת הי' מקום לישב, דלאו ממה שעשה אברהנס לפינן, אלא מייתורא דקרה ממש"כ התוס' ליקמן ד"ה מנין לשחיטה, אבל א"כ מה השיב ר"ח זריזותה דאברהנס קמ"ל, ועין בהגחות מהרש"ש, שתמה למה לא פסלין במילה מודכתיב ותקח צפורה צור עיי"ש.

ולכן נראה לפ"ע"ד דקרה דמחובר המובה בגמי אפסול מוחבר איו אלא דרך אסמכתא ועיקר פסול דמחובר לפינן כמו אפסול מדרשה ועיקור, מושחת ומשיך כדאמר ליקמן בפ"ב דף ל' ע"ב - דהנה ליקמן דף כ' ע"א א"ר כהנא מצות מליקה קוצץ וירד, וזה היא מצותה ואם מוליך ומביא נמי כשר, איכא שם פלוגתא והאדבעינן במליקה קוצץ וירד לחן מ"ד לעכב, ולחץ למצוחה, לא איתפרש מון"ל, כי רק הא דהוא בעצמו של כהן ולא בכלאי איתפרש, דבכליל לא אקרי מליקה, וכמש"כ רשי לייקמן כ' ע"א ד"ה שנ וצפורה דבתלוש אפילו מליקה פסולה לא מקרי, וע"כ לומר דכיון דידייען דבעינן במליקה מחובר, ממילא שמעין דהוא דרך דרשה קוצץ וירד, מפני שאין דרך במחובר להוליך ולהביא, אלא דלמי"ד דלא מעכב ומוליך ומביא נמי כשר, או דטפי עדיף, ס"ל דכל כמה דלא ממוצע קרא בהדי"י כدمמעט צואר וסיכון, כי עיביד מליקה שחיטה (ר"ל דרך משיכה) טפי עדיף, אע"ג דמסתמא מוחבר בקציצה ומיטה נאמר גם להיפך, דבשחיטה דבעינן דרך משיכה בהלהה והבאה, ממילא בעין תלוש כי רק בתלוש יכול להוליך ולהביא, וקרא דמחובר דרך אסמכתה קמייתי וכיוון דעיקר פסול מחובר מפסול דרשה ועיקור קאתה لكن כללו התנא בהדי אינך דנטטעטו מושחת, מפני שהן חונקין ולא חותcin דרכ' משיכה, וכן נינה מהוחבר בין ההלכות שחיטה לפסול בפ"ע, לנפער"ד נכוו בס"ד, ועין עוד ליקמן ועדין צ"ע ודוק"ק.

גמור' השוחט דיעבד אין לכתהלה לא וכו', ורמיינהו בכל שוחטין וכו', וכותב המחרש"ל בדף הסמוך דלרווחא דמלטה מביא האי ברייתא, דהא בלא"ה הוה מצי להקשות, דמחייבי תיתץ צור וקנה לכתהלה לא, והدين עמו דהרי המקשין מתחילה כן בשלמא מגל יד,

עכטד"ק עי"ש בש"ץ היטב - אבל באמות הש"ץ במחכ"ת טעה בדיון זה, וכאשר כבר כתבתית זאת על מעלה בסוגי דחשות בשבת, דהරמב"ס לשיטתו "דס"ל" דוחיתת נכרי אינו פסול אלא מקרה וודקן לך ואכלת מזבחו, لكن כל شيءך נשתתף בזביחת זו, שוב לא קריין כי "זבחו" אבל התוס' וכאשר פסקין נמי דסבירו, דפסול נכרי מזבחת קאתא, מילא דגס שותפות נכרי פסול דהרי לא קריין כי "זבחתו" וזה ברור שימוש בצהרים - ומילא כאמור דתוטסתה דמכירתה נמי שותפות נכרי וכדעת הרמב"ס, ע"כ נמי בהא דרשה וודקן לך ואכלת מזבחו כרמב"ס ס"ל, ומה שהביאה התוטסתה קרא דזבחת על פסול נכרי וקוף ונשחתה מאליה, הא נכרי כדי נסבה דנקרי לא מיצין למעט מזבחת אלא מזבחו וכאשר ביארתי זאת במקומו, ודוק"ק היטב.

ע"ש גמר, אל ויו דכתוב אופטה קאמר פרשי זיל, על הביקעת וכולה מנותחת לפרקם מפני שינוי הבקעת, ונראה דר"ל בהאי משל, דדרשה זו דומה לו"ו הכתובה על אופטה, מפני שהדרשה מורה דבעינן כליל לשחיטה אבל מחלוקת הדרשה לשנים דלגבוי קדשים, בעינן כליל, ולחולין עכ"פ תלוש בעינן, וזה דומה לו"ו הכתובה על אופטה הנחלתket, שהפסיתה צורתה כן הדרש זהה, ע"י היא חילוק בין קדשים חולין הפסיד טumo וכאשר באמות התוס' מתיגעים לישב האי דרשה על כנה, ודוק"ק.

ע"ש גמר, אמר רבא פשיטה לי תלוש ולבסוף חבו לעניין ע"ז הוה תלוש וכו', לעניין הקשר זרים תנאי היא וכו', בעי רבא לעניין שחיטה Mai - ויש להעיר למה לא נילו מחדא על איןיך ולומר דתנא דע"ז דקאמר תלוש ולבסוף חבו דינו כתלוש, בכ"מ ס"ל כו, והני תנאי בהקשר זרים דפליגו, בכ"מ פליגו, אבל כד נדי"ק ניחא דהאי תלוש ולבסוף חבו אינו לא בכלל מחובר, ולא בכלל תלוש כמובן, וכן במקומות דהקרא מצרך בפירוש מוחרם ממילא נטעט תלוש ולבסוף חיברו, ובמקומות דaicא קרא בפירוש דבעינן תלוש נמי ממעוט תלוש ולבסוף חיברו, ובמקומות דלא נתברר הדרשה, ואיכא למימור הכי או הци,aicא פלוגטא, וכן בע"ז על ההרים כתיב ולא ההרים, הרי מפורש אמור דמחובר לא, וא"כ תלוש ולבסוף יחברו מניין למעט, דהרי אינו מוחרם ממש, אבל בהקשר זרים ממעטין מוחרם משנה כתובים וכמש"כ רשי זיל בשם ת"כ, "בכל" ריבוי הכל "וכלי" ממעט הכל, וכן אמרין דבעינן תלוש ולא מחובר, וא"כ אינו מבורר בדרשה עצמה, אי אתלוש קפיד רחמנא, או שכל שאינו מוחרם רצחה לשול, וכן פליגו בתלוש ולבסוף יחברו תנאי, וכן רבא מסתפק ושאל על שחיטה, דהקרא דבעי כל בקדשים כתיב, אלא מודלא כתיב את העולה אמרין דגס בחולין עכ"פ תלוש ולא מוחרם בעין כמש"כ התוס' וא"כ מצי מסתפק על מה קפיד רחמנא בחולין, אי על תלוש דוקא, או שלא ההי מוחרם, כי בזה תלי הדין של תלוש ולבסוף חיברו, ובזה נפרק קצת מה ש"כ התוס', דוקיח דרש דבעינן תלוש לחולין זאת וודאי הוה תלוש ולבסוף חיברו פסול דהרי ויקח כתיב, דבר הניקח מיד ליד וממקום למקומות, אלא דבלאי"ה כאן מן התימא הוא דחקנו חז"ל בין מוחרם לתלוш ולבסוף חיברו נגד הסברא הפשיטה, דעתם הפסול הוא ממש דקורוב לעשות דרשה ועיקור, אשר בזה אין חלק בין הנושאים וכמש"כ לעיל ודוק"ק.

ע"ב תוס' ד"ה תלוש ולבסוף חיברו לעניין שחיטה, תמייא Mai קמבעי לי וכו' עיין במהרש"ל שסתמה על התוס' דמאי קשי' להו, דהא רבא בתלוש ולבסוף חיברו דמובלט לי' הו דקמבעי, אבל מתני' מצין לאוקמי בדלא מובלט לי', וכן הו בארא"ש ורש"ב"א עכטד"ק, ואני רואה שרשי נמי מפרש כן, ש"כ וז"ל: „ומהאי דלעיל לא משמע לי' לרוא, כדמפרש ואזיל" עכ"ל ור"ל כדמפרש

דף ט"ז ע"א גמר', אמר מר השוחט במוכני כשרה, והוא תניא שחיטתו פסולה, לך הא בסRNA דפרהא הא בסRNA דמייא - ופרש"י סRNA דמייא שחיטתו פסולה, שהמים מגלgin אותו ואין שחיטה זו מכח אדם, ותנו לקמן נפה סcin ושותח שחיטתו פסולה, דכתיב ואחתת וכוי עכ"ל - וזה רבות שנים נתקשה לי, לפי מה דפסקין כר"י דאו מושום חצי וככתבו התוס' סנהדרין ע"ז ע"א ד"ה סוף חמיה לבוא, דלר"י אין חילוק בין מקרב האש אצל הדבר או הדבר אצל האש, דהלך מעשו מקרו ולא גראם, א"כ גם כאן אם הוא מקרב הבע"ח אצל האי סRNA דמייא, וממש"כ אם הוא דוחק את הצואר על הסRNA כדי ישחט, למה לא קריין ביה זבחת, ומה עניין זה, להאן דנפה סcin ושותח, אין שום כח אדם אלא מלאיה שחיטה, וממש"כ המג"א או"ח סי' רנ"ב סק"כ דנותן חיטין לתוך רחמים של מים שבשת דפטור מושום דאיינו אלא גראם, כבר דחאו האחرونים מהאי טעמא שכתבנו, ובהגות ק"ז החת"ס זיל שם מחלק, בין מלאתך אפי' ובישול דג' רק מקרב הדבר אצל האש, וחיב משום דכן היה במקדש, ובין טחינה שהיא במקדש שחיקת סמנים בידים ממש, لكن פטור, ואני לא ידעתי איך הוועיל בהזאת ליישב דעת המג"א, דימה עינה על הא דתניא בביבה כ"ב ע"א, דמוסיף שמן בגר חייב מושום מבער, ומלאתה העברה במשכן ודאי לא היתה ע"י תוספת שמן בגר, ואחר זמן כשיצא ש"ת מהר"ם שיק לאור עולם מצאתי שהגאון זיל באו"ח סי' קי"ד ישב נמי על מדוכה זו, ולא מצא מענה אחרת רק לחיש, דהאי שחיטה פסולה דקאמר הכא פסול דרבנן הוה שנזרו אלו סוף מים לבוא, עי"ש.

ואני תמה על הגאון זיל כי איך מלאו לבו לומר על איסור תורה, שהוא איסור דרבנן מכח קושי', ואפילו היא עצומה נגד פשוטות דברי הגמי' ונגד פרשי', וכל הפוסקים לא הזכירו כלל שرك מצד גזירה בה, נתתי אל לבי לחkor ולדריש בטעם דהא מלטה, עד שהAIR ד' את עניין למצוא דברי חוץ, להסיר חומר הקושי' בסברא קלה אבל מוכרכות מכח השכל היישר, והוא דודאי דכל המקرب דבר אל האש לא נחשב המעשה כולה לו לבדוק בלא שותפות, דמי יכול להכחיש, דכך האש דלא אתה מחמתוי', נשתחף עם האדים במעשה זה, והמעשה נעשה בין שנייהם, אלא דלבוי מזיק או רוצח, מאחר דבעל האש כבר אלה חציינו ונשאר האש בלי בעליים, והאדם המשותף עם האש שאין בו רצון, והוא בר דעת ובר רצון, מהייבין אותו גם על חלק שותפו שהוא האש, וייתר מזה כתבו התוס' ב"ק דף ו' ע"א ד"ה לאatoi, אדם נשתחפו שור ובור ואדם בנזק, אדם האדים בכוונה הוא חייב בכל הנזק, ובבעל השור והבור פטוריין, דאחריות המעשה מוטל הכל על האדים בר דעת, עי"ש, וכל זאת לעניין חייב נזקיין וכן לעניין חייב מלאתכת שבת דMbpsל ואופיה חייב גם על חלק שותפו האש, שהי' מוכן מע"ש, לפי שהוא בר דעת, אבל לעניין קיום מצוי במקומות שモטל עליו לעשות דבר מהו, והוא נשתתף עם אש או מים לשותף הדבר בשותפות, הרי לא קיים המצווה כתיקונה, כיון דכולה מכח אדם בעין ולא ח齊ה, וכן נפרק קצת מה ש"כ התוס', דוקיח דרש דבעינן כה אדם, אם כה אחר כמו מים מעורב בו, הרי לא קריין כי זבחת.

ובסבירא זו נחה דעת, כי היא אמיתית וkolaha לעיניים, אבל ראייתי עומדת כנדגה פסק הש"ץ סי' סק"ל, שהולך על המחבר שפישל בכשר ופסול שוחטו בשותפות, והוא זיל מחייב בפשיות, וכתיב שן דעת הרמב"ס מדהביה דין דב' אוחזין בסcin וכוי בפ"ב ולא המתין להביאו בפ"ד בין שאר פסול שחיטה עכ"כ דזוקא בשוחט לע"ז פסול מצד מחשבת עכו"ם, אבל מצד פסול שחיטה נכרי ליכא, כיון דישראל משותף עמו, וכן מבואר בתוספתא,

ועיין בנובות חיו"ד ס"ה בבירור דברי הרא"ש, ובאמת קשה מחדליישׁ בדברי, דלמה לא בעי ר' על מודר הנאה ובמציאות הרא"ש, ומה לו לחזור על העבר מכבר, כיון דלאו אקראי קסמאך, ופרשׁי ז"ל, י"י דרא"י שביא הרא"ש מגמי' ימא דקשל אלם כי"ד הלבישׁ ופרק מאי דהוה הוה, אינה מוכחת דהכא ר' ירמיה קבעי ל'ו ר' ר' באמת דרכו ה' למבעי לחוזי בعلמא דבר שאין במציאות כלל, כמו בב"ב כ"ג ע"ב דקבי רגלה אחת בתוך חמשים ורגלה השנית חוץ לחמשים מאין, ועל דבר זה אפקחו מבוי' מדרשא.

ולפרש גוף האיבעוי שהוא מוקשה מאד צרך אני להאריך קצת, הדנה לא קמבעי על כל איסורי תורה כמו נבלה וטרפה שהיה להם בשעת מית מה דין לאחר מ"ת, וע"כ פשיטה לי' דאסורים דומה לי מה שנטנבלה ונטרפה מחדש או שנמצא קודם מנבלה וטרפה של תמול שלהם, וא"כ מ"ש הני דלא קמבעי לי, ומ"ש האי איבריبشر נחירה דקמבעי לי, אבל דעת כי כבר הודיעתי לך בעיקר א' שבפתחה, דל"ע דבר נחירה אישטרி לחו במדבר, כאשר תורה כי כחות השני נ מש' פלוגתא זו בכמה וכמה עניינים, ובפירוש פלוגתתם איכה פלוגתא נפלאה, רשי' ותוס' והרמב"ם, וכל אחד מהני פירושים צרך ביאור רחב, וקבעתו לזה בפתחה עיקר הראשון, הנקרא,, השחיטה והוניראה" ושם ביארתי בארכוה הסוגי' כולה, עם הני שלוש שיטות של הני שלשה הרועים, וכן רצית לכפול כאן הדברים, וכל הרוצה לעמוד על עומק הסוגי' הללו לימוד בעיון האי עיקר ואירוע עניינו - ולא אחיזר כאן רק על כלל דברים קטנים שלא ליד ביאור, ולל"מ.

ואני אומר ע"פ שאיני כדאי, כי מעולם לא עלה ע"ד ר' ירמיה' לעשותות מנבלה לאו הניתק לעשה, כי גם הלשון, לאו מעלי' ולאו מעלי' צוחוו וו על פירוש זה, אבל כוונת ר' והוא דנבלה היינו דחירה או נתנבלה בשחיטה, דעת זה נאמר האי לאו אליבא דר"ע, לאו מעלי' הוא לדעת ר' יוסיה' ג' מפני שנטממה מן העשה דזובחת, ולא יהי' חמור למלכות כשאר לאו דעתה, כי לויל העשה דזובחת שנטחודה להם, לא היה זאת בכלל נבלה, כמו במדבר דנאסר להם הנבלה והטרפה ומ"מ בשער נחירה הותר להם, וא"כ לא יהי' הלאו חמור מן העשה שהיא סיבתו, ומדמה האי לאו דלא תלקט נמי לאו דנבלה, כי הלאו דלא תלקט נטמה מן העשה של עני ולגר תעוזב אותם, דלויל דעתה התורה להנחים לעניים לא יהי' חמור מן העשה אם מלקט או מניח וכן ג' בתוס' קידושן ל"ח ע"א ללקות עלי', וכעין סברא זו מצינו ג' בתוס' קידושן ל"ח ע"א ד"ה וה"ה לערלה בשתיים שכתו וו"ל:,, וטבל ע"ג דאיינו בשאלת מ"מ כיון דאיסורי איינו אלא מחמת תרומה ומעשר, לא חמירי מיניהם עכ"ל, אבל ר"ע סובר דעת ע"ג' דנמצא הלאו דהיא נבלה מעשה דזובחת אבל סכ"ס הרי עבר אמיירא דרומא דאמורה לא

ואיל, דשאני סכין דלא מבטל לי, וממילא ה"ה מהני' דמסחר בנו וקנה מיiri בדלא מבטל, אלא דחתוס' לא נחיא באה, משום דנראה להם דוחק גדול לאוקמי צור וקנה דמתני' בדלא מבטל להו, דשאני סכין דמסתמא לא מבטל לי, ועוד דאי בדלא מבטל לי, מה שייך צור וקנה הכא, דה'ה בסכין דינא הכא דלא ישחוט לכתחלה בחבשו לכוטל, ולכן הוצרכו לתרץ דרבא באמת מוקי מתני' קר"ח, דלית לי' פסול מוחobar מה"ת, וחיש' רק משום חשדרה ומדרבנן, וכן אשמעין ביצור וקנה, אפיilo מוחobar מעיקרה כשר בדייעבד משום דליך פסול מוחobar כלל, וברירתא דמכשתה מוחobar אפיilo לכתה, בעופא דכליל, או קר"ז דלצדין קתני, ולפ"ז תלוש ולבסוף חיבורו דמבטל לי' לרבי עדין לא אפשר אי מיפסל בדייעבד כמוחobar מעיקרה, או לא ודוק'.

ע"ש גמר' שוחטין, מאן תנא רביה, ר' ישמעהל היא, דתני' וכו', הנה פלוגתא דרי"ש ור"ע הוא יסוד ושורש של כל המסכת' הללו כאשר תורה כי כחות השני נ מש' פלוגתא זו בכמה וכמה עניינים, ובפירוש פלוגתתם איכה פלוגתא נפלאה, רשי' ותוס' והרמב"ם, וכל אחד מהני פירושים צרך ביאור רחב, וקבעתו לזה בפתחה עיקר הראשון, הנקרא,, השחיטה והוניראה" ושם ביארתי בארכוה הסוגי' כולה, עם הני שלוש שיטות של הני שלשה הרועים, וכן רצית לכפול כאן הדברים, וכל הרוצה לעמוד על עומק הסוגי' הללו לימוד בעיון האי עיקר ואירוע עניינו - ולא אחיזר כאן רק על

ע"ש גמר' מתקין לה ר' וכו' ועוד מעיקרא מ"ט איתסר משום דמקרבי למשכן ולבסוף מ"ט אישתר, משום דמרתקי ממשכן וכש"כ השטא דארחיקו להו מפי, ויש לראות, ורבה מה קסביר, והגמי לא חיש לתרצוי, אבל מסתמא גברא רבה ממותו לא יאמיר מלטה באלא טעמא - ולפ"ז דעתמא דרביה, דסובר הא דנאסר להם בשער תאווה במדבר לר"ש הוא משום דעתין לא קיימו מצוות התלויין בארץ ואפיilo מצוות שאין תלויין, הרבה מהן לא קיימו במדבר, עיין רמב"ן עה"ת ריש דברים, ולכן לא היו ראויין להmittה בע"ח למלאות תאוון אלא בשקריבו קרבן, אבל שנכנטו לארץ, ונעשה שמורי המצוות בארץ, והותר להם הבשר, אפיilo להשביע תאוות נפשם ללא קרבבה עיין מש"כ בריש מכליתין בעין זה, וכן ה"ו'א כשללו ונבטלו מן המצוות התלויין בארץ, וגם אותן המצוות הנוגוין בחו"ל ובגלות, רפויים בידם, וגם כי עיקר המצוות מהה ארץ כמש"כ הרמב"ן ז"ל עה"ת בכמה מקומות, יחוירו לאיסורן הראשון קמ"ל, ומ"מ לא קיבל ר' יוסף טעם זה, לפי מה דמסיק לקמן, דגם לר"ש הותר להם במדבר מה דלא חזי להקרבה, מקרא דכאשר ייכל את הצבי ואת האיל, הרי דעתו הטעם כנ"ל. ועיין בה' ק"ז בעחחת"ס ז"ל מה שכתב בעין זה ודוק'.

דפ"ז ע"א גמר' בשלמא לר"ע אמר בשער תאוה לא איתסר כלל וכו' ויל"ד למה בכל הני בשלמא לר"ע דלעיל, לא קמחדר סברתו של ר'יש, אלא קסמאך על המבואר לעיל בבמאי קמפלגי, וכך בא האי בשלמא לר"ע חזר לשנות טumo דבשר תאוה לא איתסר כלל, אבל ניחא, דלעיל מיד כשליק מבמאי קמפלגי לא ה'י מן החורץ לחזר על סברת ר'יש וכיוון שההתחיל כן לא שינה לשונו גם בכל הני בשלמא שאח"כ, אבל כשההתחיל להקשות על ר"ע שכבר נתרחק הרבה מביאור טumo, חזר לשנות טumo דבשר תאוה לא איתסר כלל, והוא פשוט.

ע"ש גמר' בעי ר' איברי בשער נחירה שהכניות עמהם הארץ מהו, הנה רשי' ז"ל פירוש דדרוש וקבל שכר הוא, אבל הרא"ש ז"ל הקשה, דלא מצינו כן אלא למסבר קראי, אבל לקבוע בעיא בגמר' לא צריך לא אשכחן, וכן כתוב דנפ"מ לענין מודר הנאה עי"ש

כל זה הוא כחומר לשנים וכעשות את המראה הנוראה הללו, ובאמת אני עומד ומשתומם לראות את המראה הנוראה הללו, אך גדולי הראשונים ואחרונים נסתובכו בסבוך השגיאות בהבנת פסקי הרמב"ם בעין זה, עד שנתרבו להם הקשיות לעלה ראש, ונצטרכו ליכנוס בדוחק אחר דוחק, אבל גם זאת אמרתי כי סוג' הש"ס הלו שחייב אותה מהסוגיות היותר סתום, ומולבשת בניסטרות הפשטי, גורמת להם שלא ירצו לסוף דעת רבני הגדול הרמב"ם, אשר כל רז לא אונס לי' וידע מה בחשוכה ונהורא עמי' שרי'.

הנה הרואה את הסוג' הלו עין בקורס עמוד ומשתומים, משננה תנן בכל שוחטין חוץ מגל קצר והמגירה וכי מפני שהן חונקיין, והרמב"ם פסק האי דין באיה לישנא,, ובאי זה דבר שוחטין, בין בסכין של מטבחות, בין בצורך או בזכוכית או בקרמית של קנה האגם, וכיוצא בהן מדברים החותכנים, והוא שיחי' פיה חד ולא יה' בה פגס וכוכו" עכ"ל, והוא דין דהאי מתני' אלא דתמותת מה דקANTI במשנה, חוץ מגל קצר והמגירה וכי כתוב הרמב"ם, והוא שיחי' פיה חד ולא יה' בה פגס, וזאת על כרחנו רק ע"י בדיקת סכין בהבנת הלב ובישיוב הדעת נוכל לדעת כי בסוף הحلכה כתוב "אבל אם היה כמו תלם בחוזו של דבר שוחטין בו ואפיו היה התלים הזה קטן ביותר, שחייב פסולה" עכ"ל הרי דלא התנה שום תנאי בהאי תלם וככתב אפיו קطن ביותר דהינו שرك נרגש בלבד, ע"פ שאינה אוגרת שום דבר שחייב פסולה, ואיזה מරחק רב אי' מאן המשנה דקANTI חוץ מגל קצר והמגירה ובין הרמב"ם שכ' והוא שלא היה בו פגס ואפיו קطن ביותר, דלפי דין זה ע"כ צרך בבדיקה הסכין, בדיקה מעולה בישוב הדעת והבנת הלל, והשוחט בסתם סכין או דבר אחר בלי בדיקה הרי זה נבלה, וא"כ הרי מה דאמר במשנה בכל שוחטין הינו ע"י בדיקה מפגימה כל דהו, וכאשר מפרשין המשנה דהכל שוחטין אליבא דר"א אפיו במומר או"ע אבל בבדיקה סכין, כן צרכין לפרש גם האי בכל שוחטין רק ע"י בדיקה מכל פגס כ"ד, ואין שיק' אח"כ לומר חוץ מגל קצר והמגירה מפני שהן חונקיין, ומ' מון בני הדעת לא יודה, כי האי תנאה, דעתنا היא משנה לא עליה על דעתו לפסול השחיטה בסתם סcin בלא בדיקה, ואפיו לכתחה, ואיך נבין את זאת.

אבל כבר ידעת לכל המסתה' נשנית אליבא דר"ע קודם חזרה, ולא מיקרי נפסלה בשחיטה אלא בשכל השחיטה בפיסול נשחתה, ואפיו סימן אחד בפיסול, נתהר מידני נבלה ע"י סימן השני, ופיסול במקצת הסימן לפי שבкар אר אפיו באכילה שרי' עכ"פ מה"ת, לא מבבי בסתם שחיטות דשותת את הקנה תחליה, שלא מצי מיטרפ במקצת ושות בפיסול, אלא אפיו אם אירע דמקצת הושט נשחת בדרשה או בעicker דסכין פגימה קודם נשחת הקנה, ג' כי אין מעשה טרופות אליבא דר"ע שקודם חזרה, דהרי כל מעשה טרופות בסימנים אם גמרן עד שמת הבע"ח הרי זו נחרה כי הנחירה בסימנים היה, וא"כ אין טרפה אלא נבלה, וכאשר ביארנו זאת בארכורה לקמן ל"ב בסוגי' דשם, ולאו נבלה, שנאמר על הנחירה, הוא אם לא נתקיים בה מצות שחיטה אבל האי, שלא נשחתה כראוי' ואיך אפשר להיות נבלה ושוחטה, והבן את זאת כי הוא אמרת לאמתנו, וא"כ השוחט נשפט סכין לר"ע קודם חזרה, ע"פ שמסתמא יש בה פגס או כמה פגימות מ"מ רוב הסcin לא נפגים, וא"כ רוב הסימנים נשחתים, ושחיטה מעלה הוה, וטרופות לא הוה אלא כשנוקב את הושט וסילק את ידו, כיו' דלאו נחירה מקרי מילא טרפה הוה, אבל כאן שגמר את הסימנים, הלא נחירה לאו טרפה הוה, ואיך יגרע מושם שחיטה, ונחירה לא הוה, דשחיטה כשרה לא מצי להצற' עס האי מיעוטה בפיסול להקרא

תאכל כל נבלה, והוא הפירוש האמתי שם, ע"ג שרש"י ותוס' לא נחנו לה, מקום הניחו לי.

ומעתה האי ר' ירמי' דהתם, קמבעי לי' הכא אליבא דר"ע נהי דמחייב מלכות אלאו דבר נהרעה כנ"ל, מ"מ באברי בשר נהירה שהבניסו לא"י, אולי לא חל הלאו כל דכיו' נצמצם מן העשה דוחbatchת דההוא מצוה אגברא, וכל שלא ה' במציאות להשחת הרוי אין בו עשה זו, וא"כ על האברים שהבניסו לא מצין למירר דאיכא עלייהם עשה דאינה זבוחה, כיו' דאברים לאו בני שחיטה נינהו, והעשה נתחדשה עתה שכבר היו אברים וא"כ אולי גם הלאו לא נאמר עליהם, או נאמר כיו' דכלبشر אין זבוחה דין נבלה יש לו, כמו כן הני, וה"ה דהרה מצי למייבע בהמה שיש לה עיקור סימנים, לדעת בה"ג שאינה טרפה אלא שאין שחיטה מועלת בה, שהבניסה לא"י מהו, דהרי עליה לא נאמרה העשה דוחbatchת, אם קאי עליה בלאו דנבלה אם נהרעה, אבל עתה בהמה בסימנים עקרים, כיו' דהה' עליה עשה דוחbatchת קודם שנעקרו סימנים, או עכ"פ בمعنى אמה אגב אמה, ודאי אית בה איסור נבלה בנחרה, ואולי גם איסור עשה דאינה זבוחה, ע"ג דהעשה אגברא קאי, מ"מ כיו' דקודם העיקור היה עלייה איסור עשה דאינה זבוחה, שוב לא פקע האי איסור ממנה ודז"ק היטב.

ע"ב גמר' ת"ד סcin שיש בה פגימות הרבה תזוזן מכגירה שאין בה אלא פגימה אחת, אוגרת פסולה, מסוכסת כשרה וכו', הנה בעין פגימות הסcin חברתי והוואצתי לאור קוונטרס מיוחד בשמו "הלכה למשה" והתמצית ממנו אספתני בפתחה עיקר ו' "בדיקה הסcin לשחיטה" עי"ש היטב כי כאן אקרר בדברים.

הרא" ש' זל הביא לשון הרמב"ם ז"ל שכ' סcin שתבדוק בהלכה ולא תרגיש שיש בה פגס, וכשתבחן ותבדוק אותה בהבא, תרגיש שיש בה פגס וכו', ותמה לעליו הרא"ש במסוכסת כיו' שזקופה היא מצד אחד, אך לא ירגיש באכבעו כשהוא ירד לתוכה, ומדובר יוט' המליך بعد הרמב"ם דס"ל קר"ז זל דבירידתו אינה קורעת, וכונתו במה שכ' "ולא תרגיש" פגימה הקורעת עי"ש.

והנה אמרת הדבר דגם הרמב"ם קר"ז לא הזכיר הא דמוקי' בגמי' מסוכסת, כגון דק"י מארישא דסכינא, אבל ללימוד זהה דסובר קר"ז ובעין דוקא פגימה הקורעת, ולא מיפסל בפגימה הנרגשת, הוא דבר בטל, שהרי הרמב"ם ברור מללו דמדובר מבדיקה סcin כדינא אטופרא, וקאמר שירגש בהלכה ולא בהבא, ואיך נעmis בדבורי שפגימה הקורעת קאמר, אלא דלעומת זאת גם על הרא"ש יש לתמונה טובא, דאיך מצא ברמב"ם רמז רמייא דמסוכסת הנשנית בברייתא קמיiri, דהרי הרמב"ם לא הביא כלל, לא דיני דברייתא המחלוקת בין פגימות הרבה לאחת, ולא החלוק שבין אוגרת למסוכסת כי לא הזכיר כלל הני לשונות אוגרת ומסוכסת כ�י' אלא מרגש ולא מרגש, גם לא, הא דמוקי' בקיימי' ארישא דסכינא, גם לא הביא להלכה דברי ב"ה במשנה שאח"י דרשוחט במגל קציר דב"ה מכשרין לעניין תומאת נבלות, שהי' לו להביא בהלכי' אב"ה' עכ"פ, והלח"מ הרגש בכל זה, וכונס בדוחק שאין לעלה הימנו וכותב דהרבנן"ס לא ס"ל קר"ז דלקמן שכ' דע"ג דחוי האי דיקא נמי, מיהיא דר"י איתא דגמורה גmiriy ל"י מרבי, דרך לעניין טומאה פליגו, אלא ס"ל דב"ה מכשרין במגל קציר גם לאכילה, ולא גזרין הלכה אותו הבא, ולכן גם במסוכסת הרבה כשר כב"ה, ודלא כי האי ברייתא דאתני ע"כ כב"ש עי"ש, ומ' שמע צאת לדוחות ברייתא וشكיל וטרוי' שבגמ' לומר דאתני כב"ש, גם לדוחות מירא דר' יוחנן מרא דכלוא תלמודא דאמר דלא התירו ב"ה אלא לטהר מידי נבלה, ולהקל נגדו וכל זאת בתהברה בעלמא, כי בפירוש לא כתוב הרמב"ם דאין חילוק בפגימות הרבה לאחת נגד הברייתא,

ואז במלג' קציר ומגירה דוקא פסולה השחיטה, אבל לאחר חזרה גם בסכין שיש בו רק פגימה אחת, נמי מיפסל השחיטה, מפני שקריעת במקצת הסימן נמי פסול, אלא זאת אם הוא חותך או קורע אפר לידע, או ע"י הרgesch השוחט בשעת שחיטה שהוא יכול להרגיש אם הוא חותך בלי עכבות דבר או שיכש מגיע למקומות הפגום הוא קורע, או אפילו אם שחת בלי להשגיח על זה, יוכל לבדוק מקום החותך ויכול להכיר בין חותכה לקריעת, כי החותך חלק והקרועה מגומגם - וכך בתורה לא כתיב רך ושותט, ומילא מי שיריצה להיות בטוח שהיה השחיטה כולה חותכה ולא קרועה, צריך להזכיר סיכון שכן אין בו פגימה העולוה לקרוע היסמין, ולכן ר"ח דיליף ממה דכתיב לגבי שאלות אמר, "ושחתתם זהה" דבעינן הנקנת סיכון לשחיטה, הוא לא צורך דם מושחת דכתיב בתורה שמעין, דמי שיריצה להיות בטוח לאכול מזבחו, צריך להזכיר סיכון חלק בלי פגימה, וכן מה הוסיף שאל ומה שאמר ושחתתם זהה ואכלתם, וזה מה דפרק הש"ס פשיטא כיון דכי נקב טרפה, ועיין בלב אריה שמדקדק על לשון הגמ' דהollow' פשיטא דכי פגום טרפה, והוא דקדוק עצום וגם ר"ש ז"ל הרgesch בו דוק ותשכח, אבל לפנ' ביאורנו מודקדק הלשון מאי דהכי פריך מה מוסיף לנו האי קרא דשאול, דהרי גם מקרה דושחת, אנו יודען דכי נקב דהינו באופן שביארנו דטרפה הו, וא"כ מי שיריצה להיות בטוח בדוק תחליה סיכון, וא"כ שאל לא חידשין כלום, וגם ר"ח אחריו, ע"ז הי' לו לתרץ דלא כן הוא אלא דשאל חידשין דלא סמך כלל, לא על הרגשות בשעת השחיטה ולא על מה שנבדוק אח"כ מקום החותך אלא כל שהסביר פגום השחיטה פסולה, אלא אז יקשה לו מנ"ל הא מהאי קרא דשאול, דהרי שפיר אמר ושחתתם זהה כדי שלא נצורך לבדוק, דס"ס לא הי' להם לאכול אם ימצא קרועה במקומות אחד, ולכן קמשני בדיקה לחכם קאמרטין, כי מהאי קרא חיין, שלא סמך על השוחט שיבדק הוא הסיכון אלא דעתן בידו סיכון דבזה" הכி משמע, וכבר כתבנו לעלה דף ט' ובפתחה עיקר י' דכל דבר שציריך מצטצום על משה וכל דחו לא סמכין אסתם טבח וציריך חכם ומפרשם בדיקת הסימנים לאחר שחיטה בשחיטה מצומצמת כאשר מפרש שם הרמב"ם כדי ביקור והוא מדינה ולעכובי, ולכן ממה דבדק שאל הסיכון בעצמו, ולא סמך אטbatchim, מוכח דסיכון פגום פסל השחיטה אפילו אין בכך הפגיעה ליקרע היסמין, אלא רגשות בעברת צפורהן על הסיכון, דכל שהסיכון נקרא פגום, פסל השחיטה דאל"כ אלא דבעינן פגימה האוגרת דוקא שכחה ליקרע היסמין, חכם מה עיי הטע ולא נמצא פגימה צו אין צורך בהבנת הלב וישוב הדעת כי אפילו האוגרת רק חוט השערה דהינו שחחות השערה נاجر בין עוקצי הפגיעה ואני יכולה לעבור אנה ואנה פגימה צו בהעbara בעלמא בין צפורהן ובין בראיית העין נמצאה بكل ולא עיי חכם, ע"ז פריך והאמר ר"י לא אמרו לראות סיכון להרים אלא מפני כבודו של חכם, ורק"ל בדיקה על פגימה כ"ד צו הנוגשת ואני אוגרת אני אלא לסלול לכתה, אבל לא לפסול השחיטה בדיעבד, ולכן רק מפני כבודו מראן לחכם, אבל بلا ראיית חכם כשרה השחיטה בדיעבד, ע"ג דחישין שטהבה לא בדוק בהבנה הלב ויישוב הדעת כראוי, ע"ז משני" מדרבנן וקרא אסמכتا בעלמא", ר"ל דהאי חומרא לפסול גם בדיעבד פגימה הנוגשת שאינה אוגרת, הוא חומרא דרבנן שהחמירו אחר זמן של ר"י ואסמכחו אקרא, ואח"כ מביא הש"ס הני אמוראי קדמאי בדקו ל' בשטח באביה בבראה ובחותוט השערה, עד דמסיק ר"פ צריכה בדיקה אבראה ואתופרא ואתלת רוחתא. מפשטות הלשון משמע דכל הני אמוראי הקילו לבדוק רק אחר פגימה האוגרת דבר מה והחמיר שבhem ה' ראב"י שבדק בחותוט השערה דהינו אם הפגיעה אוגרת חוט השערה, ומילא גם זה עיי חכם אדם

נחירה דזה תרתי דסתרי - ועיין לקמן דף י"ט בסוגי" דמוגמות נמי עיין זה, דשליש של שחיטה לא מצטרף עם שליש של הגרמא לפסלה, עי"ש ובמה שכותבי, ולכן ברור כמשמעות דר"ע קודם חזרה וכל המשניות שבמס' זו שנשנותו אלבי' לא ידעו מבדיקת סכך, ור"א דמוקי מתני' דהכל שוחטין במומר ובבודק סכך הוא דרך אסמכתא וכמשי"כ שם במקומו.

אלום לאחר שחרור בו ר"ע וקבלו חזרתו שזה هي בימי ר' יוחנן כמו שהוחחת מרש"י שבעות דף ד' ע"א, ופסلينן כל פיסול במקצת סימנים להיות נחרה, ושוב לא יוועל שחיטה ממילא סכך פגום נמי פסול את השחיטה דהרי כל נקב בושט שלא ע"י שחיטה, נחירה מקרי ושוב אין שחיטה מועלת בה, וכאשר אבא ר' יוחנן את זאת לזמן ל"ב, אבל עדין בדיקת סכך לא בעי, רק מפגימה שיש בכחה לkerava את הסימן, אבל בדיקת הרgesch, על פגימה שאינה אוגרת, לא הייתה רך סלסל בעלמא, ולפיכך א"ר יוחנן דלהראות סכך לא חכם הוא מפני כבודו של חכם, והרי תראה, וכאשר ביארנו מצריך להראת מדים מדיינא ממשום לתא איסורא, וכאשר ביארנו לזמן בפ"ב, בשיעור שהי' דף ט' חיל' דרמב"ם ממה שעשו במשנה לזמן בפ"ב, בפי"מ דביקור סימנים קאמרא, כדי ביקור חכם ומפרש הרמב"ם בפי"מ דביקור סימנים קאמרא, והזמן עמו דבשחיטה מצומצמת דבעינן להבחן בין מחצה לרוב במשהו, הבחנה זו היא הוראה וצרכיה חכם דוקא, ולא סמכין אטbatch, וא"כ אי בסכך, פגימה דקה שאינה אוגרת נמי פסולת השחיטה ודאי להאי בדיקה, חכם בעין, אבל בזמן ר' יוחנן עדין לא פסל בדיעבד האי פגימה ורק לכתלה נהגו להחמיר, ולכן הוראת הסכך לחכם איינו אלא מפני כבודו של חכם, דלהבחן אם יש בו פגם האוגר דבר מה או לא בкл יכול לראות את זאת גם הטבח, ואין בזה הבחנה יתרה, ורק ע"י דרשא דר"ח והבאים אחריו נתהוו האי הלכה, לפסל מכח האי אסמכתא דושחתתם בזה, כל סכך פגומה, בו יש בכח הפגיעה ליקרע את היסמין ובו אין בכחה ליקרע, כל שם פגום על הסכך, השחיטה פסולה, וכאשר אבא ר' יוחנן שזה שיטת הראה" והרמב"ם ז"ל.

ולפ"ז הרמב"ם לא פסק, לא כמשמעותו דرك מגירה פסולת דהוא ר"ע קודם חורה, וגם לא כבריתא דת"ר ע"פ שהיה כר"ע לאחר חזרה, אבל מ"מ לא פסולת מוסכמת אלא אוגרת, אבל פסק הכר"ח דפגימה כדי חגרת צפורה והוא הרגשת צפורה אפילו אינה אוגרת כלום פסל השחיטה, ומילא דלא פסק כב"ה דושחת במלג' קציר, והקלות הפגימות, וכקשיות הראה"ש וposal השחיטה מדרבנן, וגם מטמא כנבללה מדרבנן, אבל בפגיעה שאינה נרגשת בהליכתו אבל נרגשת בהבאתו מಚיר אפילו באכילה וכב"ה במלג' קציר, ולא גזירין הלכה אותו הבאה כיון דבלא"ה גם בהבאה אינה קועת, דכל פגימה הקורעת בהבאתה א"א שלא תרגיש גם בהליכתו, וכקשי" הראה"ש, ומילא דאיון לחך בין הרבה לאחת ובין באמצעות רישא דסכינה, וכל הדינים מכונים להלכה כפי מה דמסקין כר"ח דפגימה הנרגשת שאינה אוגרת פסולת מדרבנן, וזה ברור ואמת ועיין עוד לקמן בביור השיטות ודוד"ק.

ע"ש א"ר חסדא מני' בדיקת סכך מה"ת ש' ושותטם בזה ואכלתם וכו' עד א"ר פפא צריכא בדיקה אבראה ואטופרא ואתלת רוחתא, אבא ר' הסוגי' כפי שיטת הרמב"ם והרא"ז'ל.

הנה בתורה כתיב ושותט, אשר מני' שמעין דדרך חתיכה ולא דרכ' קריעת וחניקה בעין, וכדתן במשנה חוץ מגול קציר והמגירה מפני שהן חונקיין, ופרש"י שאין חותcin אלא קורען מחתמת הפגימות, וכבר כתבנו לעלה דהאי משנה נשנית קודם חזרת ר"ע

כתבו, דהכא בהל"ש מדרבנן קאמר, דאפסו פגימה כ"ש שתרגיש פסולת, אבל בה"ב דין דין אורייתא קאמר, דהוא חכירת צפורה עי"ש בארכיות בדבריהם, ובמחלוקת"ת אין בדבריהם ממש, דאיך תולה הרמב"ם תנ"י בדלא תנ"י לכתוב דפוגמת אבן בסכין של שחיטה, ובסכין של שחיטה הלא הוא המבוcharה הגדרה בין הפסיקים מה היא חיגרת צפורה, הרגשת צפורה או אוגרת הצפורה והוא רוצה לפרש ומסתסם קא סטם ואם לדידי' פשיטה ל"י דכדי חיגרת צפורה פירשו אוגרת את הצפורה, א"כ מה מוסיף בגין רשותה, אבל בסמה שכתב, בסכין של שחיטה, ועל הב"י עוד יותר יש לתמונה, דעכ"פ הרמב"ם קר"ח פסק ולא כהני אמראי, וא"כ ממי"נ אי מפרש חיגרת צפורה אוגרת את הצפורה, הרי איקא בגין שיור גדול ואיך כתוב בהל"ש דהרגשת פגימה בלבד השחיטה פסולת ולא נתן שיור, ואי דמפרש חיגרת צפורה דר"ח הרגשת צפורה, והוא כדעת הראה, איך יכול להשוותו לשחיטת הרשב"א דבעינן עכ"פ אוגרת דבר מה דהינו חוט השערה, שהוא קראי"ב בוחט השערה, וכמש"כ הגר"א צ"ל בהגחותיו לוי"ד, הלא ר"ח דקאמר חיגרת צפורה קאמר ולא התנה כלל שתהיה אוגרת דבר מה, ולכן פשיטה דדעת הרמב"ם קראי"ה דמפרש הא דר"ח כחигרת צפורה הרגשת צפורה והיינו נמי דר"פ, והביא שפייר ג"כ מסcin של שחיטה משום דחתם ודאי אמראי בתראי להחמיר אותו נגד הקדמאות ולא להקל, וקיים הרשב"א הלא אוגרת שניינו לק"מ, דהרי הוא וחומר דרבנן שנתחוווה בימי ר"ח בעל הדרשה של ושותחות בהז, דכל שיש פגום על הסכין, שחיתו פסולה והני אמראי שקודם זמן ר"ח ור"פ עדין הקילו בבדיקה זו לבדוק במשמעות ובמיון ובשרה ואוחוט השערה, וכל אלו הבדיקות קולות מהנה נגד בדיקת הרגשת שבטופרא ובשרה, וכאשר כתוב הפלתי בס"י י"ח שעמדו ע"ז השוחטים שלו, שמי שיש לו הרגשה טוביה אין לך בדיקה טוביה מהרגשת טופרא בהעbara על חזד הסכין, ולכן בבדיקה הרגשה בטופרא היא החומרה יותר גודלה בלי ספק, ודמי לסתסהה דמcker ר"א, אף דגם זאת נרגשת בהעbara הטופרא, על זה כתוב הראה ז"ל, דהטעם בזה מושום שאין זה מגוף הסכין, והרשב"א במשה"ב שחק על חילוק זה דס"ס הרי נרגש, וכן ק"י בעחתת"ס בי"ד סי' ט"ו לענין מה שמקילין החותמים שמחליקים הסcin אחור השחיטה בעור או סמרטוט, באומרים שפוגימה בגין הסcin אינה עוברת רק במשחצת - כתוב הוא ז"ל ו"ל, אך מ"מ לענין הל"ש עטו פגימה נאמרה לממ"ס, עיקור ושהיי' נאמרה, וכל שיש בסcin עכבות מקום שמעקב העbara הצפורה יהי' פגימה מגוף הסcin או בליטה מדבר אחר הנדק בסcin, הכל גורם או עיקור או שהיי' וכו"ע כל" - וראה זה פלא והפלא שק"ז ז"ל לא הרגיש כי במקרה שכך, וכי פגימה נאמרה לממ"ס עיקור ושהיי' נאמרה" סתר את דעתו והוא ראי' לסתור את דבריו, כי כנים דברי קדשו דהתורה והללמ"ש לא דברה כלל מפוגימות הסcin לא מבעי לדעת הבה"ג אשר הרמב"ם והשוו"ע פסקו כוותי', דעיקר של הל"ש הוא עיקור סימנים, דיליכא סcin פגום בין הני ה' הל"ש שמנה שמואל לעיל דף ט', אלא גם לדעת רשי"ע דעיקור היינו עיקור דסcin פגום, ג"כ סcin פגום לא נזכיר בהלכה אלא קורע, והתורה אמרה ושחת ולא וקרע. והנה יש לתמונה לדעת הבה"ג שהלכטה כוותי', למה באמת לאמנה גם עיקור עי"ס סcin פגומה, אלא שחיתה אלא חניתה עי"ש ומ"כ דעיקר בסcin פגום אין זה שחיתה אלא חניתה עי"ש ומ"כ בחכם ויבין את זאת, דדרשה שמנה נמי ממוצע מושחת ולא ודרס, אשר מה"ט כתוב רשי"ע ורשב"א בריש השוחט, דדרשה לאו מהלכה אתה, אלא ממוצע מושחת, אלא שאיני כתבת שם, דההלה אתה על פיסול במקצת סימנים, דלולי ההלכה ה' השחיטה כשרה, וכאשר

הקשרו פגימה פחותה משיעור שליהם לשחות בה לכתחה הרי אכן הבדיקה דקה בין פגימה לפגימה שזו כשרה וזו פסולה, אבל ר"פ אמר דצרכא בדיקה אبشرא ואוטופרא והוא בדיקת הרגשה ואין זה בדיקת בשרא ולשנא דלעיל שבדקו בה ר"ש ובסורה, דהמה בדקנו אם הפגימה אוגרת הבשורה והשנא והכא אبشرא ולא בשרא קאמר דהוא העברתبشر האצבע על הסcin אם מרגיש הפגימה בכח המשוש, וכמו אוטופרא שעובר בטופרא על הסcin להציג בכח המשוש וכובדיקתו של עכשוין, וכן ר"ח דמנה לקמן גם פגימת הסcin בהדי הנך ג' פגימות שהמה כדי חיגרת הצפורה, והאי חיגרת צפורה הרגשת צפורה קאמר ולא שתאגר בה הצפורה, כאשר תראה מלשון הרמב"ם שאביה, א"כ לפ"י מסקנת אמראי בתראי כל פגימה הנרגשת עע"פ שאינה אוגרת פסולת, לפי שהסcin בשם פגום יקרה וזאת פסלו הני חכמים דהינו ר"ח ודעמי', וסמכותו אקרא דושחתתם בזה, דבעינן סcin שאינו פגום שוב ממילא נפלו כל הני בדיקות של הני אמראי בבירא, ומה מודקדק בזה הלשון א"ר פ" ולא קאמר רפ"א כדרך בכ"מ שאידך חולק על הראשון, כי כאן ר"פ הסכמה חכמי דורו קאמר שחדשו להצריך לעכובה בבדיקה הרגשה, ולכן נעשה הוראת חכם ג"כ אצרcta לאעכובה ולא רק משום כבודו, כך מופרש הסוגי לדעת הרמב"ם שהוא ג"כ שיטת הראה ז"ל כאשר אבא.

ধהנה הרמב"ם ז"ל כתב, והוא שייה' פיה חד ולא יהיו בה פגם וכו', ואפילו ה' התלים קטן ביותר שחיתתו פסולה, ולא הזכיר כלל שתהיה אוגרת עכ"פ חוט כשרה, וכן בהלכות שאח"ז דבר רק מהרגשת פגימה בהליכה ולא בהבא, אשר מעיד עליו הראה ז"ל דזאת א"א בפוגימה האגורה, דכל שאוגרת א"א שלא יריגש אפילו בצד שאינה אוגרת, כמו שהבאת דבריו לעיל, וכן בחנים רצוי הטור והב"י להשווות דעת הרמב"ם עם דעת הרשב"א, והב"י כי דעכ"פ דהרבמ"ס לא הזכיר האי תנאי שהזחיר הרשב"א "דבלבד שתאגר דבר מה", סתם אמפרש וע"ז נתהוו כל המבוcharה הגדרה בין האחرونים כאשר תראה. ובאמת לא ידעת מה אדון בי', הלא כבר כתבתי בהקדמה של, דהרבמ"ס אשר חיבר חיבורו, כדי שלא יצטרך לשם חיבור זלוטו בענין הלכה, בשום אופן איינו סובל דוחקים כלו, דקסמץ על המעין בגמ', וכדומה, כי דבריו צריכין להיות מבוררים ומובנים לכל קורא אף למי שלא ראה גמ' והוויית דאבי ורבה מעולם, ובפרט בדבר גדול זהה שמרבה יגון ואנחתה לחכים ולשותחים, ומפסיד הון רב לישראל, כאשר עניינו רואות, איך יתנו הרמב"ם מקום לטעות בפתרונות דבריו כי פגימה הרגשת פסולת השחיטה, ולא יזכיר דבעינן עכ"פ שתאגר חוט השערה, כי המהלך בין שנייהם, עכ"פ שאינו אלא בחוות השערה, הוא כרוכק מזרח ממערב, כי כשנספל פגימה הרגשת אף שאינה אוגרת, לא נמצא רק אדם אחד מאלו שיהי' לו הרגשה מעולה וחוש המשוש שימצאנה, ועל ידו יפלו השותחים צובאים לפני, כי הוא תמיד ימציא סכינים פגומים, כאשר הנסיו מעיד עניין זה רבים חללים הפליה ועצומים הרוגיה, אבל אם נחזיק כדעת הרשב"א דבעינן דוקא אוגרת עכ"פ כחוות השערה, אז ליכא מי שלא יריגש את זאת בחוש המשוש, בראיית העין, כי אם חוט השער נראה לכל רואה, מכש"כ פגימה האוגרת חוט השערה, שהוא עכ"ב יותר גודלה דאמתה באמתה לא יתوب כיודע.

עוד אני תמה איך לא חלי ולא הרגיש הב"י ז"ל, שהרבmb"ס עכ"ב חולק על הרשב"א, דהרי הרמב"ס בפ"א ה"ד מהל' בה"ב כתוב אז ז"ל, "כל ابن שפוגמה כדי שתחגור בה הצפורה, אבל אם נחזיק של שחיטה, הרי זה פסולה" עכ"ל והאחרונים מצאו סתירה בשני פסקים אלו, מוהל"ש להלכ' בה"ב, עד שהගאים הלב ארוי' והיריעות שלמה ז"ל

הויסיפו פסול דסclin פגומה בלי השקפה על עיקור הסימנים, ומינה תראה איך הבה"ג לשיטתי" אילם במה שתפס מימרא דר"ח כפיטה דמנין לבודיקת הסclin מה"ת שנ' ושותם זהה, וכותב עליו הגאון ר"ץ חיות בהגותו ליש"ס ואל"מ משמע שלא "לפינוי גירסת הש"ס" כאן או שסובר דה"ק בגמ' פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אטמר"ע כל' וחותם עדף מנביא דהרי הבה"ג ע"כ סובר כן דכי נקב דהינו עיקור אז טרפה, אבל בדיקת סclin לא אטמר, וע"כ דברנן הוא וסמכותו אקרוא דושחתתם זהה ולכן לא מנה עיקור סclin פגומה בהל"ש לנ"ל.

אולם לדעת רשי"ד דעiker דהלו"ש הוא עיקר דסclin פגומה, ע"כ אילם בשיטת יתר הראשונים דחכמים לא פסלו אלא פגימה האוגרת ומיטעם שמא עקר האי פגימה מקצת הסימן ולא רצוי לטעוק אחרגשת השוחט או בדיקת הסימנים אם הם החתוכים או עקוריים, אלא דbullet זאת צ"ל היא דעתך שמואל, "עיקור" בין הל"ש אין הכוונה שודיעע הטבתה, מושחת ולא וקרע וממתני" דbullet שוחטין חז' מגיל יד והמגירה מפני שחון חונקי, אלא דודיעע ג"כ DSTMS סclin פסול לשחיטה, וצרכיה בדיקה אבשרה ואטפרא ואתלת רוחתא, ואל"מ דbullet זאת צ"ל היא דעתך שמואל, אבל עתה אידיini הכתת הסclin לשחיטה קאי והינו מושום דbullet שודיעע דעiker פסול הרוי ממילא יודע דבמי בדיקת סclin וכקשה" הגם" על ר"ח DSTMS דכי נקב טרפה וכפרשי" שס דאי איכא פגס נקב, וכמה DSTMS דכי נקב טרפה וכפרשי" שס דאי איכא פגס נקב, וכמה מון הדוחק לשבול את כל זאת, כי לא אאמין שרשי" ודעמי" היו אוכلين משחיתותטבח שהי" יודע דאין חונקין ועוקרין אלא שוחטין בחטיכה, ותו לא, על סמך האי קושי" הגם DSTMS דכי נקב טרפה ממילא ידע האי טבח להוכיח את הסclin כדינא.

ועתה נברא שיטת רשי"ז וזהיא שיטת הר"י"ע פ"י הבנת הרשב"א ז"ל, והוא דהרי"ג הביא בהלכותיו הנ"י אמראי דבדקו בשמשא במיא וכו' ואח"כ הביא מימרא דר"פ שצרכיה בדיקה ליקרע הסימן, אלא דחכמים אסרו כל סclin אשר שם פגומה עלייה, וכיון דהאי סאסאה אינה מגוף הסclin (וכפי הנראה הוא סclin של נפל ממנה מה שנקרה באפי השוחטים דרענטיל) הרי אין שם פגומה על הסclin, لكن כשר לשוחוט בו אף לכתלה ולפי דבנו גם על דברת החת"ס הנ"ל יש לתמוהו כן, דכיוון דازיל ומודה דכל שעוברת ע"י החלקה בעור אינה פגימה בגוף הסclin, מה קאמר דהרי עיקור אסור רחמנא יהי העכבה בסclin או שאור עכבות הרוי קורע את הסימן, הלא אין בכך האי עכבה ליקרע את הסימן, אלא דאנו בגין עלה מושום דשחט בסclin פגום בין אינה אוגרת שאסרו חכמים, והאי דעוברת ע"י החלקה שאינה בגוף הסclin אין על הסclin שם פגום, ולא איפכת לו וכך סאסאה כשר מה"ט לדעת הרא"ה.

והנה כפי הנראה ק"ז צ"ל הרגש זהה ולכן הויסיף דטעם DSTMS פגום הוא גם מצד שהי"י דבר שלא ראוי בשום פוסק, וכוונתו דמקום הפגום, אם גם אין בכך ליקרע הסימן, אבל ע"כ פ"י חותך באותו מקום וכמו סclin רעה, ואית בי"י מושום שהי", אבל גם זאת לפלא בעניין, שלא מבעי לפדי דין דגמי, דבעין שעור לשחיי כדי שחיטה אחרת, דליך לחוש מושום פגימה אחת או שתים שעכבב השחיטה כשיורש השחיטה, אלא אפלו לפי חומרת האחرونיהם לפסול בעוף אפלו בנסיבות גמי אין זה דומה לגמי, DSTMS חיישין שהגמי מעכב כל הסclin מלחתוך את הסימן עד שיחתוך הגמי, אבל כאן ניהו DSTMS הפגום אין חותך אבל איןו מעכב את החלק החד מלחתוך, ولكن כל דבריו תומאין, ונשוב לעניינו.

הנ"ך רואה לדעתה הבה"ג, لكن לא נזכר פגימת הסclin בתוך הל"ש שמנסרו מיסני, מושום DSTMS עיקור בסclin פגימה נאמרה, וחכמים

והנה כל הקורא הדברים, משתומם, איך חכם כמותו הוציא מוקלמו דברים בטלים כללו, ובמבחן"ת שגגה יצאה לפני השיפוט בזיה, כאשר אבא.

א' דמה שכי בתחילת דבריו, וככל לבסוף, כי התורה או ההלכה למ"ס דיברה מ אדם יותר שלם בחוש הרגשותו, הוא שגאה כי לא התורה ולא ההלכה דיברה כלל מפיגמת הסכין ובודיקתו, לא לדעת בה"ג ולא לדעת ר"ש", כאשר ביארתי לעיל בארכיה, רק מעיקר סימנים וכאשר הבאתי כן י"כ משות' חת"ס ז"ל סי' ט"ו.

ב' ואפיו היה בדבריו, ההלכה אתה על בדיקת סכין בהרגשת צפורהן, מנ"ל דמ Adam יותר שלם בחוש הרגשותו דיברה, הלא אדרבה, בכל שיעורי התורה כמו כייטת ביצה וגודול וכדומה, אנו הוליכין בו אחר גודל ביןוני CIDOU ולחמה כאן נביי Adam יותר שלם בחוש הרגשות וה תורה אמרה ובחות מבקרך ומאנך לכל איך עובד אדמנתו, שמשתמא חוש הרגשותו חילשה CIDOUה.

ואני אמרתי דבר נאה, דמה אני אסמכתא, "דווחתתם בה"ה" לפנינו י"כ בבדיקה ההרגשה, דכוון דילפין מכאן הווא חכם ולא סתם טבח, י"כ בבדיקה הרגשה ולא בבדיקה ראיית העין בעין, לחוש הראות חזק אצל בעלי CIDOU שאינם קורין בספרים, ובת"ח בעלי ספר חלשה אצל מפני CIDOU CIDOUם מן CIDOUה, ובת"ח בעלי ספר שעסוק תמיד בקריאת ספרים ובטלים מלאכה שנעשה ע"י אחרים, הוא להיפך, כי חוש הראות נחלשה וחוש המשוש חזקה אצל, וזה פרפרות נאה.

ג' איך עליה על דעת קדשו, לפסל כל פגימה הנרגשת בטופרא מה"ת, וכי לא ראה בנם' דsharp פגם ושדר פגם ושדר, ושלחו לי' למוגירה שניינו, אבל כל הנני פגימות שעשה כשרות הי', כי אמר הפלתי שלא היו נרגשות, והוא עצמו מעיד, שאין לך פגימה קטנה כל כך שאינה נרגשת בחוש המשוש של Adam השלם בהרגשה, ודמי' לساسה יוכיח שהיא נרגשת לכל אדם וכשרה ואשר מזה מביא הרשב"א ראי' דבעין דוקא אוגרת, אבל נרגשת לחוד לא מפსלא, ולפוגמה האוגרת עכ"פ חוט השערה למה לי Adam השלם בחוש המשוש.

ד'adam הני אמרויה מרוב קדושים חשו שאין להם חוש המשוש כראוי, ומה לא חשו על חוש הראות, ולמה לא בחרו באנשים מוחזקים בחוש הרגשה כיון שהיא יותר מעלה, וגם אין עלה עה"ד כי בכל נהרדעא ובמערבה כולם היו חולשי הרגשה, עד שהוצרכו לבדוק בשושא ובמיא.

ויאנני מספק כי כל זה קרה להגן ז"ל ולשאר הפסוקים שא"כ נכשל בכעין זה כמו שהבאתי לעלה, מושן שראו דברי הראה"ה שכתב דהני בדקנו בהני אופנים מסוימים, לאו אצרכתא אמר, אלא דלروحא דמלטה עשו כן, הרוי דבר הראה"ה דהני בדיקות מעילות יותר מבדייקות הרגשה דטופרא, ע"ז נתבללו הדעות חדח אמר דברמת כן הוא, והפלתי ממציא דלא כן הוא, אלא שחששו שהרגשות איננה שלמה, אבל באמות תחילה הי' מפרש דעת הראה"ה לומר דבר זר לכך, אבל הראה"ה בתחילה הי' מפרש היא דר"ח אמר דאמור גירית צפורה דאגורת צפורה קאמר ונגד זה וזה החמייר הני אמרויה לבודק בשושא ובמי' וכו' שהמה פחות מאגורת צפורהן, אבל תכ"ד חזר מזה וקאמר דגס ר"ח קר"פ הרגשות צפורהן אמר, דאיו מלשון חgorה אלא מלשון חgorה בי"ז עי"ש, ואז פשיטה דהוא המחייב מוכלים, ופירוש זה בדברי הראה"ה למדתי מtopic דברי המשמר המשיג עליו, כי תחלה הקשה עליו, דאי אפשר להשות דר"פ בדר"ח, כיון דר"פ נמי אبشرא עליו, והואDOI וdoi פחות מחייבת צפורהן, (זהיינו אוגרת צפורהן) אלאDOI וdoi דר"פ

אהדר לי' ר"א עכ"ל, ר"ל دائ השווא אלכתחה שאל, אי מותר לשוחות בסאסאה, היה לו להסביר מאן יהיב לנו הא סכינה ושותין בה, וא"כ ר"פ בדיקת הרגשה בעי ביל שטאגור דבר מה, ע"כ לכתחלה אמרו אבל בדיעבד כשר כמו סאסאה, זהיינו סאסאה כמש"כ הרשב"א, ולכן אין מר"פ כל כך ראי' בדיעבד אפילו אוגרת כ"ש פסולת דאפשר עד אגירת צפורהן הכל רק לכתחלה, אבל הני אמרויה לא חלקו בין תחלה לדיעבד, דהרי בדיקות בדיקות דליך הווה, דכן נהגו לבדוק את הסcin להכינה לשחיטה, ולא קפדו בדיקת הרגשה גם לכתחלה לא, אבל בדיעבד נמי פסלן אם מצאת אוגרת שום דבר, וכן מבואר הדבר בתוו"ב במשמעותו ז"ל: "מייהו לא שתה"י פגימה כ"ד ממש הנראית לשמש פסולת דהא אוגרת אמרינו, אלא שאלו הי' נראה שמי הוי בודקין אותה לאחר מכון, אם תחגור שום דבר ואפיו חוט השערה ובכן הוי פולין אלו נמצאת פגימה אפיו רק אחר שחיטה" עכ"ל הרוי דהקליו מצד אחד נגד ר"פ בדיעדי לכתחלה בדיקת הרגשה אבישרא ואטופרא והחמירנו נגד ר"ח לפסל באוגרת שום דבר אפיו פחות מעובי הצפורהן ואנו לענין לכתחלה פסקינו כר"פ, דמצריך בבדיקה הרגשה לפסל הסcin גם אפיו איינו אוגר שום דבר, אבל בדיעבד כשרה השחיטה עד שתאגור הפגיעה עכ"פ חוט השערה, וכראב"י בדיקת השערה אם אוגרת, וכמש"כ הגרא"ז ז"ל, ודלא כר"ח דאיינו פסל אלא באוגרת עובי הצפורהן, אבל עין בפרמי' במש"ז אות ב' דמפרש דברי התוו"ב דר"ל דלאחר שבדקו בדיקות במאי בשושא וכו' ונראית להם פגימה, אז מדדו אותן תאגור דבר מה ואפיו חוט השערה עי"ש, ואם הפירוש כדברי, דברי הרשב"א נפלאים בעניין, דלפ"ז הני בדיקות במאי בשושא וכו' הי' מראין להם כל עכבות כ"ד אפיו אינה אוגרת וכמו בדיקה אבישרא ואטופרא דר"פ, וא"כ עכ"פ דאמור צריכה בבדיקה אבישרא ואטופרא פליג עליהם, לומר דאיו לסיכון על אופן בדיקות, וא"כ קשה למה הביאם הריה"ז כיון דהביא דר"פ דעליו אמרו ישר והלבטה כוותי, יותר קשה קושי הריה"ז ז"ל על הני חכמים, למה فهو יכול האי, כיון דאייכא טופרא ובשרא דצבע, והיא הבדיקה יותר מעלה והויה פשיטה, וכן נוראות נפלאי על דברי מהרש"ל מובאים בטו"ז ריש סי' ח"י, דמשום הני אמרויה ראי' להחמיר אפיו על פגימה שאינה אוגרת כלל, ואחריו כל האחוריים שפכו סוללה על הב"ה שהקל באיסור תורה להתריר פגימה הנראית לעין אינה אוגרת, ועיין עוד בפלטי שהגיע להחלטה אמיטית, דהרבשת טופרא היא הבדיקה יותר מעלה, יותר אין להחמיר, מפני שפגיעה שאינה נרגשת רגשות טوب, א"א להכירו באופן אחר, ושכנ העידו לפניו כל השוחטים המופלגים שלו, ומישוב לו זהה הרמב"ם, דלא סתר את דבריו, דכאן בהלכות שחיטה פסל פגימה בכ"ש, ובהלי' ביה"ב כתוב שיורה בחגירת צפורהן, הני הרגשות צפורהן, והוא ממש בכ"ש והיינו כדעת הראה"ה, עכטדי"ק, וכל מה שכתב עד עתה הוא אמת ומכוון למה שביארנו לעלה, אלא דאית' נתקשה לו מה נעשה בהני אמרויה שבדקו בכל הני שאר בדיקות, דלומר דהני אופני הבדיקות עוד יותר מעילות בבדיקה הרגשה בטופרא, הי' דבר זר בעני הפלתי, כאשר באמות כן הוא, בעני כל בר דעת, لكن הגיע להמצאה נפלאה, לחדר דמפני שח הרגשה אינה שוה בכל אדם CIDOU, וה תורהDOI ואדי מאדם השלם בחוש המשוש דיברה, لكن חשו הני אמרויה שונאים אחרים שא"כ הרישה כמו במא ומשמא ובחרו בדרכים שונות לעוצם CIDOU, כי עיקר הפגיעה אשר לנו במסורת הללמ"ס, היא חגירת צפורהן וכו', וזה ברור ובטלו כל המחלוקת" עכ"ל.

צפורהן, ז"ל דהבדיקה לחכם אינו אלא משום כבודו ולא משום לתא דasiswa, משא"כ לרמב"ם דפסק שישור פגימה בכ"ש אכן בבדיקה לחכם משום לתא דasiswa, ודבר זה נאה לאמרו בדרך חידוד לתלמידים, אבל אינו אמיתי, כי כל הכבוד אלה הוא רק מפני שבדיקת סכין עלי הבנת הלב וישוב הדעת, אבל מה שיש ביד כל אדם להבחן בהשכמה ראשונה אין בזה שום כבוד לחכם, כמו בבדיקה סימנים דלא עליה על דעת אדם מעולם לומר شيء כבוד לחכם שיבדק הוא אם נשחת הרוא"ש ז"ל לפי דעת הטור.

הנה הרוא"ש סובר כפי שתראה דהא אצעריך ר"פ בבדיקה אבשרה ואוטופרא היינו הך דר"ת, והבדיקה היא אם איז בסקין כדי חניראת צפורהן, ואפלו אם יש בו חניראת ממשו פחות מצפורהן, מותר לשוחט בו לכתחה, וא"כ تو איז למומעה למלה לי בדיקה אבשרה ואוטופרא ולא די בראי' בעלמא, דלפי שיטה זו לא בעין השזה כמו השזה תlapים שלנו שאין בהם פגימה כלל, אלא מיררי בסכין הבהה ממשזה גדולה כאשר סכינים שימושיים אותם כדי شيء' חדים לחזוך בהם, ובهم מסתמא נמצאים פגימות דקות עכ"פ, וכן בעי בדיקה מפגימה שהיא חניראת צפורהן, ושפיר נקט ר"פ לישנא לצריכה ממש דקאי על סטם סכין דיאית בי' פגימות וצריכה בדיקה להבחן בין פגימה לפגימה שלא תהי' גדולה חניראת צפורהן ובחינה או צrisk עיון והבנת הלב כמו סכין חד וחלק המיעוד לשחיטה לבדוקו מפגימה כ"ש, והוא דכתבנו לעלה בבדיקה סימנים, אם אירע שחיטה מצומצמת, בעי הבדיקה יתירה ביישוב הדעת לשער בין מהחזה על מהחזה בין רוב ומ"מ לא בעי חכם, זולת לדעת הרמב"ם ממש"כ לעלמה, אבל התם אינו מתרמי זאת אלא לעיתים רוחקות ומלטה דלא שכחיה היא, אבל כאן כל סטם סכין בחזקת פגום הוא, וכן שפיר בעין חכם משום לתא דasiswa, או משום כבוד לכל מר כדאית לי', כדי שיבחין בין פגימה שיש בה כדי חניראת צפורהן, לפגימה שהיא פחותה כ"ש מותגירת צפורהן, ולפ"ז מותגירת הגמ' דפרק על ר"ח פשיטה דכי נקב טרפה, כפשותו דודאי סטם סכין בעי בדיקה מה"ת, דשמא הני פגימות, שמן הסטם יש בו, אית בהו שישור חניראת צפורהן מיטירף בהכי, ולפ"ז מתרץ בדיקה להחכם אמרין נמי כפשוטו, דלהראות לחכם קאמר ואסמכתא בעלמא הוא שלא לסמך על הטבה, או משום כבודו של חכם או משום לתא דasiswa, אבל עיקר הבדיקה להבחן בין הפגימות הוא בודאי מה"ת, והני אמוראי דבדקו בשושא ובמיון וכדומה נמי בדיקה קודם שחיטה הוה, והחמיר על עצם אפיקו על פגימה פחותה מחותרת צפורהן, כי חניראת צפורהן היא מעיקר הדין אבל הם החמירו, אבל יכול האי לא החמיר לבודק בהרגשת צפורהן וכן לא קאמרו צריכה, וכן כתב הריטב"א ז"ל ו"ז: לא אמרין בהני אמוראי אינו אלא בתחה, ולא עבדו הני מדינה ממש, דהא לא נקט חד מיניהם לשנא אצעריכתא, אלא הני בדקו והני בדקו, לנ Hog בו חומר בעצמן קרואו לכל בעל נפש לדקדק בזה לכתחה הרבהה, שלא לאלול בו ולא אמרו אצעריכתא אלא אבשרה וטופרא ואתלת רוחתא, דהא ודאי צריך לכתחה אבל בדיעבד הכל מודים לר"ח שאינו נפלל אלא בחניראת צפורהן, ודמי' לסתאה שאינו בו פגם כלל התירו לשוחט בו אף' לכתחה וכו' עכ"ל, הרי כי גם הריטב"א ז"ל שהביא כאן שיטת הרוא"ש דהلاقתא לר"ח סובר כן דהני אמוראי החמיר על עצם, ומשום דלכל בעל נפש ראי עשות כן, הביא גם הרוא"ז"ל בהלכותיו הני אמוראי, להתלמוד שמהם לימדו וכן יעשה יראי' ד' המתקדים במצוות אבל מה שכתב הריטב"א ז"ל דצעריכתא דר"פ הוא מדינה לכתחה,

רק לכתחה עלי הרגשת צפורהן ובשר, ור"ח בדייעבד אגורה צפורהן כאמור, והני אמוראי פליגו אר"ח ופסלו מדינה פחותה מהאי שייעורא, ואח"כ כתב הרשב"א שם ז"ל, "ועוד כתוב כאן לישנא דתଘור בה בצפורהן אינה מלשון חנורה וכו'" א"כ חזר לומר שפגימת סכין בכ"ש, שהצפורהן מרגשת אפילו בכ"ש עכ"ל הרדי דהרב"א זו את הראי'ה לחזר מדבריו הראשונים, ולאחר חזרה זו ודאי לא מציין למימר דהני אמוראי גם ע"ז החמיר יותר, דעת כמה ליחמו וליל, וגם איך מהני לחו בדיקה שליהם יותר מבדיקת ההרגשה, שהיא הבדיקה הייתו מעולה, וכל זאת בדור אמת וצדקה.

שיעורת הרוי"ף לפי פי הרוא"ש ז"ל כפי שהבינו בנו הטור, דלulos הלכתא כר"ח דפgingma אינה פסולת אלא חניראת צפורהן ממש, והוא דהשמייט הרוי"ף הוא דר"ח ממש ש晦באי הא דר"פ, ז"ל הרוא"ש ז"ל: "רב אלפס ז"ל לא הביא הא דר"ח, יש שמספרש דעתו שהוא סובר דהנץ בדקו בשושא ובמיון ור"פ בדק אבשרה ואוטופרא פליגו אדר"ח וכו', ולראה כיון דפסק דבעין לבודק אבשרה ואוטופרא, היינו כדי שתଘור בה הצפורהן, דכל פגימה שמוגשים בצפורהן היינו שתଘור בה הצפורהן, הלכך לא הוצרך להזכיר הא דר"ח עכ"ל, והנה אם תדקדק תראה, כי כאשר הביא הרוא"ש האי, "יש שמספרש" שהוא אם תדקדק תראה, כי דבוק אבשרה ואוטופרא, לא הזיכרו בדרכיהם, בין הני אמוראי דפליגו אדר"ח את ר"פ לא הזיכרו בדרכיהם, בין הני אמוראי דבדק אבשרה ואוטופרא, רק הני אמוראי דבדק בשערת אבשרה ואוטופרא וכוכו וכאשר ביארתי לעיל דבכוונה גדולה השמייטו בשושא ובמיון וכו' וכאשר ביארתי לעיל דבכוונה גדולה השמייטו האי דר"פ, דלא דבר מבדיקת הסכין שלאחר שחיטה כדי לפסול השחיטה, אלא מבדיקת הזריקה קודם שחיטה מדרבנן מקרה דושחתותם בזה, ומזהlica סתירה לר"ח דיבור מעיקר שעור פגימה הפסולת מה"ת לאחר שחיטה, אבל הרוא"ש כולל עמותם גם האי דר"פ, וע"כ דלא דקדק זהה דר"פ לא שיק' כל בהדי איןיך, דמש"ה לא אמר "ור"פ אמר" ר'ך ר"פ", וגם לישנא לצריכה, כי הוא ז"ל שמורה על בדיקה לכתחה ולא שתפסול השחיטה, אבל הרוא"ש ז"ל סובר, דליך כאן שום בדיקה דרבנן ולא פגימה דרבנן, ואין חילוק בין לכתחה ובין לאחר שחיטה, וכל פגימה שאין בה כדי חניראת צפורהן אפי' אם חניראת חוט השערה, שוחטין בה לכתחה, דאל"כ לא הי' מצי' לכלול האי דר"פ בהדי איןיך, ולהוכיח ממוני דלא כר"ח, כיון דהוא מדבר מלכתחה ומה עין זה להא דר"ח שמייר' מפגימה הפסולת מה"ת, ומה"ט מצי' לתרץ הרוי"ף בפשיותו, דכיוון דהביא הא דר"פ לא צריך להביא הא דר"ח, הרי דתירוץ כבר הי' מונח בכח, بما שכל בקשוי' את ר"פ בהדי איןיך, גם לא דקדק בין אבשרה ובין בבראה ובלשנא, אשר הערטתי בזה לעלה, ומפרש אבשרה כמו בבראה ור"ל דחוותך בזוז עור האצבע, כמו שעושין השוחטים לבחון חידודו של הסכין, כן ס"ל שהי' בוחנין אם עוקר העור או חותכו, אבל צריכה שיטה זו ביאור רחוב, והרוא"ש קיצר מאד, והטור שמספרש כן שיטת אביו אחד מעמודי ההוראה הוא, וצריכין לנו לשכנוני נפשאנא כדי שתהה' שיטתו עכ"פ ראי' להעמידה, כי מאד עומד נגדו מה שביארנו לעלה דעל חניראת צפורהן לא בעין שום בדיקה של הני בדיקות אלא ברא"י בעלה סי' כמו בקרבותן, וגם דעכ"פ פליגו אדר"ח, וממש"כ דקשה על הא דיבעדי דמי' לסתאה מא', הרי דאפיקו על פגימה בלבד שום חסרוון היה מסתפק ושולא, כמו שהקשה הרשב"א בתוח"ב, וייתר דברינו, וראיתי לך' החת"ס ז"ל בחידושיו לחולין, דאמר פרפרת נאה, דבאמת ר"ח לשטתו דאין פגימה הפסולת אלא כדי חניראת

צפורהן קאמר, ואיך כתוב דלא פליגו הרשב"א והרא"ש בಗוף הדין, והא הראה"ה והרשב"א ודאי פליגו דלהרא"ה לא שיקד הא תנאי שהנתנה הרשב"א, ובלבד שתאגור בה עכ"פ חות השערה", חדחרישה בעצמו על דברי הטור שהעתיק מרשב"א: "ובלבך שתחגור כ"ש ואפילו בחות השערה" כתוב דלא דק הטור בלישינה, דמשמעו מleshono דאצפורהן קאי ישיה" חוגר בה חות השערה, דהינו שיגריש הצפורהן בחות השערה, זהה ליתא דלרשב"א בענין שייה" אוגור בה חות השערה ממש, ולא די בהרגשה לחוד, וכן תיקון המחבר לשון הטור, וכתוב "ובלבך שתאגור בה כ"ש ואפילו חות השערה", ועיין בביואר הגר"א ז"ל שציין על זה: „מהא דראב"י“, וכוכנו משום דראב"י בדק בחות השערה נקט הרשב"א שיעור זה, דהיא השיעור היותר קטן שנשמע מהני אמראי, וכל אידך שיעורים יותר גודלים, לא מביע מאן דבדוק במיא דודאי יותר גדול כמובן מאליו, אלא גם הני דבדקו בשושא לבשנא ובבשרה, א"א לפרש לכל פגימה כ"ש בדקנו בראיית שמש כפ"י ראשון בראשי", וכן בלשנא ובבשרא דברוגשה בעלמא פסלן, דכוון דהני מדין דאוריתא מיירוי לפי דעת הרשב"א, הרוי קשיא לחו דהא אוגרת שניינו, ודמאי לסתאה הא התיר ר"א אחרון שבאמוראים והחילוק שמלחקל הראה"ה בין פגימה מגוף הסclin לסתאה שאינו מגוף הסcin, לא ס"ל הרשב"א, ולכן ע"כ דהני נמי אחగירת דבר מה בדקנו, ואם כן ראב"י בדק מחגירת חות השערה, הוא המכמיר בכלום וגם נקט דבר מסוים, لكن הני נקטינו דבעי עכ"פ חגירת חות השערה, אבל להרא"ש אם כרא"ה סובר כבר ביארנו דמנהני אמראי יליכא להוכיח מידיו דהמה הקילו נגד ר"ח ור"פ, שבדקנו שתחיה" אוגרת מידי, אבל אכן כר"ח ור"פ עבדין ומדרבנן פסילין כל שירוגשת בצפורהן, דמדרבנן גם بلا אוגרת מיפסל, ודמאי לסתאה שאני, וכחילוק הראה"ה ז"ל. א"כ פליגו טובא הרא"ש והרשב"א באשעיר הפגימה דלרשב"א אין כאן שום תנאי שתהיה" אוגרת, אלא שיגריש באצבעו, בחות השערה כלשון הטור, ולא פוקי כסאסאה, וידעו דבר זה אצל השוחטים שמחליך בין שמרגשים אין לעגיל או אין דרעטיל, ובין שמרגשי אין קלעפיל אפילו דקה מן הדקה, וזה חילוק גדול שבין הרשב"א והרא"ה בשיעור הפגימה עצמה.

ואע"פ שהראיתי זהה, דלא צדקן דברי הדרישה במה דכתיב, לדידנא אין חילוק בין הרשב"א והרא"ש דהא סותר את דברי עצמן, שמניגה בטור דבעינן לרשב"א דוקא אוגרת חות השערה ממש, ולא רק הרגשה בחות השערה, אבל פירשו בשיטת הרא"ש דלא כטור נראת נכון דכן משמעו מלשון הרא"ש דסובר בשיטת הראה"ה, וממילא דמחייב נגד הרשב"א והרמ"ז ז"ל, לדידחו בהרגשה לחוד אין לפסול בדיעבד רק לכתילה, והיינו דמי" לסתאה שלא התיר ר"א לשוחות בו אלא לאכול הבשר בדיעבד, דלרשב"א פגימה הנרגשת ואין בה כדי אוגרת חות השערה ילפינו מהא דר"פ, אךऋיך בדיקה אבישרא ואוטופרא והוא צרכית לכתילה, אבל הני אמראי לא החמיר על כתילה כלל, ובדקנו בהני בדיקות אותן הסclinים שהי' נראה להם פגימות, או שהי' מרגשים בטופרא אם יש בהם כדי אוגרת דבר מה עכ"פ חות השערה, כאשר כתוב כן הרשב"א בשמורת בפירוש, אבל הרא"ש מחייב לפסול כל פגימה כל הרגשת בחות השערה, ומkill לכתילה בדמי" לסתאה כשיטת הראה"ה.

ומתווך אלה הדברים תראה, גודל השערורי' שנתחווה בין האחראונים ז"ל, ע"י שלא ירדו לתוכו עומק פלוגת הרשב"א והרא"ה ז"ל, דהנה התב"ח אחר שהביא שיטת הרשב"א וודעמי" בדעת הראי"פ, הביא דעת הרא"ש כפי הבנת הטור, וקסמך להקל על שיטתה זו בפגימה שנראית כיון שאינה חוגרת הצפורהן, עפ"י מעשה דרש"י

ומפרש בדיקת אבשרה ואוטופרא היא מפיגמת פחות מחגירה צפורהן היא לפלא עבוני, כי כפי הנראה הוא אינו רוצה לישב פסק הראי"ש ז"ל, דלפי שיטתו לא מתיחס הראי"פ במה שהשmissת הא דר"ח, דlidid" לא מצינו לישב זאת כמו שכתב הרא"ש, דנככל בדברי ר"פ דבמי אבשרה ואוטופרא והוא כדין חבירת צפורהן, ע"כ עדין שיעור הפסול בדיעד לא שמענו, אלא דהרייטב"א לא רצה לישב שיטת הראי"פ מבואר בסוף דבריו אלא דרך דרך עצמו כאשר יראה המיעין בו.

ונחזר לביאור שיטת הרא"ש ז"ל, כי הסרנו משיטה זו כמעט כל התלונות, אבל הא דמסתפק בעל האיבעי דמי" לסתאה Mai, אפילו נפרש דלכתחלה ולבעל נש קמיבעי, ממש"כ הריטב"א ז"ל עדין קשה, דמה עלה על דעתו להחמיר אפילו בעלי נש, כיון דגם הני אמראי בדקנו במא ובמשא מצד מדת חסידות ולכתילה, רק לצאת מהחש פגימה פחות מחגירות צפורהן בדקנו, אבל פגימה בלי חסרון כל מהיכי תיתני להחמיר, והרי תראה דהרייטב"א ז"ל כתוב ודמאי לסתאה מותרת אף לירא שםים, והוא לשיטתו דהני אמראים החמירו על נפשם לכתילה, אפילו על פגימה בלי שום חסרון, ولكن יש מקום להאי איבעי, ואדרבה צריך הסבר למה פשטה ר"א לקלול, כיון דהני אמראים החמירו על עצם בפוגימה בלי חסרון, אבל צ"ל דהרייטב"א סוברanza באה חלק, בין פגימה בגין הסclin לסתאה שאינו מגוש הסclin, כשיטת הראה"ה ז"ל, ואע"ג דיפה דחה הרשב"א בשמורת שם חילוק זה דמי"ש הא מהא, עי"ש אבל י"ל דרך לשיטת הראה"ה אין חילוק בהכי, והוא ז"ל סובר דמדיינא אסור כל פגם אפילו בלי חלק בין דחאו המשמרת, דמדיינא ודאי אין חלק בין ז"ל, אבל לשיטת הריטב"א דראק מצד מידת חסידות החמירו הני אמראי בפוגם בלי חסרון, צ"ל שפיר דגמים שאינו מגוש הסclin כמו סאסאה שהוא מה שאנן קוריין דרענטיל, וכמו שכabbת הראה"ה ז"ל כיון דלעולים לא שיק ביה חסרון שייה" אוגר אפילו חות השערה, שפיר קאמר ר"א מאן יהיב לנו וכו' זאת יש להמליץ بعد שיטת הריטב"א, אבל לפיה שיטת הרא"ש דגם הני אמראי שהחmirו, לא החmirו אלא ביש בו חגירת דבר מה עכ"פ, מהיכי תיתני נחמיר עוד יותר ומה עלה על דעת בעל האיבעי, אבל גם זאת נחיא דנייהו לדעתה הרא"ש הני אמראי בדיקה דלכתחילה בדקנו, אבל הלא יש בתוכם בדקנו בשושא ובבשרא ונוכל לפרש בראיית השמש בצל הסclin כלשנא אחרניתא שברשי", ובראה הניינו הרגשותبشرא, וא"כ מהם שהחmirו לכתילה על ראי" והרגשה בלי שום חסרון, וא"כ שפיר קמיבעי דמי" לסתאה Mai, וeahder li ר"א דלא היא, דגם הני בדקנו בשושא ובמי"א, על פגימה שאוגרת בדקנו וכפי שני שברשי", וכן בבשרא שאוגר קטת עור האצבע, אבל בדמי" לסתאה אין מקום להחmir כלל, כן צ"ל שהבין הטור ז"ל שיטת אבוי הרא"ש ז"ל.

אבל הדרישה ז"ל לא נחיא לי' בפירוש זה שהוא קולא גдолה, ומדקדק מלשון הרא"ש שכ' „וכל פגימה שהוא מרғיש בצפורהן, הניינו שתחגור בה הצפורהן“, דמשמע להיפך לכל פגימה כ"ש הוה בჩגירת צפורהן אין חילוק בין הרשב"א לרשב"א, דלדעת שניהם פגימה בעיקר הדין אין חילוק בין פסולת, אלא פליגו בפירוש דברי ר"ח, כ"ש שאוגר חות השערה פסולת, והיינו שתאגור בה הצפורהן דלרשב"א ר"ח שייעור יותר גדול קאמר, והיינו שתאגור בה הצפורהן ממש, אלא דלית הלכתא כוותי" אלא כайдך אמראי, ולרא"ש ר"ח נמי הא שייעור אמר, ולא פליגו עי"ש.

והנה תיווה גדולה קחזינה כאן, דלפי פירוש הדרישה שיטת הרא"ש היא שיטת הראה"ה, דחגירת צפורהן דקאמר ר"ח הרגשת

עד תראה, כי גם המחבר ז"ל זיכה כאן שטרא לבי תרי, כי מאחר דפסק כרשב"א כאשר מבואר לכל רואה, לא ה' לו להתריר לשוחט בדמייא לסאסאה לכתלה, דהריש"א בפירוש אמר דדמייא לساسאה, היינו פגימה הנרגשת ואינה אוגרת, ולא חילק ביןותם כמו שחילק הראה"ה, וכיון חד דינא אית להו ממילא לא התיר ר"א, דאמר מאן יחיב לנו מברשה, אלא הבשר בדיבוב ולא השחיטה לכתלה, דרמ"פ דאמר אריכה בדיקת האבשרא ואתופרא אלו למדין שאין לשוחטו לכתלה בסיכון שמרגשים בה פגימה אפילו אינו אוגרת חוט השערה, והמחבר מעתיק בדיון דסאסאה לשון הרמב"ס, משום דברי"ז כולל הרמב"ס עם שיטתה הני ואשונים הרשב"א ודעמי' אבל לא כן הוא כאשר בארץ.

ועתה נשוב לדברי הדרישא, שמשמעות מה שכתב הטור, וכיון שהpagima פסולת צריך לבדוק הסכין תhalbah" וכתב הדרישא, משום דכתיב ושותתם בזה, וכן הוא בבה"ג בראש שחתות חולין, וכך ציין מהר"ץ חיוט, אבל הש"ץ משיג ע"ז וכותב, והוא בדיקת הסcin גופה DAORIYATA היא, ורק להראות לחכם אמרו רבנן, ולפי הצעתו בבירור השיטות, שניהם ננים לשיטותם, כי האי, וכיון שהpagima פסולת וכוכו"ז הוא ג"כ לשון הראה"ש ולדעת הפרישה, הראה"ש הוא המכמיר ביוטר, וכשיות הראה"ה דהרגשה בעלמא פסולת, והוא מדרבנן כבאיםנו בשיטת ראה"ה שסמכונו על קרא דשותתם בה, אשר ממש נדע שרואוי להתחמיר בהרגשת טופרא דמה"ט בעין חכם ממש"כ למעלה וכן שפיר כתוב הדרישא משום דכתיב ושותתם בה, אבל הש"ץ שפיר השיג עליו משום דהלא הטור מפרש דעת הראה"ש דבעין שתងור בה הצפורה, דהוא ודאי פסול תורה, ועל זה שלא תងור בה הצפורה ודאי פשיטה דבאי בדיקה, וכוקשי"ה הש"ס וرك להראות לחכם היא מדרבנן, וכן שבאיםנו לעיל דלפי שיטת הטור פ"י הגمرا ע"כ כפשויטו, וכן שפיר השיג הש"ץ, דעל גוף בדיקה זו לא בעין קרא, ותדי שבדברי בן ה'א, דהנה תראה שהטור הוסיף על דברי' אביו שהרא"ש כתוב "וכיוון שהpagima קורעת צרייך לבדוק הסcin תhalbah", והטור הוסיף "ולא סמוך על מה שיבדק אח"כ", והוא פירוש לדברי הראה"ש, משום דקשיי' ליטור פשיטה כקוקשי"ה הש"ס וכן הוסיף לומר דאין הכוונה להשמעינו עיקר בדיקת הסcin, אלא לצריך בדיקה בתקלה ולא סמוך לאחר שחיטה, ופירוש זה צרכין דוקא לפ' הבנת הטור בעדעת הראה"ש, דהבדקה היא שלא תងור שהצפורה ממש אבל לפירוש הדרישא, אין כאן שום צורך להסביר דלא יסמוד אבדיקה לאחר שחיטה, דהא גוף הדין נדרש בדיקה בהרגשת צפורה ולא סמוך על הראהיה, דאין כאן חנירת צפורה אתה לאשמעין, והוא הון דברי הדרישא.

והנה המחבר בש"ע שנייה מלשון הטור וכותב בסעיף ג' וז"ל "צריך לבדוק הסcin קודם שחיטה ואם לא בדק לא ישוחט", ולשונו נפלא דלא די שנוי הדין אין בו צורך דפשיטה, אלא שמוסיף אחרת אחר זההה,Adam לא בדק לא ישוחט, והש"ץ הרגיש בשזה וכותב בס"ק ה' וז"ל: "צריך לבדוק הסcin קודם, ואין לסמוד על מה שירצה לבדוק אחר השחיטה (טור) ולא כפל המחבר ונראה כמה מן הדוחק לתקן לשון המחבר כדי שייה' מכוון למזה שכתב הטור, אבל לפע"ד נראה דהמחבר שפסק דלא כרא"ש, לא בטוד דמייקל עד חנירות צפורה ממש, ולא כפי הדרישא, דמשווה את דעת הראה"ש עם דעת הראה"ה, אלא בשיטת הרשב"א דבעין דוקא פגימה שאוגרת חוט השערה ממש, אבל בהרגשה לחוד אינה פסולת, אלא כתבו דרישא ז"ה צריך שייה' הסcin חלק לנMRI' לכתלה גם בהרגשה לחוד, כי זאת נלמד מר"פ דמצרך בדיקה

שהובאה בבי', במעשה שבאה לפני רשי' דחadh שבדק לאחר שחיטה, ונראה לו פגימה קטנה, ורשי' לא רצה לאסרו, מפני שאין צפורה חוגרת בו, וכותב עליו הפר"ח ז"ל דשתי לי' מארי' שהתייר אישור תורה עפ"י דעת יחיד, ולפי באירנו הב"ח והפר"ח גם גם שנייהם במחכית לא כיוונו המטרה, דאמת הוא מה שכתב הפר"ח דלומר דבעין דוקא חגירת צפורה, דהינו שתאנור הפגימה את הצפורה, הוא דעת יחיד דהינו דעת הטור המפרש כן שיטת אביו והוא דרך הראשון בהרא"ה, אשר גם הראה"ה חזר בו, וזה קולא גדולה באיסור תורה עפ"י דעת יחיד, דהינו הטור או"פ שגם הריטב"א סובר כן, כמו שתראה אם תעין בו, אבל לעומת זאת מה שהתייר רשי' ואחריו הב"ח, לא בעין לתולות בשיטה זו, אלא גם לדעת רשב"א ור"ז ורמב"ז ז"ל הדין כן, דכל שאינה אוגרת חוט השערה ממש (ולא חחות השערה כמו שהביא הב"ח שלא בדוק) כאשר בדיבוב ואין כאן מי שאוסר זאת רק הראה"ה בחזרתו והרא"ש לפ' הבנת הדרישא וכפי באירנו גם הרמב"ס סובר כשיטה זו, אבל הם רק מדרבנן, ומכך מימרא דר"ח ור"פ דהרגשה בעלמא סגי לאסור, אבל ההני אמרוי דבdkו אחריה פגימה הנראית או נרגשת להם, אם אוגרת עכ"פ חוט השערה לא החמיר כלוי האי, ולא כמו שסבירו כל האחרונים, דלשיטה זו ג"כ החמיר הני אמרוי כי זה טעות גמור במחכית, כאשר באירנו הכל חוץ, וא"כ הב"ח לא התיר איסור תורה על סמך דעת יחיד, רק איסור דרבנן ע"ד הרמב"ז הרשב"א והר"ז ז"ל, והרי תראה בפסקי המחבר והרמ"א ג"כ שפסקו כהbab"ח, דהלא המחבר בסע"י ב' פסק ז"ל: "שיעור הפגימה כ"ש ובבלבד שתאנור בה כ"ש אפילו חוט השערה" עכ"ל, הרי נשמר המחבר לתקן הלשון שאינו מדויק בטור וכותב "חוות השערה" ולא "כחות השערה" וכפי הגר"א ז"ל, דמראב"י נלמד שבדק בחות השערה, ולא בהרגשת צפורה בחות השערה, גם לשינה מלשון הטור שכתב "ובבלבד שתאנור", שהוא לשינה מפוקפק, דיש לפרשו על הרגשה כפי' הראה"ה והרא"ש, וכותב לשון מבורר יותר "ובבלבד שתאנור", להורות דהרגשה בלבד אינה פסולת עד שתכנס במג' עכ"פ חוט השערה, והרמ"א לא הגיה כלום לכתוב, דאן אין אנו בקיין בבדיקה, ואסרים כל פגימה הנראית, ורק בסעיף ו' שפסק המחבר בדסקין הדומה לساسאה שאצבעו מסתובך, שוחtiny' בה לכתלה, מגיה הרמ"א ז"ל וכותב, אין אנו נהגין לשוחtiny' בה לפ' שאין אנו בקיין בדבר, והרי אתה כי לעיל דידייבך קאי ושם בעין בהבחן בין פגימה הנראית לאוגרת עכ"פ חוט השערה, בזיה שפיר בקיין, כי כל שאינה אוגרת חוט השערה, ממש אין לאסור בדיעבד, ושפיר סמכין אבקיאוותנו גם עתה, וכן לא הגיה כלום, אבל אכן דמיiri' לשוחtiny' בו לכתלה דהינו להבחן בהרגשה עצמה אם רק מסכט הצפורה או מוגיש פגימה דקה מז הדקה, כתוב דאן אנו נהגין לשוחtiny' בו, והרא"י דכן הוא, דאם יתעקש אדם לומר דמהנה זו נשמע גם למלחה שאנו בקיין, וכל פגימה כ"ד הנראית פולסין השחיטה על ידה עכ"פ לדעת הרמ"א, וא"כ ה' לרמ"א לכתוב וננו נהגין לאסור השחיטה בסאסאה, כיון דאן אנו בקיין וחישין דלמא אייכא פגימה כ"ד ואיך הינה לשון המחבר וכותב רק אין אנו בקיין ואין נהגין לשוחtiny' בו לכתלה, אלא ודאי דאף בהרגשת הפגימה שאינה אוגרת אין לאסור בדיעבד, כפסק המחבר לעיל (ועיין בת"ש י"ח אות יג ודוק) וא"כ לא התיר הב"ח, רק מה שהתייר המחבר והרמ"א ז"ל עפ"י הפסק שפסקו בשיטת הרשב"א ודעמי', ואין כאן מקום להרעיש על הפסק גופה, אלא על טעמו כי מתוק דבריו נראה שמסך בפסק זה על שיטת הטור דהוא יחיד, כי לא נחתת הב"ח לחילוק זה בין חוט השערה לכחות השערה וזה אמת וברור בס"ד.

פוגום שיפסול את השחיטה ולבן כל שם פוגום על הסכין, איך פסול בשחיטה וא"כ כל הני אמוראים בדקוקו והכי, על שיעור שהסכין יקרה פוגום בדקו, ור"ח דאמר בדיקה לחכם ולעכובא, מדרבנן ולא לכבוזו לחוד, ע"כ פגימה הנרגשת ע"י בדיקה בישוב הדעת והבנת הלב קامر, ושיעורה אמוראה ממילא דהיא בהרגשה בעלמא, ועתה דר"ל מנה שלש פגימות פריך שפיר, ולהשוו נמי פגימת הסכין, דיה' שיעור הני דקחשיב איזה שיעור שייה', הלאenan שיעור שנקרא פוגום בעין בכל הני, ומילא גם סכין עליהם והפסיק במירא דר"ל ולא הנicha למירה, "דווכולן כדי פגימת המזבח שהוא בחגירת צפורה", מפני שהאי חנירת צפורה אינו מבורר מה הוא, אי מלשון חgorה, וזה אוגרת בעין, או מלשון חgorה, ואז נרגשת לחוד נמי פגימה יקרה, אבל ממה דמוסיף ר"ח, אף פגימת הסכין שמעין דהרגשת צפורה קامر, דהרי ר"ח בדיקה לחכם בעי ולעכוב, ע"כ מחמיר על הני אמוראי דלעיל, ולידך הרגשת צפורה נמי פסול, אבל מ"מ פריך שפיר על ד"ל ולהשוו נמי פגימות הסכין, דאפילו אם הוא חולק, וסביר כהני אמוראי דלעיל דבעי חגורת דבר מה, ואפילו בעובי צפורה, א"כ גם בהני הדין כן, כי בכולן על שם פוגום אנו פסולין, הנו סכין והן אבני מזבח ואוזן בכור, כי גם בסכין אין לנו בודקין מה שיש בכח הפגימה ליקרע הסימן, אלא מה שם פוגום עליה, ע"ז מתרץ, בחולין לא קמיiri דPsiṭṭa לוי' דבקדים לא החמירו חכמים לפסול הקדשים ולהבאים לביה'פ, מפני האי חמורה, דלא לשחטו בסכין פוגום, אפילו אינה אוגרת.

וראה זה איך מדויק לשלון הרמב"ם בהל' ביהב"ח, שכתוב דפיגמת המזבח בחגירת צפורה בסכין של שחיטה, כי רק ממה שהוסיף ר"ח סכין של שחיטה להני שלש פגימות, אנו למדין בחגירת צפורה קامر, לאו חגורה קامر אלא חgorה וכדברי הראה"ה ז'ל, והוא אמת לאמת בס"ד.

ואחר אשר זכינו לבאר הסוגי והשיטות היוצאות ממנה נבוא לפסק הלכה.

פסק המחבר והרמ"א.

המחבר תפס שיטת הרשב"א לפסק הלכה, שהיא שיטה אמצעית בין הראה"ש לפי דעת הטור המקיל ביותר, ובין דעת הראה"ה המכמיר ביותר, ולכן פסק בסעיף ב' בשיעור פגימה בכ"ש, ובלבבד שתางור בה כ"ש אפילו חוט השערה, ונשמר המחבר, בלשונו לכתוב שתางור בו חוט השערה, ולא שהצפורה יוניש כחות השערה, וכבאיור הגרא"א שכ', דהוא כראב"י דבדיק בחוט השערה, דהוא המכמיר בין הני אמוראי דפסקין כוותיהו ודלא כר"ח דבעי דוקא חגירת צפורה, ודין זה הוא דין תורה ובדיעבד, אבל בכתבה הלא בעין שיהי הסכין יפה בהרגשת צפורה, וכר"פ لكن כתוב בסעיף ד' צרייך לבדוק הסכין קודם קודם שחיטה ואם לא בדק קודם שחיטה לא ישחות, וכzieין באה"ג דהוא מירא דר"ח, דבדיקת הסכין מדרבנן, דהינו בדיקת הרגה דקامر ר"פ שהיא בכתבה, ודלא כפ"י הש"ך, שרצו להעMISS בדרכי המחבר דבר הטור "לא סמכוך אבדיקה שלאחר שחיטה" דלפי פסק המחבר שהוא כרשב"א, אין מקום לדין זה, דהא אכן סכין דפסל בכתבה ולא בדיעבד, וכאשר ביארנו לעיל באורך, ולפ"ז גם דמייא לsassאה הי' להמחבר לפסק, דין שוחטין בו בכתבה כשיתם הרשב"א, אבל דמ"מ פסק המחבר באזה דשותטין בו בכתבה, משום דהמחבר הי' סובר דרמב"ם כרשב"א ס"ל, ופסק דלא כר"ח אלא כהני אמוראי, וכאשר כתוב הב"י בפירוש, דגם לרmb"ם בעין שתางור בו חוט השערה, ומ"מ ראה שהרmb"ם פסק דדמיא לsassאה שוחטין בו בכתבה, דשליטה זו, מה"ת רק עיקור נאמרה וזה נוכל להכיר או בשעת המעשה או ע"י בדיקת החתק אבל חז"ל גרו על סכין

אטופרא, דהיא ע"כ הרגשה, וניהו דכתבנו מעלה, דלפ"ז לא הי' להמחבר להעתיק לשון הרmb"ם בהא דדמי' לsassאה שוחטין בו בכתבה, דלשיטת הרשב"א אין צורך חלק בין פגימה דקה מן הדקה להא דsassאה, אלא שניהם אסורים בכתבה, אבל י"ל דהמחבר שהי' סובר דרmb"ם ורש"ב"א בחדא שיטה אלו כמש"כ בב", וכיון דרmb"ם פסק sassאה שוחטין בו בכתבה, הרי דע"כ חילק בין הא להא מושם שלא נחא לי' לפרש דר"א דאמר מאן היב לו מבשרא, יהי כוונתו רק אדייעבד, ולכן פסק בזה כרmb"ם אבל לעולם לשוחט בסכין שמרגש בו פגימה אף שאינה אוגרת כלום אסור בכתבה, ולפ"ז אכן צריך גודל בדיון בדיקת הסכין אטופרא, וצריך לכפלו שלא ישחות בלי בדיקה זו, ורק דאפילו רואה שהסכין יפה ואין בו פגימה אוגרת, כי זאת יכול לראות בהשכה ראשונה מ"מ לא ישחות בלי בדיקה הצריכה בכתבה אטופרא,adam ימצאה אח"כ פגומה בלי אוגרת חוט השערה תהיה השחיטה כשרה, אבל עבר לשוחט בכתבה בסכין שאסרו חכמ"ל לשוחט בו, ולכן דין זה מן הצורך הוא לכתבו, ואני צריך שום טעם, וניהו דהש"ך מביא בשם הרשב"א בעצמו טעם דשما ישכח מלבדוק אח"כ, הרשב"א קאי שלא ישחות בסכין בלי בדיקה כלל, וע"ז אמר טעם יותר מרווח דאייכא חש איסור גם בדיעבד, או דבעי ליתן טעם גם לשיטת החלקים ופוסלים פגימה כ"ש, אבל המחבר לפי שפסק כרשב"א, שפיר עביד להזירנו שלא לשוחט בסכין שאינה בדוקה אטופרא, אף שראה שאינו בה פגימה האוגרת, שב ראיתי בבא"ג שצין דין זה של המחבר, לא בראי"ש וטור כמו שפי הש"ך דברי המחבר, אלא שהוא מירא דר"ח, וכן הוא בבייאור הגרא"א על האידיינא, וגם כתוב שם באות ד' דהרבש"א מיקל בשיעור פגימה נגד הראה"ה, ודלא כב"ח דלא נחית להה הכל כמו שכתבתני, ושמחתי כמוצא של רב וברוך שכונתי לדעת גאון הגאנונים מאורן של ישראל.

ועתה חל עוד עליינו חובת ביאור סוף הסוגי' דנתקסו בה הראשונים ז'ל, והוא במה דאמר ר"ל שלש פגימות הן, והוסיף ר"ח אף פגימות הסכין, ופריך ואידך, ומושני בחולין לא קמיiri, ואח"כ מסיים המירא דר"ל, וכולן פגימתן כדי פגימת המבה.

וקשה טובא מה פריך ואידך, דלמא ר"ל דלא כר"ח, אלא אחד מהני אמוראי ס"ל, ולית לי דפיגימות הסכין בחגירת צפורה, ועוד זאת למה מפסיק את המירא דר"ל ולא הינו למירה, עד שסביר דר"ח שמוסיף פגימת הסכין ומקשה ואידך ומתרץ, ואח"כ מסיים המירא דר"ל וכולן וכו', ולרש"ב"א מיושב כל זאת דלפי שיטתו אין כוונת המקשן לדליקש נמי סכין של שחיטה בחד שיעורה, אלא כאר"א לפי שיעורו, וכדי שלא נטעה זה, הפסיק במירא דר"ח ומקשה עלייו, טרם שמסיים דכלון הני שלשה בחגירת הצפורה אלא דלפ"ז נצמתה קושי יותר גדולה, אז מפי ר"ח לא שמעין כלל שיעור הפגימה, דבמה שהוסיף אף סכין, אין למוד שיעורה, רק בא להודיענו שיש עוד פגימה אחת, והיתכן דר"ח מרא דשמעתא דמניין לבודיקת סכין מה"ת לא ישמיינו בדיקה זו מה טיבה, ולא עוד אלא דגונ התירוץ, דלאו לדינא איתמר הא דר"ל וגם לא דר"ח, אלא למינينا בעלמא, הוא דוחק גדול דמפעשות מירא דר"ל נראה, עיקר כוונתו למה דסימן וכולן כדי פגימת המובה.

עוד הקשה הריבט"א ז"ל דמה מתרץ בחולין לא קמיiri הלא עיקר שחיטה בקדשים כתיב, ותי' דכיוון דבחולין נמי איתא לא קחשיב, והדוקן גדול ונורא, ועין בהגנות מהרש"ש ז'ל, אבל לשיטת הראה"ה שהוא שיטת הרmb"ם ז'ל נחא טובא ובל' שום דוחק. דשליטה זו, מה"ת רק עיקור נאמרה וזה נוכל להכיר או בשעת המעשה או ע"י בדיקת החתק אבל חז"ל גרו על סכין

דפסול אף בדיעבד, אלא אפילו לפי פסק המחבר כרשב"א אסור לשוחט בו לכתהלה, דהיינו דר"פ, דמה שלא הרגיש ודאי מהמת חולשת הרגשותו היא כיון שההגימה נראית לעין, וחיללה להתייר זאת לכתהלה, וגם אי אפשר זאת במצבות דהלא חוש הרגשה גדרולה מוחש הראות, וכאשר העיד כן הפלתי ויודיע לכל מי שיש לו עסק עם חלפים, דמי שהוא שלם בחוש הרגשה, מרגיש אף מה שאינו נראה אפילו אפי' לטוב עין, אבל להיפך שייה' נראה ולא נרגש הוא רק בכך שחש הרגשותו חולשה מוחש הראות שלו, ומה"ט החמירו חכ"ל לבדוק בטופרא שהיה בדיקה המעלוה, ואם נאמר דפגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת פסולת השחיטה, אז ה"ה וכש"כ פגימה הנרגשת, ועוד דלפי דברי הת"ש אכן אוגרת חוט השערה לאינה נרגשת בטופרא, וזה דבר או לא ליתן להאמר במחלוקת".

ואספраה בא מה שקרה לי כד הינה טליה עם הגאון הצדיק חכם עדיף מנביא מהר"ס פאגנט צ"ל בעהמ"ח ש"ת שעיר צדק ובבנין צדק, כי הרגשה"צ הנ"ל הי' נקרא רבינו של השוחטים, ובכל מדינת ז"ב לא קבלו ש"ב שלא הי' לו קבלה ממן, והי' מבין נפלא בכל עניין יו"ב, אולם בימי זקנותו הוחלשה לכך הרגשותו כאשר נתודע לו ולשותחים המופלגים של, וטל יולדות שהיתה בירחיב בנפשי עוז לכתוב לו: ילמדנו רבינו לנו שהרב יעד בתוך הקבלה שהוש"ב מרגיש פגימה דקה מן הדקה, הלא כתוב הקבלה של הרבה הנהוגה בינוינו כמבואר בש"ע ריש הלכה שחיטה, אין יכול לסובב, רק על שהוא מומחה בדיןיהם ומוחזק במעשה השחיטה ואין מתעלף, אבל על השחתת הסcin' והרגשת פגימותיו אין הרב אדון בדבר זהה, וכי מי שיש לו הורמנה לדון ולהוראות בדייני או"ה, הוא ממילא מבין על החלף, הלא אין מנהגנו לנשות את הרב על זה, ושאני חכם שבגמי', שהרי אמרו ז"ל בחולין שצרך למדוד כתוב שחיטה ומיליה, אבל בזמננו שאין למדון כל זה, מה להרב אצל הסcin', הנה זאת לשוחטים המומחים וכלך אצל הדיינים, ככל הדברים כתבתי להגאון הנ"ל צ"ל, והשיב לי דבריםCMDR קדומות הרבה, וכtablet לאל תצדך הרבה וכי תקsha על הגמ' שאמרו חכמ"ל להראות סכינו לחכם, ומ"ה מנסת את החקם, ושהיתה שאמרו שצרך למדוד פירוש רשי"ז ז"ל לאמן את ידיו לשחיטה, אבל למדוד הרגשות הפגימות לא הזוכר, וכן הי' מלפניהם בישראל שככל רבו מוסמך להוראה מסמיך שוחטים, וכל המוסיף בה גרע, זאת הייתה תוכן תשובה קודשו, ואני עדיין הרהרתי אחריו כמה שנים, עד שהגעתי לימי בינה ואז ראייתי והכרתי שסתירת זקנין בנין, ובנין נערמים סתריה, כי אם נחמיר בהז' יותר ויותר לא הנחת ש"ב לבני אברהם אבינו, כי יבוא עליו איזה מרגיש אחר, שלם בכח המשיש, והי' חyi השו"ב תלאים מגנד, ובבוקר לא ידע מה הי' בערב ופה עשו הרבה זקננו שבדורות הקודמים, שלא הניחו את השובי"ם להראות סכיניהם לשום עבר ושב, ובדורנו היתום כאשר יבוא איזה רב להעיר או לישוב, תחלת עסקו שנופל על השו"ב להראות לו סכינו, ורבים חללים הפלו בהז' כי פעמים באמת חכם העיר אינו מן המרגישים הנפלאים, וכן השו"ב שלו והוא יושב בטוח תחתיו ופתאות יעבור דרך שם איזה רב שחווש הרגשותו טובעה ושלמה ומריעש על השו"ב שהוא מנבל ומאכיל נו"ט, ואשלה נא, לפי אשר ביאנו השיטות לעמלה, הכי באמות ATA הילמ"ס שرك מרגיש נפלא ראוי להיות שוחט? ישתקע הדבר ולא יאמר, כי כן ה"י לפנים בישראל שככל רב בעירו הי' בוחר בשו"ב שמצוין חוץ בעניינו הכי נאמר ח"ו שמןינו שאותו הרב לא הי' מן המרגישים הנפלאים, האכיל נו"ט, וכי לא די במונה שהחמירו לפסל סcin' פגום אף שאינו אוגר כלום ונוסיף און דבעין מרגיש נפלא, ולכן מאוד מאד הי' חוץ לתקן בעינו זה תקנות קבועות, למען לא יוכל לבוא איש

ורמב"ס, דהרבמ"ס הי' מחקך כרא"ה, בין הרגשה בגין הסcin' ובין סאסאה שאינו מגוף הסcin', אבל לעיל ביאנו דזה ליתא, כי הרמב"ס כרא"ה ס"ל, لكن שפיר מחקך בין פגימה שאינה אוגרת, לדמייא לsassaha, אבל הרשב"א דלא מחקך, זה נצמץ משיטתו כמו שביאנו באורך למעלה, והרמ"א שהגיה בהא דסאסאה, דאיין אנו נהגין לשוחט בה, מושום דאיין בקיין לא הגיה לעמלה בדיון פגימה האוגרת דפסולת בדיעבד, כתוב דאיין אנו בקיין ואסורי כל פגימה בדיעבד, אפילו אינה אוגרת כלום ורק נרגשת או נראית, מושום דבזה דהיא מדידה ממש איך לא נהי' בקיאים לראות, אם חוט השערה תאגור בין עוקצי הפגימה, אבל כאן בדימיא לsassaha דקאי אלכתהלה, להבחן בהרგשה בעלמא אם מרגיש סיבוך ועלמא שהיא נדבקת על הסcin' מה שנקרא דרטנטיל או געלנט, או שמרגש פגימה דקה שהיא מה שנקרא קלעפיל, זה אין אנו בקיין לסמוק לשוחט לכתהלה, ובדיעבד ליכא נפקותא כי בדיעבד שנייהם כשרין, כל שאון חוט השערה נכנס בתוך הפגימה כן הוא פסק של בעלי הש"ע, אלא שהאחרונים החמירו יותר כמו שהראתיך לעמלה, אבל האמת היא דכפי ביאנו, נמי, שיטת הרא"ה שהיא נמי שיטת הרמב"ס ז"ל יותר מסתבר, מפני שהשקל וטריא בgeom מתרפרש בעלי דוחק, לויל מה שצרכין לומר גם בקרבתות בעין בדיקת הרגשה שהוא קצת דוחק, והג דלפי שיטם הכל דרבנן בין אינה אוגרת ובין אוגרת חוט השערה כי אין בזה כח לעקו הסמין אבל מ"מ ראוי להחמיר כשיטה זו ולאסור גם בדיעבד פגימה הנרגשת או הנראית אפי' אינה אוגרת ודלא כב"ח, כי המחבר אלו הי' נחות לידע גם הרמב"ס ס"ל כרא"ה, לא הי' מקל נגד דעת הרמב"ס, שהוא אכן תמיד העיקר אבל מה שהר夷שו על הב"ח שהתיר איסור תורה על סמק שיטת יחיד זה ליתא, כאשר אתה רואה דמה שהתיר הב"ח מתירין גם המחבר והרמ"א,ומי שסומך זהה בשעה"ד למשל בשוחט שאבד הרגשות הטובה ואני מרגיש פגימה שאינה אוגרת כלל הוא מרגיש פגימה האוגרת חוט השערה, שאינו אוסר השומר והכלים בשביב זה שפיר עבד, כי התורה חסה על ממון של ישראל, וע"ז אמרו ז"ל גדל הנהגה מיגע כפי יותר מיא שמותם, ולא אוכל לסייע האי דינא בלתי להביא דברי התבבות שור ולדקדק בהם, ז"ל שם בס"ח צ"ע ב' בשם"ה: שיעור פגימה כ"ש, בין עמוקה בין במשכה, ובלבב שתעכב ויסטבך בהם שום דבר ואפיו חוט השערה, ואע"ג בדקה אבשרה ואטופרא ולא הרגש שום עיכוב ואחר"כ מצא בה פגם ממשו ע"י ראי' נגד המשם וכדומה, יבדוק שטח השערה אם נכנס לשם לא ישחות בו ואם שחת אסורה, אבל אין צורך לבדוק אח"ז כי אם כמו שכתבתי لكمנו סע' ז' ר"ל דדי בדיקת טופרא ומסתמא אין לחוש שמא יראה במשם) עכ"ל ומ"ל לא ישנותם על דבריו דמשמע מהם,adam מרגיש לא מהני בדיקת בוחות השערה, רק בגין מרגיש אלא רואה, אז מהני בדיקת מידיה בוחות השערה, ובמחכ"ת כי הרבה היא, שגיאה יצאה מפני השליט, הון בדין והון בנסיבות, בדעת"ש שם מביא ראי' מרשב"א שכותב במשה"ב, בדיקת טופרא הוא הרגשה בעלמא, וכיון דהביא ה"ז דר"פ ע"כ גם הרשב"א מודה בדיבורו השערת בעלמא טופה, וזה פלא והפלא, והלא הרי"ף לפי שיטת הרשב"א מביא אני אמראי אפסול פגימה בדיעבד, והוא דר"פ בדיקת הרגשה אלכתהלה, ולא אוכל להבין איך לא ראה הת"ש דהרבש"א כתוב, דהרגשת פגימה שאינה אוגרת הינו sassaha ולא רצה לחלוק כחילוק הרא"ה, וא"כ איך אפשר שהרבש"א פסול פגימה שאינה אוגרת ומחייב sassaha, וממילא גם להיפך, מה שהתיר השם"ח פגימה הנראית אינה אוגרת חוט השערה, הוא מכשול גדול לא מביע לשיטת הרא"ה והרמב"ס

אשורה דטרפה, כבר תירצו דהכא דוקא בטבח מוכר לאחרים אמרין כן, וב모mr בשוחט באקראי ובחנס נמי בעי בדיקת סכין, אלא דלפי רmb"ם יש להקשوت למה לא סגי גם במומר שיבודוק הוא עצמו הסכין לפני חכם או בקי בדיקת סכין, דהרי הרmb"ם גם במומר כתב דחזקתו אינו מתריח לדבודק, אבל אם אנו רואים שבודק כראוי, לא חשוד לשוחט בסכין שנמצאה פגומה אפילו פגומה בהרגשה לחוד, אלא יתקינה, וכמו שסמכינו עלי על השחיטה עצמה, שידקדק בה לשוחות כהונן, משום דלא שביק היתרא ואכל איסורה, ואפילו איסור דרבנן כמו חמץ שעעה^פ, אינם שודדים אם יכולן להחליף, כמו שביארתי שם לעיל בסוגני, והיא קושי עצומה לפי דעתך על פי הרmb"ם דמיירה לא טרחה לדבודוק וצ"ע.

ע"ש משנה, השוחט במגל קציר בדרכ'h הליכתו וכוי עד סוף השkil וטורי' בגמי עיין מה שכנהתי בזה בראש הסוגי דלעיל ישב בדור ואמת למה השמייט הרmb"ם ז"ל האי דינה בהל' אבה"ט עי"ש הטב.

ע"ש משנה, השוחט מתוק הטבעת וכוי לעיל דף ט' ע"א ברש"י ד"ה כולהו תנינו, כתוב בפרק השוחט תנא כולהו פסולי שחיטה, ובאמת זה לאו דוקא, דהרי דין הגרימה תנא הכא בפ"ק, וכמש"כ שם רשי ז"ל בעצמו, וכן יש ליתן טעם, למה תנא פסול הגרימה, בפ' זה, ואיך פסולי שחיטה בפ' השוחט, ומה שלגוף^ד הוא, דתנאה סדרא נקט, בדתחלה מפרש הכל השוחטין, דהינו מ"ר ראי' להיות השוחט, ואח"כ לעולם השוחטין, דהינו אמן השחיטה ביום ובليلו, וכן בשבת שחיתתו כשרה, ואח"כ מפרש בכל שוחטין בין בוצר וכו', ואח"כ מפרש מקום השחיטה בסימנים, אלא דכאן לא מפרש אלא מקום השחיטה בקנה, ולקמן בגמי דף מ"ג ע"א פליגו רב ושמואל בשוט אי תורבץ הוושט נמי ראי' לשחיטה, כתוב שם רשי ז"ל, דרב תורבץ הוושט נמי הוה ראי' לשחיטה, לא גמירי הגרימה אלא בקנה, אלא דהתס מסיק, דלא תציתו להא דכייל יהודה אחוי ממשמי' דרב, אלא ע"פ דנקובת תורבץ הוושט במשחו כוושט עצמו אבל לענין שחיטה, נתנו בו חכמים שיעור. וכפי הנראה גם זה מהללמם^ס, וא"כ שיקד הגרימה מה"ת גם בוושט, וכן קשה למה נקט הכא דינו דוקא בקנה ולא משמעינו מקום השחיטה גם בוושט. והנה אם נאמר דפליגו רבנן וריב"י בהגרים שליש ושוחט שני שלישים לכאר' ניחא דבושט ז"ל דכ"ע מודים דפסולה השחיטה, כיון דנקובתו של התורבץ נמי במשחו אבל למ"ד דפליגו בשוחט שני שלישים והגרים שליש, ודאי קשה למה פליגו דוקא בקנה ולא בוושט, והתוס' לקמן ד"ה דילמא ריב"י היא, תנבו כמסתפק דשמא פליגו בוושט כמו בקנה, ולא דעתך למה בוושט יה' רבנן מודים דלא מיפסל בשליש האחרון, אבל יה' איך שיה' כפי שכתבנו דעיקר כוונת התנאה להشمיעינו מקום השחיטה איה, איך שכך לצין בוושט עד כמה הוא מקום השחיטה, והכי הוו' למתני מקום השחיטה בעי בקנה מן הטבעת הגדולה ולמטה, ובוושט מן התורבץ ולמטה, ואח"כ דרך אגב פלוגותת רבנן וריב"י בדין הגרימה, ואיך הניה התנאה מקום פלוגותת רבת שמואל, אי תורבץ מקום שחיטה הוא או לא, והדבר צע"ג לפע"ד.

והנה בגין פסול הגרימה שיה' אחת מפסולי שחיטה יש לעין, כבר כתבנו לעלמה דף ט' ע"א וכן לעיל בסוגי' בדיקת הסכין דהילכה לממ"ס על הני הל"ש לא צריכין אלא דמקצת בפסול נמי פסול, וא"כ בהגרימה למ"ד דפליגו בשליש קמא דמקשיר ריב"י וכאשר איפסק נמי הילכה דעד שלא הגרים ברובה לא מיפסל שחיטתה, א"כ האי הילכתא למאי אתה, ודזאי כל שוחט שלא

וז ישחית ויחבל כרצונו באין מפריע, וירבה מחולקות בישראל, והמחמיר ע"ע קדוש יאמר לו אם לא יאללبشر רק בביתי, ולא יפריע שוחטים דכלוא עלמא.

ד"ה ז"ח ע"א א"ר האי טבח דלא סר סכיני קמא חכם ממשתינן לי' ורבה אמר מעברינו ל"י ומכריין אבשרה דטריפה היא ולא פליגו כאן בשנמצאת סכינו יפה כאן בשלא נמצאת סכינו יפה, והנה הרmb"ם ז"ל בפ"א ה' כ"ז פסק האי דינה בה"ל: "כל טבח ואם נמצאת פגומה מעברין אותו ומנדין אותו ומכריין עלי כל בשר שוחט שהוא טרפה" עכ"ל וכל רואה ישתומים מה זה שהוסיף הרmb"ם ז"ל שמכריין על כל בשר שוחט שהוא טרפה דמשמעו דגס על בשר שיש בחנות שוחט בסכין אשר הראה לחכם קנסין שלא למכרו עוד לישראל ומ"ל האי חומרא, אבל הדבר נחיא מאד דהיא מכריין דטרפה שהוא בנמצאת סכינו פגום למא依 עי' אדם היא במקומות שמכריין פשיטה דמ"ש מנפל טרפה בעיר, ואם במקומות שאין מכריין הכרזה זו למא依, אי שלא למכור לישראל, אותו בטבח רשות עסקין שמאכילד נבלות לישראל מזיד, הלא אין לו אשמה, אבל שלא סר סכינו לחכם, וגם אחר השחיטה לא בדק סכינו ביישוב הדעת כראוי, אשר מה"ט בעין הראות סכין לחכם, דח"י שיקל הטבח בבדיקה זו, וכשיטת הרmb"ם ז"ל, אבל שייה' חשור למכור נבלות אחר רשכינו סכינו פוגם, מאן דכר, שמי' לא לא דלשיטות הרשב"א דלכתחלה בעין סכין יפה מכל וכל, ז"ל דמיiri הכא בשלא נמצאת יפה לשוחט בו לכתהלה, ונינה אפשר דנתקלקל ע"י השחיטה, ובדייעבד שר כל שאינה אוגרת חוט השערה, אבל כיון דלא סר סכינו קודם לא תלין בהשחיטה, אלא אמרין דשחט כן לכתהלה בסכין שאינה ראי', ולכנן מעברינו וקנסין לי' להכריז אבשרה של בהמה זו דטרפה, ע"פ שאינה טרפה מדינה, אבל לשיטת הרmb"ם דאיינו כשית הרשב"א כאשר ביארנו לעיל און לנו סכין פוגם של לכתהלה ודיעבד, כי רק דמי לאساسה שוחטין בה לכתהלה, וכל שמרגשין בה פגימה כ"ש, פסול אף בדייעבד, א"כ קשי' לי' האי מכריין מאי עבידתא, لكن מפרש דמזכירן גס על מה שוחט בסכין הבדיקה קמי' חכם. ולרmb"ם לשיטתי' עי' מדינה בדיקה לאחר שחיטה, אפילו בשוחט רק בהמה אחת, עי' בה' כ"ד שם, ודלא כראב"ד וא"כ ח"י שיקן כי היכי דבאהי בדיקה אחרונה הקיל ולא הרגש, כן הקיל גם בשאר שחיטות, וא"ג דמדינה נאבד הסכין כשר, אבל מכח קנסא נאסו לעיל כל בשר שיש לו עדין למכור, שמכריין לעילו דטרפה היא, שוב ראי' דהרייטב"א ז"ל הרגש בהאי מכריין וכן בעט"י, וכתבו דמזכירן על כל בשרא שוחט קרמ"ס, אבל לא הבנתי על הריטב"א, דהוא לשיטתו לא ה' צריך לה, דהא שם בד"ה הקדום מפרש דארכטה דר"פ הוא לכתהלה, ודרא' כחגירת צפורה בדייעבד, א"כ מתפרק שלא נמצאת סכינו יפה לשוחט בו לכתהלה, ומשום קנסא מכריין דו"ק הילב.

רש"י ז"ה דלא סר סכינה, שלא הראה סכינו לחכם עכ"ל, אבל הרmb"ם ז"ל כתוב ז"ל "כל טבח שלא בדק הסכין שלו שוחט בה, לפני חכם" וכוי' ועיין בתענית ז' כ' ע"ב ברש"י ד"ה סייר, שמספרש נמי האי מימרא דרא"ה דהכא, קרמ"ס דסר לשון בדיקה הוא, והנה הרmb"ם לשיטתי' דמשום לתא דאישורא נגעה בה, יפה מפרש, דאנו חזדין את הטבח דלא יטריח לבדוק י"ב בבדיקות בכווננות, ויעבור על הסכין בר Hebbara בעלמא, עד שלא ירגע פגומה שאינה אוגרת, וכמש"כ לעיל בשיטת הרmb"ם, ولكن כל שבודק לפני חכם והוא שבודק בכוונות אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, סגי בהכוי, ומה שהקשו האחוריים דמ"ש טבח ממומר, כיון דגס טבח עי' בדיקת חכם, ואם שוחט שלא בדיקת חכם מכריין

דקהני, دمشמע אין חילוק בין נשחת רובה או כולה, וזה ליתא לרבען דרייב"י לדידידו יש חילוק, דבנשחת רק רובה עדין יוכל לפסלה ע"י איזה פיסול דרשא או הגroma, והוא מפני שלכתה בעין שחיתה כל הסימן מה"ת, וכן הוא דעת רשי"ו רומב"ס, כאשר אבא ר' זאת במקומו, אבל בשחת כל הסימן تو לא מצי מיפסל אם דרש או הגרים במקומות אחרים, אך ע"פ דיש טרופות לחצי חיות, ולא הוה הסימן מנחא בדיקולא לר"י דהילכתא כוותי, כאשר באրתי זאת לקמן ל"ב, מ"מ כיוון שכבר נשחת הסימן تو א"א לנחרו, כי נחרה אחר שחיתה לאו כלום הווא, ואין זה דומה לניקבה הריאה בין סימן לסימן, דזה מעשה טרופות, אבל בסימנים ליכא מעשה טרופות אלא מעשה נבלות דהינו נחרה, ולאחר שחיתה הסימן א"א לנחרו, וזה הוא דעת הרמב"ס כאשר באրתי זאת בכמה מקומות ודו"ק.

ע"ב גמור' העיד ר"ח בן אנטיגנוס על מוגרמת שהיא כשרה, וכتب רשי"ז ל"ל דהילכתא, לכל עדות הלכתא כרחב"א משום דקאי ר"ג כוותי, ל�מן, על הא דקבוע הלכתא כרחב"א ממש"כ רשי"ז שנטקsha על הש"ס שתלה הקביעות הלכה בדר"ג ולא ממש"כ רשי"ז כאן לכל עדות הלכתא נינהו, ואני רואה כי גם על ר"ג גופא קשה, דבגמי הוקשו לו, כמוון לא כרבנן ולא כרביב"י, והшибב אני לא חילוק ולא בילוק אלא שמעתתא ידענא, אמר חי"ר ר"א אר"י משפיו כובע ולמטה שחיתתו כשרה, ומה לו לתלות בשמעתתא אמרו אי, אשר גם עלייהם סובב הקושי, איך פסקו להקל באיסור תורה נגד המשנה אשר אמרה דמוקם השחיטה בגרגרת, הוא מטבעת הגדולה למטה בין לרבען ובין לריב"י, וע"כ גם אמרו אי רק על עדות דרחב"א קסמכו, וכמש"כ רשי"ז שם.

אבל מה שנלפע"ד בזה הוא, ל�מן קאמר ריב"ל דמוגרמת לרבען כשרה לריב"י, ומוגרמת דרייב"י כשרה כמנחא פשיטה, ומתרץ מהו דתימיא רחוב"א אדרבען קאי, קמ"ל, ואימא ה"ג, א"כ העיד עלייה מיבעי לי עכ"ל דגמ', ולפ"ז ל"ל דכיוון לכל עצמיות העדות אינה מבורת דקאי גם אריב"י, אלא מכח האי דקדוק קל, אדם רק אדרבען קאי, העיד עלייה הו"ל, لكن לא סמך ר"ג לפרש מעצמו עדות זו של רחוב"א, אלא עפ"י שמעתתא דהני אמרו אי, וגם הש"ס לא קבע הלכתא רק עפ"י ר"ג משום דاضשר לפרש עדות דרחב"א, באופןו כלל פlige אעיקר מוקם השחיטה, אשר מה"ט הזוק גם ריב"ל לפרש לו דברי רחוב"א, אלא עדין קצת דוחק הלשון שבגמ', "דהילכתא כרחב"א" דהילכתא משיפוי כובע ולמטה משום דר"ג הכי ס"ל בדרחוב"א, ועוד דהו"ל להביא דרייב"ל דהרי הוא המפרש דברי רחוב"א דמצחיר גם למעלה מטבעת הגדולה ודוק".

ד"ט ע"א, א"ר א"ר אס"י מחלוקת בשחיטת שני שלישים והגרים שליש וכו', אבל הגרים שליש ושחט שני שלישים ד"ה פסולה, דכי נפיק חיota בעין רובה בשחיטה וליכא וכו', לישנא אחראינה מחלוקת בהגרים שליש ושחט שני שלישים, דרייב"י סובר מידי דהוה אחצקי קנה פגום, לרבען התם מקום שחיתה, הכא לאו מקום שחיתה וכו' עכ"ל הגמ'.

הנה בסוגי זו יש מבוכה גדולה בין המפרשים ז"ל, ואני טרחתி הרבה לירד לעומקה דהאי הלכה, ותלי"ת עלתה בידי עפ"י הקדומות והעיקרים שליל לבאר כל חמרא.

הנה כבר בארכתי בעיקר ד' כי לעדעת רשי"ו רומב"ס, בעין שחיטת כל הסימנים מה"ת, ורק בדייעבד סגי ברוב, אבל דעת ר' אשיעא שבתוס' לקמן ל' ע"ב ד"ה החליד, דמה"ת לא בעין גם לכתחלה רק רוב הסימן, וכל החותך יותר הוה חותוך בידו וברגלו ולא

במקום שחיתה אין זה שחיטה, אלא דיל' דשאני דרש ועיקור במקום שחיתה, כל שדרס או עקר הרוב אין זה שחיטת אלא ודרס ועקר, ומילא כנור, ולא מהני تو שחיטה במקומות אחר כיון שכבר נפסלה ע"י נחרה, אבל בהגרמה דהוא לעללה מקום שחיטה, הו"א דגס נחרה לא הו, דהרי גם נחרה בסימנים בעין, ושלא במקומות שחיתה רק מעשה טרופות הוה ולא נחרה, וא"כ מצי שחיט במקומות אחר, דהינו למטה ונחויר מידי נבללה, שכן בעין ההלכה דעכ"פ להיות פסול בשחיטה, גם לעללה מקום מוקם שחיטה משווה לי, לנבללה דלא מהני בה שחיטה לטהר מידי נבללה, וטעמא דהא מלטא, בזה פליינו ר"י ור"ל כאשר בארכתי בفتحה ולקמן דף ל"ב, דלדעת ר"ל כל שנפסק הסימן ואפלו רק ברובא הר' הוא כמנחא בדיקולא, וא"כ ממילא גם בנפסק לעללה מקום מוקם שחיטה כן הוא, ותו לא מצי שחיט, ולר"י דיל' הא דר"ל, ואפלו הסימן השחותו ונפה איינו כמנחא בדיקולא, ודלא כרשב"א, כאשר בארכתי שם בארכ' היטב, נ"ל דמ"מ לעניין נחרה לא בעין מקום מוקם שחיטה דוקא, אלא ה"ה דלמעלה מקום מוקם שחיטה נמי נחרה מקרי, ולאחר שנחרה לא מצי שחיטה.

אלא דילפ"ז לר"ל הקושי, דלמה לי הלכה על פסול הגרמה, חזורת ונעורות, כי לר"ל גם בדרסה ועיקור אין כאן פסול אחר, אלא דמאתה שנפסק הסימן והוא כמנחא בדיקולא,תו לא מצי שחיט, וא"כ בשאר פסולי שחיטה בעין ההלכה רק על מקצת בפיסול, להשミニונו דמצטרף האי מקצת לשאר הסימן שנחתק בהכשר, כדי להשלים הרוב כדי ששוב לא מהני המיעוט הבתרא להכשר, כיון דכבר ע"י רוב הוה כמנחא בדיקולא, אבל בהגרמה, האי הלכה למא ציריך.

אבל לך"מ, דר"ל לשיטתי ע"כ סובר דהגרים שליש ושחט שני שלישים פסול, דהרי בשליש אמצעי כבר הוה הקנה כמנחא בדיקולא, כאשר אבא לרבען, וכן שמואל בעל המירא של החמשה הל"ש, סובר בפירושו ל�מן, כי ע"א, דהגרים שליש שיש באמת כר"י שני שלישים דפסול, ולמ"ד דהגרים שליש קמא כשר, באמת כר"י ס"ל, דלאו כמנחא בדיקולא הוה, ומילא ציריך הלכה גם על רובא בהגרמה, לאשמעין, דاع"ג דלאו מקום מוקם שחיטה, אבל מקום נחרה הוה, וכל שנחרה שוב לא מצי שחיטה, וכן ההלכתא, כאשר תראה ל�מן ביאור הדברים ודוק".

ע"ש במשנה ריב"י אומר ע"פ רובה, רשי"ז ל"ל מפרש פלוגותם. בהגרים בשליש האחרון וכלישנא קמא דר"ה ל�מן, והוא מתרי טעמא חדא דסתמא דלישנא דרבנן, אמרו ע"פ כולה משמע הכי, גם מיעוט בתרא בהגרמה פסול, דלמ"ד דוקא בשליש קמא פליינו, צ"ל דהיא ע"פ כולה דאמרו חכמים לאו דוקא, ולמיעוטה שליש קמא אתה, ממש"כ רשי"ז ל�מן, שניית דהרי רשי"ז באמת פסק כאוטו לישנא קמא דר"ה, וכרבנן טרפא, ופוסל גם בהגרים בסוף הסימן.

אבל דע דגס להאי לישנא דפליגו בשליש בתרא, מודים חכמיםadam שחוט רובה של הסימנים ופסק משלחות, דכשר וכסטם מתני' דריש השוחט, דרובה של אחד כמווהו דאל"כ לפליו בשחיטת רוב היסמין ופסק, ומילא נדע, דמי שמצויך לעכובי כל הסימן, דפוסל במיועט בתרא ככל פסולי שחיטה, אלא דנטקשו האחראונים במא שאמרו ל�מן בגמ' דילר"ה דפליגו בהגרים לבסוף, הא דתנןרובא של אחד כמווהו ריב"י אמרו, הרי דרבנן לית להו האי דינא, אולם לפע"ד על גוף הדין שהוא הללמי"ס, כדאמר רב בפ' השוחט, דאתא ההלכה, על הhost ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהרמה, לית מהן דפליג, אלא דהגמי' מדיק לישנא "דכמוהו"

וא"כ אין רבותא כ"כ דמcker ריב"י במיוטה בתרא נמי משא"כ בהגימה דבמיוטה קמא פסול מ"מ במיוטה בתרא מכיר ומשום דברנו נפיק חיota דCMDMD"ב.

אולס באידך לישנא ד"ה דכל"ט בהגרים לבסוף כשרה ופליגו בהגרים בתחילה במיוטה קמא, צרכין לומר דפליגו בהיפך, דרבנן סברו דרכ רוב הסימן בעי שחיטה, ומיעוט בתרא חותך בשר המת, משום דכמאן דמויה בדיקולא דמי, ולכון בהגרים במיוטה בתרא כשרה, אבל במיעוט קמא פסולה, דהרי ליכא רובה של סימן במקומות שחיטה, דמיעוט בתרא לא מצטרף לשחיטה, דכמנחא בדיקולא הו, אבל ריב"י סובר דלאו כמנחא בדיקולא דמי, וביעין לכתלה כל הסימן בשחיטה, אבל כיון דבדיעבד סי' ברוב, لكن בין הגרים במיעוט קמא ובין הגרים במיעוט בתרא כשרה, משום דרובא של אחד כמותו, ומה אמר דעתמא דריב"י דמcker בהגרים במיעוט קמא, מיד דרואה אחיזי קנה פגום, לאו דודמה לגמרי דהרי בחציו קנה פגום סי' בהוספ"ע לעיל כ"ש בדייעבד, ואן הרוי בעין שני שלשים האחרנים בשחיטה, וכdeadmar ריב"י, מלא חוט ע"פ רובה, הרוי דשאני במקום שחיטה שלא במקומות שחיטה, אבל נגבי שלא לצרף שלישי אמצעי בשחיטה, לשלייש קמא שבଘרימה לפסול, קמדמה האחדדי ואומר, כמו דבחציו קנה פגום חלק השחות לא מצטרף, אלא להקשר ולא לפסול, כמו כן בהגרים שלישי, ע"פ דלהקשיר לא מצי מצטרף, כיון דלאו מקום שחיטה הוה, אבל לפסול לא מצטרף כלל, דהרי אין כאן שום מעשה טרפות כמו שחיטה, הכוונה זהה כיון דלאו מקום שחיטה, ולא מצי לאו מקום שחיטה, הכוונה בזה פגום, ורבנן סברו, התם מקום שחיטה האה מצטרף להשלים הרוב, במה יתקשר, הלא המיוטה בתרא ודאי לאו שחיטה קחשוב, דהרי היא כבשר המת דכמנחא בדיקולא הו, אבל בהגרים בשליש בתרא ד"ה כשרה, דהה תנן רשא"כ, האי רשא"כ מותפרש לרבען ואופן אחר ממנה שייתפרש לריב"י, דרבנן האי כמותו כמותו ממש קאמר, דהרי לא בעי לכתלה יouter מן הרוב, אבל לריב"י באמת לאו כמותו ממש, דהרי בעין לכתלה לשחות כל הסימן, אבל הכוונה דכיאו דידי"ט גמס לדידי"ט שיר בדייעבד ברובה, א"כ אין סברא לפסול ע"י הגימה במיוטה בתרא, ולכון לשניהם רובה שא"כ דלא מיפסל בהגרמה במיוטה בתרא אבל לא מחד טעמא כנ"ל.

וע"ז פריך קושי' מושכלה, ומאן ליאן דהאי רובה דההט לאו ריב"י אמרו, דילמא ריב"י אמרו וקיי על רובה דשני שלישי בתראי, ע"ג דהגרים בשליש קמא כשר וכדין דהכא דקאמו ע"פ רובה סי', והוא מפני דגם המיעוט בתרא שייך לשחיטה, וא"כ מצינן שפיר למיר, דבଘרמים במיעוט בתרא פסולה לריב"י, וכעדעת רבנן בלישנא קמא, ומ"ל דהאי רשא"כ קאי אמיטוט בתרא בהגרמה, בין לרבען ובין לריב"י, והבן את זאת, כי הוא כפטור ופרחה.

ועתה נבוא לאבר פלוגת ר"ה ור"י בהגרים תחלה וסוף, וחט שליש אמצעי, דר"ה מכיר ור"י פסול, ועיין מהרש"א ז"ל על Tos" ד"ה הגרים, ויפה כתוב, דר"ה ע"כ מפרש הא דריב"י דקאמו ע"פ רובא, דבעשут גמר הרוב ה"י בשחיטה ואז דומה ממש לחצוי פגום, וכי היכי דשם מהני האי שיש בשחיטה להצטרף להחצוי פגום, כך מצטרף נמי האי שליש קמא של הגימה לשלייש האמצעי. **ולפ"ז** לר"ה, בין לרבען ובין לריב"י, לא בעין לכתלה נמי רק רוב הסימן, כי השאר כמאן דמויה בדיקולא דמי ולא פלייגו אלא אם שליש קמא של הגימה, דינו בחציו קנה פגום, או שאני חיota קנה פגום דרואה מקום שחיטה. ויש להסביר קצת סברת ר"ה דמדמה הגרים שליש קמא לחצוי קנה פגום, ולא מחלוקת בין מקום שחיטה

שייך לשחיטה כלל, ובדבר זה פלייגו ר"י ור"ל لكمן ל"ב ע"ב, דיל"ל דבשחת רוב הקנה, הריה מאן דמנחא בדיקולא מכש"כ הקנה עצמו, וא"כ האי שחיטתו יכול לכתלה למי, והוה כמו כמנחא בדיקולא, וא"כ מטה עמוד ושחוות ה"ג האי קנה כmeta דאמירין لكمן כ' ע"ב, וכי מטה שחיטתך בשר המת, והוה כחוותך בידו ממש וכמנחא בדיקולא, ולמה יחתוך בשחיטה המה, והוא כחוותך בידו וברגלו, גורע מזח דהרי האי פסיקת מיעוט בתרא על הבמה אבל ר"י שהוא יצורי, שתהני האי פסיקת מיעוט בתרא על הבמה אבל ר"י שהוא חולק זהה על ר"ל, כאשר ביארתי זאת בסוגי' שם ובפתחה, לית לי דריאה כמנחא בדיקולא, וגם הקנה עצמו לא, ודלא כריש"א דסובר דהסימנים השוחטים לכ"ע כמאן דמויה בדיקולא דמי דזה ליהיא כאשר ביארתי שם, ולכון דידי"ט מצינן למיר דכתלה בעין מה"ת שחיטת כל הסימנים, כיון דע"י השחיטה עדין לא נפסק חיותם מון הבמה, כמו שהבהמה עצמהחייב כל דבריה, כן גם סימיניה חיין הון ע"י חיבור חזק ואמץ לאברי הבמה, כאשר ביארתי במקומו בראיות ברורות.

ולפי האמור, ר"ה בלישנא קמא סובר דרבנן וריב"י נמי פלייגו בזה דרבנן בעין שחיטת כל הסימן לכתלה ומה"ת ולכון פסול בו הגימה גם בסוף השחיטה, דכל זמן שלא סילק ידו מן השחיטה, יכולה חדא שחיטה הוה וכל פסול שארע בה, בין בתחלה ובין בסוף פסולת את השחיטה, וריב"י סובר, דלא בעין לכתלה מה"ת יותר משחיטת רוב הסימן, וכל שנשחט הרוב בהכשר הסימן כמאן דמויה בדיקולא דמי, והוא כחוותך בשר המת, והא דלא אמר, דריב"י נמי בעי סימן שלם מה"ת, ומ"מ מכיר כאן בהגרמה במיוטה דס"ל כל שכשר בדייעבד, אם פסק מליחותתו זו מצי מפסל, וכאשר סובר כן בלישנא כבשאר פסולי שחיטה, וכגון בעיקור דסכך פגומה דאיiri ב', במשניות לפניי ז', דרואה רבודתא יותר, דאפילו במקומות שחיטה, تو לא מיפסל אחר שחיטה הוא, הוה כפסק מליחותתו, וסביראו נזכרת באחרונים, ולומר דבאמת ריב"י לא מכיר אלא בהגרמה ולא בשאר פסולי שחיטה, לא מסתבר לי ל"ר"ה, כי באמת אין חילוק זהה, דכיאו דלהאי לישנא ATA הלהקה למ"ס, על הגימה בתחלה השחיטה שפוסלת השחיטה, הרוי דשייכא לשחיטה כדי לפסהה עכ"פ, וכן שביארנו בדה"ק, וא"כ ה"ה בסוף השחיטה, אבל עכ"פ כדי שלא נטעה כן, הו"ל להעמיד פלוגתת על מה דסליק מנוי, لكن הוכיח מזה דפליגו אי בעין לכתלה שחיטת כל הסימן מה"ת, או סי' ברוב לכתלה, ואז אין שום חילוק בהאי דין בין הפסולים, لكن נקט הגימה לאשמעין דרכ אגב פסול דיןיא קמא, ולפ"ז הא דקאמו, דבଘרמים בשליש קמא ד"ה פסולה, הגימה, וכי נפיק חיota בעין דלהאי לישנא ATA רוק לריב"י איתא דרכ לדידי"ט נפיק חיota ברובה, דהינו חיota הקנה דרואה כמאן דמויה בדיקולא דמי, אבל לרבען דבפי כל הסימן לכתלה, הרוי עדין לא נפיק חיota דקנה כמו דלא נפיק חיota דבמה כל זמן שפרקסת, ואפילו אם נפסק כל הקנה ג"כ לא נפיק חיota, כמו שביארנו במקומו, אבל לרבען לא בעין האי טעמא, דהרי פסולה השחיטה גם במיוטה בתרא, ובמקומות שחיטה, ואין זה דומה לשכל הסימן בשחיטה בעין, ובמקומות שחיטה, וכ"ז קנה פגום, דודאי גם לרבען כשרה משום שחיטות דההט, ולא עשה מעשה טרפות לא קפידין על פסיקת החצוי גם בפסול משא"כ בהגרמה דליך פנינו שחיטת הסימן יכול לא בהגרמה - ובזה נמציא עוד טעם מרוחה, למה פלייגו בהגרמה ולא בעיקור דסליק מנוי, משום דבעיקור הלא לכ"ע כשר במיוטה קמא בקנה,

שחיטה פסולה, כמו נkehיו דמתעם שחיתה פסולה קתינו עלה לדעת הרמב"ם, ותו לא מצי שחית מה שכבר נפסלה, אולם לדעת התוס', ודאי קשה טובא להבין דין זה דגע בו נקב, דרישיטם לכל"ע אחר שחיטת הרוב, הגרגרת כמנוחה בדיקולא דמי, צרייך לחלק ולומר/DDOKOA בפסק מקומ שחיתה כן הוא, אבל למעלה ממוקום שחיתה, ע"ג דבכל פסה"ג וטרפה, מ"מ לעניין כמובן בדיקולא דמי לאו בגרגרת ייחשב, וזה דבר שלא ניתן להאמיר, וכןו שתמה על זה הפלתי שהבאתי בדחה"ק, ודזוק היבט. ע"ש משנה, השוחט מן הצדדין וכו', השוחט מן העורף שחיתתו פסולה, המולך מן העורף מליקחו כשרה, בגמר' מד"ק דהאי עורף מיל עורף אמר, דאל"כ, מי ארי' שוחט אפיקו מולך נמי פסול, וכאו"ר היה לו למידק יותר משוחט עצמו, מי ארי' עורף אפיקו פנים נמי פסול, דהה בעין שחיתה למטה משיפוי כובע, ולדעת משנתינו דלעיל למטה מהה בטבעת הגודלה, אלא דיל', דפסול הגרגרה באמת מליקה ידיעין דכון' דאמרה תורה מליקה ממול ערוף, ולא מעירפו, מושום סימנים אמוריה, דבעין משיפוי כובע למטה גם במליקה, וממילא דשחיטה כנגד מיל עורף בעין, כי את זה לעומת מה אמרה תורה, מליקה מלאחריו ושהיתה מלפניו, וזה נכון מאד.

והא דקתני, בשוחט מן העורף דשחיתתו פסולה, לכאר' אינה אלא טרפה שחיתה, לפי מה דמסיק لكمן דמליקת עורף בלבד רוב בשאר קamar, דאל"כ, וכי מטה עמוד ומולך, א"כ "הה שחיתה מן העורף נמי בא רוב בשאר ואינו אלא טרפה, אבל מ"מ פסולה מטעם מחליד, ודיל' טעמא דמחליד, דההם לרבא דלקמן, וא"ת אפיקו לרבה דליך א"ת דלפקם, דל' ע"ש מחליד, וכל מה שכתבתני עד הנה מצאתי מבואר בראש יוסף, אלא דלפ"ע"ד, דעם רוב בשאר קamar, וא"ת ע"ל לרבה דליך תלדה, אבל לאחר מסקנא, ע"כ בא רוב בשאר, ע"כ הוא מחליד הסיכון בין בשאר המפרקת לסייענים, וכמש"כ התוס' لكمן ד"ה מפני שהוא מחליד, וכל מה שכתבתני עד הנה מצאתי מבואר בראש יוסף, ראייה כו, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם עיון ראש יוסף ל�מן כ"א ד"ה כתוב ה"ס, גם ללא טעמא דחלדה שפיר קאמר שחיתתו פסולה, והוא לפי דעת רשי"ז ע"ל لكمן בסוגי' דמסוכנת דבעין פרוכוס לאחר גמר שחיטה, ולא די בפרקוט עם סוף השחיטה, וכאשר אמרו שם בגמ', זה פירש לחיים וזה פירש למתה, דבעין חיית אחר גמר לידה, וכן פסקין בי"ד סי' י"ז קרשי', וא"כ כל שנספק המפרקת ושני סימנייה הרי היא כמותה, וליכא חיות אחר השחיטה, וכן חיית אחר השחיטה בעין, ואפיקו בעוף דסגי בסימן אחד, וכן בבהמה דסגי ברוב שני סימנים, ונאמר/DDOKOA בפסקו היסמין לגמרי היה כמותה, ולא בפסקת הרוב שלහן, מ"מ הרי לכתה בעין שחיתות כל הסימנים, וגם בעוף כדעת הרמב"ם, והוא מה"ת, אלא דבדיעבד כשרה השחיטה ברובה, ובעו"ף אף בסימן אחד, אבל ראוי לשחיטה עכ"פ בעין וכמו בבלית המנוחות, דעא"ג דין הבילה מעכבות, אבל ראוי לבליה בעין, וכןו אחר שנספק המפרקת, אין שני הסימנים ראוי להשchtת למגרון,adam יופסקו قولן, תהי כמותה, ואין זה שחיתה אלא הריגה.

ומה דקאמר ר"ח لكمן לסייע לעזרי מומתני, דמלך בסיכון מטמא בגדים, ואי אמרת טרפה היה, תhani סכך לטהרה מיד נבלה, לכאר' לפי האמור, מה ראי' מביא שם, דילמא ע"י שחיטת סימנים נעשה מטה וכןו מטמא כנבלה, רק' מ דהא חדש לו היש"ש דמפרקת עם הסימנים עשו נבלה, היינו אם איתא להא דזעירי, דמפרקת ורוב בשאר נבלה, ה"ה מפרקת ושני סימנים נמי

לשלא במקום שחיתה, מושום דכון' דלדידי' כל שנחתת הרוב כמו דמונה בדיקולא דמי, ממי לא בשעת גמר פסיקת רוב הקנה גם מה שמלטה ממקום הגרגרה כמנוחה בדיקולא דמי, אלא דבכלו בהגרגרה גזה"כ דפסול שחיתה היה, אבל כל שהגמר של הרוב במקומות שחיתה שפיר דמי דכו"לCMDBD, וממי לא בשעת תחלה וסוף, והಗרים באמצע ע"כ דטרפה, דהרי השלייש בתרא לא מצטרף דהוא CMDBD, ולכך כאשר חזר ר"ה להזכיר זאת את ר"ר, שפיר קאמר לי ר"ח לא תהדר בז', דא"כ הפסצת לkiemiyta, Adams תזודה דשליש האחרון שייך לשחיתה, א"כ לאו כמו דמונה בדיקולא דמי, ואיך מצטרף לשחיתה, קמא דהגרגרה להשלים הרוב כיוון דלאו מקום שחיתה הוא, אבל ע"י שפיר פועל באמצעות שחיתה קמא ובתרא בהגרגרה, והקשר באמצעי בהגרגרה ושאר שני שלישים בשחיתה, מפני שישober DRIBBI' בעי סימן שלם לכתה, וכך הנני שני שלישים שחיטה מצטרפים להசיר, ושני שלישים בהגרגרה מצטרפים לפסול.

וראה זה איך שגה הפלתי ז"ל שגיאה רבתא בפירוש הסוגי' הללו, עיון בי' בס"י כ' אות ג', שחולק ביד רמה על ה"כ"מ והש"ך יותר הפסיקים, שכתו דשליא במקומות שחיתה בין בקנה ובין בשוט לאו נבלה ההו כנספק, אלא מהני השחיטה למטה מקומות הפסיקה כמו בשאר טרופות, והוא ז"ל לפי דעתו הביא ראי' שאין עליה תשובה נגדם, מהא דמכשיר ר"ה בשחיטה שליש אמצעי, מושום דנפיק חיונא בשחיטה, ומISK בורה"ל, וכן ברור דהוואיל DNSPEK רוב הגרגרת ורובו ככלו בכח"ת, הוועיל כנטיל, ונפסק הגרגרת נבלה עכ"ל, ופלא והפלא שלא שת לבו דהינו פלוגתא DR"י ור"ה, דלה"ה כל שנספק הגרגרת היה CMDBD, וממילא דליקא חילוק בין במקומות שחיתה ובין שליא במקומות שחיתה, אבל ר"י החולק עלייו, ואשר ההלכתא כוותי' סובר, דגרגרת שנספק לאו מטלעה ממקום בדיקולא דמי, ואפיקו כלו נפסק, וכן כל שנספק למטה מטען שחיטה, שפיר מצי שחיתת למטה ממש מה שלא מציין שחת, בפסק במקומות שחיתה, למטה או למטה מקומות הפסיקה, לאו מטעם דכבר הגרגרת כנטיל דמי, וכסבירת ר"ל, אלא CR"Y ומטעם דכבר הוה נchorה, ונפסקה לשחיטה, ותדע דהרי ר"י דמכשיר בהגררים שליש אמצעי, והוא כשגמר שליש האחורי בשחיטה, Adams פסק ולא גמר פשיטה דטרפה וא"כ אין יכול ר"י שחיטת שליש האחורי כיון שכבר איטרף וכנטיל כלו דמי, וזה ראי' שאין עליה תשובה היפך דבורי הפלתי.

הןאמת, שהני הגאנונים מדויל ידייו קמשתלמו, כי כולן נמשכו אחרי הרשב"א והוא ג"כ שיטת התוס', דאחר שחיטת רוב הקנה, עכ"פ הקנה כמו דמונה בדיקולא דמי, אפיקו למאן דל"ל הא דר"ל לבבי ריאת, כי גם בין הראשונים, לא מצאתי זולת הרמב"ם והר"ן בחידושים שם בסוגי' لكمן ל"ב ע"ב, שזכו לידע את זאת, שר"י בר פלוגתא DR"ל לא ס"ל כמו דמונה בדיקולא דמי, לא הריאה ולא הקנה ולא בסימן אחד ולא בשני סימנים, אבל האמת כו הוא כאשר תראה שם בחידושים, וכאשר גם סוגי' זום כויה, וכןו דישנה לשחיטה מתוע"ס لكمן כט' ע"ב ודזוק.

ע"ב תוס' ד"ה שחית ופגע בו נקב, ולא דמי לשחיט שליש וכו' ועיון היטב במרהש"א, והדבר מובן ע"פ דברינו לעיל, דמקום שחיתה גרע מהגרגרה לעניין פגע בנקב, חון לר"ה והן לר"י, דלה"ה, לפי מה דס"ל עתה דגע בנקב היה כנעשה לאחר שחיטת השלייש קמא, פסולה משום דעתשה כמנוחה בדיקולא דמי, ע"י הנקב, שלא ע"י שחיתה, ומה יועיל אם יוסיף עוד שליש האחורי, כיון דזהה כבר כמו בחיקולא דמי לר"י הגם דבଘרגרה כהג'ו כשר הוה, דהרי ליל CMDBD, ומצי משלים רובה בשחיטה ע"י שליש האחורי, אבל בנקב במקומות שחיתה שפגע בו, דזהה כגומר הרוב בפיסול, הוה

מעט קרא בהדי' כדמות צואר וסכין, כי עבר מליקה בשחיטה, (ר"ל דרך משיכה) טפי עדיף" עכ"ל וקשי' לי טובא, דא"כ מניון לו' דקוצץ וירד כשר, ומכח"כ דקשה על המ"ד דקוצץ וירד דוקא, מנ"ל, וראיתי להרש"א שהרגיש בזה וז"ל "קוצץ וירד אין מוליך ומביא לא, שהתורה חלקה בין שחיטה למליקה, א"ל ר"י כ"ש דמוליך ומביא, דלא אשכחן דחלקה התורה אלא בממול עורף, אבל בהרכבותיה, כל שאתמה יכול לעשות מליקה בשחיטה וכו', וניהו הדתורה התירה אפילו בדרישה, כ"שadam הוליך והביא וכו' עכ"ל, ועודין לא איתפרש לנו, أنها התירה התורה בדרישה, ומכח"כ למ"ד קוצץ וירד דוקא, מנ"ל דחלק מליקה משחיטה גם לענין מוליך ומביא, זו במשיכה וזה בחנינה אבל לפע"ד ברור הוא מה שכתבנו למעלה, משנה דשותט במגל קצין, דכל שהוא בעצם של כהן, דהוא במחובר, דרכו בדרישה וכל שהוא במשיכה חדשת היינו ממשך, דרכו בתלו'ש, עי"ש, וכן מליקה שהוא בעצם של כהן, בדרשין מוהקריבו הכהן, כמו שהביא ר"ש ז"ל ע"ב דcashr עכ"פ בדרישה, אלא בלבד מ"ד בדרישה דוקא, כסטמא דמחובר, ולהאי מ"ד גם בשחיטה לא בעינן קרא מיוחד מ"ד דכ"ש מוליך שהוא ומשך הוא בתלו'ש, והוא דוקא, וגם לאידך מ"ד דcashr ע"ב דבב' תלו'ש, DSTAM וחתת ומביא, כדי שלא תחולק מליקה משחיטה לגמרי, מ"מ בשחיטה לא נאמר, דcashr' בבחנינה כדי שלא תחולק מליקה ממילקה, משום דהסברא נתנת דמשיכה עדיף טפי מחניקה מיתה קלה, וקרא דאברהם דשחיטה בתלו'ש רק אסמכתא בעלמא וכמ"כ לעיל.

ובזה מישיב היטב לשון ר"ש ז"ל בד"ה אמר שמואל, שכטב, ומכח"כ קוצץ וירד, והגיה השטמ"ק שנדפס על הדף בש"ס וילנא "הה" קוצץ וירד", משום דקשי' לי, זהה בגמ' קאמר להיפך, דמוליך ומביא הוה כ"ש מקוצץ וירד, ולפי האמור אין כאן מקום להגיה, דק"ו מצינו למימור, או ממה שמספרש על דבר שאנו מפורש, ומכח הסברא, או להיפך מן מה שהסבירו נוטנת, על מה שיש סמק בקרא, וכן הש"ס שפיר קאמר, מוליך ומביא ק"ז הוא, ממפורש דקוצץ וירד ומכח הסברא דכל שדומה לשחיטה טפי עדיף, אבל ר"ש"י נמי יפה כתוב, אם שמואל סבר דمولיך ומביא כשר מכח הסברא, מכח"כ דקוצץ וירד כשר דנלמד ממה שהקפידה תורה על המוחבר שהוא מסטמא בדרישה, זה נכו' וברור ודוק'.

ר"ש"י ד"ה אמר שמואל כל השר וכוי, שמואל לא בהל"ש אייר, דא"כ איقا למיפרק טובא, דאי סבר מוליך ומביא פסול והא איقا מוליך ומביא ואיقا לתלו'ש, ואיקסבר מוליך ומביא כשר וכוכ' קשי' סייפה וכו', עכ"ל, עין מהרש"א, שנתקשה הרבה בדברי ר"ש"י אלו, דאיך קאמר, והא איقا לתלו'ש, כיו' דלעיל כתוב, דתלו'ש לא מליקה מקרי, ולא שיק' בו לומר דפסול,iani ר"ש"י השתא מהא דכ' לעיל, א"כ גנס אי קסבר מוליך ומביא במליקה כשר, עדין קשה, והאיقا לתלו'ש, עי"ש שנדקק מthead. ולפע"ד נהאה, דהה דכ' ר"ש"י לעיל, דתלו'ש לא מקרי מליקה כלל, הוא כדי לישיב המ"ד דאתא לימועט שן צפורה במחובר, דלמה לא אמר להיפך וכדאית דמפרשי דלמעוט שן צפורה במחובר ואישא, והאי מ"ד ע"כ סובר דمولיך ומביא במליקה כשר כדאמר בגמ' דמה"ט לא אמר למייעוטי מוליך ומביא, ולידי' הוא דכ' ר"ש"י דתלו'ש לא מקרי מליקה כלל, משום דמפורש בקרא דבעינן בעצמו של כהן, אבל פסול מחוחר בשחיטה לא מקרי מפורש בקרא, וכך אמרין במליקה עע"פ DSTAM בדרישה, מ"מ כ"ש דمولיך ומביא כשר, כן ה' מקום לומר דסתמא בדרישה, עע"פ DSTAM ומשך בתלו'ש, מ"מ ה' במחוחר או אפילו כ"ש מחוחר כדי להשוותו למליקה כל מה דاضשר, אם לא מכח אסמכתא דאברהם או כמ"כ לעיל, דכל שאין סברא לומר דזה

כו, אבל אי ליתא להא דזעירי, אז גם הא דהוואו ראשין צריכין הפרש עם רובبشر, ולא נשאר מעורחה אלא בעור.

והנה הא דפרק רבא ל�מן, אי קשי' הא קשי' וכי מתה עomed ומוליך, ומתרץ דעתוין כמו דתניא בברית' וכיitz מולקין את העוף, חותך שדרה ומפרקת بلا רוב בשער עד ש מגע לסייענים, לפי האמור, האי קושי' ותירוץ שייכין גם بلا עיר, אדם ימלך המפרקת עם הבשר והסמנים, פשיטה דכמתה הוה, דהיוינו הותה הראש ממש, ואנן בעיננו גם במליקה חיות אחר המליקה, כמו בשחיטה אחר השחיטה, לכל שמות תחת ידו ממש, אין זה, לא מוליך ולא שוחט, אלא הורג, ואע"פ דלישנא דרבא, וכי מתה עמד ומוליך" וdoi משמע דאדזערקי קאי, מ"מ גם גם بلا הא דזעירי, הינו מוכרכים לומר דמניח רוב בשער כדי שלא יהיה מותת תחת ידו.

ומה מאי מישוב בזה קושי' עצומה, לשיטת הסוברים דר"ל ור' אסי פליגו אדזערি, ומכח"כ התוס' ל�מן ד"ה הותז, איך פרנסו הני אמראים האי ברייתא דכיitz מולקין את העוף, והראש יוסף הוכחה מכח קושי' זו לומר, דהני אמראים לא ידעו מהאי ברייתא, וכן לא פסקין כוותיהו, ולפי האמור אין מבריתיא זו שום סתירה לדבריהם, דבכוב"כ צריך להניח הבשר כדי שלא תהי מותה עם גמר המליקה.

ולפ"ז ר"ח הני קאמר, די אמרת טרפה הוה ולא נבלה, ומ"מ מניח הבשר כדי שלא תהי מותה עם גמר המליקה, תהני לי' סcin לטהר מידי נבלה, אז לא נימא כייש"ש דמפרקת עם הסמנים נבלה הוה, אלא ודאי צעורי דמפרקת עם רוב בשער נבלה, ומילא כמו מפרקת עם הסמנים כיש"ש, וכן אפילו אם מניה הרוב בשער מ"מ לא מהני הסcin לטהר מידי נבלה, משום דמפרקת עם הסמנים עושים מיתה כיש"ש ואי תקשה לך בכל מליקה הר' הוה מפרקת וסימנים והוא מותה עם סוף המליקה, לא היא כי ברוב סימנים עדין לא מותה, והמיעות הבתרא הוא רק משום מצות הבדלה ולא שייכי לעיקר המליקה.

וכל זאת כתבנו לדעת ר"ש"י, דבעינן חיות אחר גמר שחיטה, אבל התוס' ל�מן שם בסוגי' נראה דלא סברו ברש"י, וכן לדיזהו ודאי צל' DSTAM תלדה פסולה השחיטה מן העורף ודוק'.

ד"ג כ' ע"א גמר' ארבעב'ח לא, למייעוטי שנ' צפורה, לפי פרש"י דמחוברת קאמר, ולמייעוטי מספיא דקטני, כשר במליקה פסול בשחיטה, הכי מתרץ, כשר במליקה, דהיוינו צפורה דמחוברת פסול בשחיטה, משום דבשחיטה בעינן לתלו'ש, ומילא מומעט גם שן מחיבור מה"ט גופא, וכן כתוב ר"ש"י בפירוש, ז"ל, "והכי קאמר כשר במליקה כגון צפורה וכו', כיו' דASHMEUNI צפורה ה'ה לשון DSTUM משום מחוחר ה'ה" עכ"ל لكن לא ידעתני מה נתקשו התוס' בזה, ואולי הוא תוספות ברש"י מההדור' בתרא שלא היה לפניהם, כי ר"ש"י ז"ל כמה מהדורות כתוב כאשר כתוב השטמ"ק בק"ק, אלא דמותה שתיריצו התוס', שלא נקט שן, אלא לומר דלא מיפסל מטעם מחוחר כמו בשחיטה, איןנו מובן כלל, וגם למה فهو לדוחוק כ"כ, כיון דיש לפרש כמו שפרש"י ז"ל, דבעל הגמ' מוסיף שנ מפני שמחוד טעמא פסול כמו צפורה, ואולי לא ניחא להו בזה, משום דנקט שן תhalb, דלפרש"י הול"ל לאחר צפורה, כיו' DSTAM מצפורה, אבל גם משום הא לא ארי', דנקט לשנא DSTANI דעליל, דקטני והשינים והצפורה ואע"ג דההם בשינוי תולשין מיררי, עי' תוס' לעיל ד"ה הא בתולשה, שכתבו דהה דהוה מצי לאוקמי במחוחר ופסול כמו צפורה ודוק'.

ע"ש גמר' איר' כהנא, מצות מליקה קוצץ וירד זו היא מצותה וכו', א"ל ר"י כ"ש מוליך ומביא, ופרש"י ז"ל, "דכל כמה דלא

העוף, אין בסימנים עוקרים ניכר מעשה דהבדלה, או חיבור בחותאת, אבל למ"ד אין עיקור סימנים בעוף במליקה, אבל בשחיטה יש עיקור, ע"כ דס"ל כב"ג, דין טרופות כלל בעיקור סימנים, וכך ש"ץ הבדלה למטה מן העיקור, אבל שחיטה, הכי אגמרי' דין רואין לשחיטה. ומה שכי' עוד הלב ארוי', דלול'י דברי התוס' אין כאן הכרע לומר דלא ס"ל לרשי' עיקור דבה"ג, דיל' דמה"ט לאמנה האי עיקור, משום דס"ל כרמי' ב", דין עיקור סימנים בעוף, ולא מנה אלא פסוליש שחיטה השיעיכים בין בהמה ובין בעוף, עי"ש, יותר הו"ל, דלא מנה אלא מה דחשוחת צריך לידע, והאי עיקור דבה"ג, לא איכפת לנו אי לא ידע הטבח ממןו, דהרי לא חיישין לעיקור, ולא עבי למיבדק אבתרוי', כדפסקין בו"ד סי' כ"ד, אלא לדפי מה שכתבנו שם, גם לחדרה לא חיישין, דמש"ה קתני שם, כיון דלא ידע שהוא או דרס, ולא כתני שמא החלייד, כמו דקתוינו גבי חז"ק שמא חילידו, עי"ש ודוק'.

תוס' ד"ה לא אמרו, בס"ה, והוא דנקט בהתכלת גבי נו"ט לא יאכלו הכהנים וכו', לאו דוקא, דנבליה לא הוה כדמותם לקמן וכו', אלא כלומר טרפה, וкраנא נקט נבלה גבר טרפה, עכ"ל התוס' וכי הנראה גרשו שם בגמ' „אישתרי נמי נבלה“ ולא כמו שהගירסתא לפניו „אישתרי נמי נבלה וטרפה“ וכן כתבו דנבליה דנקט לאו דוקא, אבל כוונתו על טרפה, אבל אי הינו גורסים נו"ט, לא מצין לתרוץ דנקט נבלה אגב טרפה, דהרי רבينا דקאמר אישתרי להו, לא יאמר שקר דרך אגב, אבל אCKERא דזאהיר נבלה וטרפה לא יאכלו, שפיר כתבו DAGב טרפה אזהיר נמי נבלה אף דאין בו צורך.

והלב ארוי' נתקשה דמה' קשי' فهو, למ"ד א"ש לעמ"ת הלא יש לו תירוץ על הקרא, כדאמר שם ר"י דהאי קרא אליו עתיד לדרשו, ועל רבינה לא מצי מקשו, דמסתמא סבר כהכלכתא יש שחיטה לעוף מן התורה, והניח קושיתו בצ"ע, והוא באמתו קושי' עצומה על התוס' ואין לומר דהתוס' לכ"ע קשי' לחו משום דסבירו דין נבלה חל אטרפה משום דין איסור חול על איסור וכמש"כ הננו"ב, עיין בשו"ת ק"ד בעל הכת"ס סי' כ"א ודלא כמש"כ התוס' לקמן ל"ב ע"א ד"ה ורמיהו, עי"ש וא"כ אין במליקה רק טרפה מכח שבירת השדרה שקדום דזה ליתה דעתמא דנו"ב הוא משום דנבליה לא מוסף ולא כולל הוה, אבל אם נימה אטרפה אישתרי לכהנים ממי לא הוה נבלה מוסף לגבי הכהנים, וא"כ עכ"ב גם נבלה אישתרי להו, ולכאורה' לי"ש דברי התוס' דהכי קשי' فهو, דכיוון דבלא"ה תירוצו של רבינה דחוק ונמש"כ התוס' שם במנחות דמצות' בכך שאינו, ואם דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה עכ"ב צרכיו לתרוץ כרוי', אבל עתיד לדרשו, למה לי' לרביבא להמציא תירוץ דחוק שאיןנו אלא לחד מ"ד, אבל אם כן כוונתם לא הי' צרכיו לתקן דברי רבינה אלא הקרא דנקט נבלה אגב טרפה, אבל דברי רבינה בלאה' ניחא דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה לנcket נבלה.

וכך הווינא טלי' אמרתי בכוונות התוס' דקשי' להו דמן'ל דאישתרי נבלה, דלמא רק לא נצטו על האביכה ואישתרי להו נהירה אבל נבלה גמורה מניין ואי' קרא דיחסקל נמי איהי נבלה, דהיאנו בשער נהירה אזהיר להו, הו"ל להקדמים טרפה לנבלה דוזדי טרפה חמור מבשר נהירה בסימנים דאישתרי להו במדבר, אלא דעתה אני יודע דא"א להעמיס זאת בתוס' כי המה לא נתנו לעין זה כשר ביארתי זאת במקומו ודוק'.

על"ב גמור' אמר זעירי נשבר המפרקת ורובבשר ערמה נבלה, פרש"י זיל' ומ�מא מיד עע"פ שמרפרכת וכו' עכ"ל, והוא ממש כמיירא דמשמעות לעין אדם דלקמן דקאמר נשבר המפרקת ורובבשר

עדיף, אמרינו קרא דוקא אמר, אבל עכ"פ לא מקרי מפורש, כדי שנאמר דין זה שחיטה כלל, אלום לאידך מ"ד, דמוליך ומביא במליקה פסול, ע"כ דס"ל ע"ג דאיכא ק"ו דמוליך ומביא עדיף מדרישה, מ"מ פסול דכוון דהקפידה תורה על עצמו של כהן, כ"כ הקפידה על הדרישת כי הינו הך, א"כ גם הוא ע"כ כמפורש בקרא יחסב, דאל"כ הוא לו למימר ק"ו דמוליך ומביא כשר, וע"כ דהאי מ"ד לית לי' סברת רשי' זיל דאי ס"ל מוליך ומביא פסול, והאיaca מוליך ומביא גם תלוש, דלהאי מ"ד תלוש פסול מקרי, אבל שם מליקה עליה, אבל אי ס"ל מוליך ומביא כשר, לא קשי' לי' דהא איaca תלוש, דלהאי מ"ד מהדרין לסבירת רשי', לתולש לאו מליקה היא כלל, כמו דדרישה לאו שחיטה מקרי, ועיין לעיל ט' ע"א תוס' ד"ה כולה תנינהו ובמה שכתבתית שם ודוק'.

תוס' ד"ה אילימה למשמעות עיקור סימנים, לפ' הקו', דעיקור סימנים הוה טרפה תימה וכו', והנה הלב ארוי' זיל רוצה לישב שיטת רשי' זיל, באמרו דגמ' רשי' מודה דלא מהני שחיטה בסימנים עוקרים, ומכח סברא דאי' לשחטן כראוי' בלי פסול דרשא או שי"י', כדעת הרמב"ן זיל מובא בר"ג, והראי' דכן הוא, דהא בתוספות דנסמטה הגרגרת, ואינו יודע אם קודם או לאחר שחיטה, דקתני זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה להחמיר, עכ' לאו מטעם טרפה Kata'a עליה, דהרי בספק טרפה אמרינו נשחתה התורה, אלא ודאי מודה רשי' דלא מהני שחיטה בסימנים עוקרים, וכל הסוג'י' כאן אזהה לעין פסול שחיטה ומילקה שתהיה מטמא, וכן כתוב המג"ש עכ"ט ד הלב אריה.

והנה ראיינו מן התוספותא אינהראי', דאפשרו לדעת הבה"ג דסימן השמות אין שחיטה מועלת בו, קשה, למה יקרא זאת ספק בשחיטה, לפי מה שדחו האחرونים את דברי הפלתי, ש' דספק נkeh'yo הוה ספק בשחיטה, וכתבו הם דזה ליתא, דוקא ספק במעשה השחיטה עצמה אבל ספק במרקחה אחרת עכ"פ שעיל ידה השחיטה נפסקת, אין זה חמור משאר ספק. טרפות דmockminio אחיקת שרשות, ועיין בהז' היטב במה שכתבתית בזה לעיל בסוג'י' דחזקה, אבל ניל' דהאי ספק אי' נשפט קודם או לאחר שחיטה, איינו דומה לשאר ספק טרפה, דכאן לפניו שני מעשים שמותה וחוותה, ואינו יודע אייזה מעשה קודם, אי השמותה או השחיטה, והוא כמו במלחיף פרה בחמור וילדיה, ואין אנו יודעים, אם המקח קודם לילדיה או הלידה קודמת להחלפה, שלא שיק להעמיד על חזקה דמעיקרה, עיין לעיל בחידושי בזה, זה ברור, ולכן אין שום ראי' מזה, דמפסק שחיטה מיירוי, ובגוף הסברא לומר דעיקור הוא מטעם דאי' לא לשחות כהונן כשיםינם עוקרים ממקום חבורן, הגם שהוא טעם נכוו על ההלכתה, אבל קשה לומר דעתם זה העשאו רבינו כפסול ודאי, דאי' באמת ריק פסול ספק הזה, נימא בספק נשמטו קודם שחיטה, ס"ס, שמא לאחר שחיטה, ושמא נשתחט כהונן, ועוד זאת, דמתוך הסוג'י' דהכא מוכח, דעיקור סימנים הלכתא בלבד טעמא הוה, דקאמר אדרבא אי' יש שחיטה לעוף מה"ת, הכי אגמרי' דבעוף אין עיקור, הרי דעיקור, הלכה הוה, ובלא טעם, דאל"כ אין חילוק בין עוף בהמה, גם דחוק גדול לומר, דמשמעות לעין טומאה אמר למלאתי, ולהאי תנאי דמליקת טרפה מטהורתה מיידי נבלה.

ולפ"ע ז' מקום יותר מרוחה לישב דעת רשי', בשנאמר דס"ל לשמוואל אין טרפות לחצי חיים, וא"כ אם נשפטו הסימנים לאחר שבירת המפרקת ופסיקת החוט,תו לא איכפת לנו עיקור סימנים מצד טרפות, אבל מ"מ פסולים למליקה, כיוון דכבד נפסקו, הרי הם מובדים מן הראש, ואע"ג דעדין יש בהן חיים להיות נשחתים, אבל למליקה דהבדלה בעין בעולת העוף, ולא יבדיל כתיב בחטא

היה מפרש דוחותיו ראשיהן על כל שאר בע"ח כסתמא דמשנה דאהלות, ועוד הלא גם לתוס' צריכין לפרש, הא דפרק רבא וכי מטה עומד ומולך, דוחטאות קאי אלא דבאמת במשנה שם ליתא תיבת "עף" אלא בהמה וחיה קתני, ולכן גם בתוס' צריכין להגיה כן ולמוחוק תיבת עוף, דבלאה" אין לגרוס שם עוף, דלמא נפ"מ אמר דעוף מטמא מיד, והוא אין לעוף טומאת מגע ומטה אלא טומאת בית הבלעה וכבר כי רשי" ז"ל במכות ט"ז ע"ב, דנמלה בשעת בליעתה נעשה מטה, וניהו דלקמן ק"ב ע"ב ד"ה בכ"ש, כתוב רשי" ז"ל דחביב משום אבמה"ח בבלעה, וא"כ ע"כ צריכין לחלק בין נמלה לעוף דעוף חיותא נפייש יותר ממלחה, מ"מanca באחותו ראשיהן, פשיטה דוחטאות זוטר כי"כ שבשעת בליעתה מטה לגמרי כמו נמלה בריהה, וא"כ אין שום נפ"מ בהאי דינא דוחותיו ראשיהן לגבי שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פירוכס הוה כפירוכס דזבג הלטהה, אלא דגס זאת מובן מאליו ורק לרוחה דמלטה ולתוספת ביאור כתוב רשי" ז"ל את זאת, דניינו דמצינן גם על נקה"ו ופסה"ג דמקרי נבלה, והיין דלא מהני בהו שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פסה"ג קאמר כן, ולא הו נבלה מהיים כלל לעניין איסור אכילה נמי לא והכוונה שם דוחה נבלה לאחר שחיטה ומיטה ומטעם, דוגרת הנפסק כמו נבלה בדיקלא דמי הו ולא מצי שחיט ל', וא"כ זאת ודאי לא שייך במילוי אחרינא כמו בנשבר המפרקת או בגיסטרא וכדומה דמ"מ אם עדין היאichi תhani לה שחיטת הסימנים לטהרה מיד נבלה, ואי דלא הו נבלה בחוי הרבי מטמא מיד, ואם לדעת הרמב"ם דגס נקה"ו הו נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, וכמוש"כ התבוו"ש שלדעתו אייכא חילוק בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלות, הרי בארכנו הטעם כי"כ משום דכל שיקב השוט הויה נחרהותו לא מצי שחיט, וא"כ בהני דזעירי ודשומואל לא שייך זאת כלל, لكن כל שאמרו נבלה, ע"כ הכוונה דמטמא מיד, והוא דקתני לעיל במתני' שחיטת נקרי נבלה ומטמא במשנא, וכן בברייתא לעיל דף ט' בלא בדק בסימנים נבלה ומטמא במשנא, דבכל הי לא מטמא מיד אלא לאחר מיטה, מ"מ קתני מטמא במשנא, בשחיטת נקרי פריך באמת גמ"י פשיטה, ומשיין לאפוקי דיאינה מטמא באוהל, ובלא בדק בסימנים לעומת מאן דתנאי טרפה ואסורה באכילה, לאפוקי דלענן טומאה אמרין דשפир שחיט, קתני במתניתיא דນבלה ודאי הוא גם לעניין טומאות משא, עיין בראשו יוסף, ד"ה הר"ס ז"ל, שכותב דמש"ה לא קשי מתני' היא, דמלך בסיכון מטמא בגדים אבית הבלעה, דמשם אין ראי' דמטמא מיד, דאפשר לרמר דוחה כמו נקה"ו ופסה"ג, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור ולא לעניין טומאה עיי"ש. ובמחכ"ת החליף כאן הסיבה במסובב, דהוא סבר דמשום דוחה נבלה מהיים, لكن לא מהני בי' שחיטה, וא"כ ה"ה בשאר מיili נמי מצינן למירר כי, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור אכילה لكن לא מהני בי' שחיטה, אבל באמת נהפק הו, משום דלא מהני בי' שחיטה, لكن מקרי נבלה מהיים, וא"כ דוקא בטופות בסימנים, דaicא טעם לומר שלא מהני בה שחיטה, אייכא הא מיון נבלה שאסור באכילה, ואני מטמא, אבל בשאר מיון טרפות, מה לא תhani בהו שחיטה, זהה ברור כשם בצהרים - ובפתחה שליל וכו' בחודשי ל�מן ל"ב תראה, כי גם מה שמחדר לן התב"ש והסקימו עמו כל האחرونים, חלק בין איסור לטומאה, לא מנוי ולא מקצת', והוא שגייה רבתא, שמעולם לא עלה זאת עד' הרמב"ם ז"ל עיי"ש ודז"ק.

הנה פשיטה דסימן השני עכ"פ אינו מעכ卜 בשחיטה אלא, כוונת רשי" ז"ל דעתכ"פ בעין שנייהם ראויין לשחיטה, דהרי אפיקו נקי"יו מעכ卜 את שחיטת הגורתה, אף בעוף דחצחו בסימן אחד, ובגהגות המהרשות' כתוב דברי רשי" אלו שייכין למטה, אבל שישנו בשחיטה, כי שם מקומות עיי"ש, אלא דרש" ז"ל סותר שיטת עצמו, בימה שכתב כאן, דלכתחלה בעי שני סימנים, וע"כ מה"ת קאמר, ושים בראש השוחט, כתוב דהא דבעי דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, אלא מדרבען, ומשום גזרה דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, ועיין בלב אריה איך נדחק לפреш דברי רשי" דכאן, ולפער"ד נראת דגס כאן אין כוונת רשי" לומר דמה"ת בעין שני סימנים לכתחה, שכן הוא באמת דעת הרמב"ם, אלא דממה דגזרו חכמים לשוחט לכתחה שני סימנים, דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, מוכח דגס שניהם המה בתורת שחיטה גם ביחד, Adams לא תאמיר כן מה אני לחו, האי תקננתא, דדילמא לא יהי' סימן השני הושט שחיט רובה, רק מקצתו, והוא נשחת תחה ואית' יתקשר בשחיטת רוב הקנה כיון דכבר אטורף בנקה"ו, וכן יש נמי להוכיח מראב"א لكمן בהשוחטו שס"ל, בעוף ושת ולא קנה בעינו, וא"כ קשה, אם נשחת הקנה תחלה הרי הוא מעשה טרפות ולגבי שחיטה הלא ושת

עמה מטמא באוהל, והוא דלא אמר זעירי בפירוש ומטמא במשנא וכן שמואל لكمן בעשה גיסטרא, וכן ר"א דאמר ניטל הירך וחלש, לא אמרו רק דנבלה הוה ולא הזכירו דמטמא במשנא ור' רשי" הוסיף גם התם „מטמא עוד בחיה“ - אבל באמת אין בזה צורך, דמובן מאליו דכל שם נבלה מטה מיד בעודה מפרכסת, רוש" ז"ל ג"כ רק בשビル האי „מיד“ שכתב מצא בו צורך להוסיפה של תאמר דר"ל נבלה לעניין שלא תhani בה שחיטה אבל אינה מטמא מיד, וכן הוסיף רשי" דכוונתו דוחה נבלה מיד בעודה מפרכסת, כי האי פירוכס הוה כפירוכס דזבג הלטהה, אלא דגס זאת מובן מאליו ורק לרוחה דמלטה ולתוספת ביאור כתוב רשי" ז"ל את זאת, דניינו דמצינן גם על נקה"ו ופסה"ג דמקרי נבלה, והיין דלא מהני בהו שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פסה"ג קאמר כן, ולא הו נבלה מהיים כלל לעניין איסור אכילה נמי לא והכוונה שם דוחה נבלה לאחר שחיטה ומיטה ומטעם, דוגרת הנפסק כמו נבלה בדיקלא דמי הו ולא מצי שחיט ל', וא"כ זאת ודאי לא שייך במילוי אחרינא כמו בנשבר המפרקת או בגיסטרא וכדומה דמ"מ אם עדין היאichi תhani לה שחיטת הסימנים לטהרה מיד נבלה, ואי דלא הו נבלה בחוי הרבי מטמא מיד, ואם לדעת הרמב"ם דגס נקה"ו הו נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, וכמוש"כ התבוו"ש שלדעתו אייכא חילוק בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלות, הרי בארכנו הטעם כי"כ משום דכל שיקב השוט הויה נחרהותו לא מצי שחיט, וא"כ בהני דזעירי ודשומואל לא שייך זאת כלל, لكن כל שאמרו נבלה, ע"כ הכוונה דמטמא מיד, והוא דקתני לעיל במתני' שחיטת נקרי נבלה ומטמא במשנא, וכן בברייתא לעיל דף ט' בלא בדק בסימנים נבלה ומטמא במשנא, דבכל הי לא מטמא מיד אלא לאחר מיטה, מ"מ קתני מטמא במשנא, בשחיטת נקרי פריך באמת גמ"י פשיטה, ומשיין לאפוקי דיאינה מטמא באוהל, ובלא בדק בסימנים לעומת מאן דתנאי טרפה ואסורה באכילה, לאפוקי דלענן טומאה אמרין דשפир שחיט, קתני במתניתיא דןבלה ודאי הוא גם לעניין טומאות משא, עיין בראשו יוסף, ד"ה הר"ס ז"ל, שכותב דמש"ה לא קשי מתני' היא, דמלך בסיכון מטמא בגדים אבית הבלעה, דמשם אין ראי' דמטמא מיד, דאפשר לרמר דוחה כמו נקה"ו ופסה"ג, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור ולא לעניין טומאה עיי"ש. ובמחכ"ת החליף כאן הסיבה במסובב, דהוא סבר דמשום דוחה נבלה מהיים, لكن לא מהני בי' שחיטה, וא"כ ה"ה בשאר מיili נמי מצינן למירר כי, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור אכילה لكن לא מהני בי' שחיטה, אבל באמת נהפק הו, משום דלא מהני בי' שחיטה, لكن מקרי נבלה מהיים, וא"כ דוקא בטופות בסימנים, דaicא טעם לומר שלא מהני בה שחיטה, אייכא הא מיון נבלה שאסור באכילה, ואני מטמא, אבל בשאר מיון טרפות, מה לא תhani בהו שחיטה, זהה ברור כשם בצהרים - ובפתחה שליל וכו' בחודשי ל�מן ל"ב תראה, כי גם מה שמחדר לן התב"ש והסקימו עמו כל האחرونים, חלק בין איסור לטומאה, לא מנוי ולא מקצת', והוא שגייה רבתא, שמעולם לא עלה זאת עד' הרמב"ם ז"ל עיי"ש ודז"ק.

רש"י ד"ה וכי מטה עומד ומולך, דהא ודאי עוף בחוד סימן וכו', עכ"ל עיין ב Maherush"א ז"ל DCovonat Rashi, דבاهאי עוף דכבר נשבר המפרקת ורובبشر עמה, עיי"ש, ויש להיעיד, דהא لكمן קאמר ר"ל. הותז מש, ור"א אומר כהבדלת עולת העוף לראב"ש, והתוס' שם כתבו דקאי על בהמה ועוף במס' אהלות, הרי דגס ר"ל והתוס' שמיינן שני סימנים דוקא, וניהו דרש"י מפרש لكمן דאשרכאים בעוף בעין שני סימנים דוקא, והו דרש"י מפרש لكمן דר' ר' וא"כ קאי, היין דכדי שלא לעשות פלוגתא בין זעירי ושמואל, לר' ר' ומפרשי המשנה דוחותיו ראשיהן, אבל אי ליתה זעירי, גם רשי"

מכש"כ פרה, כמו שעושין ק"ו מערופה על שחיתה, אבל רשי"ז"ל דעת אחרת עמו, דס"ל דאפילו ידיעין דתורים גדולים, מדכתייב לעומת ב"י שהם קטנים, מ"מ הו"א דלמצוחה קאמר ולא לעכב, משום הק"ו, אבל بلا החק"ז ודאי כן הוא, שלא בעין קרא יתרא לעכב, ולכן לא קשה לרש"י קושי התוס' ד"ה וממה תורמים, דריש"י לא יסתטרו שני הק"ו, כי גם שנייהם יכולם להתקיים, לעכב לא נפסלו קטנים בתורים וגדלים בינה, והכי קאמר, ומה תורמים שלא הוכשרו בקטנים, קודם שעשינו ק"ז להיפך, אז תורמים גדולים דוקא גם לעכב, והוא דזאת דתורים גדולים גופא ידיעין מבני יונה, כמש"כ רשי"י, מ"מ מצין למליל שפיר דברי" גודלים לא מעכבו בדייעב וממילא נדע דגム בתורים קטנים לא מעכבו בדייעב, ולכן שפיר כתבו התוס' דריש"י דבעי למדוד רק לעקובי ה"י ניחא, ולפי פרשי"י הא דקאמר, שלא לשטמת קרא, הוא דוקא, כמובן, אלא דבזה הקשה המהרש"א, דהא אין מה שום ראי" דמעכב, כיון לדלמצוחה עכ"פ בעי דוקא תורמים גדולים וב"י קטנים, מוכרכ לכתוב בכל מקום תורמים וב"י, והוא קושי עצמה, אבל לפע"ד נראה גם דכוונת הגמי הוא, דהרי בכל הקרבנות אנו מוצאים גדולים וקטנים, כמו פר ועגל, כבש ואיל, ומסתמא הגדל חשוב יותר מהקטן, ומ"מ חיזין דפעם מצוחה בגודל ופעם מצוחה בקטן, ובאלו דמביאין קרבן עופות, כגון יולדות זב וזבה ומצורע ושמיעת קול, לא לשטמי בשות אחד מהם, דיצהוה על תורמים יונים גדולים, כמו שמצואים בקרבנות בהמה, אלא ודאי דהני אינם ראויין כלל לקרבן, ודז"ק.

ע"ב גמר' ת"ר יכול היהו כל התורמים וכל ב"י כשרים, ת"ל מן וכו', פרט לתחלת הציהוב שבזה ושבזה, הנה לפי דעת רשי"ז"ל שביארנו לעמלה, אף לדלמצוחה גם בלאו מיעוטא דמן, והוא ידיעין דבעין דוקא גדולים בתורים וקטנים ב"ב", ותחלת הציהוב דהוא בריה לא, דהרי איינו לא בכל גדולים ולא בכל קטנים, אבל לעכב לא הווה ידיעין, דכאן לא מצינן למימר, שלא אישטטט קרא לצוחות על תחלה הציהוב, דהא גם בקרבנות בהמה לא מצינן קרא על פlags להיות מצוחה לכתחה, ומ"מ כשר פlags להקרבה (וכאשר מבואר ברמב"ס בפ"א ממעה"ק, וטעמו כתוב ה"כ דילפין מומאים השמיini והלאה ירצה, דפלgas ג"כ עולה לרצון עי"ש) וא"כ היה מקום לומר דה"ה בעופות כן, لكن בעין "מן" למעט תחלה הציהוב דלא, אבל דעת התוס' דכל שאינו למצוחה ה"ה דמעכב, למה לי קרא למעט תחלה הציהוב, כיון איינו לא בכל תורמים ולא בכלל ב"י, אלא דהה Tos' לקמן ד"ה כי איצטריך, באמות כתבו דלפי המסקנא דmittotzmanן אתה לרובע ונרבע, אפילו אי תחלה הציהוב בריה הווה, לא איצטריך קרא למיעוט, דבלא"ה ממועט, כיון דלאו גדולים ולא קטנים אלא בריה הווה, אלא דליישנא דגמ' לא משמע כלל כן, ועוד דגム לפי דעת התוס' עכ"פ בס"ד ה"י סובר דבעי קרא למעט תחלה הציהוב, ורקשה דהא לפי התוס' כבר ידע לעיל דלא בעי קרא למעט ממש"כ התוס' ד"ה לא לישמעט, וא"כ בלבד בעי דר"ז הוי"ל להקשות על הברייתא דבעי, מ"מ למעט תחלה הציהוב הא למה לי כיון דלאו תורמים ולאו ב"י נינהו, ואולי ילי"י דמתחללה סבר דלהא גופא בעי קרא, לאشمיעין דבירה ולא ספק הווה, וכן משמע מפי רשי"ז"ה אי אמרת בשלמא, אשמעין קרא דבירה הווה וכו' עכ"ל, ולבסוף מסיק דאן בנלא קרא, ידיעין דבירה הווה, ולא איצטריך הקרה ע"ז אלא אתה למעט רובע ונרבע, ודז"ק.

רש"י ד"ה אלא א"א ספקא נינהו, וקרא לא פסלניהו אלא היכי דמחייב תוריין בהדיין או ב"י בהדיין עכ"ל, דברי רשי"ז"ל ALSO לית נגר ובר נגר דיפרקיינו, דהא בכל הקרבנות חובה דמצוי מביא או תורמים או ב"י צרך למעט תחלה הציהוב שלא יביא יביא מצד ספק, היכי נאמר דעתה רשי"ז"ל לומר התורמים וב"י חד מינא הוא וצע"ג.

ולא קנה בעין, וא"כ הוה צריכין להזהר שלא לשחות לרבא"א, רק הושט ולא הקנה וגם לדידון, שלא נינקוב הושט בלי שחיטתה הקנה תחלה, אלא ודאי דגס שניהם יחד ש"יכים לשחיטתה והשנים מן האחד,ఆ"ג דיליכא מצוחה להדר לכתלה על שחיטתה השני, ולפ"ז לרשי"ז"ל דמפרש האיBei ליקמן ל' ול"א בהחלה במעיוט סימנים ושזה בתרא של השני קמבעי לי, כיון דתורת שחיטתה על שניהם, ויש לעין בזה והסבירה בעצמה דחוקה למורה, דשיהם ביחס לתורת שחיטה עליהם, ומ"מ לא Bei לכתחלה רק סימן אחד, ודז"ק. **ד"ג** כ"א ע"ב, רשי"ז"ה ומ"מ מצין למליל שפיר דברי" גודלים לא מעכבו תנא למימר כמשפט חטאבת בהמה, לאוקמא אחתאת העוף דסליק מני וכו', דהא כולהו נמי איתנייה בו וכו' עכ"ל, והתוס' נתקשו הרבה בתירוץ של רשי"ז, ולפ"ז נראה לויל דבורי שניהם, דאי"א לומר דמשפט אתה העוף, אלא שיק בשאר קרבנות, אבל אם השווי אשר עליו אתה כמשפט, איןנו נוגע לקרבן העוף, אלא מה דשוה גם בקרבנות בהמה, לא שיק לומר כמשפט חטאבת העוף, והוא חלוק ממוני בכל דיניה השיעיכים לעוף, ושוה רק בדינים השיעיכים גם בקרבנות בהמה, ולכן מוכרכ התא"ק לדרוש כמשפט חטאבת בהמה, ולפ"ז ר' ישמעאל דדרש כמשפט חטאבת העוף לעין ממול עוף, וכי שפיר למילך גם הני שלשה דינים מכמשפט, ולא צריך להוכיח את זאת, דממילא משתמש, ולא צריכין למה שכי רשי"ז"ר"י ילי"ז הני מהקיים אחרינה, ודז"ק.

ד"ה כ"ב ע"א גמר' ת"ר, תורמים גדולים ולא קטנים, ופרש"ז"ל لكمי מפרש Mai משמע עכ"ל, כוונתו בהז, דודאי תורמים שם המין, וככלל בין גדולים ובין קטנים, וכמש"כ גם לקמן ד"ה ואימה בני יונה, דזוקא ב"י דכתיב בהו בני יתרה משמע דזוקא קטנים, אבל תורמים בין גדולים ובין קטנים ממש, אבל לקמן מפרש, דדרשין סמכים דתורים דומי" דבני יונה, מה בני יונה קטנים ולא גדולים, כך תורמים גדולים, ולא קטנים, ומה אמי מתפלא על התוס' ע"ב ד"ה ומ"מ ב"י, שכתו דרש"י לשון תורמים משמע גודלים, וכאשר הראיתיך זה ליתא, שוב מצאת בהగות המהרש"ש שהרגיש בזה, ועיין עוד לקמן מה שאכתב בזה ודז"ק.

תוס' ד"ה שיכול ומה ב"י וכו', א"נ דהוה מצי למיכתב ב"י ותורמים, דרששתא לא הוה מקיש תורמים לב"י, דאייכא למימר דקאי נמי בני אחורים וכו' עכ"ל, תמהני דהא "או מ"ו" מפסיק בין תורמים לב"י, ולא עוד אלא אדם "בני" קאי גם אתרומים, אז ה"י צריך לכתוב תור במספר יחיד כמו יונה, וצ"ל דלא דקדקו התוס' לתקן הלשון, וכוונתם אי הוה כתיב בני יונה ותור - אלא דכפי הנראה לא נחתנו התוס' לחלק בין תורמים לתור, דאל"כ ה"י להם תירוץ מרוחה יותר, דאל"ה ה"י כתיב בני יונה ותורם, לא הייתה ממעט קטנים מון תורמים, משום דבני מצי קאי גם אתרומים, אבל מ"מ הייתה מרבבה גם גדולים, מפנוי דכתיב תורמים לשון רבים, ולא חור כמו יונה, אבל מש"כ התוס' משום דלא כתיב "בני" מפורש גם בתורים, הוא דחוק גדול כמובן.

והנה דברי התוס' אלו מישך ש"יכו, להני דברת התוס' שבטעם השני, כי שיטותם הוא, דאם הלשון מבורר דתורים גדולים וב"י קטנים ממש, אז לא בעין קרא יתרה לעכב, כי היכי דלא בעין בשעה דפסח ובפרה אודומה, דזוקא שה לא אל, ולבסוף פרה ולא עגלת, דרך על אופן עשייתו אם כה או כה, אם ליכא יתורה לא עכב, אמרין דרך למצוחה נאמר, אבל על גוף הנקרב לא בעין קרא לעכב, וגם לא נלמד ק"י דאם עגלת כשרה לערופה

ספק אם קיים נדרו, אבל בתחום הציהוב דלא נקרב, הרי זו ספק להקריב, וזה אי חיוב להביא אחרים הרואים להקרבה, ודוק'.

ד"ג כ"ג ע"א ר"ש י"ד ד"ה ואין עלה לו מזבחו, אם הי' מוחיב איל בלבד או כבש בלבד, וטעמא לא מפרש תנא אי משום ספקו אי משום בריה, עכ"ל, הנה לרי"ש דבריה הוה, אפלו אי מצי מקריב איזה שיחה או איל או כבש, נמי לא עלה לו פלגס מזבחו, אבל ר"ש י"ל רצה לפרש השטה המשנה גם לבר פדא שספקא הוה, לכן כתוב Adams מוחיב רק אחד לבדוק או זה או זה, אולם על התו"ט, דפרשך המשנה לפי האמת, קמתמה ק"ז ר"ע"א צ"ל בהגהותיו שם, דהא אנו פסקין כר"י דבריה הוה, א"כ שפיר מצי מיר מתני בnodar או זה או זה ומ"מ לא עלה לו פלגס מזבחו והניח הדבר בתימה.

והנה לדידי קשה להיפיך, דאפו לרי"ש דבריה הוה, למה לא עלה לו מזבחו וכן יש לי תימה על הא דפסק הרמב"ם "בריש פט"ז" ממעה"ק, דהנודר קטן והביא גודל, יצא וכת"ק וدلען כרבבי במנחות ק"ז ע"ב, ומ"מ בפלגס פסק דפסק הוה, דשמא בריה הוא ולא יצא, ותמה夷 בין גם אם בריה הוה, ראיו הוא להקרבה כמו שהבאתי לעיל, ובנדרים אלא הוליכין אחר לשון ב"א, וכיון דמי שנודר בקטן, כוונתו כ"ש גודל דיכול להביא, א"כ גם פלגס כ"ש מקוטן, ולא עוד אלא דפלגס בלשון ב"א אין לו מושג כלל, והרי תראה דבמשנה דפירה שס קאמר דר"ט קרי לי' פלגס, בן עזאי קורחו נוקד, ור' ישמעאל קורחו פררכד גסא, הרי דין למושג זה, שם בלשון העם, כי רק מכח הכתובים, דכשב בן שניתו, ואיל בן שניתים, אנו למדין לאחר שנתו מיום ליום יצא מכלל כבש, ושלשים יומם אח"כ נכנס לכלל איל, וממילא תוך אותו שלשים יומם אינו יודע מהם לדzon ב"י, اي בריה או ספקה הוה עי"ש בתו"ט, אבל בלשון ב"א פשיטה לאינים מכירין מושג זה כלל, וא"כ בנודר להביא כבש, להאי לא יכול להביא פלגס הגודל ממנו, דודאי מי שהבטיח לחבירו ליתן לו כבש וננתן לו פלגס תבואה עליו ברכה, ולמזבח נמי הלא גדול במקום קטן שפיר דמי, ולכן היה נראה דהאי בקיי הכא בפלגס, קאי ריק לרבי, דקאמר בנדר קטן והביא גדול לא יצא, לדידי צ"ל, דברケנות, דעת הנודר שייהי כדין קרבנות חובה, ובקרboneות חובה, הלא במקומות דבעי כבש לא מצי מביא איל, אבל אנן דפסקין כרבנן דברי, גדול במקומות קטן שפיר דמי, הרי דנודר בדעת עצמו תלה הדבר, וא"כ אין מקום לומר שלא מצי מביא פלגס לצאת ידי נדרו של כבש, וצ"ע לפ"ע"ד ודוק'.

תוס' ד"ה כי איצטרך וכו', ומורי הר' אהרן תי' וכו' חד למיעוטי רבענו ונעבד, וחדרמייעוטי תחלת הציהוב וקמי' שמ' ודי' גלי' אי קטנים אי גדולים הו וכו', הנה לדעת הר' אהרן גם לספקא אתה קרא, לברר הספק שלו לצד אחד, אבל תרי מיטוטי לספקא לא, זאת נשאר הספק גם לתורה, זאת א"א דהא קמי' שמ' גלי', אלאותהמגני ذكري לה מה קרי לה, דכיוון דהכא תרי מיטוטי כתיבי, חד בתורים חד ב"ז, ולא ידעין איך מהן לרובע ונעבד, ואיזה מהן להחלת הציהוב, א"כ האי מיעוטא על תחלת הציהוב כדי כתיב, אדם נדע ממקומות אחר דתחלת הציהוב בכלל גדולים או קטנים, לא בעין האי מיעוטא, ואי דלא נדע, לא נתחכם מהאי מיעוטא, ושאר אצלנו הספק בתחילת, اي נמעט מן תורותים או נמעט מן ב"ז, והקרא ע"כ לפרש אתה ומיסתם קסטום, וצ"ג.

ע"ב גמר', בעי ר"ז, האומר הרי עלי לחמי' תודה מן החמץ או מן המצה, והבאי שיאור מהו וכו', וא"י דר"מ לר"מ מדליק עלי' חמץ הוא וכו' עכ"ל הגמ', הנה כל הראשונים ואחרונים عمלו בפרישוה דהאי שקל וטור', ובكونרטסי "מצה שמורה" הארכתי בביורו האי

תוס' ד"ה והביא תחלת הציהוב, וא"ת וכו' א"ג כיון שהסבירן ליד כהן יצא ידי נדרו, מאחר דמ"מ האחד מהן ראוי להקריב, עכ"ל, בלח"מ פ"יד היל' ה' ממעה"ק תמה על דברת התוס', דהא אפלו נפסל בשעת הקרבה צריך להביא קרבן אחר וכגדתנן בראש זבחים, כל הזבחים שנאצחו שלא לשם כשרים, אלא שלא עלו בעלילים לשם חובה, הנה אי משום ראי' זו לא ארוי, כי התוס' רק בנדר כתבו דיצה די' נדרו בהבאה, ומ้อม דלשו נדרו לא משתמע יותר אלא להביא, כי זה הוא בידו, אבל אם אח"כ הכהן פסלו בעבודתו, או ע"י סיבה אחרת לא בא לידי הקרבה, הוא כבר נפטר מפני שעשה מה שהתקייב את עצמו דהינו להביאו לעזרה ולמסרו לכהן, אבל באזחים שחיבר בסוף דהינו להביאו לעזרה למצויה בعلמא, מודים התוס', דמחיב זה לא נפטר עד שנקרבו להלכتن, ועיין במעילה דף יט ע"א, דלפי פרשי' שם פליגו ר"ש ור' כהן בקרboneות חובה, אי נפטר בהבאה לעזרה לחוד, ושם ההלכתא קר"י, דלא נפטר עד שיוציאק הדם, אבל התוס' הכא סברו דבנו"ג גם ר"י מודה, דאחר הבאה אין עליו שום אחריות, דכהנים שלוחוי דرحمנא נינהו, וכיון שקבלו ממנה, הרי קיימ העשה דוחבאותם שמה, ולכן בדקודק אמר התנא, דלא עללה בעלילים לשם חובה, ולא קאמר לשם נדרו, הן אמרת דריש' שם ממשנה מפרש דלא לשם חובתו ולא לשם נדרו, אבל אתוס' אין כאן תPsiה, אם מפרשים דזוקא לחובתו איןו עללה אבל לנדרו עולה, וגם משלו רהmb"ם שם דכ' "עד שיקריב כמו שנדר" לא ראיית שום הכרע לומר דכוונתו על ההקרבה ממש, ואדרבה ממה שמוסיף הרmb"ם "כמו שנדר" נראה יותר דסגי במשירה לכהן, כי אם בתר אמרתו אזילו, מסתמא אין אדם מתחייב את עצמו בדבר שאינו בידו,ומי שאמר הרי עלי עולה, יותר משמע דלהבאה קאמר ולא להקריב, שהוא דבר התולוי באחרים, אבל מה שיש להעיר על התוס' הוא, דהאי הבאה דכאן, שambil דבר שאינו ראיו להקריב, לאו הבאה היא, דנעהו דרך מכך ספק לאו בר הקרבה הוא מ"מ אינו ראוי מקרי, ומ"ש ממה דאמרין בפסחים פ"ח ע"ב, בשכח מה שאמר לו רבו, אם קודם זריקה שכח חיבין בפסח שניי' לאינים ראוי לאכילה מצד ספק והוא כוזאי לא יצא, והכא דכוותי כל שהביא דבר שאינו ראוי להקרבה מצד ספק, הוה כוזאי דלא קיימ דידי נדרו, אם לא שנחקל דהכא אם הקריב שנייהם, שפיר יצא די' נדרו, لكن גם בהבאה יצא, אף שאין להקרים בתחילת, ולפ"ז תי' קמא שבtos' משיך שייך לתי' בתרא.

אלא דעל הרmb"ם יש לי תימה רבתא, שכ' בפט"ז ה"ב ממעה"ק, וכו' הנודר עלות מן התורים או מב"י, והביא תחלת הציהוב שבהז' ושבזה הרי זה ספק, עכ"ל וכותב ה"כ"מ, דמסופק, אי ההלכה קר"י או כב"פ דלקמן, וא"כ ספק אי בריה או ספקה הוה עי"ש וא"כ ודאי לא יצא די' נדרו, דהא אי אפשר להקריםם כלל, ואפלו הקריםם בדיעבד נמי ספק הוה אי יצא, דשמא בריה והוסול, ואין זה דומה למה שכ' הרmb"ם ברישא, בנדר מן הcabשין או מון האלים, והבאי פלגס, דפסק הוה אם יצא, דשם ראוי האי פלגס להקריב עכ"פ, וא"כ שפיר ריק ספק אם יצא, דשמא בריה הוה, אבל כאן בачלה הציהוב דלכתלה אין להקריב וגם בדיעבד ספק בריה הוה, איך יצא בהבאה זו מספקא, ולא נאמר דודאי לא יצא, וממוש"כ לפ"ז דעת הלח"מ דרmb"ם בעי הקרבה ממש, וזולת זה לא יצא הרי הני לא באים לידי הקרבה ולמה פסק, דפסק הוה, וכן נלפ"ע"ד דמה שכתב הרmb"ם דפסק הוה, היינו דפסק הוה אי מצי להקריב, וממילא באמת חייב מכח ודאי להביא אחרים, והרי תראה דכאן כתוב סתום הר' זיה ספק, ולעיל מני' בפלגס כתוב הר' זה ספק אם קיימ נדרו, מושום דבפלגס שהוא נקרב בכוב"כ, הוה

בפירוש הקרא דמחמצת דאיתא במכילתא מחמצת היא שאור, ובע"ג קרא משום דאיינו ראוי לאכילה, כי באמת לא נזכר בתורה שהוא מושם דראוי לחם בה עיסות אחרת, אבל לאכול אותו כמוות שהוא, מנ"ל, דהרי בכל התורה לא נאסר לאכילה, דבר שאינו ראוי דרבלה הרואוי לגר אסורה, שאינה ראוי לגר לא נאסרה בלאו דרבלה, אבל כאן בחמץ גה"כ הוא, דגש על אכילת שאור איכא כרת, אולם בגמ' דילן אין זכר להאי פירוש המכילתא, דמחמצת יהי' שאור, אלא בדף כ"ט ע"ב שם מביא בריתא דר"ש שאומר דקרא דמחמצת אתה לחמץ שנתחמץ מחמת ד"א, וכתבו שם התוס' דעת' שאור פשיטה, אלא בנתחמץ עי' שMRI יין, והו"א שיהי' כמו תערובות חמץ, אמור מעתה האי כל דכתיב אצל חמוץ, דאיתא לריבוי דבר מה למלכות ולא לכרת, ע"כ דומי' דמחמצת שהיא עיקר הקרא בעינו, וכן למ"ד דהאי ממחמצת הוא שאור חמץ בתערובות דין בו כרת אבל חייב עליו בלאו.

אמור מעתה דר"מ דמרבה נוקשה, ע"כ מפרש הקרא דמחמצת דאיתא על שאור,,וכל" מרביה דומי' דשאור שהוא רע ואינו ראוי לאכילה, דהינו הני דמנה במשנה, ור"מ כולל גם שישור עמהם, ע"כ דגש שישור חמץ גמור אבל רע לאכילה, משום דאיינו לא מצה וגס חמוץ איינו נגמר, ואילו ר"מ בהז לשיטתי" דס"ל בע"ז ס"ח ע"א דנטלי"פ' אסור ולפי זאת מגעולי כתומים, ולא חילק בין פגס פורתא לפגס מרובה, ואפילו קדרה בת יומה לדידי' הוה פגס ומ"מ אסור, ולא התיר אלא סרוח מעיקרא מכובאר שם בגמ', וכן גם האישור דאין בו אלא פגס פורתא הוה לר"מ רע לאכילה, אבל חמץ מקראי, מה"ט גופא דמקצת חמוץ ככל החימוץ, כמו מקצת פגס כפוגם גמור, אלא דלולי היריבו דכל, הוה מותר משום דהוה כסrhoת מעיקרא, חמוץ או ואיסרו בגין כאח, אפילו אם נעשה אישור בפסח, בגין קרא לחייב עכ"פ מלקטן, ואולם בتوزה ובמנחות כיוון חמץ הוה, למה לא יוכשרו משום לחמי חמץ, ואי משום הפגם כיוון דלגביו תוזה שנתקdashו הלחמים קודם שהחמצו, לא מazi מיפסלו לר"מ דסובר נטלאפ"ג אסור, ה"ה דלא נפסל עי' פגס ומיכש'כ משום פגס פורתא שלא שיך נמי הקיריבו נא לא לפחתיך, וכל זאת לר"מ, אבל לר"י דמסתמא אית לוי' נטלאפ"ג מותר קר"ש, וכחלכתא, ומחלוקת בין פגס פורתא לפוגם טובה, اي הוה ס"ל דшибור חמץ ממור הכר"מ, הי' מוחיב אפילו כרת ובלא שום קרא, אלא ודאי לדידי' אין זה חמץ גמור, ומה"ט גופא דחימוץ פורתא הוה כפוגם פורתא, ולכן יש להסתפק اي בריה או ספקא הוה, ואי בריה הוה פטור מכלום, דהרי לדידי' דנטלאפ"ג מותר, לא מפרש מחמצת שאור, שלא מסתבר כלל לומר דחיבי כרת על אכילת שאור שאינו ראוי לאכילה (ועיין בשוו"ת בית שערים ותנית לי כי הרבה קודם דאייא לריבוי קסmek, אלא קאמר מדליק עלי' בפסח חמץ הוא לגבי תוזה, ועוד איך מסופק ר"ז, בר"י اي בריה או ספקא הוה, כיון דאייא לריבוי בתוזה חמץ הוה, הרי עכ"פ בריה ולא ספקא, והוא תימה רבתה על תי' זה).

אבל לפע"ד נראה לקיים פרשי' ז"ל, ולא כמו שהבינו קי' החת"ס ז"ל את דברי רשי' על צד הרחוק והדחוק, אלא כפושטן, וכאשר באර בזה בס"ד.

ההנה בפסחים שם איתוי, דר"מ ATA כל מחמצת לריבוי' נוקשה, ולר"א אתה לריבוי' תערובות חמץ גמור, ופלוגתתם תלו依 לפע"ד סוג'י וכאן אקצ'ר, הנה הא דקאמר דלרכ' מ חמץ הוה מדליק עלי', ע"ג דכרת ליכא, פרשי' הינו טעמא דליך ברת, דלאו חמץ הרואוי לאכילה הוא, ועל פ' זה קשה טובא כאשר הארכתי שם בקונטרסי, ועקר התימה, אם מחמצת שהוא רע לאכילה פטור מכרת, ולולוי היריבו דכל מחמצת הי' פטור לנמרי, כאוכל דבר פגס ונפסד, איך יוכשר כזו לגבי חמוץ מהו"ט דאין זה ראוי לחמי שארו תמרות לחמי חמץ, דפסולים מהו"ט דאין זה ראוי לאכילה, והקייחו נא לפחתיך, וא"כ ה'ה שיואר אם גם שישור איינו ראוי לאכילה, ובוח' קי' בעהchat'ס ז"ל כתוב, דודאי אין כוונת רשי', דא"ר לאכילה, דאי' ודאי הי' פסול לتوزה מחמת קלוקלו, אלא כוונתו דאי' חמוץ עשו רואוי לאכילה, لكن אי' חייב כרת על חמוץ זה, אבל בתודה לא איכפת לו אלא שיהי' חמץ, וחמצ הוה מדליק עלי' בהפסח עי'יש, וכל הרואה ישתומים, איך גאו וחייבים כמותו, יאמר דברים כאלו שאין הדעת סובלתן מכמה טעמים, דו"ק ותשכח.

תוס' דרכו דרך אחרת לפרש, דודאי גם לר"מ הא שיואר לאו חמץ גמור הוא מדליה חייב עלי' כרת אלא בריה הוה, אלא דכוונת הש"ס במה דקאמר, פשיטה דלא יצא, משום מצה אמר, דלענין מצה ילפין תוזה מפסח, ופי' זה לא הבנתי כלל, דה"ה משום חמץ פשיטה דלא יצא, דהא לא חמץ הוה אלא בריה, מדאייטרך קרא בפסח לחיב מלכות עכ"פ, ש"מ דבריה היא, וממילא לא איצטרך כלל למייף תוזה מפסח, דכל זמן דלית לך ריבוי, איינו לא בכלל חמץ ולא בכלל מצה, ואיך עלה ע"ד ר"ז דקמסתפק לר"י אי ספקא או בריה הוה, כיון דר"מ פשיטה דבריה הוה, מהי' כי תמי' חדש פלוגתא בהז בין ר"מ לר"י, בגין מהות, השיאור, ולא נאמר, דלשניהם בריה הוה, אלא לר"מ דדרש כל, איכא קרא בפסח לחיב על שישור מלכות, ולר"י דלא דרש ליכא מלכות, ופטור אשיאור משום דלאו בכלל חמץ הוה, אם לא שנאמר, דממה דרב' קרא, למדיין לר"מ דבריה הוה, וכמו שכתבנו לעיל לעניין תחלת הציהוב, כנראה מפי' רשי' ז"ה אי אמרת בשלמא, שכתב דקרה אתה לאשמעין דבריה הוה, אלא דכאן א"א לומר כן, שהרי במשנה ריש פ' אלו עוביין מונה שם שלשה מיini אומניות לשם חמץ נוקשה, ולא מנה שישור בינויהם, והש"ס מוקי' האי משנה כר"מ דשיאור, והני שלשה ודאי לא מטעם בריה קאתינו עליהם, דהרי הים חמץ גמור אלא פוגמים בטעםם, וכולן מריבין, יחד עם שישור, וא"כ מ"ל דמרבה גם שישור, ונלמד ממנו דבריה הוה, כיון דבענין הריבוי על הני דפוגמים ואינס ראוי לאכילה, עכ"פ דבלא קרא ידע ר"מ דבריה הוה, וסביר דושא שיאור דבריה להני הפוגמים, ומרביה כולן משום דהי מניינו מפקית, ולא עוד, אלא דזה גופא קשה טובא, דאייזה שיווי יש בין שישור שהוא בריה, להני חמץ גמור ורע לאכילה נינהו, עד שיליך ר"מ גם שניהם מחד ריבוי, גם תירוץ השני שבתוס', כנראה שיש שם ריבוי' בתוזה ומנחות, חמץ נוקשה חשוב חמץ לבגי'ו, אין לקבלו, וכיון יתןوابין אותו, דאפילו מצד הדחוק אין לומר כן, שהרי הגמ' כאן לא על האי יתורה קסmek, אלא קאמר מדליק עלי' בפסח חמץ הוא לגבי תוזה, ועוד איך מסופק ר"ז, בר"י اي בריה או ספקא הוה, כיון דאייא לריבוי בתוזה חמץ הוה, הרי עכ"פ בריה ולא ספקא, והוא תימה רבתה על תי' זה.

אבל לפע"ד נראה לקיים פרשי' ז"ל, ולא כמו שהבינו קי' החת"ס ז"ל את דברי רשי' על צד הרחוק והדחוק, אלא כפושטן, וכאשר באר בזה בס"ד.

ההנה בפסחים שם איתוי, דר"מ ATA כל מחמצת לריבוי' נוקשה, ולר"א אתה לריבוי' תערובות חמץ גמור, ופלוגתתם תלו依 לפע"ד

כל הטעמהה בכלי עצם מדרבן, כיון דלענין גולמא דינס כמתכות, משום דדמיה יקרין, למה לעניין פשטיהן עשאום ככלי עץ, ולא השו אותן לכל מיili לכלי מתכות, אלא ודאי דטומאה שלhn דאוריתא, ודוק'ק.

תוס' דה ופosal את המוקה, היינו מקוה חסר, אבל שם אינו נposal בשום עניין וכו', הנה הלשון posol את המוקה לא משמע כן, אלא דהמעיין ב'ב' שם בהגנות אשרי, יראה דב' לוגין מים שאובים בתחליה, קודם שהי' במקוה רוב כשרים, posolין את המוקה מה'ת, למ"ד כולו שאוב posol דאוריתא הוא, (ודבר זה נעלם מעניין הגאון בעל דח' צ'ל בהלכ' מקוואות של), ומעתה לשון המשנה מדויקדק, posol את המוקה שלמה שנמשך לבור אח'כ, והוא posol דאוריתא, וממילא ליתא גם מה ש' התוס' לקמן דבposal דרבנן מיררי הכא, ודוק'ק.

תוס' דה המתמוד ונתנו מים במדחה וכו', וא"ת מ"ט דרבנן שפטרו שמורים שיש בהם טעם יין, ואע"ג דלא החמיין, והלא כל איסור שבתורה שלא במינו בנ"ט וכו' והkosher' חמורה ותירוצם אינו מספיק כמובן, וננתי אל לב, ונתגלה לי חדש לדבר חדש Kosher' ז', והוא עפ"י מה ש' הרמב"ם בפי'א מתרומות הל' ה' ז'ל, "בדרכ' שמרקדים את הקמח בחולין, כך נהוג הכהן בתמורה, מרפק לאכול, ומשליך את המורשן וכו'. בהיל' י"ב הסובין של חיטים חדשות אסורין מפני שרatoi' למأكل אדים, ושל ישנות מותר, בהיל' י"ג הנצולות וכו' שמורים של תרומה שנtran עליהם מים, הראשון והשני אסור לארים, והשלישי מותר וכו', עכ'ל, וכל הני הדינים, הנה משניות ותוספות, והנה מי לא יודה, שבתווך הסובין והמורשן יש הרבה חלקי' קמח, ואיך יצאו לחולין עד שימושיכן אתם, וע'כ אתה אמר דתרומה הננתנה לכהן לאכילה ולשתיה ולסיכה, כמו שהתחלת שם הרמב"ם בריש הפרך, רק חלק הרואי' לכך נתקדשה בקדושת תרומה, ולא הפסולת שעומדת להתפרק ממנה, ולפ"ז התמוד שהוא הפסולת מן היהין, ודאי דינו כמו הסובין והמורשן מן החיטים, אלא דכיון דרך להוציא עוד מן השمرרים חלקו יין עי' שנותנים עליהם מים, גם להאי תמיד דין תרומה עליו והנה אם בתמורה הדין כן ה"ה בטבל, דלא מazi' להיות חמור מן התרומה, וכמש'כ התוס' קידושין ל"ח ע"א בסוף דה' וה"ה, דכל עצימות אישור טבל הוא משום דפתיכי' בי' מתנות כהונה ולא חמור טבל מן התרומה, אמרו מעתה אם ישראל מפריש תרומה ומעשרות מן הקמח או מון הפת, וכמש'כ הרמב"ם לעיל מינוי' בפ"ה הלכ' י"ח דשפיר דמי, ודאי הסובין והמורשן שהוציא בטבלו מותרין כמו בתמורה, וא"כ הכא נמי בתמוד, לרבען כל שלא יצא יין אלא טעמא בעלמא הרי נידונים הני שמורים כפסולת של יין שאין בהם אישור טבל, כמו בסובין ומורשן של טבל ושל תרומה, וזה נראה לפ"ז אמת ונכון לישב קושי' החמורה של Tos. ודוק'ק היטב.

דף כ"ו ע"ב רשי' משחמיין אין משיקו במים, דחמרה הוא וכו', וממים מטהרין בהשקה וכו', והיה חיבור ובטלי לגבי מקוה, כתובואה טומאה שזרעה בקרעך, וכו' אבל יין במים לאו זרעה הוא, דעתמא לא בטיל עכ'ל, אבל תיבות דטעמא לא בטיל', אני רואה סתירה למה scl' רשי' בתחלת, כי בתחלת כתוב דחשקה מטעם זרעה הוא שמחברון למוקה, וזה דקודם שבטלו בבייעת דמקוה, גם בשופכן לבור ריקן רבייעת מים, היו נתחרים מה'ת למ"ד מקום כולה שאובה מטהרתה דכל שהמים נתחרבו לקרען עולם חבורו למיטעתן, וגולםא יש להן דין מותכת, ולענין פשטיהן יש להן לעניין עז, דהאי תלו, אי איתקש לשך, והאי תלו אי דמיה יקרין, אבל אי נשאר עליהם אבל טומאתן בטלה, אבל בין דלא שייך חיבור

בשיעור כר"י, הוא משום דפסק הכר"ש נטפל'ג מותר ואין בשיאור מה'ט גופא משום חמץ גמור, אלא בריה, ולית לנו קרא לריבוי' ומה ששותם חמץ נוקשה דהני ג' אומניות לעבור עליהם, לא משום דרבנן נוקשה מכל מחמצת הכר"מ, אלא הכר"א, דmorava' מכל מחמצת תערבות, וכמו ששנה שם במשנה, תחלה הני ד' מיini מדיניות שעוברין עליון, ונוקשה לממד מוק'ו מתערבותה מצה שמורה, מ"ד שם בגמ' ויתר ביאור הדברים נמצא בكونטרסי מצה שמורה, ואכ"מ להאריך בזה יותר, ודוק'ק היטב.

תוס' דה ותאה פרה כשרה בעריפה מק'ו, וה"ה דהו'ם למperfץ הци, אבל חולין וקדשים וכו' ולפע"ד דברי התוס' תמיוחין בזה, דכל חולין וקדשים הנאכלין, א"א לממד מוק'ו מעגלת בעריפה, דדין לבא מה'ד להיות כנדון, ועריפה בעגלת אינה מתרת לאכילה, ואיך נתיר באכילה עי' עירפה חולין וקדשים, ורק עולה דcola'ה כליל ה' מקום למדוד, אבל עולה איתקש כמה פעמים לחטאתי, لكن דברי התוס' צ'ע. שוב נאכrichti, بما שכתו התוס' לקמן פ"ב ע"א דה' עגלת ערופה דעריפתו זו שחיטתו, ומתרתת מידי נבלה, וחיב משום אוא"ב, וא"כ אין כאן תימה, ודוק'ק.

דף כ"ז ע"ב Tos. דה התורה העידה וכו' הקשה ר"א, מנ"ל דהינו מטעם אויר, דילמא מטעם שכלי חרס מצרף שכוכן נוגעים זב'ז' ונוגעים בכל וכו', ולפע"ד נראה אדם משום צירוף כל גם מה שעלה הנודש חוץ מודפוני הכליל, הי' מצטרף להיות טמא, וכך כתיב תוכו דוקא, דמשמע דוקא מה שבתוכו ולא מה שמנוע על הנודש חוץ לתוכו, אלא דשוב נאכrichti דזאת איבעי דלא איפשطا הוה בפסחים מ"ח ע"ב, בכלி שאין לו לבזבז אס מצטרף מה שמנוח עליו, וככתוב הטור והשו'ע סי' שכ'ה, דלכן יש ליזהר כשמצוין בכל, שלא יצא שום דבר למעלה מודפוני הכליל, אז הוה הצירוף ספק עי'יש, אולם לפע"ד מدلלא קמבעי בגמ' בנסיבות שמנוחות על הנודש בסל חוץ לדופני הסל, אלא קמבעי בכל שאין לו לבזבז כלל, יש לממד, דבSEL כיוון דמצרף מה שבתוכו, נגרר אחריו גם מה שעלה הנודש משא"כ בכלி שאין לו דופן כלל יש מקום למבעי, והדבר צריך תלמוד, ודוק'ק.

דף כ"ה ע"א Tos. דה ואפלו כל שטף מציל, פי' בקי' וכו', וקשה לפירושו דא"כ מה חידוש יש בכל שטף יותר מכל חרס, עכ'ל ולפע"ד נראה פשוט, דכל חרס שאינו בר קיבול טומאה מגבו כלל, פשיטה דמציל, דהרי הגב שאינו בר קיבול טומאה, מפסיק בין הטומאה שבאור החיצון, ובין האוכלין, משא"כ בכל שטף, דשפיר מקובلين טומאה מגבו, אלא דחכרשו כאן שהטומאה קלישטא, שהיא ראשון ואני מטמא כלים, لكن נגבי אוכלי שבתוכו דמקובלין טומאה גם מראשו ל佗מאה, הו'א דגב כל שטף לא הא פסק הוה, ומכenis הטומאה לאוכלי שבתוכו, והוא לא נטמא משום קלישטא הטומאה, אבל לא משום דמעקב ניסית הטומאה, וכל המעניין בלשון רשי' ימצא שלחבי כיוון ודוק'ק.

דף ב' Tos. דה מכל דכל עטם מכבלי טומאה, מדאוריתא קבועי לאຕוני וכו', עיין במרח'ס זיל שנטקsha, דמן'ל דר'ג דקאמר, כל עטם ככלי מתכות דמי, דמדאוריתא קאמר, דילמא מדרבן, וככל דתיכון רבנן בעין דאוריתא תיקני, וכיון דהני דמיה יקרים כמו מותכת, גולמא שלhn נמי מקובلين טומאה, ולפע"ד נראה לישב, דהנה הא דתנון שם במתני' דכלים, דכל עטם פשטיה טהורות, ומקובליhn טמאים, אי מדאוריתא קאמר לא קשי' לנו מה לעניין גולמא יש להן דין מותכת, ולענין פשטיהן יש להן דין כל' עז, דהאי תלו, אי איתקש לשך, והאי תלו אי דמיה יקרין, אבל אי

מקוואות הארכתי בשיטות אלו, וכן אין מקום להאריך בזה ודו"ק.

הדרן ערך פרק דכל שוחטין

לקרע לא שיק ג"כ זרעה למים, וא"כ איך מסים רשיי דמשום טעם לא בטל אין זרעה, ואולי כוונת רשיי דאלו לאו טעם הנשאר, הי' נתהף הין למים עיי' ביטול ומילא מהני עליו זרעה, ובאמת יש מי שאומר זרעה ג"כ מטעם ביטול קאותין עליה, ובHAL

פרק השוחט

אבל גובה פלוגתת רשיי ורמב"ם, אי בעין בעוף לכתלה ג' סימנים מה"ת או סגי' בס' אחד' תלו בפירוש האי הלכה שאמרה לנו רב בבריתא תנ"ל, דרש"י ז"ל מפרש ההלכה „על הוושט ועל הקנה" שבזה מצין מקום השחיטה, שהוא בסימנים ולא בשאר אברים וכמה שיעור השחיטה, ע"ז אתא סיפא דהאי הלכה ואמרה המשום הרחקה דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, וזה דוחק גדול, כיון דעתך פ' כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקס רובא, עלי השלים שחתתו תוך שיעור השהי', כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוה דרבנן לשחות לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אדם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למיעבד רובה, ע"כ החש דיכשיר שלא כדי פחות מרוב בחשבו שהוא רוב, ואז הי' להם לתקן דלא ישר עד שנשחט כל הסימנים, וכמו שאמרינו لكمן קכ"ג ע"א, בטלית שנקרע רובה, בטלית שאינה טבולת יומם דלא מהני עד דמייקרעו כולה גורה דילמא לא אתי למיקרעה רובה, ויאמר רובה הוא עיי'ש, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שניים עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יזדמן שלא שחת אלא מהחזה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור השהי', ישריר בחשבו שנשחט הרוב, גם לישנא דגמי' מורה דלא כפרשי', שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שניים בבהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי', למה לכתלה לא סגי' לי' באחד, והוא לא ידע מגירה זו, והי' לו להקשוט סתם בין אbehoma ובין עוף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל דריש' אס ס"ל קר' אושעיא שבתוס' בפירוש האי ההלכה דריש' יאמ' ס"ל דלא רובן אלא דכל אחד כפי שיערו בהמה בשנים ועוף, „על רוב וכוכו" הוא בדיעבד, ולפ"ז hei תרי לישנא בגמ' לא פליגו, דכל תרתי נשמע מן ההלכה דבעין לכתלה שלמים וגם בעוף כן, ורק בדיעבד סגי' בסימן אחד בעוף, וסגי' ברוב הסימנים, אבל צריכין לפרש דשנים בבהמה שלמים ג'כ' תקנתא דרבנן, ורבנן תקנו שנייהם שלמים בין בבהמה ובין בעוף, ונקט לשון דיעבד משום דריש' יאמ' ס"ל דשלמים בעין מה"ת, ואז ליל'ק רבן גם בעוף וכן מושם והוא דהין תריה' ריבא בתריא, לא תקנו רבן רק שלמים לשחות, אבל בעוף ריבא אחד ובהמה שנים, ובדייעבד רובא של אחד כמוחו, והוא הדין תורה של לכתלה, ובדייעבד כשר גם מדרבנן, אבל דריש' יאמ' ס"ל דשלמים בעין מה"ת, ואז ליל'ק רבן גם בעוף שניים מושם הרחקה, וליל'ב לא תקנו בעוף מידי, ועיין לעיל דף' כי' ובפטיחה מה שכתבתי עוד בשיטות רשיי ורמב"ם ור' אושעיא ודוק'.

ע"ש גמר' א"ר כהנא מנין לשחיטה שהוא מן הצואר וכו', עיין ברמב"ן עה"ת, על הקרא דזובחת כאשר צויתיך, שכ' דלשות ושחט פירושו הכרת סימני הצואר, ולפ"ז צ"ל דrhoוחא דמלטה קפריך הци, וגם תירוצו דשחיטה מן הצואר גמר', כמו שהי' וכו' ג'כ' לרוחחא דמלטה אמרה, דהרי תראה דרש"י ז"ל כתוב דלאו דוקא דצע"ג דהלי' שחיטה הללממי'ם הם יש מהן שנכתבו כגון דרשה, וכי גמירי הلاقתא אשarra וכו' עכ"ל ומה שכי' רשיי' כגון דרשה, משום דעיקור לדעת רשיי דהוא בסכך פגומה נמי מפורש בשוחט ולא וקרע, וכאשר ביארתי בפתחה, וכן לעיל דף' ט', גם אנחנו שארא איתן לו סמק מפורש בלשון הקרא, ולא בעין ההלכה אלא על מקצת פיסול הסימנים עיי'ש, וכיון דפסולי שחיטה מפורשים בקרא, ע"כ מקום השחיטה ודאי צרי' להיות מפורש בקרא, באמת ע"כ לומר דשחיטה מן הצואר מפורש בלשון ושחט וזבח, דלא"כ דלשון שחט וזבח הוה כמו והרג בכ"מ שהוא ובאייה

ד' ג' ע"א משנה, השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה שחתיטה כשרה, בוג' פrisk דיעבד אין לכתלה לא ושנים בבהמה, עד כמה לשחות ולайл, ומתרץ אבע"א אחד בעוף ואבע"א, ארובו של אחד כמווהו, ופרש'י אבע"א בעוף אצרכוו רבן לכתלה תרווייהו, משום הרחקה דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, וזה דוחק גדול, כיון דעתך פ' כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקס רובא, עלי השלים שחתתו תוך שיעור השהי', כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוה דרבנן לשחות לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אדם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למיעבד רובה, ע"כ החש דיכשיר שלא כדי פחות מרוב בחשבו שהוא רוב, ואז הי' להם לתקן דלא ישר עדין לא הוועילו, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שניים עדין לא הוועילו, וכמו שאמרינו لكمן קכ"ג ע"א, בטלית שנקרע רובה, בטלית שאינה טבולת יומם דלא מהני עד דמייקרעו כולה גורה דילמא לא אתי למיקרעה רובה, ויאמר רובה הוא עיי'ש, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שניים עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יזדמן שלא שחת אלא מהחזה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור השהי', ישריר בחשבו שנשחט הרוב, גם לישנא דגמי' מורה דלא כפרשי', שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שניים בבהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי', למה לכתלה לא סגי' לי' באחד, והוא לא ידע מגירה זו, והי' לו להקשוט סתם בין אbehoma ובין עוף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל דריש' יאמ' ס"ל דשלמים בעין מה"ת, ואז ליל'ק רבן גם בעוף מילופתא דבר קפרא, דהטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגים, דאי גם לכתלה סגי' לעוף סימן אחד, ואי ליפין, מאשר יצד' חייה וועוף, כמו שהביא הרמב"ם, אז עוף דומי' דחיה בעין לכתלה שני סימנים, עכ"ד הכא"מ, ובמחייב'ת אין בדבריו ממש, דכל הנני הדרשות מה לידע מי מן הבער' ח' צרי' שחיטה, כי לא ניחא לי' לרמב"ם לומר דגוף חיוב שחיטה בעוף נדע מהללממי'ם, ואין לה סמק בתורה שבכתב, אבל דיני שחיטה כולם, נמסרו עפ' בסיני, כמו'כ' הרמב"ם בפירוש בחל' ד' שם, אז ל' זביחה זו האמורה בתורה סתם, צרי' לפרש אותה ולידע באיזה מקום מן הבהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאייה דבר שוחטין וכו' שכל הדברים אלו עפ' ציוה בהן כשהאר תשבעע'פ' וכו' עכ"ל, והוא לוקח ממה שאמר רב, וabitat כאריך צויתיך, מלמד שנצטווה משה על הוושט ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה, וכפרש'י שם דה'ה לשאר הל' שחיטה, וא"כ אין ללמד שיעור השחיטה מן הכתובים, ולא עוד אלא אדם נאמר דמקרה דעתיך חייה וועוף נלמד דשיעור עוף וחיה שוה, איך נאמר דבדייעבד חלקים מהמה דבעוף כשר בס' א"ד, מכח ההלכה שתהי' עוקרת הקרא המורה לשיעור אחד לחיה וועוף גם דיעבד.

דם לאריקה, פשיטה דלא נפסל הקרבן בשבייל שלא הוציא כל דמו, כיוון דאיכא די דם לאריקה, ועיין בעמיעו"ט על הרא"ש, ע"כ ר"י רק לכתהלה קאמרה, דעתה בריבוי דם לאריקה, ואמאי פליגו רבנן עלייה, אבל אי רישא בחולין וכדמיסיק, עדין אפשר לומר דר"י אוסר גס בדייעבד, ועיין עוד לקמן ודוו"ק.

ד"ה חצי אחד בעופר, ה"ה חצי כל אחד וכו' ומרישא נמי שמייעא לי' דודוקא רוב בעינן וכו' עכ"ל, לויל דיליכא בחצى מעשה אחד אוושט קאי, דבקנה לא אצטרך כיון דליך בחצى מעשה טרפוות, ופשיטה דמעשה טרפוות עכ"פ בעינן, כדי דליפוק חיוטא, וכן אחד וחצית בהמהנו נמי מותפרש אחד הקנה וחצית הוושט, ולא להפוך, כי חצי קנה לאו כלום הוא, וממילא דלא שמעין האי דין מרישא, דהו"א דהא דקאמר רוב אחד ורוב שניים משום קנה קאמר, אבל בוושט מקצתו הוה כמו רוב קנה דלענין מעשה טרפוות מקצת הוושט ורוב הקנה שווין הון, ולא צרכין לדוחק של התוס', והוא נכוו ואמת בס"ז.

ד"ה שנים בבהמה לכתהלה לא, עד כמה לשוחט וליזיל, ואי משום וורידין אפילו ר"י מודה בבהמה, הויל ומנתחה אבר אבר עכ"ל, הנה לפִי פשוטות לישנא דר"י, דקאמר עד שישחוט ולא קאמר עד שינקוב, ודאי משמע דמدين שחיטה נגעה בה, ודבעינן שפיקת הדם שהוא המmitt, ועיין לקמן מזה וא"כ נפרש דברי ר"י, אז מיליא נם בבהמה בעינן שחיטת וורידין, אלא דלפי דמסיק דאימא עד שינקוב ולא עד שישחוט. אז קיים מירמא דר"ח, דלא אמר ר"י אלא בעופר, וכמבואר כן בגמ' לקמן כ"ח ע"ב, וא"כ הכי הו"ל להתtos' לתרץ קושיותם, ואי משום וורידין הלא איןש בשחיטה, וכן שפיר פריך עד כמה לשוחט וליזיל, ואי דלא מסתבר להו, דהמקסן דהכא כבר נהות, דעת שישחות דר"י לאו דוקא אלא עד שינקוב קאמר, א"כ לא תירצו מידי, דאי לא נחות אלה אז לא נהות ע"כ גס להא דר"ח, דר"י מודה בבהמה, כי אם נפרש שחיטתן בין בעופר ובין בבהמה ודוו"ק.

ד"ה ותו וכו', ונראה כගרטת הספרים ולטעמיך, ור"כ קאמר לה שחיטה מן הצואר נמי גמ' ולא מאזנו ולא מחתמו, אבל אכתי לא ידעין מהיכן מתחילה וכו' עכ"ל ועיין בת"ח שהרבבה להקשות על פירושם, ואני אוסף עוד בתימא, דלפי פירושם הקרא ATA לפרש ההלכה, דהלהה מסורה לנו מקום השחיטה שהוא מן הצואר, והקרא ATA לפרש דמתחילה מן הגרון ולא מן העורף כמליקה, ואני לך כיוצא זהה בכל תושבע"פ, דהכתיב ATA לפרש את הנמר עלפה, הא חדא, שנית קשה, דלפ"ז אם מתחילה מן הגרון מציע לעשות גיסטרוא, ואיך קאמר דלא לשוו' גיסטרוא, ולא עוד אלא דילמא דוקא גיסטרוא בעינן, דמה שכתבו תוס' בקושיותם על פרשי", דמיהיכי תייתי ניבעי גיסטרוא, ליתא דשפיר יש להזכיר גיסטרוא, דשחיטה דומוי' דעריפה בעינן, אלא דעריפה מן העורף ובדרשה, ושחיטה מן הגרון ובמשיכה, אבל לעניין גיסטרוא נימא דשניםיהם שווין, ועיין לעיל דר' כ"ע א"כ מל מה אפשר לדמות עריפה לשחיטה טפי עדיף, וא"כ ה"ה להיפך אלא ודאי כיון דכתיב ושות בעינן ומשך ולא ודרס, ע"כ מה"ט הוא כדי שאין גיסטרוא, וכאשר מסביר זאת רשי"ז ל' במתוק לשונו, דמי' שמושך הסכין משכו לדעתנו ופסק כשיריצה, אבל הדורס בכח אינו יכול לצמצם שלא יתיז הריאש וועשה גיסטרוא' וניהו דאן לא פסלין גיסטרוא אחר שחחתה ההלכה והבהאה כהונון, כבר כתבתי לעיל, דהא דוקא לד"ע שנתחדש ההלכה, לאחר השחיטה מותרת מיד, ולכן דוקא התייז את הריאש בدرسשה שהוא בפ"א פסול, אבל ע"י הולכה והבהאה, דאיינו בב"א, כיון דאישטרוי עם גמר חתיכת הסימנים تو לא מיפסל,

אופן שתרצה, א"כ עיקר המצווה מהלכה ידעינו, וכעון זה לא מצין, דלעולם ההלכה לא אתה אלא לפреш פרטני דיני המצווה, אבל לא אתה חדש לון מצוה חדשה, ועיין עוד לקמן ודוו"ק.

ע"ש גמר', וקרא למאי אתה דלא לשוו' גיסטרוא, בלשון ראשון פרשי' שלא יחתוך כל המפרקת לשנים, דהיינו משמע חטהו, הוזא את דמו ותו לאו, פ' לקמן חטהו עד מקום שהוא זב ותו לא, אבל בלשנא אחרת פ' דלא לשוו' גיסטרוא, הינו שלא ידרוס, ולפי פ' זה כתב רשי' דמה שאמרו הלי' שהחיטה הללמ"ס, לאו דוקא כולם, דהרי דרשה, מפorsch בקרה, הנה לפי פ' הראISON אפילו אם שוחט דרך הלכה והבהאה בא דרשה, כל שוחט כל הראISON, הרי זה פסול, ודורש זאת מלשון חטהו או חטהו ולא יותר, ואז דרשה לא איתמעט כלל, אלא אתה ההלכה גם על דרשה, ולא כשמיוא וכתנא דברי' לקמן לי ע"ב, דמעטו דרשה מושחת, וכל המפורשים מתפלאים על שיטת רשי' הלו, דמיהיכי תייתי יופסל החשיטה אחרי שכבר נגמרה ע"י שוחטך אח"כ המפרקת, והתוס' כפי מה שכתבו בד"ה ותו, מפרשין דברי רשי' דלא לשוו' גיסטרוא לחטוך גם המפרקת, שאין מצוה בדבר לעשות כן, אבל לא שיופסל אם עושא כן, ולכן קמתמו ע"י מהו לי קרא דמיהיכי תייני ס"ז דבעינן גיסטרוא, והרשב"א בתה"ב כתוב דלאו משום פסול שחיטה נגעה בה אלא מטעם שלא יבליע דם באברים, ולדעתו הוה רקס אסמכתה בעלמא, דעיקר הקרא ATA שלא ידרוס ושלא יעkor, אבל א"כ, האי אסמכתה מה בעי הכא, והלה תראה דרש"ז ז"ל מתייגע לפרש גיסטרוא שלא יחתוך המפרקת, כדי שיהי' גם דרשה מהלכה ולא מפorsch בקרה, ואם כרשב"א דאי זה לא אסמכתה בעלמא ומטעם הבעלת דם באברים, עדין צריכין לומר דקרה כדשווא או כתדברי' למעט דרשה ATA, וא"כ הוול"ל דקרה ATA לדרשה.

אבל האם יורה דרכו דרש"ז ביל"ק מפרש דלא לשוו' גיסטרוא דשחיטה נפסلت ע"י שוחטך גם המפרקת, אלא דהסוגי' כאן אזלא אליבא דר' ישמעאל דלמד מושחת דעתך בקדושים חיוב שחיטה גם בחולין, וס"ל דלא אישתרי להם נהירה במדבר ולידי"י לא השחיטה לחוד מותרת, אלא המיתה שע"י שחיטה, וכן מהי' הנירה מותרת לר"ע במדבר, דמפרקסת היהת אסורה משום אבומה"ח, וכאשר ביארתו זאת בארכוה בפתחה בעיקר ב' וא"כ כל שוחטך המפרקת אחר שחיטת הסימנית הרוי לא מחה ע"י שחיטה אלא ע"י הגיסטרוא, דמפרקת ורוב בשער עשה נבלה, צעררי לעיל דר' כ"ע, ואז שחיטת הסימנים לא מעלה ולא מורד, דלא פעלנו מיד, ורק לר"ע נתחדר האילכה כשנכנסו לארץ, דהשחיטה מותרת מיד, ומיליא דלאחר חתיכת הסימנים מצי' עושא כל מה שיריצה, כדי שתמותת מהר, ולכן אלייבא דרי"ש אבל להלcta מודה הריאש מצד פסול שחיטה, והוא אלייבא דרי"ש אבל להלcta מודה דכשרה, אלא דכפי שביארנו בפתחה, גם לר"ע אין זה היתר גמור אלא כמו יפת תואר במלחמה, שדברה התורה נגד יצח"ר, עי"ש בפתחה ותמצא עונג, ולכן ודאי לדידן נמי אין לעשות כן, ואני זהורתתי מאי להשוחטים שליל, שיעכבו מעשה הקצבים שדריכם לדקור סכינים בתוך המפרקת, מיד מכם אחר סיליק זד השוחט, אלא ימתינו עכ"פ עד שיצא דם הנפש, כי כפי שביארתי, אחר יציאת דם הנפש הוה הפירוכס צאנב הlatent והדברים אמיתיים וכיילרין לעינים תל"ית.

תוס' ד"ה השוחט, ונראה דוקא לכתחלה קאמר ר"י וכו', או ר"י בדייעבד נמי Kasar, דלמא לכתהלה רבנן מודו וכו' עכ"ל, ראי' ז' אינה מוכרכת, דאי רישא בקדושים וסיפא בחולין, ור"י לא קמפליג אסיפה דחולין רק ארישה בקדושים דמצרייך שחיטת וורידין משום

בכל הנסיבות, אבל גם שפיקת הדם ממש עד שתצא נפשה בריבוי הוצאות הדם, על מודча זו כבר ישብ הפרט'ג' שנטקה לוי מ"ל לחז"ל דחשתה מורת איסור אבמה"ח, עד שאמרו דעתך חתך כיית מבית טיבתו, מיד אחר מעשה השחיטה אף שעדיין היא חי' לכל דבריה, ולא היה פנאי למשעה השחיטה לפעול בה מאומה, ויתר מהו אתה רואה, דרי"ז דאמר במשנה עד שישוחט את הורידין, וכן תנא בבריתא המובאה لكمנו, וורידין בשחיטה דברי ר"ז לא הניחו הדברים על פשוטון אלא מגהים עד שינקוב את הורידין, וורידין מנקבים בשעת שחיטה ולא מטעם שחיטה אלא מטעם איסור דם ולכתחלה, וגם הוא דקANTI בתוספות אמר מורה אשלא"ע מה"ת תנאי לי סכך לטהרה מידי נבלה, הריד עבדינו עכ"פ חתיכת סימנים כדי להוציאו מידי נבלה, אלא דיש לראות מהם לנו דחירה בסימנים בעיןן, הלא בשחיטה נשא ונתן הש"ס, שחיטה מן הוצרן מנ"ל, עד דמסיק, אתה מהלה, והרי אמר רבינו לךן דעתו משה על הוושט ועל הקנה וכו', וא"כ בנסיבות דעה זו, דבנعي החזאת דם הנפש ע"י שחיטה, רק חזקו במסמורות נטוועים דאיתר שנצטוינו על הזביחה לא בעין יותר אלא חתיכת הסימנים בלבד, והוא המורת מיד, ובפתיחה הארכתי לא רחקו בדיעבד, אלא כלומר אסורה, עכ"ל, מכל זאת תראה איך רחקו דעה זו, ונבעי החזאת דם הנפש ע"י שחיטה, רק חזקו במסמורות נטוועים דאיתר שנצטוינו על הזביחה לא בעין יותר אלא חתיכת הסימנים בלבד, והוא המורת מיד, ובפתיחה הארכתי לא רחקו זה עיי"ש היטב, אלא דכאן דיליף מקרה דושפק את דמו, דין שחיטה לעורף מן התורה, קשה טובא. והαι פרשה במדבר נאמרה, ואז נס בהמה הי' בשפיכה בعلמא, לר"ע דהכלתא כוותי, וכך מבואר לעיל דף י"ז ע"א, דפרק שם לר"ע ממותני דלקמן דהנחר והמעקר פטור מלכשות, ופרש"י שם וזיל, "והא על כסוי הדם במדבר נצטוו, ונחרתן היתה שחיטתן, והנחר בה"ז נמי נבעי כייסוי", עכ"ל אלא כשהנכנסו לארץ נצטוו על הזביחה, הון בבהמה והן בחיה ועווף, וכאשר תנא רבינו בבריתא, וא"כ היא יפותוא דמושפך, דשבpicha בعلמא סגי, אין לה מקום כלל, שוב ראיית כי הפלטי זיל בריש ספרו עמד על קלשי' החמורה הללו, וכל דבריו במחלוקת' אינס ראיין לנאותו, ולכאור' רצתי לומר דהיא תנא כר"יש ס"ל, דבשדר תואה איתסר להם במדבר, ולא ה' נחרה מעולם מורת אלא שחיטה דילפין חולין מקדים דכתיב ושחט את בן הבקר, אלא דעופ לא נילוף לא מהיקשא ולא משאיר לפוטות מושום דכתיב ושפך, הרי מקרה מלא בשפיכה בועלמא סגי, אבל כפי הנראה לעיל מתוך הסוגי, וכאשר כתבו שם התוס', גם ר' ישמעאל מודה בזכבי ואיל וכל שאינס ראיין למצבה הי' מותר בנסיבות, אלא בדבר זה צריךacial תלמוד, ועיין בفتיחה.

אלול יש לי תירוץ מרוח על הקושי עפ"י מה שביארנו דעת הרמב"ם, דעל הנחרה לא היה ציוי מעולם, אלא דכל שהמית כדרך המתים לצורך אכילה, איןו לא טרפה ולא נבלה, וא"כ י"ל דהיא מ"ד אין שחיטה לעורף מן התורה סובר, דהאי ושפך את דמו, ציווי הוה ומוצאה כמו הכספי, ופי' הקרא, כי' יצוד ציד חיה או עוף, אז אני מצוה עלייך, ושפך את דמו וכסהו בעפר" והגינה נמי מורה דושפק שידי לשעה דוכסחו, ואני מתנאי המאמר לומר כי' יצוד וכו' ושפך את דמו, אז אני מצוה לך וכסהו בעפר, דהרי האתנהחתה עומדת על תיבת אשר יאכל קודם ושפך את דמו, ואם ושפך אלעליל קאי, והוא מתנאי המאמר, הי' בעל המסורה להעמיד האתנהחתה אחר ושפך את דמו, כמו דכתיב, אכלת ושבעת וברכת, והעמיד האתנהחתה על תיבת ושבעת להפרידו מן וברכת שהיא המוצה, זה ברור, וכיון דושפק מוצאות עשה הוא ושיך לוכסחו בעפר, א"א לומר דרך שיק' הא夷 עשה, ונתבטלה כשהנכנסו לארץ, דדמי' דוכסחו לעמה"ת, אבל אכן דס"ל יש שחיטה לעמה"ת באממת צ"ל דישפך דמו הוא מתנאי המאמר, ולא כבעל המסורה, שכן מצינו הרבה דbulletin המסורה הוא נגד ההלכה, ויתר נראה לקיים המסורה גם לדידן לומר, דין ס"ל דהאי ושפך את דמו

אבל לר"יש דיליף שחיטה חולין מן ושחט, דבקדים באממת איכא פסול בגיסטרא, אפילו ע"י הולכה והבאה ה"ה בחולין כן, וכmesh"כ לעמלה, ודברי התוס' צע"ג ודוד"ק.
ע"ב גמר', אדר"י משום ר"י ב"פ, אין שחיטה לעוף מה"ת, שני' ושפך בשפיכה בועלמא סגי, וככתב רשי"ז"ל ואין נבלת עוף קרי נבלה אלא במתה מלאיה, או הרגה במקה שלא ע"י סימנים, אבל נחירה או עיקור סימנים כשר בו עכ"ל, וכן כתבו התוס' דף כי' ע"א דה לא אמרן, דנינו דאין שחיטה לעוף מן התורה אבל נחירה בסימנים ודאי בעיןן, והוכיחו כן מהא דקאמר הכא בסמוך, ואי אמרת אשלא"ע מה"ת תנאי לי סכך לטהרה מידי נבלה, הריד עבדינו עכ"פ חתיכת סימנים כדי להוציאו מידי נבלה, אלא דיש לראות מהם לנו דחירה בסימנים בעיןן, הלא בשחיטה נשא ונתן הש"ס, שחיטה מן הוצרן מנ"ל, עד דמסיק, אתה מהלה, והרי אמר רבינו לךן דעתו משה על הוושט ועל הקנה וכו', וא"כ בנסיבות דעה זו, דבנעי החזאת דם הנפש ע"י שחיטה, רק חזקו במסמורות נטוועים דאיתר שנצטוינו על הזביחה לא בעין יותר אלא חתיכת הסימנים בלבד, והוא המורת מיד, ובפתיחה הארכתי לא רחקו בדיעבד, אלא דיש שפיכת סימנים לא נצטו על הטרפה והנבלת לכאור' פלא, הלא שאר העכו"ם לא נצטו על הטרפה והנבלת לכאלול שאר העכו"ם לא אונחין להמתה הבע"ת, באיזה אופן שירצו רק על אבמה"ח, ולכנן יכולין להמתה בלאו דבשר בשדה טריפה אבל ישראל גם במדבר נצטו על הנבלה בלאו דבשר בשבה טריפה ל"ת, כמו שביארתי בפתחה בעיקר ט', וא"כ איך היו יכולים לנchor ולאלול שאר העכו"ם بلا ציווי מפורשת, על אופן הכתנתبشر לאכילה, אבל סבב בזאת אבמה"ח, דהוא ק"ז מאבמה"ח, דהוא מיתת אבר הוא מקטצת נבלה וכאשר דרשו כי' יmitt מון ההמתה על אבמה"ח שמטמא מכש"כ מטה כולה, אבל כל שמנית הבע"ח לצורך אכילה, כדרך הנרגז בין העמים, לא ה' נקרא נבלה, ורק אחר שנצטו על הזביחה כשהנכנסו לארץ, נצטו ג' על נבלה חדשה, שהיא כל שהמית בע"ח שלא ע"י שחיטה הוגנת נבלה מקרי, וע"ז אתה הלאו דל"ת כל נבלה, אולם להמליך بعد שיטת רשי"ז ותוס' צ"ל, דמושפך את דמו דכתיב אצל חיה ועווף, אנו למדין עבדינו שימית הבע"ח ע"י שפיקת הדם ממש, דהרי כתיב וכשהו בעפר, והיותך מסוגל לשפיקת הדם מהה סימנים עם וורידי הוצרה, וכן משמעו מדברי רשי"ז דבסמו, בד"ה לטהרה מידי נבלה, שכותב ז"ל, "ואין כשר בו" אלא נחירה שהוא בסימנים, כדכתיב ושפך וכו" עכ"ל.

ודע לדמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה יוצאים שתי חומרות, א) שביעין דוקא שפיקת הדם ממש, ושחיטה יבשתה פסולת כי' ושפך את דמו כתיב, ועיין לךן במשנה השוחט בהמתה חיה ועווף ולא יצא מכם דם, דשחיטה כשרה, שכותבתה שם, דלכן מהה התנא הני שלשה מיini בע"ח הטעונים שחיטה, לענן דין זה, ולא כתיב סתם השוחט ולא יצא דם, משום דקאתא לאשמעין דאפילו בעוף הדין כן, ולא פוקי מהני תנאים דס"ל אשלא"ע מה"ת, ב) דמפרכסת א Sor להאי מ"ד בעוף, משום דرك בשחיטה התירה התורה מפרכסת ולא בנחירה, עבדין מיתה, אלא שבחזה כתבתי אני כבר לעיל דכל שיצא דם הנפש הוה כמותה, וא"כ הינו ה' דלעיל.

ואם תקשה לך' למה לא נאמר, דמצות שחיטה בקרא דזובחת להוסיף אתא ולא לגרוע, דהיאנו להחמיר ולא להקל, עבדין זביחה

יש שחיטה לעור מן התורה, ואם רוצה לידע שם האי תנא מי הוא הי' לו לפרוק הכי מאן האי תנא דדרש לעיל זאת תורה הbhמה והעוף, ועל זה לא הי' מצי לתרץ רביה דהרי רביה ע"כ לא דרש האי דרשה, דהרי תוליה עיקר שחיטה לעוף בהלה ובקרא לכשר צויתיך, וגם הלשון מאן תנא דפליג אר"א הקפר משמען כאלו עדין לא ידע שום משנה וברייתא, דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה דאל"כ הוול"ל, "מאן האי תנא" ולא "מאן תנא" פתרון של כל אלו החומרות תמצאה בפתחה עבוקר א', ולא אכפול כאן הדברים מפניהם גודל האריכות ודוו"ק.

על"ש גמר' ר'א" אמר וושט ולא קנה, מכאן נראה ראי' ברורה, לדעת הרמב"ם ז"ל דכתהלה גם מה"ת בעין שנים בעוף, דאי כדעת רשי' דמה"ת גם לכתהלה סגי באחד, א"כ לר'א"א דהאי אחד המיחוד קאמור וושט ולא קנה, הרי דקנה כעופי אינו בתורת שחיטה כלל, ואיך לא יופסל השחיטה בעוף, אם שחט הקנה תhalbה כדרך רוב השחיטות, הלא עשה מעשה טרופות בקנה קודם שהגעה לושט, ואיך לא אשתטט תנא לר'א"א להזיר שלא לשחוט הקנה קודם ששחט את הושט, אלא דכבר כתבתי לעיל דף ע"ב ברשי' ד"ה כל המעכוב המשעב בשחיטה דגס לרשי' דסני בס"י אחד אפייל' לכתהלה, מ"מ שייכים שנייהם יחד נמי לשחיטה, א"כ גם לר'א"א צrisk' לדוחוק כן לדעת רשי', דלא מסתבר כלל לומר דשחיטת בהמה תפיס בעוף, וכן מוכח מרשי' ד"ה לא בהמה שכטב "כלומר הא אפייל' בהמה קאמור וכו'" עכ"ל ואמ' נאמר דמייפסל בעוף אס שחט הקנה תhalbה, לא היה מקום להאי כלומר דדרבהה דוקא בהמה מירי דאיilo מיפסל בשחיטת הקנה תhalbה, אלא ודאי כדאמרו, אלא דשיטות רשי' דחוקה היא, למור אע"פ אין צrisk' קנה אפייל' לכתהלה לא, מ"מ שייך לשחיטה, ודוו"ק.

תנוס' ד"ה אתה כי ממسمס קועי' דמא, פ"ה וכי' א"ג לעניין ספק דרושא, אפייל' לא האדימו הס' אלא משחו טרפה, כדאמר لكمן דרגרת דרוסתו במשחו, דזיהרא מיקלא קל'י עכ"ל, הא דהאריכו התנוס' לבאר דדרושא פosal בגרגרת במשחו, ולא סגי להו בפשיטות, דאי משומם כלבא וקני' בעין דוקא נקב, אבל האדים אינו פosal כלל, אבל אי איכא חשש דרושא, או האדים בלי נקב נמי פosal, משומם דכל שהאדים גם לעניין נקב אין לו בדיקה מאותו מקום שהאדים, לכך הוצרכו לומר דמ"מ הנפקותא הוא בגרגרת דנקב משחו אינו פosal, אבל האדים בדרושא פosal במשחו ודוו"ק.

על"ב גמר' אמר רבא, חיכים ר"י בר' בטטרופות כר"י, אלמא אחד דקאמר או הא או הא, עכ"ל הגמ'. יש לתמונה, וכי גברא אגברא קא רמית,ומי עדיף רבא ובר' החיכים, מ"ג החולק על לר'א"א, ואומר או ושת או קנה, עכ"כ צל' דמ"מ ממעשה רב קפריך, דמוכח גם למשעה לית מאן דחש לי' לר'א"א, אלא דעדין קשה דהו"ל להביא מעשה בכל יום, דשוחטין עופות ולא בודקין אם נשחט הושט, רק תוקפין אגונDEL ואמ' יוצאת הקנה מכשירין כמו שאנו עושים היום, דמסתמא גם אז הוי יושין, ולמה לי' להביא מעשה שairyע דמסמס קועי' דמא, אבל י"ל דכיוון דכתהלה בעין שני סימנים, או מדאוריתא או מדרבן, ובזמן הגמ' עדין לא פסלו שהי' משחו אפייל' בעוף לא, הי' תמיד בדוקין אם נשחט גס הושט, כדי לגמור, אם לא נשחט תוך שיעור השי', וכמוש"כ הרשב"א ז"ל בראש מיכילתו דר' ג', דמומר מותר ליתן לו לכתהלה לשחות, אף דאי לא בדק בסימנים נבלח, משומם דמסתמא יבודק, ואם מצא שלא נשחט הרוב ישלים תוך שיעור השי', וא"כ כל שחיטות שלhem בעופות נמי הוי דבודקים גם את הושט, וגמר אס לא הי' נשחט, וכן לא הי' מצי מביא ראי' ממעשה בכל يوم ודוו"ק.

על"ש א"ר חיכים יוסף בר' בטטרופות כר"י, הנה לדעת רשי' דמה"ת

שיך למצות כיסוי, דהרי בעין עפר למטה, ומפרשין הקרא דושפך את דמו בעפר וגס וכיסחו בעפר, דהרי בעפר קאי נמי על ושפך, וכן יש לפреш מה דאמר שם בפרק כיסוי הדם דבעין עפר למטה מדכתיב, "בעפר" ולא כתיב "עפר" דכוonto דאלו קאי רק על וכשו הוויל"ל עפר אבל אי קאי גם אושפץ אז שפיר כתיב ושפך בעפר, והוא דבר נאה ומתΚבל בס"ד ודוו"ק.

ד' כ"ח ע"א גמר', הוא דאמר כי האי תנא, דתני' ר"א הקפר ברבי אומר, מה ת"ל אך כאשר יاقل את הצבי ואת האיל וכו', מה פסה"מ בשחיטה, אף צבי ואיל בשחיטה וכו', עיין לעיל י"ז, ע"א דקאמר שם בשלמא לר"ע היינו דכתיב אך כאשר יاقل וכו', ופרש"י ז"ל, "אך כאשר יاقل עכשו צבי ואיל בטומאה, ר"ל דחא לא עלי שחיטה), כן תאכלנו לבקר וצאן משתכניםו לארץ, שאע"פ שאני מטעין שחיטה לחולין שתמכנסו לארץ, אבל עכשו, אין צrisk' לאכול בטורת הקודש, אלא צבי ואיל של עכשו, שהטמא והטהר יאכלו בקערה אתחת" עכ"ל הרי צבי ואיל דהאי קרא בצבאי ואיל שבמבדר מירידי דלא תעון שחיטה, אבל מה שמקיש לבס"מ של אחר כניסtan, כי פסה"מ במבדר ג"כ לא היו בשחיטה אלא בנחירה וכמוש"כ התוס' שם ד"ה ר"ע, ויל"י בזה מה דקשה, דלפי הגמ' דילין, ذקרה דזוחבת בפסה"מ במבדר וכמוש"כ רשי' כאין, שחיטה בחולין גרידא מנ"ל, אלא דלפי הנ"ל, שוב ילפינו בקר וצאן של חולין מצבי ואיל, דכמו צבי ואיל טען שחיטה לאחר כניסtan, כן גם בקר וצאן של חולין, כי היקש זה דרשת גמורה היא, ודוו"ק. על"ש גמר' רבי היא דתני' רבי אומר זוחבת כאשר צויתיך, מלמד שצטווה משה וכו', הנה יש להעיר הרבה על האי מימרא דרבי.

א' **למה** לא נפרש כפושטא דכאשר צויתיך בקדשים, דהרי כבר נצטו על השחיטה בקדשים, דכתיב ושותת את בן הבקר, והרמב"ן עה"ת כתוב באמת, דכן הוא העיקר, וכן נשנה בספר, וק"ז בעחחת"ס כתוב דרוב התנאים חולקים זהה על רב, ומפרשין כאשר צויתיך בקדשים ואני אומר אם כן הוא אכן הביאו הרמב"ם האי רבי וכן הטור מביאו בראש הל' שחיטה, וכל הדין דיש שחיטה לעוף מן התורה, הלא אין לו סמק' אחר רק האי ברייתא דרבי, כאשר תראה בביאורינו בפתחה ואיך נאמר דפירושו בקרא רחוק וڌוחוק, ורוב התנאים חולקין עליו, ואנן מ"מ על האי דרשת כסמכין.

ב' **למה** השמייט רבי עיקר הל' שחיטה שהוא, מה דאמר שモאל לעיל דף ט' ע"א שהי' דרשה חלה הגרמה ועיקור, ומציין להל' שחיטה קנה ושת ורוב א' בעוף ורוב ב' בהמה שהוא ג"כ הכל' נחרה לדעת רשי' ותוס', דגס נחרה בעין בסימנים, ומסתמא בעין שיעור, כמה מן הסימנים צrisk' לנחר.

ג' **איך** מוכנס בקרא דכאשר צויתיך, דקאי מפורש אברק וצאן, גם עוף דלא נזכר כלל בקרא, והתוס' הרגישו בקושי' עצומה הלאו, ורוצים לתרצה עי' שדרשו רשותות וגמטריה של כאשר, ואיה מצינו בכל הש"ס שמצוה ולא דאורית', הי' נבנה על גמטריה' מושכלת צאו.

ד' **קושי'** תוס' על הגמר', מה לא הביא בר קפרא דלעיל, דדרש מזאת תורה הbhמה והעוף דהטיל הכתוב לעוף בין בהמה לדגים, ומה דלא הקשו דהוומ"ל דתנא דברייתא דלעיל הוא, דלמד מזאת תורה הbhמה והעוף, דאיתא לומר מה בהמה בשחיטה אף עוף בשחיטה, הוא משומם דשם סתמא נשנית ולא נזכר שם התנא, אבל באמת הקושי' על הגמ' יותר עצומה, דמה פריך מאן תנא דפליג עלי' דר"א הקפר, כיון דכבר הביא לעיל כמה תנאים, דס"ל

הדם, וגם ושפק את דמו כתיב בחיה ועופר מן הוצאה הדם ממש קמשתעי וכאשר הארכתי באזה לעמלה ומספר אילא מקום טובא לולמר דאורידין קפיד בשחיטה, וכן מפורש ברשי"זיל שכתוב בד"ה דרס בהן, זיל, "שהחיטה ממש בעי ר"י או לא, ר"י לא שמי עלי הא דר"ח עכ"ל, הרוי דאם שחיטה ממש בעי ר"י, איז ליתא לד"ח דמחלוקת בין עופר להמה, דלאו משום דם הוא, אלא משום דשיך לשחיטה, ואיז עכ"ב מה"ת הוא ולעכבר, ואינו דומה למייעוט בתרא, דמה"ת אילא חילוק בין לכתיחה לדיעבד, משום דשם אתה ההלכה דרבבו של אחד כמותו, אבל כאן, אי שחיטה הוצאה דם הנפש הוא, עכ"ב הוורידין מעכבים דבלא ווירידין ליכא שפיקת דם הנפש, וכל זאת פשוט וברור, ודוק".

דף כ"ט ע"א גמר', חדא בחולין וחילא בקדשים וצריכא וכו', יש לתמורה טובא על האי צריכתא, דהאי טעמא דלדים הוא צריך, לא מספיק אלא להזכיר לכתיחה כל הסימן, אבל לא לפסול בדייעבד, וכאשר קאמר נמי ליקמן, דairiyi דקאמר עד שישחות את הוורידין בקדשים, אמאי פליינו רבנן עלי, וכתבו התוס' בריש פרקן להוכיח מהזיה, דרי"ר רק לכתיחה קאמר ולא לעכבר עי"ש, הרוי דהאי טעמא לדלדים הוא צריך אין כדי לפסול השחיטה, וכן כתוב המעייט' על הרא"ש בריש פרקן, וכש"כ דקשה לצד השני של הצריכתא, דקאמר, דאי אשמעין בקדשים דסגי ברוב, הו"א דבחולין דלא צריך לדם, גם בפלגא סגי, ואיז מהיכי תיתי, דמה"ת דשיך לגוף השחיטה, ודאי דין חילוק בין קדשים לחולין, אבל מה שנעל"ד באזה, דהאי צריכתא קאי על ההלכה דקמנני רב"ד דאתא על הושט ועל הקנה ועל רוב א' בעופר ועל רוב ב' בהמה, דכתבנו לעיל דרישא סותר לסייע. וכן פרשונה לפי שיטת הרמב"ם ורש"י, דאיicia לכתיחה ודיעבד בהאי ההלכה, דלכתיחה בעינן סי' שלמים, ובדייעבד דרבוא נמי שפיר דמי, וע"ז קאמר עתה, דלולי דASHמעין תנא בקדשים האי ההלכה הכה, על הושט ועל הקנה בקדשים, ומושום מתרצים האי ההלכה הכה, על הושט ועל הקנה בקדשים, ועל רוב לדלדים הוא צריך, הצריכה התורה שחיטתת כל הסימנים, ועל רוב וכי"ו הוא בחולין, דלא צריך לדם, ואי אשמעין בקדשים סגי ברוב, עדין יש מקום לפреш ההלכה דעת הושט ועל הקנה בחולין, ומופטרש להיפך דסגי בכל דחו, דהיאנו מעשה טרופות, והא דקאמר בפלגא סגי אין הכוונה פלאגא דוקא אלא ה"ה פחות מפלגא, ותדע דבקנה ודאי דגס בפלגא לא סגי, דהא פשיטה דעת' פ מעשה טרופות בעינן, ועכ"ב על הושט קאי משום דמייטרף בפחות מרוב, אבל נקט פלאגא אבל לאו דוקא פלאגא ממש, ובהכי ה"י ההלכה מתפריש יפה, וכדי ליתן טעם דמהיכי תיתי נחילק בין קדשים לחולין, קאמר האי טעמא דבקדים לדם הוא צריך, لكن מסתבר לאוקמי האי ההלכה דקאמר שני שיעורין, שיעור הגודל בקדשים, ושיעור הקטן בחולין, אבל לא דאנן הוה פסלין מה"ט בקדשים בשחת רוק ורבא, ובזה תבין דברי התוס' בד"ה, אבל בחולין דלאו לדם הוא צריך, אםא בפלגא סגי, שנטקש לו, והא קתני חי' א' בעופר ואחד וחצי בהמה שחיתתו פסולה, ולכן מה קשי' להו, דהא אפשר דמדרבנן פסולה, וכן דומוקמין לעיל אליבא דמ"ד מע"מ כרוב, אבל לפי האמור דהאי פלאגא דהכא, לאו פלאגא ממש קאמר, אלא מעשה טרופות, וכי"ו אושט, אין מקום לפסול מדרבנן, דכיוון דגס בכ"ש סגי ליכא למיגזר מידי כמובן.

ומה מאד מיושב נמי באזה קוש"י המהרש"א, שהקשה למה לא משני הש"ס לעיל, דפרק מהא דחצוי אחד בעופר, על רב דס"ל מע"מ כרוב דמתני' בקדשים ומשום לדלדים הוא צריך, ולפי הצעתנו לך"מ, דלעיל חצוי ממש קאמר רב דהוה כרוב, וא"כ א"א לומר בקדשים ממש דם בעינן ממשו ונוסף על הרוב, דבاهאי ממשו

לא עבי לכתיחה יותר מס"י אחד ורבנן הוא דחושו שהוא לא אתה למיעבד רובה חד, ייל דהכא ליתא להאי חשה, דילא כו' קשה מהא דאמרו לקמן קכ"ג ע"א דבטלית טבולת יום לא חיישין שלא יקרע רובה ויאמר על מתחה או פחות שחיטה וזהו רוב, משום דלא חס עללה למיקרעה בשופע, וא"כ הכא בשחיטה ודאי דלא חס למישחט ואיך חששו שלא ישחות רובה, אבל הענין כז הוא, דחושו שהוא יארע שלא ישחות רובה ויעבור זמן שהי' להשלים השחיטה, ואיז יהי' דררא דמונוא והפסד, דיצטרך להתריף, לכן ידמה על מתחה שהוא רוב, אבל החמירו לשחוט לכתיחה כל שני הסימנים, ומילא הוא ורחק שיארע לו שחיטה מצומצמת כז, אמור מעתה כל זאת במקום שיאנו אוחז הקנה כדי שלא לנגע בשופט, שפיר חששו שהוא יארע לו שחיטה מצומצמת, ולהשלים לא יהיו בידו, משום שייעבור זמן שיעור שהי', והי' החשש שהוא נקב הושט או דבאותן נקב הושט ולא יכול להוסיף על הקנה משום שהי' אבל שאוחז את הקנה באופן דבטח לא שיקח החשש שהוא יארע על מתחה שהוא רוב והא מצי להשלים כל היום, כי ממן' אי אילא רובה בקנה כבר איתכשר ואי ליכא רובה הרי על חצי קנה פגום מצי להושט כ"ש, וכן שנינו בסוף העמוד בשחת חצי גרגרת ושחה בה וגמרה אח"כ דשחיטתו כשרה ממ"ג, ואי דריש"י דשהי' במייעוט בתרא נמי לחומרה דמסיק בתיקו, מ"מ כאן בספק לית לו בה, וזה קרא לי חכמה עד שאמר חכמים ברי וכו'.

ולדעת הרמב"ם דצרכי מה"ת לכתיחה ב' סי' צ"ל היינו במקומות אפשר, אבל כאן כיון שלא אפשר לאחר שרין לי' לשחות לכתיחה רוק סימן אחד, אלא שלא ידעתו איזה חכמה אילא בא האי חידוש דין, ולומר כפשוטו נמצא דבר חכמה בהאי עצה דלשוחט רק הגרגרת בלבד, קשה לקבלו, כי הוא דבר שככל בר ב' רב יכול לאמרו ואולי דיחידש לנו שלא נאמר דכל שהוושט איינו ראוי לשחיטה אפילו מחמת חש טרופות איינו ראוי מקרי ומילא גם שחיטתה הקנה לא מהני דהרי שניהם ראים לשחיטה בעינן, קמ"ל דהאי ראי מקרי, ויש בעינן זה חילקי דין ולא כל המקומות שותה, עיין בספקים דף פ"ח ע"ב ודוק.

ע"ש עבי ר' ירמי ווירידין לר"י שהה בהן דרט בהן מהו, הלב אר"י רוצה להוכיח מכאן שאין שיטת רשי"י, דהאי בעי בחיליד ושחה במיעוט סי' קאי על מיעוט אחד, דהרי כאן ודאי לא עלה ע"ד ר"י, דוירידין יעכbero בדייעבד אם לא שחטן, דפשיטה דוירידין לא נאמרו בתורה או בהלמם"ס, אלא ודאי ר"י רק לכתיחה קאמר לשחות את הוורידין, ומ"מ מסתפק ר' ירמי אויל שהי' ודרשה פושל בהם וסימן שהוא ברור ע"ש.

ותמהני על גאון כמותו איך ישגה שגיאה רבתא כז, וגם עירובם דברים ראייתי כאן, דלכתיחה ודיעבד מה בעי הכא, דלפי דעתו, שלא נצרכו ווירידין לא בקראה ולא בהלה נס לכתיחה לא נצרכו להזכיר שחתון, ועכ"ב רק מדרבנן אצrik ווירידין וא"כ שפיר אפשר דאך בדייעבד פסול מדרבנן, ואם נניח לו דגס זאת פשיטה דרבנן לא תיקנו שחיטת ווירידין לעיכובי ורק לכתיחה, א"כ נאמר דרב ירמי עלה ע"ד דපלו במה דאצרכו רבנן לכתיחה, אית' ב' פסול שהי' ודרשה לפיסיל, וזה יותר ממה שסביר רשי"י, דריש"י במיעוט בתרא אמר למלאי ודרשה לכתיחה בעין כל הסי' מה"ת וכן רצה ר"י לפסול שהי' ודרשה במה דאצרכו רבנן רק לכתיחה אתמהה.

אבל הדבר פשוט כביעה בכותחא דר' ירמי קמסתפק אי ר"י מדין שחיטה קאמר ומילא הוא מה"ת ולעכבר, ושפיר נצרכו בקראי, דהרי ושות' וצתחט וצתחט דבמוקם שצוב ושות' חטהו, מן

מושום דאגלאי מلتא למפרע דמעיקרא שם גם שחיטה עליה, א"כ איך קאמר לעיל דלפלוgi בהכחירה דפירה בתרי גברא או בתרי סודרא, והוא לכ"ע מטמא אגמל"ם דשחיטה הוה, ונדחק הרבה, אבל יפה כתוב בזה הלב אריה, דודאי מודה ר"ל על גוף השחיטה שams נגמרה בהכרח, אגמל"ם דכלול השחיטה הוה, וממילא האי גם לאו גם מכח הוא, ולכן بلا נתנקה עדין, נוכל האי גם להזכיר עתה אחר שנתגלה גם שחיטה הוא, אבל בנתנקה שצרכין אנו לומר דחכשייר אז קודם הגilio, בזה סובר ר"ל ור"ח דעת ל' כוותי, שלא מהני הגilio על דבר המסתלק, דאנן בעין שאז כאשר הדם על הדלעת יקשר, ואז עדין לא נתגלה ור"י ורבי סברו, דהגילוי מהני גם על דבר המסתלק, שנאמר שעשה פעולתו אז קודם שנתקלה, ולכן אמרין אגמל"ם א"כ לאחר הגilio, לכ"ע מהני הגilio לדון עלי' כפי אשר נתגלה עתה, דינו לומר דכלול שחיטה מיקר, וממילא מצי הדם שניתז באמצעות השחיטות אחר הגilio, עכת"ד הלב אריה ז"ל וה"ה הדברים שנאמר למ"מ, ובזה ישבתי היטב קושי התוס' כאן ד"ה אר"ל שהקשו מאחר דס"ל רבא בזכחים לי' כר"ל, אכן לשחיטה וכו', למה לא חשב בהדי הני תלת הלכה כר"ל לבני ר"י ביבמות ל"ז ע"א, ולפי האמור פליגו א"י מהני אגמל"ם בדבר המסתלק, הרי הוא ממש אותו הפלוגתא בערך המועברת שהיא בין הני תלת, כי גם שם פליגו א"י מהני החלטה שכבר נסתלקה קודם הגilio שפהילה, וא"כ הינו לך ולמה החזירו מכך ההלכה, ר"ה בבבמה שמשחיטה גם על סי' א', אלא דלא מתכשר כי אם בשנים, וכאשר כתבנו לקמן ל"ב בסברת ר"ע, כי סברתו זה קיימות דגש ר' ישבע לא פlige עליה מסברא, אלא דה חזירו מכך ההלכה, כל שנטולו דגש ר' ישבע בא"י בטעות מסוימת הוה שחיטה פסולת ולא טרפה שחתוכה, וכן בגבור השחיטה כהונן, הדרין לסבירו דגם סי' אחד שחיטה מיקרה לחיביו מושם שחווטי חז' צ"ל, וכן הבין ע"כ המהרש"ש ז"ל בהגותיו שם בסוגי' שבמיא ראי לסבירו ר"ע, מהאי דכו עשה בה מעשה דחטאת העוף,adam נפרש כפשו דחטאת העוף דוקא קאמר אדרבא הראי' תהתפק לסתירה, אלא דמה שכתו התוס' דפסולה דקאמר לאו דוקא, הוא קשה מאי, אך אפשר לומר כן, כיון דר' יוסא בעצמו משנה לשונו בסוף דבריו מפסק לחוב וקאמר אלא בטעות מסוימת פליגו, דלא מהחיב ולאה לא מחיב, וכן מצאתי בהגות מהרש"ש שמתפלא ע"ז, אבל עוד יותר קשה על קושי התוס' שהקשו בעצם על פירושם, מהא דלקמן מי' ע"ב, דשותח בשבת בחוץ לע"ז דחיב' ג' חטאות, והוצרך לאוקמא בחטאת העוף ובחייב קנה פגום, אבל בזבח בהבמה לא, דמכי שחט סי' אחד אסורה ואיך מתחז בעפר הוא, והרי כאן מחיב לכ"ע בס' אחד בבהמה, ותריצו דשאני הכא דגמור השחיטה בפגם אבל התם כיון דלע"ז שחיטה ונאסרה בס' אחד, אכן מתחז בעפר וקנטקלקלת בשחיטה יחשב עכת"ד התוס', וכבר צוחו על דברי התוס' אלו, דהלא מתחז בעפר דקאמר הש"ס שם, הינו דעתו אינה בהמת קודש הרואי' לבא לפנים, אבל לא שחשיטה תהיה נפסקת ע"ז, דהלא משנה שלימה הוא באוא"ב ובכיסוי הדם, דשותח לע"ז חייב משום או"ב, וכיסוי הדם, ואיך קאמרו דהוה ננטקלקלת בשחיטה, ואין זה דומה למה שכתו התוס' בד"ה אירע פסול בשחיטתה ודוק, ולא עוד אלא דמי רואה, דלר"ל דסובר אינה לשחיטה וכו', ע"כ א"א לחיב בס' א' בחוץ, אם נאמר לצרכי עכ"פ למגור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דהנה לקמן דף ל"ז ע"א, פליגו רבי ור' חייא בשוחט והתיי' גם על הדלעת בין סי' אי מכשיר או לא, וקאמר דפליגו בפלוגתת ר"י ור"ל, דרבי סובר דמכשיר סובר ישנה וכו', ור"ח דסובר אינו מכשיר סובר אינה וכו', וקאמר שם ר"פ, דהכל מודים היכא דלא נתנקה הדם דמכשיר, כי פליגו בנתנקה בין סי' לסי', ונתקשה שם בחידושי הר"ן דכו דקאמר דליך' ע"ב بلا נתנקה מכשיר, ע"כ

יותר לא יצא גם יותר, ועוד דלעיל לא קאי לפרש ההלכה, כי היכי דנימא דהא דקאמר על הושט ועל הקנה מוחצה קאמר ומيري בחולין דהרי ההלכה דעל הושט ועל הקנה לא מיתפרש אלא כלו או מעשה טרפות, אבל מוחצה מהיכי תיתי, וא"כ איןו אלא מדרבנן ומהיכי תיתי דנסpoll קדשים בשבל זה, וזה ברור ואמת ואין צורך לכל מה שנחקרו האחרונים בזה ודוו"ק.

ע"ב גמר' אר"ל מושום לו סי' סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף, ור"י אמר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, אמר רבא הכל מודים וכו', לא נחלקו אלא בשחת סימן אחד בחוץ וס' אחד בפנים, למ"ד ישנה וכו' מחיב ולמ"ד אינה וכו' לא מחיב, אמר לו רבא ב"ש, מ"ר לא אמר היכי ומנו ר' יוסף, והיכי דשחט סי' אחד בחוץ וס' אחד בפנים נמי פסול, שהרי עשה בה מעשה דחטאת העוף בחוץ, לא נחלקו אלא כמו שחת מיעוט סימנים בחוץ וגמר בפנים, זהה מחייב ולזה לא מחיב, עכ"ל הגמ', והיא מוקשה עד מאי יצא ואני בא בה, רשי' ז"ל פי' דבעוף קאי, והתוס' דחו דאי' לפרש כן, لكن פרשו דבבמה קאי, והי' מיטפר לר"מ' ד' דחיב, מושום שעשה מעשה דחטאת העוף, וזה דוקא דחיב' נמי לכ"ע, וצ"ל הא דקאמר שעשה בה מעשה דחטאת העוף דעלמא, דכו דמצין בעופ בס' נקט, והכוונה שעשה שחיטה העוף דעלמא, דכו דמצין בעופ בס' אחד שחיטה מקרי, ה"ה בבבמה שמשחיטה גם על סי' א', אלא דלא מתכשר כי אם בשנים, וכאשר כתבנו לקמן ל"ב בסברת ר"ע, כי סברתו זה קיימות דגש ר' ישבע לא פlige עליה מסברא, אלא דה חזירו מכך ההלכה, כל שנטולו דגש ר' ישבע בא"י בטעות מסוימת הוה שחיטה פסולת ולא טרפה שחתוכה, וכן בגבור השחיטה כהונן, הדרין לסבירו דגם סי' אחד שחיטה מיקרה לחיביו מושם שחווטי חז' צ"ל, וכן הבין ע"כ המהרש"ש ז"ל בהגותיו שם בסוגי' שבמיא ראי לסבירו ר"ע, מהאי דכו עשה בה מעשה דחטאת העוף, adam נפרש כפשו דחטאת העוף דוקא קאמר אדרבא הראי' תהתפק לסתירה, אלא דמה שכתו התוס' דפסולה דקאמר לאו דוקא, הוא קשה מאי, אך אפשר לומר כן, כיון דר' יוסא בעצמו משנה לשונו בסוף דבריו מפסק לחוב וקאמר אלא בטעות מסוימת פליגו, דלא מהחיב ולאה לא מחיב, וכן מצאתי בהגות מהרש"ש שמתפלא ע"ז, אבל עוד יותר קשה על קושי התוס' שהקשו בעצם על פירושם, מהא דלקמן מי' ע"ב, דשותח בשבת בחוץ לע"ז דחיב' ג' חטאות, והוצרך לאוקמא בחטאת העוף ובחייב קנה פגום, אבל בזבח בהבמה לא, דמכי שחט סי' אחד אסורה ואיך מתחז בעפר הוא, והרי כאן מחיב לכ"ע בס' אחד בבהמה, ותריצו דשאני הכא דגמור השחיטה בפגם אבל התם כיון דלע"ז שחיטה ונאסרה בס' אחד, אכן מתחז בעפר וקנטקלקלת בשחיטה יחשב עכת"ד התוס', וכבר צוחו על דברי התוס' אלו, דהלא מתחז בעפר דקאמר הש"ס שם, הינו דעתו אינה בהמת קודש הרואי' לבא לפנים, אבל לא שחשיטה תהיה נפסקת ע"ז, דהלא משנה שלימה הוא באוא"ב ובכיסוי הדם, דשותח לע"ז חייב משום או"ב, וכיסוי הדם, ואיך קאמרו דהוה ננטקלקלת בשחיטה, ואין זה דומה למה שכתו התוס' בד"ה אירע פסול בשחיטתה ודוק, ולא עוד אלא דמי רואה, דלר"ל דסובר אינה לשחיטה וכו', ע"כ א"א לחיב בס' א' בחוץ, אם נאמר לצרכי עכ"פ למגור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דהנה לקמן דף ל"ז ע"א, פליגו רבי ור' חייא בשוחט והתיי' גם על הדלעת בין סי' אי מכשיר או לא, וקאמר דפליגו בפלוגתת ר"י ור"ל, דרבי סובר דמכשיר סובר ישנה וכו', ור"ח דסובר אינו מכשיר סובר אינה וכו', וקאמר שם ר"פ, דהכל מודים היכא דלא נתנקה הדם דמכשיר, כי פליגו בנתנקה בין סי' לסי', ונתקשה שם בחידושי הר"ן דכו דקامر דליך' ע"ב بلا נתנקה מכשיר, ע"כ

הקרבן נגד האי גilioי, וכן קאמר דהיכי דשחטו ס"י אחד בחוץ, נoho דלגבוי חיויבא דכרת וחטאת דהוה נתנקנה הדם, פליגו ר"י ור"ל כנ"ל, אבל לענין פסול מודים דפסולה, מושום דעשה מעשה דחטאתי העוף, וכאשר פירשנו למעליה, דלישן דלעיל נקט, והכוונה דעשה מעשה דשחיטת העוף דלכ"ע שם שחיטה עליה, והיא כשרה, ע"י מהני הגilioי כדי לפסול, אבל לגבי חיויבא ודאי פליגו, דהה הוה נתנקנה הדם, אלא דחידוש דפליגו גם במקצת סיימנים, וזה תלוי בנתנקנה הדם מכשייר הדם עתה אחר הגilioי, מושום דעתגלה דהה דם לאו דם מכיה הוה כמש"כ לעיל, אולם כדי לחייב על ש"ח לא שטחיתו עלי' והאי מתווע"ס סוףDKאמר, מתחילה ממש קאמר, שם שחיטה עלי' פליגו לשיטתו, אבל דבוקע השחיטה עליה, והיא חלק דבזיה דנינו דנטגלה דם עתה לאחר השחיטה והיא חלק ממנה, עד שדים הניתי לאו דם מכיה נקרא, אלא דם שחיטה, אבל השחיטה בסמוך דהה דם עתה אחר הגilioי, מושום דעתגלה דהה לאו שטחית בשם שחיטה יקרא, לחיב עלי' חטאת, וכן בשחט גו מקצת סיימנים לדעת הרמב"ס ז"ל דלא בעין שחיטת ישראל דוקא, ולכן שחיטת נקרי דהוה כה אדם הי' כשרה, אלא דאסורה מקרא דוקרא לך ואכלת מזבחו, מכאן שזבחו אסור, לכא למייר כמש"כ רשי"ז ז"ל דפסול גם לר"ל, מושום דנינו דלאו שחיטת נקרי הוה, מ"מ פסולה, דהוה לי' כקוז בעלמא, זהה ליתא לרמב"ס דאם לא יקרא בשם שחיטת עכו"ם, אז כשר דלא מקרי זבחו, ונoho דהה מייעוט עכ"פ אינו זבח ישראל, מה בכך והלא לא בעין זבח ישראל אלא למצוחה, רק כה אדם בעין והוא אייכא וא"כ הוה ג'כ כשותח חוץ, דבעינו זבח נקרי כדי לפסול, ואיך נאמר דתחלת השחיטה זבחו מקרי, משום דמצטרף להיות חלק הזביה, כי היגlio לא פעל רק שתהי' נקרה חלק מן השחיטה, ולא בשם זביה סתם, וכך לא נזכר בגמ' במיראה דרבא בהכל מודים, וכן במה דפליגו, רק שחט סיימן אחד, ולא מקצת סיימנים, ובסיימן אחד כבר כתבנו דשםעין מדר"ע דבשם שחיטה יקרא אף בבהמתה, אלא דעתינו אינה שחיטה כשרה עד ישיחות סיימן השני, ולכן קאמר דשחט סיימן אחד נקרי וסימן אחד יישרל, הכל מודים דפסולה, דהרי אייכא שעס זבח עכו"ם גם על סיימן אחד אפי' بلا סיימן שני, והא דקאמר שהרי עשה בה מעשה טרופות, הכוונה דאי לאו דaicא מעשה טרופות בס"י אחד, ודאי דלא הוה שם שחיטה עלי', אבל כיוון דaicא מעשה טרופות, הוה שם שחיטה על סיימן שלם, ואם תרצה לדקדק יותר או אמר לך דרבא באמת ס"ל, דזובחת לגבי יישרל לעכבר נאמרה כאשר נראה מהה שאמיר רבא לקמן ל"א ע"ב, בהא אצנחו ר' נתן לרבען מי כתיב וחטאתי זבחת כתיב, וכוי' אכן לא פסיקינו בזה כרבא, כאשר מתבואר באורך בקונטרמי מצה שמורה עיישי', וקאמר עוד דבעולות העוף אם מלך סי' אחד למתה וסי' אחד לחוץ למעליה, נמי לכ"ע פסולה, מושום דעשה דחטאתי העוף למתה, וכמש"כ הרשב"א ז"ל, דמליקה דומי' דשחיטה בהז, וכיוון דמצינין שם מליקה על סי' אחד בחטאתי, ה"ה דבעולה שם מליקה עלי', לפסלו בעשו למתה שלא כמצותו, דכלל הניא לא בעין שום גilioי, אבל קאמר דפליגו בשחט סי' אחד בחוץ וסי' אחד בפנים, דנינו דשם שחיטה אייכא על סי' אחד, אבל לא שם שחיטה כשרה, וכדי לחיב עלי' ח' הלא שחיטה כשרה בעין, ואתה שהיא שחיטה כשרה תל"י בהגמר, דאם לא גמורה או גמורה בפיקול, הרי פטור דלאו שחיטה כשרה יקרא אלא שחיטה פסולה, ולכן בזה פליגו, למ"ד אגמל"מ על דבר העבר ומסתלק, חייב כרת וחטאתי על סיימן אחד בחוץ, אם גמורו בהחטא בפניהם, ולמ"ד דלא אמרין אגמל"ל אדבר המסתלק, לא מחיב ע"ז קאמר רבבה בש"ש, דר' יוסף לא קאמר הכי, דמשמע לעי' מدلלא אמר רבא דלענין לפסול קרבן נמי לא פליגו דפסול, דס"ל לרבעא דלר"ל קרבן כשר נמי הוה וזה ודאי ליתא, דהא אמרין ללא נתנקנה הדם לכ"ע מכשייר, מושום לגבי השחיטה עצמה כ"ע אית לה אגמל"ל, וא"כ לענין לפסול הקרבן הוה ללא נתנקנה הדם, דעתה שהקרבן לפניך אגמל"ל דעתחט בחוץ סי' אחד שחיטה כשרה, ואייך נכשייר

השחיטה, ואי דלע"ז, הרי אכן פסקינו שחיטה שא"ר שמה שחיטה, ואחרי העין מצאת תליית' שתאיין כאן שום קושי' והכל מכון דהנה עיקר פלוגת' ר"י ור"ל הוא מבואר מתוך הסוגי', בהתי על הדלתע באגמל"מ בדבר המסתלק, אבל על גוף השחיטה לכ"ע אמרינו אגמל"מ, לקרוא כל המעשה בשם שחיטה, דהינו דם תחלתה לאו מעשה טרופות הוה, אלא חלק מחקקי השחיטה, ולכן כל שלא נתנקנה הדם מכשייר הדם עתה אחר הגilioי, מושום דעתגלה דהה דם לאו דם מכיה הוה כמש"כ לעיל, אולם כדי לחייב על ש"ח לא שטחיתו עלי' והאי מתווע"ס סוףDKאמר, מתחילה ממש קאמר, דבזיה דנינו דלאו שטחית הניתי לאו דם מכיה נקרא, אלא דם שחיטה, אבל השחיטה בסמוך דהה דם עתה לאחר השחיטה והיא חלק מזבחו, וכי חלק שחיטה בשם שחיטה יקרא, לחיב עלי' חטאת, וכן בשחט גו מקצת סיימנים לדעת הרמב"ס ז"ל דלא בעין שחיטת ישראל דוקא, ולכן שחיטת נקרי דהוה כה אדם הי' כשרה, אלא דאסורה מקרא דוקרא לך ואכלת מזבחו, מכאן שזבחו אסור, לכא למייר כמש"כ רשי"ז ז"ל דפסול גם לר"ל, מושום דנינו דלאו שחיטת נקרי הוה, מ"מ פסולה, דהוה לי' כקוז בעלמא, זהה ליתא לרמב"ס דאם לא יקרא בשם שחיטת עכו"ם, אז כשר דלא מקרי זבחו, ונoho דהה מייעוט עכ"פ אינו זבח ישראל, מה בכך והלא לא בעין זבח ישראל אלא למצוחה, רק כה אדם בעין והוא אייכא וא"כ הוה ג'כ כשותח חוץ, דבעינו זבח נקרי כדי לפסול, ואיך נאמר דתחלת השחיטה זבחו מקרי, משום דמצטרף להיות חלק הזביה, כי היגlio לא פעל רק שתהי' נקרה חלק מן השחיטה, ולא בשם זביה סתם, וכך לא נזכר בגמ' במיראה דרבא בהכל מודים, וכן במה דפליגו, רק שחט סיימן אחד, ולא מקצת סיימנים, ובסיימן אחד כבר כתבנו דשםעין מדר"ע דבשם שחיטה יקרא אף בבהמתה, אלא דעתינו אינה שחיטה כשרה עד ישיחות סיימן השני, ולכן קאמר דשחט סיימן אחד נקרי וסימן אחד יישרל, הכל מודים דפסולה, דהרי אייכא שעס זבח עכו"ם גם על סיימן אחד אפי' بلا סיימן שני, והא דקאמר שהרי עשה בה מעשה טרופות, הכוונה דאי לאו דaicא מעשה טרופות בס"י אחד, ודאי דלא הוה שם שחיטה עלי', אבל כיוון דaicא מעשה טרופות, הוה שם שחיטה על סיימן שלם, ואם תרצה לדקדק יותר או אמר לך דרבא באמת ס"ל, דזובחת לגבי יישרל לעכבר נאמרה כאשר נראה מהה שאמיר רבא לקמן ל"א ע"ב, בהא אצנחו ר' נתן לרבען מי כתיב וחטאתי זבחת כתיב, וכוי' אכן לא פסיקינו בזה כרבא, כאשר מתבואר באורך בקונטרמי מצה שמורה עיישי', וקאמר עוד דבעולות העוף אם מלך סי' אחד למתה וסי' אחד לחוץ למעליה, נמי לכ"ע פסולה, מושום דעשה דחטאתי העוף למתה, וכמש"כ הרשב"א ז"ל, דמליקה דומי' דשחיטה בהז, וכיוון דמצינין שם מליקה על סי' אחד בחטאתי, ה"ה דבעולה שם מליקה עלי', לפסלו בעשו למתה שלא כמצותו, דכלל הניא לא בעין שום גilioי, אבל קאמר דפליגו בשחט סי' אחד בחוץ וסי' אחד בפנים, דנינו דשם שחיטה אייכא על סי' אחד, אבל לא שם שחיטה כשרה, וכדי לחיב עלי' ח' הלא שחיטה כשרה בעין, ואתה שהיא שחיטה כשרה תל"י בהגמר, דאם לא גמורה או גמורה בפיקול, הרי פטור דלאו שחיטה כשרה יקרא אלא שחיטה פסולה, ולכן בזה פליגו, למ"ד אגמל"מ על דבר העבר ומסתלק, חייב כרת וחטאתי על סיימן אחד בחוץ, אם גמורו בהחטא בפניהם, ולמ"ד דלא אמרין אגמל"ל אדבר המסתלק, לא מחיב ע"ז קאמר רבבה בש"ש, דר' יוסף לא קאמר הכי, דמשמע לעי' מدلלא אמר רבא דלענין לפסול קרבן נמי לא פליגו דפסול, דס"ל לרבעא דלר"ל קרבן כשר נמי הוה וזה ודאי ליתא, דהא אמרין ללא נתנקנה הדם לכ"ע מכשייר, מושום לגבי השחיטה עצמה כ"ע אית לה אגמל"ל, וא"כ לענין לפסול הקרבן הוה ללא נתנקנה הדם, דעתה שהקרבן לפניך אגמל"ל דעתחט בחוץ סי' אחד שחיטה כשרה, ואייך נכשייר

כמו שסבירו התוס', דמנין לנו לילוף מבחן שחוט,adam ה' הקנה פגום במקצת דין לשחטו במקום אחר ולא עוד אלא דר"ל מרוא דין Hai שמעתא, הוא בעצמו אומר לקמן ל"ב ע"ב' בדבשחט שלא במקומות חתק דין אינו אלא טרפה ומהני השחיטה לטהר מידי נבייה, וקשה היא השחיטה מפורעת בעינן, וכל שנפק במקומות אחד שוב אין השחיטה מפורעת במקומות השני, וניהו דשם פריך ע"ז מאידך דר"ל דס"ל בפסק הגרגרת הוה כמאן דמנון בדיקולא דמי, הרי ביארתי שם, דהוא מותירוצו על מתני' דפסחא ג' הדר ב', אבל בגין הדין לבבי ושט קם דיני', בדנפק הוושט במקצתו, מציא שחט לעמלה או למטה לטהרו מדינבלה, עי"ש, וא"כ יסתורו הני תרתי מירמות אהדי.

אבל לפע"ד נראה ברור, דהא דפosal לדעת רשי' ב' וג' מקומות אף בדיאכה רוב במ"א, היינו דוקא בוושט ובשהתחל במקומות אחד, ולא גמר הרוב והתחילה לעיל ריש ד' ח' ע"א, איך יכול שוחט אשר באර, דבר הקשתי לעיל ריש ד' ח' ע"א, כי מטרף לרבע השחיטה ב' וג' מקומות בוושט, כפי מה דפסקין דכנגד מה שוחט לא מטרף לרוב אלא בהיקף, וא"כ האי דחתה תhil בושט ביל' לנמרו מעשה טרפות, בעלמא הו, והלא בלא"ה הקשו הרשב"א וגם רשי' לעיל ד' כ' ע"ב, דבכל שחמרו הרוי אגמל"מ דשייך לשחיטה, אבל כאן טרפות, אלא דכל שחמרו הרוי אגמל"מ דשייך לשחיטה, אבל כאן בהתחילה בוושט והניחו מנוקב, וא"כ שוחט לעמלה או למטה, מהו יופסל בהאי נקב דלא שייך לשחיטה, אבל התירוץ בזיה הו, כיון דביהיקף מטרף למה שלמעלה ולמטה, שפיר שמשחחט עליון מה תאמור, וא"כ יופסל ע"י מה שוחט כנגד הנקב, כמו דהוה פסلين סכך מלובנת אי לאו דביה"ש מרוחה רוח, משום צדדין לעיל שם, שאני התם, דע"י שריפה או קו"ז ודאי מיפסל משום דיש טרפות לחצוי חיות אבל כאן דנעשה בסכך ובדרך שחחיטה, הרי ממי"נ כשר אדם אין טרפות לח"ח פשיטה דכשר ואם יש טרפות לח"ח, וא"כ לומר דפועל בקרב המיתה גם מה שכנגד השחוט, וא"כ הרי הוא מוסיף על השחיטה מה דלא מפסיד, וכמו דאם שוחט עוף בקנה ומkeit השוטט אפילו ניקב תחלה הוושט, דלית לנ' בה, ולא נאמר דהרי ניקב הוושט תחילת והאי ניקב בוושט רק שחיטה שנגמרה בקנה בלבד, וא"כ לומר כיון דהוה האי ניקב בוושט ראוי לצרפו לשחיטה.

הרי זה תוספת לשחיטה שאינו מפסיד, וזה אמרת וצדקה.

אמנם כל זאת למ"ד דלא בעין השחיטה מפורעת, אבל למ"ד דבעין השחיטה מפורעת, ויליף זאת מקרה דח' שחוט, הרי השחיטה שאינה מפורעת פסול שחחיטה הו. כמו שהי' ודרשה ואיינך פסולין שחחיטה, וא"כ האי מקצת חתק בוושט לאחר שסילק ידו מן השחיטה, באופן שא"א להוציא עוד על החתק, הרי האי מקצת חתק בוושט הוה שחחיטה שאינה מפורעת, וזה פסול שחחיטה כדרשה, ומה מהני שאח"כ שוחט שחחיטה מפורעת במקומות אחר, כיון דאחר שעירור שהי', שאינו יכול להוציא עליון הו"ל למפרע שחחיטה שאינה מפורעת, שהוא פסול שחחיטה, ולפ"ז גם בעוף, להאי מאן דפosal שחחיטה שאינה מפורעת, צריך לייזר שלא לנקב את הוושט תחילת כיון דיאיכא רוב במ"א, הרי שפיר הוה מפורעת, והתוס' דחקו מאד ביישובם, לומר כיון דנחתק גם למיטה ואפילו במקצת, שוב אינה מפורעת, והוא פלא דרש"י בעצמו ע"כ אינו סובר כו, דעת מאפרעת אז"ל. "מנולה וכרכרת דהינו במ"א עכ"ל, ואין טעם זה מספיק ליפסל אלא בדיליכא רוב במ"א, אבל בדיאיכא רוב במ"א אלא דיאיכא רובל מטלון זיהו שאין בו חתק ליפסל, הכי הול'ל, מפורעת מגולה וכרכרת, אבל מלשון דהינו במ"א שכ' רשי' מוכיח דכל דיאיכא רוב במ"א מפורעת מיקרי, וגם הילפוטא מבחן אינו מותפרש שפיר לדעת רשי', אם נפרשחו

הכח כר"ל, דעל דבר המסתלק לא אמרין אגמ"ל, דלחיב על מעשה המסתלק קודם הגilio, הוה כמו נתנקה הדם דלא מכשיר, והן הדברים כי הם אמיתיים תל"ת.

ורהרי והרי לך מבורר גם מותז סוג'יו דר"י ור"ל פליגו, כי נkeh'יו נבלה דהינו כשחיטה פסולה, ופסקין קר"י ולא תקsha לך קושי' התוס', דרבא ס"ל בזבחים כר"ל, לגבי אגמ"ל דוקא ס"ל כר"ל אבל לא לעניין אם שם שחחיטה על תחלת השחיטה, ובפרט לפי מה שנראה, דרבא ל"ל כלל הא חדש דר' יוסף דגם במשמעותם פליגו, ולא עוד אלא דמוכרח דרבא ל"ל כלל, דעל המציאות שם שחחיטה פסולה עליון דהא הוא מתרץ סתוות המשניות ד' ל"ב ע"ב, דכאן שחחט ואח"כ פסק, דאו פסול בשחיטה מקרין, אבל פסק ולבסוף שחחט, בדבר אחר גרים לה ליפסל, הרי דהוא סבר דאפי' בסימן שלם שפסק, אין עליו שם שחחיטה פסולה, ובזה נתיבש היטב מה שתמה הראש יוסף על הייש"ש ז'ל, על שהקשה על הרמב"ם ז'ל דהشمיט הא דamaro, בהכשרה דפירה פליגו בתاري גברי או בתاري סודרא, והראש יוסף שפך עליו סוללה, דנעלם ממנה, דהרבmb"ס פסק ישנה כי' כר"י, וזה ליתא לפי בייאורנו דיפה הקשה הייש"ש, דנייהו דלגביה התחלת השחיטה פסקין קר"י דהשחיטה מתחלת ממי'ק, אבל לגבי אגמ"ל הדבר הראשון כיון דהו שפסק הרמב"ס בפ"י העשה המסתלק, אלא לפע'ן ז' רלאה לפי מה שפסק הרמב"ס בפ"י ה"ג בה' טומאות אוכליין, בנית זם בין סי' לסי', ונתקנה דתולין לא אוכליין ולא שורפין, וזה כר' אש' בגמ' דקምרש תולין דרי' חייא הци, משום דספוקי מספקא לי', ישנה וכו' או אינה וכו', הרי דהא דפסקין כר"ל בחולץ לערברת, וגם בגין שחחיטה, אינו מכח ודאי, אלא לחומרה לא אמרין אגמ"ל אדבר המסתלק, וא"כ אמר דפער לקרב המיתה גם מה שכנגד השחוט, וא"כ השמיטו הרמב"ס, וסמך שנלמוד סתום מן המפורש, אולם התוס' שישבו דגס לר"י הגרגרת עצמו כמאן דמנון בדיקולא דמי, וא"כ גם לדידי' נkeh'יו רק טרפה ולא נבלה, ומילא לא הוה שחחיטה פסולה, ולא מציא לפרש דפליגו ר"י ור"ל בתורתיכי כנ"ל ולכון הוצרכו ליכנס בדוחקים שונים בפירושו הסוגי.

ד' ל'יו ע"א גמר', אמר ר"י אמר רב השוחט בשנים ושלש מקומות שהחיטתו כשרה, והעיר הת"ח, מה עניין מירוא לו לאין, בשלמא לפ"י השאלות דמיירוי דבין הכל איכא רוב, י"ל דקא אמתני' דקטני' דרובהagi, וקאמר רב דהאי רוב אפילו הוה מצורף משנים ושלוש מקומות נמי שפיר דמי, אבל לשיטת רשי' דמפרש דדוקא בדיאיכא רוב במקומות אחד מכחיר ריב, ושמואל פליג גם ע"ז משום דבכbaggo' ליכא שחחיטה מפורעת, דיו זה יותר הי' מקומו על המשנה דשנים אווחין בסכך הסמוך בעמוד, וגם יתר הקושיות שהקשה שם על פרשי' עד שמכרע דעיקר בשאלות עי"ש.

אולם לפע'ד נראה דרש"י' ושאלות לא פליגו ושניהם לדבר אחד נתקונו, ומילא יתיישב גם קושי' התוס' על רשי', שהקשה כיון דיאיכא רוב במ"א, הרי שפיר הוה מפורעת, והתוס' דחקו מאד ביישובם, לומר כיון דנחתק גם למיטה ואפילו במקצת, שוב אינה מפורעת, והוא פלא דרש"י בעצמו ע"כ אינו סובר כו, דעת מאפרעת אז"ל. "מנולה וכרכרת דהינו במ"א אבל בדיאיכא רוב במ"א אלא דיאיכא רובל מטלון זיהו שאין בו חתק ליפסל, הכי הול'ל, מפורעת מגולה וכרכרת, דאו לא מרוחות, אבל מלשון דהינו במ"א שכ' רשי' מוכיח דכל דיאיכא רוב במ"א מפורעת מיקרי, וגם הילפוטא מבחן אינו מותפרש שפיר לדעת רשי', אם נפרשחו

בהרבה מקומות, דהא דהשחיטה מותרת מיד הוא דבר חידוש גדול, ועכ"פ אין להסיף עליון, וכן אני אומר דנヒו דלאחר שחיטה מיד, מותר לחותך צית בשר מבית השחיטה, וכמו ש兩人 בבריתא דלקמן, אבל מי שחותך צית בשר אחר שחיטה רוב הסימנים קודם שישילק השוחט את ידו, מלגמור השחיטה בכל הסימנים כמוזו עלי מה"ת לדעת רשי" ורמב"ם, הרי זה לוקה משום אבמה"ח, דרך אחר שחיטה דלכתחלה התירה המפרכסת, וכן אחר שחיטת רוב הsei וסילק את ידו באופן דתו לא מצד גמרא מפני פסול שהי", אבל כל מן שעסוק בשחיטה לא, ולול דמיסתפינה, הייתי אמר באמת לא התירה מפרכסת רק בשחיטה שלמה שהיא שחיטה לכתחלה, אבל בשחיטת דיבעד ברוב הסימנים צריך להמתינו עד שמתה משם, ובזה היינו מבינים מה שחלקו התורה השחיטה לשנים לכתחלה ודיבעד, ועיין בفتיחה עיקר ג' שם לעניין שחיטה שאינה רואיה כתבתתי דאיתנה מותרת איסור אבמה"ח, עיי"ש, ומילא שפיר מיפסל במשמעותו בתרא כמו במק"ד דהרי למי"ד יש טרפות לחיצות, ה"ה דלאחר כל הסימנים כל זמן שהוא חי היה נטרפת עי" נקובת הבני מעיים, אי לאו דלאחר שחיטה מותרת מיד, וכן אם נאמר דלאחר שחיטת רוב הsei איננה מותרת מיד שפיר שייך בה גם טרפה וכן פסול שחיטה במב"ת, כנפלו"ד נכון להמליץ بعد שיטת רשי" זל.

אולם הרמב"ם, ע"ג דס"ל קרשי" דלכתחלה בעין סימנים כולם שחוטים מה"ת, ויתר מרשי" דאפשר בעוף הדין כן, מ"מ לא ניחא לי לפרש האיבעי במב"ת, ומפרשה כפושטה דבמעות קמא קמבעי בחלה, אבל בשאי", השיכל לפרש דהאיבעי דשהה במיעוט סימנים קאי על שעירו שהי", דהיא כדי הגבה והרביצה ושהיטה, וקמבעי אי כי שיעור כולה שחיטה, או וכשיעור שחיטות מיעוט סימנים סגי, ושראות, מה ראה על כהה, לפרש הני שתי האיבעות על אופנים שונים, אבל אחר העיון שיטת הרמב"ם בזה ברורה ונכונה.

דרhana בין לרשי", דמפרש האיבעות על מב"ת, ובו לר"ת דמפרשם על מק"ד, קשה טובא, מה קמבעי, ומה קמבעה, זה בחלה וזה בשאי", ושנים לא קמבעו, לא בדרישה ולא בעיקור דסכי פגומה, ולא דבר הוא, עוד קשה דהרי איכה Tosfa מפורשת דשות מיעוט השוט ושהה כדי שחיטה פסולה, כמו שהקשו שם בתוס' על ר"ת, וכן ס"ל לרמב"ם, דהא פשיטה לי" דפסולי השחיטה פסול במק"ד, דעת זה ATA ההלכה, כמו שביארנו זאת כמה פעמים במס' ז, וכן בשאי" מפרש דהאיבעי קאי על השיעור אם ככל השחיטה, או בשאי" כשיעור שחיטות מקטת סימנים סגי, והרמב"ם בזה לישטי"ייפה קמפרש דבר ביארנו דהא דנקה"ו נבלה הוא מטעם, ועל מקטת השוט נמי שם שחיטה כשרה, ישנה לשחיטה מתחלה ועד פסולה, וממילא גם בשחיטה כשרה, עיין לעיל בסוגי" סוף, כי על מקטת הsei שם שחיטה כשרה עלייה, עיין לעניין שעירו דישנה לשחיטה ובמש"כ שם, וא"כ שפיר קמבעי אי גם לעניין שחיטה שהי", בשחיטת מקטת הסימנים משערין, אבל בחלה מפרש כפושטו, דההיליד במיעוט קמא ואח"כ גמר הרוב שלא בחלה, וא"ג דבשאர פסול שחיטה פשיטה לי" דפסול במקצת כמו בכול לאחר שקיביל ר"ע ההלכה שאמר ר' שבב מושם ר"י, מ"מ בפסול תלדה יש מקום להסתפק, משום דכפי הנראה פסול תלדה הוא משום שחיטה שאינה מפורעת, דא"ג דלית לנו הא דsharp ודר"ל דבעו שחיטה מפורעת, הינו דока לעניין שחיטות ביב' וג' מקומות, אבל לעניין חלדת הסcin גם אנו בעין שתהי גלו"י הסcin כדי לראות את ביה"ש מפורעת לעינים, וכן נראה משלו התוס' כאן, ד"ה היליד, דקשי" להו, דמה עניין זה להן, ולאחרם גבי מתני תלדה הוה לי להבאו, ותירצטו DAGGER דאכשר רב לעיל שחיטה שאינה מפורעת,

ביארנו זה ליותר דבגרגורת גם ברוב במא כשר, ובושט גם כל הסימן לא מהני מחמת הפסול של המיעוט שאינה מפורעת, והדבר חידוש, אבל לפע"ד ראוי לקביל, כדי שלא לדחוק דוחק אחר דוחק בעית רשי" זל ודוק".

ע"ב גמר' עלי ר"ב החlid במיעוט סי' Mai, תיקו, פרשי" זל דבמעות בתיא קמבעי, וסילק בתיקו, וכן בהג儒家 מספקא לנו דלמא כרבנן טריפאי, וכמ"ד גם בשחתת שני שלשים והגרים שליש פליגו, כן הוא שיטת רשי", וריב"ם בתוס' כתוב דהग儒家 שאני דשלא במקומות שחיטה ודאי לא נפסקת, אחר שחיטת הרוב במקומות שחיטה, דהוה כאלו שחיתת ברגלה, ור"ל, דאפשר נפרש כריש" דהאיבעי דהיכא במעטות בתרא קאי, ומ"מ בהרומה ליכא למאבעי כמו בחלה ושהאי", דכל עצמיות האיבעי הו, משום דלכתחלה בעין שחיטות כל הסימן, א"כ עדין הוא עוסק בשחיטה, אבל בשגmr שללא במקומות שחיטה, הרי לא גמר שחיטתה, כי מה שחתקה לעלה ממקום שחיטה הוא בחותך ברגלו, ואיך יופסל בשבל זה, השחיטה שכבר נגמרה עי" הרוב במקומות שחיטה, ובער אני ולא אדע דמה עינה הריב"ם, על האי מ"ד לעיל בסוגי" דሞגרמת דמפרש כן פלוגתא דרבנן וריב"י דמתני" דשותל לתוכה הטבעת, דבשחיטת שני שלשים והגרים שליש פסלו רבנן, אע"ג דמודדים שאם הריבט"ז זל, פוסק בשחיטת שני שלשים הוי מתכשר, וכמוש"כ שם הריבט"ז זל, ואשר הארכתי לעיל בזה עיי"ש, הרי דסבירתי דהוה כחותך ברגלו ליתא, כי באמת עי"ז אתה ההלכה דליפסל השחיטה חשוב במקומות שחיטה, דכך בתבוננו דבכל פסול שחיטה, לא בעין ההלכה על כולה בدرسיה ובעיקור דזאת נשמע מקרה דושחת, אלא ההלכה אתא על מקטת בפיסול, ומעתה נולד הספק עלஇ זה מקטת בפיסול אתא ההלכה, אם על מיעוט קמא דוקא, או אף על מיעוט בתרא, וא"כ שפיר כתוב רשי" דאם אכן מסיק בתיקו, ה"ה לצריכין לחוש לריבנן טריפאי ואיליא דהאי מ"ד דאף בהרים לבסוף פסלו, אלא דהרביב"ם הכי קא קשי לי לרשי" דכיו"ם דמסיק לעיל דההיליד כריב"י, איך חיש לדעת רבנן טריפאי ואי משום דמסיק כאן בתיקו בחלה, הלא יש סברא לכך בין שאור פסול שחיטה להג儒家, ואי דרבנן טריפאי לא מחלוקת, אבל ריב"י מחלוקת כי"ל ומ"מ בחלה הספק עומדת במקומו, אלא דיויתר ה"י לו להקשوت על פרשי", דאיך מסיק הכא בתיקו, על דבר שנחלקו בה רבנן וריב"י במשנה, וזאת קושי" עצומה על רשי".

והנה אי לדעת רשי" מדאוריתא קמבעי לפסל או רק מדרבנן בזה יש חילוקי דעתות בין האחرونנים זל, דנヒו דהא פשיטה לנו, דמדאוריתא בעין לכתחלה כל הסימן לדעת רשי" וכמו שכ' ג' בהרמב"ם זל, מ"מ לא מסתבר لهו לומר דמיפסל השחיטה במעטות בתרא מה"ת, וכן כתוב מהרש"ל זל גם לרשי" רק מדרבנן קמבעי לי" ליפסל, אלא דלפ"ז נצחת הקושי" איך פסק רשי" לחומרה בדרבנן בספקא דרבנן, וכ' ע"ה הראש יוסף זל, דמשום חזקת איסור דבכמה, אזין גם בספקא דרבנן לחומרה, והנה גם בזה יש פלוגתא, אלא דלא הבנתי איזה חזקת איסור אכן הכא, כיון דמה"ת יצא בהיתר, ועל איסור דרבנן אנו מסופקים אי אסרי זה, ובשב שמעתתא אכן כווצא בזה, אבל איינו דומה לדרכה דוק"ק ותשכח.

אבל חוץ מכל זה, לא שמעתי מעולם להעמיד על החזקה בספקא דדיינא, כי החזקה לא יכريع את הדין, لكن דברי הרש"י במאםת דמזריתא קמבעי לי", ואני לתמונה כל כך על הסברא דאי יופסל תמויהין.

ולכן אין לנו מנוס אחר, אלא לומר דלשיטת רשי" במאםת מזריתא קמבעי לי", ואני לתמונה כל כך על הסברא דאי יופסל במעטות בתרא כיון דאין בו צורך אלא לכתחלה, דכך בתבוננו

והו ל' נקב בעלמא וטרפה, ע"ש, ועין ל�מן שם שכותבי לישב שיטת ר"ת וד"ק.

בא"ד ור' אושעיא מפרש החליד במיועוט סי' הינו לאחר שחחת הרוב האחד והחליד תחת המיועוט שנשאר וחוט סי' השני, ושזה בכליות סי' דלקמן, מפרש דקאי אשוחט בסכין רעה וכו', אבל כאן שכבר חתק רבו הרוי הוא אלו נחתק כלו, וכشمוליך ומביא כל הימים באותו מיועוטא, והוא אלו חותך ביד וברגלו ויש כאן שהי' פסולה, עכ"ל.

כבר כתבנו לעיל, דלシיטה זו צרכין לפרש ההלכה דעתן רב בבריתיא לעיל, "דרוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה" הוא השיעור דלכתלה ורישא דלהכה, "ועל הושט ועל הקנה"ATA לציין מוקם השחיטה, ולא שיעורה, ומפירוש זה הצמח האיבעי בחלה כיוון דהאי מיועוט הנשר כפסק דמי, דכמאן דמ"ד, עד שהו חותך בשער המת, והוא כמו עור דלא הוות בכל שחיטה למ"ד תחת העור אינו יודע, וכן מסופק לענין שהי' הינו אם עסוק בחתיכת חיי מיועוטא, יותר משיעור שהי' כיוון דהוה חותך ביד וברגלו, אי שהוא כשהי' בהמה בין סימן לסיון.

ולפ"ז בחלה קםבעי, כמו דמסופק בעור, ולא בדרך את"ל, דהרי אם כשר בעור כשר נמי תחת מיועוט קמא של סימן הראשון, ואם פסול בעור פסול גם כאן, אבל בשהי' לכאור' מאי קםבעי לנו, כיון דלא שיק לשחיטה אף לכתלה, אם שורה בחתיכת דבר דשותט בסכין רעה דקאמר רבא דמליך ומביא כל הימים, אי בעין דוקא חותך תמיד, או סגי בשלא הגביה מביה"ש ומוליך ובמביא תמיד, בין חותך בין אינו חותך, וכמובא בזה ב' דעות בתו"ש עי"ש, ואם נאמר כדעת המקיל, אז לא איכפת לנו אפילו אינו חותך מס' השני, כי' שעוסק בהא מיועוטא, דלא גרוו ממוליך ומביא בלה חתיכת כלל, אבל כל זה דוחק, דחויל' לספק בשחטה בסכין רעה שפעמים אינו חותך כלל מה דינו, ולכן נראת דהני בעלי האיבעוי מסופקים בפירוש ההלכה גופא באיזה אופן מתפרש או דכתבה בעין סי' שלמים ורק בדייעבד סגי ברוב, או דשוערא דרוב לכתבה הוא, ולא עיי' יותר, אלא לא דלפ"ז האיבעוי בחלה ה' בתא"ל דתחת העור כשרה.

ודע דלפ"ז בהני שתי האיבעות הדינים מתחלפים,adam נאמר דבעינן שני סימנים שלמים בשחיטה דכתלה, אז בחלה במעטה בתרא פסול וכשהי' כשר, ואם דסגי לכתבה ברובesi, אז הוא להיפך, דבלילה כשר ובשי' פסול, וא"כ השוחט בסכין רעה והחליד במ"ת, והוא נבלה ודאי ממנ"פ.

עוד תדע דלシיטה ר' אושעיא חלה ושהי' ממש, וכן שאר פסולי השחיטה במיועוט בתרא, לרשותי' קאי האיבעוי עליהם, לדידי' כשר בפשיטות, דינויו דגם לדידי' מסופק בעל האיבעוי בפשט ההלכה כך'ל, אבל אפלו אי בעין לכתבה כל הס' מ"מ מהיכי תיתי יופסל בו שהי' או חלה, וכן לשיטת רשי' דהאיבעוי קאי על חלה, ושהי' ממש במ"ת, הא' דיןא דר' אושעיא בשחיטה בסכין רעה לית לך בה ושרי לכתבה כיון דרש"י בעין כל הס' לכתבה הרוי הוא עוסק תמיד בשחיטה, והוא פשוט, ובזה תמה אקרה על הדרישה והט"ז זיל בריש סי' כ"א, שהקשׁו על הטור והמחבר, דפסקו כרמב"ם, דגם בעוף בעין ב' סימנים לכתבה, ואיך כתבו בס' כ"ד, דבסכין שאינה חד אסור דוקא בהמה ומטעמא דר' אושעיא, אבל בעוף שוחטין בו, ומשמע אף לכתבה, ואמאי כיון דלדיודה גם בעוף בעין ב' סי' לכתבה, ועמדתי משתומם דלפי הבנטום של הני הגאנונים למה לא הקשו דגם בעי' פסול כמו בהמה, דהרי

קמ"ל דאיתנה מפורעת, כזאת פסולה עכ"ל, הרי דפסול חלה, מצה מפורעת גנעה בה, ומעטה יש מקום לומר, דבמיעוט קמא דבלאה עדין אין השחיטה מפורעת, لكن אין להקפיד על חלה הסקין בשעת שחיטתה מ"ק ולכן קמבעי ומסיק בתיקו וד"ק ועין בדיבור שאח"ז.

תוס' ד ה' גבי החליד, גבי מתני' דחלידה ה' ראוי להביא, אלא אגבճ אכשיך רב לעיל שחיטה שאינה מפורעת קמ"ל דאיתנה מפורעת גנעה התוס' אלו ממש, דפסול חלה מצד שחיטה שאינה מפורעת גנעה בה, וכן כתוב הדרישה בס' כ"ד, דמקרה דחץ שחותט לשונם, יש סדק בחלה, דמה חץ במשיכה אף שחיטה במשיכה, והפרמ"ג במש"ז מגיה בדברי הדרישה, דמה חץ בגלו אף שחיטה בגלו עי"ש, ולכוארה יש להעיר בזה, דהה בסוף העמוד מביא הש"ס, דרבא הוה בדיק ליה גירא לר' יונה בר תחליפה, ושותט בה עופא בהדי דפרה, ופרק ודילמא עיבד חלה, ומשני, הרי דעכ"פ גם עי' חץ מציא עיבד חלה, אבל לק"מ דאן הכי לפין מיחס, דכמו שהחץ מושך וורה אותו הולך בגלו דairo, דלולו זאת ה' מעוכב מליך למרחוק כובון, כך הולכת הסcin על היצור צרך להיות בגלו ולא מעוכב בהליךתו על היצור, עי' שנחלה תחת הס' וממילא גם החץ אם נכנס בתוכה היצור ושותט הסימנים בחלה דפסולה השחיטה ע"פ שעוד היצור הילך בגלו, כי אכן הולכת על היצור לדין מಹלכת החץ עד הדבר שפגע בו החץ, ומהא נראה דהטעם של חלה הוא שלא יהי' הסcin מעוכב בהליךתו, וא"כ חלה מחש דרש ועיקור נגעה בה, וכן נראה מלשון המשנה לקמן דקטני, או שהחילד את הסcin תחת השני ופסקו, נקט לשינה דפסקו וגמ' פריך מאי קמ"ל תנינא, או שהחילד את הסcin תחת השני ופסקו וכו', וממשני אי ממתני' הו"א ה' מלמטה לעלה דלא קעביד כדרך שחיטה, אבל מלמטה למטה דקעביד כדרך שחיטה, אם לא שפיר דמי קמ"ל, הרי דבמשנה הו"א דמשום חשש דרשה נגעה בחלה והוא ממטה לעלה, וקמ"ל ר"י א"ר ליישנא דופסקו למטה הדין כן, וע"כ דגס מלמטה למטה עדין איכה הא' חשש דרשה, דאל"כ למה נקט גם הוא לשינה דופסקו ולא קטני ושותטו, וע"כ מותrix מיד' למלה נקט לשינה דופסקו, וניהו דרצה להשミニו דגס כאן איכה הא' חשש שא פסקו, וניהו דבכוב'כ נפסלת השחיטה בחלה, כיון דatta הקרה או הולכת עליה, מ"מ נקט ר"י א"ר ליישנא דופסקו ממתני' כדי שלא יהיה לבעל דין לחיק ולומר דשאני ממתני' דהוא ממטה למטה ואית בי' טעם שלא שחת דמג'ר, משא"כ ממטה דליקא טעם זה, כמו שאמר בגמ', שכן הוכרח לינוקות לשינה דופסקו לומר דגס ממטה למטה איכה חשש זה, ולכן כל אופן חלה פסולה, כנלפ"ע"ד נכון ודו"ק.

ד"ה החליד במיועוט סי' מהו, ומפרש ר"ת דהכא בעי' במ"ק וכו', וכן שהי' במיועוט סי' דלקמן מפרש ר"ת דבלא אגמר' פסולי שחיטה אלא הרא"ש זיל בסברת ר"ת דאפשר דלא אגמר' פסולי שחיטה אלא במיידי דמנבלה ב' ולא במ"ק, עי"ש ומכאן ראי' גמורה דלשิตת הרו"ס נקר"ו אינו נבלה רק טרפה שאר טרפו, וכאשר אברא لكمן נצמתה שיטה זו, ממה דסבירו ר"ת דאפשר אלא טרפה מהים, רק שאין שחיטה מועלת בגרגרת הנפסק, מושום דהוה כמנחא בדיקולא, וממילא דבנקה"ו דשפир מציא שחיתת ממטה או למטה מן הנكب, אינו אלא טרפה, ולכן סובר ר"ת דאפשר לומר דלא אגמר' פסולי שחיטה במ"ק, ושיטה זו קשה מאד להולמה, וכאשר דחאה רשי' לקמו נ"ב ע"א ד"ה תיקו, שכטב, דאי במיועוט كما בושט ממנ"פ מיטרפא, דכוין דשהה הרי איזל מעשה קמא,

את הראש, והוא דלא קתני התנא בפירוש שחת בhabaa לחוד, ואז לא ה"י צrik להא דהתי את הראש בע"א, מושם דרוצה לאשמעין נמי דלכתחלה לעולם צrik הולכה והbabaa, ואת לא הוה שמעין, מהא דקתני שחת בהbabaa לחוד לשון דיעבד, דבכל הנני דקתני בתמани שחת שני ראשון כאחד, ושנים אוחזין בסכין, נקט לשון דיעבד אף דכרע לעשות כן גם לכתחה מושם דין דרך לעשות כן, ה"ה ה"ו"יא דהאי דשחט בהbabaa לחוד נמי מושם דין דרך לשוחט בהbabaa לחוד נקט כן, אבל לעולם גם לכתחה מציע עביד המכ, אבל עתיה דקתני והתי את הראש, ומושם דbabaa נגמרת עם כל הראש, אבל לויל זיאת ה"ג גס מוליך, הרי ע"כ דלאשמעין אתה דמדינה מוחיב להבאי ולהוליך, דאל"כ, שפת יתר ה"ה דוחתאי את הראש בע"א, ועיין במל"מ פ"ב הילכ' ט' שהבאי חלוקי דעתות בדיון זה אי בעין בסכין ארוכת נמי הולכה והbabaa לכתחה, ולפי מה שכתבנו הדבר תלוי בשיטת רשי"ו רם"ס, דלרש"י נקט והתי את הראש בע"א, כדי להשמעינו זאת, דלכתחלה ה"י מן הצורך להבאי ולהוליך. אבל לרמב"ם ז"ל דודק נקט והתי את הראש, לא נשמע דין זה, ועיין לעיל ד"ב ע"ב בענין זה, ודוק".

הננה הא דנפלה סכין כולל הן דנפלה ע"י רוח או סיבה אחרת בלבד כח אדם, והוא דנפל מיד מושבו ונפל מחיקו, שלו לגבי נקיין ע"י שפט את ידו או שעמד ממושבו ולא אוכל. משנה זו וכל השקיל וטררי' שעליה צריכה ביאור רחב, וכבר כתבתי לעיל בפ"ק על המשנה שחוויות נרכי נבלה, ובשאר מקומות ביאור שיטת הרמב"ם והתוס' בענין גודל ועומוק הלאה, וזה החליל בעזיה"ת.

הננה הא דנפלה סכין כולל הן דנפלה ע"י רוח או סיבה אחרת בלבד כח אדם, והוא מחייב ע"י שפט את ידו או שעמד מושבו ונפל מחיקו, שלו לגבי נקיין ע"י שפט את המזיק יש להם, מושם דין מועד לעולם אבל כאן דבעינן כח אדם לשחיטה זאת לא מקרי כח אדם כלל, כן כתוב הרשב"א ז"ל ומדייק כן מודאמר בגמ' טעמא דנפלה, הא הפליה הוא כשרה, הרי דודק הפליה כשרה, אבל נפלה בכל אופן פסולה, והסביר דבריו הקדושים נמצא ברא"ש ז"ל, שכ' וז"ל, "טעמא דנפלה וכו' ואע"ג דלא נתכוין לשום חתיכה אלא שנתכוין להפליה וע"י אותו נפליה שחת, אבל אם נפלה סכין מידו בלבד כוונה, הוי כמו שמנחת על הקיר והפלתה הרוח, דלא קרין כי זוחבת ואכלת, כיון שלא נתכוין לשום דבר, דעתמא דר"ג דלא עבי כוונה כלל בחולין, מוגלי רחמנא דמתעסק פסול בקדשים, ואף להחטיה לא עבי כוונה, דהא לא כתיב וחטכת אלא זוחבת, ומהו בלבד כוונת שום דבר אלא, מזכינת ובחת דהוי לכל הפלות כמו עשית, וצריך לכוון לשום דבר מעשה" עכ"ל, פי' לדבריו, דנהה בזיבח יש ארבע מדרגות וכולן כח אדם, והמה א' שוחט בכוונת זיבח דהינו לזובח בכל דקדוקי שחיטה כמצוה עליו כדי להתרтир את הב"ח להדיות או לגבואה. **ב'** שוחט בסימנים כדי להmittiat את הב"ח, להקשרו לאכילת אדם בין נקרי ובין ישראל, כי בחיים אסור לאכלו, וגם נייחו דלא בעין כוונה ליביחה, שכתבנו דרבנן דר"ג דבאי כוונה להחטיה, לא להחטיה בעלמא, אלא להחטיה סימנים דיקי, וכוונה זו אין לחשוך עכ"ג דכוונת מעשה איתת להו, כמו דשנינו לעיל ע"ב ע"ב דמעשה יש להם ר"ל כוונת מעשה, הינו מעשה שתכליתה ניכרת מידי, כמו חקיקת אגוז למוד בהן עפר, דמיד שנחנק הרי הוא מתוקן למדיידה אבל כוונת חתיכת סימנים כדי שתצא נפשה לאח"ז, ותהי מוכשרת לאכילת אדם, לכוונה זו בעין קצת חכמה, כי איזה חכם הרואה את הנולד, ולידע החילוק שבין חותך בהתאי

לשדי' כל דשיך בו שחיטה לכתחה, פסולין בו כל פסולין שחיטה אף בדיעבד, והרמ"א בהגה בס"י כ"ג כתוב דפסלין און שהי' וכל פסולין שחיטה במעטה בתרא וא"כ גם האי שהי' דשחט בסכין שאינו חד נפסול אף בדיעבד, אלא דאנו פסקין לחומרא כדעת שנייהם, אמן תרי פירושים של רשי"ו ר' אושעיא בא"כ גס האי שהי' דשחט בסכין שאינה חד בעוף כשר ממן"פ, דאי לר"א, דוקא בהמה קמבעי לי' אבל בעוף כשר ממן"ג, אי שהי' כי האי פסולת, ע"כ מטעם דלא בעין לכתחה יותר מן הרוב, וא"כ בעוף כבר איתכשר בשחיטה הרוב שחיטה דלכתחלה, ורקאי אח"כ לעשות כל מה שלבו חוץ, ואי דבעינן כל הסיס' לכתחה, א"כ הרי הוא עוסק בשחיטה ולית כאן שהי', ולשיטות רשי"י הלא פשיטא לי' דבעינן כל הסיס' לכתחה, ולית כאן שהי' כלל. ולמה לא ישחוט בעוף בסכין שאינה חד גם לכתחה. - ומזה תראה איך בארים הין אריות רשי"י ר' אושעיא.

אבל על הטור והמחבר יש תימא, דחששו על שיטת ר"א כלל, דכפיバイורו הלא בא מלטא, אי בעין לכתחה שני סי' שלמים, או רובו שליהם סגי, פליגו ר"י ור"ל לקמן ל"ב, ומשם נצמה שיטת הרמב"ם דנקה"ו הוה נבלה מפני שפסקין בר"י נגד ר"ל, וא"כ אין מקום כלל לחוש לשיטת ר' אושעיא ודוק".

ע"ש משנה, התי את הראש בע"א פסולה, הי' שחיטה והתי את הראש בע"א, אם יש בסכין מלא צואר כשרה, עכ"ל המשנה, הרמב"ם והרמב"ן ז"ל מפרשין האי בא בתרא, דוקא בהתי און קפidea עכ"ג דשחט רק בהולכה, דנヒו דבבא קמא, האי התי את הראש לאו דוקא, דכל שלא משך הסcin ושותט דרכ' דרשה, אפילו לא התי את הראש רק הסיס' לחוזן ודאי פסולה, מ"מ נקט והתי את הראש מושום, דכן אורחא דמלטה דכל ששחט בדרשה וחתיכות צנון, דרכו להתי את הראש עם הסימנים, וכמש'כ רשי"י ז"ל בראש פרק, עי"ש, אבל בבבא דמיירי ששחט בדרך הבהא ולא בדרשה, אי בעין גם זהה שיור לסקין, لما נקט כלל והתי את הראש, שאין הדרך כן, אלא ודאי דודק אם אירע כן שהתי את הראש, בעין מלא צואר, אבל אם נחתכו רק הסימנים נמי כשר, ויש להסביר הדבר עפ"י מה שכתבו התוס' בדף הסמוך דה חוץ לצואר, דין צרייך להוליך כל אותו השיעור, ולא הוצרך שיור זה, אלא כדי שישוחט בדריות, ופעמים שהסקין חריף וישוחט הרוב בלא הולכת מכלא צואר עכ"ל, וא"כ אין בסכין פחחות מכשיעור אלא חשש דרשה, וזה בעצם מושחה דרשה, דבדרך הולכה אין דרכ' לחזון כל הרחא, וכמש'כ רשי"י בראש פרקן, لكن חשו כאן בסכין קצר ובהבא או הולכה לחוד, אויל דרס אבל בלא נחתכו רק הסיס' שאין כאן ריעوتה המורה על הדרשה לא חיישין גם בסכין קצר והולכה לחוד דרשה, כיון דאפשר לשוחט בלא דרשה, ואדרבה מדלא התי את הראש, איך הוכחה דצמצם את ידו שלא ידרשו.

ולרש"י יותר הראשונים, דס"ל דגס בשחט רק הסימנים לחוד נמי חיישין לדרשה, צ"ל דהא דנקט והתי את הראש הוא ליתן טעם למה הביא ולא הוליך את הסcin, כدرיך השחיטה דלכתחלה, لكن קאמר דמשום שאירע דבhabaa לחוד התי את הרחא, ולא הספיק להוליך וכן מבואר ברשי"ז"ל ז"ל: "וותהי את הראש בהbabaa הראשונה עד שלא הספיק להוליך וכו'" עכ"ל הרי דריש"י כיון לפרש הא דקתני והתי את הראש, לא מושם דודק בא להתאי

דוקא עשויי' לצל, וכదאמר ר"ח סוכה דף ח' ע"א, Mai ההלכתה, אר"ח והוא שעשה לצל סוכה, ופרש"י ז"ל, ז"ל: דעת"ג דסוכה לשם חג לא בעין לשם סוכה בעין וכו"ע כל'. וא"כ הוא ממש כרבנן דר"ג דהכא, ואיך מצינו ידיינו וגלנו בבהמ"ד, דכאן פסקין ברבנן דר"ג דהכא, והוא שעשה צוותת חתיכת סימנים לא, אלא כוונת מעשה ר"ג דלא בעין אפילו כוונת חתיכת סימנים לא, אלא כוונת מעשה תהאי מה שתהרי' סגי, ובסוכה לא סגי בהכי, אלא בעין דוקא כוונת עשי' לשם סוכה, דהינו לצל, שהוא כמו כוונת חתיכת סימנים גבי שחיתטה, ובקונטרסי, "מצאה שומרה" הראית, דהירושלמי בסוכה חולק אתלמוד בבלי זהה, ולית לי' דבעין עשי' לשם צל, ולא פושל רק במעשה מלאיה בלי כת' אדם, וחזרתי על כל הצדדים לישב גמר' דילן ולא עלתה בידי.

עוד זאת יש להעיר, לגבי טבילה דכתיב בה עשי' כמו בסוכה וחיתטה „ורחץ את בשרו במים“, ושם ליכא שום מ"ד דנעבי כח גברא, דלכ"ג גל שנתナル ונפל על האדם ועל הכלים טהורין, אלא דלא יוחנן דאך לחולין בעי כוונה, מוקמאין ביושב ומזכה מתי يتלש הגל, ועיין מהרמ"ל ז"ל באן ד"ה ברש"י אבל הכא, שכ' דሞצתת שמעינו תרתי דבעין כח גברא וגס דבעין כוונת זביחה, יותר מסתבר לבעי כח אדם بلا כוונה מכונה בלא כח דהינו ביושב ומזכה מתי יפול סכינו עיי"ש. ולא אעד איך נפרנס לפ"ז הדין דטבילה דנהפוך הוא דכח אדם לא בעין, ובכוונה פליגו רב ור"י, ואולי י"ל דשאני טבילה דכתיב, במים יובא וטמא עד הערב, ואשר כתוב הרמב"ם ריש מקוואות, דהאי קרא הרי כתיב „יובא“ לכל הטמאים שיבאו במים עיי"ש, ובהאי קרא הרי כתיב „יובא“ דמשמעו אפילו ממילא בלא כח אדם, וכעון דדרשינן גבי הקשר דכתיב יותן, והוא דכתיב נמי ורחץ, ורחצו דמשמעו עשי' והו"ל למידרש כמו יותן ויתן דגבוי הקשר, דבעין יותן דומי' דעתך, הכא נמי יובא דומי' דוחץ מדעת ונבעי כוונה עכ"פ, ואנן הרי פסיקינו רב דחולין לא בעי כוונה, ואפילו בתורמה וקדשים איינו אלא מעלה דרבנן, אולי אין לדמות הדרשות אהדי, ועדין עצ'ג.

ע"ש גמר' אמר נדה שנאנסה וטבלה אר"ר טהורה לביתה, הנה בדיין זה יש לי מקום לעיין הרבהה, דהנה בשחיתה כל שאינו מותכוין לשוחות בדקודקי שחייה הרי עלול לקקלול וכמש"כ הרשב"א ז"ל בריש מכילתו לגבי כתוי, וכן פשיטה לפי דעתך דבטבילה נמי דאית בה דקדוק גדול שתהיה כל גופה תחת המים, ולא יצא שער ראה חז' למים, וכמ"כ הרמב"ם בריש מקוואות, ג"כ הדין כן שאם טבלה בלא שום כוונת טבילה, שחיזיינן שמא לא טבלה בחוגו, וממש"כ בנאנסה כמו נפלת מן הגשר לתוך המים, שמה"ט לא עלתה לה טבילה, ולכן עכ"ז לומר, דמיירican אין באיכא עומד על גבוי שנטכוין לראות אם טבלה בחוגו, וא"כ קשי' לי, הרי איך באן כוונת הרואה, וזה סגי בטבילה כדאמרין לקמן אילימה דאנסה חברתא ואטבלה, כוונת דחרבתה כוונה מעלייתא היא, אלא דבאה י"ל, דבעין דוקא כוונת בעלים, דמי' שנמסרו בידם כשפקחות מתקנות אותן, הינו מצד בעלים, והם דמהני בידם ליטול, אבל בסוכה דכתיב מצוה בשיעיתה, דכתיבת חג הסוכות תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצוה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא לשם סוכה או אפילו עשה גוי כשרה לישב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה,adam בעשווי' מלאיה בלא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצוה מפורשת בקרוא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שופר, וזה ברור ואמת, ולכן באן נמי, דאי נבחה מלאיה עיי' הרוח שהפיל את הסcin נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה וזבחת למצוה אלא תאכלبشر זבוחה.

אולם מה דקשי לי טיבא הוא, דהכי בסוכה, דמעטינן תעשה ולא מן העשווי', ממעטינן ג"כ עשווי' לדירה או לצניעות דבעין הרgel לחותך בסימנים, שהוא ניכר רק לאח"ז, אין בכך סכלה של חש"ק. ג' כוונת חתיכת בעלמא בלי השקפה על תכליתה, ובזה אין חילוק, אם כיון לחתיכת בע"ח זה, או לחתיכת דבר אחר, או אפילו כוונה הפלת סcin בלי שום תכלית, רק שתפOLF הסcin מידו ויעשה מה שיעשה, כי כל שאיןו מתכוון להmitt את הב"ח להתריר או להכשיר, כל שאר כוונות אינם אלא כוונת איזה מעשה, עד שראו לקרותו כת' אדם, בזה פליגו ר"ג ורבנן דר"ג מכשיר בכחג"ו משום דלא בעי רק כח אדם, וכיון דআיכא כוונת עשי' מקרי כח אדם, ורבנן סברו, דניחו דלא בעין כוונות זביחה להתריר להדיוט או לגבואה כמו דבעין בקדשים, אבל הכוונה הפחותה ממנה דהינו כוונת נחרה עכ"פ בעין דהינו כוונת חתיכת סימנים כדי להmittת הב"ח כדי להכשירו לאכילת אדם, בלי השקפה על מצות שחיתטה ד' פתח את ידו ונפלה הסcin מידו, הוא כח אדם דרך מתעסק ר"ל מתעסק לגבי פתיחת היד, וניחו דמתעסק לגבי שחיטתה להתריר או אפילו להכשיר כשר, אבל כיון דבעין כח אדם הוה כמאן דלא האי מעשה של כח אדם דמתעסק לגבי כח אדם הוה כמאן דלא עבד מיד', וא"ג דלאגי נזקן גם זאת כ אדם המזיק נידון, ע"ז כתוב הרשב"א ז"ל דשאני דמשום אדם מוענד לעולם מחיבין לעיל מתעסק בעשי' עד שלא ידע שעשה דבר מה, משום חסרונו זירותו, אבל לא להחשב כח אדם במקומות דהקפידה התורה על עשיית אדם, וחוסיפ הרבא"ש ז"ל דעל זה ודאי קפיד רחמנא דהאי זבחת, עכ"פ כמו ונשית ר"ל דניחו דמעטינן כוונת זביחה וגם כוונת חתיכת סימנים, דהינו להכשיר כנ"ל, מדיאצטריך קרא לעכבר במתעסק בקדשים אבל כוונות מעשה בעשיית מעשה כמאן משום דאי אין כאן כח אדם, דכל שמתעסק בעשיית זביחה וגם זבחת, וכלל ייחשב, והנה כאן הבן שואל, הלא זבחת כתיב זה זבחת זביחה או ליפין מקדשים עכ"ז מורה דבעין כוונת זביחה ממש, אלא דאן ילפין מקדשים דראק למצוחה נאמר בחולין ולא לעכבר, וא"כ לעכבר במתעסק בעשיי בחולין מנ"ל, דמהא דכתיב זבחת אין למדוד כלל, דהרי למצוחה בכתילה זבאת, ואפילו למ"ד מצוחה אין כוונת זביחה, דלול האי כוונה לא קיים המצוחה, ואפילו למ"ד מצוחה אין צרכיות כוונה, אבל עכ"פ כוונת חתיכת סימנים בעין, שהוא להmitt את הב"ח, דאי נעשה המצוחה באן, אבל לר"ג דלא בעי כל זאת, עכ"ב דס"ל דזבחת למצוחה בכתילה נאמר, אבל לא לעכבר, וא"כ כח אדם לעכבר מנ"ל, אבל דע כי תירוץ ע"ז מבואר בגמ' מכות דף ח' ע"ב, דשם אמרין דחויב עזים למערכה או לסוכה, כיון דאמ' מצא חוטב לאו מצוא החוטב השטא נמי לאו מצוחה, עיי"ש, למدين מהתמים, דכל דבר שכיר אם נשעה מלאיו, וא"ג אדם לא נשעה מלאיו מצוחה איכא לעשותו, כדי לקיים עיקר המצוחה, דהוה מכシリ מצוחה אשר לר"א דוחין גם את השטא, כמו לעשות איזמל למול ואפילו לעשות פחמן כדי לעשות איזמל, אבל התורה לא יצוחה עליין, דהרי לא ציוותה התורה לעשות איזמל למול, ולא שופר לתקועו, ולא לכורות אתרוג ולולב מן האילן, כדי קליים מצוחה ולקחתם לכם, והיינו טעמא משום כלל הני, אם נמצאו בידיו בלא עשי' שפיר דמי, ואמ' הרוח תשל האתרוג שר Litol, אבל בסוכה דכתיב מצוחה בשיעיתה, דכתיבת חג הסוכות תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצוחה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא לשם סוכה או אפילו עשה גוי כשרה לישב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה, adam בעשווי' מלאיה בלא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצוחה מפורשת בקרוא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שופר, וזה ברור ואמת, ולכן באן נמי, דאי נבחה מלאיה עיי' הרוח שהפיל את הסcin נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה זבחת למצוחה אלא תאכלبشر זבוחה.

ולא מן העשווי', ממעטינן ג"כ עשווי' לדירה או לצניעות דבעין

אסרת עון כרת מבעי, אבל הוא דוחק גדול.

עוד הקשה הראשiosa'ן, דלמה באמת לא נבוי כוונה לטבילה בתורומה וקדוש מה"ת, דהא لكمן רצה לילך שחתה מטבילה לר"י דלבעי כוונה, ומתרץ הש"ס דשאני שחתה דגלי רחמנא מתעסק בקדושים שפסול, מכלל דבחולין לא בעי כוונה בשחיטה, וא"כ קשה להיפך, לרבות מה נילוף טבילה לתרומה וקדושים משחיטת קדושים דלבעי כוונה - ואני מוסיף בתמיा למה לא נאמר דקרה זוכבש שנייה, גם לרבת אacula אכוונה לגבי תרומה וקדושים דבגד זוכבש שנייה, גם מסתמא נפקותא אחרית בטחרתו אלא לתרומה המנווג אין לנו מיטמא דאיכא גם לאוכל חולין בטחרה אבל מ"מ וקדוש, ואפילו נימא דאיכא גם לאוכל חולין בטחרה אבל מ"מ אמרה תורה וכובס שנייה מדעת ובכוונה, כדי שהבגד יהי טהור גם לתרומה וקדוש.

אבל קושי הראשiosa'ן וממילא גם קושתי לך"מ, דמשחיטת קדושים לא נוכל ללמדך רק לkadשים אבל לטבילהTEMים שהם חולין לצורך קדושים, לכוא למליף מקדושים, וכן מוכבש אין לומר דרך לצורך תרומה וקדושים בעי כוונה לטבילה ולא לצורך חולין, כי אין לנו רמז לחלק בין טבילה לצורך תרומה וקדוש ובין לצורך חולין, רק לחלק בין קדושים לחולין, כי כן מצינן בשחיטה דמתעסק פסול בקדושים ולא בחולין, וכן לעניין טומאה, היסח הדעת פסול בתרומה וקדושים ולא בחולין, אבל לא נאמר דהה"ז בחולין יפסול את התרומה ואת הקודש בגניעתו, או שלישי בחולין עשה רביעי בקדוש, אבל מדרבנן עשו מעלה בטבילה לתרומה ולקדוש דבעי כוונה, ולא לעניין חולין, ולקושתיימה מה העלים הש"ס להשמעינו דפליגו רב ור"י גם בתרומה גופה, דלא"י הוא מה"ת ולרבך רק מדרבנן, ילי", נשמע שפיר מתוך הלשון>D אמר רב טהורה ולרבך רק מדרבנן, ולא קאמיר ואסורה לתרומה, מכלל לביתה ואסורה לאכול בתרומה, ולא קאמיר ומדי לא אמר אף דרכ איסור דרבנן איכא דאיסורה לאכול בתרומה ור"י אמר אף לבייתה לא טהורה, ע"כ מדאוריתא קאמיר מדי לא אמר אף לביתה ואסורה, ומכלל דגס לעניין תרומה, מה"ת טמאה היא ולא אסורה לאכול מדרבנן.

ומעתה נאמר דרבא שהקשה לר"ג לא דק בליישנא דבר כנ"ל, והי' סובר דכמו שר"י דבעי כוונה לטבילה מדאורייתא קאמיר, כן לרבת דחולק עלי רך לבבعلיה חולק, אבל בתרומה מודה לו מה"ת אינה טהורה, לכן הקשהadam לא בעין כוונה מה"ת באיסור כרת, מכש"כ דלא בעין באיסור מיתה בי"ש הקל, וניהו ודודאי ידע בתרומה וקדושים עשו מעלה למור דוחזק לחולין לא החזק למעשר, ומינה נשמע מה"ת באמת טהור לכל, ואיך עליה ע"ד דרב בתרומה מה"ח פסול, זה ליתא דהרי לר"י באמת מה"ת פסול לתרומה וגס לחולין, וכך מירידי דאננסת בטבילה בלא כוונה כלל, וזאת אפשר דמה"ת הוא, והני מעלות מירידי בשטבל בכוונה לחולין ולא למעשר תרומה וקדוש, ולכן קשי' לי לרבעאadam לא רב לא בעי כוונה לבבעליה הה' וכש"כ דלא ליבעי כוונה לתרומה מה"ת, ולידי' נשמע לי דלא פליג רב א"ר, בתרומה כלל, ע"ז משני לי ר"ג וא"ל, בעלה חולין וחולין לא בעי כוונה כלל, אבל תרומה בעי כוונה מדרבנן ומשום מעלה, ולפליג רב א"ר בתורתית אתה בתרומה ובעלה, ומරיש אני בעצמי כי לשון רבא גם ר"י דוחק, אבל לא מצאתי מפלט אחר מחומר קושי' רשב"א וкосייתי,ומי שכחו הרבה ממנה, יבוא ויתרך הסוגי' בדרך יותר מרוחה, ודוק'.

ע"ב גמר' היכי דמי נדה שנאנסה וטבילה וכו' אר"פ לר"ג בנפלת מה הגשר ולרבנן שירדה להקר, ופרש"י זיל ולא לטבול, ונפלת כולה לתוך המים עכ"ל וכל הרואה ישתומים, דמה בין זה לנפלת מן הנשר, כיון דלמעשה הטבילה לא כיוונה כלל ודרך מתעסק נפלת כולה לתוך המים, היכי מה שירדה להקר בלי טבילה, כוונת מעשה

דשאני גט דבעין דעת בעליים, ממי לא גם להיפך מהני דעת בעליים או שלוחם ממחשבת וכוונת בעליים בשוחט חשו"ק, משא"כ שהיתה דלא בעי בעליים, لكن לא מהני ממחשבת וכוונת בעליים בשוחט חשו"ק, וככען אמריןין لكمן ל"ח ע"א דזה מחשב זה ועובד לא אמריןון, ותיית לי שכונוני בזה לדברי הרשב"א זיל שם, עי"ש.

אבל אי קשי' לי הא קשי', דהא פסקין בי"ד סי' קצ"ח דקרה שפותתיה או עצמה עיניה, לא עלתה לה טבילה, והוא מימרא דרי"י בנדזה דף ס"ז ע"א, ואיך יתקיימו הני שני דין, דלא קבעי כוונה לטבילה, ואפילו נפלת מן הגשר טהורה לביתה, והוא אכן למייחש שמא קרצה שפותתיה ועצמה עיניה, ומסתמא כך הוא,-DDRR ב"א לשות כו, אם לא שכינוו לשם טבילת טהרה, וכך ודי לא שיק' דאיכא רואה מי שכיוון לראות שלא עשתה כו, והוא דבר שאינו במצבות, שads אחר ידע את זאת, והי' נראה מיה ראי' לדעת הרמב"ם ודעמי' שגרשו שם בנדזה, ולית הלכתא הכל הני אמריא, והנ"מ לטהרות אבל בעלה לא כדר"ל, עי"ש בתוס', וא"כ ר"י לשיטתי' באמת בעי כוונה לטבילה, דלא"כ איכא חשש אוגף הטבילה אם לא קרצה שפותתיה ועצמה עיניה, אבל אכן דיל' כר"י דההן אלא לטהרות אבל בעלה לא, שפיר פסקין כרב דלא בעי כוונה לטבילה, אבל לפ"ז פסקי השו"ע קשים, דהרי מזכי שטרוי לבוי תרי, לפ███ כרב דלא בעי כוונה לבבעה, ולפ███ דברקרה שפותתיה לא עלתה לה טבילה, ולא עוד אלא דם לרמב"ם קשה דהא אמרו במתני' שם י"ג ע"ב וכמו באים כאן, דכל הני שחברותיה מתקנות אותן אוכלות בתרומה, הרי גם לגבי טהרות לא חיישין לкриיצת שפותתיה ועצמות עיניה, אם לא שנאמר כיון דאיינו אלא מדרבנן, לא החמיר להאליל להני נשים שאינן בני דעת את התרומה, ואע"ג דאנו מצוין לשומר את התרומה מטומאה, מ"מ הקילו בהני נשים דאי"א בלא"ה, וудין הדבר צ"ע ודוק'.

ע"ש גמר' אל רבא לר"ג, לרבת התרת איסור מיתה מיבעי, אל בעלה לא בעי כוונה, עכ"ל הגם' והקשה הרשב"א זיל ומוה חולין וחולין לא בעי כוונה, הלא מזין הרבה דברים דאמרו במס' נדה, אבל נאמרו אלא פריך, הלא מזין הרבה דברים דאמרו במס' נדה, עי"ש שנדחק מאד לטהרות ולא בעלה ממשום דטהרות חמיריה להו, עי"ש שנדחק מאד לישוב.

והנה לדידי יותר קשה, דהרי עיקר פלוגתת רב ור"י בתרומה גופא הוא, דרי"י סבר לי כתנא דדרש וכבס שנית, מה ראשונה לדעת שני' לדעת, מבואר لكمן בסוגי' וא"כ כוונה לטבילה דאויריתא הוא, וכן כ' הרשב"א זיל, דלא"י בעין כוונה לטבילה מה"ת, וממי לא דלדי' ליכא חילוק בין קודש לחול, אבל רב בתרומה וקדוש נמי לא בעי כוונה לטבילה מה"ת, ואינו אלא מעלה דרבנן, וכמובא ברמב"ם ריש פ"ג מאב"ט דכוונה לטבילה בכל מעילות הוא ומד"ס, וסימן שם,, אבל מדי תורה הויל וטבל מ"מ, הרי הוא טהור לכל, עכ"ל, ומזה נצמח דסובר רב דהאי מעלה עשו לתרומה וקדוש, ולא בעלה חולין, וכמו כמה מעילות דעשוו בתרומה וקדושים וכקושי' הרשב"א, וא"כ קשה טובא, איך העלים לנו הש"ס עיקר פלוגתת בתרומה גופה, אי כוונת טבילה דאויריתא או מעלה דרבנן והעמיד פלוגתת, בנדזה לבבעה, אבל לתרומה שניהם שווין דלא עלתה הטבילה, וגם תירוץ של ר"ג כספר החותם, דהשיב לו חולין לא בעי כוונה, הרי רבא לא על דין דחולין הקשה, אלא על דין דתרומה שהוא קיל מנדזה ומה בעי כוונה, והויל לתרוץ דתרומה וקדוש עשו בהן מעלה, וכקושי' הרשב"א, וכן דמצין במיל'ע' שבנדזה דلتרומה מטמאין למפרע ולא בעלה, והותם ליכא האי טמא דחולין לא בעי כוונה, הון אמת שהחותס' ד"ה עון כרת, מהפכין דברי המקשן שהוקשה לו עון מיתה

שחוּשׁ לעשׂותה" עכ"ל, וא"כ פשיטה דבשחיטה נמי דינא הכא דכל שנותכוין לשוחיטה עג' דנתכוין לאחרת, ונשחתה חברתה דכשרה וממילא גם בסנהתו שניהם ג"כ מהני כוונה להאהת גם לשניהם, שלא עד מוקם לחק בין שני דינים הלו, ואם כנים אנחנו בדברנו אלו צ"ל דהא דקאמר רバ דבנשחתה אחרת עמה, דרבנן פרה כשרה, בהמה פסולה, זוקא בפרה אדومة הדין כן משום דפוסל בה שחיטת אחרת עמה, משום אותה ולא אותה ואת חברתה, וא"כ כל שוחט את הפרה הרי הוא לגבי אהרת כהיפך כוונה, ולבנין דבעין כוונה לשחיטה, ה"ה דהיפך כוונה פסולת, ובזה פסולה מלחמת מלאכה האחרת ובבהמה כשרה" עכ"ל, ותמה הראש יוסף צ"ל, למה לא פרשי"י דמשום שחיטת שתים נפסלה הפרה, ואני אוסיף לדקדק, למה הוסיף רשי"י תוספת שאינו צריך, לכטוב דבבמה כשרה, דפשיטה ומה"ט גם רבא לא הזכיר רק פסול דפירה לד"ה, אבל כשרות דבבמה הוא מלתא דפושטא, אבל לפי האמור ניחא, דלכאור' ה"י מקום לומר כיון דפירה נפסלת ע"י שחיטת שנייה עמה הרי אכן סחדי דאיינו רוצה שתתקשר האחרת בשחיטה, אלא רוצה לנוחרה להאכילה לעכו"ם או לכלבים, כי פרה אדومة דמיה יקרים, ומהיכי תיתי רצחה לפסלה בשחיטת הבמה הלו, ונאמר DSTAMA כምפרש דהוה לי היפך כוונה, שלא תתקשר בשחיטה, וזאת מהני לרבען, דבעי כוונה לשחיטה כנ"ל, אבל זה ליתא דאפילו לא תתחשר הבמה ותהי כנזור, נפסלת הפרה עכ"פ מחמות פסול מלאכה אחרת, וכן הפרה לעולם פסולה, והבהמה כשרה, וזה נכון מאד בכוונת רשי"ז"ל, וד"ק.

ר"שי ד"ה ופירות הרי הוו בכ"י יותן, ומקבילן טומאה מכאן ואילך, דאיתשנה להו נפילת פירות (לפע"ד נראת להגיה נטילת פירות) ליטול ידיו בהגבהתן, והוא לי' משקין שסופה לרצון וכו' עכ"ל, וכפי הנראת דלהיפך הוול"ל, דהוה לי' משקין שתחלתון לרצון, כי הרצון הוא כניסית ידי והוצאתו מן המים כדי שיודחו, ושוב מכשירין את הפירות עעפ' שהמים שעל הפירות שלא לרצון המה, כי רק תחלת תליות המים בעין שיהי לרצון, אבל נפילתן על הפירות אפילו שלא לרצון מכך.

ועיין בח"י הרשב"א ז"ל, שהקשה על הרמב"ם בפי"ב מטו"א, שפסק דבעין רצון בעלים דזוקא, מהא דקתרני הכא ופשט מי שידייו טמאות דמשמעו אףו אחר שאינו בעל הפירות, ועיין בכ"מ שם שכ' על דברי הרשב"א שאין לדבריו הכרע, ואני תמה דיוטר ה"י להקשوت על הרמב"ם, דמקאו מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפלת המים על הפירות, כל תחלת תליות המים ה"י לרצון, והרמב"ם דמציריך רצון בעלים דזוקא, עכ' לשיטות' אייל דבעין רצון ומחשבה בשעת תליות המים מן המים, וגם רצון בשעת נפלתן על הפירות, עי"ש בהשגת הראב"ד (ודברי ה"כ"מ שם נפלאים בעין, דהרי בפירוש כ' הרמב"ם כן הלכה ג' שם בדיון כופה קערה עי"ש) והאי רצון בתחלת תליות המים, ודאי דלא בעי בעלים של הפירות, דמה להני בעלים, עם הני מים שעדיין לא נפלו על הפירות, אבל מה דמציריך הרמב"ם דעת בעלים, הוא ברצון השני שבעשת נפלת המים על הפירות, אבל הראב"ד והרש"ש וכן רשי"ו ותוס' דפליגו על הרמב"ם, וס"ל דכל שהמים נתלוון ברצון מכשירין גם بلا שום רצון בשעת הנפילה על הפירות, לא ש"ז כלל דעת בעלים ואפילו בהאי דין אדם אין תחלתון ברצון וסופן לרצון דמכשירין דאי נמי רק מצד שהמים יהיו כתלושין לדעת בעין האי רצון, עיין בהשגה שני' של הראב"ד שם, וא"כ גם אם לא מצד הפירות בעין האי רצון אלא מצד המים שיתחשב עליהם לשום דבר תלוש, עיון לעיל דף ט"ז ע"א רשי"ז"ה לענן הקשר

מרקם, ואין זו דומה כלל לכוונת חתיכת סימנים, כי מעשה דחתיכת הסימנים הוא מעשה השחיטה המותרת, אם לא ארע בחתיכה זו איזה פסול מהני פסולין שחחיטה, אלא דהוא כיוון לשטם חתיכת הסימנים בלי השקפה על דקדוק המשעה הלו, אבל כאן בירדה להקר, אין בעשא ולא בכוונתה עני טבילהת כל גופה כלל.

אבל דע כי ממו דבשחיטה, אי לאו דאתא הحلכה להגבילה בהני דקדוקי שחחיטה, גם על שחיטת פסולה ה"י שם שחחיטה עליה, כי הحلכה גורמת שאנו מחקלין בין דבון דכוונת חתיכת סימנים לבין כבישול, ואשר על כן סברו רבן דכוונת חתיכת סימנים סטם נמי כוונת מעשה מקרין, דלגי' הכוונה לא נחלק בין מעשה למשעה, כמו כן בטבילהת טמאים, דאמרה תורה ורחץ בשרו במים או במים יובא, לoli דרישת חכ"ל, "את כל בשרו" שהי' כל בשרו תחת המים בב"א, במשמעות לשון רחיצה במים, לא הו מצעין לחلك בין שרחץ כל גוףו בפעם אחת במים, או שרחץ גוףו וראשו בהפסקה, כי האי מושג טבילה לנו, נתהוו עי' הحلכה דבעין רחיצת כל הגוף תחת המים בפ"א, ולכן לגבי כוונה, הו כוונת ירידה להקר בלי השקפה על טהרה שציוויה הרחיצה ואין חילוק בין בפ"א לשתי פעמים, והוא ממש כמו כוונת חתיכת הסימנים בשחיטה, ושומר לך הדבר הזה כי הואאמת לאמיתו, ומתרשים דברי רשי"י כפושטן.

אבל מה שיש להעיר על האי מימרא דר"פ הוא, דלפי מה שביארנו לעיל דגס לר"ג בעין כוונת מעשה הפלת הסcin עכ"פ, דכיוון דכתיב כוונה לכך שמש"כ הרא"ש והרש"ב"א שהבאתי לעיל דמתעסק ובחחת למצותה, שמעין דעכ"פ כח אדם בעין, וממילא דבעין נמי כוונה לכך לאדם, וכמש"כ הרא"ש והרש"ב"א כח אדם כל, וכל זה בשחיטה דאייכא קרא דזוחבת דמנין ילפין דבעין עכ"פ כח אדם לעוכבי, אולם בטבילה דאפייל גל שנתלש ונפל על האדם ועל הכלים מטהר, הרי דלא בעין כח אדם כלל, ומה"ט בנפלה מן הגשר נמי עلتה לה בטבילה לר"ג עג' דליקא בנפלה שום כח אדם, ודומה לנפלה סcin ושותחה, וכיון דלא בעי בטבילה שום כח אדם ולא שום כוונה מעשה כוונה זו להקר לרבן מנ"ל, דכמו דליין נפלת מן הגשר דליקא שום כח כשר, נימא דגס לרבן כן הדין דלא פליינו ר"ג ורבנן אלא בשחיטה דלשניהם בעין כח אדם, וממילא גם כוונה לאיזה מעשה, לר"ג סגי כוונת הפלת הסcin ורבנן בעין כוונת מעשה הממית, דהינו כוונת חתיכת סימנים, אבל בטבילה דלא בעין שום כח אדם לר"ג, מנ"ל דפליגו רבנן עלי, ודבר זה צע"ג בעניין ודוו"ק.

ע"ש גמר' א"ר, שחת פרה ושותחה בהמה אחרת עמה וכו', נשחתה אחרת עמה, לר"ג פרה פסולה בהמה כשרה, לרבן פרה כשרה בהמה פסולה, ויש לי מקום יעון איך הדין בשתי חוליין, ונתקוין לאחת ושותח השניה, או שוחט שניים לרבן דבעי כוונה לשחיטה, דהינו לחתיכת סימנים, מה דינה של השניה, ומדהעמיד רבע דינו בפרה אדومة ובהמה אחרת, שהוא הלכתא למשיחא ולא קאמר בשתי בהמות חוליין, נשחתה אחרת עמה, דר"ג כשרה גם השני ולרבנן השני פסולה, ליכא למישמע מינה, דבחולין לכ"ע שתיין כשרות, דיל"ל דפסול פרה אתה רבא לאשמעין דתלו בפוגותא דר"ג ורבנן, וכמו שאמר לךן דר"ג איצטריכא לי', אבל לפע"ד נראה דבבמהת חוליין גם לרבן דר"ג אין לפסול השניה, דקשה מעד לדבעשה אחת תה"י אחת כשרה ואחת פסולה, וראי' אלה יש להביא ממה שפסק הרמב"ם בפ"א ה"י מהל' שבת, "דהי לפניו שתי נרות دولקות או כבויות, נתכוין לכבות את זו וכבה את זו או להדלק את זו והדלק את זו חייב, שהרי עשה מן המלאכה

פסולה, ויש להעיר לפי מה שכ' רשי' ז"ל על האיבען דשהה במשמעות סי', דבמיוט קמא לא מצי מיבעי דמנג'פ' מיטרף, דכיוון דשהה אזיל לי' מעשה קמא, וא"כ פסול שהי' דאתא עליו ההלכה להקל ATA, דלולי ההלכה, מיד כסילק את ידו מן השחיטה הוה מטורפין אם ניקב החוט, אפילו بلا שחה כשיור שחיטה או ביקור, וזה דברZR וומר כן, ולא עוד אלא דא"כ איכא מקום להאיבען במ"ק ולהיפך ולומר, דילמא דוקא בשחה בין סימן לסייען לאיךא כבר שם שחיטה עליו וכאשר נבראר במשנה שאח"ז, אז איכא היא שיעורה שהי' אבל בפסק משלחות אחר מ"ק הוה טרפה מיד, וכן יש לתמונה לפי שיטת ר"ת דלעיל ל' ע"ב דס"ל דבמ"ק קמבען, טרופות דנקה"יו לא משכחת לה אלא בניקב ע"י קוץ או חולא, אבל בניקב ע"י סיכון של שחיטה לא מיטרפ לעולם, משום דעתך זדי, והכוון במשנה ברצון" עכ"ל, הנה תראה דהרמב"ס שניה מלשון הר"ן כתלושין ברצון, וכ' מי שידיו טמאות, והוא כדי שלא הש"ס וכו' ופשט ידיו ולא כ' מי שידיו טמאות, והנה כדי שלא נפרש דעל אדם דעתמא דעלמא קאי, אלא על הבעלים קאי, והנה ידועה סברת פסיק רישא במעשה שבת, דכל שמתכוון לדבר אחד ע"כ נעשה עוד דבר אחר הרי הוא ממכובין לשניהם, משום דא"א זה בלי זה, וא"כ מי שמעלה פירות מתוך המים כיון דא"א להעלוון בלא מים שעלייהם, ולכן דכיוון להעלוון רק הפירות הראשונה דפשט טמא את ידיו להוציא את הפירות הי' להם שפיר הקשר מים, כי כמו שהעלה הפירות לדעת, העלה המים שעלייהם ג'כ' לדעת מכח סברת פסיק רישא, אבל לרמב"ס ניחא דניינו דתליתש המים הוה לדעת מושום פסיק רישא, אבל אונן בעינן גם נפילתן על הפירות לדעת ולאה ליכא כאן מעשה המורה על רצון ודעת שיתחלחו הפירות מן המים, אבל בחולקה שנייה שבשביל שידחו ידיו פשט את ידיו הרי דהעלה מים בידו לדעת ורצון, וכיון שהעלה הפירות עליהם וא"א שלא יתחלחו ע"י המים שבדיו הרי איכא פסיק רישא גם זה ושפיר הוכשרו, ולכן קושי' הרשב"א נתהפק עליו ועל דעתם' דאם ניחא דלא בעינן בעלים ע"כ מושום דסגי ברכzon תחללה על תליתש המים, וזאת איכא גם בחולקה הראשונה, בטמא שפיט את ידיו ליטול הפירות, ומושום דא"א ליטול הפירות בלי מים שעלייהם, ודוק".

ד"הנה כבר ביארנו בכמה מקומות במס' זו, דבניראה בדבר שהותר להם, הי' צריכין מיתה מחמת הנחרה, ולא אישתרי להם מפרקשת אחר הנחרה, ומעטה אני אומר דכל שנחרה ולא מבה תוך מעל"ע הוה נבלה, דmittah שלאחר מעל"ע לאו מיתה שע"י נחרה הוה, אלא גרמא בעלמא, ודבר זה נלמד מדין בענין, דאמרה תורה אם מת תחת ידיו נוקם ינקם, ואם יום או יומיים יעמוד לא יוקם, וזה מעל"ע כפי דרישת חז"ל הרי דכל שמת תוך מעל"ע של ההכהה, מקרי מת תחת ידיו, וכל שמוט אחר מעל"ע, לאו מעשו ממש הוא, אלא כמוגרמתו וכן אני אומר בנחרה, כיון דבעין מיתה שע"י הנחרה, בעין המיתה תוך מעל"ע, למען תהיה מיתה תחת ידי הנחרה, אולם בשחיטה כיון דהיא מתרת מיד, עוד קודם המיתה, לא איכפת לנו כלל אם יומם יعتمد כי, דהרי איפילו בן פקעה וחורש בשדה כמו יחשב, אחר שנחטה אמו, אמנים אם השוחט ישחה במעשה השחיטה יותר מעל"ע ג'כ' נבלה הוה, ולא על חנס אמר רבא בגמ' דשותט בסיכון רעה, אפילו מוליך וביאיל כל הימים כלו, ושיעור זה דוקא, ולא יותר, כי בשואה יותר מעל"ע קודם גמור, בטל כל adam דבעין בשחיטה, דהרי ההתחלה היה קודם מעל"ע של הגמר ולא מצטרף, ועיין עוד לקמן במשנה הבאה מה שכתבנו שם בענין זה, ומעטה נאמר دائ' לאו ההלכה על פסול שהי' הינו מכשירים לגמור השחיטה גם אחר שפסק, תוך מעל"ע כמו במילא, דמאי דמץ' מאריך כל מעל"ע, ואתה ההלכה דכל שפסק דרבא, ומ"ל כמעט גם זאת זאת גם הסברא נותנת, דמ"ש פסול מלאכה, דזוקא בחתק דלעת עמה מדעת פסולת, אבל בנשחטה עמה שלא מדעת אינה פסולת, ולמה בשחיטה לא נאמר כן, דושחט כתיב ולא בנשחטה עמה שלא מדעת, ולכן יפה פסק הרמב"ס דלא כי הא שkil וטרי' בין שהי' הגירסה הללו לפניו או לא, כי כן דרכו של הרמב"ס בהרבה מקומות לדוחות שkil וטרי' שא"א להעמידו כהלה ודוק".

זרעים, וא"כ בעל הפירות לא שייך להזאה כלל, אלא רצון שלנות המים כדי שייה' להמים דין תלושים לרצון, הרי דהאי פלוגתא שבין הרמב"ס לראב"ד, אי בעין דעת בעליים דוקא, תלוי בפלוגתא השניה אי בעין גם רצון בשעת נפילת המים על הפירות, ולכן יותר הרו"ל להרשב"א להציג על הרמב"ס ולומר דמקאן מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפילת המים על הפירות, כי הוא העיקר ומילא בטל מה שהצrix הרמב"ס דעת בעליים, דהא כאן לא חישב כלל על הפירות, לא הבעלים ולא הא טמא שרצה להדיח את ידיו.

אבל המעניין ברמב"ס יראה שנשמר מוקשי' או דז"ל שם בהל' יו"ד, "פירות שנפלו לתוך המים ופשט ידיו ונפלן לא הוכשרו, ואם חישב שיזוחו ידיו, והכוון בכך שבדיו שלם שבידיו ושעל הפירות הר"ן כתלושין ברצון" עכ"ל, הנה תראה דהרמב"ס שניה מלשון הש"ס וכו' ופשט ידיו ולא כ' מי שידיו טמאות, והוא כדי שלא נפרש דעל אדם דעתמא דעלמא קאי, אלא על הבעלים קאי, והנה ידועה סברת פסיק רישא במעשה שבת, דכל שמתכוון לדבר אחד ע"כ נעשה עוד דבר אחר הרי הוא ממכובין לשניהם, משום דא"א זה בלי זה, וא"כ מי שמעלה פירות מתוך המים כיון דא"א להעלוון בלא מים שעלייהם, ולכן דכיוון להעלוון רק הפירות הראשונה דפשט טמא את ידיו להוציא את הפירות הי' להם שפיר הקשר מים, כי כמו שהעלה הפירות לדעת, העלה המים שעלייהם ג'כ' לדעת מכח סברת פסיק רישא, אבל לרמב"ס ניחא דניינו דתליתש המים הוה לדעת מושום פסיק רישא, אבל אונן בעינן גם נפילתן על הפירות לדעת ולאה ליכא כאן מעשה המורה על רצון ודעת שיתחלחו הפירות מן המים, אבל בחולקה שנייה שבשביל שידחו ידיו פשט את ידיו הרי דהעלה מים בידו לדעת ורצון, וכיון שהעלה הפירות עליהם וא"א שלא יתחלחו ע"י המים שבדיו הרי איכא פסיק רישא גם זה ושפיר הוכשרו, ולכן קושי' הרשב"א נתהפק עליו ועל דעתם' דאם ניחא דלא בעינן בעלים ע"כ מושום דסגי ברכzon תחללה על תליתש המים, וזאת איכא גם בחולקה הראשונה, בטמא שפיט את ידיו ליטול הפירות, ומושום דא"א ליטול הפירות בלי מים שעלייהם, ודוק".

ד"ל ל"ב ע"א נאמר' נשחטה בהמה אחרת עמה לר"ג פרה פסולת בהמה כשרה וכו'. הרמב"ס בפ"ד הי"ח מהל' פ"א פסק, דבנשחטה אחרת עמה הוה כמו נחתק דלעת עמה כשרה, וכותב הכה"מ, דעת' ה' לרביבנו גירסת בוג'נו והוא, דבנשחטה אחרת עמה לר"גشتין כשרות, וע"ז פריך הש"ס פשטייא, וקמשני סד"א דאותה אמר רחמנא, ולא אותה ואת חברתה, ואפילו בהמת חולין קמ"ל, עי"ש. ורנה לפ"ד גירסת הגמ' דילין באמת תמורה פא"ד דאיפילו נימא דקרו דאותה ממעט גם בהמת חולין, מ"מ עדין מנין לנו Adams נשחטה מאליה דרך מטעסק, דposelet את הפרה, ולמה לא נאמר דחברתת דומי' דידה מה היא בכוונה אף חברתה נמי בכוונה דזוקא, דהרי ושחט אותה כתיב והאי ושחט ע"כ בכוונה, ומילא דהדיוק ולא אותה ואת חברתה נמי בכוונה, אבל לא בנשחטה מילא, דלא קריין בה ושחט את חברתה, אלא ונשחטה, וכליישנא דרבא, ומ"ל כמעט גם זאת זאת גם הסברא נותנת, דמ"ש פסול מלאכה, דזוקא בחתק דלעת עמה מדעת פסולת, אבל בנשחטה עמה שלא מדעת אינה פסולת, ולמה בשחיטה לא נאמר כן, דושחט כתיב ולא בנשחטה עמה שלא מדעת, ולכן יפה פסק הרמב"ס דלא כי הא שkil וטרי' בין שהי' הגירסה הללו לפניו או לא, כי כן דרכו של הרמב"ס בהרבה מקומות לדוחות שkil וטרי' שא"א להעמידו כהלה ודוק".

ע"ש משנה, נפלת סיכון והגביהה וכו' אם שהה, כדי ששחיטה

זהאי הלכה דרי' לא איצטרך אלא אמצעת השחיטה בפייסול, כי לולי ההלכה הללו לא היו יודעים דמקצת בפייסול נידונת בכלל בפייסול, וכאשר נבואר את זאת לפניו בפלוגתא דרי' ור' ל' לקמן דפליגו לפרש הא מלטה דמה בין מקצת בפייסול לנבלה בפייסול, אבל דרא'כ לא נתניישן לו איך עלה עד ר'ע לומר אדם פסק או עקר כל הסימן, ורק אחד מן הסימנים שחת, ולא עוד אלא אדם שחת ר'ק סי' אחד והניח השני שלם, והמתין לה עד שמתה שתהיה ג'כ טהורה מנבנות, ועיין בהגנות המהרש"ש שישב על מדוכאה זו, ונדריך מאי בישובו, ועוד זאת נפלא ממי מה בעי ר'ע, באמרו והמתין לה עד שמתה, דהרי בכל נבלות דעתמא בעין מיתה ממש, דכל צמון שמספרסת אינה נבלה לטמא כמבואר במשנה דעור ורוטב, והרי לעיל בפ' קתני שחיתת נכרין נבלה ומטמא במשא, ולא הוצרך לומר והמתין לה עד שמתה מרוב פשיטתו דעת שלא מתה אין כאן נבלות, ואיך נאמר דהאי והמתין לה עד שמתה שפת יתר הוא לאלה צורך, אלא דבר התנא במשנה ספרורים ושוקלים הם, לא פחות ולא יותר, גם הלשון „והמתין לה“ הוא משונה וכי לא די אם ה' אומר "מתה" אם רצונו לשולול שלא תאמר שקדום מיתה רוצח לשחות יותר נותנין לו שיעור לבודוק בסימנים, ודוק'.

אבל ביאור דעת ר'ע קודם חזרה תמצא בארכוה בפתחה עיקר אי' וב', ותמצית הדברים כי במדבר בין נחרה ובין שחיטה לא היו מתירין מיד, אלא ע"י מיתה, ותוך מעל"ע של מעשה הנחרה והשחיטה, כאשר התבנו לעלה, ומילא לא ה' שיעור בנחרה ושהחיטה כמה מן הסימנים צריכים לחותוך דכל שעשה מעשה המmittah דהוא סימן אחד עכ'פ', ומתה על ידה תוך מעל"ע כשרה, ורק אחר שנצטו על זביתות חולין ואייטסר להם הנחירה בלאו דנבללה, ונתהשׁלם להם גם היותר מפרקסט, דהשחיטה מותרת מיד, לעומת זאת איקבע שיעור ב' סי' בבהמה וס' אחד בעוף, ומעתה סובר ר'ע, ניהו דלענין איסור אכילה בעין עתה שני סימנים להתייר, אבל לעין תומאות נבלות, די סימן אחד בשחיטה לטהור, כמו שהשחיטה שבמדבר לא ה' יותר מס' אחד בהכרע, כל שמתה בו תוך מעל"ע, וכן בדיקdock גדול אמר, „והמתין לה עד שמתה“, ר'ל שמתה תוך מעל"ע, אשר ע"ז מורה לשון „שהמתין לה“ שהmittah קרובה לה עד שיכול להמתין לעלה, אבל אם שחתה למותע עד אחר מעל"ע גם ר'ע מודה דנבללה, וכן אם הרגה בקופץ אחר שחת ט' אחד כיון דלא ע"י מעשה בסימנים מטה, נבלה הוה (ובמ"א נסתפקת בדין זה), ואם תרצה לעמוד על עיקרן של הדברים למוד העיקרים בפתחה של' ודוק'.

ע"ש גמר' ורמיינהו, א"ט בהמה נקה"וו ופסה"ג וכו', הנה בסוגי' זו יש מבוכה גדולה, ובנה נשורת הפלוגתא הגדולה שבין Tos' ויתר הראשונים ז'ל במחcit' לא ירדו לסוף דעת הרמב"ם, עד שהפרמ"ג העמק והבקי הנורא, בפרט בהלכות אלו כתוב בס' ל"ג בשפ"ד שלו אותן ה', דהה דמוסכם מכל הפסיקים דנקה"וו נבלה ואין שחיטה מועלת בו, לא ידע מקום זהה בש"ס, ומה דעת זכין ה'ם הסוגי' דהכא, הלא רק בפסה"ג קامر ומשום דקמנחא בדיקולא דמי, דהסימן עצמו ודיי כמבוד'ד (וכוונתו על הרשbab'א שכותב כן בסימן עצמו, גם מאן דל"ל הא דר"ל דלקמן דריאיה כמבוד'ד מודה) ולכן גם בעוף, כיון דשניהם ראויים לשחיטה בעין, שפיר היה פסוקת הגיגרת או הוושט נבלה, אבל נקה"וו מנ"ל, ואח'כ הביא מtos' בכורות דנראה דנקה"וו אינו אלא טרפה עי"ש שישים ז'ל, גם מקו רעא'ג ז'ל על הי"ד ציין לנו עכ"ל ובהגנות ק"ז דל"ע, הא לא דל"ת כל נבלה הנאמר בפ' ראה לאחר שנטטו על האזיבחה עלبشر נחרה נאמר, וכאשר ביארתי זאת בריאות ברורות דכן הוה, עיון בפתחה עיקר אי' וב', וא"כ צריכין לומר,

ע"ש במשנה ר'ש אומר כדי ביקור, ובגמ' מפרש כדי ביקור טוב חכם, ועיון בפיה"מ לרמב"ם כדי ביקור על הסימנים אם נשחטו רובו, ועיון לעיל דף ט' ע"א איך ישבתי דעת הרמב"ם, דלא די דלא קשה עלייו מן הסוגי', אדרבא שיטותו מוכחת, עי"ש היטב, ועתה אני מוסיף להוכיח דא"א לפרש כדי ביקור הסכך, כריש'י ויתר הראשונים חדא, כיון דלא הזכיר התנה בשום משנה דין בדיקת סכך, ושצריך לבדוק י"ב בבדיקות אבראה ואטפרא ואתלת רוחתא, איך יתנו שיעור לשחיה" בבדיקה סכך שאין אנחנו יודע עד מה ויתלה תנוי בדלא תנוי, שנית הלא מסתמא גם שיעור שהי' הללממי'ס הוא שאර שיעורי התורה, וא"כ צריכין לומר גם אופן בדיקת סכך הללממי'ס, וזה את ניתן להאמיר דהרי פליגו לעיל דף י"ז באופני הבדיקה כמו וכמה אמוראי, ולכן דעת רשי' ויתר הראשונים בזה נפלאים ממי, אבל בבדיקה סימנים בשחיטה מצומצמת הוא דאוריתיא וכאשר ביארנו זאת שם במקומו, ושפיר נתן שיעור לשחיה" כדי שיבקר הסימנים בשחיטה מצומצמת אם צריך להוציא עוד, או אכן ראובן וכשר בלא תוספת, וא"ג דלרמב"ם בעין לכתלה כל הסימנים מה"ת, מ"מ בשאינו רוצה לשחות יותר נותנין לו שיעור לבודוק בסימנים, ודוק'.

ע"ש משנה שחט את הוושט ופסק את הגיגרת וכו', או שחט אחד מהם והמתין לה עד שמתה וכו' ר' ישוב ואמר נבלה ר'ע אומר טרפה, כלל אמר ר' ישוב וכו' והודה לו ר'ע עכ"ל המשנה, פלוגתא זו הוא יסוד המסכתא שבענייני שחיטה, וממנה מסתעפים דין'ים ודינ'ים, וכר"ע קודם חזרה נשנו כל המשניות ולא רק משנה דא"ט, וכמסיק ר' יוחנן לקמן, אלא כאשר הראיתיך עד הכר"ע קודם חזרה, כי לא נתקבל בין החכמים האי מאמר דהודה לו ר'ע, אלא אחר זמן רב בדורות שאמר רב, כי כאשר הראיתיך לעיל גם ברייטתא דרבבי, דתני כאשר צויתיך מלמד שנצotta משה וכו' שלא האזירה הני חמישה הל"ש, נשנית הכר"ע קודם חזרה עי"ש. לכן צריכין אנו למשכנא נפשנא כדי להבין שתות ר'ע קודם חזרה, אשר כל אנשי חיל לא מצאו פשר דבר, דהה דלא או דלא רצה לקבל כללא של ר' ישוב שאמר מושום ר'י, דכל שנפסלה בשחיטה נבלה, מובן היטב, כי לולי האזירה הלא היא עולה ע"ז שום אדם לדון כנבלה כל פסול בשחיטה, כיון שריאנו שהחירה מטהרת מדי נבלה במדבר, דהה איסור להם טרפה ונבלה, אבל בשער נחרה אישתריהם להם, והיינו אמורים כי נבלה לא נקרה אלא מה שמתה מלאיה או הרגה בקופץ, שלא כדרך המmittah לצורך אכילה כדעת הרמב"ם, ולדעת רשי' ותוס', גם נחרה בסימנים דזוקא, שblk נשבך דם הנפש לחוץ, אבל מי ששבך את הדם עי' נחרה בסימנים לצורך אכילה, אין זה נבלה אלא בשער נחרה דאישתרி להם במדבר. - ומה נתחדש להם כשנכנסו לארץ, מצות עשה דזובחת, עי' האי מצוה נאסר להם בשער נחרה, וא"כ מז' והלהא מי שאוכל בשער נחרה עבר אהאי לאו הבא מכל עשה, אבל אלeo נבלה מאן דכר שמי', אלא דהה לה שאמיר ר' ישוב מושום ר'י גلتה לנו דלא די-scalable שנפסלה בשחיטה אסורה מקרא דזובחת אלא דגס נידונו כנבלה שמתה מלאיה ומטמא במ"מ, ר'ע דלא ידע או לא רצה לידע מחלכה זו, ממי לא סובר דין כאן אלא איסור עשה דזובחת, וטרפה שאמר נאמר דלשון מושאל הוה, ואסורה קאמר. כך היה לכארו' מקום לומר. אלא דזה עכ' ליתא דהרי ר'ע גופה רק בשחת ט' אחיד בהכשר שחיטה קאמר, אבל בפסק כל החסנים בפייסול שהיא מודה שהיא נבלה, ועכ' צריכין אנו לומר דל"ע, הא לאו דל"ת כל נבלה הנאמר בפ' ראה לאחר שנטטו על האזיבחה עלبشر נחרה נאמר, וכאשר ביארתי זאת בריאות ברורות דכן הוה, עיון בפתחה עיקר אי' וב', וא"כ צריכין לומר,

בדיקולא לנו המיעוט בתרא כחוות בברא רוגרל, ואין לצרפו לרוגרל הנשחתת ולומר דחוץ מן הנקב איכא רוב נשחת בהקשר, لكن הוה נבליה, אבל אם נשחת שלא במקום הנקב, שפיר מטהר האי שחייטה מיידי נבליה, והא דדחה הש"ס האי דר"ל, דמחלוקת כן, בגין נשחת במקום חתך לשלא במקום חתך, היינו בגרgorת דשם אין חילוק, כיון דכל שנפסק פ"א הוה כמנחא בדיקולא, אבל בשוט ודאי קם האי חילוק, וכן הנחלתה של ר' יהושע שפיר מטהר שמי לא מחייב פיסול בשוט, וא"כ הש"ס גם קודם שחדיש ר' ל' תירוץ לחילוק בין מקום חתך לשלא במקום חתך, ידע את זאת לבבי ושת, וכן לא פריך רק מפסה"ג, או נאמר דפרק גם מנקה"ו אבל לאחר שתירץ ר' ל' לחילוק בין מקום חתך לשלא במקום חתך לא נשאר רק הקושי" מפסה"ג דבזא נדחה החילוק מכח אידיך דר"ל, אך אמר הריאה כגדמ"ד אבל לבבי ושת, קם תירוץ שפיר ור' הוזכר לתרץ כאן קודם חזורה וכאן לאחר חזורה משום פסה"ג כי גם הוא מודה דעת פ"ה הקנה בעצמו כמב"ד וכמש"כ הרשב"א ז"ל, כך מטהר שיטות אפילו אם נקבע כמה וכמה דוחקים, וכאשר באර בזא.

אי' תירוצם על קושיותם, דהש"ס פריך דהוו"ל למימר עיקר האיסור שהוא נבליה, הוא יותר מדויק וא"א לא קבלו בשום אופן, דהרי התנא מונה והולך הני ח"י טרופיות שנמסרו לממי"ס, ושם ודי נאמר גם נקה"ו ופסה"ג בין הטרופיות, ולמה ישול אוטם שלא למנותם, מפני שאח"כ חל על איסור טרפה גם איסור נבליה, ולא עוד אלא דבשו"ת כת"ס הנ"ל מוכיחה מגמ' א"א דלא חל נבליה אטרפה, וכן כתוב הננו"ב דאיסור נבליה לא מוסיף ולא כולל הוה על איסור טרפה.

ב' התוס' בעצם הגיגשו, כי ממהDDRשו בזחים ס"ט ע"ב נבליה וטרפה לא יאכל, על נבלות עוף טהור, דיצא עוף טמא שאין במינו טרפה, מוכח דכל שא"א לשחותו אין בו משום טרפה, וזה האמת וכאשר נבאר בשיטות הרמב"ם, אבל התוס' נדחקו לפרש האי דרשה, דאין במינו טרפה לחוד קamar,ומי יכול לסבול דוחק זהה, הרי זה מקרי אין במינו טרפה, משום דלאחר מיתה יתוסף עליו גם איסור נבליה, ואיה מ戎מיota זאת בקרא דכתיב נבליה וטרפה, דאיתרבה יותר מסתבר לרומר דבנבלת עוף טמא מיררי, דאיתרבי תרתי נבליה וטרפה לעולם, כיון דאין במינו שחיתה - והמעיין בספרא במקור האי דרשה יראה בלאה, דאין מקום לפ"ה התוס' ככל, דשם פליגו ר' יהודה וחכמים בפירושו דהאי קרא, ר' דרש נבליה, יצא עוף טמא אסור משום טמא ולא משום נבליה, דס"ל א"א ח"א, וטרפה אתה על שחותו, שאין שחיתתו מטהר טרופות נבליה שיש במינו טרפה לאפוקי עוף טמא שאין במינו טרפה, ומעטה אי כפירוש התוס' דאין בו טרפה לחוד אלא גם נבליה, מה לטרפה, דהא מנבליה לחוד הוה מצוי למדרש מי אסור משום נבליה לחוד, לאפוקי עוף טמא דאיתרבי תרתי משום טמא ומושם נבליה, כמו שדרש ר' מובליה לחוד, וזה ראי ברורה נגד הפירוש של התוס'.

ג' רבא מפרש אלו אסורות קטני, ש מהן נבלות ויש מהן טרופות, ויפה ד"ק הכת"ס הנ"ל מדאמר, יש מהן בלשון רבים, גם נקה"ו בכל הנבלות ולא רק פסה"ג, ואני מוסיף להקשות מ לצורך הgingה אלו אסורות קטני, מוכח נגד התוס' דס"ל דנקה"ו ופסה"ג טרפה נמי הוה, דא"כ למה לי להgingה דלאו אסורות קטני, דשפירות קטני אלו טרופות, דהרי אמת כן הוה דטרופות הוה, אלא דיש מהן, שהם גם נבלות, והכי הוליל' אלו טרופות, אלא דיש מהן גם נבלות, אבל לעקוור אלו טרופות ולהעמיד במקומו אלו אסורות,

כמ"כ הרמב"ם, נובוכים האחרונים ז"ל בפירושו וטעמו, עד שבא התוב"ש ז"ל, ומחלק בין אישור נבליה לאכילה, ובין טומאת נבליה, ולזה הסכימו כולם, אבל באמות במחכ"ת דבר בטל הו, וכאשר מוכח מסוגי" דמסוכנת לקמן ליקמן ז"ע"א וכמו שהעיר על זה הלב ארוי שם, ואני הריאתי, כי מפורש יוצאה מפי הרמב"ם דגם אישור אכילת נבליה ליכא עד שמתה הבהמה ממש עיי"ש.

אבל הט אזיך לשמעו פירוש הסוגי ואיך יוצא ממנה כאור נוגה שיטת הרמב"ם ז"ל ותחילה נבואר איך מטהר השוגן לדעת התוס' ואסדר הקושיות שנטקתה על שיטותם, ואח"כ יairo עיניך לראות אויר בהיר בפירוש השוגן לדעת הרמב"ם ז"ל.

הנה לדעת התוס' לאו דטרפה ולאו דבליה תרי לאוין נפרדים הם, וכל בהמה ועוף שנטרפו הרוי תלי מיד לאו דטרפה עליהם, ואם אח"כ מתו بلا שחיתה חל עליהם הלאו דבליה, והביאו ראי' לדין זה מסוגי" דמסוכנת לקמן, ותירוץ בדוחק השוגן" דזחים דף ס"ט דלא משמע הכיו, וכך קשי' להו מה פריך הש"ס מהא דמנה נקה"ו ופסה"ג בתוך שאור ח"י טרופיות הא ודאי איכא לאו דטרפה עליהם, אלא דבפסה"ג שוב א"א לשחות, וסופו להיות נבליה בין אס תמות שהיא ובין ששחתה אח"כ, כי הגרגורת שנפסקה הוה כמאן דמב"ד ואין שחיתה אחר פסיקה, וכן מבואר ברשב"א בתו"ב דכל שנחתת הסימן, כמנחא בדיקולא דמי"י אפיילו למאן דחולק על ר' ל' דלקמן, בשחתת הקנה ואח"כ נקבה הריאה, כי הסימן עצמו לכ"ע כמנחא בדיקולא אחר שנפסק פ"א, וכן פסקו בפשיטות הש"ך והטו"ז בסע' ז"ו ודו"ח דברי הב"ח שמסתק אס לסמוך ע"ז למעשה עי"ש, ולפ"ז קושי' הגמ' לא הי' אלא מפסה"ג, אבל נקה"ו, הלא אינו מעכ卜 מלה שחתה הוגנת ולמה תה' נבליה, ועיין בשיו"ת קדושת דודי בעל הכת"ס ז"ל סי' כ"א שמרפרש ג"כ דעת התוס' דkowski' הגמ' ר' מפסה"ג קאי, אלא דרוצה לדוחק להשווות דעת התוס' עם הרמב"ם דנקה"ו הוה נבליה, אבל זה ליתא כאשר תראה כי הא דנקה"ו נבליה תלוי במה דכתיב הרמב"ם דזהו נבליה מהיים ולא טרפה, ומאהר שהתוס' כתבו כאן בפירוש דמזהיים אין כאן אלא טרפה, מילא לא מציז סברו דנקה"ו הוה נבליה, דהרי שפיר מצ שחתת לעמלה או למתה מון הנקב, הון אמתה דלפי מה שהבין הרראש יוסף דעת הרמב"ם דנקה"ו נבליה משום דכל טרופות בסימנים מקום השחתה חמורה וועשה נבלות, ה"י מקום לומר דגס התוס' אית להו הци, אבל מי יכול לקבל ציאות, דעל סברא קלישטא בלי' סוד ושורש נבנה די' דנקה"ו נבליה, שיוציא מהה הרבה קולות כמו לעניין או"ב דMOVTOR לשחות אחרים, וגם שורפין את התרומה על מגעה בנבליה צוז, ואני לרווחה דמלתא הוחתמי דסבירת הראש יוסף ליתא ממה דמנה דמנה הרמב"ם נחלפו עורות הושט בין העין טרופות, וניקבה כנפה וחסרון כאיסור בגרגורת לא מנה, והרי אלו על שם שסוף הגרגורת לפסק ברובו טרפה, וכמ"כ התוס' והרא"ש שם בפ' א"ט, ומ"מ לא מנאן הרמב"ם בתוך הטרופות, אלא הוא נבליה כמו פסה"ג וא"כ למה מנה בושט נחלפו העורות בתוך הטרופית, ולמה לא תה' נבליה כמו נקה"ו, אם נימא דכל טרופות בסימנים חמור והוה נבליה, אלא ודאי דזהו ליתא, ועטמא אחרינה אית לרבנן ז' בזא, וכאשר תראה בביורנו, لكن בהא סליקין לדעת התוס' קושי' הגמ' ה' ר' מפסה"ג, אבל נקה"ו לעולם רק טרפה הוה, כמו דמשמע נמי מתוס' בכורות שהביא הפרמ"ג, והוא דקאמר ר' יהושע במשנה כלל, דכל פסול בשחתה נבליה, והוא לא דוקא בסימן שלם בפיסול, אלא אפיילו במקצת השות דהרי במק' פסלין כל פסול שחתה חוץ מהג儒家, ס"ל להתוס' דהוא מפני שבסמוך החתך הרי נגמר הרוב בצירוף הפסול ולדעת התוס' ה'ה אחר שחיתת רוב הסימן הוה כמנחא

שניהם סימנים הרי הלב כמב"ד, ואנו אמרינו דמפרכסת לאח"ש הר' היא חי לכל דבריה, ותנית לי שכונתי בדבר זה לדברי חדשיו הר' ז"ל كانوا בסוגי ליקמן ע"ב, אלא דבר כtabנו מעלה דהלאו דלא"ת כל נבלה אברש נחרה אתה, וכיון דנהירה בסימנים כל שנספקו הרי הוא נחרה והוא באלו דלא"ת כל נבלה, וממילא דשוב לא מותCSR ע"י שחיטה, ונינהו DCtabnu מעלה דלא"ע גם סי' אחד sagi בנהירה כמו בשחיטה וא"כ איק מטהר ר"ע ע"י שחיטת סי' אחד אחר שכבר נפסק סי' אחד והוה שחיטה אחר נחרה, אלא תנאי התנה ר"ע בדבר „וְהִמְתַּנֵּן לְהָעֵד שְׁמַתָּה“ וכאשר ביארנו היינו אם מתה תוך מעלי"ע, וכן בסתם אין בכח סי' אחד בלי שפיקת דם הנפש להמית את הבמה דנפיש חיוטא בתוך מעלי"ע, לכן לא קמפה מא ר"ע בשחיטה סי' שני אחר פסקות סי' הראשון, אמנים ר' ישבע הביא הלכה מפי ר' יהושע, כלל פסול בשחיטה, ואפילו במקצת הסימן דהינו בשליש אמצעי של הגורתה, ומ"ק של הושט, הוה נבלה, ר"ל שם נחרה עלי, ושוב לא מצי שחוט, וזאת הלכה לפרש קרא דזוחת אתה, DCtab ב"י כאשר צויתיך, והוא DAOיריתא ממש ולוקין עליו, וא"כ נקה"יו ופסה"ג יצאו מכלל שאר טרפיות, כי עלייהם יש הלכה ייש הימה דיחידת דינודים נחרה אשר תוו לא מותCSR בשחיטה, ואפילו לעניין טומאה לא, כי הלאו דלא"ת כל נבלה, קאי על כל בשער נחרה, וכיון דההלה מפרש לנו דזוחת מקרי דזוק אם כל השחיטה היא בהכשר, אבל פיסול במקצת הסי' הוה נחרה, הרי דנקה"ו או פסה"ג נידונו נחרה ולא משום טרפה Katain על, אלא משום נחרה דאיין לה שחיטה, אז א"א למנות אוטם בכל hei ייח"ט טרפיות דאיין להם רק דין ד"ס, שאין לוקין עלייהם והני הלא אין שחיטה מועלת בהם ומה נבלה ומיטמאין DAOיריתא. וראה זה בכל המסתכתא, לא תמצא שם נבלה על שחיטה פסולה, רק במשנה דשחיתת נכר, קטני נבלה ומיטמא במשא, והוא לדעת הרמב"ם מקרה דזוק לא ואכלת מבחו וטומאתה DRben ואיסור אכילה שלה DAOirytA, אבל זולת זאת לא תמצא דקרה לפסולי שחיטה נבלה, והשוחט נתנבלת בידו דפ' OA"ב וכסה"ד, ע"י שיש שבארתי דהפיירוש הוא שמתה ת"י ולא פרכסה, ולא כמו שפרשי נתנבלת בידו שלא מדעת ע"י פסולישחיטה, כי כל המשיכ' נשנית CR"ע קודם חזרה, ולידי"י כל hei פסולישחיטה במקצת הסימנים, אינס אלא כמו hei ייח"ט, ואין בהם טומאת נבלה, דלענין טומאה לא גזרו כאשר תראה במשנותנו לר"ע, DNFSK סימן אחד רק טרפה הוה ולא נבלה, וטרפה דקאמר הינו טרפה דיח"ט דאיין בו מלוקות.

עוד זאת אבאר לך כי לדעת הרמב"ם אין נבלה חל אטרפה ולא משום דאיין אישור חל על איסור, אלא משום דחדא לאו הוה, DCtab כתוב הרמב"ם בפ"ד ה"ז ממ"א, כלל שני לאוון אין מצטרפין ע"ז חזז מון נבלה וטרפה, הוואיל והטרפה תחולת נבלות היא ע"י"ש, והדין עמו דהרי בפ' משפטים מזהיר על הטרפה ולא על הנבלה, משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמי לא עסקין דטרפה חייתו העיר והmittah, ועוד כיון דהוא תחולת נבלות ק"ו DCtab נבלה אסור, והוא ק"ו כמו בת מבת הבית, דלוקין עלי, ומכמו דnable אינה אסורה אלא לאחר מיתה דرك איז קורי' נבלה, כי הטרפה רק לאחר שחיטה דמש"ה כתיב בשדה טרפה, ולא טרפה לחוד משום דמיiri דעבד"י בעיןبشر, וכעין שדרשו בב"ק מ"א ע"א, ולא יאכל את בשרו דשור הנסקל, בשחוטו לאחר שנגמר דין, ואל תשבני ממה דאמירין בזבחים ע' ע"א דטרפה חמירא מנבלה דאסורה מחייב, הכוונה באזה דלאו דטרפה מתחיל מחייב, ועוד דהרי כולל גם בשער מה"ח וכרי' ליקמן ק"ב ע"ב דאמר האוכל בשער מה"ח מן הטרפה אינו לוקה אלא אחת, וא"כ מה"ט גופא לא מצי חיל לאו דטרפה בעודה בחיותה כי כבר איתת בה

הוא לא צריך, גם זאת הוא תשובה נחיתת נגד דעת התוס".
ד' ר"ל מתרץ כאן ששוחט במקומות חתק וכו', ופרק הרא"ש ז"ל, א"ר היל הכהן, והא א"ר אל וכו', וכتب הרא"ש ז"ל, "דר"ל שאמר שני דברים הסותרים זו", ולא ידעין כי מניינו דאחריתא, הלכך עבדין לחומרא עכ"ל, ועיין הଘות מהרש"ש ז"ל שכתב דזה דוחק גדי, כלל כהגו הווול להש"ס לפרש דהדר ב"י מהאי או מהאי, لكن כתוב מהה דאמר הש"ס, אלא אר"י כאן קודם חזרה וכו', בא לו מר דמעולם לא היה ר"ל מתרץ כלום, אלא ר"י ה"י מתרץ עיי"ש. ואני אומר דזה עוד דוחק יותר, דמנ"ל להש"ס הא,-DDILMA האי מימרא דר"ל דשחט הקנה וכו' נחתה מפני האי מימרא דמתרץ ר"ל כאן במקומות חתק וכו' או דחרור ממנה, ובפרט דאן בלאה לא פסקינו כי הא דר"ל, דשחט הקנה וא"כ נקבה הריה דכמאן דמונח בדיקולא דמי, ולמה לא נאמר דמונח הדר ב"י, אלא דהתויס' הלא סברנו כמש"כ הרשב"א, דלגביה הסימן עצמו כ"ע מודים דהוהCMDMB"ד, אבל אי יותר תמורה, דלמה הביא כלל האי מימרא דר"ל לדחות תירוץ, שאין מזה שום הוכחה דאפשר דהדר ב"י וכלהכתא, ועוד דגוף תירוץ עכ"פ לא נדחה, והוא ללהקשות סתם, כיון דכבר נפסק הקנה, מה בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, דהרי מכאו דמבד"ד, אם כן הוה דהדבר פשוט לבעל הש"ס, גם בלי מימרא דר"ל כלל שנפסק הקנה פ"א שוב הוה מב"ד, והוא תימא רבתא לשיטת התוס".

שיטת הרמב"ם ז"ל:

טרם שנבו לביואר גוף הסוגי צרכין להקדמות מילין על כל עני שחיתות וטרפות, כפי אשר ראהו הרמב"ם ז"ל בעני שכלו ורווח בינו.

בריש א"ט ובפתחה עicker י"ד ביארתי כי לדעת הרמב"ם כל hei ח"י טרפות שננה התנה שהמה מהללם"ס, אין לוקין עלייהם, אלא דיון דברי סופרים יש להם משום דלא בא הלכה לפרש הקרא אלא להוסיף עלי, דטרפה המפורש בקרא, היא הנטהה למות, דהינו מסוכנת ע"י מכחה שאין לה תרופה, אשר זאת אומדים הרופאים בכל זמן לפי מעמד חכמת הרפואה, כמו ברוצח, וההלה דלא בעי נתה למות, ולא אימוד הרופאים בכל פעם לפי הגוף המוכה והמה מעמד החכמה, הוא חומרא רבתא, שהויספה ההלה על הקרא, אשר אין לו דיון פירוש הקרא, אלא הוספה על הקרא, שאין לוקין עלייה, וכן כתוב הרמב"ם בפירוש בספר המצות שלו, דאיין בחיה"ט אלא איסור DRben, והתפארת ישראל בריש א"ט הביאו, וכتب דבחיבורו יד החזקה חזר מניה, אני הראייתני דנפהוך הוא, כי אדרבה חזק את הדבר בכל פסקיו, עיין בפתחה היט ובממצא עונג, וא"כ נקה"יו ופסה"ג כשאר טרפיות אס הולכת ואוכלת כשאר בריאות אין בה אלא איסור טרפה שאינו מפורש בקרא ואין לוקין עלי, אם שחיטה כראוי איפלו בפסה"ג, כיון דאייכא ושטי לר"ע קודם חזזה לטהר מידני נבלה, ואין לומר דהא בעין עכ"פ ב' הסימנים לכתלה, וממילא ראיון לשחיטה בעין גם לעכב, כי גם הקנה הנפסק ראיו להחטט במקומות אחר, כי אין לית לו הא DR"ל דבנפסק הקנה CMDMB"ד, וכאשר ביארתי זאת ברור כשם שבחרים, כי חיבור הקנה בשאר האברים כמו קנה לושט, ולמטה עם הכרשתא חזק מאד וגם יכול להתרפא כאשר עינינו רואות מעשים בכל יום ואיך נאמר ע"ז דהוהeman דמונח בדיקולא דמי, ולא עוד אלא איפלו בפסקת שני הסימנים שכ' הרשב"א דאי לכ"ע כל האברים הפנימיים מב"ד, ביארתי דזה ליתא, והראי"ד דיניטל הלב הוה כניטל הרاش דהוה כמתה ומטמא מיד, וא"כ כל ששוחט

שמוספת על המפורש בקרא, ועי' רצה רבעה חלק בין שחת תחלה ואות' כ פסק ובין פסק ואחר' כ שחת, ולפי האי חילוק לא אתא ההלכה על מkeitzet סימן בפיסול כל ואפילו על כל הסימן נמי לא דיין בו אלא מעשה טרפוות בעלמא, אלא על סימן השן שהיא הגמר שחיתה, ואמ' הוא בפיסול הוה לנחירה, ואולי בסימן השני אחר שחיטתו הראשון גם מkeitzet בפיסול פסול, דלולי זאת, הלכה למה לי, אלא דלא ידעתי איך יפרש רבעה המשנה דאי' בעוף דקמתי ג' נקה"ו ופסה"ג, הרי יאמר דפסה"ג בעוף לאו נחירה מקרי, הלא פסולו כמו הקשרו, ואחר הנחירה אין תhani שחיתה, ולי' דלפי מה שביארנו לעיל Adams שהתה מעל"ע, לאו נחירה הוה, וממילא מהני שחיתה איך' לטהרה מיד' נבלה, ובלא' רבעה נפרק בתירוץ והדר ב', ומשי' אלו אסורות כתני יש מהן נבלות וש מהן טרפוות, ורק' דכollow בהאי משנה דאי' הני דאסורות מכח ההלכה דרי' יהושע שהן במלכות, עם הני דעת מההלה ששל חייט' מושום שאף בהן יש מלכות לכי לא חש לערבינחו תחת שם טרפה, ועיין ל�מן מ"ט ע"ב ותוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא שכתו, דרבא הדר לגבי ר' פ', וכותבתי אני שם דסבירת רבעה ה' דלא דעתנו הני חייט' כדורייתא ממש עי"ש, ואולי נהפק הוא ממה שכ' התוס' כי מאחר ששמע רבעה הא דרי' דהכא, חזר מתירוץ דalgo אסורות כתני, ואחר' כ אמר דחלב טמא סותם מפני הטרפוות אין בו איסור של מלכות, ועי' פריך א' כ למה לא מנה נמי דעתה גיסטרא וגיטל הירך וחולל שלא, ומשי' כי כתני נבלה דלא מטמא מחיים, ורק' נבלה דנקרא ע"ש סופה, כתני בכל טרפוות, אבל נבלה ממש שטטמא מחיים, מושום דהפרוכס איינו אלא כזב הلتאה, לא מציא לחשבן בין הטרפוות.

ומה מאי מיושב לדעת הרמב"ם דקדוק עצום, דלמה סיידר בעל הש"ס תירוץ של רבעה שהוא מאמוראי בתראי, לפני תירוץיהם של ר' ר' וורי' אמראי קדמאי, והוא מושום דיש נפקותא רבתא לדינא, דלי' באמת הני חייט' אין בהם מלכות, וקילו מנקה"ו ופסה"ג שהם פסולי שחיתה, אבל לרבעה כיון דהנתנא ערביבו נראה דשותון עכ"פ לעניין איסור אכילה, ולכן לא רצה בעל מסדר הש"ס לקיים תירוץו של רבעה במה שיביאו בסוף בדרך כלל הש"ס, דהacketaa כבתראי, אלא רצה לקיים תירוץו של ר' דכאן קודם חזורה וכןן לאחר חזורה, כי זה האמת דכאשר ביארנו לאו דוקא היא משנה דאי' נשנית כר' ע' קודם חזורה אלא כל המסכתא כן מורה, ומסתמא גם רבעה הדר ב' כמו שהדר מותירוץ קמא אחר ששמע הא דרי', אבל לשיטת התוס' דין שום נפקותא לדינא בין התירוץים של רבעה וורי', התמיה קיימת ומה לא המתין עם תירוץ של רבע עד לאמר תירוץו של ר' וו' והוא נקודה נפלאה.

ועתה נבווא לתירוץו של ר' ר' שאמר כאן שחתת במקום חתך וכאן שחתת שלא במקומות חתך, ר' ר' אומר לנו מלטה בטעמא על האי הלכה של ר' ר' מושום ר' ר' דמש"ה פסול אפילו במקצת הסימן מושום דכל שנגמר הרוב של הסימן, הרי האי מיעוט בתרא כמו דמנוח בדיקולא דמי', ולא בעי' למשחט אפילו לכתלה לא, וא' כ בהאי רובה קמא פתיכי בי' הפיסול, כמו למ"ד לעיל ייט' ע"א בשחת שיש קמא שליש בתרא, והגרים שליש אמצעי דפסולה בשחיטה, מושום דמיוט בתרא, לא מצי' מצטרכ' להשלים רובה בשחיטה, לאחר פסוקת הרוב הוה כמדמ"ד וכחותך בריגלו כמו שביארנו שם, ולכן הון נקה"ו והו פסה"ג, אם גמר השחיטה באוטו מקום נבלה הוה לאחר שקיבל ר' ר' ההלכה מושום ר' ר' שכ' פסול בשחיטה נבלה, והאי הלכה, זאת גופא חדשה לנו דרוב הסימן סגי לבכתלה, ואידך כחותך בשחר המת ולכך כל שפטיכי ברוב קמא מקצת בפיסול הוה ככולו בפיסול, אבל אם שחת שלא במקום

לאו זה بلا שום מעשה טרפוות, אם חותך צית בשר מה'ח חייב משומס האי לאו דבשר בשדה טרפה, ואל תשיבנו דמי' נפ"מ לעניין חלב ובצים דאסורים מן הטרפה, הנה לדעת הרמב"ם אין בחלב ובצים אלא איסור עשה, דכל היוצא מן הטמא טמא, וא' כ' א' לומר לאו דטרפה אהלב ובצים כתיב, דכל דליך לאו בבשר ממילא ליכא איסור בחלב, אלא דחלבה אסור מושום דבשרה אסור מושום במה'ח, שהוא ג' בלאו דטרפה בכלל, דהרי בלא' אמרין בבכורות דף ו' ע"ב דחלב דשר' חדש הוא דזהו יוצא מאבמה'ח (וכוונתו איסור יוצא מבשר מה'ח או אבמה'ח) אלא דהתורה התירה, ונאמר דהתורה לא התירה אלא בבחמה שאיסור בשר אבמה'ח יש לו היתר בשחיטה, אבל בנטרפה, איסור בשר מה'ח שהוא טרפה, יש לו המשך גם אחר השחיטה או המיטה שוב אמרין דחלבה אסור מצד יוצא מן הטמא.

ודרך אגב אודיע כי מכח הא מלטה יש לי תימא רבתא על פסק הרמב"ם בס' כ"ד סע' ט'ו' דעיקור סימנים פסול לשחיטה, אבל אין בו מושום טרפה, וחלב וביצה מותרים, והוא מותשי' הרשב'א, ואני תמה על דין זה, דכיוון דלית לה היתר בשחיטה מנ'ל דחלבה שרי', דלמא לא התירה הלב תורה להב אלא מבurma שאיסור בשר ואבמה'ח יש לה היתר, אבל האי בהמה אסורה לעולם, וצ'ג.

ונחדר מה שהתחנו דטרפה נמי מתחילה מיד ולא איקבע אלא לאחר שחיתה, אולם איסור נבלה אין לו תחילת מחיים כלל רק עם המיטה נעשה נבלה, אולם בטרופות שאין שחיתה מועלת בו, עד שבטה סופה להיות נבלה, אנו קורין את איסורה מיד בשם נבלה, כי מה דחילון הכתוב לשני לאוין הוא, מושום דטרפה ע"ג שהוא תחלת נבלות, אפשר שלא תבוא לידי נבלות, אם תשחט שחיטה המתרת מידי נבלה, אבל האי שא' לא להשחט, لما תקראי טרפה שיש ג' לא הוקבע אלא לאחר שחיתה, כי מחיים בלבד הци אסורה לחתווך ממנה בשר מהאי לאו גופא, וגם מושום איסור עשה דאיינה זוכה ואמ' ע"ש סופה הלא תהי' נבלה, ולמה תקראי טרפה ולא נבלה, אבל מעולם לא עלה ע"ד הרמב"ם לחלק בין איסור לטומאה, ולומר Adams חתך אבל או בשר מן בהמה שינפק הקנה שלה או ניקב ושתה, שילקה מושום נבלה ונס מושום אשר או במ'ח, דזה דבר בטל ולא ניתן להאמיר, ובפתחה הארכתי' בזה והראיתי' דהרמב"ם בפירוש כתוב דוגם איסור אכילת נבלה אינה עד שתמות מוש עי"ש היטב.

ועתה נבווא לבאר הסוגי', הש"ס מבקש למצוא טעם על האי ההלכה של ר' ישבב בשם ר' ר' למה תה' מkeitzet שחיתה בפיסול נבלה ומתחיל בקושי' ממתנית' דאי' ט' דשם מנה נקה"ו ופסה"ג בין הטרפוות, ואי דאין שחיתה מועלת בנקה"ו ופסה"ג הרי בשם נבלה יקרא האי איסור, ע"ש סופה שתה' נבלה לאחר מיטה בין שחיתה או מטה באופן אחר, כי גם הטרפה מkeitzet נבלות, אלא דנקראת טרפה מושום דאפשר שלא תבוא ליד נבלות, אבל האי ראוי להקרנא נבלה, מושום דוזאי תבואה להיות נבלה, ואע' ג' דבhai מסכתא בתיקו בשר לאכילה קמייר ולא בעין טומאה וטהרה, ולענין אכילה מהו לטרפה ומה ל'Neillה, ואפשר דמה'ט לא דקדק התנא כ'ב', ומה נבלות בהדי טרפוות הא ליתא דהרי אתה רואה דקבוע התנא כאן פלוגתא דר' ישבב ור' ע' אי נבלה או טרפה ה' לו קבועה במס' טהרות (ואי דלמ"ד שחיתה שאינה ראויה שמה שחיטה, הוה ל'י למיtiny בפ' אווא'ב') אבל באמות יש לנו נפקותא גדולה בזה, כי ההלכה של ר' ישבב דכל פסול במקצת שחיטה נבלה, הוה דאוריתא ממש ולוקין עלייה, מפני שאטא לפרש הקרה דווחת כאשר צויתך, ואם לא נקבל ההלכה זו ויהי' נקה"ו ופסה"ג רק טרפה כשאר טרפוויות, אז דינם כד"ס, דין דאין לוקין על ההלכה זו

כשרה עליון, אם גמר השחיטה בהקשר, ואנן כר"י פסקינו נגד ר"ל לענין זה אבל לא לענין אגמל"מ עי"ש בסוגי דלעיל כ"ט ע"ב.

ומעתה אין להקשות על הרמב"ם שפסק כר"י, מותספתא שהביא ק"ז רע"א ז"ל, דהאי תוספתא נשנית כר"ע קודם חזרה בכמה וכמה משניות, וזה ברור ואמת בס"ד.

ועיין לקמן בריש א"ט מה שכתבתי ע"ד סידור הטרפויות שהתחילה בקונה ושות ולא בקרים של מות, ומtopic כל דברנו בענין זה יתבאר לך דבפסק נקה"ו רואיו להחמיר יותר מבואר טרפויות, לא מפני טעם שכ' הפלתי, דהוה ספק בשחיטה כי ע"ז, פלפלו האחרונים כאשר ביארנו במקומו, אבל מטעם דהאי הלכה דפסולי שחיטה חמירי כנ"ל, וכעין שכ' הרמב"ם דספק דרישה חמורה שאשר טפקי טרפויות מושם דדרישה מקרי מוריש בקרה, ועיין היטב בפתחה עיקר י"ד בזה וד"ק.

תוס' ד"ה והרמיהו, בסה"ד, ויל' דמתני' ד"א"ט משמעו לי לאח"ש, מדקתיyi סייפה כל שאין כמות חיה, ולא כתני כל שאין חיה עכ"ל עי"ן בחודשו ל�מן שם, כי הא夷 לשנאי איצטראך לומר דאפיילו איתרמי דהיא חיה, כל שיש לה אחד מן הטרפויות אלו הרי זו אסורה לנו מכח טרפה, ואם הי' כתני כל שאין חיה טרפה, הנה הדיקוק, הא חיה כשרה, וכן נראה מפרש"י שם שהבין כן הא夷 לשנאי, אלא דהתוס' לא הי' צרכין לדקדק מהאי לשנאי דתנא דמתני' בלאה"ש מיררי, דPsiטיא כן הוא, דרבנן של הנימטרפויות, וא"א למצוא רക לאחר שחיטה כמו טרפויות דברים הפנימיים וכן דרישה, א"א לעמוד עלייה אלא בבדיקותبشر שכגד הבני מעיים ובדיקת הסימנים עצמן, ולא עוד שהרי התנא אקררא קאי, והקראיبشر בשדה טרפה קאמור וכמש"כ לעיל דברן לא איקרי אלא לאחר דעתידי' עיין בשרד והטעם דידיירה התורה מבש, מושום דברמת לא חל אישור טרפה מחיים לא מבעי למ"ד בהמה בחויה לאברים עומדת דimentiili תלוי אישור טרפה עד שהליך לו איסור אחר ובמה"ח כמו ש' רשי"ז ל�מן ק"ג ע"א ד"ה וכגון שטרפה, אלא אפילו לאידך מ"ד דלאו לא"ע הרי איכא כאן אישור עשה דיאינה זבוחה, עי"ן Tos' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל ובמהרש"א שם, ואי מושום הלב וביצים, הלא אין בהם אלא אישור יצא מן הטמא, ומה ציר של טרפה, ואי דליקא על הבשר איסור לאו טרפה, לא מצין למימר לציר היוצא ממנה, אסור מושום יצא מון הטרפה, ומה שמן' רוב טרפה אסורה, כבר כתבנו לעיל מושום לכל שאין להבהמה היתר אכילה הרי בשירה אסורה ועומדת, וליתן למדוד מהלב דעתמא דשרי' רחמנא, מושום דבכל בהמה דעתמא יש לשירה היתר, אבל הא夷 טרפה לא, אלא דאלו התוס' נתנו למה שכתבנו לא היו מקשין מידי, והיו ידעים, דטרפה לא מצי להקראי רק ע"ש סופו ולאח"ש, דאז איקבע לאו זה דטרפה, אבל מה שלא נטהר בשחיטה לעולם, לא מצי להקראי טרפה ע"ש סופה, אלא נבלה ע"ש סופה, וכדעת הרמב"ם ז"ל והדברים עתיקים הופיע בהם ותמצאים אמתיים לאמתו של תורה וד"ק.

ותלמיד אחד עוררני על הא דאמרו ל�מן קכ"א ע"ב דמפרכס לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, הוαιיל וככל גראה ולהעמידה על פחות ממציאות, הרי גם אישור נבלה מתלי תלוי אני עומדים משתומות איך אפשר לומר כן הלא איפילו ניטל הירך וחול שלה הרי זו נבלה ומוטמא מיד מושום דאין הפרוכס אלא צונב הלטאה וממש"כ ניטל לבה כאשר כתבנו לעלמה, ואיך אפשר שתחיתה בהמה, עד שmagar כל בשירה עד פחות ממציאות, ועל חן נגעתי למצוא פתרון לחידה זו, וצ"ג.

החותך שפיר דמי להוציא מיד נבלה גם לאחר חזרה ר"ע והינו דין דמשנה ד"ט, ע"ז פריךומי אר"ל הכי, והוא אר"ל וכו', והנה בא הא夷 אידך דר"ל הוה מצי להקשות מני' וכו', דניהו דלענין נקה"ו שפיר יש חלק כנ"ל, אדם גמר השחיטה במקום הנקב נבלה, ואם שחתט לעלמה או למטה ממנו אינו אלא טרפה, אבל בפסה"ג, מה בין מקום חתק לשלא במקום חתק, דהרי כל עצמיות סברתו דבמקומות חתק לא מהני רוב השוט שנשחט כראוי, מושום דמ Dumbe"d אחר שחיטת הרוב וא"כ בפסה"ג אין מקום לשחותוט עוד, כיון דכבר נפסק רובה, אלא דניהו דלענין להביא מימרא מפורשת מר"ל, דאומר כן בפירוש, ולהכי לא מצי אמר דר"ל הדר מהתירתייה כדי לקיים קמייתא דהרי מקמייתא גופא נפרק מותוך סברת עצמו, ע"כ דמעולם לא אמר קמייתא כדי לתרצ' למה תנא התנא נקה"ו ופסה"ג דתירוץ זה לא מספיק אלא על נקה"ו ולא על פסה"ג, אלא דוידי אמר חילוק בין מקום חתק לשלא במקום חתק לדינא ובפ"ע, אבל לא לישיב המשנה דקתו בה נמי פסה"ג, ועל זה מסיק אלא ארחב"א אר"י" כאו קודם חורה וכואן לאחר חורה, ומשנה לא זהה ממוקמה, והנה ר"י מסתמא לית לי הא דר"ל דאחר שחיטתה הקנה הריהה כמדמ"ד דמי', וה"ה הקנה עצמו, דהרי אין דבענין לכתבה שני סימנים שלמים, וכאשר כן מוכח מהא דר"י א"ר דלעיל ד"י ט', דפסקין דשני שלשים בשחיטה ושליש אמצעי בהגרמה דכשר, משם דהני שני שלשים הקמא והבתרא, מצטרפין לשחיטה, ולכן דע"כ בקנה עצמו גם ר"י מודה דcmb"ד ז"ל, הכריח שליש אמצעי בהגרמה לית לו בה, אלא דהרשב"א דאל"כ, למה לי ליכנוס בדוחק זה, דמשנה ד"א"ט שנית קודם חורה, כיון דל"ל להא דר"ל, יש לו תירוץ מחוור כמו שאר"ל לחילוק בין מקום חתק לשלא במקום חתק, אבל לפ"י ביארנו זה ליתא דמה"ט גופא דלית לי להא דר"ל دقדמ"ד לא מצי לחילוק בין מקום שחיטתה לשלא במקום שחיטתה, דכיוון דגם המיעוט בתרא לשחיטה יחשב, מה לי הגרים שליש אמצעי, ומה לי פגע בנקב בשליש אמצעי, כי חילוק זה שכתבו התוס' שם ד"ה שחיטת ופגע בו נקב, הוא כען חילוק שרצת רבא לחילוק, בין שחת וzech' פסק, לפסק וא"כ שחת, ונדהה, ורק לר"ל דס"ל דבפסיקת הרוב כמבד"ד, יש מקום לחילוק, אבל ג"כ רק בושט ולא בגרגרת, וכאשר הארכתי שם והבאתי דבורי הפלתי שכטב דגם במקומות הגרמה הוה כמבד"ד ע"ש, ולכן ע"כ ר"י סובר, דכל מעשה טרפות במקומות הסימנים דינו כנחרה,adam מותה תזוז מעל"ע ממעשה הטרפות בסימנים, הוה כנחרה, ולכן אין חילוק בין נקה"ו לפסה"ג.

והאי הלכה חדשה לנו שלא אמר דנchorה לא הוה אלא כשותה תזוז מעל"ע, אבל אם שחתה יום או יומיים רבים, תה"י רק טרפה ותהני לה שחיטתה, ע"ז אתה הא夷 ההלכה דלא היא דכיוון דשחיטה מתרת מיד ה"ה דנchorה פסולת מיד, וכיון דאלו הייתה מותה תזוז מעל"ע הוה דינא כנחרה, ה"ה بلا מותה שסנחרה עלייה, והרי תראה דר"י מה"ט גם בשחיטה סובר, דישנה לשחיטה מותע"ס, ועין לעיל דף כ"ט שבニアתני דר"ל ור"י בתורת פליגו שם, אי על מיעוט סימנים שם שחיטה עלייהם, אלא דלשחיטה כשרה בעין הגמר בהקשר כדי לומר אגמל"מ, עי"ש בארכיות.

היווץ לנו מכל האמור דר"ל ור"י פליגו בהאי הלכה דר"ל רק ברוב גרגת אפסל לשחיטה, ומושום דכמה דמונה בדיקול דמי, ובמיעוט ושת לא נפסל אלא במקומות חתק, אבל ר"י דל"ל כמו דמוני בדיקול א דמי טעמא דההילכה הוא מושום דכל מעשה טרפות בסימנים, ואיפילו במקצת השוט שם נחרה עליו, لكنתו לא מצי שחת וממילא גם בשחיטה כשרה על מקצת השוט שם שחיטה

אלא ש"מ דקים فهو לח"ל, דוקא ריאת היא דחויתה תלו בקנה בלבד, ולא ינק משאר אברים ולא בשאר ב"מ וכו', עכ"ל הראש יוסף ז"ל. העתקתי כל אריכות לשונו כדי להארotta שcumutet כל דבר ודברו, הוא שנגאה רבتا בפ"ע במחלוקת הנשגבה וascal' עמיד ומשתומם איך לנאו אדר כמותו יקרה כאלה.

הנה דברי חי"ר ר"ן ז"ל שהביא, תיתני לי כי כוונתי להם מודנפשיAi וברכתני ברוך שכונתי לדעת קדשו של גודל הראשונים, והבאתי ראי' מפורשת מרמב"ם פט"ו ממעה"ק, דעתל הלב הוה נintel הרראש אשאין בה שוב שום חיות, עיין ב"ש שפסק שם קר"ש, דחקדייש דבר שמתה בה פשטה קדושה בכלה וכותב כוון הקדיש לבה או ראשה, הרי הקדים עוד לב בראש, וכאשר ידועה כן בין הרופאים שאומרים, אחר געהרנשלאג אפשר עוד לחוית זמן מה, אבל הערצשלאג ממית על אחר, ובזה נדחו דברי הרשב"א שכטב, דבשחיתת שני סימנים לכ"ע כל האברים הפנימיים דמי, וממש"כ פשוטותי" דראש יוסף, דלר"ל אחר שחיתות הקנה גם הלב והכבד כמדמ"ד, דההיפך מזה הוא הפשיות וככיבא בכותחא, דהאי כמדמ"ד, ע"כ לאו דוקא כי חיבור הריאת לגוף הבהמה איינו תליוי ביה"מ, עד כמה שידר משנה דא"ט לצורתה אחר ר"ע, כבר ידע דהדר ב"י ר"ע ישבב, ולמה סייר משנה דא"ט דלא כהכלcta, ודלא כפי חזרת ר"ע, אבל האמת הוא דהאי, "והודה לו ר"ע" ניטוסף כאן על המשנה אחורי שקבלו החכמים האחרונים באיזה זמן אחר ר"ע ואילו אחר רב, שר"ע חור והודה לר' ישבב, וכאשר הראיתיך גם האי ברייתא דרבי דזבחת כאשר צויתיך, לעיל כ"ח ע"א, נמי נשנית כר"ע קודם זהרה, וכן הרבה משניות במס' זו לפני האי משנה ולאחריה, כי מי שסובר דבחדא מושב כאשר פלפו ר"ע ור' ישבב בבי"מ, עמד ר"ע והודה לו, טועה טעות גמור, כי אליבא דר"ע נסdroו כל המשניות, וכיון דכל אלו כשייטו קודם זהרה, עכ"ד לא ידעו או לא קבלו האי שמוועה, דהדר ב"י ר"ע ממה ששנה כל ימי חייו משניות רבות ע"פ שיטתו, ועיין שביעות דף ד' ע"א, רשי"י דה ומשנה לא זהה ממקומה ז"ל. ומשנה ראשונה ע"פ שחזר מסתימה, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא יכולת בדורות שאחר רב, לשכח מפיים ולבטלה מביה"מ, והניחו את שתיהן וכ"ל, הרי דשם פירש"י דמה שהי' מקובל בפי התלמידים לא הי' בכחם להשיכחים ע"י זהרה, והיינו דלא רצוי לקבל החזורה ולא האמינו לשםות החזורה, ועיין בהגות מהרש"ש שם, שכ' דמדברי רש"י אלו מוכרת, דבמי רבי ודורות שלอาจารיו, עדיין לא נכתבו המשניות עי"ש, ויהי" איק שיהי" האי והודה לו ר"ע, זמן רב אחרי רב ניטוסף על המשנה אחורי שנתקבל השמעה, דחזר ר"ע להודיעות לקבالت ר' ישבב ממשמי" דר' יהושע, ולכך דברי רש"י ז"ל אכן תמוון עד להפליא ודוק.

אבל מה שכי' הראש יוסף אם תלש הריאת לאחר שחיתות הקנה, שהיא מותרת באכילה, וממילא דגם לדין הדין כן בקנה עצמו, לפי דעת הרשב"א וכל הפסקים אחרים, דהקנה עצמו לכ"ע כמדמ"ד, דבר זה הוא מבhill את הרעיון, דבזה התיר הראש יוסף אבמה"ח דאוריתיא דאסור הן לב"ג והן לישראל בלאו שיש בו מלוקת, דאפיילו נ nich לפרש האי דריאת כמדמ"ד כפשוטו, סכ"ס לא עדיף מבابر המודולד התליוי בחות השערה, דבעי שחיתה, ומהני לי' השחיטה דע"פ דאין בו שום חיות וועומד ליפול, אבל כ"ז שמחובר בחות השערה אין בו משום אבמה"ח, וככדרשין לקמן ע"ד ע"א, כי יפול עד שיפול, וניתרין בשחיטה עין לקמן לע"ג ע"ב בתויס' ד"ה מדלא קברין, שכתבו דמה"ת לא הווי אבמה"ח, כיון שמחוביין hon מעט, מותרין בשחיטהaabrim המודולדים, ואין בהם אלא מצות פירוש בלבד עכ"ל, ואיך עלה על דעת הראש יוסף דלא ליבעי הריאת שחיטת שני סימנים, ושלא תהני עליה שחיטת סימן השני, דמ"ש משאר אברים המודולדים, וכי ה"סובר דבאמת אין לריאת שום חיובו, אחר פסיקת הקנה, ומונחת בדיקולא ממש אמתהה? ולא אחד תחת לשוני, כי גם ק"ז בעחות"ס ז"ל נפל בהאי שגיאה רבתא, שכטב בתשי' י"ח לוי"ד דהא דעת ב"מ. משום אבמה"ח בב"ג, הינו דוקא בשנשחטו הסימנים כולם, אבל במעורין עדין

אבל זאת אמת, דתולש בשר מפרקסת שנטרפה בושט או בקנה, אין על האי בשר איסור אכילת נבלה, אלא איסור בשר או אבמה"ח, כי כ"ז שהיא חייה, אין בה לא טרפה ולא נבלה, רק התחלת טרפה או נבלה שנקבע לאח"ש ולאחר מיתה ודוק.

ע"ב גמר' ומשנה לא זהה ממקומה ופרש"י ז"ל וז"ל: „ומשנה דא"ט אחר שנישנת בביהם"ד לא זהה ממקומה וכו' עע"פ שחזר בו ר"ע וכו' ואע"פ שזו קודמת אליו, אין סדר למשנה ואע"ג דבחדא מס' יש סדר, הנ"מ בסתם ואח"כ מחולקת וכו' אבל במיל'i אחראיתיא לא קפדיין אסידרא" עכ"ל, כל דברי רש"י אלו אינם אלא דברי תימא, דמו הועל רשי" בדוחק העצום הלאה, דגם בחדא מס' מצין למימור דין סדר למשנה, עכ"כ קשי' לי לרשי" על רב' מסדר המשניות, אין סדר לשנה דא"ט לצורתה אחר משנה בפ"ק דהודה לו ר"ע אין סידר המשנה דא"ט לצורתה אחר היא משנה דהכא, לאחר פרק לר' ישבב, ומה מתרץ ע"ז דרב' סיידר אחר ר"ע, כבר ידע דהדר דא"ט, הרי סכ"ס רב' דהאי כמו דורות אחר ר"ע, כהה דודר ב"י רגבי ר' ישבב, ולמה סייר משנה דא"ט דלא כהכלcta, ודלא כפי חזרת ר"ע, אבל האמת הוא דהאי, "והודה לו ר"ע" ניטוסף כאן על המשנה אחורי שקבלו החכמים האחרונים באיזה זמן אחר ר"ע ואילו אחר רב, שר"ע חור והודה לר' ישבב, לעיל כ"ח ע"א, נמי גם האי ברייתא דרבי דזבחת כאשר צויתיך, לא יכולת בדורות נשנית כר"ע קודם זהרה, וכן הרבה משניות במס' זו לפני האי משנה ולאחריה, כי מי שסובר דבחדא מושב כאשר פלפו ר"ע ור' ישבב בבי"מ, עמד ר"ע והודה לו, טועה טעות גמור, כי אליבא דר"ע נסdroו כל המשניות, וכיון דכל אלו כשייטו קודם זהרה, עכ"ד לא ידעו או לא קבלו האי שמוועה, דהדר ב"י ר"ע ממה ששנה כל ימי חייו משניות רבות ע"פ שיטתו, ועיין שביעות דף ד' ע"א, רשי"י דה ומשנה לא זהה ממקומה ז"ל. ומשנה ראשונה ע"פ שחזר מסתימה, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא יכולת בדורות שאחר רב, לשכח מפיים ולבטלה מביה"מ, והניחו את שתיהן וכ"ל, הרי דשם פירש"י דמה שהי' מקובל בפי התלמידים לא הי' בכחם להשיכחים ע"י זהרה, והיינו דלא רצוי לקבל החזורה ולא האמינו לשםות החזורה, ועיין בהגות מהרש"ש שם, שכ' דמדברי רש"י אלו מוכרת, דבמי רבי ודורות שלอาจารיו, עדיין לא נכתבו המשניות עי"ש, ויהי" איק שיהי" האי והודה לו ר"ע, זמן רב אחרי רב ניטוסף על המשנה אחורי שנתקבל השמעה, דחזר ר"ע להודיעות לקבالت ר' ישבב ממשמי" דר' יהושע, ולכך דברי רש"י ז"ל אכן תמוון עד להפליא ודוק.

ע"ש גמר' גופה, ארשב"ל שחת הקנה וכו' א"ר לא אמר ר"ל אלא בראיה, הויאל וחוי הריאת תליוי בקנה, אבל בגין מעיים לא, עכ"ל הגם', וכי הראש יוסף ז"ל: „משמע ב"מ הוא דקינוי התליין בשוט, ומשום דיש טרפות לח"ח, אבל כל מה שתליין בקנה כגון הלב והכבד וככדונה, כולחו כמבד"ד, ולאו דוקא ריאת, ואף שפשוט הוא לאoor, אבל הר"ן בח' כי ואינו מהטור דא"כ הריאת השעה מתה ואיך יתירנה שחיתות השוט, וכו' עכ"ל. מה שכתב דא"כ יתרינה שחיתות השוט והלא כבר כבר מתה, לכארוי דר"ל, איך ניתר לב וכבד בס' אחד, כיון דברך אין בהם חיית וכו', והנה גם בריאת תקשה זאת, אלאaca אמר ר' רחמנא למשה, דבעינן ב' סי' לכל הבהמה, ואה"ג דל"ר, אם שחית הקנה והוציא את הריאת מהבהמה קודם שחיתות השוט, דמותר ידי בס' אחד כיון שיצא כל החיים, כמו עוף דזטור חיוני" דיב"ס' אחד, אלא דקש"י לי לר"ז, אי איתני" דלב כבך נמי ניתר בס' אחד כמבד"ד, איך ודאי דמתה כל הבהמה בס' אחד, דעקר חיות דבע"ח תליוי בלב, ועיין בשו"ת חכ"ץ ומה שישים שכן' רשי" ז"ל, הוא מ"ש על הא דامر ראב"י, ש"מ מדר"ל וכו', משום ריאת, וממאי לא פ' על ב"מ ממש וכשחט גם הושט,

הכלכלי, ולעומת זה קשה גם להיפך,adam טעמו דר"ל משום דא"ט לח"ח, מה נקט דין בnickba הריא, ולא אמר סתם נקבע בני מעיים וכיר"ז, או סתם נטרפה בהמה, בין סימן לסיון.

אבל לפי ביארנו שלמעלה גם بلا האיא אידך דר"ל, מהא דמחלק בין מקום חתק לשלא במקום חתק, שמעיין דס"ל דלא בעינן אף לכתהלה רק רוב הסימן לשחיטה, וע"כ משום דאחר שנשחט רבו הוהCMDMB"ד, אבל פלוגתא דרבא ור"ז לפי הצעתנו הכי מתפרש, דהנה יש להעיר, כי הש"ס לא מבאר לנו אי הא דיש טרפות לח"ח או א"ט לח"ח, מלטה דתלוי בסבואה היא, או הלכה היא שקבעו זה להקל וזה להחמיר, כי כפי הנראה מדאוריתיא קאמר, דיש טרפות לח"ח למ"ד דס"ל כן, ולא מנזרת חכמים, אולם לפחות נראה ברור דגם האיא דינא תלוי בהסביר וטעמא של האיל הלה שקיבל ר' ישב משום ר"י, דכל פיסול אפילו שמקצת הס"י פוסל את השחיטה,adam כר"ל דאמר דההלה אתה רק אמוקם חתק, ומושום CMDMB"ת כחtopic בידה או ברגלה, וכך לא מctrופ האי מייעוט בפיסול למייעוט בהכרח, להיות רוב בשחיטה, אז אין לנו שום טעם לומר, דה"ה אם באמצע השחיטה ארער טרפות אחרת ב"ם, דנמי אסורה הבהמה, דהרי הסברא החיצונית גוננת דכל שכבר נעשה בה מעשה טרפות ע"י סימן אחד השחותו, שוב לא מיטרופי, ושאני מקצת לפיסול בשוט אחר שחיטתה הקנה, דהרי אין כאן שחיטה כולה אלא פתיכי בה נחרה אבל לר"ז דלא מחלוקת בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, ומטעם דבמייע לכתהלה שני סימנים שלמים לשחיטה, והרי גם במקומות חתק אכן ראוב בשחיטה, בצירוף המיעוט בתרא, ומ"מ את ההלה ואמירה, דמקצת נחרה פוסלת גם אחר שחיטת סימן אחד, ה"ה דמעשה טרפות יאטר אחר שחיטת ס"י אחד, דאי אין טרפות לח"ח, כמו כן אין נחרה לחץ שחיטה, ולפ"ז ר"זיפה פריך לר"ל, אם התורת בריאה, הרי יש לך לפרש ההלה מטעם דבכל מkeit פיסול בשחיטה אין כאן רוב, מילא תtier בב"מ ג"כ, דאין לך טעם לומר יט לח"ח, ורבא דאמר, לא אמר ר"ל אלא בריאה, ר"ל דאין להוכיח מר"ל דאית לי א"ט לח"ח, אבל ודאי מודה דעתך סבר א"ט לח"ח, אבל אכן דפסקין כר"ז דכאן קודם חורה וכו' וממילא דלא כר"ל, בהא דריא והנה אחר שחיטת הרוב CMDMB"ד, ומפרשין טעמא דהאי הלכה דמקצת פיסול אפילו באמצע השחיטה פוסلت, מטעם נחרה, ה"ה דטרפות באמצע השחיטה אוסרת דיש טרפות לח"ח, והבן הדברים שהם קילורין לעיניים ואמתים למביני דבר.

ד"ג לג' ע"א גמור, אמר רבאי ש"מ מדרשב"ל, מזמן לישראל על ב"מ, ואין זמןין עכו"ם על ב"מ וכו', מה דאמר ש"מ מדר"ל, ולא אמר ש"מ מדרבא דמפרש טעמא דר"ל משום CMDMB"ד, יש ראי' לדברנו דלעיל דגם לר"ז ס"ל, דר"ל מטעם CMDMB"ד קאמר, אלא דמליל נשמע דא"ט לח"ח, כמו שביארנו לעיל.

ומה שאמר מזמן ישראלי, דהוא שפת יתר, וכן נהאה דרש"י זיל בפירושו השמיתו, ועיין בפ"ר הגדים על הדף בש"ס וילנא, כבר כתבנו לעלמה, דה"י מקום לומר דגם לישראל ליתסור הריא משום מצות פירוש, כאשר אברים המודולדים, בסתם שחיטות ששוחתני הקנה תhalb, והוה שחיטת הוושט לגבי ריאה וקנה, שחיטה על אברים המודולדים קמ"ל דלא נכנס זה בכלל האיסור, וכמש"כ לעלמה, ומזמןין ישראל עליהם, ועיין מהרמ"ל זיל שambil מקשין סתם, דליהו לישראל נמי אבמה"ח, נמו בחתק בשער קודם גמר שחיטה, וכפי הנראה, גם הנמי מקשין לא נחתו לידע, דהיא CMDMB"ד לאו כנחתך ממש, אלא כאמור המודולDEL, ולכן אין להקשות אלא דתאה בה מצות פירוש דרבנן, אבל מה שתירץ

במייעוט בתוא, הו"ל רק כאברים המודולדים, שאין בהם אלא מצות פירוש מדרבנן, וכבר תפסו עלי הבאים אחריו, בנו הכת"ס ותלמידו המהרא"ס שיק זיל, דהרי בב"ג בmittah תלוי מלטה, ומיתה הריא עשו ניפול, ונדבר מזה עוד לפניו) אבל לפלא בעינן כי כולם לא הרגשו דלהיפך יש יותר תימה, דמה של' החת"סadam נשחטו כל הסימנים, אז אין להם דין אברים המודולדים, אלא כמפורשים ממש, זו קשה מכולם, ואשר בארכנו לעלמה, וכל הרוצה לעמוד על הדבר ילק לביהם"ט, וינסה להוציא מtopic חלל בהמה אחריה הפשטה ופתחת גופה, איזה מן הב"מ שיריצה, אם יהי בכחו להוציא דבר מה בליך תיכה בסכין ana ana, ודבר זה אין צריך לפנים, ובכל זאת נעלם מעוני הגאנז הראש יוסף והחת"ס, וגם מעוני המשיגים, שלא הרגשו בשגיא גדולה צו, וכן ישתקע הדבר ולא יאמר, דבשחיטת הקנה בלבד יותר דבר מה מן הבהמה, ואפילו הקנה לחוד, לא לדין ולא לר"ל, כי לעולם לכחה"פ כבר המודולDEL יחשב כדי ליבעי שחיטה, ואם תקשה לך א"כ ליטרסו הריא לר"ל מדרבנן מאשר אברים המודולדים, וממש"כ לרמב"ם דאיכא איסור תורה באברים המודולדים, ובגמ' משמע דגס לר"ל מותרין לישראל דהרי לא אמר רבאי אלא דין זמןין לנרכי, אבל לישראל שרי גם הריא, ולדעת הראש יוסף והחת"ס לא קשה קשי' זיל דלדידתו הכי פירשו דין זמןין לנרכי על ב"מ, כנסחטו כל הסימנים דاز לישראל שרו, דשחיטה אין עשו ניפול, לנרכי אסורים משום דמיעה עשו ניפול, אבל בנשחט רק רוב הקנה אז הריא והכל התלוי בקנה הלב והכבד והטהול, גם לישראל עליהם מוצות פירוש, כשאר אברים המודולדים, אבל מי דנייהו דשחיטת הוושט מהני עלייהם מוצות פירוש, ולדעת הרמב"ם לא הכניסו את זאת בכלל הדרישה דבשדה טרפה שדרשו על אברים המודולדים, דמעשה השחיטה לא מצי עשה טרפות ודוק".

ע"ש גمرا מתקיף לה ר"ז לרבע, מאחר שנולדו בה סימני טרפה התרת, מה לי בריאה, מה לי בב"מ, והדר ב"י ר"ז עכ"ל הגמי, ופליגו בפירוש האי והדר ב"י ר"ז, רשי' ותוס', דלרש"י הדר ב"י מוקשינו, משום דሞודה דיש טרפות לח"ח, וטעמא דר"ל כדרבא, דודקה בריאה קאמר משום CMDMB"ד, ורבאי אמר דילמא לא הדר ב"י, וס"ל דעתמא דר"ל משום דין דא"ט טרפות לח"ח, אבל דקמבעי לי' לר"ז ניקבו ב"מ בין סימן לסימן, אליבא דרבא קמבעי, דס"ל יש טרפות לח"ח, וכתבו התוס' דרראה, דלרש"י לא ניחא לי' שייחלוק ר"ז אדר"ל, וכן הביא הטור דעה זו, דהלהתא כר"ל, דלית מאן דפelig אידיינו בריאה עכ"פ, אלא פליג בשאר בני מעיים מה דינו, וזה תלוי בטumo בריאה, אי משום CMDMB"ד או משום דין דא"ט לח"ח, אבל דעת התוס' אינו כן, אלא דר"ז פlige אדר"ל משום דס"ל יש טרפות לח"ח, ופליג נמי אדרבא דאמר בטעמא דר"ל משום CMDMB"ד, אלא טעמא משום דין לח"ח, لكن פריך, אם התורת בריאה, תtier נמי בב"מ ולכן כר"ז פסקין לחומרא, דיש טרפות לחץ ריאה, והרא"ש זיל מושך דר"ל וופא אמר תרתי מיל דסתרו, ולא ידיעינו הי דאחרונייתא ועבדינו לחומרא. **והנה** הן שיטת התוס' והן שיטת רש"י לפי הבנת התוס', קשה מעד לקבלים, דכבר כתבנו לעלמה בשם הגאות המהרא"ש, דקמתמה דהוויל להש"ס לסימן, דהדר ב"י ר"ל, שנית קשה adam יש מקום לומר בטעמא דר"ל כר"ז, ומושם דין טרפות לח"ח, ואז לא יסתרו שני מאמריו, מהיכי תהיי לא נאמר כן כדי להשווות שני

כניפול, מושם דעומד ליפול, ודוק.

ע"ש גמר' בישראל דבשחיטה תלי' מלטה, כיוון דאיכא שחיטה מעלייטה אישטריה להו וכוי, עיין בفتיחה עיקר ב', דהא מלטה דבשחיטה מורת מיד, איתחדרש להו שנכנטו לאرض, ונצטו על שחיטת חולין, אבל בדבר בין נורח ובין שוחט, הי' המיתה מורת איסור אבמה"ח, אבל התולש אחר לאחר נהירה או שחיטה הוה אבמה"ח, וכן כי' הפלתי זיל' בריש הליש לדלמ"ז, אין שחיטה לעמלה"ת, מפרקסט בעוף אסור, וא"כ במדבר הי' צרכין להשליך הב"מ בכל בהמה בין חולין ובין קדשים, לכלבים או לשרפן מושום פסולי קדשים, והוא דבר שאין הדעת סבלתו, ובפרט לפי דעת הרשב"א, דלאח"ש שני הסימנים כל האברים הפנימיים כմגדמ"ז, מה נעשה בקרא מפורש ליתן הקיבה להכהן, וכןו שהעיר ע"ז בשו"ת כת"ס הנ"ל, וכי' שביארנו בעיקר א' ר' ישמעאל לית לי' היתר מפרקסט, וליד"י מפרקסט גם עתה אסורה, והוא האמת והבאתי ליה ראי' ברורה מהא דאר"ל ל�מן ע"ב, דר"מ מחולק באברים כמו בעובר דהוה מגע לנבליה, ושם באירתי מושום דר"מ קר"ש ס"ל, ע"י"ש בארכיות, וא"כ לכל הני נמא, דגס לישראל הב"מ אסורים, כיוון דגס לדידרו במיתה תלי' מלטה וזה דבר שא"א, וכבר כתבנו לעמלה דגס לדידן הי'lein לא אסור הב"מ עכ"פ מושום מצות פירוש דרבנן, דהינו האברים התלויין בקנה ועכ"פ הריה, אך אמות שכפי שביארנו אכן לא ס"ל כהא דר"ל, לא בריה ולא בקנה, ולא ב"מ אחר שחיטה שגי סימנים דcmbd"ז, אבל גם לר"ל קשה הדבר לומר, דሊר"י"ש ולר"מ לפי מה שאמר ר"ל, דפליג גם באברים דאסורים, תהיה הריה ג'ב אסורה מה"ט, ואין לנו מנוס אחר, אלא או' קושתיי לעמלה, דר"ל לא אמר אלא דבתו ריה הוה cmbd"ז, אבל בתור בשר אינוCMDL, או שנאמר כיוון דדרך שחיטה נעשה, לא נידון CMDL לעניין האבמה"ח, ומילא דגס בנחירה כן הוא, דדרך נחירה בסימנים, לא נעשה אבמה"ח עכ"פ שהריה מותה קודם ללב, וכמש"כ למעלה, וא"כ כל המאמר דראב"י דאי מזמין נカリ על ב"מ, לחודז' בעלמא איתמר ולא להלכה, ועכ"פ יפה עשה הרמב"ם זיל' דהشمיטו מהלכה, עכ"פ דלא ס"ל האי מי איכא מיד', ואוסר אבר המודולל לבני' ועיין עוד ל�מן ודוק'.

ע"ש גמר' אבל לנכרי בנחירה סgi להו, ובמיתה תלי' מלטה וכו' ממה דאמר בנחירה סgi להו, מוכיח הגאון רצ"ח זיל' בהגחותיו לש"ס, דגס ב"ג נצטוosa שלא לאכול מטה מלאיה ובעי' נחירה עכ"פ, ועיין בفتיחה עיקר א' וב' ארכיות זהה, וכן כתבו התוס' ל�מן צ"א ע"א ד"ה כמ"ד, וכן רשי"ד צ"ד צ"ז ע"ב בריש העמוד, בחד' לישנא שהוא בכלל שלשים מצות שנצטו בעי', ולפע"ד הוא בכלל דינים, דברכלם ודאי הוא מצות שמרתה הגוף מכל נזק, ואיסור מאבד עצמו לדעת, ידועה דמתה מלאיה, וכן הטרפה המפורש בקרא שהיא נתה למוט מחמתה מכובחת, שאין להם תרופה, שהמה סכנה גדולה לגוף, וכמש"כ האב"ע, על הקרא דכלבל תשילכו אותו, ותדע דהרי האי קרא דטרפה כולל גם בשר מה"ח, וכדעת ר"י ל�מן ק"ב ע"ב, וכן ההלכה, וכן תרגום אונקלוס, וכןו שאסור ליתון במאח"ח לב"ג כן אסור לו ליתון בשר מבער"ח הנטהה למוט, וכן הוה בכלל לאו דטרפה, גם הנבליה שמתה מלאיה, או מחמתה מכובחת דקו"ו הוא ולא עוד אלא דמי לא עסקינו דטרפה חית העיר והמיתה אבל הלאו דنبלה שנאמר ב' ראה, שאמרה תורה לגר תנתנה או מכור לנכרי, היא נבליה חדשה, שנצטוינו עליה בכתינה הארץ, דהינו נהירה או נסלה בשחיטה, שהותרה במדבר, וזה ראוי ליתנה לגר או למקרה לנכרי, וכן איתי' בפסקתא דממה שנ' בנח' "ומכל החי" ממעיט, ולא את המטה מלאיה והא דלא הביא הרמב"ם זיל' בהל' מלכים איסור זה לב"ג, ייל' כיוון דבגמ' דילן לא

המור"ם הוא משולל הינה במחכ"ת, שכטב דכיוון דמייד אחר שחיטת הינה כלה חייתי' דריה, לא מקרי עוד בשר מה"ח עכ"ל, ותמהני והלא כל בשר מה"ח כו' הו, דמייד כשפירוש הוא מות, דהרי דרשינו כי מות מון הבהמה על אבמה"ח, לקמן ע"ד ע"א, אם לא שנפרש דבריו, דכוונתו למה ש' הרاش יוסף שהבאתי לעיל' דכיוון דהוא כמות ממש ומיד, הרי שחיטת הינה לבד סgi לריה, וע"ז כבר מلت'i אמורה לעיל'.

אולם על גוף המאמר דאי מזמן נカリ על ב"מ, כתבנו לעמלה דיש תימא רבתא, דהרי מעולם לא עלה ע"ד ר' לולמר דע"י שחיטת הינה הוה הריה כנפרדה ממש מן הבהמה, אלא דידיינא כאשר בשר הבהמה שאין בה טרפות בנקב, דרך כל זמן שהיא משמשת בתור ריהה המרחפת על הלב ע"י נשימתה אז שייך בה טרפות אם תנקב אבל אחר פסה"ג סבר ר' ל' דבטלה פעליה שעווה ונידונת כבשר בעלמא, והרי תראה דרבא אמר בטעה דר"ל, מושם דחי' הריה תאלו' בקנה, ולא אמר דריה תאלו' בקנה, דפעולתה היא התלו' בקנה, אבל לא היא עצמה המכricht כוונתו, דפעולתה היא התלו' בקנה, אבל עני' אבמה"ח האבר מודולל בתור בשר, אבל לעניין אבמה"ח הלא עני' ישיה' האבר מודולל עד שייה' עומד ליפול ממשות דחייבו לריהה כל כך עד שטרום מיתת הבהמה עומדת ליפול מכל וכל, אבל האי ריהה חיבור גם אחר פסיקת הינה כל כך חזק, עד שאין לחשוב כלל, שהאי חיבור תופרד קודם מיתת הבהמה, כי או שתתרפא או שתתמיית מהר, אבל שתתפרד חיבור הריהה מן הבהמה מכל וכל ע"י רקבו של החיבורים שלה, וудין תחיה הבהמה, הוא מן הנמנע, ולכן אין לדמותה לאברים החיצוניים שנדללו, כמו יד ורגל שהן עומדים ליפול ממש, בעוד שהבהמה תשאר בהיותה.

ומה שנלפ"ד ביישוב חומר הלאה הוה, דהנה סברת מיתה עשו ניפול הוא, דכל אבר המודולל דאי לו רק חיבור דק לגוף הבע"ח, אם תמיית יתפרד האי חיבור דק וקל, זמן מה קודם המיתה, מחמת קלשوت יניקותו מגוף הבע"ח, וכך חשבינו את המודולל כנפל קודם יציאת הנפש, וא"ת بلا דלול נמי מותים החלה האברים החיצוניים והרוחקים ממשן הראש והלב כידוע, וא"כ נאמר דחרגולים והידים המה כאבמה"ח שנפלו קודם גמור המיתה, זה ליתא, דכיוון דכך דרך כל המתים, שתחללה יצוא רוח החיים מאברים הרוחקים והחיצוניים, וא"כ מאברים הפנימיים, עד שגס הלב והמוח פוסקים מתנוועתם, הרי לא נחלק הגוף לשנים, מפני שדרך המיתה בכך, אבל אם נפסק הרגרטה, עד שהריהה הסמוכה ללב, שדרקה היהת למוט לבסוף, מפני חזק החיות שבה, עתה תמות קודם הרבהה כמו היד והרגל, בזה שפיר אמרין, דמיית הקדומה שלא כדרכה, מושה לריהה כניפול קודם גמור מיתה הבע"ח, ויש לישב בזה עוד קושי' עצומה שנטעור עליה קדוש דודי בשו"ת כת"ס זיל' יוז"ד סי' י"ז, דאי' נחיב לב"ג על אברים המודוללים משום אבמה"ח מכח מיתה עשו ניפול, זהה לפני מקרה דכל אשר יפול מהם במותם, שלישראל נאמר ולא לב"ג, ולפי האמור ייל', דמכח סברא הנ"ל بلا שום קרא ידיעין דכל של שועמד ליפול, דהינו למוט קודם מיתת הבע"ח, מחמת שנדולן מון הגוף דינו כניתל, אי דאים מעליין ארוכה, עוד בעודם בחיבורים ליטמא טומאת נבלות, דהינו טומאת אבמה"ח שמטמא נבליה, וממשני דאי' קרא דכי יפול, דילפין מני' עד שיפול, הרי דלולי הקרא היינו מטעמיאו אותן כאמה"ח מכח הסברא דהרי הון כנפולים, משום דכל העומד ליפול דמי, אלא דאי' קרא דכי יפול עד שיפול, וכן בעין לעומת זאת קרא אחרינא דכי יפול מותם דמייה עשו ניפול, אבל לב"ג דליקא קרא דכי יפול, לא עניין קרא דבמותם, אלא הדרין לסבירא החיצונה, דכל המודולל הרי הוא

בשחיטה נמי מצין למים ל' שחייבת עצמה שוחחת מושם דאיינו מצווה על השחיטה, אין לו היתר זה דמפרכשת אם שhot הו, אבל אם שhot ישראל שמותר להשוחט ולכל ישראל חבירו, מהו "יהי אסור לנכרי, כיון דשחטה מי שמצווה על השחיטה, והסבירא פשוטה כל כך, עד שנתהפך לקשי' על התוס' שהניחו זאת בתימא, אבל לפע"ד נראה להוכיח התוס' דיפה הקשו, והוא עפ"י מה שראיתי בספר גינת ורדדים להפרמי' זל שהקשה איך אפשר לומר דמפרכשת שהיתה אסורה לב"ג קודם מ"ת (ולפי שכתבנו לעיל גם לישראל במדבר) שמותרת עתה, דזאת מקרי שיצאנו מקדושה חמורה לקדשה קלה, גם זאת הוה מי אילא מידי, כמובא בסוגי' דסנהדרין שם, ותירץ דכיון דכיוון דנטקדשנו במצבות שחיטה, ועי' א' אישטרוי מפרכשת, לא הוה יציאה מקדושה חמורה בקהל, עי'יש, וכן ס"ל להתוס' דכמו דליקא מא"מ מקודם מ"ת לאחר מ"ת, מכח האי סברא דנטקדשנו במצבות שחיטה, ה"ה דליקא מא"מ מישראל לנכרי, ונאמר דרך למי שנתקדש במצבות שחיטה אישטרוי מפרכשת, ולא למ' שלא נצטווה על הזיבחה, וזה נכון.

ומכח הני דברי הגנת ורדדים נדחו דברי האחוריים ובתוכם גם ק"ז בעחתת"ס זל' ביה"ד סי' י"י שסבירו דביצים וחלב של טרפה אסורים לב"ג מושם אבמה"ח לדידיהן,lica קרא להתרים, וזה ליתא דהרי כל שאסור קודם מ"ת, א"א שניתר לנו עי' נתינת התורה, וכיון דחלב וביצים אישטרויין לנו, מילא מוכח גם קודם מ"ת אישטרוי, ובאמת אין מקום לאסור, כי מה שאמרו בביברות דחלב חידוש הוא דריש' דזהו לי לאסור מצד אבמה"ח, ר"ל ציר של אבמה"ח ומצד יצא מן הטמא, וכ"ז לישראל אבל לב"ג לא נאסר יצא מן הטמא ולא צירן וווטבן, ודוק'.

בא"ד, ויל' מ"מ אבמה"ח דידיהו אסור מושם דבעי שחיטה עכ"ל וכי' הרاش יוסף, דמה שכתבו דעתו שחיטה, הינו עשה דזובחת, ומכח זו נתקשה לו, מש'כ' דישראל עבי צית, והא לגבי איסור עשה דזובחת עובר אף בכ"ש, דהאי ואכלת בקרא שם רשות הוא, וכן נדחך דקיים על הטמאים עי'יש, והנה אפיקו נינה לרחש יוסף הקדמתו, דבאייסור עשה סגי בכ"ש לעבור עלייו, גם לר"ל דח"ש מותר מה"ת, מ"מ לא חז' לקחות' במה דחקשה על התוס' דמן'יל דהתוס' ס"ל הכא דזובחת לעשה אתא,-DDילמא קריצב"א בשבעות שצין בעצמו ס"ל, דין בשחיטה אלא תיקון ולא מצוה, ע"כ הוכיח זאת דאל"כ לר"מ דאליבי' קיימו הכא, דלית אבמה"ח בחיה וועפ', תהי מותר לגמרי לחזור אחר ובשר מהם כדי לאכלו, ולא בעינן האי תיקון שחיטה אלא אם ריצה לאכלו אחר מיתתו, אלום זה ליתא דבריך ביארתי בעקר' א' וב' דבאה אי אובחת מ"ע הוה כתוס' שביעות וביצה או רקס תיקון קריצב"א, הוא פלוגנתא שניה בין ר' ישמעאל לר'יע' ור'ם בהזה קריש' ס"ל כאשר הוכחת שם בריאות ברורות, וא"כ לר"מ לא מקרה דזובחת יפלין שחיטת חולין כדי להיות מ"ע, אלא מושחת, דכתיב בקדשים, וא"ז אין מ"ע אלא תיקון הלאו, ותדע, דבכ"מ הון בביצה והון שביעות וכן לקמן ל"ז ע"א בתוס' ד"ה השטא מחיים, דקדקו לכתוב "זביחה" ולא "שחיטה" וכן כתבו, "מושם דבעו שחיטה", הרי דלא כיוונו על איסור עשה דזובחת, אבל מ"מ עשי שחיטה לר"מ, מושם דבשר ואבמה"ח, אסור עכ"פ מושם טרפה, וזאת אפילו לר"ל לקמן דקאמר, דלאו דטרפה לא אתה רק אטרפה, ולא אبشر מה"ח, הינו מושם דס"ל דלאו דבשר מה"ח נכלל בלאו דלא תאכל הנפש עס הבשר אבל לר"מ דהאי לאו רק אבמה קאי, ולאו דטרפה כולל גם חייה וועפ', פשיטה דמכנישין בו גם איסור במ"ח בחיה וועפ', דלית בהוא איסור אבמה"ח, ואע"ג דתנותס' לא נחטו לכל מה שכתבנו, כמו שביארתי בפתחה, מ"מ האמת הוא כן, דל"ר' מ לא הוה שחיטה אלא תיקון הלאו ולא עשה.

זכור בפירוש איסור זה לא חש להביאו, אבל מכללא איתמר, ממה שכי' בפ"ד ממ"א, דטרפה האמורה הינו שנותה למות עד שלא תהי ראי' אלא לכבל, דהינו לאחר מיתה, הרי דמפרש הקרא, לא למוצה, על השלcta הטרפה לאח"ש לכבל, אלא דתורתה אמרה דאותה הטרפה שעומדת היהת לכבל, אם לא היה שוחת אותה, לא תאכל, ואפיקו נפרש דעתו תורה שנשליך את הנטהה למות לכבל, ולא התירה לתתא לגר ולמכרה לנכרי, נמי משתמש דאין ליתנה לאדם הנברא בצלם אלקים, ואני ראי' אלא לכבל, אבל בכל זאת לא שמעין דיה' הנכרי מצווה על נחירה בסימנים, אלא כל שמייתה כדרך המミニטים לצורך אכילה, ואפיקו בקופץ אין לה דין נבלה שמטה מלאיה, אבל ישראל גם במדבר היו מצווים עכ"פ על נחירה בשפיקת הדם, דכתיב ושפק את דמו, וזה שפיקת דם ממש, דהרי התורה חייבו בכיסוי, ומהו הוכיח רשי' זל' בראש פרkon דנחרה בסימנים עכ"פ בעין, דמשם بكل שפק הדם, וכך יש לתמוה על הרמב"ם, שכ' בסוף פ"ד מה' שחיטה, דבמדבר היו ישראל נוחרין ואוכלים כשאר עכו"ם, והוא פלא דשר עכו"ם אפיקו נצטו על המטה מלאיה, אבל לא נצטו על שפיקת דם על הארץ, וכך יוכלים להmitt את הב"ח כפי רצונם, כדי לאכלו, אבל ישראל נצטו על ושפק את דמו, והדבר צ"ע ועיין בפתחה ודוק'.

ע"ש גמר' תנוי דלא כראב"י, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נשפה וכו' ואחד ישראל ואחד נכרי מותרין בו, הנה הרמב"ם לא פסק כראב"י, אבל גם לא כי האי ברייתא, דבפ"ט מהלך' מלכים הי' ג' כתוב, האבר ובשר הפורשין מן המפרכשת, עכ"פ שוחט בה ישראל שני סימנים, ה"ז אסור לב"ג מושם אבמה"ח עכ"ל, הרי דלית לי' מי אילא מידי, ומ' לא הביא הא דראב"י, דין און זמניין לנכרי על ב"מ, אולם זאת ודאי לך'ם, דחווץ ממה שתמיהה לעיל על האי דינא, הלא ביארנו דרי' לית לי' להא דר"ל דכמדמ"ד, לא ברייה וגם לא בקנה עצמו, וא"כ אין כאן מושם אבמה"ח, אבל הא דחחה האי ברייתא מוהלכה ודאי קשה טובא, דהרי סברת מי איקא מידי מקובלת להלכה, בסנהדרין נ"ט ע"א עי'יש, והנה פ"ט לפי מה שבארתי בפתחה, דהא דמפרכשת שרי הינו כמו יפה' תואר במלחמה שלא דיברה תורה אלא נגד יצח"ר, למי שהוא להוט לאכול בשר, ולא מazi עמוד על נפשו להmittין עד שתצא נשפה, ולעשotta גיסטרא הינו הך, דושחת ממעט גיסטרא, עיון מש'כ' בריש פרkon, וא"כ בנכרי דמצוי שפיר לעשות גיסטרא למה נתיר לו לאכול מפרכשת, וזה ג' כוונת ר"פ דבעי לימייר לי' לראב"י, והא מי אילא מידי, ולא אמר לי' מושם דעתמא קאמר, ואע"ג דבריתא מ"מ קתני דאחד נכרי ואחד ישראל מותרין בו, אויל ר"ל דין היב"ג נהרג עליו אבל איסורא עכ"פ אילא, מכח האי סברא הנ"ל, והרי תורה דהרבנן נשמר ולא כתוב דחיב משום אבמה"ח, כמו שכתוב שם בשאר ההלכות אלא דאסור משום אבמה"ח, ומהר"ם שי"ר זל' כאן הרגיש בהזה וכותב ג' דרכ איסור קאמר הרמב"ם ולא חיב.

ועוד נלפע"ד לומר, דמאיחר שכפי שביארנו לעיל ובפתחה האי ברייתא כר"ע ATI דלר"יש לא אישטרוי מפרכשת כלל, עי'יש א"כ לבב' ב"ג דלא נאמר ארליך, לא שייך קביעת הלכתא כר"ע ודלא קריש'ש. וממילא נשאר הדבר בפסק, אי שרי לי' מכח מי אילא מידי, ואיסור לו מספק אבל אין חיב עליו, ודוק'.

תוס' ד"ה אחד עכו"ם ואחד ישראל מותרין בו, משמע דעתמי משום מא"מ וכור' ותימא וכור' והג' שאני עכו"ם דלאו בני שחיטה נינהו עכ"ל, ותיתתי לי כי כוונתי לדעת המעוי"ט, וכן הוא בהגחות מהרש"ש ויתר האחוריונים, דלק' מ' דחתמת ספר קامر דלא תהיורה תורה יפת תואר אלא לישראל דבוני כיבוש נינהו, אבל נכרי דין לו רשות לככוש ממילא אין לו רשות ליקח יפה' עכ"ב, וא"כ כאן

הדם, כי השחיטה מתרת מיד, וגם קודם הוצאה הדם מותר לחתק כזית מבית השחיטה, כדלעיל, וזה הוא הפירוש האמיינתי במשנה זו, ומוקם הנicho ליתגדר בו בס"ד וד"ק.

שוב נתישתי, דאפשר לומר דגם הרמב"ס ז"ל לא נעלם ממנו הפטש אמיינתי הלאה, אלא דהוא כבר כתוב בראש הל"ש בפירוש, דמה"ת בעין שחיטה בכל הגו' מינין, וגם פסק דMercassot מותרת מיד, בחותך ציטת בשר מבית טביחתה, וא"כתו האי דין דלא יצא מינו דם דהשחיטה מותרת, אין בו צורך, דנסעמו מן הנ"ל, ולכן קامر דיש עוד רשותה במשנה זו דרך אגב דלא חיישין בה למסוכנת, דמה"ט קתני לה סמוך למשנה דמסוכנת, אבל בכל זאת כבר מלתי אמרה דדינו של הרמב"ס בזה לפ"ד הוא מכשול גדול, וד"ק.

רש"י ד"ה הוכשרו בשחיטה, מגו דשרי' שחיטה להז בר מידי אבמה"ח, משוי' לי' נמי אוכללה לגבי טומאה, עכ"ל וכ' הרاش יוסף ז"ל, דלפ"ז ה"ה בשחיטה טרפה, ציון תוס' ל�מן ל"ו ע"ב ד"ה שחיטה מכشرת ולא דם, שכתו מושום דמתורת שבר לאכילה, וא"כ שחיטה טרפה לא, והנה כפי אשר ביארנו בפתחה עיקר י' שחיטה שאינה ראות אינה מתרת איסור אבמה"ח, אלא מצלת מטומאת נבלות, אין נפקותא לדינא בין רש"י ותוס', ומה ששינו התוס' מלשון רש"י וכתבו מושום דמתורת לאכילה, היינו מושום דהתוס' לא נחתו זהה האמת, דשא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח, ועיין היטוב בעיקר הנ"ל וד"ק.

ע"ב גמר' כל הטוען ביאת מים מד"ס וכי' וחכמים אוסרים במעשר, העין משפט, ציון לדין זה, ברמב"ס פ"ג מהלכ' מע"ש ופט"ז מהלכ' טו"א, דבמע"ש כתוב הרמב"ס עדREL כתמא למע"ש, שמע"ש קרווא כמו תרומה, אבל טבול יום ואוכל במע"ש אף שאינו ואוכל בתרומה, עכ"ל. ולא ידעת, אי אפיקלו מכללא נשמע מהאי דין תורה, האי דרבנן דעתו ביאת מים מד"ס, שהשו חכמים מודתוין במע"ש כמו בתרומה, דהרי אנו רואין לעניין טבול יום דהקהלת התורה במעשר יותר מן התרומה, ותדע דגם ר"מ דאמר כאן מותר בחולין ובמעשר, ודאי לא פlige אדין זה שכ' הרמב"ס, דערל וטמא שוין.

וכן בפט"ז ה"ח מטו"א שכ' הרמב"ס, דכל הכתוב בתורה ומדברי קבלה מוהלכות הטומאות והטהרות אינו אלא דבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ותרומה ומ夷' בלבד וכו', לא דבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ואין ללמידה מזה, דה"ה הפטול בתרומה מד"ס, דגם במעשר פוטול, ובפרט לפי מה דמסיק,-DDOKOA לגבי אכילת מעשר אסירים חכמים, אבל בנגיעה לא, וכמש"כ התוס' דין הדין, וכdomoch משלוν הברייתא, דחכמים אוסרים, בתרומה, הלא אלו פוטולין את התרומה ש"יך לשון מטמאין, וא"כ והו"יל לרמב"ס לפסוק דין זה בפירוש, אבל בנגיעה, וא"כ ראיית מי שנטעור בזה, ובעיני צע"ג וד"ק.

תנוס' ד"ה, והוא נגעה היא, בסה"ד וי"ל דההמירו חכמים שלא לאכול כשייש ידים מסובות, ע"ג דמותר ליגע, עכ"ל, ותמייה לי דא"כ מה בין יצא מהם דם ללא יציא הלא אכילת תומ"ם בטומאת הגוף, אסור אפילו אם המאכל לא הוכשר לקל טומאה, שוב מצאתי שקדמוני בתמי הלא בଘות המהרש"ש ז"ל והנicha בצע"ג. **ד"ט** לה"ב גמר', א"ר אשי, אומר הי' ר"ש שחיטה מכشرת ולא דם, ופרש"ז ז"ל דגפ"מ בוגר דם שחיטה על הזרעים שלא הוכשרו, כתוב הרי' ז"ל אבל בשוחט את הטרפה אין נפ"מ, דהרי גם בטרפה מוציאיה מיידי אבמה"ח, וכבר כתבנו לעלה, שחיטה טרפה אינה מוציאיה מיידי אבמה"ח, אלא דבלאי"ה אני אומר, דכאשר ממשמע

כל זאת כתבתי מכבר, ועכשו אני רואה כי מקומו הוא מוכרע, דהרי טעמא דר"מ, אכן און אבמה"ח נהוג אלא בבהמה טהורה בלבד, אמרו שם בגמי' מושום דלעיל מני כתיב זוחבת מבקך ומצאנך, אמרו מעתה דר"מ ע"כ ליל הא דרב, זוחבת כאשר צויתיך קאי גם על חיים ועוף, וגם לא היקש לצבי ואיל דם חיה בשחיטה דא"כ גם הלאו שלא תאכל הנפש עם הבשר קאי על כל הגו' דרבנן לשחיטה, אלא ודאי ר"מ לומד שחיטה חולין, מושפץ את דמו דכתיב בחיה ועוף, וילך שפיכה שפיכה משוחוטי חז' ומילא דליך עשה בשחיטה אלא תיקון הלאו, וכאשר יתרابر הכל בארכיות בפתחה, וד"ק.

ע"ש משנה השוחט בהמה חיה ועוף וא"כ ממה דם, כשרים וכו', הטור והשוו"ע הביאו דין זה בס"י כ"ח, בין דיני כס"ד, והשミニו בהמה, מושום דMercassot המשנה דANTA לאשמעין דמצות כס"ד איננה מעכבות והוא פלא, וכי אצטיריך זאת להشمינו, ולא עוד אלא דכמה דחוקים צריכין אנו לשובול. א') דשניתαι האי משנה שלא במקומה, דמקומה הי' בפ' כס"ד. ב') דקANTI בהמה בהדי חיים ועוף שלא לצורך. ג') דכל הארוכות למונות כל שלשה מיini בע"ח בפרטות, הוא שלא לצורך. ד') למה לא קתני סתם השוחט ולא יצא מינו דם, כמו בכמה משניות דקANTI השוחט סתם, וכי על כל מינים הנשחטים, והרמב"ס ז"ל דרך דרך אחרת במשנה זו, והוא דקאיamesha שלאחריה שדיברה משוחט את המסוכנת, ואתא לאשמעין כאן דבלאי יצא מהם דם אין לחוש למסוכנת להציריך פרוכס, אלא דגם בפירוש זה אנו צריכים לשובול דחוק גדול, דהוו"ל לשנותה אחר מונה משנה דמסוכנת, וגם לשנות השוחט סתם ולא למונות המינים בפרטות, ולא עוד אלא דעל גופו הדין אני נבוק מאד, כי הלא הוא ידועה לכל, דבכל שחיטה יבשתא, הבע"ח שווה למות הרבה גם יום או יומיים, עד שניצרכים להכotta על ראשיו כדי שימות מהר, וכך כל שוחט ולא יצא אף טיפול דם אחת, דכן מיררי הכא, אם הוא מונחת מטה מיד, פשיטה דהיתה מסוכנת, דלולי זאת אין במצוות שמשעה השחיטה עצמה היה מידי, וזה דבר שא"א להכחיש, וכן חיללה להכשיר הנשחט שלא יצא מינו דם אם אינה מטומאת, ולא נתנה סימן חיות כלל, דהאי דין דבירה לא בעי פרוכס, ודאי לא נאמר אלא ביצה דין הרבה, ובשפיכת דם הנפש, מצי להmittת מיד, אבל בשחיטה יבשתא חס מלzechir, ועפר אני תחת כפות רגלי ריבינו הרמב"ס ז"ל, אבל כאן לפ"י כת שכל הפרוי על המדה, להתיר נבלה גמורה.

ולכן לפ"ד ברור כמשמעותו הינה התנא בהאי דין, לא להא דסבירו הראשונים, ולא מהו שסובר הרמב"ס, אלא דANTA לאשמעין, שחיטה יבשתא שרה, ולא בעין שפיכת הדם כמשמעות הקרא דעל הארץ תשפכנה כמים ועם עיקר זוחבת כ副书记 אצל זהירות הדם, וכטעם נגלה של שחיטה באזור מקום החזאת הדם, כמו שכתב החינוך ועין לעיל בריש פרקן, מה שכתבנו בזה, על דרי' אמר עד שיחסות את הוורידין, והשתא שפיר מקומ דין זה בפ' השוחט, ומהנה כל ג' מינים הנשחטים, לאפוקי ממ"ד דא"ש לעוף מהו"ת דלדיד"י עכ"פ בעוף, ודאי בעין שפיכת דם מנש, כדכתיב ושפך את דמו, דוזאי נהירה בלא החזאת דם הנפש, לאו מידיה הואר, דהרי כל עצומות נהירה בסימנים לא ידועין אלא מדכתיב ושפך את דמו, ומוקם הסמנים מוכשר ביותר לשפיכת הדם, כמו שכ' רש"י ז"ל בריש פרקן דף כ"ח ע"א, ואיך נאמר דחrichtict סימנים שלא נתפרק, בלא שפיכת הדם המפורש בקרה תשאי, וכן קامر התנא דאן דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, ומקרה דכאשר צויתיך, גם בעוף לא בעין שפיכת הדם, ע"פ שבמדבר בשעת התרה נהירה, כל נהירה או שחיטה יבשתא, נבלה גמורה היה, אבל לאחר שנצטוינו על השחיטה تو לא בעין החזאת

האדם בכלל משקה להכשר הארץים, אלא דין התולדות שמנה במשנה שם, מצין רוק ומיל רגילים וגם ריע וכדומה שהמה משקה סורה, ובעל משנה אחרונה כתוב שם לכל הנז מכשרין רק מדרבנן עי"ש, אבל על דם שחיטה בהמה חייה ועוף, "א"א בשום אופן לומר דרך מדרבנן מכשרין, אע"ג דחתנה מנאנס בتوز התולדות, דהרי דם קדשים דיאינו מכשר יליף מקרא ועל הארץ תשפננה כמים, ולא מצין בש"ס כיון זה לילוף מקרא דלעדיין דינים בעני שיאינו אלא מדרבנן, ובכל זאת פסקי הרמב"ם עדין לא נתבררו, וזהו.

ד"ג ד"ג ל"ו ע"א גמור' ס"ד א' הוואיל ואסירו בגזיה ועובדת, דמן ליבעי קבורה, קמ"ל עכ"ל הגמי, התו"ס נדחקו מאי לפреш האי ס"ד, דהא גם הגזיה לאח"ש מותרת, ורק מעשה הגזיה אסורה מהחאים בעבודה, אבל לפע"ד נראה לפרש בפשיות, דח"ד היה, מאחר דחין מאיסור גזיה ועובדת דעדיין גם לאחר שהחומר הקדושה עליהם, הו"א דהדם שהיה עומדת לאריקת המזבח עדין באיסורי קיימא, דשאני הבשר דוגם בעודה תמים, היה עומד לאכילת אדם אחר הזריקה, ומכתש"כ העור והצמר שהי' ניתנים לכחן גם בעולה, لكن לאחר שהחומרו מותרין, משא"כ הדם שהי' עומד לאריקת המזבח, لكن צרך קרא דוגם זאת יצא לחולין לאחר שהחומרו, והוא נכון לפע"ד וד"ק.

ע"ש בגמי, אר"פ הכל מודים, היכי דאיתני לדם מתחלה ועד סוף כ"ע לא פלייגו דמכシリ, כי פלייגו בנטקנה הדם בין סימן לסיימון וכו', כבר הבאתי לעיל דף כט"ב, מה שנטקנה כאן הר"ן ז"ל בחדשו ומה שהשיב ע"ז הלב אריה ז"ל, כי רוח"ק דבר בו, וכי הוא אחת מכללים הגודלים שבש"ס, דפלוגתא זו אי ישנה לשחיטה מתוע"ס, הינו פלוגתת ר"י ור"ל בחולץ למעוברת יבמות ל"ו ופלוגתת אבוי ורבא, בלמפרע הוא גובה או מכאן ולהבא הוא גובה, פשחים ל"א ע"ב, כי הכל סובב אל מקום אחד, אי אמרין אגלאי מלטה למפרע בדבר שאינו מוכרח להיות כן לבסוף, ואם דעתך על דבר המסתתק ממנו, ולא על גוף הדבר עצמוו, ואבאר לך הדבר.

הנה בכל דבר שיש לו המשך להגמר, כל שנגמר לבסוף אמרין בי אגמל"מ, דמיד בהתחלה הוציאו האי מעשה ממעדמו הראשון, להכניסו למעמדו החדש המשונה, מהיפיך להיפיך, כי כל המעשה אפילו נשך זמן רב, כחדא מעשה יחשב מתוע"ס, סוף מעשה במחשבה תחללה, ובזה אין פלוגתא, אבל לדון על דבר אחר המסתתק ממנו, ולומר דוגם קודם שנגמר דהינוי עד שלא נתגלה, הוה כנגמר ונתגלה, בזה פלייגו, והוא בחולץ למעוברת דהפלילה לבסוף, דהכל מודים דחיבת בחליצה, אבל אמרין דהניא המת רוע בתוך עמי אשתו, אע"פ שלבסוף הפלילה, לכל שהפלילה לבסוף, אגמל"מ דלאו אורע של קיימא היה, אלא מעותך ליפול, וכנפלו מעילאי הוה, ובכל זאת בחולץ למעוברת איכא פלוגתא, דר"י סובר, דכי היכי דעת גוף חיווב החליצה אמרין אגמל"מ, דהאי לא הניח אורע של קל קיימא, היה אם נחליצה בשעת עיבורה, נמי חיליצה כשרה הוה, מכח אגמל"מ, ור"ל פלייגו וסובר ניהו לאחר הגילוי אנו רואין דמתחלת לאו אורע של קל קיימא היה, מ"מ האי מעשה החליצה צריכה לחול אז בשעת מעשה, ואז עדין ספק ה'י, אי תפול או לא, ועתה שתתברר הספק, מעשה החליצה כבר נסתתק ולא מציא לחול עתה, لكن אין בעשזה זה כלום, וכן הוא בע"ח שנשתעבד לווה למלה, ולבסוף בא השדיה ליד מלה, כל שהקדיש או זבין לוה בתניטים, כ"ע מודים דאתא מלה ופרק וטרף, מושום דהרי כשלא שילם, ואתא לידי גוביינא, הרי הוא גובה למפרע, דהיאנו הגביה הוא מתחילה השיעבוד וע"ס, ומילא נגד האי אגמל"מ, לא מצוי הלהה להקדיש או לזבן, אבל מ"מ במקדיש או זבין מלה פלייגו, דאבי סבר כר"י בחולץ למעוברת, דכי היכי דאתה מודה מכח

מסוף הסוגי', האי הכשר שחיתה לר"ש הוא כעון הכשר דחיבת הקודש, וחיבת הקודש לדעת הרמב"ם מכשר רק מדרבנן, וא"כ ה"ה שחיתה לר"ש, ור"ש לשיטתו דס"ל שחיתה מצות עשה ומתרתת מיד, ולכן חיבת מצוה זו מכשרה ג'כ, ור"מ דס"ל שחיתה איינו אלא תיקון כללמא, וכפי שביראו גם אינה מותרת מיד, لكن אינה מכשרה, וא"כ איך ואדי נפקותא גם בברשותה עצמה, אי הדם מכשר רק הדם מכשר, אז הוה הכשר דאוריתא, וא"כ הדם איינו מכשר רק השחיטה מכשרה, אינה אלא דרבנן, ואן אע"ג דפסקין דשחיתה מצוה ומותרת מיד, מ"מ לא פסקין כר"ש דמכשרה, מושום דדר"ש נמי רק הכשר דרבנן הוא מצד חיבת מצות שחיתה המותרת מיד, אבלinan ס"ל כיון דמ"מ אסור לאכול ממנה עד שתצא נשאה, ולרמב"ם הוא איסור דאוריתא, لكن לא מיסטבר דמשום האי היתר, דיכול לחזור כזית מבית השחיטה שצרכץ להמתין עד שתצא נשאה, אמרו דמכシリ, لكن לא פסקין בהא כר"ש, וד"ק.

ע"ש גمرا' ת"ש, רש"א דם המת איינו מכシリ, מאי לאו דם שחיתה מכשרה, לא הא דם חללים מכシリ, עכ"ל הגמי, ופליגו רשי" ותוס' האי דם המת, אי דם אוד דם בהמה קאמר, ולשוני הפירושים צריכין לסביר דוחק אחר דוחק, כאשר יראה כל המעניין בסוגי', ובפסקין הרמב"ם אני רואה שלא חיש כל הסוגי' דהכא, ודרך דרכן לעצמו, והוא בריש פ"י מHAL' טו"א, שלא הזכיר דם חלל אדים שמכシリ, שכפי הסוגי' דהכא הוא עיקר הדם שמכシリ, דכתיב דם חללים ישתה, אשר באיה כ"ע מודים, ולעומת זה כתוב, הדם המוני מנו המשקין המכשירים הוא הדם השותת בשעת שחיתה מן הבהמה והחיה והעופות הטהורים, אבל דם הקילוח איינו מכシリ שעדיין חיים הן וכו', עכ"ל, והנה זה הוא נגד המשנה דפ"ו דמכシリין, שמנעה דם שחיתה לתולדה, ועכ"כ דאב המוני בין השבעה משקין, הוא דם אדים, ומקרה דם חללים ישתה כתדרבי' דלקמן, וממילא דחילוק שבין דם הנפש ובין דם הקילוח, ג'כ רק בدم האדים הוא, דעתם האדים כתיב דם חללים, דם שנעשה בו חלל, אבל דם שחיתה המוני בתוך התולדות, ואשר יליף מקרא דעל הארץ תשפננה כמים, לא מצינו חילוק בין דם לדם, וכל דם היוצא דם שחיתה מכシリ, והרמב"ם בעצמו מנוי ובין כתוב, בinity דם על האוכל בין סימן לסיימון ונטקנה הדם, הרוי זה ספק, ופשיטה דם הניטז בין סימן לסיימון, אין זה דם שהנפש יצאה בו, ועדין בהמה בתוקפה ובגורתה ומ"מ מכシリ, והוא סתירה גלו"י מנוי ובין, ולא זכית לפרש הני פסקיים אהדי, ובגונן תמייתתי, דלא הזכיר הרמב"ם דעת חיל אדים האב לעין הקשר, ודם שחיטתה בהמה חייה ועוף הוא התולדה, מצאתי במשניות החדשות דפוס ווילנא, במכシリין שם, שעדמד על זה בעל משנה בפ"ב בבכורותים, דקנתני שם דושה דם כתוב שהרמב"ם מצא משנה בפ"ב בבכורותים, דקנתני שם דושה דם מהלכי שתים לדם בהמה לעין הקשר זרים, אשר מינה משמע דעתם נלמד מבהמה עי"ש.

והנה לפע"ד, דהרמב"ם ה'י סובר דהאי יפותא מקרא, דעת הארץ תשפננה כמים, יפותא גמורה היא לדעת חכמים דר"ש, והאי יפותא דעת חללים ישתה, אינה אלא ללמד על דם שחיטתה בהמה, דודק אדם שהנפש יצאה בו מקרי משקה, דהאי קרא דרכ' מליצה נאמר, אבל לעולם אין דרך לשותות דם אדים כלל, וכעון שנ' ישחטם במדבר, עיין ברמב"ן עה"ת על קרא דזבחת, ש' דרכ' מליצה נאמר על דם אדים לשון שתוי' אבל מ"מ למדין מליצה זו, דודק אדם שנעשה בו חלל דרך לקרו משקה, ונאמר בו שתייה, ובאמת במשנה גופה לא האזכיר דם האדים, בין ז' המשקין, אלא דם סתם קתני, ואדי דוקא דם האדים אמר ה'י לו לפרש דם האדים, כי בדם סתם לא שמעין דם האדים דוקא, ובdom הקזה קתני, "לשתייה" ר"ל דחייב להש��תו לנכרי, אבל זולת זאת אין דם

ע"ב תוס' ד"ה מתיב ר"י, רש"א הוכשרה בשחיטה, מדרבנן לא פריך דאמרינו דס מכשיר, דהכשר דס חשוב כהקשר מים ויין שהכל משקה עכ"ל, כוונתם דלא תימא דמים חללים ישתה, לא ילפין אלא דס אדים שנקרא משקה, אבל דס בהמה חייה וועף לאו מטעם משקה קמץ כישיר, אלא מליפוטא דעת הארץ תשפכנה כמים, דאיתקס דס למים לעין הקשר, וכאשר כתבנו לעיל דמשנה דמיכירין דקרי לי תולדה, משמע דאיינו אלא מדרבנן וא"כ הוול"ל נמי מדרבנן דר"ש, שכן כתבו התוס' דזה ליתא, אבל דס מטעם משקה מכשיר כמו מים ויין, דמים חללים ישתה שמעין על כל דס בע"ח דאייקרי משקה, וכאשר כתבנו לעיל לדעת הרמב"ס, אדרבה עיקר היפוטא מדים חללים ישתה על דס של בע"ח קאי, ולא על דס אדים, דלא נאמר אלא דרך מליצה, אלא דלפ"ז אינה מובנת הקושי שהקשו אה"כ מבוצר לגת שכותבו, "וא"כ מא依 פריך וכור" מה שסבירות יש לקושי זו להא דלא פריך מדרבנן דאמרינו הוכשרו בדמיה, ודוק".

ד"ג ל"ז ע"א משנה, השוחט את המsocנת רשב"ג אומר עד שתפרקס ביד וברגל וכו' וכותבו התוס' דאפילו לכתלה שרי, ונקט לשון דיעבד מושום דברי לימייני עד שתפרקת עכ"ל, לא זכית להבין, דמה בעו, הרי אפשר לפרש דלכתלה לא ישחות, וישליכנה לכלבים, ולשון דיעבד דנקט היינו שלא ימתין עם החולנית עד שתסתתקן אלא ישחטנה מעט קודם לכן, בעוד יולין עוד להעמידה על הרגליה, וביל"ז כתוב טעם למה לא נחיא להו למיר דלכתלה יש לחמיר כיחזקאל, אין זה אלא חומרה לאגדולי ישראל, אבל דהתפארת ישראל כתוב באמות דמש"ה נקט לשון דיעבד, ואולי כוונתם דמי שרצו להחמיר שלא לאכול מסוכנת, לא ישחטנה, אלא ימתינה כדי שהנקרים ממייתין לצורך אכילה, וימכרנה לנכרי, ועיין לקמן ע"ב ד"ה גמר' ובב"א מהכא מה שכתבתי שם ודוק".

ר"ש"י ד"ה עד שתפרקס,rai לא פרכסה, קים להו לרבען דנטולה נשמטה קודם גמור שחיטה עכ"ל, והנה הרע"ב מברטנורא במשניות כתוב בלשון שמא, דעתא נטולה נשמטה קודם גמור שחיטה, וכרש"י משמע נמי בגמ' לסתון, דקאמר רבא, כל שנייה עשו כן בסוף שחיטה, בידועה שנטולה נשמטה קודם לכך, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"ג ממ"א, דכל שלא פירכהה כלל הררי או נבלה וולקון עלייה, ויש לראות מה באמת היא נבלה ודאית, כיוון דבריאה לא בעין פרוכס, הרי דאפשר שיש בה חיות בלי שתפרקס, אבל מכאן יש ראי ברורה למה שכתבנו למלعلا, על המשנה הקודמת, דכל שייצאה ממנה דס הנפש בשפע, אפשר שתצאה נשמטה גם באמת פרוכס, ואע"ג דאין לא פסקנן קר"א דידי אם זינקה (הטור באמת פסק קר"א ור"ש במצא כתלי ביה"ש מלאים דס), אבל בשופך דס בשפע ובכח ודאי לכ"ע מודים, אין לך פרוכס גדול מזה, אבל מסוכנת דמסתמא אינה מוציאה דמה אלא לאט או לא מוציאה דס כלל, באז כל שאינה מפרכסת, ע"כ דיצה נשמטה קודם לכן, ועיין בפרמ"ג סי' י"ז ובח"ח חת"ס ז".

אבל מהSCI רשי"י דנטולה נשמטה קודם לכן, לכארוי נראה למידק מנוי דאם יצאה נשמה עס גמר שחיטה שפיר דמי וכדמשמע נמי מרבא דלקמן שאמר בידועה שנטולה נשמטה קודם لكن, אבל הש"ז בס"י י"ז סק"ג פסק דבעין חייה אחר גמר שחיטה, וכן משמעו מרש"י גופא בסוף הסוגי ד"ה בסוף שחיטה SCI ז"ל סוף שחיטה ממש שתפרקס בגין שחיטה דתויה בה חיות אחר השחיטה" עכ"ל, הרי דכל שחחיטה ומיתה בגין אחת נבלה, וראיתי במשניות חדשות דפוס ווילנא בחודשי יתרון האור, פלפול ארוך בזאה, והגאון ז"ל ברוחב בינוו ביאור דכן הוא כדעת הש"ז,

אגמל"ם, דקדושת להו לא מהני מה"ט גופא נאמר דקדושת מלה מהני, אבל רבא קר"ל סובר דעתו דעל גופו הגביה לאחר שבא לידי כך, אמרינו אגמל"ם, כדי שלא יויע קדושת להו נגד האי גilio, אבל קדושת המלה דהוה דבר המסתלק, אדם לא הי' חל הרקdash בשעה שהוחזיא הקדשו מפי, تو לא מצי חיל, כי באoir לא מתלי תלוי, להמתין עד שיתגלגה מה תהי בהאי שדה, וכן לגבי דבר המסתלק אנו אומרים מכאן ולהבא הוא גובה.

וכן הכא בשחיטה, דיש לה התחלת וסוף, ליכא האי פלוגטא, רבי אומר הוכשר, ור"ח אומר תולין, ומפרש ר"פ פלוגתם היכי דאיתא לדם על הדעתה מותע"ס לכ"ע מכשיר, והטעם כיון דלבסוך איגגלי דראוי שחיטה זהה, מיליא שחשיטה אוכלה מעשה מותע"ס, והוא האי דס דס שחיטה מכח האי גilio, ומכשיר עתה, כיון דעדין לא נתקנת, אבל בנתקנה קודם גמר השחיטה, אנו נפלים בפלוגטא דר"י ור"ל בחולץ למעוברת, ורבי דסוביר מכשיר קר"י, ור"ח דסוביר חולין לראות אם הדם עדיין בעין על הדעתה, סוביר קר"ל, שלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, אבל بلا נסתלק, דהינו לא נתקנת, גם הוא סוביר דעל גופו השחיטה אנו אומרים דמותחלת מותע"ס, ור"א אמר, דר"ח דאמיר הולין, גם בנתקנה קאמר, ומשום דמסופק בהאי פלוגטא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מותע"ס או לא, ועל הקדמה והסביר הלאו, נבנית כל הסוגי דלעיל דף כ"ט ע"ב, וכמה סוגיות במשמעותה זו כאשר ביארתי כל או"א במקומה עיין בהם ותרוח צמאן.

אבל בא וראה, איך שהלב ארי ז"ל שזכה לגלוות האמת הלאה בפלוגטא זו דרבוי ור"ח ור"ל, לא ראה באספקלי' המAIRה את העין כולו, עד שקמתמה על הרמב"ס, דפסק בפ"י מטוי"א בנתקנה הדם דספק הוה, וחולין לא אוכלין ולא שורפין, והוא כר"ח אליבא דר' אש, וקמתמה הלב אריה, הלא הרמב"ס פסק כמ"ד ישנו לשחיטה מותע"ס, וגם פסק דלא קר"ש אלא כת"ק דס שחיטה מכשיר, ולמה פסק כאן דלא כרבי אלא קר"ח, ומשיסים, "והמפרשים לא העירו בזאה ולי צ"ע טובא" וינוי דעת קדשו כי גם הרראש יוסף ז"ל הניח קושי ז"ו בצע", אבל מ"מ הלב ארי' לאחר שזכה להבין עומק פלוגטא זו, לא היה רשאי לתמוה על הרמב"ס בזאה, אבל להיפך הוויל' לתמוה Adams כנים הדברים, דר"י ור"ל פליגו בשחיטה כמו בחולץ למעוברת, אי אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, כמו שגילה לנו הלב ארי' בrho"ק שעליו הרי צרכין לפסק גם כאן קר"ל נגד ר"י, כמו בחולץ למעוברת ואייך יפסוק הרמב"ס כרבוי, שהוא סברת ר"י ולכך התמיה להיפך הוא מאחר דהאי חולץ למעוברת, הוא מהני תלת מילוי דאמיר רבא שם יבמות ל"ז ע"א, דהלהכה קר"ל לבבי ר"י, וא"כ ה"ה בפלוגטא דיל"ש מותע"ס, דפלוגטא זו היינו היך, וכאשר באמות פסק רבא בזחים דף ל' ע"ב קר"ל, דאין לשחיטה אלא לבסוף, ועיין תוס' לעיל כ"ט ע"ב שהקשו למוה לא מנה רבא ארבע מילוי דהלהכה קר"ל לגביה ר"י שם ביבמות, ואני כתבתי שם, דלפי דברי הל"א דהכא הקושי' מישבת, דלא מנה הא משוע דהינו היך דחולץ למעוברת, קשה על הרמב"ס להיפך, איך פסק תולין, ולא פסק דין מכשיר ודאי וכרכ"ח אליבא דר"פ, והא דפסק קר"י ישנו לשחיטה מותע"ס, עיין ביאור דבר נפלא הלאה לעיל דף כ"ט, ולא אכפול כאן הדברים, אבל מה שפסק כאן תולין ולא פסק כהלהcta דאיינו מכשיר, משום דלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, ודאי צרכיא עיינה רביה, אלא דבאמת יש לראות, כיוון דרבוי קר"י דאמרינו אגמל"ם גם בדבר המסתלק, ור"ח אליבא דר"א ספוקא לי' בדבור, איך פסקין בחולץ למעוברת ובכל הני שאר מילוי, קר"ל דלא אמרינו אגמל"ם גם אגמל"ם דבר המסתלק, וודבר צרייך תלמוד ועיון גדול למצוא איזה טעם לחלק בין הקשר לשאר מילוי, ודוק".

אבל אין כאן תחלה קושי' למאן דירוד לעומקה דעת הרמב"ם זיל, ושם בפתחה ביארתי הדבר, דהרמב"ם סובר דטרפה ונבלה חד לאו הוא, דטרפה תחולת נבלות הו, דטרפה א"ח ועומד למות, וכן ג"כ מצטרפין טריפה ובילה לכזאת, משא"כ בשאר שני לאוינו, למשל טמאה וטרפה לא מצטרפין, וכל דבר שיש לו התחלה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל בסוגי' ל"ב ע"ב אריכות זהה, ומה שחייב הכתוב נבלה וטרפה לשני לאוינו, והוא מפני שהחיטה מוחלת בינוים דטרפה ששחתה נטהרת מובלות, וטרפה גופא ג"כ לא נקבע איסורה מחיים אלא לא לאח"ש, דלהכי כתיב גבי איסור טרפה "בשר" דעבדי כעין בשר ע"י השחיטה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל דקה שחרה דבאי כאות, אבל שחיטה ואבלי חטאת נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הבע"ח באיסור נבלה, ודגבגת דהמיתה והגט כאחת מהני וחול הגט, כדמות מסווגי' דב"ב קנ"ז ע"א, והגנוון זל נדחק לומר דuschitah aiaca hallem"m שבעין חיות אחר גמר שחיטה, אלא דבעצמו הרגש שהדבר קשה לאמרו עי"ש, אבל לפ"ד נראה חלק, דבשלמה גט ומיתה שניהם המה מתרין את האישות, ואין סותרם אהדיי لكن מצו חליון גם ביחד, וכמו גטה וחזרה דבאי כאות, אבל שחיטה ואבלי חטאת נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הבע"ח באיסור נבלה, והשחיטה מכשרה, שלא תחול איסור נבלה, ואיך אפשר שיחלו שניהם כאחד, ואדרבה מגט ומיתה יש ראי' דuschitah ומיתה אסורה דהרי בגט ומיתה אסורה לכחן, ע"פ שנעשה אלמנה אבל שחשית ג"כ גירושה, וא"כ ה"ה הכי שחוטה ונבלה הוה ולכך אסורה, כיון דשניהם חליון וסותרין אהדיי, הרי אין כאן היתר נבלה, ולכאורה ה' ראי' לדין זה דבעין חיות אחר גמר שחיטה, מהא דתנן במשנתנו, בהמה דקה שפשטה ידה ושהבאתי לשונו לעיל ובاهאי דינא דקה שפשטה ידה בלבד, הרי דהמיתה עם השחיטה בב"א פסולה, אלא דהרמב"ם עומד לנגיד, כי במסוכנת שלא פרכסה כלל כתוב דזהו נבלה וлокין עלייה וכמו שהבאתי לשונו לעיל ובאהי דינא דקה שפשטה ידה דיק הראב"ם לשנאה דתנא דתנא פסולה, ולא נבלה כאן אלא דיק הראב"ם לשנאה דתנא דתנא פסולה, ולא נבלה הוי אסורה מכילה, וכן הוא בנקה"ו ופסה"ג מהחר דמכת הללמ"ס אין שחיטה ר"ל דהתחלה איסורי מחיים הו, דכל טרפה נבלה רק לאחר שחיטה ומייה איקבע והאי דלית בה שחיטה, ומה נקרה טרפה ולא נבלה, וכן הראב"ם כתיב "אסורה" ולא נבלה ולא מלוקות, וכפי הנראה, איסור דרבנן או מהלכה שאין לוקין עליה ואינה מטמא נבלה, וכן הראב"ם ז" שקטני שחוטתו פסולה, ולא כתני נבלה, מתפרש כן, והדבר מובן דכל שטש שחיטה עליה אלא שפסולה, אינה נבלה, וא"כ יש ראי' מכאן להיפך, דהא דבעין חיות בגין שחיטה הוא רק דרבנן, או הלכה, אבל לא מעיקר ד"ת, אלא דани תמה על הרמב"ם דמאחר הودאת ר"ע לר' ישב לעיל כל פסולי שחיטה המה נבלה לעניין טומאה וע"כ גט לעניין מלוקות, למה לא נימא גט על האידי דינא, דזהו מהלכה ורק ל"י פסול בשחיטה, קודם חורת ר"ע, אבל לאחר שהזודה גם היא פסול בשחיטה לוקין עליה ומטמא נבלה גמורה, ולהלך בין הנושאים קשה וצע"ג ודוק".

שוב נתישבת דלא"ע קודם חזרה, דסימן אחד נמי מטהר מידי נבלה, א"כ כל שיצאה נשמהה בסוף סימן השווי ודאי דאיינה אלא אסורה, ככל פסולי שחיטה, ולא נבלה, כי בסימן הראשון כבר יצאה מידי נבלה וכיון דכל המשם', נשנית קר"ע קודם חזרה שפיר כתני במשנה רק פסולה ולא נבלה, אבל הראב"ם שכטב דין זה אחר חזרת ר"ע הו"ל לפ██וק גט בזה נבלה וлокין עליה, ודוק".

גמר וدليلו הינו נבלה היינו מסוכנת, לא ס"ד דכתיב כי ימויות וכי' מחיים לא איקרי נבלה עכ"ל הגמ', מכאן הקשה הלב ארזי זל' על הא דכתב הראב"ם ל"דנקה"ו ופסה"ג והוא נבלה מהיים, שהוא נגד גמר' מפורשת הלו,DDRSHO מקרים דמחיים לא איקרי נבלה אלא לאח"מ, ועל חנס חדש התבו"ש והפלתי זל' לומר, דהראב"ם מוחלך בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלה, שהרי האי קרא בטומאת נבלה כתיב, ואיך יליף הגמ' מנוי דמחיים לייא איסור אכילת נבלה במסוכנת, והניח הדבר בתיאמה, ואני מוסיף להקשוט גם מגמ' זחים דף ע' ע"א דקאמר מה טרפה שכן איסורי מחיים, משא"כ נבלה, הרי מפורש איסור דגס אכילת נבלה איינו מחיים, אבל בפתחה עיקר יוז"ד הראיתיק שהראב"ם גופא ס"ל דלאו נבלה ליתא מחיים, כי כן כתוב בפירוש בראש פ"ד מהל' מא' זל': "האוכל כזית מבשר בהמה שמחה וכו' לוכה, וכל שלא נשחתה כראוי', הרי זו מתה וכו' עכ"ל ומדאמר הרי זו מתה, ולא הרוי זו כמתה, הרי מפורש אומר דעת"פ בעין מתה אלא דכל שנפסלה בשחיטה, אין שחיטה זו מצלת תהאי' מתה, אז תהאי נבלה, וא"כ סותר את דברי עצמו במה ש' בפ"ג מהל' ש恢חיטה דנקה"ו ופסה"ג הוא נבלה מחיים.

חסרוןابر תאסר ומשום דא"ח וע"כ דאיינו חי מיד קאמר דכל שאינה מחסרא אבר ע"כ רק מסוכנת העומדת למות מיד בכל חייה, אבל בחולה, הרי רוב חולים לחמים, וכאשר מוכיח מסוכנת שרי, ע"כ דהאי לאו הבא מכלל עשה אמחסרא אבר קאי, וא"ת הלא הוא בלאו דטרפה, הלא בשביל זה כתוב הרמב"ם לדלאו דטרפה המפורש בקרא הוא הנטהה למות מחמת חסרון אבר דהיאנו מסוכנת שתמות מיד בתוך מעל"ע, אבל הלאו הבא מכלל עשה דחי אכול שא"ח לא תאלל, לא התנה האי לאו חדש דאכל טרפה יחול על איסור חלב, דכיוון שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה לא תאכלו, וממי לא דליקא לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבוה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דשם בפסחים מסיק דריש"ג ור"ע פליגו, דריש"ג חלב לאו בכלבبشر, וכחותרת נבלה בהנהה חלבב ונידה לא הותרו, וממי לא דלא צרך קרא לטהר חלב מטומאת נבלה, אלא להתירו בהנהה, ור"ע סובר דחלב בכלבبشر בין להתר הנהה ובין לטומאת נבלה, ולכן איצטריך קרא להוציאו מכלבبشر לעניין טומאה, ויש לעיין באיזה סברא פליגו, ובפרט יש לתמונה על ריש"ג, דקאמר דחלב אינו ניתר בכלב נבלה בהנהה ופרש"זיל משום דחלב אינו בכלבبشر, הלא בלאו דנבלה לא כתיבبشر, ומהיכי תיתי לא יהי' החלב והגיד בכלב נבלה סתום, אבל דעתך לעשיטי איזיל וריש"ג בשיטת בר פלוגתי דר"ע שהוא ר' ישמעאל איזיל, דבר הודיעתי דר"ע מפרש האי קרא דנבלה שהוא לאו חדש על הנירה שנכננסו לארץ וכיוון דהכא לא כתיבبشر ממי לאו דגס חלב וגיד בכלב נבלה, لكن לא איצטריך קרא להתר הלהב בהנהה דהוא בכלב נבלה, אלא אדרבה להוציאו מכלב נבלה לעניין טומאת נבלה, וממי לאו"ה להענין איסור נמי כן הוא, וממש"כ בטרפה דכתובبشر בפירוש, لكن בא הקרה אבל לא תאכלו הלאו לאסור חלב משום נו"ט, אבל ריש"ג בשיטת ר' ישמעאל איזיל דקרה דנבלה במשנה תורה הוא החזרת הלאו דטרפה, וככדריש בספרי שם, ל"ת כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה, וכיוון דהוא חזרת לאו דטרפה כתיבبشر נמי גם נבלה, וכאשר ביאנו זאת כמה פעמים, ובטרפה כתיבبشر ממי לאו דגס חלב בשער קסמן, ולכן שפיר ס"ל דאין החלב והגיד בכלב נבלה דכתיב בי בשער בפ' משפטיים, ודוק' היטב.

תוס' ד" השתא מהיים אסורה, בא"ד, וא"ת למא דפרישית אי אמרת נמי מסוכנת שרי' תקשי אמא איצטריך קרא לאסור נבלה, הא אסורה מהיים משום איסור שאינה זבוחה וכי' עכ"ל, וקשי' לי טובא דהא במדבר עדין לא נצטו על הזביחה, ומ"מ נבלה נאסר להם, שוב מצאתי שנטעור בזה ק"ז בעחתת"ס זיל בחודשין, ומה שתי' שם, זאת בעצמו מעיד שהוא מימי חרפו גירסא דינקותא, ואינו כדי להסביר עליו.

אבל האמת כmo שהארכתי בה בفتיחה, דבמדבר נצטו על הנבלה מכלל לאו דטרפה, והאי לאו דנבלה שנאמר ב"מ"ת אחר שנצטו על שחיתות חולין, נתחדש לאסורبشر נחרה ופסולי שחיתה, כן הוא לר"ע, ולריש' אם נאמר דנצטו גם במדבר על זביחת דברים שאינן ראויין להקרבה, או האיליאו דנבלה, הוא חזורת לאו דטרפה, וכאשר נהראה מדרשת הספרי שם, דקאמר לא תאכלו כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה, עי"ש בفتיחה, וא"כ קשי' התוס' קראי מוצקת דאם לא צרכין קרא אنبלה אי מסוכנת אסורה, ה"ה דלא צרכין קרא אنبלה, משום דנצטו על הזביחה, וממי לאו כלبشر שאינו זבוח אסור, ואין לנו תירוץ אחר אלא דבאמת הוות מazi למימר ולטעמכ' ממש"כ התוס' ה"ה אמרת שהתוס' לא נחתו לכל זאת, כאשר מוכחה מכל הילוך שיטות במסכת' זו, מ"מ כאן כיוונו יפה, ודוק'.

תוס' ד" והולמא היינו טרפה, בא"ד וק"ק דלעיל דפרק הינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו בלאו ועשה כדקאמר הכא, עכ"ל ויפה אמר תלמידי המולג מו"ה שמואל קעפעטש נ"י לדלעיל כיוון דדחה הקשי' וקאמר, לא ס"ד וכי' לא חש בחזק קשי' שבלא"ה אינה מתקיים, אבל הכא הקשי' דלמא היינו טרפה היינו מסוכנת מתקיימת, שעל ידה נדחה הילפוטא, ביארה כל צורכה, דלמא לעבור עליו בשני לאוין ועשה, ודבר נכוון הוא מאד.

ע"ב גמר' וא"א מהכא, ואומר, אהא ד"א וכי' ויש להעיר, איך נילוף דברי תורה מדברי קבלה, ועד אתה יחזקאל מנא אסורה, ולכן עתה לומוד רוצה לאלה קרא דמסוכנת بلا שום

מיוחד דאכל לא תאכלו גם משום נו"ט, ואל תשיבני דלשן הגם' מוכח דלא כוותי, דהרי קאמר יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב, הרי דמטעם אין איסור חל על איסור בעי קרא דחל, שאני אומר דלעולם חלב לאו בכלב שער הווה, לריש"ג בלא שום קרא, ור"ע מכח דחוציאו מכלל טומאה כנראה שם בסוגי' דחזקי' ור"א, ולא נאסר החלב משום נו"ט אלא מכח האי לאו חדש דאכל לא תאכלו, ומזה' גופה שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה וטרפה יחול על איסור חלב, דכיוון לאו חדש הוא על חלב, וממי לאו דליקא לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבוה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

רבותה דיחזקאל, וא"ג דיחזקאל כהן הוה, הלא גם כהן צרך לפרש תומ"ו ואסור לאכול טבל עכ"ל, ותימא רבתא על התוס' דמשמעו דס"ל דוגם במתנות זרע והלחמים וקיבה בעינן הפרשה ואם לא כובל כל הבמה, וכן כתבו לקמן קל"ב ע"ב, על האי מירא ד"ר", דטבל ממש קאמר דמתנות לפין נתינה נחינה מתרומה ל�מן קל"ו ע"א, והוא בעני פלא והפלא דעתות הפרשה לא שיק, אלא בדבר שאינו מצוין כמו בתו"מ, אבל בזעוז והקבה, שמצוין הם ומופרשים ועומדים, מה שיק כאן להפריש, ועיין בו"ד סי' ס"א ובפרמ"ג שם, שכabb ג"כ כדבריו, דלית במתנות מצות הפרשה, אלא מצות נתינה להכהן, ומה שהביאו התוס' ראי מלקמן דיליף נתינה נתינה מתרומה, אדרבה מהתאם מוכח בדברי, והיינו הז, אבל מה שנראה בעני הוא דלפי מה שביארתי בפתחה דעת הרמב"ס דטרפה המפורש בקרא, הוא הנוטה למות דהינו מסוכנת, וע"י מכח באחד מאבריה שאין לה תרופה, והוא נודע ע"י אידך קרא דיחזקאל שהזהיר את הכהנים שלא יאכלו נו"ט, כמו ברוצח דהדין כן, וההלך של ח"ט אתה כדי שלא נצרכז בכל פעם, בכל זאת עדין התנאי העיקרי שתהיה נטחה הרוויות להמית, אבל בכל זאת עמידה חיה ועוף לאימוד הרופא, והגבילה להן המכחות מות מחמת המכחה, במקומה עומדת, כי ההלכה לעולם לא תבוא לע考ר מה שמספרש בקרא, או שਮוכחה ממנו, אלא אתה לפרש לו וכן גם אחר האי הלכה של ח"ט לא הוה אסרין בהמה לקוי' באחת מהני טרפויות שהולכת בשוק ואוכלת כשאר בריאות, וכן לא היינו אסורים בהמה הנוטה למות מחמת המטרפות, כיון דהתורה התננה בשאן לה אחת מן הני מכות המטרפות, כיון דהתורה התננה בטרפה שאסורה, דבעין תרתי, נתה למות, וגם שתה' זאת ע"י מכתابر, אבל יש לנו קרא דזאת החיה, אתה לאסור בלאו הבא מכלל עשה כל שנקרה אינה חי, ומעתה יש לפניינו שני דרכים או לפרש האי, אינה חי על מסוכנת בלי מכתابر ואז הפירוש אינה חי שעומדת למות מיד תוך מעל"ע, כי עומדת למות אחר זמן רב כמו שלושים יום או יב"ח אין זה במצבות בלי מכתابر ובלי שום חסרון, אלא חוליה כללית ורוב חולים לחיים ואיך נידון לומר, לאינה חי, או שנפרש, אינה חי, ע"י חסרוןابر, ואז מצין לומר, שלאחר זמן תמות מחמת האי חסרון ע"פ שלפי שעה הולכת ואוכלת, וכן יותר מסתבר فهو דהאי קרא אתה לאסור באיסור עשה כל hei טרפויות המצוויות הרבה, מלואקיי על המסוכנת בעלי מכתابر, אבל לא שכח כלל,adam ע"י הכאוה נעשה מסוכנת הרוי יש לה דין טרפה, כי הוא טרפה דנפלה מן הנג עיין לקמן במשנה דא"ט), ולא נשאר אלא מסוכנת ע"י תשות מה שכתבתי במשנה דא"ט), והוא מלטה דלא שכח, וגם בלאה מייסי בעני ב"א ולא אכלו, ויחזקאל שהתפאר שלא אכל מסוכנת התפאר גם שלא אכל את הטרפה, והיינו טרפה של ח"ט, שלא נתה למות והולכת ואוכלת כשאר בריאות ובשניות כאחת יש להתפאר שפיר, דהאי קרא דזאת החיה מורה לאסור אותה מהני תרתי כמו שביארנו, ומושם דמאסעה בעניינו ואת הטרפה לא משום דקרא דזאת החיה אתה לאסור את הטרפה שהולכת ואוכלת, מחתמת שסופה לא תהי ודוק'.

ע"ש גמור' ולא בא בפי בשיר פיגול, שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, מושם ר"ג אמרו, שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה, עיין מהרש"א זל איך להכenis אלו, בשיר פיגול דכתיב בקרא, ונתקך מאד, אבל עיין לקמן דף מ"ד ע"ב כי שם פרשטי הדבר בדרך מרוחה ותרווה צמאן.

תוס' דה שלא הורמו מתנותיה, וא"ת לר"י דאמר לקמן דכל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, מה

והותז הראש אפשר שתפרקס גם אחר ההתזה, משום שפעת חיוט שבabbrים החיצוניים מקודם התזה אבל במסוכנת אם באמת מתה היהת מוחמת אפיקת הכח ולא מוחמת השחיטה, אז האברים החיצוניים מייתו בריש ואלא מצו מפרקסים וכל שהיד והרגל מפרקס מורה על חיוט הלב וואלא הותז הראש, היה כי עדיין, דאלו בשעת התזה כבר היה מות, מכש"כ שלא היה רגש חיוט בידים ורגלים שמתים תחלה.

ולע דהמעין בגמי ותוס' בב"ב קמ"ב ע"ב ימצאו לפום רהיטא סתרה לדברי האmittים האלו אבל בכל יש לישיב, ועל זה וכיוצא בזה צרך למשכן נפשי כדי להעמיד האמת המוסכם ומוחלט על תלו ודוק.

וכאן בסוף הסוגי אני חזר למה שדרשו לעיל ולא בא בפי בשיר פיגול היינוبشر מבהמה שהורה בה חכם, ציינתי לעיל שתעין במא שכתבתלי لكمן מ"ד ע"ב, וכעת ניתוסף לי ראי' ברורה לדעת הושט, כיוון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, אבל מה שתלי' בשיקול הדעת היינו גמור' דהרי מבואר ביבמות צ"ב ע"א דהרוו ב"יד ששקעה החמה ולבסוף זורתה, אין זה הוראה אלא טעות, והוסמך ע"ז לעשות מלאכה בשבת מביא חטא, אבל הורו בשיקול הדעת דאין זה מלאכה או שאין זה הלב שאסורה התורה וטעו, העושה על פיהם פטור ממשום דזה הוראה מקרי, הרי יצא מזה מפורש אבל שדרך הוראה טעה, אין כאן שנגה להעשה על פיו, אלא הקולר תלי' ב"יד שהורה כן, כי כך גורה התורה לומר ועשית כאשר יורוך ואין לך אלא שופט שבימייך, וא"כ למה ניחוש בהוראת חכם על טעות, משא"כ בדבר התלוי במציאות, שאמ טעה אין זה הוראה, והעשה ע"פ טעותו הייב חטא שפיר יש להחמיר שמא טעה החכם בריאה או במדידה וכדומה, וניהו דאין פסקין דיחיד שעשה בהוראת ב"יד חיבח חטא ודלא כר"י דפוטר, עיין ברמב"ם פ"ז משגנות, היינו ממשום אבל שהבי"ד איןנו מביא קרבע העושה מביאו, אבל לעולם גם לדידן קיל להעשה, ממה שעושה ע"פ טעות במציאות.

ועכ"פ אני תמה על הרמ"א בהגה סוף סי' קט"ז, שפסק שם דין זה דהורה בה חכם בדבר שתלי' בסברא דלא כרשי", אלא אבל שהוראה חכם מסברא ולא נמצא הדין בפירוש שהיא מותרת בעל נפש לא יאלל ממנה, דמשמעו אבל שנדפס בספר להתר ארע"פ שאותו המחבר מסברא והתיר שפיר דמי, ואין לדבר זה טעם,adam החכם הזה יזכה לדפוס חדושיו נעשה סברתו גמור' ע"י הדפסה ואפלו אם ימצא חולקין עליו מ"מ אם רוב הפסיקים מסכימים להתר שפיר דמי, וכאשר באמת כן הוא ולא שמענו מעולם שבבעל נפש יחמיר בדבר כמו בתערובות מין במינו דרש"י ודעמי" פסקין כר"י דלא בטל, אבל אכן פסקין קרבען דבטל, ולא שמענו מעולם, מי שייחמיר זה לחוש לשיטת רשי"ו ולמה נחמיר יותר בדבר שחכם מופלג מתר ע"פ סברא שירה ואין עדיין שום חולק עליו לחוש, שמא טעה בסברא, ואע"ג דבזה"ז אין לנו חכם מוסמך מ"מ לא אוכל להבין דלמה נחמיר יותר בהוראת חכם בשיקול הדעת שאין שום חולק עליו אלא שלא נמצא התייר מפורש בדףס, ממה שנמצא מחלוקת בדףס, אלא שהכريع כדעת המתיר, ידעתני שיש מקום לחלק בין שאקבע התייר בפסיקים מפורסמים, ובין סברת יחיד שעדיין לא נתקבל בכל העולם, אבל הסברא הישרה נונתת ההיפך, אבל שסבירה הברורה מסכמת להתר, בלי שנמצא חולק עליה, הא התייר יותר ברור וראוי יותר לטמוך עליו ממה התייר שיצא מtopic פלוגתא בין הפסיקים במקומות שאין כאן הכרעת ב"יד הגadol המוסמך אשר עליו אמרה תורה ע"פ הדבר אשר יורוך והדברים עתיקים ועין זהה لكمן קי"א ע"ב בהא אמר רב חס ל"י לרעוי דבא בר אבא דליספי לי מידי דלא ס"ל, ובמה שכתבתי שם וכן

ולפ"ז אין זה טעם אלא סימנא, וכיון דר"מ אומר בשעת שחיטה סתם, ס"ל אין לשחיטה אלא לבסוף, הרי דבסיום השחיטה בעין הפירקס, עכת"ד היתרונו האור, אלא דשגאה רבתאagna בכואן במוחכ"ת, דא"כ איזה ראי' הביא הברה"ג מהא דרבא דפסק כר"מ דבסיום השחיטה בעין הפירקס, להאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף, דניהו דרבא למدين מר"מ דבעין פירקס בסוף שחיטה, אבל בהאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף מנ"ל דפסקין כוותי דרבא, וכר"מ, דהרי בהאי דינה דישנה לשחיטה פליגו תנאים ואמורים הרבה, וגם גופו הדבר למדין מלישנא דר"מ דאמר סתם, דכוונתו על סוף שחיטה הוא דוחק גדול כموון.

אבל מtopic חומר הנושא נראה לפ"ז דבר חדש בדעת הבה"ג, והוא דס"ל דלמ"ד ישנה לשחיטה מtopic, כמו דבעוף דויטר חיוטה די בסימן אחד ה"ה במסוכנת דויטר חיוטה טפי, די במקצת הושט, כיוון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, דשחט בה סימן אחד והמתין לה עד שמתה, והזודה דנבללה הוה גם קודם חורה עכ"פ טרפה הוה, שאני הרים דכל שפסק באמצעות השחיטה והי יכול לגמורה לא עדיף משהה בין סימן לסתמן דפסול, משא"כ שאינו יכול לגמור מפני שתחלת השחיטה פעלה שמתה, כיוון שיש שחיטה על האי מקצת ואין כאן יותר כדי לגמורה ספר דמי, ואף שהסבירא קלישטא, מ"מ מtopic יותר ממה שכ' בעל יתרון האור לפ"ז, ודוק.

ע"ש גמור' אר"ח, מנא אמינה לה, דתנן וכו' אימת אי לימה בסוף שחיטה, עד כמה תח'י ותziel, עכ"ל הגמ', ר"ח היה סובר דפסחה ידה, הוא סימן הוצאת הנפש של עתה בשעת פשיטת ידה, וכמוש"כ התוס', דדיין כו' מלשון המשנה דקטני, שאינה אלא הוצאה נפש בלבד, ולכן פריך אי פירקס בסוף שחיטה בעין, מה לא תסגי בהאי פשיטת יד, אלא דזה תימא דהרי הפירקס הוא סימן חיות, ולא סימן להוצאה הנפש,ומי שביעי פירקס בסוף שחיטה, בעי חיות בסוף שחיטה, ולא הוצאה הנפש, וכאשר ביארנו זאת בראש הסוגי' דשחיטה ומיתה בהודיע לא מהני, ומס' תשובה רבא אינה מובנת דלמה ל' למייר, אבל שאינה עשוña כו', דהיא פשיטה והחזרה כמו שפי' רשי"ו בידוע שנטלה נשמה קודם לכן, דמשמעו אדם נטלה נשמה זאת בסוף שחיטה כפשטה ידה, הוה שפיר דמי, והלא זה ליתא כפי שכ' הש"ך וכנראה מפרש"י הכא, אין חיוט בסוף שחיטה בעין ולא הוצאה הנפש בסוף שחיטה, עצ"ג ודוק.

ע"ב Tos' ד"ה אלא דמתה והדר לידתי, והוא דאמר ב' יוצא דופן דעובר מיט בירושא, היינו היכי דמתה עצמה, אבל נהרג לא עכ"ל, והסבירא מבוארת, דבכל מיתה טבעית מחייבת אפיקת הכוח, מתיים האברים הרחוקים ממשכן החיות תחלה, וממוש"כ הولد שאינה גופה ממש, ועודיו הלב והאברים הסמכים ללכ' יש בהם חיות, אבל במיתה פתואומיות ע"י שחיטה או הריגה, הנפק הוא דע"י שפיכת דם הנפש יומת הלב והראש משכן החיות, אבל אברים החיצוניים עדין השפעת החיות שלפניהם פועלת בהם, עד שפרקסים גם אחר מיתת הלב והראש, ומ"ה תנן במשנה דאהלות, בהותז ראייהון טמאים עע"פ שהabbrים החיצוניים מפרקסים דאין זה אלא כזנב הלטאה, ר"ל דהרי פירקס הוא משפע החיות שקדם לכן, שעדיין פועלת בהני אברים החיצוניים, אע"פ שהראש הותז, ומן האמת הלאה יוצא, כי שגגה רבתא יצאה לפניי האחרונים ז"ל במוחכ"ת, במה שהביא הפת"ש בס"י י"ז דמסוכנת לאחר שהותז ראשיה לא מהני הפירקס שאינו אלא כזנב הלטאה, והוא כיציבא באירוע וגיורא בשם שמי' אבל שכחו ולא ידעו כי רק בבראה

אין האי שחייבת מכשרת לאכילה שחייבת פסולת יקרה, וזה אמת לאמינו, אלא דעת הרמב"ם יש מקום לתפיסה, שכ' בפ"ג ה"ח דכל מקום שאמרנו בשיחיטה פסולת, הרי זו נבלה, ואם אכל קצת ממנו לוקה משום אוכל נבלה וכו', עכ"ל, ואיך כתוב הוא ז"ל על כל הנני, שיחיטה פסולת כלשנאי דמתני', וזה אינו, דהני גם לאחר חזרת ר"ע אין אלא איסורין באכילה. אבל לא נבלה, ויל"י בדוחק דהאי כללא דכלי הרמב"ם, לא קאי אלא במקומות דהפשטול הוא בגוף מעשה השחיטה, אבל לא אני דבגוף השחיטה אין כאן פיסול, אלא מצד מחשבה זהה, ודוק".

ד"ג ذ"ט ע"א גמר' איתמר, השוחט את הבהמה לארוק דמה לע"ז, ר"י פסולת רוליל"א מותרת, ולינו אי מהשBIN מעבודה לעבדה, וליפין חוץ מפנים, והקשה לרשות"א ז"ל דתפ"ל דהוה נבללה מצד השוחט שנעשה מומר לע"ז, כיוון דגס ר"ל מודה דהשוחט חייב וכמ"כ התוס' כאן, והתוס' לעיל בסוגי' דהשוחט בשבת, הוכחיו מכח האי קושי', דבעפ"מ אחת לא נעשה מומר, אולם שם כתבתי, לדעת הרמב"ם החלוק שבין מומר לחשוד הו, ובמומר שהוא רגיל בכך חזקתו דלא שבבתשובה, אבל חשוד ע"י פעם אחת, שפק היה שמא עשה תשובה, וממילא דבשעת השחיטה דעבירה אין חילוק בין פ"א להרבה פעמים ולכן הרשות"א בזה קרמבר"ם ס"ל, ושפיר נתקשה לו אם הוא חייב ע"י השחיטה זו ממשום מקריב לעכו"ם, הרי גם שחייבתו מומר לעכו"ם, אלא דלהרמב"ם לשיטתו ליק"מ דס"ל דשחיתות נכרוי וכמ"כ שחייבת מומר דעשאו רבנן כהניתן נכרוי, אין בו רק מקרה דוקרא לא ואכלת מזבחו, וכל שנעשה עתה מומר ע"י השחיטה זו, לא קריין כי זבחו, אבל הרשות"א בתוס' ס"ל בהז, דמקרה דזבחת פסלין שהניתן נכרוי, הרי דבעינן בר זביחה דוקרא, א"כ האי דנעשה מומר בגמי' ע"מ לזרוק דמה לע"ז, לא שהשוחט יזרוק אלא ע"מ שהגוי יזרוק דמה לע"ז, ואיז ג"כ הבהמה אסורה לר"י, מטעם תקורות עכו"ם, אבל השוחט לא עבד כלום, וכן נפסק האי דין בטור ושוו"ע סי' ד' וכי יתנו ויבנוו את זאת, דחוץ מן הדוחק העצום, להכנסי כאן נכרוי בעל הבהמה שאין לו רמז עליו בגמי', הרי לא קתני השוחט בהמות נכרוי אלא השוחט את הבהמה, גוף הדין מרפסין איגרא לאראעא, دائ' אפשר לעשות תקורות לעכו"ם, והוא לא עבר עבירה, אלא עע"ז בטהרה, אמתה? דע"כ אתה אומר דבاهאי מהשכח עצמה הוא עע"ז דומי' דפיגול דהשוחט ע"מ שיأكلו הבעלים חוץ לזמננו, הרי הוא מגול וлокה, כן ע"כ גם כאן כיון דחייב שמחיטה על האזיקה, מקרי עבודה, וחיביב בין שיירוק הוא ובין שיירוק אחר, ואין לומר דכוונת הרשות"א דהשוחט ידע שדעת הנכרוי לזרוק דמה ולהקטיר חלבת דבידעה כז"א עע"ז בשחיטה ומ"מ נעשה תקורות עכו"ם, דזה ודאי ליתא, וכדמוכחה ממה דשנינו בסוף הסוגי' בהני טיעי דיבח דוכרי לטבחין ישראל ואמרו להו, דماء ותרבא לדין, ופרש"י לעכו"ם, ובשרה ומשכלה דיפרקיינו לפע"ד ודוק".

תנוס' ד"ה ר"ל דמי' מיתה זיהיב מיתה וכו' ואין לתמוה איך נירג, הא דלמא מימליך ולא זריך וכו' הכא ודאי לא מימליך וכו' עכ"ל.

הנה לפי תירוץ זה סברו התוס' דחייב מיתה לא בא אלא על

בקדמה של, ודוק".

משנה השוחט לכוטי שחיטתו כשרה, הלב ארוי ז"ל הביא דברי הר"ז ז"ל, שכ' דהלהכה כר"י דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, ומותר אף לכתחה, והוא דנקט במתני' שחיטתו כשרה לשון דיעבד וכו' וקמתה על הר"ז, למה לא נימא דلت"ק בדיקת קתני לשון דיעבד, דלפי מה דמוקי בוגמ' אף בדשמיין דחישב, הרי אכן ממשום לפ"ע, וממש"כ לפי ל"ק, דרך בדלא שמעין מיררי, דיש לחוש לכתחה דלמא חשוב מחשבה לע"ז, עכת"ד ולפע"ד נראה דודאי ליל"ק לת"ק ייל', דרך בדיעבד שחיטתו כשרה, אבל לכתחה יש לחוש שהוא חשוב לע"א והשוחט לא שמע, אבל מאחר דפסקין כר"י יוסי דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, גם לכתחה און לחוש, ומה ש' הר"ז לתרץ לישנא דדייעבד לת"ק, היינו לישנא בתרא דאף בדשמיין דחייב לית לו בה, שלא ילפין חוץ מפנים, וא"כ אין שום נפקותא לדינה בין ת"ק ל"ק לר"י יוסי, ומה ש' הלב ארוי דיש בהז עכ"פ ממשום לפ"ע, זה אינו, דכיוון דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, לא עבד הנכרי במחשבה זו ולא מידידי, דהרי תנוי בסנהדרין נ"ו ע"ב, בעכו"ם דברים שב"ד של ישראל ממתיין עליהם, אין ב"ג מזוהר עליהם, וכן פסק אין ב"ג של ישראל ממתיין עליהם, אין ב"ג מזוהר עליהם, וכך פסק הרמב"ם בפ"ט ה"ב מליכים, ופשיטה דבזה מוחשב וזה עובד אין ב"ג ממיתין, ואין זה דומה להא דלקמן דשות ע"מ לזרוק דמה לע"ז, דאפילו ר"ל דס"ל דהבהמה מותרת מודה דהשוחט חייב מיתה, וכך שאמרו בסנהדרין ס"א ע"א דגמרה בר קטלא הוא מידי דהוה משתמש להר, דהר מותר ועבדו בסיף דשאני התם דעבד מעשה שהוא עבודה, וכפרש"י ז"ל שם וז"ל, "והכא נמי לא עבי קרא הויל ושותה צורך זריקה הוא, והוא חשב בשחיטה ע"מ לזרוק, הנה לי' בעובד עכו"ם דהא זריקה بلا שחיטה לא סגי וכו' עכ"ל הרי מסביר לנו רשי' דשחיטה זו ע"מ לזרוק בכלל עבודה היא, ולכן חייב עליה, אף שלא נאסרה הבהמה על ידה אבל כאן בזה מוחשב וזה עובד, דליקא שום מעשה אל לא מחשبة בכלל, כל שלא נעשה הבהמה תקרובות עכו"ם, גם שם עבודה אינה על המוחשב לחוד, ואין זה דומה למה שאמרו דע"ז חייב גם על המוחשב לחוד, כדכתוב למען תפוש את ישראל בלבותם, דהינו קיבל אלהות בלב, אבל כאן הקרבה לעכו"ם הוא וככל שאין כאן לא קרבן ולא מעשה, רק מחשبة בכלל אין כאן חייב לגוי המוחשב וממילא יוכל ליכא לפ"ע, והלב אריה במחכ"ת שגה בהז, ומה שנלעפ"ד כתבתתי ודוק".

ע"ש במשנה ורש"י פוסל, אר"א אפילו שחיטה לאכול לכוטי מחצר הכבד שלפה פסולת וכו', הנה התוס' הקשו מהא דלקמן בשוחט לשם הריס, דמדייק פסולת אין זבחי מתים לא, ולידייק קשה להפוך על לישנא דפסולה, דהרי השחיטה אינה נפסקת בכך ואפילו בשוחט לעכו"ם ממש, למ"ד שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, וכאשר סתם התנה לקמן בפ' אווא"ב דשות ע"ז חייב ממשום אווא"ב, ואיך כתני כאן וכן במשניות אחר זו, בשוחט לשם הריס וכן בשוחט לשם עולה, שחיטתו פסולת, שוב מצאתי בהגחות מהרש"ש ז"ל בסוף פרקו על המשנה דשות לשם עולה שננתעורר בהז ולא ידעתி למה המתין עד המשנה האחרון ולא הקדים קושתו במשנה זו.

אבל באמת אין כאן מקום לתמה לפי מה שכפלתי ושלשתי זאת, דכל המסתכת' אליבא דר"ע קודם זרה נשנית, ולידייק' שחיטה פסולת אינה נבלה, אלא אסורה כטרפה, ואפילו סימן אחד בפסיקת כנבה, לענין מלכות וטומאה, וא"כ שיק' לשון שחיטה פסולת על כל דבר המפסדת כשרהות הנשחת בשעת מעשה השחיטה, כמו מחשبة זהה, ע"ג דאין הפסול בגוף השחיטה, כיוון דסכ"ס

בשעת שחיטה למה לי להכפיל הדבר אחר השחיטה, וצ"ג וד"ק. **ע"ש** גמר' אלא א"ר שיזבי, לא אמרו בה היתר משום כבודו דרש"ב"ג, ועיין בהගות מהרש"ש, והלב אר"י כתוב, דייסור לא אמרו משום דחם בעצם פליגו ארשב"ג, ול"ל סופו מוכיח על תחלתו, ולא הבנתי דא"כ למה לי דהיתר לא אמרו מושום כבודו, דיוטר הו"ל למימר דמסופקים היו בסברא זו דמוכיח סופו על תחילתו, דכמו דמץ' לחולוק על רשב"ג מצי מסופקים בסברתו, אלא דקושי' ז' עוד יותר קשה, לפי המשקנא דרש"ב"ג דהחותנת נכסיו הוא דהרי שם באמות פליגו רבנן עלייו ולמה לא אמר דמסופקים היו, דהלהתא כמאן לבן לא אמרו בה דבר, ור"ח דלעיל דמפרש משום כבודו של ר"א' ורבנן ולא אמר דמסופק ה"י דהלהתא כמאן ייל דלא מסתבר שהיו דמסופקים דאיסור לא אמרו משום דס"ל קרבען, ד"ל כיון הו"ל לי למימר דאיסור של ר"א, אמר כן גם באיסור דלא אמר מפני כבודן של רבנן, אבל כאן ברש"ג ורבנן ודאי הי' מצי ולומר דמסופקים היו לפסקו כמאן, אלא דיש לישיב דברכל מקום שההלהקה רופפת בידך, בדואריתיא זיל לחומרא ובדרבען להקל, لكن א"א לומר דמסופקים היו אבל אי סברו בחכמים דרש"ג, שלא אמרין סופו מוכיחה ע"ת, שפיר דאיסור לא אמרו, מפני שסבירו בחכמים, והיתר לא אמרו מפני כבודו של רשב"ג, אבל להפק א"א לומר דסבירי רשב"ג ולא אמרו מפני כבודן של חכמים, דין חולקין כבוד לרבות במקומות דאייכא אישורה והוא פשוט וד"ק.

ע"ש משנה השוחט לשם הרים וכוי' שחיתה פסולה, עיין במסנה דלעיל שכבתבי דכל הנני שחיטתו פסולה, אעפ' שאינה נבלת דהרי שש"א"ר ש"ש, מ"מ קרי לי' שחיתה פסולה ככל שחיטתו פסולה דבاهאי מסכת'DKודם חזרת ר"ע אין בה משום נבלה, וכן ע"כ אתה אומר בן דהרי, בגמ' קאמר דזבחי מתים לא, משום דהא להר והא לגדא דהה, ופרש"י דלאו תקרובות מקרי משום דאין ההר העשה ע"א, אבל מ"מ פסולה מלאכול משום דדמי' לשחיטת עכו"ם, וע"כ דرك לאכול גזרו אבל לא לעניין טומאת נבלות דאם אמר דכל שפסלו השחיטה מדרבנן גם לעניין טומאת נבלות גזרו, א"כ גם לעניין תקרובות עכו"ם לאזרו שיהי' אסור בהאה, אלא ודאי במקומות דקטני במסנה שחיטתו פסולה, אין בה משום טומאת נבלות, וכיר"ע קודם חזרה, דרבנן לא גזרו אלא על האכילה ולא לעניין טומאה וד"ק.

ד"ג מ' ע"א גמר' א"ר"ה הייתה בהמתת חבירו ררצה לפניו ע"ז וכוי' ופרש"י ז"ל דלא מבעי הגביה והרביצה דקנאה בהגבבה וונישית שלו וכו', והתוס' הקשו ע"ז, דהא גזלו אינו קונה רק כדי להתחביב באונסין, אבל לא להיות שלו כדי לאסרו וכמו דאמר גזל ולא נתיאשו הבעלים, שניהם אינם יכולים לקדשו, וכן מוכיח נמי מדפרק ליקמן לר"ג מננסך, והא שם הגביה כדאמרין בגיטין שם דמכי אגביה' קניה, עכת"ד תוס'.

והנה לפע"ד דבר זה תלי' בפלוגתא, דבב"ק ד"ג י"א ע"א מסקין דין שמיון לנגב ולגוזן, אבל לשואל שמיון, וכתבו שם התוס' בשם הירושלמי,DDRISHIN CHIMS SHENIM YESHEL VLA MOTIM, וכן בגזלה והшиб את הגזלה אשר גזל כעין שגאל, וכתבו שם ז"ל, "והיינו טעמא, דגנב וגוזן קנו מיד, כשהוחציאו מרשות בעלים, אבל מזיק לא נתחביב אלא כמו שהזיק וכו"ז עכ"ל, והוחצרכו להאי טעמא משום דין אפיקו אין כאן שינוי לקוחות, מהי' בין לנגב ולגוזן לשלם ממוו, ולא להחיר את החפש ולשלם הפקת, וכמ"כ התוס' שם ד"ג ע"א ע"ב ד"ה א"ה, ובתוס' ד"ג ס"ח ע"א ד"ה מה טביהה, דבסי' אחד או אפילו בשני סימנים שחוטים, אין כאן שינוי לקוחות בכך, ומ"מ אין שמיון המתה לנגב ולגוזן אלא היא שלו, ומשלם בהמה מעלה, וכן כתבו

הזריקה, ואם באמות אירע דלא זרך, דנשפיך הדם וכדומה פטור, והוא תמורה מאד, דاز אינו דומה כלל לפני, דהרי בפיגל לא בעינן שייכל או יקтир חוץ לאמננו, אלא במחשב לאכול מיד נתפגלו הקרבן, והוא חייב מליקות משום מפיגל, ואני לומר דרך לר"ל דלא יlf' חוץ מפנים, כתבו דלא חייב עד שיזרוק, אבל לר"י דיליף חוץ מפנים, באמת חייב על השחיטה בלי שיזרוק, כמו שחייב במפיגל, דא"כ הסוגי' שם בסנהדרין אין לה מובן, דהרי פליגו ר"י ור"ל נמי בחיווא דגbara דלרי' חייב ע"ג דמנעל ולא זרייך, ור"ל לא מחייב עד דז裏יך, ואיך קאמר שם בגמ' דלרי' נמי לא בעי קרא לחיווא גברא, הלא בעי לחיבו על המחשה ע"מ לזרוק בשלא זרך לבסוף, וע"כ דלפי תי' זה אין חילוק, דגם לר"י לא מחייב עד זרך, וזאת א"א דשם קאמר דיליף הכל מפנים, הון פסול הבהמה והו חיווא דגbara, ولكن כרבי התוס' בתי' זה אין להלמס, אלא העיקר כתי' השני, וכן כי רשי' ז"ל שם בסנהדרין בפירוש, דחייב אשחיטה עצמה שהיא עבודה, בין זרך אח"כ ובין לא זרך, והוא לר"י והו לר"ל, אלא דלרי' צריך הדבר הסבר גדול כיון דלא יליף חוץ מפנים למה חשוב זאת לע"ז במא שמחשב מעובודה לעובודה, ומה דקאמר מיידי דזהה אמשתוחה להר, אין הנידון דומה לראי' דבמשתוחה להר עבר עובודה שלמה, אלא דמזהה'כ אין המחוור נאסר ע"י שעבד, אבל כאן החסרונו שלא נאסר הבהמה, הלא בעובודה, שאין מחשבין מעובודה לעובודה, ולמה לעניין חיווא דגbara תחשב עבודה, וכי רשי' ז"ל מה שלגביה התקרובות לא חשב עבודה, ורק אח"כ ז"ל, הואיל ושהיתה צריך זריקה הוא ונחוב השוחט להר בעבורו כתוב וע"ל, והואיל ושהיתה צריך זריקה הלא שחיתה לא סגי' עכ"ל, וכוונתו הוא, דזה זריקה בלא שחיטה לא אמרו מידי דהגבבה צוריך ניסוך הוא, ומחייב מיד בשעת הגבבה, עי"ש בתוס' ד"ה מנסך, אלא דגם שם אם אחר הגבבה, חזר בו ולא נסכו דזודאי לאו כלום הוא, אלא דכל שנסכו אחר הגבבה, אמרין דהגבבה נמי שיק לניסוך, לעניין קמ"ל בדרבה מני', אלא אפיקו אם נחلك ונאמר, דהתס הגבבה בלי ניסוך לבסוף לאו כלום הוא, אבל שחיתה שאני דהיא בעצמה עבודה היא, אם חישב בה לע"ז, שכן ה"ה אם חישב בה ע"מ לזרוק דמה לע"ז חייב שפיר, א"כ קשה להיפיך למה לר"ל מותרת הבהמה, הלא שחיתה עצמה במחשבת זריקה מקרי עבודה, והיינו מחשבין מעובודה לעובודה, והדבר צע"ג בעניין ואחיזק בטובותami למי שיגלה לי טעמא דהא מלטה וד"ק.

ע"ב גמר' שחיטה ואח"כ חייב עליה, זה היה מעשה בקיסרי, ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר, ומסיק בגמ' משום דמסופק אי אמרין מוכיח סופו על תחילתו, משמע מכאן דמחשבה לחוד בא שום דבר מהני בע"ז, דהרי אפיקו נאמר דסופו מוכיח, ואני מוכיח אלא דמחשבות ה"י גס איז כמו שאומר ATA, אבל אין כאן הוכחה על אמרה שבתחלתן, וזה תימא רבתא דנייהו דעל ע"ז מותחיב גם על המחשبة הינו קובלות אלהות, אבל על הקרבנה שיתחייב על המחשبة שחייב להקרבן, זאת לא שמענו,ומי שלא אמר כלום רק חייב במחשبة ע"מ לזרוק, ודאי דלאו כלום כמו בפייגל דבעינן דזק אמירה ולא מחשבה בעלמא, ועיין Tos' לעיל ד"ה אלא, ובחו"ט פ"ג משנה י"ב בב"מ ד"ה החושב, שוב ראייטי שק"ז בעחתת"ס בחודשי נתקשה בהז, ולכאור' לפי דעת רביינו ירוחם דהאי חייב זרך ממש קאמר, ייל דסופו מוכיח דמסתמא דרך המקיבים לע"ז, כן הוא שאומרם, אבל מלשון רשי' ז"ל שכטב דא"כ אמר שיזרוק וכו' וכן מפסק הרמב"ם והשוו' שכתבו שחישב עליה אח"כ לזרוק, משמע דעת השטא לא אמר כלום, שהרי מי שמע מה שאמר אח"כ שיזרוק ה"י שומע גם בשעת שחיטה אם היה אומר שחו"ט ע"מ לזרוק ולא עוד אלאAdam היה אומר כן

ואם ירצה הבעלים ליטול הכליל השבור וישלם להם הפחת שומען להם, וכן מבואר ברמב"ם בפ"ג מהל' נזלה שכטב בטעם דהא מלטה שאם רוצחים הבעלים בשברים הדין עמהם, משום דמןני תקנת הבעלים אמרו אין שמיין ואם הם אינם רוצחים בתקנתא זו שומען להם, וכן הבין הדבר ה"ב ס"ס שנ"ד עי"ש, ולדעת התוס' דמה"ת אין כל שבור בתורת השבה, ניהו דאפשר ג"כ לומר, דתלי בדעת הבעלים דאים מחובבים לקבל השברים, אבל אם ירצו לקבלם עדין מצות השבה על הגזלן, אבל אז לא ה' מחייב לשלם הפחת, אלא אם הוא האיזקו או בגרמותו, אבל לא בשנאנס ונשבר, כי הוא לא קיבל חיזוב שמירה על הגזלה, וביאור שיטות אלו תמצאו בארכיות בס' שביבי אש, ואכ"מ להאריך בזה ודו"ק.

רש"י ד"ה הייתה בהמת חבירו, לא מבוי שלו דמיתסרי וכו', מיهو כי עבד מעשה בגופיו מיתסרי, כדאמרין בפ' ר"ש ע"פ שאמרו המשתחווה לקרען עולם לא אסורה, חפר בה ברורות שיחין ומערות והשתחווה להן אסרו, והג' וכו', עכ"ל ול依 יש תימא, קרען עולם דנאסר ע"י מעשה בגוף הקרען מנ"ל, והש"ס שם על הא דעתלא דבר, המשתחווה לבהת חבירו, בעשה בה מעשה אסורה, כאמור דיליף זאת מכל אחז, כמו שהביא רש"י זיל' כאן, ועל הא דחפר בה בשו"מ דמצאי אוסר, לא פריך מנ"ל, וחתני הרוב משועבעש נ"י עוררני שהריטב"א נ"ב ע"ב שם, עמד ע"ז וכותב, דמהלהה לממ"ס ידיענן דעשה בה מעשה בקרען עולם נאסורה, ואם קבלה היא נקבב, אבל עין בין ר' מוקי לקרא דאבד תאבדן את בל המקומות, באם דף נ"א ע"ב, מוקי לקרא דאבד תאבדן את בל המקומות, באם אין עין למקומות דלא מציא אוסר, תנו עין לכלים שנשתמשו בהן לע"ז, ואמאי לא מוקי במקומות ממש, כפשוטו של המקרה, ובחר בפה בשו"מ, עוד יש לי לתמהה על הא דאמר שם אמר ר' בא"ה, כגון שניסך לה יין בין קרנית, שנאסורה בהמה זהה כמו הרא דעולה, ואכ"ה ה"ה בקרען עולם, אם ניסיך יין על ההר וכיוצא בזה, שנאסר הקרען, דחד דינה אית לוי לקרען עולם עם בע"ח וכמוש"כ רש"י כאו, וכדמשמע בע"ז מותוך הסוגי' וכן מבואר ברמב"ם ריש פ"ח מע"ז, שכ' דכל שין בו תפיסת יד אדם, כמו קרען עולם ונחרות ואילנות ובעל חיים, ע"פ שנאבדו הרاي אלו מותרין בהנהה עכ"ל, הרוי דכולל קרען עולם עם בע"ח בהדי, ואכ' כל שניסך וקיטר על ההר נאסר ההר, כמו בהמה בניסך לה יין בין קרנית, ואכ' היא דרצה שאין ההרים אלהיהם אין לו מציאות, דהרי מסתמא כל העובד את ההר מקריב עליו קרבנות, הן אמרת דהרבמ"ס זיל' השמייט האי אוקימתא, ניסיך לה יין בין קרנית, ולא הביא רק שחתה בה סימן לעכו"ם, והוא מימרא דר' דהכא, אבל מימרא העבדת נאסורה, מזה נראה דסובר הרמב"ס דבעין דוקא מעשה הניכר בגופה, ולכן לא מצא בהמה העבדת שתasar ע"י עבודה, וכן בקרען עולם כתוב דחפר בה בשו"מ לשם ע"ז משמע דזוקא במעשה הניכר בקרען נאסורה, אבל ניסין וקיטר עליה לא נאסורה, אבל מ"מ מה דלא מוקי קרא דכל המקומות בחפר בה בשו"מ, ודאי קשה טובא, וכעת צ"ג.

ודע דבאה דחפר בה בשו"מ, הוסיף רש"י זיל' כאן, והשתחווה להן, והרמב"ס זיל' כתוב, שחפר לשם ע"ז, משמעו דבאה סגי, ולפע"ד תלוי הדבר בחופר אם ישראל או נכרי, דבזה פליגו ר"י ור"ע בע"ז דף נ"א ע"ב ולר"ע דהכלכתא כותתי, ע"ז של עכו"ם נאסורה משועשה ושל ישראל עד שתיעבד, ואכ"ה זיל' דריש"י ורמב"ם לא פליגו ודו"ק. **בא"ז**, הא סימן אחד לא דוקא, דה"ה לחצוי סימן וכי עכ"ל,

כאן טעמא של דבר זה, והוא משום דברמת מיד בהגבגה קנה הגנב והגゾן את החפש, להתחייב בתשלומי, אלא כל זמן שהחפש בידו בלי פחת, חייבו התורה להחזירו לבULO תחת תשלום ממון, והאי מצות והשיב מעכב הקניין שאינו יכול להקדישו ולמכרו, והוא שיבוד שכתב בקרה, אבל אם נפסד הגזלה, ואפילו במקצת שני בו שינוי לכות, כיון שאינה ראוי' להשיב, דהבעלים אין חיבים לקבעה, במעטם הנפסד, שוב הקניין של הגזלן הוה קני גמור לקבעה, אבל השואל משיכחה שלו אין כדי לסתור, אלא כדי לקבל על עצמו אחריות כל היזק והפסד ואפילו באונס, וכך שמיון לשואל, ואפילו נשתנה החפש בשינוי הרואי' רקונוט, ומה"ט נמי הגזלן משלים השוויה של הגזלה, כשעת הגזלה בגין החקל ובו החרמיר, והארכתי בעניין זה בס' שביבי אש שנדרפס ע"י תלמידי בשנת תרס"ג, ובתוך הדברים כתבתי שם לישב בהז ע"ג קושי התוס' גיטין נ"ג ע"ב ד"ה גזלו הוא, דבגמי' שם פריך אחזק' מהא דגוז חמץ ועה"פ דמצאי אומר לו הרי שלך לפנק, ואילו היה ש"א נשי' היזק האי גזלו הוא, וממנו מעלי' בעי לשולם, והקשו בתוס' איך מדמה היזק דמלילא למזיק בידים, דכל שאין כאן שינוי רקונוט למה ישם הגזלן יותר מן השומר, ותירצו בדוחק דחזק' דהיזק שאינן שמי' היזק אין לך שינוי גודל מזה עי"ש. וכתבתני אני שהתוס' שכחו דברי עצמס שבב"ק הנ"ל, שהרי כאן כתבו בשם הירושלמי וכפי הטברטים, דכל שנספסד ונקלה שווי, ע"י הפסד הנזכר לעין אינה בת השבה, דהתרורה אמרה והשיב ר' חיים ולא מתיים, ואכ"פ שאינו בזיה שינוי רק חיים ולא מתיים, ומילא דקני למספר וחיב ממון על קניו של שעט הגזלה, ומודוק מaad לשינה דגמור' שם "האי גזלו הוא וממו גזלו בעי לשולם", ר"ל ממן טוב ולא רע, אבל אין הנazel מהובי לקבל ממנו החפש שניכר בו הפסדו, כי לא להקל אמרו תורה, והשיב את הגזלה, אלא להחרמיר שלא מצץ להחזיק בזילה ולשלם ממן, אם החפש עדין בקומתו ובצביונו עומדת, אבל אם הפסדו ניכר, אמורים הבעלים אתה נתכוונות להחפש בשעת השגולט ונתחייבת אז לשלו ממן, ואין אני מחייב לקבל מנק היחס שנסיכר בו הפסדו, משום שהחמיר ה תורה עליך להשיב את הגזלה עצמה אם היא ראוי' להшиб, והאי אין רואי' להшиб.

ומה מאי נביין בה מה דאמרו בב"ק ע"א ע"ב, כיון דשחת בה פורתא אסורה איידך לאו דMRI' קטבח עי"ש בהגות מהרשי' של דמיכאן מוכח דאסורי הנהא מקרי איןו של, והוא פלא, דהרי אין פסקין דאומרים בא"ה הרי שלך לפנק, וע"כ משום דאית בעלים לא"ה, ולפי האמור, כוונת הש"ס כך הוא, דכיון דשחת בה פורתא שוב איינו בתורת השבה, וקנאו למספר ומילא אסורה בהנהה, וכיון דלענין א"ה חשב כשלו גם לעין תשולם ד' וה', אנו אמורים לאו דMRI' קטבח, אבל בטביחה דעלמא ניהו דמתחלת השחיטה אין בתורת השבה, אבל התורה עשו כברשותו לעניין ד' וה', דהרי א"א להתחייב בעניין אחר, וכמו בחמצ זדא"פ שאסורה התורה בהנהה ואני ברשותו, מ"מ אמרה תורה שלך אי אתה רואה, דעשה הכתוב לעניין זה כברשותו, אבל בטביחה לע"ז כיון דע"י האי טביחה פורתא אנו אומרים דשלו קטבח, כדי שיאשר בהנהה, איך נחייב על הנגמר ד' וה' שהוא תרתי דسترוי, נלפעד' נכו'.

ועלכ"פ מכל הא דאמרן יצא שיטת רש"י זיל' כאור נוגה, דגם כאן בהגביה והרביצה כיון דנעשה גזלן עליה קנאה למרי', אם לא שמעכב מצות השבה, אבל כיון דשחת בה פורתא שוב איינה בתורת השבה מילא חל אישור ע"ז עליה וקנינו ואיסרו באין כאחת. **אמנם** שיטת הרמב"ם אינו כן, וכותבי' איפסק הלכתא בחו"מ סי' שנ"ד ושס"ב, והוא דהא אין שמיון לנגב ולגゾן הוא תקנתא דרבנן,

להעמיד דעה זו מפני חומר הקושי' של הנקה"כ, דוחכיה מתווך הסוגי' גם מקצת קנה די לאסירה לע"ז אלא דנדג שיטת התוס', והנקה"כ עומד הקושי' העצומה, הא לעשות תקרובות בעי אחת מן העובדות, ולא סתם מעשה, ועל חci קנה לא נופל שם שחיטה.

אבל אחר עיון רב האיר ד' את עיני למצוא דעת קדושים, והוא כאשר אבאר באה, דהא דאנן אוורום דאחצוי קנה אין, לא שם שחיטה כשרה ולא שם שחיטה פסולה, הוא ע"י ההלכה, כי יש לנו שתי הולכות שנראות כסותרות, חדא, דכל פיסול במקצת השחיטה נבלה, לקבלת ר' יישבב משום ר' וחדא, דפסוקת הרגרת ברובא, אבל עד חצי כשר ואיך יתקיימו שני הולכות אלו, דמכח הלכה הראשונה אנו פוטלים בנקהיו את השחיטה, וכאשר ביארנו לדעת הרמב"ם, דשם שחיטה פסולה גם על מקצת הוושט, וא"כ ה"ה בגרירת דמ"ש, ואיך יוכשר השחיטה בחצי גרגרת פגום, אלא כיוון דaicא הלכה דפסחה"ג ברובא, ע"כ לומר דכל שאין בו מעשה טרפה, לאו שם התחלת השחיטה עלייו, אע"ג דמצטרף לרובינו דומה להחיתת העור דלא שייך לשחיטה כלל, וכאשר אבאר בפתיחה עיקר יוז"ד ובריש"ט, בפריש' אט, בפרט אתה הולכת ומטע ורוב קנה פוטל את השחיטה, וכל זאת במקומות דבעינן דיני שחיטה, אבל בשוחט לע"ז, המכ יאמר האמור דזובח לאלהים יחרם, דוקא בזובח עפ"י הולכות שחיטה, אבל הנוחור לע"ז לא עבר מידי, הלא הוכחנו מגמ' דלעיל דך יוז"ע, דגם על הנחירה נופל שם שחיטה וזביחה, כדכתיב הצאן ובקר ישחט להם, והוא נהירה לדעת ר"ע דאישטרி במדבר, ובנחרה, כי היכי דמקצת הוושט מקרי תחלת נהירה, ה"ה מקצת הקנה דמה עניין התחלת השחיטה למעשה טרפוף, כי רק לדין מכח ההלכה אין בתחלת שחיטת הקנה ממשום פסול שחיטה, אבל לויל הא הלהכה, כיוון דשייך להשלמת השחיטה, למה לי מעשה טרפות דוקא, ובפרט לפ' מה שביארנו בפתיחה ובשאר מקומות, לדעת הרמב"ם לא דינון על פי האיל הלהכה דח"י טרפיפות, לשום דבר מדיני התורה, רק לעניין שחיטה וטרפות בע"ח, וא"כ לעניין שוחט לע"ז, ודאי דין שום נפקותא בין מקצת הוושט למקצת הקנה, ואם על המקצת שם זביחה לע"ז עליו, כך לי ושת כמו קנה ולפ"י של לקאים שיטת רשי' ז"ל שכ' דמכח ישנה לשחיטה מתוע"ס קאתיין עליה, דע"ג דמוודה רשי' דגם במקצת הקנה קאמר, כיוון דשחט בה פורתא, מ"מ למ"ד דעל מקצת הסימן אין שם שחיטה, ה"ה דין עליו שם נהירה, כי הן בשחיטה והן בנחירה עיין שתה"י כדי שתצא נפשה מהר תוך מעל"ע כמו שביארנו זאת במקומו, וממילא גם זאת אמרת, דכל שלא נמר אין ממשום תקרובות, ומישוב הרשב"א שהביא מין, בין שאר פסולים וכותב דכל שהתחילה ולא גמר, אין כאן ממשום תקרובות עכו"ם, דודאי עבודה לע"ז עיין, וכל שלא גמר הזביחה או הנחירה, אין שם עבודה עליו, אלא כיוון קר"י ס"ל דישנה לשחיטה מתוע"ס, וה"ה בנחירה כן נאסירה בהבמה מתחלת הזביחה, ואפיilo במקצת הקנה נ"ל, והדברים קילורין לעיניים ואmittים לאmittio של תורה בס"ז.

אבל דע לדפי האמור דוקא ללא גמר כלל והנヒ והלך לו, אצל גמר השחיטה אפיilo שלא בכוננה לע"ז, או אפיilo גמר אחר השחיטה בלבד מחשבת עכו"ם, מ"מ חייב המתחיל, והנחתת הוה תקרובות עכו"ם, וכן בשחווטי חזק, בהתחיל בחוץ גומרו בפניהם, למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס, ועוד בשוו"ת מהרי"א ז"ל יוז"ד סי' ל' מה שפלפל בזיה עס בעל יריעות שלמה ומה שנפלפ"ד כתבתני ודוק"ק.

תנוס' ד"ה כי הא דאמר עולא, לא מייתי סייעתא מעולא וכו', דאי סי' אחד בעי הוול' לפרש עכ"ל, דעת קדש לא זכיתי להבין, והא עולא בענבד מיירן, וממילא האי מעשה דקאמר ע"כ לאו מעשה שחיטה מותוע"ס, עיין בשוו"ת מהרי"א ז"ל יוז"ד סי' ל' מה שפלפל עלה אם גمراה אח"כ, ונאסר למפרען, אבל אחר כל ה兜ר Ach"A

והאי חci סימן אפיilo דקינה כדמות מגמ' דלקמן, דמוקי דוקא בחצי קנה פגום, ואי לאו דפגום נאסר מיד בתחלת חתיכת העור והנקה, אלא דביו"ד ססי' ב', פליגו בזה הטו"ז והנקה"כ ז"ל, שהטו"ז סובר דעכ"פ מקצת הוושט בעין, כדי להקרא עליו שם שחיטה, אבל במקצת הקנה אין שם שחיטה נופל עליו, ולא על חנס נקט ר"ה כיוון ששחט בה דמשמע שחיטה דוקא, והנקה"כ דחיה דבריו מתווך הסוגי' שלפנינו עיי"ש, ופלא שנעלם מעיני שניהם, דבר פליגו בזיה רשי' ותוס' בב"ק ע"ב דבגמ' שם אמר, כיוון דשחט בה פורתא אסירה, ופרש"ז ז"ל דס"ד דישנה לשחיטה מותוע"ס, ומתחלה נאסירה, והתו השיגו עליו, וכתבו דאפיilo למ"ד אין לשחיטה אלא לבסוף נאסירה בפורתא שהאיסור תליי במעשה ולא בשחיטה, וא"כ מAMILא נשמע דלדעת התוס' אפיilo מקצת קנה עכ"פ מעשה מקרי, ולרש"י בעין דוקא מקצת שחיטה.

והנה מה שהשיגו התוס' מהא דועלוא דאמר עשה בה מעשה אסירה, לאו השגה היא, דהרי עולא מנעביד מיירן, ושם כוון ניסך לה יונ' בין קרנית ודאי מעשה עבודה יחשב, כי ניסך הוא אחת מאربع עבודות, אבל ר"ה דמתקרבות מירי' ורחיטה עבודה היא, אבל מקצת קנה דלאו שם שחיטה עליו, ואינו אכן עבודה, מרכמי תני דתאסר בזיה, ותני לי שקיימתי מדנפשי מה שחידשו הגאנונים החו"ז وك"ז בעחחת"ס ז"ל, דעכ"פ מתחלת חיתוך הקנה מוקצת לע"ז הוה, וע"י מעשה גם מוקצת נאסר להדיות כמו תקרובות, כמו בענבד דעכ"י מעשה נאסרת הבהמה אף להדיות, עיין בה החות"ס באריכיות, אלא-DDבר זה נפרק, ממה דמתרך הש"ס באומר בגמר זביחה עבודה, דא"א לצמץ זאת, אם לא במדידה בדקוק וצמצום גדול, וכן עכ"ב באומר בתחלת השחיטה שרצו לעבוד בגמר זביחה, ואם כדברי הגאנונים הנ"ל, מה הוואיל הש"ס בת' זה, והלא מצד מוקצת תאסר מיד בתחלת השחיטה, דבלאי'ה הקשה הלב ארוי', דלמה לא תאסר כמו בשוחט ע"מ לזרוק לע"ז, ות' דבעינן עיין פנים שהי' המעשה מעשה עבודה, כמו שחיטה או זריקה, אבל בחצי מתיר אין מפגין, וה"ה בע"ז אין אוסרין בחצי מעשה שחיטה, וכל זה תניין אי מצד תקרובות בעין למיסר, אבל מצד מוקצת אמריא לא תאסר, אלא ודאי דגס למוקצת בעין מעשה שמורה על המוקצת כמו גיזה, כמובואר ברמב"ם בפ"ד הד' מהלכ' איסורי מזבח, אבל תחלת השחיטה אין מעשה זו שייך למוקצת ולדעת הרaab"ד שם, שיש לו נושא אחרה בגמ' ולא עבי מעשה להகשות, הלא נצחים מהז דיש לבטל הקצתו בשחוור בו עיי"ש, וא"כ בלא"ה א"א לומר דמתעט מוקצת קאתיין עליה, הא עדין הוא ראיי לבוא לפניים, אם ייחזר מהקצתו בסוף השחיטה, ולכן עדין התמייה במקומה עומדת, איך במקצת קנה תה' אסורה מאחר שאין על מקצת הקנה שם שחיטה.

ולוד אני מדקדק מלשנאי דר"ה, דאמר כיוון ששחט בה סימן אחד, ולא אמר אם שחט, ד্‏רוצה לומר דעכ"פ בעין שיגמור השחיטה, אלא דלמפרען אסורה מתחלת השחיטה, אבל בשפסק במקצת הסימן מלשחות יותר, אין כאן תקרובות, כי לכאר' כו' מוכרכה משיטת רשי' בב"ק שכ' דשחט בה פורתא אסירה, מיטעם דישנה לשחיטה מותוע"ס, והרי כל שלא גמר השחיטה גם להאי מ"ד ליכא כאן שחיטה, ובזה נחא נמי דנקט ר"ה סי' אחד, משום דלא נחوت לפלוגתא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מותוע"ס ומלהטא דPsiקא נקט דבסי' אחד מסיק הש"ס לעיל כ"ט ע"ב דלכ"ע פסול בש"ח, אף כsigmoidו השחיטה בפנים וא"כ בע"ז נמי דין דנאסר בס"י אחד, כsigmoidו אח"כ, ולר"י אה"ג נוגם על מיעוט הוושט שם שחיטה עלה אם גمراה אח"כ, ונאסר למפרען, אבל אחר כל ה兜ר Ach"A

ע"ש גמור' וארכ"פ אי לאו דאומר ר"ה בהמות חבירו, לא הוה חטא תיובתני מיט' דידי' מצי אוסר דחבירי לא מצי אוסר, ופרש"י והאי חטא דכהנים הוא עכ"ל, והוא לכאר' תמורה דהרי כהנים שום משלחו גבוח קזינו, אבל קודם שחיטה וזרקה אין לכהנים שום קניין בו, יותרו הולול' דשל גבוח הוא דהה קדשים הו, ואולי כוונת רש"י ממש"כ בלשנא אחרינא, דشار' זבחים שיש לבעלים חלק בו שפיר מצי אוסר, אבל חטא דכולה לכהנים אלא שהבעלים שוחטין אותה וכו', מאה משמע דלרש"י לאו משום דעתך' ג' דק"ק ממוון בעלים ממש' התוס', אלא דכל שהבשר לבסוף נאכל לבעלים, מקרי בעלים כדי לאסורה בשחיטתה ע"י, כיוון דנסר להם לשחיטה, ולא דמי לעובד ומוקצת דלא מצי אסרו לרבען דריש' ג', מי שלבו רחב יותר, יישב את זאת ודוק'.

ע"ש גמור' ר"ג ור"ע ור"י אמרין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, הנה כי מסכת הסוגי' גם הם ס"ל דבמעשה מצי לאסרו, אלא דבישראל שאינו מומר לע"ז אמרין לצערו' קמכווין, והקשה הפלתי, א"כ מה פריך ר"ג לר"ה מברייתא דשלש חטאות, תקשה לדנפשי', דהא בשוחט חטאתו לע"ז, למאן מצער לי' וכיוון שלא שיק' לצערא קמכווין, כי שחת בה פורתא ליתסר.

ונהראה לפ"ז בזה, דהנה ק"ז בעהחות'ס ז'ל בחודשו כן, מביא דברי הרמב"ז זיל ע"ז שכח שם דף מג ע"ב וז"ל, "אבל האוסר דשא"ש ע"י מעשה לא שמענו אלא וכו', וגם שייה' מעשה ניכר בשינוי שאינו חור לברייתו, דדמי' כמוון דקני' לי' בשינוי זוממי' דגאלן' עכ'ל ודבריו תמורה כMOVON, והחות'ס מותרים לומר דבריך איסור הנאה של תקרובות עם השינוי, עושרו כשל עי"ש, וניל' דהינו אלו באדר'ג' דשא"ש ורק במומר אוסר, אמרין דבצירוף איסרנו הנאה או הגבהה בצרוף איסור הנאה נעשה כלו, וכן ממי' איסרנו, אבל לר"ה וועלא דאפי'ו במעשה כל דהה, כמוון יון בין קרניתה, או חתיכת מקצת הקנה, נמי מהני בשל חבירו לאסרו, ע"כ אין הטעם מצד קניין, אלא דגמרין מכל' אח' דפרש' לדר'ג' דפיג' אר'ה דוקא במעשה זוטא, אבל במעשה הרבה מודה, הינו דוקא בס"ד דלא ידעין מסברת לצערו' דחבירי' קמכווין, ור"ג מודה במומר, ומשום דקשי' לי' לרשי' מיה פריך ממנסך, והא הותם מעשה הרבה הוה, ור"ל לפי דברי החת'ס דהגהה עם הניסוך מעשה הרבה הוה, لكن צריכין למימר דחש'ס ה' סובר השתא דלר'ג' לא מצי אוסר כלל, אבל כאשר מתרץ במומר מודה ר"ג מצי אוסר, ורק בישראל פlige ממש' דלצערו' קמכווין, ודאי פlige ר"ג אר'ה גם בזה, ובוי מעשה גמור בשינוי הניכר או הגבהה וכדברי החת'ס בשם הרמב"ז.

ולפ"ז אני אומר דאיכא עוד נפקותא, בין ר"ג לר"ה, דלר'ג' דמטעם קניין קטאיינו עלה, דוקא בדייד' שהוא דחבירי' ואיז ע"י

הש"ס שם בע"ז מעשה אחרת, אלא דניסך לה יון בין קרניתה, דמעשה בגופה דהוה עכ"פ מום, אין זה עבודה, אלא ביטול ע"ז, דכל שפחסה וקטעה בטלה, כמברואר שם דף נ"ג, וכך שפיר קאמר דמעשה דעולה ע"כ לגבי לאסור את של חבירו, מעשה כל דהו ישב, כיוון דאיינו ניכר בגופה, וכך גם ר"ה לאו דוקא סי' אחד דהוה מעשה רביה קאמר, אלא מקטצת קנה דאיין בו מעשה טרופות, והוא מום עובר נמי סגי, לאסור של חבירו כן ה' נלפע' ד, אבל עיין בריש' לקמן ד"ה ועלוא, דמשמע נמי דפרש' כתוס', וכך שפיר קאמר נמי בתוס' לקמן מ"א ע"א ד"ה ת"ש, דעולה מעשה שחיטה קאמר, ולדידי צע"ג דאייך שיק' בעבד שחיטה, שאין דרך עבودתה בכך, וכי שלבו רחב יותר, יישב את זאת ודוק'.

ד"ה חיב' שלש חטאות, באה"ד ויל' דאם זרך הורצה וכי וואע"ג דאווא"ב בחוץ פטור משום מחוסר זמן, שבת לא חשוב מהחוסר זמן דאיין זה אלא משום דאיין עשה דקרבן ייחיד דוחה ל"ת דשבת עכ'ל, הא דצרכיא להקדים האי תירוץ דאם זרך הורצה, משום דבלא"ה לא גרע שבת מנעלת דלותות ההיכל, דאמרו ביוםא ס"ב ע"ב, דשחת בחוץ קודם פתיחות דלותות ההיכל פטור, דאיינו ראוי לבוא לפנים, ואס התם דביזו לפתחו מקרי איינו ראוי לבוא לפנים אבל מכש'כ' כשאיור שבת מיעקב, דמקרי איינו ראוי לבוא לפנים אבל לאחר שהקדים דאם זרך הורצה, אלא דקש' מואוא"ב ש'כ' אם זרך הורצה, ומ"מ חשוב מהחוסר זמן, ע"ז כתבו החילוק שבין אווא"ב לשבת, אלא דעת חילוק זה יש להשיב הרבה, דבסברתם זו פליגו ב"ש וב"ה במשנה כריתות דף ז' במלת לאור שמנונים ואחד והקשר ב"ה לב"ש, מ"ש ממפלת שבת שאתם מודים שמביאה שתי קרבנות, עע"פ שלא יצאה לשעה הרואי' להבאת קרבן, והшибו ב"ש שניניليلה דאיינו ראוי לא לקרבן ייחיד ולא לקרבן ציבור, משא"כ שבת דראוי' לקרבן ציבור, והיינו סברת התוס' דהכא, דלילה בעצם איינו ראוי להבאת קרבן, אבל שבת רק איסור מלאכה מעקב, דהרי קרבן ציבור נקרב משום דדוחה את השבת, ומאחר דב"ה לא נחטו לחلك בהכי, איך תפסו התוס' כב"ש דאיתנה משנה במקומות ב"ה, וכמידומה לי שמצאתי אח'כ בטורי ابن שנטעורה בה, ובתשובה את הארכתי ואכ"מ ודוק'.

ע"ב גמור' מחתך בעפר הוא, התוס' ב"ק דף ע"א ע"ב כתבו דלאו דוקא מחתך בעפר, דודאי שחיטה מעלי' הוא למ"ד שא"ר ש"ש, דהא שוחט לע"ז חיב' משום אווא"ב אלא דכיוון דאסור משום תקרובות עכו"ם, אינה ראוי' לבוא לפנים, אלא דא"כ, פלא למה לא יתחייב אסימון קמא, כיון דגוף השחיטה נגמרה כהונג, ומ"ש משחט סימון א' בחוץ ומגרון בפנים דלעיל' כ"ט ע"ב, ורשות' זיל' כתוב כאן דברים מעורבבים, ומשתמע על השחיטה שפיר נגמרה כהונג, ואחר'כ' כתוב לחלק מהא דלעיל', דהתרם טעמא משום דישנה לשחיטה מותע'ס, אבל הכא סימון שני לא אישתחט כלל, דחיתוך עפרא בעמא הוא, ולענין שבת וע"ז משום נטילת נשמה הוא דמחיב', מדברים אלו משמע דאיין כאן שחיטה כלל, ואחר'כ' מסיים, "אבל לענן ש"ח לאו שחיטת קדשים הוא" בזה חור לדבורי הראשוניים שחיטה הוה אלא דלאו קדשים ננהו, והדרה קושי' לדוכתי' אמאי לא חיב' משום ש"ח, והוא פלאי.

אבל אם תרצה לעמוד על אמתת הדבר, עיין היטב במה שביארתי שיטת הרמב"ז בזה לעיל דף כ"ט ע"ב, ותמצית הדבר, דלענין חיב' חטא לתא אמרין אגמל'ם, לפי שהוא דבר שנסתלק קודם הגלי, אבל לענן פסול הקרבן שפיר אמרין אגמל'ם, ובזה הסוגי' וכל פסקי הרמב"ז הכל על מקוםו יבא בשולם, עי"ש היטב ודוק'.

דעת הארץ תשפכנה כמים, דהינו כמים השופכין, שאין לאדם צורך בהן, כן צייתה התורה לשופך את דם הנשחט לאיבוד, ולא לקבלו בכלל כדי ליתנו לכלבו או למכורו לנכרי וכדומה, מושם דחק עכו"ם הוא לקבל הדם בכללי, כדי לעבוד בו ע"ז, لكن הרתקה התורה דבר זה, אפילו הוא עושה כן כדי להנות מן הדם, דלוליו זאת קשה למה אמרה תורה לשופך לאיבוד דבר הרואין להנות ממנו, כי לאחר שנספח על הארץ קשה מאד גוררו כדי להנות ממנו.

ואח"כ סיים הרמב"ם וכותב, ואס שחתו שחתתו כשרה, ואת מוכח מלשון המשנה, דבמשנה דלעיל דשות דשות לשם הריס, וכן במשנה שאח"ז בשוחט לשם עולה, כתני שחתתו פסולה, ובهائي משנה כתני אין שוחטי, משמע אין לעשות כן אבל השחתה לא נפסקת בכך, וכמ"כ זאת הרשב"א ויתר הראשונים, וטעמא דהא מלטא דנינו דaicא חש הרואים שיחדשו דלע"ז נתכוון, אבל אין לא חסידין לאיש מוחזק בנסיבות, מושם דעתך דבר מכוור ואפילו הוא איסור מצד בחוקותיהם לא תלכו, לא נוציאנו מחזקת כשרותו, ואי לדעת הרמב"ם עכ"פ בעי בדיקת סכין, אפילו הוא מומר לשאר עברות לק"מ, דעת המשנה ודאי לא קשה, כאשר ביארנו במקומו, דהאי דינה של הרמב"ם די חדש הاء, אחר שהחומרו לפסול כל פגימה הנרגשת אפילו אינה אוגרת, אבל על פסק הרמב"ם נמי לא קשה דהרי דזוקא במומר בעי בדיקת סכין, ולא بما שעבר רק פ"א ולא רגיל בכך, מבואר זאת אצל בסוגי דלעיל בפ"ק.

אולם בשוחט לתוך הגומה בשוק, כתוב הרמב"ם שם בהל' ו' אסור לאכול משחיטתו עד שיבדקו אחריו שמא אפיקורס הוא, וזה זה יצא לו מרבייתא שהביא הגמ' לקמן, דקתי בה, ובשוק לא עשה כן, משום שע' ובחוקותיהם לא תלכו, ואס עשה כן צrisk בדיקה אחריו, אלא דהרב"א הנ"ל בתוה"ב, לא מסתבר לי' הפרש דהאי צrisk בדיקה אחריו דקאמר בגמ', כדי להתריר שחתתו ששחט, ומפרש להיפך דבדיקה זו להחמיר, שאס ימצא בו נמצא בו שמצ' פסול, דהרב"א לא ס"ל לחקל בין כל הני דחشب במתנית, ולכן גם בשוחט לתוך הגומה בשוק אין לאסור זביתתו, אבל הרמב"ם, דמחלוקת בטעמא דהני דיני המשנה כדלאיל, וס"ל דבשות לתוך הגומה יש איסור ממש בדבר ולא רק מצד חיש הרואים, אלא דאית ב' משום חק לעכו"ם, لكن מחלוקת בין שוחט לכלי ריקן או לגומא בחצרו, דיל' דמסתמא עשויה כן לנוקות חרزو או להנות כן הדם, שאז בדיעבד שחיות כשרה, ובין עשויה כן בשוק, וגם כדי להנות מן הדם לא, כי אין דרך לנוקות משומר, ולכן כל זמן שלא בדקו אחריו ונמצא נאמן וכשר, חיישין אין שמא מן הוא ושחיטתו אסורה.

ואחר באור הני שתי שיטות אני מפליא פלא והפלא בדברי פרט"ג סי' י"ב סק"ד בשפ"ד שלו, שכותב "ואין צrisk בדיקה אחריו בדיעבד, ונפי'ם באינו לפניו לחומרא וכו' גם אין מוסרין לו מכאן ולהבא, אותו אס הוא לפניו לחומרא וכו' גם אין מוסרין לו מכאן ולהבא, ובולדין מפטו ומינו עד שבודקין לחומרא וכו' עכ' ותמה אקררא על הני הדברים שבמחכ"ת כד שכב וגויים כתבם, דינה המשנה ברר מלה דין שוחטין, אבל אס שחת שחתתו כשרה, ומסתמא מטבח השוחט למכוור מיררי, ומילא דמותר ליקח מהאי בשרא, שהוא לכתהלה לבבי הלוקחים וכשכ'adam אין לו שוחט אחר, דמותר לו ליתן לשוחט ולא צrisk ליהוש שהוא מין, אלא דlatent להכתהלה צrisk לבדוק אחריו, כדי שאחר שנמצא עליו דבר המעורר ספק

שאסרו רצה לknotta, כדרך לעבוד בשלו, אבל בסובב שהוא שלו, ואני מתכוון לknotta גם במעשה גמור ושינוי הניכר אין אס, אבל לר"ה דין טעם האיסור ממשום קניין בין שידע שהוא דחbareי ובו שסובר שהוא שלו, מazi אסר, ומתרוץ מעטה הקשי' הנ"ל דשפיר פריך ר'ין לר"ה משלש טחות, דבשלמא לדידי, לא נשא הא חטא תקרבות ממשום דהר' שג' גם בשחוותי חוץ, וסביר שהיה חולין והיא שלו, ולכן לא יכול לknotta בה, لكن לא מהני, אבל לדידי דבעיטה כל דהו סגי לאסורה של חברו, ע"כ אין הטעם ממשום קניין קרמבל'ן, ולמה לא תאסר ממשום תרבותות ודוק'.

ד"מ"א ע"ג אמר' ת"ש ב' אוחזין בסכך וכו', עד הבמ"ע בישראל מומר, עיין לעיל בסוגי דהשות בשבת, על התוס' בראש הסוגי שכתבתי לפרש הסוגי הללו, כיון דבאה שחתה שנעשה מומר, אין חילוק בין פ"א לשלה פערמים עי"ש.

ד"מ"א ע"ג תוס' ד"ה לאו כל כמינך, תימא וכו', ויל' דהכי מייתי התם, דכיוון דריב"ב שרי לזבינהו לכל עכו"ם שיריצה, לרבען נמי דפלו עלייה, שרי לזבינהו להאי עכו"ם דנסכי, עכ' ואין דבריהם מובנים ועין בתוס' ע"ז שם שביארו יותר, והוא דבשלמא ישראל מומר דנסכי, שפיר חייב לשלם מכח מזק, ממשום דאל שפכו העבלים את היין נמי חייב, כיון שלא שוה לדידי מידי, אבל נכרי דלידידי לא נאשר היין בהנהה, לא מציא ישראל לתבעו נזקו ממנה, אלא כשמניה היה לנכרי שננסכו, דלו שפכו מציא הנכרי מפטר, מ"מ כיון דבישראל מומר חייב ממשום מזק חשבין גם בנכרי כדמי הזיקו עי"ש, אבל עדין איינו מובן מה רצוי להוכיח מריב"ב דמתיר למכורו לכ"ע, ממשום דין אין בכח האדים לאסור דשא"ש, והוא פלי, אולם לפדי דריב"ב ס"ל דלאו כל כמיini לאסור יש פרש הסוגי דשם כמיון חומר, דכיוון דריב"ב ס"ל דלאו כל כמיון לאסור בפשיות, דין אין אדם לאנסו, ומה זה דקרו לאנסו ולא אמר בפשיות, דין אין אדם אדשא"ש, אלא דע"י הגבהה וניסוכו, מכירחין את העבלים שיקנה המנסק את יינם לאנסם, והוא כמו תולי' ואבון, א"כ שפיר מצין ליקח דמי היין מן המנסק נכרי ע"פ שצרכיך להניח לו את היין, מפני שקנה אותו בעודו שאר, כי הקניין והnisoc באין כאחת כמו SCI החת"ס בשם הרמב"ן, ודז"ק היבט כי נכוון הדבר מאד בס"ד.

משנה, אין שוחטין לא לתוך ימים וכו', אין שוחטין לגומה וכו', ובשוק לא עשה כן, שלא יקרה את הצדוקים עכ' המdiskak בלשון הרמב"ם ז"ל, ימצא שמחולק טעמא דהני דינים לשנים, כי ז"ל בפ"ב ה"ה, "אין שוחטין לתוך ימים ונחרות, שהוא יאמרו עובד מים הוא זה, ונראה כמרקיב למים, ולא ישחוט לכלי מלא מים, שהוא יאמרו לצורה שתראתה במים שחת" (וכפי הנראה גרס הרמב"ם במשנה, "אגן" וכගירסת הערוך, ובצלולים景德קם בגם' אסור, כמו לתוך ימים ונחרות) ואח"כ כתוב "ולא ישחוט לתוך הכלים, ולא לתוך הגומה, שכן דרך עכו"ם וכו"ע עכ' הר' דבאה תרתי לתוך כלים ריקנים ולתוכה הגומה, אין הטעם מפני החש של הרואים שנראה כמרקיב לע"ז, אלא ממשום דין דרך העובדים, קיבל בכלי כדי שיעבדו, ויש בכל אחת מהם צד קל וצד חמוץ, דהשות לתוך ימים ונחרות, שהדם הולך לאיבוד, אם לא כיון לעבוד ולהקריב למים, אין לעומת זאת כלום,DMAה לישפכו על הארץ או לתוך המים, אבל לעומת זה איך איכה חש הרואים, שייאמרו דלעובודה קמכוין, אבל המכנסו לכלי או לתוך גומא נקייה, אין כאן חש עבודה כלל, אבל לעומת זה המעשה עצמה מורה, שרווחה בהאי דין לכנסו כדי לעבוד אח"כ ונראה כשות ע"מ לזרוק לע"ז כי לדין דין אסור באכילה, ולמכרו לנכרי, שווי' מיעוטו כ"כ, עד שאין דרך לכנסו בכלי, או בגומא נקי' המעשה עצמה מכוור שעשה כדרך העובדים המכנסים את הדם לצורךizia עבודה ואולי גם הנכרים אין דרכם לאכול דם, ויש להسمיך דין זה אקרה

שחייב לשלם לו כל נזקו והפסדו, כי מגוף הדין אין המדבר שם, אלא בדין דעתך איש לuibד דין לנפשו, ואפילו ע"י חבלה, ותדע דלא נזכר דין זה בהלכות שכירות פועלם, כי שם ה"י מקומו, אי להא אתה, חדיד עם הבעה"ב, שאינו מחייב להחזק משורת שיצא עליו שם גנב, אבל מביאו בהלה' חובל בחברו, המדבר מדין עיבוד דין לנפשו, ובזה נפל בברא ג"כ, מה ש' שם הבאה"ט על בעל שבות יעקב אשתמיותי הגהה הלא, דזה ליתא, וכל דעתן שם במקור הדין יראה דכן האמת, אלא דלפי סברתי שכבתמי לעיל, אולי במקומות דאיכא חשש פסדא רבה בעה"ב, הדין עמו, שלא מטען לחיבור להחזק בביתנו, מי שחשוד בעני הבריות לנגב וצריך להתיישב בדבר, אבל הא פשיטה דומה לא דבר המרדכי והרמ"א בהגהה שם, ודוק.

ע"ב משנה השוחט לשם עולה וכו', שחייב פסולה ור"ש מכיר ופרש"י ז"ל דכל שבא בנדר ונדבה איך מראית עין, דהראוה אמר ער עכשוו הוא מא מקדים ושחטו לעולה, ור"ש לא חייש למ"ה ע"כ"ל, מדברי רש"י אלו נשמע דאן לא חיישין, דלמא בהאי שחייב לשם עלה הקדשה עתה, דנhero דהשותט לע"ז מהני לשוחטה תקרובות, ע"ג דלא הוקצה לך מתחלת, וכן ודאי מי שהי' שוחט בעארה בהמת חולין לשם עולה, בלי להקדישה קודם لكن דהוה עולה, אבל השוחט בחוץ שאין דרך כלל לשוחט לא נאמר דכוונתו הי' להקדישה לעולה כדי שיתחייב על איסור ש"ת, DSTAMA לא כיון לכך, ולכן אין כאן אלא משום מרחה"ע, שהראוה יאמר דבהאי אמרה לשם עולה הקדשה, (ועיין בטור ריש סי' ד"משמע דס"ל דגם אין חיישין שהקדישה עתה ועיין בב"י ובב"ח שם) אבל הוכרת רש"י לרשות דר"ש לא חייש למרחה"ע דהרי גם לת"ק ליכא רק ממשום מרחה"ע, אולם בתוס' בשם הריב"א מפרשים דר"ש לשיטוט דכל שהתנדב שלא בדרך המתנדבים, אין חל ההקדש, ליכא כאן ממשום מרחה"ע, דהמקדיש עולה כדי לשוחטה בחוץ אין זה עולה, והתוס' לא מפרשים לרשות הריב"א דברי הת"ק, והוא לומר דמפרש כרש"י דמשום מרחה"ע קאtiny עלי', דאי הפלוגתא שבין ת"ק לר"ש רחואה מaad, דר"ש אפילו הקדישה קודם לכן לא קדוש, משום דהקדש ע"מ להקריבו בחוץ הוא, ולרבנן אפילו בשעת שחיטה בחוץ, אם אמרו לשם עולה, איכא משום מרחה"ע, ע"ג דאיכא תרתי, שהוא בחוץ וגם לא הקדישה מכיון אלא בשעת שחיטה, לכן נראה יותר דلت"ק איכא חששrama שמא הקדשו מכיון, לת"ק, דל"ל הא דר"ש דלא חל ההקדש בשקהדי שלא כדרך המתנדבים, ומילא החשש הוא גם לדין ולא מפני הראויים, ובאמת לדעת רש"י יש להקשות, מ"ש מהא דלעיל דין שוחטן בתוך ימים ונחרות ולא בתוך כלים ונוגמא, דכל הני נמי אית בה חש הרואים ומ"מ אין בו אלא איסור לכתלה לעשות כן, אבל לא אוסרין את הנחת משום האי מרחה"ע, וכך בשוחט לשם עולה אמרין שהחייב פסולה ממשום מרחה"ע ואולי יש לחלק וצ"ע ודוק.

רש"י ד"הames תלוי בא על ספק חיוב כרת, כגון ב' חתיכות לפניו, ואכל אחת מהם, ובאו עדים ואמרו, אחת מהן של חלב הייתה וכו', עכ"ל מדברי רש"י אלו ממשמע נגד דברי ק"ז בעהה"ס י"ל חומ"ס סי' כי' שכותב, דאשם תלוי חייב אפילו בדי שיש בין החתיכות של חלב ונכנס במאיז בספק, אם לא שנאמר דרש"י נקט מלתא דעתך, אבל לא יכול במאיז אחת משתים בשידע שיש בהן חלב, לא שכח שיעשה כן, ועיין בש"ת בית שערין ז"ל בראש ספרו שהביא פלוגתא בהז בין הראשונים.

עוד זאת נשמע מדברי רש"י אלו, ולאחר שאכל, בעין דוקא שני עדים כדי להזכיר בכרבו, דנhero דקודם שאכל סגי להחזק החתיכה לחלב בע"א וכמו שפסק הרמב"ס בפט"ז ה"ז מהלכ' סנהדרין, אבל לאחר שאכל לחיבג גברא בקרבע בעין שני עדים, אבל פשיטה לי

על משרתו שנמנע משחיטתו מיינו ומפטו, דשما מי הו, ומדובר הרשב"א מוכח בכך כן שכ' דהבדיקה לחומרה, ולדעת הפרמ"ג הוא להיפך קודם בדיקה אסור ליתן לו לאבותה, וכן יינו ופטו אסורים, וא"כ הבדיקה לכולה שאם לא נמצא עליו דופי, לא ליחסותו שהוא מין בסטר וכיו' מוכח מרשי" ש' כבודקין אותו כדי שיבדל מפטו ומינו, ופטו ויינו ודאי לגבי דין לכתלה הוא ולדעת הפרמ"ג אסורים קודם הבדיקה, ואיך כתוב רשי" דהבדיקה הוא שיבדל מפטו מיינו, ומזה הביא הרשב"א ראי" דהבדיקה הוא לחומרה ולא לכולה כדי להזכירו, ולכך דברי הפרמ"ג משללים הבנה.

ומהה ז"ל, שכטב דשותט שיש עליו לעז רינון, ללא שום בירור תשוי ד' לוי"ד, שכטב דשותט שיש עליו לעז רינון, תוש' ז"ל אם אמת הדבר, מעבירין אותו, והביא ראי' זה מדין משורת שיצא עליו שם גנב, דפסקין בחו"מ סי' תכ"א בהגה, דאפילו תוך זמנו יכול להוציאו מביתו, ואם במוון הקל אמרו באיסור החמור לא כשי' וכו', וסימן שם שמצוה לסלקו עיי"ש, ומה עינה הגאון להאי דינא דרש"ב"א ורש"י דהכא, וכדאי פסק ההלכתא כוותיהו בשוע", הדבידה אחר השוחט שחתט בתוך כלים או לתוך גומא בשוק, איןוא לא לחומרה, וכאנ הרי עבד איסורה ואדי דוריתיא או דרבנן עכ"פ, דאמרו לא ישוחט בתוך הגומא, ואפילו לדעת הרמב"ם דמחמיר, לאסור שחייבתו עד שיבודק אותו, הוא דוקא בשוחט בתוך הגומא בשוק, דאיכא רגלים לדבר דלשם ע"ז נתקווין, כמו שביארנו לעיל, אבל בחצירו או בתוך ימים ונחרות, ע"ג דעבר עכ"פ על איסורה דוריתיא או דרבנן, לא אבדanza חיקת שרותו, וק"ז בין בנו של ק"ז על לעז רינון שלא נתברר דאין מקום להעבירה, וראיתו שהבא משרות שיצא עליו שם גנב, אינו ראי' כל, כאשר הארכתי בתרומות, דادرבה ממון הקל חמור בזה מאיסורה, והרי ספק ממון להקל להנטבע ע"ג דאית ב' איסורה ועיין בר"ז קדושים בסוגי" דע"א, שהביא בשם הרמב"ג ז"ל, דמש"ה אין ע"א נאמן לומר, שמן שטהטען אביכם של הקדש ושל מע"ש הם, ע"פ שספק איסורה לחומרה, אבל כיון הקל חמור בזה מאיסורה, והרי חוש לספק איסורה, מכש"כ שמחמת חיש איסור שלו, שלא יוכל לשלק חבירו משירותו המוחזק בו, ושאני במשרת גנב, דהבעלים אומרים, כי חיקת שרותו לא יצילני מגנבותו, אם הוא באמת גנב,ומי ישם לי הפסדי, אבל בשוחט שיש עליו לעז רינון, אם יאמרו העבילים, מי יכפר לי עוני אם האי שחייב ישלני בשחיטה שאינה כשרה, אף אם נשוב לו, מי שאמיר דמותר לסמוך ארוב וחזקה בכל איסורי תורה, ואין צורך לחוש על החלב וביצים שאוכלים בכל יום, שמא מבמה, וועף טרפה הוא, הוא יסלח לך אם אכלת משותות השוחט, שהתרה לך התורה, והרי תראה דחיקת שרות דגbara חזקה כל כך, עד שתשי תכי עדים המכחים זו את זו, בגין ומייעדין בפ"ע כל אחת ואחת על סמך חיקת שרות ע"ג דבודאי חד כת פסולה, ומכש"ש אין להרוג איש וביתו לסלקו מפרנסתו שהוא עבירה כרכיחה, בשביל חשש לעז רינון,ומי שמקיים מצווה זו של הגה"ק ז"ל, ליפסוק רישא דשותט בשביל קול רינון, חבר הוא לאיש משחת, והוא עצין שאמרו ביום ד"ג דחמירא להם טהרת כלים יותר מהורג את הנפש.

ואחר שכטבי תשובי ה"ג, נתעורرت מחלוקת אחד, כי ראי' הד"ח ז"ל ממשרת גנב, בא"ה בדotta היא, דין זה הוציא המרדכי מהא דאמרו בב"ק כ"ע"א, דעבד שמסרב לצאת דעבד אינש דין לנפשי" בלא בי"ד, ויליף המרדכי דה"ה משרת שיצא עליו שם גנב, אין צורך להזכיר בביתו עד שידין בשביל קול רינון, אלא מazi למיעבד דין לנפשי, וגם להוכיחו אם לא ירצה לצאת, אבל פשיטה אדם המשרת יתבענו לדין, והוא לא יוכל לבירר שבאמת גנב הוא

כשרה, ומשום דע"י שפיקת הדם מאי מית גם בלי פרוכס, ותדע שכן כוונתו, אדם נאמר דבלא יצא מהם דם נמי, אפילו ראיינו שלא פרכסה כלל, כשרה, מה לו להוסיף וכן בריהה, כיון דאפילו בחולה, דלא יצא מהם דם הדין כן. ואבקש סליחה מאת רבינו הרמב"ם ז"ל שפלטה קולמוסי נגד דברים קשים שלא כדי.

ולפי האמור תימא רבתא לי על בעלי השיע"ע שהשミニטו דין זה שחידש לנו הרמב"ם, והלא לפי דעת הרמב"ם, יש שלשה מדרגות לעניין פריכוס א) מסוכנת דבעין דוקא פריכוס אבל אם שחתה והלך לו ספק נבלה הוה, ורמב"ם שכתב ודאי נבלה ולוקה, משום דמיירי בראה שלא פרכסה כלל כמבעור בדבריו, ב) לא יצא ממנה דם, دائم ציריך לבדוק אחר פריכוס, אבל בראה שלא פרכסה כלל, ג' וכ"ז ודאי נבלה, ג) בראה שאפלו ראה שלא פרכסה כלל, נמי כשרה, ואיך שתקו הפסיקים מכל זאת וצע"ג.

הדרן עלך פרק השוחט

אדם ירצה להאמין לע"א שמצו מביא קרבו על פיו ואפילו לא מהימן עליה כב"י תרי, ודוי"ק.

[שייך לעיל] לשנה דף ל"ג ע"א בהמה חיה ועוף כשרים אחריו ההדפסה ראיתני, כי על חנס כתבתי שם דהרבמ"ם נתנו מכשול לפנינו بما שהתריר בלא יצא מהם דם בלי פרוכס, כמו בבריהה דתנן בשנה שאח"ז, אבל אם היה בחזקת בריהה, אפילו אין בה אחד מכל הסימנים הללו, כשרה" דז"ל הרמב"ם בפ"ד הי"ג ממ"א,, השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהם דם, הרי אלו מותרין ואין אומרים שהוא מתים הוי, וכן השוחט את הבריהה ולא פרכסה הרוי זו מותרת" עכ"ל, המדקדק בלשונו הזהב ראה, דhilok גדול יש בין לא יצא מהם דם לביריה, לעניין דין פריכס, אבל יצא מהם דם, נשמר הרמב"ם ולא כתוב ,,ולא פרכסו" אלא סטם دائم אומרים מתים הוי, והכוונה בזה, دائم צריכין לחוש שהוא מתים הוי, ואין צריכין לחזר אחר פריכוס, אבל ודאי אםaira שראינו הטיב דלא פריכסו, ודאי נבלה הוי, ממש"כ שם, דכל שלאי יצא דם ולא נתן שום סימן חיוט אחר השחיטה בטח מתה, אבל בבריהה כתוב ,,ולא פרכסה" הינו דראינו דלא פרכסה, ומ"מ

פרק אלו טרפות

בניקב קרום של מוות, דכפי סדרו של התנאה הולך מראשה לסופה, ועיין בהרמב"ם שי"ג בバイור שלו שכ"ז דלאחר חזרת ר"ע דנקה"יו ופסחה"ג נבלה הוה, شيئا התנאה סדרו ולשונו, אבל לפ"ד דוחק גדול הוא לומר כן, דלאחר חזרה נשתנה סדר ולשון המשנה, שהחיתה שגוררה בפיים מאי ומקדם, ולא תקנה על כנה לשנות נקה"יו ופסחה"ג נבלה, ואם נאמר דבבאה ישகדים ושת לגרגרת והפרידם מאין, במה דקתני נקה"יו ופסחה"ג, די לרמז את זאת, והנני חמייו ואית בהו משום נבלה, למה נזכר הש"ס לעיל ל"ב לישיב לר"ע לאחר חזרה האי משנה, בתירוצים שונים עד שבא ר"י לתרצה, דבאמת קודם חזרה נשנית, כיון דבבאה נוסח שהיא לפניו נמי מרמזות, דנקה"יו ופסחה"ג חלוק מאין, וע"כ משום דבנחי אין שחיתה מטהרתן מייד נבלה.

אבל הטע אצק לשמעו מה שמקוסה ומוסתר היה, בהא דקתני נקה"יו ופסחה"ג בשינוי לשון וקדם לשאר טרפיות שלא בסדר, ופשיטת דפירושי סובב לשיטת הרמב"ם ז"ל, דשיטת התוס"ט נפרכת מכח הני דקדוקים מכל וכל, דכאשר בירנו לעיל ל"ב בתוס"ט ד"ה ורמנחו, לדעת התוס' נקה"יו אין בו אלא טרפות בעלמא, כמו ניקב קרום המות, וא"כ למאי הלכתא חיבר התנאה יחד ושת עם הגיגרת והקדים הושט עוד לגרגרת, ואין לך תשובה נצחית יותר מזה נגד דעת התוס' דנקה"יו אינה פסולת השחיטה, ואין להמליץ בעדים, דעכ"פ במקומות הניקב אם שחת נפסקת השחיטה משום דהאי נקב לא מצטרף אל הרוב, אז עוד יותר בולט הקושי, דהוה לי להקדים פסה"ג דהוה ודאי אתה לידי נבלות, ולא נקה"יו, דרך אפשר לבוא לידי נבלות, בדרך רחוק מאד, דההינו במידע מהיים שניקב החוט שלה, ועוד קשיי לי למה התחל בהם, ולא התחל

ד"ג מ"ב ע"א לשנה אלו טרפות בהמה, עיין לקמן סוף המס' ק"מ ע"א רשות" ד"ה והוא בהדי כתיב, שכتب דטרפה בעוף לפינן מקרה דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה, ובהגבות המהרא"ש קמתמה, דהרי האי קרא לעניין טומאה כתיב, ולא אתה לאזהרת אכילה, ולמה סני לי לרש"י לומרDKרא דבשר בשדה טרפה כולל בהמה ועוף עי"ש, ובאמת זה ליתא דבשר לשון זכור, והויל"ל ובשר בשדה טרוף, אבל האי טרפה אבמה קאי שהיא לשון נקבה, והפירוש, בשר בשדה של טרפה ל"ת, וקרא דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה, דלפי דרשת חז"ל דקאי על נבלת עוף טהור, הע"ג דນבלה וטרפה לשון נקבה והויל"ל נבל וטרוף, אלא דשם נבלה וטרפה הוא שם בפ"ע ונופל שפיר על עוף כמו על בהמה, מפני שגם בעוף אכן נבלה וטרפה, וזאת ידען אחר דדרשין הקרא על נבלת עוף טהור, אבל לויל האי קרא ודרשת חז"ל, דקאי על עוף, הנה מפרשין כל נבלה וטרפה שבמקרה, על בהמה וחיה מפני שהוא בלשון נקבה, ולא על עוף שהוא לשון זכור, ומישיבים דברי רשות"י, דלעולם לאו דטרפה כולל גם עוף, אבל רק ע"י קובלות חז"ל,DKרא דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה קאי על נבלת עוף טהור, הרוי. דגס בעוף שייך לשון טרפה שהוא לשון נקבה ודוי"ק.

ע"ש נקה"יו ופסחה"ג, דקדקוד האחרונים למה شيئا לשונו מאין, ולא כתני ניקב הושט ונפסק הגיגרת, כמו דתני ניקב קרום של מוות, ולמה חיברים יחד, ויפה כיון בני הרוב האברך מוו"ה עקייבא שיחי' דהדקדק הראשון מישוב ע"י החני' דכדי לחברים יחד בו"ו החיבור, شيئا לשונו לשנות נקה"יו ופסחה"ג, כי היכי דלא נאמר, ניקב הושט ונפסק הגיגרת חדא טרפות הוה, כמו נשבר השדרה ונפסק החוט שלה, ועוד קשיי לי למה התחל בהם, ולא התחל

בידו דأتא ביחוד על פיסול במקצת השחיטה, שהיא נבלה לטמא, והאי הלכה דין דאוריתא אית לה, וגם למלכות לא מצד הני ח"ט, אלא מכח פיסול השחיטה דהוה לנכירה, והיא הלכה דأتא לפרש את מצות אבותה, ואמרה דכל שלא נבחנה כולה שחיטה הונגת אלא מקצתה בפיסול כנוראה תחש ועל הנchorה יש לנו לאו מוחודש, שלא תאכל כל נבלה אישר לפי האי הלכה קאי, הוא על הנchorה כולה והן על מקצתה, וכך לוקין על אכילתبشر שנחת במקצת פיסול כמו על בשר נחרה, ואחר שקיבל ר"ע הלכה זו,תו אין לו מקום לנקה"ו ופסה"ג בהדי איןך, דהני לכל היית באיסורעשה אסורים, ונקה"ו ופסה"ג בשער נחרה הוה ובלאו ולא עוד אלא דלפי האי הלכה, דאתא מפורש על מקצת פיסול בסימנים,תו לא איצטרך למננות נקה"ו ופסה"ג בכלל ח"ט, (וההלהך בלאי"ה לא באה על פרטיות הטרפויות, עיין לממן בהא דאמר לעלה שמנת מיני טרפויות נאמרו למשה מסיני ובמה שכותבי שם) ואבאר לך בנחרה, ר"ת, ד"ל דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, אלא דאמ' בנקה"ו וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת בנהירה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסול שהיי' בנחרה, אדם ניקב השוט או פסק הגרגרת ופסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת ר"ת, ד"ל דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאר טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אלא ד"ל דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למוט לאח"ז מחמת מכחה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכתابر, או על הח"ט שסופן למוט לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה עי"ש בחודשי, של' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על הח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרת, ה"י צד חמוץ זהה, דמפרכסת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרת, ושאני שחיטה של עתה דמתרת מיד, וזה נתחש בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתרי, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור המסוכנת, ורק כשנתה חדש היתר מפרכסת נתחש ג"כ היתר מסוכנת, ואתא ההלהך על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכח המmittah לאח"ז.

והנה ר"ע קודם חזרה, דסובר מקצת סימן או אפיילו סימן שלם בפיסול אין בו אלא משום טרפה ולא משום נבלה, טumo וניומוקו ה"י משום דמעשה טרפות אין בו מלכות אלא איסור עשה לכל היותר, לא מazi מעכב השחיטה ולגרום נבלות לעין טומאה, ולשרוף תרומה וקדשים, ולכן כל פסול שחיטה במקצת הסימנים לא היה חמור אצל משאר הטרפויות דין בהם איסור מלכות, דכל שפיסול השחיטה תלוי בהלהך זו של ח"ט, אין דין עליהם לשער דין תורה, כמו שהוחחת, שכן שיטת הרמב"ם לא מazi משוע נבלה לטמא, ומ"מ אף לפ"י דעתו זה, סיידור המשנה דאי"ט להקדים נקה"ו ופסה"ג ולחרום ולהקדים ושת פפני גרגרת, כל זאת הוא להשמעינו כי ע"י הא הלכה דין ח"ט נעשה מקצת פיסול בשחיטה, לשחיטה פסולה, ונפ"מ דלולי ששם שחיטה פסולה עליה, לא היינו מטירפין במקצת דרשא או חלדה וכדומה לא מבעי בין סימן לסימן, דין טרפות לחci חיות, אלא אפיילו בתחלת השחיטה לא שייך שם טרפות על מקצת שלא בהכשר שחיטה, אם אכן רובה בשחיטה, ואשר ביארנו זאת בפתחה, וכן בסוגי דלעיל ל"ב ע"ב, אבל לעין טומאה לא נקרה נבלה, כיון דיעקר הפסול נבנה על האי הלכה של ח"ט, אבל ר' ישבע משום ר"י הביא הלכה מיוحدת

שבמקום שחיטה נקב הוה, אבל המשנה מותפרשת לדעת הרמב"ם, עיון בעicker יוז"ד, דשם ביארתי, לדעת הרמב"ם, האי הלכה דין טריפות ג"כ נתחדשה כשנכנסו לארץ ונמצו על האזביה, אבל במדבר שהנחרה הוור להם, לא נזהרו על הני י"ח טרפות אע"פ שנצטו על הטרפה בקרה דבר בשדה טרפה, כי טרפה המפורש בקרה כפי שמספרש לו הרמב"ם היא הנטה למות מחמת מכותיה, אבל הני י"ח טרפות بلا נטה למות דהינו מסוכנת לא נאסרו במדבר, ותדע דנקה"ו ופסה"ג נחרה הוה דנחרה בסימנים בעין, מה תאמר דנחרה דוקא בשני סימנים אבל נקה"ו או פסה"ג בבהירה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסול שהיי' בנחרה, אדם ניקב השוט או פסק הגרגרת ופסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת ר"ת, ד"ל דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאר טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אבל ד"ל דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למוט לאח"ז מחמת מכחה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכתابر, או על הח"ט שסופן למוט לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה עי"ש בחודשי, של' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על הח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרת, ה"י צד חמוץ זהה, דמפרכסת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרת, ושאני שחיטה של עתה דמתרת מיד, וזה נתחש בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתרי, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור המסוכנת, ורק כשנתה חדש היתר מפרכסת נתחש ג"כ היתר מסוכנת, ואתא ההלהך על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכח המmittah לאח"ז.

להוסיף, דהינו שלא יועיל בו שהיית י"ב חדש, אבל בily שהיית י"ב חדש, כל שאינה חיה מכך חכמת רפואית רפואה טרפה, א"כ גם הני בגידא נשי ובוכלי, למה לא יהי טרופות בלבד שהוא י"ב חדש.

(ב) מה פרך הש"ס מבוגר' ושב שמעתתא, דילמא הני נמי כהאי דרכיש, לאו מהלכה נאסרה, אלא מהני בעלי המאמר או מרבותיהם הקודמים ומהני אצלם שהיית י"ב חדש, אבל بلا שהיית טרופות כמו לקוטא דרכיש.

(ג) מה נעשה למד' טרפה חייה, הכי נאמר לדידי' באמות ליתא לדריכש הלא הש"ס אתנא דבר', דעת לי טרפה היה קפריך, והוא איךא שי', ובתוכם גם הא דרכיש.

(ד) ועל גוף הגוינו של הדגול מרובבה, אני עומד ומשתומם דמה בעי ממשה רבינו לעשותו לרופא כלبشر ואפלו בהמה חייה ועוף, עד שלא נדרש להלכה על החית', שהיה משה ממצאים מחכמת הרפואה שבו, והגמ' ליקמן ס' ע"ב צוח וכי משה קנייא או בלטורי היה, ומה עשה הדגמ'ר ברוצח, דשם נמי בעינן לידע אם המכחה שהכח הרוצה יש בה כדי להמית כדי לקיים דין דיבערת הרע מקרוב ברוצח, ולא בא ההלכה למגדנו הטרופות המימות באדם, ולמה לא חיבר משה פרק א"ט באדם, והניח הדבר על אימוד הרופאים, שככל מקום ובכל זמן וכל נידון לפ"ע, ולא העמיד כלים השווין בכל זקן ובחור חולש ובריא.

(ה) ואם נניח שעל משה רבינו היה מוטל החיוב, להעמיד לו הני כללים, לדון בדייני טרופות בהמה חייה ועוף, אלא דזהה להקדימו, ולהתכלית שנאסר כל הני אפלו אום י"ב חדש ונתרפהו, נגד הקרא המפורשuchi אכול, מנ"ל דבאמת הני כללים לא משה מפי עצמן אמרו ולא מפי הגבורה, כי בכל מקום שנמצא בש"ס עלizia הלהקה שהיא הללמ"ס, הכוונה כיון שלא מצין סמק בקרה ובודאי מוקובל הדבר באומה שכנן הדין, ע"כ מהלמ"ס הוא דמפני עצמו, ודאי לא חידוש משה דבר, אלא או שדרשו מן הכתובים עפ"י המדות, או שנmarsר לו הלכה עפ', אבל דבר הרואי' להאמיר על ידו, כפי הבנת הדגמ'ר, מנין לנו דבאמת לא מפני עצמנו אמרו, הלא הני חית' ראיין היו להאמיר מפני משה כי אם אמר דנסרו לו בסיני, הא הלהקה עוקרת הקרה דרכטיב חי אוכל, וכקשי' הדגמ'ר, וכי אמר דהיא לחז' עדות ברורה על זה, דהני חית' המקובלים אצלנו לא משה מחכמו אמרו כמו שהיה ראוי להיות, אלא שמען מפני הגבורה, כדי לעקור הקרה דחי אוכל, ולאסור גם את החיניתרפה, מכח גזרת ההלכה וחוק שאין הדעת סבלתו.

ודע כי גם על הרשות'א בתשו' סי' צ"ח המפורסת, יש לי לתמונה הרבה, ואיל שם בתחלת התשו' "אם ראית ושמעת מי שמייקל וממשיר ביתרת או בכל מה שמננו חכמים בכל הטרופיות אל תשמעו לו וכו', הרי שמננו חכמים במשנתנו חית', נkeh'ו ופסה'ג וכוי' וקונטי סיפא זה הכלל וכו' ועל זה הכלל סמכו להוסיף, בסוג'ר' וש"ש, ועוד היו מקצת חכמים מוסיפים והולclin בטרופיות, בימה שאינה חייה כפי סברתם, וסומכין על הכלל הזה וכו' ועל הטרופיות האלו הנוספות, סימן לטרפה י"ב חדש וכו', ומכך' כל אותן שמננו חכמים במשנתנו בסוג'ר' וש"ש, ומה שמננו חכמים מכלן, (נראה להגיה ובסוג'ר' וש"ש שמננו חכמים מכלן) א"א להם בשום צד לבוא לידי היתר לעולם וכו' עכ"ל.

הנה דבריו ה"ק סותרים זה את זה מנ' ובו', כי מתחילה כתוב דבסוג'ר' וש"ש למדו חכמים מזה הכלל, ר"ל דזה הכלל יוצא מקרא זאתת החיים, שדרשו חי אוכל שאינה חייה ל"ת, ולכן הוסיפו על הני חית' שנmarsרו לממ"ס, ומకצת חכמים רצוי עוד להוסיף, כמו ניטל הנוצה בעוף לר"י, ועל הני הנוספות, וכן על ספק טרפה מהני הייתה י"ב חודש להכשרם, ולבסוף כולל בסוג'ר' וש"ש בתוך הני

הרמב"ם דכל שניקבו הקромים הגיע הנקב לשער הריאה מחמת שהוא ספוגי והוא ממש ניקבה הריאה ודז"ק.

ע"ש נפלת מן הגג, עיין מה שכתבתי בזה لكمן בסוג'י ועל המשנה נ"ז ע"א עי"ש היטב ותרווה צמאונך.

ע"ש ודרותת האב, הא דקANTI דרושא לבסוף, ע"פ שהאי טרופות שיק' בכל אברים הפנימיים וגם بواسט וקנה ולדעת הרמב"ם, האי טרופות חמור משאר טרופיות, י"ל משום דעת שלא מכירים האברים דרושא ברישא, הו"א דבכל מקום שהזאת מטיל אורוסטו טרפה, لكن קתני דרושא לבסוף להשמעינו דרך הניג אברים דלעיל פועל הדרושה ודז"ק.

ע"ש זה הכלל, כל שאינה כמות חי' טרפה, בגמ' מפרש דזה הכלל אתה לרבות הני בסוג'ר' ושב שמעפתתא דלא מנה התנה בפירוש, וכן מבואר لكمן דף נ"ד ע"א, אלא דיש לי בזה מקום עיון גדול, דשם מביא הש"ס ע"ז עובדא דבי' ר"י רישבא דמחו בניגא נשייא, ועובדא דר' פ' ב"א רישבא דמחו בכולי' ומותו, ובכולן אמרו וכי להסיף על הטרופות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים, ופרק זה קחין דמתה, ומשנה גמירי דאי בדרי לה סמי חיה, היוצא לו מסוג'י זו דאע"פ שהנסין מעיד שמקה זו מミית, ואני אתנו יודע בחכמת הרפואה להעלות ארוכה, כל שלא נמסר לנו מסיני שהוא טרפה, אמרין מסתמא יש למכה זו רפואה שנעלמה מאותנו, וקמי' שמי' גלי' וכן הוא מפורסם ברמב"ם בפ"י שכתב ו"ל, ,,ואין לנו להסיף על הטרופות שמננו חכמים והסכים עלייה בתני ישראל, דכל מהו חוץ מלון, אפשר שתחיה', ואפלו שעפ' חכמת הרפואה שבידנו אין תרופה למכה זו, מ"מ כשרה' עכ"ל וא"כ דכל הני טרופיות שבידנו ע"כ נמסרו כולם מסיני, ולא היה כה לשום חכם בשום צוין לחידש טרופות מכח הנסין, וחכמת הרפואה, דהרי אפשר שיש למכה זו רפואה והוא לא ידע, וא"כ הני שבח שמעתתא, לא הני אמוראים חדש מכח חכמתם, אלא קבלה היתה בידם איש מפי איש, דהני נמסרו מסיני, וא"כ האי כלל דמשנתינו הוא ללא צורך כלל, כי למי אומר האי כלל, למי שקיבלה בידו דלקתא בכולי' טרפה לא בעי לי' כלל, ולמי שאין קבלה בידו מה מהני לי' האי כל, כיון שאין להסיף על הטרופיות מכח הנסין וחכמת הרפואה, ומכיון'כ למ"ד טרפה חייה דזודאי בעין הללמ"ס על כל אחת ואחת מן הטרופיות, ובגמ' מוכח דיליכא פלוגתא במספר הטרופיות בין הני מ"ד טרפה חייה או טרפה אינה חייה, אלא אי מהני שהיה י"ב חדש בספק טרפה, וא"כ אין מצא התנה לסמוך על זה הכלל, ולשתוק מן בסוג'ר' ושב שמעתתא.

עוד זאת יש לעיון, הא דזודאי טרפה לא מהני שהיה י"ב חדש מוכח ממה דמנה התנה הני טרופיות סתם שחן טרפה, ולא חילק אם כבר עבר עליהם י"ב חדש או לא, והוא מנ"ל, דהרי מקרא מלא דבר הכתיב, חי אוכל ורק שאינה חי' ל"ת, וכתיב הדגול מרובה בגליון ליז' סי' צ"ט, דזאת Nadu ממה דANTA הלהקה על הני מני טרופיות, ולא קסמרק על הקרה דחי אוכל לחוד, ועל משה רבינו שימצא בחכמת הרפואה מה שיכול לחיות, ומה שאינו ראוי לחיות, אלא ודאי אתא הלהקה לומר דהני בקוב"כ טרופיות, ובממצאה זו מצא הדגמ'ר ז"ל מקום לישב הרמב"ם לחילק בין טרופיות שנלמשמ"ס, דלא מהני שהיה י"ב חדש, לטרופות דחידש רכיש מחכמת הרפואה, דשם מהני י"ב חדש עי"ש, ובמחייב'ת כל דבריו בזה בטלים ומובטלים, ואין בהם תקומה נגד הביקור השכללי, ואבאר בקיצור.

(א) הר' אמרו חכמים שאין להסיף על הטרופיות מחכמת הרפואה, ואי לפי דעת הדגמ'ר רק להיות טרפה להלוטין אין

וחרמ"ס, ואגימה דקה דבוי חכם קמבעי, דמנין שפוסלת עי"ש, ועוד"פ אנו רואין ממש דדרכם היה להכenis כלאוחר יד תושבע"פ ככלו הוא מפורש בקרא, דרך לעולם על בדיקת סכך קמבעי ל"י דהרי בקרא דושחת ולא וקרע לא כתיב בדיקת סכך, אלא דחשוחת מרגיש בשחיטה עצמה אם קרע או חתק, ומ"מ פריך הש"ס פשיטה שהבדיקה מה"ת מדקטיב ושותת ולא וקרע, עד שמתרכז דעת בדיקה מפגימה כל דחו דבוי חכם, קמבעי לי' וכן ממש הכא, ר"ל סמק זה הכלל דמתני, שהוא פ"י הקרה דזאת החיה, מה פריך הש"ס והא אכן בדיקת סכך ר"ש, למ"א דמתני' מנה הנ"י דנסרו מסני, ובג"ר וש"ש המה תוספת מחכמי דור ודור, והחילוק ביןיהם בשחו י"ב חודש, דבנני שהושפטו מהני, ובהני דמנה במשנה שהמה הללמ"ס, לא מהני וכדברי הדגמ"ר הנ"ל.

אבל דע דהאמת הוא דח"ל בשום דין תורה לא דין עפ"י חכמת הטבע רק עפ"י השמואה וקיבלה או מדרש המקראות, ועייןbek mun נ"ז ע"ב שרשב"ח שעשה תחבולות וניסיונות לברר טרפות, קרוא ל' עסקן בדים, ובאמת כל החכמת יסודתם על תחבולות וניסיונות, ואם ח"ל היו דין עפ"י חכמת הרפואה, היו מוכחים בדבריאות שתהיה בכל טרפה מחמת איה חסרונו באחת מאברהה, נקובה חסורה או שבורה לא שמענו מהאי קרא, וא"כ יפה פריך ר"ל, רמז להני מכות המינויים במשנה שהתנא מכנה אותן בשם דיבור בהו, אבל בהמה שהולכת בשוק ואוכلت כשר בהמות הביריאות שתהיה בכל טרפה מחמת איה חסרונו באחת מאברהה, נקובה חסורה או שבורה לא שמענו מהאי קרא, וא"כ יפה פריך ר"ל, רמז להני מכות המינויים במשנה שהתנא מכנה אותן בשם טרפות מנין מה"ת, ואין להסביר ע"ז ההלכה אתא לפרש הקרה, דהן הנה הטרפות אשר עליהם כיוון הקרה, דהרי בעינן נתה למות עד שתהיה עומדת להשילך לכלב, והוא המשוכנת, ובכל זאת מודה ל' בלשון בתמי', מנין ובר בשדה טרפה, אבל ה' שואל על דבר המפורש בקרא עד שmagia שלתו, אלא רמז לטרפה שאינה חייה מה"ת מנין, וכן ציריך להפוך הדבר ולומר אלא רמז שכל שאינה חייה, שאסור מה"ת מנין כי אם נפרשו כפשו, התשובה אינה מובנת אך אמר ל' דכתיב זאת החיה ודרשין מנין כי אוכל שאינה חייה ל"ת וספר ידעין טרפיות שננה איין חיין, כי נאמר דקרה אתא לפרש ידעין דהני טרפיות שננה איין חיין, וזה פלא דריש"ז' לא את ההלכה, דבר שלא שמענו מעולם, וראה זה פלא דריש"ז' מפרש, לפירושו למתני' דקטני כל שאינה כמו חי טרפה קמבעי ור"ל ע"ג אין לדינה שום נפקותא, דהרי הטרפות מנוניים וידועים לנו, ואפיו למ"ד טרפה חייה, לא מצינו שום פלוגטה ביןותם, שי"ה האחד מוסיף על הטרפיות והשני מגרע מהם מ"מ רצה ר"ל לידען, מנין לתנא זאת דטרפה אינה חייה, עד שכולל אותן שלא מנאם בהזה הכלל, יותר הראשונים שכפי הנראה לא ניחא להו לומר דרך לפירושו דברי התנא קמצעי לי כתבו, דיש נפקותא לדינה בספק טרפה, אי' מהני בי' שהיית י"ב חודש, אבל איך נקבל פירושים אלו שהן נפרכים מכח קושיות רבות. **א)** איך נימא דatta קרא על טרפה אינה חייה לעניין ספק טרפה, אין שום נפקותא מה"ת בהז, דבלאה"ה ספק אישור להקל מה"ת, ואפיו לדעת הרשב"א החולק על הרמ"ס בספק בתולדה, אבל בספק במקרה וממש"כ בדאיכא חזקת שורות, לכ"ע שרי מה"ת. **ב)** פריך בgeom' ולמ"ד טרפה חייה מניל', וכן הבן שואל, למה לי' קרא על טרפה חייה, דהרי הוא המכמיר וסובר דלא מהני שהיית י"ב חודש לספק טרפה, כיון דלא דרש חי אוכל שאינה חייה ל"ת, כן הקשה הר"ז ול' בחידושיו והמציאו האחرونנים, דיש נפקותא לעניין טומאת לידי ובודמה עיין בהם, וכל אלו הדברים הבל מהמה במחכ"ת, כי כאשר ביארתי בפתחה בשאר דין תורה לא משגיחן כלל על האילכה דחי"ט, אבל חז' מזה לא האיזו הקושי העצומה הללו ממקומה, כי מי הוא זה אשר ס"ל טרפה חייה, כתוב רשי' ז' לשמה אותן החכמים דלקמן נ"ז ע"ב, דאמרו לו הרי הרבה מתקיימות שתים ושלש שנים, וא"כ הכי לא די הנסיו שהוא מעשה בכל יום, שוראים מתקיימות שתים ושלש שנים, לומר דטרפה חייה, שוב מצאתי בהגחות מהר"ז חיות שמתמיה כן ושאני האי מ"ד דעתך לי' קרא על טרפה אינה

דמנה דמתני' וכותב עליהם דלית להו שום היתר, והוא סתרה מופרשת, ואם כונתו דבג"ר וש"ש מוקובלים היו אצל איש מפי איש עד משה רבינו, איך כתוב דסמכו על זה הכלל דמתני' להוסיף על הנ"י דמתני' בסג"ר וש"ש, ומדמה האי הוספה להא דהוסיף ר"י ניטל הנוצה וקדומה, אבל ה' איך שהי' כיוון דהרשב"א עכ"פ איזל ומודה דמקצת חכמים הוסיף על הטרפות מודעתם וסבירתם, על סמק זה הכלל דמתני', שהוא פ"י הקרה דזאת החיה, מה פריך הש"ס והא אכן בדיקת סכך ר"ש, למ"א דמתני' מנה הנ"י דנסרו מסני, ובג"ר וש"ש המה תוספת מחכמי דור ודור, והחילוק ביןיהם בשחו י"ב חודש, דבנני שהושפטו מהני, ובהני דמנה במשנה שהמה הללמ"ס, לא מהני וכדברי הדגמ"ר הנ"ל.

אבל דע דהאמת הוא דח"ל בשום דין תורה לא דין עפ"י חכמת הטבע רק עפ"י השמואה וקיבלה או מדרש המקראות, ועייןbek mun נ"ז ע"ב שרשב"ח שעשה תחבולות וניסיונות לברר טרפות, קרוא ל' עסקן בדים, ובאמת כל החכמת יסודתם על תחבולות וניסיונות, ואם ח"ל היו דין עפ"י חכמת הרפואה, היו מוכחים להיות עסקנים, ולהעמיד בתני נסיוון, (פערוזכסאנשטיינטאלטען), כמו שעושים חכמי הרופאים, ואע"פ שבימים קדומים עסקו חכמי התורה גם בחכמת הטבע, אבל הכרעות בדייני התורה לא היתה רק עפ"י השמואה והקבלה, ופלפול הדרשות במקראות, ובפירוש דברי החכמים הקודמים, כי אם היו דין עפ"י מעמד החכמת הטבעיות, היו הדינים בכל מקצוע התורה משתנים, לפי מעמד החכמה בכל אמן מבון, ובהני מני טרפיות שבידיינו, עפ"י חכמת הרפואה מעולם לא היו מגיעים לידי החלטה כזו, דהרי החכמה אומרת, דבזה א"א להעמיד כללים כלל וכלל לא כי אין כל הגוף שווין, ולא כל המכות שוות, ובכל זה ציריך אימוד פרטיכם בכל גוף וגוף ובכל מכח ומכח, וכאשר באמת ברוצח בן הדין, ציריךAIMOD הרופאים ולא מצינן כללים לדון על פיהם, ולכן ההלכה דהעמידה ראוון, בן גרש ר"ח מובה בראש"ש, ומ"פ"י דיאעפ" שנראה מתוך קלא דאייקדי לקטן הנראה בגודל ואמרו עדין לא הגינו לפוגות ראובן, בן גרש ר"ח מובה בראש"ש, כמו שיעור גדלות איש, שהוא י"ג שנים בין חכם ובין טפש, ועיין גיטין דף פ"ט ע"ב, בהאי דנפיק עלה ראובן, בן גרש ר"ח מובה בראש"ש, ומ"פ"י דיאעפ" שנראה מתוך מעשי כבדobar בר דעת, לא ניחוש לקדושין, כי לא הגינו לפוגות ראובן גדולים חקרי לב, להבחן בכל איש פרטיכם מתי הגיעו לדעת שלמה, لكن אין לנו אלא השיעור של שנים וסימנים, וכן לעניין שיעור כוכבתבייה"כ, דביתובי דעת"ת תלמי מלטא, ועיין בימא דף פ' ע"ב דפריך כל העולם בכוכבתה וועוג מלך הבשן בכוכבתה, ובשר שמן בכוכבתה, ולולבי פנים בכוכבתה, ותירצ'ו מה שתירצ'ו והעיקר דבלל שיעורים וככלים כן הוא, דא"א להיות מכוון בכל איש ובכל פרט, אבל כדי להשוו הדין נתנו השיעורים והכללים, וכן על חן כתוב הרשב"א ז' בל' בתשובה שם דאפיו מהא מעדים על טרפה שהיתה חי, לא נאמין להם נגד קבלת ח"ל, יותר ביאור העניין תמצא בפתחה בעicker י"ד, כי שם הראי אכן חשב הרמ"ס על עניין זה, ועיין بما שכתבנו لكم נ"ד ע"א ביישוב הרמ"ס שהקשתי על האי זה הכלל ועל תוספת דהני בסג"ר וש"ש ודז"ק.

גמר' ארשב"ל רמז לטרפה מה"ת מנין, מנין ובר בשדה טרפה ל"ת, אלא רמז לטרפה שאינו חי מה"ת מנין, דקטני סיפא זה הכלל וכו' עכ"ל הגמ', האי שקליל וטור' דומה ממש לשקליל וטור' דלעיל י"ז ע"ב, דארח' מנין דבבדיקה סכך מה"ת וקמתמה עליו מנין והוא כי נקב טרפה, ר"ל דהא כתיב בתורה ושותת ולא וקרע, הרי לך מקרה מלא צורך בדיקה לטכון, דאם לא יבדק נקב, וע"ז קמהדר בעי בדיקה לחכם קאמרין, ופרשנוهو שם עפ"י הבה"ג

לא היה התרבות אוסר על הספק את הטרפה, דהוה מוקמינו אותה בחזקת שלם, הא בורכו דבשלא ברוצח, אכן קרא רדי יכה כל נפש אדם, לאפוקי מקצת נפש, ע"כ לא מיפטר אלא בטרפה שאין בו אלא מקצת נפש, וכל שאין סופה למות, לא מקרי מקצת נפש, דעתך חסרוןابر לא מקרי מקצת נפש, אבל בטרפה דילמא אמרת וחסרוןابر אמרת תורה בשדה טרפה לא תאכלו, וניהו דיל' דכיוון דההלה מונה דוקא הנ' מכות, ובניהם אברים, ולא מכת אוזן ועין וכדומה, וגם ממה דנקב ביל שום חסרון פסול בכמה אברים, למדיון דעתמא משום דבהני כל חיות של הע"ח תלי, אבל עדין אין לנו הוכחה דיש בו בודאי כדי להמית, אלא מצין למייר דבנהני אפשר דמיית, ומ"ה אסורה התורה, ועל התורה גופא לייא להוכיחות מה לא סמוכה התורה על חיקת שלם, שלא לאסורה את הטרפה, כי זו קוש' לאלקינו שאין מקשן כלה, כמובן, וכמדומה לי כל ישר הולך יבין מכל האמור לעלעה, אכן להעמיד שיטת התוס' בה, אפילו אם נקבל כל הדוחקים.

ולכן אנו מוכרים להודות, כי ממשה ועד משה, לא קם כמשה רביינו הרמב"ם ז"ל, אשר בעיני שכיו היז והטהור ירד לתוך עומק דברי חז"ל המכוסים והנעימים ולמלובשים לפעמים בעשרה לבושים, הנה הרמב"ם ז"ל קבוע במסמורות נטוועים בפ"ד ה"ז ממאכילות אסורות דטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית העיר ושברה אותה ונטתה למות, והאי נתהה למות פירושה שאינה יכולת לעמוד והיא כמו מסוכנת וכאשר מוכחת שם במש"כ בהלה"א, ודבר זה נלמד ממה דאמורה תורה טרפה, ולכלב תשיליכון אותו, הרי דמכה זו שעשו רואי' לככל, אם לא ישחטנה מיד, ועל דין זה שהוא דין תורה ללקות עליו, אין כאן שום מחולקות, וגם לא נצטרך לשום הלכה לפרש האי קרא דכל שנטהה למות מחמת מכתابر טרפה ואי לצריך לדעת אם אין תרופה למכה זו ולא תוכל להרפא,لالג מס ברוחץ כן הוא עיין רמב"ם ריש פ"ד מהלכ' רוץ ה"ג כתוב "המכה את חברו באבן או באגרוף וכיוצא בהן אומדין אותו וכו' ואם אמודינו למיתה וכו' ואם הקל ונתרפא והולך בשוק על רגליו כשאר בריאות וכו' ונפטר" עכ"ל ובמבוואר כל זאת בגמר', וכמו דשם ברוחץ לא בעין כללים קבועים לחיים ולמות, רק סומכין על אימוד הרופאים בין להקל ובין להחמיר, ק"ו דראוי לטעוך על אימוד כזה גם בטroppות בהמה, וא"כ האיל הלהקה לקבע כללים לדzon על פיהם על הטרפה, אין זה פירוש הקרא אלא תוספת, כדי להחמיר על המפורש בתורה, ולא עוד אלא דסתור גם את המפורש, כי לפי ביאור הרמב"ם דבעין נתהה למות מחמת המכה, והאי הלהקה ע"כ بلا נתהה למות קامر, דהני ח"י מכות מטרופת, דאי שנטהה למות על ידם הווא מן הנמנע ע"י נקב بلا חסרון, בושט או בריאה או בב"מ תהי נתהה למות, דעתך מה שאנו אומרים, טרפה אינה חייה י"ב חדש הכוונה שהמכה מתפשטות והולכת עד שיחלה הע"ח וימות, אבל הקרא ע"י נתהה למות וركא א"א תאסר, ולכן ע"כ לומר אכן קרא אחר לאסור את כל שיש לה מכחה שסופה להמיתה ע"פ שאינה נתהה למות, כי הלהקה לחוד לא תחדר לו אין יסורי חדש, ועל האיל הלהקה, שלא נצטרך וגם לא נסמן על לימוד הרופאים, אלא נדון ע"פ הני כללים שנמסרו לו, ולכן כך מtopic שאלת ר"ל רמז לטרפה מה"ת מניין ר"ל להני טroppות של הלהקה דעתך לא אתו לפרש הקרא דבשר בשדה טרפה כנ"ל אלא איזה קרא אחר ומניין, ומהקשן לא הבין או עשה א"ע כלו לא הבין, ופרק מניין וברא בשדה טרפה, וכך לא אפשר לומר דהאי הלהקה אתה לפרש האי קרא, וע"ז משיב לו אלא רמז לטרפה שאינה חייה מניין, ור"ל אלא רמז כל שאינה חייה ע"פ שאינה נתהה למות, שהוא ג"כ טרפה מניין, דהרי התניא כן אמר דכל שאין כבואה חי טרפה, ולא ע"י נתהה למות,

חייה, מוכרת לומר דכל הני יצאו מן הרוב, לא כמש"כ הרשב"א דשקר אמרו, אבל הני חכמים שראו ויידעו דברמת מותקיניות שתים ושלש שנים, למה فهو עוד דרשה מפורשת בתורה דטרפה חייה, ומ"ה הוא זה שיתרצה את חומר קושי' הלו. ג) בסנהדרין דף ע"ח ע"א, אמר רבא החורג את הטרפה פטור, והקש שם בתוס' והא הוא דס"ל בנודה דטרפה חייה סופו שימושות מחבלת זו עי"ש ולפ"ז חדש דגם למ"ד טרפה חייה סופו שימושות מחבלת זו עי"ש ולפ"ז לא פליינו אלא בהגבלה הזמן, למ"ד טרפה אינה חייה ימות תוק שלשים או תנ' י"ב חודש, ולמ"ד טרפה חייה ימות זמן שאין לו קצבה, ובר עני ולא עדע איך יפרנסו הסוגי' דהכא, דמן'ל לר"ל, דתניא דמשנתנו סובר טרפה איננה חייה, הלא מזה הכלל אין להוכיח זאת, דהרי רוצה לרבות בסג'ר וש"ש שם ג"כ טרופות לא אמר דכל שאינה כבואה חייה, אלא שיש בהאי מכיה, כדי שימושות זיין מוגבלים תדע שהוא טרפה, והוא בין למ"ד טרפה אינה חייה ובין למ"ד טרפה חיי גם הקרא דעתה החיה, שפיר נדרש גם למ"ד טרפה חייה, דכל שאינה חייה ל"ת הלא בקרה לא נרמז כלל שצרכ' למות לאיזה זמן מוגבל, וצ"ל דתנותס' הכי מפרשים הסוגי', דתתניא דמרבה הני בסג'ר וש"ש באזה הכלל, ע"כ לא מהכמתה הרפואה ידע דכל הני טרופות אינם יכולים לחיות, אלא מקרא, והאי קרא למה לי הלא הטרופות נמסרו לנו מסיני, כי מכח הקרא דטרפה אינה חייה, עדין לא ידענו מאומה. כי מי יאמר לנו איזה מכח יכול להתרפא ואיזה ממית ביל חמלה, ולא כמו שסובר הדגמ"ר דלעיל, שם"ר וה"ה החכמים שאחריו יכולים לעמוד על הדבר, וע"כ הני טרופות יכול הוו צרכין להמסר לנו מסיני, ולמאי נפ"מ ATA קרא דטרפה אינה חייה, אלא ודאי כדי שנידע להזכיר ס"ט בשתיית זמן מה, או יום או שלשות ימים או ליום או י"ב חודש, וכל זאת ג"כ מה לממ"ס ולכן ע"כ דהאי תניא ס"ל דיש איזה זמן מוגבל, למתי מօרכחת למות, אבל למ"ד טרפה חייה ע"ג דעכ"פ גם לדידי' סופה שתומות מהאי טרופות, אבל קרא AA"א דANTA ע"ז, דלמא נפ"מ אלא אדם ימצא אדם שיקבל את כל זאת, הלא עוד יותר יפול בסבוך הקושיות חדא דמנין לו דטרפה חייה הלא מהכמתה רפואה או מנסיון AA"א לקבוע דינים, ואי דבאמות פריך הש"ס עליו ולמ"ד טרפה חייה מנ"ל, א"כ אפשרшибא קרא על זה שאין לנו שום נפקותא לדינא, מה נשוב ע"ז, נשוב תירוצי האחرونים דיש נפקותא לענין טמאה לידה וכדומה, והלא זה ליתא לשיטת התוס' דכמו בהרוג את הטרפה פטור גם למ"ד טרפה חייה מפני ששופו למות מחבלת זו, כן הדין בטמאה לידי דמ"ש, הארכתי בהראותך עד היכן מגיעים הדברים אם נחיזק בהאי דוחיק של התוס'. ד) עוד זאת יש מן התימא, דלא כור' למ"ד טרפה חייה אין ודאי כי אלא ספק בראשה דוחיקה צו, ולא תירצז בפרצה דוחיקה צו, ומ"ד טרפה חייה אין ודאי כי אפילו ספקה הוה, ותליי במחות מעמד הנטרף, וכאשר באמות כן הוא, ולכן שפיר פטור ההרוג את הטופה, דמספק לא קטלינו, וע"כ דזה ליתא דאי טרפה ספקה הוה הוה מוקמין הנרצח בחזקת שלם, וכאשר כן פסק באמות הרמב"ם בפ"ב ה"ח מהלכ' רוץ וצ"ל "הרוג את הטרפה ע"פ שאוכל ושותה והלך בשוק ה"ז פטור מידיין אדם, וכל אדם הרופאים שלם והרגו נהרג, עד שיודיע בודאי שvae טרפה, יאמרו נרצעת מהני הרגין את הרוגין את הרוצה מפני שמעמידין הנרצח בחזקת מהאי מכח הינו הרגין את הרוגין את הרוצה מפני שמעמידין הנרצח בחזקת שלם, ולכן הי התוס' מוכרים לומר, שלא פטור אלא מ"ל ה"י מת הנרצח מן הטרופה, אי לא זה הרגו, וא"כ אני שואל מ"ל להאי מ"ד דטרפה, ודאי סופה שימושות מחבלת זו, דניהו דיש לו קרא דטרפה חייה כדריש הכא התדברי', מלבדיל כו' אבל ע"ז ששופו שימושות ליל קרא, ומ"ל הא וא"ת דגם לענין אכילת טרפה

כמויה חיה טרופה, ובhalb' שחיתה יתבואר לך איזה חוליא עושה אותה טרופה וכו"ל, הרדי דתולה זה הכלל במסרים ולא בקשר חזות החיה, וע"כ משום שלא משמע לי שתהיה "דרשה גמורה", וגם מקרה דכלכל תשיליכון אותו נמי לא יצא, דהרי ממש ה"י צרך להיות נתחה למות, ומה שיויצא מקרה דכלכל תשיליכון אותו, כבר אמרו לעלה בהלכ' ח' ו'יל': "נמצאת למוד ובי ואשרה הנוטה לשאמור לעלה בהלכ' ח' ו'יל': "נמצאת למוד ובי ואשרה הנוטה למות מחמת מכותיה, ואע"פ שעדיין לא מתה והיא הטרפה, וכשם שלא תחולוק במיתה וכו' כך לא תחולוק בנותה למות, בין שתורפה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשברתו רוב צלעותיה בין שנפלה ונטרסקו אבריה בין שזרק בה חז' ונקב בה או ריאתה וכו', הוайл והיא נוטה למות מ"מ הרוי זו טרפה וכו"ל הרוי דמונה כאן כמו וכמה טרפיות הנולדות מקרה דכלכל תשיליכון אותו, כולל מכות גדולות ונאמנות, וכופף ומישלש והוא נוטה למות, דהיינו ישוכבות בחליה שאין לה טרפה, ומה זה שכabbach' כ"כ, שאמרו חכמים זה ההורג את הטרפה דכתיב, כי יכה כל נפש אדם, כל שאמדוחו את הנרצח ששופו ה"י למות אם לא ה"י נהרג אע"פ שהלך בשוק ואכל ושתה שאיר בראים, מ"מ פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלאו בנוטה למות דהוא עצמן נפל למשכב, ואייכא איסור עשה דשאינה חיה לא תאכל אפלו בלוא נוטה למות, אלא שמעודד למיתה לאח'י ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון לא עפ"י אימוד הרופאים, אלא עפ"י הכללים הקבועים בהלכה, וע"ז פריך ולמד' טרפה חיה מנ"ל, לא מנין דט"ח, אלא מ"ל, ובא זה ולימוד ע"ז דלעיל ר"ל נמי מנ"ל, ולא מנין פריך דמנ"ל קרא על הני חי"ט כדי שתבוא ההלכה לפניו, דלמ"ד ט"ח ודאי פשיטה דלא מצי קאי ההלכה לפרש הקרה דבשר בשדה טרפה, דלכ"ע מيري בנוטה למות, והוא קושי' עצומה, עד שהביא דרשיה לדבד"ר, דדרש להבדיל וכו' ומה דקאמר בגמ' מכלל ט"ח, פירוש טרפה היא אסורה, ולא איצטרך למימר האי תיבת אסורה, דכיוון דקרה לה ט"ח נכל בזה איסורה, דכל שם טרפה לאיסורה נאמר, ואל תאמר דלפирוש זה בגמר', צרכין ג'כ' לסבול הרבה דוחקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז' בכוון כסו והעלימו הענים כדי שיטשטשו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקרוא ובין שהוא מהלכה או מדרבנן וגם הרמב"ם ז"ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והרי תראה דטרפה המפורש בקרוא העמיד ב herald' מאכילות אסורות וחח' התווע' על רבא דס"ל ט"ח, ומ"מ אמר דהרוג את הטרפה פטור, דהאי טרפה דקאמר, הוא טרפה שאמדוחו הרופאים למיתה, וכמו שהבאתי לעיל פסק הרמב"ם, דאפילו לדין דפסקין טרפה אינה חיה, כל שלא אמדוחו הרופאים למיתה מחייב את הרצח, מושם דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד"ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' הרמב"ם בספר' מ"ל שבפרק' ז' אמר ר"ע ור"ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הוה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרצח שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם, تو לא מazi מציל את הרצח, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב"ם שהעתקתי לעיל.

ולהלה היה נראה לרמב"ם ז'יל', דהאי דרצה דזאת החיה אינה אלא אסמכטה בעלמא, ולכן לא הביאה, אבל כתוב בהל' ט' שם ו'יל': "ענין הכתוב שהנותה למות מחמת מכותיה, וא"א לה לחיות מחמת מהכה זו אסורה, מכאן אמרו חכמים: זה הכלל כל שאין

וה"ה דחוומייל והוא התנא מנה נקובים بلا חסרונו שכן טרפה והמה ודאי אינם עושים ממש כמסוכנת הנוטה למota, אלא כיוון דמהפץ השאה מנין לטרפה שאינה חיה תולה שאלו על האי דזה הכלל, לרמז לנו דלא מנין לטרפה שאינה חיה קמבעי לי', אלא על מה שמספרש בזה הכלל, דכל שא"ח ע"פ שלא נוטה למota, נוכל לקבל האי הלהקה שקבע לנו כללים קבועים, לדון על פיהם שהמה טרפה, וע"ז קאמר דאיך קרא דזאת החיה, דאתא על שאינו יכול לחיות, ע"פ שלא נוטה למota, ואשרה באיסור לאו הבא מכלל עשה, וכן תמצא ברוצח דלחיב הרוצה בעין דוקא מכח שאומדין אותו למיתה גם ונפל למשכב הוא בעין נוטה למota, אבל כל שעמדו משכבו והולך בשוק ואוכל כשאר בראים, ע"פ שאמדוחו למיתה ומota באמות לאח'ז, מ"מ נפטר הרוצה, אבל לגבי ההורג את הטרפה דכתיב, כי יכה כל נפש אדם, כל שאמדוחו את הנרצח ששופו ה"י למות אם לא ה"י נהרג אע"פ שהלך בשוק ואכל ושתה שאיר בראים, מ"מ פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלאו בנוטה למות דהוא עצמן נפל למשכב, ואייכא איסור עשה דשאינה חיה לא תאכל אפלו בלוא נוטה למות, אלא שמעודד למיתה לאח'י ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון לא עפ"י אימוד הרופאים, אלא עפ"י הכללים הקבועים בהלכה, וע"ז פריך ולמד' טרפה חיה מנ"ל, לא מנין דט"ח, אלא מ"ל, ובא זה ולימוד ע"ז דלעיל ר"ל נמי מנ"ל, ולא מנין פריך דמנ"ל קרא על הני חי"ט כדי שתבוא ההלכה לפניו, דלמ"ד ט"ח ודאי פשיטה דלא מצי קאי ההלכה לפרש הקרה דבשר בשדה טרפה, דלכ"ע מيري בנוטה למות, והוא קושי' עצומה, עד שהביא דרשיה לדבד"ר, דדרש להבדיל וכו' ומה דקאמר בגמ' מכלל ט"ח, פירוש טרפה היא אסורה, ולא איצטרך למימר האי תיבת אסורה, דכיוון דקרה לה ט"ח נכל בזה איסורה, דכל שם טרפה לאיסורה נאמר, ואל תאמר דלפирוש זה בגמר', צרכין ג'כ' לסבול הרבה דוחקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז' בכוון כסו והעלימו הענים כדי שיטשטשו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקרוא ובין שהוא מהלכה או מדרבנן וגם הרמב"ם ז"ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והרי תראה דטרפה המפורש בקרוא העמיד ב herald' מאכילות אסורות וחח' התווע' על רבא דס"ל ט"ח, ומ"מ אמר דהרוג את הטרפה פטור, דהאי טרפה דקאמר, הוא טרפה שאמדוחו הרופאים למיתה, וכמו שהבאתי לעיל פסק הרמב"ם, דאפילו לדין דפסקין טרפה אינה חיה, כל שלא אמדוחו הרופאים למיתה מחייב את הרצח, מושם דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד"ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' הרמב"ם בספר' מ"ל שבפרק' ז' אמר ר"ע ור"ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הוה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרצח שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם, تو לא מazi מציל את הרצח, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב"ם שהעתקתי לעיל.

בעהחות"ס ז"ל שכותב דרי"י דאית ל' בנדה טרפה חיה באמת ס"ל דטרפה ילפינן מקרא דבוני החיה הנאכלת וכו', וזה הוא לאו, עי"ש לבסוף מ"מ מסיק דלי"י טרפה תרתי משמע, ודבריו דחוקים.

אבל לפע"ד גם לר"י מוכרים לומר דטרפהDKRA על מנת אמרים קאי, דשם בשר הוא לשון זכר, וטרפה לשון נקבה, ואי אברש קאי הוליל ובשר בשדה טרוף, כמו דכתיב עליה זאת טרף באפרה, אלא ואדי דהפריש הוא, בשר מן הטרפה, וטרפה אבהמה קאי ולא אברש, עיין בדברו ריש פרקן בדיור הראשון, וכן אף-DDRASHINEN הקרה גם אבמ"ח ע"כ מתיית בשדה ילפינן, וכן תראה בסוף דברי הרמב"ס, דעת"ג דפרש דבמה"ח הינו טרפה במקצתה, מ"מ כתוב „כיוון שנעשית בשר בשדה“, הרי דאיצטראך האי תיבת בשדה כדי לרבות נמי במ"ח, ואע"ג דהאי בשדה אתה לומר טרפה חית העיר והוא הדרושה, אבל מדכתיב „בשדה“ בין בשר ובין טרפה, ולא כתיב ובשר טרפה בשדה שמעין מני תרתי וזה האמת.

וזע דלא כואר' לפי פירוש הקרה דבר של טרפה, ע"כ בשוחטה מיר' הקרה כי בשר מקרי אחר שנחיתה וכאשר ביארתי זאת כמה פעמים לעלה בפרקם קמאי, והאי לכלב תשlicoן אותו אברש קאי דאותו נמי לשון זכר, ולא אטרפה שהיא הבמה ואמ"כ דדרשות הרמב"ס דיליף מני הקרה מיר' בנטה למוט עד שאינה ראי' אלא לכלב, נפל בבירא, דהרי הפסוק מבשר הטרפה שלאחר שחיטה מיר', אבל דע דהרב"ס יליף זאת מדיניותה התורה להשליך בשר הרואוי' לגר או לנכרי, לכלב, ולית ל' האי דרשת אגדה דנכבד הכלב מן הנכרי, המובהה ברשי"י בסוגי, דחזקיה ור"א, אלא ממש"כ האבן עצרא דיש סכנה לאדם לאכול טרפה זהה ברור ואמת ודוק'.

תנוס' ד"ה א"ט אי גרשין אלו ניחא וכי עיין במהר"ס שי"ף, וכונתו דהאי וי"ו דואלו ניתוסף אחר חזקה, ופירשו Amiti, אבל אסוף דברי התנוס' יש להעיר שכטבו „אי אכל הני שחיטתו פסולה דלעיל דזהה פסול דאיירUSH בשחיטה והוה נבלה וכו" עכ"ל, וזה ליתא דלי"ע קודם חזקה כל הני דקתו שחיטות פסולה אינם נבלה לטמא, כיון דאפיינו סימן אחד בהקשר מטהר מידי נבלה ואע"ג דואדי גם קודם חזקה ידע ר"ע מפסקו שהי' שהוא בין סימון לסייעון, וכן בכל פסולו שחיטה במקצת סימנים, אבל כל הני פסולים היו אכלו מהני ח"ט מהלכה שאינם דין דאוריתיא אלא מד"ס, וכן אין בהם מלוקות ולא טומאת נבלות עד שקיבלו בדרכו מושום ר"י וכאשר ביארתי כל זאת בארכות לעיל ל"ב ובשאר מקומות, והתנוס' לא נחתו בכל אלה ודוק'.

ד"ה ניקב הלב באחד ומ"מ ניטל הכבד ולא נשתייר ממנו איצטראך דאפשר להיות ניטל הכבד ונשאר המרה דבוקה בגדי הכבד והסימפונות עכ"ל, ראייתי מי שרצה להוכיח מדברי התנוס' אבל דס"ל כרשב"א טרפות הכבד הוא מצד המרה שסופיה戾ול ולא מצד עצמה, דאל"כ בנסיבות היו להם לתוך דאיצטראך ניטל הכבד באופןן הבעה"ח אין להם מרה או צבי ואיל שאר המרה במקומות הכבד, אבל ואדי דס"ל דבוחני באמת ניטל הכבד כשר, ועוד יש להוכיח זאת ממה דלא תרצו דאיצטראך כי היכי לדנדע שניי כבדין טרפה, אבל אי טרפות הכבד מושום מרה היא, דסופה ליטול ניחא אז באמת שניי כבדין כשר כמו שניי כיסי הורדא דתרי רואין לא אמרין, עיין יי"ד סי' ל"ה פלוגתת הש"ז והמ"ב ז"ל בהזאת וכן יישבתי מה שמקשין העולם, לר"ל דນפק הגרגרת, הריאה כאמור דמוני בקופסה דמי, מה ליפסה"ג הרי טרפה מצד חסרה ריאה, ואמרתי משום תרי גרגרת איצטראך וככ"ל, אבל האי קושי' האחורה בלאה"ה לק"מ דאי לא דפסה"ג טרפה הוה אמרין לדזרה בריא, ואין כאן שום ריעותא גם בריאה ודוק'.

יש להעיר למה לא פריך הכא כדעליל ואידך בהאי קרא מה עבד ל', וממצאי בפלטי שעמד בזה ותני' דהקרא שפיר מתפרש למ"ד טרפה אינה חיה לומר לך דאפיינו אירע שהטרפה חיה י"ב חדש, מ"מ טרפה, אלא דרי' ישמעאל דחייש למיועטה לשיטתי'illion מכאן דאפיינו בספק טרפה לא מוחני שהיה י"ב חדש עי"ש ומאד תמהני במחכ"ת, איך פלטו קולמסו דבר בטל כזה דלפי דבריו פליגו הני מ"ד, לא בטרפה חיה או טרפה אינה חיה, אלא אי חישין למיועטה ועל זהה וכיווץ זהה אין כדי להшиб.

אבל לפע"ד נראה ליישב עפ"י פרש"י עה"ת, שכ' על האי קרא דלהבדיל, ז"ל „דבין פרה לחמור ובין צבי לערוד א"צ, דהן מפורשין בפרשה אלא בין הטמא והטהור, לנשחט רובה לנשחט חייו, ובין החיה וכי' בין סיימי טרפה לשינוי טרפה פסולה", והפלתי הביא דברי רש"י אלו וקמתמה, דהרי זה כתתדרבי"י דס"ל ט"ח, ודלא כהlcתא, ואני אומר דادرבה דהוא כמ"ד טרפה אינה חיה, והכל קאי אל אחר שחיטה דבין טמא לטהור הוא שפק אם נשחט רובה או חייו, והוא חזקת איסור א"ז, ולהזכיר באספק, ובין החיה הנאכלת לאשר ל"ת הוא בנמצא נקב במקומות דמשמשא ידא דטבחא, ובין שאין לתלות והרי נקוב לפניך, ורקリ' לשניהם חייה מפני חזקת כשרותו של הנשחט, חזקה דאתני מכח רובה, וכן מקרים שאין לתלות והרי חזקה ממכח רובה אומרת דחיה היינו במקומות שאין לתלות עפ" שחזקה מכח רובה אומרת דחיה היהנה הרוי נקוב לפניך וחזקה דהשתא חזק יותר, ולא תלין בדבר רחוק, כן מתפרש הקרה למ"ד טרפה אינה חיה, אבל התדרבי"י דקאמר דאתא קרא על ח"ט, ע"כ על גוף הטרפויות מוקי ל', ועליהם אמר קרא להבדיל בין החיה שאין בהם אלו, ובין החיה הנמצא בהם אלו, ושניהם חיה קרי להו משום דט"ח.

אלא דلتדרבי"י קשה מה שהקשה רשי' שם דלהבדיל נון פרה לחמור לא איצטראך דמפורשים הם, כמו כן בין טרפוiot לכשרות למוה לי הרי כתוב ובשר בשדה טרפה ל"ת, אלא דמכאן נמי וראי' ברורה דליך"ט בעין קרא מיוחד, כי לא נלמד מקרא דטרפה דמיירி לכ"ע בנטה למות ולא בחיה, ודוק'.

רש"י ד"ה ובשר בשדה טרפה, ואע"ג דליפין מני' בעלמא בשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, מ"מ טרפה ממש טרפה ממש, ובש"ס ווילנא בשטמ"ק מגיה „מ"מ טרפה כמשמעו" והוא נכו' וכמש"כ רשי' ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, דמחלוקתן הכתוב לשנים "ובשר בשדה" וזה במוח"ח וכן בשר קדשים שיצא ממחיצתו, "טרפה" כמשמעו, ומה שלא הביא רש"י דאתא קרא אבמה"ח וכאשר כן תרגום האונקלס, וכן הוא בירושלמי בסוגי"ר"א, מושום לכל הני אלבא דרי"י קאי דלומד במה"ח, מקרא דבשר בשדה טרפה, אבל כאן מרא דשםעתתא ר"ל הוא דיליף במה"ח מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, וכן לא הקשה רש"י אלא מבשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, ובתריווץ דמ"מ טרפה ממשעו, מישוב גם לר"י.

אלא דהרבמ"ס לכאר' נרא דחולק על פרש"י ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, שכ' בפ"ד ה"י ממאכילות אסורות ז"ל, "וכן החותך במה"ח וכו' לוקה מושום טרפה, שהרי בשר זה מובהמה שלא נשחטה ולא מתה, מהו לי טרפה אותה היה מה לית חתכה בסכך מהו לי בគלה מהו לי במקצתה, הרי הוא אומר ובשר בשדה טרפה ל"ת, כיון שנעשית בשדה הרוי הוא טרפה עכ"ל, הרמב"ס מתרץ בפירושו זה קושי' התנוס' שם שהקשו למה לא לקו על במוח"ח ומן הטרפה שניים, כמו בנה וمبושל לגבי פשת, ונڌחו מאי אבל להרבמ"ס מתווך זאת היטב, דנא וمبושל שני שמות הוו אבל במוח"ח הינו טרפה דמה לי טרפה כולה מה לי מקטצתה וא"כ לא כאר' קשה מני' לנו להכניס שניים דילמא באמת רק טרפה מקטצתה דלית בה שחיטה, אבל בנטרפה כולה דאית בה שחיטה מנ"ל, ועיין בה ק"ז

הרגל למעלה שום טרפות מצד צמות הגידי, ורק למעלה מון השוק יש מושום חתיכת הרגל, שפיר מצין למימר דרש"א מכשיר, אבל עדין יש לתמונה על רשי"י כיון DSTMS טוגן" דחכא, אלה אליבא דעולה, לא לי"ו לפסק כרב אף דלחומרא הוא ודוק".

ד"ה ופרכינן אע"ג דיכולה ליכות, קשיא היא דאפק"ה איכא למימר דארפה לא פליג ר"ש, דלאן קמותבין אתנה דבר"י וכוכו, עיין מהרמ"ל, ומלא שלא הביא הברייתא המפורשת ביבמות ק"כ, דרש"א אומר לענין היתרasha יכול ליכות ולהיות, אלא דא"א לומר דכאן בתוספתא שמודבר מבהמה, יאמר רב"א יכול ליכות ולהיות לדמיון תמא היתרasha יכול ליכות, והוא עיין בח"ק"ז איל' שמביא דברי הרשב"א נבות, שכ" דהאי תוספתא דחכא משובשתא היא, והכא לא קטני אלא רשב"א מכשיר בלי נתינת טעם, אלא שם ביבמות אמר רשב"א יכול ליכות ולהיות והש"ס בגין הביא תחלת דברי רשב"א מיבותות וע"ז פריך מניין דמכשיר לענין טרפה, צ"לDK אמר לה וכו' לרוחא דמלתא קאמר, דהא רשב"א אינו משועבד לתדברי, והויל"ל דלמא אטרפה לא פליג דאפשר ס"ל טרפה חייה.

אלא לש"י א"א לפישך דהאי הביא התוספתא דחכא כצורתה דקטני בה רשב"א מכשיר מפני דיכולה ליכות ולהיות, ומ"מ כתוב כיון דחש"ס לא הביא אלא סוף דבריו דיכולה ליכות ולהיות, קפריך דילמא אטרפה לא פליג, אבל לפע"ד נראה דהכי קא קשי' לי דלפי הס"ד דרש"א לא אמר הכא אלא יכולת ליכות ולהיות, הי' סובר דאפשר דהמסדר התוספתא העמיד הכא דברי רשב"א מיבותות, משום דהוא סבר טרפה אינה חייה, וא"כ מכללא הבין בין דרש"א פליג גם אטרפה, ולכן פריך דלפי תדברי" דטרפה חייה אפשר דרש"א לא פליג אטרפה, רק המסדר התוספתא העמידו הכא, ורמז ע"ז אין אלו דברי רשב"א כאן אלא לקוחים מיבותות מдалא קאמר רשב"א מכשיר שהוא הדין, וקאמר רק הטעם דיכולה ליכות ולהיות, וע"ז משני דלא היא אלא דבאמת קתני מכשיר וכו' וכיון דaicא מאן דמכשיר, מצי תדברי" סובר כוותי ולא מטעמי".

וזע דמתניתני דיבמות דמחלך נמי, בין מן ארוכובה למעלה ובין מן הארוכובה ולמטה, יש להוכיח לעולא ארוכובה עליונה אמר, לדגבי אדם ארוכובה דטמלה בשכיבה ולא באזיפה כבבמה, עיין בשוו"ת ק"ז ציל וא"כ לא שייך לישנא מן הארוכובה ולמטה, אם לא שנדחק כיון דאמר למעלה אמר נמי למטה אף שאינו מודוקך ודוק".

תונס' דה' והא איכא, תימא דלא פריך מניטל צמות הגידיין וכו', ויל' דהוא בכלל בהמה שנחטכו רגלייה עכ"ל, דביריהם מוקשים דבין לרוב ובין לעולא דלקמן, אין לחשוב הני תרתי בחדא, דלא מבעי לעולא, דנחתך למעלה מצוה"ג כשר, ודאי תרתי נינהו, אלא גם לרוב דנחתך בכ"מ טרפה, מ"מ הרי אמר שם נחתך בלא צוה"ג, וצוה"ג בלא נחתך טרפה, הרי שהם שני טרפות הלווקת, וכפי הנראת התוס' נחתו זהה שחרי כתבו בקושיתם, תימא דלא פריך מניטל צוה"ג דתנן בחדי" בפ' בה"מ דטרפה, והאי בהדי' דקאמרו הוא שפט יתר, כיון דהוא סיפא דהאי מתני' ועיין ברשב"א ובחר' ר"ץ ציל, דחקשו סתם, ומה לא פריך נמי מצמות הגידיין כדתנן שם בסיפיא דמתניתני, אבל התוס' כיונו דלא נימא דנחתכו רגלייה היינו ייטל צוה"ג لكن כתבו, דקתרני שם בהדי' צוה"ג בפ"ע, אלא דמ"מ תיזצנו, דהוא בכלל בהמה שנחטכו רגלייה, והוא פלא, אבל כוונתכם כמש"כ בח' הר"ן, דהוא בכלל קשי' הגמי' דנקט רישא דמתניתני, אבל כוונת המקשין גם על צוה"ג, ולא צריך לפרש זאת, כיון DSTMS טוגן" לה ברשב"א דמכשיר, הרי מתרוך נמי מצוה"ג, אלא דחר' ציל לא נחיא לא י"ז, משום דקשי' לי' מסוף הסוגי', דקאמר אלא הנה תרתי דאפקת לא תיפק, והוא נחטכו רגלייה וגולדה, וא"כ עדין

ד"ה דורות הנק באה"ד, טעמא לא משום דסופו לינקב דאי"כ בכל נקובה היה וכוי אלא שהארס שורף וסופה למות עכ"ל, הפלתיyi בס"י נ"ז סובר דכוונתם שהארס ממית, ולכן נתקשה לו מגומ' לקמן דמסתפק בוגרתת דרושתו בכמה, אי כאיסר כקובתו או סגי במשחו משום דמקלי קלי ואיל, הרי משמע דמקלי קלי עד איסר, ואני תמה דאי אפשר לומר דהארס הוא הממית, הלא אז אין כאן מחסירה אבר, והויה לי' כמו אכלת הרדופני או צואת תרגנוליס כדלקמן נ"ח ע"ב, אע"ג דמיית בהכי כשר, והוא כמו מסוכנת דודאי מיית דהרי קרי לי' מה"ט אינה חייה, בסוגי' DSTMS מ"מ כשרה, משום דאן בטרפה מהסירה אבר בעין, ושימות מכח האי חסרון, אלא ודאי כוונת התוס' דהארס שורף את האבר והוא כמחסירה משום דבר שרוף מן הארץ הלויה, איינו פועל פועלתו כמו חסר או נקב, אבל לא משום דסופו להתחסר, ומה דמנה בין מיני טרפות דרושא, פירשו, שרופה מן הארץ וקיי אבר שנדרס, ותדע עוד דאי הארץ ממית מה לי מוקם הדרישא היא הוא הלא כל שנכנס הארץ לגוף הוא ממית כמו שם המות אלא פשיטה ממש"כ ודוק".

ע"ב גמר' והא איכא בהמה שנחטכו רגלייה, הראש יוסף זיל' הקשה למה לא נימא דתדברי" כר"ע לאחר זהרה לא מנה נקה"ו ופסה"ג בין החי"ט, משום דהני נבלות הוה, ותמורתם נוכל להזכיר שתים אהרות, והנה לשיטת התוס' דנקה"ו ופסה"ג טרפות נמי הוה, לא הקשה, וע"כ רק לשיטת הרמב"ם, דאין בהם משום טרפה אלא משום נבלה, וע"כ דלא נמסרנו בהלכה בין החי"ט, זהה אמת וצדיק, אלא דמה"ט גופא מאן דמתקשה לא חל לключи' דכאשר ביארנו הא דכתיב הרמב"ם דהוה נבלה מהים משום דס"ל דכל טרפה תחלת נבלות הוא, דהרי מביאו לידי נבלות, אלא דחילקו הכתוב לשנים משום דאפשר בשחיטה המתרת מיד' נבלה וכן נקה"ו ופסה"ג דאין להם שחיטה, משום דברם שנחרה על האי טרפות, וכן מיד קרואים נבלות וע"כ אתה אומר דעת' פ' נקה"ו ופסה"ג אינס חיין, דאם נאמר דחמים וטרפות לא הוא אלא שאין שחיטה מועלת בהן, כיון דתחלת שחיטה פסולת איכא בהו, וכسمנים עקרים בה"ג דכשר אלא שאין שחיטה מועלת, וא"כ מ"ש דושט נקב בעלמא שם פיסול שחיטה עליו, ומ"ש פסה"ג דבעינן דוקא רובה, אלא ודאי דבעינן אינס חיין, כי לולי זאת לא מקרי פיסול במקצת השחיטה, ואם נקב בושט אינס חיין ודאי דה"ה בשאר נקבים, כמו נקב הלב שב עיקר משכן החיים, וכן אם פסה"ג אינס חיין, ה"ה פסיקת החוט השדרה.cn הוא דמ"ש, וכן תדברי" DSTL ט"ח, לא מצי סבר קר"ע לאחר זהרה, והוא נקודה נפלה דכל הני אמרואי DSTL ט"ח אלבא דר"ע קודם זהרה אמרו למליטהי'ו, וצע"ג,

ומה ש' הראש יוסף, דלמעלה ממוקם שחיטה איכא עכ"פ טרפות בשוט וגרגרת, הוא אמת וצדיק וכמש"כ ה"מ והפר"ח, והפלתי החלק זהה במחלוקת טעה טעות גדול, וכאשר ביארתי כל זאת בסוגי' דמוגרמת לעיל דף יט עי"ש ודוק".

רש"י דה' ארוכובה, מקום חיבור השוק והירך, ויש לי תימא רבתא, דכאן פרשי"י אליבא דעולה לקמן ע"ז ע"א, ודלא כרב שם, DARCOBWA הואה האי דמג'כראת עם הראש, ושם פסק רשי"י כרב זה, DARCOBWA הואה עי"ש, והנראה לפע"ד דהאי סוגי' ע"כ אליבא דעולה אזלה, דשם בסוגי' פריך עולא לר"י, לדידך מאי וכן שניטל צמות הגידיין, ומשני לי' ארוכובה בלא צוה"ג וצה"ג בלא ארוכובה, ופריך והא נחתך וזה לא יחו' נמי טרפה, ומעתה י"ל דהאי דרש"א פליג ומכשיר רק בחד מנייהו, אבל אם נחטכו רגלייה ממש באופן דaicא כאן ב' טרפות לת"ק, לא מסתבר לומר דפליג ומכשיר, אבל אי הסוגי' אזלה לעולא DARCOBWA הואה שכגדו בגמל ניכר, אין בחתיכת

שיעור קייב לחרון גלגולת בשיעור מיתה כיוון דבנקיית הקром לוחוד מת, (וניהו דוידי לען טומאת אוחל דמיiri התם בעין כדי לטהרה חסרון, אבל כדי שנintel וימות אין זה שיעור, עיין בפלטי סי' ל', שכ' דאי עם נקיית הקром מיר' למה לי חסרון עצם, ולא דק בלישני ודוק'). זה ליטתה דהא לתדברי קיימין דס"ל ט"ח וא"כ שפיר נתן שיעור כדי שימות ואעפ' שטרפה הוה بلا שום חסרון ע"י נקיית הקром בלבד, אלא אז גם בחסרון בשדרה י"ל כן דמיiri עס פסוקת החוט, וניהו דפסוקת החוט לחוד טרפה אבל אין מミית אלא עם חסרון חולי' אחת למր ושתיים למר, וראי'ש דamar וכן לטרפה לא ממתני קדייק אלא מסבריה דנפשי' אומר כן, אבל אחר שהקדימו דמש"ה מסדר הש"ס האי דרא'ש בתוך בסג"ר משושים דדייק ממתני דבשיעור מיתה תלי' מלטא דהאו טרפה אינה תהיה ס"ל ושפיר מדייק כן, א"כ קשה גם מגלאת ליפרך בין בסג"ר, ואין להקשות דא"כ בלא"ה לק"מ על תדברי דס"ל ט"ח ולדיד' אין לדיק משם לא לעין חסרון שדרה ולא לעין גלגולת, דחש"ס ידע דיליכא פלוגותא במינו הטרפויות בין הנ"י מ"ט"ח וטרפה אינה תהיה וכאשר ביארנו זאת כבר למעלה, זה כוונת דברי המהרא'ס שיף.

ומה שהקשה על שכתבו התוס' בתירוצים, ס"ד דאם נקבות הקром וכו', והא לפ' האמת נמי כן הוא ועודadam לפ' האמת איןנו כן לא הי' קשה כלום מעירובין, עיין בזה בפלטי הנ"ל וזה דלא ממש'כ' למעלה.

אבל לפע"ד נראה לפרש בכוונותם שכתבו ס"ד, כיוון דעתה ס"ד שם מיר' עם נקיית הקром, שבוי ליא' בבחמה שום טרפות בחסרון גלגולת بلا קром, ולכן לא פריך מחסرون גלגולת אבל לפי האמת י"ל דאי' טרפות באיזה שיעור, ולא שיוערא דמלא מקדח דמתני', דהאי ע"י הקром ובאים קאי, אבל בבחמה מצ' להיות טרפה בשיעורא אחרינא بلا קром, והוא בכל נחבותה הגלגולת, ומ' שפיר הקשו מעירובין דשם אמר דאי' טרי' חומרא DSTARI אהדי' ב글גולת הנצמה מפלוגות ב"ש וב"ה, דמה עניין טרפות הגלגולת בבחמה דע"כ הוא שיוערא אחרינא, פלוגותא זו דמיiri באדם ועם נטילת הקром ודוק'.

ד"ה אפיק חדא ועייל חדא, ולמ"ד חסרון בפנים לא שמייה חסר וחסרון דמתני' לר"ש, דלרבען hei בכל נקבות, צ"ל דח' סוג' כר"ש, דרבנן ליא' רק י"ז עכ"ל, כוונתם מבואר, דניהו דሞקי לתדברי' כייחדי' דלא פסקין כוותי', כמו כרשב'א דמקשיר בנחתוכו רגלי', וכר"מ דמקשיר בגלווה, היינו כדי' להשווות חי"ט דקאמר תדברי' עס המנוויים במשנתנו, אבל כאן דבלאה' מכניס טרפות חדשות שלא נמנה במשנה, מהה ל' לשוטות מהמס' ובה' כ' דחברים התנא בתירתי, חדא כיוון דרבנן דר"ש ליא' רק י"ז, אלא ודאי' סוג' ס"ל דמתני' את' כר"ש שחרורה הריאה הוה בכל חי"ט, אלא דלווי' דבריהם hei נלפע' דדקושיטם לק' מ' דהא באמת גם לרבען אי'ח חסר או חלי' דאונות, וכאשר באמת מפרש בן הרמב'ס בפיה' מ', והוא דלא אמר בגמ' דמשנתינו דקונטי או שחרורה, על חסרון אונות קאי, נלפע' דמושם דא"כ לקמן במשנה דallow' כשרות בעוף הוו' לחשוב חסרה ראה דהרי בעוף אינו פסול חסרון אונה, אבל לעולם הحلכה באה ע"כ גם על חסרה ראה במינו האונות, וכעין זה מצאתי ג'כ' בהגותה מלא רועים, אבל זאת כתבתי בימי חרפי, אבל הדרנאי בי, דבאו' כשרות בעוף לא שיק' למתני' חסרה אונות כיוון דלית בהו מני' קבוע, מה חסרה שיק' בהו, והוא דלא מתרץ הש"ס דחרורה אונות קאי כאשר מפרש כן הפיה' מ' לרמב'ס, הוא מטעם שאבא, דהנה הרשב'א בתשי' שהזכרתי לעיל, איזיל ומודה דחרסר בתולדה מצ' להיות בחו'ל

הר' אילא צוה'ג, لكن מתרץ הר' ז' כיוון דבחד אבר יחשב לי' בחדא, ולא ידעת מה עינה לניקב הריאה וחסירה, וכן חרותה שהיא בריאה דהכל בחד אבר, וחשב לי' בתלתא, لكن נראה לע"ד דהתו' לא חשו לקושי' הר' ז' דבאמת י"ל דהנק תרתי, נחתכו רגילה וצוה'ג אמר, ולא ח' למ' שמקשה לי' והא אילא גולדה דמילא יבין דאי'א למימר, דסביר לי' כר' מ' דמקשיר בגלווה, ועוד הר' לרבען דר"ש ליא' בריאה חסירה, הר' אפשר לדתדרי' כרבנן דר' ש' ס"ל, דחסרונו בפנים ל"ש חסרון, וכמ"כ בתוס' בד"ה אפיק חדא, עיין لكمן מה שכתבתבי בזה ודוק'.

ד"ה וארי' א"ש וכן לטרפה, באה' ד' א"ג לענן טרפות אדם וכו', לענן הורג את הנפש וכו', ולענן עשה חבירו טרפה עכ"ל, דעת התוס' נפלא ממוני דהרי לבבי רוצח, לא אזלין בתור האי הלהקה של חי"ט, לא ל科尔א ולא לחומרא, דכן מוכח פשוטות לשון המשניות והסוגי' בסנהדרין, וכן מבואר בפסק' הרמב'ס, דאם אמדחו הרופאים למתיה ולא קם ממותו עד שמת נהרג הרוצח, אפיק לא נמצא בו אחת מהני טרפו'ת המנוויות כאן, ולהיפך כל שום ממותו והולך בשוק על משענותו, דהינו משענת בריתו, אפיק עשו'ו את מן הטרפיות, ומת אח'ז לא נהרג הרוצח עלי', ולא עוד אלא שכבר הבאת' דברי הרמב'ס בהלי' רוצח, דאפי'ו הורג את הטרפה, כל שלא אמדחו הרופאים את הנרצח למתיה מכח האי טרפו'ת, אנו הווגין את הרוצח, אע'פ' שהרג את מי' שהי' בו אחת מה'י', ומכם'כ' טרפה שהרג דהדין כן, דאם הרופאים אמדחו לחים, נהרג אע'פ' שיש בו מה'י' כי האי הלהקה רק לענן טרפו'ת בבחמה מקובלת, ולא לשאר דיני תורה, כאשר הוכחות' זאת מכמה פסק' הרמב'ס, עיין בעicker י"ד, והדבר מוכחה דלמה לא נאמרה האי הלהקה ברוצה שהוא המקצוע יותר חמור, ונלמד משם על טרפו'ת בבחמה חי' ועו'ף וכן מבואר בסוג' דיבמות הנ'ל ועין בשוי' ע' אה' ע' סי' י"ז סע' ל"א ול"ב דאי' מעידין על מי' שדקרו'ו וייר' בו חיצים אף בעשאו טרפה, ומה שמחליך ע'פ' מירמא דרבא בין סיכון מלובנת לאינה מלובנת, לגבי טרפו'ת בבחמה לא שמענו חלק זהה, ואדרבה מירמא דר' ז' לעיל דר' ח' מ' מוכח אין חילוק די' לאו דחוודה קודם לבונה הוה טרפה, אע'פ' שלגביה' אדים אמרין דאפשר שיחי', ועם בנחתוכו רגלו'ו קמתמה ה'כ' מ', מהו מעידין, עיין' בב"ש סק' ז', ועיין בה' ק"ז החת' ס' ז'יל כאן מה שתמה על הב"ח, והדבר צריד עיון, ולהע'ד הי' נראה דרכ' במים ורגלים בראים וחין עד זקנה ושיבת, ולפע'ד הי' מושתתת דבאליה' מה'ת אשטו' מותרת סמכו' אס העלו מן המים רגלו' מארכובה ולמעלה, אלא דמן הסוג' שם לא משמע חci, וצ'ע' דוק'.

בא"ד וא"ת א"כ אמריא לא פריך נמי ולהשוב גלגולת עכ'ל בראש יוסף ז'יל מקשר דברי התוס' אלמעלה, דבלא הקדמות ריא'ש ממתני' דיק', הוה מצינן לתרץ דחסרונו גלגולת הוה בכל גלגולת שנחבסה דפריך מני' בשב שמעתא דבחד אבר כחדא חשיבה, אבל עתה הקשו כיוון דמתני' hei, הי' לפרוץ חסרונו ב글גולת בתוך בסג'ר ולא לכלו בנחבסה שהיא שמעתא דאמורא עי'ש ולפע'ד לא הויל בפירשו כלום, דאפי'ו לא דרי' ריא'ש דחסרונו בשדרה טרפה ממתני', מ'מ' חסרונו ב글גולת ודאי' מתני' הוא דהא קטני' כדי' שינטול מה'ח' וימות, אלמא דאי'א חסרונו ב글גולת הממיית, אבל ראי'י במר'ס שיף ז'יל דזריך דרך ליקורת קשור קושי' התוס' אשפנוי, אלא דקיצר כדרכו, וכן אבר כוונתו בתוספת ביאור משלי' והוא, דבלא הקדמות ריא'ש מדייק ממתני' היינו מתרצים דלא פריך הש"ס מחסרונו גלגולת מושם דהתם עם הקром קאמר, ולגביה טרפה הלא נקיית הקром לחוד טרפה, ואי' קשי' לך' דאי'ה

להאמר, דהרי רשי' זיל כתוב, וא"ת תה' לסתורא דרךיש בכל נקבוה, לאו מלטה הוא, דהרי ניקבה הכללי ליכא מ"ד טרפה, וא"כ למאנ מהני הא סיינא, למאנ דלא ידע דבניקבה הכללי לית בה טרפות, הרי מצי פסול נקבה ומילא גם לסתה הכללי ולמאן דידע דלית טרפות בניקבה, ידע גס בלקתה, הא חדא, ועוד איך יחולוק עולא אטדבר'י' דאמר דח'יט נאמרו לממ"ס, לא מביע לפי מה דמשמע מותוך הסוגי וכאשר מבואר ג'כ בתוס' ד"ה הנך דאפקית בקושיתם, דלית מאן דפליג אהא מניון דח'יט דקשה אלא אפלו לפוי תירוצם דלרא' תנא דמתני פליג היינו דוקא אמניין פlige דאיינו מכoon, אלא פחת הויה, אבל לא דלא נאמרו פרטימס כלל אלא הכללים, ולומר דעתלא קאמר דחו'ז מן הפרטימס, נאמרו גם הני כללים, ודאי ליטתא דלמא הילכתא נאמרו הכללים אחר שפרט כל הח'יט, אלא ודאי עולא הוא עדשה הני כללים מותוך הפרטימס שהיו מקובלים בידו, ומותוך דבריו שמעין דלא היה מקובל בידו הא דרכיש, ומלשון השיע' שכ' ח' מיני טרפות יש, יש למישמע הци, ומסתמא כן נראה לב', לפרש דברי הרמב"ס שכ' בפ"ה ה"ד וזיל': "ויש שם חלאים אחרים אם יארע לה טרפה והן הלמם"ס, ושמנה מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו'" על' מ"ל מדברת תחלה דחלאים הפוסלים נאמרו למשה מסיני, ואח'כ כתוב עוד הפעם וח' מיני טרפות נאמרו לממ"ס, משמע דהאי סיינא דח' מינים עשינו עצמנו, שיצאו כן מותוך הטרפיות הפרטיות שנאמרו למשה מסיני והדברים סתוםים, ומה שהקשו על הרמב"ס דמאי שטרלי לב' תרי, שפסק עולוא וכרכיש, עיין לקמן נ"ד ע"א על המשנה ועל פלוגתא דוד' ור'ל, מה שכתבתי שם, ודוד'ק.

רשי' זיל לא תיפוק וכו' וחליף היינו חסירה ממוקם הראוי להיות, ובחליף דעורות הושט פרשי' דאין לך נקבה גדולה מזו ואבאר דרש' סובר דhilof האנות שהוא מתולדה אין להכנס ב الكل נקבה, דיל' לרשי' דחשר בתולדה סופו לינקוב וע'כ דקשה ריאת טרפות בפ"ע הוה, וכפי שביארנו לעיל חסירה הריאה לא בא בה בהלכה על חסרו אנות מתולדה דמציז חיויות, ואינה טרפה אלא מכח הילכה אחרת דחשר כנטול, כמו יתר כנטול, דבלל הא הילכה דאמר ר'ה כל יתר כנטול גם חסר בכל והכי מתחפר, כל יתר בחשר וחסר כנטול, ור'ה קיצר בלשונו, וע'כ כן הוא אדם חסר איינו כנטול למה יהיו יתר גרע מחסר, וחסירה ריאה אי אתה בא ב הכל ה'יט בהילכה, מתרפרש או בחסרו בפנים לרבען או בחסר מבחו' לריש', וכן האי חילוף האנות דזהה בכל חסירה, איינו אלא לרבען דס'ל חסרו בפנים שם חסר, דיל'ש אם הוא כנטול ביד הוה נקבה עד הסימפונות ולא בעין להכניסו בחסר, ומילא הוה לי' לרשי' להכנס גם חסירה אונה בכל חסירה ריאה בפנים, אבל לר'ש דקשה ריאה בא על חסרו שבחו'ז וכן לרבען אי ס'ל דחשר מפנסים לא שמייה חסר דלא בא הילכה כלל על חסירה הריאה, כל הטרפיות שבריאה צריכין להכנס ב الكل נקבה ומטעם דחשר כנטול ומילא אيكا נקב, וכאשר באמת כן כתוב התבוח'ש זיל' דבל הטרפיות בריאה בכל ניקבה הריאה הו, אבל בחליף עורות הושט גם רשי' מוכರח לומר דבלל נקה'ו הוא דהרי בושט אין לנו הילכה על חסר רק רק, אבל מה דקשי לי טובא הוא דכפי מה שכ' רשי' דזהה כנטולן ממוקמן משמע דרש' מפרש דהאי חילוף העורות בתולדה הוא ולא מחמת חוליה נשנתנה מראיתן, וא"כ קשה מנין לרובה טרפות דhilof בשוט שאינו דומה להילף דאונות בריאה, דשם שפיר מיצין למימרAdam נמציא רק תרתי בימין ע"ג דאيكا חסרו ומשמא לתלתא אין זה השלה מאלה חשבין דבימין אيكا חסרו ומשמאlica איקה יתר, וחסר יותר כנטול דמי טרפה, משא'כ בשוט דאפיקו חסר עור אחת כשר, א'כ חילוף העורות משום מה נתrief, הן אמת דלפי ההסביר של' גם בריאה

ומים, דהרי הידועה לכל, א"א להכחיש, אלא שכ' דכך היה הילכה לממ"ס, דכל שnitel bid טרפה, גם חסר או יתר טרפה, עי"ש, אמרו מעתה, איך אפשר דבתווך הח'יט ATA חסירה אונה כיון דלאה ה'י צריך הילכה מיוחדת, דחשר כנטול, ועל ניטל bid טרפה לא צריך הילכה מיוחדת, כיוון דנקב בעלמא פסול בה, אבל הרמב"ס לשיטות' לא ס'ל כנ"ל דהרי כתוב דבכ' משבניינו ניטול, חסר בתולדה שר, ולידי'י גם יתר כנטול אינו מכח הילכה מיוחדת, אלא כמו דחשר טרפה לאו מצד דחשר כנטול, אלא שהוא טרפה בעצם ה'ה יתר כו, ולידי'י ל'ק לי' והוא אנו רואין דבון יתר ובין חסר חיון הון, דהרי גם בקבוקים כן אנו רואין שחין ומ' מאתה הילכה שבכל טרפיות הון, ולכן שפיר מצי מפרש דחסירה אונה בכל ח'יט נאמרה, ולא חש להא דלא מתרץ הגמ' כן, כדרךו בהרבה מקומות.

אבל דע דהא דפרק הש'ס מחרותא קשה טובא דהא ע'כ בכלל חסירה או נקבה היא, וכmesh'כ רשי' בסוף הסוגי' דכל טרפיות הריאה בכלל חסירה או ניקבה נינהו, והרמב"ס מנה חרותא בכלל חסירה, ותדע דעולה רק ח' מיני טרפיות מנה ואין חרותא בכלל, ולא ראייתי מי שהרגיש בזאת, אבל מה שנלפע' דהוא דלקמן נ'ה ע'ב מioti עובדא דרבב'ח שאיל בב' מדרשא, ואמרי לי' דיש לחרותא בדיקה אי בידי שמים או בידי אדם היא ע'י' מים פושרים, וכותב שם הר'ז זיל' דהאי בדיקה רק בספק אי בי'ש או בי'א, אבל בודאי בי'ש לא צריכא בדיקה, ובודאי בי'א לא מהני בדיקה, דאפיקו הדירה בריא, לא יצאה מכל טרפה ובו'א טרפה ע'כ דהילכה כך הייתה, דתנאה סתם חרותא בי'ש כשרה ובו'א טרפה ע'כ דהילכה כך הייתה, וכן אין בידנו להקל אפיקו הדירה בריא, כמו בכל ודאי טרפות דלא מרווחי' יב' חודש דודאי הדירה בריא, וא"כ ע'כ הוא טרפות בפ"ע כמו דרושה שכתבו התוס' לעיל דלא מטעם סופו לינקוב או לחסור, וכאשר כתבנו שם בפי' דבריהם, כן אתה הילכה על חרותא בי'א, כי כל מה שאנו מטריפין מושום דסופו לינקוב, ודאי ה'י מהני הייתה יב' חודש אם ה'י במציאות לעיל שנעשה כן קודם יב' חודש, דכל שלא בא הילכה בפירוש אלא דאן אמרין דסופה להיות כך, אם חזין דלא כן הוא, למה נטרף אותו, וממש'כ הכא דאייכא חרותא הדירה בריא וחרותא דלא הדירה, והאי בי'ש וב'א אין הילכה, אלא סיינא בעלמא הוא, כל שאנו רואין ע'י' פושרים דהילכה בריא, מה לי בי'ש או בי'א, זה בורר, ולכן חרותא איינו ע'ש סופה טרפה אלא הוא טרפה גמורה אם היא בי'א, כי כן אתה הילכה, ועלא דלא מה זאת למן טרפות כמו דרושה, מושום דהוא באמת ליל' דחרותא היא חד מחי'יט דאתו מHALKA, אלא דהוא כמו ליקותא דרכיש, ומה דלא קאמר לאפקוי חרותא, מושום דודאי אמתני לא פlige אלא דס'ל דהוא בכלל חסירה כmesh'כ הרמב"ס, אבל הש'ס מדיק מדלא קטני במשנה חרותא שהדרה במים פושרים כשרה, אלא קטני חרותא בי'ש כשרה, ובברירתא קטני דב'א טרפה, ע'כ דהילכה כך הייתה, ולא מצד סופה להתחסר אלא, מושום דצמeka שם טרפות בפ'ע המה, ודוד'ק.

ד'ה סימנים שנדללו ברובן וכו' שנתפזרדו זה מזה, ויש לי ראי' להאי פירושא דאי כרש' היא תרתי נינהו חד בושט וחד בקנה, ואייכא ח' שמעותתא, ולא שב, ודוד'ק.

ד'ה א"ש נערקה צלע מעיקרה, עיין מה שכתבתי על דבריהם שבכאן, لكمן דף נ'ב ע'א ודוד'ק.

ד'ג מג' ע'א גמר' אמר עלא ח' מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו', לאפקוי לסתורא דרכיש ב'פ', ויש להעיר למאי הילכתא נאמרו בסיני הני סיינא של ד"ז חנ'ק נפ'ש, וראיתי ק' ז' צ'ל בחודשו נתעורר בזה, וכ' דהני סיינא נאמרו לאפקוי דרכיש, וכן נרא דסוער הפלטי שהבאתי לעיל, אבל במח'כ'ת דבר זה לא ניתן

טרופה אע"פ שחזר להקשרו, והוה זאת כמו ודאי טרפה דלא מהני שהיה י"ב חדש, אע"ג זאת מורה שנתרפה המכחה ולא ישטור לעולם מ"מ כיון דשם טרפה היתה עליה פ"א, אינה יוצא שם זה לעולם ודוק.

תנוס' ד"ה והוא אר"י הלכה כסותם משנה אע"ג דסיפה דאלן כשרות מסיע לוי וכוי עד סה"ד, והקשו המהרש"א ומהר"ם שיר "יל מהא דלעיל דאר"י הלכה כריבי", והא למה לי כיון דסתם התנאה ניקבה המרה, ותרצו כיון דרבים פלייג עלי', לא אר"י הלכה כסותם משנה והנה דבר זה בפלוגתת רשי' ותוס' שנוי לקמן נ"ה ע"ב, במה דאמר בלשון יחיד אני שונא אותה דרש"י פי' ייחידי היא דמשמעו דאת"י ייחיד ולדעת התוס' הפריש דגוזס במשנה עצמה דברי ר"ש, אבל כל שסתם רב כי דברי יחיד אף ברבים חולקים הלכה כסותם, דהרי ת"ק דר"ש שם סתמא איתתר וסתם סתמא רבים הם, וגם הכא רק סתמא איתתר ת"ק דריב"י בברייתא, ורק ר' לוי' המהרש"א רבים דאיין לומר מושם דר"י אמר, מיי אהדרו לי חבריה לריבי', מוכח דרבים נינחו דהרי ר"ג גופא רק מכח האי ברייתא ידע דפליגו, ותדע דכו הוא Adams אמר דר"י ידע מקבלה דרבים היה החולקין על ריבי', ממש"ה החצרך לקבוע הלכה כמותנו היל' צrisk להקדמים האי מימרא דמאי אהדרו לי וכוי ואח"כ לקבוע הלכה כמותנו.

ועוד קשה טובא דאייך שנה משנה דברי יחיד כל דהנה לקמן נ"ו ע"ב קתני במשנה דלו כשרות בעוף ר"יא אם ניטל הנוצה פסולה וככתבו שם התוס' ד"ה יביעי להו,-DD ביריה יחיד המה וככתב שם הר"ן דאל"כ הו"ל למיתני במשנה דא"ט בעוף ולא אבל כשרות, וכן תראה בגלודה דקתני במשנה דלו כשרות בבהמה, ר"מ מכשיר וחכמים פולסים ולא קתני לי בא"ט מושם דר"מ פליג ומכשיר, ובמשנה דא"ט לאמנה, אלא מה דהוה ד"ה בלי חולק, ואני דיש פלוגתת מרובה בזה הכלל, ויש מזה ראי' נפלאה ומה ש' הרמב"ם בהלכ' ממרמים דעת הללמ"ס לא נמצא פלוגתא ועיין מה ש' בתקדמתה שליל בעניין זה, יה' איק שיה', עכ"פ חזון דהתנא נשמר למנות בהאי משנה דא"ט דבר דתלוי בפלוגתת דמה"ט לא קתני בה ברמה שנחתכו גלילה והגלווה רק כוללם בזה הכלל וכן לא קתני ניטל הנוצה בא"ט בעוף, אפיו לשיטת הסוברים דהינו כגולודה בבהמה עיין לקמן וא"כ קשה טובא איק קתני ניקבה מרעה כייחידה, אבל ראה זה החדש דהאי ניקבה המכחה קתני בין קביה לדקון ומקומה היתה לעיל מני' אחר ניטל הכלב והלא דבר הוא, וכן אין ספקacial כי בסוד המשנה באמת לא היתה שני' מרעה, אלא לאחר אמר ר' דהלהה כריבי' הכנסותו ושלא במקומו כדי לידע שהוא תופת, ומה שאמר בגמ' לעיל אפיק מרעה ועיל חרותא, לאו אליבא תדברי' דזוקא אומר כן, אבל גם לדידן ולמסקנא צריכין למימר הכי דמירה יחידאי היא, ואפיו ס"ל לרבי כוות', היה מרובה טרפות זו בזה הכלל, כי דבר התלוי בפלוגתת להכנס בתוך ה"ח טרפות אם לא שנאמר דחרותא בכל ריאה שניקבה היא ולעיל הראתי כי יש בזה פלוגתא.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דהנה הרשב"א ז"ל כתוב דטרפות הכלב איינו אלא מושם דסוף המרה לינטול, ולכן בעין כיitz במקומות מרעה, והוא לאכור' תימא רבתא, וא"כ מאן דפליג אריבי' ומכシリ ניקבה המרה, גם טרפות בכבד לית לי' והוא דבר שא"א לקובלו, דא"כ למה לא פלייג גם בכבד, אבל עכ' כוונות הרשב"א דמאן דפושל בכבד אפיו נשתייר כ"ש עד דאיכא כיitz במקומות מרעה הוא דסובר דהאי שיור וכייז במקומות מרעה, מושם הגנה דמירה בעין אבל بلا נשתייר כלום ודאי דאיכא טרפות בכבד בפ"ע

בתלתא בימינו וארבע בשמאל הי' כשר דליך כאן שם חסר אלא שם חליף וחילוף לא שמענו מהלהה דמטרף, כי רק ח' מיני טרפיות יש, ויש באמת זה פלוגתא אולם מדברי הרא"ש ז"ל מוכח דבושט משום לקותא וחולי' קתני עלה ואז שפיר הוה הכלל נקוב הכל בשර ש佗פה גרדו, אלא מסתמא לרשי' לא ניחה לי' בזה משום דשינוי מראה לחוד אינו פסול רק בקרים הריאה בלבד ולא בשאר אברים כמבעור בי"ד סי' י' באחרונים שם דבעין דוקא לקותא ממש אבל שני' מראה לחוד שר, אולם לדעת הרא"ש י"ל דבשני עורות ושניהם נשתנה מראיתן גרע טפי, וצ"ע ודוק.

ד"ה והוא אר"י הלכה כסותם משנה, והוא נמי סתמא היא ומאי אלמא דסיפה מירושא עכ"ל ועיין מה שנדחקו התוס' לפרש קושי' הגמר' והנה הריב"ז ז' גרס גם באידך מתני' ונשתיר ממנה כ"ש, וא"ל דלקמן דף מ"ו גרס דפרק מבריתא והתני' כאית, וכן כתוב הראש יוסף במשנה לעיל ד"ה בא"ד ניטל הכלב, אלא דקשה להגיה בgeom' וגם לא סגי בהאי הגהה דתנן' תמורת דתנן' דבגמ' הци איתי' ניטלה הכלב וכו' הא נשתייר הימנה כלום כשרה וכוי' ואי דתנן' במשנה דלו כשרות בפירוש דנשתיר כ"ש כשרה לא בעי לדיקוא זאת, ולא עוד אלא לכל השקלול וטורי' הי' ללהעמיד שם על המשנה דלו כשרות בדבשior כ"ש סגי, אבל לפ"ע' נראה דלקמן מתרץ הא ר' חייא והא ר' בר רב כי' וכוי' וכוי' ר' היה סותם משניות ע"פ תלמידו ובנו דר"ח תלמידו הי' ור' ש' בנו הי', אלא ודאי דהכי פירושו דרש"ר הי' שונה במשנה דלו כשרות ונשתיר ממנה כ"ש כדי שלא יסתטו הסתומות ור' ח' מחייב ומגיה ונשתיר ממנה בזית, ולכן הריב"ז הביא המשנה כמו שנאה רש"ר, דמסתבר יותר לגרוסן כן כדי שלא יסתטו המשניות אהדי' אבל להלכה פסקין כר'ח דמחמיר, ולכן כאן פריך על ר' יוחנן דאית ליל' הלכה כסותם, איך נקבע ההלכה כר'ח המגיה במשנה השני' כדי לסתור המשנה הראשונה, ודוק.

ד"ה בקורבן פסול hei ס"ל מושם שהמאכל מתאש שם, ומחללו ונכנס בנקב וכי רצה בזה ליתן טעם לאסור בקורבן יותר מבושט אלא דא"כ מה פריך לע' אדרבה ושת דأكلה בי' וכו' אבל קורבן מניה נייח כדקי אקי, והוא בקורבן לאו מטעם דזימן מתרמי אהדי' פסליין, אלא מושם דהמאכל מתחלול ויוצא באכלISON, ויל' בדוחק ודוק.

ד"ה אינו קרום ואם ניקב ונסתם וכו' אינה מתקיימת וכו', דהאי סתימה מעיקרה הוא עכ"ל, עיי' בראש יוסף ז' לשובין מדברי רשי' דטעמא דלא מהני סתימה דלאח' ז' מושם לכל שם טרפה עליה פ"א, שוב אינה חוזרת להכשרה, אע"פ שנתרפה המכחה וע' מביא יש מי שסובר והוא הרא"ש ז' בל' בשמעtan, דטעמא מושם דספסו לסתור הקром. ולכאר' איה מצא ברשי' דלא סובר כן דהיא בתחלת דבריו כתוב ג"כ דאיתנה מתקיימת, וממה דמסיים דההיא סתימה דמעיקרה היא ולא אמר דהאי סתימה מתקיימת, אין להוכיח דאפשר דרש"י טעמא אמר, מושם דהיא מעיקרה לאו מתקיימת, ואולי מושם דאי רשי' כרא"ש ס"ל דספסו לפסק, לא הי' לי' להביא כל הני סתימות של דופן וכבד וחולחות, ולחקל ביןיהם דPsi שמתה דהס סתימות שלא יטלו מושם כל זמן שהבהמה חי', אבל אם אמר דגס קרום שעלה מה' מתקיימים לעולם, שפיר כתוב רשי' לחקל ביןיהם דההס מועלם לא הוה שטרפה על האי מכמה שא"כ בקרים שעלה מחמת מהכה ויש להביא ראי' לדעת רשי' ודלא קרא"ש, מהא דאמורין כאן בוושט ניקב אשלכנ' ז' טרפה מושם דזימן מניה דזימן בהדי הדדי' ומה בכך כיון דאי זה אלא לרוגאים אחדים ואח"כ חזרין למקומן, הרי כאן סתימה המתתקיימת לעולם, אלא ודאי כל שפעם אחת שם נקוב על הושט, שוב לא יצא שם

בשבך קוץ בלא בדיקה, שהוא דומה ממש לודאי דרושא, והוא תימא רבתא.

ועתה נראה, איך מתרפץ כמי חומר השקיל וטרוי' לדעת רשי' אם נפרש הרoria נטרפה, הנה הא דס' לרשוי' דלגבוי נקב נמי אין לישט בדיקה מבחו', נראה דעתמי' הוא, כמו דס' לבודאי דרושא דלא מהני בדיקה, עיין ל�מן נג' ע"ב דהתוס' מסבירים דדעת רשי', בעמיס מאדיס הבשר ואינו יכול לסייע על הבדיקה, ורק בספק דרושא סמכין משום דאיכא עען ס"ס שמא לא דרס כלל, ואת' לדרס, שמא יפה בדקין, וליכא רושם הארס בשבר ובسمינט, וסמכין אבדיקה קלישטא, וא"כ ה"ג בממסמס קווע' דמא דלעיל, ס"ל כיוון דהאי הוה כודאי דרושא דהרי צוארו נקרו מן הקוצים, וציריך בדיקה אלימתא להוציא מספק שמא ניקב הוושט, لكن לא מהני בדיקת חז', דשמא נכנס טפת דם בתוך הנקב ואינו ניכר, וכמוש"כ רשי' זל' לעיל, ולפ"ז אומר אני דלמא' דלא חיישין לספק דרושא, מודה רשי' דמהני בדיקה לודאי דרושא, דכל שלא הייש לספק דרושא, הוא מטעם דמקמין בהמה אחזקת שרוט, מילא גם בודאי דרושא, חז' החזקת שרוט כ"כ, דמהני גם בדיקה קלישטא, ובזה מיושב קושי' התוס' ל�מן, שהקשו על רשי' מרבי דס' ל' א"ח לספק דרושא, ואחר שזכה לשל"ס ווילנא מצאת בגהגות מלא הרועים, שתמנה על התוס' שלא נחטו זהה דרשוי' מידה למ"ד דאין חוששי לספק דרושא דיש בדיקה לודאי דרושא, ונהנתי מאך, עכ"פ יוצא מזה דלהאי מ"ד דאין חוששי לספק דרושא, ה"ה דגム בממסמס קווע' דמא יש לו בדיקה לושט משום נקב, וסמכין אבדיקה קלישטא, ולא חיישין שמא נכנס דם בתוך הנקב, אבל ישיב לו קוץ בשוט hei מקום לומר גרען דהא כאן אייכא תרתי, שמא נסתם הנקב ע"י דם, ולא בדיקה מעלייא היא, וא"ת דלא, אבל שמא נקוב היה ונטרפה, וכן אמר עולא דלשםא בישב קוץ בשוט, לא חיישין, דמקמין אחזקתה כמו שהיא העטה, כו' היתה מאז ומקדם, ואי משום שמא ניקב לפניו אלא דנסטם, מן הדם שנכנס בתוך הנקב, הלא כמו דמהני בודאי דרושא הבדיקה, כו' מהני גם כאן, וכל זאת אי ס"ל לי' לעולא א"ח לספק דרושא, וכן שפיר פריך ומ"ש מספק דרושא ומושני דלעולא א"ח לספק דרושא, ומהני בדיקה גם לודאי דרושא, וה"ה

עד' קוץ בשוט, דמהני הבדיקה ודז'ק.

ע"ש גמר' ומ"ש מספק דרושא, מקשין האחוריים לדעת הרמב"ם, דרושא מפורש בקרא, וכן החמירו בה בספק דרושא, והשמ'ח והפלטי זל' תירצ'ו דנקה'ו דלרבנן'ס הוה נבלה מחיים, וכי מפורש בקרא הוה, וחמור כדראשה, עיין בח' ק"ז זל', וכל דבריו במחכ'ת דברי תימא הם, כי מה שכולל נקה'ו עם ניטול הירך וגיסטרא, דהמה נבלות אף כשרכו הוא טעות דמווח, דהרי ליכא מי שיאמר דבנה'ו מטמא מחיים, וגם יתר הדברים שכטב, אינם מובנים, אבל הדבר פשט וمبואר אצלנו לעיל, דנקה'ו הוה פסול שחיטה, ויש בו מלוקת באכילת הבשר אחר השחיטה, ומטמא כנבלה אחר השחיטה, וכן פשיטה דחמור כדראשה, ודרושא שAKER אצל הרמב"ם מפורש בקרא, פריך ביאור רחב, איך מפורש מה היא הדרישה, ומקומות שפולס בו הדרושא, עיין בה בפתחה עיקר יוז' ודז'ק.

תנוס' דה' קסביר עולא א"ח לספק דרושא וכו' וא"ת ואמאי, נימא נשחתה הותרה וכו' והכא נמי כי נשחתה, נעמידנה בחזקת מה שהיתה קודם שנולד בה ספק דרושא וכו' עכ'ל, הפלטי זל' רצה לחודש השתוס' רק אספק דרושא קא קשי' להו, אבל אישב לו קוץ בשוט לא, משום דכאן לא שייך נשחתה הותרה, דהוה ספק בשחיטה, וכבר תפסו עלי, דהתוס' יבמות בפירוש כתבו גם בשוט

ולכ"ע, וא"כ באמת ליכא סתירה בין המשניות דבמשנתנו פא"ט דלא כתני רק טרפיות דלית בהו פלוגתא, כתני דוקא לא נשתייר כלום דזאת ד"ה, וمرة לא נשתייר בסוד המשנה כנ"ל, אבל במשנה דאלו כשרות שפיר כתני ונשתייר כזית דוקא משום דהרי פסקינו כריבב', דניקבה המרה טרפה, ומילא אם לא נשתייר כזית בכבד במקום מרה, טרפה מצד המרה ולא מצד הכבד, ולכן הני תרתי דר"י דקבע הלכה כריבב' במרה, וכן בכבד עד דאית ב' כזאת מיש שיכי אהדי והוא נקודה נפלאה, עג'ג דחשקל וטרוי' דגמור' לא נחות לה.

ומעתה אומר אני דליך'ג ולרמב"ם ז"ל, דלא גרסו במשנה דלקמן כוית אלא כ"ש, גם ניקבה המרה אין לגרוס ומאן דחויסי מרה במשנה, הגיה ג' כ' כזית במשנה דאלו כשרות ועיין עוד שם, מה שתכתבתי בזה ודז'ק.

ע"ב גמר' האי ספק דרושא וכו', עיין מה שתכתבתי בפלוגת רשי' ותוס' זהה, דעל דף כ"ח.

ע"ש גמר' אמר עולא יש לה קוץ בשוט אין חשין שמא הבריא, רשי' זיל הביא שני פירושים בהאי לשון הבריא, א') שהוא לשון נטרפה, ב') שהוא ניקב מלשון וברא אותו בחרבותם, עיין באחרונים דנקוטא רבתא איכא לדינא, בין הני שני פירושים, והנה על קושי' הגמ' ומ"ש מספק דרושא כתוב רשי' דהכא בשוט א"א למיבדק' דנקב משחו בעור החיצון לא מיניכר, והוא לא כאר' כפי' שני, ולבסוף בד"ה חיישין כתוב, שמא ב' עורות נקבו והבריא החיצון והוא כפי' ראשון, ואיך מרכיב רשי' אטררי רכשי, עיין מהרמ"ל מה שנדחק בזה, ולא עוד, אלא דרשוי' הלא סובר, דגס לעגון נקב אין לשוט בדיקה בחיצון, וא"כ למה לי' למימר דחיישין לשמא נטרפה, כיוון דaicא למחיש שעידי' נקב לפניו ואינו ניכר.

והנלפע' ד בביואר השיטות הוא, דהנה הרא"ש זל' כי זל' מ"ש מספק דרושא פרשי' וכו', והכא לא אפשר למיבדק' דנקב משחו בעור החיצון לא מיניכר, רשי' לטעמי' וכו' ולמאי דפרישית דודක אadmומית של ארס אינו ניכר, אבל נקב מיניכר ב', פריך הци, ומ"ש מספק דרושא דמצרכין בדיקה, והכא קאמר עולא אין חשין, דמשמע דאפילו בדיקה לא בעיא' עכ'ל, ונפלאתי מאד, דאייך אפשר שלא ליבעי בדיקה דכל הקוץ התחוב בברori היכי דaicא بكل לבורי וודאי מברירין, אפילו אי א"ח לספק דרושא, דשאני התם, דaicא טרחא גודלה לבדוק מכפה דמווח ועד אטמא, אבל הכא מהיכי תיתי לא נבדק נגד הקוץ התחוב, שוב מצאתה דהרא' יוס' ג' כ' קמתמה על פי' זה, ולא מצא מענה לישבו, אולם לפע'ד נראה דכוננות הרא"ש הוא, דאין חשין משמע דמעיקר הדין א"צ לבדוק, וכך בנאבד בלא בדיקה כשר, אבל ודי מודה דכל שהוא לפניו דצריך לברר, אבל פריך ומ"ש מספק דרושא דשם הבדיקה מעכבה גם בדיעבד, ומה שנדחק הרא"ש לפרש כן, ולא מפרש דאין חשין דקאמיר עולא, הינו לאחר שבדק ולא מצא נקב מעבר השני, דאין חשין שמא נטרפה, מושם דא"כ מה פריך ומ"ש מספק דרושא, דשאני ושאני, דהרי הכא נמצא הושט שלם, ומהיכי תיתי ניחוש להבריא נטרפה, כיוון דaicא חזקה דכמו שהוא שלם עתה לפניו כן ה' מאז, אבל בספק דרושא הרי חשין שע"י הדרושא עתה הוא דרושא לפניו, אם נבדק, וכן לא מאן דס' דיש לנקב בדיקה מבחו', מוכרכין לפרש דאין חשין דקאמיר עולא, א"ח דעתה נקב לפניו, נינוי דלכתחלה כיוון דaicא לבורי מברירין, אבל בנאבד בלא בדיקה כשר, אבל אי קשי' הא קשי' ה' הא יש קוץ בשוט דומה לודאי דרושא, ונינוי דגס לודאי דרושא מהני בדיקה לדעת התוס'CDCלמן, אבל בדיקה ודי עבי ולעכבר, וא"כ מה מותrz הש"ס דלעולא א"ח לספק דרושא, סכ"ס איך נכשיר

דכשות הוו, והן הנקודות שנאמרו למשה מסיני, ומקום הניחו- לי להתגדר בו בס"ד ודוק".

ד"ה שני הtems דאיתחזק איסורה, ובחתיכה אחת ספק חלב ספק שמן, וא"ג דלא איתחזק איסורה, לא איתחזק נמי התירא, אבל הכא מעיקרא היה החזקה בחזקת כשרה, עכ"ל והנה כפי הנראה לא גרסו התוס' „הטם איתחזק איסורה הכא לא איתחזק איסורה“,adam כנירסא זו, קשה להמה לא אמר הכא איתחזק התירא, כדי שלא יקשה לנו מחתיכה אחת וכן נראה דלא גרסו כן, מדרגרסו „שאני התם“ דלשוון זה לא סובל הא סייפה, „הכא לא איתחזק איסורה“ כמובן ולכן שפיר כתבו דחשי"ס לא הקשהתו מחתיכה אחת, משום DID ערך דהכא אכן להפוך חזקת כשרות, אבל לירשת יש רשי"י דקאמר בפירוש, „הכא לא איתחזק איסורה“ לכאו' קשה לא דיא בזה, דהא גם בלא איתחזק איסורה כמו בחתיכה אחת נמי אסור, והולול הכא איתחזק התירא, והנעלע"ד דלאכארו' יש לתמונה טובא על המשך שבגמ' דלמה לי' להקשות משתית חתיכות, דאין דומין כלל להא ספק נקה"יוו, ולא פריך מחתיכה אחת דדומה ממש לספק בשוט דבשניות על חדא חתיכה דינין, אם כשרה או אסורה, והוא תימא רבתא בעני, ולכן נראה לפע"ד דעת' המשך ידע דהכא אכן חזקת היתר מכח חזקת כשרות דבמהה, ולכן לא קשה מחתיכה ספק חלב דאסורה, דהתמס ליכא שום חזקה להכריע את הספק, אבל הקשה משתית חתיכות שאכל אחת מהנה וחיבע עליה אשם תלוי, ע"ז קשה לו ניחו דודאי אסור לאכול אפילו באחת, אם מוטלת בספק, אבל לחיבע קרבן הלא אכן חזקת פטור דגברא, שמעיד דכמו שקדום האכילה, לא נתחייב בקרבו, כך גם עתה אחר האכילה, כי חזקת פטור שלו, יכירע הספק דاقل את של היתר, ואי דاشם תלוי על הספק בא נילוף מינני חזקה בשום מקום לא יכירע את הספק, ונארס גם ספק קוז בשות איתחזק שאסור לאכול אף אחד מהנה, ולכן א"א יכירע חזקת פטור שלו, מה שכבר איתחזק ה"י מקודם שאסור לאכלו, אבל הכא בספק קוז, על זה אנו דינין אם לאסור או לא, וכיון דאיכח חזקת כשרות לא אסרין והא דבחתיכה אחת לא מתחייב אשם תלוי, גזה"כ הוא דבעין דוקא אייקבע איסורה משתית חתיכות, כן נראה לי נכו בפשט הסוגי" ודו"ק.

ע"ש גמר' אמר מ"ר דרבינו, מותבינה תיובתא לפני סנאיה דברא, לעולם הלכתא כדורי ב"ה וכוי' תמייה לי דבלא האי Tosfot נמי קשה דපילו מצין לעשות כתרי חומרא DSTARI אהדי וכמו שבאמת אנו עושים דАЗלין בDAOРИTYA, הכא לחומרא והכא לחומרא, עין בדיבור שאח"ז, אבל הכא הרי' שרי' בין לר' ובין לשםאל ממ"ג כמש"א בגמ', והנעלע"ד דרב לא קאמר רק תורבץ החושט במשהו, ובעל המימרא הוא דמדייק דהיה מקום שחיטה, אבל אין מזה הכרע, אפשר לר' למלא מקום שחיטה הוא, ומ"מ במשהו כמו למיטה מקום שישעיר דאע"ג דהוה במשהו כשר אר במשהו, מ"מ קאמר בגמ' דבקרים קשחת ופסולה, וכך באמת לנו מסקיק לבסוף דתורבץ במשהו ואני מקום שחיטה, אבל שםואל דאמר ברובא פשיטה לאו מקום שחיטה הוא כמובן, ומעטה סבר האי מקשן דעתמא דרבא ה"י דמסופק בדברי רב דקאמר במשהו, اي הוה בכל ושיט לשחיטה, ולכן טרף לי' וא"ג דאיכח ס"ס שמא הלהכה כשםואל וזה ליכא כאן טרופות כלל, ואפילו אי הלהכה כרב אפשר דהוה מקום שחיטה אפשר מאן דס"ל דלא מהני ס"ס במקומות חזקת איסור, בספקא-DDIANA ודי מהני, דלא שיק חזקה

דשיכח יותר לאיסור מלහיתר, וכבר ביארנו דשיכת התוס' הוא דנקה"ו אין בו אלא טרופות בעלמא, והחו"ד וכק"ז ז"ל בלאה השיגו עליי, דאפשרו לדעת הרמב"ם דנקה"ו נבלה, מ"מ שיק לאוקמי אוחזקה שהיתה רואי' לשחיטה, ואני ביארתי בפ"ק בסוגי' דחזקה ורוב דפלוון בא רשי"י ותוס' עיי"ש.

ובגונף העניין אי בנולד ריעותא מהיים מוקמינו אוחזקת כשרות DATATI מכח רובבא, פליגו בזאת הרמ"א וחכמי קראקא מבואר BIYOD SI' והתבש' פ"ב דרוב נשים בתולות נשאות והנשאות בתולות יש שלhn קול, וזה הויל ואין להם מים במוחו, וזה הויל ואיתה להם במוחו כשרות, ולכשותת אין להם מים במוחו, וזה הויל ואיתה להם במוחו יצאה מכל רוב הcessות, ויפה דחיה החוו"ד SI' נ' ראי' או, זה הותם אכן רובה נגד רובה דאן להם קול לאו בתולות נשאות, אבל הכא מאן יימרו דרוב דאית להו מים במוחו אינם כשרות, ואני מצאתי ראי' מוכרתת נגד הרמ"א וכחכמי קראקא, והוא מגמ' ריש פ' שור שנח, דפלוון שם רב ושמואל במקור שור לחברו ונמצא נגן אי איזלינו במנון בתר רובא דלרדייא איזנו, ופרק שם ומחזיא אנן, אי האי גברא זבון לרדייא הוא או גברא דזבון לשחיטה, ומשמי לא צריכא פלוגטא באדם זבון להא ולהא, וכ' שם הרא"ש ז"ל וז"ל: „ומוקי פלוגטא באדם שקונה לשחיטה ולהרישה וכו' וכיוון דזבון להכי ולהכח,ليلיא למקם עלי' דמלטה לפיה מנהג הקונה, וסביר רב דזולין בתר רובה, וא"ג דזה האיש קונה זהה כמו זהה, מ"מ כיוון דרובה דעלמא מסיעי לרדייא מכריע דעת הקונה לצד זהה" עכ"ל הזהב, ולכאורה' איינו מובן כיוון דאן על האי גברא דינין, והוא קונה להו כמו זהה, דיש לו שדות וגם בית המטבחים, וא"א למיקם עלייה, לאיזה מהם קזבון יותר, מה מהני רובה דעלמא להכריע דעת הקונה להזה, ורובה דעלמא שיצא מרכוע כיוון שקונה נמי לשחיטה, ורובה דעלמא קונה רק לרדייא, אבל הדבר מותבאר היטיב עפ"י מה שכתבו התוס' לעיל כח"כ ע"ב ד"ה בידי' שמים א"א לצמצם, דכל דבר שאין האדם מצמצם בכוונה, ממילא הוא איינו מצמצם, דבידי' שמים לא שכיח כל שיתרמי הצמצום, עיי"ש ולכן בכל הני ספקות שאנו אומרים דספק השקל הוו, אין הכוונה דבצמצום הוא מחיצה ע"י, זהה פשיטה דליתא אלא ודאי איקא רוב לצד אחד, אבל כיוון דאן לא ידועין לאיזה צד נוטה הרוב קרי' לי' ספק השקל, למשל מחיצה זקרים ומהצה נקבות, פשיטה לנו דאיינו מצמצם דכל בידי' שמים א"א לצמצם, ר"ל דרוב פעמים איינו מצמצם. וא"כ האי רוב מעיד דאיכח ע"כ רובה לצד אחד או לאקרים או לנקבות, ולא מחיצה ע"מ בצמצום, ומ"מ קרי' לי' מחיצה ע"מ משום האי ספק גופה, דלא ידועין לאיזה צד נוטה הרוב, אמרו מעתה האי איקא רובה דעלמא, שפיר מכריע האי רובה דעלמא את ספקתנו שאנו מסופקים לאיזה צד נוטה הרוב בהאי נידון שאנו דינין, ואתה הם דברי הרא"ש ז"ל, דנייה דהאי גברא איזן להא ולהא, וא"א למיקם עלי' לאיזה צד זבון יותר, אבל זאת פשיטה לנו דאיכח רוב לאיזה צד, כי לומר דקונה בצמצום מחיצה לשחיטה ומהצה להרישה, הלא א"א לצמצם וכפי' התוס' דהרוב אומר דאיכח איזנו מצמצם וכיוון דሞכרחים לומר דאיכח רוב לאיזה צד, מסתבר לומר דרובה דעלמא מכריע ספק זה לצד רובה דעלמא, והרי תראה דהאי הכרעה הוא רוב גמור או פילו להוציא עליו ממוון, לר' דזול גם במונון בתר רובה מכם"כ דמהני באיסור ליזיל בתראי' וא"כ בכל ריעותא מהיים כמו במוחו, אמרת הדבר דיכאה מרוב הנסיבות כשרות, דאן להם מים במוחו, אבל כיוון דספק הוה אי הני שיש להם מים במוחו שיטות או טרופות הוה, ופשיטה לנו דאיכח רוב לצד אחד ולא מע"מ בצמצום, א"כ רוב בהמות כשרות דעלמא מכריע האי ספק לצד רוב בהמות דעלמא,

כן, דהרי אנו מוחמירים בדאוריותא, במקומות שאין כאן הכרעה, אבל הכוונה הרוצה להכריע כב"ש, והוא בר היכי להכריע, ואז לא עבי לחוש על ב"ה הרבים מפני שرك לדורו מהני הכרעת הרבים, אבלدور הבא אחריהם יכול לסתור הכרעתם, כי אין לך כאן אלא שבימייך, ואיןدور זה משועבד לדור שלפניו וכਮבוואר במתנה נ"ד עדויות פ"א משנה ה' ולמה מצירין דברי יחיד בין המרובים, הוайл ואין להכה אלא כמרובים, שאם יראה בי"ד את דברי היחיד ויסמוך לעלי' וכו', ועיין בפי הראב"ד שם שכי' שיקול בי"ד האחורי לקבוע הלכה כדברי היחיד שבודדות הקודמים, כמו שמצינן באמוראים אחריםinos, שהם קבעו הלכה כיחידים הראשונים בכמה מקומות וauseפ' שהמרובים חולקים עליהם, ואם לא שמצאו דברי היחיד הראשון לא היו יוכלים האחוריונם, לדחות דברי הראשונים מדעת עצמן, לפי שאין בי"ד יכול לבטל וכו' עכ'ל, ולפי דברי הראב"ד לא הי' צריכין להתוטס', דחbarek יצא נגד הסברא דמחודדין טפי, אלא דחbarek יצא לקבוע הלכה כב"ה, גם לדורות הבאים, שלא יבא מי שיכירע נגד ב"ה, ויתלה את עצמו על בעש' המועטינם, אבל גוף דברי הראב"ד נפלאים ממיין, אדם אין בי"ד יכול לבטל דברי היב"ד שקדמו להם בזמן, מה תחת הא夷יחיד או מיעוט החולקים, שנסמכוך עליהם לבטל דברי בי"ד שגדול בחכמה ובמנין, אבל באמת הרמב"ם חוק ע"ז, וכו' בפ"ב ממරומי, דעת דרישות המקראות, יכול גם בי"ד קטן לחלוק על בי"ד הגadol ממנו שי' לפניו בזמן, כי על זה נאמר אל השפט אשר יהיו בימייך, ורק בתקנות וגוזרות אמרו, דיין בי"ד יכול לבטל וכו', ועיינ' בכ"מ ועיין היטיב בהקדמה של אריקות דברים זהה ודוו"ק.

ד"ה והא איכא עיקור סימנים, לפי היק' דבעיקור סימנים הוה טרפה, תימא דהיכי פשיטה לי' דזהה טרפה וכו', וכי תימא דלא גרע משימות הגרגרת שהיא טרפה, דזה דוחק גדול ועוד קמשני דברובו כשרה, אעפ' ששבפסה"ג תנן ברובו טרפה, עכ'ל ועיין מהרמ"ל, דምפרש דשיםות הגרגרת אנו יודעים מפסה"ג, וזה לכאר' פלא, דהא איכא תוספתא מפורשת מובהה לעיל דף י' ע"א, דנשפט הגרגרת ואח"כ שחת את הושט פסולה ולמה לנו לתלות שימותה בפסקה, ומילא דלא קשה כלל מה שהקשו בתוטס' דהא ע"כ גרגרת גרע דטרפה ברובו, ובתורבץ שנintel מליחי ברובו כשר, דהא גם בגרגרת שנשפטו ברובו ייל' דכשר, וכאשר באמות פסקינו כן בי"ד סי' כ"ד סעיף ט"ז, דזוקנא נשפט כלו, אבל כוונת התוטס' הוא, דנhydro דתני בתוספתא, דשיםות הגרגרת טרפה, מ"מ אין זה אלא מכללה, דהא תוספתא לאו בדיני טרפות מיררי, אלא לאשמעין אתה בה"ג דין עיקור שפושל בשחיטה, ולרש"י נמי דבפסק נשפט קודם או לאח"ש, שהוא להחמיר ומלעם שבירנו שם, עיין לעיל בחודשונו, אבל לא למד לנו דין דשיםות הגרגרת טרפה, וע"כ לומר דעתיך טרפות שמעין מפסה"ג דקנתני במשנה, ותדעadam נאמר דלא נשמע נשפט מנפסק, ולא נזכר דין דשיםות הגרגרת רק בהאי תוספתא, מילא דשייעורא בכלו ולא ברובו, נשפט כלו משמע וכטורבץ, דבעינן ניטל כולל מליחי, וא"כ הוה טרפות בפ"ע בעקבומו ושיעורו ולמה לא פריך הש"ס לעיל בין בסג'יר, והא איכא שימותת הגרגרת, אלא ודאי דזהה בכלל פסה"ג וברובו ודזוקא להב"ג דיין בשמיota טרפות, עיין כלו, וא"כ בתורבץ הושט כיוון דבאמת רובו שנintel מליחי כשר, כלו דטרפה מנ"ל.

ו"ע דרש"י הוא דלא פריך לעיל, והא איכא סימנים שנידלו ברובו, כולל מליחי, מושם דבריך פריך והא איכא סימנים שנידלו ברובו, והוא כאשר מפרש כאן, באיפריך אפרק אפרק בכח, ומטעם דזהה כניטל כלו, ובזה נמצא יישוב נכוון לקושי' שהנחתתי לעיל בצ"ע, דלפרשיי היה סימנים שענדללו שטי טרפות, בושט ובגרגרת, בכל אחד

להזכיר את הדינים, אבל הוא רמי עלייה חומרא דרב דהוא במשהו וגם חומרא דשומאל דודאי לאו מקום שחייטה, ואע"ג דרב הא ספקה הוה, ומספר קפריך דזהה ממש כתרי חומרא דסתרי אהדי Dai כרב דבמשהו הרי יש ספק שהוא מקום שחייטה הוה, ודוו"ק.

ע"ש מוקולי ב"ש ומוקולי ב"ה רשע, מחומרי ב"ש ומחומרי ב"ה, עלי' הכתוב אמר כסיל בחושך הולך וכו' והקשה הרשב"א ז"ל, והא אמרו בע"ז בכ"מ דלא איתמר הלכתא, בדאוריתא הלא אחר המשחריר, ובדרבן אחר המקיל, ותירץ דהנ"מ במקומות דלא סתרו החומרות אהדי, אבל במקומות DSTORO כמו בשדרה וגלגולת צריד לשעות, או כמו או ממר או בשבל שדברים סותרים נקל בדאוריתא בשאין בידנו להכריע, ופוק חי כל פסקים שבשו"ע ותמצאו דАЗלין בחומרא הכא והכא, במקומות שאין לנו הכרעה, אבל לויל' דברי הרשב"א, נלפער"ד דהא דקרי לי' כסיל, לאו מושום דלא יאות לשעות כו, דודאי כל של אין בידו להכריע מוכחה למילול לחומרא הכא והכא, אבל קרי לי' כסיל בשבל שאין לו דעת מכרעת, לומר כחד מינינו הומסתמא נתעוררו האחוריונם על דברי הרשב"א אבל אין עית הפנאי מסכים לחפש אחר דבריהם ודוו"ק.

תוס' ד"ה אי כשמואל, והוא אמר ברובו אע"ג דשומאל פועל בפ"ק הגרים שליש וחט שני שלישים וכו', הכא בעי למימר דרבא לא פסול מה"ט וכו', עכ'ל תירוצים דחוק, ועוד דסכ"ס, למה צוה ר' בא שישלים רבא דמי תורא למרא, כיון דלשםואל טרפה מצד הנרמה, אולם לפער"ד נראה ברור דשומאל דזוקא בגרגרת פועל, בהಗרים שליש קמא ולא בושט, דעתם הפסול הוא אע"פ דשחיטה לא מציא מצטרף ליפסול, משום דעל שליש אמר צווי בגראת עדיין אין עלי' שום שחייב, אלא בצירוף שליש קמא ולכך האי דפוסל ס"ל להיפך, דשליש קמא דהגרמה לא מציא מצטרף לשלייש אמר צווי להקרה בשם שחיטה וכיון דאייכא כאן מעשה טרפה, ועדין שם שחיטה ליכא,תו לא מהני שליש בתרא להצטרף עם האמצעי להיות שחיטה כשרה, אבל בושט כיון דעל שליש האמצעי בלי' צירוף השליש קמא, איכא שם שחיטה עלי', לא מציא מצטרף להשלמים הרוב לטרפות ועיין היטיב מה שכתבתני לעיל שם בסוגי' מעניין זה, והדבר אמת לאמיתו בס"ד ודוו"ק.

ד"ה מ"ד ע"א גמ' למלעה עד כמה, עד כדי תפיסת יד, ופליגו רשי' ובה"ג ז"ל בהאי שיעורא אי אצבע אחת או ד' אצבעות,ولي' קשה טובא דנחזו כמו הוא, דהא תורבץ ניכר בסימניינו כמו שאמרו למלעה, ואיך יפליגו פלוגתא רוחקה צו', מאתה עד ארבע, ומכם"כ לפי פרשיי דלעיל דיזונה אמר מבעלטה דיזונה שם חכם הי' שיעור זה ד' אצבעות, וצ"ע.

תוס' ד"ה ור"י היא דאמר אין משגיחין ב"ק, תימא וכו', ויל' דשאני הטע שלא יצא אלא לכבודו של ר"א וידע דב"ק דב"ה מסייע קרא, דאחרי רבים להטוט וכו' עכ'ל האי ועוד שכתבו הוא כמו וועי"ל, או כמו א"ג דהא שני תירוצים מהה, דلتירוץ קמא גם נגד רבים משגיחין ב"ק ושאני ב"ק דר"א דלבבדו יצאה, אבל להאי ועוד אין משגיחים ב"ק, אלא במקומות דרבים שמעיים מיעוט חרפיי טפי דהסברא באלא'ה קלישטה דהר' הרבים שמעיים חריפות של המועטינם, וכיון דמ"מ חולקין עליהם מסתבר לפ██וק כרבים אלא דקשה טובא, כיון דקרו מסיע לעב"ה ואREL'ה בלא'ה משמע בין שהמעיט שווין או חריפים טפי הלהקה כרבים איך קאמר הרוצה לעשות בדברי ב"ש עושא דאפילו אין משגיחין ב"ק אקרא DARL'ה ליכא ליפלוגי, אבל לפער"ד דמה שאמר הרוצה לעשות וכו' אין הכוונה דברצונו תלי' מלטה או בהטلت גורל חלילה לומר

וחידותם, דהנה לפי מה דמסיק מカリ מורה בה חכם, דוקא במלתא דתלוי בסברא, ולא במקום דסמן אגמרי', ופרש"י ז"ל מלתא דתלוי בסברא, כגון מקיפין ברירה, دائיכא למייר דלמא לא מיידמו שפיר וכו' ופעמים שאדם טועה במראותיהם, ויפה פ"י דאין לפרש דעל סברת השכל לא סמכינו דלמא טעה, דהרי מצינן הרבה פעמים בגין אב"א קרא ובב"א סברא, ומזה הוכיח הרמב"ז ז"ל, בסברא ישרה, שהשכל הישר מעיד עליה חשובה כמו קרא, וכן אמרי כ"פ, סברא היא למה לי קרא, ולא עוד אלא דגמרא دائיכא אמר למלתי, שמקובל מרבי' וכי לא אפשר דברי' מכח הסברא אמר למלתי, וכן מוכחה לומר, דסבירא دائיכא דגמרא ניטל מה שמקובל שצרכיך לקודוק היטב בכוננות הלב, ועיין בח' ק"ז ז"ל שכtabן לדבר שצרכיך לקודוק היטב בכוננות הלב, ועוד אל דינר ק"ז ז"ל שכtabן כן בכוננות רשי', ומה"ט בכל כיוצא בזה בעין חכם דוקא כמו בדיקת הסיכון מפגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת ובבדיקת סימנים בשחיטה מצומצמת, כפי פ"י הרמב"ם בפי' "בפי' המרבה" לעיל ל"ב ע"א, על כדי ביקור חכם, ועיין שם מה שכתבתי זה, ולכן יחזקאל חש על הוראה אז, דלמא, אז כשבדק החכם את הדבר, לא הייתה דעתו מושבת עליו בראשו ולא הבחן היטב, וכן אין הדמה לסברא בשיקול הדעת דעומד בעדתו ימים רבים, אבל האי הבחנה, אי הנקבים דומים אהדי, אפשר שבاهאי רגע שבדק לא הייתה דעתו מושבת עליו, ואין להקשות א"כ אכך אכל בשאר, דשما בבדיקה הסיכון שהוא ג"כ הוראה, לא כיוון הבודק את לבו, הלא כבר כתבענו במקומו שם, דהה מפגימה הנרגשת שאינה אוגרת, دائיכא אלא חומרא דרבנן, ובשחיטה מצומצמת דבי הבחנה דקה, אי נשחת רובה, באמת לא אכל, משום דמקרי הורה בה חכם, והוא יותר חמור ממkipfin ברירה دائיכא חזקת נשחתה התורה, משא"כ בספק אם נשחת הרוב והבן.

ומה שאמור משום ר"ג שלא אכל מבהמה שלא הורמו מוניותה זאת מתבאר עפ"י מה שאמרו בפ' האורע קל"ב ע"ב, א"ר זאת אמרות דהדיין עם הטבח, ויליף זאת מדכתיב, מאת העם זוביי הזבח עיי'ש, ועתה נראה, האי טבח עני מה קעבדי שמצוי הכהן לtbodyו ממנה, מוניות מבהמה אחרתיא, הרי מכואן מוכח, דהטבח אסור לו לשחות עד שידע בבירור, שהבעליהם יתנו המתנות להכהן, וכל שלא נתנו הבעלים המוניות, מסתמא עבר השוחט ושחט, בלי לחזר אחר הדבר, שייתנו הבעלים המוניות, لكن הדין עם הטבח, וא"כ שפיר איך עיין פסול בזביחה, וכפיגול דתלי בדעת העובד, כן זה נשחת ע"מ שלא ליתן המתנות להכהן, הרי ששחיתתו בשחיטת פיגול.

והנה התה' והלב אוירה ז"ל כיוונו לד"א, והקשו מהו פריך הש"ס ארבעב"ח מיהזקאל, דלמא ס"ל קר"ג שלא אכל מבהמה שלא הורמו מוניותה, ותירצzo עפ"י התוס', שכtabנו דרי' دائיכא כל האוכל מבהמה שלא הורמו מוניותה בה חכם, והאי מימרא דרי' רבב"ח אכל יחזקאל מבהמה שהורה בה חכם, דוקא מז' דלא אכל טבלים, ע"כ כמ"ד שלא מבהמה שלא הורמו מוניותה בה חכם, והאי מימרא דרי' רבב"ח אכל יחזקאל מבהמה שהורה בה חכם, דלמא ס"ל קר"ג מסתמא כוותי ס"ל, עכט"ד הגאנונים אמרה משמי' וא"כ גם רבב"ח מסתמא כוותי ס"ל, דמה הוועלו בתירוצים, הנ"ל, אלא דעת דברת התוס' אני תמה, דהרי העולו בתירוצים, דסכ"ס פפרק ר"י מר"ג, דעת ר"ג לא מציא פליג והתתק לא פליג אר"ג לומר כדורי', דכל שלא הורמו מוניותה הוה בטבל, וגם קושיטם דלא"י מה רבותא דיהזקאל, קשה להולמה, דהרי בעצם כתבו דיהזקאל כהן הי', אלא דמ"מ כהן נמי צרי' להפריש ואסור בטבלו, וזה פלא והפלא דשאני תוי"מ, دائיכא מצוחה בהפרשה, ומוצוחה בנתינה וניהו דכהן מציזקם לעצמו אבל במצוחה הפרשה חייב שלא יהיה טבל, אבל במנונות פשיטה דלייכא מצוחה בהפרשה רק בנתינה, וזה על הכהן ליכא, ולמה הי' לכהן אסור לאכול מפני

ואחד לחוד ולמה מנאן לחוד, אבל לפ"י האמור לך"מ דהא בגירgorot גם אם לא איפרך בכח, טרפה ברובו, משום דבעין כלו וזה נכון מאד ודוו"ק.

בא"ד ומיה ספרים דגראס מעיקרא לא קשי' וכו' עיין מהרמ"ל, שמספרש دائיכא על מה דמקשה הש"ס, והא אמר שמאול תורבץ הושט ברובו, ואני תמה, איך אפשר שבה"ג גרש קושי' ז' כלל, דכמו דנטקשו בתוס' לדעת הבה"ג, מה פריך מרביב"ח, תקשה לדנטשך איך סימנים שנדרדרו ברובן טרפה, אם עיקור כלו כשר, ה"ג קשים מה פריך משומו אל דאמר תורבץ ברובו אדשומאל דאמר ניטל מלחי ברובו כשר, תקשה לדנטשך, איך אפשר דפסוקת הטורבץ ברובו, כיוון דגס זל יכולו מלאי כשר, אלא שאין שחייטה מועלת בו, ולא עוד אלא דיוטר קשה לרבי דאמר תורבץ במשחו, והא ניטל כלו נמי כשר, אלא ודאי דלא גרס הבה"ג הא קושי' בטורבץ הושט ברובו כלל, אם לא לפ"י מה שתירצzo בתוס' דהויל' ולטעמיך, ולכנ העיקר כמו שפי' המהירוש"א ודוו"ק.

ע"ב גمرا היא פשה"ג דатаיא لكمי' דרב יתיב וקובדיק לי' ברוב עובי', אמרו לי' ר"כ ור"א לרבי למדתנו רביינו ברוב חלה, שדרי' لكمי' דרבב"ח וכי פלאה דעת ממני ולא אצית להבון, אם באמות למד לתלמודי ברוב חלה, למה בדק ברוב עובי', ולעיל גבי עובדא דס"ר דאתא لكمי' דרביה מתרץ למה בדק מבחו', דלחודדי דאבי' עבד הכי, וכואן א"א לתרץ כן, כיוון דשדי' לרביב"ח ולא רча להתריר, הרי באמות נראה דס"ל ברוב עובי'.

אבל דע, דבשחיטה פשיטה דליקא למ"ד דסני ברוב עובי', דאם נאמר דגס בשחיטה פליינו, למה לא מייתי פלוגתייה בפ' השוחט לעין שחייטה, ועי"כ הינו טעמא, דבשחיטה דרבוא רך בדיעבד כשר, ומושום דהוה ככולו, יליכא למימר דגס רוב ליפסק כלו, אלא אולם בטרפות דין הטעם ברובא, משום דסופו ליפסק כלו, וכמו דפסלינו דשיוערא כך הוא, דבכחיכי ימות טרם שיופסק כלו, בכמה אברים אפי' נקב, משום דבכחיכי אינה חיה, לכן יש להסתפק, אויל' שעورو ברוב עובי' ותדע דהרי בברייתא תנא כמה פשה"ג ברובא, ופשיטה דלא קבעי כמה, דלמא כלו בעין, דכיוון דסגי בשחיטה רובה מכש"כ דמייטרף ברובא, דכן אמר אבוי' לעיל כ"ט ע"א ולא כ"ש הוא, ומה טרפה דבמחשו מיטרפי, היכא דבעין רובה, בעין רוב הנראה לעינים, שחייטה דעת دائיכא רובה לא מיתכשר לא כ"ש, ועיין בפרש"י שם, ומתמצא דהסברא היא כמו שכבתבי, אלא ודאי דבעי' בכמה משום דאפשר במחזה או גם מטעם דהוה ככולו, ולכן שיק' עידי להסתפק אי רוב עובי' או רוב חלה, ולפ"ז י"ל דהא דלימד רב לתלמודי' רוב חלה, לגבי שחייטה לימד, והם סברו דה"ה בטירותו כן הוא, אבל רב בטרפות פולס גם ברוב עובי', ומ"מ שדרי' לרביב"ח משום דלא ביראה ליה.

וזע, דרב נמי לאו מדאוריתא קאמר ברוב עובי', דאם מדאוריתא קאמר, יש להקשות מהו פריך לעיל ל"ב ע"ב ר"ל אדר"ל, דלמא ס"ל ר"ל כרב בטרפה רוב עובי', ובשחיטה הלא בעין גם רוב חלה, וא"כ הא דamar, דרייה כמדמבר"ד, הינו בשחיטה دائיכא רוב חלה, והוא כנפסק כלו, אבל בטרפה דאפיילו רוב עובי' פולס, עדיין מציז שחת שלא במקום החתח, דלאו כמדמבר"ד, והיא נקודה נפלאה, אלא ודאי דרב רך מדרבנן מטריף ברוב עובי' ודוו"ק.

ע"ב גمرا' ולא בא בפי בשר פיגול, אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, משום ר"ג אמרו שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מוניותה, עיין לעיל בח"א לmahorash"א ז"ל, איך נדחק להכenis הני תרתי בלשון בשר פיגול, אבל עשה אזיך כאפרכסת ושמע ביאור דברי חכמים

שם בפרש"י ליתא דהדר בי', ואדרבה שפ"י דלכן האמין לדבריה, וכמ"ש התוס' למלך, וע"כ לדעת רשי"י כן הוא דהאר כתב שם, דמןני כבודו של רבב"ח טימא לה בתיחה, וא"כ דמעטם כבוד החכם, אינו רשאי להתייר ולטוהר, מה שחברו אשר וטימא, מה לי סברא ומה לי גمرا, בכוב"כ איכא זילותא דראשון אלא דעת טעם זה קשה, דמה פrisk הכא ארבעב"ח אין עבד הכי, שהרי המהרש"א הקשה, שמא לא ידע רבב"ח, שרבי ה"י אסרו, ותירץ דוקשי' סובבת על רב דשדרי' קמי' דרבב"ח, ועתה אם נאמר דין אין ממש על תירץ דאיסורא, אלא ממשום כבוד החכם, הלא רב ה"י מצי למוחל על כבודו, דרב שמח על כבודו כבודו מחול, ואולי ייל' דמתמחלה דלא ידע הש"ס חילוק בין סברא לגمرا, והי' סובר דבר כל גונוא איכא ממשום הורה בה חכם, א"כ במקום שכבר אשר חכם אחד, מן הרاءו לכ"ע שלא לאכול מהה שאחד אשר, כיון דגס לדעת המתיר, יש למנווע עכ"פ לת"ח שלא לאכלו, لكن פריך אין שדרי' רב לרביב"ח, אבל לאחר שזכה לחילוק בין סברא לגمرا, שבלי' כאיסור להתייר מגمرا מה שאסר חברו, אלא ממשום כבודו של הראשו, וא"כ הכא ממשום כבודו נמי ליכא דהרי מצי מחל על כבודו, אבל התם ע"ג דאגמרי' סמך לא ה"י מטהר לה, אם לא ממשום דהאמין לדבריה ודוק'.

ויש לי מקום עיון על הא דאיובי התם בנדי, פלוני חכם התיר לי' צזה Mai, ופרש"י מא' שטסמוּע עליה חברתה שהראה דמה לזו, ואל' בדים זה שלך הרأتي גס אני לפ' חכם וטירר עכ"ל וכ' הוב"ח זיל בס"י קפ"ח, דמה שלא פי' דלפנוי חכם אמרה כן, דכיו' דחכם רואה את דמה של עתיה, לעניין מהו מספרת זאת לחכם, אבל אה"נ אם אנו מסופקים על דמה של עתיה, והיא אמורת צזה התיר לי' פ' חכם, דהוה בכל האיבער, וכיון דלא איפשטי לחומרא, וככתב זאת כדי לישיב דברי הטור שם שכ' ואס' הביאה לפנינו דם, והחזקונה בטמא, או אפיקו' נסתפקנו בו בטמא או בטהור, והיא אמורת פ' חכם טירר לי' כיוצא בזה, אין סומכין עליו עכ"ל, הרוי דהטור לא כתוב כרש"י דהאיובי הוה אם تسמוּע חברתה עליה, ולפענ"ד דברי הטור והוב"ח תמוּהין מאד, דין לפרש כל דבහיבאה לפנוי חכם קמבעי שתה' נאמנה, דא"כ לא תה' צריכה לבוא לפנוי חכם כלל, ותוסמוּע על מה שהראה פ"א דס צזה לחכם, וזאת נשמע דילטא מעשה דילטא דזאלזה לגבי רבב"ח ואמרה, לכל יומא הוה דכי לה, הרי דזאלזה בכל פעם בהא מראה לשאול עליה, וע"כ דasha לצמה לעולם לא תוכל לטהור דמיה, על סמך שהראה כיוצא בהא לחכם, וממוש"כadam החכם רואה ומסתפק בהאי מראה, דלא מהני הגדתה, שכזה התיר לה פ' חכם, דלו' יהי' כדבריה adam הוא בר הכי לראות דמים לא יפושט שפוקן בשביל הוראת חברו שטירר, וכן פרש"י דקביעי ניחו דעת עצמה אינה יכולה לסמוּע אולי חברתה יכולה ליסמוּע עליה דבקל יש לחלק בין הנושאים כਮובן, ורוצה לפנות מכך ראייתי ואבדתיו, או מעשה דילטא, דזאלזה לגבי חכם והאמינו לה, ה"ה דחרברתא מצי ליסמוּע עליה, ודחה דין משם ראי' מבואר בgeom', ולכן אין דין זה הוו'ל להטור להביאו דאיינה נאמנת לחברתה שלא תצטרך לחכם, אבל זאת דאיינה נאמנת בבואה לפני חכם, פשיטה כנ"ל, והא דפסקין בריש סי' ק"ץ בשם יש מי שאומר דברහיבאה שנטחת מקורה ובדקיה ולא מצאה כלום טמאה, דהרשות דאוריתא, נראה דהינו דוקא לדין, דין רואין דמים וכל מראה הנוטה לאידiomot מטמאין, אבל בזמן הש"ס דהיו רואין דמים, מהיכי תיתי נוציאה מחזקת טהרתה, אם הוא שלא בשעת וסתה, ועכ"פ אין זה אלא

שהישראל לא קים מצות נתינה, וע"כ כמו שכתבנו לעולה כיו' דהדין עם הטבח, הרי השחיטה בעצמה כשותפה פיגול, וכך גם לכון אסורה וזה אמת ונכו'.

ולבן נראה דוקשי' הגי אחرونיהם הנ"ל בלאו תירוצים לך"מ, כי לא מיחסקאל אנו מקשים על רבב"ח, אלא מהני תנאים דפרשימים דברי חזקאל, וצריכין אנו לחוש על שנייהם כי לא פליגו זה על זה בגין העניינים, דיש לת"ח להזהר בשנייהם אלא דלמר נרא להכניס בהאי בשר, פיגול חומרא זו, ולמר חומרא אחרינה, ואולי אז ודאי ייחסקאל בשנייהם היה נזהר ושנייהם נקרים בשר פיגול וזה ברור ודוק'.

ע"ש גمرا וא"ר חסדאizia שונא מתנות יחיה וכו' ויל"ד מהו לא כפשוטו שאינו מקבל מתנות, וכמו שהביא דר"א ור"ז שלא קיבל מתנות, ובוח' ק"זzel הרגש בהז, וכו' דגס מי שמקבל שלא לרצונו אלא מצד ההכרת, בכלל שונא מתנות הוה, אבל דכל זה מופרך מעשה דר"א שהביא דלא קיבל ואמר לא קבועי מор דאיichi, ור"א עני מדוכא הוה, וכאשר מביא החת"ס בעצמו מגמי' תענית, ופלא שלא הרגש בהז, אבל לפע"ד נראיה, דאיכא עוד שונא מתנות, והוא מי שאומר של' שי' ושל' שח'ך, אשר תנן עליו בפ"א, שיש אומרים שהוא מדת סודם, דכל מי שאינו נוטל כדי שלא יצטרך ליתן, הוא מדה גורעה מאד, ולכן קבועיizia שונא מתנות יחיה, שהוא תפארת לאדם, ומшиб הרואה טרפה לעצמו, קלומר שווטרן במומו, והוא סימן שאינו מקבל מתנות מוחמת שאינו רוצה להנות مثل אחרים רק מגיע כפו ודוק'.

ע"ש גمرا ר"א כי הוה משדרי' לי' אבי נשיה לא שkill, וכו' הוה מזמני' לי' לא איזיל, אמר לא קבועי מר דאייטי, כפי הנראת דרך אחר דאמני' לי' לא קבועי מר דאיichi, ויל' דבזימן לסתודה יש עוד טעם שלא לילך, דכתיב משלי כ"ג, כי חשב לבחו' את מושל, בין תבין את אשר לפניך, ושותת שכון בליך וכוי' אל תלחם את חם רע עין', וכאשר אמר רבב"י לרבי, לעיל ח' ע"ב שלא רצה לسعد אצל אחרים, מושום דיש שיש לו ואינו רוצה, ומ"מ מזמין מפני הבושה, עי"ש בתוס', ולכן במה דהדרי' לי' ולא קיבל, לא ה' צריך ליתן טעם, דPsiṭṭā דמשום שונא מתנות, כי בקבלת מתנות המובאים לבתו, לא שיק' הא קרא מבון, אבל כהוזמין לסתודה כדי שלא יחויבו שמטעם, כי תשב ללחום את מושל וכו' נמנע מלайл, لكن אהדר לי' לא קבועי מר דאייטי ודוק'.

רש"י ד"ה ממשום חсадא, שלא לימרו ממשום דברי ניהלי מזיל גבי, ונראת לנוTEL שכר על הוראותו, ולמלך ד"ה הרחק מן הכוiro, פי' שלא יאמרו בשビル岑 זיך' להזה, שיתננה לו באול עכ"ל ודבורי רש"י סותרים זאי', עיין מהרש"א ומורה'ס מה שנדחקו בהז, ודבריהם לא מתיישבים על הלב, ומה שנלפע'ד, דרש"י זיל' קשי' לי', מהו לא מחלקין גם כאן בין מתר מסברא או מגמא, דבמתר בסברא דהינו כמו שפרש"י בגנו מקיפין בראיה, אכן חсадא אבל אם אגמור'ס סמך הלא גלי' וידעו מאייה טעם היתר, דבעינן רוב חלה, ולא ה' נפסק רק רוב הקיפו', וניתני ספר או חכמים אחרים ונחיז', אי' יפה הורה, ולישיב זאת כתוב רש"י דכאן מ"מ איכא חсадא, דנותר שכר בשビル הוראותו דהוא איסור בפ"ע, ממשום דאמרה תורה מה אני בחנס אף אתה בחנס, ולא ממשום שמא יעוט את הדין, אבל בדין את הדין וכן עדים שהיעידו, נקט רש"י מה דרגילין לחשוד, דמשוחד היה כמובן ודוק'.

תוס' ד"ה היכי עbid הכי, והא תנני' חכם שטימא וכו', וא"ת דלקמן גבי האי מחתא וכו', ויל' דהתאם אגמירה סמך וכו', ופי' שם בקי' דהדר ב"י מאידך שנווי' דשני' מעיקרא וכו' עכ"ל, והנה

לי' למוח שהוא יותר חשוב, ובזפק וושט, שדינן לי' לושט היותר חשוב, ומילא נמצאה דהaca לחומרא והכא לחומרא ודוק'ק.

ע"ב גمرا ניקב הלב בבית חלו, עyi ר"ז בית חל גודל או לבית חל קטן, ופרש"י חל גודל האמצעי, חל קטן הרבה חללים קטנים יש לו סביב עכ"ל, ולא ידעתו איה המה הנחלה הרבה, והרשב"א בתוה"ב וכמו בא בטור ריש ס"מ כתוב, דג' תללים יש לבב, אחד גדול באמצע, ושנים קטנים מהם אחד בימינו והרמב"ס בפי"ם וכן בחיבורו הגדויל כתוב דרך ב' תללים יש לבב, אחד גדול בימין, וקטן ממנו בשמאלי, וכן הוא בחכמה הרפואה, אלא שהם שיש ד' חללים לבב, ב' חללים גדולים, ולמעלה מהם ולא מן הצדדים, ב' קטנים, הנקראים "פארקאממערן" והוא הנכון לפרש הגמר', דמסתפק ר"ז, אי חל גדול קאמור, דהינו ב' הגדולים שהוא „הויפטאקאממערן“, כי אפילו היבנה לי לרמב"ס דשל הימין גדול קצת משל שמאלי, לא מסתבר דבשביל האי שניין כ"ש נחلك בהם לעניין טרפות, אבל קמבעי על הנני שני תללים "פארקאממערן" שהם לעלעה אי הנכון פועל בהם, וזה ברור לפע"ד ודוק'ק.

תנוס' ד"ה נתמaza מוחי' דדין תימא לריב"ם, דמייתי ראי' ממוח דראש, דשיערו בנקב משחו, למוח דחוות השדרה דשייערו ברובו, ועיין בת"ח יישוב נכון ע"ז, אבל לפע"ד בל"ה נראה דלקושי' ז' אין לה מקום אלא לשיטות הריב"ף, דקרמא תחתה לחוד נמי טרפה, אבל לר"ת דתלי בעילאה, וכמוש"כ לדעת הרמב"ס ושאר פוסקים דנקבו תרויוהו דוקא, שפיר יליף שדרה ממות, אדם המוזמן מהני לינקוב שני עורות ז' ע"ג ז', ורוחקות זו מזו, מכש"כ שמהני לפ███ עור אחת, ועיין בח' ק"ז ז' ודוק'ק.

ד"ט מ"ז ע"א גمرا ניטה הכבד וכו', הא נשתייר הימנה כלום וכו', לע"ק הא ר"ח והא רב"ר, כי הא דר"ח זרייך לה, ורב"ר מטביל לה עכ"ל, כבר כתבו על מעלה, כי יש לתמורה על האי תירוץ, דלא מצינן עכ"ז זה בש"ס, לתלות ב' משנהיות דסתורי אהדי, חזא בתלמודו דרבבי ואידך בבנו של רבבי מסדר המשניות, וחתני הרב מ"ה חיים צבי ריב"ץ נ"י אמר פרפרת נאה, דשניהם ס"ל צוית, אלא דלמאן דזריך לה ואין הריאה חשובה בעינוי, כל נשתייר פחות מצית לא נשתייר כלום קרי לי, ולמאן דמטביל לה והיא חשובה בעינוי, תנא "ונשתייר ממנה צוית", והוא ע"פ מה דאיתו בביבטה ט"ז ע"ב, דעתנו שיר ממנו כ"ש סומך עליו לשבת, וקאמר בגמ' מאי כ"ש לאו ע"ג דליקא צוית, לא דעתה ביה צוית, ופרש"י ולגביוCCR שלם קרי לי כ"ש, וא"כ ה"ה דנשטייר כ"ש קרי לי ולא כלום, ולפי דעתך יש לומר להיפך, דבדבר שאינו חשוב אפיו דנשטייר כ"ש, ולא כלום קרי לי, יהי איך שייה', אין זה אלא דברי אגדה, ואין לקבלו בתורת אמת, אבל האמת שכונת הש"ס שם גרסו במשנה כן, וכאשר כתבנו לעלעה ודוק'ק.

תנוס' ד"ה עד ועד בכלל, או עד בכלל, מדאמר בפרקון لكمון כל שיעורה חכמים להחמיר, ליכא למיפשט דהני ملي' במשנה או בברייתא, אבל הכא מימרא הוא עכ"ל, הנה התוס' בזה לשיטתייחו אזלו, דלקמן דקאמר חוץ מכגריס של כתמים, פרש"י ז', מושום דכתמים דרבנן אזלנן בשיעורייחו לקולא, אבל התוס' שם פירשו דכך היא המדה, דלא ניחא לה בפרש"י, מושום שלא קאמר חוץ מימי דרבנן, ופורט דוקא גריס של כתמים, ולפי פירושם זה, שפיר מחקין בין משנה וברייתא, למימרא דאמוראי, דליישנא דעתنا לחוד ולישנא דאמורה לחוד, אבל לפרש"י דגם

חומרא ולא מעיקר הדין ואכ"מ להאריך יותר ודוק'ק.

ד"ג מ"ה ע"א גمرا, דא"ר חלבו א"ר נקבים שיש בהם חסרון מצטרפין לכאסר וכו', וכותב הרא"ש ז' דהא דעתך גם השלים שבניהם בנקה כנפה, מושום דסופו ליטול השלים שבניהם, וראייתם בס' ריעות שלמה שהקשה, דלפ"ז הוה כאן תרי רואין, דחסרוון כאיסר גופה, כתבו התוס' לעיל מג' ע"א ד"ה החן דאפקת, נמי מטעם סופו לפ███ רובה טרפה, ותרי רואין לא אמרין כמו שהביא הש"ד בס' ליה סקי"ד בשם המ"ב לעניין שני כי סי' וורדא דכשר דמשום דעתך כנטול דמי, וסוף הורדא ליטול ע"י חסרון הcis, דהוא תרי רואין זאת לא אמרין, וליל ק"מ דסבירת המ"ב לא שייך אלא בשני אברים, כמו כיס וורדא, ובכיס לא שיק' שום טרפות מצד עצמו, אלא כל שניטל הcis סוף הורדא ליטול, בזה שפיר שייך לומר, דשני כיסין לא איכפת לנו, לא מביע למאן דס"ל דכל יתר כנטול הcis בלא טעם, כי מציichi מים אין מס' א'כ לא שייך כטול הוא חק בלא טעם, סוף טעם כטול, לא שייך כל יתר כנטול, אלא באבר דעתך בי טרפות מצד עצמו כמו ברגל, אלא אפילו לדעת הרמב"ס דס"ל דכל יתר סופו להנטל, וכאשר ביארתי הני שיטות לעיל, מ"מ כל זמן שלא ניטל עידיין יש להורדא הגנה הצריכה, ובטרפות הלא בעין מהחראהابر עתה, ולא משום סופו ליטול כל מה דפסלין ע"ש סופו הפירוש שכבר עתה החולשה ניכרת בהאי אבר שאין פועל פועלתו, וכאשר ביארנו זאת בתמ"א, וכלן כאן בשני כיסין, כל זמן שההגנה של הורדא קיימת, לא שייך לומר דהורדא מרגשת חולשה, משום דסוף ההגנה שללה ליטול, אבל כאן בגרגת דחכל בחד אבר שהטרפות תלוי בו, מה לי חד רואין או תרי רואין, וזה ברור ואמת ודוק'ק.

ע"ש גمرا א"ר"ש ב"ג וסימן ח'יתא דמתנה ב' מוחא, ארבע"ח אריב"ל, כנדgo בביבטס ניכר, עכ"ל, הנה על האי מימרא דריב"ל פרש"י דמתוך שהקרום התחתון של מוח דק מאז, ואין ניכר לממרי ונראה כמות עצמו, הוא נוון לו סימן בביבטס עכ"ל, ולא פי' כט בהא דריש"ג דנותן ג"כ סימן ח'יתא דמתנה בי מוחא, משום דהאי סימנא קאי נמי אידיינה דעד דאיןקב תחתה, וקאמר ח'יתא דהינו ש, כלומר דהחיות תלי בקרמא דתתאי, דכל זמן שהמוח מונח בתוכו בלי מפריע, קרי לי ח'יתא, ר"ל שהוא משמר החיות, אבל ריב"ל לא נתן סימן על הדין רק על מציאות הקרום, ולכן קאמר נמי וסימן, אלא שרצה לצין מקום הקרום התחתון, וע"ז קשה לרשי' הא קחזין אותו, لكن מפרש דמשום שהוא דק מאז ואינו ניכר, צריך לסמן כמו שהוא בביבטס, ודוק'ק.

ע"ש גمرا א"ר"ש ב"פ אבരיב"ל משום ב'ק, מוח כל מה שבקדרה נדון כמות, התחיל למשום נדון בחוט השדרה ומהיכן מתחילה למשום וכו', ומוהיכן מתחילה למשום דשלאל לכארו' אינו מובן דספר מצין כל מה שבקדרה הוא מוח, וכאשר יצא מן הקדרה הוה חוט, ויתר פלא דכאשר נוון סימן בפולין בפלנים והוא מוח, ומסתמא מיד לנגד הפלין Mai, ומ"מ קאמר דמסתבר כלפניהם ועיין לקמן נ"ו ע"ב גבי זפק קאמר ריב"ל, דגנו של זפק נידון כוشت, ופרק נמי היכא כל שנמתח עמו, והנה המה סברות הפווכות, דכאן במוח קאמר ע"פ שמתחילה למשום חשוב כמו מה שהוא בתוך הקדרה, ובזפק הוא להיפך דכל שהתחילה למשום נידון חוץ לזפק, אלא דכפי הנרא איזלין הכא לחומרא והכא לחומרא, אבל הש"ס קאמר מסתבר כלפניהם, משמעו שלא מצד חומרא שדינן אותו לפניהם.

והנლפע' דהאי מקום שהתחילה למשום, לעולם יש לדון לכך ולכאן, אבל מסתבר דנספח לה יותר חשוב ולא להקל ממןנו, וכען שאמרנו, هو זנב לאירוע ולא ראש לשועלים, ולכן במוח וחוט שדינן

להכשרה ולא מפני שסופה לסתור, עי"ש מה שכתבנו בזה, וא"כ מה מהני האי סרכא להחזירה לכשרותה, עוד קשה מאד, הלשון והסידור דהאי מימרא אליבא דרש"י, אך אמר סתם תרתי אונה דסרכן להדדי, ומסתמא כסדרן משמע, וכדרכו לסורך כאשר עיננו רואות דמחדא לשילשית הוארחוק המציגות, כאשר נודע זאת לכל העוסקים בבית המטבחים, והול"ל תרי אונה דסרכן להדדי כשרה, שלא כסדרן טרפה אבל הוא אומר להיפך תרתי אוני דסרכן להדדי, ל"ל בדיקה, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן, שהוא דבר לדלא שכיח וגם לא מישתמע בלשונו, גם האי ל"ל בדיקה דקאמור, אין מובן טרפה הוליל, ועיין בראש' בשם הרמב"ג, דעת מא קייחיב, דמש"ה טרפה מושום דל"ל בדיקה, אבל סכ"ס יותר מובן הי לומר טרפה סתם, ובפרט שיש לדיק אבל בכסדרן אית לה בדיקה, והרי באמת כסדרן לא בעי בדיקה כלל, עיין בראש' ש, וכן משמע מפרש"י שכ' היינו רביתיהו, והדרה בריא, משמע דאפיילו מפקא ייקא לית לו בה דסופה להיות נסתם, דרש"י ע"כ מוכרכ לסביר כי אידי קודם שנסתם טרפה הוה,תו לא מתசר בשום סתימה בעולם, כמו שסבירו לעיל מ"ג ע"א, ועוד קשה על רשי"י ומה הוציאו ח"ל בדיקת הריאה כיון דכל SRCOTOT כשרות חזק מסרכא שלא כסדרן, שהיא מחדא לשילשית דלא מיתרחש אלא לעיתים רוחקים, ולכ"או הייתי אומר לדעת רשי"י משום שאור ריעותות דשכיחו בריאה תקנו, ויש סמק לזה בראש"י לעיל י"ב ע"א ד"ה פשת, שכ' שם, וקובת הריאה משום דשכיח בה ריעותא בדקינו וכו' עכ"ל הריא דנשمر לכתב SRCOTOT אלא ריעותא סתם, אולם לפחות דר' נ' ע"ב ד"ה Mai, כתוב בפירוש ובסריכי דרייא, משום דשכיחן, בדקינו בתרייהו, אם לא שאנאמר דרש"י גם סרכא כסדרן בעי בדיקה, וזה אינו מכובן לשיטת רשי"י, דאפיילו לא סופו לפוסק, לא מהני סתימה כנ"ל, لكن שיטת רשי"י בכל ענפיה א"א להעמידה לפע"ד.

שיטת התוס' דסרכא בין כסדרן ובין שלא כסדרןATA בלא נקב, מחמת ש Shawabot כל מיini משקה, ומ"מ שלא כסדרן טרפה, משום דסופה להתרפרק ולנקב הריאה, וכסדרן שלא כסדרן שניהם בתרי אונה דסמכא, אלא דכסדרן הוא מהיתוך לחיתוך, ושלא כסדרן מהיתוך לבג, או מגב לבג, ושלוון כסדרן ושלא כסדרן דקאי לפי הפשט הפשט על סדר האוניות, אינו מדויק לפי פירושים, והרי תראה שכטבו "כסדרן" דוקא באוטו הוסיף ביאור, כדי או אצל זו, ר"ל מהיתוך לחיתוך, הריא דצרכיך להוסיף ביאור, כדי להבינו, דזוקא באוטו עין ששובבות, אם נסרכו מקרי כסדרן אבל לעומת זה מרוחה לנו, דשלא כסדרן הוא השכיח, וכסדרן הוא הלא שכיח, כדיין את להשותפים, וכך שפיר אמר סתם, דל"ל בדיקה, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן השכיח, אבל אםaire בדיקת היינו ריבוטיהו, ומה"ט אין סופו להתרפרק, אבל אין ריבועון, כמו מרבעתייהו, ומה"ט אין סופו להתרפרק, אבל אין לפреш דרגילותות להיות, דادرבה שלא כסדרן ורחל"ל הטעם דסופה לנקב, ועיקר זה חסר, אבל העיקר מה שיש מן התימא על שיטת התוס' הוה, האי סרכא הוא בדבר שחווצה לה, וכן קוץ ומחט, שסופה לנקב, ועיין בי"ד סי' מ' ובפרמ"ג שם בשם הלבוש, שלא מטרפין ע"ש סופה, ע"פ שבודאי נקב המחת את הלב מעל"ע, אבל כ"ז שלא נקב אין מחרסא אבר, ומכח"כ כאן, שהטרפות אינם בניקבת הקромים אלא בניקבתبشر הריאה, וכדקתני במשנה הריאה שניקב, וכל זמן שהקرومם קיימים, ע"פ שחולשים מהה

במשניות אנו מוספקים, אי עד ועד בכלל, אלא דבדאוריתא אזלין לחומרה, ובדרבן לכולא, כמו בכל שפקה דעלמא, מה בין משנה למימרא דאמורה, אבל לשיטתו לקמן בל"ה קושי' התוס' דהכא לך'ם, דהרי רשי"י מפרש לקמן דבכל הנוי דקמיית מסתפק אי משערין בשוקך או בעצב, ואת פשיטה דאיינו אלא אצימוצים של חוט השערה, ובזה אמר דבדאוריתא לחומרה ובדרבן לכולא, ואני עניינו לכך, דהכא Kmstafek על שטח גדול של בין הפרשות, אי הוא בכלל או איינו בכלל, וזה ברור, ועיין לקמן דף נ"ד ע"ב וריש דף נ"ה מה שכתבתי שם ודוו"ק.

ע"ש גמ' הריאה שניקבה רב ושמואל ור"א דאמר קרמא עילאה, ואמרי לה קרמא תהאה, ופלא בעיני הלא ריאה שניקבה ולא קרומי הריאה שניקבה כתני, ועיין שם בפיה'ם וכן הוא במהר"מ שיף ז"ל שם, דלא כתני קרומי הריאה כמו במוח, דקתני קרום המוח, משום דהטרפות הוא דבשיה הריאה הספוגי ניקב ומוציא הרוח מתוך הנקב, ואיך עלהעה"ז דחיך קרום שניקב טרפה, אלא שראיתי בת"ח כאן שכ' וע"ל „הא דלא נקט מתני" קרום של ריאה כדקתני קרום של מוח, משום דקרומי הריאה דבוקין ומוחבוריון בבשר הריאה, וכי חדא נינה"ו וכו' עכ"ל ולפי טעם זה יש מקום לומר, דה"ה ניקב קרום אחד מקרי ניקבה הריאה, אלא דדברי הת"ח קשה להולמים,adam הכל ריאה מקרי למה לא נפרש ניקבה הריאה מעל"ע כמו ניקבה הטחול, ור"ש שפיר אמר עד לבית הסمفונות, דיש נקב מפולש שלא נגע בסمفונות, דזאת ודאי כשר לר"ש דבעי סمفון גודל, צ"ע.

לכן נראה לפע"ד לפרש, דלכ"ע ריאה שניקבה דמתני' מיiri שהיעג הנקב לשבר הריאה, דמש"ה כתני ריאה ולא קרומי הריאה, מ"מ קסביר חד מ"ד, דבניקב קרום עליוון טרפה, מצד סופו לינקב, ע"ג דהמשנה לא כתני אלא עיקר הטרפות שנאמרו למשה מסיני, אבל אכן מוסיפין כל שסopo לינקב נמי טרפה, אלא דבר כתבנו לעיל דכל שאין הטרפות בגוף האבר לא פסלין ע"ש סופו, כמו בכיס הורדא דלא אמרין תרי רואין עי"ש וא"כ ה"ג אי הטרפות הוא בבשר ולא בקרומים, לא שייך להטריף בקרום העליון, משום דסוף התחתון לינקב, ובזה פליגו הני אמוראי, אי הטרפות בקרומים או בריאה עצמה.

ומזה יש לתמהה על שיטת התוס' דלקמן, SRCOTOT מטעם סופו לינקב מטרפין, איך אפשר זאת כיון דהטרפות בשבר שניקב, והבשר עדין אינו מרגש שום חולשה, וועשה פעולתו לרוחף על הלב בגין מפריע, אין כאן מחסרא אבר, אלא דתימא זו יש בכמה וכמה טרפיות שאנן מטרפין ודוו"ק.

ע"ב גمرا וא"ר הני תרתי אונה דסרכן להדדי לית להו בדיקה, ולא אמרן אלא בשלא כסדרן, אבל בכסדרן, היינו רביתיהו עכ"ל הגם'.

הנה רבו הפירושים במימרא זו, וכל או"א נמצא חומר או בלשון או בעניין עצמו, עד שקשה להכריע בינהם, ולהלכה אנו מחמירין בכלל, ואבראר בהז.

פרש"י ז"ל דכל SRCOTOT הוא בכסדרן והן שלכ"ס מורה על נקב שהיה ונתרפה, והוא קרום שעלה מחמת מכחה, ומ"מ בכסדרן כשר, משום דשובבות האוניות ע"ז ואין מתרפרק, והקרום הולך ומתחזק, ושלא כסדרן מפרש רשי"י, דשתי אוניות החיצונות נדבקו בSRCOTOT, ועיקר זה ממעל לאמצעית, או מתחתייה, ועל פירשו הקשו בתוס' הכי עדיף SRCOTOT כסדרן מקרים שעלה מחמת מכחה בלבד דיבוק למ"א, יותר קשה דרש"י סותר את שיטתו, דעליל דמפרש קרום שעמ"מ אינם קרום מהמת שכל שפעם אחת שם טרפה עליה, אינה חזרת

ד"ג מ"ז ע"א א"ר ה' אונוי אית ל' לריאה וכוי חסר יתיר או חליף טרפה, מדלא החcir וורדא, ע"כ באמנם לא היו לבתנות וורדא, אלא להני חיוי ברייתא, ומילא לרבעא כל דאית לה וורדא, הוה يتיר וטרפה, וה"ה לר"א כן, ומ"מ און מתריפין בין חסר ובין יתר וורדא, ועין בב"ח סי' ל"ה וד"ק, ובvikר הענין של חסר יתר וחליף, יש בהז' ב' שיטות, הרשב"א בתש"ו כתוב, דחסר וכן יתר מתחלת ביריתו יכול לרבות כחול ימים, ומ"מ טרפה דיתר חסר, וחסר גנטול, עיין ש"ך י"ד סי' נ"ז סקמ"ח ובפרט"ג שם, ולכאורה' חסר גנטול, לא מצין אלא דעת' דחויה בכלל כל יתר גנטול והוא קיצור לשון, ורק יתר חסר וחסר גנטול, כאשר כתבנו לעיל מג' ע"א, ברשי' ד"ה לא תיפק ולפ"ז כל יתר וחליף ברייה, בכלל ריאה שנתקבה, וההלך לא אתא אלא על נוקובה, אלא הלכה אחרת אתא על כל יתר חסר וחסר גנטול, ובכל האברים וה"ה ברייה וחסורה ריאה דמתני' כר"ש או כרבנן וס"ל שرون בפניים שמייה חסר, אבל לא שرون אונות דלא אתא אלא בהלכה מיוחדת נ"ל, אבל הרמב"ם בפיה' מ' וכן בחיבורו היד החזקה ס"ל, דחסר מן' האונות הוא בכלל חסירה הריאה, ואתא בהלכה בין ח"ט ועין לעיל ר"פ, דラרמב"ם לשיטות' דכל היכי דקתני ניטל חסר אשר ע"כ לית' דחסר גנטול, ומילא גם יתר חסר איינו הלכה, אלא יותר איינו יכול לחיות כמו חסר דמחייב כה האבר ע"י שיש יתר, ואין אחד מהם יכול לעשות פועלתו כראוי עין בהגהת מהרש"ש שם, על הא דכל יתר גנטול, ואי דחוין חסר או יתר חיוי ימים רביס, לרמב"ם לא קשה לי' כאשר כבר ביארתי זאת לעיל וד"ק. ע"ש גמר' האי ביני וביני וכו' וקרי לטבחא ע"י עינוניותה דוורדא ופרש"י צ"ל אוננה קטנה על שם קלישטה ואיזומה, עכ' הנה מהה ذكري לי' ביני ובני ועינוניותה דוורדא, והוציאו האחרונים כמה וכמה הלוות, להתרף שינתה מקומה ותוארה, עיין בס' ל"ה בהגה וראיתי מקשין, ומה לא נקייד שתה' אודומה ביוטר דע"ש זה קרו לי' וורדא, ולא נאכל בשרא כלל, ואמרתי דיל"י, דבכל הני שינויים במקומות ותואריהם מותולדה, יש לומר דהאי לא וורדא היא, אלא יתרת אחרינא והוא חסירה וורדא וטרפה, אלא בשינוי מראה אפשר שנשתנה ע"י חולין וכדומה אין כאן הוכחה לומר דחסירה וורדא, ומשום שינוי זו, אין להתרף כמובן, אלא לאחר האמת הלווה נפלו כל הני חומרות בבירא דכיוון דשם וורדא לא מורה על שום פסול, ומה נדרוש עינוניותה וביני וביני, ובלא'ה אני תמה על הני חומרות הלא כפי דמוכח מג' אין זה אונה קבוע, וכי שכתבו התוס' בדורותם באמות רך חיוי ברייתא היו להם, ומש'ה רבא לא האכירה במניין האונות, ואיך אפשר לחפש טרפיות חדשות ככל, על סמך קנה רצוץ כאלו דכל הרואה בעיניו שכלו הישר את השקיל וטרוי' לא ניתן בכל הני לשונות מקום לדקדק בהם, הרי אמר האי ביני וביני, יאמר נא האומר איך נוציא מזה אדם עומדת בין ארוכה ובה לאומה, تو לא מקרי ביני וביני, וממה דאמר ר'ה לר"א, וקרי לי' לטבחא עינוניותה דוורדא, ודאי דליך ממשמע מנ' מידי, דהרי ר'א לא ידע מהאי ביני וביני כלל, ורצה למיטרף מאן דאית לה, והשיב לו ר'ה, דכל הני חיוי ברייתא אית לה, ולחזק דבריו הנגיד לו דקרי לי' לטבחא עינוניותה דוורדא, ולא עוד, אלא דודייא לא ממה דקרו לו לטבחא ילפו, אלא ממה דהנגיד לו ר'ה דקרו לה כו, ואיך אפשר לומר, דר'ה דחשיב לר'א שרצתה להתרף בדאית לה, דין להתרף משום דלהי' ברייתא אית לה, שמחדש לו ברמז דأدרכה אי לית לה, או אפילו רק שנתה מקומה ותוארה טרפה ולא יכולתי לשולט ברווחי מלהנגיד ציאת וד"ק.

ע"ב גמר' אמר רפרם, האי ריאה דדמי' לאופטא טרפה, א"ד בחזותא וא"ד בגשתא וכו' וא"ד דשיעא דל"ל חתוכי דאווי

וסופו לינקוב ע"י האי סרכא, מ"מ כל זמן שלא נקבע הריאה משמשת בגוף לרוח על הלב כמו, ואין כאן מחסרא אבר עתה, אלא סופו להתחסר ואם סופו להתחסר אבר טרפה ק"ו ב"ב של ק"ו מסוכנת שסופה להתחסר מכל וכל, שתומות בעוד שעיה או שתיים, שתה' טרפה והוא תימה ובתא על שיטת התוס', ועין בעיקר יוז' ולקמן מ"ח ע"א בחדשו.

ודע בין מדברי רשי' ובין מדברי התוס' נראה, שלא דיברו אלא מסרכות ממשיות המבדקים אותן ייחד, ולא מחוטין דקין הנמשכים מלהברתא, דוק ותשכח, אלא דהרבמ"ס והטור אחורי כתבו דחותן הנמשך וכו' ואפיו הוא דק ביותר הוה סרכא והנה לדעת רשי' דסרכא מורה על הנקב, אפשר דגם האי חוט דק, כן הוה מורה, אבל לדעת התוס' דסופה להתרחק ולינקוב איך אפשר לומר כן על חוט דק, שבתונעה קלה של הבמה תוכל לפסקו, שבטח תינקוב הריאה ע"י האי פסיקה, וכל מי שירצה, יכול לנסתות את און יתפרקו האונות מהדדי, אם יוספק הסירכה או תפרק עמה קרום הריאה, אלא דהרבמ"ס מבואר דמעיקר הדין אין לאסור אלא דיבור ממש ומאותה לשליישת כדעת רשי', כי כן פסק בפ"ח ה"ח, והוא מימרא דרבא, ולהני חוטין הה סגי לחוטכן ולבדוק בפושרין אם אין נקב, אלא דמעיקר הדין אוסרין אותו, כן כתוב בפ"א ה"ו עי"ש. ויש עוד שיטה שלישית והוא שיטת הראב"ד ז"ל, דסרכא שלכ"ס מורה על נקב וכרכ"י, אבל כסדרן הכי ריבותיהו, ר'ל רגילה לבוא بلا נקב מחתמת הפשטות הליחה והזיעה, וכמש'כ התוס' בכל הסרכות, וזה השיטה הייתור מתקבלת על הלב מצד הדין אבל מה שיש להפליא עלייה, כי קשה להאמין שהסרכא היוצאות מכח הזיעה, אינה מותדבקת אלא כסדרן, וסרכא היוצאות מותוך ליחות הנקב מותדבקת דזוקא שלא כסדרן, הוא דבר שאין הדעת הבריא סובלת.

ועכ"פ היצא לנו מכל האמור, כי עיקר טרפות הסירכות חותם החומרה עליה, ועכ"פ אינה דאוריתא, דהרי ההלכה שאמרה ריאה שניקבה, א"א להעמיס בה סירכה של התוס', וסירכה שלא כסדרן של רשי' בלאה אינה שכח כלל כמש'כ לעיל, ולכן אני תמה אקרה על רביינו הש"ץ ז"ל, שכתב ביו"ד סי' פ"א סק"ט, דסרכא גמורא של כ"ס ודאי טרפה ולא ספק, ואם היה בדבריו, אז לא היתה דברה התורה מדרוסה משום דידיירה בהוויה, כמש'כ הרמב"ס, אלא מסרכות שהמה המជית כ"כ, עד שהוצרכו חז'ל לתקן בדיקת הריאה, ועד שנטרכ במנה אחת מפני שנדרסה, נטרפות אלפים בהמות על סרכות הריאה, וגם מעולם לא שמע או ראה איש, שבמנה מותה, ולא מצאו לה סיבה אחרת אלא שריאה שלה סרכות, ובר מכל הלין טועין שכח הש"ץ דאייכא תנא ר"ש במשנה, דאית ל' עד שתנקוב לבית הסمفונות, ולדידי' הלא כל הני טרפיות של סרכות ועוד ועוד, כולל נפלת בבירא כmobן, והרי לקמן דף מ"ט ע"א, כמה אמראים אמרים הלהקה כר"ש, אלא דבעל מסדר הש"ס מסיק, אכן הלהקה כר"ש, והוא לחומרה ומספקא, אבל עכ"פ אין יוצא מידי ספק דשמא הלהקה כר"ש, ואיך כי הש"ץ דטרפות הסירכה הוא ודאי טרפה ולא ספק וד"ק.

תוס' ד"ה אין מקיף בוועה, כشنיקבה היכא דלא ממשמשה ידא דטבחא וכו' ע"ס הדיבור, סוף דבריהם הם שפת יתר, דפשיטה דבואה יחידית כשרה, אבל כוונתם, לעומת שיטת רשי' לקמן ע' ע"א, דמקיף רק בחודא בהמה ולא מבהמה לחרבתה, וא"כ ע'כ מיר' הכא דיש להמה זו תרי בועי, لكن כתבו דבתרי בועי נמי כשר אס לא סמכי להדדי, והכא ברוחקים מיר', שוב ראיית במרח"א מהד"ב שנטעורר על דברי התוס' והנים בצע'.

עכ"ל. שמעתי מקשין, תפ"ל דאפיו היה מחייב למסור נפש גם על שאר מצות, אבל לא نفس חבו ואיתן יביא את התינוק לידי סכנה בשליל המצוה שלו, ואני זה כולם כי המצוה על הבן אלא דהוא לאו בר הכי הוא עתה שכן מצוה על האב או על הב"ד ולשיגדל באמת מוטל עליו המצוה, כן הוכחתி ממה שפסק הרמב"ם בה' מילה פ"ב ה"ו, הא דרבא פשחים נ"ב ע"א דאמר ערל האשאה ואיזמל העמידו דבריהם במקום כרת, הרי ذكري ל"י מילה בזמןה עשה שיש בה כרת ודלא כרשי בסוגי' שם דפרש דעරב פשת קאי עי"ש דא"כ הוול לרמב"ם להביא האי דין בה' פשת, ע"כ דס"ל דלulos המשואה על הבן והוא עשה דכרת גס מלא בזמןו אלא בתורת זכיה מלין אותו האב או בי"ד ובמ"א הארבתי זה, אבל אי קשי' הא קשי' דהרי על עשה בלבד לא היינו מחובבים להסתכן הילד א"פ אילו שלא דרשה דוחי בהם ולא שימוש בהם דرك לעבור בקום ועשה בעין לתת כל ממוני כדי שלא לעבור אבל על מ"ע שהוא בשוא"ת, א"פ אילו ממון הרבה איינו מחייב לפזר, ומכח"כ שאינו רשאי להסתכן בנספו, ולמה לי לרש"י להא דין לך דבר וכו'. ואולי במצבות מילה שאיני דבלאי' דרשו עלייה הקרא דעתך הרגנו כל היום, עצ"ו ודז"ק.

ד"ה שנשפהה קיתונו. בשרג הראה נימוח וכוי' ועכשי' חציו ריקנית עכ"ל, לא זכיתי להבין למה לי לרשי' قول' האיל ולא פ"י בPsiותות כיוון שנימוחה הבשר, הרי הוא עכ"פ כבשר שופא גרדו וחסר הכל עצ"ו ודז"ק.

תוס' ד"ה שלישי הביאתו לפני, נראה דסביר דבתרי זמני הוה חזקה כרב, מdadמר המתינו עכ"ל, דברי התוס' נפלאים כמו שהקשה המהרשי' ז"ל ומה שתירץ דר"ג גופא רק עי' מעשה או נתברר לו דין למול האדום והירוק, זה פלא והפלא.adam לא ביראה לי' מקודם דבר זה איך התיר כאן למול אחר שיובלע דמו, דשמא אין בירקות ואדיימות סכנה למול, והני דמותו מסיבה אחרת מותן, והוה לנבי האיל שלishi מותו אחיו מוחמת מילה ואולי' ייל כיוון דחזי דהני אדומים ומות, מסתבר לומר דהא גרמא, מלולות בחולה שאין ידועה לנו, עצ' ועין בח' ק"ז ז"ל ודז"ק.

ד"ג מ"ח ע"א גמר' ארכ"י ב"מ אר"ג, ריאה הסמוכה לדופן אין החושין לה, האי סמכה סרכוה קאמר וכפרש"י דבוקה בצלעות זאת א"א אלא עי' סירכא, ובש"ס ווילנא בפ' ר' גרשון כתוב בפירוש כלומר סרכוה, ושיתן טעם למהrina ר"ג להחליף סרכוה בסמכה, ונלפע"ד דהוא כדי לאשמעין דמייר הכא שלא במקומות ריביתא, וכגדתראץ לקמן דהינו במקומות שאין הריאה סמכה לדופן, רק נסמכה עתה עי' הסירכא וזאת משמעינו שפיר, במה דאמר ריאה הסמכה לדופן, כלומר שנסמכה לדופן, עי' וכיוצא בה נאמר ותבחר לשון עرومיס, ועין בח' ק"ז ז"ל, שמחلك בעין אחר בין סמכה לסרוכה.

וננה בסוגי' זו רבו הפירושים עיין בראש יוסף שסידר וואריך בהם ואני לא באתי אלא להעיר, כי מtopicו סוגי' זו נפרצת שיטת התוס' דטרפות הסירכא מטעם סופו לינקוב הוא, ולית נגר ובר נגר דיפרקיינה, דמה שמחליך הש"ס בין סרכוה מאונה לאונה לסרוכה לדופן אין להעמיד כלל לשיטת התוס', דבר הארכתי בעיקר י"ד להראות לך דין להתריך ע"ש סופו אם לא שכבר נחהלה האבר וחלה כ"כ, עד שראו לומר עליו דמחסרא אבר, דcken יוצא מפורש מtopicו זוגי' דמסוכנת לעיל ל"ז, דמסוכנת, אף דבטח תמות מוחמת החולי או אפיקת הכת, כל זמן שאין כאן חסרון אבר כשרה, ושאני טרפה דאסירין ע"ש שסופה למות, מושם דמחסרא אבר, כן מבואר בגמ' ועכ"כ כוונת הגמ' דמחסרא אבר עתה, די' שסופה להתחסר, היינו מסוכנת, ואי נבלה החמורה אינה אוסרת ע"ש סופה, טרפה

הרמב"ם ז"ל פסק בכל הני א"ד דטרפה מספק, אבל בהאי דשיעא פסק דטרפה ודאי, וכ' ה' בטעמי' דבכל הני מאן דמטריך בהא לית לי' דאחרינא, אבל בהא דשייעא דל"ל חתיכי דאונן בלא פרט, הלא חמשה אונן בעינה ולהאי לית לה, ותיתי לי כי קיימתי דבר זה מדנפשי, אלא דקשי לי' דא"כ מ"ד דשייעא רפרט מאקי קמ"ל, דהרי אפיו חסר אוננה אחת טרפה, ועכ' לומר דיש איזה סברא לחלק ביניהם, עד דהוצרך להשמיינו דשייעא כולה נמי טרפה, והדרה הקושי' לדוכתי, אבל הנפלע' דבדאמת זהה פליגו הני אמוראי' על האי מ"ד דשייעא, דלא על חנס בקשרו חשבונות רבות לפרש האי אופתא במשמעותו וכדומה, והניחו היותר מסתבר דשייעא, דיש לו סמק' גדול בדרבא עכ"פ, דבעינן ה' אוננות, אלא ודאי דהני ס"ל דהא פשיטא וק"ו מחסירה אוננה אחת, ולגביה זאת הלכה כרבבים, ונדהה האי פירוש ומילא הוה ודאי טרפה, כהני שאר מ"ד, דס"ל דהאי דשייעא ודאי הוה, ואני ספקא הוה דלא ידעין לאיזה מהם כיוון רפרט.

ובא וראה איך מבואר דבר זה מtopic סידרו של רבניו הרמב"ם ז"ל, דביהל' ב' כתוב, חסר מניון האוננות וכוי' טרפה, והוא מירוא דרבא, ואח"כ בה"ו כתוב נמצא שתי האוננות כאונה האחת ואני נראות כשתי טרפה, והוא יוצא מミימרא דפרט דדמ"י לאופתא, כאשר כתוב ה' מ' ואח"כ בה"ז כ', נמצא שתי ערוגות ואין לה חיתוך איזנים, טרפה וכוי' עכ"ל הזחוב, ותמה עליו ה' מ' דלמה הקדים דין דשתי אוננות כאונה אחת, היוצא מדין אופתא דין אופתא עצמו, והניחו בתמיא עי"ש, ולפי הצעתינו הכל בדיק ובחשכל וברוחה'ק שבו מסודר, כי הרמב"ם פסק כהני א"ד דלא מופשי האי דרפרט דשייעא, אבל הא דשייעא נלמד מרובה דבעינן ה' אוננות, וממילא שתיים כאחת ומכח"כ ערוגה כולה שאין לה חיתוכי דאונני טרפה, וכן אחר דامر דחרס אוננה טרפה שהוא מפרש במירוא דרבא, כתוב דה' שתי אוננות הנראות כאחת, דהוה כחסר וטרפה, ואח"כ כ' דcola ערוגה כאחת טרפה והוא ק"ו משתים, אלא דלאפוקי אתה, ממאן דפרש אופתא דרפרט בהכי דלדי' דעכ"כ מחלוקת בין חסר לאופתא, דוקא אופתא כולה טרפה אבל שתים לא, דרבא ליכא למילוף, ורפרט דוקא ריאה כולא אופתא קאמר, אבל מאחר דלא פסקינו כוותי' אלא כרבבים דחולקין וסוברים דשייעא מרובה שמעין, ממיילא הון כולה והן שתי אוננות דשייעא טרפה, וכל זאת משמיינו הרמב"ם ז"ל, עי' שישידר תקופה דין דשתי אוננות דאם היה מהפך הסדר לקבוע תקופה דין דשייעא תקופה, הוה מצין לטעת דפסק כמ"ד דשייעא מרפרט נלמד, ולומד אופתא בשתי אוננות מכולה אופתא, וזה אמרת לאמיתו בס"ד. **ומזה** שיש השגה על פסק האחרונים להקשר בשתי אוננות הנראות כאחת עי' סמפון שבתוכם, ומחלוקת בין כולה אופתא למקצת אופתא, דלהיא יש מקום להאי מ"ד דרפרט דשייעא קאמר, אבל מאחר דהרמב"ם פסק דלא כהאי מ"ד, אלא לומד דין' דשייעא הון בשתי אוננות והן בcola מרובה, אין חלק בשום אופן בין שתי אוננות לכולה ערוגה וגם זאת אמרת לאמיתו ודז"ק.

ע"ש גמר' ר"ח חלש וכוי' ואיתוי קמ"י ריאה שנשפהה קיתונו ואחרה, א"ר והוא דקימי סמפון, מנא יעדני, מתייון צוא דקוני' וכוי' עכ"ל, ויל"ד אדם דוקא לאחר בדיקה צו' יש להזכיר, איך סיפר לנו סתם דר"ח אכשרה והעלים מתנו דבדקה תקופה, או שציווה לבודקה اي קיימי סמפון, ועל ר"י דאמר נמי סתם ריאה שנשפהה קיתונו כשרה, יש לדוחק דאחר בדיקה קאמר, אבל בהאי מעשה רב קשה לומר דשתק ולא סיפר לנו דבדק תקופה, והי' נראה דהאי בדיקה אינה מעכבת, ולהחומרה אמר רבא וצ"ע ודז"ק. **רש"י** דה' המתינו לו. דין לך דבר שעומד בפני עצמו פקנ"פ חוץ וכוי'

גם דרבנן טרפאי מודים דסימפוני נקט וатаוי, אלא טרפי מטעם חסרון בפנים דש"ח לדידיו אז בכל נוכל להחריע כהני דמכתשי, מפני דחוץ מהני כבר יש לנו רבים דס"ל דחסרון בפנים לא שמייה חסר, דלעיל התירו ריאת שנשפכה כיكتון מעשה רב והי שם ר'ח ור'ג וכל הדר ושתקי לי וכן ריאת שנימוקה התיר ר'ג ותנוי כוותוי ולית כאן ספק לקבוע ההלכה מכישרין, אבל אי נאמר דזוקא במשפט פליגן, והני טרפו חשו מושם דרוב נבעלים דרך הושט, והוא פלוגתא חדשה בין הני תרי כתות של שלשה שלשה, לא ברירה לו ההלך תא כיון דהוא באיסור דאוריתא, ע"ג דר"י מן המתירין ולגביה ר'ל הלכתא כוותי מ"מ בשיש עוד חולקין בדבר אין זה כלל לפסקו קר"י נגד ר'ל להקל בדאוריתא והרי תראה דרש"י צ"ל לא סגי לי לקבוע ההלך תא כרבנן דמכתשי עד נמצא עוד טעם משום דר"א ור'א בשיטתו דמכתשו אזלו ומעטה הци פירושא, לימה דבחסרון בפנים פליגן, ר'ל דמתעם חסרון בפנים טרפו הני שלשה ממילא נדע אכן ההלכה כמוותן אלא כהני דמכתשי ומסיק דפליגו בסימפוני נקט וטאוי והוא פלוגתא חדשה, אלא דמ"מ סכמינו אמרנו דמכתשי ממש"כ רשי ז"ל, ועתה תראה כי לא חנים קבוע רשי ז"ל כאן ההלכה שאין דרכו בכך, משום דשייך זאת לפשט הסוגי כנ"ל, ובכל"מ שתמצוא ברשי קביעת ההלכה יש טעם מיוחד בדבר, כי רשי לא העמיד תבورو אלא לפרש השkil וטררי ולא לקבוע הלוות ודו"ק.

ע"ש גמר' הא יחויבו אמרו, ופרש"י שקשה ואינו מגין אבל להדי בשרא הבשר שהוא רק נכנס בנקב, ואני תמה דמ"ש מקרומי הריאה שנקבו דלא אמרין שהבשר סותם מפניהם ובפיה"מ במשנה באמת כתוב והגיע הנكب לבשר הריאה, ושאלתי השוחטים ואמרו לי דבהרבה מקומות לא תבצץ הריאה אף שנקרו עקרומים, ועמדתי משותומם, אדם כן הוא אז ודאי כיון הרמב"ם היה במא שכותב והגיע הנكب לבשר הריאה, אלא שחבורו לא האזכיר כלום מזיה וצ"ע.

אבל מה דקשה יותר מזה הוא, דפרק מהדורא דכנתא שניקב להדי חבירי דמגין עלייה, ואמר ר"א טרפות קמדמית להדי, אין אמרים בטרפות זו דומה לו שהרי חתכה מכאן וטרפה וחתחה מכאן וחיה, והוא עבini בספר החותום, דהtmpot עצמה ודאי אין לדמות, דהרי ראיינו נגד השכל דחוות למטה במקום צומת הגידין טרפה, ולמעלה ממנה כשרה, אבל כאן מהגנה המדובר, ושפיר מצי לחקר ולדרוש מ"ש דבחדורא דכנתא מגין ובסימפוני לא מגין, והוא ליחסיב כי הכתנתא רק וסותם והסימפוני קשה ואינו סותם כאשר כתוב רשי ז"ל, ולא לעשותו רק שאינו להרהר אחריו והוא פלא והפלא עבini עד שנלפע"ד דזאת הי מכריח את הרמב"ם ז"ל לפרש הא סוגי באופן אחר, דז"ל בפ"ז ה"ג "אחד מסימפוני הריאה שניקב אפיו ניקב לחיבור טרפה" עכ"ל וכבר תמה עליו הראב"ד וכל הבאים אחריו, דזה נגד הסוגי דאמרה דזוקא להדי חבירי טרפה, אבל להדי בשרא כשר, ולפע"ד דהרבמ"ס מכח קושי הנו"ל היה מפרש הסוגי הци, דהא דמשני היא לחיבור אין הכוונה כפרש"י דחבירי קשה ולא מגין אבל בשרא מגין, ואדרבה בשרא דספוגי אינו מגין כמו בניקבו הקריםים בחוץ דאיינו מגין (ועיין בלב אריה ז"ל שנתעורר ג"כ על זו) אבל קבלה היתה בידם דניקב הסימפוני דוקא להדי חבירי טרפה, אבל להדי בשרא לא, ולא משום דהא מגין זה לא מגין, אלא דהאי טרפות כן נמסר, ופרק על זה מהדורא דכנתא דמגין ולמה לא מגין גם הסימפוני על תבورو, ע"ז מתרץ לו דין דין טרפות להדי דכאן הטרפות כן הוא דלהדי חבירי טרפה ולא מהני הגנה דסימפוני, ולהדי בשרא ע"ג דספוגי ולא היה ראוי'

הקל מינה לא כ"ש, ועיין בפרק ג סי' מ' במשבצות זהב אות ד' מה שכ' בשם הלבוש לענין מהט לבב, דשאני חסרון בגלגולות וסירכא ביראה, דהוא דבר המתחדש בגופה, משא"כ מהט בסימפונו דלא בדאנו להטריף משום דספוגו לנקב ה"ט, דהתחליל כבר לשרווף בהטלת הארס, עי"ש, והנה אין ספקacial דגס בסירכא וחסרון גלגולת צריכין לומר דבר נחלשו העורות כ"כ עד שחוובים ננקובים, דאל"כ לא דעת מה בין סירכא למוחט, ועיין בפרק ג שם ובסוף פתיתחו לסי' ל"ט, שחקר בסירכא לדעת התוס', אי מצי חי רק עד י"ב חדש או עד כ"ד חדש, ואני אומר דאי"א לומר דאי"א טרפות דמצוי לחיות יותר מיב"ח, דאי"כ גם מחסרא אבר רק לאח"ז, ואת א"א דהרי בעין מחסרא אבר עתה, אלא ודאי דסירכא שלא כסדרון, ע"י שימוש שומשתת לכאנן ולכאנן נחלשו העורות כ"כ עד שחוובים ננקוב, כמוו בשבר שרופא גורדו דחווב כאיינו, ותדע Adams נאמר דרכ משום דספוגו להתפרק ולינקוב העורות טרפה, הלא ודועה דבק נוכל לחזור בין הצלעות כאשר הרופאים עושים מעשים בכל יום, ולפרק הסירכות מן הריאה, והרי אמרו כל דאי בדרוי לה סמי וחיה, אין כאן טרפות אפילו אין עושין כו, וכן רשב"א מכשיר נחתכו רגלייה משום דיקולה ליכוות ולחוויות, ואיך נטירף הסירכא שבקל נוכל לסלקה משום דספוגו לנקב הריאיה, אלא ודאי דחיישין שכבר נחלשו העורות ולא מהני אפיו נסלק הסירכא ממינה, אלא דלעיל כתבתי Adams הטרפות אינה בקרומים אלא בשבר הריאה שניקבה כדמשמע מלשון המשנה, וכփיה"מ לרמב"ם, ג' נפרכת שיטת התוס' דזא גם החולשה שבעורות נמי לא מהני להטריף עי"ש, אבל התוס' ע"כ סבورو דטרפות בעורות גופא, ואולם מתוך סוג' ז' מוכת דמשום ספוגו להתפרק אין זה סתימה, וע"כ משום אמרין דבר אמרית ששם נקב, ולא דספוגו להיות נקב, וצ"ג ליישב שיטת התוס' ודוו"ק.

ע"ש גמ' ריבר"י הוה קאייל באתרי דר"י בשוקא דטבחי, חיזינחו להנד דקימין צמחי צמחי אל לא בעי מר אומצא וכו' ופרש"י דרוצה היה לדעת אם יקשרנה אם לאו, ובхи' ק"ז ז"ל הקשה מיש מהני עובדות דברת הכא, בהני דקימין כנדי וטינרי טינרי דקאמר מדמחלפי שם ולא אמר להו מיד, ש"מ דכשרים, ולמה הוצרך כאן להאי הערימה כדי לידע דעתו של ר'י, עי"ש שנחנק לישב, ולפע"ד נראה פשוט דהני צמחי שהמה מורה או בוותק קטנות אפשר דבעברה בעלמא לא הכליר בהם, משא"כ כנדי וטינרי שפרש"י צמחים גדולים וכבדים וטינרי עוד יותר גדולים מהם וכן הוא בראש"ש דאלו קטנים ואלו גדולים, פשיטה דנפלו עבini כל עובר דרך שם, ואולי רשי ז"ל כיון בפирשו זה לישב האי קושי של ק"ז ז' ונכון הוא ודוו"ק.

רש"י דה קרום אבל סתימת דופן סתימה מעלייתא הוא, עיין הגרות מהרש"ש דר"ל דע"י הסביבה אגלאי דהדופן ה"י סמוך והוא סתימה דמעיקרא, ולא ידעתה למה נדחק בהז, דמה יענה לדעת רש"י בסירכא מהיתוך לגב או מגב בג בתרי אוני דסירכא להדי דמקררי כסדרון וכשר ודוו"ק.

ע"ב גמר' איתמר מוחט שנמצא ביראה וכו' לימה בהא קמייפלאו דמו סבר חסרון בפנים שמייה חסר ומי"ס לא שמייה חסר, יש להעיר, איך קס"ד דבחסרון בפנים קמנפלגו דז' הו"ל לאיפלוני בפשט דחשרה ריאת שבמשנה, אי חסרון בפנים קאמר וכרבנן או חסרון בחוץ וכרכ"ש כדעליל, והנפערן"ד דודאי גם בס"ד ידע דנקט פלוגתא זו במוחט ביראה כדי להשמענו דמן דמכתשי לא חשו לשם דריך הוושט נכנס המוחט ליראה, אבל הי' ניחא לי לומר

ארישב"ל הלכה כר"ש וכו', ואין הילכה כר"ש, ופרש"י ז"ל גמור' קפסיק לי, ובישיבה האחוריונה נפסקו ההלכות הללו הפסוקות סתם בגמ' עכ"ל, ואני עומד ומשתומם, אם הא הילכה היתה רופפות בידים עד הישיבה האחוריונה, ור' ביבי ור' ב"א אמוראי בתראי סברו דהילכה כר"ש, וכן נראה דסבירו רבה בר תחליפה ור' בר באבא דምפרשי דברי ר"ש דלסמןון גדול קאמර, והמה בשם רב אמרו למלתתיו כדלעיל מה' ע"ב, ורבנו הקדוש נמי אי חסירה ריאה לר"ש קתני, הרי עכ"פ לא הカリ ענדגו, מעתה יש לתמונה על כל הני טריפות, בריאה, סירכות ומראות הפסולות דנאמרו סתם בגמ' נימא דהימה דלא כר"ש, לדידי' בעינן עד שתינקוב לבית הטעמונות, דכל הני משום יקבו הקרים או סופו ליקוב טרפה, דלא שוייך אליבא דר"ש, ואך לא נמצא מאן דמקשיר בכל אלו, משום דסובר הלכה כר"ש, ולא עוד אלא דתנקו רבותינו ז"ל בדיקת הריאה משום סירכא דשיכחו, והרי אדרבה היא הנוננת דהילכה כר"ש, דבעינן נקב עד הטעמונו הגדול, כמו דמצין בניטל האם בסנהדרין לג' ע"א, דהאכילה ר"ט לכלבים, וחכמים ביבנה דחו דבירו, משום דהheid תודוס הרופא, דין פרה וחזירה יוצאות מכך, שלא ניטל האם שלה, וכ' שם רשי' ז"ל והרי חזין דמתיקיות, והכא דכווי, דמעולם לא שמענו דעתה בהמה, ולא נמצא לה סיבה אחרת, אלא שריאה שלה הייתה סרכוה או נקובה, ולמה לא תכريع עניין זה את הילכה, וכבר העיר בשוו"ת מהר"ס שיק ז"ל תשוי ס"ז ע"ז לענין תחיבת הcarsת הרגיל בבחמות עי"ש.

אולם אחר זמן רב נתיששתי בדבר דלפי מה שמויק מתני' או שחשרה אליבא דר"ש, כתבו התוס' במשנה לעיל, דבחסרוון כ"ש מודה טרפה, האי כ"ש דקאמורו התוס' בגמ' ליתא, אלא כיון דלא איתפרש בגמ' חסרון לר"ש בכמה, ודאי משמע דאפילו חסרון כ"ש קامر, ונראה לומר דהאי חסרון לאו בשר הריאה בעין, דלא מסתבר כלל בחסרוון כ"ש בשר, יעשה מעשה טרפות דהרי חסרון פנימי לא שמייה חסר ובנימוק הריאה נמי, דוקא בחסרוון יותר מרביעות בעין, אלא ודאי דחסרוון מן העורות סגי לר"ש, וחסירה דומי' דניקבה כתני וכמו ניקבה בעורות כן חסירה, הן אמת שלכאורה' נראה להיפך, דהרייה שניקבה כתני וכבר הבאו כ"פ דברי הפיה"ם ודברי המהרא"ס שיר על המשנה שכ' משום דכל שניקבו הקרים הרי ניקבה הריאה דسفוגי היא, ולעלום ניקבה הריאה בעין, וא"כ גם או שחשרה אריה קאי ולא אקרומים, ומכח"כ اي אליבא דר"ש, דבנكب בעין עד הטעמונות, איך נפרש או שחשרה הריאה על הקריםים לחוד, אלא דלא אדע איך נפרש חסירה הריאה על כ"ש בשער הריאה, لكن מוטב לקבל דוחק בלשון המשנה מלקלל דוחק בעני עצמו, ולכן נחלייט דר"ש בחסרוון כ"ש שבעורות מודה טרפה, וא"כ גם לדידי' איכא סירכות ומראות המטרפות כי מקום הסירכא והמראה תופס מקום, ואיכא כאן חסרון בעורות, ואפיilo לרשי' דסירכא מחמת נקב בא, מסתמא נקב שמצויא ליהה איןו ולא חסרון כ"ש, וניהו דאי או שחשרה דמתני' דלא כר"ש, אלא מיירי בחסרוון בפניהם או כמש"כ הרמב"ם בפי'ם בחסרוון אונות, לא שמעין כלל דר"ש בחסרוון כ"ש מודה, אבל לפע"ד נראה ברור דכל הני אמוראי דס"ל דהילכה כר"ש, ה"ט משום דס"ל דרבבי במתני' כתני, או שחשרה אליבי', אבל לולי זאת מהיכי תיתי יפסקו כר"ש נגד סתם מותני' באיסור דאוריתא, וא"כ ממש' ליכא כאן חולק על הני סירכות ומראות, דאי או שחשרה דמתני' כר"ש, ואז הילכה כוותי, הרי מודה ר"ש בחסרוון העורות כ"ש, ואי דלא את"י האי שחשרה דמתני' כר"ש, ואז לא מודה ר"ש בחסרוון כ"ש, אז בא"ה אין הילכה כר"ש, כלפ"ד ליישב הדבר כפי חומר העצום שבו ודוק'.

להג' מ"מ אין טרפה מאייה טעם שייה' שלא מתגלה לנו כמו בחיתיכת הרגל דאנו רואים ג"כ דבר שמתנגד לשכלנו, דחתוכה מכאן וטרפה וחתחה מכאן וכשרה, ומה שכתב הרמב"ם דאפיilo ניקב לחבריו איזו ר"ל דלהדי' בשרא מאש"כ דטרפה אלא אפיilo להדי' חברו ד"ל דאيكا הגנה מ"מ טרפה, כי כן נמסר האי טרפה, וידעת דהילשון עדיין דחוק והוא נגד הכלל שכתבנו בהקדמה דבלשון הרמב"ם אין לדחוק אבל אין בכלל שאין בו חוץ ודוק'.

ע"ש גמור' הא מחותא דאישתחח בחתווכא דכבדא וכי' אל ר"א אלו אישתחח בשברא כה'ג הוה טריף מר וכו', יש לתמונה דשאני דאישתחח בשברא דלא חיישין כל דאתא דרך בלית הפה, אלא אמרנן דמוחץ אתה ע"י חיכון בכוון או בקרקע, ועיין ברא"ש דאפיilo בקופא לצד החلل מכשryan משום דע"י שמחתחתך אף הקופא עוברת דרך עובי העור בשבר וא"כ איך מדמה מהט בכבדא, דוזאי דרך בלית הפה אתה לתוך הגוף למוחט בשבר הירך, ולא עוד אלא דבעצמו מסיק DSTMS מהט בכבדא טרפה משום דרוב נבעליהם הם דרך השוט זרך באLIMITATA בקופא לבר מכשיר, ואיך קמתמה על מר בר' דרי' דסבר למיטרפי, ודחי' לי באלו אישתחח בשברא דין דמיון להאי דינא, צע"ג עניין ודוק'.

רש"י ז"ה נקובי נקיב, בסה"ד והלכטה כהנץ רבנן דמכשרי וכי' ועוד דקם לי' בשיטתהיו ר"א וכוי עכ"ל, וקשה לי איך נשמע מהא דרי' אשן דאית לי' כרבנן דמכשרי, דהא בכבדא בקופא ליגו מש"ה מכשיר משום דא"א דעובר בקופא את הכבד שהוא קשה ולכך אמרנן דרך סימפונות אתה, אבל בריאה דרכך דלא מתקין נבה בינה בין קופא לבר או לגיו, מציא להיות טרפה לר"א, דאפשר דסביר כרבנן דטרפו, משום דרוב נבעליהם דרך השוט, ויל"י ודוק'.

ד"ה מ"ט ע"א גמור' הא קשיטה דאישתחח במרה וכי' והנ"מ בתמורה, אבל דיזיתא מיבצע בעז ופרש"י, ומאן דטרף במחט טרפ' נמי בהא, והקשה המהירוש"א, דהא הכא בכבד שואה וליך ומסתמא נכנסה המחת דרך השוט לכבד, כי בכבד לא שוייך בדיקה שהיא שלמה, ות' כיון דאישתחח במרת הוויל' כסימפונא רבה בכבדא וכי' עצת"ד, ואני תהה, דא"כ הלא לאיכא מאן דמטריף בהא, דהא אמר לעיל שקיים גילמא דטרופה, אבל לעפ"ד נראה לפרש, דניהם דסימפונא נקטו ואתאי, אבל כיון דמיבצע בעז, חיישין שניקב המרה והבריא, למאן דחייב לעיל במחט בריאה לשמא הבריא, ומטרף משום דרוב נבעלים דרך השוט, הכא מטריף מטעים שמא ניקבה המרה והבריא, ואע"ג דלעיל לא חייב לשים רשי', לניקבה הריאה והדרה המחת, אלא דחייב שדרך השוט נכנס לריאה, ואני ריאה דרחבה, משא"כ מרה קטנה שקרובה לניקוב ע"י האי קשיטה דיזיתא, ואס כנים דברנו, מישוב בהז גס קושי' התוס' שהקשו על פרש"י, דא"כ הוה דלא כהלהטה, דין ר"י דלא דמכשיר לעיל פסקינו, ולפי האמור ניחא, ד"ל דאפיilo ר"י דלא חייש לעיל לשמא הבריא, הינו דוקא לגבי החשש דדרך השוט נכסה בריאה, דהוא חשש רחוק אצלו, דניהם דרוב נבעלים דרך השוט, אבל כל הנבעלים דרך השוט הולכים לחוץ דרך הרכשתא כדרכם, ואפיilo מחת אם נתעכב בהרכשתא לקוץ נתבחה לאיזה אבל שעוברת דרך שם, אבל לא לצאת לשטח הריאה, משא"כ כאן במרה שפיר מצי חייש לשמא ניקב והבריא, ותעד דלעיל דר' מ"ג ע"ב רצה לומר, נמצאת איתמר וזכה לי' דכל הני חיוי ברייתא קויצי אוכלי, וא"כ במנצא במרת דלא שוייך האי סברא, למאן דחייב בישב לו קוץ בשוט לשמא הבריא, ה"ה דחייב במנצאת במרת, לשמא נקיב והבריא, כיון דуורה דק מאד וצר מאד המקום ודוק'.

ע"ש גمراה יתיב ראב"א קמי' דר"ה ויתיב וקאמור א"ר מלוך

וזיל, „ולהא דברי ה'ך בעי, לא אפשרת לי' אכתיה טעמי' דרב מא' הוא" עכ"ל כוונתו דלא"ז לא ברירה ל' האי טעמא דלא מהדק, כי באמת קשה להבין, וכי עדיף סתימות ירכיכם בחחלות או דופן בראיה, שהם שני אברים, מחלב הדבוק בשער, ובאמת הרמב"ם בפ"ז הי' כתוב בטעמא דחלב טמא, וכל הנני דלא סתום, משום דקשין ה'ן, ומסתמא קושי' מחלחות, ודופן וצדומה, הכריחו לפרש כן, וכעכ"פ כיוון דליך טעם מבורר בדבר קמבעי ל' דלמא בטמא וטהור תלי' מלטא, מפני איזה טעם הנעלם מתנו, וד"ק.

תוס' ד"ה רב ואיסורה דאוריתא וכו' כדר"פ הלכה ומסתבר בדברא נמי חוזר בו, דקרו אמר לסתמן חימצא ובר חימצא חד סתים וחד לא סתים עכ"ל עיין בלב אריה שתמה על ראיית התוס' ובאמת לסתמן עז"א מצין עוד הפעם, דרבא סמך אר"י מטעם דהתורה חסה על ממונם של ישראל, לצרף גידין הריכן לחיות חופין על עצם הנשבר, ושם כאשר השבי לו ר"פ כדחכא אמר אישתיק, וכאן לא קאמר, אישתיק, ולפע"ד נראה דחתם כיוון דבאות ר"י הדר לגבי ר"ל בגידין שסופן להקשות, ודאי לא מסתבר לסמוך ע"ד ייחד שנדחה, אישתיק והדר ב', אבל הכא נסמך אר"ש במקום רב, ומושום דח"ט לא חשבא ל' כדורייתא ממש, עיין לעיל ל'ב ע"ב ולסתמן שם שכתבנו בזה ביטר ביאור, ומה שרצה רבא לסמוך להקל בסכנת גלו' מושום דסמך ארבים נגד ייחד, ומ"מ דחה ל' רגבי', ר"ש וסכנות נפשות, כי במקום סכנה יש לחוש גם לדעת יחד.

והנה הלב אריה הקשה על ראיית התוס', דאדרבאה, מדמסופק רב בחימצא ובר חימצא, הי' סותם, עכ"ל חלב טמא נמי סותם, דעת"כ ידע, הי' חימצא והי' בר חימצא וכי עיי"ש, וכן כי הת"ח, ולא ידעת למה ל' אריכות הלו', דאפילו נאמר דלא ידע רבא פירושא דחימצא ובר חימצא, הוה ל' להוכיח זאת מכח הדין DSTIMIS ולא סתים, דהרי דאייתרא אינו תותב, ודakashata תותב, וכן קשנה הת"ח, דמה לו לאתו' הא דר"ג דאיינו מיכל קאכל' וכו', כיוון דakashata גרעיני טפי דתותב, כפרש"י, ופשיטה דakashata הוא אינוי סותם, ודאייתרא אינו תותב כלל סותם, ומכך חומר קושי' זו כתוב, דאי לאו דר"ג הו"א דתורויה מותרין באכילה, וסבירת רשי' דakashata דמי' לתותב לאו סברא היא, אלא מכח ריעותא אחרינא חד לא סתים, עיי"ש, ואני תמה, ודודאי אמת הוא, משכ"כ רשי' דakashata תותב קרום, ורק באמצע מחוחר, וא"כ אפילו שנייהם מותרין באכילה, וכליינא בתרא דלקמן, דakashata פליגו, סכ"ס במקומות דתותב איך יסתום, דהרי לא בטהור וטמא תלוי מלטה, ועיין לקמן בתוס' דה' ודאייתרא, ובגהגת מהרשיש', וא"כ רבע דלא ידע עכ"פ מושום ריעותא אחרת, ודע' דתותב קרום בלשנא דבר, אבל רבא אפילו שנייהם מותרין באכילה, מ"מ אין כאן מקום להשחפק, semua דakashata תותב יסתום ודאייתרא אינו תותב לא יסתום אתמהה.

ומה שנלפע"ד להתריך הלהא, דבר הבאתני לעיל דפליגו רשי' ורמב"ם, בטעמא דחלב טמא אינוי סותם, דלש"י' משום דאיינו מוחבר בשער יפה, ולרמב"ם משום דהקרום המפשיק קשה ואיינו סותם, והנה דakashata כ' רשי', דהאי נמי לתותב דמי, דאיינו מוחבר אלא באמצע הקשת, ועיין בהגנות מהרשיש' על התוס' דה' ודאייתרא, שכ' דלפי דבריהם דבעמרבא דאכלו גם דakashata, מיסתם נמי סתים, עכ"ל צ"ל דלאו תותב כ"כ הוא גם בצדדים, ולפ"ז רבע מסופק בטעמא אי כרש"י אי כרמב"ם דלש"י' משום דakashata דמי לתותב, עכ"פ אינו מהדק כ"כ, אינו סותם, ודאייתרא דלאו תותב כלל, סותם, אבל אי כרמב"ם משום דהקרום

וכאשר חזרתי על הדברים בשעת ההדפסה אני רואה כי עדיין התימה שלי דלעיל קיימת, דכפי הנראה ברור, דר"ש ות"ק פליגו בפירוש ההלכה שהיתה מקובלת בידם, דלשון זה, "הרייה שניקבה או שחסרה" היה מקובל בידם, ות"ק פירשה הכי, הריה החינו קרוימי הריה ומפני שהנקב מגיע לבשר הספוגי קרי ל' ריאה שניקבה, ואו שחסרה חסרונו בפנים קאמר, ור"ש לא ניחא ל' לומר דרייה קרוימי הריה קאמר, וכדקדוק המהר"ם שיפ', דמ"ש מקרים המוח דבאה ההלכה על הקרים, لكن מפרש, דעת הסימפונות קאמר, וא"כ עכ"כ Dao שחסרה, ודאי דקאי על גוף הריה ולא על חסרונו הקромים בלבד, וזה ברור בעיני ולכן אין בידי למצוא תירוץ לתמייתו, וד"ק.

ע"ש גמר' דתני' כה תברכו את ב", ר"יש אומר למדנו ברכה לישראל מפי הכהנים, להכהנים עצמן לא למדנו וכי, ולכאר' יש לתמונה על קושי' זו דהרי לכהנים אין חלק ונחלת הארץ ומתפרנסים מיתר השבטים מחלב דגון תירוש ויצהר שליהם, והאי ברכה לישראל הוא כען אורח מברך לבעה"ב, כן נצטו הכהנים שומרי משמרת הקודש, לברכ את העם, יברך וישمرך כפרש"י עה"ת שיתברכו נכסיתו והיה נשמרים מון המזיקון, וכן יאר, ושלום הכל לאישור וטובת האומה, שתשכון בטוח שאנן והשקט, ובאישור אלב האומה, מילא מתברכים כהנחי, ומה צרכין ברכה לעצמן, אבל הנלפע"ד ברכה הנזכרה לכהנים, היא שיצלחו בתורה ויזכו לאוריה האmittiy, כדי שידעו להדריך את העם בדדך הנהה למקומות ולבריות, כאשר כל ת"ח צריך להתפלל עז"ב בכל יום, יה"ר שתAIR עני בתורתך ולא יאמר פי' דבר שלא כרצונך וכו' וע"ז שאלה ברכה לכהנים עצמן לא למדנו, וד"ק.

תוס' ד"ה, והקב"ה מסכים על ידם, ולר"יש לא איצטריך קרא להכי' וכו', וזה דוחק, ולפע"ד נראה דגס בה ר"יש כהנא מסיע כהנא, כי לכארו' דברי ר"ע דקרו מפי הגבורה מ"ש האי מצוח משאר ביאור, דמנין לו שבעין הסכמה מפי הגבורה מ"ש האי מצוח משאר מצוחות למשל הקב"ה ציווה לעשותות מעקה, ע"פ שיפול הנופל ממנה, ר"ל שלא יפול רק מי שרואין ליפול, והוא כדי לצרף את הבריות, כן ציווה לכהנים מקבל פרגנסתם מון העם, שיברכו את העם, ואם הקב"ה ימצאים ואוים לברכה ישפייע עליהם, ואם חלילה לא, לא, אבל הענן מ"מ בצדוק, אין מונעים אותו וכו', ואל תתחמה ותאמר, או שלא היה מ"מ בצדוק, אין מונעים אותו וכו', ואל תתחמה ותאמר, ומה תועיל ברכבת הדיטוזה, שאין קיבול הברכה תלוי בכהנים, אלא ברכבתה שנ' שמו את שמי על ב", ואני אברכם, הכהנים עושים מצוותן, והקב"ה ברחמי מברך את ישראל בחפצי' עכ"ל הזהב, ולדבריו כיוון כאן ר"ע בשאלתו, מפי הגבורה לא שמענו, ככלומר שלא תאמיר שיש כה בכחן המברך מצד לידתו, יה' מי שי' דזה אין אלא הקב"ה ציווה להם כן, כדי שלא יהיה כפו' טוביה, שקיבלו מן העם, ונאה לברכם, אבל חלות הברכה תלוי בחפצי' לת' ולא בכחן המברך, זאת דעת ר"ע מבני הגרים שאינו מיחס, אבל ר"יש מיחס כהנה, מסיע כהנה, ס"ל דבאמת חלות הברכה תלוי בכחן המברך זרע אחרן חדש ד' ע"פ שמצד עצמו אין ראי' להאי איצטלא וד"ק.

ע"ב גמר' בעי ר"ז, חלב היה Mai, דזוקא אמר חלב טהור סותם, והאי נמי טהור, או דלמא, משום דמהדק והאי לא מהדק, ויש לראות Mai קמבעי ל', וכי האי ממירא דרב גזה' כ' הוא שאין לדריש טעמא, ה'ן אמת דאבי מהדר ל' כן, אבל איך עלה ע"ז למיבעי כלל, וכפי הנראה רשי' זיל הרגישי בה ומשיה' כי

זהו, הרי הוא ושת דנקובתו במשהו, ולהז לישנא דלעיל, דהאי דר' אבינה טפח בכרס סמוך לושט קאמר ניחא עכטד"ק, ואינם מובנים לי כלל, דעת' הכא לא אזיל הסוגי' בחוץ לישנא, אז ודאי דלא פריך מידי, ודר' אבינה מאי, דהוא נמי שייך בדרבה בר"ה, אמר מפרעתא, כמו דרי' אסי דאמר מן המיצר ולטפה, והוא פלא. **וראיתי** בח' ק"ז ז"ל שכ' דהמוהרשה לשיטות' אזיל דס"ל ברכורות' כ' ע"ב, דנקה'ו אינו אלא טרפה, אבל אי הוה נבלה איך באיניו טובה, לעניין או"ב וכסה"ד וחלה וביצה עכטד"ק, במחכ"ת, טעות פלטתו קולמוס, דלענין חלב וביבה לא נקל בנקה'ו נגדי שאר טרופות, דהרי אינו מטמא מחיים, וגם בל"ה שגה, דפסוקות הוושט גם המהרשה מודה דרווה נבלה כמו פסה"ג, וא"כ הרי נפ"מ אי נדונ כושט או ככרס לגבי פסוקה, אבל חוץ מזה גם גוף הדבר ליתא, דגש בל"ה ר' אבינה אין כאן ממשום נקה'ו דתהי' נבלה, דהרי לעיל מקיים האי לישנא, דטפח בשוט סמוך לכרס, רק בתורה דמשער טפי, והרי מקום שחיטה אמרו שם אינו אלא עד שישער, וא"כ בכוב"כ אין במקומות זהה ממשום נבלות דלאו מקום שחיטה הוא, כמו בטורבץ הוושט דנקובתו במשהו מצד נקה'ו, וענין שחיטה לאו מקום שחיטה הוא, זה ברור, ועפ"י הדברים יש מקום אתי ל"יישב קושי' המהרשה (דכפי שבירנו אין בת' המהרשה' וא לא בח' החת"ס כדי להעלות ארוכה), דהנה תראה לעיל דלשםאל תורבץ דלאו מקום שחיטה הוא, ומעתה לשםאל ה"ה האי מקום שישער, אם אינו שייך לכרס הפנימי, נמי בפסוקה ברובא אין אמת דיש לשאול מנ"ל האי טרופות דבשלמא תורבץ הוושט הוה בכל סימנים שנדרלו ברובן, אבל למטה מנ"ל, אלא דיל' לדמדין למטה מלמעלה, דס"ס הרי נפסק הוייט מון האברים הפנימים, ואם לשماאל כן הוא, גם לרבות קודם דמסקין לעיל להא דרמי בר יצחקל, דאמר לא יצטי להני כלא דכייל י"ו והוא ס"ד דרב תורבץ במשהו, משום דהוא מקום שחיטה, א"כ למטה במקומות דמשער דלאו מקום שחיטה, עכ"פ אין הנקב פועל בו, רק פסוקה ברובא, והסוגי' איזלה הכא אליבא דהאי ס"ד, דכ"מ שאין מקום שחיטה הן בשוט והן בגרגרת ברובא טרפה ולא בנקב, ולכן שפיר פריך, ודר' אבינה מאי, כיון דליך' ע' האי מקום שישער לאו מקום שחיטה, נדונ ברובא, אי לאו דהוא כרס הפנימי, שוב ראייתי דממקומו הוא מוכרע, דהרי דר' אבינה ממשמי' דרב ע"כ כיהودא אחיו דרמי בי"ס"ל, דרב תורבץ הוושט מקום שחיטה, וכל שאינו מקום שחיטה בהרבה, דאל"כ ה' גופה קשה, דלמי הילכתא נאמרה הללמ"ס, כרס הפנימי שניקב על האי טפח אחרון בשוט, דבלא"ה תדוון הוושט לעניין טרופות כמו תורבץ וכקושי' המהרשה' א, מה תאמר דהאי טפח דמשער גם ביל' שנטנו בו לחמים שיעור דאינו מקום שחיטה, לא היה בכלול ושת כלל, א"כ לא הקשה המהרשה' א מיידי איז הוה כושט בלי דר' אבינה, וזה ברור אמת וצדיק, עד שאין התחלת לקושי' המהרשה' א, שוב ראייתי בלב אריה ש' דהסוגי' דהכא אלה אליבא דשماאל עי"ש ודוז"ק.

ע"ש גמר' ר' י"א בגדולה טפח ובקטנה ברובא, א"ר בניימין בי"אר' לא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש וכו', א"ר גניבא א"ר נקדירה כסלע טרפה וכו' עכ"ל ה' ממה דמפרש דברי ר' י, ומدين דנקדרה כסלע, מוכח דהרי הילכתא הוה, ועכ"כ דמפרשין דר' לפреш דברי חכמים אתה, דהא דקנתני שנקרע רוב החיצונה, היינו בקטנה שרובה פחות מטפח, אבל בדאיכה בקרע טפח טרפה גם ביל' אר' הוא דאמר, דלקמן בדרותט האזاب נמי ר' י' ביל' אר' הוא דאמר, דר' לא בא אלא לפרש דברי חכמים, אלא דבחד לישנא ריא"ר חולק עליו, וס"ל דלחכמים זאב אף בסעה דרש ועייש' ברא"ש דבעל סה"ת פסק כהאי לישנא

קשה, נהפוך הוא, דאייתרא דקרים ונקלוף, הקרים קשה ואני סותם, אבל דאקשטא כמו שאינו תותב ממש, כן אינו קשה ממש, מפני שהרי באמצע מוחbor, لكن ע"פ שטמא, מ"מ אינו סותם, כן נלפע"ד לישב חומר הסוגי' הלו ודוז"ק.

ד"ג י' ע"א גמר' א"ד דאייתרא לא פלייגו דשרי, כי פלייגו דאקשטא, רשי' ותוס' ז'ל הביאו מעשה דרבב"ח בפסחים נ"א ע"א, דכל דאייתרא וכו', וככתבו דהאי קלישנא קמא שבגמי' דהכא, ואני תמה, דאין פלייגו תרי לישנא במציאות צו, דהוא מעשה בכל יום, שאוכלין דאייתרא ואורך דאקשטא משום חלב ואייך אמר ע"ז א"ד דלא היא, אלא אוכלין גם דאקשטא, וכן אני עובדות שבביאא כאן, פרשי' דליך' קאי, ומה אמר האיכא דאמרי לשני מעשיות, והוא פלאי, והן אמת, שבכמה מקומות בש"ס יש למצוא פלוגתא עין זו במציאות, אבל און העין רגיל כל כך כמו הכא דבכל יום שוחטין בהמות לרוב, ואייך פלייגו אי אוכלין דאקשטא או נמנעים מלאכלו, וצע"ג.

ע"ש גמר' ואין הלהכה כרשב"ג בטרפה, ויש להעיר שלא נacr בברייתא דaicא מאן דפליג, אם לא שנאמר דבמה דקתני, "רשב"ג אומר", ולא "אמר רשב"ג", נשמע דחביריו חולקין עליו, ודוז"ק.

רש"ג ד' מהקיין בקנה, אם נמצאת פסוקה לאח'ז או קודרה כאיסור עכ"ל, ונדף בגליוון, "תיבת לאח'ז משולל הבנה קצר, ובפרש"י שביראי' ליתא" האי בעל הגlion במחכ"ת לא דק, דהנה במקומות דמשמשי ידיא דטבחא, תלין לאח'ש בלבד הקפה, משום דלעולם תלין במציאות, וכן להיפך דרוחוק במציאות הרבה, דנעשה לא מהני הקפה אינה בירור של דריש', לא מהני הקפה אינה בירור של דריש, כי הוא השערה אנושי שאפשר לטעות בה, שהרי תורה, דריש' לעיל מ"ד ע"ב מפרש, הורה בה חכם, כגון מקיף בריאה, דאייכא למימר שהוא לא אידמו, וכן נרא מה מה השכסים רשי' לישנא אחרינו, דמתקה לדקה היינו מאנוה לאונה באותה בהמה, ולא מבהמה לחברתה וטסיים, "ויאת נראית לי" שאין מקילין כל כך, הר' דגוף ההקפה אינה בירור גמור, لكن אין סומcin על הקפה אלא במקומות ספק, אבל לא במקומות שהוא רוחוק המציגות שעשו לאח'ש, ומעתה בב"מ ובריאה דעל נקב כ"ד אנו דנין דבלק אפשר דנעשה בבבלי דעת, אפילו במקומות דלא ממשמשי ידיא דטבחא, שפיר סמכין אהקה לתלות דנעשה לאח'ש, אבל בקנה דבעין דזוקא פסוקה ברובא, או קודרה, שיהי' נעשה זאת בבבלי דעת הטבח, הוא רוחוק המציגות, אלא בהנחת הבהמה והלך לו, ולאח'ז חזר אליה ונמצא כן, אז יש לתלות, דנעשה עי' אדם בטל או קטן המשחית, וזה ברור בכוונות רשי' ז'ל ודוז"ק.

ע"ש גמר' א"ל לאו אמיאנו לכו לא תחלו בי' בוקי סרייאן וכו' ויל"ד מלטה דאמר ר' יוחנן מרא דכולא תלמודא, איך קרי לי' בוקי סרייאן, שלא לתלות בר'ג, ונלפע"ד דאם מקום הדבק ברובו טרפה, אז נמציא עוד טרופות נוסף על הח"ט שמנה בכותני', אלא כבר כתבו הtos' לעיל מ"ג ע"א דה' הנך דאפקת, דר' דאית לי' אלו טרופות דזוקא, ליל' האי מספר דחי"ט, אלא דמצין לרבות זה הכלל כל מה שנראה לנו, וא"כ לדידי' מצ' מרבה חלחולת במקומות הדבק ברובו, אבל רבא לא רצה לתלות בר"ג טרופות חדש וקרי לי' בוקי סרייאן לעומת מה דס"ל, דחי"ט דזוקא, וביהם לא נמצא חלחולת במקומות הדבק ברובו, וזה דלא בשיטת ר' יונה מובא בראש' דגש לר"ג, כדי תפישה אין הנקב פועל בו, אבל שיערו בניטול רובו, ודוז"ק.

ע"ב גמר' ודרב' אבינה ודבוני מערבא Mai, והקשה המהרשה' א, ואיל' א"ר אבינה, נמי טרפה, דטפח בשוט סמוך לכרס אי לא כרס

ועיין בראש יוסף שבאות ברשי' בב"מ שם מבואר טעמא לאסורה בנקיב מצד אחד מושום שעורו דק ולא הוה סתימה במה שנשארא, ולא כמש"כ החoso'ean, דמשום שמא הברית, ועיין בفتיחה עיקר י"ד דכל שלא ניקב מעלי"ע לא נאסר ע"ש סופו, אלא דבלאל"ה אני תמה על פרשי',adam מצד שעורו דק, א"כ גם בנקיב ע"י חוליל הדין כן ולמה נקט מחת ולא קאמר סתום ביה"כ שנייקב מצד אחד כשרה כדי לדיקק "אבל בהמסס מצד אחד טרפה", ואולי י"ל דמשום סיפא דנמצא עליו קורתם,-DDין זה ש"יך דוקא במחט, ולא בנקב בעלמא, ועיין בת"ח שכטב דרישא דהאי בריטיא אפילו באלא קורתם דם מטריף, דמיירי בהוציאה הבני מעיים מיד ומצא ביה"כ מנוקב, דהה דמקיפין לעיל ההינו דוקא לאח"ז, ועיין מש"כ בזה לעיל רשי' ד"ה מקיפין בקנה, אבל דברי ת"ח אין להם שחר במחכ"ת, דהרי כאן מחת תחובה, ולמה לא נאמור דלאח"ש נתחבה מעלי"ע, כיון דליקא קורתם דם, וכי מון השחיטה עד אחר הפשטה ועיין נדנד הbhממה כרגיל, א"א שנתחב המחת להלאה אתמהה, ודוד"ק.

דף נ"א ע"א גמר, הוגלד פי המכחה, בידועה שלשלת ימים קודם שהחיטה וכוי עיון חומ"ס סי' לר"ב סע' י"א ז"ל "המוכר בהמה לחבירו לטבחה ושחיטה ונמצאת טרפה וכו'", וכ' הנתייבות ז"ל "בטור לא נקט לטבחה, ומשמעו אפילו מכירה סתום מה מקח טעות, טרפה נקטה לאינה חייה, וא"כ אפילו לחרישה הוה מום במקחת, זנואה דהא זנוקט המחבר, לטבחה הוא, מושום שכ' בסע' י"ב, דאפי' טרפות דסירקה מבטל המקחת, וסירקה הוא רק מכח ספק וכו', ולפ"ז נראת זנוקט בקנו לאכילה וכו', עכ"ל ואני תמה, איך לא ראה הנתייבות טרפיות ואף בסירקה דין הכה, אבל זאת ע"כ ליתא, כאשר תראה מתוך דברנו.

הנה הזכרתי לך בפ"ז ובעיקר י"ד הארכתי להראותך, כי הרמב"ם בשום שאיר דיני תורה, לא הלך אחר האיל הלהכה דח"ט, כי סובר דרך עניין אכילתבשר נאמרה היא הלהכה, וא"כ גם כאן אם לא כדי לטבחה ולאכלה לקחתה, ילכא כאן מkick טעות מושום Dunnatzao בה לאח"ש אחת מן החיט', כי אנו מעמידים אותה בחזקת שלמה ובריהה, לחרישה ולגדול ולדעת, עד שייאמדוה הרופאים שלא הייתה ראוי לחיות, כאשר כן פסק הרמב"ם ברכות דאיינו ניצל ע"פ שיש להנרצחizia טרפות עיון בעיקר י"ד.

וראה זה מה שכ' כאן הרמב"ם בפט"ז ה"ו מהל' מכירה, ז"ל "מכאן אתה למוד, שהמוכר דבר שה"י בו מום, ועשה הלוקח בו מום אחר וכו', כגון זה ששחט את הבמה פטור" עכ"ל ולפי הבنت הנתייבות דהאי טרפה אינה חייה, ולא יכול לא לחרישה ולא לגדל ולדעת,izia מושם עשה בשחיטה, ואדרבה תיקון הוא זה, כמו במסוכנת, כיון דאיינה ראוי לשאר מיל', אלא ודאי דלגביו שאר דיני התורה אין לנו מושגחים על האיל הלהכה, ודיןן אותה כבריהה, ולכן כתוב הרמב"ם, "لطבחה" דוקא, והטור וב"י לא ירדו לסוף דעתו, אלא דהטור השמייט מה"ט תיבת לטבחה, והב"י סבר לתקנו במה שהעמיס בו דמיiri אפי' בטראות דסירקות שהמה ספקא, והאמת עד לעצמו ודוד"ק.

על ר"ס לאבוי, חז' מר האיל צורבא מרבען דאתא ממערבא ואמר ר' אוירא שmani וכו', עיון בפסחים פ"ו ע"ב דאין דרך לקרווא לעצמו בשם רבוי ורב, ואולי כדיחזק שמוועתו אמר כן, והוא שלא רצה לילך לקראת אבי, וגם לא נחות מאיגרא לארעא לכבוד אבי מרא דאתרא, ולבסוף נתודע דהעליה בידו חופה, י"ל דהוא באמת

דפליגו ולחומרא, וכאן לא נמצא אלא דליימא דפליגו ולכאורה' הכא מסתמא פליינא, דבשלמא בדרוסת האbab י"ל דת"ק נקט זאב מושום דדייר בהוהו וכדכתיב זאב יטרוף וכן הקרא דבשר בשדה טרפה סתמא באב מיררי לפ"י הרב אבן עזרא, דאמירה תורה לכלב בה"ה הידועה לכלב שומר הצאן שהחייב את הכלב מן האב, אבל אין דרך הכלב להצל השור מן הארי, ולכן שפיר מצין למימור דר"י לפרש אתה אבל כאן דת"ק שנקרע רוב קארם, שהוא לפי דברי ר"י בכתנה שבקטנות, ואתה לא איצטרך כלל דרובה כcoleה, דהרי במתניתן קתני פסה"ג ופסוקת החוט ולא כתני ברכובה משום דמסתמא רובה כcoleה וכאן כתני נקרע רוב החיזונה, ושיעור טפח דחוחז מעד לידע לא כתני, ואי הוה קתני פסה"ג פליג עס ר"י, ידעינו דקטנה דליך טפח סגי ברובא, וע"כ דת"ק פליג עס ר"י, ולא מצאתי ישוב על האי תימא רבתא אלא לפי שיטת הרמב"ם דנקרע רוב החיזונה לא קאי כלל על אורך הקרע, אלא על עובי הבשר שנקרע ברוב עובי, עיון בפ"ט ה"ה, וטעמא של הרמב"ם שכתו ה"כ"ם בשם הרשב"א ובשם עצמו לפ"ע"ד אינם ראיין לרמב"ם, אבל לפי האמור הוכיח הרמב"ם שיטתו מכח קושיתינו הנ"ל דע"כ סבר הש"ס דת"ק על שעיר עובי קאי, והש"ס מוכיח זאת מושום דשיעור רובה באורך א"כ לאמרנו כמו דלא אמר כן בפסה"ג ובפסיקת החוט, והא דקטני נשתרבו רוב צלעותיה, משום דמשונה האי טרפות כולל אברים הרבהה, ועל כן מצין פלוגות הרבה ב庆幸יריהן, אבל מה שיש לעיון הוא לכל הני לשנא חז' מבני מערבה דמפרשי דנקרע רוב החיזונה על הכרס עצמו, דא"א לפריש על רוב עובי דהכרס הוא עור דק, ועוד זאת יש מן התימא דשומואל לעיל בריש פרשן אמר בשער החזונה את רוב הכרס ברובא, כי הוא מפרש המשנה דרוב החיזונה על הכרס עצמו, ואיך נפרש האי ברובו דשומואל, דאי ברוב עוביizia הוכחה יש לנו לפרש כן, ולומר דלשומואל אין הפ"י ברוב עובי כמו מותני על בשער החזונה קאי, וא"כ איך פסק הרמב"ם דלא כשמואל, כיון דהסוגי' לעיל פריך מני' בין השב שמעתה, אלא דבלאל"ה שעורא דטפח אליבא דשומואל ליתא דלא נזכר בבשר החזונה כלל, ובאותו י"ל אדם כל הכרס קרי הכרס הפנימי ונקובתו במשהו, אז שפיר בשער החזונה אותו מיטרף ברוב עובי ובטפח לארכו, כי קרוב להיות הכרס נראת ממש"כ הפווקים הנ"ל בעיטה דרמב"ם, אבל להנץ הכרס החזונה הכרס עצמו ברובו, לא מסתבר כלל להטרף בבשר החזונה כמו הכרס עצמו لكن לשומואל ודאי רך בק:right רובה ממש אמר ודוד"ק.

רש"י ד"ה מי, וכיון דלא איפסק הלכתא, עבדין לחומרא וכו' וביסירקא דרייה משום דשיכין בדקין אחורייה עכ"ל, מה דבעו רשי' הכא בהז עיון לבב אריה ותיתני לי שכונתי לדבריו, ומה דיש להעיר על שיטת רשי' הוא, Adams Siricohot שכינוי ממילא גם נקבים שכינויו, ולמה לא בדקין גם אחורייה, דנפיקת הריהה אינה מעיקר הדין. ועיון בש"ז כתוב סופר ז"ל שמישב את זאת, עד הפלפול, שאין דעתך נוחה הימנו, אבל לפ"ע"ד נראת דעיקר מה שחשו החכמים הוא, אדם לא יבדקו אחר הסירכות, יתרבו המכשולים, כי ימכוו הבשר, ואח"כ מי שבא הריהה לידו, بكل ימצענה סרוכה أنها ואני, אבל נקבים אינם ניכרים אלא עיי נפיקה זאת לא שכיח שינפחו את הריהה ללא צורך, ולפ"ז מי שמחמיר בנבגדה הריהה הוא שלא מן הדין, ובഫ"ס מרווחה לכ"ע כשרה ודוד"ק.

תוס' ד"ה מוחט שנמצא בעובי בה"כ מצד אחד כשרה, אבל המסס אפילו מצד אחד טרפה כך פרשי' במ"א, ואפילו את"ל שאון סבירה שהי' טרפה, הואיל ולא ניקב רק חצי העור וכו', עכ"ל

מחסרא אבר, ממעטו אותו מכל, דאיין זה כל נפש, ומאן דסבירתו נוטה לדמותו לגוסס בי"ש מרבה אותו מכל דأتא לרבות כל דחו נפש, ר"ל אפלו גוסס העומד למות מיד תוך גוף"ע, כי האי מלת כל, נדרש תמיד לסייע לסייע לסייע, אמור מעטה, לגבי טרפות בהמה דכורותי, התורה אסורה הנבללה שהיא ממש, והטרפה הנוטה למות מחמת מכות אבר וחסרונו, אבל המשוכנת מחמת תשות כח כשרה, דאיינה לא בכל נבלה, מפני שעדיין חייה, ואני בכל טרפה, מפני שאין בה חסרונו, אולם הנוטה למות מחמת הכהה, או נפולה ממוקם גבוה ואני יכול לעמוד דהינו הך, דיש לה דין מסוכנת בי"א, וכל שעמדתה מעל"ע יצא מכל גוסס בי"א, דבר זה נלמד מדין מכחה עבדו אדרמה תורה אדם מת תחת ידו דברתא בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסאר טרפות, גם לא איתפרש מה היא, כי כלל גדול בידינו דבטרפה בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסוכנת, ושם הרגשו התוס' בא, וכתו וnofלה נמי מחסרא חשובה,ומי הוא שיבין את זאת, ורש"י במתנני דא"ט כתוב על עני נפולה, ואין טעם בטרפות שללמא"ס הם, כי מלבד חומר זה שלא מחסרא אבר, משונה טרפות זו, ובשאר טרפות ודאי שאפלו חי' יחי' אלף שנים לא מתכוון וספקן יצאה מידי חש טרפות ע"י שהיית י"ב חדש ונפולה ודאי יצאה ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, ריסוק אברים שנתחוו ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, וע"ז מהני שהיית מעל"ע, א"כ הרני נפלה מן הגוף רק ספק טרפות, וכי על ספק אתה ההלכה, הא מה"ת ודאי מוקמינן אחיקת כשרות, וכל ששתחה תוך מעל"ע גם בלא א"א להיות טרפה, אלא דבבדיקה אינה אלא חומרא דרבנן, שאינה על ריסוק אברים, אלא על שאר טרפות וא"כ האי נפלה אין לה מציאות מה"ת כלל, ואיך אתה ההלכה עלייה, אבל גם כן לא יצאו הראשונים ז"ל ידי חותבת ביאור ולא ירדו לעומק מחשבות חז"ל, והניחו כל זאת לרבענו הגודל הרמב"ס ז"ל, ולבסוף לא ירדו לסוף דעתו כאשר אורך.

אבל הרמב"ס ז"ל מאיר לנו העינים באזה, דהוא ז"ל סובר דרישוק שנתרסקו ואני חייה י"ב חדש כשאר טרפות, אלא דשייך ריסוק גם באברים שאין הנكب או הניטול פסול בו, אלא תוך מעל"ע עדין לא ניכר האי ריסוק שהוא הפסד צורתו ותווארו, לכן לא מהני תוך מעל"ע הבדיקה ואחר מעל"ע בדעי בדיקה לאו דוקא אשר טרפות אלא גם אריסוק בעי בדיקה, כי ז"ל הרמב"ס בפ"ט ה"ח, וכיצד הוא הריסוק שיתרוצץ האבר ויחלה מחמת הנפילה עד שתتفسד צורתו ותווארו" כך פירשו הראשונים ז"ל דעת הרמב"ס, אלא לפי פירושם זה לא ידוע לפרש למה בעמדת תוך מעל"ע מהני בדיקה, כיון דקים فهو לחז"ל דעד עברו מעל"ע לא ניכר הריסוק, וע"ז נדחק הר"ז הובא בכ"מ שם וז"ל, "בָּהַנִּי דָמְרֵינִי חֹשֶׁשִׁין לֹא לִמְרָא דִיהֲבִין לְהוּ דִינִי דְנֻפּוֹלָה וְדָאִתִּמְתָּנִי דְלָבָעִי שְׁהִי" ובדיקה, אלא בודקין אותה מיד בלי עמידה ושהיי ולא מהוור, וכי אמרין חוששין, משמע שדינה כדי נפולה גמורה, ואע"ג אמרין ליישנא דחוששין, היינו טעמא משום דכלוא מלתא דרישוק אינה אלא חשש באעלמא, עכ"ל וכען זה כי הרשב"א ז"ל, ע"י"ש וראה עד היכן הגיעו הדברים, שהראשונים ז"ל בדו מלבים טעמא לדברי הרמב"ס, ותלאו בו דבר עצם, עד שכ" הר"ז ז"ל, כתוב הרמב"ס וכי ובאמת הרמב"ס לא כתוב בדברים האלו מעולם וגם לא עלו על לבו, כי דעתו רחוק מדועם כרחוק מזרחה ממערב.

ועתה הט אזנק ושמע שיטת הרמב"ס באזה, הנה בנפלת מן הגוף ולא עמדה, נעה מסוכנת בי"א ואפלו אין כאן שום מחסרא אבר, לרבען דריש"ב מדמו לו לטרפה, וכמו דברוץ פטור דהוה כהורג את הטרפה, ה"ה לעני טרפות בהמה דינה כטרפה, אלא דריש"ב דחיב ברכות משות דמודמתה לי' לגוסס בי"ש כשרה, אבל אין דפסקין שם כרבנן, ממילא גם כאן פסקין דתוך מעל"ע דינו

לחודדי דהני רבנים שבבבל אמר בשם רב דטרף מוחט שנמצא בבי"כ מצד אחד, דבר שהוא נגד המשנה דתקנין שניקבה לחוץ וגם נגד הבריתא ונגד הסברא, דמ"ש ביה"כ מכל שר אברים דבעין מעל"ע או חללו, ורצה בהזה לנסתום, אי מסברא דנפשם יבינו דמסתמא ראה רב קורט דם מבחוץ, ומילא דאיון כאן חן חדש כלל, וכיון דלא השינו את זאת, דרך עונש ה"י מתריחן לשם מפיו מה שהי' ראוי לידע מדעת עצמן, וכך עזזה מצין בפסחים סי"ו ע"א, דהה הענותין ה"י מקנתרן לבני בתירא בדברים, על שלא ידעו מסברת עצמן דפסח דוחה שבת, עי"ש ודוו"ק.

ע"ש גמר נפלת מן הגוף אר"ה וכו', הנה טרפות נפולה משונה משאר טרפות, גם לא איתפרש מה היא, כי כלל גדול בידינו דבטרפה בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסוכנת, ושם הרגשו התוס' בא, וכתו וnofלה נמי מחסרא חשובה,ומי הוא שיבין את זאת, ורש"י במתנני דא"ט כתוב על עני נפולה, ואין טעם בטרפות שללמא"ס הם, כי מלבד חומר זה שלא מחסרא אבר, משונה טרפות זו, ובשאר טרפות ודאי שאפלו חי' יחי' אלף שנים לא מתכוון וספקן יצאה מידי חש טרפות ע"י שהיית י"ב חדש ונפולה ודאי יצאה ע"י השהיית מעל"ע, מון ודאי טרפות, מה תאמר דנפולה בעצם הלא א"א להיות טרפה, אלא ריסוק אברים שנתחוו ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, וע"ז מהני שהיית מעל"ע, א"כ הרני נפלה מן הגוף רק ספק טרפות, וכי על ספק אתה ההלכה, הא מה"ת ודאי מוקמינן אחיקת כשרות, וכל ששתחה תוך מעל"ע גם בלא א"א להיות טרפה, ולאחר מעל"ע פשיטה דבבדיקה אינה אלא חומרא דרבנן, שאינה על ריסוק אברים, אלא על שאר טרפות וא"כ האי טרפות נפולה אין לה מציאות מה"ת כל, ואיך אתה ההלכה עלייה, אבל גם כן לא יצאו הראשונים ז"ל ידי חותבת ביאור ולא ירדו לעומק מחשבות חז"ל, והניחו כל זאת לרבענו הגודל הרמב"ס ז"ל, ולבסוף לא ירדו לסוף דעתו כאשר אורך.

דע דפרטון של האי חידה, נמצא בסוגי ארוכה בסנהדרין דף ע"ח ע"א, דשים מבואר דהורג את הטרפה פטור, והואוג את הגוסס בי"ד שמיים חייב, וכל זאת לפניו מקרה איש כי יכה כל נפש אדם, דממעט את הטרפה שאין כאן כל נפש, אבל גוסס הרוי אכן כאין כל נפש, אולם בגוסס בי"ד דהינו בהכחה בט' מקלות ועשהו גוסס, ובא העשורי והמיתו, פלגו בה ריב"ב ורבנן, דריש"ב מחייב דכל נפש כל דה נשמעו, ורבנן פטור דכל נפש עד דאייא כל נפש, וא"ר דבזהורג את הטרפה הכל מודים דפטור, ולא פלגו אלא בגוסס בי"ד אדם, דמר מדמה לי' לטרפה, וממר מדמה לי' לגוסס בי"ד שמיים, וכתו שם התוס' ז"ל, "ע"ג דקראי קדרשי, איצטרך לי' להני טעמא" עכ"ל ודבריהם צריכין ביאור, כמובן לכל רואה, אבל פ"י דבריהם כך הוא, דהנה בפסחים מג"ע ע"ב אמרין דחוץ מר"א, לא דרשו התנאים "כל" אלא דרך אסמכתא, אבל לא ללקות על ריבוי דכל, וכן פסק הרמב"ס בכ"מ דאיון לוקין על ריבוי דכל, אלא שההתוס' שם ובשער מקומות הוכחו, דריש"ע וכן שאר תנאים דרשו כל גם למלקות, ולכן מחלקים דלסייע לסבירא אייא למדרש כל גם למלקות, וו"א דרש גם נגד הסברא, עי"ש והוא אמרות.

ועפ"י הקדמה זו תתרפרש הסוגי שלפנינו הכי, דהאי "כל" לפעמים מרבה ולפעמים ממעט, כמו תועבת ד' כל גבה לב, דמפרשין הכי וכי ידוע, וה"ג ממעטין ההורג את הטרפה לפטרו, מפני שאינו כל נפש רק חצי נפש, דמחסרא אבר שהחחות תלי בו, ומרבינו את הגוסס דהוה גופו שלם, לדריש אפלו כל נפש, ר"ל מkeitת נפש, אבל בגוסס בי"א פלגו בסברא דמי שסבירתו נוטה דהוה כטרפה

מה זה שאמר דאיינה צריכה בדיקה, הלא בשחתה מיד, לית לה בדיקה לפי הבנת הראשונים, ואין לדוחוק דעת שאר טרפיות קאмар, דהרי מפרש ואומר לשמא נטרסק אבר "א"כ בדיקה, והוא תימא רבתא ואחר"כ בהלכה י"ט כתוב נפלת מן הגג ולא עדמה אסור לשחוט אותה, עד שתשחה מעל"ע, ואם שחט בתוך זמן זה, הרי זה טרפה, וכשהחט אותה לאחר מעל"ע, צריכה בדיקה כמו שביארנו, עכ"ל כאן עומדת כל רואה משותם, Mai ha'i Dekman, דלפי שיטת הר"ן והרב"א בדעת הרמב"ם, דעתיך טרפות נפלת היא באינה יכולה לעמוד, איך המתין הרמב"ם בזה עד לבסוף, ולא הזכיר זאת בריש דבריו בהלכה ח', Adams לא עדמה ושחטה מיד טרפה, בין נתרשך ובין לא נתרשך, כי לפי דעתם, הינו דין נפלת מן הגג ושחטה מיד, וכן שפרשי"י על המשנה שהוסיף, "ושחטו מיד", והרמב"ם אדרבה כתוב, "ונטרסק אבר מאבריה וכו'" הרי דהוא מפרש כן המשנה, דהרי בהאי, "כיצד דין נפלת", דין של המשנה שהיא הללמ"ס, מביא, הא חדא, שנית מה שכתב, "אסור לשחוט אותה עד שתשחה מעל"ע ואמ שחט תוך זמן זה טרפה"لالה זו עיקר הטרפות של ההלכה שענשתה כון, שלא עדמה ושחטה מיד טרפה, ומה זה דקאמר "אסור לשחוט אותה" שימוש מזה, דהוא איסור בפ"ע, ואין זה עיקר הטרפות של ההלכה. עוד זאת מה זה דקאמר "טרפה" דמשמעו ודאי ולהלא רק ספק טרפה הו, משום דא"א לבדוק תוך מעל"ע, דבשלמא לרשי"י דין בריסוק ארבעים שום רעوتא הניכרת, הרי ההלכה כך אתה, וכמש"כ רשי" שאית טעם בטרפות וכן אתה ההלכה, דשחטה תוך מעל"ע, אכן כאן טרפות, ע"פ שם היתה שורה מעל"ע, כשרה היתה מדין ריסוק, אבל תוך מעל"ע טרפה וצ'יל משום דרוב גוסcin למתה מיד. וכמש"כ שהבאתי לעיל מותו יבמות הרי זו טרפה, מכח האי רוב. אבל לרמב"ם דבעין דוקא ריסוק הניכר באבר. אלא בדבוק מעל"ע עדין אין להזכיר זאת, איך היה טרפה ודאי, ולא עוד אלא דומה"ת גם ספק טרפה לא הוה, דהרי נעמיד אותה בחזקת שרוטה דלא נתרשך האבר, וכמש"כ לדעת הרמב"ם דכל ספק מותר מה"ת, וא"כ א"א דאתה ההלכה על דין זה, דשחטה מיד ללא עדמה.

ובר מן דין על לשון הגמר גופה קשה טובא, Dekman נ"ז ע"א אר"א בן אנטיגנוס אחת זו צריכה בדיקה. לרשי"י מתפרש כפשוטו, דעת"פ שהשחטה מעל"ע ויצאה מחשש ריסוק אברים. אבל צריכה בדיקה משום שאר טרפיות. אבל לרמב"ם לפי הבנת הראשונים, הלא האי הייתה מעל"ע איינו אלא כדי שנוכל לבדוק, כי אז כבר ניכר הריסוק, מה מחדש לנו ראב"א לצריכה בדיקה, פשיטה הלא הייתה מועל"ע להכי הוא, כדי שנוכל לבדוק, ולהיפך הולול"ל דאתה זו ואחת זו מהני בדיקה, כדי משום דבמשנה קתני סתם כשרה, עבי הוא למימר לצריכה בדיקה, על המשנה גופה יש לתמוה, אם שהשחטה מעל"ע זהה כדי שנוכל לבדוק, איך שתקichi מיחידש דין זה ולא פירוש דבריו דשחטה מעל"ע יש לה בדיקה, ולא קודם לנו, וכתני סתם כשרה.

כל אלו החומרות והקשרים א"א להתיירה רק ע"פ דרכנו בשיטת הרמב"ם, ונגד דעת הראשונים, אשר עפר אני נתחת כפות רגליהם, ובכלל זאת, אם אכבות נבואתי ימצאי עוו, כי התורה אמרת נקראת, ואין מחניפים בה, לדעת הרמב"ם בנפלת ולא עדמה שהיא מסוכנת ב"א, ע"י הכאח חיצוני כל מעל"ע אסורה מצד גוסcin ב"א, דפלוغو בה רבנן וריב"ב בסנהדרין, אי דיןנו כגוסcin ב"א ביש' וכשרה או טרפה, וטרפה, ואנן כרבנן ס"ל דהוה בטרפה ומחרסא אבר, עכ"פ שאין לנו שום חסרון באבר פרט, אלא חולשה כללי ע"י רוב המכחות או איבוד הדם, ואע"פ שאם שהחטה מעל"ע, יצאה

טרפה, דהוה גוסcin ב"א, וממילא דלא מהני שום בדיקה, דאפיילו אין בה שום חסרון, הרי מצד גוסcin ב"א דינה כטרפה, אבל לאחר שהשתה מעל"ע אפילו אינה עומדת ועדין היא כמסוכנת וגוסcin אבל כבר יצאה מוגוסcin ב"א, ונעשה גוסcin את ההלכה, דרישוק את מאבריה לא מחסרא אבר, אבל ע"ז את ההלכה, דרישוק כשאר טרפיות של הח"ט, ומאה הפנים ע"י נפללה, היא טרפה, אבל אין זה מה"ט של ההלכה, אלא קתני בה ומפרכסת דיברה המשנה דא"ט באמרה נפלת מן הגג, ולא קתני בה ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, כמו דקמנן לקמן נ"י ע"א במשנה דא"ט בעוף, דשם כתני והשתה מעל"ע ושחטה דכשרה, ורק מידייקי נדע דבלא שהשתה מעל"ע טרפה, אבל אין זה מה"ט של ההלכה, אלא טרפה המפורש בקרא, דהרי פטרין הרוצה שרצח את הגוסcin ב"א, משום דהוה כטרפה המפורש בקרא, דכי יכה כל نفس ולא מקצת نفس, ה"ה כאן דאמרה תורהبشر בשדה טרפה, שהוא לדעת הרמב"ם הנטה למות מכח מכת הדורס, דשם ודאי דלא כתיב כלל דבעין מחרסא אבר, דהרי עשה נתה למות ע"י הכאח אפיילו ללא מחרסא אבר, לדעת רבנן דריב"ב דינו כמחסרא אבר, אבל מה דבעין בטרפה מחרסא אבר, הוא משום דהקרה בכל עין מירוי, אפיילו שהשתה מעל"ע, ואז بلا מחרסא אבר אין לה דין דמסוכנת ב"א, אלא כמסוכנת ב"ש, וזה כשרה דלא אסורה תורה אלא נבלת שהיא מותה ממש, אבל כ"ז שמרכסת עדין, כשרה, ולכן משנתינו דדיברה רק מה"ט של ההלכה, לא מציקתני נפלת מן הגג ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, דזאת טרפה המפורש בקרא, וגם בדיקה לא מהני, דאפיילו אין שום חסרון אבר דינה כטרפה מצד מסווגת ב"א, אבל כאן מירוי בעמدة או שהשתה מעל"ע, דתו ליכא כאן משום מסוכנת ב"א, אבל איתן כאן טרפות דרישוק אחד מאבריה, אם נמצא, שסופה אינה חיה כמו שאר טרפיות, והוא מותה ממש, אבל כ"ז שמרכסת עדין, דריב"ב פлаг על טרפות דנפולה, לדעת הרמב"ם זה איינו דניפה דפליג על דנפלה מן הגג ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, דלדיidi גם גוסcin ב"א כמסוכנת ב"ש כשרה, אבל על טרפות דרישוק אבר שהוא מותה ההלכה, לא פлаг, ולכן לדידיidi אפיילו תוך מעל"ע ולא עדמה נמי מהני בדיקה, ואם לא נמצא אבר מרוסק כשרה, אבל משנתינו לא דיברה כלל מלא עדמה ושחטה תוך מעל"ע, שהוא לרבן דריב"ב טרפה המפורש בקרא אלא מעמدة ולא ההלכה או שהשתה מעל"ע באופן שיצאה מסוכנת ב"א, ואשר אבר לא לקמן במשנה דא"ט בעוף, דבבבמה סתמא דמלטה לא נעשה מסוכנת שאינה יכולה לעמוד מחמת הנפללה עי"ש.

והא לך פסקי הרמב"ם, פ"ט ההלכה ח' כתוב וא"ל, "דין נפללה כיצד, בהמה שנפלת ממקום גבוח ונטרסק אבר מאבריה, עד שתפסד צורתו ותאזרו" הרי דמפרש האי דינה דמשנתינו נפלת מן הגג ונעשה בה מעשה טרפות שנפסד אליו אבר צורתו ותאזרו שהיא ניכר בהאי אבר, וכאן לא מפרש באיזה מעמד צריך להיות הבהמה, כדי שנחשול להאי ריסוק אבר, אבל בהלכה שאח"ז כתוב, "בבבמה שנפלת מן הגג אם הלה אין חוששין לה ואם עדמה ולא הלה חוששין לה" וכי עכ"ל, ועיין בכ"מ שכ' דהוא מירמא דר"י א"ר, עדמה אינה צריכה מעל"ע, בדיקהDOI הלה אינה צריכה בדיקה עכ"ל, אבל ראה איך שינה הרמב"ם האי מירמא, שכ' הלה אם הלה א"ח ואחר"כ עדמה ולא הלה חוששין לה, והשミニ הא דיאינה צריכה מעל"ע, והלא דבר הוא, ואחר"כ בהלכה י"ז, כל מקום שאמרנו א"ח לה, מותר לשחוט מיד, וא"כ לבדוק שמא נתרשך אבר וכו" עכ"ל וממי לא ישותם על שפת יתר, דמותר לשחוט מיד, כדי שכ' דין צריך לבדוק פשיטה דמותר לשחוט מיד, ור"י א"ר בהלכה אמר דaina צריכה בדיקה, ותו לא מייד, ועוד זאת

במשנה דס"ל לרש"י לkomן נ"ג ע"ב דלא מהני בדיקה לודיי דרושא, ואין ספקacial דוחכחו היה, ממה דקטני סתם דרושא האב, ולא קטני והדים הבשר כנד"מ, מכלל דין לודיי דרושא בדיקה, ומה"ת הוא כנ, דהרי ההלכה אמרה כן, דרושא האב, וצל"ל משום ע"פ הרוב דרך הדורס להטיל הארס במקרים שעשו אותה טרפה, וגם לוקין ע"ז לדעת רש"י, דהרי ההלכה אומרת כן, ואין לנו לחזור על טעם ההלכה אם מצד רוב או מצד ודאי אמרה, ולכן גם בンפליה מן הגג ס"ל לרש"י דלית לה שום תקנה וע"כ מירי' דשחטה מיד Adams עמדאה או שהתה מעלי"ע הלא כשרה מצד ריסוק אברים, וגם הבדיקה דעתך אינה אלא משום שאר טרפות והוא חומרא דרבנן, ולכן הוכחה רשי' להודות שהאי טרפות חידוש וגזה"ב הוא, עד שתכלו בו הראשוניים, דתווך מעלי"ע לא ניכר הריסוק, אלא דעת מסוכנת בי"א אסורה, וכרבנן דריש"ב וכותב אח"כ שאם שחטה הרוי זה טרפה, דרבנן מדמין גוסס בי"א לטרפה, אבל למלכות לא משום דעתם רוב גוסcin למיתה אין לוקין, לכן דיק לכתוב רק אסור, ומצד רוב גוב גוסcin למיתה, ומה"ט קרי ל"י טרפה ולא ספק טרפה, דהרי מ"מ אייכא רוב דטרפה הוה, הרי ממה דאמיר תhalbela אסור, ואח"כ קרי ל"י טרפה, שמעיין דאיתו כאן איסור תורה ודאי, מכח האי גוסס, אבל אין כאן מלכות, ואם עדין לא די לך בזה שתודה לי דכך הפירוש האמי, אקחך אל מקום אחר ומשם תראנה ברור כשמש דין הוא, והוא במאכילות אסורות בפ"ד, דשם ביאר לך הרמב"ס טרפה האמורה בתורה מה היא, והיא שנטטה למות מחמת מכותיה, בין שטרפה חיה ושבرتה, בין שנפליה מן הגג ונתרכזו אבריה ובין שבא לה חולין מחמת עצמה, ונקב לבה או ריאתה וכו' ואח"כ בהלכ' י"א כתוב ז"ל, בהרואה שהיא חוליה בוחמת כחה ונתה למות, הוαι ולאaira לה מכח באבר מאבריה הממייטים אותה, הרי זו מותרת ומ"מ נטהה למות מחמת המכות והפציעים, וכן בנפליה מן הגג ולא נטרスク אחד מאבריה, ומ"מ נטהה למות ואינה יכולה לעמוד, מכח ההכא ושפיקת דמו, ולמה לי' לצין מסוכנת בל"ה חסרונו אשר דוקא ע"י חוליה שבא מעצמה ותשש כחה, כי זאת נדע מק"י אם ע"י מכת הארי והזאב או ע"י נפליה מן הגג כשרה, כשאין בה חסרונו אשר, מכש"כ כשנטטה למות ע"י חולשת חולי כליל שכשרה אלא ודאי דהאי נמי כטרפה אסורה, וכרבנן דריש"ב, אלא דין בא בה מלכות משום דאפשר שאם לא שחטה הייתה חייה, ולכן א"א לאוקמי הקרא דבר שר בשדה טרפה בכחג"ו, דלאו גמור למלכות א"א, דשמא הייתה חייה עד לאחר מעלי"ע, ולאחר מעלי"ע כליה כהakan מסוכנת בי"א, ולא ע"י חית הייר, כי לאחר מעלי"ע כליה כה המכה, והמיתה שאח"כ מקרי בי"ש בהגרות של המכה, והאי דין דעתטה למות מחמת המכות בל"ה חסרונו אשר, דהווה כטרפה ובלא מלכות, כתוב הרמב"ס כאן, והוא יוצא ממשנה דא"ט בעוף, דקתי נטטה שנטטה שבבלה בין החי"ט, שנשנה במשנתנו דין שאם שחטה אסורה, ומושם מסוכנת בי"א או שאר סיבה חיזוני דין אחד להם, ואין בו מלכות, כן"ל. וכל שחולק על פ"י זה ברמב"ס, كانوا חולק על פ"ב שנים שעבור, ודין נפליה שבבלה בין החי"ט, שנשנה במשנתנו דין בא בהרואה מפרש הרמב"ס בהל' ח' דהיא, כיצד נפליה מן הגג ונתרכזו אבריה דהינו נשנתה צורת ותואר האבר, ובעמדאה או לאחר שחטה מעלי"ע, דיצאה מחחש מסוכנת בי"א, ובזה הלכו רשי' והרמב"ס לשיטות, דריש"י זיל שפרש דנפליה מן הגג ושותה מיד, משום דס"ל לרש"י כל שבא ההלכה נפליה מן הגג, ע"כ דיאת הוא הטרפות ללא שום תנאי אחר, כמו דרושא האב דקתי

מיד גוסס בי"א, כמו שביארנו למעלה, מ"מ פטור הרוצה, וטרפה בהרואה, ולא נעמידנה על החזקה שהיא בריאה וחיתה, שתחייב גם עד למחור עכ"פ, חדא דלעתיד לא נמרין חזקה, ועוד דהרי רוב גוסcin למיתה תוך מעלי"ע, כמו שכتب התוס' יבמות, מ"מ נראה דניינו דפטור הרוצה, ואסורה בהרואה, אבל מלכות משום טרפה ליכא משום דין אין עונשן על רוב זה לא איתחזק כמו מוציאין ממון על רוב זהה, ובמ"א דברנו מזה ואכ"מ.

ולכן כי הרמב"ס הל' יט בסוף העניין דין זה נפליה מן הגג ולא עמדאה אסור לשחותו אותה עד שתשתחה מעלי"ע ולא מדין נפוליה, כי הלא לא יהיה יש לה בדיקה, ואפילו בחולם לא עליה ע"ד הרמב"ס ז"ל, מה שתכלו בו הראשוניים, דתווך מעלי"ע לא ניכר הריסוק, אלא דעת מסוכנת בי"א אסורה, וכרבנן דריש"ב וכותב אח"כ שאם שחטה הרוי זה טרפה, דרבנן מדמין גוסס בי"א לטרפה, אבל למלכות לא משום דעתם רוב גוב גוסcin למיתה אין לוקין, לכן דיק לכתוב רק אסור, ומצד רוב גוב גוסcin למיתה, ומה"ט קרי ל"י טרפה ולא ספק טרפה, דהרי מ"מ אייכא רוב דטרפה הוה, הרי ממה דאמיר תhalbela אסור, ואח"כ קרי ל"י טרפה, שמעיין דאיתו כאן איסור תורה ודאי, מכח האי גוסס, אבל אין כאן מלכות, ואם עדין לא די לך בזה שתודה לי דכך הפירוש האמי, אקחך אל מקום אחר ומשם תראנה ברור כשמש דין הוא, והוא במאכילות אסורות בפ"ד, דשם ביאר לך הרמב"ס טרפה האמורה בתורה מה היא, והיא שנטטה למות מחמת מכותיה, בין שטרפה חיה ושבرتה, בין שנפליה מן הגג ונתרכזו אבריה ובין שבא לה חולין מחמת עצמה, ונקב לבה או ריאתה וכו' ואח"כ בהלכ' י"א כתוב ז"ל, בהרואה שהיא חוליה בוחמת כחה ונתה למות, הוαι ולאaira לה מכח באבר מאבריה הממייטים אותה, הרי זו מותרת ומ"מ נטהה למות מחמת המכות והפציעים, וכן בנפליה מן הגג ולא נטרסק אחד מאבריה, ומ"מ נטהה למות ואינה יכולה לעמוד, מכח ההכא ושפיקת דמו, ולמה לי' לצין מסוכנת בל"ה חסרונו אשר דוקא ע"י חוליה שבא מעצמה ותשש כחה, כי זאת נדע מק"י אם ע"י מכת הארי והזאב או ע"י נפליה מן הגג כשרה, כשאין בה חסרונו אשר, מכש"כ כשנטטה למות ע"י חולשת חולי כליל שכשרה אלא ודאי דהאי נמי כטרפה אסורה, וכרבנן דריש"ב, אלא דין בא בה מלכות משום דאפשר שאם לא שחטה הייתה חייה, ולכן א"א לאוקמי הקרא דבר שר בשדה טרפה בכחג"ו, דלאו גמור למלכות א"א, דשמא הייתה חייה עד לאחר מעלי"ע, ולאחר מעלי"ע כליה כהakan מסוכנת בי"א, ולא ע"י חית הייר, כי לאחר מעלי"ע כליה כה המכה, והמיתה שאח"כ מקרי בי"ש בהגרות של המכה, והאי דין דעתטה למות מחמת המכות בל"ה חסרונו אשר, דהווה כטרפה ובלא מלכות, כתוב הרמב"ס כאן, והוא יוצא ממשנה דא"ט בעוף, דקתי נטטה שנטטה שבבלה בין החי"ט, שנשנה במשנתנו דין שאם שחטה אסורה, ומושם מסוכנת בי"א או שאר סיבה חיזוני דין אחד להם, ואין בו מלכות, כן"ל. וכל שחולק על פ"י זה ברמב"ס, كانوا חולק על פ"ב שנים שעבור, ודין נפליה שבבלה בין החי"ט, שנשנה במשנתנו דין בא בהרואה מפרש הרמב"ס בהל' ח' דהיא, כיצד נפליה מן הגג ונתרכזו אבריה דהינו נשנתה צורת ותואר האבר, ובעמדאה או לאחר שחטה מעלי"ע, דיצאה מחחש מסוכנת בי"א, ובזה הלכו רשי' והרמב"ס לשיטות, דריש"י זיל שפרש דנפליה מן הגג ושותה מיד, משום דס"ל לרש"י כל שבא ההלכה נפליה מן הגג, ע"כ דיאת הוא הטרפות ללא שום תנאי אחר, כמו דרושא האב דקתי

לעומוד חישינן, ולפ"ז צ"ל הא דמתירץ לקמן, ה"ב"ע בהפריס ע"ק, אין הפירוש כפרש"י ננער לעומוד, אלא דהליך ממש ע"ק, אולם הרא"ש ודאי מפרש כרש"י דננער לעומוד אבל לא הילך.

ועפ"י אלה הדברים יש מקום ATI, לישב פסק הרא"ש צ"ל בפ"ק דברצה דף ו' ע"ב שכ', דהא דשותחוין עגל ביוט' דוקא כשהפריס עג"ק, כדמותה בפאט נ"א ע"ב עכ"ל, וצוחו עליו כל הבאים אחריו, אין זה אלא דחו"י בעלהה הכא ודלא כר"ג, אבל אכן הרוי פסקין כר"ג, דביה"ר אין בו משום ריסוק אחרים, לא בעין הפריס עג"ק, ולפי הניל"ל, דהא דانيا יוכלה לעומוד הלא היא רעוותא גדולה, עד שבכל הנין דלא חישינן, אם אינה יוכלה לעומוד חישינן כנ"ל, אלא דבבית הרחם מיד אחר הלידה, כיון דאי דרכו להלך כלל, אם אינה יוכלה לעומוד רק ריעوتא כל דחו הוה, אולם כל זאת אם נשחת מיד, אבל אחר איזה שעות אם עדין אינה יוכלה לעומוד, ודאי חישינן, כמו בכל הני דלעיל, וא"כ כוונת הרא"שadam שוחטין אותו אחר כמה שעות, כי מסתמא אין שוחטין את הולך מיד כישצא לאויר העולם, אז בעין הפריס עג"ק ודוק'.

תנוס' ד"ה בה"ר אין בו משום ר"א, משוה דאיכא ריעותא דאיינו הולך איצטריך לי' לאשמעין, דאי לאו הכי פשיטה דאלין בתר רוב ולדות עכ"ל האי, "דאילאו הכי" אין הכוונה אם הולך הוא, אז לא בעו למימור דאלין בתר רוב ולדות, דאפיילו בנפולה גמורה מהני הילוך, אבל הכוונה דאי לאו הכי אלא שחטה מיד, באופן דאיין ריעותא דלא הילך, אין דרכו לילך ברוגליה, וא"כ כמוש"כ לעיל, מ"מ פשיטה דאן מחזיקין ריעותא, משום דאלין בתר רוב ולדות, ודוק'.

הרמב"ם צ"ל מפרש האי מימרא דר"ג באופן אחר, והוא דבית הרחם שנתרסק הרי זו מותרת, ואיזיל זה לשיטתי, דרישוק דבר הניכר הוא שנפסד צורתו ותווארו של האבר ופושל גם באברים שנטולו איינו פושל בהם, וכן הו"א דה"ה בנתרסק הרחם כן הוא, קמ"ל ר"ג דלא, וכי זה א"א להעמידו מתוך השkil וטרי' שבגמ', ועיין בכ"מ ובלח"מ, ולכאור' קשה על בעלי שווי' שפסקו האי דינה ושזהו להקל נגד כל הפסיקים, דפרשימים הסוגי' כפשותה דעל ולד הנולד קאי, וניהו דכל הפסיקים הראשוניים אין ריסוק הניכר טרפה כלל, מ"מ כבר הסכימו הרשב"א והטור לפסק זה להחמיר כרמב"ם, דבמצעא אבר משונה במראה ותווארו אצל נפול להטריף, אבל لك"מ, דהא דפושל הרמב"ם האי רישוק דידי' גם בהני אברים שיטיל שר, כתוב הכה"מ, לדמד זאת מהא דר"ג דיאיצטריך לאשמעין דביה"ר אין בו משום ר"א, ע"פ דינט האם שר, מכל דשר אברים דאפיילו ניטל שר בהם, רישוק פושל, וא"כ, כיון דאן לא מפרשין הא דר"ג דקיי על הרחם, לא פסלין ברישוק הרחם, משום דאן שום טרפות פושל בו, אלא דלפ"ז קשה להיפך דלמה פסקין כרמב"ם ברישוק תחול וכליות נמי, כיון דלא ס"ל כוותי בפירוש האי מימרא דר"ג, אלא לדידין שנשכחין אחרי הרמ"א צ"ל ש"כ בס"י נ"ח דאן לא בקיין בבדיקה זו, בלא"ה אין נפקותא לדינה בזה ודוק'.

ע"ב גמרא אמר אמייר משמי' דר"ד, נפיילה שאמרו צריכה בדיקה כנגד ב"מ, א"ל מר זוטרא הци אמרין משמי' דר"פ, צריכה בדיקה כנגד בית החלל כלו, ופרש"י צ"ל כנגד ב"מ שמא נקרו רוב החיצונה או נקבע הדקון, עכ"ל ומסתמא כנגד הלב והכבד והריאה והקבבה ס"ל ליש"י דלא צריך בדיקה, משום שהם רוחקים כנגד מחייבנית הבמה, וגם לא ניחא לי לרשי' דמאן דמוסיף כנגד החלל כולו שהיה מוסף הני, דמג"נ אי איכא מקום לחוש גם בהני, הלא אפשר להכניס בדרכי אמייר, אלא דלא מסתבר לי לרשי' כל שישי' חש ניקוב או קריעה בהני אברים הטמוניים

ורבן, בסנהדרין שם, וכן התוס' שכותבו לעיל ל"ז ע"א, דנפולה נמי כמחסירה אבר דמי ולכל זאת חד שורש להם, כי לדעתם אין חילוק בין טרפה המפורש בקרא ובין ח"ט של ההלכה, ומה יצא מזה, דריב"ב ב"דס"ל גוסס ב"א דומה לגוסס ב"יש, פליג על ההלכה דנפולה מן הגג, ורבא דامر בסנהדרין, הורג את הטרפה פטור, אטרפה של ההלכה קאי, ואע"פ שהוא סובר ט"ח, עי"ז הוצרכו להמציא דמ"מ סופו שירות מוחבלת זו, לפחות זמנים טובא, ורש"י הוכרח לומר דטרפות דנפולה הוא גזה"כ, יצא מככל שאר הטרופות, אבל לרמב"ם צ"ל אין כאן לא חידוש ולא קושי' וריב"ב לא פליג אטרפות דנפולה דאיתא מHALCA, כמו שביארנו די והותר, והווצרכתי להאריך כ"כ, ולכפול הדברים כמה פעמים כי ידעתי שקשה מאד להוציא מלבן של הלומדים כללים ודינים המקובלים מימות הראשונים, בלי חולק ומפרק, ולא אחותה על הרמב"ם צ"ל, כי גם על שיטתו יש לתמוהו, והוא דלמה מהני הילוך, להוציא מחש ריסוק, וזאת לרשי' ותוס' ניחא, דכיון לדידחו טרפות נפולה הינו מסוכנת ב"א, بلا שום חסרונו אבר, אלא חולשה כלל, וממילא הילוך ואיפלו עמידה מוציאה מהאי מסוכנת מבון, אבל לרמב"ם דתרי מיili נינהו, ולכן בעמدهה אף דיצאה מסוכנת, אבל לא יצאה מחש ריסוק, ובви בדיקה על ריסוק, אבל מסתבר דמשום ריסוק אבר אחד כמו טחול או כליה, בדיקה, דלא מסתבר דמשום ריסוק אבר אחד כמו טחול או כליה, או אפיילו כבד, לא תוכל לילך ברוגליה, ואתה ודאי מן התימא, אבל שבורמת ריסוק הניכר, לא רק אבר אחד נטרסק אלא כמו אברים, וזה מסתבר שפיר דانيا יוכלה להילך הילוך יפה, וכך כל שהלכה שובי הילוך והלווא, ודוק'.

ובפתיחה עיקר יוז'.

ועתה נשוב לבאר הסוגי', א"ה הניח בהמה למעלה ומצאה למיטה, אין חוששין משום ריסוקי אברים, עכ"ל, لكمן בעובדא דהאי גדי' דחאי חולשלא באיפומא דגר נפל, כתבו התוס' דמייר' ע"כ בלא הילך, דאי בהילך, הלא בהלכה אף בדיקה לא בעי, והרא"ש צ"ל כ' על האי דר"ג דבית הרחם אין בו משום ר"א, דבלא עמד מيري, וא"כ מסתמא לדידי' גם ר"ה מيري בהכי אפייל בלא עמד, והוא פלא בעניין, דכל שלא עמדה, הוא סימן מסוכנת כדאמר כך לעיל ל"ז ע"ב, וניהו דודאי בלא שום סיבה המורה על חליה אין לחוש, אם עי' כאב עובר אינה יוכלה לעומוד לפי שעה, אבל בהניח למעלה ומזכה למטה ואני יוכלה לעומוד, הרי רגליים לדבר שנפלה, ולמה לא נבעי עכ"פ שהי' ובדיקה, ומ"ש מהא דשוררים מגנחים זא"ז, או נפל לאראען חישינן וכתבו התוס' ע"ג דיליכא מכריסא דתורה אלא ארבעה טפחים, מ"מ כיון דמחמת הכאנה נפל חישינן, וכך נראה ברור דזוקא בלא הילכה אבל הילכה חוששין, וכן נראה מלשון הרמב"ם, שאחר ש' עמדה ולא הילכה חוששין, כתוב נפלה מחמת עצמה, וכן הניח למעלה ומצאה למיטה, אין חוששין וכן כל הני דחשב בהילכה י"ב, משמעו דעל מה שביאר לעיל דעמדה ולא הילכה קאי, והרא"ש צ"ל נמי נראה, דרך בבית הרחם קאמר דאפיילו לא עמדה לא חוששין, דבבית הרחם, הא דלא הילך מיד אין שום ריעותא דאיון דרכו לילך מיד, וממילא גם איינו יכול לעומוד, איינו מורה על מסוכנת דמחמת כאב הלידה רגליות הוא אפיילו שתתעלף, ובשעה מועצת חזרת לבריאותה, אלא שהתוס' כתבו גם בבית הרחם דאיון הולך ריעותה הוה, משמע דבאיינו יכול

עם האסיטה, ולא נשאר רק אמצעיתה של החולי', ורב טרכ אפיקו בחד צלע כהג'ו, וממה שהшиб להם, גיסטרא קאמוריתא, הינו ריתח'י שמענו מזה דגש בחדא כהג'ו טרפה, וכמיירה דבר, ועיין מהר'ם שיף ויתר האחוריים, דחקשו דלמא משום דנבלת נמי הוה, קאמר לו גיסטרא קאמוריתא, ולא משום דבחדא נמי טרפה הוה, אבל דעת הרמב"ם, הוא בהליך שחיטה והן בהליך' אבות הטומאה, לא הזכיר כלל האי גיסטרא דצלע מכואן ומכאן עם האסיטה, שתה' נבלת מטמא מחיים, והליך' פט' ה"ב הרגיש בזה וכותב זיל' "עוד אמרו שם בעקרבה צלע וקצת חולי' מכואן ואמצעיתה של החולי' קיימת שהיא נבלת, ולא ראתי שהזיכירה רבינו בהליך' שחיטה, שם מצוי הוא להשתבר או לעקור מן העצמות, וגם מזה איכה ראי' ביאור דין הנבלות, ולא ידעת טעמו" עכ"ל ויתר הו"ל להקשות ואפיקו בעקרבה 'ב' הצלעות וכל החולי' עמה לא האיך הרמב"ם בין הנבלות, רק כ' בפ"ג ה"י' וזיל' "בהתמה שנintel ירך שלה וכו' הרי זה נבלת כמו שנחטך ח齊יה ונחלקה לשני גופות" וכו' הרי מלשון זה שכ' "כמו וכו'" מוכח/DDOK בנהכלקה למגרדי דהיינו כל הבשר שבין הצלעות, דרך זאת הוה נחלקה לשני גופות, אבל בעקבית חוללי' ע"פ שע"ז נחשבים הצלעות עוקרים, כמו שאמרינו لكمון, דחוליה בלא צלע היכי משכחת לה, מ"מ בשביב זה לא נחשה הבהמה נחלקת לשני גופים, דהרי החיבור הנורא של הצלעות והבשר לא נתבטל עדין אבל פ"י הסוגי' לפי דעת הרמב"ם זיל' כך הוא, דעל הא דפרק הש"ס, והוא רב נמי גיסטרא קאמר, כתבו התוס' זצ"ל דמעיקרא את' ל' הא דרב שפיר, דלמא לא חשב היא דבר גיסטרא, ועיין לבב אריה זיל' דגש הוא מחייב בסברא הנ"ל דכל שחייב הבשר שבין הצלעות קים, אין לחשו לגיסטרא בשביב עקרית חולי', והיא באמת הסברא החיצונה והפשוטה, אלא דכל זמן שלא ידע הש"ס פירוש הדבר, היה מקבל עכ"ב דברי רב כספיטון, דgisטרא קאמוריתא, DIGESTRA ממש קאמר, ולכן פריך על רב, והוא נמי גיסטרא קאמר,adam שליהם הוה גיסטרא, גם שלו גיסטרא רוח, ואע"פ שנייהם עפ"י הסברא החיצונית אינם גיסטרא, אבל כאשר מתרץ דבר בחצי חולי' קאמר, והם שאלו בשתי צלעות עם מקצת חולי' והינוי דרב, אלא דהוא טרכ בחדא והם שאלו על שנים, מצד זה ומצד שכגדון, וסמכו לידע נס דינו דחדא, מתוך תשובהו אי ירתח או ישוב במענה רך, ורב באמת השיב להם בריתחא, גיסטרא קאמוריתא, דהיינו ריתחא כדאמר בגמי', ככלומר דמאמי שאלו על תרתי, דאפיילו בחדא כהג'ו טרפה,שוב לא בעין לממיר DIGESTRA ממש קאמר, אלא דרך גומא, כדי לירתו עליהם על שאלה בתרתי, במקומות שם בחדא טרפה, וא"כ לא שמעין מני' כל דהוה גיסטרא, והדרין לסביר החיצונה דלאו גיסטרא הוא כסברת התוס', ולא עוד אלא דמרב גופא שמעין דלאו גיסטרא ממש קאמר, adam באמת ס"ל דשלחים גיסטרא ממש הוה, אין כאן ריתחא דהרי האמת קאמר, ולא נשמע דגש בחדא טרפה, ומושבתת קושי' המהרא'ם שיף זיל', וזה ברור ואמת לאmittio של תורה בס"ד ודוק'.

אחרי כתבי הלכתى לבייהם"ט לראות בעין גשמי' איך תחובים הצלעות בחוליות, ונתודע לי שם דבר חדש לי, שלא נשמע מtopic' הסוגי' והמפורשים, והוא כי החולי' האחת אינה סוגרת בתוכה הצלע, כמו שדמייתי עד הימים, אלא הצלעות תחובים בין החוליות, ומשתתי חוליות נתהוו אסיטה אחת, שסגורת בתוכה הצלע שתחובה בין שתי החוליות, ומה מדויקדק לפ"א, מה דקאמר רב בעקרבה צלע וחולי' עמה ופרש בגמי' דחצ'י חולי' קאמר, שכי פשטו רואה דוחק גדול, אבל השתה ניחא דחצ'י מכל צד קאמר דהאסיטה מתחבר משני חצ'י חולי' ומה שאמר لكمון דאי' חולי' בלבד הדין כן, ודוק'.

בתוך תוכו של החلل, لكن פרשי' דהוא מוסיף דבאי' בדיקה משוע שבירת הצלעות או עקירת השדרה, אלא דקשה לי לומר דאם יימיר לא חש לשבירת הצלעות שהוא עלול יותר לשבור מלנקוב הדקון, אבל לשיטת הרמב"ם ניחה טובא דקראה בדיקה כנגד כל ה"ב' המברים הפנימיים קאמר ולא משום נקב או קריעה דלא שכח כלל, אלא משום ריסוק שינוי צורה ותואר של אחד מabras הפנים, וא"כ האי בדיקה משום טרפות נפולה היא, וע"ז מוסיף מор זטורא, כנגד החلل כולו, גם משום שבירת עצמות או עקירת חוללי'Bei למידקי', ע"פ דלא שיק לטרפות נפולה, אבל הלא מצוי הוא להשתבר או לעקור מן העצמות, וגם מזה איכה ראי' לשיטת הרמב"ם ודוק'.

רש'ג דה כגן שהפריס עג"ק, נגע לעמוד ותחב פרוטתו בקרען לעמוד, כדאמרינו لكمון עמודה מניפולת אינה צrica מעיל"ע עכ"ל. וניל' דבדיקה מיהא בעי, ויהי' נפשט האיבע' דרי' ירמי' בביבה ל"ז ע"א לכולא, ואתה לפ' מה שדוחין, דלמא דלא כר"ג, אבל לדידון דפסקין כר"ג, לא בעין אפיקו נגע לעמוד, ודלא כר"א' שבק' דביצה וכמש"כ מזה לעמלה, וכעת אני רואה דיש לקים פסק הראי'ש, לפי' שיטת הרמב"ם דרישוק לחוד ומסוכנת לחוד, והעמדה צריך להוציאה מסוכנת בי"א, דדין טרפה גם بلا ריסוק, ובבדיקה בעי' מצד ריסוק שלא יצא מהש' זה, אלא ע"ז הילוק כראוי, וא"כ ניהו דר' נ אמר דביה'ר אין בו משום ריסוק אברים ולא צריך בדיקה אחריו אפיקו לא עמודה, אבל עדין למה לא נבעי שהיית מעיל"ע להוציאה מסוכנת בי"א, דהרי לא עמד, ואפשר ע"י דחק הלידה נעשה גוסס, כמו בסנדירין שם בהני דרכחו בעשרה מלכות, דט' הראשונים שעשו גוסס בי"א, בלי שום מעשה טרפות וחסרונו אבר, אלא דלרשי' ותוס' הינו ריסוק אברים, אבל הריסוק הכללי' של רשי' ותוס' זו מסוכנת בי"א, דפליגו בה ריב"ב ורבנן, וא"כ ניהו דביה'ר אין בו משום מעשה טרפות הניכר באבר אבל ריסוק כללי' שעיל' דביצה מידה נעשה מסוכנת שפיר מצי להיות אשר זה בעין מעיל"ע, ולפ"ז מופרש כאן, הא דאמר הב"ע בהפריס עג"ק, גם ליל' נ אמר וקמחדש זאת עתה דלכ"ע בעין נגע לעמוד, כדי להוציא מהש' מסוכנת, וא"כ שהראי'ש זיל' דלא נחות לכל אלה הדברים, ודאי לא כיון זהה, אבל עכ"פ די שלא יצא שגנת הוראה מלפניו ודוק'.

ד"ה ביהם"ט, כשמפליים וכו' אפיקו ממוקם נבוה, עיין מהר'ם שיר' זיל' מה ש' בזה ואני עבר ולא אדע, אדם ממוקם גבוה עשרה הפילהו, הרי לא שיק צפוניו נועץ בקרען, והוא נפולה גמורה וצ"ע.

תוס' דה עמודה א"צ מעיל"ע, בסה"ד ונראה דגרסינן התם, עמודה אינה צrica מעיל"ע וכו' עכ"ל, לפי דעת הרמב"ם שפירשנו דמעיל"ע לא צריך אלא להוציאה מיידי מסוכנת בי"א, כל שעמדת הרי יצאה מכל מל' מסוכנת, וא"כ ודאי לצריכן לגרוס עמודה א"צ מעיל"ע, אלא דקשה להיפך לרמב"ם, מו' קמ"ל פשיטה, דכל שעמדת הרי אין כאן מסוכנת, ולמה נבעי מעיל"ע, ויל' דקמ"ל, כל שעמדת פ"א א' אפיקו יצאה מיידי גוסס בי"א, ונעשית כגוסס בי"ש כיון דעמדת פ"א דכבר יצאה מיידי גוסס בי"א, ונעשית כגוסס סי' ניח' סע' ו', כל שהלכה מיל' דקמ' פ"א מן הנפילה, וכך שכתב הרמב"א סי' ניח' סע' ו', כל שהלכה אחר הנפילה וא"כ אינה יכולה לעמוד (ברמ"א סי' ליל' וט"ס הווא) דינה כשאר מסוכנת, ה"ה אומר אני דבעמדה וחזרה להיות אינה יכולה לעמוד הדין כן, ודוק'.

ד"ג נ"ב ע"א גמר' א"ר, בעקרבה צלע וחוליה עמה טרפה וכו' עד סוף העמוד, לפי המסקנה ר"כ ור"א שאלו על בעקרבה מכואן ומכאן

ותי" דאיידי דנקט מן הזאב ולמעלה וכו', א"ג כי הicy דASHMUNIN בבהמה, דלא תימא אורחא דמלטה, נקט ה"נ אינכא לשוני בעופות עכ"ל, והנה האי תי' השני הוא אליבא דאב"א שבגמי אבל לתי' קמא, דרב פליג ארבי"ב וסובור דרי" פלייג את'ק זאב בגסה נמי דריש, צ"ל כתיה קמא שברא"ש, אלא דלפי מה של' התוס', דרב קמ"ל דזאב בגסה נמי דריש, מדאמר בבהמה למעלה מזאב, משמעו דכל מז אב ולמעלה שוה, איך קאמר מז הנץ ולמעלה בעופות, וזה ליתא, דהרי הנץ אינו דرس בעוף הגס, ועיין בר"ץ ז"ל מה שטי" בדוחק קושי" הרא"ש ז"ל, אולם לפע"ד נרא ברור, דל"ק דרב פליג ארבי"ב וסובור דרי" פלייג את'ק, פלייג נס בעופות, דلت"ק נס דרס אף בעוף הגס, אב"א גמר' ואב"א סברא, הסברא נוננת כי הicy דת"ק, סובור ביאב שהיא חייה קטינה מציז דרס אף שור הגadol, משום דעת ואלים זהירין, ודרכו לדرس, ה"ה הנץ בעופות, דהרי אמרו לקמן דהנצ אפילו בדרברבי מניה, ואין רקס בדכוותי הרי דהנצ עלול לדرس יותר מאשר עוף הדורס. ואב"א גמר' דלעיל בשמשנה כתבו התוס' ד"ה ודורסת הנץ ז"ל, גבי טרפות העוף הוה שיק' למיתני, אלא משום ר"י תנא לי הכא" עכ"ל.

ויש' לראות הלא ר"י מן התנאים האחרוניים, מתלמידי ר"ע, ייסוד המשנהalla היהת מסורה בידם מאז, ועד דאתא ר"י, הicy לא היה נשנה דורסת העוף בימה, כמו דורסת הזאב בבהמה, ועתה אם אמר דבמשנה דא"ט בעוף היה שנוי' דורסת הנץ בעוף הדק והנז בעוף הגס, לא ה"י לר"י שום דבר להוסיף או לגרוע ע"ז, ולא אמר על עוף מיד, ולמה מהקה רבינו הקדוש מן המשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן ובשם ר"י, אע"ג דרי" לא אמר בהז דבר, אלא ודאי, דקדום דפליג ר"י או מפרש דברי הת"ק הייתה כתני בא"ט בעוף, דורסת הנץ סתם וכמו דקתוני כאן דורסת הזאב סתם, כאשר כתבו התוס' דדין דעוף מקומו בא"ט בעוף, כי בסיס המשנה לא היה כתני יותר, ואחר שר"י פלייג או מפרש כדי שלא להצטרך להעמיד דבריו בשתי המשניות, מהק רב' דין דדורסת הנץ, ממשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן כל דבריו של ר"י, ומילא נדע דחת"ק פלייג הון בבהמה והן בעוף או שר"י מפרש שנייהם ולא איצטרךתו לדברי הת"ק בעוף במשנה דא"ט בעוף כנלפע"ד אמת לאמיתו ודוק'.

ע"ש גמר' מיתיבי דורסת חתול נץ ונמי' עד שתנקוב לחלל, אבל דורסה ל"ל וتسברא, הרי"ף והרמב"ם ז"ל מפרשים וזהו, אבל דורסה לית להו" לאו לשון הברייתא הוא, אבל הש"ס קמתמה, אבל דרישא ל"ל, וتسברא, אלא דלפי היס"ד דל"ל דורסה כל עיקר, ע"כ ה"י מפרש עד שתינקב לחלל, דומצד נקב נגעה בה כפרש"י, דאל"כ מה פריך מדורסת הנץ, דלמא באמת לאחר שתינקב לחלל, וגם בלאה" אם לאחר שניקב לחלל יש להם דרישא, גם בגדים וטלאים, לא מסתבר כלל לומר דבעופות כאן בגדים וטלאים, אז מהדרין לפרש דבנקייב לחלל יש להם דורסה אף בגדים וטלאים, אבל דלפ"ז ודאי קשה טובא, מה דחק לר"י ולרמב"ם לפרש כו, אבל מה שnellפע"ד הוא, דומצד מחת בחלל הגנו, לא מיסתבר לו החוש כלל, דපאיilo הגיע הצפורה לתוך החלל, אין ארכו של צפורה הנץ מספיק, לנקב אחד מאברים הפנימיים, שהם רכים ומוטחים וחוזרים بكل לאחריהם, ועיין ברמב"ם פ"י"א ה"ד, דמשמעו מלשונו דודוקא בנכנס הקוץ או החץ בחלל הגוף ממש דהינו בקוץ ארוך, שאחلك גדול ממנה נכנס לתוך החלל, ולא עומד בשפת החלל ע"פ שעבר לפניהם, כנלפע"ד לדינא.

ע"ש גמר' מיתיבי דורסת נץ לא דרס, והוא תנן ודורסת הנץ, הא ל"ק כאן בעופות וכואן בגדים וטלאים, עכ"ל ויל"ד, דלמא הילכתא נקט

הסוכה לה, או בימין או בשמאל, מ"מ כבר מנותק הצלע מקומה, כי חצי חור אינו מחזק את הצלע מבון, וגם ר"כ ור"א דשאלו בעקרבה צלע מכאן ומכאן, שאע"פ שעם האסיטה קאמרו, מ"מ אמרו, והחוללי קיימת, דהאסיטה ניטלת ולא החוללי והאסיטה הוא מkeit מזוה ומזה של שני חוליות, אבל גוף החוללי קיימת ודוק'.

ע"ש גמר' א"ש נערקה צלע מעיקרה וכו' ופרש"י ואפי' ללא אסיטה, ור"ת מפרש עם האסיטה, כי הicy דלא חילוק שמואל עולא בר זכאי ור"י, דלחיד ברוב צד אחד, ולאידך ברוב שני צדדין בעינן עכת"ד התוס', והי' להם להזיכר גם רב, דרב נמי דוקא וחוללי עמה, דהינו חצי חוללי לדלעיל, והנה האחוריים הקשו סותרת רשי" אהדדי, דלעיל מ"ב ע"ב מפרש הא דשماול, דעת חצי חוליתה אמר, והנה משום הא לא ארוי, דהרי בתוס' שם כתבו זול, "לקמן פלייג עלי" בר זכאי, ואומר ברוב צד אחד ונשתבררו ברוב שני צדדים, והכא נקט טפי מלטא דשماול, משום איןיך דקאמר וכו"ע עכ"ל, ועיין שם במורה"ל מה שתמה על דל"ק פלייג וקאמר בין אבל חוץ מזוה אני תמה, דמה שלא האצירו ר"י, דפליג וקאמר בין נקרו ובין נשתבררו, ברוב שני צדדים, משום איןיך דמורי" לא מצי פריך דלחשוב נערקו, דהינו נשתבררו דקתוני במשנה, ולכך כתבו רק בר זכאי, דמני ג"כ הוה מציז להקשות, משום דס"ל נערקו מצד אחד נמי טרפה, אבל זה פלא, דהרי אכן קר"י פסקין ודלא כשםואל שהוא כבר זכאי, ואיך פריך הש"ס ולייחסו דשماול שהוא דלא כהילכתא, אבל התי ע"ז דבאמת מרוב פריך, ועם חצי חוללי גם בצלע אחת טרפה, ונקט דשماול, משום איןיך דשماול, ולא מדקדק ב"י דחויה דלא כהילכתא מושום דהרי אפשר לפרשו דעת חצי חוללי קאמר כרב, ולזה כיוון רשי" ז"ל דלע"פ דדברי שמואל דקאמר סתם נערקה צלע מעיקרה לא משמע דעט החוללי קאמר, מ"מ קושי" הש"ס ע"כ לא ה"י אלא לפי הילכתא וכרב, דעת החוללי דהינו מkeit האסיטה טרפה, אבל התוס' מ"מ מפרש סתירה ריבים והוא כו"ל לא הוה מkickן כלום לעיל, דלייפך מבן זכאי דלית הילכתא והוא כו"ל על תוס' ליכא למיפור סתירה מושום דהמחברים ריבים היוCIDOU, וליחס בדרכי התוס' דלעיל, י"ל דפליג דס"ל דשماול בל cholli קאמר, והוא בר זכאי המכרע בין שמואל לר"י, והלכה כמותו וכוונת הש"ס באמת אבר זכאי, אלא נקט שמואל אף דלית הילכתא כו"ת' משום איןיך דשماול ודוק'.

ע"ב גמר' מתקיף לה ר"א ולתנייהו גבי קולי ב"ש וחומריב"ה, א"ל רבא, כי איתשל לעין טומאה איתשל עכ"ל לפי מה שהזכרנו כ"פ, לדעת הרמב"ם, דשא ריני תורה לא נדו ע"פ היא הלכה דח"ט, לכאור' יש לעין, איך קאמר כאן דב"ש סבורו הכא לגבוי טומאה, בעינן שתי חוליות לטהר, ה"ה גם בבהמה לא מיטרפי אלא בחסרון שתים, אלא דגס بلا שיטת הרמב"ם נמי קשה, דלמא ב"ש ט"ח ס"ל, ומילא לא תלי זה בהז, וכן דאמרין בריש פרkon על בהמה שנחתקו גרגיה, אע"ג דלעין אדם ס"ל לתקדר"י כרשב"א, דיכולה לכחות ולחוות, אבל מ"מ טרפה הוה דס"ל ט"ח, וכן יש לתמונה על הא דאמרו בעירובין, דתורי חומרא דסתורי אהדי כגון שדרה גבלת, דמקרי כסיל בחושך הולך, דלמה יקרה כסיל, אם חשש למ"ד ט"ח, ואיז ליכא סתירה, וניחו דשماול קאמר וכן לטרפה, משום דהוא טרפה אינה היהת ס"ל, אבל ב"ש מצי סברו ט"ח, ואין כאן כסילות למאן דמחמיר גס בטרפה, ויש לי הרהורי דברים בהז אלא דלא בריiri לי, لكن לא העלטים בכתב וצע"ג ודוק'.

ע"ש גמר' א"ר א"ר, בבהמה מן הזאב ולמעלה, ובעוופות מן הנץ ולמעלה, ועיין ברא"ש דהשכה, בעופות Mai קמ"ל, דהא משנה שלמה היא, דורסת הנץ בעוף הדק, אבל למטה ממנו לא דרס,

והנה רשי' ז' ל' לקמן מפרש דאוחז בצרפתני ומגביה מן הקרכע מה שאותל, ולפירושו ודאי דאין לו עין כל להאי דרושא דהכא, אבל התוס' בשם ר'ת מפרשים, דרוס ואותל מוחים, ואני ממתין עד שתמונות, ומבייא ראי' מא'ק ט'ז ע'ב, דאמרו שם ארוי דרס ואוכל פטור, עי'יש ולפ' לא ידעתני מה בגין האי דריש, לדריש דהכא, ולמה לי באמת האי, "ואוכל" דבזרוס לחוד הוה סי' לוטמאה, וה'ה דמטריף, דהרי עופות טמאים אין להם דריש כלל, כמו ש'כ' בעצם דאין דריש לטהורם, ואי' דקש' להו מה קמבעי לי' לר'א בשאר עופות טמאים, דהרי מוכח לקמן דרבבה מהם דרוסים והרבה אינם דורסין, ומכח' דמסיק כאן דכלולם יש דריש עכ'פ' בדזוטרי מני' לפע'ד נראה דגס כאן לא קבוע אלא על אותו שדרכם לדروس, אי מטילין ארס, או אי יש כח באرس וכו' עכ'ל. לכארו' סוטר רשי' את עצמו במה שכ' לקמן בדף הסמוך ע'ב ד'ה ב��וז עד שתינקוב לחיל, ופרש'י "אבל הגיע לחיל יש לחוש שמא ניקבו הדקין ובבדיקה א'א מפני שאין נקב דק ניכר בהם" עכ'ל וכאן כתוב דלא מיטרף עד שניקבו הדקין, הרי דמיהני בדיקה עכ'פ', ולקמן יפה מדיק דלא מהני בדיקה, דהרי מדקתי נקב בחיל עד שתינקוב לחיל, ובדרושא משאים הבשר תננד ב'מ, הרי דשווין הון ניקב לחיל עם דרושא ובדרושא הלא שיטת רשי' דלא מהני בדיקה, ועכ' הפירוש עד שרואי' להאדים הבשר, דהינו שתחbare צפרוני נגד חיל הגוף לאפקוק על ירכיו, וכדומה, ואולי מירוי לקמן שנכנס הקוץ כלו לתוך חיל הגוף ואז אין לו בדיקה. אבל כאן דהוה מקום ידוע וניכר מודה רשי' דיש לו בדיקה, ועכ' צרייך לומר כן, דכפי שכבתבי לעיל, רשי' הוכיח לדדרושא ודאי אין לו בדיקה, משום דההכלכה כך אתה, "ודרושא הזאב" ובזה סגי להתריף, ואיב' נקבות חיל הגוף בקוץ, דאינו מנין הטרפויות, עכ' בדזיה יש בדיקה. אבל בקוץ הנמצא בתוך החלל, מסתבר דמן הנמנע לבדוק כל החלל מנקב כ'ז ודוק'.

כ' נ'ג ע'א, גמר' בעי ר'א, שאר עופות טמאים יש להם דרושא וכו' הא דלא קבוע בשאר חיות חוץ מארוי ואוב לבני בהמה Mai, לדעת הרא' ש' ז'ל בامت ליכא דרוס בין שאר החיות, ודעת שאר הראשונים להיפך, עיין בטור סי' נ'א, ונראה דלפי הני הראשונים, צ'ל דבחיות ידע דדיבר התנא בהווה, ולכן נקט ארוי ואוב, דהני שכחיהם יותר מאשר חיות לבוא לתוך העדר, עיין בב'ק ט'ז ע'ב ארוי דרוס ואוב טורף, ובשביל זה מצין למימור דר'י לפרש הת'ק אתה, משום דהה'ק דיבר בהווה וייתר שכח הוא הזאב שבא על הצאן לטורף, ולכן אין מקום להסתפק דודאי גם שאר חיתו יער יש להם דריש, אבל בעופות לא מצין דנץ וג' יותר עולמים לדروس, וחוץ מזה נראה לפע'ד דבضعות טמאים דמשוניס הכל, אלא בסימני טומאה שליהם עד שהתוורה לא הזכירה סימנים כלל, אלא פרטם בשמותם, ולכן שפיר יש מקום להסתפק לעין דרושא מה דינס של אינך, דלא הזכרים התנא בשמותם, ע'ז' קפשת ל'י' רב היל, דיש להם דריש, והוא דפרק ל'י מומתני' והאן תנן דרושא הנץ, לאו ר'א לרבות היל קפריך, דהא ר'א ספוקי מספקא ל'י בפי המשנה, אלא מסדר הגוף של אחר ר'א, ותדע דהא לא כתני, אל'ל' והא דקמשני דהני בדគותיהם או בדרבבמי מני', ואינך בדזוטרי מני' הינו נמי מטעם דהם עולמים יותר לדروس, וכן אלים אויריהו אפיקו בדרבבמי מני', וא'כ בחיות נמי הדין כן, וכן הוא באמת דעת הרשב'א ז'ל, והיא השיטה המחוורת ודוק'.

וזע דח' דריש בעופות, כתבו התוס' לקמן דין זה מה שאמרו, כל עוף הדروس טמא, אלא דשדיה זהיר' כי שליף צפורהנו, כמו בזאב בהמה, ולא ה'י להם לפרש האי דריש דהכא, שמספרש די והותר בסוגי' הש'ס, דהוא הטלת ארס, כשהוחזיא צפורהנו מן הנדרס, אבל ה'י להם לפרש הסימן טומאה של דריש מה היא,

אסורות, דשיכיוו טובא, בכל יום ובכל בית, لكن יש מקום להחמיר בפסיקות שלא ייקלו ראנן באיסורים, אבל באישות שהוא מלתא דלא שכיח שאירע ספקה בהם, וכל עצימות גיטין וקידושין, איתרמו לאדם רק פ"א בחמי מסתמא, לא מצאו צורך לחמיר בספק נגד חזקה, והרי תראה דהתורה עצמה הקילה בעין ממירות שלא לאסור מזר, אפילו שלא במקומות חזקה ועיין עוד בדבר שחייב זדו".^ק

ע"ש גמר קטע רישא חד מינינו, נח ריגז', וכתבו הפוסקים הא דלא חיישין שמא דרס אחראינו קודם דקטע רישא דהאי, משום דחזקת אלימוטא לח"ל דין הדורס מניח את הנדרס מידי עד שיראה נקמתנו בפנינו, ומזה"ט אף בהmittת יותר, לא חיישין לנשאים, עיין בט�"ז וש"ך סי' נ"ז סי' דאי' פלוגתא זהה, ולפ"ז בכל ס"ד"ר כמו באיהו שתק ואינהו מקרקיין איכה לעומת רוב ארויות דורסים, רוב הדורסים אינם מניחים הנדרס מידם, עד שיראו נקומות בפניהם, וכן שפיר קאמר בגמ', איכה למימר הכי ואלמא"ה, הויה ס"ד"ר, וא"כ קשה דליעל בנמצא צפורה על גבו של אחד מהם, דקאמר רב לטעמי, דהה בהא מצי מודה שמואל, דהרי איכה תרי רובה להתייר, חדא דרוב דורסים ממיתים מיד, ואני מניחים את הנדרס מידם ועוד רוב דין הצפורה נשמטה מיד הדורס, אלא דזה לך"מ דלעומת זה איכה רוב המתחכם, אין צפורה ישב בגבו. אבל מ"מ קשי', דהאי רוב ארויות דורסין לא הי' לו להזכיר כלל דלעומת האי רובה, איכה רוב הדורסין אינם מניחים הנדרס עד שימוש, ועיין בדבר שחייב זדו".^ק

ובגוף הפלוגתא שבין האחוריונים אי קטע רישא דתרי או יותר נמי כשר, כתבתבי בתשובה לדלידין אפילו לא ראיינו הנדרס נכנס חיישין דתלינו במצוין, ודורסים יותר שכחחים שיירגו בעופות ובצאן, מכביבים או עכברים, פשיטה דאפילו בנמצא כמה מתים בעדר או בכלוב במקום דלא ראיינו דורס נכנס דכשר, דניינו דבגמ' קאמר קטע רישא חד מינינו, והוא דוקא חד ולא תרי, משום דהש"ס הלא סובר ספק כלבא ספק שונרא אמר כלבא, ואני לא חיישין לדורסה אלא בשראיינו הדורס נכנס, וזה ודאי הדין כן דכל שהרג יותר הרי הוא יוצא מן הרוב דנה רוגיזיו لكن חיישין על הנשאים, אבל הרשב"א ז"ל כתוב דבראמנו הכלבים בני תרבות נינהו ולא שכיח שיירגו בעדר או בכלוב ותלינו במצוין שדורס נכנס לשם, וכך בנמצא פצעעים ללא שראיינו שם דורס נמי חיישין דתלינו במצוין וכן רובה דרובה השאלות שבאו לפניו באופן זה המה, שלא ראו דורס אלא שמעו רעש בכלוב או בעדר ובדקנו ומצאו, ובזה פשיטה דגס במצוין כמה מותים והנשאים אין בהם שום פצע וחיבורו, שכחים הם, דמי הגיד לנו שرك דורס אחד היה דלמא ב' או ג' הי', או שהאי דורס עליה בכלוב ב' או ג' פעמים בתחלת הלילה, במאצעו, ובסופו, ובכל פעם קטע רישא חד מינינו. וזה ברור לדינא ביל פקובק לפ"ז ודז"ק.^ק

תוס' דה רוב ארויות דורסים, וא"ת אפילו את"ל צפורה זה מהמת חיקוק אתה, מ"מ אפילו בשאר שוררים שאין בהם צפורה, היה לנו לחוש כיון דרוב ארויות שבין השוררים דורסים, ובஸמוך נמי דקאמר אבוי וכוי עכ"ל, כוונתם דודאי הכא מיiri באיהו שתק ואני הוליל, והוא לי ס"ד"ר ואוקי מלטה אחזקי' עיין באחרוניים, ולפ"ז נראה דהש"ס רצה לשולב זה, שלא אמר דרב ושמואל פליגו אי שייך לאוקמי אחזקת שרות בנולד ריעוטא מהיים, עיון לעיל בסוגי' דישב לו קוץ בשפט, لكن לשולב את זאת קאמר תחלה, הוא קי מלטה אחזקי' והוא מה"ת לכ"ע, וא"כ אמר והוא וויל ס"ד"ר אוקי מלטה אחזקי' וזה מה"ת לכת' שמי' ד"א ביבמות דומוקים האשא בחזקת היתר לשוק ע"ג דעתך בעלה קים, לפענ"ד נראה דלא החמיו חכמים רק בטראות ושאר מאכלות

גם על שאר השוררים איך אכח שדרושא וכמוש"כ הרשב"א ז"ל, ועיין בטור סי' נ"י וביב"י ומכווא בהגמי"י שם, ולמה שתק הרמב"ס מזה, ג') הביא דין דזהו שתק ואינהו מקרקיין בשועל או נמי' שנכנסו בין העופות ובגמ' נראה, דבארי שבין השוררים נאמר דין זו, וכן פרשי ז"ל דעל שתיק ואותיב בנינו, על ארבי ביןיהם, וכן על איהו קמעוואי, פרשי נוהם, וזה על ארבי נאמר, ועיין בראש יוסף מה שבי' על דברת רשי', דיש מי שמספרש דקאי על מה דסליק, ספק כלבא ספק שונרא, עי"ש. אבל על הרמב"ס ודאי קשה,-DDIדבר מרاري שנכנס בין השוררים, ולמה לי להוסיף, וכן שועל או נמי' וכו', אם גם בארי הדין כן, ועיין בלח"מ שהרגיש בזה כתוב דה"ה בשורדים, אלא דרהייא דגמי בעופות דקאמר לעיל מני', ספק כלבא ספק שונרא וכו', עי"ש ובאמת זה ליתא, דהרי רשי' ז"ל, בארי שבין השוררים מפרש כל הני, ולא קאי אדעליל, ובפרט הרמב"ס שכותב אח"כ בהלכ' י"ב סתם, ספק שנכנס לכוא טורף, או נודע אם זה מן הטורפן וכו', למה לא כתוב גם דין זו, בהוא שחק והן מקרקיין בסתם טורף עכ"פ, וכן דرس שנכנס בין בהמות או עופות והוא שתק והן מקרקיין, אבל אם נאמר דהכל שנראה שום רישום בחוץ, שב א"צ שום בדיקה יותר ניחא דזאת דוקא בשור שעורו חלק, ובארוי שמקום הצפורה גדול. אבל לא בכבשים שעירור, ולא בעופות בנוצתם, והדורסים שליהם צפורה נקנות, וכן בשור דוקא בנמצא צפורה תחוב יש ס"ד"ר, ורק על שור זה ולא על שאר השוררים, שיכולים לבדוק בכל מבחוץ, וזה שבי' הרמב"ס במתיק לשונו דס"ד"ר צריכה בדיקה כדורסה ודאית, ר"ל דלא סגי בבדיקה חוץ אלא עבי בדיקת בפנים, כדורסה ודאית, והמציאות בזה הוא כאשר מפרש, בארי שבין השוררים, בנמצא צפורה בגבו של אחד, דאי איכה ספק על אותו השור לבדו, ואני סגי בראיה בעלמא שאין בהם היכר נקב בחוץ, או בשועל ונמי' בין העופות, אפילו אין כאן היכר רושם מבחוץ, ממשום דבוחני אין לסמוד על בדיקת חוץ מטעמים שהזכרנו, נכלפ"ע בכוכנת הרמב"ס אע"פ דהפוסקים לא נתנו ליה.

אחרי כתבי זאת ראיתי בבי' בשם הרשב"א ז"ל הובא ג"כ לקמן במהרמל", על דברת התוס' ספק שונרא שכטב, דכל שאיינו ניכר רושם הדרישה בחוץ, א"צ שום בדיקת פנים, אלא דגס לרשב"א אם ניכר איזה מראה אדמומיות או רושם חברה בחוץ, שב צרי' בדיקה בפנים, ואני אומר דכל זאת בעופות או גו"ט אבל לא בשור הגדול, שדורס שלו הוא הארי, ואולי גם לא אמר ררבי, שדורס שלחם הוא היזאב, דשם בעין דוקא מקום צפורה ניכר, ועיין עוד لكمן מה שכתבתבי על דברי המהרא"ם, ועכ"פ חידוש נפלא עבini שהמחבר בשלוחנו הטהור, לא הזכיר כלום מהא דרשב"א שהביא בעצמו בבי', יצ"ע ודז"ק.^ק

ע"ש גמר איכה למימר הכי וא"ה אוקי מלטה אחזקי' והויל ס"ד"ר, ורב לטעמי וכו', הא אוקי מלטה אחזקי' שלא במקומו הוא, דהכי הוליל, והוא לי ס"ד"ר ואוקי מלטה אחזקי' עיין באחרוניים, ולפ"ז נראה דהש"ס רצה לשולב זה, שלא אמר דרב ושמואל פליגו אי שייך לאוקמי אחזקת שרות בנולד ריעוטא מהיים, עיון לעיל בסוגי' דישב לו קוץ בשפט, لكن לשולב את זאת קאמר תחלה, הוא קי מלטה אחזקי' והוא מה"ת לכ"ע, וא"כ אמר והוא וויל ס"ד"ר אוקי מלטה אחזקי' וזה מה"ת לכת' שמי' ד"א ביבמות דומוקים האשא בחזקת היתר לשוק ע"ג דעתך בעלה קים, לפענ"ד נראה דלא החמיו חכמים רק בטראות ושאר מאכלות

שיסתפק בדרכosa אסורה, הרי אין זה אלא חומרא דרבנן, וא"כ בקדשים ודאי לא החמיר חומרא זו להביא קדשים לביה"^ט, ובפרט שכפי הנראה, הוא חומרא דאמוראי, דלא מזכיר במשנה ובריתא. **ועיין** בזאתים שם דר"ל מוקי בנפולה וס"ל דילכתה נמי צריכה בדיקה, והוא לפי דברינו לכאור פלא דPsiטיא דהאי בדיקה בהלכה, שהוא מצד איזה נקב או שבירה באברים הפנימיים הוא חומרא דרבנן, ואיך מוקי מתני דכל הzbחים שבתערבו בהכى, אלא דריש"י ז"ל כפי הנראה נתעורר בהזה וכותב ז"ל וכיון דיתחזק בה ספק טרפות אין מכניין אותה לעזרה לשוחטה, משום הקריבתו נא לפחתך עכ"ל, והנה על אוקימוטא דאיתרב בדרכosa לא כתוב מידי, משום דריש"י לשיטתי ס"ל דודאי דרושא לית לי' בדיקה, וכן מוקי דוקא בודאי דרושא. אבל בספק דרושא, כיון דיש לבדוק, שפיר מצי שחתה בעזרה דהרי כאן לא איתחזק בה ספק טרפות, כי האי איתחזק שכ' רשיי הינו דוקא בנפולה, שקודם שהלכה היתה אסורה ודאי משום נפולה ואע"פ שהלכה אח"כ יוצאה מאיסור ריסוק אברים. אבל עדיין נשארה בספק שאר טרפות, וזאת קרי לירשיי איתחזק ספק טרפות דס"ל דמחזיקן מאיסור לאיסור, והוא גנאי לשחתה משום הקריבתו נא לפחתך. אבל בספק דרושא דלא איתחזק איסורה כלל, דשמא לא עשה מידי אין כאן גנאי לבדקה, כך מתפרשים דברי רשיי, וא"כ גם לפ"ד דעת רשיי קושי' דוחזק, אלא רם'ם לשיטתי לא צריך לכל הני דחוקים, אלא דהן בדיקת ודאי דרושא והן בדיקת ודאי נפולה, דאוריתא הוא, כאשר ביארנו לעיל בסוגי' דנפולה, ואיכא בשינויים משום הקרבתו נא לפחתך, דלו"ל דגס בהלכה צריכה בדיקה, לאו משארא טרפות לחד קאמר, אלא משום ריסוק אברים דיש בדיקה לרמ"ס, ומזה ג"כ יש ראיי מוכרת לרמ"ס, בדיקה משום ריסוק קامر שהוא דאוריתא, כי ההלכה כך אתה על דינותת האזב וועל נפלת מן הגג, ולר"ל אפיו בהלכה لكن שנייהם פסולים לקרבן, משום דataruo בדרישה ובנפילה, והקריבתו נא לפחתך ודוד"ק.

ד" דרושא שאמרו צריכה בדיקה וכו' פ' בוקי' כגון ספק דרושא או שדרסה ואין מקום הדרישה ניכר מבוזץ, ודודאי דרושא לא מהני בדיקה, וכן פ"י הריב"ם וכו' עכ"ל, כבר כתבנו לעלה בדיבור הקודם ולעיל בסוגי' דנפולה דשיטת רשיי הוא כיון דילכתהআתא על דירותת האזב, וכן אනפלה מן הגג, ולא על האדם, הבשר ע"י דרושא, ועל ריסוק אברים ע"י נפולה, וכן ששנינו ל�מן בא"ט בעף נפלת לאור ונחמרו ב"מ, ע"כ דהני טרפה להלוטין נינהו, ומשום דע"פ רוב כל הנדרס נכנס הארץ לתוך הגוף, וכל שנפלת מן הגג מתרסקו אבריר, אלא אדם עמדה או שחתה מעלי', מוציאה מידי חש ריסוק, וא"כ ס"ל לרשיי דמה"ת לא מהני בדיקה בלבד, והוא רושם דרושא א"צ בדיקה בפנים כלל, ניחא, וכדבריו ממש כ' ג' ב' עצמה איכא ספק באיזו שתק ואינחו מקרקרים, או אפיו במקומות שדרס ולא ניכר תחיבת צפורה הדורס עד הבשר, דשם מה"ת בלא"ה מוקמינן אחזקה כשרות, ורבנן אצרכו בדיקה לחומרא, שם מהני הבדיקה. והראיות שהביאו התוס' נגד דעת רשיי אינם מוכרכות, הראי' האחת מהא דאמרו בסמוך עד שיאדים הבשר כנגד הב"מ ובסימנים עד שיידימו הסימנים עצמן, הרי דע"ג דהאדים הבשר נגד הסימנים דודאי נדרסה, מ"מ שריה מפני שלא האדים הסימנים עצמן עכט"ד. לא זכיתי להבין ראי' זו כלל, דמי אמר דאמוריות בבשר ודאי מכח דרושא Kata, דמעולם לא שמענו בהאדים הבשר, לחוש על דרושא, הלא כמו כן ע"י הכאח וכודומה מאי הבשר להאדים, וכמו בנפלת לאור ונחמרו ב"מ דבלא נפלת לאור לא חיישנו על האי חומרא מבואר בפוסקים, ולכן

אין מונחים הנדרס מידם, עד שיראו נקמתם בפניהם. ועיין עוד לפניו מה שاكتוב בזה ודוד"ק.

ע"ב גמר' אתררי' דشمואל הוּה, להאי גירסא הדר ב"י רב דאי לא הדר הוּיל להכשיר גם באתרא דshmואל, משום הפסד ממון ז"ל ויש קטת ראי' לזה מהא דאמרין בפסחים דר' ל' ע"א, דאמר שמואל להני דמצבי נendi אשוי זיבנא דכנדיכו, ואי לא דרישא לכו כר"ש, ופריך ולדרוש להו, ומתרץ אתררי' דרב הוּה, וקשה איך מפחדם בדבר שקר שידרשו להו כר"ש באתריה דרב דס"ל דלא כר"ש, אלא ודאי הци קאמר לו דאם תמכרו בייקר דאיכא הפסד רב, לא אחולק כבוד לר' מפני הפסד ממונם של ישראל ודוד"ק.

ע"ש גמר' וליחסינו ולשידינו לאשפפה וכו' בת"ח ז"ל הביא גרסת מקצת ספרים או ניתבינהו לעכו"ם, וככתב דהה דזהו מיל"ל דזיבינהו לעכו"ם דמקרי נזדמן, ואין משום עושין שחורה בנו"ט עי"ש. ואני תמה על האי גירסא דא"כ מה קאמר, ולעתmicך נישדינו בו כלבים, וכי הוא יותר טוב מילתנם או למכם לעכו"ם, דהרי כל הרואי לאדם, איינו מוכן לכלבים כדאמרין בביצה דר' ו' ע"א דכל דחויז לאדם, לא משליך לכלבים. אבל לפ' גירסתנו דלא הקשה שיתנס או ימכרם לעכו"ם חנקים ניכא דכיוון דלא נהרט אל חונקים, הוה נבלה כמותה מלאיהן, שגס לנכרי אין ליתנס לאכול, דהרי התורה אמרה לכלב תשליקון אותן. עיין בפתחה עיקר א' ועיקר י"ד, והא פרך למה באמות חנקם ולא נהרט, כדי شيء ראו לנכרי, משום דכפי הנראה שמואל בכבודו ובעצומו עשה כן שחנקם והשליכם לנברה, וידעו המקשן שעשה כן בעצומו כדי شيء בטוח, שלא יאכלם השואל ע"י הוראת איה חכם המתיר ס"ד' רב, ולכן לא טרח לנחרר כל או"א, אלא חנקם ביחיד שהוא קל יותר, והשליכם לנברה, אלא דקש' ל' למה טרח להוליכם לנברה ולא זרעם לאשפפה כשאר נבלות, ע"ז שפיר קמהדר ולטעמיך, ומה השליכם לאיבוד מכל וכל, אלא כדי לפרשומי מלטה דאסורה عبدال הכי, ושזה ראי' לירסת רשיי, "אלא אתררי' דshmואל הוּה" ולא הדר ב"י רב, והויצק שמואל לחזק הוראותן, דאי רב גופה הדר ב"י, למה לי' כולי האי ודוד"ק.

תוס' דהה ספק שונרא ס"ק אמר קני', וא"ת דבריש פ' התערבות ע"ד ע"ב אמרין, גבי נתערבה בטרפה וכו', וmprsh כולהו כר' נאי לא אמרו, דבון נקובת הקוץ לדירותת האזב מידע ידיין, דהאי משוך והאי עגול וכו' עכ"ל, והקשה המהראם' ז"ל, דלמה לא נוקמא דנתערב בדרכosa שאינה ניכרת כלל, באיזו שתק ואינחו מקרקרים, דלשמואל דילכתא כוותי' בעי בדיקה נגד כל החלל, וכו' דכפי מה שהביא הבי' בשם הרשב"א ז"ל, דכל שלא ניכר בחוץ שום רושם דרושא א"צ בדיקה בפנים כלל, ניחא, וכדבריו ממש כ' ג' ב' הש"ז סי' נ"ז סקליו עי"ש. ואני תמה, דמה הייעלו באיזי ס"ד'ר, וכן באזין שנטערב ומה ישי הוכחה למה שתבנו לעיל, דלרמ"ס מן האזב ולמעלה בעין דוקא מוקם צפורה האזב והארוי ניכר, ולא רושם אדמים בעלמא וכן שפיר קامر בגמי', דבון דירותת האזב לקוץ ניכר, דהאי משיך והאי עגול, אלא באמות בלא"ה קוישיטם לך"מ, דנhydro ברושים בעלמא סגי לנטערב ספק דרושא. אבל כתבנו לעיל, דלהכי קامر לעיל אוקי מלטה אחזקי' והדר אמר הוּה ל' ספק דרושא לאשמעין, דמה"ת ודאי דמקמין אחזקי' וזה שושין לספק דרושא. אבל לשמואל דחייש לספק דרושא, הוא מדרבן וכן מבואר הדבר ברמ"ס בראש פ"ה מהל' שיטה שתכתב מפני שדרושא מפורש בקריאה החמירו בה, וכל ספק

דאיינו משום נקב או נפסק אלא שם דרושא הוא טרפה בפ"ע, עיין בריש פרקן על התוס' ודروسת הנץ מש"כ שם, ובדיבור הסמוך ודו"ק.

ד"ג נ"ד ע"א גמר' בתור דבעי הדר פשטה, אחד זה וא"ז במשחו מ"ט זיהרי' מקלא קליל ואזיל. ופרש"י "גרסינן" ולא ידעתו איזה גירסה אחרת הייתה לפני רשי' שרצה לשוללה. וכפי הנראה האיתיבת "ואזיל" רצה רשי' חסר בנוסחא אחרת שלפני רשי', ושלנא נטעה לפרש דהארס שורף את האבר ולכן אין נפקותא בשיערו, וכן צרך לגורוס, "ואזיל" לומר דשורף עד רובו של גורגת דסopo לפסק, וכן משמע מרשי' לדלעיל בדף הקודם ד"ה צרכיה לבדוק שכ' שסopo לשורף עד שתנקוב את בני מעיים, הרי דעתך סopo לנקב קאתין עלי', וה"ה בגורגרת סopo לפסק. אולם דעת התוס' לעיל במסנה אינו כן, אלא דשריפת אבר הנלקה מן הארס, הוא המmitt ולא מצד שסopo לינקוב או לפסק,adam משום דסopo לינקוב או לפסק, לא ה"י טרפות בפ"ע, כמו שלא חשיב מראות פסולות בריאה וכדומה לטרפות בפ"ע. ולפע"ד מה דלא חש רשי' "יל לקושי" זו הוא מפני דלישיטוי' וdoi דרושא אין לו בדיקה מה"ת, משום דההלהكا אינה על דרישת האב דטרפה, א"כ שפיר הוא טרפות בפ"ע, אעפ" שטעם הטרפות משום סopo לינקוב או לפסק, אבל החוס' ורמב"ם דס"ל, דגם לדαι דרושא אינה לה בדיקה, וכל שלא האדים הבשר או הסימנים מחמות הארס כשר, מוכרים לומר דשריפת הארס הוא שם טרפות בפ"ע ולא מטעם סopo לינקוב ולפסוק, והוא בכ"ש בין בשוט ובין בגורגרת, ולא גרסו האי "ואזיל" אלא דשריפת אבר בכ"ש בעל האיבעדי דקמבעי קנה דנקובתו באיסר דרשותו בכמה, באמת הי' מסופק בפלוגת רשי' ותוס' ופשט לי' כתוס' דזהירות' מיקלא קליל, ר"ל שזה טרפות בפ"ע והוא במשחו בכל אבר בשוה, והוא נכון מ"ד ודו"ק. **ע"ש גמר' אל"ר ר"ל**, מנו רב ומנו רב ולא ידענא לי' מכאן ישראי' למה שכתבו התוס' לעיל לך"ה אמר יביא ויקיף. הראש יוסף ז"ל הביא אכן קושי' הרשב"א ז"ל דהא לדעת הבה"ג, דין במשמעות הסימנים משום טרפה אלא מגזרת ההלכה אין שחיטה מעלת בהן, לעולם לא ידמו החתוכים, דהא אפילו נשחתה לאחר רב מלידתו, קשה לומר דר"ל לא ה"י זוכר את רב שהי' החשוב שבתלמידי רבוי יותר גדול בתורה וחסידות מר' יוחנן ודוו"ק.

ע"ש גמר' שמותה ושותה כשרה וכו' ר"י אמר יביא ויקיף. הראש יוסף ז"ל הביא אכן קושי' הרשב"א ז"ל דהא לדעת הבה"ג, דין במשמעות הסימנים משום טרפה אלא מגזרת ההלכה אין שחיטה מעלה בהן, לעולם לא ידמו החתוכים, דהא אפילו נשחתה לאחר רב מלידתו, כמובן שבבילה, וכמו שביארנו זאת בעicker י"ד בארכות, גם מה שכך דלמעלה דלאו מוקם שחיטה רק טרפה הוה, בזה איך פלוגתא, עיין לעיל בפ"ב בסוג' דמוגרמת. ואני ביארתי שם דלמאן דס"ל דכל שנספק הקנה שוב הוה כמדמ"ד ולדעת הרשב"א על הקנה עצמו ילכא מאן דפלייג ע"ז, א"כ מה לי נפסק במקומות שחיטה, או לעולמה ממקומות שחיטה, כיון דטרפה הוה, ממילא דכאן דכמ"ד ותו אין שחיטה מעלת בו, וממילא יקרה נבלה, אלא דלגביבי נידון דיון של הקפה, אין שם נפקותא אם טרפה ואם נבלה, דהכא

רק במקומות דאיכא חשש דרושא וביענו בדיקה להוציאה מספק דרושא כל שהאדים הבשר, הרי עידיון הספק שהוא מכח דרושא אתה, במקומות עומדים ואסורה אבל ואדי לרבות דלא חש לטפק דרושא לא יאשר אפיקו נמצאת האדים הבשר אנה ana, כי מכח סיבות שונות מצטי להיות אדמים בבשר, ראי' השניה הביבאו, ממה דרב מורי ב' מכפה ועד אטמא, וע"כ בודאי דרושא מיירי דהרי לרבות אין חוששין לטפק דרושא, והנה לעיל בסוג' דישב לה קו"ז בשות כתבתתי דלבב גם רשי' מודה דמהני בדיקה גם לדאי דרושא, וכן הבאותי בשם הגהות מלא רועים אכן עין ב'. ועתה הדריני ב', כי טעמא דרש"י מפני שההלהקה סתם אתה, דרושא הארץ, ע"כ דהיא ודאי טרפה ואין לו בדיקה, ולכן א"א דלשדי פליגו בזה רב ושמואל, מ"מ ראי' ז"מ מיכיר, דתקשה לדונפישיך דע"כ לרבות צרכי להיות ניכר מקום הדרישה, וא"כ למה עי' בדיקה ב', ועוד אטמא, מה תאמר דכל שעלה הדורס על הנדרס, גם מודה דעתך בדיקה, דזוקא באיהו שתק ואינחו מקרקרים פלי', משום דאייכא עיון ס"ס דשמא מחייב ביעותא מקרקרים אבל לא עלה עליון, וכמ"כ למעליה משום דכנגד רוב ארונות דרושא אין רוב שעשה אותו טרפה, גם רב חייש ומצרך בדיקה, א"כ ודאי דנפל ראיות התוס' בבריא דאפשר דמייר בעלה אריה על השור, ולא ראיינו מקום הדרישה, וא"כ צרכיה בדיקה מכפה ועד אטמא, אבל בראינו שדרס דהינו שניכר מקום הדרישה לא מהני הבדיקה דאפשר לא האדים הבשר כנגד אותו מקום מ"מ טרפה, וכמ"כ באמות רשי' ז"ל דהבדיקה מהני, או באיהו שתק ואינחו מקרקרים, אי בעלה ארוי ולא ניכר מבוחץ מקום הדרישה ובאהי ספק הakhirnu גם רב מודה דבעי בדיקה, ולכן ראיות התוס' נגד רשי' אין מיכיר.

וזע דבשה"ד כתבו, דגם רשי' לא נקט ספק דרושא אלא משום דאי צרכיה בדוק כנגד כל החلل, אבל אם ה"י ניכר מקום הדרישה, לא ה"י צרכיה בדוק אלא כנגד אותו המקום, אין כוונתך שכן דין לדידן דהרי איןו פסקין כשמואל דחוושין לטפק דרושא, ומילא לצרכיכון לבדוק כנגד כל החלל, אפילו ניכר מקום הדרישה אלא דר"ל, לרבות חייש לטפק דרושא באיהו שתק ואינחו מקרקרים, ה"ה דלא חייש בלא ניכר מקום הדרישה, וא"כ לרבות דקאמר מכפה ועד אטמא, אם ניכרים כמה וכמה פעעים במקומות מפוזרים צרכיה בדיקה בכל החלל, אבל כבר כתבעו דזה ליתא, דהרי לרשי' כל שודאי נדרס אפיקו במ"א, הרי הוא דרושא הארץ שאסורה ההלכה, וכאשר הוכחת זאת לעיל ומפרש"י שבפ' התערבותות דלא קשי' ל"י למאן דמוקי לי' בדרושים הארץ, דהרי אפשר למבדק' אחר השחיטה.

והנה הלב אריה ז"ל בפירושו לדברי התוס' אלו, ס"ל דספק דרושא בסימנים הוה כספק בשחיטה, לדעת הפלתי דספק נקה"ו ופסה"ג ספק בשחיטה מקרי עיי"ש. וכבר כתבתתי במקומות דהאחרונים ז"ל טעו זה טעות גדוול במחכ"ת בחשבם דכל מעשה טרפות בסימנים הוה נבלה לדעת הרמב"ם, דזה ליתא, דזוקא נקב או פסוקה דמקרי תחלה נחרה ונידון שחיטה פסולה למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס, אבל לא טרפות דלא שייך לחשבון תחלה שחיטה פסולה, והרי תראה דנקה"ו ופסה"ג וכן נחסרה הגגרת כאיסר ונקהה כנפה, דכל הני לא מנה הרמב"ם בין הטרפיות מפני שהן עניין שחיטה פסולה, אבל נהכו עורות השוט במראו מנה בתוך העין טרפיות, הרי שלך לפניך, דכל דלא שייך לומר דהוה כתחלת נירה, אין בו משום נבלות, וכן הכא בטראות דרושא

ואם נאמר דה' גם הנה מקובלים בידם מדרות הקדמוניים, האז ה' הכלל למאית אتا, אין לומר אדם ישכו יהיזרים ע"ז' ה' הכלל דהא אין להוציא על הטריפות מכל חכמת הרפואה. וראה זה כי הרמב"ם ז"ל בעצמו נ舷ל במה שהזהיר כאן שאין להוציא מכל חכמת הרפואה על הטריפות והוא הוציא לנו ניטל לח' העלוון בפ"א ה'כ"ג. והסביר זאת לחכמי לוניל אין לך כל שאין כמו מה' ח' יוטר מזיה עי"ש. אבל דעת כי עמקו מוחשבות ח'ז'ל ואין לך קושי' ולא סתירה וגם פסק הרמב"ם על מקומו יבא בשansom, אבל כדי שנבאו למטרת חפצינו צרכיך לפרש המשנה והשקליל וטררי שבעמוד ה'לאה כי מתוך פירושנו יתגלה לנו טעמא ופירושא דהא מלטא ולכנ' עשתיק עצמנו למשנה.

משנה ואלו כשרות בבהמה וכוי' וככתבו התוס' דכלחו צרכיCDFרישנא בריש פרקו. והמעיין שם בתוס' ימצא דפרישו רק הני אברים נזנרכו בתוך הטריפות והקשרות מגרגרת ועד המסע וביה'כ. דהו'א נסדקה כמו נפסקה וכן כולם. אבל מהני דקתי ני ה'ה' בין הCESSות ולא נצרכו לעיל בין הטריפות והן הנה תחול כלויות ולחי התחתון והאם לא דברו מאומה, ובאמת קשה למה' כתני באלו כשרות פשיטה לכל שלא נשנו בין הטריפות ממשילא כשרות אין לנו להוציא על הטריפות אבל באמות כתני הני כדי להשמעינו דיש גם בהם אופן המטריף ומכח האי דיווק אמר רבא ניקב הטחול בסומכי טרפה. ורכיש בפ' דלקתיה בכל' טרפה, וניטל האס או דאתא לאפקוי מר'ט בסנהדרין דהשליך בהמה שניטל האס שלה לכלבים או כהני פוסקים דבנימוק האס יש להטריף וניטל לח' התחתון שרחה, למד מזיה הרמב"ם הא לח' העליון טרפה. והנה لكمנו אר' ז' לש' אלא שיכולה לחיות ע"י המראה והעלטה וכוי' אלא דמהרש'ל ז' מזחק מימרא זו שאינה מובהה לא בר'ף ולא ברמב"ם וכאשר כ' המהרש'ל הוא תוספת על הגלילן מן הגאנונים וטעה הסופר וככתבה בפניהם. ואני אומר דמאן דגרס לי' בגמ' הי' מי שייה' הוא מחולק על הרמב"ם בדין דלח' עליון ולכון מדיק האי דינא מiotra דמתני' דקתי ניטל לח' התחתון שרחה דל'ש אלא ביכולת לחיות ע"י המראה והעלטה וכוי', אבל הרמב"ם דח' האי מימרא משום דס'ל דלעולם יש לעשות איזה תחבולה להכנס המזון כדיוע ולכון דיק משננה יתירה או דנטיל לח' העליון טרפה ולרמב"ם גם הא דאמרו לעיל מ"ד ע"א ותנ' תונא ניטל לח' התחתון שרחה לא גראム לי' דהו' ז' פסק דזוקא ניטל עד הסימנים כשר עיין בפ' שמ' שם.

מתוך הדברים שאמרנו אנו לנמדיין לכל הני שבשמעתתא לא מחייבתם בלבד חדש ולא על סמך דזה הכלל לחוד אלא דלכלון יש רמז במשנה ניקב הטחול ולקורתה בכל' כמו שפרשנו גלגולת שנחבסה מהה דקתי נפתחה הגלגולת שרחה נעקרה צלע מעיקרה עם חצי חול'י' ה'וא טרפות מורכבות משני טרפיות דענקרו רוב צלעות ללא חול'י' שלמה טרפה ממתי' דאהלות וככ'ה' וכל' הרכיב רב שנייהם יחד לומר דנעקרה צלע וחצי חול'י' דינה לנערקה חול'י' רב שנייהם יחד לפי' ר'ח' דנדללו מחייבים בארכן סימנים ר'ל עיין עיקור ואי לפי' ר'ח' דנדללו מחייבים בארכן זאת נרמז מהה דקתי נקה'יו ופסח'ג בו'ז' החיבור דASHמעין בזיה דבעין שייה' מחוברים יחד בארכן כבר אחד וזה רמז טוב ובר שנקראן אי כפרשי' ממקום חיבורן בלחי הר' ה'וא בכל עיקור דגמירו דאי בדרי לה סמי וח'. ומה דמתרךץ לי' בעל מסדר הש"ס על קושיתו דמקשן והא קחציא דמתו, גמירי דאי בדרי לה סמי וח' לא דעל ההני מאורעות הי' קיבלה בידיו דיש סם לאלו אלא דרך כלל אמר לו לכל הטריפויות שלא מנו החכמים מסתמא כן ה'וא דיש איזה תרופה למכות אלו. וכן מבואר ברמב"ם שהבini כן. ז' ז' בפ' הי'ב,, ואין להוציא על הטריפות אלו לכל של שארע לבהמה או לחי' ועוף וח' мало שמנו חכמי דורות הראשונים והסכימו עליהם בבתי דין ישראל, אפשר שתחיה' ע"י איזה רפואה הנעלמת מatanו וא"כ אם שמסתמא אפשר שתחיה' ע"י איזה רפואה הנעלמת מatanו וא"כ אם התנ' ריב'ב לא רצה להוציא מ'ט על הטריפויות שהו'ו מקובלים בידו איזה הויספו האמוראים ע"פ המשנה דזה הכלל כהנה וכנהה.

בחיות תלוי מלטה, וכיון דכוכב'כ חי' הוה איך ידמה החיתוכים, אלא דמ"מ לא הקשה הרשב'א על שיטת רשי', וכיון דטרפה הוה, הרי הגורגורתeman דמונה בדיקולא, וניהו דבחמה כולה היה לכל דבריה, אבל הגורגורת דהוה כדמות' דהרי חשוב כמת, ובaber המדוולDEL אין לו התקשרות עם הגוף אלא כ"ש שלא יחשב כניפול, אלא ע"י מיתה, ولكن לא הקשה הרשב'א אלא לדעת הה'ג וזה ברור. ופלא על הראש יוסף ז'ל שלא נחות לכל זאת.

וזע דhalb אר' ז' ה' הביא כאן קושי' המהרב'ס שף ז'ל שהקשה דמה מהני הקפה, כיון אפשר דנסמט בין שחיתת הקנה לושט. ותי' הלב אריה, דבאמת בזה פלייגו רב ור' ה'aca, דרב סובר קר'ל, דכל שנפסק קנהCMDMB'Z. ولكن קאמר א"א לשוטה שתעשה שחיטה דאפיקו אם נשמט בין סימן לסייען כשר, לאחר שחיטת הקנה השוטה השמוטה אינה פוסלתתו דהוה CMDMB'Z, אבל ר'י פlige על הא דר'ל ולית לי' CMDMB'Z, ואפיקו הקנה עצמו לא, ודלא כריש'א. וכן לדידי' אפשר שנשמט בין סימן לסייען, אז טרפה הוה לדעת רשי' עי"ש. וכל ההקדמות אמיתיים, ואם תרצה לעמוד על בוריין של הדברים תעינוי היטב מה שכתבתבי בזה לעיל ד' י"ט ודף ל'ב' בפלוגת ר'י ור'ל בהזה. אבל לפרש דרב ור'י כאן פלייגו בזיה, אי שוטה שבין סימן לסייען פוסל, הוא דבר שא"א להעמידו, דהאי יבוא ויקיף דקאמר ר'י, אין להלמו והלב אריה כ' דיבוא ושימות במ"א לראות ההשומות אי דומות האחד. לא הבנתי מה קאמר, דאי' ישנות עוד הפעם סימן השוטה, ועוד זאת דקושי' הרשב'א במקומה עומדת, Dai לר'י סימן השוטה לאו CMDMB'Z, אי' דמו הני חיתוכים אפיקו אם לאח' נשמט, כיון דגם הגורגורת ח' כמו האברים, וכן דבר קדשו אינם כדי להקימם. גם מ' ליל CMDMB'Z לא הריאה ולא הקנה וצע'ג.

ע"ש גמר' זה הכלל: לאתו'י Mai לאתו'י שבשמעתתא דבי' יוסף רישבא וכוי' אל' וכי להוציא על הטריפות יש, אין לך אלא מה שמנו חכמים וכוי' עכ'ל הנם'. ועיין לעיל במשנה ד'ה' זה הכלל מה שתהמאת על הסוג'י דח'aca דהרי סותר א'ע' מנ' וב' דמתחלת אמר דזה הכלל אתה לאתו'י הנ' ש' ועכ' דמכך זה הכלל אנו מוספין כל מה שנראה לנו שאינה כמורה חיה, וכמוש'כ' הרשב'א בתשי' סי' צ'ח' דעל סמך זה הכלל שבמשנה הושיבו החכמים שבדורות הבאים הני ש'ש', משום דבהתני נמי אינים יכולין לחיות ועכ' ע'י הנסיו' שעלה נבנה חכמת הרפואה ידעו את זאת. ובתווך כד' דח'ה ריב'ב האי רישבא בשתי' ידיים אין להוציא על הטריפות והרי הוא הי' מן התנאים הראשונים שבימי' הי' עוד מקריבין קרבן פסה (ואולי לא על האי תנא כיון כאן וכן ראה כושי' ודו'ק) וככה וכמה דורות אחריו חדש טרפיות לרוב כמו הני ש'ש' ואין לומר דלהיא מכח בגידה נשי' יש תרופה ותחבושת דז'ה הול'ל, דגמירו דאי בדרי לה סמי וח'. ומה דמתרךץ לי' בעל מסדר הש"ס על קושיתו דמקשן והא קחציא דמתו, גמירי דאי בדרי לה סמי וח' לא דעל ההני מאורעות הי' קיבלה בידיו דיש סם לאלו אלא דרך כלל אמר לו לכל הטריפויות שלא מנו החכמים מסתמא כן ה'וא דיש איזה תרופה למכות אלו. וכן מבואר ברמב"ם שהבini כן. ז' בפ' הי'ב,, ואין להוציא על הטריפות אלו לכל של שארע לבהמה או לחי' ועוף וח' мало שמנו חכמי דורות הראשונים והסכימו הרפואה שאין סופה לחיות' עכ'ל, הרי דרך' כל' אנו אומרים כן שמסתמא אפשר שתחיה' ע"י איזה רפואה הנעלמת מatanו וא"כ אם התנ' ריב'ב לא רצה להוציא מ'ט על הטריפויות שהו'ו מקובלים בידו איזה הויספו האמוראים ע"פ המשנה דזה הכלל כהנה וכנהה.

ע"י מחת וכן חסירה ע"י חיתוך, שכן לא הוה ניקבה הכלול ע"י חולין ולקתה בכלל ע"י הכלל סוג נקבה וחסירה וכו' עכ"ל, ותמה אמי שהלב ארוי ע"ל החזק לדוחק, דבר ברור כמשמעותם, אך נוכל להוכיח נקב או חסרונו שערן ע"י חולין בכלל נקבה וחסירה, במקום שהנקב וחסרונו בעלי חולין כשר, הרוי דכאן החולין הגורם שנטורף ומפני שהוא מכאי יותר וא"כ האי לקותא שם החולין, שהוא מכיה יותר גדולה מן סתם נקב וחסרונו, ע"כ תחת סוג אחר נופל, אבל בהני אברים דניקב או נחסר סתם, נמי טרפה, פשיטה דלקתה בחלקיה בכל נקב או נחסר הוא, וכאשר כתוב רשי"ז ע"ל שם, על לאפוקי דרךו וזה אמרת לאמתו, וברור לכל מבין דבר, אמרו מעטה, מהיא דלא מצין במתניתי לסתה לא שמעין דלקתה אין טרפה, והרי בכ"מ דניקב או נחסר טרפה, מכש"כ דלקתה דהינו נתמסס טרפה אלא מהה דלא נזכר טרפה בכלל הרוי אין לנו להוסיף טרפות באבר שלא שנוינו טרפות במשנה, אמנים אם נזכר באלו בשנות, דעתנו הכליות כשרה, דעתה להשמעין דאייכא איה מין מהה בכליות שהוא טרפה, שפיר מצין למדוד, דלקתה שהיא מכיה יותר גדולה מנטיל שהוא טרפה, ואין להסביר כי סוג לסתה עדין לא שמעין בשום אבר שהוא טרפה, הא ברכא, ואדרבה לסתה בכל שיש בהם טרפות, נהוג כיון דכלל מעתים מהה, אולם עלא דמנונה מני טרפיות היוצאות מן הכל הטרפות שיש לנו במשניות הון מפורשות והן מרומות, אי הי' סובר כרכיש דלקתה בכלל טרפה, יוצאת מהה דקתה באלו בשורות ניטול הכליות כשרה, הוול' למנות ט' מיני טרפיות, וגם לכלול לסתה ביניהם, והדברים קלוון לעינים תלית.

ואחר הדברים האלה, נבון היבט השkil וטורי, ולא יקשה לו כלל למה לא קאמר, דפליו בדרכיש, דבאה דרכיש א"א דפליו, והרי לסתה דגרא מנטיל או חסירה, אין להוציא משום דלא דמי' להני, כיון דגרע מהני, ובכלל מעתים מהה, רק הא דר' מתנא דשף מדוכתי' דהוא פחות מונחך וניטיל, אם דמי' לניטולי וככל לרבות דומנה מני טרפיות היוצאות מן הכל הטרפות שיש לנו במשניות הון מפורשות והן מרומות, אי הי' סובר כרכיש דלקתה בכלל טרפה, יוצאת מהה דקתה באלו בשורות ניטול הכליות כשרה, הוול' למנות ט' מיני טרפיות, וגם לכלול לסתה ביניהם, והדברים קלוון לעינים תלית.

אחרי כתבי ראייתי בח' הרשב"א ז"ל של' ג'כ, דהא דקאמר דדמי'

ונקרע רוב הcars חיצונה ומה זה דקאמר "או" דאיתו שייכות יש בין שניהם אבל אם נאמר דמרמז גם עלبشر החופה שנקרע והוא משום דסוף הcars שנטղה לינקוב כמו שכתב הב"ח סי' מה ניחא טובא דקאמר או שנקרע ומרמז על البشر החופה זאת נמי משום ניקב הcars נגעה בה, והוא דר' מתנא דבקי דאטמא דשף מדוכתי' הוא נלמד, מנתכו רגליה, דהרי אמרין لكمן דדמי' קצת לנוטלה Dai כשר הוה הומל' באלו בשורות, דרגל דשף מדוכתי' ע"ג דדמי' לנחתך כשר, כמו דקתיini נסדק הגרגורת שלא נטעה דדמי' לנפסק. **ומעתה** זכינו שא"א להוסיף על הטרופות השינויים במשניות אלא באחד שניים אופנים, או באבר שנוצר בו טרפות ואנו מוסיפן מכיה הדומה לסתה שנייה, כמו הני דבקי דאטמא דשף, ודנעקרה צלע וחצי חוליה, וסימנים שנולדלו, וכן כל הני ניקבה הריאה, או שחסורה טירקה ומורה ובעות, דכל הני בכלל ניקבה הריאה, או שחסורה הם, או באברים שנוצרו במשנהداولו כשרות שnitel או ניקב כשר בהם דתא, דיש מכיה המטריך בהם. ובזה מתיישב היטב דריב"ב השיב לי ליוסף רישבא, דמחו בגדי נשי וקטלי, דאי להוסיף על הטרופות משום דגה"י הוא אבר חדש שלא נוצר לא באלו טרפות ולא באלו כשרות, لكن אין להוסיף טרפות כזו מכיה זה הכלל לחוד, ור' אבא דחשיב כמו כן בהאי דmacho בכלל וקטלי, ע"ג דכלי' תנן באלו בשורות, אלא דאיין לדיק דנחתך טרפה, דמה בז' ניטול כולה או מקצתה, ורק לסתה בכלל יש למידק משום דכאיב לה טפי. ועיין עוד בדיבורו שאח"ז ומה שיש להעיר על כל הני טרפות דnitel כשר בהם ורק ניקב או נליה טרפה, עיין בפתחה עיקר יוד ודוד'ק.

תוס' ד היזה לדר' מתנא דatty' זה הכלל, מ"ט דדמי' לנוטול, ואית דהכא משמע בין לר"ל ובין לר' דלא מרביין בזה הכלל א"כ דמי' להאנך דמתני, וא"כ האי דרכיש דלקתה בכלל היכי ATI, והוא אמרו בריש פרקין דלעולא דאמר ח' מני טרפות מנו חכמים דאתא לטעותי דרכיש עכ"ל. ועיין מהרש"א, מהר"ס שי"ז ויתר המפרשים, ואני עמוד ומשתומים, כי קושי התוס' מרפסין איגרא לאירועו ובתכח"ד סותרים דברי עצם, דהביאו ראייה מדאמר לעיל דועלא לאפוקי דרכיש, והרי מתחלה כתבו דרכיש כיוון דאיינו דומה להני דמתני אין לרבות בזה הכלל ולמה לי לעולא לומר מימרא כד דרכיש, דמי הכניסו כדי שצורך להוציאו, הרי מדאטריך לדועלא כדי לשולח הא דרכיש מכל דמצין לרבות בזה הכלל דמתני, אלא דכפי הנראה התוס' הרגשו בזה, וכך כתבו דלעולא דח' מני טרפות שנוחכמים" והוא שינוי לשון מלשון הגם' דהרי בגם' אמרו "דחי' מני טרפות נארמו למשה מסיני" אלא דההטס' מפרשין האי דועלא, דלא היה בידו קבלה אז, דבשני נאמרו שmeno מני טרפות אלא דהוא מדיק מן המשניות, דלא כתני אלא אני מינים דז' חנ"ק נפ"ש, מכל דמיין אחר ליכא, וא"כ עולא הינו מותני, והנה כן הוא הפ' האmittiy בדברי עולא, וכאשר כן כתוב גם המחבר בריש הלכ' טרפות, וכאשר למד כן מדברי הרמב"ם, כמו שביארנו במקומו, אבל לא הועיל בזה הכלל, להצדיק את דבריהם, דניהם דלא נוצר לרבות לסתה בכלל משום מ"ט טעות גדול לנו, דהרי לסתה קצת לניטולי נמי דלקתה שסח' הוא, דקאמר "לאו לנקיובי דמי' ולא לפסוקי ולנטולי נמי לא דמי'" משמע דלניקובי ולפסוקי לא דמי' כלל, ולנטולי נמי לא דמי' דמיון גמור, עד שבעי לרבותו דהוא בכלל ניטולי, ע"כ כן הוא דאמ' נאמר דלמ"ז אלו בשורות דוקא, פתח פתוח לנו לרבות הכלל, אף מה שאינו דומה כלל, לא באבר ולא בסוג המכיה, א"כ איך קאמר לעיל דאיין לנו להוסיף על הטרופות שmeno חכמים, וכמו שהקשתי לעיל, אלא עכ' דהאי אלו בשורות ג'כ לא אתה לרבות, אלא במה שדומה קצת, ויש לרבותו כמו שביארנו, וכן לא מצא הש"ס לתלות פלוגתא דרי' ור'ל, אלא בהא דר' מתנא דהוה פחות מנטיל ונחתך, אבל דומה קצת לניטולי, ותלו אי אלו טרפות דוקא, או אלו בשורות דוקא, ותמהני מאד על התוס' איך מצאו סברנו דמכך אלו בשורות מינן להוסיף טרפות כרצונו, ומה נעשה עס מה שאמרו דאיין להוסיף על הטרופות שmeno חכמים.

מסתבר לי שהיו ממוני חכמים מיוחדים על טרפיות בלבד, הרי הדעהוסקים בטבות צרכין להיות בקיים בכל הטרפיות, אך פ"ד אכן צריך לבדוק אחריהם, אבל שלא יعلמו עיניהם מהם, אם יראו אותן, מחמת שאינן בקיים בהם ובשומות, והם לא מכח הכרעתם אמרו דהכלתא כרכיש, אלא בכך נהנו מАЗ להטריף לכתה בכלל, וכן תראה لكمן דף נ"ז ע"א, דבריך סתירה מרובה בקשרה בכולי, והוא שוטק במקומות שיש חילול השם להתריף את הטרפה, ואדרב לגבי שמות ירך בעוף, ואמר לי, בריה נהרא נהרא ופשטי, ופרש"י אין מהנוג המוקומות דומות וכו', וכן שם ע"ב אר"י אמר אידין, אילמלי הוה ר"י באתרא דאורו בה החורתה להתריר, לא פירכם עי"ש בפרש"י, והא לכארו פלא, הלא אין חכמה ואין תבונה נגד ד', ואיך הי' שוטק במקומות שיש חילול השם להתריף את הטרפה, וניחיא מושום דגס הוה רך לחומרה ומצד מהנוג פסק לאסור, ובזה מישוב מה שהקשה הרשב"א ז"ל, דהרי ר"י ס"ל א"ט דוקא, ודלא כר' מתנה, ואיך סובר דשותות ירך בעוף טרפה, וניחיא מושום דלא מעיקר הדין הוי מטריף אלא דבמקומו הוי נהוג לו להתריף, ולא רצה לבטל מהנוג, וכן הרמב"ם פסק כדרכיש משום דטרפא דמערבא נהגו לאסור לכתה בכולי, כי רכשי ב"פ נמי ממשי' דרב אמר למלית' והוא מאמוראי בתראי ושמע דרב הי' אוסר, וכירוב הדבר לומר, דרב הי' אוסר לכתה בכולי, כמו דאסר שמות ירך בעוף, ושם אמר בעצמו מצד מהנוג המוקום עשה כן, ולכן נטאש ההיסטוריה בשמו, ובכן הוקבעו הני הלוות מצד מהנוג המתרפין, ככלפ"ד נכון ודוק".

ע"ש גמר אל שב בני שב, אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפני ת"ח, בין לפריש"י ובין לפ"י התוס' לשון הש"ס דחוק אבל יותר מחורר פי' הר"ן ז"ל שכ' העוסקין במלאכת עצמן אינם רשאין לעמוד,adam maktzan umodim ומקצתן אינם עומדים איכא זילוטא לת"ח, ואני אוסף על דבריו, ואם אפילו כולם יעדמו מתווך אחד עומד הרי הוא מカリית את חבירו לעשות כמוות נגד רצונם, מה שאינם הוי מוחיבים לעשות, והוא כפייה חבורותי (געazzulashafatlichutzawang) שאינו מן הדין, ומה יש ללמידה לכיצוא בזה, אבל הרמב"ם ובעליו ש"ע, לא פסקו כדעת הר"ן דז"ק ותשכח.

ודע דגוז הא עובדא, לא ידענא מה בע הכא ומוקמה הי' בקידושין ששם מדבר מעין קימה והידור, ואילו משום דרצה לספר דבר נפחא ביקש להמציא דיןיא קורדנאי לשער בו טריפתא, הוא גופא אין לנו בו צורך, דהש"ס איןנו מביא סייפור מעשיות בעלמא, אם לא שיש ללמידה מהם דבר מה, איזה הלכה או מדת טובה, אבל נתיעשב לי במה שכ' ק"ז ז"ל בחידושיו, גם בר נפחא הי' עוסק במצבה, במה דמחייב אחר האי מطبع כדי לשער בי טריפתא, ומ"מ אל שב בני שב, עי"ש דז"ק.

רש"י דה אין בעלי אומניות העוסקים במלאכת אחרים וכו' וצריך להזהר ולתת עינוי וכו' והכי תנ"י בתוספתא וכו' עכ"ל, רשי ז"ל האריך, כדי לתרץ מה דקשה לכארו, דהרי רק בשעת מלאכתן אמרו, אבל בשולחני שאינו עוסק במלאכתו אלאCSI לשינוי מוכרים או ליקחים, והאי בר נפחא לא רצה ליקח ממנו אלא לראות האי דיןיא דקורדנאי למזרדו, ולא עוד אלא דמסתמא קם ר' חננה פטוראה, בעוד שהיה בתוך ד' אמות טרם שהגע לשולחנו, וא"כ צריך לומר דהיה אז עסוק בקונים או מוכרים שלפנוי, ואתה הו"ל להש"ס למייר ולא לסתום, ולכן הוצרך רשי ז"ל לפרש, דברי חנויות אין דינם כבעלי אומניות, רק בשעת שעוסקון במלاكتם אינם רשאין לעמוד, אבל בעלי חנויות, כל זמן שיש בהם בוחנות, מקרי עוסקים במלاكتם, ואין לו להסיח דעתו מסחרתו, אלא לשאול להעבורים מה הם מבקשים וכדומה, שכן משמע מן התוספתא שהביא רשי ז"ל, אכן רשאי לעסוק במלاكتה אחרת

לנטולו, לאו דדמי ממש אלא דאיכא למיטען בי' דדמי' לניטולי עי"ש מAMIL דגס אידיך דקאמר דלנטולי נמי לא דמי' ג"כ המכ מתפרש, דהו"א דלא דמי', אלא דמי' כתוב הרשב"א, דלקותא דרכיש דלא דמי' כלל, ליל לר", ומ"מ הלכתא כרכיש עי"ש, והוא פלאי, ומה שכבתבי אני נפלע"ד אמת לאמתו, ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק".

ע"ב גמר גופא א"ר מתנה בוקי דאטמא דשfried מודוכתי טרפה ורבא אמר כשרה, ואי איפסיק ניבי טרפה, והלכתא אפסיק ניבי נמי כשרה, עד דמתעכלא אתעכל, עכ"ל הגמ'. ועיין ברשב"א ז"ל שהבא גירסת הגאנונים והר"ף ז"ל דר' מתנה, כיון דר' מותנה, כיון דר' ז"ל פלגו בי', ור"י לית לי דר' מותנה, لكن מקיים הרשב"א הגירסת שלפנינו דר' מותנה מטறיך גם بلا פיסוק או עיכול ניבי, וע"י פליג ר"י דאמר א"ט דוקא, דאתא למיטועי משום דלא דמי' לניטולי אבל אנן דרכ באיעוכל ניבי מטרפין, שפיר מרבין בזה הכלל דהאי ודאי דמי' לניטול או לפוסקי עי"ש. ואני תהה דהרבש"א ז"ל מדוילידי' קמשתלים, דלעיל הבאת דרכי קדשו, דס"ל דר' ור"ל פליגו אדריכיש משום דלא דמי' לדמותני דלקתה סוג חדש הוא, וא"כ הכא נמי כיון דאייפסיק ניבי כשר, רק אייכלו ניבי והרי אין זה בכלל פסוקי או נטולה, ואי דמי' מפסקין כן ודלא כר' ור"ל וכלו שכבת דמי' מפסקין כרכיש ע"פ שאין דומה, גם כאן הכי הולו"ל, אלא דבזה ז"ל דרכ נפסקו אמרין דכרש אבל נטלו למגרמי ודאי טרפה, וא"כ אייכלו היינו נטלו, וכן משמע ממה דכ' הר"ן ז"ל דבנטיל הירך לא בעין אייכל ניבי דכי מכשרין בדאיפסיק משום דהדרא ברייא ור"ל הרgel לה ישוב למקוםו, והוא דנקט אייכול, משום-DD בדרבר בהווה דלא שכיח כלל שניטלו הניבין במקומות דשfried הבוקי מודוכתי', אלא דלפ"ז יותר קשה על עיקר סברת הרשב"א דכי היכי דבאיעכל ניבי דמי' לניטול דהיאו ניטול הרגל ממוקמו משום דתו לא ישוב למקוםו, ע"כ לרי' מותנה גם בלא אייכל ניבי ס"ל דלא הדרא ברייא לשוב למקוםו, וא"כ למה אין דומה לניטולי, וכן דבריו צ"ע.

ובגוף קושי הרשב"א ז"ל, הנה הוא ממש כמו ברכיש שכבת הוא בעצמו דאע"ג דלא דמי' להני דמתני' מ"מ פסקין כוותי' וכן הקשו על הרמב"ם ז"ל, דפסק כעולה דח' מני טרפות נאמרו על משה מסיני' ומ"מ פסק כרכיש, ואיך מזכי שטראabi תרי, ועל כל אלו הקושי' נלפע"ד ברור דלאו מעיקר הדין פסקין כן, אלא מכך מהנהגא דטבח דנהגו להתריף, דהרי הרשב"א כתוב דמש"ה פסקין כרכיש, מואמרין לקמן א"ג שאולטינחו לכלוחו טרופה דמערבא, ואמרי לי הלכתא כרכיש ב"פ, והני טרופה דמערבא לאו חכמי מערבא היו שבחם הכריעו ההלהה, דרש"י ז"ל מפרש מורי הוראות של הטרפות, הרי שהוא ממוניין רק להורות על הטרפות בלבד, ולא חכמים סמכים בכל מקצוע התורה, והן הנה טבחים שבמערבא שבזמןם היו בקיים בטרפות וראה זה מה שכי' הרמב"ם בפי' הי' ז"ל, כל טבח שהוא יודע הטרפות האלו (וקאי על כל ע' טרפות שמנה שם) והרי הוא בחיקת שרוט, מותר לו לשחות ולבדוק לעצמו ומוכר לאחרים וכו' עכ"ל, וחידוש עניין שככל הפטוקים העלימו עיניהם מדין זה שלא הביאו דחשוחט צריך להיות בקי בכל הטרפות, דאי לומר דזוקא בטבח המוכר לאחרים הוצרך להיות בקי בכלן אבל אם הם שניים, אחד שוחט ואחד קצב, בטל הדין הזה, דלא ידעתני מ"ש, ובאמת עמדתי משתומים מנין יצא לרמב"ם דין זה, והנוסאי כליו שתקו מלצין המקור, אבל לפע"ד ברור דמנה דCKER לוי' כאן טרופה דמערבא שהטעים שבמערבא, דלא

האמור לא שיקד הכה לדהתס כלל. עיין לעיל דף מ"ז ע"א תוס' ד"ה עדועב"כ, שהקשה שם, למה לא פשוט שם מהא דהכה, ואמרו כל שיורי חכמים להחמיר, ותריצו שלא נאמר זאת אלא במסנה או ברייתא ולא במירא אמוראי. וזה דבר שא"א לשם. ולרש"י אין אנו צרכין להאי דוחק, דהרי גם התם הוא כמו בתפלת השחר, דמספקין על פרשה שנייה אי לעלה או למטה שדין, ולא שיקד כל שיורי חכמים להחמיר ודוק.

על"ש גמרא ניטל הטחול א"ר עירא ממשמי' דרבא פ"ש אלא ניטל אבל ניקב טרפה. כבר כתבתי בפתחה דעתרפות זו וכן לקתה בכלל' הו וא תימא רבתא בעניין, דהרי כלל גדול בטרפות דבענן מהсрוא אבר שהחיהות תלוי בו, וכיוצא כלל זה מסוגי' דמסוכנת לעיל ל"ז ע"א, וא"כ ניהו דנאמיין לח"ל דוחול שניקב בסמכוי, וכן לקתה בכלל' כאיב ל"ט וסופה שימות הבע"ח מהאי CAB, אבל כיוון דנטיל כל האבר כשר, הרוי דין אבר זה תלוי החיות, שהרי יכול לחיות בעלדי' מה בכח שאם נלקה האיר אבר גרע טפי וראו להמית הבע"ח על ידו, הרוי גם בעין כן הו, אדם נחלה ונתADS הרבה מסתכן בו האדם עד שஸלקין אותו, ומסתמא גם בטחול וכליות כן הו, אדם מסלקין אותו מציא לחיות, ולמה טרווף בלקותא שלהם, וכן קשה צאת בניטלו צומת הגידין, כיון דאם נחתך הרגל למעלה, יכול לחיות הרוי דין אבר שהחיהות תלוי בו, ולמה טרווף בנחתכו צה"ג, Dunnיהו דאפשר דכאיב ל"ט כיון בו, אבל משום סופו למות לחוד לא מטרפין, דהרי מסוכנת נמי סופה למות וכרהה כי בטרפה מהסרוא אבר שהחיהות תלוי בו בעין דהינו שאם חסר אותו אבר אין באפשרות לחיות בלבד, והדבר עצג בעניין.

על"ש גמרא' אידי' דתנאה רישא מותר באכילה, תנאה נמי סייפה אסור באכילה. לקמן בראש בהמה מקשה כ' רשי' וכן ר"ע ברטנורא זיל' דטחול וכליות דנקט במתני' משום דמידי' דלא מיטרפי' הו, והתה התו"ט זיל' עליהם, דהוא נגד הש"ס דהכה ולא ה' להתיו"ט היגירסה כאן דאב"א ניקב לחוד ונחתך לחוד) אלא כתוב דהה דנקט טחול וכליות משום דאורחא יותר לחחתכם מאשר אברים הפנימיים. עיין בלב אריה שהאריך בזה. עיפוי' התו"ט ה' לי מקום עוד לתרץ קושי' הגמי' דאם חתק בין סימן לסייען ואין טרפות לחץ' חיות, שפיר מותרת בהמה, ואי דין פסקין יש טרפות לח"ח, כבר ביארנו לעיל ל"ב ע"ב, דזאת דעתן מכח ההלכה שקיבל ר' ישוב מן ר"ג, דPsiול במקצת השחיטה בין סימן לסייען נמי פסולת השחיטה, וא"כ ר"ע קודם חזורה ה' ס"ל כסバラ החיצונה דין טרפות לח"ח, ומותני' דבכמה המקשה נמי נשנה קר"ע קודם חזורה, אבל דברי התו"ט קשה לקבלים דמה לי טחול וכליות ומה ליCBD רווייה, ואיך שיקד לומר אורחא על דבר שלא שכיח כלל, שיחתו אדם חלקי אברים בהמה חייה ולהניהם שם. וכך העיקר כמש"כ רשי' והרבע"ט דמשום דמידי' דלא מיטרפי' הו. והא דמתרצה הש"ס כאן אידי' דרישא כתני אסור באכילה, ודאי דוחק גדול. וכן האב"א לפי גירסתנו דניקב לחוד ונחתך לחוד, אבל לפי מה שכתבנו לעיל דטרפיות דטחול וכליות באמת אין להם סמוכה במסנה, ורק ממנהגنا נתקבלו להיות אסורים, ואח"כ הוקבעו להלכה ועיין לעיל א"כ אין מן התימא, שהגמי' נדחק לתרץ המסנה שלא תהי' סתרה גלו' נגד האי דין דרבא, ולא מפני שבאמת התנאה דמשנה כבר ה' מטריף נקבות הטחול, וכן הוא בהרבה מקומות בש"ס דמנכensis דינים שנתחדשו, לתוך המסנה, וממש"כ לתרץ המסנה שלא ה' היפך האי דין כאשר הראות במשמעותה זו בכמה מקומות.

ודע' דבלאו כל הניל' מן התימא Adams דחתיכת טחול עווה

כל עיקר, אפילו בעת שפוני, שהרי נתן טעם לפיה שאון עניין על החנות, הרי דבענן شيء עניין ולבו תמיד על החנות, וזה ברור בכונת רשי' ודוק.

תוס' ד"ה אין בעלי אומניות וכו', כדאמרין בקידושין מה קימה שאין בה חיסרוןisis וכו', עיין ב מהרמ"ל דכך צרך לגרוס, ובגמ' שם פריך ע"ז והלא נוקב מרגלית שיש בו חיסרוןisis, ע"ז Камар להיפך, מה הידור דין און בו ביטול מלאכה, אף קימה דין בו מלאכה, ואח"כ מקשין להיפך מה קימה דין און בו חיסרוןisis, וא"כ התו"ט הוו' לאתוי' הא דמה הידור אין בו ביטול מלאכה, דבלא זה הריaic בקימה חיסרוןisis, וכגון נוקב מרגלית, וגם כאן ע"כ מצד ביטול מלאכה, ע"פ' שאין בה חיסרוןisis של פרוטה, קאתין עליה, והטעם מבואר Adams יצרך לעמוד, הרי בפני כל עובר שהוא ת"ח צרך לעמוד ואם רבים הם, יתבטל ממלאכתו בחיסרוןisis כיס הרובה, ודוק.

ד"ה כסלע כייר מכסלע, פ"ה דקיי אפלוגתא דשדרה וגלגולת וכו' וקשה לפירושם דמלתא דפשיטה הו, דסלע הווה כייר מכסלע, דלא כתני בהו עד עכ"ל, וכ' מהרמ"ש זיל' דריש' נשמר מקושי' זו דפרש על סלע, דקצת לאשמעין, דסלע מצומצם קאמור דטרפה, אלא דלקמן בדף הסמוך ד"ה התם לחומרה כתוב, אבל כסלע וכאסיר דר"ג וכ' עיפוי' שפלה והפלא מאחר דזכה המהרמ"ש מפרש בכסלע לאשמעין מצומצם במצומצם להחמיר, איך לא הבין גם בכיסיר לרשי' אין כאן רבותא אחרת, דפשיטה דשעורא דשעורו ח"ל אטרפה שערו בכאיסר, אלא דתנאנא דמתני' אכשרה קמהדר, וקאמור דעת כאיסר כשר משום דכאיסר טרפה, ור"ע קאמור דהאי כאיסר אפילו שבמקומות אחרים, כמו לעיל דף מ"ז ע"א וכן בפ' בתפלת השחר דעת ד' שעות. עיין עוד לקמן בראש דף הסמוך מה שאכתוב באזה ודו"ק.

בא"ד, כמה תחסר ויהי' בה אונאה וכו' עיין ב מהרמ"ל SCI דלקולא ולחומרה לא שיקד רק באויה או בטומאה וטהרה, אבל לא בממוון, דקלולא לאחד הוה חומרה לשני, ואי קשי' לך דהא גם בממוון אמרין דבספק אולין לקולא לנtabע ולחומרה לתובע, דהמוחזיא מחבירו עליו הראי הינו דוקא בספק במציאות, או אפיקו בספקא דפלוגתא, דמקח ספק אין מוצאיין ממוון, אבל בעיקר קבועות שיעור אונאה, שאין עדין שום נידון לפניו, לא שיקד קולא וחומרה כמובן ודו"ק.

ד"ה ע"א גמרא' דא"ר אבוחה אר"י, כל שעורי חכמים להחמיר, חזוז מגקרים של כתמים, וכותב רשי' זיל' דעתמא משום דעיקר כתמים בנדה הוא דרבנן, וכ' בהגחות מהרשב"ש, דלפ"ז לא מקשו התו"ס' מיד' מהא בתפלת השחר, דקמבעי' שם אי עד ועד בכלל, דרא תפלה נמי דרבנן, ולפענ"ד בלאה' לדעת רשי' און הדמיון מהכא להתם עולה יפה דהרי מיררי במצומצם השיעור אי שוחק או עצוב והוא כ"ש, ובזה כתוב רשי' זיל' מוצומצם חומרה הוא משערין במצומצם, דהינו בעוצב ואי קולא הוא משערין במצומצם, דהינו בעוצב ואי קולא משערין בשוחק, וכל הסוגי' כאן מדברת מכך אל, דוק' ותשכח. וכן שפיר כתוב רשי' דבדרבנן דכל ספקא להקל, ה' לעניין זה ג"כ לקלוא משערין, אבל שם בתפלת השחר, הרוי קמבעי' על שעעה שלמה, אי עד ד' שעות עד סוף ג' Камар, או עד סוף ד' Камар, וכן הוא بعد י' בתפלת מושך, ולא שיקד שם כלל קולא וחומרה, כיון דלאו אצטצום דיון קמבעי' לי', אלא על גוף קביעת זמן התפלה. ובזה נת'י'ש ג' מה שהקשה המהרמ"ש, דטרם דמסיק הש"ס, התם לחומרה, מהה הקשה רבעה לר"ג מהתפלת השחר והמוספין, דשם עדזועב"כ, ולפי

אלא כמו שאמר טרפיות הריאה דדמיה' לדיותא או אופטה וצדומה, דכלון בכלל ניקב וחסר הו, ורק התנה מכך הניסיון נתודע לו כי ביש' הדרה בר' וביב' לא, יש נפקותא לדינא לידע זאת במקום דאי'א לבדקה כגון שנאבדה, אי יש לתלות בכל רעמים שם שמעה, או שידעו שהבעיטה עי' אדם, אלא דלפ' ז', לא ידעתי איך פסקין כהא דר' ז'יל מאחר שפסק הרמב'ם כעולה דח' מני טרפוות אמרו למשה מסיני וכותב דחוותה בכל נקבה ואין זה טרפוות בפ' ע' וצ' ג' וד'ק.

ע"ש רשי' ד"ה אם נשתייר בו כסלע עי' אותו השior מעלה ארוכה עכ' ל' וכן כ' בד'ה כל העור כלו, ואל' כל היכי נשתייר, ההוא כסלע מעלה ארוכה וחוזר כל ערוו' לקדמותו' עכ' ל' ונרא דרש' ז' לא כתוב כן, אלא להני מ"ד דלא בעו מקום מיוחד להאי שיורי וגם סגי בחדא כסלע, אז לא מסתבר לומר, דבاهאי שייר כל דחו סגי לחווית, אבל למ"ד דעת כל פנוי רוחב השדרה ובראשי פרקים ומקומות טיבורו בעין, אז שפיר מצין לפרש דבחci סגי לחווית אע'ג דנשאך חסר, ובאותה המעין בנדה נ"ה עי' יראה דaicא בא' לשונות שם, אי בעור גזו מחליף או לא, וא"ד דאין גזו מחליף אמרו, ור' מ' דמחייב מושם דקירות בשרא וחוי, וממליא דלבנן סגי בשינויו להיות ח' בחסרוו' השאר עי'יש וד'ק.

תנוס' ד"ה בלשון ייחד אני שונה אותה, שבמשנה עצמה הי' שונה דברי ר'ש, אבל אין לפרש דעתاي' כיחידי, דמה בכם וכוי עכ' ל' הלשון, "אני שונה אותה" משמע כתוס', דרש' ז' דעתاي' היכיאי, היכי הול' ל', דהאי סטמא כיחידי ATI, אלא דקשה לומר דכל סטמא בעלמא רבים אומרים, דהרי העמים מצין במסנה בפירוש "חכמים אומרים" ולמה העמים מפרש שם רבים ועמים סותם סותם, ועיין לקמן דף פ'ה עי' א' דקאמר שם, ראה רב' דבריו של ר'ם באוא'ב ושנאו בלשון חכמים, ודרא'ש בסכה'ד' ושנאו בלשון חכמים, עי'יש, ואם עשה כן כדי לחזק ההלכה לשנות דברי ייחיד בלשון חכמים, מכש' כ' שהי' שונה בכ'ם שבאותם רבים המה, בלשון חכמים ולא בסותם, ועיין מה שתמהתי שם על עניין זה וד'ק.

דף נ'ו עי' משנה, ואלו טרפוות בעוף נקה'יו ופסה'ג וכוי וכ' רשי' ז'יל ואעפ' דכל טרפוות בהמה נגדם בעוף, הני איצטרכא למתרני' וכוי, הנה כל הני דמנה כאן, יפה מתפרשים דאיצטרכא עי'ין בראשונם. אבל מה שכי' רשי' ז'יל דנקה'ו או אטו פסה'ג, ופסה'ג שלא נטעה דבעוף דחויטה מועט מיטרף גם בניקב קשה לקבול, וא"כ גם פסקות חוט השדרה או נטילת הקבד ליתני, שלא נאמר דבעוף דזוטר חיוთא גם בפחות סגי. ודוחק לומר דבר נשמע זאת מהא דפסה'ג, וגם דוחק גדול לומר דנקה'ו ב כדי נקט מושם פסה'ג, וגם דוחק גדול בז' לומר כן, אבל כאן דפסה'ג גופה פשיטה אלא כדי שלא נתמיר יותר להטרוף גם בניקב קתני, איך מושך זאת אחורי נקה'יו ולשנותו עוד קודם פסה'ג. עיין בראש יוסף ז'יל שסתמה נמי על פרשי' ומשי' כ' הוא ז'יל, דקמשמענו לר'ע קודם חזרה דא בעוף פסה'ג רק טרפה ולא נבלה, זה ליתא דפשיטה לי דרא'ע גם קודם חזרה מודה בעוף, דפסה'ג נבלה, דהרי גם בהמה בשני סמנים נהורים נבלה הוה גם קודם חזרה, דרך בסימן אחד שhort ר'ע וא"כ בעוף בנטסק אחיד דחיהה גמורה הוה, מהיכי תיתי לא תהיה נבלה. ומשי' כ' דבעוף דזוטר חיוთא הו'ו'א דבסי'ן אחד הוה כמות, גם זה פלא דהא בהמה גם בשני סימנים פסוקים, אינה כמהתא כל זמן שטפרקסט, ומהיכי תיתי עופ' בסימן אחד יהיה גרע בהמה בשני סימנים ואפלו בעוף בשני סימנים אינו כמות בעלי שבירת השדרה. עיין לעיל דף כ' ע"ב ברשי' ד"ה וכי מותה עומד ומולק ובמהרש' א' שם. ופלא שבעניין זה נתבלבלו הדעות באחרונים עד להפלा.

אותה טרפה, מה קמ'ל מותני' דחויך מן הטחול, אסור גם משום אבמה'ח, הא נמי פשוטה, דהרי שחייב טרפה גם אולד לא מהני לאכשורי, וככאמירין لكمן ע"ה ע"א ובדף פ'ה ע"ב, דלא לכל אר' מ' שחייבת שאינה ראותה שמייה שחייה, דמוודה ר'מ בשוחט את הטרפה דאיתנה מורתת את העובר, וממוש'כ' דלא מהני על חתיכות טחול, אבל ייל דהאי דינא גופא אתה התנה להשミニון, דזאת לפין נמי מקרה דאותה שלמה ולא חסורה, עי' בזה لكمן ס' ט' ע"א, ולא קשה נמי דהרי בלא'ה אסור מושום טרפה, דבתלש אבר וטרפה בה, האי אבר לא מיטרפ' עם הבמה, אלא הוה אבמה'ח ובמה'ח. עי'ין מה שכתבתי בזה لكمן דף ק'ג ע"א, וא"כ אי שוחט את הטרפה הי' מותיר את הولد בן ט' חדשים הנמצא בתוכו, ה'ה דהוה מתייר את חתיכת הטחול. וכך ייל דבאמת בדיק נקט התנא טחול וכליות, לאשמעין תרתי מליל, חדא דשחיטת טרפה אינה מורתת מה שבתוכה, אפילו לא הוה דרישנן אותה שלמה ולא אסורה, ואתה נשמע מחותך מן הטחול והנפ'ם על הولد שבעמי טרפה וכליות נקט לאשמעין דגש בשחיטה כשרה לא ניתר את שנחרס מגופה וד'ק.

ע' ב' גמר' ארכ' ג' שאלתינו הוה לכולה טרופה דמערבא, ואמרו לי הلقתא כרכיש ב'פ', ולית הלכתא כר' עוירא, ולא אמרן וכו' ויש לדקדק, דכמו כן הומל'ם להיפך דהلاقתא כר' עוירא, ובኒקם בסומכא, ולית הلاقתא כרכיש בשלא הגעת הלקota למקומות חרי'ץ, דהרי במערבא לא אסרו אלא בהגען הלקota למקומות חרי'ץ ויל'י דהא דבעין שיגע הלקota למקומות חרי'ץ יש להכenis בדברי רכיש, עי'ג דקאמר סתום לקתה בכלוי', אבל הא דניקב הטחול טרפה דקאמר ר' עוירא סתום, וא' להכenis דזוקא בניקב בסומכ' והחילוק מבואר מעצמו, וד'ק.

ע'ג גמר', ואי אישתייר בה כעובי דינר אהב כשרה, והנה לויל דברי הגמי' הינו מפרשים נקב מפולש בעין. וא"כ חומרא אתה שני לו חלל, מסתמא נקב מפולש בעין. והנה לויל להשמעין דכל שלא נשתייר וכו' כשרה, וצ'ל דלעולים נקב מפולש בעין, אלא דכל שניקב עד שלא נשאר כעובי דינר אהב, זהה נקב מועל'ע מפני שישפו לינקוב, וכמו דס' לרש' לייל נ' ע'ב בהמס' בתוס' שס' ד' מהט, וע' א' קאמר אם נשתייר כעובי דינר הוה הגנה ואין סופו לינקוב, וכן נרא מפרש' ז'יל במה שכ' ויש הגנה כנדחה, דס' ל' דלעולים נקב מפולש בעין אלא דפחות מעובי דינר איןנו מיגנו, ולזה כיוון ג'כ' המחבר בריש סי' מג' שכ' נקב הטחול נקב מפולש טרפה וכו' עי'יש בפרמ'ג' וד'ק.

ע'ג ת' ר' איזה חיוותה, וכל שצמקה ריאה שלה ב'יש' כשרה ב'יא טרפה וכו', עי'ון בחדושנו לעיל מ'ב ע'ב בד'ה, תוס' אפיק חדא, שהוחתמי כדעת הר' ז'יל דבידוע שהוא ב'יא לא מהני בדיקת פושרין ובידוע שהוא בא'יש' לא בעי' בדיקה, דמש'ה קתני במסנה ובברירית רק עיקר הדין כפי שאתא מהלכה, חיוותה ב'יא טרפה, ב'יש' כשרה, וכל שהוא כן, לא נשנה דינה עי' שהדרה ברא' בפושרין, אבל הבדיקה מהני במקומות דלא יעדין אי ב'יא אי ב'יש', וזה ישבי' לעיל הא דפרק, והוא איכא חיוותה, עי'ג דכל טרפיות שבריאה בכלל ריאה שניקבה או שחסירה המה, משום דעת'כ על חיוותה אתה הלהכה מוחדת, דאל'כ מה לי ב'יא או ב'יא'ש, דכל שאינה הדירה בפושרין טרפה וכל דחדרה כשרה, ולפ'ז עלא דחשב רק ח' מני טרפוות ולא חשב גם חיוותה, עי'כ ליל הא סברת הר' ז', וס' דכל דחדרה בר' עי' פושרין כשרה אפי' בודאי עי' בעיתת אדם נשעה, והא דקנתני החילוק שבין ב'יא או ב'יא'ש ע'כ לאו הלכה היא, כיוון דעיקר חיוותה לאו מהלכה את'י

מטהרתנה, שכ' ז"ל,, "ואウף טמא קאי וכו', והוא דנקט לה לשון נקבה, משום דרישא אתחיל בה לשון נקבה דתנן בה הכי, נבלת עופר טמא וכו", עכ"ל כוונתו, דשם נבלה וטרפה, נופל בין בעופר לבין בבהמה, והוא תמיד לשון נקבה, עיין בחודשנו בריש א"ט, וא"כ גם כשרה שאינה טרפה ש"ץ בעופר כמו בבהמה, ולכן התנא דקנתני אלו טרפות ואלו כשרותה הן בבהמה והן בעופר, שפר קתני גם כאן „נפלה וראשה“ הכל לשון נקבה, משום דלא על עופר קאי אלא אכשרות שבעופר. אבל הרמב"ם דלא דבר מטרפה וכשרה אלא מעופר, מוכרכה לכתוב הוכתה חולדה על ראשו, ופקח חיז מה בין הרמב"ם ליתר הראשונים, כי הטור בס"י לא שת לבו ליאת, וכותב ז"ל,, „ואウף של יששה אם הוכתה חולדה על ראשה או נגפה וכו“ הכל בלשון נקבה מפני שנמשך אחר לשון המשנה, מבלי לעמוד על טעמא דהאי זורות הלשון ודוק".

והנה על גוף הדין הלאה, כתבו הר"ז והרש"א ז"ל דלעיל במשנה תנן נפלת מון הגג, והכא דרשת וטרפה וכו', דהאי כי אורחא, והאי כי אורחא, דבבמה דרכיה להתרסק ע"י נפילה, ועופר ע"י דרשת וטרפה בכוטל ולא ע"י נפילה, עיון בהם, וזה ודאי אמרת צדק. אבל עדיין לא נתישב לנו למה לא קתני לעיל דשחתה שוחיתת מעל"ע, אבל בהוכתה חולדה על ראשה דרכיה בדיקה מהאי טרפות עצמה של האי הכא, לא מצינו קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי"י לדודאי דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו בטעמו משום דקנתני ודוריוסת האב, הרי דלהכה כך אתה דכל שנדרס טרפה, וכן בנפולה אתה הלהכה נפלת מון הגג. עיון לעיל בסוגי"י דנפולה, א"כ גם כאן לכארוי איך מהני בדיקה כיוון דקנתני הוכתה חולדה על ראש, הרי דזה שם טרפות מוחלתות דאל"כ הוויל ניקב קרום על מוח, כמו דקנתני בא"ט כבבמה, ואיך כי כאן רשי"י בד"ה הוכתה חולדה על מוח, וגם רוככ"י מפרק פקע בבדיקה האצבע, וא"כ גם אחר בדיקה יצבץ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמי"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב גם התחתון, והוא כמו דרשת ונפולה, דטרפה ודאי מכך דקרוב הדבר, שהארס שורף ונתירסכו אבריה, וא"כ גם גם במשנה יפה קתני הוכתה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה ר"ל שהכחאה הגעה עד הקרום התחתון הרכיך, ובזה באמת לא מהני בדיקה להכשיר, אם בטח הקרום העליון ניקב, ומה דאמר בגמ' דמהני בדיקה הינו לביר אס באמת הוכתה במקומות שעושה אותה טרפה דהינו שהכחאה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי"י חישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואני לו בדיקה, ויש לי מכך לישב זה דברי התויז"ט התומחוין שכ' דמצינו למימר דקמ"ל בהא דהוכתה חולדה על ראש, דבעופר טרפה בנקיבת קרום העליון לחוד, ותמהו עליו הרأس יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי"י דאין חילוק בזה בין עופר לבבמה, ולפי האמור, כוונת התויז"ט דהויל"ל דקמ"ל דבעופר בנקיבת הקרום העליון לחוד טרפה, משום דאי"א למיבדק"י דלעלום יצבץ, דהרי חיזין דסמכין הבדיקה אפיקו למ"ד עליאי, אע"ג דלא אינקב תטא, משום דמחמת רכחותי לעולם יצבץ, הרי דהוה כמעט מון הנמנע שלא יצבץ בבדיקה, וזאת קמ"ל התנא במוח, שנתקשו בזה המפרשים ודוק".

וראית במשניות וילנא, בגליוון „אור גדור“ שהביא תשוי' מהר"ם לובלין ז"ל סי' צ"ד שכ', דלהכי קתני רק ימותין עד שתלך עי"ש. דלקתלה אין לסמוך על הבדיקה רק ימותין עד שתלך עי"ש. שתלו דבר זה באילן גדול בלשון הרמב"ם ז"ל, דמה ירווחה בהאי המותנה עד לרבתה הוא במחכ"ת של הגאון ז"ל, דמה ירווחה בהאי המותנה עד שילך, וכי יותר כשרה תהאי אז מקודם הילכה, אטמהה, ומה ש'

אבל דע דתנן דמשנתנו אתה לאשמעין בהא דקنتני נקה"ו ופסה"ג דיש שחיטה לעמיה"ת וכל נקה"ו ופסה"ג בעופר טרפה מה"ית כמו בבהמה, דלמ"ד אשעלמה"ת לא נאמר נקה"ו ופסה"ג בעופר דפסה"ג פשיטה דהוה נחירה כשרה, דודאי לא בעי יותר מבשחתה, אלא דגס נקה"ו כיוון דבנחרה לא פסול השה"י יכול עכ"פ תוכן מעל"ע למגור את הנחירה בשות הנקוב ואין כאן טרפות אלא מדרבן, ואזאת כבר שמעין מהא דקנתני בריש השוחט, דבעין שיטתה גם בעופר, ומדמנה כאן נקה"ו ופסה"ג בעופר, מוכח דרضا לומר דהאי טרפות נס בעופר דאוריתיא אכן כ████ טרפות שמנה וזה ברור ואמת לפע"ד, ואם תרצה לעמוד על בורי"ד דהאי ענייא תעין היטב בפתחה ובסוגיות השיעיכים אלה בחודשנו אהנה ודוק".

ע"ש במשנה הוכתה חולדה על ראשה במקומות שעושה אותה טרפה עיון בהගות מהריש"ש דקמתה כיוון דמהני בדיקה כדאמרין בגמ' איך קתני סתמא טרפה, והרי בסייפה בדיספה בכותל, קתני כשרה עג"ז דבעי בדיקה, הנה לדעת רשי"י דבדיקה זו בשחתה מעל"ע אינה משום ריסוק אברים אלא מחשש שאר טרפות שפיר קתני כשרה משום דקאי על טרפות דריסוק שמאיה יצא לגמרי עי" שוחיתת מעל"ע, אבל בהוכתה חולדה על ראשה דרכיה בדיקה מהאי טרפות עצמה של האי הכא, לא מצינו קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי"י לדודאי דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו בטעמו משום דקנתני ודוריוסת האב, הרי דלהכה כך אתה דכל שנדרס טרפה, וכן בנפולה אתה הלהכה נפלת מון הגג. עיון לעיל בסוגי"י דנפולה, א"כ גם כאן לכארוי איך מהני בדיקה כיוון דקנתני הוכתה חולדה על ראש, הרי דזה שם טרפות מוחלתות דאל"כ הוויל ניקב קרום על מוח, כמו דקנתני בא"ט כבבמה, ואיך כי כאן רשי"י בד"ה הוכתה חולדה על מוח, וגם רוככ"י מפרק פקע בבדיקה האצבע, וא"כ גם אחר בדיקה יצבץ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמי"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב גם התחתון, והוא כמו דרשת ונפולה, דטרפה ודאי מכך דקרוב הדבר, שהארס שורף ונתירסכו אבריה, וא"כ גם גם במשנה יפה קתני הוכתה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה ר"ל שהכחאה הגעה עד الكرום התחתון הרכיך, ובזה באמת לא מהני בדיקה להכשיר, אם בטח الكرום העליון ניקב, ומה דאמר בגמ' דמהני בדיקה הינו לביר אס באמת הוכתה במוח, שעה אורה טרפה דהינו שהכחאה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי"י חישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואני לו בדיקה, ויש לי מכך לישב זה דברי התויז"ט התומחוין שכ' דמצינו למימר דקמ"ל בהא דהוכתה חולדה על ראש, דבעופר טרפה בנקיבת קרום העליון לחוד, ותמהו עליו הרأس יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי"י דאין חילוק בזה בין עופר לבבמה, ולפי האמור, כוונת התויז"ט דהויל"ל דקמ"ל דבעופר בנקיבת الكرום העליון לחוד טרפה, משום דאי"א למיבדק"י דלעלום יצבץ, דהרי חיזין דסמכין הבדיקה אפיקו למ"ד עליאי, אע"ג דלא אינקב תטא, משום דמחמת רכחותי לעולם יצבץ, הרי דהוה כמעט מון הנמנע שלא יצבץ בבדיקה, וזאת קמ"ל התנא במוח, שנתקשו בזה המפרשים ודוק".

ע"ש במשנה דרשת וטרפה בכוטל או שריצתה בהמה ומפרכסת ושחתה מעל"ע כשרה עכ"ל, בכל המשנה דבר בבלשון נקבה, ולא ידעת למה כיוון דעופר לשון זכר, והרמב"ם בחבורו נקט לשון זכר שונח שיטתה בכל אלו, אבל עיון לקמן דף ק"ב ע"א, רשי"י ד"ה ה"ג ואון שחייתה

עמדו, אף דלא כתני ומפרכשת, אלא דרש"י מפרש שם דשחטה מיד, אבל בסוגי דנפלה כתבתני דלא הוועיל בזיה מידי, אבל שלא נתבררلن דאיינה יכול להעמוד לא נחזיק ריעותא, וקשה מאד לומר דהלהכה כך אתה, דנפלה מן הגג ושחתה מיד ודוק"ק.

ע"ש במשנה ר"י א' אם ניטלה הנוצה טרפה, עיין בס"י נ"ט בב"י דלמאן דפסק כרי"מ משום דס"ל דהניינו כלודעה בהמה ושם חכמים דר"מ פולסין, אלא דקשה למה שנה רביע בעיל בלשון חכמים, וכן קאמר ר"י"א בלשון יחיד, ולכן באמת הר"ף והרמב"ם ז"ל השמיטו טרפות זו בעוף, ומה שכטבו התוס' דלכן לא חשב לו ביתר עליון עוף, גם ניטלה הנוצה משום דבלוגותא לא קמיiri ולא זכתי להבון, דהרי מאן דפסק כרי"ע"כ משום דסובר דנטלה הנוצה הוא לעומת גlodעה בהמה, ואין כאן יתר וצ"ע ודוק"ק.

תוס' ד"ה אבל היפך בהם טרפה, בכל נקובי דמתני' הוא דעתמא משום דסוטפו לינקוב וליירקב עכ"ל, מלשון הגמ' לא משמע כן, דהרי מביא ראי' מקרה דהוא עשיך וכוכונך, ודרש מלמד שברא הקב"ה כווניות באדם, שאם נהפק אחת מהם איינו יכול לחיות, וכן נראה מהרשי" שכתב שאם ירדו מבסיסןשוב איינו מתישבים, ולא מטעם שסופו לינקוב, וכן כתוב הרמב"ם ז"ל בפי הט"ז ז"ל "בני מעיים וכו' ואם נתהפקו ע"פ שלא ניקבו טרפה, שא"א שייחרו כמותו שהיה אחר שנהפקו ואינה חייה" עכ"ל, הרי מפורש אומר דבבניהם מעיים שאינם במקומם אין הב"ח יכול לחיות, ולא מטעם שסוטפו לינקוב. וראיתי למעיו"ט על הראי'ש, שהביא דברי התוס' משום סוטפו לינקוב טרפה, וכותב וכן הרמב"ם כתוב זה הדין גבי דין הנקובים בפי מהל"ש עכ"ל, ובמחכ"ת כי רב הוא, שגנה הרבה ראייתי כאן דודאי לא אתה ההלכה רק על ניקוב הדקון, אבל ניטלו הדקון מקו"ז טרפה, כי רק חסר בתולדת ס"ל לרמב"ם לא הוה בכלל ניקב אבל כל שניקב טרפה מכש"כ ניטול, וא"כ יפה סיידר נהפקו ב"מ בין הנקובים, אבל לא מטעם דסוטפו לינקוב כתוס' אלא דכל שאינו במקומו הוה כניטול, וניטול ק"ו מניקב טרפה והתוס' שלא ירדו זהה, המה נפלאים ממש.

ואולי יש להמליץ بعد התוס' דלא מיסתבר להם סברת רשי"י והרמב"ם דאי"א להחיזרים כמות שהי, דזאת לא נשמע מקרה, מה תאמר כלל שהחיזרים בידים אלו חוששין שלא החיזרים על מקומותיפה. עיין בדברי חמודות בראי'ש אותן רעד"ז דעות בזיה, סכ"ס כיוון דיש במציאות להחיזרים יפה למה יטרוף בה, דהרי כלל אפשר דברי לה סמי וחיה, איינה טרפה אפילו לא בדורו לה כלום, וכן סברו כלל שנתקהפה פ"א שם במקומות ההיפוך, נחלשה העור וסוטפו אתה קרא לומר כלל שנתקהפה פ"א שוב איינו יכול לחיות רשי"י והרמב"ם, דלא"כ פשיטה דבב"מ מהוופכים איינו יכול לחיות ודוק"ק.

ד"נ נ"ז ע"א גمرا, א"ר שמות ז' בהמה כשרה, שמות ירך בהמה טרפה וכו'. האי שמות ז' בהמה טרפה בגמרה שלנו נמקח ע"י שני חזאי לבנה, ובגהות מהרשי"ש כתוב כלל ידע מה מהקה. ולפע"ד פשות. אדם רב בפירוש אמר שמות ז' בהמה טרפה, א"כ היינו דר' מתנה דבוקי דעתמא דשר' מודכתיה' ואיך מביא הש"ס בריש פרkon בין הני ש"ש הא דר' מתנה, אם כבר קדמו רב בהאי דינא, אלאadam לא גרסין ליה בדרב, הא גופא קשי' דרב המתנית להשミニינו דין דשומות ז' בהמה ושותות ז' ריך וגף בעוף, למזה השמייט שמות ז' ריך בהמה ולא אמר בה לא אסור ולא היתר. אבל ניאח לאפי מה דמסיק דגס בעוף לאו בפירוש אמר דשותות ז' ריך טרפה, אלא דפומבדיתא נהגו בו איסור, ולא התירה

הרמב"ם "אם שחטה" משום דמסתמא ימותין עד שתליך כדי למעט בתרוחת הבדיקה. אבל לומר דמשום לתא דאייסורה ראוי' להמתין הוא טעות נגלה, ודוק"ק.

תוס' ד"ה נבלות והא שחיטה היא, וא"ת והוא שמעין לי לר"י בפ' חטאת העוף, דשחיטת העוף אינה מטהרת טרפה מתומאתה וכו', ויל' וכוי עכ"ל. ועיין בפרשימים ובפרט בהגנות המהראש"ש, ותראה כי תירוצם של התוס' גם שניהם משוללים הבנה וקושיתם עצומה ותמייה רבתה, ע"פ שכתו ריק בלשון "ואית".

ומה שנראה לפע"ד זה הוא עפ"י מה שכתבנו לעיל מ"ט ע"ב דרבא ור"פ פליגו אי הח"ט כדורייתא נידונים שלא שידייך להקל בהם משום דהטורחה חסה על מומonus של ישראל או נימא דאיו אלן אלא מד"ס, וכmarsh"כ הרמב"ם בסה"מ שלו, והכא הני תרי תנאי ר"י ור' נחמה נמי בהא פליגו, ומעתה ר"י דבדק בידא ולא חייש למאכיל טרפות דקאמר לי ר"ג ס"ל דכיון דאין לוקין על הח"ט, ממילא דגס לעין טומאה דדרשין נבלה וטרפה דגביה נבלות עוף טהיר טרפה נבלותה, דוקא בטרפה האמורה בתורה מפורשת, דהני הנטטה למות, ולא הני חי"ט של הלהכה.

וע"ז קאמר בגמ' נבלה והא שחיטה היא, ואיך קאמר לי ר"ג נבלות דהרי בין לדידי ובין לר"י אין כאן נבלות, לדידי לא דמסתמא ס"ל בחכמים דפליגו על ר"י דשחיטה מטהורתה מידי נבלות, ולרי לא, דהרי הוא אמר עד מתי אתה מכלה מומonus של ישראל, הרי דחי"ט איןם כדורייתא אצל, דאל"כ לא ה"י מקל לבודוק בידא, וזה נכון מאד.

וזע דלפי האמור קשה לכאור' דמ"ש לעיל דפסקין קר"פ ולהזכיר, דחלב טמא איינו סוטם, וכן פסקינו כמאן דבדק בידא ולקיים, ולא חיישין דאפשר שליא יבצע מחמת עיקימות שנייה החרלדה, אבל י"ל דשאניג גבי ספקא דבלוגתא דליקא לצרף חזקת חברות דבכמהheid כידוע, אבל כאן בספקא דמציאות אי בדיק שפיר או לא, דאייכא בל"ה חזקת חברות דבכמה סמכין אבדקה קלישטא ודוק"ק.

ע"ב גמר' דרשת וטרפה בכוטל, א"ר אבר אנטיגנוס משום ראהר"י אחת זו ואחת זו צריכה בדיקה, במס' ביצה לא גרסין האי, "אחד" זו ואחת זו" וכן נראה מהרשי" ששם שכטב "הגי גרסין" ומסתמא להא כיון לאפיקי דלא נגורוס אחת זו ואחת זו, וכן נואה מדלא מפרש כאן מיד, דאהיכי קאי האי אחת זו ואחת זו. וראיתי בפ' ר"ג בಗליון ש"ס ווילנא שמספרש כלומר בין שדרשה או טרפה או ריצצתה וכו', ופי' זה איינו מתקבל מכמה טעמיים כמובן. אבל לפע"ד נראה לקיים היגירסא, עפ"י שיטת הרמב"ם שביארנו והיא דמשנה דאי"ט בהמה תנא דין נפולה בהמה, ומיריר שעמדה דין דרכך דרכך בהמה שנטלה מן הגג ולא נשתבר שום אבר, שאינה יכולה לעמוד ולהי' מסוכנת, וכן בעוף כתני ומפרכשת משום דכך דרכך שע"י רציצה כזו תה' גוססת, והיא צריכה מעל"ע לצאת ממסוכנת בידי האדם, אבל הן בהמה שעמדה ולא הלהכה אחר הנפיל והן עוף שלא שחה מעל"ע אחר הרציצה, תנא בבררייתא דצרכין בדיקה משום ריסוק אבר שניכר, וזה פ' המתקבל על האי דachat ז' ואחת זו, דקאי על שני דיני המשנה, אבל רשי' לשיטתי לא מצי גרס לי ולפרש כן, לדעת רשי' כל מה ששנה בח"ט בהמה, סתם טרפה אין לו בדיקה כמו דרשות הזאב, דס"ל שאין לו בדיקה, וה"ה בנפלת מן הגג כן הוא ולכן לרשי' צריכין לפרש גם שם דלא

שיטות רשיי ז", דאמירם מביצים שנולדו ולא מבנים שנמצאו בمعنى האם קמיiri, וכן אין למאמר ענינו כלל, להא דב"ש וב"ה בעדיות דאסרו ב"ה אפיו ביצה נבלה, ומכיון ביצת טרפה בין שיחלא-קמא ובין שיחלא-בתרא, דהותם מיררי בונמא ביצה גמורה בمعنى תרגנותל הנבלה, דב"ש מתירין, וב"ה אוסרין מדרבנן. אבל ביצת טרפה הנמצאת בمعنى תרגנותל אח"ש, קאמר דמודדים גם ב"ש דאסורה, שהרי גדרה באיסור, וניהו דבשחלה בתרא אייכא זוז". אבל כיון דבשחלה קמא עכ"פ אסור מה"ת, כל שנמצאת בمعיה לא חלכו בה ואסרו בין שיחלא קמא ובין שיחלא בתרא, משום דלעומם דעתן על האם והביצים שבתוכה ביחס, ואם נתיר הביצה שבمعنى הטרפה, יהיו עליי המון מלטה דתמייה, וכי היכי דב"ה גיזרו ביצת נבלה אותו ביצת טרפה, כך מודדים ב"ש ביביצת טרפה דלא מחלקין בין גדרה באיסור לגمراה באיסור, ומודדק שפיר היא דקתי נמי במתני' שם, מפני שגדלה באיסור, דאיתא לאשמעין דאפיו בשיחלא בתרא מודדים לב"ה דיש מקום לגזר או שיחלא קמא או דב"ש כתלמידיך ר"א ס"ל, דזוז"ג אסור, וליאו חילוק בין שיחלא קמא לשיחלא בתרא ושניהם אסורים, ולב"ה כיון דעתן בمعنى התרגנותל הכל אסור, דלא עדיף ביצת טרפה בשיחלא בתרא מביצת נבלה, ועיין בי"ד סי' פ"א סי' י"ו בהaga דבטרפה שנינה מן הכרה אפיי בקרובו, יש אוסרין מושם מר"ע, דנראה כאוכל טרפות, הרי דכל הנמצא בתוך הטרפה אפיי מה שבא מחוץ לה אסור, מכש"כ הגדל בתוכה דאיתא ב' מושם מר"ע, והיינו טעמא דב"ה, דאוסרין נמי ביצת נבלה, אבל כל זה בנמצא בمعنى הטרפה, אבל בנולדו הביצים שאין לנו רק על הביצים כי התרגנותל עדיין היה, זה לא גזירין כלל שיחלא קמא אוatto עטעם ספנא מארעה, ומישוב קושי התוס' ותדע שכן הוא, דהנה מטעם זוז"ג שהтир אמריר בשיחלא בתרא, עכ"ב בעודה בمعنى ומעורה בגידין נמי שרי, אע"ג דאי דינם כשר, וכמש"כ הרמב"ם בפי"ז ה"ז ממאכילות אסורות וז"ל, "יראה לי דהאוכל ביצי DIGIM טמאים וכו', וכן האוכל ביצי העוף הטמא התלוויות באשכול, שעידיין לא פירשו ולא נגמרו, lokha כאוכל בני מעיים שללים" עכ"ל, ר"ל דע"פ לאחר שגמורו אין לווקה על ביצים מבואר שם בהלכתה הקודמת, אבל כל שלא גמורו הויה כבני מעיים ובכלל בשער המה אבל ביביצי עוף טרפה בשיחלא בתרא לדעת אמריר דזוז"ג הויה מותירן למגמי,adam תאמיר דכל צמן שמעורות בגידין נידונים כגון אחד עס העוף, ולוקה עליהם משום בשער טרפה, אך חזור וניעור היתיר של זוז"ג אחר שכבר נאסרנו קודם שגמורן, אלא ודאי ניהו דנדונים כשר, אבל האי בשער יש לזכור ולנקבה חלק בו, והוה בשער של זוז"ג, ואיך קאמר דלישנא קמא דאמירם סבר לי" כראב"י דטרפה יולדת, ולמما לעולם טרפה אינה יולדת רק טענת, וכמבואר ברמב"ם דזוקא אינה יולדת. ועיין בשוע"ס נ"ז בש"ך סקמ"ה, ושפיר קאמר, adam נמצא שאינם גמורים בעוף טרפה שחוטה משיחלא בתרא, שכשרה ממש זוז"ג, וכן הקשה באמת הראש יוסף ז"ל, אלא ודאי דעכ"פ מדרבנן אסורות, דכל שנמצא בمعنى העוף, לא עדיף מביצת נבלה דאסורה לב"ה, ובביביצת טרפה גם ב"ש מודדים להא גירה, וכן עכ"פ אמירם רק מביצים שנולדו מיררי, ובנולדו ס"ל דלא נזרו שיחלא בתרא אותו שיחלא קמא אפיו ב"ה לא, ומש"ה לא מצי פריך ר"א אמירם ממשנה עדידיות, דמיiri ביביצת טרפה הנמצא בمعنى טרפה, דומיי דביצת נבלה, דבזה בין שיחלא קמא ובין שיחלא בתרא אסורה וכקושי התוס' ועיין מה שכתבתי עוד בזאת בתוס' ד"ה ושווין.

ועפי הקדמות דברים אלו נbaar הסוגי בס"ד והוא דר"א דפרק אמאירם מושווין ביביצת טרפה דאסורה, משום שגדלה באיסור האי ושווין אר"א ורבנן קαι, דפליגו בولد טרפה לגביה, וקאמר

בפניהם, א"כ י"ל דר' יודה מעשה ראה בעוף דלא התירה וכלן אמר משמו דין זה בעוף, ומכללה נמי א"א ללימוד מדامر שמות יד בבחמה כשרה מכלל דבריך טרפה, DID אציגטרך לעומת עוף דקאמר טרפה, משום חשש הריהה קאמר דביד בבחמה ליכא חשש על הריהה ודוד"ק.

רש"י ד"ה נזכר שאינו בקי בתרגגולים אינו רגיל לאכול תרגגולים לפיכך לא ידע אם יש להם ריהה וכו' עכ"ל. רש"י ז"ל נתקשה, הלא לא ריאינו אינו ריהה ואיך החליט דאיין להם ריהה ולא עוד דכמו כן הוו"ל דאיין להם כבד וקורבן. لكن פירש דלא היה רגיל לאכלו אבל ראה אותן פתוחים וואה כל הב"מ חוץ מן הריהה דנהבתה בין הצלעות בעוף ואננס נראית אבל אם היה אכלו היה מוצאה בשעת אכילה ודוד"ק.

תוס' ד"ה שמות ירך וד"ה למה ליה למ"ר. עיין מה שכתבתי זה לעיל נ"ד ע"א, ועיין בלב אריה ז"ל כאן שכתב היפך דברי דתוס' דרב דאיתא ליה לקתה בכלל' מכש"כ דאיתא לה דר' מתנא אף באיעכל ניבי עי"ש. הן אמת דלפי דברי התוס' לעיל שם י"ל כן, אבל לפיה מה שביארתי אני שם אין שום הכרע מזה, דע"פ דאיתא לה דרכיש, מצין למעת מא"ט דוקא, הא דר' מתנא עי"ש ודוד"ק.

ע"ב גמר אל והלא רחל את היתה בשכונתו שנקדר קנה שלה, ועשוי לה קромית של קנה וחיתה, אל"ל על דא את סמק, והלא הלכה רוחות בישראל, שמות הירך בעוף טרפה, ותרגנותל היתה לי' לרשב"ח שנשماتת ירך שלה, ועשה לה שופורת של קנה וחיתה וכו', עכ"ל הגמ'. והנה הא דחיתה קמפרש רשי' דעל המכחה שנתרפהה קאמר, adam על התרגנותל קאי, עכ"ד דחיתה י"ב חדש קאמר, א"כ מה השיב לו בתוכך י"ח הזה. אלא דבاهני תרתו זנkdir הקנה באיסר ונשמט ריכה, לא ידעתה בימה חייתה המכחה, הלא זה חסרונו שלא יכול למלאות, ונשפטו הינו ניטל למגמי כמש"כ הלב אר', דאל"כ האי שופורת שעשו לה מה מהני לשומותה. אבל כוונות רשי' ה"י נראת לפרש וחיתה המכחה שהיתה בריהה ושלמה ולא מתנותה והולכת, כי ה"י סובר דעתך הטרפות המפורש בקרא, הריה היא הנטהה למות, וא"כ עכ"פ בהני חי"ט של ההלכה נמי בעין עכ"פ שתהיה החולי ניכרת שמנוניות והולכת, וע"ז השיב לו דגם זאת ליתא, אלא דמצוי להיות בריהה ושלמה עד סוף י"ב חדש ולבסוף מתעורר החולי ומתחה, ומכאן הוכיח הרשב"א ז"ל בתשו' דבושים אופן אין להכחיש קבלת ז"ל, דטרפה אינה חייה י"ח אפיו מה עדים יעדו כנגדה, ואני בפתיחה ובשאלה מקומות הוכחות, כי לא כן דעת הרמב"ם ז"ל, דהא דאמרנו טרפה אינה חייה, הוא על עיקר הטרפה שאסורה התורה, אבל הכללים שהעמידה לו ההלכה, רק בטעاري"ע אינה חייה ולא, "בפראקסיס" עי"ש. והוא דאמרו כאן תוכ"ח זה הוא דחו"י בעלמא הוא, דהרי אמרו לו לקמן הלא הרבה תוכ"ח י"ח הוא דחו"י בעלמא הוא, דהרי אמרו לו לקמן הלא הרבה מתקיימות שתיים ושלש שנים, ולא עוד אלא דמה נעשה לר"מ ולרבי דקאמרו סימן לטריפה שלשים ימים, איך נאמר דפליגו במצוות, דלחוד שנים רבות יכול להיות, ולחד רק עד י"ח, ולחד רק עד שלשים יום, אלא ודאי רק לעניין ספק טריפה פליגו, ולא על גוף המជיאות ודוד"ק.

ד"ג נ"ח ע"א גמר אמר אמירם הני ביעי דטרפה, שיחלא קמא אסורה, מכאן ואילך הוה לי זוז"ג ומותר וכו', עד סוף העמוד. הנה סוג' ז' זו עמוקה עד שכל בעלי תריסין נלאו למצוא מבוא לפרש קראו', ורש"י ותוס' כא"א דרך בה דרך עצמו, ואני בעניי משכנתני נפשאי עליה להבין דעת קדושים ומצאתי כי שיטת רש"י ז"ל היא שיטת הרמב"ם, והיא המתקנית. אבל שיטת התוס' א"א להעמידה מרוביי הקושיות שעלייה, והרבה דוחקים שצרכין לסבול, זה החלי בעזה"ת.

ומהאי פלוגתא שבין תוס' ורמב"ם אי לוקין על היוצא מן הטמא נצחת פלוגתא שנייה ונפקותא רבתא לדינה, והוא ביווצה מן היוצאה, לדעת התוס' כיון דאיתן לו קרא היוצאה מן הטמא כתמא עצמו ולוקין עליו, ה"ה היוצאה מן היוצאה ואפילו עד מהה, דמ"ש, כיון היוצאה כתמא ממש. אבל לדעת הרמב"ם היוצאה אישורה בעלמא הוא ללא מלכות, שוב ביוצאה מן היוצאה לכוא איסור כלל, ולא עוד אלא דרmb"ם רק ביוצאה מן איסור שיש בו מלכות יש איסור, ולא ביוצאה מאיסור עשה, זיל' בריש פ"ג הנ"ל, "כל מאכל היוצא ממין מן המינים שלוקין על אכילתן, הרוי אותו המאכל אסור מה"ת" (וain בו מלכות כמבואר בהל'ז) ואח"כ כתב, דhalb adam מותר באכילה, ע"פ שבשר adam איסור הוואיל ואין בו אלא איסור עשה עי"ש וא"כ מכש"כ ביוצאה מן היוצאה דעל האיסור ע"ז בדעת התוס' דרכו דאלא איסור בעלמא בחזי שיעור, מכש"כ הרמב"ם בהלכ' ז', וחיש מהר מסלך בזאת השנת הראב"ד על הרמב"ם בהל' י"א, שכ' הרמב"ם שם, אפרוח שנולד מביצת טרפה מותר, שאין מינו טמא, עכ"ל. ותפס עליו הראב"ד ז"ל בבודהה מדקרת חרב, זיל' "מה ראה לשנות הטעמים שפירושו בו חכמים שהם מתוקנים יותר מוכלים, כי ביצת טרפה אינה ממין טמא ואסורה, והטעם שפירושו בו, לאימת קגביל וכי קמסרחה, וכי מסרחה עפרא בעלמא" (תמורה ל"א עכ"ל). וזה "זיל המליך בעד רביינו שכabbת טumo, כדי להוציא אפרוח של ביצת עוף טמא שיישב עליו עוף טהור שאיסור ודאי ולוקין עליו, אין אמרין לאימת קגביל וכי מסרחה. עי"ש בדבוריו במחכ"ת אין כדאים לו, דהרי בעצמו כתוב דבזה גם מלכות איכא, עכ"ב לאו מטעם יוצא מן הטמא, דהרי על הביצה גופא אין כאן מלכות לאו מטעם יוצא מן הטמא, דגמא, זניזה שכabbת שם וכן בקמן ס"ב ע"ב, דעיקר דתרנגולתא ותרנגול דגמא שני מינים שיצא ממנה, ועיין בנדרה דר' נ"ע"ב תוס' ד"ה תרנגולתא דגמא, שכabbתו שם דבעופות הכל תלוי בסימני העוף, זניזה שכabbת שם וכן בקמן דילית לה"ה זיל להצדיק את הרמב"ם, דאפרוח היה לי, لكن הכ"י הו"ל לה"ה זיל להצדיק את הרמב"ם, המשתייך ביצת טרפה שרי, מושום דהוה יוצא מן היוצאה, כיון דבחיצה עצמו אין בו אלא איסור יוצא, וביצת עוף טמא נמי הכ"י הוה, אלא דהאפרוח היוצאה ממנה לאו מושום יוצא מן הטמא אסורה, אלא מושום דהוא עצמו עוף טמא ולאחר יש בו מלכות, כי הוה הוא מה שאסורה התורה. אבל האפרוח של ביצת טרפה מין הוה, ואין בו אלא מושום מצד יוצא מאיסור יוצא דשרי, זניזה גם לר"ה שטבון בתרמורה דלית לי סברת דאיתמת קגביל וכו' וס"ל דאפרוח ביצת טרפה אסור, דהוה לבובה קامر וכשר פרשי' שם, דמש"ה נקט אפרוח ביצת טרפה דהינו יונה. אבל להדיות גם לדידיה שרי, מושום דהוה יוצא מן היוצאה, ומה דקאמר שם הש"ס דאיתמת קגביל וכי מסרחה, הינו לסתור דברי ר"ה, דקאמר דמודדים חכמים לר"א דהאי אפרוח אסור ליקרב, זאת נדחה בהאי אימת קגביל וכו', ובא וזה כי הרמב"ם זיל מביא האי דינא אפרוח ביצת טרפה גם לעניין הקربה בפ"ג מהלכ' איסורי מזבח, כמו שצווין עליו העין משפט שם בתמורה, ולא הזכיר האי טעמא דכי גביל כבר מסרחה, ואדרבה נראה מתווך דבריו דבלא טעם זה כשר להקרבה, דכתב שם הלכ' י"ז דכל האיסורי לגבי מזבח ולדזינהו מותרין, חז"ז מולד נרבעת וכו', שלדזינהו ממונן איסורי למזבח, ואח"כ בהלכ' י"ג כתוב וזיל "בד"א כשנעבדה בה עבריה בשיטתה מעוברת, שהרי הولد מצוי עמה בעת שנפיסה והיה כאחד מאבירה, אבל נתבערה אחר שנעבדה בה עבריה, הרי הولد כשר למזבח וכו', וכן אפרוח ביצת טרפה מותר למזבח" עכ"ל. הרי כולל האי הדין

ושוין בביבסה טרפה דאף להדיות אסורה, וזאת לר"א ניחא ל' ולא מימר קשי' ומטעם שאבאר וכאן אני צריך להאריך קצת, והט אזך ושמע, ותורה צמאונך. הנה לקמן ס"ד ע"א תוס' ד"ה שאם רכמה הקשו, לאכילה ולמלךות למה לי רכמה, והוא קיימ"ל כל היוצאה מן הטמא טמא, וכן בסמוך שס מהה קרא דיבער רכמה הקשו, לאכילה ולמלךות מהה קרא דיבער רכמה, וזה נלמד בבכורות דף ז' מקרה דאך את זה לא תאכלו מעלי הגרא ומפריסי הפרשה יש לך מעלה גרה ומפריס פרשה שאית אתה אוכל ממנה, והוא לדעת התוס' דרשה גורה, גוליין מלטא שנשאר באסורי' כמו שהוא במעי amo, דאך החותך ממנה אבר פשיטה דאסור מושום טמא, דעובר ירך amo, ואתה קרא דלא תאמיר כשיצא לאoor עולם פקע שם טמא ממנה, עי' שיש לו סימני טורה, וכן הוא בביבים לדעת התוס' דכל מון שמוראות בגדיין הרוי הוא כבשר עוף טמא, וכמש"כ הרמב"ם שהבאתי לעיל, ואחר נגמר ונשתנה לביצה לא מהני לסליק האיסור שהי' בה, ולוקין על היוצאה מן הטמא כמו על העוף טמא עצמו דהקרה אתא דלא יצא מאיסרו שהי' עליו קודם שנגמר, ואע"פ דלענין טומאת נבלות לא ידונו הביבים הגמורים שבתוכה כבשר, דחתם הטעם מושום דכפירים קודם המיתה דמי, ומה שאינם אסורים מושום אבמה"ח עי' יש לנו לפותה בסוגי' דבכורות שם, דhalb ובביבים אינם אסורים מושום אבר או במה"ח, זו הוא לדעת התוס' אבל דעת הרמב"ם זיל איינו כן, אלא דהוא מישב קושי' התוס' בפשיטות, דהני דרישות היוצאה מן הטמא טמא, ודרישת דבת העינה אינם דרישות גמורות ולמלךות, אלא לאיסורה בעלמא וכמו חצי שיעור, וכמובא בפ"ג ה"ו מאכלות אסורות, שכabbת שחלב בהמה טמאה וביצי עוף טמא אסורין מה"ת ואין לוקין עליון וכו' וכן כתוב בפ"א ה"ה, בהמה טמאה שלידה כמוון בהמה טהורה וכו', הרי זה איסור באכילה שהגדל מן הטמא טמא וכן הטהורה טהורה. ועיין בפרמ"ג ריש ס"ו פ"א שכabbת, לדעת הרמב"ם זיל גם דרשה זו אינה דרשה גורה למלקות, דהרי עיקר הקרא לחזיר ושפן אתה, אלא דתמייה בעינוי דלא משתמיט אחד מן הפסיקים לומר כן עי"ש. וביעני אין כאן שום תימא, דברהבה מקומות לא נחתו הפסיקים לדעת קדשו של הרמב"ם זיל. אבל הדבר פשוט בכיא בכותחא, דין כאן מלכות על היוצאה מן הטמא לדעת הרמב"ם, וא"כ כל נשנתנה הדבר לד"א פקע מיניה האיסור שהי' עליו קודם השנווי' אבל נתחדש לעילו יוניה זניזה הנקרה יוצא מן הטמא או מן הטרפה שאין בו מלכות, והוא סברת רביינו יונה מובהה בא"ח סי' רט"ז במי"א סק"ג, דמתייר המוסק שננהוה מדם החיה, אלא דשפיר חולקין עליו הפסיקים, דניינו דאמת דאייסור דם ליכא, כיון דנתנתנה לד"א בשמי ובטעמא. אבל עדין יוצא מן הדם, וא"כ כל נשנתנה לה' חלב למ"ד דם נערך ונעשה הלב, اي לאו קרא הוה אסריםן, לא משום דם ממש אלא מושום יוצא מן הדם, וא"כ גרע מדם שבשלו חכם אחד, איך הוה אסריםן חלב מושום דם, וכי גרע מדם שבשלו דפסקין דין עבור עליו מושום דראוי לאריקה בעיןן, וכש"כ חלב דודאי איינו ראי' לאריקה, ולפי האמור לדעת הרמב"ם לק"מ, ה' כי משום דם ממש אין באין לאסור החלב, הלא רק משום יוצא מן הדם, ואיסור יוצא איסור בפ"ע הוה, ודם שבשלו רק איינו עבור עליו. אבל איסור תורה ודאי יש בו, דלא גרע מיזוצא מן הדם אסור, (אבל דרmb"ם לא ביאר דעתו בدم שבשלו, עיון בפ"ז ממאכלות אסורות), ועיין בפתחה הכללית של שארכתי בכלל זה.

בתמורה שם, שכותב ג"כ בთוך דבריו דולד נשתנה שני פעמים, "וכך" דמשמע חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג Данן חכמים דרא פסקינו, ה"ה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהams דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דרא, דהיתרו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, ע"כ לומר דآخر שעשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להקשרים למצבה. ועיין בזה בהגחות מהרש"ש ז"ל על המשניות תמורה במסניות דפוס וילנא שכטב כן, דעת הרמב"ס בכל הני משום דחשינוי מכשירן למאבחן, וכותב וכן ביצה טרפה דשרי למצבה משום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבחן וכחכמים דרא, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, משום דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מן היוצא שרי למגורי נ"ל.

אבל עתה נאמר דגם סברא זו תלו בנסיבות,adam נאמר דיויצא מן הטמא לוקה בטמא עצמו וכדעת התוס' יש מקום לסבירתם דכל שיש לו חיות בפ"ע, ניהו דטרפה הוה, אבל ציל בתר טעמא טרפה אסורה התורה משום דאיינה חייה, והאי ולד חי"י, ולמה תאסר, אבל לדעת הרמב"ס דיויצא הוא איסור בפ"ע, מה לי אם חי או לא, סכ"ס הרי הוא יוצא מן הטרפה, וכמו שרצו לאסור חלב מפני שיוציא מן הדם, ע"פ שודאי איו דם. אבל לעומת זה לדעת הרמב"ס שהוא דעת ר' אש"י כמו שבארנו, יש טעם אחר להתריר ולט טרפה, דכיון דיש להאי ולד חיות בפ"ע ושיך בו טרפות אם יטרוף, איך תה"י בו טרפה וגם יוצא מן הטרפה וחמור מן המלמד, דבטמאה ליכא בא' איסורים, טמאה ויוצא מן הטמאה, ובולד טרפה אםaira בוטרפות, ה"י יוצא מן הטרפה וגם טרפה, ולתוס' אין זה הוכחה דהרי לדעת התוס' יוצא מן הטרפה הינו טרפה, אבל לרמב"ס דיויצא מן הטרפה איסור בפ"ע הוה, שפיר י"ל דכל שאפשר להיות טרפה ממש אין לומר ד אסור משום יוצא מן הטרפה, דקרה דלא תאכלו ממפריסי הפרסה, דוקא אטהור שנולד מן הטמא אתה, דא"א להיות טמא מצד עצמו, אבל נולד מן הטרפה דוקא ביצה שייך למילך מנין אבל לא בע"ח הדומה לו דמצוי להיות טרפה כמותו, אלא דכפי שאבא לרמן בתוס' ד"ה והלכתא, לסביר התוס' דכיון דעת ל' חיות בפ"ע, לא שייך לומר ד אסור משום יוצא אין לה שום מקום. אבל אמרו דס"ל בתוס' דיויצא אית בי' מלכות בטמא עצמו, באמת אית ל' דולד טרפה אסור גם להדיות בעיברה ואח"כ נטרפה כמו ביצה טרפה בשיחלא, לסבירות התוס' דכיון דעת ל' חיות בפ"ע, לא שייך פריך ל' ר' אש"י תחלה מהא דושאן בביבט טרפה, וטרם דמסיק דפלוגות ר' וא"ר כי נמי אהדיות קתני ושווין, ולא מודים. ועיין בהגחות מהרש"ש שכטב דחילהוק בין לישנא דושאן ובין מודים הוא, דושון הינו בלא חלקו בה מעולם, ומודים הינו חלקו בו תחלה אבל חזרו והודיע אח"כ. ואני אומר דזה ליתה וכל מי שיש לו חזק לטעום יודה ל', והראי' שمبיא הגאון הוא ראי' לסתור, דוק ותשכח. אבל החילוק האמייתי שבין ושווין ומודים הוא, דושון שייך במקומות דיש חדש בשניהם דס"ל כן, אבל מודים שייך במקומות שرك באחד הוה חדש דמודה לאידך אבל באידך פשיטה דאית ל' כן. ועיין בריש ביצה ומודים ב"ש לב"ה, שאם יש לו דCKER נועץ וכו', ובדף י"ז ע"ב שם, ושווין שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרים וכו', וכן נמצא בכ"מ והוא החלוק האמייתי אין להסביר עליו. ומעתה מאחר דהאי ושווין אר"א ור' קאי דפליגו בלבוגה, ובביצה דאסור לד"ה ע"כ להדיות קאמר, ביצה לגביה לא סלקא, א"כ שפיר קתני ושווין. דאייא רבותא בשניהם דאסרו גם להדיות את הביצה, ופרק בהזאה אמרו, דlididi ניחא, דלגייב

דאפרוח ביצה טרפה, עם שאר תולדות מאיסורי מזבח, וכותב עליו "וכך" דמשמע חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג Данן חכמים דרא פסקינו, ה"ה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהams דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דרא, דהיתרו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, ע"כ לומר דآخر שעשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להקשרים למצבה. ועיין בזה בהגחות מהרש"ש ז"ל על המשניות תמורה במסניות דפוס וילנא שכטב כן, דעת הרמב"ס בכל הני משום דחשינוי מכשירן למאבחן, וכותב וכן ביצה טרפה דשרי למצבה משום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבחן וכחכמים דרא, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, משום דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מן היוצא שרי למגורי נ"ל.

ואחרי הקדמות מלין אלו, נחזר לפרש השkil וטור' שבין אמרו לר"א, כי המה פלייגו במה דפליגו תוס' ורמב"ס ז"ל שבארנו, דאמיר דאמיר דאמיר שיחלא קמא אסור, למלקות קאמיר וכדעת התוס' דاع"פ נשתנה ביצה ולא הוה تو ירך אמו, ולא בכללبشر בשדה טרפה, ואני אלא יוצא מן הטרפה, מ"מ ס"ל דליהקה גם איסור יוצא, דכן גילתת התורה בטהור היוצא מן הטמא דנדיזו בטמא עצמו, ושאמיר סובר כן, מוכח מסוף דבריו, ממדתהייר שיחלא בתרא מטעם זוז"ג, ואי הוה ס"ל דיויצא מן הטמא אין בו אלא איסורא בעלמא כדעת הרמב"ס, אז אין בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא איזה שום חילוק, דכי היכי דבכיצת טרפה בשיחלא בתרא איזה זרע הזכר גורם היתר, כן בביבט טמא, דהרי זרע הזכר של עוף טמא אפילו איינו כשרו. אבל ע"פ רק דין יוצא מן הטמא אית ל', דהרי איינו בש, והויצא מן היוצא הלא מותר לדעה זו וכרמב"ס ועיין לרמן בתוס' ד"ה שאם רכמה שצינתי לעיל, בסה"ד, דרצו לומר דבלא קרא דבת העינה הוה שרין כולחו ביצי משום דמשכבת זרע קטתו דהוה כנבה משורחת, אלא דלא מת"י שב האי טעמא נגביה ביצים דמתחלתן מעורות בגידין וחשובים כבשר ע"כ. וכונתם מבוארת דניינו דתחלת יצירת הביצה מזער המותרת, אבל כשביר העוף הטמא ומעוריה באשכול בגידין הרי הוה כבשר העוף הטמא ממש ולוקין עלייה כמו על בני מעיים, כמש"כ הרמב"ס, וא"כ שוב כשנגורת ונשתנה ביצה ולבריה בפ"ע אין להתיירה משום דנוצראה מזער שרואה, כיון שכבר הייתה לבשר, אלא נידונות היוצאים מן הטמא, וא"כ מה בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא לביצה טמא או לשיחלא קמא, אלא ודאי אמרו ס"ל דליךון על יוציא מן הטמא, ולכן בביבט עוף טמא שני הנורמים איסור המה, שלוקין עליו. אבל בביבט טרפה איכא גורם היתר של זרע הזכר, ויש להסביר דגס זאת תלוי במה דיל יוצא מן הטמא בטמא עצמו גם למלקות, דזהה שמעין, גס גורם היתר לא בטל ונשאר בתוקפו ע"פ שנעשהبشر וכגופו, ולכן ס"ל לאמיר בשיחלא קמא אסור ולוקין עליו, ובשיחלא בתרא מותר מטעם זוז"ג ואפילו בעודו הביצה מעורה בגופה של הטרפה, כיון שם"מ ניכרין בפ"ע הוה האי בש, ולא נידונו כשאר האברים. אבל ר"א דמקשה לי' מושווין וכוי פלייג עלי' בתترت, בשיחלא קמא ס"ל ד אסור ואיין לוקין דכל נשתנה ביצה ואינו אלא מושם טרפה דלא אסורה התורה אלא בשורה. ומהנה נצמה דבשיחלא בתרא פלייג דלא מהני זוז"ג, דהרי גם בביבט טמא או בטהור הנולד מן הטמא אייא האי זוז"ג, דזרע זכר לעולם כגורם היתר נידון (עיין בהגחות מהרש"ש על המשניות

אמו, ולא נטרף הولد עם האם. אבל בבייצה دقוגפה דמי מודה. דשוב כشنגורה ע"פ שפניהם חדשות באו לאן, אסורה משום יצא מעצמו שהיתה טרפה קודם שנגורה. אבל לאמירם דס"לadel יוצא לוקין קשי' לי' דע"כ פליגו אף להדיוט, דתו ליא' סברא הנ"ל כמבואר בדברכו לעיל, וא"כ ע"כ הא דמודים בבייצה טרפה בשיחלא בתרא, דבשיחלא קמא למה יאסור ר' יהושע יותר בבייצה מולד, דעתה עדין לא ידע דביצה יותר חשוב כוגפה, מעובר קודם שנגורה, ולכן כשמתרכז לו דמ"מ מיריב בשיחלא קמא, פריך לו מפלוגתת ר' וא' ר' דע"כ לאמירם פליגו אף להדיוט, ולמה מודים בבייצה, עד שמסיק דביצה גופה היא, ואנו דפסקין טרפה אינה חייה ואינה يولדת, ומוקמינן פלוגותת ר' וא' ר' בעירה ואח"כ טרפה ובعتبر ירך אמו, ופסקין כר' אשיג' נגד אמירם, דיויצו איננו אלא איסורה בעלמא, ע"כ מפרשין פלוגותת ר' וא' ר' רק בלבובה ולא בהדיוט ומטעם הנ"ל, ובבייצה טרפה דלא שייך טעם הנ"ל אסור אפיקו לר' יהושע, דהאי חילוק שבין ולד לביצה דקאמר הש"ס כדי לתרץ דברי אמירם, גם לדידן צריכין, כיון דא"א לאוקמי ושווין בבייצה טרפה בשיחלא בתרא דחרתי טרפה אינה, يولדה.

בהא סליקין דהאי סוג' דקאמרה דר' וא' ר' פליגו גם להדיוט אליבא דאמירם קאי, אבל לר' אשיג' דהאלכתא כוותי לא פליגו רק בלבובה, דלהדיוט לא שייך בולד איסור יוצא לנ"ל, ולכן יפה פרש"י בתמורה במשנה שם, דר' וא' רק לגובה אسور. אבל להדיוט לא אלא דעתמא שכ' שם משום דמאיורי קרבוי כדקאמר בש"ס צ"ט, דהאי טעמא קאמר הש"ס לר' יהושע דמודה בבייצה, אבל לר' וא' גם הولد נאסר בمعי האם דירך אמו הוא, אלא כשןגמר יצא לאויר עולם פקע איסור זה, משום דעתשה גוף אחד ונשתנה לדבר המותר, ואיסור יוצא בולד חי בפ"ע ליכא, רק בבייצה כמו שביארנו ודוק' היטב בכל אשר כתבענו כי הדברים קילוריין לעיניים בס"ד.

תונס' דה' ושווין, לא כמו שפי' ב��' דקאי אפלוגותת דר' וא' ר' י', אלא קאי אפלוגתא דב"ש וב"ה וכו', וא"ת דהשתא חשבו בה' בבייצה טריפה כבשר דאסרו אפיקו ממותה נמכרת בשוק וכו', פ' לדבריהם, דמבייצת טרפה דמודים גם ב"ש, וכן אמירם דאוסר בשיחלא קמא, לא קשי' לה, דהני לאו משום דחשיב כבשר אסרו, דלulosains בככל לאו דבשר בשדה לאחר שגמרו אלא כיון דקודם שנגמרו בככל בשער היי וכמוש'כ הרמב"ם שהבאתי בדיבור הקודם, שוב לא פקע איסורין ע"פ שנשתנו לנווש אחר. אבל לב'ה דאסרו ביצת נבלה אפיקו ממותה נמכרת בשוק, ואע"ג דPsiṭṭia להו דין ביצה בלילה לב'ה אלא איסור דרבנן, דאפילו נחשב הביצה הנגמרת כבשר אינה חמורה יותר מאשר המдолדל, דלית ב' נבלה אלא אבמה'ח דמייתה עשו נפול, ובבוח'ח בבייצה ליא' דאל'כ' כל ביצים דעתמא יהי' אסורים, אלא דכל שלא נולד הוה מדרבנן כבשר, והוא בנמצאת בעי' נבלה כאמור המдолדל, ואסורה מדרבנן כבשר מדרבנן, ותריצו שני תירוצים, חדא דנייחו דלאג' נבלה דהאי ביצה פורש מן הנבלה ע"י מיתה עשו נפול לנ"ל). אבל דהאי ביצה נבלה של עוף דגוף האיסור אינו אלא דרבנן לא חשבו כבשר, כך תי' הבה"ג, תני' השני נבלה דבר האיסור חשבו כבשר. אבל לגבי בשר בחלב דכל חד שרי וצריך להעתה עתה בשר בחלב לא חשוב כבשר, כך תי' ר'ית, וע"ז הקשו על הבה"ג מפ' הדר וכוי' ולקי שעה לתי' הבה"ג דלאג' תירצטו לר' מ' דאית ל' ל�מן ק"ב ע"א דבמה'ח איןנו נהוג בעוף מה'ת א"כ גם ביצה נבלה הווה כמו בשר בחלב גוף האיסור רק דרבנן, דחרתי משום אבמה'ח קאמאין עלה ולא משום נבלה לנ"ל. ואך אפשר דר' מ' יתפקיד על ב'ה דמנין מוכח דנוהג אבמה'ח גם בעוף וזה אפשר דגם ב'ש

הדיוט בטל הוז"ג ע"י שנעשה כבשר האם קודם שנגמר, ונאסר כמותו, אלא נשנתנה אח"כ לביצה והלך לו איסור זה, אבל בה תחתיו איסור יוצא מן הטרפה, דלא שייך בולד לנ"ל, אבל שייך בבייצה, אבל לאמירם דמותר הביצה בשיחלא בתרא וע"כ גם במעי האם כשמועורה בגידי, מכש"כ שמותר בשיחלא קשה וע"ז מתרץ דאמירם מוקי האי ושווין בדسفנה מרעואה דליך זוז"ג, ופרק לי' אמא לא מוקי בשיחלא קמא, דליך זוז"ג כיון דנעשה טרפה בשעת עיירה, ע"ז מתרץ משום דקANTI שגדלה ולא קANTI שגמרה, וכאות הקשה המהרש"א, דהא לפרש"י לא מצי מוקמי בשיחלא קמא, דלמה לי ביצה, דהינו עיירה ואח"כ נטרפה, דגס בולד דינא הכי, ואין זה קושי' דיל' דנקט ביצה כדי שלא צטרך לומר בפירוש דגס להדיוט קامر, דניהם דLAGBI פלוגותתם אמרינו דר' וא' דאוסר, אוסר אף להדיוט, ופליגו לגובה להודיעךacho דר' וא' אבל בהא דשווין לאיסורה בעיירה ואח"כ נטרפה, הו' וא' דשווין רק בלבובה כי להדיוט יש סברא להתריר משום דש' לולד חיות בפ"ע. ולכן נקט ביצה דבזה פשיטה דלהדיוט קامر, חדא משום דלא סלקא לגובה, ועוד אפיקו תאמר דלענין אפרוח שנולד ממנו יש נפקותא לגובה, דהא ליתא דהרי אפרוח ביצת טרפה לכ"ע שרי, דהא מעפרא קגביל כדאמר בתמורה, ולפע"ד נראה, ר'ה שם דקטעעה לומר דמודים חכמים לר' באפרוח ביצת טרפה, מכח האי ושווין סבר כו', דהוא סבר דפלוגותתם רק בלבובה קאי וממילא דהאי ושווין נמי בלבובה, וביצה לגובה לא סלקא לנו ע"כ באפרוח שלו קאמר והב'.

ועתה נפרש לשנא בתרא דרבינא, דלא סבר קראב"י ומתני להא דאמירם בהאי לשנא, אמר אמירם, הני בי' דספק טרפה משחינו להו אי הדרי טענה שרין ואי לא אסורן איתבי' ר' וא' וכו', הנה להאי לשנא לא שמעין לה לאמירם דס"ל בשיחלא קמא דליך על ביצי טרפה, מ"מ איזיל גם האי לשנא בשיטה זו, דכפי הנראה אמירם גופא אמר הני תרי לשנא דהרי אי טרפה היה או טרפה אינה היה פלוגותא שונה בין תנאים ואמוראים היא, וה' יולדת ואינה יולדת וכדעליל, וכן נראה מלשון הגמ' דר' אחא ורבינא לא פליגו איך אמר אמירם, אלא דמר מתני לאמירם אליבא דמ"ד טרפה יולדת ומור מתני דאמירם אליבא דמ"ד טרפה אינה יולדת, ואמירם גופא אמר שניהם להאי מ"ד ולהאי מ"ד, כי לא הכריע בינויהם, אבל ר' אחא ורבינא דהכריעו דרב' וא' סbor קראב"י דטרפה יולדת, אמר בשם אמירם האי נושא, ורבינא דסביר טרפה יולדת אמר נוסחא, דאל'כ איך נאמר משום דהוא סbor קראב"י תולה באמירם דאמר הכי, ואידך משום דLAGBI, תולה באמירם דאמר הכי, ולפיכך בהא דשמיין מלישנא קמא דליך דהש"ס הכא סbor דאם אין לוקין ליא' פלוגותא, ואם תרצה אמר לך דהש"ס הכא שיעור, אין לאסור ספק ביצת טרפה כלל, ועיין לעיל מ"ט ע"ב תוס' ד' רב ואיסורה דארוי'תא, מה שכתחתי שם, ולכן הוכית ר' וא' מדברי אמירם דבעי' השהי' בספק ביצת טרפה, דס"ל דליך על איסור יוצא כמו בטרפה עצמה. אבל לר' אשיג' דאסור יוצא אינו אלא איסור בטלמא וכחץ שיעור, ספר מתיש'ב פלוגותת ר' וא' פנים חדשות בא לאן, והוא דמ"מ אסור לגובה משום דלידידי לא בעבור ירך אמו, ודוקא לגובה, דאפילו לר' וא' דעובייר ירך אמו, הינו קודם שנגמר ויצא לאויר העולם. אבל לאחר גמרו ויציאתו הרי פנים החדש בא לאן, והוא דמ"מ אסור לגובה משום דלידידי לא לעיל בל'ק דפליגו בטרפה ולבسو' עיירה בזוז"ג, משום דאסיר יוצא לא שייך בולד כי שמצו' להיות טרפה בפ"ע. אבל בבייצהDOI אסורה משום יוצא אפיקו לר' יהושע דס"ל עובר לאו ירך

ט"ח או ט"ח אבל בגין סברת התוס' כבר כתבו לעמלה, בריש הסוגי' דרך זאת יש מקום לסבירתם אם נאמר דיויצה מן הטמא הוה כתמא עצמו ולוקין עליו, אבל לפי דעת הרמב"ם דasiswa יוצא הוא איסור בפ"ע ואינו בו מלוקות, ונראה יוצא מן הטרפה. מה מהני זאת דיש לוולד חיות בפ"ע הלא לא משום טרפה קתניין עלי', אלא משום יוצא מן הטרפה, ואס תרצה לדקדק יותר ולומר דס"ס האASA דאסורה התורה היוצאת מן הטמא ע"כ משום דיש בו בכך ע"פ שאיןנו נראת דבר מן האס, דלפנ"ד לא על הנם נקט הרמב"ם למשל דחלב וביצים של טמאים דומין לאיסור ח"ש שלא בלבד לעניין הדרשות דומין ז"י, דשניהם מריבוי הכתובים שאינם דרישות גמוראות, אלא גם במחותם יש דמיון בינהם דכמו ח"ש שהוא החיצי בנסיבות, כן הני יוצאים מן הטמא, המה חיצי שייעור באיכות, כי כח האס ותוכנותה שורר בולדחה ע"פ שיש לוולד סימני טהרה, וכן בחלב וביצתה ע"פ שנשתנה לנוג' אחר ואין כבשר, מ"מ מסתמא יש בהם כח הבשר טמא שה תורה רצתה, למנעו אותנו מלייזון בהם, ממי לא גם בולד טרפה יש בו מליחות האס החולנית ומותמצית גופה שאסורה לנו התורה, אלא דמ"מ י"ל כיוון דהחוויות הוא היפך הטרפות כי הטרפות תחולת נבלות כמש"כ הרמב"ם. והאי ולד הוולד ומתחזק, יש סברת לומר דדוחה האי עיפוש וחלהה שקבלה מליחות האס החולנית, וכפי הנראה זה כונתו בגמ' תמורה עי"ש, וכן ספקacial דלסרברא הנ"ל כיונו דע"י שהוולד גודל ומתחזק החווית, פולט חלקוי השקבלה מן האס. מפני שהחוויות הוא היפך החולוי, Adams נפרש כפשווטו דמוסיף בנסיבות גופו לאחר שגולן, מאורי ר' י"כ גם בולד טהור הנולד מן הטמא נמי נימא כן, שלא תאסר משום יוצא, והרי עיקר הקרא דיויצה מן הטמא בולד את זאת. אלא ודאי דטרפה שאני שהחוויות הוא היפך הטרפות, והבן דר"א מודה להדיות דשרי דלאו מוגופה קרבוי אלא מאורי ולעל הנחתיו בצ"ע דעתם זה לא עבי בגמ' אלא להתייר גם לגובה לרבען דר"א, אבל לפי האמור גם להתייר להדיות בעין האי טעמא דלאו מגופה קרבוי אלא מאורי כנ"ל.

ודע דיש לי לכואורה קושיא עצומה על הרמב"ם דאית' פרנס הסוגיא דלקמן ס"ט ע"א דמסיק בתיקו בחלב של אמר היוצא, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ה הי"ב ממאכילות אסורות דאסורה החלב מספק, ולא לדידיה אמר היוצא עלי בו מלוקות, והוא ג'כ' כאיסור ח"ש איך תאסר החלב ממנו דיויצה לא נאסר אלא מאייסור לאו שיש בו מלוקות לדעת הרמב"ם, אבל ניחא לי כי לרמב"ם הכי מתפרק האיבער בגמרא, דכל חלב דעתמא כאבמה"ח (ור' כל ציר של אבמה"ח) דמי, אלא דשריא רחמנא משום דעתה בהמה התר לאיסור ובמה"ח ע"י שחיטה, אולם האי אמר היוצא דלית לה יתר בשחיטה, ניהו דלאחר שחיטה אין בו לאו ממש רק איסור בעלמא, מ"מ קודם שחיטה חוזר להיות חלבה היוצאה ממנו ציר של אבמה"ח, ולא ציר של אמר היוצא שלאחר שחיטה, והוא אמת וצדקה בס"ד ודוק'.

על"ב גمرا תנן התם וכו'. אר"ה ל"ש שלא שחייב ביד, אבל חיסר יותר ברגל טרפה נמי הוה, מ"ט כל יתר כניטול דמי עכ"ל הגمرا. בפירוש דברי ר' אחיכא פלוגתא רבתא בין הרשב"א לרמב"ם ז"ל, דהרבש"א בתשו' סימן צ"ח ס"ל דכל טרפה מן החית' א"א לחוות בשום אופן, ואפיו מאה עדים יעידו שראו שח' עדי שקר הם נגד קבלת חיז'יל דטרפה אינה חייה, אבל לעומת זאת בטרפה מבטו, הון יתר והן חסר מודה שאין להכחיש שהחיה חי' חי' כחול ימים, אבל

מודים להם, אלא דהמ לא גרו בביבה לחשבה כבשר, אלא גם על תי' השני של ר"ת יש לי תימא דאין להטעים סברתו אלא בשנאמר, דלבבי איסור אין מוציאין את הביצה מאיסור שהיתה בו בעודה מעורה במעי האם. אבל כפי שביארנו הלא לאיסור נבלת בל"ה אין בה, דהרי עכ"פ מודולד מקרי, ורק מטעם מיתה עשה ניפול נוכל לחשבה כשאר אמר המודולד שנעשה אבמה"ח, וא"כ גם כאן איסור חדש רמיין עליה ולא איסור נבלת כפשות דברי התוס' וקשה להקל בין הנושאים ולכך העיקר כמש"כ התוס' בוועליל, דב"ה גרו בביבה נבלת אטו ביצת טרפה, וביצת טרפה אסורה משום דנגמרה באיסור, אלא דעת תי' זה כתבו דאין נראת להם, דהרי לא גרים שיחала קמא ואטו ביעי דספנא מרערעא, עכ"ל, אבל דכבר כתבתי בדיור הקודם, דקושי' זו קשה לא לשפטם דסבירו דקושי' הש"ס מושווין הוא ממשנה זו דעדיות ועכ"פ דהש"ס לא סבר שום חילוק בין ביצים הנמצאים במיע האם לביצים שנולדו, אבל לפ"ד דעת רשי' ורמב"ם ז"ל דושווין קאי על פלוגתת ר"א ור' ר' קושיתם לק"מ, דב"ה גרו על ביצת הנבלת הנמצאה במעי האם משום ביצת טרפה בשיחала קמא, כ"ש שגורו על שיחала אטו שיחала קמא, אבל כל זאת בנסיבות קאי במעי האם אבל בשנולדה הביצה, דאין הנידון רק על הביצה אין מקום לגוזר הא אטו הא. יותר ז"ל לדידין דפסקין כר' אש' ודלא כאמיר. באמת אין חילוק בין שיחала קמא לשיחала קמא, דשניהם אסורים ואין בהם מלוקות מושום יוצא, ובעת שעדיין הון מעורין במעי האם על שניהם לוקין משום דינידונים כבני מעיים של האם, ורק לאミיר קשה, אלא דהש"ס לא הקשה עליו מב"ה דעדיות אלא מר"א ור' ר' ולדינא אין נפקותא כיוון דבל"ה היה הילכתא כאמור, אבל התוס' לשיטות דס"ל דקושי' הש"ס ה' מב'ה, וגם ס"ל דבאה דקאמיר אמרו דשיחала בתרא שרי' משום זויז'ג הלכתא כותני', ונפ' גם לדידין, דאית לן טרפה אין ילדת באירוע שודאי טרפה טעונה ולידה, או ביתרת שכ"ע היה וילדת, لكن דחו הא תי' השלישי שהוא באמת העיקר, ובזה תבין נמי למה העמידו קושיתם כאן שלא במקומו דכאן לא נאסר הא דב"ה רק הא דושווין, אבל לפ"ד האמור, לויל אמריך דהכא היה ניחא להם דב"ה גרו על ביצת נבלת אטו ביצת טרפה, ולעולם ביצה לאו בשיחала אט, אבל אמייר אין מתיישב כו כנ"ל لكن הקשו הכא והוצרכו לתירוץ הבה"ג ור' ר' כנ"ל ודוק'.

ד"ה במאי קמיפלגי וכו' ובאידך ד"ה ה' כי כל מה שנתקשו להם הוא ולפי שיטתם, אבל לפ"ד שיטות הרמב"ם כל זאת לק"מ כאשר ביארנו לעיל בריש הסוגי' ודוק'.

ד"ה והלכתא בסה"ד, ולענין ולד הינו טעמא, ע"ג דבעלמא עובר ירך אמרו הוא, לענין טרפות שאני דתלי בחיות ההבמה ולעובר יש לו חיות בפ"ע עכ"ל. עיין לבב אריה ז"ל דעפ"י דבריהם רצה לישב דעת רשי' ז"ל בתמורה, דס"ל ר' ס"ל כן, אבל לא פlige רק בלבגוזה, אבל כל זאת אי ס"ל טרפה אינה חייה אבל כאן איזיל הש"ס בין בלשנא קמא ובין בלשנא בתרא כמ"ד ט"ח, لكن לא שיקד סברת התוס' עי"ש ומתהו אני על גאנן כוונון, איך פלטהה קולמוסו דבר בטל ציה, הלא גם למ"ד טרפה חייה כתבו התוס' בסנהדרין ע"ח ע"א דסופו שימות מחבלת זו אלא דאין שייעור קבוע לכמה, אי למד יום או ל"ב חדש או יותר, וממש"כ לדעת הרמב"ם שביארנו דעת טרפה האמורה בתורה שיש בו מלוקות ליכא שום פלוגתא, דבעיין נתה למות מחמתה מכח וחסרון אמר. ואיך עלה ע"ד הגאון לעשות מלאו דטרפה حق כפרה אדומה, הלא הלה רוחות הוא בסנהדרין דף הנ"ל ולעל בושא' דמסוכנת דבטרפה בעין מחסרא אמר שחוויות תלוי בו ואין חילוק זה בין למ"ד

כントול דמי, וכן מפרש הרמב"ם ז"ל האי מימרא דרא"ה ה כי, ל"ש אלא שחרס ויתר ביד, אבל ברجل חסר מתולדה טרפה, דעתך ההלכה אתה על חסר הרגל מתולדה, ויתר טרפה דכントול דמי מכח סברא, וכאשר כתוב הפלטי בס"י נ"ה וכן בהגנות מהרש"ש כאן, ככל שמתחלק הכח של האבר לשנים נחלשו פעולות ואפשר שימושה בע"ח ברבות הימים, כמו בניקב משחו בשוט או בדקון, וכך מונה הרמב"ם בראש פ"א מהל' שחיטה שתי חסרים בין החית'ם, שהם חסרים מתולדה, וכותב "חסורה כי"ד, ב' אברים הם שאם חסר ממשנין טרפה, ואלו הן, הריאה והרגלים", ואח"כ בהכל"י י"א כתוב "בבמה שהיתה חסורה רגלי תחלת בריאות טרפה, וכן אם היהת יתרה רגלי, שכלי יותר חסר הוא וכו"ו עכ"ל. הרי לך, לדעתך הרמב"ם עיקר הטרפות ברגל שבא בהלכה, על חסר בתולדה, ואח"כ מביא נחטך מארכובה ולמעלה והוא ממשנה דבבמה המשקה אבל זה נלמד מחסירה הרגל בק"י,adam חסר בתולדה טרפה, מכש"כ נחטך, והוא דלא קתני במשנה עיקר הטרפות של חסר הרגל, משום דהוא מלטא דלא שכית, ונחטכו רגלי' שכיה יותר ולא נמנה בפירוש בין החית'ם שבמשנה דאי"ט, אלא נכלל בזיה חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסרון בפנים, מודקד הלשון ניטול ואי אפילו אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הו, נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הש"ס ושפיר קרי לי נטלה הכבד, ולדעת הרשב"א נחיא דלא מוקי הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרון אונות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בחית'ם שאים חיין, כן"ל.

והנה בין לרשב"א ובין לרמב"ם פ"י כנטול, שנטו או שחרסו שניים, וממילא באבר דבין חסר ובין ניטול ביד כשר, גם יתר בשר. אבל דעת הרמב"ם ז"ל דעת שלישית, דכנטול דקאמור ר"ה הינו דהירתה הו כנטול ממקומו בעומקו, עד שגם יתר טחול טרפה, והוא פ"י דחוק מאד, ומ"מ לדינה חששו הפסוקים גם על שיטה זו.

וזע דריש"י ז"ל נמי מפרש הרמב"ם דיתר חסר, אלא דחויסף בפירושו וכותב, "זהו לי" כשותות ירך בבהמה וטרפה" עכ"ל. וכן בביבורות שמות כותב, "ובבמה שניטול ירך וחולל שלה טרפה, וקי"מ"ל בבהמה שנחטכו רגלייה מן הארכובה לעמלה טרפה, ועוד בוקי דעתמא דשך מדוכתני" טרפה" עכ"ל, ועיין בפוסקים ומפרשי הש"ס מה שכתבו בזיה, ולפענ"ד נהא דריש"י ז"ל רצה בזיה, כיון שלא נראה לו לפреш יתר כנטול ביד אלא חסר בתולדה, ובטרפה הרגל הלא לא מצין חסר הרגל אלא נחטכו רגלייה, שכן הוסיף רשי"ז דזהה כשותות הירך, ושותות הירך משמע לי' בין בתולדה ובין ע"י סיבה שאירע אחר הלידה, וס"ל דהאי ששותות ירכו שמנה שם בביבורות דוקא ע"י סיבה מירוי ובלא אייכל ניבי, כי היני לא תקשה והא טרפה נמי הוועי"ש ברש"י, ודלא כתוס' שם שכתבו, דמתולדה קאמור והוא כשר. אבל רש"י ס"ל דאדרביה בתולדה טרפה גם בלא אייכל ניבי, דעתמא דבעינן עיכול ניבי הוא דבלא עיכול ניבי הדרכה בראיא, ובנולך כך בירך שמות לא הדר לעולם, ולפ"ז ר' מתנא דאמר דבוקי דעתמא דשך מדוכתני" טרפה, ולא התנה והוא דאייכל ניבי, במтолדה מירוי, ומני' שמעינן דחסר הרגל מתולדה נמי טרפה, ע"כ גם לרשי"ז ציריך לומר דעריך טרפה הרגל של ההלכה בין החית'ם טרפיות היתה חסורה הרגל, דאל"כ אלא דהילכה הייתה על נחטכו רגלייה, חסורה בתולדה מנ"ל טרפה, כיון דריש"י לית לי' חסר כנטול כמו דל"ל יתר כנטול, ודוק"ק.

משנה אחוזת הדם וכ"ו התוס' חדשים על המשניות כתוב בשם הרשב"א, הטעם דאע"פ שהדברים האלה מミtinyן את הבהמו, אינה אלא כמסוכנת וכשרה, וצ"ל דלא שמעינן אלו ממתני' דמסוכנת דלעיל לע"ז ע"א דהיתם במסוכנת מהמת חולשה ואפיקת הכת. אבלanca אשרין דאפיקו איקא בגופה איזה דבר שמשמעותו, כל

מ"מ אתה הלהה מייחדת לומר דכל יתר כנטול דמי, ורק"ל אע"פ דפיעולת יתר וחסר אינו כנטול דזה חי וזה אינו חי, אבל לעניין דין טרפה דומה זה לזו דשניהם אסורים מכח הללמ"ס, והוא גזרה ביל' טעם. ורק מוחקיק התורה שאין להרהר אחרת, ולפי שיטתו כך מתפרש מאמר הלאה, כל יתר חסר וחסר כנטול, ור"ה קיצר בלשונו באמרו כל יתר כנטול, וסמך על מה שהתחילה לומר "אבל חסר ויתר ברגל" הרי דדייבר מחרס ומיתר, וע"כ הטעם שנטנו קאי ג"כ על שניהם, ולכן ס"ל לרשב"א אכן חילוק בין חסר לניטול ובכ"מ דקאנטני ניטול טרפה לאו דוקא ניטול דה"ה חסר, ומה דקאנטני בכמה טרפיות חסר ובכמה ניטול, וכן הא דחי' מני טרפיות שמנה עלול ובתוכם חסר ונטולה, האי חסורה ע"כ אין הפירוש חסר מותולדה, זאת א"א להיות בין החית'ם שהמה כולם אינם חיין, וחסר מתולדה שהוא כנטול אינו טרפות בפ"ע אלא בכלל ניטול והוא, וגם הלכה בפ"ע היא על כל הטרפיות דכל חסר כנטול, אלא חסורה נופל על ניטול במקצת האבר, ונטולה היינו כולם, ושניהם ע"י מכח או חוליל ולא בתולדה כמו חסורה ריאה שפירוש. או חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסרון בפנים, מודקד הלשון ניטול ואי אפילו אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הו, נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרון אונות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בחית'ם שאים חיין, כן"ל.

אבל לרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי הוא לא סבר להכחיש את הידוע בכל, ולומר כי ע"י נקב כ"ד בראיה או בדקון אהת דתו להמית, דהרי אמרו בכמ"ש לרבי לעיל ולהלא הרבה מתקימות שתים ושלש שנים, ועל המעשה בכל יום א"א לחلك, והטרפה האמורה בקרא, ודאי דאיינה יכול לחיות, כי היא הנטהה למות, דהינו אינה יכולה לעמוד מחמת מכחה שאמודו הרופאים למיתה, כמו ברוצח. אבל הני כללים שהעמידם ההלכה ע"כ אינם "המקאסטומים" אלא "המיינמוס" כי לא להקל על מה שמספרש בקרא, אלא להחמיר עליו אתה, ור"ל דהני נמי ראוי להמית את הע"ח על צד הרחוק, ולכן אין אנו שואלים אחר לימוד הרופאים. אלא חשבין האי ההלכה כאימוד הרופאים אבל רק "בטעאריע" ולא לומר דא"א לחיות בנקב שהוא של אברים הפנימיים, דבר שאין הדעת סובלת בשום אופן. אבל לעניין ספק טרפה מהני לו האי "טעאריע" להתיירו אחר שהיתה י"ב חדש, יותר מזה תראה כי בש"ך סי' נ"ז סקמ"ח מסיק, דגム בספק לחיות שנים אין מספר, והוא לדעת הרשב"א, דעא"פ דמודה דיכlol לחזק טרפה מהני לו אמת וצדוק, ואל"כ יהיה יתר חמור מחרס וניטול, דבسفוק מהני שהיה י"ב חדש ובספק יתר לא תהני, והוא יציבא באראעה וגירא בשםשמי, וכן לרמב"ם כן הוא בכל ספק טרפה, דהאי חומרא של ההלכה שמסרה לנו כללים די לנו אם נטרף ודאי אפילו חיין משום דההילכה כבר קבועו אונטן לטרפה. אבל ספקן לא נטרף, אלא אומרים הרי ההלכה עלasisoid דטרפה אינה חייה נתיסיד, וכן בספק טרפה מהני הייתה י"ב חדש, אף שענו יודען דאיינו דאיון החיות מכריע באממת, והעד ע"ז הוא ספק יתרת לדעת הרשב"א, וכש"כ הש"ד הנ"ל.

מזה יצא לרמב"ם ז"ל דלא בעין למימר בחסר מתולדה וביתר, דעתך הלהה מייחדת כנראה ביל' טעם להתרף מה שאין בו שום חוליל וכי חי' כשר בראים, שהוא ג"כ דבר שאינו מתකבל, ואיך המתוין האי הלהה לממ"ס שיתגללה ע"י ר"ה, ולא נזכר בשום משנה וברייתא, וגם ר"ה גופא לא הזכיר שקיבל האי דינה איש מפי איש ומלהקה לממ"ס, אלא מפרש המשנה וטעמא קאמר דכל יתר

טמאים שאינם ביתנים והרבה מהם רוחקים מן היישוב, ואדם אחד מאלף שכירם במשותם, דודאי צורך גדול יש לסייענים כדי להבדיל בין טמא לטהור, אבל מה דלא סגי בסימנים והוזכר בבחמות לנקבותם בשמות, שור שה שבים ועייזים וכו' וכן בחגבים דלא סגי בסימנים, צריך טעם, אבל בעופות לא קשי' דלפרש הסימני טהורה ולא בעי למנות כ"ד מיini עופות טמאים, דהרי בעופות גם בס"י אחד או ב' או ג' טהורם, אם מכיר הני דעתאים כדאמר לקמן בגם, וכן צריך למנותם אף בשידעינו סימני טהורה שליהם אבל בהמה וחגבים דכל שכן להם הסימנים כולם טמאים, הרי שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הני דמנה כאן, אם גם אין מן הצורך למנותם בשמותם, כמו דלא מנה מיini הדגים לא הטהורים ולא הטמאים, י"ל דבא לאסור אם יזדמן דרך מקורה שיהי' בהמה או לחגב טמא, אותן הסימנים שיש למיני הטהורים, ולהיפך, להתריר אם יארע בהמה טהורה סימני טומאה, דהינו גמל בمعنى פרה, משא"כ בדגים דלעולם הסימנים מכירעים, והטעם כי בהמה וחגבים הסימנים כשם כן המה סימנים לא טעמים, אבל בדגים, האי סנפיר וקשחת אין אלו סימנים בלבד, אלא טעם החיתר. וכך לא איכפת לנו במין הדג, אלא בסנפיר וקשחת. וראה זה מה שכתב הרמב"ן ז"ל עה"ת בטעם סנפיר וקשחת, שהוא שחדג הי' תמיד מעלה בשיטה העליון של המים עד שהαιיר שולט בערו והוציא ממנה הליחות הגຽות המזיקות, ושאן לו סנפיר וקשחת ישכון בתחום המים, ולרוב הליחות ואפיקת החום, לא ידחה בהם דבר עיי". ודבריו הקדושים בינויים על ע"ש במשנה,أكلיה סם המוות או שהחייב הנחש, מותרת משום טרפה, ואסורה משום סכנת נפשות עכ"ל. וראיתי בתפארת ישראל שתימה למי נפ"מ קامر שמותרת משום טרפה כיוון דמ"מ אסורה משום סכנת נפשות, עי"ש שנדרך לישב ומ"כ שם דלו נפ"מ למלכות, למה כתוב דין זה בי"ז. הנה משום הא לא ארוי, דהרי עכ"פ נפ"מ לפסלו לעדות אםأكل את הטרפה, אבל אוכל דבר שיש בו סכנה אין בה לאו שיש בו מלכות אלא איסור עשה בלבד, דושמרתם לנפשותיכם, אבל באמת כרך כתבנו בפתחה לקיים מש"כ הרמב"ס בסה"מ שלון, דעל ח"ט אין בהן מלכות, אבל קושתו בלא"ה לפען"ד לך"מ, הדניأكلיה סם המוות והכישה הנחש, לא נאסר בהמה לעולם ועד, אבל עד זמן מה שאנו משערין שכלה האי סם והאי ארס מתוק גופה, כי לא מיסתבר כלל שלעולים תהי' סכנ"פ לאכול מבשרה, והוא דלא נתן התנא שיעור עד כמה תאסר, ואמר סתם אסורה משום סכנ"פ, משום דבאמת אין זהה שיעור קבוע, ודבר זה מסור לרופאים, אבל עכ"פ אחר זמן רב שבתחיה כליה כח האי סם וארס מגופה ודאי שרי', אבל משום טרפה הייתה אסורה לעולם, וזה ברור לפען"ד ודוו"ק.

עוד יש למצוא נפקותא, אי הני סימנים טעמים מהה או רק סימנים לעניין מה שכתב הרמב"ס ז"ל בריש פ"ב ממאכילות אסורות, דלאו על שאר בהמות טמאות חז' מן המפורשים בתורה, ידיעינו מק"ז, ומה הני דרך סימן אחד להם וטמאים, ק"ו הני ב' סימני טומאה, והוא מספרא מובא גם ברש"י עה"ת, והרמב"ן ז' שס חולק עי"ש. ועתה אם נאמר דעתם הטהר, מעלה גרה ומפרשת פרסה וטעם הטומאה ההיפך שפיר עבדין ק"ו אם חזיר ונמל בסיימון אחד טמא, מכש"כ הני בשני סימנים, אבל אם נאמר חזיר וגמל ושפן ואורנבת אסורה התורה, והני רק סימנים נינחו,izia ק"ו איכא לאסור שאר בהמה טמאה בלאו דעלמא רק בעשה אסורם, דכל בלי שני סימנים אסורים מכח העשה דזאת החיה אשר תאכלו וכו' אבל בלאו אינם אלא המנויים.

הן אמרת דכפי הנראה חז"ל נשמרו מקושי ז', באשר דרשו בכל הני הפרטיטים, כי מעלה גרה הוא, והוא שליט בעולם יודע שאין לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל ושפן ואורנבת. וכן בחזיר כי מפריש פרסה הוא, והוא שליט בעולם, דין לך דבר מפריש פרסה וטמא אלא חזיר, לפיכך פרט הכתוב הוא, ופרש"י ז' ללמדך שאין לך לחוש לעמלה גרה אחרת, דכל שאר מעלה גרה טהורים עכ"ל. ועיין בתורה תמיימה שתמה על פרש"י דלפ"ז כל עיין דרצה או אך למוטר דמהיכי תתייחס להוסיף על הטמאים שמנאנס התורה עי"ש מה שפירש לפי דרכו, אבל סידור קושיתו על רשי' משולל הבנה, והכי הוליל', כיוון דליך מעלה גרה לחוד רק גמל וחבריו,

שאין כאן חזרון אבר עיי' נקב או פסוקה או שבורה וכדומה, אין כאן איסור, ולעומת זה מהכא לא נדע דמסוכנת שרי', דכאן לא דיבר מסוכנת ממש שאינה יכולה לעמוד על רגליה, דמה של' הרשב"א ז"ל-DDינה מסוכנת הכוונה דاع"פ' שטופה למות מהמת האי חולי, לא גרעעה מסוכנת דעלמא דשר', כיוון דאין כאן חזרון אבר. אבל לא דהאי משנה מסוכנת איירוי, דאפילו אינה מסוכנת עדין איצטראק לאשמעין דין זה טרפה האמורה בתורה, ע"פ' שיש בגופה דבר המעודד להמיתה, אלא דמאחר שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הני דמנה כאן, אם גם הגינו למדרגת מסוכנת נמי שרי', וכן תראה מסידור דיןנים אלו ברמב"ס, דדין דמסוכנת הביאו בהלכ' מ"א, אחר שביאר דין טרפה האמור בתורה, הינו נתהה למות מחתת אבר, כתוב אבל הנטהה למות מחתת תשות כחה אין זו טרפה אבל צריכה פרוכס, אבל האי משנה דאחות הדם והמעונת וכו', כתבה בהלי' שהיתה בפי', בין שאר הח"ט של הحلכה שמקומם בהלי' שחיתה, כמו שביארנו בעicker י"ד, וכتب דהני אינם בכלל טרפות של ההלכה, ולא הזכיר שצרכיך פרוכס, כי לא מירוי שהיא מסוכנת עי"ה תלאים אלו, אלא שמחולי פשוטים, מפני שהחטוי ז' סי' קט"ז לא נחות מה שכתבתי, והי' סובר דלכל הני דין מסוכנת ממש יש להם, משום לדמדן מדברי הרשב"א וזה ליתא כמש"כ ודוו"ק.

ע"ש במשנה,أكلיה סם המוות או שהחייב הנחש, מותרת משום טרפה, ואסורה משום סכנת נפשות עכ"ל. וראיתי בתפארת ישראל שתימה למי נפ"מ קامر שמותרת משום טרפה כיוון דמ"מ אסורה משום סכנת נפשות, עי"ש שנדרך לישב ומ"כ שם דלו נפ"מ למלכות, למה כתוב דין זה בי"ז. הנה משום הא לא ארוי, דהרי עכ"פ נפ"מ לפסלו לעדות אםأكل את הטרפה, אבל אוכל דבר שיש בו סכנה אין בה לאו שיש בו מלכות אלא איסור עשה בלבד, דושמרתם לנפשותיכם, אבל באמת כרך כתבנו בפתחה לקיים מש"כ הרמב"ס בסה"מ שלון, דעל ח"ט אין בהן מלכות, אבל קושתו בלא"ה לפען"ד לך"מ, הדניأكلיה סם המוות והכישה הנחש, לא נאסר בהמה לעולם ועד, אבל עד זמן מה שאנו משערין שכלה האי סם והאי ארס מתוק גופה, כי לא מיסתבר כלל שלעולים תהי' סכנ"פ לאכול מבשרה, והוא דלא נתן התנא שיעור עד כמה תאסר, ואמר סתם אסורה משום סכנ"פ, משום דבאמת אין זהה שיעור קבוע, ודבר זה מסור לרופאים, אבל עכ"פ אחר זמן רב שבתחיה כליה כח האי סם וארס מגופה ודאי שרי', אבל משום טרפה הייתה אסורה לעולם, וזה ברור לפען"ד ודוו"ק.

דפ' נט' ע"א משנה, סימני בהמה וחיה נאמרה מהה"ת וסימני העוף לא נאמרו, אבל חכמים אמרו וכו' עכ"ל, הנה בהמה נאמרו תרי סימנים מעלה גרה ומפריש פרסה, וגם עשרה מינים טהוריים מנויים בשמותם נאמרו במשנה תורה בפ' ראה, אבל בעופות לא נאמרו סימנים כלל, אלא מנויים בשמותם בפ' שמיini ובפ' ראה, והטעם שמספר השטמאים קامر בגם' מפני שהם מועטים נגד הטהורים שאין להם מספ"ר, וסימנים נלמדו מפי השמועה כדמפרש בברייתא דלקמן, דמנשר ותורין אנו למדין ד' סימני טומאה דעופות, ובדגים וחגבים נמי' בדגים לא תלה הכתוב אלא בסימנים סנפיר וקשחת, ובଘבים תלה בסימנים אשר לו כרעים וכו' גם מנה הטהורים בשמותם, הארבה וכו' והנה הא דלא סגי לי' בהני דמנה בסימנים, והוסיף עוד לצינוס בסימנים או מפורשים או מדרישות הכתובים, הוא מובן בפשיות דשות עולמים להתחפץ, וכמו דאמרין בשבת ל"ו ע"א, דשלשה אישתני שמייהו. ועיין Tos' לעיל כ"ב ע"ב ד"ה איצטראק בסה"ד, דאיצטראק קרא שלא נטעה וכאשר אמרו לקמן, דסנפיר כתיב שלא נאמר Mai קשחת סנפיר, ומכש"כ בעופות

בשدة טרפה כתיב, וכ כולל גםبشر עוף, אלא דתנה חלק עוף מבהמה מפני איזה שינוי אברים שבhem, וכמבואר במשניות דלעיל, וכן שפיר שמעין בא"ט בהמה גם חייה, אבל בסימני טרפה דבקרא בהמה כתיב, אלא דמנה דתחיל הפרשה בזאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, דרישן דחיה בכל בהמה לסייענים, וככלkommen דף ע"א ע"א, ודאי התנה דתנה סימני טרפה מוכרכת להזכיר בפירוש היה אתה מדרשת דbullet בהמה היא ולכך דברי רית לפע"ד עצ"ג ודוד"ק.

ע"ב בא"ד יש לה טלפים כטלי פי חיה, אכתיא איכא לספקוי בהמה דיש טלפי חיה דומה לטלפי בהמה עכ"ל. עיין במהרשי"א זיל מה שנדחקו בפירוש דבריהם, והלב אריך ליישם, אבל לא עלתה בידו דאחר כל הארכות שלו לא ידעתך איך קאמר ר"ד טלפי חיה הדומים לשלהמה, לא מעלים ולא מורידים לא לאייסור ולא להיתר, דכינון דמנה תורה בטהורם, ואון בהמה תורה בעולם חז' משור כשב וע, ולהן טלפים מיוחדים שונים של חיה, למה לא מהני טלפי חיה להתריר וטלפי בהמה לאיסור, ולכן לפע"ד הפ"י הייתר נכוון הוא פ"י המהרשי"ל זיל, דאין כוונת התוס' לומר שיש מין חיה שטלפה דומות לשלהמה אלא שמצוין פעומים בהם שינוי הטבע בפרטית ולכן חיש ר"ד לשינוי הטבע זהה גם בהמה לאגב הטלפים, ע"פ שלא ראיינו בהמה כך, משא"כ בקרים דלא מצין שנייני הטבע לא בהמה ולא בחיה, لكن הוה קרנין סימן מובהק, ובזה מסולק קושי" המהרשי"א מעליו ודוד"ק.

ד"ג ס' ע"א תוס' ד"ה הרכיב שניים דשאים זעג"ז ומהו, וא"ת מתני' הוא, אין גוטען אילן באילן ולא יוק בירק וכו', עיין במהרשי"א זיל שהביא דעת הרמב"ס זיל, שהשימות הרכבת יرك בירק, משום דס"ל דמתני' לעניין איסורה תנן ולא למלכות, דמדון ק"ז אין עונשין, והכא קמבעי לי למלכות, דכינון דהסכים הקב"ה עיל ידם כמאן דכתבי בהדי"ד דמי, עכטד"ק, ולא הרגש המהרשי"א דרש"י זיל פריש מהו להרכיב זב"ז, וכן נתעורר ע"ז המהרשי"ז זיל, ולכאור' יש לתמורה על רש"י, למה לא ניחא לי' לפרש כמשמעות לשון הגם', דקמבעי אי מותחיב בדייעבד בשחררכיב. אבל יפה עשה רש"י לפענ"ד, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ס דהשימי מכל וכל האי דינא דהרכבת יرك בירק, והוא משום דבא"י דלוקין גם על זריעת כלאים בשני מיני זרעים כאשר פסק שם הרמב"ס בריש הלכ' כלאים, פשיטה דלוקין גם על הרכבה דהוא גרע זרעים, וכמש"כ הכר"מ שם, ואי בחול"ל דמותר לזרוע כלאי זרעים, לאסור הרכבה מיל' דלבgi הרכבה אין ק"ז מאילן כמוון, ולא עוד אלא אפילו הוה כתיבי בהדייה למיניה בזועים, לא הוה מצין לאסור בחול'ל, דאיתמעט משడ לא תזרע כלאים, דנוגה דוקא בארץ,adam בשעת הבריאה לא ה' נצטו לצתת למיניהו והוא יוצאים בערוביה, מミלא א"א לאסור כלל כלאי זרעים אפיקו בא"י לא, כמוון, וא"כ יפה פרש"י דקמבעי רק אי שרי להרכיב או אסוד מדרבן, וזה תלי בהא דר' חנינא בר פפא, adam השבון כאלו כתיב בציווי בהדי' למיניהו בزرעים כמו באילנות, אז ע"כ הרכבה בהן מה"ת. אבל אי לא כתיב בהו למיניהו כמו באילנות, אין מקום לגוזר בزرעים אותו אילנות, כך צריכין לדוחק בפירוש האי האיבער, וכיון דרך מדרבן קמבעי, כל חיקו בדרבן לקולא, וכן שפיר עבד הרמב"ס זיל שלא פסק לאסור הרכבת זרעים בחול'ל ודוד"ק.

ע"ב גמר' אර"ל הרבה מקרים שראוין לשורוף, והן הן גופי תורה וכו', כיווץ בו, ואת העם העביר אותו לערים, מאי נפ"מ, שלא ליקרו לאחיו גולים עכ"ל הגمرا. עיין במהרשי"א חא"ג, דאיכא טעמא א"ט בהמה שנכלל חיה עמה דלבgi טרפה בקרא סתם ובר

ומפריס פרסה לחוד, רק החזיר, אך נוכל להוסיף על אלו כיון דליך, אלא דלפ"ז קושתו לך"מ, דאי לאו דגילה לנו קרא דהוא שליט בעולם, הו"א דהני שמנה המה בלאו ואינך שדומה להם, רק בעשה אסורים וממילא גם הני שאין להם סימן כלל נמי רק בעשה, דתו ליכא ק"ז דידי לבא מן הדין להיות כדונן, כיון דכל בסימן אחד כל שאינם מפורשים אינם אלא בעשה, גם הני הבאים מק"ז לא ה'י חמור מהם, ואיפילו נאמר דשיך כאן לומר דכל היכי דמיפרק ק"ז לא אמרין דיין, אבל עכ"פ בק"ז כזו ודאי יפה כתוב הרמב"ז זיל דאין עונשן עליו, וליכא אחרינא בחוד סימן, וממילא איתן לו למייעבד שלית בעולםו וליכא אחרינא בחוד סימן, ווילא איתן לו למייעבד ק"ז על שאר הבהמות דלית להו שום סימן כלל, ולא כתוב סתם אלא דסכך"ס נשאר קשה, למה פרט להני כלל, וגורה לא יגר, לא תאכלו וכמו בדגים, דכל שאין מפריס פרסה, גורה לא יגר, לא תאכלו וטמאים הם לכט, ואולי ייל'adam ה'י כתיב כן הו"א דכל שאין לו שום סימן טרפה בלואו, אבל מי שיש לו אחד כמו גמל וחיזיר, איןו אלא בעשה, אלא דלפ"ז קשה למה באמת לא נימא כן בדגים, דמי' שאין לו סנפיר וקשחת בלואו, אבל בסנפיר לחוד ואין לו קשחת רק בעשה אסור, והיינו נפלטים מוקשי' הש"ס דלקמן, סנפיר דכתוב רחמנא למה לי, אשר לקושי' זו לא מצא תירוץ אחר, אלא לדחוק ולומר דמשום יגדיל תורה ויידיר כתוב דבר שאין בו צורך, שאין לך דוחק גדול מזה, ובעני הוא קושי' עצומה דצורך נגר ובר נגר דפרקינה ודוד"ק.

תוס' ד"ה אלו הן סימני חיה, כל שיש לה קרנים וטלפים, קרנים אתא לאפוקי וכוי' אבל אכתיא איכא לספקוי בהמה טמאה, لكن בעין טלפים פרשות סדוקות וכו' ר"ד אומר כל שיש לו קרני חיה אי אתה צריך לחזור על טלפים, דסביר היה טמאה אין לה קרנים וכו' עכ"ל וק"ל דלר"ז וLER דסתם כוותי' בנדה כמו שסימנו התוס' לפ"י הריב"ס, תקשה מה האריך התורה בשני סימני טרפה והוציא אח"כ להוציאו וחויר וחויר דאיתו לחוד סימנא, כיון דמצוי אמר כל שיש לו קרנים טהור וכל שאין לו טמא דכמו דבחיה טמאה לא נמצא בקרנים, כ"כ בהמה טמאה כן כאשר עינינו רואות. עיין במ"א בא"ח ס"י תקפו"ס סק"ג ובמה שהאריכו האחرونים שם, וא"י משום דיש מין עזים טהורם ללא קרנים, היה לו להוציאו הני מין עיזים לטרפה ותו לא, והי' מיתר ריבוי דברים הרבה, ואולי ייל' דלא רצה לסמן שבא לאח"ז, דהרי תורה לא תלה טרפה בהן מפני שבאו לאח"ז ודוד"ק.

בא"ד, ור"ת פירש דיש לו טלפים דקאמר לא אתי לאוריוי שחייב טרפה היא, שהרי הכא לא איירி אלא בסימנים להתריר חלבה לאפוקי מבהמה טרפה וכו' עכ"ל, דברי ר"ת בת זהה נפלאים ותמותים מאד, שהרי האי "אל הן סימני חיה" הוא סיפא דתוספתא המובאה לעיל, דברישא קאמר שם, אלו הן סימני בהמה כמו בא"ג, וכיון דחלקים בתורת, עכ"כ דבכמה דוקא קאמר ולא כתנא דמשנתנו דקאנני סימני בהמה וחיה, ובתוספתא לא כתני נמי דנאמרנו מה"ת כמו דתנה תנא דידן אלא סתם, ואיך כתוב הר"ת דתנה דתוספתא לא נחות לאורי' סימני טרפה דחיה, דהרי עדין לא דבר מחיה כלל רק מבהמה ומה דפריך הש"ס על התוספתא קודם שהניחה למירה חייה בכלל סימנים, הכוונה דפריך שלא הוה לי' לחלקם לשנים אלא לשנות כמו במתני' אלו הן סימני בהמה וחיה, אבל השתה דחלקים לשנים בתורי בבות, פשיטה דבבא האחرونנה גם לטהר מטומאה קמייר' דאל"כ הוו"ל בבבא הראשונה, אלו הן סימני בהמה וחיה כתנה דמתני' ואין זה דומה להא דתנה א"ט בהמה שנכלל חיה עמה דלבgi טרפה בקרא סתם ובר

אין מספר שיש למצוא בין נשר ליוונה, וכיון דרך על ההלכה נבנה כל הילופוא להוסיף על הנ' כי"ד המנוין, או מין נשר לדעת רשי", או שאר מינים שיש להם ד' סימני טומאה לדעת התוס', איך אפשר ללקות עליין, הלא האי הלכה לאפרש אלא להוסיף על המפורשים אתה, וא"ת דבאמת אין לוקין רק על הנ' כי"ד מפורשים, והני דמוריין מכח ההלכה, לאיסורא מרביתן ולא למלךות, מה פריך הש"ס על מה דקתו במשנה דסימני העוף לא נאמרו, ולא והתני' וכי' והא האמת כן הוא דלא נאמרו, ואין כאן למלךות אלא על אלו המפורשים ואין דאיתרכו מד"ס הנה, ומכח"כ דקשה על מה שמתארץ אביי דלulos נאמרו, אלא דפירושן לא נאמרו, וזה שמלעדי' בזה הוא כי חילוק גודל בין כל הני תחובות שעשה לטובת המלוכה וההמשלה כדי לחזק העם וככל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחובות האחורה להעיר את העם לערים מקצת אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישובו לעולם עלייה, כי אם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחובות האחורה הללו עבודה קשה עד למאך להעיר העם מקצת אל הקצה שאין בזה צורך שעה אלא בהשכמה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וזרעו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מצליח להולד מחשובה כזו לחזק ולשכל מולדתו וארצו האזוק בה וכל מחשובייה לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתידין להיות בחלקו יחרבו, ואשר ציווה לפני מותו עלות עצמותי לארץ אבותי איך יתכן שהוא הי' חושב מחשבות ועובד לאדוןינו עבודה רבה, על שם העתיד לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישוף גודל מזה, ולכן להעיר האי חופה מעלי, גלו לנו חז"ל מצפוני לבב, מה ראה על כהה ומה הגעה עלי, כי לא מחתמת חיבת הארץ השני ומושליו חקר ודרש פעל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעיר את העם לערים, אלא טעם המכוס אתו היה, כדי להסר חרפה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, נכלפ"ד נכו מאד ודוק".

אבל ראה דדעת הרמב"ם ז"ל דלא כרש"י ולא כתוס', דהוא ז"ל בראש הלכ' מאכלות אסורות הי' כתוב ז"ל, "סימני עוף טהור לא נתרפש מה'ת, אלא מהן מן הטמאים בלבד, ושאר מיני העוף מותרין, והמינים האסורים כי' חן ואלו הן וכו'" ואח"כ כתוב "כל מי שהוא בקי' במינים אלו ובشمאותיהם ה"ז אוכל כל עוף שאינו מהם, ואינו צריך בדיקה וכו'" עכ"ל, הרי ברור מילנו נגד רשי" ותוס', דלית לנו לרבות שום עוף לטומאה חוץ מאלו המנוין ומפורשים בתורה, וכל המכיר בהם וبشומותם, מציא אכל כל עוף שאיןו מהם בלי השקפה על הסימנים, והסימנים לא נאמרו אלא מי שאיןו בקי' כדי שיוכל לאכול עוף הבא לפניו בד' סימני טורה, וכן אם מכיר עורב בשנים ואם מכיר פרס ועזינה גם בס"י אחד, אלא דלא זכית להבין איך יפרנס הרמב"ם הסוגי, לדיד"י אין צריך להגיה בלשון המשנה כולם, דיפה קתני במשנה דסימני עוף לא נאמרו, ונשר לא לסימנים כתיב ודלא כדקטני בבריטיא, דנשר לרבות אתה, או מן נשר כרש"י, או שאר מינים כתוס', דהרי יליכא שום עוף טמא חוץ מאלו המפורשים, ועלה והפלא תראה דבר כל דבר כל זאת דקדק בלשונו לכתוב, "דלא נתרפשו" והוא לשון אביי, ולא כתוב, "לא נאמרו" בלשון המשנה, ולבסוף כתוב דהני סימנים נתנו חכמים, למי שאיןו בקי' בהן וبشומותיהם, הרי דסובר דבאמת לא נאמרו כלל hei סימנים בתורה, ואפילו בהלכה לממ"ס נמי לא, דלא מישתבר לומר דהלהכה אתה למי שאיןו בקי', דהלא כל הבקי יכול לעשות סימנים אלו כדי למסרם לאינו בקי, ואין כאן צורך כלל, שייה' נמסר למשה מסיני.

אבל אחר העיון נראה לפע"ד ביישוב לשון הרמב"ם ולהשוותו עם השkil וטורי' שבגמ', כי יש לנו קרא על סימני עוף בקרוא דוחבדתם בין עוף טמא לטהרה דבסוף פ' שמיini, ז"ל הרמב"ם ז"ל בראש הלכ' מאכלות אסורות, "מע' לידע הסימנים שمبادלים בהן בין בהמה חייה ועווף ודגים וחגבים שモותר לאכול, ובין העוף הטמא לאכלו שנ' והבדלתם בין בהמה טמאה לטהורה, ובין העוף הטמא לטהרה, ונאמר ולהבדיל וכו'", עכ"ל. ועיין בה"ה שס' דברה' מעשה הרמב"ם מכל או"א מע' בפ"ע, ואצת ההבדלה ע"כ ע"י סימנים קאמר, דההוא בדיקה והבחנה חותית בחילוקין דקין. אבל במקום דיליכא סימנים אלא מנויים הטמאים או הטהורים בשמותם לא שייך ע"ז לשון הבדלה אלא לשון הכרה, גם לא צריך להזכיר שנייהם אלא או הטמאים או הטהורים, ולא על חן דיק' הרמב"ם בלשונו הזhab לכטוב דמ"ע לידע בסימנים שمبادלים וכו' ולא כתוב לידע ולהזכיר הטמאים או הטהורים, ומאחר שזכינו דמהאי קרא יצא דיש גם

שהעביר את העם לערים, כדי לחזק הקני שקנה את הארץ לפרעה, וכפרש"י על התורה שם, מ"מ כל הסיפור הלא לצורך אם לא כדי לאשמעין דהיה חס על כבוד אחיו עכטדי'ק. ולפע"ד לא כיוון יפה, דהרי כל הפרשה כולה שם מלא מסיפורים כאלו מחכמת יוסף ותחבולתו שליקט כל הכסף והזהב וקנה בהמות וחייהם לפרט ולבסוף גם אדמתם, והניא אדמות הכהנים, והכל בעזה ובזמן העשיה, בהשכל ובבדעת כדי לחזק העניים, ולמה לא יספר גם את זאת, דההעביר את העם לערים, שהיא אחת מתחבולתו, שהיא אחת העם לערבים, מושביה דהיה חילוק גודל בין כל הני תחובות שעשה לטובת המלוכה וההמשלה כדי לחזק העם וככל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחובות האחורה להעיר את העם לערים מקצת אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישובו לעולם עלייה, כי אם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחובות האחורה הללו עבודה קשה עד למאך להעיר העם מקצת אל הקצה שאין בזה צורך שעה אלא בהשכמה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וזרעו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מצליח להולד מחשובה כזו לחזק ולשכל מולדתו וארצו האזוק בה וכל מחשובייה לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתידין להיות בחלקו יחרבו, ואשר ציווה לפני מותו עלות עצמותי לארץ אבותי איך יתכן שהוא הי' חושב מחשבות ועובד לאדוןינו עבודה רבה, על שם העתיד לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישוף גודל מזה, ולכן להעיר האי חופה מעלי, גלו לנו חז"ל מצפוני לבב, מה ראה על כהה ומה הגעה עלי, כי לא מחתמת חיבת הארץ השני ומושליו חקר ודרש פעל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעיר את העם לערים, אלא טעם המכוס אתו היה, כדי להסר חרפה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, נכלפ"ד נכו מאד ודוק".

ד"ה ז"א ע"א גמר' סימני עוף לא נאמרו ולא והתני' נשר מה נשר מיוחד וכו', אף כל כיווץ בו טמא, חורין וכו' אף כל כיווץ בהן טהורין, אמר אביי לא נאמרו פירושן מדברי תורה אלא מד"ס, עכ"ל הגמ'. והסוגי' ארכיה והשיות בה מרובים כאשר יראה כל המעין בה, אולם חוץ ממה שהרגישו ונתעוררו בה הראשונים והאחרונים מפרשיש הש"ס, לי העני בדעת תמורה הסוגי' מאד, דהנה אבוי ע"כ איזיל ומודה דלא נאמרו בתורה סימני עוף טמא אלא מנה אותן בשמותם בפרטוט במספר כ"ד, דהינו כ"א בשמותם ושלשה מריבוי דלמיינו למין ולמיןו, כאמור لكمן ס' ג' ע"א, ואין כאן שום יתרור ולא שום רמז על סימנים, ואיה כתיבי כדי שנctrיך לפירושן הלא תורין לקרבן כתיביו ולא אייתרו לדרוש מהם סימנים ונשר הלא הוא כאחד משאר כ"א המנוים בתורה בשמותם, בלי שום השקפה על סימנים, ואיך נבין מה דקאמר דנשר מיותר דהוה נלמד מכך' מושארי עופות המנוים, דהוא בספר החותם דכל זמן שאין לנו בקרוא שום רמז רמייא על סימנים, איה ק"י איכא, ובמה עדיף נשר לטמאו יותר מאינך, ולא עוד, אלא דכל הניא קושיות שבגמ' דלא כתוב אלו, או אלל, ווילוף בק"ו מאינך כתיבו, אפילו הי' הסימנים מפורשים, איך נלמד بما מצינו או מכך' כיוון דאין עונשין מה' כ"ד כידוע, מכח"כ בשעריקר הסימנים אינם כתובים, והני סימנים ע"כ מהלכה נמסרו לך, דהרי אפילו הי' נשר וטורין מיותרים בקרוא ואתה ללימוד מהם סימנים, הלא שניים שונים יש בין תווים לנשר גם חוץ מאלו ארבעה, כמו מה ששנינו במשנה דפירה מובאה لكمן, דכל העופות פסליין את מי חטא חוץ מן היוונה מפני שמוצצת, ובמודש על הקרא עניין יונם מנה כמה שינויים בעניין יהוה משאר עופות, וכדומה שינויים

גם ברישא בנוסח זה דועך בס"י אחד טהור והוא שיכיר פ"ע אלא דייל דלא אמר כן מפני שהוא שפ"ע לא שכחו בישוב כדאמר למן, וכל שאינו מכיר אין מהיכי תיתי יכיר פ"ע. אבל לשיטת התוס' דברישא לא דבר מעור שבא בס"י אחד דוקא אלא במכיר את כלו, עוד הבא בס"י אחד בחוץ טהור בלבד בדיקה, ואפילו אית ל' עוד בפנים סימן שני ושלישי טהור ודאי יותר קשה דהוומ"ל דועך שאין לו אלא סימן אחד בלבד, כל שמכיר פ"ע טהור. אלא דמ"מ לא עשו מזה תימא אלא כתבו, דהוומ"ל וכ"ז משום דגס לדידיו לא דבר ממלתא דלא שכיה, שיהי מכיר דוקא בפ"ע ולא בשאריו ודודו".

ע"ב גמר' ארכ"פ תרגנולא דאגמא אסירי, תרגנולתא דאגמא שריא, וכתבו התוס' שאין לפרש שהנקבה מותרת והזכר אסור, דقول היוצא מן הטהור טהור, אלא שני מיניהם הם וכ"ל, אולם בנדה דף י' ע"ב כתבו דלא שייך בעופות יוצאת דגש מן הטמא או מן הטהור, דהה הביצה בלאה נעשה תחליה עפרה ומופערת קגביל האפרוח, כדאמרין בתמורה ל"א ע"א, אלא הכל תלוי בסימנים עי"ש, ולפ"ז יש לומר דהיא חד מינא הוא, אלא דלנקבה יש סימני טומאה, ולכך סימני טהרה, אלא דגס זאת ליתא, דהרי בקרא סימנים לא כתיבי אלא מיניהם הטמאים בשמותם, ואמ תרגנולא דאגמא אחד מהני המנוויים הוא, איך נתיר הנקבה שלו עפ"י סימנים להקל נגד המפורש בקרא לאיסור אלא דהטוס' בזה לשיטתי'יו אזלו, דס"ל דמוכח הנ' סימניםanno מוסיפים לטומאה עוד מיניהם הרבה אין מספר, והוא למלאות, משות דכולם דרשנה גמורה הוא מנשר וטורים. וכאשר בارتהי' זאת בריש הסוגי. ולכן גם להקל מהני האי דרשנה להתריר הנקבה מושם שיש לה סימני טהרה, ולא עוד דאפילו הנשר אם אירע ויש לאחד עפ"י מקרה אצבע יתירה הרי הוא טהור, אבל לדעת הרמב"ם שאין לסימנים אלו שום שורש בקרא ורק לאינו בקי אמרו חכמים שיש לבדוק בסימנים, עי"ן לעיל אין מקום לדברי התוס' אל, וגם לרשי"י דס"ל דיליפותא נשר וטורין לא אתה אלא לרבות מין נשר לטומאה, אין להתריר בסימנים כלל, כל שהוא ממין הטמאים. זה ברור ואמת ודודו".

ד"ה ס"ג ע"ב גמר' ארכ"י עוף טהור נاقل במסורת ונאמנו הציד לומר עוף זה טהור מסר לי רב' ופרש"ז צל במסורת, אם זכר הוא באדם כשר שאכלו, או שמסר לו רב' ציד חכם שהוא טהור עכ"ל. הנה אם זכר אדם כשר אכלו לא בעי להיות לא ציד ולא חכם אלא סתם אדם כשר, אבל מסר לו על פה שזה עוף טהור, צריך להיות ציד חכם, דהיינו איש הבקי בהן ובشمאותיה, והוא לא כואר' אינו מובן. ובאמת הרמב"ם צל מפרש האי מימרא דר' יצחק באופן אחר שכטב זיל, "עוף טהור נاقل במסורת, והוא שיחי' הדבר פשוט באותו המקום שזה עוף טהור ונאמנו ציד שהוא בקי במיניהם אלו ובشمאותיה" עכ"ל. הר' דמפרש הא דאם עוף טהור נاقل במסורת, דהיינו אם הביאו לפניו עוף ממקום אחר שלא היה ניכר אצלנו, אם שם במקומו שהוא שכיח אצלין אותו, זאת מקרי מסורה, ואין צורך לחזור מני התיר לאנשי אותו המקום עוף זה, כי מסתמא עפ"כ כי אוכלי אותו שם, ויש עוד אופן להתיר בצד שמעמיד על עוף שאין ניכר לנו, כי רב' אמר לו שהוא טהור, ואז צריכה לדוד שרבו היה בקי בהן ובشمאותיה, דלולו זאת אין סומכין על הגדרתו. וזה הפירוש נכון מאד. אבל רשי"ז צל שפירש דסגי בז' שאחד יהי מי שיהי אכלו ולא בעי להיות ציד בקי, נראה דרצה חלק בין עבד עובדא עצמוני, בלי כוונה להheid, בין בא להheid, ובסוגי דע"א נאמן באיסורי הארכתי בסברא זו, דיש לה מקום, אבל כאן קשה לחלק בהכי.

והנה בתשובה אחת שנדפסה מהגה"ק משינאווא צ"ל שאסור

בעופות סימנים כדי להבדיל בין הטמאים לטהורים, אפילו אין מכיר שום עוף בעולם בשמו ותוරו, שפיר פריך הש"ס על לשון המשנה דקתני דלא נאמרו, ולא והוא תנ'י וכוי והכוונה על הקרא דהבדלתם, דע"כ האי ברייתא על האי קרא כסמק, דיליף מנשר וטורין הסימנים, דהני נשר וטורין אינם מיותרים כלל, אלא אגב דמתורין דההתורה ציוותה להבדילם בסימנים ע"כ מנשר וטורין מוכרכים להוציא הסימנים, והא דילפין מנשר כל כיוצא בהן לטומאה לאו דוקא, דחויז מאלו המנוויים אין שום עוף טמא, אלא גם בנשר דכיווץ מצין לידע כל עוף שיש לו ד' סימנים דעתhor, נקט גם בנשר דכיווץ בו טמא, עפ"פ שאין שום עוף מושר יש לו ד' סימני טומאה, והני סימנים לא בעין אלא לקים מצות הבדלה בשאיינו בקי בהן ובشمאותם, ואני הלאה אלא חכמים הוציאים מנשר וטורין, ולכו מדויקך לשון הרמב"ם שלא הביא לשון המשנה דלא נאמרו, אלא לשון אבי דלא נתרפרש, אבל מצות עשה Aiaca להיכרים בסימניםיהם למי שאינו בקי בהם, כך נלפ"ד ברור בדעת הרמב"ם ובביאור הסוגי לשיטתו, אבל שיטות התוס' וגם שיטת רשי"ז דבאמת מרביינו לטומאה אינה עופות חוץ מאלו המנוויים בתורה א"א להעמידו, כי מכך הלאה אייה בקי מושר דומה להוסיף הקרא אין להוסיף לאוין למלקות, והוא תימא רבתא ודודו".

תוס' ד"ה הדורס. עיין מה שכתבתי בזה לעיל דף נ"ג ע"א בד"ה גמרי' שם ודודו".

ד"ה ס"ב ע"ג גמר' ארכ"ג היה בקי בהן ובشمאותיה, עוף הבא בסימן אחד טהור. לדעת רשי"זיל קאי אפרס וענינה המדבר מהן לעיל מני' ודוקא בסימן אחד, ובאופן שאין לחוש רק לפרס וענינה, ומה דלא סגי בקי בהן לחוד ללא שמוטהיהם דהיאנו שמכיר בתוארן, כתוב רשי"זיל, שאםשמו של העוף שדן עליו פרס, עפ"ש אין דומה לפרס שמכיר ובקי בו, חיישין שמא אין הוא עכ"ל. ר"ל שמיון פרס מצי להיות גם מי שאינו דומה לפרס בתוארן, ולכוארה אין מובן דהא בפרס לא כתיב למיניו, וא"כ רק פרס אסורה תורה, אבל מין פרס שרוי, ועוד דמה מהני בקי גם בשmotihon, ויודע דהאי לאו פרסשמו מ"מ שמא מין פרס הוא, שנקרו בא שם אחר, אבל כוונתו מבוארתadam אינו בקי בשmotihon, חיישין שמא האי פרסומו, והוא הפרס שאסורה תורה, והאי פרס שהוא מכיר מכבר אינו אלא מין פרס דשרי. ולכן כל שנקראו פרס כלו אסוריין מספק, מפני שא"א לידע לאיזה מהן כיון הקרא, ולפ"ז קאי האי "ובشمאותיהם" לא לבד על פרס וענינה, אלא גם אהאי עוף הבא לפניו בסי' אחד צריך נמי להיות בקי בשמו.

אבל התוס' דעת אחרת עטם, שמספרים בקי בהן ובشمאותיה על כל הכה"ד הטמאים ועוף הבא בס"י אחד לאו דוקא אלא ה"ה בב' וג' סימנים, הכל טהור, דכיוון דמכיר את כולם ואני מהם, ואם בא בסימן החיצוני דהיאנו אצבע יתירה, אין מחויב לבדוק שמא יש לו עוד פקוק וקורקבנו נקלף, וגם לא נחא להו לפרש דבעין בקיotas בשmotihon של הכה"ד, דהא למה לי כיון דהיא עוף שלפנינו את לוי שמא אחרינה למאי ניחוש, אי דשמא נשתנה שמי, וא"כ גם במכיר את הכה"ד בשמניש לחוש, שמא מתחלת לא היה שם כן, ורש"י סובר דלחדר שמי השם חיישין, אבל לשני שמי שמות לא חיישין, עפ"ג דמצין בגמ' שבת שצינתי לעיל דשלשה נשתנו שםיהו, בי' כסא הבלילא והבלילא בעי' כסא. ולכן פירשו התוס' דכדי שלא נטעה בהן צרי בקיotas השם ג"כ. עוד זאת נתקשו לתוס' דהוומ"ל בסימן אחד טהור והוא שיכיר פרס וענינה. וזאת לרשי"י לא קשה דהרי ברישא מזה בקי בהן ובشمאותיה, דהיינו פ"ז, בסימן אחד טהור דוקא בסימן אחד קאמר. אבל בסיפה דבלא בקי בהן ובشمאותיה, דהיינו בפ"ז, אז בס"י אחד דוקא טמא, אבל בב' דוקא טהור והוא שיכיר ערוב אלא דגס לרשי"ז הוומ"ל

ישוב אחר, אבל התירוץ האמייתי על הקושי הלא הוא, כי מאחר דכתיב והבדלתם בין עוף טמא לטהור, והוא מ"ע מפורש להבדיל בסימנים בין טמא לטהור, כאשר הבאתך לעיל דברי הרמב"ם ריש הלכ' מאכלות אסורות, הרי אמרה התורה בפירוש דלא נסmoveן ארובי, אלא נבדיל ע"י סימנים בין טמא לטהור, ולכן שפיר פריך גם בביצים, דלמא בשל עוף טמא ניניה, אבל בטרפה ע"ג דוגם שם דרישין להבדיל בין הحياة הנאכלת ובין החייה אשר לא תאכל, על הח"ט לתדברי בריש פרkon, ועיין ברשי"ה, דאתא להבדיל בין נולדו בה סימני טריפה כשרה, לסימני טריפה פסולה, ועיין בחידושינו בריש פירקן, מ"מ לא נאמר צריך לבדוק אחר היח"ט ולא נסמק ארובי, דהאי הבדלה מוקמינן בנולד ריעוטא דוקא, אבל לא בסתם וזאת נרמז במה דכאן הקדים הحياة הנאכלת, ולא כמו בטמא דהקדים בין עוף טמא לעוף טהור, ותדע דאל"כ לא נאכל חלב וביצים לעולם, זה אמת לאמתו, ובזה נמצא פשר הדבר למה בנולד רעוטא דוקא מחייב לא סמיכין חזקה דעתך מכח רובה דרבנן, אשר ע"ז כרכרו כמה כרכורים הראשונים והאחרונים זה בכח זה בכח, ולא זכו להאי אמת, דמשום מצות הבדלה שאמרו תורה אין לסמוק במקומות ריעוטא על הרוב, ומקום הניחו להתגדר בו בס"ד, האמת ודוק".

ד"ה ס"ד ע"א גמר' אי וכי Mai Datma, אפילו Dat hora נמי. עיין מה שכתבתי בביור שkil וטר' זו ל�מן בפ"ג ד"ח בסוג' דביצה אפרוח ודוק".

תוס' דה שם רכמה ואכללה לוקה, מה שיש להעיר על דברי התוס' אלו, עיין היטב לעיל בסוג' דשהלא קמא ד"ח נ"ח ושם בחדשו תמצא ביאור רחב לשיטת התוספות דסבירו ליקון על היוצא מן הטמא, ושיטת הרמב"ם דסבירו דאין ליקון, כי אלו הילופות אינם דרישות גמורות אלא כמו דרישת, דכל הלב על ח"ש, ונicha לא לדידי' דבעין בביצים קרא מיוחד דבת העינה ילוף איסורה, ע"ג דסבירו איתך לנ על פרה במיעי גמל קרא דלא תאכלו ממעליה הנירה ומפרשי הפרסה, בכוכורות ד"ה ע"א, Dat hora שיוציא מן הטמא אסור, דהתם בשער, אבל ביצה דהוה גוש אחר ואינו בשער לנ דע' משם לא shores, ולכך בעין קרא דבת העינה גם על גוש אחר שאיכה בו משום יוצא, ומזה דע' גם חלב טמאה שאסורה וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בריש פ"ג מאכלות אסורות ודוק".

ומה שכתבו התוספות דביצה Dat hora דשר' ואין בה משום אבמה"ח, ידיעין מתקח לך דרישון ולא לכלביך, הרי בדיבוצים מותרות באכילה עין בחדשו תמן ד"ק ט' ע"א דזה פלא והפלא, דמקרה זה לא אימעת אלא ביצה טמאה אבל ביצה טרפה דראוי להיליד אפרוחים לא אימעת, וא"כ "ה"adam ביצים אסורות מצד אבמה"ח, מ"מ קריין בי' תקח לך גל אפרוחים, ואני עומדים לכלבים וצעיג' ודוק".

ד"ה ס"ד ע"ב ג' אמר חז"ק מנין לביצה טמאה שהיא אסורה מה"ת, שנ' ואת בת העינה, וכי בת יש לה לעינה, אלא זו ביצה טמאה, עיין בהගות ה"ג מהר"ץ חיות ז"ל שהביא בשם בעלי התוס', דיענה בעת זיקנתה נעשה בשרה קשה כברזל מפני שאוכלת אבניים, לכן רק בילדותה אסורה תורה, והניח ה"ג בצ"ע, דלפ"ז אכן נפרנס דרשת ז', דאתא לאסורה הביצים, ומזה באמות נ"כ ראי לשיטת הרמב"ם דאי כן מלכות והדרישה אינה אלא כמו אסמכתא, אלoms לישב דעת התוס' ז"ל י"י דס"ל דמשו"ה ה"י צרך לכתוב בת, דמעצמננו נדע דרך כל זמן שבשרה ראותה לאכילה מוזהרין עלייה, אבל בשיזקון יהיו בשרה קשה כברזל, פשיטה דלאו בר אכילה הוא, ולכן הרא על איסור ביצים שלה אתה, ומה דדייקא בהאי עוף טמא מרבה ביצים שלו לאיסורה, י"ל מה"ט גופא, דמסתמא בילדותה עדין

הבר אווזות הגודלות שהיו מתרבבים אז במדינתינו, הביא ראי לאسرן, מדברי הרמב"ם שהבאים גם המחבר ממה שכתב "והוא שיחי" דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור" וא"ל של הגה"ק הנ"ל מסורת הוא שעוף זהה נאכל, ומה צריך עוד להתנות שזה עוף טהור נאכל במסורת, באותו המקום הלא בסע' ה' הביא פלוגתא בזה, ואיך סתם בכך שצרכיך שיחי' פשוט באותו מקום, אלא נראה ודאי דכוונתו הוא לבאר, שלא מקרי מסורה רק אם אין שום שינוי ודבר פשוט באותו מקום הנאכל מוקדם, אבל אם אין מרגלים בעוף זהה אין זה מסורה" עכ"ל קדשו.

הנה לא עיין הגה"ק ז"ל בשעה שכ' הדברים האלו, בגمرا ורש"י, דלולי זאת לא ה"י קשי' לי דהאי "והוא שיחיה דבר פשוט באותו מקום וכ"ו" הוא שפט יתר, כי ה"י רואה דמאמר ר' הוא דאמר, דעוף נאכל במסורת, ופרש"י בשוצר שאר כלו, והרמב"ם לא נחיא בפי' זה מפני סיפא דהאי מאמיר דאמר, וכייד נאמין לו מר וכוי, והוא שיחי' בקי בהן ובשומותיהם, דמ"ש כאן דלא סגי באדםCSR לשוד, ובשוצר שאלל, סגי באדםCSR לשוד, لكن מפרש הרמב"ם נאכל במסורת, הפ' שפסות הדבר באותו מקום שהוא עוף שכיח שם שטהור, אז מותר במקומות אחר שהביאו לשם מאותו המין לסמוק על מסורת מקום ההוא, אע"פ שאין אנו יודעים עפ"י מי יותר להם לאכלו כיון שפשוט שם להיתר מסתמא עפ"י בקי אוכלים, ומה שכתב הגאון ז"ל דהרי בסע' ה' מביא המחבר ב' דעות אם מסורה מהני מקומות למקומות, במחכ"ת כד שכב ונינים כתוב צאת, הלא בסע' ה' מירiy בעוף דשכיה הכא והכא, ובחד מקומות אוכלים אותן ובחד מקומות מנניעים מלאכלין, יש מחמרים שלא לסמוק על מה שנטודע לנו שיש מקום שאוכלין אותו, דאפשר דכאן קבלו על עצם שלא לאכלו מפני שכיח כאן עוף טמא הדומה לזה, כן כתוב הרשב"א עיי' ומה עניין זה לכא, דמ"ר שמביאין מין חדש לכך לא ראיינו עד הנה, דבזהו עד כ"ע מהני מסורת אותו המקום אשר שם שכיח האי עוף ופשוט שם לאכלו, ופשט זה פשוט כביעה בכותחא, ופירשו של ה"ג ז"ל דמיiri בעוף שנאכל כאן, ואמר שמותר לאכלו במקומות, והוא פשוט שאין הפה יכול לדבר ולא האzon יכול לשמווע ודוק".

רש"י דה אלא אינו מי ידע בהו, כלום מכירן שלא ה"י אחד דומה לזה והוא טמא, עכ"ל, גם בפירוש דברי רש"י אלו במחכ"ת טעה הגה"ק הנ"ל ז"ל בתשובתו הנ"ל שה"י סובר דהאי שיחי' בקי בהן ובשומותיהם קאי על התלמיד המעד לפניו עפ"מ מסורת רב, כדי שלא יחלף טהור בטמא עי' דמיiri כזוב, ומזה דן ה"ג ז"ל להמצעיא אסור עי' גודל וקטן עינוי שם וחש מלוזיר פ' זה, ועל רבו הציד קאי,adam אין בקי בהן ובשומותיהם ורק בשומותיהם אנו חושין דעל שניים השם יסומך להתייר, אבל באמת הוא דומה בתוארו לעוף טמא, ואסור משום נדמה, אע"פ שיש לו שם אחר מחמת איזה שינוי שבו, ואם כן אדרבה מכאן אכן ראי להיפך דכמו עדי' שנדמה לעוף טמא הוא טהור נדמה כן להיפך נדמה לעוף טהור טהור, וכן כתוב אביון הגה"ק ז"ל בד"ח תש"י מ"ח שכתב על אחד מרבני שרצה למגר דשכנ ונדמה לא אמרינו רק לאסרו ולא להתייר, הבל יפיצה פיהו, עיי' וכפירושי ברשי"ז ז"ל תמצא בכל הפסיקים בטור ובש"ך סי' פ"ב סק"ב עיי' ודו"ק.

תוס' דה ודילמא דעוף טמא הוא, וא"ת כיון דעופות טהור' מרובות ניזול בתרRoba וכוי, ותמהני למה לא הקשו כן למעלה על כל הני מימרות דאמרו שצרכיך להיות בקי בהן ובשומותיהם, ולבסוף מsieck דעוף אינו נאכל אלא במסורת, ולמה לא קשי' להו דנסmoveןarov טהורם, ותירוצים דיש בנסיבות רוב מטמאים, איןנו עולה יפה לרמב"ם דס"ל דרך כ"ד מינים הם ותו לא, וכלו קושי' התוס' בעי

יש לו סנפיר, אבל התורה לא מצה סמוכה על קבלה זו, עיין לעיל דף ס"א ע"א תוס' ד"ה כל עוף הדורס טמא ובמהר"ס שיר שם, והש"ס שפיר פריך כיון דאמות הוא דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, מה כתוב רחמנא סנפיר, אבל אי או או קאמר שפיר בעי כתוב קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר מפני שהتورה לא סמוכה שנדע האי כלל דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, וזה פשוט ואמת בכוונת המהרש"א וד"ק.

הדרן עלך פרק אלו טרפות

איןנה מטלת ביצים אלא אחר שכבר נתקשה בשירה ואז הוו"א דברכה שלה לאו יוצאה מן הטמא מיקרי דהרי אז כבר בשירה עז בעלמא הוא ולא חייבה התורה עליה, ומילא גם ביצים שלה שי"י קמ"ל דמ"מ יוצאה מן הטמא מקרוי וד"ק.

ד"ג ס"ו ע"ב גמי ולכתוב רחמנא קשחת ולא סנפיר בתוס' נדה נ"א ע"ב הקשו דלמא או או כתני עד שיפורט לך הקריאה ייחדי והקשה שם המהרש"א דא"כ לכטוב רחמנא סנפיר לחוד, ותירץ בתירוץ השני, דעתך קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר עי"ש, והתלמידים לא ידעו לפרש דברי קדשו, אבל פירוש דבריו הוא דנינו דאנן ידענן מקבלת אדה"ר או נה, דכל שיש לו קשחת

פרק בהמה המקשה

ע"כ מيري בנשחתה אמו, ומה שחסר זאת במתניתין עיין בתיו"ט. אולם דעת הרמב"ם ז"ל אינו כן דסובר דבריו דהיו אסורים, אפילו גולד אח"כ הولد ולא נשחתה אמר כי כן כתוב מפורש בפ"ה מהלכ' מא"ה ע"ט, וכן הבין הכלבו דברי הרמב"ם, אלא שכ' דכל הרשונים חולקים עליו וס"ל דכל שלא נשחתה אמו ונולד אח"כ אין כאן שום איסור יוצא, אבל הבב"י בסימן י"ד נדחק לאמר הרמב"ם, כדי להשוותו אם שאור הפסוקים, כי דבר זה אצל דבוחזיא ידו או רגלו יאסר אותו אבר לעולם, והוא מעשה בכל יום אצל הלידות שהולד מוציאה תחילתה ידו או רגל, ואחריו נשיכו כל הפסוקים האחרונים ביל פוצהפה ומ慈פץ ואני בעני רואה כי מוכרים אנו לפרש דברי הרמב"ם כפושטם וכמו שהבינים הכלבו. **הננה הרמב"ם ז"ל** השmittה להא דרי' מרשיא דלקמן בדף הסמוך, דקאמר בן פקועה הבא על בהמה מעלייתו הولد אין לו תקנה, והbab"י כתוב עליו דלא ידע למה השמיתו. ופלא הדבר שלא שת ליבו הטהור על שיטת רשי' ז"ל לקמן דף ע"ה ע"ב, שכטב דלפי מה דמסיק רבא, ד' סימנים אוכיח בה רחמנא, לית לנו להא דרי' מרשיא, ואפשר דהbab"י לא רצה להעמעיס שיטה זו בדעת הרמב"ם ז"ל מפני הקושיות העצומות שבתוס' שם על שיטה זו, ולקמן תראה מה שכתבתי זה, והנה כל גודל הוא אצלי אפיקו אם נדחק פעם אחת בלשונו לפרשנו נגד המשמעות הפשטות, אבל אם נצטרך לדחוק פעמים, הדרין לכלא דין הלשון יוצא ממשמעותו כי עפ"י שני העדים יקום דבר. ובפרט בלשונות הרמב"ם ז"ל שמסר המחבר נפשו על ברירת הלשון, שלא יפל שום ספק, באשר לא ציון מקור הדין מאין מוצאו, וכונתו היתה שלא יctrיך אדם לשום ספר זולתו כדי שיוכל לדון בדייני תורה, כמו"כ בהקדמותו בספרו, עד שקרואו משנה תורה, ואיך יעללה על הדעת שהרמב"ם לא ישಗיח על לשונו ויסמוך על המעניין בסוגי' ולכן דרכי תמיד למסור נפשי לקיים פשוטות דברי הרמב"ם ומכך' בתקומת דתמייה. והרי תראה כי הנני תרתי משך שייכו בהדייadam ליל להא דרי' מרשיא, מכח מירא דברא דד' סימנים אוכיח בה רחמנא, א"כ היא דרך דבר עצמו אסור, דהכלתא כוותי', כדמסיק הש"ס על ריו"ח בר פלוגתי' בתיבותא, והוא מדדרשין בשרדעה טריפה כטרפה שאין לו היתר, ע"כ דמייר אף בלא נשחתה אמו, דכיוון שלא מחלקין בין שחיתת כשרה לשחיתות טרפה ולעלום אמרינן ד' סימנים אוכיח בה וכאשרא אבר טעמא דהא מלטה במקומו

ד"ג ס"ח ע"א משנה בהמה המקשה ליד וכו', דין המשנה נבנה על הדין דהolid ניתר בשחיתת אמו, ודין זה נשנה لكمן במשניות ודרך אגב מתוך פלוגתת ר"מ ורבנן لكمן דף ע"ב וע"ד, ובאמת דהיה לו לתנא להתחל במקור הדין תחלה, והכי הול'ל בהמה נשחתה ולד הנמצא בתוכה מיותר באכילה, ואח"כ בהמה המקשה לילד וכו', וכן لكمן נמי לא נשמע דין זה רק מתוך משמעות פלוגתת ר"מ ורבנן, ובאמת שהוא היסוד אשר כל אלו הדינים בניוים עליו וח"ל השמיותו ואשמעין רק מכללא, ועיין חדושי ק"ז חת"ס צ"ל במשנה והנרא להענ"ד דדרך התנא כז הוא, לבנות על הקדמה מקובלת להם מפי השמועה, לפי שבוקשי התירו לחבר ספר בתושבע"פ נגד המקרא דעת פי הדברים האלה כרתי אתך בריית [ועיין בהקדמה למסכת זו בארכיות מעניין הרם הזה] ולכנן הניח התנא עיקר ושורש ייסוד ההלכה על פה, על השמיעה מפה לאוזן באופן שכטב המתחל ללימוד עם תלמידים הילכה זו, יצטרך להקדמים להם על פה עיקר ושורה האי הילכה, ואח"כ הסעיפים הסடעפים מתוך המשנה הכתובה. וכן תראה בראש ברכות מתחל הימתי קוראין את שמע בערבית, והשמיט עיקר הדין דחיב אדם לקרוא ק"ש ערבית ושרית, עד פריך הש"ס תנא היכן קאי דקתרני מאמתית, ומתרכז אקרוא קאי דכתיב בשכבר ובקומץ. ובאמת פשطا דקרה לא מירא בק"ש שרית וערבית, רק על ת"ת דהכי כתיב ולמדתם אותם וכו' לדבר בס שבתק' וכו' כלומר בכל זמן אפשר, אבל עפ"י קבלת חז"ל הוא מצות ק"ש שרית וערבית, והתחיל מאמתית כדי שיכטרך המלמד ולהלמוד להקדמים על פה פירוש הקרה ועיקר הדין, דחיב אדם לקרוא שמע שרית וערבית. ובן במסכת זו תראה שהתחיל התנא הכל שוחטין ולא ערבית. ובן במסכת זו תראה שחרית ועוף מקרוא דזבחת כאשר צויתך, בעיקר חיוב שרית בהמה חיה ועוף מקרוא דזבחת כשר צויתך, מלמד שנצטויה משה על הוושט וכו' והטעים נ"ל כדי שיכטרך הלומד להקדמים עיר הדרין דחיב שרית ועופי על פה, קודם שיוכל ללמידה מתוך הכתוב כדי לקיים למוד תושבע"פ על פה, ולעשות רוח בין תושבע"כ לתושבע"פ, שלא יהא נראה כאילו המשנה הוא המשך התורה, ולהוציא מלבד המכחישים בתו"ק הכתובת שהיא מן השמים, זה ברור ונכוון בס"ד.

רש"י בד"ה בהמה המקשה ליד בשעת שחיתה. הוסיף רש"י ז"ל דבשעת שחיתה מירא מתניתין בגין הרבה, דמושר באכילה קאי אולד וא מקום חתק, ובין לריו"ח דקאי אבר גופי' דזרה מהני,

נאסר היוצא אפילו לא נשחתה האם וגם לא החזיר האבר, דא"כ האי „ונאסר האבר” שפת יתר הוא, שכבר כתוב לעיל דבר היוצא נאסר, וגם מה מה יונאסר האבר ואח”כ נולד” דמשמע דaicא דבר בין היציאה להלידה, אלא ודאי כדאמרון דהשחיטה של האם או חזרת האבר עשויה טרפה. ולפי”ז מתניתין לא מיריך דוקא בשעת שחיטתה דנימא דוקא נשחתה אמו צריך לאשמעין דמקום חתק מותר בחזרה כיון דבר עצמו אסור, אבל بلا נשחתה אמו,ابر עצמו נמי מותר, אלא אמרין מתניתין בכל גוני מיריך, אפילו לא נשחתה אמו ונולד צריך להתר מוקם חתק, דבר עצמו אסור וכן”. ורש”י זיל דכ’ בשעת שחיתה, ג”כ אין הכרח לאמר דחולק על שיטת הרמב”ם ע”ג דלית לי” דר” מישריא דיל כיון דשיטה זו של הרמב”ם מוכרכות מכח מירמא דרבא, דמהדש לן השחזר ואח”כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חזץ מהחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד אח”כ אגמל”מ דציאת אבר תחילת לדידה, אבל כשהחזרו הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען שאמרו ע”ג דמנكب הוושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שחיטה וישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, ה”ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרין לן דאפשר חתכו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרין אגמל”מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחלת הלידה, אבל כשהחזר באבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מותחולת הלידה. אבל כשהחזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מקרי שם לידה על יציאה ראשונה זו אף שנולד אח”כ כלו, ובdry ס”ט ע”ב הארכתי בדבר זה עיישי. ואין להקשוט הא בשחיטה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח”כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע”א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפי גם האי תחולת שחיטה לגוף השחיטה שנאמר כן אפילו פסק משלוחו שם עיישי בחידושי, משא”כ כאן כיון שהחזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ודע דלפי באורנו בדעת הרמב”ם זיל, הא דאמרו דבלא החזרו מקום חתק אסור, דינהו דלא יוצא מקרוי ואין בו מושם בשער בשדה, אבל מ”מ לא הותר בשחיטה אמו דלאו בבהמה הוא, איינו אסור אלא בשלא נשחת הولد אבל שחת אח”כ הولد, מהני שחיטת הولد למקומות חתק דד” סימנים אכשר בה רחמנא, דבאה מקום חתק ליא איסור טרפה, דאל”כ למה לא תועל שחיטת הבן פקועה מושריא, דכא פריך בפשיותו ארי ירמי” מהא דר” מישריא ע”כ דלא אסיק אדעתן עדיון הא דרבא, על כן מפרש רשי” מתניתין לפיה הס”ד בוגרמא בדרכו של רשי” בכ”מ, אבל לדינה מציא סבר יכולו ררמב”ם.

וגם כתוב הרמב”ם סתם אסור, יותר נראית לאחר שחיטה ולא הזcir דאם חתק קודם שחיטה בין חתכו לאחר שחיטה ולא הזcir דאם חתק לו שחיטת עצמו להתרו, אפשר לאמר דלאו דלאו לאחר רשות הרמב”ם למלטה דלא שכיח כי הא שיחי הولد אחר שחיטת אמו ואחר שחיטת אבר, ולא עוד אלא דגם זהה צריך לחלק בין טרפה בהאי שחיטת אבר או לא, דודאי למאן דס”ל ד” סימנים וכי ומהני גבי האי מקום חתק, ה”ה דשיך טרפו לתבי האי מקום חתק, ואם לא נחתק כלל עד שנולד אז בלאי”ה נמנע במציאות, להבחן מקום היציאה בדקוק, כדי לידע איזה הוא מקום שעמד בשפט הרחמס, لكن כתוב הרמב”ם סתם אסור, יותר נראית לאחר לפ”ד דכל שאבר עצמו אסור אין להתר מקום החתק ע”י שחיטה, מושם דקרווב הדבר דאתה להתר גם האבר, כי בהאי חילוקא קלשא בין אבר למקומות חתק לביבי ולכנו ודאי דאין להתר ע”י שחיטה את מקום חתק ועין עוד למן ודוק.

וגם ראי” אמר רב ואבר עצמו אסור, מ”ט דאמר קרא ובר בשדה טרפה לא תאכלו, כיון שיצא בשער חזץ לשחיטתו ונאסר האי טעמא אצטיריך לרב כדי לאסור האבר אף שהחזרו, וכמש”כ התוס” ויל: כדדריש למן דומי” טרפה שאין לה היה, ועיין בהר”ס לובלין דכונת התוס”, דמהאי דרשה ילפין דין לו היהר בחזרה, אבל בלא החזירו שיהא האבר אסור בין חתכו קודם שחיטתה ובין לאחר שחיטתה לא בעי קרא, דכל שאינו בבהמה לא היהר בשחיטת אמו, ושוב ממילא היהי CABER מה”ח שלא נשחת, וראי” דכך הוא דהרי מקום חתק בלא החזיר נמי אסור והאי לאו מיטעם בשעה נאסר דהא לא יצא חזץ למחיצתו, ע”כ דנאסר מושם דלא קריין בי בהמה בבהמה, או כל בבהמה כדאמר לקמן ומילא כשאר במיה”ח שלא נשחת הוא, ובין החזיר ובין לא החזיר האיסור הוא אבמה”ח כלומר דכל שחוזיא אבר נעשה האי

אייה והה”ג דמהני סימני בן פקועה דנשחתה אמו לגבי הولد, ודלא כר” מישריא, ה”ה דאנו מוכרכים לכארו” לאמר דמהני שחיטת הولد לאבר היוצא דד” סימנים אכשר בה, ואיך מסיק הע”ס למן בmeno לנgeo את חלבו בתיקו, מושם דין לו היתר בשחיטה אלא ודאי דשאני אבר זה אסור מטעם טרפה והוא דקרי למן אבמה”ח, הינו אבמה”ח שנטלש כי מקרה דבר בשדה טרפה מרביבן ל”, ואם כן הוא פשיטה שאף بلا נשחתה אמו אין האי אבר ניתר בשחיטת הولد דבאיסורי” קיימת דין אין השחיטה מותרת אישור טרפה.

ומה דקשי” לי להבי זיל איך אפשר שאבר היוצא דרך לדידה יאסר לעולם והוא שכיח הרבה הנה כשתקדק בלשונו הרמב”ם תראה שלא אסר הרמב”ם אבר היוצא ללא נשחתה אמו, רק כשחזר ואח”כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חזץ מהחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד אח”כ אגמל”מ דציאת אבר תחילת לדידה, אבל כשהחזרו הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען שאמרו ע”ג דמנكب הוושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שחיטה וישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, ה”ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרין לן דאפשר חתכו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרין אגמל”מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחלת הלידה, אבל כשהחזר באבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מותחולת הלידה. אבל כשהחזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מקרי שם לידה על יציאה ראשונה זו אף שנולד אח”כ כלו, ובdry ס”ט ע”ב הארכתי בדבר זה עיישי. ואין להקשוט הא בשחיטה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח”כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע”א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפי גם האי תחולת שחיטה לגוף השחיטה שנאמר כן אפילו פסק משלוחו שם עיישי בחידושי, משא”כ כאן כיון שהחזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ואביה לשונות הרמב”ם זיל להראות כי כנים ואמתיים דברי, זיל בפ”ה מהלכ”מ יא ה”ט, “עובד שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו והaber לעולם בין שחתוכו קודם שתשחט אמו ובין שחתוכו אחר שנשחטה, ואפילו החזיר אותו אבר למעי אמו ואח”כ נשחט, או נולד הولد וכו”, הרי אותו אבר אסור מושם טרפה וכו”, ובהלכה יב כתוב זיל, “עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח”כ נולד, והרי הוא נקבה, החלב שלה אסור לשתו מספק וכו” עכ”ל. הנך רואה דבהלכה ט’ מדבר תחולת מה אבר היוצא ולא החזיר וכותב בין חתכו קודם שחיטת אמו ובין אח”כ, ואח”כ הוסיף לאמר ואפילו החזיר אותו אבר ואח”כ נשחט או נולד הولد, ואי כדוחק של הב”י דגם כאן מיריב נשחטה אמו מה הלקם לשנים ולא הוסיף האי, אפילו החזיר” לחילוקה ראשונה ולכתוב בין חתכו וכו”, ואפילו החזיר האבר קודם שתשחט אמו וכו’, אלא ודאי דבזהאי אפילו החזיר אכן חידוש דין, נולד אח”כ אף בלא שחיטת אמו, כל שחזר אין כאן שם לידי על יציאה זו ודינו כהבר היוצא ונשחטה אמו, וכן תראה בהלכה יב כתוב “עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח”כ נולד וכו” והנה הכה”מ לשיטתו מפרש הני תיבות “ונאסר האבר” דהרמב”ם זיל היה מחייב כתוב תמורה, “ונאסר האבר” ונשחטה אמו” כדי שלא יצטרך הכה”מ לפרש דבריו הסתוםים, אבל אם נפרש דברי הרמב”ם כפושטן, אז בדיק כתוב “ונאסר האבר” כי בשני אופנים מצי להאסר או ע”י שחיטת אמו קודם לידי, או ע”י חזרה קודם לידי דהן ע”י שחיטת האם, והן ע”י חזרה בטלה הלידה ומאהר שכבר ביאר הרמב”ם לעיל בהלכ’ ט’ אותן שני האופנים שנאסר האבר ע”י, לכן כתוב כאן סתם ונאסר האבר ע”י אחד מב’ האופנים הנ”ל, ומזה מוכרכ ג”כ דין לפреш דברי הרמב”ם דלעולם

התוס' דבאים המודולדים ליכא איסור תורה, אלא מצות פירוש מדרבןן וקרא דובשר בשדה דזרשין לי' אבראים המודולדים, אסמכתה בעלמא היא, ולכון לא מצי סבר, דעתך איסור דבר היוצא מקרא דובשר בשדה ילפין, ד"כ יהא נמי אסמכתא, ואיך אמרו מגע טרפה שחוטה, דנヒו זגצרו חכמים טומאה לקדשים בטרפה, אבל לא לטרפה דרבנן, וע"כ לאמר דעתך איסור דבר היוצא בלאו קרא דובשר בשדה ידעין, מושום דכל בבהמה כתיב, והאי לאו בבהמה הוא, ולא אצטיך האי דרשיה דובשר בשדה אלא ביצה אבר והחיר, ע"ג דהשתאות הוא בבהמה, כיון שיצא פעעם אחת שוב לא ניתר בשחיטה אמו לעולם, ונשאר האי אבר כאלו לא נשחת, מ"מ מטהרו השחיטה מידי טומאה, דלא גרע מטרפה כיון דאיתקס לטרפה, וממילא לא מחלקין בין החיר ללא החיר זילפין נמי קולא, דכמו בחחיר מהני השחיטה לטהרו מידי נבלה, ה"ה בל החיר תהני לטהרה, ובלאו האי קרא הוה אמרין דחומר מותר אף באכילה דבבהמה הוא, ובלא החיר, לא רק דאסר אלא דמתמא נמי כשר אבמה"ח וכרכ"מ.

נמצא הרמב"ם ויתר הראשונים פליגי בפלוגתת הב"ח והש"ג, דלעת הרמב"ם איכא איסור ברור באבר היוצא, איסור דבר בשדה טרפה, וליתר הראשונים ליכא איסור ברור, ורק מפני שאין לו סימנים לשחיטה נאסר. ומהז תראה ג"כ איך מוכרת בדעת הרמב"ם לאמור דגם לא נשחתה אמו איכא איסור זה, דהא בהא תלי' דכיון דבלא קרא דובשר בשדה הוה מתירין אבר היוצא ע"י שחיטתה האם אף בל החיר, מושום דגנער האבר אחר גוף הולוד, דהא אין לידי לאברים א"כ הא דאן השחיטה מועלת לאבר היוצא, הוא מטעם דהוא בשדה, ע"כ דאיסור זה הוא הסבה דאיינו ניתר ולא להיפך דאיינו ניתר יהי' הסבה לאיסור בשער בשדה, אלא דבלא החיר ונולד א"כ אין יציאה לחוץ למחייבת מושום דangelai מלטה דתחלת לידה הוה ממש"כ למעלה בדבר הקודם, משא"כ בחחיר דבטל הלידה, וכן בל החיר וחתוכו קודם שחיטה, דכיון דחתוכו אין כאן לידי לאבר ושפיר איכא חוץ מאיסור אבמה"ח, גם איסור בשער בשדה להוי לטרפה, ועיין בה"ה הלכ' י' שהרמב"ם השמיטי אבעי' דנחתך אבר אבר גורס בגמ' למ"ד יש לידי לאברים והוא דלא כהכלכתא.

ודע דהbab"ח ופר"ח בס"י י"ד, פליגו בשוחט את הטרפה והוציא העובר את ידו, אם ניתר האבר בשחיטתה העובר או לא. דלעתה הב"ח ניהו דיש שחיטה לולד הנשאר אפיקו רק מיעוט נשאר בפנים, מושום דד' סימנים אפשר בו רחמנא, אבל האבר' אסורים, והפר"ח כתוב עלי' ועל הש"ג דקאי בשיטתי' דעתות הוא בידם, דכל שיש לו לד' סימנים לשחיטה שוב ניתרים גם האברים היוצאים. ולפי באורינו הב"ח לשיטתו יפה כתוב, כי לדעת הרמב"ם ודאי כן הוא, דבר היוצא אסור מטעם בשער בשדה עוד קודם השחיטה ואי' תנחני לו השחיטה לסלק איקס, אבל לאידך הראשונים, דין אין כאן איסור רק שאין לו סימנים ממילא כל שיש שחיטה לולד, ודאי דעתרים גם האברים שיצאו, דרך זה איתקס לטרפה דין אין לו היתר בשחיטתה האם אבל שחיטה עצמה מהני לי'. ובזה נדחה ראי' הפר"ח דמביא ראי' מהא אמרין גבי אבעי' דמהו לחוש לרעו, אי לר"מ איסור יוצא לי'א, אלמא דכיון דיש שחיטה לולד, לא נאסר אבר היוצאה עיי"ש. ולפי האמור אין ראי', דלעתה הרמב"ם והב"ח דס"ל כן, ר"מ ורבנן בזה ממש פליגו اي אבר היוצא יש בו איסור טרפה מצד עצמו, או רק איסור אבמה"ח ע"י שאין לו סימנים לשחיטה ור"מ דס"ל דמתמא מושום אבמה"ח ס"ל דאיסורו באכילה, אי לאו קרא דובשר בשדה הרי דלחכמים בעין קרא לאיסור אבר היוצאה באכילה, והן אבר המודולדים, והן אבר היוצאה מקרא דובשר בשדה אסרים פסוקין. אמרו מעתה די לאו באכילה היו מותרים ע"י שחיטתה א"כ ה"ה אבר היוצאה היה מותר מקרי כל בבהמה, מ"מ נגרר האבר אחר העובר, ולא גרע מאבר המודולדים, דהא אין לידי לאברים פסוקין. אמרו מעתה די לאו קרא דבשר בשדה דאתא לאיסור אברים המודולדים, באמת גם באכילה היו מותרים ע"י שחיטתה א"כ ה"ה אבר היוצאה היה מותר באכילה, אי לאו קרא דובשר בשדה הרי דלחכמים בעין קרא לאיסור אבר היוצאה באכילה, והן אבר המודולדים, והן אבר היוצאה מקרא דובשר בשדה אסרים פסוקין להו. והרשב"א ז"ל צ"ל דازיל בשיטת

אבר היוצאה, כבר מן החי הטעון שחיטתות עצמוו, אלא דבלא החיזיר פשיטה לא בלא לפותא דהוה אבמה"ח דלא ניתר בשחיטתת אמו לא האבר ולא מקום החתך, ובבחזיר בעין לפותא דבשר בשדה דהיהו אבר היוצאה טעון שחיטתות עצמוו, ונשאר באיסור דבשר בשדה שנייה לה היתר, גם זה אין לו היתר רק בשחיטתות עצמוו, ואתה א"א. מושום דחולד כבר ניתר בשחיטתת אמו והסימנים שחוטוין. וכן מבואר ברשב"א ז"ל لكمן גבי האבעי' מהו לנווע את חלבו מובאים דבריו בש"ז י"ד סיון י"ד סק"א שמסיק שם על הב"ח דמחלק בין בן פקעה הבא על בהמה דעלמא, דחולד אין בו איסור רק שנייה השחיטה מועלת בו, והוה כשותה לדעת בה"ג דחלבה וביצה מותרים, משא"כ באבר היוצאה דאית ב"י איסור טרפה, והביה הש"ג ז"ל דברי הרשב"א ז"ל שכטב, דבר זה אין בו איסור מחמת עצמו אפיקו כטרפה, אלא מחמת שאין לו סימנים להתיירו בהם ע"י שחיטה, והרי כל הגוף כבשר מונח בדיקולא והابر שיצא לדבדו נשר חי וכי עכ"ל. ואני אומר כי הש"ג ז"ל יפה כתוב לדעת הרשב"א ור"ן ותוס', אבל העברי עניינו הבדולחים מעל דברי הרמב"ם שכתב בפירוש בהלכ' ט' היל „העובר שהוציא ידו בין חתוכו ובין לא חתוכו קודם שחיטתת אמו אפיקו שנאמר בשער בשדה האבר אסור מושום טרפה, שכן שיצא וכו' שיצא מושום טרפה, דבאי שיצא למקום שהוא נעשה טרפה" עכ"ל, הרי דבאי קרא דבשר בשדה על כל אבר היוצאה אפיקו לא החיר, והאי אסור לדעת הרמב"ם בהלכ' י"א דלקין מושום אבמה"ח אבל بلا חתק אין בו אלא מושום טרפה, עי"ש בכ"מ צ"ל דמה ש' לעיל בהלכ' ט', דבון חתק וכו' איכא מושום טרפה, צ"ל דבחתך איכא תרתי, מושום אבמה"ח ומושום טרפה. וכאשר בארנו לעלמה הוכרח הרמב"ם ז"ל לאמר דאית כאן איסור טרפה דאל"כ למה לא תנחי שחיטתת עצמו מאחר דד' סימנים איכשר בה רחמנא, וא"כ פלוגתת הב"ח והש"ג הוא ממש פלוגתת הרמב"ם והרשב"א ודעמי'. ולדעתני נראה דס"ל לרמב"ם דבזה ממש פליגי ר"מ ורבנן לקמן דף ע"ג דר"מ ס"ל אבל היוצא מגעו נבלה, ורבנן ס"ל מגע טרפה שחיטה. והנה ר"מ דקאמר מגע נבלה, ה"הו אבמה"ח דמתמא נבלה, וקאמר ר"מ דאם תנאר דמהני שחיטה לטהר את האבר תנתרנו נמי באכילה, וכיון דבאכילה פשיטה שאינה מתתרתו, דהא אינו בבהמה, הרי דהאי אבר לא נשחת, ממי לא שחיטה עשוña ניפול, והוה האבר כניפול ע"י שחיטתה העובר ומטמא כשאר אבמה"ח. הרי דל"ר מ' לא בעין קרא מיוחד לאיסור באכילה, אלא דכיון דמרקא דכל בבהמה לא אתרבי להיתר, ממי לא אסור משום אבמה"ח דשחיטה עשוña ניפול. אבל חכמים דאית להו דגם באבר היוצאה אין שחיטה עשוña ניפול, ומהני שחיטה גם לאבר היוצאה לטהר מיד נבלה, כמו דמנהני לאבר המודולדים שבגופה, כי כן אמרו לר' מאיר דמדמין אבר דעובר לאבר המודולדים (דמתשובת ר"מ בבריתיא למד, דמה שאמרו חכמים במשנה כטרפה, כונתם על כל מני טרפה, והיינו יכולה טרפה או אבר המודולדים, דהוה נמי טרפה לאסר באכילה מה"ת לדעת הרמב"ם, עיין בה"ה כאן הילכ' י"א) הרי דס"ל לחכמים דכמה שחיטה מהני לטהר לאבר המודולדים, ע"ג דכטרפה יחשב, ולא שייך להבהמה לענין אכילה, כי מהני השחיטה לטהר לאבר היוצאה, עי"כ כונתם לאמר, דנヒו דלא מקרי כל בבהמה, מ"מ נגרר האבר אחר העובר, ולא גרע מאבר המודולדים, דהא אין לידי לאברים פסוקין. אמרו מעתה די לאו באכילה היו מותרים ע"י שחיטתה א"כ ה"ה אבר היוצאה היה מותר מקרי כל בבהמה, עי"כ כונתם לאמר, דנヒו דלא מקרי דבשרה בשדה דאתא לאיסור אברים המודולדים, באמת גם באכילה היו מותרים ע"י שחיטתה א"כ ה"ה אבר היוצאה היה מותר מקרי באכילה, עי"כ כונתם לאמר, דנヒו דלא מקרי דבשרה בשדה הרי דלחכמים בעין קרא לאיסור אבר היוצאה באכילה, והן אבר המודולדים, והן אבר היוצאה מקרא דובשר בשדה אסרים פסוקין להו. והרשב"א ז"ל צ"ל דازיל בשיטת

ויצא לא שידך רק בנסיבות אמו שחייבת כשרה, וא"כ לענין מה חברים הכתוב אלא ודאי דלהי כתיפה שאין לו היתר.

ע"ש גמרא אבעי להו לדברי האומר אין לידי לאברים הוציא ידו והחזרה וכו', עיין ברא"ש דחד"ף ז"ל חולק עם רש"י ז"ל, וס"ל דלהיא לישנא דמערבה דפלוי ביש לידי לאברים, גם ר"י מודה לר' דבר עצמו אסור, ולא מהני זהה, ומאי דאמר מא' בגיןיו לא על שתי הלשנות קאי, רק על רב ורו"ח. ולפי"ז בא פלוגתא דיש לידי לאברים פסקין כרי"ח, ואבעי" דידיין אי מועלן חזורה לענין רוב העובר או לא, אליבא דחלכתא. והנה לא פירשין הרא"ש ז"ל דלפי שיטת הר"ף למה מבועדי דוקא למ"ד אין ליה, דהא גם למ"ד יש לידי מצי מבועי, כיון דחרורה אליבא דשניהם לא מהני, והספק שמא חרורה מבטל הלידה לגבי המעוות הנשאר, דעת"ג דהני אברים אסורים ולא מהני להם שחיטת האם, מ"מ אפשר דלמעוט הנשאר מהני, א"כ ה"ה למ"ד יש לידי, איכא למימר הכל. ולא עוד אלא אדם נאמר דיש חילוק בין יש לידי לאין לידי לענין זה דהazar האברים. א"כ למה לא קאמר הש"ס האי איכא בגיןיו. בשלמי' אבל לר"ף דמאי בגיןיו קאי על ב' הלשונות לא קשה כנ"ל, אבל לר"ף דקאי על פלוגתא ריו"ח ור"ל, א"כ חד נמי איכא בגיןיו. שוב ראייתני כי מהרש"א במחד"ב הרגיש בכל זה והניח ביש לשיב. וכונתו דיש לומר דהא גופי' קמבועי' לי' אי איכא בגיןיו דוקא הא למסיר מיעוט אבר שבפניהם, או לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי גייעה הרבה וס"ד.

דף ט ע"א גمرا ותבעי לך ק"ק בירושלים פרשי"ג כוגן שהוציאה את ידו בירושלים והחזרו, ותבעי למ"ד יש לידי לאברים וכו', עיין מהרש"א והר"ס ורא"י ז"ל, שהארכו בפירוש דברי רש"י ז"ל, ואחרי דברי כולן קשה, איך אפשר למבועי למ"ד יש לידי, דהא כתבו התוס' דהאי ודאי פשיטה לי' אדם נולד כולם או רבו או ראשיו, דטעו שחתות עצמוני, וא"כ למ"ד יש לידי לאברים הרי הוא לגבי האי אבר כמו רובו או ראשו לגבי כל הولد, וכל דהוה כילד לא בעינן קרא דובער בשדה לאיסרו, וכמוש"כ למ"ד אין לידי יש מקום למבועי, נולד כלו לנולד מקצתו, משא"כ למ"ד אין לידי יש מקום למבועי, כיון דרך מכח דהוה בשדה עד שחרורה מהני לשיטת רש"י נאסר, אולי בעזירה או בירושלים לא מקרי בשדה, מגו דהוה מחיצה לגבי שחתה, הוה נמי מהচ"צ לגבי אבר היוציא. ואולי כונת הקושי' בתamt'ך הוא, וכמו דלמ"ד יש לידי ליכא למבועי דמ"ש אבר חבר, ומיש' כלו ה"ה למ"ד אין לידי נמי לא תעבי, דלגביו מחיצת אבר שהוא אמו לעולם מקרי בשדה אפילו בעזירה, דלא מצינו מגו בעין זה רק בחילוק בכמות, אבל לא בחילוק באיכות כמו כן.

רש"י דהא אין לו תקנה, וסימנו אינס סימנים דהא פגלי כחוותין דמו, וא"נ ה"ל סימן אחד, ובמהמת צrica ב' סימנים עכ"ל, ולקמן דף ע"ה ע"ב כתוב, דמצד שהח' נגעו בה, דין לך שאין לך דהה' גדולה מזו. ולפענ"ד דשני טעמיים אלו תלויים באבעי' דלקמן דף ע"ד

מכريعות דדין זה תלוי בנסיבות לפוגת רmb"ס תוס' ורש"ב". והש"ץ דס"ל בנסיבות כדעת התוס' והרש"ב"א וכנ"ל, וכן פסק ב"ח דשותט את הטרפה האבירים היוצאים אסורים, לכאר' מוצי טורי לב' תרי. ושיטת הרmb"ס ז"ל הוא לכאר' השיטה המוחורת בש"ס דכפי ביאורנו נראה דפליגי בזה ר"מ ורבנן והלכה כרבנן, דמגע טריפה הוא ולא נבלה. אלא דהא אסור מקום חתק לרmb"ס קשה מאד להולמי, דכיוון דלא הוה בכלל בשדרה דהא חזינה דחרורה מהני, וא"כ למה אסור כלל וככל, נימה דמקום חתק נגרר אחר הولد, כמו דהוא אמרין על כל האבר אי לאו קרא דובער בשדה, ואין לומר דהשתא דaicא קרא דובער בשדה לאסור האבר, אמרין מקום חתק נגרר אחר האבר, דא"כ למה מהני חזרה כיוון דנסאר עם היוצא, ועיי' במשבצות סימן י"ד סק"ג בשם הלבוש ומיש'כ עליו שם דברים נוגעים בדברינו במעט אלא גם עליו קשה ומה תועליל חזרה. ועיין בדברינו בסוף הסוגי'.

על זאת ראוי לobar דלפי דעת הרmb"ס דבר היוצא עם אבר המודולל חד דינא אית להו, דבנסיבות איכא אישור תורה ואין בו מלוקות, א"כ לענין טומאה דרבנן לטמא קדשים נמי זה כמו זה ומולקא קדשים מדרבנן. ובאמת בפ"ב מהלכ' אבהת' לא ההיכר רבינו הגadol באברים המודוללים טומאה זו, רק באבר היוצא, ואולי מארח שלא נזכר בגמורא לא חלlectוב, אבל באמת גם לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי גייעה הרבה וס"ד.

רש"י דה' ובשר בשדה: ככלומר חוץ למחיצתו דהינו לאoir, שורח זה הוה לי' מחיצה להתרו בשחתה וכו', וכל מי שיש לו מחיצה יצא כוגן בשער קדשים שיוציא, נמי מהאי קרא נפקא לנו עכ"ל, והראש יוסף עמד על שפט יתר ז' ברש"י, שהוסיף האי וכל מי שיש לו מחיצה, והוא באמת פלא והרא"י ז"ל נתקב בשדה. אבל לי' נראה דרש"י הוצרך ליה דהוה קשה לי', מי עשה רחם זה מחיצה לויל, היתר שחיתה והוא לפותא מכל בהמה, ואיך נאמר דהאי קרא דובער בשדה קאי על האיל לפותא דעליקרה על רוך דرك אסמכתא נסכמה לкра דכל בהמה, דמייר מסימני בהמה טהורה ולא משותה, וככיוון זה לא מצינו, لكن כתוב רש"י ז"ל, דבאמת האי קרא אצל מה שיוציא מחיצתן אתה, כגון בשער קדשים שיצאו, ואנו ידעינו ממילא דהה באבר היוצא אשר מפי השמועה למדנו, דرحمם אמו הויל' מחיצה לענין היתר שחיתה, נמי הדין כן, אבל קרא ודאי לא את לדרבר שלא ידעינו רק ע"פ דנקרא בשער היוצא, והבן את זה כי הוא דבר העומד ברומו של עולם, ומקום הניחו לי' מן השם תיל"ת. ועיין בסוף הסוגי' בדברינו.

שם ע"ב גمرا, מיתיבי בשדה טרפה מה ת"ל פרשי"ג אטרפה קאי, מה קראו טרפה ומה מלמדינו בכך, הוה לי' למכתב בשער בשדה לא תאכלו, ותמייה לי' הלא טרפהDKרא כמשמעותו כאשר פרשי"ג ז"ל בריש אלו טרפות, וכן לקמן דף ק"ב ע"ב ד"ה ובשר בשדה, ז"ל בשער בשדה ממשמע שפירש מקומו זה בשר מה"ח, וטרפה ממשמעו. אבל כוונות רש"י ז"ל דמלדא כתיב וטרפה בוין המחלקת מוכרא דקאי אלמעלה, ולמאי הלכת' קראו הכתוב בשדה לא תאכלו, בשער היוצא טרפה, ומיש'כ דהו"ל למיכתב בשער הויל' לחברים ר"ל לאו זה לחוד וטרפה לחוד, ואם ה"י רוצה לחברים הויל' לחברים בוין' המחלקת. והתוס' לקמן כתוב וטרפה בוינו' ש"מ הטרפה אינו לוקה אלא חדא משום דלא כתוב וטרפה בוינו' ש"מ חד לאו הוא, וא"כ לכאר' נימא גם כאן דלאוכל מן היוצא ומון הטרפה, שלא רק אלא חדא אתה הא דכתיבי ייחד, ולא לדריש ממוני דשוב אין לו היתר בחזרה, אלא דזה א"א דהה' על אבר היוצא אישור יוצא ואישור טרפה לדעת הראשונים ז"ל, דאישור

והנה לדעת רשי' ז"ל דלקמן דהא דר' מרשישא ליתא לדרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, כתבו שם התוס' ז"ל דלפי' ז' כל הסוגי' דהכא עד דמסיק בתיקו במוחו לגמוע את חלבו תה' שלא כהlecתא, דלדעת רשי' ז' למאן דעת ליל' ד' סימנים אכשר בה רחמנא, גם לאבר היוצא יש תיקון בשחיטת העובר, זה דוחק גדול לומר, דמה דמסיק בתיקו הוי' שלא כהlecתא. וכותבתני אני למעלה דהרמב"ס שלא הביא הא דר' מרשישא נמיอาท' לי' בראש' ז' ועל כן הוכרח לאמר דבריו היוצא שאני דאסור מכח טרפהDKRA דובשר בשדה, ולכן אין לו תיקון בשחיטה וابةית הגמורה דמהו לגמוע את חלבו ומזה דמסיק בתיקו, אלא אליבא דהlecתא, ורק הא דר' משרישא נדחה מהלכה, דשם ליכא איסור יוצא, ולכן מהני שחיטה אחר שחיטה, דאיין חילוק בין שחיטה לשחיטה טרפה וגס בכחג'יו לצריך לסימני האם לוולדת השנולד מבהמה מעלי' אמרין נמי ד' סימנים אכשר בה רחמנא.

ועתה אני רואה כי מאן דעת ליל' בראש' ז', דאיין חילוק בין שחיטה לשחיטה, וכיון שאין צריך לה לענין הولد אמרין שפיר שיש להם סימנים דד' סימנים אכשר בה רחמנא, ע"כ צ'ל' דגס באבר היוצא הדין כן, דלית ב' איסור בפני עצמו ובר בשדה, והני לאבר שחיטה עצמו מושום ד' סימנים וכו'. דהנה טעמא דרש' ז' הוא דלהא דד' סימנים אכשר בה רחמנא לית לנו קרא יתירה, אלא אמרין דהאי קרא דכל בהמה תאכלו היטרה הוא דרב' ב' רחמנא, ולא יכול לצמות מה שום חומרא ואייסור, וא"כ נהו דעתך הولد בשחיטה אמו לא יזיק אם אנו צריכים לשחיטת עצמו, כגון בשליל של בהמה טרפה, כי התורה אמרה הولد יכול להיות יותר גס בשחיטת אמו. וכן הוא לשון רשי' ז' לקמן ע"ה ע"א ד"ה ד' סימנים אכשר. ומני' נצמח דע' הא היטרה דרב' רחמנא א"א שיצא שום חומרא ואייסור, וכך אמר דר' ע"א דמושיט ידו למעי בהמה, אי לא בעין אויר לשחיטה דמץ' שחתת את העובר בפניהם, וכן אמרין נמי דף אחר שנחטה אמו ע"פ דסימנים של הولد כשוחטין, אי בא אהבהה דעלמא והוליד מצחיחיטו ואטו ולד, והכל מטעם דחומרא לא מציא למפק מהאי קולא דכל בהמה תאכלו, וכי היל' דאם לא היה אמרה תורה כל בהמה תאכלו איין כאן מקום להשופך בולד של בן פקואה הבא על בהמה מעלייה, דיש לוולד שחיטה ה'ה עתה. אמרו מעתה האי אבר היוצא איילאו דכתיב היטרה דכל בהמה תאכלו, לא הינו יכולם לאסרו מצדبشر בשדה. דהא דמחיצת עובר אמו הוא מצד דניטר בשחיטת אמו כל זמן שהוא בתוכה ובמש' רשי' בריש' פירקן, וע"כ שיק' ב' יצא חז' למחיצה והניו בשר בשדה. אלא אחריו דרבתיה לו התורה מכל בהמה דעובר צ'ז' שהוא ניתר בשחיטה אמו א"כ יעשה ע"ז רחם מחיצה ונצמת האיסור דיזא חז' למחיצה כיון דאן אמרין דמכת קולא זו א"א שיצא שום חומרא, גם דרשעה זו דבשר בשדה, לא מצין לדרשעה, ובפרט דיש לנו לאוקמי קרא על מה'ח' כרי'ח' לקמן ק'ב ע"ב, ועלبشر קדשים שיצאו חז' למחיצתו כי איך אפשר לעשות מכך היטרה דכל בהמה מחיצה חדשה לאסרו על ידה. וגם חז' מזה קשה לאמר דדרשה דובשר בשדה תהא נבנית על דרשאה אחרת דכל בהמה תאכלו, כי לפי דעתך לא נמצא כזה בכל הש'ס [ועי' מש' רשי' בריש' פירקן בזיה] וכן אנו מוכרים לאמר דלדעת הרמב"ס באמת לא נבנית דרשאה דובשר בשדה אדרשה דכל בהמה תאכלו, אלא דרכם אמו מחיצה טבעית הוה, וכל היוצא שלא כדרך לידה [כאשר בארנו לעיל דציאת זו כיון דהazar לאו דרך יחשב] בזיה מיריע קרא, ובザחיר אף שלא שנחטה אמו, או בלא החזר ונחטה אמו, דלא אתא לכל לידה, מקרין יצא לחוץ למחיצתו הטבעית, ואפיilo بلا קרא דכל בהמה הוה אסרין לי'.

ע"א, דהושיט ידו למעי בהמה ושחתת בן ט' חי, דאפיilo לרבן מהני השחיטה, דד' סימנים אכשר בה רחמנא, או נימא דרך ביצא לאoir העולם איך שחיטה בהמה, ע"ג דד' סימנים אכשר בה, Adams נאמר דד' סימנים אכשר בה הינו מושום דעדין אין לו סימני א'כ הא דשחיתת אמו מהני, הינו מושום דעדין אין לו סימני עצמו, והוא כאמור מאבריה, וכיון שנשחטה הו"ל האיל וכבר שרא בדיקולא, ואין לו סימנים כלל, ולכן אין האיל ולד שנולד מבן פוקעה שנחטה אמו ג'כ' חצי שחוט, ואין לו סימנים לשחיטה רק חצי סימנים או סימן אחד, ואני להתר ח齊ו השני בעין שני סימנים כי כל צוית ומצוות בעי' שחיטה ב' סימנים להתרו, וזה אין לו ממש' רשי' ז' לאן. אבל אם נאמר הצד השני של האבעי' דשם, דבר ט' חי יש לו שחיטה גם במעי אמו מצד דד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע'כ לא אמר הא דשחיתת אמו מהני לוולד שיש לו סימני עצמו לשחיטה, מושום דבשחיטת אמו נחשבים סימני הولد כאילו נשחטו, וא'כ בולד של בן פוקעה א'יא לא אמר כמש' רשי' כאן, דאיין לו סימנים, דהרי יש ויש דהא עוד במעי אמו הוי לו סימנים אלא דנחשבים כשותין וא'כ למה לא נתיר עתה להוסיף על חצי השחיטה ח齊ו השני להשלים שחיטתו, לכן צריכין אנו לטעם דשח' ז' וזה ברור ואמת. אלא דלפי' פיש' דלקמן דמצד שה' נגע בו שכטב כן אליבא דר' מרשישא תמה, דכיוון דלדעת רשי' הא דר' מרשישא ליתא לדרבא אמר ד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע'כ צריך לאמר דכיוון דשחיתת האם מהני לוולד מושום ע'כ צריך לשחיטה כל במעי אמו, והוא כאמור מאבריה, דכו מוכח סימנים לשחיטה כל במעי אמו, והוא כאמור מטעם, דקאמר הטעם לרבן לאו דד' מהאבעי' דהושיט ידו למעי בהמה, דכיוון דלדעת רשי' סימנים אכשר בה רחמנא לא קמבעי' לי', דאיין לשחוט במעי אמו, הר' דחש' ס' סבר לסביר פשוטה דשחיתת אמו מהני, מושום דאיין לוולד סימני עצמו, ואיך כתוב רשי' אליבא דר' מרשישא דל' ד' סימנים אכשר בה רחמנא, דסימני הבן פוקעה נחשבים כשותין, ומצד שה' נגע בה, אשר זה דוקא למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל מה שכטב כן דסימני אינס סימנים ניחא, דכל שניתר בשחיטת אמו ע'כ מושום דאיין לו סימנים וכבר שרא בדיקולא ואבר מאבריה יחשב, ומיש' רשי' אה'כ דהא פלגי' כשותין דמי, לכן גם אחר הלידה אין לו סימנים דנחשבים כבשר שחוט, אבל לא כסימנים שחוטים ודוק'.

תוס' דה תלתא לא אמרין, תימא Mai Kmevuyi ל', והוא זו'ג שרי' עכ'ל. עיין באחרונים ז'ל מה שתמכו על דברי התוס' אלו, הא בחד גופא לא שייך זו'ג, שניתר הקשו למה לא העמידו קושיותם לעיל דקאמר או דלמא מבלבל עראי', הא הוה זו'ג, ונדרחקו מאי לישב ונלענ'ד חדחא קושי' מתוڑת בחברתה, דלעיל באמת להכי לא הקשו, כמו שכטבו האחرونים דבחד גופא לא שייך זו'ג אבל כאן מותרי אישוריין הא נהפק הוא, דהא זו'ג שרי', והכי נמי אמרין אישוריין מבטלין ז'א' כבזבחים ע"ד דאמר ר' הפיגול והונטור והטמא שבבלן ז'א' ואכלן פטור, ואיך יגרע מושום דיש כאן כמה כוחות מעורבין. והא דהביבאו מזו'ג כל ולא מהאי דאסוריין מבטלין זאת הוא, כי היכי דלא נאמר דנהי' דבעין מבטלין ז'א' אבל בכחות וגורמי גרע טפי ואין מבטלין, על כן הביאה ראי' דזה ליתא דהא חזין דזה וזה גורם שרי' כנעלענ'ד.

להשלמת העניין חורן כאן בסוף הסוגי', לפלוגת הראשונים והאחרונים ז'ל בענין איסור יצא, אם הוא איסור מהמת עצמו מקרה דובש בשדה, או הוא אסור רק מושום דאיין שחיטה מועלת לו מושום דאיין כאן סימנים, כיוון דהוותר העובר בשחיטת אמו אשר דברנו מזה לעיל בארכוה.

בשدة טרפה דנאמר במדבר קשה, איך מצי קאי על אבר היוצא לאשרו וудין לא ה' נוגג כל היתר שחייבת לוולד ע"י האם, שדין זה נתחדש במשנה תורה אחר שניצטו על האזbatchה, ולבן ע"כ דקרה על שאר היוצאים קאי. כמש"כ רשי"ז'ל, ואנו עתה מאחר שיכינו לדין דכשנכנסו לארץ נתחדש להם היתר שחייבת אם לוולד מילא נאסר האבר היוצא, וזה אמות וצדקה.

ועיין בעיקר ב' שם ביארתי דרבנן גם האי קרא דת"כ אהיתר שליל אבל לא ב"ט ח' אלא ב"ט מת וכרכ"מ דהרי במדבר אמר דעדין לא נצטו על השחיטה, וב"ט מת גם הנחירה היתה מתרת, ובפ' ראה כאשר נתחדש מצות שחיטה חולין ומהו היתר מפרכסת, שבב' נתחדשה גם היתר שליל ב"ט ח' דלא הותר עד עתה וכן כתיב כאן בהמה בבהמה.

ואותה "דכתיב הכא והכא נמי ייל דמהך דת"כ ילפין דחויתך מן הטחול ומון הכליות אסור באכילה, דשלמה ולא חסра, והאי דפ' ראה אתא על שחיטה טרפה דלא מהני לוולד ואע"ג דשsha"ר שמה שחיטה, מ"מ לא מהני להתייר הولد מטעם שביארנו דד' סימנים אכשר בה רחמנא لكمן, והוא משום דשsha"ר עכ"פ אינה מתרת מיד אלא שמיתה שאחר השחיטה אינה נעשית נבליה לטמא ממילא האי ב"ט ח' שלא ניתר במיתת האם שוב לא ניתר, וכן ייל דהאי קרא דאותה אתא להכי אדם הוא שלימה לא טרפה עד שנאנכלת היא עצמה, אז ניתר הولد עמה, אבל לא כשהיא חסра, ואשמעין דהאי שחיטה אינה מתרת מיד וכן שליל בمعنى טרפה לא ניתר, ועיין מה שכתבתי בזה لكمן פ"ה ע"ב ולעיל נ"ה ע"א ודודו".

ע"ב גمرا אמרת יצא שלישי ומכו"ם וחזר ויצא שלישי אחר ר"ה אמר קדוש רבה אמר אינו קדוש, ר"ה אמר קדוש למפרע הואר קדוש וכו' ורבה סבר מכאן ולהבא הוא קדוש, ואזו לטעמייו וכו'. **הנה** לכואר' ה' נרא דפלוגתא זו דר"ה ורבה דומה לפלוגת' דאבי' ורבא בפסחים ל"א בעב"ח אי למפרע גובה או מכאן ולהבא הוא גובה, דכל עני שי לו המשך התחלת וסוף מצינו פלוגתא, אי אמרין אגלאי מלטה למפרע, דמשעת התחלת הוה כנגור או לא, וכן הוא בישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף או אינו אלא לבסוף וכדומיהן, והכי נמי הלידה מתחילה יציאת הولد ועד שיצא רובה נגמרת והוה תחילת היציאה עיין שייעבוד של המולגה גבי חוב, דמשעת השיעבוד מתחילה קניינו ונגמר בשעת גוביינה, וכן נמי הכא משעה שהתחילה יצאת נשtabud האיל וולד לקדשות בכור, וכשיצא רובה נגמר הקניין, אז קדוש לחלוין, ופליגו ר"ה ורבה בפלוגתא דאבי' ורבא דשם. אלא דא"כ קשה הא התם אמר דהיכי דמקדייש או זבין לוה, כ"ע לא פלייגי דאתא מלה וטורף ופרק, כי פלייגי בהקדיש או זבין מלה, ועיין לעיל דר"ט ב"ע"ב שהארכתי בהאי כללא רבתא והסבירתי הדבר כשמלה, דלכ"ע על גוף העניון אנו אומרים אגמל"ם, דאל"כ נקשר כל פסלי שחיטה ושהיטות נקרי עד הגמר שייה' בהכחשה, אלא ודאי דעת גוף השחיטה אנו אומרים אגמל"ם אלא עיקר הפלוגתא אי מהני האי גilio למפרע, אדבר המשתקל קודם גמר השחיטה, וכך לא פלייגי ללא נתנקה הדם דוחסח הדעת, רק בנטנקה הדם בין סימן לסימן דהוא דבר המסתתק, וכן בעב"ח לא פלייגו זבין לוה דכיוון דעת גוף השפיריס ע"ג קרקע ע"י נחרת אמו, שהיא גופה אינה נתרת ע"י הנחירה עד שתמות, וא"ת שגס הولد אינו ניתר רק אם מ"ח' זה ליתא, דהלא מיתה ע"י נחרה בעין כדי לוולד להיות כאמו ולכך לא אדע איך מצינן למידרש היתר שליל ב"ט ח' מקרא דפ' ויקרא עיין מש"כ בזה لكمן דר"ט ע"ב ע"א על המשנה].

ולפי"ז יש נ"מ בין החזיר לא החזיר. עיין בתב"ש סימן י"ד שהביא בשם הלבוש דמקום חתך אסור משום שראה פני השדה, והוה בכל בר שדה, והקsha עליו, חדא דא"כ בלי החזיר כלל לחוץ עד מקום שרואה פני השדה נמי אסר, אותו מקום הרואה פני השדה, ובקדשים מצינו שאנו כן דבפתחה העוזרה ע"ג דראיה פני חזץ לא מיתסר משום יווץ, ועוד הקsha למזה מהני חזצה כיוון דנאסר משום ובשר שדה, ועיין פרמ"ג שציני לעיל. ולפי הנ"ל ייל דחhilוק בין החזיר לא החזיר דבלא החזיר אילו ייכא כאן תחלת לידי, וגם האי מקום חתך ה' עומד לצאת, כי בא עד שפת הרחם, אמרין דהוה כלו יצא, אבל בחזיר הרי חזין שהאי יצאה לא היתה תחלת לידה כלל, אלא דחולד שדרכו להתנווד במעי amo ana ו安娜 וכמה פעמים בסכום יוציא, ומעטה זה שיצא נאסר דזה אין דרכו הטבעית כלל שע"י התנוועה הפנימית יצא לחוץ ומרקרי יצא לחוץ למחייבתו הטבעית, אבל עד שפת הרחם שערו חז"ל דלפעמים דרכו להתקדח, ואין כאן יצאה לחוץ כלל, ומלבוש ומנאוי تستויים שמטטה דרמב"ם ז'ל, וממילא יפה פסק הרמב"ם דמקום חתך נאסר בלא החזיר, ובchezir מותר. גם נמצוא לפ"ז אין להתייר מקום חתך בשחיטת עצמו ודלא ממש"כ לעיל דהא איסורה דמקום חתך הוא משום ובשר שדה.

ויעש להביא קצת סיוע להאי סברא שכתבתבי בדעת הרמב"ם מהא דבעי ר"ח הוציא עובר את ידו בערה, והנה לפ' צד האבעי' דעוזרה הוה מחיצה נמי לאבר היוצא, א"כ אם שחת בהתמת קדשים בפתח העוזרה וידיה לחוץ לעוזרה ה' נאסר האבר מצד יוצא, הרי דסביר לבעל האבעי', איסור יוצא אינו תלי כלל בהתייר שחיטה של האם על הولد, והוא דבגמרא מודה באמת האבעי' מצד דמחיצת עובר אמו הואר, הינו דאן מחיצה טבעית בעין לגבי אבר היוצא כנפ"ד לפ' חומר הנושא וכע"פ בהא סלקין לדעת הרמב"ם ודאי אף בלא שחיטת האם איכא איסור יוצא בחזיר, ולא ממש"כ הב"י ונתקח בלשון הרמב"ם דוחק אחר דוחק ודוק"ק היטב.

גמרא שם חותך מעובר וכו' מנ"ל וכל בהמה מפרשת פרסה וכו' הנה פסוק זה בפרש ראה כתיב אלום בויקרא כתיב כל מפרשת פרסה וכו' בבהמה אותה תאכלו, וריש' ז'ל שם הביא דרש זה על השיל הנמצא בבהמה, ואח"כ כתוב על אותה ולא בבהמה טמאה ולעבור עליו ועשה, והוא פלא דלא דרבנן האי דזוקרא כלל להתייר שליל, וק"ז בעחთ"ס בחודשו ציין ת"כ דדרש כן, אבל באמת זה ליתא דגם הת"כ מביא קרא דראיה, ועיין בקרבו אחרון. ולפ"ד דוקא קרא דראיה דרש דמיותר למגמי', דשים מונה והולך שור שהבשים וכו' ואח"כ כתוב וכל בבהמה וכו' ומאי בעי בה כיוון שכבר פרט כוון ולכן דרש דלהתייר שליל ATI, וכל הקרא לדרשה. פרסה ופרשות כבשוגן, אבל קרא דזוקרא אינו מיותר לדרשה. אבל רשי"ג דסביר דחתה' מהאי בהמה דרש, א"כ למה לא סיים למלטה לדרש גם מאותה, כשהיא שלמה כמו שדרש הכא. ודע דלדעתה בלאה לה לא מazi דרש הקרא בא' שמיini על היתר שליל ב"ט חי, דהנה האי קרא במדבר נאמר, ובמדבר שעידיין לא נצטו כלל על השחיטה והיו נוחרין או אוכלין שאור עכו"ם, ממש"כ הרמב"ם בפ"ד מה"ש, וממילא דאי בmittah תל"י מלטה ואיך נтир ב"ט חי שמספריס ע"ג קרקע ע"י נחרת אמו, שהיא גופה אינה נתרת ע"י הנחירה עד שתמות, וא"ת שגס הولد אינו ניתר רק אם מ"ח' זה ליתא, דהלא מיתה ע"י נחרה בעין כדי לוולד להיות כאמו ולכך לא אדע איך מצינן למידרש היתר שליל ב"ט ח' מקרא דפ' ויקרא

ובזה נתחזק לי מש"כ לעיל ברש"י דריש פרקן. דהנה גם בשר

וא"כ הכא דכוותי', דעולה קדושתה אלים ואינו מניח לבא לידי קדושת בכור, כמו קדושת הגוף עצמו דאיו מניח לבוא לידי גמר גוביינא, זהה ברור ואמת לאמתה של תורה תליית'. עיין עוד בדברינו ע"ד התוס' لكمן.

תוס' ד"ה יצא רבו הרי זיה יקרב, ע"ג דתנן בפ' כל פסול המקודשין, דברה מתירין למנות נכרי על הבכור וכו', תמייה לי דלא מבעי לרב"ה דמפרש האי דציא רבו נמי במחתק אבר אבר ומנייה, דהוא הני אברים אבמה"ח אלא אפיו מן דמפרש ציא רבו ואח"כ חתכו נמי, הלא אין דרך לעשות ויסטרא אלא לאט לאט, ואיכא כאן אבמה"ח עד שתמות ואסור לנכרי, ולא עוד אלא לפי מש"כ רשיי זיל' לקמן דף צ"ב ע"ב וכן התוס' צ"א ע"א ד"ה כמא"ז, דגס בני נח נצטו על הנחרה, ולא אשתרי להו נבלה ממש'כו, דהתרם בשיעבוד לוה או בשתייה לכ"ע מעתה הקין של מעצמו, דהתרם בשיעבוד לוה או בשתייה מעתה מנוקבת הושט, ולכן אחרונים אבל רבה סבר דהאי יציאת רובה דרכ' בית הרחים לא איכפת לו, בין רוב ראשון בין רוב אחרון. והרי החלוקת מבואר לעונן גוף הגוביינא והשחיטה אמרין אגמל"ם אבל הכא בהא גופה פלא פליגו אי מתחילה שעבוד הקדושה מתחילת הלידה, דלר"ה מתחילה, דאם הלידה היתה בפסול בתקלת' דהינו דרכ' דופן, שוב לא אתה לידי קדושה לעולם, אבל לרבה אין מתחילה כלל מתחילת הלידה, דאפשר להחציא תחילה קדוש ע"י סוף לדידה לשני שלישים האחרוניים, וניהו דאם יצא כדרכו מצטרף גם מתחילה לרוב, מ"מ כל שציבן לנכרי בתקילת הלידה, הרי ליכא תחילה בקדושה כלל, והרי זה דומה לחציא קנה פגום, דהרי ע"י שחיטת רוב הקנה מתכשר העוף, ומ"מ לכ"ע בחציא הקנה לא מיפסל שום פסול, ולא נכרי, ודיל הוסיף עליו כ"ש מכש"כ הכא דלא בעינן כל צירוף מעוט קמא. ואולי לרבה סגי בשליש אמצעי דרכ' רחם להשלים לרוב עובר שיצא לחוץ, ולא נקט שני שלישים אלא משום דאורחא בהכי שכיון שנפתחה רחמה ויצא שליש גם שליש האחרון ומסתמא יצא כדרכו דרכ' רחם ולכן שפיר קאמר רבה דזבינת נכרי מבטל הקדושה, דכיוון שאין הכרה שתחול הקדושה מתחילה לידה, אין כאן שעבוד לקדושה בתקילת הלידה, ושפיר חלה המכירה, וכיון דיש מקום למכירה לחול, "א"תתו שי"י קדוש כלל ולא שייך כאן אגמל"ם כמו בשחיטת חצי קנה דכל"ע לאו שם שחיטה עליו.

תוס' ד"ה ר"ה והוא דאר"י דמותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם וכו', והיינו דלא כר"ה עכ"ל וכותב מהרש"א זיל' ולא דמי' להא דמחתק ומשליך דמעולם לא חל קדושה עלייהו ובגמר יציאת הרוב לתנייהו אבל הכא בגמר יציאת הרוב חיל עלי' מיהיא קדושה בכור בעל מום, וא"כ למפרע עביד איסורה שהטיל בו מום עכ"ל, ותמייה הלא לקמן בדף הסמוך בתוס' ד"ה Mai לאו מחתק ומנייה בסוף דבריהם הקשו כן באמת, דלמה לא קשי' לי' אמתקח אך מטיל מום, ותרצוי דמץ' לאוקי בנפל או מחתק קודם שיצא לאויר העולם. וכפי הראיה היה סובר מהרש"א זיל' דהתרם לא קשי' להו על מחתק דרישא, אלא על הא דמקשה מי לאו מחתק ומנייה, ואמאי לא יקבר ונתקשו למה לא פריך איך מחתק וועשה בו מום, ע"ז חרוץ דלא פסיקה לי' להקשות כן, אפשר לאוקמי בדוחק, אבל לפי האמת ודאי דלא מוקמינן מתניתין דוקא בנפל או במחתק וקודם שיצא לאור העולם, אלא גם בגין קיימת והוציא אבר מותר לחתוכך, ע"ז מוכרת מהרש"א לתרץ דשאני הכא דלטנייהו, ויפה כתוב לפי שיטת התוס' . אבל אני אומר אדם נהנו התוס' לסברא זו, דבלתנייהו לא אמרין אבלאי מלטה למפרע לחיבתו משום מטיל מום, לא היה להם להקשות כלל, לא הכא על ר"ה מדרי', ולא לקמן אקושי' הגمرا דפרק אמאי לא יקבר ולא פריך על הטלת מום, דאיו סברא אייכא דבלתנייהו לא אמרין אגמל"ם דהוה קדוש אז כאשר יצא לחוץ, ע"כ משום אמרין דאדבר המסתלק לא מהני אגמל"ם, אלא עתה מהני הגליי לשעות כל האברים קדושים וא"כ האי הטלת מום נמי ליתא בעולם כדי לחיבו עתה, דמה לי אם האבר ליתא בעולם או המעשה אשר עליה אני ذן נשעה מכבר וליתא עתה בעולם. ולפ"ז למ"ד אגמל"ם גם בדבר המסתלק כמו בחולץ למעוברת לר"י, ובנטקנין הדם בין סימן לסייע בניתו על הדלעת, למען דהני שס החלטה אף דליתא המעשה בעולם בסוף שחיטה, וכן דהן השיפר מותר להטיל בו מום. וקיים השני מהקדשו לעולה קודם יציאת רובה לא קשה דהרי אמר רבא בגין מ"א הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מיד שעובד. והיינו קדושת הגוף מבואר שם,

ומעתה איך קאמר הרבה הכא דמשום ד مكان ולהבא הוא קדוש, שפיר זיבין והוא האי זיבינה הוה ממש כמו זיבינה דלה דכל"ע אתה מלאה וטריף, ולמה לא יתמי כאן נמי ההקדש לטרוף מן הולקה, מה דשחתעבדי לי' מתחילת הלידה.

אבל כד דיק בהאי ואיזא לטעמייה דקאמר, נראה דלק"מ דביצה שליש דרך דופן ושני שלישים דרך רחם פליגי להיפך, לר"ה אין קדוש ולבאה קדוש, ומפרש טעמא דר"ה סבר כל שתחלת הלידה היתה דרך דרכ' דופן, تو לא מצי מקדש על ידי שלישים האחרונים אבל רבה סבר דהאי יציאת רובה דרכ' בית הרחים לא איכפת לו, בין רוב ראשון בין רוב אחרון. והרי החלוקת מבואר מעצמו, דהתרם בשיעבוד לוה או בשתייה מעתה לכ"ע מעתה הקין של מלאה משעת השיעבוד, והשחיטה מעתה מנוקבת הושט, ולכן לכ"ע לעונן גוף הגוביינא והשחיטה אמרין אגמל"ם אבל הכא בהא גופה פלא פליגו אי מתחילה שעבוד הקדושה מתחילת הלידה, דלר"ה מתחילה, דאם הלידה היתה בפסול בתקלת' דהינו דרכ' דופן, שוב לא אתה לידי קדושה לעולם, אבל לרבה אין מתחילה כלל מתחילת הלידה, דאפשר להחציא תחילה קדוש ע"י סוף לדידה לשני שלישים האחרוניים, וניהו דאם יצא כדרכו מצטרף גם מתחילה לרוב, מ"מ כל שציבן לנכרי בתקילת הלידה, הרי ליכא תחילה בקדושה כלל, והרי זה דומה לחציא קנה פגום, דהרי ע"י שחיטת רוב הקנה מתכשר העוף, ומ"מ לכ"ע בחציא הקנה לא מיפסל שום פסול, ולא נכרי, ודיל הוסיף עליו כ"ש מכש"כ הכא דלא בעינן כל צירוף מעוט קמא. ואולי לרבה סגי בשליש אמצעי דרכ' רחם להשלים לרוב עובר שיצא לחוץ, ולא נקט שני שלישים אלא משום דאורחא בהכי שכיון שנפתחה רחמה ויצא שליש גם שליש האחרון ומסתמא יצא כדרכו דרכ' רחם ולכן שפיר קאמר רבה דזבינת נכרי מבטל הקדושה, דכיוון שאין הכרה שתחול הקדושה מתחילה לידה, אין כאן שעבוד לקדושה בתקילת הלידה, ושפיר חלה המכירה, וכיון דיש מקום למכירה לחול, "א"תתו שי"י קדוש כלל ולא שייך כאן אגמל"ם כמו בשחיטת חצי קנה דכל"ע לאו שם שחיטה עליו.

אמור מעתה ר"ה דאמר למפרע קדוש, הוא משום דס"ל דהקדושה מתחילה מיד בתקילת הלידה, אין מוכחה לטבור כאבוי במלפרע גובה, יוכל לסביר כרבא וכלהכת' דמקאן ולהבא, ומ"מ על גוף הלידה ודאי אמרין גם לרבע אגמל"ם, דמה"ט לא מהני זיבינה הלויה, וה"ג לא מהני זיבינה לנכרי להוציא מקדושת בכור שהוא נגד האגמל"ם כנ"ל. ומה מה שהצטער בזה תראה מעצמך, איך שתי קשיות התוס' מותי"שיבות מלאיהן. שהקשו בד"ה ר"ה מסוגי דבכורות לה"ה ע"א, ותמורה כ"ד ע"ב, וכ恬בו דהム דלא כר"ה, אם לא שנחلك בין מכירה לעשיית מום, ועיין בחידושי ק"ז בעל החת"ס זיל' שכותב, דהרבמ"ס זיל' שפסק כר"ה וגם פסק כהני סוגיות דמותר להטיל מום בבכור ביציאת מעוט הראש, וכן בהקדשו לעולה קודם שיצא רובה, שלא קדוש בכוכורה, ע"כ ס"ל כמו שישימו התוס' דיש חילוק בין מכירה לנכרי להנק, אבל אין יודע מה הוא החילוק, ונכח הרבה, גם הביא שרבה גDOIי האחרונים נדחקו לישוב ולא עלתה בידם, עיין בלח"מ במקומו סוף הלכו' בכורות. ולפי העתינו אין כאן מתחילה קשי' כלל.

ধהנה עשית מום להתחייב עליהם הוא דבר המסתלק כמו הקשר דעתך בנטקנין הדם, ועל דבר המסתלק לא אמרין אגמל"ם דאם לא חייב אז בשעת עשיית המום שוב לא מצי מתחייב אח"כ, ולכן שפיר מותר להטיל בו מום. וקיים השני מהקדשו לעולה קודם יציאת רובה לא קשה דהרי אמר רבא בגין מ"א הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מיד שעובד. והיינו קדושת הגוף מבואר שם,

דאית נאמר דחلك מן הבכור הקדוש אינו קדוש, ובפרט לדעת התוס' והרא"ש דהכלתא כרבה.

אבל אבל דעת דלפי הצעתינו דלמעלה מתרש הסוגי' כמוון חומר בלי שום דוחק. דנהה הא פשוטא לי' למ乾坤 לירך או"ה,מאי לאו מחתך ומניח ויצא רבו דקתיini, היינו רבו בת' אחת ולא במחותך, אשר מכח זה נדחקו בתוס' לאמר דלרבה נמי במחותך והניח מצי משליך עד הרוב, כל זאת המשמעות אינו אלא לר"ה ולא לרבה. ודבר זה למדתי ממתוק לשונו של הרמב"םzel ומשיליך דהוא ז"ל פסק כר"ה ודלא כתוס' ורא"ש דפסקו הרבה, וכتب בפ"ד מבכורות ה"ג וא"ל, "המבררת המקשהليل חותך אמר דברך ומשליך לכלבים, והבא אחורי בכור וכו'", עי"ש הנה שינה רבנו מלשון המשנה דקתיini מחתך אמר אמר אמר וכו', והוא ז"ל השמייט ולא כתב רק פ"א אמר, ואמר דהבא אחורי בכור, ודלא כרש"י ז"ל דכתיב דפטורה מן הבכורה, דמותניini גס ארישא קאי, דלגביה פטור מן הבכורה אין נ"מ בין שיצא ראשון אמר אמר ובין שיצא רוב כאחית, דהא שני לאו פטר רחם הו. ולא ראייתי שום אחד מן נשאי כליו ושאר הבאים אחריהם, לפреш דבר זה המבהיר את הרעיון דודאי גם הרמב"ם zel מודה בפטורה בכורה אנו תלוי בקדושה, דשם בהלכ' אחרת פסק כדייך דר"ה, דביצה שליש ראשון דרכ' דופן ושני שלשים דרכ' רחם דאיינו קדוש, ומ"מ לא עלה על דעתו לכתוב בהבא אחורי בכור, הרי ע"ג דלא קדוש הרשות נפטרה מן הבכורה, דמי'ם לידה הוה ונפטר רחמה. ובאמת דהרבנן ז"ל בהלכות בכורות שלו דחה שיטת הרמב"ם זהה מכח קושי' כעינ' זאת, מההמפלת חרرت דם ושליא דפוטרים הבא אחוריים, ומחתך לא גרע מהם לפטור עי"ש.

ואני אפרש בס"ד עומק מחשבות הרמב"ם ז"ל, דנהה לפום הרהיא ופשתות לשון המשנה דקתיini, מחתך אמר אמר ומשליך, משמע דתחלתה מחתך אמר אמר ואח"כ משליך, וכן פשיטה ליה להמקש להקשות מי לאו מחתך ומניח, ואח"כ אחר חיתוך כל האברים משליכם לכלבים. אולם יש מקום לפרש מתניini הכי מחתך אמר אמר עד רבו ולא עד בכלול ומשליך לכלבים יצא רבו ר"ל האי אמר המשלים לרוב עוברתו לא שליך לכלבים דהרי עתה נתقدس. אלא דזאת א"א לומר לאיליא דר"ה דמאי טעם מחתך תחלתה הלא הוא ס"ל למפרע קדוש ואיך מטייל מום ומשליך קדשים לכלב, ועל כרחך לומר דאגמ"ל'ם לא אמר' אליתנייהו, ולא חל קדושה למפרע אדרב דلتיא בעולם, וא"כ כיון דלא קדוש מיעוט קמא למפרע,תו אידך לא מצי קדשו, כמו ביצה שליש דרכ' דופן דלא חל הקדושה אידי'ך, מה תאמור שאני בשיליש דרכ' דופן דלא מקרי יידה, אבל הכא נירא דקדושה לא חל הדבר דלייא, אבל לידה מקרי, זה אינו דהא הר"ף והרמב"ם פסקו לעיל בירוי'ח דאיין לידה לאבירים, הר' דעל אמר לא נקרא שם יידה, אלא ביצא רבו אמרין אגמ"ל'ם דהכל לידי מה אמר רשות עד רבו, וכיון דעל אמר דלייא בעולם לא שייך אגמ"ל'ם, ה"ה להיות קרוא לידה למפרע לא אמרין על אמר דلتיא וא"כ הוה ממש כיווץ דופן ולא בא כלל לידי לעולם, וכן על כרחנו לאמר דיכול להשליך גס מרוב ואילך ועד לבסוף, וממילא נמי דהבא אחריו בכור כמוון ייזא דופן. והאי אם יצא רבו דמותניini, הוא דין בפני עצמו, דהינו בלבד מחתך ומשליך, דכוין דלא מצין למימר דקיי' אמר דברך ומשליך, ממי לא דוחק לומר דקיי' על חצי חלוקה על מחתך ללא משליך, וכן מוכחה לתיקון מותניini לר"ה הכי, מחתך אמר אמר שני ומשליכו, וא"ל מחתך אמר ומשליכו ואח"כ מחתך אמר אמר שני ומשליכו, וכי מחייך מחתך ולחשיליך עד כול'. יצא רבו היינו מחתך ומניח דהוה כמו שיצא רבו בב"א, ויקבר הכל דאגמ"ל'ם דהוה לידה וקדוש הכל. והרמב"ם ז"ל תיקון לשון המשנה בפסקיו כפי מה דנתקנה

ר' יוחנןوابבי, דס"ל דגם על דבר המסתתק מהני היגלי למפרע איך יפרנסו המשנה דמחתק ומשליך לכלבים, ודוחק לומר דמויקי מתניini בנפל, כמש"כ התוס' רק לתרץ דהגמרה לא פסיקה לה להקשות, אבל לא לפי האמת והם יסבירו מהי דוחק גדול, ע"כ לומר דהס' ס"ל כרבה דהכא דמכך ולהבא קדוש, ר"ל דשליש קמא לא קדש כלל, כשנתך ורק על המעוות קמיא קאמר התנא דמשליך לכלבים כמש"כ התוס' לקמן [ע"י מה שاكتוב זהה שם]. ולפי"ז ר'ה דס"ל כאן בבעור למפרע קדוש מוכחה לסבור כר"ל וכרבא וכhalbתא בכל הני דלעיל, דاذבדר המסתתק לא אמרינו אגמ"ל'ם, דאל"כ יקשה לו המשנה איך מטייל מום בכור ואיך משליך לכלבים אבל רבה דסובר מכאן ולהבא קדוש מצי סבר כרוי'ח ואבוי אפילו בדבר המסתתק אגמ"ל'ם, ושאני הכא דשליש קמא לא קדוש ודז"ק היבט.

די' ע' ע"א גמר', תנן המבררת המקשה ליד מחתך אמר אמר ומשליך לכלבים, Mai לאו מחתך ומניח ואי אמרת למפרע קדוש יAKER מבעי' לי', הנה פירוש קושית הגמר' או צריכה רבה והתוס' הקשו איך ניחא למ"ד מכון ולהבא קדוש, דס"ס גס ביצא מחתך קדש בכור בעל מום, דהא גם במחותך חשוב לידה כבנדה דיא מחותך אמו טמאה לידה, וככמונתינו דהכא דנטשרה מן הבכורה. ולכאר' ראיות אלו איןן מכריות, דהא לעיל דף ס"ח ע"ב ד"ה הוציא כתבו התוס' דאך דמאו טמאה לידה אינו מוכחה דיא מחותך אחר פטורה בטל מום, וככמונתינו דהכא דנטשרה מן הבכורה. מחותך הוה כילד. ומספר קמבעי לעיל אי הוה כילד ומשונתינו דפטורה מן הבכורה ודאי דאין ראי', דהרי אף לר"ה דמפרש מחתך משליך מני פטורה מן הבכורה אף דלא קדוש הר' דפטר רחם מקרי אף דלא נתقدس שום אמר, אבל כתוב התוס' הוא דלעיל רק לפריש האבעי כתבו כן, אבל מאחר שלא נפשטה ופסקינו לחומרה הצד האבעי דהא נפיק לי' רובה, הר' דלא מחלקין בכך, וכמו דאמו טמאה לידה, כך חשבינו הولد כילד. ומה דפטורה מן הבכורה גם לר"ה, אף דמחתק ומשליך דמצוי להשיליך כל האברים אינו מטעם דלא הוה כילד אלא דר"ה לשיטתי' כל שלא קדוש שליש קמא ע"ג דאח"כ נולד כדרכו שוב לא קדוש, דהרי ביצא שליש דרכ' דופן ושני שלשים דרכ' דופן רחם ולידה מקרי, מ"מ כיון דשליש קמא לא קדוש שוב לא מצו חיל קדושת בכור כלל, וא"כ כיון דבשליש הרשות שחתך והשליך לכלבים לא מצו חיל הקדשה, משום דلتנייהו, שוב כשיצא האבר המשלים לרוב ע"פ דודאי שם לידה עלי, אבל הקדשה تو לא חיליא, וכן גם את זה מצי משליך עד כולם. אבל לרבה דמכך ולהבא קדוש ולא עבי דוקא שליש ראשון, ודאי אין חילוק וכל דמקרי ילוד הר' הוא קדוש, ומספר הביאוראי' מהא דפטורה מן הבכורה דקדיש נמי. ותרצ'ו דודאי לרבה מפרשינו מחתך ומניח עד רובה ולא עד בכלל, ולפ"ז אין במשנה שתי חלוקות רישה וסיפה, אלא חד דינא דמחתק אמר אמר עד שיצא רבו, אבל האי אמר המשלים לרובתו איינו משליך אלא יקר, ואין חילוק בין מחתך ומשליך למחתך וממיין, דמכי יצא רבו ואילך טעון קבורה, ועד הרוב אף דהאברים לפנינו אחר שיצא כל הולך מצי להשיליך כיון דנתחכו לפני חלות הקדשה ולא אמרין שתתפתש הקדשה בכולו. כן הוא שיטת התוס' ורש"י כמש"כ התוס' . והסביר דחוקה מעד דמ"ש משליש קמא דרכ' דופן, דמותפשטות הקדשה בכולו אם יצאו ב' שלשים דרכ' רחם אח"כ, דגם האי שליש קמא דרכ' דופן קדוש, ומ"ש הני אמרים דנתחכו דלא שתתפתש הקדשה לעלי'ו כמו דנתקדשו שאר האברים אחר הרוב.

ועפר אני תחת כפות רגלי רשי' ותוס' במשמעותו מנויו להרשנו לאמר פירוש מרווח בגמרא, ולא נצטרך לאמר דלרבה מחתך ומניח עד רבו מצי משליך אותו שליש קמא, אשר דבר זה בלתי מתקבל

שלא יבואו לידי נגמר כמו הכא בקדושת עולה דמפסקת לקדושת בכור, דהרי קידושין הם קדושות הגוף מבואר בנדירים בסוגי' דבר פדא. אבל דעתינו זה באրתי בארכוה בפסחים בסוגי' דלמפרקע גונבה, ותוון דברי שם הוא עפ"י דברי הר"ן זיל' בנדרים ריש שאלת המאורסה דמותר קושית הרשב"א ומחלוקת בין קידושין ע"מ שאין עליה נדרים, דמהני אם הלכה אצל חכם והתריר, ובין ששאל על החקם דלא מהני להעמיד הפרה הראשונה דאיתך על מקומה, וכותב הר"ן דהאי הפרה דחיך קלישטה היא בעצם דאנן תרי מפירין בעין لكن לא מציא האי חצי הפרה להמתין על הגilio למפרקע מה שמתיר תיקדש למפרקע, דע"ג דוגם אדרבא בין קידושין דהוא מעשה שלמה החכם החקם דשני. משא"כ מעשה הקידושין דהוא מעשה שלמה אלא דעתך תנאו מתלי תלי, זה שפיר אמרין דמצוי להמתין עד שיתגלה למפרקע דין עלייה נדרים והסביר קיוריין לעיניים וראיוי למי שאמרו, ועפ"ת תורה אמרת זו של הר"ן ישבותי כמה חומרות בש"ס, וכן חומרא זו מיושבת דשאני בכור, דמיעות בכור שיצא הוא בעצם קלישטה, דאנן יצא רובו בעין, וניהו דאם יצא אח"כ רובו, ואמרין אגמל"ם דהתחליל הקדושה מיד. אמונם אם בנתינם הקדישה לעלה, אין בכך האי קלישטה לדוחותה ולהמתין עד שתתגלה למפרקע אחר יציאת הרוב, וחולפה והלכה לה מחמת קדושת עלה, אבל קידושין דמעכשי הלא הם מעשה שלמה, אלא דמכת התנאי דעת לי יום צרכין להמתין עד שיתברר התנאי, וכל שבאה העת הרי נתגלה אז נתקודה מכל וכל, מAMIL פקו קדושי שני, וכן בחקديש מעכשי ועד לי יום הדין כן ויפה פסק הרמב"ם דלא כל קדושת עולה והדבר ברור ואמת ביל"ס.

רש"י דה אי נימא רובו ממש ורב"א קמיiri ע"כ דע"ג דשנינו לעיל מחותך ומניח נעשה כמי שיצא רובו שנוי' בעלמא שני אגב דוחקי', ומתניתין במשמעותה קיימה עכ"ל, ודברי רשי"זיל אלו נפלאים ממוני דסכ"ס הלא לר"ה ע"כ דחקין לפרש מתניתין כו, דנעשה כאלו יצא רובו, וא"כ לדידי' מא' ראי' איכה ממתניתין לדיניא של רבא, ולמה לא פירש רשי"זיל בפשיות דהגמרה אלא אליבא דרבבה דהילכתא כוותי', כמש"כ הרא"ש זיל' דلسברת ר"י ותוס' מסתבר לפוסק כרבבה, ולידי' מתחפר יצא רובו יAKER כפשוינו יצא בב"א יAKER גם מה שבפונים ממש"כ התוס'. אלא דבר כtabתי דבדברי התוס' פלאים ולא זכית לי הבינים, דכיוון דהם בעצם כתבו דלרבה מחותך ומניח לא מציא משליך רק עד רובו, ולא עד בכלל, וא"כ האי יצא רובו על מחותך אבל דלעיל קאי, דרך עד רובו משליך, אבל יצא רובו تو לא משליך, וליכא כאן שום דוחק במתניתין, ולא א"יר' מותניתין כלל ביצה רובו בב"א, וירק לר"ה דמצוי משליך אבל אחר עד כלו, אז מוכרחים אנו לפרש יצא רובו בב"א, ולדוחק במחותך ומניח נעשה כמי שיצא רובו הוה כיוצא בב"א, ומזה נמי תראה איך יפה עשה הרמב"ם שפסק כר"ה, והרי סתם גمرا דהaca רוצה לפastos אבעי' דרבא ממתניתין אליבא דר"ה. אלא דעתנו נגדנו קושית רשי"זיל, דהה לר"ה מוקי' ממתניתין במחותך ומניח דנעשה כיוצא בב"א, ואיך קאמר פשיטה, אבל כד תדייק שפיר, תראה כי ריק לפוי פירוש רשי"זיל' קשה קושי' ז, ולא לפי דעת הרמב"ם זיל' דבשלמא לרשי"זיל' איכה רבותא בהא דמחותך ומניח דזהותה כרובא בב"א, לאפקוי מדרבה דס"ל מחותך ומניח מותר להשליך עד רובו, אף אחר שיצא רובו או כלו, אבל לפי פירושנו בדעת הרמב"ם, דוגם לרבה לא עלה על הדעת לומר דמצוי משליך המועט קמא אחר יציאת הרוב אם החתיכות לפנינו, רק מפרש מותניתין דעת שיצא רובו משליך, ומשם ואילך לא, ומAMIL אם לא השליך שוב אינו משליך, וא"כ לר"ה דמפרש דמשליך עד כלו, וסיפא דקאמר דמחותך ומניח היה כיוצא רובו בב"א שנייהם פשיטה, דבזה ליכא פלוגתא כלל ויצא מחותך או מסורס אמו טמאה. לדעה תנן, لكن ע"כ ציל' דאיכה איזו רבותא קדושי ראשון, וממאי לא נימא קדושי שני פסקו את הראשונים

בגמ' אליבא דר"ה, וכותב מחותךaber ומשליך וכו' לאמור דכל aber שמחותך משליכו מיד. אולם לרבה דס"ל מכאן ולהבא קדוש הלא פרשנו למלחה דלאו מטעם דל"ל אגמל"ם אדרבא המשתקל וכר"ל ורבא דפסקין כוותיהו, אלא אדרבא הוא ס"ל כר"ו"ח ואבוי, דוגם אדרבא דליתא בעולם שייך אגמל"ם אלא דס"ל דהקדושה של בכור אינה מתחלת בהכרח מתחלת הלייה אלא מצוי מתחלת גם באמצע ליה, כמו ביווץ דופן דמתקדש בשני שלשים אחרים אגמל"ם ע"ג דבתחלת ביציאת שליש קמא ליכא ליה, ולכנן ס"ל דמצוי מחותך ומשליך, ואפי' אם יולד אח"כ כלו, האי מעוט קמא לא יתקדש למפרקע, דע"ג דוגם אדרבא דליתא בעולם שייך אגמל"ם אבל לא אדרבר שאינו מוכרת לאמר דהתחליל הקדושה מואז, וא"כ לדידי' מותפרשת המשנה שפיר דחדא קתני, מחותךaber אבל עד רובו, ולא עד בכלל ומשליך לכלבים, אבל יצא רבו אחר שכבר השליך המועט,תו לא משליך דבhaiyi אבל ודאי אמרין אם יולד השאר אגמל"ם דקדוש דhaiyi אבל ע"כ ציריך שיכל קדושת בכור לחול, ואם ישlico'ו וילוד אח"כ כלו ונאמר אגמל"ם דקדוש היה נמצוא דהשליך בכור לכלבים, וא"כ מתניתין דחדא קתני וליכא כאן רישיא וסיפא, ושפיר פטורה מן הבכורה גם במשליך עד רובו. ולרבה גם בעובר על אישור השליך ומשליך כלו אבלaber נמי פטורה מן הבכורה, דהא קדוש למפרקע גם בליטנייהו ורק מיועט קמא איינו קדוש כנ"ל. ואולי גם רשי"זיל לא קאמר דפטורה מן הבכורה אלא לפני פשנות המשנה דמתפרשת יותר כרבבה, דמחותך עד רובו ומתניתין דחדא קתני, דהה כתוב בין יצא אבל ובין יצא רובה בב"א וכו', אבל לא הזכיר דהשליך ג"כ, אלא דא"ה להעמיס כן בדעת רשי"זיל' כיוון דמפרקש יצא רבו כאחת וחתוכו עכ"ל, וזה דלא הרבה פי באורנו.

והנץ רואה כי בראש הסוגי' כתבתי בדרך אפשר אולי סובר רבא כר"ו"ח ואבוי, דאמרין אגמל"ם בדבר דליתא בעולם, ועתה לפי בארנו מוכרחים לאמר דרבבה סובר כו כנ"ל ודוק' היטב, ותל"ית כי זכיתי לבאר הסוגי' המקשה הללו ע"פ דעת הרמב"ם זיל' בili שום דוחק ומה שרשי' ותוספות זיל' לא נתחו להז הוא משום דבריות ובפרט שרשי"זיל' פסק לעיל כרב דיש לידה לאברים לע"ז בארכיות ובפרט שרשי"זיל' פסק לעיל כרב דיש לידה לאברים וא"כ א"א לפרש דברישא הבא אחריו בכור כרמב"ם ונפל כל הבניין מבואר לمعنى בדברינו היטב.

אחרי כתבי כל זאת ראיתי ברי"ט אלגאי זיל' בהלכות בכורות להרמב"ם זיל' פ"ג אותן לע"ג שהאריך בavor סוגי' זו הסתוםה, והוא זיל' וכן בעל دمشق אליעזר שהביא שם ס"ל דהה פלוגתא דר"ה ורבבה, תלוי' בפלוגתא דאביי' ורבבה כר"ל ורבבה, ועי"ז נתבעו בהון ספיקות ונסתבכו בקשיות וסתירות ומה אומר ומה אדרבא, הלא האמת עד עצמה וחיך אוכל יטעם להבחן ולשפוט אם צדקתי בדברי או לא. אולם ראיתי שם שהקשה הריט' אלגאי על הרמב"ם, דפסק בהקדיש לעולה קודם יציאת רובה דלא קדוש ברכורה, וסוטר את עצמו בפ"ז מהלכות ערכין בתוך ל' למאבחן או לא. הקדש מעכשו ולאחר ל' יום אס הקדשו בתוך ל' למאבחן חורה מוקדש, ובזה איינו דומה להאי דהאומר בקידושין אבל אי תנאה להקדש, ובזה איינו דומה להאי דהאומר בקידושים המתנאי, ולמה הוה, הרי הקדשה מתלי תלי וקיים עד שיתקיים המתנאי, ולמה לא חל קדושת עולה הקדומה. ועי"ש מה שנדחק בהז. ולא הבנתי למה לא מקשה על גוף הדין, דהרי את מקודשת לי מעכשו ולאחר ל' יום ובא אחר קדשה בתוך ל' בקידושין דף ס' דבין רב ובין לשמנואל, אי תנאה הוה פקו' קדשי' שני ע"י' שגמרו קדושי ראשון, וממאי לא נימא קדושי שני פסקו את הראשונים

טומאה בלועה, ולכון קשי' להו מאי פריך מ"ט דת"ק תיוףוק לי' דהוה טומאה בלועה. וכבר הרגש מהרש"א "ז' ל�מן דף ע"ב ע"א בתוס' ד"ה גזירה שמא יציא הולך ראשו, דתתוס' סותרים דברי עצם דהא ס"ל ל�מן דגס ר"ע מודה בטומאה בלועה, ורק כשהוציאה ידו פליגו ר"וי ר"ע, עי"ש שנדחק, ומה שכתבתני אני בזה בארכיות שם, אלא דחוץ מזה גס על רשי' אני תמה איך על דעתו דבעהיגיל ראשו כפיקה יטמא בהמה נמי בפתחת הקבר בלבד יציא לחוץ, דא"כ גס השחיטה לא תועל להתריר דנchap כילד, וכן אשה תהיי טמאה לידי משעת פתיחת הרחם, ואיך אפשר לאמר כן, דהרי בהדי תנן בנדזה מ"ב דזוקא הזיא ראשו חוץ לפוזדור הוא בילד, ובן ט' חי הנמצא בהמה מותר באכילה ולא נזכר בעבר כמעט אבר. ועיין בריש"ט אלגוי שם בזה. ודזוק היטב.

בשות מקום דפתחת הרחם לחוד לשוו' כילד, ובבהמה המῆקה לילד והוציא עbor את ידו אין לך פיתחת הקבר גדולה מזו, ומה שבוחץ אסור ומה שבפניהם ניתר בשחיטתם, ורק לעניין טמאה בלועה קאמר דעהיגיל ראשו כפיקה איינו בלועה לעניין נגיעה, אבל להיות בילד מען דבר שמיה. וכן תראה מותך פסקי הרמב"ס ז' ל�מן דף ע". וכך נני תרתרי משניות דבבמה שמת עובה והושיט הרועה את ידו, ודasha שמת עובה ופשטה היה את ידה, מתרפרשות בכל גווני, בין העיגיל ראש כפיקה ובין לא העיגיל, בהמה לעולם טהור משום דאך דין כאן تو בלועה לגבי נגעה, אבל כל שאינו בילד אין כאן טמאה כלל, דהרי ניתר בשחיטתם, ואיך אפשר שייתר מה שטמא כבר משום נבלות, אף בהמה טמאה כן דאתקsha לטהורה, וה"ה ממייא דאך בהושיט ידו לחוץ נמי אינו מטמא, ואעפ' פ' דין זה לא ניתר בשחיטתם אלא לאכילה, אבל מטומאת נבלות טהור, וכרבנן לקמן במשנה דין אלו מגע טרפה שחוטה. ופלא על מהרש"א ל�מן דכתוב דעל אבר שיצא אין לנו ק", וכי דזוק מאכילה עשינו הק"ו הלא גם מטומאה מצין לעשות הק"ו, אם השחיטה מועלת לטhor את היד היוצאה גם אחר שיצא הילד כלו, או חתק האבר אחר שחיטה, מכש"כ שלא טמא קודם שיצא וזה ברור. ובאייך מתניתן בעבור מות בתוכך מי עשה נמי מתרפרש בכל גווני, אפילו לא העיגיל ראש כפיקה טמא, ולכן צ"ל סטמאה זו بلا העיגיל אינה אלא דרבנן, ולפ"ז שפיר פריך הכא מ"ט דת"ק, דכיוון דמסתמא כתני ע"כ גס בהעיגיל ראש כפיקה טהור, וע"כ דליך טמאה כלל על הילד קודם שלילו ומ"ל הא. ומה שהכריחו לרשי' ותוס' לפרש דגס בהמה העיגיל ראש כפיקה טמא הרועה, הוא מכח מימרא' דר"י' שם בברורות, דאמר שם ג' פיקות שמעתי בשל אשה כשל שתי, ושל בהמה כשל ערב, הרי דגס בהמה שיק העיגיל ראש כפיקה. וצ"ל דר"י אליבא דריש"ג ז' דקאמר בטמאה טמא, נתן שיעור זה אף דלא קייל כוותי, בהדי איןך מצי לפреш גם דברייחיד. וכן תראה דהרבmb"ס ז' מביא שיעור כפיקה באשה סוף פ"ה מהלכ' טו"מ, ושיעור כפיקה של סקאיין לעניין ארץ העמים ובית הפרס בפי' הל' ג' שם, אבל שיעור כפיקה של עובר בהמה השמייט, הרי מבואר לדידיון דס"ל כת"ק דבין טהורה ובין טמאה טהור הרועה, אין נפקות' בין העיגיל ראשו כפיקה או לא, דבכל עניין טהור, דהא ליכא כאן טמאה כלל וזה ברור כמשמעותם. ומקצת הדברים מצאתי אח"כ בבעה' מ' ז' ונחנתי ממד. ועיין ל�מן בסמוך.

ד' ע"א ע"א האשא שמת ולדה בתוכך מעי' וכור' גמי' אמר רביה כשם שתומאה בלועה אינה מטמאה, כך טהרה בלועה אינה מטמאה, כל הסוג' עד לבסוף. הנה סוג' זו מקושי הבהה, הן לפ' רשי' ז' ולשיטת התוס', ואבאר דעת שניותם ומה שקשה עליהם, ואח"כ אב' דעת שלישית שיטת הרמב"ס ז' של המחוורת כאשר תראה בעינך. הנה דעת רשי' ז' לדר"י ר"ע פליגו ל�מן בטמאה בלועה, דר"י ילי' מעל פני השדה למעט עbor במעי אשא, - דהינו

בדין זה, לגבי מיעוט אבר שבפניהם שימושים את הרוב, או יצא רוב עbor במעט אבר. וכ"כ התוס' לעיל ע"ח ע"ב ד"ה החזיא ידו וחטכה, דהאבעי' לעניין הנשאר בפניהם, אבל מה שיצא פשיטה דקוש, דיצה מחותך הרי הוא קמ"ל דמחתק ומניה הוה כיצא לידי. אלא דיש להקשות דלמא הא קמ"ל דמחתק ומניה הוה כיצא רבו בב"א לעניין חלק שבפניהם, כמו שפסקו הראשונים ז' דהאבעי' דלעיל לחומרא, דיצה מחותך נאסר מה שבפניהם ולא בעין רובה בב"א ואולי ז' בזה דאה"ג אלא אז היה נשפט האבעי' מומתניתן דהכא, והש"ס רוצה לדחות דאפשר לפרש דלא פשוט לא אבעי' דהכא, אלא אבעי' דהיל, ולא אבעי' דהכא, אלא אתה לאשמעין רוב עbor במעט אבר. ועיין בריש"ט אלגוי שם בזה. ודזוק היטב.

ע"ב משנה בהמה שמת עובה בתוכך מעי' והושיט הרועה את ידו ונגע בו, בין בהמה טמאה ובין בהמה טהורה טהור, ריש"ג אומר בטמאה טמא ובטהורה טהור, ופרש"ז דעתם דת"ק מבואר מ"ז כדאמר מפרש בגמרא, ולכאורה לפע"ז טעמא דת"ק מושא דינא כי דכיוון דחיזין דהתירה ר"ח בגמרא, ובבהמה טמא ממייא דינא כי דכיוון דחיזין דהתירה התורה העובר בשחיטתם אמו, ע"כ לאמר דהנה כאחד מאבריה כל זמן שלא יצא לאויר העולם ולא מקרי בהמה כלל, וא"כ ה"ה בטמאה כך דמה שלא ניתר בשחיטתם אמו, הינו משום דגס לאמו אין שחיטה. ותדע דהרי חלב וגיד דשליל מותר מכח כל בהמה תאכלו, והשחיטה ודאי אינה מתרת איסור גיד וחלב, וע"כ אתה אומר דכיוון דיניתר בשחיטתם אמו לא מקרי בהמה לעצמו והוא כابر מאמו, וא"כ ה"ה בטמאח חשוב ולדה כאחד מאבריה, ולא קרין ב' וכי ימות מן בהמה, ולא כי יגע בנבלת בהמה טמאה, דין זה בהמה, ועוד ראי' דפרק בגמרא אחר שбар עונמא דת"ק, וריש"ג מאי טעמא, ומה פריך וכי משועבד הוא להאי הקישא דוכי ימות מן בהמה וכו' לחלק הפסוק לשנים ולאמר דמיירי מטמאה טהורה ולהקיש אלא ודאי הסבר' נותרת גם ביל שום קרא, דין דרישה'ג דמחלק בין טמאה לטהורה מאוי. אלא דלפי' ז' על הולך שמש בהמה בפ"ע אלא ייחס בכחד מאבריה, והוא הנותנת להתריר את הולך בשחיטתם אמו, צ"ל דבאות עיקר הסمية בהזה על הסברא אלא דרך חז"ל להסמיד הכל על הכתוב, ולכן צ"ל טעמא דריש"ג דמחלק בין טמאה לטהורה מאוי. והנראה לפע"ז בזה דיל' דפלוגתתם תלוי בהאבעי' דרי' הוועי' דלקמן דף ע"א, דהוושיט ידו למעי בהמה ושתט ב"ט כי דקמבעי נמי לרבן דיניתר בשחיטתם אמו, ואולי מהני שחיתת עצמו נמי ד"ד סימנים אכשר בה רחמנא, וע"כ לאמר דלאו מצד שהוא כאחד מאבריה ניתר בשחיטתם אמו, וא"כ איך ניתר בשחיטת עצמו, אלא דגזה'כ הוא דאך דיש לו שחיטה לעצמו מהני נמי שחיתת אמו. ומה דמסתפק לאמר כן, הוא לפי הילופוא דבבמה הרי דהתורה קראו בהמה ועיין לעיל ס"ט ע"א דפרק באמת לילופוא זו אלא מעתה ימירו בו וכיון דיש לו שחיטת עצמו, וא"כ גם מיתה יש לו, לקרווא בו כי ימות מן בהמה, אלא דבטהורה דגזה'כ יש לו יותר איפלו לאכילה בשחיטתם אמו, איך יטמא, משא"כ בטמאה, ולפ"ז ז' דמש"ה בעי קרא לת"ק לדרוש סמכין טמאה לטהורה, לאוטו צד האבעי' דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אז אין הטעם משום דהוושיט הוא דלא בעי מגזה'כ גס חלב וגיד יוטסרו בו, דפרק שחיטה עצמו במעי אמו ודוק.

רש"ג ד"ה ק"יו' כלומר אפילו לר"ע דאמר ל�מן טמאה בלועה כגון עbor במעי אשא טמאה, הכא מודה מ"ז וכ"כ התוס' בד"ה Mai טעמא דת"ק, ורש"י ותוס' הלכו בזה לשיטותם, דבברורות כ"ב ע"א כתבו שניהם, דבעהיגיל ראשו כפיקה גם בהמה טמא הרועה, אף קודם שיצא ראשו או רבו דין כאן

שאצלה לחוצה לה, למה לא תטמא משא כמו שמטמא בשתי טבעות, אבל עצמיות הטעם דגס טומאת משא ליכא הוא, משום דטומאה בלועה נחשבת כמעוכלת ואינה בעולם, כי"רashi ז"ל הכא ובנדה מ"ב ע"ב, וא"כ מה העילו התוס' בפירושים לעומת הקושי, האשה למא טהורה, וכן בטבעת לדעתם דaicא משא, וזה קושי עצומה עד מאד.

אולס לפענ"ד נראה לפרש הסוגי' כמין חומר, וכן פירשה על כרחך גם הרמב"ם ז"ל. דהנה פלוגתת ר"י ור"ע, אין לה שייכות כלל עם היפוטוא דרביה דטומאה בלועה אינה מטמא, אשר לאז כי"ע מודים אבל פלוגותיהם היא, אי עבר במעי אמו יש לו טומאה כלל, דהרי לא קריין כי אדם כי ימות דלאו אדם הו, דגס עניין רוצח פטור על העוברים. והרי בבהמה טמאה נמי שנינו לעיל, דעוברת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. וכן קשה על הא דאמרו דברר וחיה כתתי טבעות דמי, ודלא תימא ר"ע הוא, אשר בכולן פרשי ז"ל דעתמא דasha טהורה הוא משום מגע בהיס"ת הו, הא עכ"פ במשא הזה לייה לטמא, דהה טבעת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. לפ"ש ז"ל בעצמו בראש הסוגי' גמרא נדה מ"ב ע"ב. ב') קשי' להו לפ"ש ז"ל בראש דרביה ור"י חדא מלטה אמרו, והוא דעל פני השדה דרי', על טומאה בלועה קרא דנבלת דרביה, וקרא דעל פני השדה דרי', ועוד איך ניחא מתניתין דasha טהורה אליבא דרי', קיו' דaicא עכ"פ טומאות משא. וכך פרשו דרביה אתה לאشمיעין דטומאה בלועה אינה מטמא אפילו טהרה שאצלה, מה דלא נשמע ממתניתין, דהתס אינה מטמא דטהרה דעלמא וכן טהרה דaina מיטמא מיטמא, אבל מיטמא שאצלה מיטמא, "וכשם" שאמר הרבה, הכי פירשו כשם שהאדם אינו מיטמא מטיבת שבלי, כך שתי טבעות אין הטהורה מקבלת טומאה מהאטמא שאצלה, ומה דפריך תרוייהו תנינהו, לא קאי על טומאה בלועה דיאנו מיטמא, על זה לא הקשה כלום, דהא זה לא חידש לו רבה, אלא מטהרה בלועה קפריך, ור"ע שניהם מודים דטומאה בלועה אינה מיטמא, אבל פלייג בעובר במעי אמו בחוזיא את ידו, דר"ע מיטמא (ולדעת מהרש"א אף מה שבפניהם) מכח הקרא במת בנפש האדם, ולר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מיטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שיזלד אינו מיטמא, וכך שפיר מתוקמי מתניתין בר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו החזיא ידו, אבל האשה טהורה דמונגש בשכחה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מיטמא, ולר"י גזרין אותו הولد ראשו חוץ לפrozדור אז זה היה בילד. ולפירוש התוס' הא דאמר דלא תימא אליבא דרי', ע"ג דאין חילוק בין ר"י לר"ע בלא החזיא כלל, דלשניהם טהור מה"ת מ"מ איקא חילוק דר"ע גזרין אותו החזיא ידו, לא קשה מ"ש בבהמי' והוישיט הרואה את ידו דלא גזרין ממשום דבבהמה אפילו החזיא ידו ונגע בה הרועה נמי טהורה, וכמו"כ לסתן במשנה אחר זה ד"ה וחכמים אומרים בתרוץ קמא, אבל לר"י גזרין ממשום החזיא ראש צרך לחלק דבבהמה דחרחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי ז"ל. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עובר דטמא מן התורה מנ"ל, לדעת התוס' פריך בפשיותו כיון דטומאה בלועה אינו מיטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבhzcia ידו מיטמא גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולר"ש"י דר"ע מיטמא גם בא החזיא כלל מה"ת, ולית לי' כלל ילפונא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דיאנו מיותר כן כתוב רשי ז"ל.

ומנא לי דכל שהיא משא טבי אין זה בכלל משא, לא באוכל ולא בולד במעי אמו, דבנדה מ"ב ע"ב קמבעי', אותו מקום של אשה בלועה הוא או ביחס"ת הוא, נ"מ שתחכו לה כזית נבלת באוטו מקום. ולמה לא קמבעי' להו על ולד מת, אי מיטמא במשא מה תאמר, דולד ודאי בלועה הוה משום דהוא טבוי, רק בנבלת קמבעי' לי, הרי דכל שטבע הדבר כך הוא לא שייך בו משא, וכן

טומאה בלועה, לדעה זו, - שאינו מטמא, ורק מבמת בנטש אדם, דעובר במעי אשא טמא, דהינו דטומאה בלועה מטמא. ולפי"ז אי מתניתין ר"ע היא, החיה טמא מה"ת, דטומאה בלועה מטמא, והאשה טהורה משום דטומאה ביחס"ת הוא, ואי מתניתין ר"י החיה טמא מדרבנן, גזרין שהוא הولد חוץ לפrozדור, והחיה לא תדע, ובבהמה דלעיל ליכא למנזר הכי, משום דרכם של גלו, והאשה טהורה דמרגשת עצמה, ורבה דיליך טמאה בלועה דaina מיטמא מקרא דוהאוכל מנבלתם, עכ"כ רשי ז"ל ומוקי מתניתין כוותי'.

והתוס' הקשו על רשי ז"ל, איך קאמר لكمן דמתניתין דעתבעת לא שמעין לא טומאה בלועה ולא טהרה בלועה דהו"א טעמא משום מגע בהיס"ת הו, הא עכ"פ במשא הזה לייה לטמא, דהה טבעת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. וכן קשה על הא דאמרו דברר וחיה כתתי טבעות דמי, ודלא תימא ר"ע הוא, אשר בכולן פרשי ז"ל דעתמא דasha טהורה הוא משום מגע בהיס"ת הו, והא במשא הזה הא במשא עכ"פ מיטמא כמו שהביא רשי ז"ל בעצמו בראש הסוגי' גמרא נדה מ"ב ע"ב. ב') קשי' להו לפ"ש ז"ל בעצמו בראש דרביה ור"י חדא מלטה אמרו, והוא דעל פני השדה דרי', על טומאה בלועה קרא דנבלת דרביה, וקרא דעל פני השדה דרי', ועוד איך ניחא מתניתין דasha טהורה אליבא דרי', קיו' דaicא עכ"פ טומאות משא. וכך פרשו דרביה אתה לאshmien דטומאה במשא אפילו טהרה שאצלה, מה דלא נשמע ממתניתין, דהתס אינה מטמא דטהרה דעלמא וכן טהרה דaina מיטמא מיטמא, אבל מיטמא שאצלה מיטמא, "וכשם" שאמר הרבה, הכי פירשו כשם שהאדם אינו מיטמא מטיבת שבלי, כך שתי טבעות אין הטהורה מקבלת טומאה מהאטמא שאצלה, ומה דפריך תרוייהו תנינהו, לא קאי על טומאה בלועה דיאנו מיטמא, עלר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מיטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שיזלד אינו מיטמא, וכך שפיר מתוקמי מתניתין בר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו החזיא ידו, אבל האשה טהורה דמונגש בשכחה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מיטמא, ולר"י גזרין אותו הولد ראשו חוץ לפrozדור אז זה היה בילד. ולפירוש התוס' הא דאמר דלא תימא אליבא דרי', ע"ג דאין חילוק בין ר"י לר"ע בלא החזיא כלל, דלשניהם טהור מה"ת מ"מ איקא חילוק דר"ע גזרין אותו החזיא ידו, לא קשה מ"ש בבהמי' והוישיט הרואה את ידו דלא גזרין ממשום דבבהמה אפילו החזיא ידו ונגע בה הרועה נמי טהורה, וכמו"כ לסתן במשנה אחר זה ד"ה וחכמים אומרים בתרוץ קמא, אבל לר"י גזרין ממשום החזיא ראש צרך לחלק דבבהמה דחרחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי ז"ל. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עובר דטמא מן התורה מנ"ל, לדעת התוס' פריך בפשיותו כיון דטומאה בלועה אינו מיטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבhzcia ידו מיטמא גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולר"ש"י דר"ע מיטמא גם בא החזיא כלל מה"ת, ולית לי' כלל ילפונא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דיאנו מיותר כן כתוב רשי ז"ל.

וכל המעין בצד יודה, דיבון לרשי ז"ל, ובין לתוס' חכמים אנו לסביר דוחק על דוחק, וכל הסוגי' ספר החותם ובפרט שיטת התוס' א"א להולמה,adam נאמר דלא כרבה, ונחلك בטומאי' בלועה בין טהרה

מן המת משני מותים ובכளו כתב דין מצטרפין, ובהלכ' ג' כתוב דעתית מבשר המת וכיית נצל ומלא חפינו רקב גם משני מותים מצטרפין משום דטומאתן ושיעורן שוה. ובhalb' ב' באבמה"ח של אדם אפלו מdadם אחד אם נחלק לשנים איןנו מצטרף הרי החקוק מבואר, בין אם השיעור בא בכמות ובין בא מצד האיכות, נפש או שדרה וגלגת או אבמה"ח דבוחני לא שיק צירוף משני גופין דאז בטל האיכות, זהה ברור ואמת ומצתתי כעון הדברים בדברים בדרכו סנהדרון ד' ע"ד ד"ה מנין לרבייעת עי"ש היטב.

במשנה בהמה המקשה לילד והזקיה העובר את ידו וחטכה וכו' שחת את אמו ואח' חותכה הבשר מגע נבלה דר"מ, וחכ"א מגע טרפה שחוטה וכו'. הסוגי' מוקשה מdadם, והאחרונים ז"ל לא יצאו יה' בביורום ובראשוני ז"ל אני רואה פלוגתא עצומה בפירושה, בין רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל כי כל אחד מהם דרך דרך לעצמו בהבנתה ובארור דבריהם כדי ה' הטובה על.

א) **שיטות** רשי' ז"ל, כפי המבואר בראש פירkon ס"ל לרשי' ז"ל ולמ"ד חזרה לא מהני, ס"ל יש לידי לאברים ולמ"ד חזרה מהני, ס"ל אין לידי לאברים, וממילא כיון דאותוב ר' יוחנן דס"ל אמר עצמו מותר בחזרה, אידחני נמי הא דאמר אין לידי לאברים, ומש"ה חזרה לא מהני, כמו שלא מהני בהזקיה ראש דהוה כילוד אם החזירו. וממילא דלא בעין דרשא דובשר בשדה טרפה לרבות החזירו. ר' יוחנן דס"ל אמר אין לידי לא מהני בי' חזרה ונאר, אמר היזקיא, זהה מסברא דכל שנולד לא מהני בי' חזרה ונאר, ועוד דלא שיק בלילה טבעית והחרחית לאמר עליה יצאה חוץ למחיצה ולהקרא בשם טרפה. ותדע שכן הוא דהרי אמרו לעיל דאיaca בינייחו דילשנא קמא ולישנא דמערבא למשיר מייעוט אבר שבפניהם, הרי דילשנא דמערבא אסרים גם מה דלא נשמע מקרא רשי' ז"ל וס"ל דבבמה לא איכפת לנו העיגל ראש כפיקה, דכל שאיןו ילוד היינו מטמא הן בבמה טהורה והן בבמה טמאה, ורק באדם טמא מכח הילופטה דר"ע דבמתה בנפש, וכוחתי' פסקינו ודוק.

ב"ה ע"ב גמורא עי"ש היטב, ולפנינו עוסוק בדרכי הגאון אלו.

הנה לפ"ז אין דקי"ל כרב דחזרה לא מהני יש לידי לאברים, כל עbor שהזקיה אבר נידון כולד ולא כאבר מן הבמה ומיד חל עליו איסור אבמה"ח למ"ד בהמה בחיה לאברים עומדת, ולמ"ד לא לאברים עומדת חל עליו אבמה"ח כשיתחתק. דרך בעודה בمعיה בהמה תנן חותך מעורב שבמעיה מותר באכילה בשחיטת האם, אבל בשיצא והוא כילוד אם נחתך, ה' אבר מן הח' ומיד העbor ולא מצד הבמה, דכיון דכילד דמי איך אפשר לדונו כאבר מן הבמה, והוא תרתי דסתרי. ומה נצחה דכל שהעbor מות נידון האיבר היזקיא, דהיינו נידון כעלון נידון כולד ולא כאם. וניהו דחולד שלא יצא עדין נידון כאמור לעניין שחיטה מגזה"כ דכל בבמה תאכלו, אבל לגבי אבר שיצא ונולד ונפרש מן הבמה, נידון הولد כיוצא אם חיה הוה אבמה"ח, ואם מות כאבר מן המת והוא נבלה, זהה שכותב רשי' ז"ל בד"ה מגע נבלה דאי העbor חיה הוה מגע אבמה"ח דטומאתה נבללה, ואם נמצא מות הוה נבלה ממש, דלשיות רשי' קי"ל יש לידי לאברים וע"כ הוה כן. ומה דאמרו בגמור' דטומאת דאמ' משום שחיטה עשוה ניפול, אין הכוונה כמו בימות דועשה ניפול דהינו שטטמא מיד בעודו בחבورو משום אבמה"ח דהוה כנפל ממש קודם המיתה והשחיטה דזה א"א דהרי כיון דמצד דכילד דמי קאtinyן עליה, הרי אפלו מיתת האם איןו עושה ניפול דברין לר"מ ובין לחכמים אם הבמה נתנבללה בשחיטה או נהרגה בהתזת הראש והיה בה אבר היזקיא והולד יצא חי,

ה' ניחא לי לאמר דהה' טמא משום מגע והאשה טהורה, דין כאן משא, ע"ז קמורתך דלעולם טומאה בלועה כמוון דליתא דמי, והחיה טמאה מדרבנן, ואין טומאה דאוריתא, ופריך למה ל' למימר قولא הא, ומתרץ דלא תמא אליבא דר"ע דס"ל עובר במעי אשה טמא לית ליה טומאה בלועה, ואתה' מתניתן כוותי' וממילא נפרץ רבה מר"ע ומסתמא מתניתן, דזה ליתא דאפילו כר"י מצי את' מתניתן, ומושם דגזרו באשה שמא הוצאה ראשו חוץ לפרוזדור, וממילא גם אי כר"ע את' מתניתן מדרבנן אמר, דגזרה אותו העיגל ראש כפיקה, אבל מה' ית מודה ר"ע דכל שבכלה הטומאה אין כאן טומאה כל עיקר מגזה"כ וקרו דבמתה בנפש אדים, דMRIBIN מני טומאה לעובר במעי אשה, היינו בעיגל ראש כפיקה, דלא בעין יולד וכל שאין הנגעה בלועה מטמא במעג. ומעתה לא צריכנא להאי דוחק של מהרש"א ז"ל דLER"U בהזקיה ידו מטמא גם מה שבפניהם, דהא במתה בנפש קדרש. דמהרש"א שפיר נצרך זהה לדעת התוס' דבחעיגל ראש כפיקה גם בבחמה טמא, א"כ ע"כ קרוא דבמתה בנפש ATI להוסיף איזו טומאה בולד אדים שאינו בבחמה, ואיך דידו שהזקיה דטומאה, להא לא צרך הקרא, לא מבעי פי' דעה שני' שבתוס' לקמן ד"ה וחכמים אומרים, דכן הדין נמי בבחמה טמא אין כאן תוספת טומאה באדים אלא אפי' לדעה א' דבבחמה טהורה, מ"מ קרוא דבמתה בנפש אדים מורה דטומאה מבפניהם ע"כ הוכרח לאמר דע"י הזקאת ידו גם מה שבפניהם טמא, אבל לפ' בארכנו דבחעיגל ראש כפיקה ליה טומאה בבחמה, שפיר אתה קרוא דבמתה בנפש אדים דבאדם טמא דלא בעין לידי שלימה, אלא שי' נראת וגולוי אף שהוא עדין במעיה. וזה היא שיטת הרמב"ם ז"ל ע"כ דכפי שבארנו לעיל דף ע' ע"ב הרמב"ם פליג על התוס' רשי' ז"ל וס"ל דבבמה לא איכפת לנו העיגל ראש כפיקה, דכל שאיןו ילוד היינו מטמא הן בבמה טהורה והן בבמה טמאה, ורק באדם טמא מכח הילופטה דר"ע דבמתה בנפש, וכוחתי' פסקינו וdock.

ו"ע דלמאן דPOSEK CR"U יש להקשوت לכארו' הא מתוך השקלה וטרוי' שבגמי' איןנו נראה כן. דהא אמר דפליגי ר' ור"ע בקרא דעל פני השדה, דל"ר' ית לפקוק ולד במעי אשה, ולר"ע לרבות גולל ודופק ור"ע עובר דטמא יליף מבמתה בנפש אדים, ור"י מוקי האי קרא לרבייעת דם מן המת, ור"ע לטעמי' דיליף לי' מוקרא דעל כל נששות, ס"ל לרבייעת מב' מותים דטומאה ואנן בהאי דינא דרביעית מב' מותים לא פסקינו CR"U אלא כחכמים דפליגו עליי' כMOVIM ברמב"ם ריש פ"ד מוהל' טוי' מ', וא"כ איך פסק CR"U בעבור במעי אמו, אבלLK"מ דבאמת לא תל' זב", דבלא' הה' הקשו התוס' דל"ר' תרי קראי לרבייעת דם ל"ל וע"כ לומר דר"י מוקי חד לד"א, אבל און CR"U ס"ל דבמתה בנפש אתי לעובר במעי' אשה ועל כל נששות מות לרבייעת דם ויש אם למסורת וכמוש'כ התוס'.

ו"ל הא DR"U דMOREBA רביעית דם משני מותים הקשו בתוס' יומה דף פ"ז ע"א ד"ה טומאתו, דלמה לי' קרא דהא כל שטומאותו שווה ושורוי' שווה מצטרפין, ולא מצאו מענה אחרית, רק דatzterik לבא משני נפלים דין בכל אחד דרביעית (ועיין מש'כ בזיה בסוגי' דט"ח ל�מן ק"ח ע"ב ברשי' ד"ה לעולם לא מצטרפין) והכפות תמרים שם תמה לפ"ז על הרמב"ם, דפסק דלא CR"U וקאמר דרביעית דם מב' מותים אינם מצטרפין ולא הזכיר כלל דהינו דוקא מב' נפלים, וע"כ דבכל מותים הדין כן ואיך יתרץ קושית התוס'. אבל לפען"ד נראה דkowskihet התוס' לך', דכאן אמרה התורה نفس ונפשות ולא רביעית ותלי' הטומאה בנפש האדם אלא דאן אמרין דשיעור نفس הוא רביעית וא"כ איך לצטרף זאת משני מותים כיון דאין כאן نفس, ור"ע מוקרא יליף דמצטרוף ותדע שכן הוא דהא הרמב"ם שם מונה והולך, שדרה משני מותים וגלגת משני מותים, ואבר

לו הבנה כלל, כיוון דחכמים דר"מ דהילכתא כוותייהו, ע"כ נמי יש לידה לאברים ס"ל, אךמצו אמרו דהשחיטה של האם מהני להאי אבר הנולד לטהר מידי נבלה, וילפו זאת מטרפה, הלא שפיר צוח ר"מ הא נוגף והאי לא נוגף, ורק"ל בטרפה ואבר המודל בנה נשחת גופה, אלא אדרשו מצד אישור טרפה שהיה עלייה מוקדם וכן, אבל האיר אבר היוצא לאו גופה, אלא נולד ונפרד מן הבבמה, ואם מהני השחיטה על הנולד נמי, למה לא יתרנו ע"כ דלא מהני על הנולד, וא"כ איך תטהר דבר שאינו גופה ונקרן נולד ע"י השחיטה גופה, ומה שהשביו שייתר מצלה על שאינו גופה מוגפה, אין זו תשובה כלל, דבחותך מעובר שבמעיה אין כאן לידה, ונותר מכך כל בהמה תאכלו אף באכילה, אבל אבר היוצא דאיכא כאן לידה, איך נחلك בין אישור אכילת אבמה"ח לטומאת אבמה"ח לאמר שם החולד או נחתק האבר, ומכך"ש דקשה באבר דעתך מות, למה לא מטמא מיד לחכמים כמו לר"מ כיוון דכילד דמי, וממילא לא תהני השחיטה לטהר כמש"כ התוס' ד"ה וחכ"א, אדם מטמא קודם השחיטה איך TABA השחיטה ותטהר ועין לבב אר"י ובמלוא הרועים בהגנות הש"ס שתמהו על דמיון זה דשחיטה טרפה לאבר היוצא, ובאמת חומר הקושי איןו אלא לשיטת רשי"ז ל' כאשר בארתי, אבל לשיטות התוס' והר"פ וייתר הראשונים דעתם תראה כי דעת אחרת עם.

ב') שיטת התוס' הווא, דפלוגתא דיש לידי לאברים אינה תלוי בפלוגתת רב וועלא בשם ריו"ח اي אבר עצמו אסור או מותר ואע"ג דאיתוoso בהא דקאמר דאבר עצמו מותר, מ"מ במה דקאמר אין לידי לאברים הלכתא כוותי נגד רב, כי רק במערבא אמרו בטעמא דרב דאבר אסור משום יש לידי לאברים, אבל תלמודן קאמר בשם רב דקיליף מקרה דובשר בשדה טרפה דלה מהני חזורה בטרפה שאין לה היתר, ומעתה סובר לר"מ כיוון דהאי אבר כابر דבבמה נידון, בין עובר חי ובין עובר מת, כל זמן שלא נשחת אין כאן לא אישור ולא טומאה, ולכן כתבו התוס' בד"ה וחכ"א לקודם השחיטה לכ"ע אדם הנוגע באבר זה הטהור, ורק השחיטה גורמת אישור וטומאה ומושום דשחיטה עשוña ניפול. אלא דזה לכארוי אין לו מובן כלל דע"כ אין הכוונה דשחיטה עשוña ניפול מעיקרא אלא כמש"כ רשי"ז ל' דאין השחיטה מועלת על היוצא, וכי נאמר דשחיטה גרעה ממיתה, דהמיתה ודאי אינה עשוña ניפול לאבר היוצא כמש"כ לעיל בשיטת רשי"ז ל', אבל דעת דהעניך כך הוא דכל שהאבר בחוץ אין לו היתר בשחיטה מקרה דוכל בבהמה תאכלו, דמכללא משמע דמה שאינו בהמה ע"ג דלא הוה כילוד, מ"מ אסור משום דאינו בהמה, ואינו ניתר בשחיטתה. אלא דחזורה הייתה מהני, אי לאו קרא דבשר בשדה טרפה, דמני"י לפינן דכל שיצא חוץ ממחיצתו פעת אחת שוב אין לו היתר באכילה בטרפה שאין לה היתר, ומינה דלא מצי להיות חמור מטרפה דיש לו טהרה ע"י השחיטה, ה"ה אבר שהחזר לא נאסר אלא באכילה בטרפה, אבל השחיטה מהני עכ"פ על מה שבבמה לטהר, וכ"כ הרראש יוסף ז"ל והדברים קילוריין לעיניים, ומה מאורוזים בחידושים הרשב"א ז"ל בשם בעלי התוס' שמספרים כן דברי הש"ס דלקמן, דקאמר ר' יוסי בר חנינא, Mai טעמא דר' יוחנן אליבא דחכמים האיא את לי' תקנתא בחזרה והאי לית לי' תקנתא בחזרה, ופיישו ז"ל דהכוונה דבאבר היוצא את לי' תקנתא בחזרה, להיות נתהר מטומאה גם לר"מ, דבଘזיר מודה דלא גרע מטרפה, כיון דכל האיסור בא מקרה דטרפה. אלא דבלא החזר ס"ל כיון דבלאו קרא דטרפה, כל שאינה בהמה אין השחיטה מועלת בו, ומילא דזה כניפול, דשחיטה אינה מועלת, ומילא באיסורה קמא קיימת ונאסר ומטעמא מיד כהוזיא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכ לשיטות רשי"ז ל', דעתמא דאבר היוצא הוא ממש דיש לדבון. אבל מה שא"א להבין לדעת רשי"ז ל' הוא, מה אמר הרבה הרבה לכהן דלקמן בין באבר דעתך חי ובין באבר דעתך מות, דעתמא דרבנן בהזאה (וכן לר"ח טעמא דרבנן בעובר חי) אין

אין כאן על האיר אבר שום אישור וניתר בשחיטת העובר, ואיך תפועל השחיטה על אבר היוצאה לעשותו ניפול יותר מהmittah, אלא פירושו כמש"כ רשי"ז ל' דלקמן דר' ע"ג ע"א ד"ה עשוña ניפול ז"ל, "עושה ניפול בשעת שחיטה הרי היא כניפול ממנה ואין שחיטה מועלת בו ומשום לישנא דקלריא דילפין לפקון מיתה עשוña ניפול נקט לה עכ"ל. הרי דבפירוש מדיק רשי"ז ל' דשחיטה עשוña ניפול הכוונה בשעת שחיטה דוקא, דהינו שאין השחיטה מועלת באבר, ולא כמו מיתה עשוña ניפול דהכוונה כאילו נפל קודם לכן, וכמש"כ רשי"ז ל' לפקון באותו הדף ע"ב ד"ה ואינו מטמא, וכיון דשחיטה עשוña ניפול הפירוש בשעת שחיטה לאמר דין אין השחיטה מועלת לו להתרו, ה"ה דמיתה נמי הדין כן דעישה ניפול בשעת מיתה, ואני פועלת עליו לאסרו באפונ דהmittah והשחיטה שווין לגבי האבר דאינם פועלים עליו כלל, אלא דשחיטה כיוון דמגזה"כ פועלח על הولد שבמעי הבבמה להיות ג"כ כשחות, מAMILא נשאר האיר כבבמה היה שאון לה סימנים לשחיטה, וכן מוכח מרשי"ז לעיל דר"ס ע"א ד"ה אבן פקעה דכוותה, דבאבר היוצא אין כאן אישור אחר אלא דין לו סימנים לשחיטה, וזה אפילו לרבען דר"מ דרבנן ט' נמי איכא אבר היוצא, ומכך"ש לר"מ דרך בגין ח' שיד אבר היוצא דהכי הוה דבען ח' אין במיינו שריטה הוא, ואייכא כאן אבר שאון לו שחיטה ואסרו משום אבמה"ח. מ"מ טומאת אבמה"ח ודאי לייכא עליו, דהרי הוא חי והتورה אמרה כי מותן בהבמה וכו' הנוגע בנבלתה, אשר מהו למדן לפקון קכ"ז ע"ב דאבמה"ח מטמא, הרי דבעין מיתה דוקא ולא גרע אבר זה מבן ח' חי דין במיינו שחיטה, מ"מ כל זמן שהוא חי איןו מטמא, ואייך יטמא אבר שהוא חי משום דין לו שחיטה יותר בגין ח' חי שאון לו שחיטה, וכך הלא דקאמר לר"מ דמגע נבלת דהינו אבמה"ח, הינו משום דחחטכו ומה דאמרו בגמרא דל"מ אפיקלו בלא חחטכו משום דמגע ביה"ס"ת מטמא או למ"ד חבורו אוכlein כמאן דאייפרט הוא, דמסתמא עוד בחבورو ע"כ כשמת אח"כ, דמסתמא בגין חי, מות מהר אחר שחיטת אםו, ומטמא האיר באבר כאבמה"ח דעלמא. ואפיקלו למ"ד בהמה בחו"י לאו לאברים עומדת, האיר דוחלד ניתר בשחיטה והוא נשאר אסור לעולם ולכן חל עומד, כיון דוחלד ניתר בשחיטה והוא נשאר אסור לעולם ולכן חל עליו איסור אבמה"ח לכ"ע, ואם אח"כ מות מAMILא מטמא משום אבמה"ח. והרי זה ממש כמו נקבות הושט ופסח"ג לדעת הרמב"ם ז"ל דאית בהם אישור אכילת נבלה מוחים וטומאת נבלה רק לאחר מיתה, והכא דכוותי איסור אבמה"ח חל עליו מיד ע"י השחיטה שפועלת על הولد ולא על האבר, וטומאת אבר מן החי ע"י מיתה, וכל זאת בעובר דכל שהוא חי החזיר דבבמה, אלא אפיקלו מבע"ט לרבען דאפשר שיזולד כלו וישחט שחיתת עצמו, لكن לא הוקבע אישור אבמה"ח רק ע"י השחיטה דבבמה, אלא אפיקלו לר"מ דרבנן ח' מיררי אפשר שישחה עד שישלמו ט' חדשים ויישחט שחיתת עצמו لكن לא הוקבע אישור אבמה"ח לר"מ נמי רק ע"י שחיתת האם, אבל בעובר מות דהאי אבר לעולם באיסור קיימת, א"כ מה בין לאחר שחיטה לקודם שחיטה, כיוון דיש לידי טמא דר"ח איסור אבמה"ח לר"מ רק ע"י שחיתת דבבון ח' מיררי לא הוקבע אישור שישחה עד שישלמו ט' חדשים ויישחט שחיתת טמא דר"ח דלקמן דקאמר, דבאבר דעתך מות לכ"ע שחיטה עשוña ניפול, דשחיטה אינה מועלת, ומילא באיסורה קמא קיימת ונאסר ומטעמא מיד כהוזיא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכ לשיטות רשי"ז ל', דעתמא דאבר היוצא הוא ממש דיש לדבון. אבל מה שא"א להבין לדעת רשי"ז ל' הוא, מה אמר הרבה הרבה לכהן דלקמן בין באבר דעתך חי ובין באבר דעתך מות, דעתמא דרבנן בהזאה (וכן לר"ח טעמא דרבנן בעובר חי) אין

איו כאן אבמה"ח אלא נבלה, וכך רק ע"י השחיטה ששוחט אמו הוקבע איסור אבמה"ח, על האי אבר היוצא בין חיה ובין מות, ולגביו עניין זה שחתיטה עשויה ניפול. וזה מקרים דכל בהמה תאכלו ידיעין, דמכללה נשמע אדם איןו בהמה לא תאכלו. ולquin על האי אבמה"ח אף דרך כללא דכל בהמה תאכלו ידיעין, משום דחויה כמו דרשה דתזבח ולא גיזה דהדרה לאיסורה קמא, ואע"ג דלא דמי, דתתם אי לאו היתר דתזבח הכל היה אסור משא"כ כאן, דבלא קרא דכל בהמה היה לאבר היוצא יותר ע"י שחיטה הולך אם יצא חי, אבל י"ל דהכא מכח ההיתר דוכל בהמה נצחה האיסור של האבר ממילא, دقיוון שהולך בתוכה כשות הרי אין כאן סימנים לשוחט, וא"כ ממילא אכן איסור אבמה"ח כאשר בהמה דעלמא, וחמור ממנו דין לו היתר בשחיטה. אלא אי מטמא נמי אבמה"ח לאחר מיתה או לא, בזה פלגי ר"מ ווחכים. ר"מ ס"ל כיון שחיטה עשויה ניפול לעניין איסור אכילה לעובר עלי' משום אבמה"ח, עתה שהוא מות מה לא יטמא, ווחכים ס"ל שחיטה עשויה שתי פעולות הפוכות, דעת"י שמכורת את הולך העשה האי אבר היוצא בכינול לעניין אכילה, ומ"מ לטהר מהני השחיטה גם על האי אבר, וילפו זאת מטרפה ומארב היוצא שהחציר, אך ע"ג דאסור מכח קרא דובש בשדה טרפה, دمشים לפניו דבר היוצא שוב אין לו היתר בשחיטה האם, ומ"מ טהור מטומאת נבלה גם לר"מ דלא מצי להיות חמור מטרפה עצמה, ולפgo ג"כ קולא מהאי חומרא דכמו שלגלה תורה דלא מהני חזורה, וגם לאחר חזורה השחיטה עשויה ניפול, להאי אבר שייצא פעם אחת, לפניו נמי קולא דרך לעניין איסור עשויה ניפול, אבל לעניין טומאה לא. והדבר מוכיח הבנה, כדי לאו דחויה לנו קרא לאסור אבר היוצא שהחציר, היו חכמים מודים לר"מ דבר היוצא הוה אבמה"ח, הנה לעניין אכילה והן לעניין טומאה, ורק מכח האי חומרא חזורה לא מהני נצחה קולא דעתה גם אבר שלא החציר אתמה. גם תשובה ר"מ לחכמים קשה להבין, דקאמר מה לטרפה שכן גופה, דהא הם מאבר שהחציר לפו והוא אין גופה, ומודה בה ר"מ דנאסר באכילה, ונטהר מטומאה ע"י שחיטת האם, הרי גם לר"מ עשויה השחיטה ב' פעולות הפוכות באבר היוצא שהחציר לאסור ולטרה.

עתה אצע לפניך שיטת הרמב"ם, דעת שלישית ומכרעת.

ג') **הרמב"ם** ז"ל פסק אין לידי אבירים כדעת הר"ף והתוס', אבל ס"ל דbabר היוצא לית' ב' רך איסורה בעלמא ולא מלוקות, ז"ל בפ"ה הלכ' י"א. אבר עובר שייצא וכו' ואס נחתק לאחר שחיטה האוכלו אינו לוקה, עכ"ל, הרי דס"ל כיון דין לאיר לאבירים אי לא קרא דובש בשדה לאסורبشر שייצא חזוץ למחיצה הוה שחיטה מתרת גם היוצא, דנヒו דיןינו בהמה מ"מ היה נגרר האי מקצת שייצא אחר עיקר הגוף שהוא בפנים, דאיך נחקל בגוף נשתת חדלא דלא נשחת שחדבר זה זר דרויבו שחותוט ומוטר, ומיעוט אסור משום דלא נשחת שחדבר זה זר מאד, וכן ס"ל דין כאן איסור אבמה"ח ומשום שלא נשחת, כי נשחת שפיר וליכא על האבר לא טומאה ולא איסור אבמה"ח, אבל אית' ב' איסור יצא מקרים דובש בשדה, ולא משום שחיטה העשויה ניפול ואני מועלת באבר היוצא, אלא קודם שחיטה לא איקבע איסור זה דיויצא חזוץ למחיצה, אלא על ידי חזורה דזא נتبטלת הלידה, אבל קודם שהחציר אם يولד אח"כ הרי אגמ"ל דיציאת האבר תחילת לדידה היה. ולעיל בסוגי' דמברכת הארץ ביתו. וכן בשחיטה دقיוון נשחתה אמו הרי נتبטלת הלידה, ואגמ"ל דהאי יציאת לאו לידי היתה אלא יציאת חזוץ למחיצה, ונאסר מקר' דובש בשדה. ופסק זה כולל אבר היוצא ואבר המודלד בהמה, ובשר קודש שייצא, וכמש"כ ה"ה שם בפירוש דעת הרמב"ם ז"ל. ולעיל בראש פרקן ברטתי דעת הרמב"ם ז"ל

הابر אבמה"ח דהאי אבר לעולם כחד מאברי האם שלא הועיל לו השחיטה. ווחכים אומרי' כיון דין דאת מודית לנ דבזהior מהני השחיטה לטהר האבר, א"כ ה"ה בל החזיר לא נאמר אלא דין נחתק מועלת להתир באכילה, אבל לטהר למלה לא תהני, ואין חילוק בין עבר מת לחי דבשניהם מודה ר"מ דין און כאן לא איסור ולא טומאה קודם שחיטה, וחזרה מהני עכ"פ לטהר ע"י שחיטת האם ולquin רק השחיטה עשויה ניפול בין לעובר חי ובין בעובר מת, ובשניהם נידון האבר ע"י השחיטה כאבמה"ח. ולquin כתבו התוס' דברועה שהושיט ידו דמתניתין דלעיל ה"ה בהוציא עופר ידו הדין כן דתטור הרועה בגע בו, دقיוון דין און לידיה לאבירים ונידון כאמור מן הבהמה, מה לי טמאה ומה ליטהורה, ועיין במורה"ז ז"ל איסור וטומאה לר"מ ואיסור לחוד לרבען. ועיין במורה"ז ז"ל שכותב דודאייפה כתבו הוציא ידו דרביה لكمון, דקאמר דפלגי בין בעובר חי ובין בעובר מת, אבל לר"ח דס"ל דלא פלגי רק בעובר חי, אבל במת ד"ה שחיטה עשויה ניפול, האי דרועה בפשיטות ATI דוקא בלא הוציא ידו מטמא. ודבוריו הקדושים נפלאו ממוני, דפי' דעתו דר"ח בעובר מת מטמא אבר היוצא מיד, עוד קודם שחיטה ולא תל"י הטומאה בשחיטת האם כלל, מה זה דקאמר לר"ח דד"ה שחיטה עשויה ניפול, שחיטה מה בעי הכא, והכי הול"ל אבל בעובר מת ד"ה טמא מיד כשהוציאו, הן אמרת דגム לשיטת רשי' שפרשנו לעיל קשה כנ"ל, אלא דרש"י יש לדחוק ולאמר דלאו דוקא נקייט ר"ח האי לישנא, כיון דרש"י פלגי חכמים ור"מ בתרתי מתרי טעמי לרבה. אבל לתוס' דהוכחו שיטות מושום דקאמר בגמרא דפלגי בשחיטה עשויה ניפול, ואין כאן פלוגתא אחרת איך מפרש האי לישנא דד"ה שחיטה עשויה ניפול דלאו דוקא קאמר. ולא עוד אלא גוף הסברא קשה, דבשלמא לרשי' דמטעם יש לידי אבירים קטינו עלה, שפיר י"ל דבעובר מת טמא מיד, ואדרבא בטעמא דרביה דקאמר דפלגי גם בזה לא מצאנו טעם הגון, אבל לדעת התוס' דין לאידיה לאבירים, ורק מכח דיצא חזוץ למחיצתו קטינו עלה, אבל כאחד מדברי הבהמה ייחסב, והוהichi מכח הבהמה, איזו טעם יש לאמר דמטמא וכאשר באמת כתוב המהירוש"א אח"כ בטעמא דרביה, דבלא שום קרא אלא משום דין לאידיה לאבירים אינו ראוי לטמא, אלא ודאי לדעת התוספות גם לר"ח טעמא דר"מ בעובר מת כמו בעובר חי משום שחיטה עשויה ניפול, וקודם שחיטה אינו מטמא. ומה דפלגי בגין בעובר ובבעובר מת מוקבב לא נקבע BI עד שחיטה, لكن בעובר חי פלגי דין איסור יוצא גופה אבל בעובר מת דין איסור יוצא נקבע מידי כשהוציאו, ניהו דלא מטמא מיד דאפשר בחזרה, והיה נטהר ע"י השחיטה דאמו, עכ"פ מן הטומאה, אבל כל שלא החזיר ונשחתה אמו אין מועלת לטהר. ולפי' בבהמה טמאה והוציא ידו, טהור הרועה גם לר"ח לחדר תירוצא שבתוס', אלא דכתבו לבסוף, די"ל דלא ילין טמאה מטהורה אלא ל嘲 שבפניהם, ולא מה שבחוץ וטעמא רבה יש בדבר חלק בין טהור לטמאה, דבטהורה כיון דאפשר בחזרה להיות נטהר אח"כ בשחיטת האם لكن אינו מטמא בחוץ, משא"כ בטמאה ד"א בחזרה להיות נטהר.

נמצא פסקן של דברים לדעת התוס' דbabר היוצא שחיטה העשויה ניפול לעניין איסור אבמה"ח, ר"ל דעת"י השחיטה הוקבע האיסור דbabר היוצא דין בו משום לידי, אבל יש בו משום אבמה"ח, שאיר הבהמה אם י"ה נחתק, כיון שהוא בחוץ, ולמ"ד לאבירים עומדת אית' ב' איסור אבמה"ח מיד, אלא דעת'ו דכמה דבבהמה דאית' לה היתר בשחיטה, כן הוא לא הוקבע. דכמו דבבהמה דאית' לה היתר בשחיטה, כיון אמי באבר היוצא, אם יצא אח"כ שאיר העובר, והיה לו שחיטת עצמו. וגם בעובר מת לא נקבע איסור אבמה"ח,adam ioduld כלו

דטרפה ייפוין דחזרה מהני לענין טומאה, וסבירו חכמים דמשם נשמע גם ללא החזיר, ואין חילוק בין החזיר ללא החזיר, דבשניהם אסור ואינו מטמא, ואסורים משום אבמה"ח. זאת הוא שיטת בני יש מפרשים. אבל שיטת הראב"ד עכ"ב אינה כן, דהוא מודה בדברי היזוא ליכא איסור אבמה"ח משום דכל שאון שחיטה עושה ניפויל לענין טומאה, ה"ה לענין הקשר אכילה אינה עושה, וכוקשי ר"מ לחכמים, אם טרחה מיד נבלת תתרינו באכילה, אלא דיש על האבר איסור אחר דאתא מקרא דבשר בשדחה טרפה, וא"כ למה לוקין עלابر היוצא דילפין לי מבשר בשדחה, ואין לוקין עלابر המודולל, וכן מא דהוה רק אסמכתא בעלמא, והחילוק שזה גופה וזה אינו גופה, הלא לית לנו לחכמים דק"י כל כוותייחו, ולכן השגת

ועתה הט אנק ושמע איך תח嗣 השוגי עפ"י שיטות הרומב"ם זל. דר"מ דסובר דשחיטה עשויה ניפול באבר היוצא בין לעניין אישור ובין לטומאת נבלה, עכ' לאו מקרה דבשר בשדה קתאא עלה, אלא משום דעתך לי יש לידי לאברים וכיון דהוא כילוד אין לו היתר בשחיטה אמו, אפילו בהחזרי כמו בהוצאה ראשו דלא מהני חזרה, כל שכבר נולד, ע"ז לא צריך שום קרא וממי לא דהאי אבר אם הولد חי היה האבר מן החתי, ואם הولد מת היה נבללה, וכן שפרש"ז זל דברי ר"מ דאמר מגע נבלה. ואפילו החזר קודם השחיטה הדין כן, ובלא שחת את האם אין כאן שום אישור, דהא לידה הוה, ואם יולד אח"כ הוה כאשר בהמה דעלמא, אלא דשחיטה גורמת לעשנות ניפול. ואיקש"ל לך הרי אתה קרא דכל בבהמה לאסור, הלא קרא להתר בא ולא לאסור, באמת הלא לית לי לר"מ דקרא אתה להתר בט"ח, רק בז' חי או בב"ט מו, וא"כ גם بلا קרא דכל בבהמה תאכלו, לא זי' היתר להאי ולד בשחיטה, ואין כאן תוספת אישור אם נאמר דשחיטה עשויה ניפול, וא"כ לר"מ באמת איכא באבר היוצא מלוקות, ומשום אבמה"ח או משום נבלה איילו החזר קודם שחיטה. אבל חכמים דפליגי סביר אין לידה לאברים, וכיון דעתך כאן לידה הוה כאחד מאברהה, השחיטה מותרת ומישרת גם את האבר היוצא, כמו כמו באכיליה, והם השיבו לשיטת עצם, טרפה תוכיח לדידחו בamat המודולל גוףה ומגע מגע טרפה דרבנן, ומדרבנן לא חלקו בגירות טומאה בקדושים בין טרפה דעתך בי' מלוקות לטרפה דלית בי' מבוקות. ור"מ פריך להו לפי שיטותו, אם נתחר מטומאה, יותר גם כמו באכיליה, והם השיבו לשיטת עצם, טרפה תוכיח לדידחו בamat בין הוא, דמתהר ומתייר אישור אבמה"ח, אבל אסור משום טרפה, וכמו דטרפה נתחר בשחיטה מטומאה בן האיابر. ור"מ דקאמר ע"ז האי גופה והאי לאו גופה, ג"כ לשיטת עצמו אמר בן, דבר המודולל גוףה ואילו קרא דבשר בשדה היה מותר לנגררי, لكن שפיר נימא דלא חמיר מטרפה, משא"כ האיابر היוצא לאו גופה דכלילוד דמי, ואין זה אבר דאמו אלא אבר דעובר שנולד. ולכן שחיטתת אמו עשויה ניפול, וחכמים ס"ל דאין כילוד רק בחותך מן העובר בתוך מעיה, דמןני השחיטה לטור ולהתיר, בן מהני השחיטה גם על אבר היוצא אי לאו קרא דבשר בשדה, וכיון דכליכא בן אישור רק מצדבשר בשדה טרפה, לא זי' חמור מעיקר אישור טרפה שהוא במלוקות, ואפ"ה מהני השחיטה לטהר, מכש"כ אישור זה דין בו רק כעין טרפה, ואין לוquin עלייו, והרבבה מטען זה בש"ס שעיקר הטעם רק ברמז, ופלפלו בדרשות הכתובים הינה והנה.

בשלה, דס"ל דייסור יוצא לא תל' בשחיטה דה"ה בהחיזר נעשה יוצא ונאסר, אבל"כ אלא דהשחיטה גורמת האיסור, ומקרה דוכל בבהמה תאכלו, הרי א"כ בא הכתוב לאסור וזה א"א לפ' מה דקי"ל ד' סימנים אכשר בה רחמנא, ופרש"י ז"ל דהיתרא רבתא לן התורה ולא איסורא א"כ א"א שיצמח מהייתר זה שום איסור, ואיך יצמח מהיתר זה איסור דאבל יצא. ודלא כ"כ שם שנדחק בפשטות לשון הרמב"ם, וריצה להשוותו עם דעת שאר הראשונים ז"ל, ולא עוד אלא דנתקשה לי הרי רוב לידות המכ הוו, שמוציא ידו תחלה, ולא נחת במחcit'ת דהאי מלטא דרמב"ם רק בהחיזר את ידו קامر ומשום דעתבטללה הלידה. עיין היטב לעיל אריכות הדרים בזאת.

וראה זה הפלא ומלא איך הראב"ד ז"ל בהשגתו על הרמב"ם מדויל ידי' משתלם. ו"ל על היל' הנ"ל "זה שבוש שהרי אמר לעלה שאפילו החיזרו וחתכה אחר שחיטה לוקה משום בשער בשדה טויפה (זה ליתא ברמ"ס כמו שהעיר ה"ה ז"ל), ובמננה אמרו שחט את אמו ואח' חתכה חכ"א מגע טרפה שחוטה אלמא אית' ב' אישור טרפה והול' לאינו לוקה משום אבמה"ח דין אית' שחיטה עשויה ניפול, ואם כל זה מה צורך הוואיל ויש בו לאדו דטרפה" עכ"ל, ובסוף דבריו נتفس, דהרי אין ומודה לדעת חכמים דין לכך שחיטה עשויה ניפול לעניין טומאה, א"א לאמר דשחיטה עשויה ניפול לעניין אישור, וא"כ השחיטה מטהורת וגם מכשרת את האבר, ואין כאן אלא אישור דמרビין מטרפה, הלא מטרפה מרביין נמי עבר המודולל, ומה ביןابر היוצא לאבר המודולל, וכקושי' הש"ס לקמן על ר"מ אליבא דריוח' וע"ז מתרצין שם דהאי גופה והאי לאו גופה, אבל חילוק זה אית' לי לר"מ, אבל חכמים אדרבא אמרו הרבה מצלת על שאינו גופה מגופה, וא"כ למה לוקין עלابر היוצא, ואבר המודולל אין בו אלא מצות פרוש בלבד, (ועיין מש"כ על התוס' שם), והה ז"ל כתוב נמי בדברים האלה להצדיק את הרמב"ס, דס"ל אבר היוצא ואבר המודולל חד דיןיא אית' לחו לאיסורה ולא למלקטן, אלא שכותב ויש מן המפרשים שפרשו אין בהם אלא מצות פרוש היינו מדרבנן וקרו אסמככתא בעליםא, וחילקו בין אבר המודולל לאבר היוצא עי"ש, ונראה מתווך דבריו שסביר שכן הוא גם דעת הראב"ד ז"ל, ובאמת זה ליתא, דהני יש מפרשים מהה בעלי התוס' ודעומם, והמה חילקו בין אבר המודולל לאבר היוצא, משום דס"ל אבר היוצא לוקין עליו משום אבמה"ח, دقיוון דלאו בבהמה היא ממילא השחיטה עשה ניפול, דהני שמכשר את העובר וקובע לאבר היוצא באישור אבמה"ח. אלאadam החיזיר האבר קודם שחיטה ה"ו"א דמנהני, ע"ז אתה יפותת דברשר בשדה דכל שיצא פעם אחת שוב אין לו היתר אס נשחט האם, דלעולם חשבין לי כאלו הוא בחוץ, וזהת היא דרשה גמורה דיןיא כאן אישור חדש, אלא אותו הלאו דאבמה"ח שהיה לאבר היוצא קודם שחazar, נשאר עליו גם אחר חזרה מכח האי לפוטא, וכן שפיר מחלוקת בין אבר היוצא לאבר המודולל, דbabar המודולל מעיקרא אין כאן אישור אחר, אלא מקרה דובשර בשדה דהא אבמה"ח ליכא, دق' יפול מהם במותם כתוב בגבי אבמה"ח, ודרשינו עד שיפול ועד שייפול אין כאן אישור אבמה"ח אלא דmittah לפין שעשויה ניפול. וاع"ג דהאי קרא دق' יפול לעניין טומאה כתוב, והומר'ל דזוקא לעניין טומאה בעין נפילה, אבל לעניין אישור לא, כמו באבר היוצא דמחליקין בין אישור לטומאה, לאו קושי' הוא דמסתמא כל שחחיטה מועלת לטהר, ה"ה נמי להתריר אבל באבר היוצא "א אמר דמתיר השחיטה כיון דאמר קרא כל בבהמה, והאי לאו בבהמה הוא, ולאמר דטמימה נמי א"א דהא מקרה

כבר נפל, ובabar היוצאה לא הוקבע איסורו, כיוון דאפשר בחזרה כדאמר ריב"ח בטעמא דרבנן דמודו הכא, אבל לר"ל רק אמר דפלייגי בזה כמו בזה, לא ידעת פреш דבר, אכן אפשר דפלייגי בזה כמו בזה, דbabar המдолדל יש לנו קרא לטליה דכי יכול עד שיפול, ובabar היוצאה יש לנו קרא לאסור דכל בהמה תאכלו, אבל מה שחווצה לה דוחה כיולד אסור באכילה, ומעתה אי טעמא דר"מ דא"א חלק בין איסור לטומאה, ע"כ לדידי'babar המдолדל גם איסור כלל. אבל עוד קולא יש גם بلا החזיר ואמו טרפה או בתאכילה מותר, ואי דרש כי יכול עד שיפול, א"כ אין לו קרא לאסור אשר המдолדל, אלא קרא דובשר בשדה טרפה, וא"כ איך טטמא ויהי חמור מטרפה, ואי מסברא ידע דבר המдолדל אסור ומטעמא, ולא דריש כי יכול עד שיפול, וכס"ד דגמר' לקמן דף קכ"ז, מניל' לר"ל דחכמים פלייגי על ר"מ בזה, זהה מדבריו משמע דמחוד טעמא פלייגי בזה ובזה, וזה ליתא דכאן אין הטעם משום שחיטה העשויה ניפול, דגם לפניהם השחיטה מתמא משום שעומד לפול לנפל דמי. ולא עוד אלא דלר"ל א"א לאמר כלל, דלר"מ יהיו הابر המдолדל מטמא בעודו בחבورو ומשום דוחה כניפול, זהה לר"ל הוא דאמר לעיל דף ל"ב ע"ב דשחט את הקנה, הריהה כמוון דמנחא בדיקולא דמי, ע"כ ס"ל לר"ל-DDG נאבר המдолדל מכח החיבור שיש לה להגונן, דאל"כ איך תהי הריהה ניתרת בסימן אחד והסימן השני לגבי הריהה לאו כלום הוא, כמו דאמרו לעיל דף כ' וכי מטה עומד ומולק, וע"כ צ"ל דמשום דבוקה במקצת ולהכי מהני שחיטה, וא"כ ע"כ ס"ל לר"ל דbabar המдолדל נמי מהני שחיטה ואיך קאמר כאן ר"ל, דלר"מ באבר המдолדל אסור וטמא דמייד שנתדלל חשוב לנפל ומטעמא משום אבמה"ח, ותקשי איך מהני שחיטת סימן שני להתריר את הריהה, ולאמר דהרייהה נתרת באמות ע"י סימן אחד ואפילו אם נפסק לגמרי ואני מעורבה בהמה כשרה הריהה, ואפילו אם לא ישחטו יותר זה דבר זר ולא שמענו מעולם מי ישיבור כו, (ועיין לעיל בסוגי' שם דהראש יוסף ז"ל שבזה) וא"כ ע"כ דלר"ל גם על אשר המдолדל מהני שחיטה ואנו אסור אלא מצד בשער בשדה טרפה אי דאוריתא לרמב"ם, אי מדרבנן לשאר הראשונים. אבל טומאה מאן דכר שמי, וא"כ התמי' קיימות ועומדת לר"ל לשיטוון, דס"ל דע"י שחיטת הקנה הריהה כמוון דמנחא בדיקולא זהה, איך מציא אמר דלר"מ אין לאבר המдолדל שחיטה. וצ"ל דבאמת הדבר בי' מהאי דהכא לאחר שזכה לאמר שחיטת הקנה וא"כ נקבה הריהה כשרה, כאשר הדר ממה שאמר דשחט בין שחת בטעם חתק או שלא בטעם חתק, עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכותבת שם בס"ד ודוק' היבט.

עוד שם גמר', אל לא אם טהר שחיטת טרפה אותה ואת הابر המдолדל שבתה, דבר שבגופה וכו', הנה כפי שהעלתי לךון דף ע"ה דשחיטת טרפה איינו מסלק איסור אבמה"ח אין הכוונה כאן על אשר המдолדל בהמה טרפה, אלא קרי שחיטת טרפה אם בהמה נטרפה או אם האבר נטרף, כי גם אשר המдолדל קרווא טרפה, וזה ניחה לדעת הרמב"ם דאיica באבר המдолדל אסור טרפה דאוריתא, אבל לתוס' האי אשר דמודולל בה בל"ה אין לו פירוש, דכיון דניתר באכילה ע"י שחיטתה, איך שיק' כאן טומאה כלל והוא ראי' גדולה לשיטת הרמב"ם, ותוס' לקמן נדקרו הרבה בזה ועיין בדיבורים שאחר זה.

ע"ב ותוס' דה' מהי טעמא דר"י אליבא דר"מ, קצר קשה דשאני אשר דבמה דמדאוריתא שרי אף באכילה כדאמרין לךון, דין בהם אלא מצות פרוש, ויל' דמ"מ עלי, דכמו שגורו עליו חכמים איסור אכילה, טומאה נמי הו"ל למינזר, עכ"ל. תורצט לא זכית להבין, הלא אՓושי טומאה לא מפשין, וכן' לקמן דזה חת"ס ז"ל בחידושי, וחומר תימא הלא בטרפה דאוריתא נמי הטומאה רק

tabana לדינה, לדעת התוס' ורש"י ז"ל אילא מלכות באבר היוצא אפילו החזיר, אלא דרש"י בעבור מת אילא נבלה ולא אבמה"ח, ומ"מ בשניהם טהורים מטומאה כרביה, גם בעבור מת פלייגי, ולදעת התוס' לעולם הוא לוכה משום אבמה"ח, משום דכאבר מן הבמה דניין לי. ולעומת זה יש קולא לדעת שניהם בעבור חי וה חזיר ונולד אח"כ כולן שחיטת האם, אין בזה איסור כלל. אבל עוד קולא יש גם بلا החזיר ואמו טרפה או נתנבללה בשחיטה, אין כאן איסור על האבר וניתר בשחיטת הولد, שיש לו שחיטה דכיוון דשחיטת האם לא התירה הولد, אין כאן לשחיטה העשויה ניפול, אבל לדעת הרמב"ס ז"ל באבר היוצא לעולם שחיטה העשויה ניפול ואלא מלכות, ואפילו לא החזיר ונשחתה אמו, אין בו רק איסורה ולא מלכות, ואפילו את הטרפה או אבל לעומת זה אם החזיר ואח"כ נולד, או שחתט את הטרפה או נתנבללה בשחיטה, לעולם אשר שיצא בין החזיר ובין לא החזיר, יש בו משום איסור טרפה שיצא חוץ למחיצתו, כי לא נגמרה הלידה ונידון כיוצא ונasar למפרע, ובזה תראה דבמה דפלייגי הב"ח והש"ך והperf"ח בסימן י"ג, באבר היוצא ואמו טרפה, הוא תלי בפלוגנת הרמב"ם ויתר הראשונים ז"ל. ובאשר כפי שהראתיק, ועוד תראה לפניו בס"ד שתת הרמב"ס ז"ל הוא יותר מחוורות בסוגי' היא העיקר, ומילא באבר היוצא גם בטרפה או נתנבללה בשחיטה, אסור מן התורה ודוק' היבט בכל זה.

ע"ב גמ' אמא טומאת ביחס'ת היא. כבר כתבנו לעיל, דבעבור חי אפילו בין ח' דוחה נפל אין כאן טומאה של אבמה"ח זהה כי ימות מן הבמה כתיב, וכמו דליך טומאות נבללה כל זמן שטפרקסת, ה"ה דליך טומאות אבמה"ח כל זמן שטפרקסת, דמקרה דכי ימות מן הבמה אנו למדין טומאות אבמה"ח, ומשום שחיטתה עשויה ניפול לר"מ איינו עשויה מות, וא"כ מה היה דעת המקשן קודם חתיכה יטמא. וכן במקשנא קאמר, דלר"מ אפילו בלי חתכו, אבל ע"כ הכוונה بلا חתכה והמתין עד שימות, וא"כ חתכו, דחתכו מסתמא ג'כ' הינו אחר מיתה דאיaca משום צער בעלי חיים לחותך אשר מעורב Chi שלא לצורך האדם, והאיابر הרוי הוא אסור באכילה, ואולי גם בעורבין שייך צעב"ח. ובירישא דחתכו קודם שחיטתה, וכן לעיל במברכת דקtiny מחתק אשר אבר ממשום דהותם היא לצורך הבמה המקשה ליד, אבל אחר שחיטתה אפשר דאיסור לחותך بعد שהולד Chi משום צעב"ח.

דף ע"ג ע"א גמר', ארשב"ל כמחלוקת בעבורין כד מחלוקת באברין, ור' יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר, אבל באבר דבמה דה שחיטתה עשויה ניפול. הנה טעמא דר"מ אליבא דר"ל וכן טעמא דד"ה אליבא דרי"ח, דbabar המдолדל נמי שחיטתה עשויה ניפול לא הבניי ולא ידועنا מה הוא. דנヒו דרב"ח אליבא דרבנן, דהאי לית לי' תקנתה בחזרה אבל טעם זה איינו מספיק. דהא כל עצמיות איסור דבר המдолדל מרביתן מקרא דבר בשדה טרפה, ואיך הי' חמור מטרפה גופה, דמהני שחיטת לטהרה, וזה קשה גם לר"מ אליבא דר"ל, דמה יענה לפיראך דרבנן אם לטרפה מהני שחיטתה למה לא תhani נמי לאבר המдолדל וכאן אין להشب דזה גופה וזה לא גופה, דהא אשר המдолדל נמי גופה. אלא דלא יוחנן י"ל דלאו מקרא דבר בשדה אסירין אשר המдолדל, אלא מסברא חזונה דלקמן דף קכ"ז ע"ב, פריך הש"ס אי דין מעליון ארוכה טומאות נבלות נמי ליטמא, ומפני לעולם דאין מעליון ארוכה והא דלא מטמא משום דכתיב כי יכול עד שיפול. הרי דמסברא החזונה היה לנ' לחשב המдолדל העומד ליפול ואינו יכול להעלות ארוכה כלו נפל, ויהי אבמה"ח מטמא בעודו בחבورو להבמה, אלא דגלי קרא דבעין נפילה ממש, וסביר ר' יוחנן דזה דוקא לעין טומאה, אבל לנבי איסור הסברא במקומה עומדת, והוקבע איסור כאלו

שווין הם בדיניהם דאסורי רק באיסורبشر בשדה ולא מלכות, וטומאה דרבנן בשניהם איכה. אלא דהרבנן"ס ז"ל בפ"ב מhalbנות אבות הטומאה הלא ט' פסק באבר היוצא דמתמא בקודש אבל לא את התורמה, ולעיל מני' בהל' ה' באברים המודולדים כתוב והקשרו בשחיטה ואינם מטמאין כנבהלה, ולא האזכר דבקדים מטמאין מדרבנן. ואולי לא חש להזכיר זאת, כיון שלא נזכר בפירוש בגמ' אף שודאי דין שווה. או אולי כיון דכל עצימות טומאה זו מדרבנן ולר"מ לית לי' ב' טומאה אף מדרבנן, כדי הוא ר"מ לסמווק עליו להקל בטומאה דרבנן, שלא לפסול את הקדשים ודוק היבט.

דף ע"ד ע"א גמורה תיבר ר"י ווי אמר רב אכלו לזה לוכה ופרש"ז ז"ל אכלו לזה האבר המודולדי, וכותב מהרש"א ז"ל דזדקך לפרש תירוץ הגמר', האי גופה והאי לאו גופה, דהא רבנן לא ס"ל חילוק זה, אדרבא אמרו יותר מצלת על שאינו גופה וכו', אלא ע"כ דקושי זו, דמה חילוק ביןابر היוצא לדעת התוס', לא קשה לא לר"מ ולא לחכמים, כי באבר היוצא דאיינו בהמה מפורש איסورو בקרא, דכל בבהמה תאכלו, מכלל דמה שאינו בהמה לא תאכלו, משא"כ באבר המודולדי אדרבה, איכא קרא דכי יפול עד שיפול, דאיינו בו מושום אבמה"ח לעני טומאה, וזה לעני איסור אכילה ובזה שווין ר"מ וחכמים, וכיון דקודם שחיטה כן הוא, למה תהא שחיטה עשו ניפול, ושאני באבר היוצא דהתורה אמרה דשחיטה עשו יפול דהינו שהשחיטה פועלת על הولد להתרה ולא על האבר היוצא, ואם היה מקום להקשوت ולאמר דמסברא נדמה באבר המודולדי לאבר היוצא, אז גם לרבן היה קשה, אלא דאייא חילוק גדול מה"ת, בגין רבנן טומאה על המודולדי כמו על הטרפה ממשני דלא דמי דהאי גופה והאי לאו גופה. ומעתה לחכמים דלא הקשה, מושום לדידיהו אפשר דבראמת גם באבר המודולדי גزو טומאה כמו באבר היוצא.

וראיתתי בלב ארי' ובהגנות הנגן מהר"ץ חיות דוחין דברי מהרש"א בקש, וכותבו דכונת רשי ז"ל לאפוקי מישיטת הרמב"ס דס"ל דבר המודולדי ואבר דעובר שיצא דינם שוה, דאסורי ואין לוקין, וע"ז כתוב דבר דקאמר איןו לוכה ה' בא במודולדי דאין בו אלא מצות פרוש, והוא ר'ך דרבנן, אבל אבר שיצא לוקין עליו מושום אבמה"ח וזה כתוב רשי ז"ל דמתירין לעי". אבל לאו דטרפה איתא על הבשר לר'ו"ח דיליך לקמן דבשר מן החי מקרא דובשבר בשדה טרפה.

וראיתתי בלב ארי' ובהגנות הנגן מהר"ץ חיות דוחין דברי מהרש"א בקש, וכותבו דכונת רשי ז"ל לאפוקי מישיטת הרמב"ס דס"ל דבר המודולדי ואבר דעובר שיצא דינם שוה, דאסורי ואין לוקין, פרך לא שחוטו ומת דמתמא מדרבנן. הר' דגצרו טומאה ס"ל אדם לא שחוטו ומת דמתמא מדרבנן. הר' דגצרו טומאה דרבנן על עובר דבעי שחיטה מדרבנן ועל אבר המודולדי לא גزو, ואמר בטעמא דזה נופה זה לא גופה וא"כ לחכמים דלית להו חילוק בגין גופה לאינו גופה באמת גزو בזה כמו זה וצ"ע.

ועל"פ גם בזה תראה איך נתקחו התוס' בפירוש דברי הש"ס והברייתא, ולפי שיטת הרמב"ס ז"ל ניחא טובא דל"מ אליבא דר"י, פרך למה באבר היוצאה טמא ובابر המודולדי טהור, כיון דשניהם אסורים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה, לר"ל דבר היוצא לאו גופה דכילדות הוה ואיית ב' אבמה"ח ולוקין עליו, لكن מטמא ואבר המודולדי גוף ונפח ואין בו אלא איסורبشر בשדה טרפה, וכלן לית ב' טומאה כטרפה. אבל לרבן לא פריך דבראמת

קרינן ביה, דוחה סופה ליפול, דלגבוי איסור במה"ח שהוא בכלל טרפה אין לנו קרא דבעינן שיפול דוקא, ומהכי תני לחלק בין נטרף למגורי מן הבהמה או נטרף וудין מעורה במקצת שסופה להתפרק, כיון כלל עני טרפה כן הוא ממש"כ הרמב"ם דוחא תחלת נבלות. והדבר צעיג בעיני ואולי ייל' דחוז'ל דיקו מלשנה דבר בשדה דבעינן דוקא תלוש למגורי עד שישיה' מושך בשדה ובדרך ריבוי לאיסורה בעלמא מרביבנו נמי אבר המודולל, לרמב"ם לאיסור תורה וליתר הראשונים לأسمכתה בעלמא, ודוק היטב.

עוד שם גمرا בא' ר' הושע'י הושיט ידו למעי בהמה ושותט בן ט' ח' מהו, תבעי לר' מ' ותבעי לרבן וכ'ו, כבר כתבנו לעיל בראש פרקון דספכו של ר' הושע'י הוא בהאי דאמרה תורה כל בבהמה תאכלו, אי הכוונה דשחיטת סימני האם פועלים על הولد, מושום לכל זמן שלא יצא לאור העולם עדין כאחד מאבריה יחשב, ואין עלייה שם בהמה, אז לא דרשינו בהמה אלא כל בבהמה, לכל הנמצא בתוכה כוגפה חשוב, וא'כ' פשיטה דין לו שחיטת עצמו בפנים, או נאמר דעת' שחיטת סימני האם נחשב גם סימני הولد כשחותין, ודרשינו בהמה, דין על פי שנחשב הولد כבהמה מ"מ שחיטת אמרו מטורתו כמו שחיטת עצמו, וא'כ' נאמר גם כן דשחיטת עצמו מהני נמי בمعنى אמו. ומה שמכריכי אותנונו לאמור דבר זר זה, דסימני הولد נחשבין לשחוטין ע"י שחיטת סימני האם, הוא משום צד האבעי אליבא דר' מ' דס' לד' דין ט' ח' טעון שחיטת עצמו כשיוצא, דבבהמה גמורה בהמה לא ניתר, והוא בזודאי לא דריש אלא כל בבהמה ולא בהמה בבהמה, כמו ש' נמי הראש יוסף ז'ל לעיל, וא'כ' לדידי' ודאי ייל' דמהני שחיטת הولد כשஹוטי ייו למעי האם ושותטו. וא'כ' נצמחה מהא לרבן נמי מהני, דהא ס' לד' סימנים אכר בה רחמנא, ופרש' ז'ל ל�מן משום דעת' קרא להתר את וא'כ' מותר, וא'כ' לעניין זה נמי אי אמר דלא' מ' מהני שחיטת הولد בפנים, איך יאמרו חכמים משום דסבירו להו, דקרה אתה להתר ב"ט ח' הנמצא בבהמה, שי' נצמחה מהני איסור אם שחיטת את הولد בפנים וא'כ' מותה אמו, דאי לאו קרא כלל בבהמה תאכלו הי' מותר, וע' האי קרא נאסר. וזה כונת רשי' ז'ל בד' הא או דלמא אפילו לרבען, שכתב דמכתש'כ' לד' מ' דאמר שחיטה שייכא בה ור' לד' דבאהי צד האבעי ע'כ' לאמר דבלאו קרא הי' ראי הولد שבפנים לשחיטה.

והנה האי אבעי' לא אפשרה, והרמ"א בהגה סימן י"ד פסקה לחומרה ותימה על הרמב"ם והתו' וב' השמשיטו, ודוחק לומר משום דין בלאה' לא סמכין על' ידייתינו שהוא ב"ט שכלו לו חדושיו ממש'כ' הרמ"א בהגה סימן י'ג'. אלומ' לפ"ד נרא דלפי מה דאמר ר' אלעזר אמר ר'א, דרא דפליגי ר' מ' ור' בחלב וגיד, הלכו בו לשיטתם ובב' ט' ח' פליגי, דלא' מ' דעתון שחיטת עצמו אסור, ולר' דנתר שחיטת amo מותר, ע'כ' דלית לי' כהאי אבעי' דר' הושע'י דחכא, דלהאי צד האבעי' דמהני שחיטת עצמו בمعنى האם, איך פליגי בחלב וגיד דהא אם ניתר בשחיטת עצמו, שפיר' דגילה לנו קרא לגב' טומאה עד שיפול, וה'ה לאיסור אבר קרי טרפה, דבשלמא גבי לאו דטרפה הכי הוה, דנקב בעלמא קרי טרפה, אמר'י שפיר' דגילה לנו קרא לגב' טומאה עד שיפול, וה'ה לאיסור אבר קרי טרפה כה' במתה דהינו בכם, דאם מטה כל הבהמה הוה נבלה, ואם מטה אבר אחד קринן ב' כי ימות מן הבהמה, ولكن כמו באיסור נבלה בעינן דוקא מיתה למגורי, אבל מסוכנת שר' ע'ג' דעומדת למות, ה'ה במתה מקצתה, דהינו אבר אחד, בעינן דוקא כי ימות למגורי ולא שייה' לו קצת חיבור לחיות, אפילו עומד ליפול, אבל לגב' איסור דטרפה דבר מן החי, אדרבה נאמר כמו בטירפה כולה ע'ג' דעדין כי אסורה משום טרפה, ה'ה בטרפה מקצתה דהינו בש' מן החי, ע'פ' דעדין הוא מעורה בגוף מ' טרפה במקצתה

אבמה"ח או משום נבלה זו את הי' עיקר יסוד פירושו של מהרש"א כאשר בארנו לעיל. ולעומת זה פירושים אין לו שחר במחכת'ה, דחוץ ממה שאין דרכו של רשי' ז'ל לכתוב הלכות שאינם נוגעים לפירוש המאמר שעוסק בו, מה בעי רשי' להשמענו, דהא כאן בעל המימרא הוא רב, ורב דס' לד' יש לידי לאברים פשיטה דס' לדוקה על אבר היוצא, ובזה גם הרמב"ם מודה, דהא דפסק הרמב"ם דיןлокין הינו משום דפסק כבר פלוגתא דרב דין לידי לאברים וכן שבארנו לעיל בארכיות. ולא עוד אלא דרש' ז'ל דפרש האי דין לוקה שאין בו איסור תורה כלל, ודאי דלא אctrיך לאשמעין דابر היוצא אינו כן והוא אסור מן התורה, דזה פשיטה דהא לרשי' ז'ל מצד כל בבהמה תאכלו נאסר אבר היוצא, דין החיטה מתורת היוצא ואפלו החיזיר נמי מפשיות השקלא וטר' דריש פרקון משמעו דהוא דאוריתא, ואלו היה הרמב"ם מפרש כאן מחות פרוש מדרבנן ודאי לא ה' מצ' משוה איסור מודולל לאיסור יציא, מכל הלין טעמי חורין ונראין דברי מהרש"א בכוונות רשי' ודברי הגי גאנונים נדחין ודוק היטב.

עוד ראייתי בהגנת הגאון מהר"ץ חיוט כאן שהביא בשם הפר"ח סימן ס' ב' ראי' לדעת הרמב"ם, דהיינו איסור תורה באברים המודוללים, מהה שמברואר בתוספתא סוף ע' ז' דדברים המודוללים אסורים לב'ג', ואדי דלשראל אינם אסורים רק מדרבנן לב'ג' מאן אסריםו. ותמהני למה הביא ממוחך לחומו, ולא הביא גמורה מפורשת לעיל ז'ל לג' ע'א, דאסור לזמן עכו'ם' אבנין מעיים והני ודאי רק אברים המודוללים נינחו ולא נפרדו למגורי מן הבהמה, דאפילו הריה יש לה חבורים הרבה אחר שחיטתה הקנה (ועיין לעיל שם בדרכינו) הרי דאיכא לב'ג' איסור אבמה'ח באברים המודוללים, אבל אמרו שם בטעמא דמלטה משום דלעכו'ם' בmittah תל'י מלטה, ומיתה עשו ניפול, ולישראל בשחיטה תל'י מלטה והשחיטה מכשרת גם את המודולל, אבל מה שיש מן העיון הוא דהא מלטה גופה דmittah עשה ניפול ג'כ' רק לשישראל נאמרה. ועיין בתשי' ק"ד הכת'ס ז'ל יוז' ז' דסימן י'ז' דרצה לאמר כן, אבל באמות זה ליתא דין בעינן דרצה לmittah דעושה ניפול, משום דכי יפול כתוב עד שיפול, ולקמן דף קכ' ע'ב אמרינו דמסבירה הוה אמר'י כל שאין מעלה ארכוה הוה כנפל כיו' שסופו ליפול אלא דדרשין כי יפול עד שיפול, ולהכי בעי קרא דmittah עשה ניפול, וא'כ' בב'ג' הדירין לטבר' החיזונה דכל המודולל עד שאינו מעלה ארכוה הוה כנשל, ולא בעינן כלל המיתה שיעשה ניפול.

אבל מה דקש' לי' דבשר המודולל או אבר שיש עליו צית בש', דילפין מבשר בשדה טרפה ל�מן ק'ב ע'ב לאיסור במה'ח, וכר' ז' ש' ומ' פסק הרמב"ם בפ'ה ממ'א למה לא נכלל בלאו זה בין פרוש למגורי ובין מודולל, דהרי גם במודולל טרפה מקרי, ועייר לאו דטרפה הכי הוה, דנקב בעלמא קרי טרפה, דבשלמא גבי לאו דאברה'ח דאיכא קרא לגב' טומאה, דכי יפול עד שיפול, אמר'י שפיר' דגילה לנו קרא לגב' טומאה עד שיפול, וה'ה לאיסור אבר קרי טרפה כה' במתה דהינו בכם, דאם מטה כל הבהמה הוה נבלה, ואם מטה אבר אחד קринן ב' כי ימות מן הבהמה, ولكن כמו באיסור נבלה בעינן דוקא מיתה למגורי, אבל מסוכנת שר' ע'ג' דעומדת למות, ה'ה במתה מקצתה, דהינו אבר אחד, בעינן דוקא כי ימות למגורי ולא שייה' לו קצת חיבור לחיות, אפילו עומד ליפול, אבל לגב' איסור דטרפה דבר מן החי, אדרבה נאמר כמו בטירפה כולה ע'ג' דעדין כי אסורה משום טרפה, ה'ה בטרפה מקצתה דהינו בש' מן החי, ע'פ' דעדין הוא מעורה בגוף מ' טרפה במקצתה

יפה בדבריו ודוק".

רש"י ד"ה קראו שאין צrik שחתה, מודה ר"מ בהו דאתרבו מכל בבהמה תאכלו, דלאו חדשים איכא ולאו אוירא איכא, הלכך לאו בהמה זה עכ"ל. ויש להער הלא בגין ט' מות שפיר איכא חדשים, דמי לא עסקין דשלמו לו חדשינו חי, ומ"מ ר"מ מתיר כל שנמצא אפלו בשעת שחתה אפשר דהיה חי, וכמש"כ הרא"ש ז"ל דלא חילך ר"מ בגין מות מות שפתחה הבהמה, וכמש"כ הרא"ש ז"ל דלא חילך ר"מ בגין מות, קודם שחתה למית אחר שחתה, אלא בין מצאו חי למצאו מות, ואיל ר"מ חדשים לחוד גרמו דלא לשטרו בשחתת אמו, איק מתיר במצאו מות. וכן נפלאו דברי רש"י ז"ל בד"ה טעון שחתה, שכטב חדשים גרמו לשוויה בהמה באנפי נפשי". דזה ודאי ליתא, וכמו שכתב רש"י ז"ל בעצמו ע"ב ד"ה חלבו, דמאי בסה"ד, דגיה"ג נהוג בשליל וחלבו דשליל אסור בגין ט' חי. דקסבר חדשים ואוירא גרמו, ואעפ" שנתיחה אמו והוציאו עכ"ל. הרי גם לר"מ בעין אוירא דגיד וחלב, אעפ" שנתיחה גיד וחלב, וכל זמן דהולד סגור במעי האם לייא איסור גיד וחלב, וה"ה דמנהני שחתית האם עליו אעפ" ששלמו לו חדשינו חי, ולא פлаг אלא ממשא צו ילאחר שפתחה הבטן אחר שחתת האם, אז לא מהני שחתה למפרע. ועיין בחידושי הרשב"א ז"ל דעתקsha בדברי רש"י אלו כנ"ל, והביא דלקט כתבו רבותינו בעלי התוס' דלא אסור אלא בחידושים וביציאתו לאויר העולם קודם מיתה וכו' וזה איינו מחורר אבל הרמב"ז ז"ל תירץ לישיב פרשי ז"ל, דכל דליך שחתה בגפו מודה ר"מ, דמותר מכיל בבהמה תאכלו, אבל בגין ט' חי דaicא שחתה בגפו לא מרבי לי ר"מ, ונכון הוא עכ"ל הרשב"א. ובענין לא הבנתיה מהן חידש לנו הרמב"ז ז"ל לישיב שיטת רש"י, הלא סכ"ס קודם יציאתו לאויר עולם, לייא שם בהמה עלי, לא לעניין להיות צrik שחתה לעצמו, ולא לעניין איסור גיד וחלב, דהרי מודה ר"מ דאך שהיה חי בשעת שחתה ורק שנמצא אח"כ מות הותר בשחתות אמו, וחלבו וגידי מותרין, ואיך כתוב רש"י ז"ל חדשים לחוד גרמו לשוויה בהמה באנפי נפשי" וזה ליתא חדשים ואוירא בעין. ותדע שכן הוא דבנמצא עובר מות אפלו לא נשחתה אמו, אלא נהרגה או נפסלה בשחתה נ"כ אן על הولد המת איסור גיד וחלב, ולדיין דין בגידין בנו"ט מותר הגיד לאמרין, והחלב אסור רק משום נבלה ולא כרת דחלב, שכן כתוב הרמב"ז ז"ל בריש פ"ז ממש"א דנפל של מילני בהמה טהורה, חלבו כבשרו ואוכל מבשרו כיitz לוקה משום אוכל נבלה וסתמא קאמר אפיקו נפל שללמו לו חדשינו ונולד מות, דהרי בהכל' ג' שם פסק בגין ט' חי הנמצא אחר שחתה עעפ" שניתר בשחתה חלבו אסור ומ"מ דוקא בנמצא כי אבל אנמצע מות חלבו מותר. והרי שחתה לדידי' לא מהני להתרח הhalb, ומ"מ בגין ט' מות חלבו מותר, ואעכ" משום שלא יצאתי לאויר העולם אין כאן איסור halb. ועל דבר זה לא מציא רש"י לפלוג, דין מוכח מסוגי" דלקמן, דפלייגי ר"י ור"ל בלשון הרionario, בתהילה נפל אי אוירא גרום לאסור הhalb או לו, ואיך קאמר דכל היכי דלא כלו לא חדשינו כ"ע לא פלייגי דלאו כלום הוא כי פלייגי היכי דחוישיט ידו למעי בהמה ותלש חלב בגין ט' חי וכו'. ולמה לא קאמר דפלייגי גס בגין ט' מות, אז כבר כלו לו חדשין, אלא שנולד מות אלא ודאי דכל שנולד מות דינו כלא כלו חדשין, ומושום דליקא כאן אוירא, דאוירא בעודה בחיים בעין, ואעכ" צrik לא אמר דהא כתוב רש"י ז"ל חדשים גרמו היינו עס אוירא, ומה שכתב בד"ה קראו דלאו חדשים ולא אוירא איכא, הכוונה בגין ט' חי דaicא אוירא מחיים. וכן הא כתוב רש"י ז"ל לקמן אהא אמר ר"י חלבו כhalb בהמה בד"ה דחוישיט ידו חדשים גרמו, וכיון שכלו לו

ולכן נדחה האי ספקו של ר' הושעיה מקמיה פשיטותי" דר"א אר"א, ועיין עוד לקמן במשנה מה שכתבתי בזה ודוק"ק היטב.

רש"י ד"ה דעובר חי דיש במנינו שחתה מהני שחתה אף לאבר היוצא עכ"ל, עיין מהרש"א ובלב Ari"z'l איך נדחקו זהה ולפענ"ד כוונת רש"י ז"ל דיש במנינו שחתה בגין ט' חי, דאך על גב דפלוגתתם בגין ח' קאי בגין ט' חי לר"מ טעון שחתה לעצמו, אבל לחכמים דס"ל דגם בגין ט' חי ניתר בשחתת האם, ומכל מקום ד' סיינטינס אכשר בה רחמנא, הרי בגין ט' חי שהוציאה את ידו יש להם סברא לטהר האבר, משום דיש במנינו שחתה, ואם כן איך נאמר דמגער גרעابر היוצא בגין ח' יותר בגין ט' אמתה, יציבא באරעה וגיוירה בשמייא, והטעם נכון דאלוי ה' מומתנים עד שיישלם הט' חדשים היה להאי אבר תיקון ע"י שחתת עצמו, אבל בעבור מת כיוון דאי אפשר לבא לכלל שחתת עצמו ספר מקרי אין במנינו שחתה ודוק"ק היטב.

עד שם משנה השוחט את הבהמה ומצא וכו', מצא בגין ט' חי וכו', ר' שמעון שזרוי אומר אפילו בגין ה' שנימס וחורש בשדה. בפיהם"ש לרמב"ז ז"ל זה לשונו: זה בגין ט' חי שמוטר לאכול بلا שחתה, אין חלבו ודומו מותר אצל החכמים, ודע שאין צrik בדיקה, ר"ל שאין טרופות מפסיכיתו, לפי שהוא אצלנו כשותוף עעפ" שהוא חי, והלכה כחכמים על מנת שלא יהלך על הארץ וכו' עכ"ל. הנה הרמב"ז ז"ל מדבר מטרופות מbasן שנמצא בהאי בגין ט' חי, דלא נפסד בכך עעפ" שhalbו וגידו אסוריין לדעת הרמב"ז כמו שהקדמים, הרי גם בגין השחתה מהני אוירא להיות חלבו וגידו נאסר ורק נימא דה"ה טרופות הנמצוא בו מזיק בי', ע"י שיצא לאויר העולם, וע"ז קאמר דליתא, דשאני טרופות דאיו נהוג אלא בדבר שיש במנינו שחתה, וכמו שאמרו באזכים פ"ט ע"ב בעוף טמא אין בו טרופות, משום דאיו נהוג אלא דבר שיש במנינו שחתה, וכמו בגין ט' חי הנמצא במנינו שחתה, וכן בגין ט' חי הנמצא בהמה שחותה מקרי אין במנינו שחתה כמבואר לעיל טרופות פולסלת בו. וסבירא אלימטה הוא דלא תהא טרופות חמורה מנובלות,adam מות במעי אמו ניתר ומכל"ש אם רק נוטה למות - דהינו טרופות - דלא נאסר, מה תאמר דעת' אוירא דיאצ' חי חל הטרופות, הרי אין זה חי, כיון דהיה כשותוף, וכן השחות אין טרופות נהוגה בו, דזהה אין במנינו שחתה, כך כוונת הרמב"ז ז"ל במה דכתב דהרי הוא אצלנו כשותוף, ומזה ג"כ ראי' למה שכטבנו לעיל דלית לו הא דבעי ר' הושעיה' בהושיט ידו למעי בהמה ושחת בגין ט' חי,adam נאמר בגין ט' יש לו שחתה במעי אמו בלבד ר' הושעיה' מ"מ א"כ יש במנינו שחתה מקרי, ושפיר היה נטרף במעי אמו גם ללא אוירא, זהה הכלל כל שיש לו שחתה טרופות פולסל בו, וזה וכ"ש דnableות פולסלת בו ואיך בגין ט' מות לכ"ע מותר, הא קודם שמת היה בו דין שחתה לעצמו, ואעכ" נהוג בו גם נבלות והבן כי זה ברור לפענ"ד.

והנה ה"ה סוף פ"ה מ"מ" ואכן הב"י ז"ל סיון י"ג אחריו במכח"ת לא דקדקו יפה בדברי הפיה"מ אלו, וכתובו ממשמי" דרמב"ז כאן דההפריס ע"ג קרקע ע"ג דטעון שחתה משום מראית העין, אבל טרופות אין פולסל בו, והוא שחתת התוס' לקמן דר' ע"ה ע"ב ד"ה דנפל דובא עלי', וכן כתבו יתר הראשונים אבל הרמב"ז ז"ל בפיה"מ כאן לא דבר מזה כלל, כאשר מבואר לכל רואה דלא דבר מהפריס ע"ג קרקע דטעון שחתה מדרבנן שנטרף אחר יציאתו, אלא בגין ט' חי שניiter בשחתת אמו, והיינו ללא הפריס ע"ג קרקע זהה לא טעון שחתה כלל, וע"ז כתוב adam נמצוא בו טרפה - ה'ינו מבטן - אשר דבר זה לדעת התוס' לא צrisk כלל להשミニענו כיון דהס ברבו דגים חלבו וגידי מותרין, אבל לרמב"ז דס"ל חלבו וגידי אסורי ר' הרכא רבה למימר טרופות לא שיק' גבי', וטעמא דמלטה הוא כמו שבארנו ותימא על גאנז עולם מפרש הרמב"ז, שלא דקדקו

על פרשי'י למה מתיר ר"מ בב"ט מות כלו חוץ מדמותו, הרי ניחא ל' דהשחיטה מותרת את בשרו, אלא דקשי' ל' למה מותרת גם החלב והגיד, זהה פלא, דעת גוף השחיטה איך מותרת הו"ל להקשוט, כיון דלא"מ חדש לחוד גרמו להשוויה בהמה באנפאו נשפה, מה בין ב"ט חי לב"ט מת. ולא עוד אלא דניחה ל' אם ידוע דעתם קודם שחיטה, ומה ניחותא איכא, כיון דכבר כלו חדשיו וחוי ונעשה בהמה בפ"ע לגבי גיד וחלב וגם הרציך שחיטה לעצמו, איך חזר וمتכשר הכל ע"י המיתה במעיה, ולמה לא הי' נבלה, כי קרא דכל בהמה תאכלו לא קאי לר"מ על בהמה נגמרת בתוך מעיה, אלא על ולד דלא כלו חדשיו. עוד זאת שהקשה אח"כ לדנפשי' על ריו"ח, איך מהני שחיטתת אמו להתר חלבו, כיון דלא"מ חדשים גרמו להיות חלב לא הבנתי הא הרא"ש ז"ל דחוליק על פרשי' לדרא"מ חדשים לחוד גרמו,oso"ל חדשים ואוירא בעינן, ולמה לא ניחא ל' לרא"ש לאמר כן אליבא דרבנן נמי, דק"וadam ר"מ דס"ל דלא מהני שחיטה לבן ט' חי אמרין דזוקא ביצא חי לא מהני, אבל ביצאת מהני, משום דלא היה אוירא בחיות, מכש"כ לרבען דמהני שחיטה גם ביצה חי, דמצין למימר דבעי אוירא להיות קרווא בהמה, וכן נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מירא כhalb הכלויות Dold, והוא תרתי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזה אמה"ח של האם, ולה יש ידים ולא חסר לה מיד' מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא כhalb הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מיד', ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכיוון דשדיין האי יוצאה בתר האם, שפיר קרין ב' כhalb שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתר האם אלא בתר הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר דלידה. אבל דאי קשה למה לי בן ט' חי, לימה כן אפילו בגין ח', וגם במתה פשיטה שיש בו אייסור חלב,uso"כ דחובין הנתlesh נמי כhalb בהמה, אבל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הול נולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולד אבל ט' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אייסור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטצטו דהיינו הhalb בחור. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןابر היוצא כאמה"ח לדעת התוס', כמברא בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו ה"ל נבלה, וכן בז' נבלה לאמה"ח אלא דלאבומה"ח מצרפין גידי ועכומות לצית, נבלה, דאמורה בשערא, אבל גוף האיסור חדוא עם זה איינו אלא חומרא בשערא, אבל נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרה דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמלה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו צית בשור, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר צית בשור.

אבל דרך ישכן אור בזה הוא מה שהעלתי בפתחה עיקר ב' וכו', דרא"מ דהlek בשיטת ר' ישמעאל דהשחיטה אינה מズות עשה אלא תיקון הלאו דنبלה, כמו נחרה במדבר לר"ע, لكن אינה מותרת מיד אלא לאחר מיתה שע"י שחיטה, וכל החותך ממperfesta לאחר שחיטה הרוי הוא אבומה"ח, וא"כ בשליל בט"ח די לولد להיות כאמו, וכיון דammo לא נתרת מאיסור אבומה"ח רק ע"י מיתה, "ה"ה לولد, וכיון דהיא ולד יצא חי לאoir העולם,תו אין המיתה אם ימות אח"כ, מחמת השחיטה, אפילו מות מיד אח"כ עכ"פ ספק הזה אס מחות שחיטתה האם מות, וממש"כ אם חי אח"כ ימים או חדשים דפשיטה שאינו ניתר בשחיטה אמו שלא פעלת מזומה על האי ולד, וחכמים ס"ל כר"ע דהשחיטה מצוה מקרה דזובחת ומותרת מיד, כאשר בארנו שם בפתחה בארכוה, וא"כ אפילו חי הולד חמיש שנים וחורש בשדה ניתר מה"ת עכ"פ, גם האם נתרת בעודה בחיה וה"ה לולדת. ועינו עוד لكمון, בסוגי"ד סיימים אפשר בה רחמנא מה שתכנתבי בזה, והדברים עמוקים ואמתיים ומקומות הניתנו לי להתגדר בו תליית.

חדש חלבו אסור, ומיהא כי שחיטה לאמו שרי לר"מ מכל בבהמה תאכלו עכ"ל, לדעתינו גם כאן עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא גרמו, אלא דמ"מ צrisk רשי' ליישב מה מותר הhalb של בן ט' חי אחר שחיטה של האם לר"י, כיון דיצא חי ואיכא חדשים ואוירא ע"ז מותרץ רשי' דכי שחיטה לאמו הרי נחשב גם הולד כשוחות וכמת,ותו ליכא אוירא מחיים, והוא כמו נפל שלא כלו לו חדשיו, דג"כ ליכא בי' אישור חלב. וכן כל מקום שכתב רשי' ז"ל וכן בוגרא חדשים גרמו עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא. ורש"י לשיטת"י דס"ל יש לידי לאברים ניחא הדבר מעד בסברא, דכמו בהוציא אבר וחתוכו דס"ל לרש"י במשנה הקודמת, דאם הולד חי היה אבומה"ח, ואם מות היה נבלה, הרי ע"פ דעיקר הולד עדין בمعنى אמו, מ"מ דני על אבר היוצא וחתוכו, לא כבר מן האם, רק כבר מן העובר, אם חי ואם מות, א"כ ה"ה לענין חלב שנטלש מן העובר הרי הוא כילד, ואם הוא מן הכלויות הרי הוא חלב הכלויות, כי לגבי האי יוצא לעולם חשבין העובר ביצא, דמו לי אם חשבין לי' כאבומה"ח של העובר, או כhalb הכלויות של העובר. אלא דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך נחובין כhalb הכלויות Dold, והוא תרתי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזה אמה"ח של האם, וזה ידים ולא חסר לה מיד' מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא כhalb הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מיד', ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכיוון דשדיין האי יוצאה בתר האם, שפיר קרין ב' כhalb שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתר האם אלא בתר הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר דלידה. אבל דאי קשה מה לי בן ט' חי, לימה כן אפילו בגין ח', וגם במתה פשיטה שיש בו אייסור חלב,uso"כ דחובין הנתlesh נמי כhalb בהמה, אבל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הול נולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולד אבל ט' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אייסור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטצטו דהיינו הhalb בחור. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןabr היוצא כאמה"ח לדעת התוס', כמברא בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו ה"ל נבלה, וכן בז' נבלה לאמה"ח אלא דלאבומה"ח מצרפין גידי ועכומות לצית, נבלה, דאמורה בשערא, אבל נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרה דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמלה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו צית בשור, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר צית בשור.

ומא אני מופלא עד דברי הרא"ש ז"ל, דהוא ג"כ סובר בדעת רשי' כפשטן של דברים, חדשים דרא"מ משום חדשים דא"כ בט' ז"ל, "ולא כמו שפרש"י דטועמא דרא"מ כלו חוץ מדמותו, ולא צrisk לידע אימתי מות א"י מות היכי שרי לר"מ כלו חוץ מדמותו, והלא צrisk לידע אימתי מות א"י קודם שחיטה אי לאחר שחיטה אלא ודאי אפילו מות לאחר שחיטה מותר, כל זמן שלא יצא חי לאoir העולם. ואל תמהה על רוי"ח כיון דנקרא חלב בגמר חדשים, מהו ניתר בשחיטה אמו, די לולד להיות כאמו, דאי שחיטה מותרת הלבה, י"ל דזאה"כ הוא" וכו' עכ"ל. וערובוב דברים אני רואה כאן, ולא זכיתי להבינים, דהשחיטה

באספה בעלמא סגי فهو ולא בעו שום הקשר לאכילה, אין החיות מצלין מלקלול טומאת אוכלין וכמו שסובר ריסחה"ג ב"ט ח' הניתר בשחיתות אמו דמתמא טומאת אוכלין בעודו בחויתו. וניהו דלאגבי טומאת נבלות מציל החיות, היינו משום דכתיב כי מות, אבל בטומאת אוכלין הכל תלוי אם הוא מוכשר לאכילה ואין החיות מצלת, וב"ה סוברים גם לעניין טומאת אוכלין החיות מצלת וניהו דבשחתה בה שנים או רוב שנים בהמה, מודים דמתמא טומאת אוכלין ע"פ שהוא חי צריך לומר דכל שעומד למות מחמת מסוכנות, ניהו דלא קריין כי ימות משום דעתך עפ"ז, אבל בטומאת אוכלין כל שקרוא אינו ניצל מטומאת אוכלין, אינו חי מקרי, דהרי טרפה קריין בה אינה חייה כבריש פרק אלו טרפפות וכן מסוכנת בדף ל"ז לעיל דרצה לאסרו משום קרא דזאת החיה, חייה אוכל שאינה חייה לא תיקול, הרי דכל שעומד למות עכ"פ אינו חי מקרי, ורק בטומאת נבלות קפיד קרא אמתיה, אבל בטומאת אוכלין כל שקרוא אינו חי איינו ניצל מטומאת אוכלין, ורק חיית שלמה מוחלטת מצלת. וכך אמר חזקה לסתור קכ"א ע"ב, דשחתה בה שנים וудין מפרקשת יצאה מכלחיה, ולכלל מתה לא באה. והאי חלוקה עושין דוקא בע"ח שיש בהם איסור אבמה"ח, ודוקא בשחיתה ולא בשאר מיתות, עיין משנה ריש העור וההורט בטעמא דהא מלטא, דריבה לטמא טומאת אוכלין מהה שריביה לטמא טומאות נבלות. ובלב אר"י דף קכ"א ע"ב רצה לחדר, דברמב"ן ז"ל דמתיר להו לאמר דרי"ח דמותיב לר"ל לא הבין דבריו, ור"ל, לא חש לתוך דברי עצמו עד שבא ר' זירא ומפרש פליגו על ר"ל הינו לפי הבנתו דרי"ל מותר לגמרי קאמר, ור"ל לא חש להшиб על קושי ר' ממתניתון, עד שבא ר' זירא ומפרש דברי ר"ל. ולפ"ז ליכא מאן דס"ל דם השليل בכרט, וכן דעת כמה ראשונים ז"ל. אבל דעת הר"י פ' והרמב"ן ז"ל דודאי פליגי ר' ור"ל, דלא מסתבר להו לאמר דרי"ח דמותיב לר"ל לא הבין דבריו, ור"ל, לא חש לתוך דברי עצמו עד שבא ר' זירא ומפרש. אלא דהרבנן ז"ל מפרש דרי"ח ור"ל אליבא דרי"י, דעת לי דם התמצית ור"ל בכרט פליגו, ריז"ח ס"ל דם השليل לא גרע מדם התמצית ור"ל פלאג. נמצא לדידן דלא קיל"כ קרי"ב בدم התמצית, גם דם השليل אינו בכרט, דרי"ח לא יוכל כרת בשליל רק אליבא דרי"י, ור"ל אפילו לר"י לית לי כרת בדם שליל,DDRISH DDM VCL HICHI דכל היכי דליתא בדם הנפש ליתה נמי בדם התמצית. אבל שטה זו קשה להולמה, זלפ"ז לא פליגו כלל אליבא מן דמתיר בחלבו אלא משום שהוא ר' יהודה דאית לי במקומות אחר דם התמצית בכרט, ופליגו אי גם בדם השليل הדין כן והמה לא האצירו שמו של ר' זי' וכל, ותלו פלוגתתם רק בהיתר חלבו יהי מי שייה' המתיר בחלבו. וכן דרך הרמב"ן ז"ל דרך שלישי, והוא דפליגי בדים הנקוט בלב אי אסור למאן דמתיר בחלבו, אי דם האברים מקרי כיוון דלאו نفس מקרי האי חיותא דשליל, או נימא דם שאני ע"פ דאיין כאן נפש, אבל דם הראי להחיות نفس איכא ואית בי' כרת, וכן פסק כרי"ח דחביב כרת אדם הנקוט בלב, אפילו בגין ח' דחלבו מותר עיון בה"ה, ובלח"מ בפ"ז מ"א הלכ' ה'. אלא דנסחר לנו לבאר איך מתרפרש לדעת הרמב"ן ז"ל, מה דאותבי ר' לי לר"ל ממתניתון, דקנני קרעו ומוציא את דמו, דאי זהה מפרש דרי"ח לא הבין דברי ר"ל למה לי לדחוק ולאמר דלר"י חייב כרת על דם השليل דחלבו מותר. ומה שנראה לפענ"ד בזה הוא דמתפרש שפיר קושי ריז"ח על ר"ל, דרי"י הוה ס"ל בדר"ל דמה דקאמר דמו מותר לצדדין אמר, לדידן דמחקלין בין דם האברים לדם הנפש, ודאי דם השليل עכ"פ אסור בלאו כשאר דם האברים, ע"כ דם שליל מותר אבל לר"י דמחייב כרת גם אדם האברים, כרי"ח דמליטא בדם הנפש למורי קאמר, דהא דריש דם וכיוון דליתא בדם הנפש ליתה בדים האברים, ואיין כאן שום איסור, וכן פריך לי ממתניתון דמשמע דהא דקרווע ומוציא את דמו דה הוא, והא לר"ל לאו ד"ה הוא דהא לר"י דקרווע הוא המתיר בחלבו, באמצעות דם השليل לר"י, מ"מ אלא דרי"ז מתרץ לי דआיג' דליך כרת בדם השليل לר"י, ואו איכא. ובאמת אני יודע הא לאו מנ"ל כיוון דדרש דם וככל דם וצ"ע ודוק היטב.

אבל דע דלשิตות רשי"ז ז"ל דלית הלכתא כב"ה דבעו מיתה ממש בדגים, צ"ל דלב"ה גם בהמה אין המפרקשת מקבלת טומאת אוכלין, ומשנה דהעור וההורט נשנית אליבא דר"ע המכרי, ולכן מפרקשת דהינו מוסוכנת מקבלת טומאת אוכלין, ודוקא על ידי שחיתת ישראל בטמאה ונכרי בטהורה, וכך מפרש שם בטעמא דהא מלטא, אבל טרפה בעלמא ע"ג דסופה למות לא, אפילו בנחירה אינה מקבלת טומאת אוכלין, בין לשראול ובין לבן נה, ואין כאן אוכל איסור אחר מן החיה, אלא מטרען ואנו יכול לחיות שבת, אבל בדגים שאתה יכול להאכילו לאחרים, ולא מחמת החיות שבת, אבל בדגים כל שהוא מסוכן כמו דג מקרטע, כיוון דאיין חייה ומותר לאכולו בלא להמתין עד מימות, מקבל טומאת אוכלין. אבל בנולדו בו סימני טרפה, היה אבעי' דלא אפשר אי מקרי לגבי דגים איינו חי, כיוון דזה יכול לחיות ימים וחודשים, ודלמא דוקא לגבני הני דשicity בהו תיקון שחיטה מקרי טרפה אינה חייה וכמפרקשת, אבל גבי דגים דוקא מפרקשת ממש, כמו דג מקרטע מקרי איינו חי, אבל טרפה בעלמא לא, ולפ"ז בגין ט' ח' הניתר בשחיתת אמו, אם נולדו בו סימני טרפה, מקבל טומאת אוכלין, דניהם בדגים מבעי' לי הינו משום דכל שאין במינו שחיתה לא מקרי איינו חי בשביל טרפות אבל בן פקועה יש במינו שחיתה ואין כאן מקום להסתפק טרפה דינו כמפרקשת שמקבלת טומאת אוכלין. אבל

ע"ב גמר' ארשב"ל לדברי המתיר בחלבו מותיר בדמו, ורוי"ח אמר אף לדברי המתיר בחלבו אסור בדמו, איתיבי ריז"ח לר"ל, קרעו מוציא את דמו, אר"ז לאמר שאינו עונש ברת. לפ"ז פשוטות הדברים ונאה דרי"ח הבין דברי ר"ל דאמר מתיר בדמו דמתיר למורי קאמר, لكن הקשה לה לי ממתניתון דשנינו בפירוש דמווציא את דמו, אפילו בגין ח' לכ"ע, וע"ז מתרץ ר' זי' דר"ל ודאי לא עלה על דעתו לאמר דם השليل היא מותר באכילה, אלא מותר דקאמר שאינו עונש ברת, ומימילא דלא פלייגי כלל דגס לריז"ח לית לי כרת בדם השليل, והוא דקאמר אף לדברי המתיר בחלבו אסור בדמו, לפליגו על ר"ל הינו לפי הבנתו דרי"ל מותר לגמרי קאמר, ור"ל לא חש להшиб על קושי ר' ממתניתון, עד שבא ר' זירא ומפרש דברי ר"ל. ולפ"ז ליכא מאן דס"ל דם השليل בכרט, וכן דעת כמה ראשונים ז"ל. אבל דעת הר"י פ' והרמב"ן ז"ל דודאי פליגי ר' ור"ל, דלא מסתבר להו לאמר דרי"ח דמותיב לר"ל לא הבין דבריו, ור"ל, לא חש לתוך דברי עצמו עד שבא ר' זירא ומפרש. אלא דהרבנן ז"ל מפרש דרי"ח ור"ל אליבא דרי"י, דעת לי דם התמצית ובכרת פליגו, ריז"ח ס"ל דם השليل לא גרע מדם התמצית ור"ל פלאג. נמצא לדידן דלא קיל"כ קרי"ב בדם התמצית, גם דם השليل אינו בכרט, דרי"ח לא יוכל כרת בשליל רק אליבא דרי"י, ור"ל אפילו לר"י לית לי כרת בדם שליל, DDRISH DDM VCL HICHI דכל היכי דליתא בדם הנפש ליתה נמי בדם התמצית. אבל שטה זו קשה להולמה, זלפ"ז לא פליגו כלל אליבא מן דמתיר בחלבו אלא משום שהוא ר' יהודה דאית לי במקומות אחר דם התמצית בכרט, ופליגו אי גם בדם השليل הדין כן והמה לא האצירו שמו של ר' זי' וכל, ותלו פלוגתתם רק בהיתר חלבו יהי מי שייה' המתיר בחלבו. וכן דרך הרמב"ן ז"ל דרך שלישי, והוא דפליגי בדים הנקוט בלב אי אסור למאן דמתיר בחלבו, אי דם האברים מקרי כיוון דלאו نفس מקרי האי חיותא דשליל, או נימא דם שאני ע"פ דאיין כאן נפש, אבל דם הראי להחיותنفس איכא ואית בי' כרת, וכן פסק כרי"ח דחביב כרת אדם הנקוט בלב, אפילו בגין ח' דחלבו מותר עיון בה"ה, ובלח"מ בפ"ז מ"א הלכ' ה'. אלא דנסחר לנו לבאר איך מתרפרש לדעת הרמב"ן ז"ל, מה דאותבי ר' לי לר"ל ממתניתון, דקנני קרעו ומוציא את דמו, דאי זהה מפרש דרי"ח לא הבין דברי ר"ל למה לי לדחוק ולאמר דלר"י חייב כרת על דם השليل דחלבו מותר. ומה שנראה לפענ"ד בזה הוא דמתפרש שפיר קושי ריז"ח על ר"ל, דרי"י הוה ס"ל בדר"ל דמה דקאמר דמו מותר לצדדין אמר, לדידן דמחקלין בין דם האברים לדם הנפש, אלא דאיין כאן נפש מקרי האי חיותא דשליל, או נימא דם שאני ע"פ דאיין כאן נפש, אבל דם הראי להחיותنفس איכא ואית בי' כרת, וכן פסק כרי"ח דמחייב כרת גם אדם האברים, כרי"ח דמליטא בדם הנפש למורי קאמר, דהא דריש דם וכיוון דליתא בדם הנפש ליתה בדים האברים, ואיין כאן שום איסור, וכן פריך לי ממתניתון דמשמע דהא דקרווע ומוציא את דמו דה הוא, והא לר"ל לאו ד"ה הוא דהא לר"י דקרווע הוא המתיר בחלבו, באמצעות דם השليل לר"י, מ"מ אלא דרי"ז מתרץ לי דआיג' דליך כרת בדם השليل לר"י, ואו איכא. ובאמת אני יודע הא לאו מנ"ל כיוון דדרש דם וככל דם וצ"ע ודוק היטב.

ע"ש בגמר' איבעי' להו מהו לפדות בגין פקועה וכו', עיין בה מ"ש لكمן בסוף פרקו ודוק'.

ד"ה ע"ה ע"א גمرا, ב"ש דתנן דגיםمامתי מקובלן טומאה בש"א משיכוזו, ובה"א משיכינו, ור"ע אומר משעה שאין יכולין לחותם מי בינייהו דג מקרטע אייכא בינייהו. בעי ר' חסדא נולדו בדגים סימני טרפות מהו וכו'. בפירוש הסוגי' פליגו רשי' ותוס' ז"ל, ותחלתה נbear פלוגתת בע"ה וו"ע המכרי' בע"ש ס"ל כיוון דדגים

דאיינו מטמא, והיינו דאמור ר' חסדא טהור מלטמא ואם מות אסור באכילה, וע"כ משום נבלה. אלא דהפרמ"ג מסייםidis לעין ב"י אי כן הוא, משום דקשי"ל ליה למה ה"י בעבור זה איסור אבמה"ח, כיון דשחיתת אמו התיר את איסור אבמה"ח בהמה עצמה, א"כ גם בולדחה לכיא אבמה"ח, דמה דפעולת השחיטה על האם פועלת נמי על הولد, אלא אדם לכיא אבמה"ח מה הוא האיסור שיש בו. ואין לומר איסור עשה שאינו זבוחה, דהא באמו מהני השחיטה לסלק גם איסור עשה דאי"ז, דהא שחיטה טרפה שחיטה מעלי' היא, וא"כ ה"ה בולד דליקא איסור זה דאיינו זביחה, וממילא שלא ידענה שחיטה בהאי ולד ומה, כיון דהוא שחות וועמד. ופלא עכ"ל, הרי דפשיטה לי לש"ז זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר ר' חסדא זיל דמסתפק בדבר המבואר בש"ז סי' יג סק"ח, שכabbת בין ט' חי הנמצא במני טרפה שחיטה, שטוען שחיטה מן התורה, וכל שאר טרפיות פסולת בו, כך פשות בש"ס ופוסקים עכ"ל, הרי דפשיטה לי לש"ז זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר שמן חי נוהג בו, דהוא ג'ב' בכלל לאו דטרפה הוא, וכיון דאית ב' משום טרפה ובשמה"ח, א"כ פשיטה גם אבמה"ח שייך בו, דכל דאית ב' משום טרפה אית ב' משום נבלה, דהרי טרפה מקצת ותחלת נבלות כמש"כ הרמב"ם זיל, ואיך אפשר שתחלת נבלות תפיסול ונבלות גמורה לא תפיסול. וכל דאית ב' נבלות אית ב' נמי משום אבמה"ח, דהוא נמי מקצת נבלות דכי ימות מן הבמה כתוב, ומני לפין לאבמה"ח דאסיר אבמה"ח ובמה"ח טרפה כולא חדא עניאו הא, כמובן, ולא אהני שחיטת אמו אלא לטהר מטומאת נבלות וטומאת אבמה"ח. אבל איסור אכילה אית ב', כמו בשאר בהמה שלא נשחטה. אלומ מה שמיין הperm"g בזה טumo וניימוקו עמו מבואר לעיל. דלהמה לא תהני שחיטת האם על הولد להתריר איסור אבמה"ח, כמו דמנהני על הבמה גופה, וזה תימא רבתא שאין עליוי תשוי' לאורו! אבל התשובה האמתנית על זה הוא, דבאמת שחיטת טרפה וכל שחיטה שאינה ראוי' לא מהני רק לטהר מידיו מטומאת נבלה וטומאת אבמה"ח, אבל לא לסלק איסור אכילת אבמה"ח ולאחר מיתה משום נבלה, מאשר שחיטה שאינה ראוי', ובטרפה אין נפקותא דטרפה ונבלה חד לאו הוא לדעת הרמב"ם זיל וכאשר מבוואר בפטיחה בעיקר ג' בארכיות) ואע"ג ذדבר זה חדש הוא ונגד דעת התוס' והרבה מן הראשונים והאחרונים כולם שנמנכו אחריו דברת התוס' שבת ק"ו ע"א אבל בשביב זו את לא נכח האמת האהובה מכל, ועיין בזה הארוכות בעיקר ג' בפטיחה, וממילא דאמור ר' מ"ח חכמים לעיל דף עג ע"א, לא אם טהר שחיטת טרפה אותה ואתابر המודלدل בה וכוי הכוונה דוקא לעין טהרה מטומאת אבמה"ח, אבל איסור אבמה"ח ודאי אית בהאי עבר המודלدل בטרפה, משום דmittah העשו ניפול, דכיון דשחיתת טרפה גם על עצמה לא מהני להתריר איסור אבמה"ח, מכש"כ שלא פועלת זאת על עבר המודלدل. ועיין עוד לקמן על מימרא דר"ח מה שאכתב בזה ודוק היבט.

תונס' בד"ה לדברי המתיר באמצעות הדבר כתבו, אפילו לרבעה דאמור ד' סימנים אכשר בה רחמנא איך לאבמה"ח לעיל, דלמא שאני התם דלא יצא לאויר העולם ואיסורapiro לר"מ, וה"ג בין לר"י ובין לר"ל דפליגו בתשל חלב מב"ט חי, מותקמא הא abusive לעיל וכו' עכ"כ. החלב ארוי זיל נתקשה, הא יציאת חלב לאויר העולם דין בזה מה הוא לעשותו חלב, וכן מפרש דכונת התוס' דמשום דכל זמן שלא יצא החלב לאויר העולם, יש לו היתר בשחיטה מזאה"כ דכל בהמה תאכלו, ובזה רצה להשוו שיטת הרא"ש עם שיטת התוס', והם דברי הרא"ש שנתקשתי בס' לעיל במתניתן עי"ש. ובמחכ"ת על חנם טרכ,adam נאמר דלעולם חדשים לחוד משווי' לי לשור להיות חלבו אסור, מה כתבו התוס'

התוספת מפרשים האי דג מקרטע אילא בינייהו דקיי אב"ש ור' עקיבא, ומפרשים דג מקרטע שkopatz ומגדל בחזק, ולב"ש מקבל טומאת אוכlein ולא לר' עקיבא. ולדידחו לא פירוש הש"ס מתי מקרי איינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא, וא"כ קשה מאי לאמר דר' חסדא דבעי בנולדו בדגמים סימני טרפות דהאבי' תהי' אליבא דר"ע, די אליבי' קמבעי' היה לו לבאר תחללה דמשעה שאינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא קאמר, אם לא שנאמר דמסתמא גוסס קאמר ר' עקיבא דהוא נוטה למות וניכר לכל, אבל גולדו בו סימני טרפות קמבעי, כמו שפרשנו לדעת רשי', ולכן לא השיגו התוס' על רשי' במה דפרש דהאבי' הוא אליבא דר"ע. אבל הרמב"ם זיל מיאן בזה וסבירא לי' דלר' עקיבא דקאמר איינו יכול לחיות בדגים מכבליין טומאה, היינו מסוכנת היינו טרפה דהרי אנו רואים דטרפה גרוועה מסוכנתה הוא לעניין איסור אכילה והן לעניין הורג את הנפש, מסוכנת שר' באכילה וטרפה אסורה והורג את הגוסס חייב והורג את הטרפה פטור מבואר בסנהדרין ע"ח ע"א, ואיך ישתקפ הכא לאמר דלר"ע דס"ל כי דג גוסס מכבליין, דג טרפה איינו מקבל ט"א. ולכן מפרש הרמב"ם זיל האבי' אליבא דב"ה דההכלתא כוותי' דבעינן דזוקא מיתה, אבל גוסס ומפרכסת אינס מכבליין טומאות אוכlein, ומכל מקום מסתפק ר' ר' בטרפה דגער מגוזס כנ"ל, אויל מודים ב"ה משום דהרי אין כאן חיית שלמה בכמהו כי מחסרא אבר, ושפיר חשוב כמת לעניין טומאות אוכlein, כמו דחויב כמת לעניין איסור אכילת טרפה, ולענין רצח דמקרגי גברא קטילא. אלא דמה דוקא פושל טרפות דיש במינו שחיטה טרפה כמת לעניין רצח דהא גם באדם דליקא במינו שחיטה טרפה כמת לעניין רצח והן אמרת דאסיר אכילת טרפה לא שייך רק ביש במינו שחיטה אבל שם הטעם משום דבלאו הци איסור מצד בהמה טמאה ומה עניין זה לכאן. אלא זו זאת גם לשיטת רשי' זיל דאליבא דר"ע מביע' נמי קשה וצע"ג ודוק.

אבל עיין בפטיחה עיקר י"א, שם ביארתי דהאבי' הוא בח"ט של ההלכה, ולא בטרפה האמורה בקרא דטרפה האמורה בקרא דהינו נתהה למות מחמת חסרונו אבר פשיטה לי' דמקררי אינה יכולה לחיות, וה"ה לב"ה לדעת הרמב"ם דכל שהוא טרפה גמורה, אבל בח"י טרפות של ההלכה, דרך ע"י' שנתהדרה ההלכה דפיסול במקצת השחיטה פסולת נתחדשו הני כללים להחשב בטרפה, על זה קמבעי לעין טו"א בדגים Mai, עי"ש'.

עוד שם א"רامي השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי לדברי המותיר איסור, ולדברי האוסר מותיר, הרבה לדברי המתיר נמי מותיר, ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה פשיטה לשניהם דבשותם את הטרפה עכ"פ לא ניתר הولد בשחיטת האם, אלא פלאגי אי מהני שחיטת עצמו. ויש לעין מה לא תהני האי שחיטת טרפה להתריר את הولد, כיון דכל ע"מ מהני לטהר מיידי נבלה, כדאמר ר' ר' להקמן, ולמה לא תתריר באכילה. לא מביע' למ"ד שחיטה שאינה ראווי' שמה שחיטה וכדק"ל לדינא, אלא אפילו למ"ד שא"ר לא שמה שחיטה, הרי האי ולד עשו שחיטה לשחיטה ראי' כיון דמותר באכילה. ועיין בperm"ג סי' י"ד במשבצות סק"ב באמצע הדיבור, זיל: והנה שוחט טרפה ונמצא עובר, טהור הוא מלטמא מבואר, ולענין איסור לכארו' דיש בו אבמה"ח, שכל העובר בפנים הוא, אמונ יש לעין ב' עכ"ל. לשונו מגומג קצת, אבל כוונתו מבוארת, דמסתפק משום איזו איסור אסור האי ולד, דטרפה א"א לאמר דהא לאו ירך אמו הוא, וגם איך אפשר דשחיתות עצמו תהני להתריר איסור טרפה שבו, וע"כ דאית ב' אבמה"ח באבמה"ח בעודו ח' ואם מות בלא שחיטה ממילא דאית ב' משום איסור נבלה, אלא

שאין דרכו של הרמב"ם ז"ל כן, ובפרט דילשנא צורך שחייבת הוא לישנה דעתן שחייבת דקאמר ר"מ במתניתן על בן ט' ח', ור"מ ודאי מדאורייתא קאמיר, ואיך משתמש הרמב"ם ז"ל בהאי לישנא גופא לאמר בהפריס צורך שחייבת. ועוד יותר מזה תראה ראי' נפלאה דרמב"ם מה"ת מצרך שחייבת להפריס ע"ג קרקע והוא ממש"כ בפ"ז שם הלכ' ג' ז"ל: "השותח בהמה ומצא בה שליל וכו', ואם שלמו לו חדשיו וממצאו חי, אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע ואין צרך שחייבת, חלבו אסור וחביב עליו כרת" עכ"ל. והאי "אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע" ע"כ אתה לאמרadam הפריס ע"ג' ק' וטעון שחייבת פשיטה שאחלבו בכרת,adam לא תפרש כן כונת הרמב"ם ז"ל אז האי "אע"פ שלא הפריס עג"ק אין לו שום מובן.

אבל עשה אכן כאפרכסת ושמע נא קושט דברי אמת, הנה הרמב"ם ז"ל השמייט הא דר' מרשישי, דבן פקוועה הבא על בהמה מעלייה הولد אין לו תקנה. והבי' סימן י"ג כתוב דלא ידע למה השמייטו הרמב"ם, מאחר דמסופק אי החושין לזרע האב. עוד זאת השמייט הרמב"ם ז"ל כל דין דקלות בן פקוועה דאמר אביי, דהכל מודים בו משום דמדכרי דכריי, וכקמתמה הב"י בסימון הנ"ל עליו, וככתב דבשלמא על הר"ף דהשמיוט לא קשה, משום דלא שכוח, אבל על הרמב"ם יש לתמורה דהוז ז"ל אינו רגיל להשמיוט שום דבר מה תלמוד, עכ"ד. ואני אומר דאף על הר"ף לא הוועיל הרב ב"י ז"ל בתירוץ, דהרי הרמא באנה סימן י"ג כתוב, דאפיקו היה בו שאר דבר תימא סגי להתריר בלבד שחייבת, ולמד זאת ממה שהביא הג"א מעשה דרב שרירא גאון דהזה לו שני בגין פקוועות והmittים בкопוי' והאקלים בחופה וסגי לי' בהא דהזה בשעת חופה להיות תמייה לאינשי, וא"כ איך השמייטה הר"ף והרמב"ם ז"ל.

והנה בראש פירkon כתבתני דהרמב"ם ז"ל דחה הא דרב מרשישיא מכח האי דרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל עתה אני רואה דבאמת הא דד' סימנים לית לי לרמב"ם, כי לא הביא כלל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, דהיזנו באמו טרפה שייח' צrisk שחייבת, והיה טהור מלטמא, ואדרבה פסק בהפריס עג"ק גם טמא הוה, והאלקים כי כן האמת בעדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שלא עלה זאת ע"ד שום ראשון או אחרון ז"ל, אבל מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו.

דהנה ק"ז החת"ס בחדשו הרגיש ברוח חדשו, דהא דר' מרשישיא המובהך כאן, בין האי דר' בדק כל מודים בקהלות בן פקוועה ע"ג קרקע, ובין הא דאביי דהכל כל מודים בקהלות בן פקוועה עומד שלא במקומו, דהאי דינא דר' מרשישיא אין לו שייכות לדר' ש"ש עי"ש מה שנדחק בזה בשם תלמיד אחד בדבר זר ורחוק. ואני דור רביעי אחורי ת"ל מצאתי פתרון הדבר, דבאמת כן הוא דמייך שיק' לדרש' ולא לחכמים. דבאה דר' כהנא דאמר הפריס עג"ק איכא בגיןיו לא איפריש מי מדאורייתא טעון שחייבת או מדרבנן, ושפריש ג'כ' דמדאורייתא קאמיר דחכמים דר' מ"ס' ז"ל דדי לולד להיות אמרו, ובאמו גופה בעין שותמות הבע"ח עי' השחייבת, ר"ל שתה' גוססת על ידה, דנראה דמפרכסת מותורת מיד וחותך כיitz בשר מבית השחייבת כדלעיל לג' ע"א, הינו משום דעתם למות לאלטר, דכל שנשחטו שני סימנים חזקה אלימתא לח"ל דמת מיד, וכמו שאמרו בגיטין ע' ע"ב דנסחטו ב' סמינו וברח מתירין את אשתו, ועי"ש בסוגי' ובתוס' דמת בודאי קודם שיתירוה לינשא, וכן כאן ב' הסימנים ממיתין מיד וכאשר בארטיני בארוכה בפתיחה בעiker ג' דבעין מיתה תוך מעיל"ע. אלא דהתורה התירה נגד יצ'ר' למ' שלחות אחר תאות אכילה לאכול מיד כמו יפ"ת עי"ש. אבל כל שלא עלה השחייבת לעשותה גוססת, ואם היה במציאות שתשחה מלומות יותר ממעל"ע, באמת אין כאן שחייבת.

דשפיר מבעי' לעיל דלא תהני שחייבת בהושיט ידו משום חסרונו אוירא, הלא אוירא אינו מועל רק דלא הוקע איסור הלב, משום דיש היתר עי' שחייבת, אבל אי נחרה שפיר נאסר הלב, משום דאיaca חדשים והם לחוד גרמו, אפילו בנמצא מות אח"כ ולא הוה אוירא כל מוחים, וכמש'כ לעיל במתניתן. וכן לא מתפרש מה שכתו התוס', דהאי אבעי' דלעיל מיתוקמא שפיר בין לר"י ובין לר"ל דפלייגי בתשל' וכו', דלר"י' דאמר חדשים גרמו היינו לחלב שנטלש וצא לאoir העולם, וזה ליתא כמש'כ, אלא ודאי לדעת התוס' לייא בחדשים לחוד איסור הלב כלל, עד שיצא לאoir העולם בעוד הولد בחיים, ולכן בנמצא הولد מות אפילו לא שחט אמו אלא נהרה הولد אין בו כרת דחלב, וכאשר הוכחתיכן מגמר', ובדררי הררא' שעדין בלתי מובנים. אבל מה שנטקsha הלב ארוי ז"ל על הסברא דכיוון דאין כאן לידי, והוה האי הלב כבשר הפרוש מן בהמה ולא כפורש מן הولد,מאי מהני האי תלישה וכייא להקרא חלב, דא ודאי צריכא עיינה רבא כאשר נתפלאתים גם אני בזה כמבעור למעלה.

שם בסוף הדיבור, ואפילו לר"ל דאמר חדשים ואוירא גרמו, אפשר דבمعنى אמו מהני בי' שחייבת כי היכי דמיהני בי' שחייבת אמו ע"כ. כפי מה שכתבנו לעיל בדעת התוס', דגם לר"י' בעין אוירא כדי' שיחול איסור הלב, ודלא כלב ארי' ז"ל, גם לר"ו'ח בעין לפרש צד האבעי' דלעיל, דמיהני שחייבת בהושיט ידו לר"ל, ודלא כמשמעי מפשיות לשון התוס', דהאי צד האבעי' לר"י' מובן מאליו, אלא כיון דלר"י' ה' צריכין לפרש צד האבעי' דלא מהני שחייבת בפניהם, لكن לא כפלו כאן לאמר דבין לר"י'ח ובין לר"ל קמבעי' דתהני שחייבת בעמי אם כמו שמנני לי' שחייבת אמו. אלא דגוף דברי התוס' תמהין, דادرבה מה דמיהני שחייבת האס היא הנותנת דלא תהני שחייבת עצמו, דנヒו דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל לא ב"א, ואיך כתבו דמשום דמיהני שחייבת האס יש לאמר דמיהני נמי שחייבת עצמו. ואני כתבתני לעיל במתניתן דבאמת מהאי טעמא השמייט הרמב"ם ז"ל האי אבעי', דבمعنى אמו פשיטה דלא מהני שחייבת לשום מ"ד ודוד'ק היטב.

ע"ב גמור' טעון שחייבת, ואם מות טהור מლטמא במשא וכו', ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה האי דינא דבן ט' ח' הנמצא בمعنى בהמה טרפה דעתו שחייבת, מבעור ברמב"ם בהלכ' מ"א, אבל מה דינו אס מות אח"כ בפ"ב מהלכ' אבה"ט הל"ז כתוב בשם ז"ל בפירוש. אלא דחכ'ם בפ"ב מהלכ' אבה"ט הל"ז כתוב בשם הר"י קורוקס ז"ל, דהא דכ' הרמב"ם שם ואם מות קודם שיפוריס ע"ג קרקע הרי הוא טהור, שחייבת אמו מטהרתו, קאי אפיקו אמו טרפה עי"ש. והוא אמת וצדק, אלא דמה שתנה הרמב"ם ז"ל קודם שיפוריס ע"ג קרקע הוא מן התימא, דמשמעו שלآخر שיפוריס ע"ג קרקע אס מות מטמא במשא, ומהיכי תייתי, וכי משום דבעי' שחייבת מדרבנן משום מראית העין, נימא דמטמא במשא מדרבנן, אשר זה דבר זר ומ"ל לרמב"ם זאת דגזרו טומאה משום מראית עי'. וראיתי בדגול מרובה בי"ד החדים שהשיג על הטו"ז דס"ל שהפריס ע"ג הקרקע רק לכתחילה צrisk שחייבת, אבל בדייבען לא אסרו מושם מראית עין, מפסק הרמב"ם זה דבפהפריס ע"ג קרקע מטמא כנבלה, אם לא שחייבת, והוא פלא גдол שלא הרגיש הגאון ז"ל דמשום מראית עין מדרבנן, איך מטמא כנבלה. ולא עוד אלא אדם היה הרמב"ם ממציא דבר זה דבפהפריס ע"ג קרקע גם טומאת נבלה אית בי' מדרבנן, היה לו לפסק כן בפירוש ולא להשמיינו דבר זה מכללא, דבלא הפהפריס טהור. ועוד זאת אני תמה' דבסוף פ"ה ממ"א שהביא דין דבקיע כתוב סתמא, ואם הפהפריס ע"ג קרקע צrisk שחייבת, ולא הזיכר כלל שהיה מדבריהם

קשה כל הני קושיות למה לא פסק הרמב"ם כר' מרשישא ולא הביא הא דאבי דהרי ר' מרשישא פליג על אבי כנ"ל וממילא דליתא לדאבי, וגם דר' מרשישא ליתא, דהוא אמר מלתי אליבא דרש"ש, ולית הלכתא קריש, וכן אין הרמב"ם מחק כלל בין אמו טרפה לכשרה, דכל שהפריס עג"ק עבי שחיטה מה"ת, וטמא טומאת נבלות אם מת, היינו אם מת קודם שהפריס עג"ק, כמו שכתב הרמב"ם זל בפירושו. ומהאי טעמא היה הרמב"ם זל מוכרכה נמי לפרש דאיסור אבר היוצא אין תליי כלל בשחיטה, דכל שיצא והחזר או נשחת קודם שהחזר באפין כאן לידיה, איך איסור יוצא מצד קרא דבר בשדה טרפה, דמשום דין לאבר שחיטה א"א לאמר דהה אליבא דהלכתא, הרי טעון העובר שחיטה כיון שהפריס עג"ק, ולאמר דהה אבעי בריש פרkon באבר היוצא מהו לחוש להלבו שהוא בס"ד קודם שזכינו דפליגי רש"ש וחכמים בשל תורה וכאשר נראה דפרק שם בתחלת כאשר עבי מהו לחוש לארעו ותפל' ולא איסור יוצא מהא דר' מרשישא ורק אליבא דרש"ש קאמר למולטי דלית הלכתא כוותי, אבל הוא קמבעי באבר היוצא דאייכא איסור גם לחכמים, אלא ודאי דחש"ס איזיל שם בהאי ס"ד דר' מרשישא הלכתא היא, מ"מ במה דמסיק בתיקו א"א לאמר דלא קאי הא תיקו במסקנא, דכל תיקו הלכתא הוא, ובשל תורה לחומרא איזילנו ולכך הוכחה הרמב"ם לאמר דאיסור אבר היוצאה לא תליי בשחיטה כלל כנ"ל.

וזע דעליל דפליגי ר' אשוי ומר זוטרא בגין פקועה אי פודין בו, דר"א אמר פודין ומר זוטרא אמר אין פודין. הנה הסוגי' דשם ע"כ קאי לפי הס"ד, דהה קמבעי מהו לפדות בגין פקועה, אליבא דר"מ לא קמבעי, דכיוו דטעון שחיטה בהמה מעלהיה הוא, כי קמבעי אליבא דרבנן. הרי דס"ל להש"ס שם דרבנן ע"פ דריהט ואיזיל לא עבי שחיטה מה"ת ולאמר דר"א שהוא מרא דשמעתתא דהaca דלית הלכתא קריש, ומטעה דכתיבנה דחכמים פלייגי עלי' להצהrik שחיטה להפריס עג' קראקע גם זוטרא אליבא דרש"ש דאיתו דלית הלכתא כוותי, הוא דבר שאין הדעת סובלתו, והכי הו"ל לר"א למימר למר זוטרא דפודין משום דטעון שחיטה. אבל ניחא דהרי רשי זל מפרש הא דקאמר ר' אשוי למיר זוטרא מה דעתך דילפת שהה מפסק, דבפסח פסול יוצא דופן. והתוס' הקשו על פירושו דא"כ גם לר"מ דטעון שחיטה אפשר דקמבעי, דאף דבעי שחיטה נוכל לילך מפסק דין פודין ביוצא דופן, ולכנן מפרשים דמטעם דהו כהחות קאמר דפסול לפסק, עיין בחדושים הרשב"א זל דקהשה בשם הרמב"ן זל להליכם, דס"ס יוצא דופן הוא וויפסל נמי לר"מ, ולכן מקיים פרשי"י זל, והא דקאמר בגמרא' בתחלת לר"מ לא קמבעי' הוא מקמא דמסיק הא דקאמר ר' אשוי למר זוטרא, Mai דעתך דילפת שהה מפסק, אבל בתור דמסיק כן, באמתה האבעי' גם לר"מ ומשום דאייכא למילך מיותר דופן בפסק. ואני מתחילה עוד יותר ע"ד התוס' דאיך אפשר דמטעם שחיטה קממעט, דא"כ שהה מפסק להו לי, דהרי שחוות במעט משה דכתוב כאן בפדיון בכור, ולא בגין למילך מפסק, וכן נראה מותוק פסק הרמב"ם זל בפ"ב מהלכ' בכוורות הלכ' ח' ז"ל, "אין אין קרוין שה. הן אמרת דבגמרא' בכוורות י"ב ע"א לא משמע כן, שסביראה על הא משנה דמנוה אלו דין פודין, דמתניתן בן בג בג היא דבן בג בג אמר נאמר כאן שה ונאמר להלן שה בפסק ולא בכלאים להלן פרט לכל השמות הללו, אף כאן פרט לכל השמות הללו. אי מה להלן ذכר תמים ובן שנה ת"ל תפדה תפדה ריבבה. אי תפדה

זהרי אמרה תורה בchia וועפ', ושפק את דמו שהוא נתילת הנפש ולא מסתבר לאמר דכשנכנו לארץ נתקדשו במצוות שחיטה שבא להקל כ"ב ולאמר, דלא בגין נטילת נשמה ונפש כלל, ואפיו אין סופה למות מחמת השחיטה מוותרת וטהורה. ואם כן הוא האיל, אם שחיטתת אמו פולה עליו עכ"פ כדי שהיא גוסס ואני יכול לעמוד שהוא סימן הגסיסה, אז יותר על ידי אמו, אבל כל שהפריס עג"ז קראקע אחר שחיטה, הרי סימן דלא פולה עליו שחיטה מאומה, די לצד להיות אמו, כי גם בה בגין מעשה המmittת תוך מעלי"ע דוקא, וכך כל שהפריס עג"ק, אפילו ימות אח"כ אין זאת מהמת השחיטה אחרת, אלא מסיבה אחרת, ואל תחמה על דבר זה, איך הקשר הولد מתלי תליי בהמה שיפוריס אח"כ עג"ק אי לא, דהרי גם לר"מ מותלי תליי אם חי היה בשעת שחיטה,adam מות אח"כ ונמצא מות ניתר למפרע בשחיטת אמו, ואם נמצא חי לא מהני, והci נמי לרבען כן הוא דמתלי תליי אם יפרוס אח"כ עג"ק או לא. ור' מרשישא (חתנו של רב כהנא. עיין בסה"ד) מפרשכו דברי ר' כהנא, ולכן העמיד מסדר הש"ס הא דר' מרשישא בתור דברי ר' כהנא לאמר, דרך ע"ש קאמר ר' מרשישא דינו, כי לחכמים דפליגי וס"ל דבעי שחיטה בהפריס עג' קראקע, ליתה להאי דינא כלל, ואח"כ מביא דברי אבוי דפליגי, וס"ל בהא דר"כ דהפריס עג"קiac בינייהו מדרבנן קאמר, ומפני מראית העי, ולכך הכל מודים בקהלות בן פקועה. ומאחר שזכה לו ר' מרשישא ואבוי פלייגי אי חכמים דרש"ש מדורייתא קאמו דבעי שחיטה או מדרבנן, כפי הכלל שבידינו דבשל תורה הלך אחר המחריר, אנו צרכין לפ██וק כמו אונד מאחר השחיטה או מדרבנן דהה דרא' חנינה אמר כל מקום שננה ר' ש"ש הלהכה כמותו, והא דר' יונתן דפליגי עלי' וקאמר דלית הלכתא כוותי' אלא במסוכן ותרומות מעשר ג"כ פלייגי אי שחיטתה בן פקועה מדורייתא או מדרבנן דהה האי דמסוכן אף דהו דבר תורה, אבל כפי מה שהוסיף שם על היוצא בקהל דה"ה מסוכן, ועינו רמב"ם פ"ב מהל' גירושין דמקדים האי דמסוכן להני דת"ק ולהני דחזרו לאמר נינהו דבדף י"ג ע"ב משמעו דרש"ש פלייג את"ק אבל אחזרו לאמר אין אלא מפרש, דلت"ק דוקא יוצא בקהל דהו קרוב להיות נהרג, אבל סכנה בעלה מאדקروب להנצל לא, אבל בחזרו לאמר שהוסיף גם המפרש לים והיציא בשיריא, אין בזה אלא חשש סכנה, ה"ה דמודים נמי במוסוכן מוחות חולין, דאטו כי רוכלא ליחסב ולזול. ועינו מנחות ל' ע"ב בכל הסוגי' שם, ותמצוא דגס למן דלית ליה דהלהכה קריש' בכל מקומות מוסוכן, מ"מ פסקינו כוותי' בתלויות השם בס"ת לחلك בין מקצתו או כלו, וכן עוד שם באיזה דין ועינו ש"ד סימן רע"ו, שתמהה באמת איך פסקו הופקים הא דרש"ש בתלויות השם, כיון שפסקו כאן בשחיטתה בן פקועה דלא כוותי', מושום דלית הלכתא כוותי' רק במסוכן ותרומה, עי"ש שכטב דבחבורו הארץ הארץ בזה, ואני לא זכינו לחלק שני מספרו הארץ. אבל לפי העתינו ניחא, דהא דלא קבלו הכלל דהלהכה קריש' הינו דרך כלל בלי יוצא ממנהו, אבל יש בידינו לפ██וק כוותי' במילדי דרבנן, או במקומות שמחמיר, ולכך הא ר' יונתן דפסק רק בהני תרתי כוותי', רצה לשלו Rak האי דבן פקועה דהה מה"ת לדעתו, ואיך נפסק כיחידי לא גבי רבנן ור"מ דפליגי עלי' להקל בשל תורה ור' אשוי שהוא בתרא חש להאי דר' יונתן ופסק דלא קריש' ע"כ משום דס"ל הכר' מרשישא דרש"ש וחכמים בדורייתא פלייגי, ולא כמ"ד דבל"מ הלהכה קריש' משום דס"לocabyi, דכאן במלטה דרבנן פלייגי.

ומאחר שזכה לו, ליכא בפסקי הרמב"ם שום דוחק ולחץ, ולא

ז' נבלה גמורה, ואיך נתיר חיללה איסור תורה ע"י פסקי יתר הראשונים נגד דעת הרמב"ם במקומות שאין רואים שלא ירדו לסוף דעת קדשו, ושלפי שיטתו אין כאן שום דוחק בכל הסוגיות ולא עוד אלא אדם לא נשחת רק סימן אחד גם בלאה אין להתריר כלל הכתת הראש כմבואר אצלנו בפתחה ודוק' היטב.

ע"ש רשי' ד"ה הפריס וכו', טעון שהחיטה מדרבנן דעתך לאחלופי לאכול בהמה ללא שחיטה עכ"ל, אין לפרש דוחשו לאחלופי כמו בפסחים דף ע"ה דאין צולין ב' פסחים כאחד מושם תערובות גופם, וה"ה הכא כיון דאין כאן שום היכר, דבקל ברבות הימים יתחלף באחרת, אדם נפרש כן לא נבון הפלוגתא בקהלוט אי חד תמייה'aggi או בעין תרי תמייה'aggi וכן לא נבון הא דרא' דלא חש לדרישת בבפ"ק דמ"ש טרפה דלא חש לה כיון דאין חש החלפה אלא דהכא תמייה'agen שיאמרו גם שאר בהמה לא בעי שחיטה, וכן מוכחה דחישין שיאמרו גם שאר פוסקים. אבל הדבר תמורה בעני דמיהיכי משwon הרא'ש ושאר פוסקים. וגם לסתור את האיש שאוכל נבלה. וגם למה לא חששו על תערובות גופן כמו בפסחים וכו'.

תוס' בד"ה בן פקועה מה שפירש בקונטרס דהרי הוא כדי שאין לו אלא סימן אחד מצדamo וכ"ו גם פירש דר' מרשריא ל"ל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, והכל מגומג דאפיילו היהנה בהמה ניתרת בסימן אחד להכשיר דחויס כל סימן וסימן בחציו שחוט וכו', ואפלו למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא מודה הכא, דהתס שחיתת טרפה לא הויה שחיטה, אבל כאן הויה כאלו חציו נשחת וכו' עכ"ל. ועיין לב אר' מש"ב בז'ה. ואני תמה מאיד על התוס' דאין כאן שום מקום השגה על רשי' ז'ל, דלפירושם דאין כאן סימנים לחץ הولد הצריך שחיתה קשה יותר, הכא יאמרו דמי שייאל מאותו ולד בלא שחיטה מחיים או לאחר מיתה, צריך לאכול שני זיתים כדי שישתחייב מלוקות, דמי יימר לנו דחילך האב וחילך האם שווין הם בכמות, אלא ודאי דאין כאן תערובות בכמות, אלא באיכות, וממילא דאין כאן מלוקות כלל על אכילת הولد הזה בלבד שחיטה, והוא כמו כוי לעניין חלב דהוה חצי שעור באיכות, ואין לוין עלי, וא"כ למה לא תhani שחיתה להאי ולד דאיינו זבוח באיכות, ע"י סימני עצמו שהמה ג"כ רק באיכות מקצתם זבוחים ומיקצתם אינם זבוחים, הכא ולד בר' בפ"ע הוא סימני ובשרו שווין, ומ"ל להתוספות דההאי בר' בפ"ע לא מהני שחיתה סימני כמו שהוא, ולכן הוכחה רשי' ז'ל להמציא דעתך שהי' נגע בו דכמו בשתיי' בכמות השחיטה נפסקת, כמו כן נפסקת בשתיי' בחיתת איכרות הסימנים. גם מה שרצו להילך בין האין, לשחיתת טרפה איןנו מובן, דהה גם בשחיתות טרפה מהניولاد לטהר מיידי נבלה, ולדעת התוס' גם להתריר איסור אבמה'ח כמו באמו, דחוינך אבל ממנה בעודה מפרקסט אין בו איסור אבמה'ח, הרי דגס הولد שחחות הוא, ואדרבה יותר מקרי שחחות בטרפה, עד שלא מעד מה נשר להתריר בולד טרפה ע"י שחיתת עצמו כמו שתכתבנו למעלה באריכות. וחוץ מזה הלא כל עצימות ההסבר של ד' סימנים אכשר בה רחמנא, ממש'כ רשי' ז'ל דההיא הרא דרב' רחמנא ולא איסורה, והא סברא המוסכמת עם השכל דאיך נאמר שחיתה המכشرת תקלקל יותר את הولد, מנicher האוסרת, ר"לadam נחר האם היא הولد נתר בשחיתת עצמו, ואם שחיטה יאסר הولد שלא יהא לו שוב היתר ע"י שחיתתו הוא, ואם הסברא מוכרכות א"כ גם בגין פקועה הבא על בהמה מעלייה אנו מוכרכים לומר כן, אך איך אפשר דהשחיטה של האם המכشرת תגרום איסור לבן בתה בדור שלישי. אבל מה שתכתבו התוספות דא"כ הסוגי' דלעיל, דמהו לחוש

ריבת כל הני נמי א"כ שהיא מהני לנו עכ"ל הגמר' הרי דבעין כמעט כל הני מց"ש שהיא מפסקת. אלא דנראה דהרבmb"ס ז'ל דחיה האי ברייתא מכח האי דר' אשி כאן. דכי הרא דההיא ר' אשיה מפרש מתניתן דבכורות דמעט כל השמות הללו משה דכתיב בגופי' דקרא, דאל"כ אלא כברייתא דבן בג הלא תקשה לנפשי' דבר אמר כאן פודין.

הן אמת דלא אוכל להבין איך פלגי ר"א ומר זוטרא ביזוא דופן, והמשנה בבכורות לא מנה בכל אלו יוצא דופן, הרי דפודין בו. דומה דקמבעי' שם בנדונה ובפסחים'ק אי פודין, היינו אם היא בכלל כלאים דקתני במתניתן וכן בגין פקועה, אי כפ' התוס' דמצד שהוא שחות קמבעי' הרי הוא בכלל שחות דקתני נמי במתניתן, אבל אי נפרש דמצד יוצא דופן קמבעי', באיזו מהנהו דחויס במשנה נוכל להכניiso, והוא תימא רבתא אצל, אלא מזרע פירוש התוס' ג"כ אין להעמידו, דומה פריך ר"א למר זוטרא מה דעתך דילפת שהיא מה פסקת, הלא משנה שלמה היא דאין פודין בשחותה והרי היא בן פקועה נמי שחוט הוא, יהי' מאייז טעם שהיה', אם לא שנפרש דחכי קפעריך לי', דבשלמא אם מפסק ממעלינו שחוט, שפיר קמדמיית בו פקועה לשחות דעלמא, דשניות הלא אינם ראיים לפסח אבל אי מסברא קממעט התנא כל השמות הללו, מושום דאיןם בכלל שא וכמיש'כ הרמב"ס א"כ האי בן פקועה ניהו דחויס הוה, אבל מ"מ כיון דרהייט ואיזל שה קריין בי'. שוב ראיית ברי"ט אלגוי ז'ל שכtab, דר' אשי לא ידע מהיא ברייתא. והרבmb"ס ודאי לא סבר כן,adam ר"א לא ידעה איך פסק שם כר' אשי דפודין נגד הברייתא. ועכ"פ נבוק אני מעד בפירוש הסוגי' וקשה לי מעד להכניס ברמב"ס כדעת רשי' ורמב"ז, דמטעם יוצא דופן דניין על בן פקועה, והוא לא הזכיר יוצא דופן בדבריו אלא בן פקועה, ובפרט שהגמר' לא הזכיר כלל שם יוצא דופן, וממשנה נלמד דביזיא דופן לא מيري'. لكن יותר נראה לךים פירוש התוס' גם לדעת הרמב"ס ז'ל, דמטעם שחותה קמפלגי ומ"מ לא קשי' מידי ר"א אדר"א דס"ל דחכמים מדאוריתא מצרכו שחיתה בהפריס ע"ג קרקע, דהא דלא פסק ר"א כרש"ש דמתיר גם בהפריס ע"ג קרקע, היינו מושום דכיוון דבדאוריתא קמפלגי לא מלאו לבו לפסוק לקולא כרש"ש נגד החכמים, אבל כאן בפדיון הוי חושש לדרש"ש להחמיר שלא לפדות, אם לאו דס"ל דכיוון דרהייט ואיזל שה קריין בי', ומר זוטרא ס"ל כברייתא דבן בג בג, דמשה שה קממעלינו לבן פקועה, ולפ"ז ניחא מה שפסק הרמב"ס כר"א ע"פ דחסוני' כמר זוטרא אזלה, כמו שתכתבו הראשונים ז'ל שפסקו כמר זוטרא, ובפרט דהבריתא מס'יעה למר זוטרא, אבל אי נימא דכל עצמיות הפלוגתא הוא מושום דהוה שחותות ואיליא דרש"ש דשמא הלהכה כמותו גם בדאוריתא, וכיון דזה גופה ספק הוא כדי הוא ר"א לסמוך עלי נגד הברייתא ודוק' היטב.

ועל"פ' היה איך שיהי' ברור כמשמעותו דהרבmb"ס ז'ל פסק דהפריס עג"ק טעון שחיתה מה"ת, כי רק במקרה זה מתפרשים כל פסקיו, וכל מה שהשmittot מן הדינים הנראים כבלי חולק בסוגית הגמר', ואין ספק אכן שאליו זכה ה"ב' לאז ודי היה פוסק הכרמב"ס עמוד ההוראה שהוא שקול אצל ה"ב' נגד רוב הראשונים, ולא עוד אלא דכל הראשונים ז'ל אילו הוי נחטו לעומק שיטת הרמב"ס ז'ל לא הוי חולקים עליו כלל, כי הלא לפי דרכם אין קץ לדחוקים שמכרכחים אנו לסביר בסוגיות הללו כאשר בארנו הכל בפרקן, כל אחד ואחד במקומו, וא"כ פשיטה דחיללה לאכול בגין פקועה שהפריס ע"ג קרקע ולא שחיתה כמו שעשה ר"ש גאון בחופה. אבל עוד יצא לנו מזה דמה שהתריר הרמא' ז'ל בעוף השווה למota אפייל מעלה' להכות על ראשו הוא לפני דעת הרמב"ס

בו גם הבהמה טרפה, אלא אפילו לדעת אידך הראשונים דאין בו אלא מצות פירוש מדרבנן, מ"מ מודים מהה דאיינו יכול להעלות ארוכחה, ובפירוש אמרו לעיל דף ע"ג דבר המadolدل אין לו תקנה בהזירה, ור"ל שאינו חזר ומתדבק לנוף ואיך לא תטרף הבהמה ע"י חסרון זה שאין האבר תלוי בה אלא בחיבור כל דוחוא שסופו ליפול. הן אמת דהש"ס לקמן מביא מתקיף לי ר"ג לשם אל, יאמרוابر שהחיהות תלוי בו מוטל באשפה ומורתת, ולכאורה הוא הקושי' שהקשתי, אלא דהש"ס יאמרו' משמע דמייקר הדין מצ' קיימין הני תרתי, דבר שהחיהות תלוי בו יהיה נדונם כמדולדל, ומ"מ הבהמה תהיה' מותרת, אלא מושם שלא יאמרו מקשה לי' דהויל' דהבהמה אסורה עכ"פ מדרבנן, ועינן לבב ארוי. וזה פלא והפלא דודאי כל שינקר' מдолדל ואון סופו להעלות ארוכחה לעניין טרפות הבהמה ודאי חשבין לי' כנפל, דחובור כל דחו צזה ודאי אינו מצל מלחיות טרפה, ולכן עכ' אנו צרכיכים לאמר דהאי, "יאמרו" דקאמר ר' לעו משום אמרה דבריות קאמר, אלא כונתו דהבהמה נאסרת מעיקר הדין ומון הדין יאמרו' אך אפשר דבר שהנשמה תלוי בו מוטל באשפה והבהמה מותרת ודוק.

גמרא א"ר אש טרפות קמדmittiyil' זכי' שהרי חתכה מכאן וחיה וחתכה מכאן ומותה. הרמב"ז י"ל סובר אדם אחר פסיקת צוה"ג חתך الرجل למعلיה בשוק חזר להחשו, ומ"מ אם לא עשה כן וחתחה כמהות שהוא טרפה ואין זו דומה להא דאמרו לעיל דאי בדרי לה סמא חי' דכמהות שהוא עכשו א"א לה לחיו. והרשב"א אחריו שהביא דברי הרמב"ז כתוב ויז"ל,, וא"ת שמא כבר התחללה מכתה להמיתה בה (ר"ל פועלתה המミיתה) ותירץ חולין והוא זה וזה לשונו: ונזכר הדין זה בפרק הזה מחתמת מה שאמר שחייבתו מטהרטו לאותו אבל כמו שנאמר בעובר שחייבת אמו מטהרטו ע"כ. ואולי טעות ספר אייכא כאן, דהוא ליה למימר דין שחייבתו מטהרטו כמו בaber היוצא מן העובר. דהא דשחייבתו מטהרטו ברובبشر קיים פשוטיא, דהא ליכא כאן אבל המдолדל שאין מעלה ארוכה, ועicker הרבותא דסיפא, הוא האיסור דבלא רובبشر קיים נאסר האבר לרמב"ז מן התורה ולאייך פוסקים מדרבנן, גם לא שייך לאמר דנקט רישא דנחתך טרפה מושם היתר דרובبشر קיים אשר ממילא שמעיןן, דהא אין זה נחתך. אלא ודאי כונתו משום איסורא דסיפא נקט האיסור דרישא, ומיסיפה שמעיןן דהאי נחתך לאו נחתך לגמרי קامر, אלא כל שנשבר העצם ואין עור ובשר חופין את רבו טרפה, דכיוון דמקרי בהכי אבל המдолדל שאין שחייבתו מטהרטו במקומות שאין עושה אותה טרפה, דהינו למיטה מארכובה, ע"כ דאיון סופו להעלות ארוכה, אם כן ממילא גם במקומות שюשה אותה טרפה לא בעין נחתך ממש אלא דכל שאינו יכול להעלות ארוכה חשבין לעניין טרפה נמי נחתך לגMRI דהרי סופו ליפול. והוא דעת רב לקמן, דמלעלת מארכובה ואין רובبشر קיים שנייהם אסורים. אבל לשימוש דס"ל דגס למלعلا מארכובה רק האבר אסור אבל הבהמה מותרת, דנחתך דרישא למיטה מארכובה, וזה קשה מה עניין בהמה שנחתכו וגליה בפרק זה, למיטה משמע, ודאי קשה מה עניין בהם שיטות שיטות שמואל, דאייך אפשר להא מוקומו בא"ט כי הדין דסיפא השיך לכואן לו התקשות עם הדין דרישא. אלא דיויר איני תמה בשיטות שמואל, דאייך אפשר לומר דבכמה תהיה' מותרת. דכיוון דקותני מותניון דכל שאין רובبشر קיים נידון כבר המдолדל דין שחייבתו מטהרטו, מה בין זה לחתק לגמריא, דהרי אמרו לקמן כך' ע"ב דאיין מעלה ארוכה והו לי' לטמא כאבמה' ח' אי לאו קרא דכי יכול עד שיפול ממש, אבל לעניין טרפה פשוטיא דהרי כנפל דהרי כמה וכמה טרפיות אסרים על שם סופן. ולא מבעי לדעת הרמב"ז דבר המдолדל אסור מן התורה מקרה דבר שבדה טרפה דה"ה אם החיהות תלוי

לזרעו ולהלבו של אבר היוצא תהיה' שלא כהכלכתא, וזה דוחק, היא תמייה קיימת כי שם מסיק בתיקו במוחו לגמווע את חלבו, ואיך נאמר דהוא שלא כהכלכתא, אבל זאת התיימה הכריחה את הרמב"ז זיל' לסבורי דברaber היוצא מטעם טרפה נגעו בו ולא שייך לשחיטה כלל. וכפי שביארנו בס הני דין דר' מישרשיא ודרבא דד' סימנים אכך בה רחמנא כולן אינם הכלכתא, כי נאמרו רק לדעת אבי' דחכמים דרש"ש מודים דמה"ת גם הפריס ע"ג קרקע ניתר בשחיטת האם, אבל אין לית לנו זאת אלא קר' מישרשיא דאמר דיןנו אליבא דרש"ש משום דס"ל דלחכמים בהפריס ע"ג קרקע עלי' שחיטה מה"ת, וכייל' בחכמים כמו שכבתבי למעלה בארכיות בס"ד.

תוס' ז דיה' דנפל דובא עלי', ע"ג דסביר ררבנן לא אסר מושום דrostot האזב וכו', כבר הבאתו לעיל דנושאי כל' הרמב"ז כתבו דין זה ממש' דרמב"ז בפיהם"ש, והוחתוי זהה ליתא, דרhmab"z בפיהם"ש לא דבר כלל מטרפות של בן פוקעה שהפריס ע"ג קרקע, אלא מטרפות שנולדה מן הבطن ובעובר שהותר בשחיטת אמו עיי'ש. ולפי מה שהוחתוי דדעת הרמב"ז דהפריס ע"ג קרקע טענו שחיטה מן התורה, ודאי דלא מצי להביה האי' דינא דליתא אלא לדעת יתר הראשוני, דסבירו להו דכלכלא עלמא בהפריס ע"ג קרקע דמן התורה יותר בשחיטת אמו, ושחייבתו מדרבנן משום מראית עין לחכמים דר' שמעון שורי, וצריך לאמר דלא מייר הכא דעשאו טרפה וכמו שהביא הרשב"א זיל' בחודשי לדעת מקצת הראשונים.

דף ע"ו ע"א משנה בהמה שנחתכו וגליה וכו' האי' משנה אין כאן מוקמה אלא בפרק אלו טרפות וכותב הרמב"ז בפירוש המשניות וזה לשונו: ונזכר הדין זה בפרק הזה מחתמת מה שאמר שחייבתו מטהרטו לאותו אבל כמו שנאמר בעובר שחייבת אמו מטהרטו ע"כ. ואולי טעות ספר אייכא כאן, דהוא ליה למימר דין שחייבתו מטהרטו כמו בaber היוצא מן העובר. דהא דשחייבתו מטהרטו ברובبشر קיים פשוטיא, דהא ליכא כאן אבל המдолדל שאין מעלה ארוכה, ועicker הרבותא דסיפא, הוא האיסור דבלא רובبشر קיים נאסר האבר לרמב"ז מן התורה ולאייך פוסקים מדרבנן, גם לא שייך לאמר דנקט רישא דנחתך טרפה מושם היתר דרובبشر קיים אשר ממילא שמעיןן, דהא אין זה נחתך. אלא ודאי כונתו משום איסורא דסיפא נקט האיסור דרישא, ומיסיפה שמעיןן דהאי נחתך לאו נחתך לגMRI קامر, אלא כל שנשבר העצם ואין עור ובשר חופין את רבו טרפה, דכיוון דמקרי בהכי אבל המдолדל שאין שחייבתו מטהרטו במקומות שאין עושה אותה טרפה, דהינו למיטה מארכובה, ע"כ דאיון סופו להעלות ארוכה, אם כן ממילא גם במקומות שюשה אותה טרפה לא בעין נחתך ממש אלא דכל שאינו יכול להעלות ארוכה חשבין לעניין טרפה נמי נחתך לגMRI דהרי סופו ליפול. והוא דעת רב לקמן, דמלעלת מארכובה ואין רובبشر קיים שנייהם אסורים. אבל לשימוש דס"ל דגס למלعلا מארכובה רק האבר אסור אבל הבהמה מותרת, דנחתך דרישא למיטה מארכובה, וזה קשה מה עניין בהמה שנחתכו וגליה בפרק זה, למיטה משמע, ודאי קשה מה עניין בהם שיטות שיטות שמואל, דאייך אפשר להא מוקומו בא"ט כי הדין דסיפא השיך לכואן לו התקשות עם הדין דרישא. אלא דיויר איני תמה בשיטות שמואל, דאייך אפשר לומר דבכמה תהיה' מותרת. דכיוון דקותני מותניון דכל שאין רובبشر קיים נידון כבר המдолדל דין שחייבתו מטהרטו, מה בין זה לחתק לגמריא, דהרי אמרו לקמן כך' ע"ב דאיין מעלה ארוכה והו לי' לטמא כאבמה' ח' אי לאו קרא דכי יכול עד שיפול ממש, אבל לעניין טרפה פשוטיא דהרי כנפל דהרי כמה וכמה טרפיות אסרים על שם סופן. ולא מבעי לדעת הרמב"ז דבר המдолדל אסור מן התורה מקרה דבר שבדה טרפה דה"ה אם החיהות תלוי

מכל בהמה מושם דלא מרביין מזא רקס מה שעומד להיות ניתר בחשיות עצמו לכישול, דהרי תורה דעליל שם קאמר ר"י "דמצא בה דמות יונה אסור באכילה דבעין פרסות, כתבו שם התוס' דזוקא נקט דמות יונה, מושם בדיצה לאoir העולם נמי אסור, לפי שאיןנו מתקים אבל דמות בהמה ורגליה רגלי יונה, שראוי להיות מותר לאחר שיצא לאoir עולם, לא קאמר ר"י דלא מישתרי אע"ג דין לו פרשות עכ"ד התוי הרי דכל תלוי בהמה שראוי להיות מותר אחר הלידה, ומעתה האי של"י זודאי לא ניתר אף בנולד הولد והשליל' קשורה בו, וכן למ"ד לעיל ע"ד ע"א בהושיט ידו למעי בהמה דיש שחיטה לولد בן ט' חי במעי האם, דPsiיטה שאין השליל' נתרת שחיטה זו, וא"כ ה"ו"א דה"ה דלא תהי נתרת גם בשחיטת האם, וכן דמות יונה וכן בעין ריבוי יתרה דמ"מ נגרר השליל' אחר הولد להיות ניתר עמו בשחיטת האם, יותר ממה שהיה נתרת ע"י שחיטת עצמו. ומכלוט בمعי פרה דל"ש מהני שחיטת אמו אף על גב دقשונל אסור אין תיובתה דחתם נמי מפרשנה בהמה דרשינו קרא יתיר' כמו הכא, "וכל" אשלי'.

ע"ב גمرا לעולם טומאות אוכליין, ושאני עור חמוץ דמאייס קשי' לי', הרי של'י נמי מאיסה ומ"מ מרגע החושב עלייה להשותה אוכל, ומ"ש עור חמוץ שלוקו דלא מהני דהאי שלוקו נמי חישב לאכילה דמעשה השlique מוכיח עלייה. ומצאי שהרמב"ם ז"ל נשמר מקוס'י או דכתוב בפ"ב הט"ז מטומאת אוכליין עור חמוץ שלוקו הרי זה ספק אם מטמא ט"א בפ"ע מפני שהוא מאיס הרבהה" עכ"ל. והוסיף על לשון הנגרא דקאמרה סתם מאיס וכ' העין בראש יוסף ולב אר'.

הדרן על פרק בהמה המקשה

שהוא לצורך גמור למוגניהם, גם בפני הבית לא הוה תנא כלל, והיה סומך על הסברא ושכל היישר שלא נטהה בסברא, דמה שמצוין בראש שילוח הקן סברא דלא לנרגג אלא בפני הבית הוא מפני שאם לא נמצא בו איזו צורך, אז בכל הני פרקים דמקילתן ב כדי נסבי, ואת א"א דכמו כן לא נקט דעתוג בפרה אדומה וכדומה ולכן קמהדר למצוא לכל חלקה שייה' לו באיזו מקום צורך כ"ש עכ"פ, כדי להבין למה שנינחו בכל הני פרקים ובזה די למצוא איזו סברא קלישטא, כדי שלא יהיה שלא לצורך כלל, אבל עיקר הצורך שבשבילו נחית האי תנא לשנות כל הני חילוקים, צרך להיות צורך גמור אשר בעין מליף מקראי, לוזה דיקיך רשי' ז"ל במתוך לשונו הטהור דבחולין ובמקדשין דאיתצטריך למילף מקראי וכו' אבל לא כתוב דאיתצטריך למינקティינהו דין כאן צורך גמור אלא צורך כל דחו ודוק'.

ככלענ"ד נכון. **ד"ה ע"ז ע"א** גمرا אל ר"פ לרבא, ר"ל ואיסורה דאוריתא ואת אמרת התורה חסה על ממונם של ישראל. וכן הוא לעיל ד"מ"ט ע"ב ד"ר"פ השיב לרבא כן לעניין הלב טמא אי סותם או לא, וח"ה תהה איך רצה רבא להתייר איסור תורה מושום התורה חסה על ממונם של ישראל, וכتب/draba מספקא לי עי"ש. והלב ארי' כתוב דלא הוועיל כלום דגם בספוקיא אין להקל בשל תורה עי"ש מה שנחdisk, והקו"ש ודי עזומה דכיוון דבשני מקומות מצינו וכיוח בין ר"פ לרבא נראה דרבא לא הדר ב"י מסברתו, רק אישתק דרושא, ולכן כפי מה שכי' הרמב"ם ז"ל דליך מפורסם בקרה אלא דנדון בדברי סופרים (ועיין לח"מ פ"ח מהלכ' שחיטה הכה"א ועיין נמי מה שכתבת בפתחהanza דלדעת הרמב"ם באמת אנו לוקה על הטרפיות שאין הבע"ח נוטה למות)DOI דלא קשה מידי אי רבא היה רוצה להתייר גם ספק זה מושום דחסה התורה על ממונם של ישראל אלא דגם לאינך פוסקים דלית להא דרמב"ם, י"ל דרבא לשיטתו אייל דס"ל טרפה חייה כיידע, וכבר כתבת בריש א"ט דלמ"ד טרפה היה איין כאו רקסעה דלהבדיל בין ההייה הנאלת וכו', ולא דטרפה מוקי לי לבשמה"ח כמו שמברואר בירושלמי ריש פרק כל שעיה וכגדתרגם אונקלוס או כדעת הרמב"ם דטרפהDKרא נוטה שאינו חי וכיון לדידי' ליכא אלא לא הבא מכלל עשה הי' רוצה להתייר מטעם דההתורה חסה על ממונם של ישראל ועיין בח' ק"ז ז"ל בריש א"ט ובחדושנו שם ודוק כי נכון הוא.

משנה שם השוחט את בהמה ומצא בה שליא نفس היפה תאכלנה, ופרש"י ז"ל ולא אמרין אבמה"ח הוא שגס הוא ניתר בשחיטת האם, ובגמ' פריך מנא הני מיili, ויליף מכל בבהמה תאכלו לרבות את השליל', ועיין בראש יוסף שכי' דבעין ריבוי דכל שליל' מושום דאינה בכלל בהמה, ולכאר' קשה דהא לעיל בריש הפרק מסיק דሞכל בהמה ילפנין היתר לויל ולכן גם בחותך מעבור שבמעי מותר באכילה ומהיכי תיתי נאסר השליל', ואפילו אי מבהמה בבהמה ילי, מ"מ אין סברא למעט שליל' דלהבותא קאמר קרא דאפילו בהמה בבהמה וכגון ב"ט חי נמי ניתר, אבל העין הוא כך לפענ"ד דבלי' ריבוי שליל' לא הוה שמעין להתיירא

פרק אותו ואת בנו

ד"ה ע"ח ע"א במשנה אותן ואת בנו נהוג וכו' בחולין ובמקדשין, כתוב רשי' ז"ל מושום דבעין למימר בחולין ובמקדשין דאיתצטריך למילף מקראי CIDILPENIN, תנא נמי בארכ' ובחו"ל דלא איתצטריך וכו', והראש יוסף קמתמה על רשי' ז"ל למה לא כתוב כמש"כ התוס' דתרתית לצורך דגם בפני הבית ושלא בפני הבית לצורך הוא, וכמבואר בראש פרק שלוח הקן. ואין כאן מקום לתמייתו כלל, ודבורי רשי' ז"ל מזוקקים לצריך כסף, וכדרכו בקדושים להיות קולע אל השערה. דהנה רשי' ז"ל בעצמו כתוב בדברו הסמוך בפני הבית דבפרק בתרא מפרש למה נקטינהו. אלא דהענין מבואר דראי ה"יא דלא לנרגג אוא"ב אלא בפני הבית סברא קלישטא היא, וכמש"כ התוס' בעצם CAN בד"ה אי מה דמש"ה לא צרך קרא לרבות שלא בפני הבית. אלא התנא בעצמו אתה להשミニינו שלא נטהה בסברא, וא"כ די להפיקע את עצמו ולא לגרור אחריו אחרים שאינם לצורך כלל. ר"ל دائ' ליכא בכל הני איזו מהם

זה מהר"ס שי"ר ז"ל מפרש כן הסוגי, ועיין עוד בדברינו על דברו התוס' ד"ה או לרבות.

באו"ד ואית בפרק הזרע דדריש מקרה דין מתנות נהגים בקדשים וכו', זהה מוקמיין קרא בכל מיל' עכ"ל. ואני אומר דהאי קרא דמתנות עכ"ל בחולין ולא במוקדשין, דהוא במשנה תורה בפ' שופטים נאמר, והוא מצוה מחודשת שנכננסו לארץ כסדר מסדר הפרשיות שמתחליל בשימתי שופטים מלך ואח"כ אמר דכל הנינים ולויים לא יהיו חלק ונחלת הארץ בארכ' וזה הי' משפט הכהנים מנת העם מזאת זובחי הזבח וכו', ומה שנתחדשה מצוה זו בכתנתן לארץ הוא ממשום דבמבדבר לא שחוות בחוץ רק בעלי מומי, והביאו חולין לאו על מועד, והורה לכהנים חזה ושוק, אבל עתה שנכננסו לארץ שהותר להםبشر תאהו לבוחן חולין בחוץ ממשום רחוק מקום כמפורט בפ' ראה, עכ"ל מען לא יפסידו הכהנים חלקם מן הזבחים לגמור, נצווה העם ליתן מזבח חולין עכ"פ' המתנות, וחוז"ל מאייה טעם געלם סמכו העניין על דרישות ואסמכות עכ"פ' שאין בהם צורך ודוך'ק.

ע"ב **תוס' ד"ה** או לרבות וכו', ואית והיכי פריך לעיל ואימא במוקדשין אין בחולין לא וכו', דכלאים בקדשים ליכא, וכותב מהר"ס שין צדריך בראשון כלאים והשני קדשים, דגמ' מתחלת דפרק' מנין לאו"ב שנוהג בקדשים הכוונה מנין דיווסל השני מצד מחוסר זמן עי"ש. ולעפ"ד נראה דיניהו דיש לפריש בן האי דמנין שנוהג בקדשים וליעיב באזה' קושית התוס' דלעיל וכמש"כ לעמלה, אבל מה דפרק' אח"כ ודלאה בקדשים ולא בחולין עכ"כ הכוונה דלמא שניהם קדשים ולא סגי בשני. דכיו' דבחולין אינו נהוג הרי דלא על השיטה קפיד קרא אלא על ההקרבה לנובה דלא ירצה לקרבן אח"כ הא דנקיט קרא לא תשחוות הו, כמו לא תקריבו דלעיל מיני גבי מומי בהמה, כי איןallo מצד השחיטה אלא מצד ההקרבה, ונקט תחלת העבודה שהיא השחיטה ומשום דלא ירצה לקרבן נאסר השחיטה בלאו, וא"כ מהיכי תיתי נימאadam הראשו חולין נאסר השנוי דהרי בגוף השחיטה לייא איסור, אלא שלא להקריב או"ב ביום אחד. דהאי לא תשחוות מותפריש כמו לא תקריבו אבל עתה שזכינו לדין או"ב נהוג בין בחולין ובין במוקדשין, ומצד השחיטה, שפיר מצין למיר כיון דבענינה דקדשים כתיב אית' ב' נמי פסול ממחוסר זמן על השני ממשום לאו' השחיטה, ולא נאמר דגמ' על הקרבת שנייהם ביום אחד קפיד קרא דבר שלא כתיב כלל, דהה לא תשחוות כתיב, מה שאין כן אי' אי' נהוג בחולין אז מסתבר דליך פסול בשחיטה אלא בהקרבה, וממילא דוקא בשניהם קודש ודוק' היט.

ד"ט ע"ג ג' גמור' מהו דתימה את' צד סוס ומשתמש בצד חמור וכו' קמ"ל, ופרש' ז"ל דין כאן שום צד מיוחד דהא מבבל זרעים' ומינא באנפנא נפש'יו הוא דמקרי, והוא מין בפ"ע מעין סוס וחמור, וכעין זה כתבו התוס' לישיב הקושי' מחצ'י' שפהח' וחצ'י' ואחד חמור וסוס' לשני מינים, דהה משוניים בקהלם ובתוארט החצוני וכגד אמר בגמר' דהאי עבי קל'י' והאי ערבי קל'י', והאי רברבן אודני' ואוטר גנובתי', והאי זוטרן אודני' ורבה גנובתי'. דבשלמא אי' ד'ינין להו מצד אב ואם לחצ'י סוס וחצ'י חמור שפיר ייל', דכל מיני פרדותacha את' הוא דבשניהם איכא צד סוס מסוס הצד חמור מחמור ולא איכפת לא שהצדדים מתחלפים, אבל אי' נימא דפנימ' חדשות בר' משונה ובפני עצמה איכא כאן, דהוא מן בפ"ע, הרי דגמ' זה משונה מזו ואיכא כאן שני מינים, אבל לומר דמיון בפ"ע הוא

גמר ת"ר מנין לאו"ב שנוהג בקדשים. תימא הלא הא לאו' במדבר נאמר, ואז לא היו רשאים לשחות אפילו חולין בחוץ ורק להבאים אל פתח אוחל מועד ולהקריב שלמים עיין היט בעיל דף י"ז בסוגי' דבשר תאوة ובמה שכבתבי שם ובפתיחה, וא"כ עכ' בקדשים נאמר או"ב לא תשחוות, דאילו בחולין גם אותו או' בנו לחוד נמי לא תשחוות ממשום שחוטי חוץ שהוא בכרת, והוא לכארו' תימא ורבטה. אלא דלפי מה שכתבו התוס' מכח קושיותם דקסם להקשوت ממשום שור הפסיק העניין יש לתרץ קושיותי גם כן, בשנאמר דהאי שור דבו הפסיק העניין מתחלת הפרשה דשור או' בכם או' עז כי יולד, קאי אפרשה שלפניה דמבדרת ממומי בהמה שפושלים להקרבה ועליהם קאי ושור או' שהאסרתי לך למעלה להקריבם ממשום מומם, ואוטם תשחטו בחוץ עליהם אני מזיהרך שלא לשחותו אותו ואת בנו, והי' ניחא בזה דנאייד הקרה משור כשב דשור דהפסיק העניין של קדשים, קאי אישור דלפנ' פניו שהוא בעל מום, הרי דבמבדבר בהדי' בחולין דוקא והוא דבר יקר בס"ד ודוק'.

תוס' ד"ה מנין וא"ת וכו' ואין לאמר דאיצטריך שאם צריך לפסה וכו', מכאן ראי' שגמ' התוס' סברו כמו שכבתבי לעיל, עכ"ב חולין ומוקדשין בעינן לצורך, ורק אגבם תנא איזיך, דאל"כ מניל' לתנא דברייתא דבאמת אינו נדחה מפני הפסח עד ששאל עלי' מנין, דלמא שאר קדשים קאמר או' בפסח ויש לו אחר, ואי' דPsiṭṭא אגב בפני הבית תנא כל הני, והבו.

ועיין בראש' יוסף ז"ל שהביא דברי התוס' מנהhot דף מ"ט ע"ב ד"ה הعلاה דהיכא דaicא פסל קרבן לא שייך דחיה, וא"כ הכא נמי לא שייך דחיה, דהא ממחוסר זמן פסל דשלמה, דאי אמרת נראה דאי הינדו' דומה לראי' דההנות' דמנוחות לא כתבו זאת רק בפסול קרבן מצד שהוא קרבן, כמו בעשה דשלמה, דאי מעתה דמיוסל בכך, איך נאמר בו דח', כי דח' לא שייך רק על מעשה דגברא ולא להכשיר קרבן פסל אבל כאן דהאי ממחוסר זמן נצמה מלאו דוא"ב שהוא לאו' בעלמא, שנוהג בחולין כמו במוקדשין, ואם הלאו נדחה ממילא דליך ממחוסר זמן, וניהו דלענין דליהו לאו' ועשה שפיר אמרין דהוי ממחוסר זמן משום נדחה לא הותרה, ואיכא אגbara גם איסור עשה דמימים השמיini ולהלה ירצה, אבל ארבנן כיון דעתך הלאו אשר ממנו נצמה העשה אי' בקרבו, לא מצין למימור דaicא כאן פסל קרבן.

שוב ראיתי בחודשי ק"ז בעל החת"ס ז"ל שהביא סוגי' דיוםא ס"ד ע"א, דשם קאמר דבאי קרא דמחוסר זמן נהוג בשער המשתלה, כגון ששחט אםו לחולה, ועכ"ב דלא דחי' משום דהוה עשה ול'ת. ואח"כ כתוב דיש לתמוה על התוס' דהה דוא"ב חשיב ממחוסר זמן הוא דוקא אחר שזכינו להא דוי' מוסיף על עניין ראשון קאי עשה דמימים השמיini ולהלה ירצה גם אשל אחורי על או"ב, אבל בלי זה אין כאן עשה דמחוסר זמן, אלא הוה כמו איסור שבת עי"ש. ולפי דבריו ז"ל נוכל לפרש הא דבאי בגمرا' מנין לאו"ב שנוהג במוקדשין, היינו מנין דaicא איסור מצד שהוא מוקדשין, ומקרי פסול קרבן מצד ממחוסר זמן. ואח"כ פריך ודלאה בחולין ולא במוקדשין, לא דלא יהי' הלאו דוא"ב אי' נהוג כלל במוקדשין, אלא דלמא אין כאן איסור מיוחד מצד מוקדשין ודוק'.

מקצתה, והא אין כאן ש כל אלה מון בפ"ע. אם לא שנאמר דבאמת בהא פלגי וכמו שモבא בתוס' חגיגה הנ"ל דף ב' ע"ב תוספתא וירושלמי, דאייסי ב' י" אומר אסור לרכוב על הפרדה משום כלאים, וכל זאת צrisk עיון ובירור ואני לא באתי אלא כמעורר כי לא עיינתי בסוגין כל החוץ.

דף פ' ע"א גמר' א"ר אוושע', כולה מתניתן דלא קר"ש, ממא מדקתני קדשים בחוץ וכו'. הנה מהא דקטני בריש המשנה דנוהג בחולין ובמקדשין לא מצי להוכיח דהוא דלא קר"ש, דבאמת גם לר"ש אם הראשון חולין אסור לשוחוט השני קדשים משום אווא"ב, וא"ג דחrichtת קדשים שחיטה שאינה ראייה הוא, דהרי גזה"כ היא מויו"ז מוסיף על ענין ראשון, דקאי אסור אווא"ב גם בקדשים, וכמש"כ התוס' ע"ב בסד"ה שא"ר, דלר"ש מוקי קרא בראשון חולין והשני קדשים, אלא אי יאיכא מלכות באוא"ב בקדשים זהה פלגי רש"י ותוס', ועיין מה שכתב זה לפניו בס"ד.

ע"ב גמר' שחrichtת קדשים נמי שא"ר היא, דכל כמה דלא זיקן שם לא משתריبشر באכילה וכו', הנה צrisk באור דמשום דבעין זריקה להוציא מיד' מעלה, נימא דהשחיטה אינה ראייה, וכמו דאמר בגמ' דכי נחר וזרק לא משתרי, וכי שחט משתרי ואיך קרי להאי שא"ר, אבל מה שנראה לפע"ד בסבירת ר' אוושע' היא עפ"י מה אמרו בביבצה כ"א ע"א בטעה דנדרים ונבדות דאי קרבין בי"ט דאי עג' דאיכא בהם חלק לכהנים ולבעליים, מהה משליחן נבואה רקזו אבל השחיטה היא יכולה לצורך גבואה, ואני דומה להבמה חצץ של נכר וחצץ של ישראל וגם לא למסוכנת דמותר לשחטה בי"ט, אם יש שהות לאכול אפילו רק כיitz אחד, דבاهני מציא אמר דשותט בשבייל חלק זה, אבל בקדשים הכל לגובה, ואח"כ הנבואה מיותר מחלוקת לצורך הכהן והבעליים וכמש"כ רשי"י ותוס' שם, דהוא עבד הנוטל פרס מרבי. ולקמן אמר רבא דבעולה ודאי שא"ר לאיכילה מקרין, דלית לי דאיכילת מזבח כאיכילת הדיות דמי, וא"כ ר' לאיכילה מקרין, סובר דהה בשלמים דהכל לנובה אין כאן צורך הדיות כלל, ורק ע"י הזריקה והקטורה נפרס חלק ממנו להדיוט, لكن שחrichtת קדשים אפילו של שלמים שא"ר מקרי, ורבא דמחלק לקמן בין שלמים לעולה לית לי האי סברא וסובר דמי' כיוון דלהתיר בשאר באכילה בעין השחיטה ג"כ, דאיilo נחר וזרק לא אישתר, שחיטה הרואין לאיכילה מקרי ודוק'.

תוס' דהה קדשים שא"ר היא, וא"ת הא בפרק כס"ד מפרש טעמא דר"ש דילוף מטבוח טבח והכנן, ופריך וליף משחווטי חז' ומשני דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים, וא"כ הכא דבקדשים נילוף קדשים מקדשים ע"כ, ועיין במלא הרועים בהגהותיו על הש"ס שכטב וז"ל, "משמע מדבריהם דבר דבר שאינו נהוג אלא בקדשים ילפין מש"ח דששא"ר שמה שחיטה, ועיין בדבריהם בב"ק ע"ז ע"ב שכטבו שם, דאפיילו בש"ח גופה היכי דאית ב"י פסול אחר שא"ר לא שמה שחיטה" עכ"ל. ובמחכ"ת גברא רבה קחיזנא אבל הקושי בדotta היא, כי אדרבה הני תרתי דברי התוס' מתאימים יחד, כי שם דחאו התוס' האי דעה שרצתה לומר דבר"ח עצמה חייב אףלו אייכא שא"ר מצד אחר, משום דמן הדין דחיה ב תורה ש"ת, אין למוד שא"ר שמה שחיטה, דהרי כל עיקר שנעשה ש"ח שא"ר היא ע"י שאסורה תורה ש"ח, ואיך נאחז החבל בתاري ראשון, אדם נאמר דלא נאסר ש"ת, אז תה"י שחיטה ראיי, ודומה זאת למה שכטבו התוס' פסחים כ"ז ע"ב דהה עליה עלייה זכר דעליה עלייה זכר פסולה, עג' דעתה לא ניחה לי, כיון דאם היהתה כשרה הוה ניחה לי. ולכן מן הדין דש"ח א"א למילך שא"ר שיש ולכך שפיר כתבו התם דגם בש"ח עצמה אי יאיכא פסול אחרינא והוה שא"ר מצד אחר, אין

ומ"מ כל מני פרדות אחת hon, נראה כאוזן החבל בתاري ראשון וצ"ע, ועיין ל�מן בדברינו.

ע"ש גמר' אלמא קסביר חוששן לזרע האב וסימנים דאוריתא עיי' בתוס' ורשב"א ז"ל, דגס ר'ABA ספקי מספקא לי' קאמו. וקשה לי טובא דהאי סימנים דאוריתא דקאמר כתוב הר"ן בחידושים בשם הרמב"ז ז"ל דאין זה כמו סימני אבודה דמספקין בב"מ אי דאוריתא איי דרבנן, אלא כמו סימני ביצים דלעיל דף ס"ד ע"א, דאמרין גביהו סימנים לאו דאוריתא, דהינו שאינם מקובלים אצלנו מהללם"ס, וכאן אמר דמקובלים מהללם"ס, ודלא כרש"י ז"ל. והדבר מוכרת דמה עניין זהה בסימן כהה, והוא כמו דמיישין לדלא גס אחר אבד חפש כזה בסימן כהה, וזהו דמיישין לתاري יוסף בן שמעון. אבל כאן כיוון דהני תוארים מקובלים דבאה מן הסוס והחמור ה希י, ומון החמור והסוס' ה希י, מה תימא לדלא לפעמים משתנה הדבר, הלא בכל התורה ככל אזילין בתרי רובא, ורוב הפרדות באודין רברבן ונובתא זוטרא בר חمرا, וכי גרע האי רובא מרובה דעלמא כגון רוב בהמות השירות דסמכין עלי' עג' דאייכא מעוט טרפות, ע"כ כמו שפירש הר"ן ז"ל בשם הרמב"ז, דהא ונפה אתא לאשמעין דהני סימנים מקובלים בידינו מהלכה, דבר חמורא וסוסי' כך תוארו, ובר סוס וחמורא כך תוארו, וא"כ ע"כ דאין חוששן לזרע האב מכח ודאי, דעל הלכה א"א לאמר בספקי מספקא ואי חוששן לזרע האב, אין כאן נפקוא בהני סימנים.

עו"ד זאת הקשו האחוריונים ז"ל דאי ספקי מספקא לי' איך מוכח דס"ל סימנים דאוריתא, דאפיילו רק מדרבן הלא שרי מכח ס"ס, שהוא חוששן לזרע האב ושמא חד מינא הוא. אלא שבזה י"ל שמי סימנים אלו לאו דאוריתא א"כ אייכא לספקי נמי שמא אין כאן תערובות ב' מינים דסוס וחמור כלל, אלא דזה כולם סוס וזה כולם חמור, אלא דעתנה צורתו במרקחה זה במקצת כעין סוס, וזה במקצת כעין חמור, ועיין בראש יוסף, ודוק'.

ע"ב תננו רבנן אווא"ב נהוג בכלאים ובכוי א"ר חסדא אייזו כי שנחלקו בו ר"א ורבנן, זה הבא מן התיש ומן הצבאי וכו', עד סוף הסוגי', הנה פלוגת חנניה ורבנן לעיל, אי אווא"ב נהוג בזיכרים דתלוי בחוששן לזרע האב מובנת ספר, דיניהו דPsiṭṭaa דאב נשתתף ביצירת הولد, או כמו שתכטב הרמב"ז ריש פרשת תזריע, דגדעת ח"ל שהזכר מזיער הלובן והנקבה האודם, או כדעת אונקלוס וכחכם היוני, שהאב נותן הצורה ההווית, וגשמי הגוף מהאם מ"מ אייכא מקום לאמר אין חוששן לזרע האב להיות נקרה אב לבנו ביחס שאליו לעומת שאר זרים שבמנינו, מפני שמעשה האב מסתתק, וудין אין כאן בן או בת אלא בכח משא"כ האם שמלודדת ולד שלם וגם אח"כ מיניה אותן. אבל בהרכבת שני מינים כמו תיש הבא על הצבאי או להיפך צבי על התיש לה אמר דאיין חוששן לזרע האב והוה הראשון כולם צבי עג' דאביו תיש והשני כולו שהעג' דאביו צבי זה דבר זר מאד, דהרי מינו של אב ניכר היטב בתולדתו כמו בפרדוט דצורתו משותפת לחמור וסוס, ומסתמאן כן הוא בכל ולודות כלאים שני מינים, ואיך אפשר לאמר דאיין חוששן לזרע האב, גם לגבי מין כלומר דאיין כאן תערובת מין האב, רק כולם מין האם, ומה עניין פלוגת ר"א וחכמים לפלוגת חנניה ורבנן, כי ר"א ורבנן ע"כ רק בשאר ואפיילו מקצתה מה מצו לאפיגנו.

אבל לעומת זאת גם להיפך קשה דכפי מה שאמרו לעיל דהנולדים מן הסוס ומון החמור מותרים לבוא זה זה, וקמ"ל שלא שייך למימר אתאצד חמור ומשתמש הצד סוס, דאיין כאן צדדים אלא מין בפני עצמו, וכמו שפרשו שם רש"י ותוס', איך נאמר כאן דשה אפיילו

שם חולקים על רשי' זל בזיה וכתבו דהוה כמו קדשים שמותו שיצאו מידי מעלה, וה"ה כאן השחיטה מותר באכילה. ועיי"ש ב מהרש"א מהר"ם לובלין ובהගות הרש"ש, ולפענ"ד נראה דודאי גם התוס' מודים דש"ח אסורים באכילה, אלא דס"ל דכמו דילפין מה שלי בשלך אסור לגביה, כך שלך בשלি אסור להדיוט ועתה ילפין להיפך, מה שלך בשלי אסור להדיוט כך שלך אסור לבדיוט, ועתה כיון דאיו בש"ח אישור אחר רק מכח ש"ח לדעת התוס', שפיר כתבו הכא והתס בע"ק, כדי אייכא פסול אחר בש"ח פטור דמדין ש"ח עצמו אין למלוד, דבש"ח לא הקפידה תורה על שחיטה רואה, משום שהוא כמו בעלה עליה זכר, ומ"מ השיגו על רשי' זל דמחלק בין אישור אחר רק מכח ש"ח לדעת דההו תורתם רואה, מושם דההו תורתם רואה, דס"ס כיון דאמרה תורה לית' וuber אמרمرا דרומנה למה לא ילכה ודוק.

תוס' ד"ה הנה למחרור זמן שהכתב נתכו לעשה, פי' בקונטרס וכו', משמע שרצו לפזר כמו שאר ניתק לעשה שבש"ס, ותימא וכו', ומהו מצינו לאו הניתק לעשה כהגו' ביוםא לי' ע"ב אמר ר"י בלאו דنبלה קמנפלגו וכו', עכ"ל. הנה לפי מה שבארנו לעיל דף י"ז ע"א, גם שם ביוםא לאו מצד לאו הניתק לעשה קאתינו עליה, אלא דהאי לאו דنبלה מנהירה ופסולי שחיטה דיבר, שנתחדשו שנכנסו לאرض ונצטו על הזביחה גם בחולין, וקאמר ר' ירמי' דפליגי אי האי לאו מעלה הוא ללקות עליו, משום דעתכם מן העשה דזובחת Dolola העשה דזובחת לא היה נחרה או פסול שחיטה נבלה כלל, והרי גם במדבר נצטו על הנבלה מכללא דטרפה, ואעפ"כ אכלו הנחרה, אלא דר"ע סובר דס"ס כיון דאיתסר עתה בלאו דלא תאכלו כל נבלה, lok'in עליה, ורישא"ג סבר דלא חמור האי לאו שנצטח מן העשה כשר לאו ללקות עליו. אלא דלפי פירושם כאן נוכל לפреш כנ"ל דהנה האי לאו דמחורר זמן לא מפורש בהדי', אלא דבכל ולנדר לא ירצה בכתב גבי מומין דרישין, לכל שפסול להקרבה עbor בחמשה שמוט, כברשי' כאן מגמורא חמורה דף י'. אמרו מעתה הא דאו"ב דפסול להקרבה מושום מחורר זמן לא נודע אלא מקרה דמביום השמיini ולהאה ירצה, דקיי נמי זמן לא נודע אלא מקרה דמביום השמיini ולהאה ירצה, עיין בחדושי ק"ז החת"ס זל, ואחר אשлемטה דהינו על או"ב, עכ"ל. כבר כתבנו בדבר הקדום דרש"י זל סובר דלגביה אישור י"ל דזהה כמו בעלה עלייה זכר, לכל עצמיות דאיתנה רואה נצחה מכח שאסורה תורה ש"ח או או"ב, אבל לנבי מלוקות כיון דמאחר שאסורה תורה ונעשה שא"ר הרי אין שחיטה, ואיך ילקה לנו ס"ל לרשי' דבש"ח דמפורש כתת ומלוקות הרי גזה"כ, אבל באו"ב דלא מפורש מלוקות בהאי לאו שוב אמרין דבקדים אינו לוקה, כיון דהוא מחורר זמן ופסול ואיון כן שחיטה רואוי. ובזה מדויק היטב מה דמפראש רשי' זל דקשיית הש"ס למה פסול הוא מכח שחיטת הראשון דמיקטל קטלי, הרי שני ראי לבא לפנים, וכותב מהרש"א זל, דה"ה מכח השני הוא מצי להקשות אמא פסול, וזה ליתא דמכח החני לא מצי מקשה, דהרי התורה פסול מקרה דו"י מושך על עין ראשון, וכקשיית התוס' אבל מצד הראשון שפיר מקשה דקרה מוקמין בראשון חולין ושני קדשים, אבל אם הראשון קודש גם באו"ב ששי"ר מקרי, ומ"מ אסורה התורה או"ב בקדשים שוב אין לומר דזהה בעלה עלייה זכר, עכ"ד גזה"כ הוא דלגביה או"ב גם שחיות קדשים שחיטה רואוי' מקרי, וא"כ מה לי ראשון ומה לי שני, וגם למה לא ילקה, דכי היכי דלגביה אישור באין האי גזה"כ, וא"כ ה"ה דלוקה מגזה"כ זו. ובש"ח נמי גם בלאו אישור כתת דש"ח מקרי השחיטה או"ר דהרי לא נזרק הדם, והוא קדשים פסולים ואסורים באכילה, עיין בקידושן נ"ז ע"ב ברשי' זל דה"ה מה שלך אסור, דש"ח כיון דלא נזרק הדם מי יתירם, אלא דההו'

כאן שחיטה ופטור, אבל כאן מתקש דנילוף תיבת שחיטה דכתוב באו"ב, מתייבת שחיטה דש"ח בגז"ש, וכך דיליף ר"מ באמת שחיטה דכתיב בעלמא מש"ח, וזאת הילפota אינה מן הדין דש"ח אלא גז"ש שחיטה שחיטו, ושפיר הקשו גם לר"ש אי לא תשחטו דאו"ב בקדשים כתיב, נילוף גם לר"ש שחיטה דכתיב בקדשים משחיטה דכתיב בש"ח, ונימה דבקדים ששי"ר שמה שחיטה, ואי זה הו ai יפותא קיימת אז ודאי גם בש"ח היה הדין כדאי פלו אייכא שא"ר מצד אחר מ"מ שמה שחיטה, אבל מאחר דההו מותרים דאו"ב עיקרו בחולין ואין ללימוד גז"ש מש"ח, תו ליכא יפותא שחיטה שחיטה ולא נשאר רק הדין דמש"ח ומדין המש"ח אין ללימוד כנ"ל. ומאן דרצה ללימוד שם מדין ש"ח, נראה דההו תורתם רואה, מושם דאסורה מילך נילוף כנ"ל. ומספר מצין דלא איכפת לו בשחיטה רואוי, ושפיר מצין דלא איכפת לו בשחיטה רואוי' מצד אחר.

אבל מה דקשי' לי הוא נאמר לכל שחיטת קדשים שא"ר הוא למה לא נילוף ש"ח מושחתת את בן הבקר, ונחיב בתש"ח גם בש"ח שא"ר מצד אחר, ויש לאמר דין אין שחיטה דעבירה משחיטה דההו אבל באו"ב אם הראשון קדשים, איך אמר ר' אושע'י דמיקטל קטלי, דהאי שחיטת קדשים מעלי' הוא ונקרה שחיטה כבדית וחתט את בן הבקר, ואיך נאמר דלגביה או"ב לא מקרי שחיטת הראשון שחיטה ועיין בדבר הסמוך ודוק.

תוס' ד"ה שחיטה שאינה פירוש הקונטרס לא מבעי' וכי נראה, דכיוון דאשר הכתוב או"ב בקדשים, מו"ז מוסיף על עין ראשון, הרי גזה"כ דליקי עג'ג דלאו שחיטה רואוי' היא דזהה מחרור זמן כיון דליך פסול אהירנא, כמו ש"ח דחייב אפיקו לר"ש עג'ג דלשאר מילוי חשובי שא"ר, עכ"ל. כבר כתבנו בדבר הקדום דרש"י זל סובר דלגביה אישור י"ל דזהה כמו בעלה עלייה זכר, לכל עצמיות דאיתנה נצחה מכח שאסורה תורה ש"ח או או"ב, אבל לנבי מלוקות כיון ס"ל לרשי' דבש"ח ונעשה שא"ר הרי אין שחיטה, ואיך ילקה לנו ס"ל דההו דמפורש כתת ומלוקות הרי גזה"כ, אבל באו"ב דלא מפורש מלוקות בהאי לאו שוב אמרין דבקדים אינו לוקה, כיון דהוא מחורר זמן ופסול ואיון כן שחיטה רואוי. ובזה מדויק היטב מה דמפראש רשי' זל דקשיית הש"ס למה פסול הוא מכח שחיטת הראשון דמיקטל קטלי, הרי שני ראי לבא לפנים, וכותב מהרש"א זל, דה"ה מכח השני הוא מצי להקשות אמא פסול, וזה ליתא דמכח החני לא מצי מקשה, דהרי התורה פסול מקרה דו"י מושך על עין ראשון, וכקשיית התוס' אבל מצד הראשון שפיר מקשה דקרה מוקמין בראשון חולין ושני קדשים, אבל אם הראשון קודש גם באו"ב ששי"ר מקרי, ומ"מ אסורה התורה או"ב בקדשים שוב אין לומר דזהה בעלה עלייה זכר, עכ"ד גזה"כ הוא דלגביה או"ב גם שחיות קדשים שחיטה רואוי' מקרי, וא"כ מה לי ראשון ומה לי שני, וגם למה לא ילקה, דכי היכי דלגביה אישור באין האי גזה"כ, וא"כ ה"ה דלוקה מגזה"כ זו. ובש"ח נמי גם בלאו אישור כתת דש"ח מקרי השחיטה או"ר דהרי לא נזרק הדם, והוא קדשים פסולים ואסורים באכילה, עיין בקידושן נ"ז ע"ב ברשי' זל דה"ה מה שלך אסור, דש"ח כיון דלא נזרק הדם מי יתירם, אלא דההו'

לשਬש המימרא דין מלכות או"ב נהוג בקדשים קאמר, ומשום התראות ספק דלא שיק"ב לשון נהוג ואינו נהוג ממשום צ"ע.

תנוס' בד"ה יומ להרצתה, וא"ת מבויים צוותו נפקא ויל' דמהאי קרא לא זהה פסליון לילה אחר שבעה אלא כמו שאר לילות, ואם עליה לא יריד, להכי צרייך קרא דהכא דוחה מחוסר זמן. ואם עליה יריד עכ"ל. ותמונה לי טובא דין איך אפשר לפרש דלהוי הא לילה מchosר זמן, כיון דבפירוש אמרה תורה רך שבעת ימים יהי תחת אמו, ובפרט לר"ש-DDR שטעה מדראה דמשום חיש נפל נאסר, וכל שנשלם השבעה יצא מחושז זה, וגם מהא דليلת לקדושה מוכח דין און מחוסר זמן, דאל"כ מיש הא לילה דמצוי מקדים לי ובכל שבעה עבר על בל תקדשו. ולא עוד אלא אדם לעשות הא לילה מאו הבא מכלל עשה, דמויים השמיini והלאה ירצה הרי הוא לאו הבא כל שבעה הוא בליא ירצה, ומה פריך והא מבעי לי שקדמו והה' לכל שבעה זיין תקדשי קי' החת"ס ז"ל הביא לכדר' אפטורייקי וצע"ג בעניini. ועיין בחודשי קי' החת"ס ז"ל הביא קושי' בשם גאון אחד למלה לא העמיד ר' אפטורייקי מאמרו על פ██וק הקודם בפ' משפטים דכתיב, וכן תעשה לשורך לצאנך, שבעת ימים יהי' עם אמו ביום השמיini תנתנו לך, ושם לא היה יכול לתרץ לילה לקדישה ויום להרצאה, דהא בבכו רמיiri דברחים קדושים, עי"ש איך נדחק לתרצ, ואני בעניini אני רואה התחלת קושי, ואדרבה הא הנוטנת דכיוון דבבכו רמיiri דקדושים מורהם, א"כ הא תנתנו לך עכ' אהקרבה קאי, לא קשי' לך' ביום השמיini ומילא גם הא שבעת ימים דקאמר שיהי' דלילה לאו זיין הקרבה והלאה ירצה דעליל הקשו דאל'ה אין להקריב עס אמו נמי אימים ולא אלילות קאי, דבלילה בליא' אין להקריב מקרא דבאים צוותו. אבל בהאי קרא דמויים השמיini והלאה ירצה דמיiri בחולין ומירי נמי מהקדשו, וקאמר והיה שבעת ימים תחת אמו דאסור גם להקדשו בכל שבעת הימים בין ביום ובין בלילה ואח"כ קאמר ומיום השמיini והלאה ירצה נתקשה לך' שפיר הא ליל ת' מה תה' עלי', ועי' קמורתך דניאן דוחה שבעת ימים תחת אמו אקדושה נמי קאי דין להקדשו, אבל הא מיים וכו' ירצה קאי גם אקדושה לאו זיין הקרבה והלאה ירצה דעליל הקשו דאל'ה אין להקריב אונ' קושי' מיט לא דרש און זאת תשובה דאם התורה אוסרת אונ' און' גם בקדשים זהה כמו ש"ח ל"ש, וכמש"כ התנוס' לעיל בד"ה ששא"ר. ולפע"ד מכאן איכא ראי' ברורה למש"כ מהר"ם שיפ' ז"ל בריש פרקן, דואיז גם בליא ועי' מוסיף הזה מפרשינו קרא דאו"ב בין בחולין ובין בקדשים, וכקושי' התוס' שם דכל דכתיב סתמא מהיכי תיתי לחלק בין חולין לקדשים, אלא דלא הוה פ██ול בקדשים שמחוסר זמן, ומוי"ז מוסיף ילפינן דעתית בי' משום מחוסר זמן בקדשים, ולכן ר' שדקאמר דאו"ב אינו נהוג כלל בקדשים ואפילו איסורא ליכא לשחותו אונ' פריך, נרו דלא דריש ועי' מוסיף לעשותו מחוסר זמן אבל למה לא יהי' נהוג כמו בחולין לאיסורא עכ"פ ועי' קאמר דל"ש איכא סברא דלא נהוג בקדשים כלל רק בחולין משום דזהו ששא"ר, וזה פירוש אמתיב בס"ד ודוק'.

ע"ב משנה השוחט ונמצא טרפה, השוחט לע"ז והשוחט פרט חטאתי וכו', בהגות ריש"ש נתקשה לך' אושע'י דלעיל למה לא קתני פלוגתייה בשאר קדשים, וכן לרבע דלעיל הו"ל למינקט שוחט עולה. ולפע"ד נראה ליישב משום דבנה לא מצי למינקט ר' שפטור, דהא חייב עכ"פ מליקות משום מחוסר זמן, דל"ש לקי' אומחוsur זיין כבזבוזים קי"ד, ונירעו דאם הראשון קדשים והשני חולין מצי מתני פטור, אבל סתם פטור לא מצי למתני משום דמסתמא משמע בין ראשון ובין שני. ואל תשיבני משוחט לע"ז דקאמר ר' רל' ל"ש אלא ראשון לע"ז ושני לשלחנו דהתנס לדרבנן דמחיביו קאמור, ושם הרוי גם בשני לע"ז עבר אלא דאו"ב אלא דקלבד"מ, וא"כ מצי כתני מחייבין עכ"ג דבשני לע"ז לא לך, דמ"מ לאו איכא וכו' מ"מ לקבעו בין רשיים גמורים ולשונו מחייבין דנקיט משום ראשון לע"ז, אבל לר"ש דפטור א"א לא אמר כן ממשום ומכח"כ לר"י דגס בשני לע"ז מחייבין וכגון דלא אחריו בי' משום ע"ז, א"כ ייל' דר' אושע'י כרי"ח ס"ל ולדיידי' לא כתני קדשים משום דבשני קדשים לא מיפטר. אבל דכל זאת ניחא לך' אושע'י דבשני קדשים איכא משום או"ב ומchosר זמן אבל לרבע דמצוי מカリיב עולה אחר שיחיטת האם וליכא שום מחוסר זמן, ודאי קשה למה לא נקייט בעולה דר' שמעון פטור אלא בזאה ייל' לפ' מה ש' התוס' לעיל, עליה לאו בת אכילה היא, דל"ש לגבי טומאת אוכלין דבעין

פסול מחוסר זמן, ואי איכא עשה לא מוקמינן הלאו דלא ירצה הנאמר בשאר פ██ולים נס למחוסר זמן, ואין כאן נתק לעשה כלל כmobן. אלא דחוץ מזאת גוף הסברא דלא מוקמינן בלאו יתרי ליתא כאן דהא הלאו דלא ירצה כולל חמשה שמות וועבר על השחיטה לחוד וכן על האזקה והקטרה ומשום עשה דמיום השמיini והלאה ירצה ודאי דלא היה עובר רק על ההקרבה אבל על השחיטה לחוד דאיינה עבודה וכשרה בז לא היה עובר.

בא"ד והשתא ניחא סוג' דפרת חטאתי וכוי אבל לפ' הקונטרס קשה כי היכי דלא ירצה זהה נתק לעשה, ה"ג לא תעשו וא"כ מי פיריך עכ"ל. ולא זכית להבון איך לפי פירושים ניחא האי סוג', דניאו דגיגל לבני שליה כמחוסר זמן דמי, אבל מ"מ אי לאו קרא דלא תעשו וכו', לא הוה ידעין מאיסור הקרבת חותב יחיד בבמת צבור, וא"כ אין זה דומה למחוסר זמן דעלמא, דבריך ידעין מקרא דמויים השמיini והלאה ירצה דאסור להקרבה באיסור עשה, גם איך ילכה משום לא תעשו דקאי אומחוsur זמן בגיגל ושילה, גם במחוסר זמן דאו"ב או של תוך שבעת ימים דהמה נאסרים כבר בעשה, ואין להוסיף עליה לאו לדעת התוס'. וכן קשה על פירושו של הר"ר שמואל מווארון, דמכח תרי לאוין פריך איך אתה חד עשה ומנתק לתרי לאוין, דאיך נחשב זאת לתרי לאוין דהא כל אחד ואחד צרייך אידי' דלא ירצה על בעלי מומין, וקרא דלא תעשו אגיגל קודם שליה, וא"כ ניחו דיש להכניס מחוסר זמן בזאת וגם בזאת, אבל לעשות מזה תרי לאוין כמו בליא' חילפינו ולא ימיר אותו איך אפשר לומר, והרי התוס' לעיל הקשו דאפיקו חד מליקות לא נלקה משום דזהה לאו שבעללות ואיך נוסיף עי' כללות שני לאוין אומחוsur זמן וצע"ע ודוק'.

ד"ג פ"א גמר' א"ר המונוא אומר היה ר' ש אין או"ב נהוג בקדשים, מ"ט כיון דאמר שא"ר וכו'. ויש לתמוה על האי מ"ט דקאמר, הלא בריש פרקן פיריך להיפק, מנ"ל דאו"ב נהוג בקדשים, ואצטריך למדרשי' מוי"ז מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ מי קאמר מ"ט דודאי טעמו דלא דרש הא וכו' להוסיף על עניין ראשוני ואמ הקושי' מ"ט לא דרש און זאת תשובה דאם התורה אוסרת או"ב גם בקדשים זהה כמו ש"ח ל"ש, וכמש"כ התנוס' לעיל בד"ה ששא"ר. ולפע"ד מכאן איכא ראי' ברורה למש"כ מהר"ם שיפ' ז"ל בריש פרקן, דואיז גם בין ועי' מוסיף הזה מפרשינו קרא דאו"ב בין בחולין ובין בקדשים, וכקושי' התוס' שם דכל דכתיב סתמא מהיכי תיתי לחלק בין חולין לקדשים, אלא דלא הוה פ██ול בקדשים שמחוסר זמן, ומוי"ז מוסיף ילפינן דעתית בי' משום מחוסר זמן בקדשים, ולכן ר' שדקאמר דאו"ב אינו נהוג כלל בקדשים ואפילו איסורא ליכא לשחותו אונ' פריך, נרו דלא דריש ועי' מוסיף לעשותו מחוסר זמן אבל למה לא יהי' נהוג כמו בחולין לאיסורא עכ"פ ועי' קאמר דל"ש איכא סברא דלא נהוג בקדשים כלל רק בחולין משום דזהו ששא"ר, וזה פירוש אמתיב בס"ד ודוק'.

ע"ז שם גמר' דאמר הרבה היא חולין ובנה שלמים וכו' עין לעיל אהא דר' אושע'י דטעמא דקדשים מקרי שא"ר משום דכלו לגביה וכחנים משלחן גובה קצוץ, ועתה דרבא מפרש הא דר' המונוא דאיון מליקות או"ב נהוג בקדשים, ונайд מסברת ר' המונוא, עכ"כ לאמר דאכילת מזבח אכילת הדיטות דמי, וכרכ' יעקב אר"י לסתן דחולק על רבא, אבל טעמא דרבא דמחלוקת בין עליה שלמים קשה להולמו. ועוד קשי' לי, לרבע דמחלוקת בין עליה שלמים, מה לא מפרש הא דר' המונוא דקדשים דקאמר דל' זוקיך דם וכו', ר' סתמא קאמר קדשים ששא"ר היא, ושפיר מתפרש בקדשים דעליה ולא נצטרך

מושום דבאה פרקה בהכא עסקין, ולמה לי האי תוספת לשון בסייעא דחווחט ונתנבלה בידו. ותירץ דקמ"ל דפטור משום אוא"ב, אבל איסורה קעביד משום צעב"ח או בל תשחית. ומה אעשה שמוכחה אני לאמיר שבעמছ'ת כד שכיב וניים כתוב הא מלטא, דהרי لكمנו פ"ה ע"ב תנינא בברית' ה策יך לדם כיitz עישה או נחרו או עקרו, הרי דביש צורך אדם מותר לנחרו, וא"כ נס כאן מצי מיררי דלית לי סכין יפה לשחיטה, רק מסמר לנחר ולעקר והוא צריך לדם ולא עוד אלא דבר שחתט את הנה היומ, ועתה צריך לדם ומוקש ויעבור על איסור אוא"ב, ועיין נוב"ת חי"ד סימן י' שכותב ג"כ דיליכא בנחירה לא משום צעב"ח ולא משום בל תשחית. יותר תמייא לעיו ז' לדבשנה דברפרק בסה"ד נמי קשה כנ"ל דמתחללה קתני השוחט ונמצאה טרפה וכו' ר"מ מהייב וחכמים פוטרין ולא קתני מלכשות ואח"כ קתני התם השוחט ונתנבלה בידו וכו' פטור מלכשות, ושם לא שייך תירוץו כלל כמובן, וע"כ דאייזו כוונה עמוקה ומוסתרת לרבעו הקדוש ביתרת לשון זו.

אבל שמע קושט דברי אמת, איך צדקו דברי רבנו הקדוש, וגם איך מדוקים לשונות ופסקי הרמב"ם בלי עוקלי ופשווי, וכן כאן לא יתר ולא חסר, ולא סדר הפוך, ודברי חכמים כדרבנות וכמסמורות נטוועים. דהנה כבר בארכוה בפתחיתו לחבר זה, דל"ע קודם חזרה לעיל במשנה דף ל"ב ע"א לא היה בשום פסולישחיטה משום נבלה אלא דוקא נחרה ממש שבמבדר היתה מתרת ומתרת נארסה משעה שנכנסו לארץ שנצטו על האזביחה, אבל פסולישחיטה שאינס אלא מהללם"ס אינס אלא מ"ס ולית בהו מלוקות אלא איסורה בעלמא, ומכח"כ שאינס מטמאין נבלה. אמרו מעתה דהאי הלכה לא אתה אלא להחמיר לעשותו אסור באכילה טרפה, אבל לא טרפה ממש ללקות כי אין לוין על ההלכה, דידי' כדרבנן, כמו דאין לוין על הח"ט לדעת הרמב"ם כאשר ביארתי שם בארכוה ומיליא שלא הקל להתיר אוא"ב ולפטור מכסיו הדם משום דהוה כלא נשחתה, דהרי אין בו מלוקות ואני מטמא ואיך נשוו' כלא נשחת להתר לאו המפורש בקרוא, ולפטרו מכסוי מצוחה המפורשת. אבל אחר שר"ע הודה לקבלת ר' ישבב מפי ר' יהושע דכל פסול בשחיטה נבלה והיינו דההלכה אתה לפרש הקרוא וכאשר אומר רב' דזובחת כאשר צויתך מלמד שנצטויה משה על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב ב' בהמה, וה"ה דעתך על פסולישחיטה במקצת הסימן וכיון דההלכה אתה לפרש דינה כמפורש בקרוא ומליקין עלה ומיטמא נבלה דהוה כמו נחרה ממש, ועיין היטב בפתחה בעירק ה' ותמצא באירור דעת ר"ע קודם חזרה ולאחר חזרה על בור'. שוב גם להקל אמרינו דפטור באוא"ב ומכסה"ד, והנה בארכנו בفتحה דכמו דאמר ר' ילי דף ל"ב דמתניתין דא"ט נשנית אליבא דר"ע קודם חזרה, בן הוא בכל סטמי דכולא מכילtan אליבא דר"ע דקדום חזרה נסתמו. והרי תראה דbulletin המשניות דברפרק שני דקתיini בהו פסולישחיטה לא קותני לשון נבלה אלא פסולה דוק ותשכח, ובאה דקתיini בפ"ק שחיתות נכר נבלה ומיטמא במשא, ידוע דעת הרמב"ם ז' דאיינו מדיין שחיתה אלא משום לתא דעובדיה זרה ומדרבן.

והנה לכל המעין יקשה מאיד סדור התנא דקתיini תחלה פלוגות ר"ש וחכמים בששא"ר, ואח"כ תנא השוחט ונתנבלה בידו וכו', דאם היה תנא בדרכ' ומודים חכמים לר"ש הוה נחיא, אבל לא אמר האי דינא דעתך ומודים חכמים לר"ש הוה נחיא רק בשחיטה לא נחירה, ולהביא אה"כ פלוגות ר"ש ורבנן בששא"ר.

אבל דע כי באמות יסוד המשנה כמו שהיתה שניי' מימי ר"ע

אוכל שאתה יכול להאכילו לאחררים ע"כ צריך לומר דם אכילת מזבח אכילה מקרי אלא דרבא ס"ל דיש לחלק בין טומאת אוכליין לשחיטה הרואין דבעין דומי' דטבוח טבח והכנ עיי"ש, וכיון דאין זאת סבירה פשוטה כ"כ אין דרך התנא לשנות דבר כזה ה策יך עוד הקדמות מלין כדי להבינו ודוק.

ע"ב במשנה השוחט ונתנבלה בידו והנחר והמערker פטור משום אוא"ב פרשי ז"ל, ונתנבלה בידו שלא מדעת והנחר והמערker מדעת עכ"ל. הנה בעיני פלא פירוש זה דלמה קתני כל הנחר והמערker כיון דבר תנא השוחט ונתנבלה בידו דהינו שרצה לשוחט אלא שאירע לו אייזו קלקל בשחיטה ולמה לי למוני או הנחר והמעקר משנה שאינה צריכה כלל. וויתר השותומתי על הרמב"ם ז' שבפרק י"ב מהלכ' שחיטה הלכה ה' כתוב, ניחר אוו נתנבלה בידו הרי דהרגיש בזה ורצה לתקן במה שמהפכן לכטוב תחלה ניחר, ואח"כ אוו נתנבלה בידו, כדי שיהי לא זו אף זו, ולא ז' ואצ"ל ז', אבל עשה בזה לקוישטי' על סיידרו של רבנו הקדוש במשנה קיומ לדורות. יותר פלא והפלא שבפי"ד שהביא הרמב"ם ז' של דין דכסי הדם, דגס ששניינו כה"ג השוחט ונתנבלה בידו הנחר והמעקר פטור מלכשות לקמן פ"ה ע"א והشمיט הרמב"ם ז' נחר ומערker, וכותב רק השוחט ונתנבלה בידו לחוד, וזה פלא יותר דהרי שם פסק בחכמים דר"מ דהוא ר"ש דשא"ר לא שמה שחיטה מפני דבכסה"ד אשר יאלל כתיב, וכותב השוחט ונמצאת טרפה וכו' ושוחט ונתנבלה בידו פטור מלכשות וזה ודאי תימא רבתא, כיון דבשחיטה מעלי' שאינה רואה מצד אחר פסק דפטור, מה לו להוציא שוחט ונתנבלה בידו דבשלמא תנא דמשנה כיון דהביא פלוגתא גבי כל הני - טרפה וכדומה - אי ישא"ר שמה שחיטה או לא, שפיר קאמר דשוחט ונתנבלה בידו וכו', פטור מלכשות, דבזה כ"ע מודים, אבל הרמב"ם דפסק הלכה ברורה דbulletin השוחט ונתנבלה בידו. בעי כסוי, איך מביא בסוף قولן תוספות השוחט ונתנבלה בידו. והרי תראה דהוא בעצם השמייט דינו דנוחר ומערker, משום דהוא משנה שאינה צריכה, וא"כ גם נתנבלה בידו אינה צריכה, והוא דבר המבהיר את הרעיון, ואין מחבר ראשון או אחרון ממפרשי רבנו הרמב"ם שהרגינש בחומר לשון המשנה ולשונות הרמב"ם בזאת. עיין בלח"מ שם שכ' ג"כ דהشمיט הרמב"ם נחר ומערker משום דכ"ש הוא מנמצא טרפה, ולא הבנתי איך נעלם ממנו שהביא השוחט ונתנבלה בידו. ואולי סובר דמשום דין חשו"ק שהביא נקט השוחט בHALacha מיחידת דין דחשוי'.

וראייתי בתוי"ט שהרגיש על הא דנוחר ומערker להקשوت להיפך, לממה קתני דוקא hei תרדי, ומנייח שאירר פסולישחיטה עיי"ש, ואני תומה עלי' וכי הני פסולישחיטה הון לא הנחר והמערker אלא שאירע לו איה פסול שוחט ופסולי שחיטה הון דוקא בשותח, אלא שאירע לו שדרסה ועיקור במקצת השחיטה. ועיין בפתחה שביארנו דע"פ שדרסה ועיקור נתמעטו מלשון ושחט דהינו ומשך ולא ודרס ולא ועקר מ"מ קרי נמי להני פסולישחיטה מהללם"ס משום דמרקרא לא נתקמעת אלא נחר ומערker כל הסימני' אבל ההלכה אתה גס למkeit פיסול בתוך השחיטה וא"כ כל פסולישחיטה כבר תנא בכמו דאמר השוחט ונתנבלה בידו ומה דמוסיף והנחר והמערker אין זה שחיטה כלל והויל להתיו"ט להקשות הני למה לי, כיון דבר תנא כל פסולישחיטה.

ORAITEI עוז גאון אחד מדבר והוא ק"ז צ"ל בתוס' רעק"א על המשניות, שמדקדק דקדוק עצום בהאי משנה במאה דקתיini בסופה פטור משום אוא"ב ולשון זה "משום אוא"ב" כחומר לשנים דלעיל מני' קתני ר"ש פטור וחכמים מחייבור, ולא קאמר משום אוא"ב,

דוחביה תחלה דין דייסוד המשנה בהכל' ג' ומאהר דעתה הא נתנבליה בידו קאי גם על פסולין שחיטה, הוא מהפק הסדר וככבר ניחר או נתנבליה בידו בדרך לא זו אף זו תחלה נוחר, דauseג' דבמדבר הוה חיב' גם בנוחר מושם אוא"ב אבל עתה שנצטו על האזיבחה פטור, ולא זו בלבד אלא אפילו נתנבליה בשחיטה דהוא מהלכה, נמי פטור מושם דחזר ר"ע והודה דגס זאת נבלה הוה, דהלה לפרש אתא דזובחת דזוקא בלא שהי' וכו', ואח"כ בהכל' ו' כתוב שא"ר לאכילה שיש לפיכך וכו' כי כו' היה רבענו הקדשו עשה'ai לאו מושם דלא היה בידו לשנות המשנה שהיתה שגורה כן בפי התלמידים. אולם בפי"ד בכשה"ד דפסק קר"ש דשא"ר לא שמה שחיתה, וכותב דוחשות ונמצאת טרפה וכוי' דפטור מלכסות,תו לא אצטרך להביא דנוחר נמי פטור דפשיטה ופשיטה, כיוון דהקדדים דבעין ראו' לאכילה מכ"ש נחירה דדין נתנבליה דפטור מכסי, אבל נתנבליה בידו דהינו פסולין שחיטה מוכרכ להביא, אפילו לר"ש דפטור בשוחט את הטרפה היינו טרפה המפורשת בקריא משום דא"ר לאכילה מה"ת, اي לאו דחדר ב"ר"ע היה מחייב בנפשלת שחיתה דין בו אישור רק מהלכה והוא ד"ס ואינו לוקה ואין מטהמא כנ"ל, אלא משום דחזר בו ר"ע וכן גם פסולין שחיטה פוטרים מכסי ולכן הביא השוחט נתנבליה בידו לבסוף כי זאת רבוטא הוה גם אחר שנדע דוחשות את הטרפה פטור מכסי והדברי' אמרתים לאמתה של תורה תלית' ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק היבט.

עוד שם גמרא ורש"ל אמר כיוון דכי אתרו ב' פטור כי לא אתרו ב' נמי פטור עין בהגחות מהירוש"ש ז"ל שכטב דבזה מטורץ מה שהקשה לי' ריו"ח לר"ל, או אפילו תשב"ר יודעים אותה, דהא טובא אשמעין דאפילו לא אתרו ב' נמי פטור. ויפה העיר וכן נרמז זאת ברשי"ז ז"ל בד"ה פעמים שכטב יולר"ל כיוון דאלו אתרו וכו', ולא ציין ציוון ודבר מירוח על "ור"ל אמר" הר' דמפרש האי ור"ל אמר דלאו ר"ל השיב כן לריו"ח אלא דמסדר ש"ס מתרץ ר"ל, כי היכי דלא תקשה עליו והוא מוכח מהה דלא אמר, אמר לי' ר"ל לריו"ח כמו לעיל. אמר לי' ריו"ח לר"ל ובזה מובן דאמר ואזו לטעמי'יו דלכאו'ר' כיוון דלאו ר"ל קאמר האי כיוון דאל אתרו ב' וכו', אין כאן פלוגנתה מפורשת בין ר"ל לריו"ח. אבל אם לתרוץ קושי' ריו"ח קאמר הר' הוה כמו ש郿ורש בן בדברי ר"ל דפליג בזה אריו"ח. ולפי מה דמסיק בפרק אלו נערות דבחיבבי מיתנות שוגני פטורין, כ"ע מודים כמו שהביא מהרש"ל כאן, צ"ל דרו"ח בעצמו לא קאמר לר"ל רק זו תשב"ר יודעים אותה ותו לא מידי רק הש"ס מפרש דבריו דכוonto על אתרו ב' ולתקשות על ר"ל קאתא, אבל לפि המסקנא דalto נערות אדרבה, גם בלא אתרו ב' קאמר ריו"ח דתשב"ר יודעים אותה, מדרתנא דבי חזק', ור"ל לא חש להסביר על זה, כיוון דבאמת אייכא תנא דפליג אבד' חזקי' עין בסוגי' ותוס' שם ודזוק.

ז"ט פ"ב ע"א משנה שניים שלחו פורה ובנה וכו' ובגמר' א"ר יוסף לעניין דינא תנן תנא אם קדם השני הרי זה זרי' ונשר, זרי' שלא עbid איסורה ונשרך דקאלל בשאר, עכ"ל הסוגי', ופרש"י ז"ל לעניין דינא תנן הא דקANTI מותניין מי שלקח ראשון ושות ראשון לא לעניין או"ה שם רצה השני לשחוות ראשון והראשון ימתין עד לakhir מותר, אבל דין הוא וכו' ע"כ. הכוונה בזה דלא תימא דלענין או"ה תנן דזה שלחת ראשון ושות' וזה צרך לחוש שמא שחת השני תחליה, מושום דלשוני אין לו רשות לשחוות בידעו שקדמו הראל ראשון בלקיחה, אבל אם קדם השני ושות' זכה ע"פ שעשה שלא כהווגן, דלא היה רשאי לשחוות בליל נטילת רשות מן הראשון, דשמא שחת הראל ראשון ויעבור על אישור אוא"ב, דזה אינו דשניהם שווון לכל

וקודם לכך הייתה רק האי סיפה דחשוחת ונתנבליה בידו וכו' לחוד, כי רק בימי ר"ש ור"מ תלמידי ר"ע נתחדשה האי חקירה, כיוון דבעין דזוקא שחיטה להתחייב באוא"ב אבל נחירה לא, אי קפיד רחמנא אשחיטה מושם דראוי' לאכילה בעין, ואז מミילא דה' הא אם איכא אישור מצד אחר ג"כ פטור, או אשחיטה קפיד קרא בלי טעם, ולא כמעט רק נחירה, וממיילא כל שם שחיטה פטור עלי', אף שהיא אינה ראו' לאכילה נמי חיב', ובטעמא דפלוגנתא זו עין לפחות פ"ה ע"ב מה שכתבתי בזה בס"ד, וכיוון שזכהנו להא דיסוד המשנה הוא הסיפ' ולכן הוא כאמור מוסגר ולא שיק' להא דפליגי ר"מ ור"ש אחר זמן רב, וממיילא דלא קשה מה דקANTI פטור מושם אוא"ב, כי כך הייתה נסחתה (ע"ן מבוא התלמוד שלא הי' להם פרקים מסוודרים עיי"ש) קודם ששדר רבי המשניות על סדר פרקים, וכן הוא במשנה דכסה"ד, יסוד המשנה מאז הי' הסיפה דוחשות ונתנבליה בידו וכו' פטור מלכסות, ואח"כ נtosפ' פירוש נתנבליה בידו דחשת שארען לפסול שהי' וכדומה, דהאי לא הי' נקרא אז נבלה לר"ע, והי' חיב' באוא"ב ובכוסוי דאיון בו אלא איסורה מהלכה דהוא ד"ס ולא אתה להקל וככ"ל, אבל פירוש נתנבליה בידו הוא דחשת כהונן אלא דיצאה מתחמת ידו, שיצאה נפשה בגמר שחיטה, וזה נבלה ממש עין י"ד סיימו י"ז ובש"ז סק"ג, ומדוקדק היטב לשון ונתנבליה בידו ר"ל דבעודו עוסק בשחיטה נתנבליה וקמ"ל, דauseg' דוחשתה והmittה געשין אהבת אין בשחיטה זו מושם אוא"ב וכסה"ד, וזה גרע מניהה דגס במדבר היהת כמתה מלאי', דאן מיתה שע"י נחירה בעין, עיי' מש"כ זהה דף ל"ז בסוגי' דמוסכנת, ואח"כ קאמר דהנוחר והמעקר נמי פטור מאוא"ב ועל דל"ע דהוותר להם בשר נחירה במדבר היה נוגג אוא"ב בס בנוחר ומעיר, דאיון זה כמתה מלאי', וניהו דכתיב לא תשחטו האי מושם קדשים הוא דכתיב דוויי' מוסיף על עניין ראשון וכמו כסה"ד דה' נוגג במדבר לר"ע, כן נמי אוא"ב, וכן אמרו ביום א"ס דח' ע"א דח' ע"א לצוק זו היא שחיטתו לעניין אוא"ב, אבל לאחר שנטלו על האזיבחה ושיל לנו קרא דלית' כל נבלה דקאי על הנחירה לעשותה נתנבליה, שב פטור מאוא"ב כאשר בארנו בארכחה בפתחה. כך הפירוש של יסוד המשנה הללו בעת שנסדרה מר"ע. אבל רבנו הקדוש או אחורי לפי דעת רש"י שנכתבו המשניות אחרי רבי שכבר זכה להא דחזר בו ר"ע והזודה דכל פסול בשחיטה נבלה היה צריך לעשות ולשנות נוסח יסוד המשנה הללו ולכתוב, השוחט ונפסקה שחיטתו פטור מושם אוא"ב, כי ניהו דלאחר שנטלו הלהלכה דכל פסל בשחיטה נתנבליה גם נקראת נתנבליה בידו מצין לפרש דapsulation קאי, מאחר דעתה גם זאת נקראת נתנבליה, אבל מאחר דמוסיף גם הנוחר והמעקר, א"א לפרש אפסולי שחיטה דלמה צרך להוציאי הנוחר והמעקר דליקא שחיטה כלל והיה צרך למחוק מן המשנה האי הנוחר והמעקר ורבנו הקדוש לא ריצה או לא הי' יכול לשנות יסוד המשנה וכמש"כ רשי' שבועות דף ד' ע"א ד"ה וממנה לא זהה ממוקמה, מאחר דהיא שחיטה שגורה כך בפי התלמידים לה היה יכול לשכח מהם, על כן שכל את ידיו הקדושים לסדר האי יסוד המשנה אחר פלוגנת ר"ש וחכמים, וכךלו היה סיומה דמלטה ומדריכים, ויקשה לנו מה שינה מקומה וממיילא נדע שעשה כן כדי שנפרש ונתנבליה בידו על פסולין שחיטה, ומה דקANTI הנוחר והמעקר ופטור מושם אוא"ב, דכל זאת שפת יתר, היינו מושם דהמשנה לא זהה ממוקמה.

ועתה נבן לשונות ופסקי הרמב"ם ז"ל על בוריין דהוא ז"ל לא הי' משועבד לשנות הדין בלישנא דיסוד המשנה, גם לא הביא פלוגנתא ר"ש וחכמים רק פסק באוא"ב הכר"מ דשא"ר שמה שחיטה, אלא

וחרמבי"ן והחינוך ז"ל דרשין טעמא דאיסורה דאי"ב הוא שלא נתזכיר לשחות אם על בנים ביום אחד, א"כ כל עצימות האיסור אינם אלא בידע שני מן הראשון שלקו לשחתה ואז אסור לו לשחות מספק דschema שחת חברו או ריצה לשחתה הימן, והוא שחתתו אכזריות מספק, אבל بلا דעת אין כאן איסור כלל ואינו דומה לשאר עבירה שעבר שלא מדעת והוא מלטה דמסתבר וכיון זה אמרתי גבי איסור סוטה, ודוק'.

עוד שם ואם קדם השני הרי זה זרי ונשכר זרי דלא עבד איסורה ונשכר דקאל בשרא עכ"ל מכאן מדקך הבה"ג מובה בראי"ש ז"לadam לא היה זרי ועבד איסורה, לא קאכל בשרא. ולא מה"ת קאמר דהרי כתבו הtos' לעיל בראש פ��ן דמצד ל"ת כל תועבה א"א לאסור אוא"ב משום דאשרה אסרו לי לבו ביום. לבוהו, מכל דלהדיות שרי, אבל מצד קנסא אסרו לי לבו ביום. יש דעתות שגס לאחרים אסור לבו ביום כמו גבי מעשה שבת כדי שלא יהנו מאיסורה, והנה אם נאמר כמו שכתבתני לעיל,DSLALA מדעת ליכא איסורה כלל, א"כ המעשה בעצמו לאו איסורה הוא ואם אחרים דלא ידעו שנשתת כבר האם, כי שוחטין את הבן לא עשה איסור כלל, ולא מקרי מכשול שוב גם אם הוא שחת גבי אחרים לא מקרי נהנה מאיסורה, דLAGBI דלא ידוע זה הוה כנשחט שלא מדעת, ואני דומה למעשה שבת מבון.

וראיתי בפרמ"ג ז"ל שמביא כאן קושי" אחת דנימא כל מלטה דאמר רחמנא לא תעביד اي עבד לא מהני ותירץ דאיסור התלוי בזמן לא שייך לאמר לעל"מ וכמו בשוחט בשבת עי"ש. ולדעתי ברור כמשש זה לא מקרי תלוי בזמן, ובכל זמן אסור לשחות אוא"ב ביום אחד, כמו במוחסר זמן של שבעת ימים יהי תחת אמו, דלא מקרי איסור התלוי בזמן. הון אמרת שגס התוס' בסוגי" דמצות עשה שהז"ג נחתו לסבירת הפרמ"ג, באשר חשבו מילה וכן שריפת קדשים שהוא ביום ולא בלילה, וכן הקרבת קרבנות למ"ע שהזה"ג, אבל האמת עד לעצמה, דין זה זמן גרמא אלא הזמן מגבilo וסיבה אחרת מביאו, ומגן גרמא לא הוה אלא מה שהזמן מביא כמו שבת וו"ט ושביעית ויום ויום ועודמה, ובסוגי" שאר הארכתי בהזה. ועיין בסוגי" דהשות בשבת שכתבתני דבשחיטה באיה לא שיק' כלל כל מלטה דאמר רחמנא לא תעביד اي עבד לא מהני. עי"ש.

עוד שם גמר' אמר אוא"ב אמר רחמנא ולא בנו ואותו. הא דPsiṭṭila לי להמקשן דאו"ב ולא בנו ואותו לכאר' קשה דהא א"א להוציא שני שמות כאחד ולמה לא נאמר דה"ה איפכא בלי דרצה דתשחו דלקמן, ויל' דמדקך כן מדלא כתיב אם על בנו כמו בשלוח הקון דכתיב אם על הבנים لكن סבר דזוקא כסדר זה אוא"ב ולא בנו ואותו אלא דלפ"ז באמת צrisk ליתן טעם למה לא כתוב אותו על בנו ולא יצטרך לתשחו, אבל ייל' משום דאי' זה הוה משמע דהאיסור הוא שחיטת שניהם ואם שניהם שוחטין, זה אחד וזה אחד יהיו כמו בחוצאת שבת זה עוקר וזה מנת דשניתם פטורין, וניהו זהה למד מלשון רבים דלא תשחו דחיבת השני בשחיטת הראשון, דיןנו אלא מתנאי האיסור ולא שייך לאיסור, מ"מ אותו על בנו אינו משמע שהי' אחד התנאי והשני האיסור, רק שהיהם ייחד הוא האיסור, לכן לא מazi כתוב אותו על בנו ודוק'

עוד שם בגמרא כשהוא אומר לא תשחו הרי כאן שניים, הא כיצד אחד שוחט את הפרה, ואחד שוחט את אמה, ואחד שוחט את בנה, שנים האחוריים חייבין. התב"ש מקשה ודלא קרא בשנים שוחטין בב"א, דשניים חייבין אחד התנאי והשני האיסור, רק בנו ואותו, וניהו דא"א לצמצם מ"מ למ"ד ישנה לשחיטה מותועד"ס

או"א הרשות נתונה לשחות, אם הוא זרי ומשער בעצמו שמקדש את חברו, יוכל להודיעו שחתוט טרם שיחות חברו, ואם אין יכול להודיעו גם הראשון אין רשי לשות, מפני שגס לשני רשות לשחות וrama שחתוט חברו שחתוט, למען לא ישחות הוא, וא"כ משום או"ה אין לרשות עדיפות על השני כלום, אבל לענין דין דהינו כאשר לאחד מהם רזיות שיסמוך על עצמו לשחות ולהודיעו לחברו, ובאים לב"ד לשאל מה דין, דין הוא דהראשון לו דין קדימה ע"פ שה שני צרך יותר, ומשום דעת מנתן כן לךו השני שלא יהיה לו כח יותר מבעה"ב, ובעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם קודם הולוקה הראשון, שעמ"כ מכון שהולוקה ישחות היום. כך מתפרשת האי מימרא דר' יוסף. אלא דיש לראות איך יתקיימו שני דיןים אלו, דיןנו קודם שבאו לב"ד יש לכל או"ה רשות לשחות מצד דין דחבירי, אם בטח בזריזותי, וא"כ לאו מכך בעה"ב קאתה לתבעו שישחות הוא ראשון, ואיך ניחחו משום דלא לךו רק על מנת שלא ישחות תחל. וגם הא דבעה"ב אין רשות להקדים ולשות צרך באור, כיון דהיה בידו למכוון לשני והשני יש לו רשות להיות זרי ולשות תחל, ומה יגרע חזו מכח הולוקה מננו.

אבל דע לכך היא הצענתן של הדברים. המוכר פרה ובנה לשני בני אדם בשאר ימות השנה, דין לא הוכחה שרצוים הולוקחים לשחות הימים, והדבר בספק מوطל אם הימים או ליום אחרינו לקחו לשחות אין בעה"ב להודיעו הולוקה השני אמה מכרתני לשחות, דהוא ס"ס, ספק שהוא לא ישחות הראשון ואת"ל ישחט שמא לא ישחות השני הימים. אבל הוא בעצמו אינו רשאי לשחות הימים, שמא שחת הולוקה ונחט ספיקא ודאי אסור וкоין דעתך שמא לדמ"ס דס"א לקולא, הכא דאי'קה להתרבר בכל ודאי אסור, וכיוון דעתך להקדים לפני איסור אין בעה"ב לשחות אפילו אם הוא זרי וידוע להקדים לפני הולוקה ולהודיעו למען לא ישחות, מצד דין חברו אינו רשאי ויכול הולוקה לתבעו ממנה הבשר או לתבעו מעותיו משום דין אם בשעת המחק היה בדעתו היה מחייב להודיעו דשמא לך ע"מ לשחות הימים. וכיון דלא הודיעו אז הוה כלו התנה עמו ע"מ שלא ישחות בעה"ב הימים. אבל למכור לשני היה רשאי דכיון דבשביל המכירה לשני לא נاسر לרשות לשחות ואין על הבעה"ב להודיעו משום ס"ס כנ"ל למה לא היה רשאי למכוון. וכך גם אחר שנתודע לשני לקיחת הראשון אם הוא זרי אין לו לחוש על חברו אם ידע בטח שיש לו שחות להודיעו שלא ישחות, כי לא מכך בעה"ב הוא שוחט ולכן אין לשני לחוש על פסידא דראשון, ואין לרשות שום תרעומות על שהקדים לשחות. אבל אם הוא בעצמו אינו סומך על זריזותי וחושש שמא שחת הראשון או שמא לא יהיה לו שהות להודיעו עד שישחות, וכך בא לב"ד וטעו דהוא קודם מצד שצrisk לו יותר, הנה אם ה"י שני אחין שירשו מאביהם פרה ובנה ונתחלקו בין שניהם ודאי היהת טענתו, והיה שורת הדין מכח שודא דדיינה דכיון דהוא צrisk יותר ישחות הוא תחל, אבל בשני לוקחן דאי'קה ראשון ושני בזמנם רשות מאמורים לו איך בא את לדי מדה זו לתבעו את חברך שימתין עד לאחר, רק ע"י שלקחת בנה של האם שהיתה כבר ל Kohah ביד הראשון, וכיון דקודם לקיחה של בעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם הולוקה הראשון, אין לך על ידי הולוקה מבעה"ב רשות יותר מבעה"ב עצמו.

אבל אי קשי' הא קשי' דלמה לא נימא דבעה"ב מחייב להודיע גם בשאר ימות השנה אמה מכרתני לשחות דניהו דהו ס"ס כנ"ל מ"מ לכתבה גס בס"ס אין להכenis עצמו במקום שבקל יכול לברר ועיין בו"ד סימן ט"ז ובפרמ"ג שם בשפ"ד סק"ז ח' ט'. אבל יפה אמר בזה בני ה"ב החתן כמר בנימין שיחי' דלפי הרמב"ם

בכל הקרבות שהו ממו אחר הקדש או נתערכו וכדום מה ירעו עד שישתabo ולא נאמר אדעתא שלא יבואו לידי הקربה לא אקדשי' דמה שכתבו התוס' כאן בעגלת ערופה דלא מסכו אדעתיהו שימצא ההורג לא סgi לזה כדמותם בבב"ק, דהיינו אדבר הרחוק כמו בנפלת לפני מוכחה שחין, וזה אמרין אדעתא דהכי לא קדשה נפשה, ועיי"ש בתוס' דכל שתלי בדעת עצמה אמריןenan סהדי דלא נכנסה בשום ספריא אפילו הוא רחוק בתכליות הריחוק, וא"ג דלא התנהenan סהדי דהוה כאלו התנה והסביר אלימטה דכל שתלי בדעת עצמו, למה יכנס עצמו בספק כלל, והדבר צ"ג ובמ"א הארבתי זהה בתכליות הבאר בכמה מקומות בש"ס כמו בנדרים אמרין אין פותחן בנוול אדרבה הוליל' דבנולד אין צrisk התרה כלל, דין סהדי דאדעתא דהכי לא נדר והא דלא התנה ממש דלא אסיק אדעת' להתנות ודו"ק.

ד"ה עגלת ערופה אינה משנה, הקשה הר"ר משה מבונדייש אמר לא אמר דשותת היינו עורף וכו', ולפ"ד נראה ליישב קושי' זו בשנאמר דהא התם ביוםאי אתן קרא בשער המשתלה דפסול משום מחוסר זמן, וע"כ דבלא קרא לא היה נסל משום לאו דאו"ב משום דהוה אמרין עדל"ת, וכן כתוב נמי ק"ז בעחתת"ס צ"ל בראש פירkon, ועתה כאן בעגלה ערופה דלית לו קרא דפסול משום מחוסר זמן הרי עשה דעריפה דוחה ל"ית דאו"ב. וניהוadam ערך תחלת העגלה ערופה ואח"כ שחת אמו חיב, מ"מ כבר כתבתי לעיל במתניתין, דמתניתן סתמא קתני בין ראשון ובין שני ושוחט לע"ז אני עיי"ש ודז"ק היטב.

ע"ב גمراו אל"י ר' יוסף מ"ט דסומכוס קסביר סומכוס אצל שני זיתוי חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות וכו' תמהני מdad דנייהו דסובר סומכוס כן, מ"מ הרי לא עשה שתיים רק שחתה אחת ואיך יתחייב שניהם יחדא מעשה. ולא עוד אלא איך חל איסור בשחתה הראשון נאסר נאסר בניה כיון דכבר נאסר ע"י שחתת השלייש ומכם"כ כשהחת שני בניה וזה הפעם איסור לשחות אמו בשחתת הראשון איך חל עוד הפעם האי איסור עצמו ע"י שחתות בן שני ללקות שמוניות. ובכל מה שכתבו האחרונים צ"ל זה לא נחה דעתך ולא שקטה רוח. ולolio דמסתפינא אמינה דבר חדש והוא דמאחר דאסורה תורה או"ב וגם בנו ואותו הוה לנו כעון שתי כקרות אחת גדולה ואחת קטנה ונשבע עליה שבועה שלא יכול הגודלה אוכל הקטנה ושבועה שלא אוכל הקטנה אם יכול הגודלה באופן שכל או"א הוא איסור ותנאי דפסק הרמב"ם בפ"ד מהלכ' שבועות Adams אכל שניהם מזיד דרייב שתים דפסקין כדי' לגבי ר'יל בהתראת ספק דשמה התראה, הרי Adams מתירין אל תאכל האיסור. אם בדעתך לאכול התנא אח"כ חייב ע"ג דבשעת אכילת האיסור עדין יוכל לאין איסור דהרי תלוא בשני שהוא התנא מ"מ עבר למפרע אם היה מזיד דהינו שבעת אכילת האיסור היה בדעתו לאכול התנא, אח"כ היה בשחתת או"ב כל או"א הוא איסור ותנאי, וכאשר כתבנו למעלה Adams שניהם שחתו בב"א שניהם חייבין זה משום או"ב וזה משום בנו ואותו ממש"כ התבב"ש, וא"כ באחד שוחט הול' לחיביו שתים אם התרו בי' כמו שבועה שתלאן זה זהה, אלא כיון דלא אמרו שני איסורין אלו אלא בלאו אחד, איינו דומה לשבעה דשם שבעה תרי שבועות וכן רק לאו אחד כתיב אמנים אם שחת שני בנימן ואח"כ אםם או פרה ובת בתה ואח"כ בתה כל שהתרו בו בשחתת הראשוני שפיר וכי תרתי למפרע על שחתת הראשוני דכל או"א הוא תנאי וגם איסור אף על פי שנשחת ראשון כן נראה לי לפי חומר העניין ואם שגיתתי אני תלין משוגת.

מספר חייבין, ותירץ דרצה לאוקמי אליבא דכ"ע, אף למ"ז אין לשחיתה אלא לבסוף. ע"ז קמתמה הפרמ"ג דא"כ לדידן דקי"ל ישנה לשחיתה מתווע"ד מנ"ל דבנו ואותו חיב, וכותב ע"ז הלב ארוי דשגה יצאה לפני, דהתב"ש לא אמר דאי קרא להכי ATI לא נשמע דינה דבנו ואותו, ואדרבה דברי התב"ש ברורין להיפך דאחד חייב משום בנו ואותו, וקשייתו רק למה לגמורה לאוקמי בג' המות הלא גם בב' אפשר למצוא או"ב ובנו ואותו, בשחווטו שנייהם בב"א עיי"ש. ואני אומר דהפרמ"ג שפיר הקשה, דהא DIDUNIN דשנים ששחטו באיזי שה שני חיב, משום דהראשון רק התנה, והשני הוא האיסור, הוא מדכטיב לא תשחטו ברבים כדامر בסמור, אלא דילפין נמי דגס בנו ואותו חייב מבדלא כתיב לא ישחווט אבל כל זאת אם ליכא מציאות לאוקמי בשנים בב"א ולה חייב שניהם מנ"ל, דהאחד אבל אי מצין לאוקמי בשנים בב"א ולה חייב שניהם א"ב, אתה קרא דבב"א התנא והשני האיסור דלמא שעניהם איסור, ואתה קרא דבב"א שניים חייבין כמו בשבת זהה איינו יכול דשניםיהם חייבין וא"כ ליכא הוכחה דגס אבנו ואותו חיב, דהא אם שניהם האיסור, אח"כ שניהם שחתו או"ב ר'ל שניהם בצירוף כמו בשבת, וממילא דלא מתחייב השני בשחיטת אחר את האס והוא אחריו את בנה, דהא שניהם המה האיסור. ותלמידי הרב הדין מוויה אמרה משעה נ"י השיב לי דבשלמה מאן דשחט האס שפיר חייב דכל שבזה אחר זה גם בב"א חיב, אבל מאן דשחט את הבן למה יתריב, דהא אלו שחת הוא בעצמו אח"כ את אמה היה פטור, וכל שאינו באיזי א"ב אפילו בב"א איינו. לדעתך לא שייך כל שאינו זהה אחר זה אפיי בב"א אחוי בב"א כיון דז"א אין מנוחה הראשונה מלהתקדש והוה כמו און ברירה וכן במעשר ותודה המובאים שם בקידושין נ"א. ועל כן א"א למיימר כן מבון, ועיין ריטוב"א שם. ההגה מהתני הרב משעבעש נ"י) ואם כייפה אמר מ"מ הקושי' עדין עומדת דמן"ל דחייב השני באיזי דלמא שניהם בעין עיי' שחתת אחד והא דלא תשחטו אתה לחיב שניהם כשהחטו בב"א כמו שנים שעשו מלאכה. ואין לי תירוץ אחר רק בשנאמר דז' הו למכתב אותו על בנו כיון דשניםיהם שייכים לאיסור ומדכטיב או"ב יעדין דהראשון התנא והשני האיסור ודו"ק.

תוס' בד"ה והתנן נמצא ההורג, וא"ת איך מדקדק מכאן דלא מתרסא מהיים דלמא היינו טעמא דאדעתא דהכי שימצא ההורג לא אקדושא, כי האי דתנן בכריותות וכו' תמה夷 אני על תמייתם דמו עניין זה למפריש אשס ודאי ונודע לו שלא חטא דהרי התם איךא הקדש טעות, דסביר היה שחתה ולא נודע מי הכהן ערופה שנמצא ההורג, אין כאן טעות דהרי על לא נודע מי הכהן חייבת התורה להביא עגללה ערופה, ואיזו טעות איךא בנסיבות ההורג, וא"כ דהא דתצא ותרעה בעדר הינו משום דלא חלה קדושה מהיים, והוא דאמרו שם בכריותות בטעמא דאש דבנודע שלא חטא ירעעה עד שישתאב משום דלבו נקפו וגמר ומקדייש, ולא קאמר משום דעל הספק באה ואין כאן טעות, משום דבאמות גס בנולד סיבה אשר על ידה אין צורך להזכירו, הוה לנו למימר דהקדישו רק על תנאי שיצטרך להזכירו כאשר אמרו בב"ק דף קי"א ע"ב, בחחתת שמתה בעליה, דאי לאו דהולם"ס שד' חטאות מותות הוליל' דאדעתא דהכי לא אקדשה עיי"ש בוגרמא ותוס', וא"כ הכא באש טלי דליך הלהקה, מה לא נאמר דאדעתא דהכי לא אקדשי לכן קאמר משום דלבו נקפו גמיר ומקדייש. ובמ"א הארבתי הרבה בכל זה דבאמת קשה

ולעשות מציאות ע"י ביטול, וכן הוא לעניין ספק אם אתה מסופק על חתיכה אחת אם יש עליה איסור או לא עלייך להביא ראי' על המיציאות, ולא על העדר, משא"כ בחתיכה מב' חתיכות דין הספק על המיציאות, רק על מעשה שליל אם אכלתי זו או הוה ספק השkol ואסור מן התורה וחייב עלי' קרבן אשר תלוי ותבן הדבר.

ד"ג פ"ג ע"א גמר' לעולם בזא"ז ודקאמרת מ"ט דר"י כגן דלית בי' צוית וכו', ופרש"י דלית בי' בזאת בז' מחייב וכוי ולכאורה' יש לראות לפמש"כ רשי' ז"ל لكمן דך ק"ח ע"ב דבחציזית בשר וחצי זאת הלב אין מצטרפין מכלל היתרן להקרא שם איסור, א"כ גם הכא דכל שאין צוית בכל הגיד אין יטרף עס' גיד אחר שאין בו צוית מכלל היתרן להעשות צוית איסור, דשאנו ח"ש הבא משוער גדול. ועיין בתוס' יומא דף פ"א ע"א ד"ה כל שטוממאתו דמייתי הך סברא דרביעית דם משני נפלים אctrופיך לקרה דעתשיות שיצטרפו. ועיין מה שכתבתבי זהה לקמן בסוגי' דט"ח שם ודוק'.

עו"ד שם בגמר' תיר' את זו דרש ר"ש בן זומא לפי שכל העניין יכול איינו מדבר אלא בקדשים ובקדושיםليلת הולך אחר היום, אבל אף זה כן וכו', תמורה לי דהא בקדשים בלבד האין נשחטין בלילה, וא"כ נימא דיים אחד האמור כאן יום ולא לילה כאמור, וא"ת הראשו מazi להיוות חולין ורוק השני קדשים, וממש"כ לעיל בראש פרkon דלהר"ש מוקמינו כן, א"כ ודאי מזוכחה דלילה אחר היום דראשון שחט בלילה שהוא חולין ושני שחט ביום שהוא קדשים, וצ"ל דהכי קאמר דהאי שור הפסיק העניין לרבות דוא"ב נהוג בחולין הוי'א כיון דמ"מ בענינה קדשים כתיב יום אחד קאמר היינו יום ולילה כמו שנקרה בקדשים ודוק'.

הדרן ערך פרק אותו ואת בנו

עו"ד שם בגמר' הכה את זה וחזר והכה את זה וכוי' חיב וכוי' ר' יהודה אומר בב"א חייב בזא"ז פטור, ופליג בהתראת ספק אי' שמי' התראה או לא, ויש לראות דאפילו התראת ספקשמי' התראה הא הכא לא נכון אלא בספק איסור שאין עלי' חיב מיתה כאשר הכה את הראשון, ואם אח"כ הכה את החני הרי' ג' ר' בספק איסור נכון, מה תאמר הרי' עתה ממי' הכה בודאי את אבי או היום או אטמול מה בכך וכי בשביב מעשה של עתה, נחייבתו על מעשה שעבר סוף כל סוף אטמול רק בספק איסור נכון, נשמע מזה, דכל שנכנס בספק איסור במקום דאייבע איסור, ואח"כ נתברר דעתך איסור חייב מלוקות ומיתה, ולא יכול לפטור עצמו אני רק בספק איסור נכון נכנסתי, דכל שנכנס בזאת אפילו בספק במקום דאייבע איסור התיר עצמו לעונש, כשיתברר למ"ד התראה ספק שמה התראה, שלא גרע משובעה שלא אוכל זו אוכל זו שהבאתי לעיל בדבר הקדום, דחיב באוכל האיסור ואח"כ התנאי, וק"ו הוא אם התם חיב דהאיסור מתלי תלוי במעשה שיעשה אח"כ, מכ"ש אכן דקמא שמי' גליה מיד דבר אלא דלו ולעדים ספק הויה ודוק'.

ואגב אסביר לך מה בין ספק באקבע איסורה לבין ספק ללא אקבע איסורה, ר"ל בין חתיכה אחת משתי' חתיכות לחתיכה אחת ספק חלב שומן, דודאי צריך הסביר למה זו מותר לדעת הרמב"ם מכל וכל מה"ת, ולדעת הרשב"א ד אסור מה"ת עכ"פ אין בו חיב קרבן, ובזו מביא אשם תלוי. הסביר הדבר דכל היתר הוא העדר וכל איסור הוא מציאות כי קודם מותן תורה הכל היה מותר והוא ההuder וע"י מוצות התורה נאסר והוא המיציאות ולכן תראה כי איסור בטל בהיתר ולא היתר באיסור ממשום דמציאות מצי להבטל ולהעשות העדר, אבל להיפך מן העדר לא מצי

פרק כסוי הדם

בעלי מומין דהמה לא שכיחי, גם בזה דיבר הכתוב בהוה, דאמרה תורה כי' יצד' חייה ועוף דבכמה לא אשטרוי כלל בחוץ אם לא בע"מ, ומאל לו לא דבר הכתוב אבל באמות גס אלו אי אתרמי ושחטן בעו בסוי, והאי יעקב מינאה אליבא דר"ש איזיל, ומה דפריך מבכמה בכל חייה הינו דמשום דבר הכתוב בהוה לחוד, קשה להוסיף מין שלא אמר, ולכן קאמר דלעלם בהמה נכלל בחיה אלא דכאן דיבר בהוה הן בכ"י יצד' והן בחיה, אולם לר"ע דבר תאויה לא איתסר כלל אלא אדרבה אשטרוי להו לנחוור והאי ושפק את דמו דכתיב בסוסו נחרה הואר, הרי מוכח מהה דכתיב כי יצד' דהאי חייה דוקא קאמו, דלא שיק'תו לאומר דבר הכתוב בהוה דאס' בחיה בכלל צד' קאמו, אז בהמה דלא בעי' צד' הוא השכיח ולא דאס' בחיה בכלל צד' קאמו, ולא בעין שום קרא למעט בהמה מכסוי, והחיה המחוורת צד'ה, ולא בעין שום קרא וכוי' דמשמע דין לא בעין הא ילפotta, ולפי הנ"ל ניחא דין דרכ"ע קי"ל לא בעין שום ילפotta. ומעתה מה דעתך במתניתין ונוהג בחיה ובעו"ף סטם, ולא קאמר ואני נוהג בחיה מיאד, מושום דכולא מתניתין בהאי מסכת אליבא דר"ע נשנו, וככל המשניות הסתומות

ד"ג פ"ג ע"ב משנה ונוהג בחיה ובעו"ף, הא דלא קתני במשנה דוא"ב דנווהג בחיה ולא בחיה ועו"ף, מושום דפשיטה דשור ושה כתיב אבל כאן הי"א דברומה בכל חייה כמש"כ התוס' לבן בעי' להשミニענו, אלא דק"י החת"ס ז"ל בחודשו מדקדק, דא"כ למה לא נאמר בפירוש ולא בבכמה כמו בגיה'ג דקטני ואני נוהג בעוף. ולדידי קשה עוד דהא כי יצד' כתיב, וכו' הרמב"ם ז"ל בחבورو פי"ד מהלכות שחיטה דלא אתה למעוטי מזומן דאשר יצד' דכתיב, משום דדבר הכתוב בהוה, וא"כ עכ' האי חייה דקרה דוקא ולא שם הכלל חייה ולבמה, דהא בהמה דהואה שור ושה אין דרכם לצוד דבויות המשמה, וא"כ קרא מפושט טפי' ממנתניתין דבראה כי יצד' כתיב אבל במשנה דקטני סתם חייה אפשר דבמה בכלל. (הא דבמה בכל חייה הינו בלשנא דקרה אבל בלשון חכמים לא. מחתני הרוב משעבעש נ"י) זה ליתא והוא ראי' אלו טרפות בבמה וכנ' קשה לקמן בגמר' האי יעקב מינאה דקאמר לרבע דעתיא בבמה בכל חייה לכסי, ורבא השיב לו עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, ותפ"ל דכתיב כי יצד', עכ' דהאי חייה דוקא ולא בהמה. אבל דע' דכבר כתבתבי בפתחה דלה' ישמعال דס"ל בשר תאזה של שור ושה אתרס להם במדבר, ולא הותר להם רק

בריאותו מכל וכל, ורבה המבוקה זה אומר בכה וזה בכה, ותמצית דבון בריאותם כי דין דהאי ברייטה קשה להולמה מצד קשיות התוס' דהאי שפיר מצי מכסה ע"ג גיריה, שנית הלא דם היה שנותר בעדם בהמה הרי לנו לפקון פ"ז ע"א במתניתו דרויין אותו כאלו הוא מים, אם היה בו מראית דם חיב לכטוט, והש"ס לא הביא האי ברייטה אלא להוכיח מה דעפר למטה איינו מעכוב. ועיין בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכותב, דהאי תנא סובר דגש לח בלח אין בילה. ובמחלוקת ארשה לאמר כי לא דבר נכונה, כי מאן דס"ל אין בילה, ע"כ אין הכוונה דלח עומד השני על הראשו שתחתיו כמו ישב ביבש, אלא איןנו נבל בשוה וא"כ אדרבה היא הנותנת לחיב בעסוי אם שפק דם בהמה על דם היה וכעפ"פ מיד ספיקא לא נפקא דשמא אכן מדם החיה גם למעלה. ואלא ודאי דדם שאינו דשנופל על הארץ ומתפרק מיד נקרש קצת עכ"פ, כאשר נראה הכל, ולכן פשוטו לי להאי תנא דדם שלמטה נשאר במקומו ודם הבא בזמן מה אח"כ - דבר שחייב לשיטתה סתמא איכא שהי"י מיעוט - עומד כולם למעלה ומכתש את שלמטה הימנו. והוא דתנן לקמן דם שנשאר בעדם הינו בידים או בשפק זה על זה בעודו חם ממש טרם שנקרש קצת.

אחרי כתבי זאת הראה לי תלמידי הה"ג מו"ה אברהם משה נ"י דבריו הטו"ז או"ח סימן תש"ז דס"ל לאסור הbeer שנפל בתוכו מים חמוץ קודם הפסח מושום דעומדים למעלה, וזה דלא כתח"ס. אמנם החת"ס אדרבה הראשונים קסמייך דגש בלי בלילה ביד אמרין בליח יש בילה, וכבר עמד בזה על דבריו הטו"ז בפרמ"ג שם עי"ש. עוד הקשה תלמידי הנ"ל על הברייטה דהא לח איןנו חזץ ולמה לא יועל כסוי לדם החיה שתחת דם בהמה, והשבות לו דזה לך"מ דהרי אדרבה אמרו במנחות כ"א ע"א, דדם בין לח ובין יבש חזץ ופרק שם מבריית' דלו לחין אין חזץ יבשין חזץין, וחדא מנינו דם, וממשני הא דסביר הא דלא סביר, ועיין י"ד ס"ק צ"ח ובפוסקים שם, הרי דדם שאני משאר משקין וטעם אמר מאש"כ, דבדם איכא ממשות הרבה ודרכו להסתבך וכיון דעתם דלח בליח איןו חזץ הוא מושום יש בילה, ובדים לא שיק טעם זה רק בעודו כלל. עוד אמרתני בסברא דכפי כמה שפרק"י ז"ל לפקון פ"ח ע"ב ד"ה כלל הצריך לפרט דבעינן הדם נבל בעפר דכיוון דהקפידה תורה על כסוי עפר דוקא, שדרכו לבלו מסתמא מושום דבתוכו הי"י נבל ולא שי"ה רק מכוסה למעלה, א"כ כל שיש דם בהמה למעלה ואין נבל עם דם שלמטה הימנו מעכוב הכסוי בעפר דהא לא יהיה הדם דלמטה נבל בעפר רק מכוסה ולא סגי בהכי. ובזה מטורץ נמי היא מין במינו איןו חזץ, אבל לפ"ז ז"ל רק מ"ב"מ איןו חזץ שיק רק במקומות שעדרב צריך שי"ה מונח על דבר אחר ומינו מפסיק אמרין דמינו איןו מעכוב מלהיות נקרה מונח עליון, אבל כאן דבמי נבל בעפר איך יתקשר ע"י מ"ב"מ איןו חזץ, סכ"ס איןו נבל ואפיו ליכא שום דבר המפסיק עיי חזץ מכסוי גם בלילה בעפר ודוק היטב.

שוב ראתני דכל הקושי מותלמיidi נ"י הנ"ל לך"מ והוא ממה שנינו בזבחים ע"ח ע"ב, דלי שיש בו יין לבן או חלב והטבilo הולכין אחר הרוב, וכתו שמתוס' דלא דמי להא דתנן הדין והחלב לחין אין חזץין דהכא כיון דהאי דלי יש בו חלב עד רבו לא מחלחל, ולא דמי להחלב דמנה אגבא דיןיא הרי דבריבוי משקה לא אמרין יש בילה ודוק'ק.

עוד שם בגמר' דאי' זירא כל הרואין בילה אין בילה מעכבות בו. ויש לי מקום עיון דהרי בחולין לא בעין שנה הכתוב לעכבר רק בקדושים, וכמ"ש"כ התוס' מנהות ל"א ע"א ד"ה ואם הקדים,

ולר"ע הרי הפסוק מבואר באור היטב דרך בהיה ממש דבר דהא כי יצד כתיב, וכ"כ הריטב"ז ז"ל דמה ממופרש בקרא אין דרכו של התנא לשנות, אבל כאן לאו לפרש בקרא קANTA, דהוא ממופרש ועומד אלא לאפוקי מדר"י שבר פלוגתי דס"ל דבשר בהמה אתסר לחם ואיז הוותם בהמה חייב בכסי, אליו דaicא יפותאת אחרין לפטרה, וכדרבא لكمן שהשיב לעקב מינאה. ولكن בדיק נפלא, לא קאמר ממופרש ואיינו נוהג בבהמה לרמז דלא אצטריך, דהרי בקרא מבואר דחיה ממש קאמו, ולא כתני במתניתו הכא אלא לרמז ולהראות מקום לקרא עצמו שמתפרק כז, משום דאשר יצוד כתיב ולאפוקי מדר"יש, דalgo לר"יש ודאי דהוה כתני ואינו נוהג בבהמה, לדידי' מכח הרא גם בהמה היה חייב בכסי, דחיה דכתיב משום דדי' דבר הכתוב בהוה ושמור לך הדבר הזה, כי הוא נקודה נפלאה בס"ד ועיין עוד לפקון.

עוד שם במשנה במזומנים ובשאינו מזומן ופרש"י ז"ל משום דלפקון בשולח הקון אצטריך כתני נמי הכא. והקשו בתוס' דאי' כ' למה לא תני לי נמי באידך פרkon אלא ממפרשים דמשום דכתיב כי יצד הוו' א' דוקא באינו מזומן נקט לי' במתניתו. ולפי האמור למעלה יש לישוב פרש"י ז"ל דהאי כי יצד דמפרשיין דדיבר הכתוב בהוה כבר ידענו מדקתני דנוהג בחיה ובעוף, ואילו דינימה דוקא באינו מזומן חייב מדקתיב כי יצד, א"כ מנ"ל דאיןנו נוהג בבהמה דלמא גם בבהמה אי מתրמי אינה מזומנת חייבת בכסי, והוא דכתיב היה משום דדבר הכתוב בהוה דחיה דרכה להיות אינה מזומנת ולכך מוכחה לאמר דלא כתני אלא משום דברך שה"ק כתני נמי הכי ע"ג דבר נשמע, והוא דלא כתני בשאר פרקי, משום דבכל הני לא צריך כלל הכא הרי יש צורך, אלא כבר נשמע ממה דקתני נוהג בחיה ובעוף, ודוק היטב.

עוד שם גמור, דאי' זירא השוחט צרייך שיתן עפר למטה ועפר למיטה, שנאמר ושפך את דמו וכסחו בעפר, עפר לא נאמר אלא בעפר וכו', ופרש"י ז"ל עפר למטה ולא על קרקע קשה. ריצה לשולול בזה פי' התוספ' דאמרו בסוף ד"ה צריך שיתן, לצריך עכ"פ הזמנה בפה דגש עפר למיטה בכל המצווה. ועליל דף ל"א כתוב רשי" ז"ל ב' הפירושים. ולפע"ד ב' דעתו אלו תלויים בפירוש דברי ר' זירא דלפי פשtuות הדברים דרש ר' הא בעפר דבעינן שייכסו ממלטה וממלעה בעפר לאחר ששפך את דמו, ואתה אי אפשר רק ע"י גיראה אלא דאי' חסר בקרא הגירה דחול"ל ושפך את דמו על הארץ, וגררו מושם וכסחו בעפר, וכיון דלא כתיב הכי, אנו דני' לאפשר לקיים וכסחו בעפר עי' שיתן תקופה עפר על הארץ למיטה, וישוחות עליו ואח"כ ייסכנו מלמעלה וא"כ הוא בעין עכ"פ שיזמין בפה העפר דלמטה דמעיקר המצווה הוא שיעיטוף בעפר לאחר ששפך אלא אדם הזמן עפר דלמטה בתקלה די בכך. אבל יש לפרש דר"ז דרש הא בעפר אשלפנוי נמי והוא كالו כתיב ושפך את דמו בעפר וכסחו בעפר, דגש השפיכה תה' לתוך עפר, וא"כ לא בעין שום הזמנה אלא אם איכא שם עפר תחוות לשוחט לתוכו, מקיים בזה קרא דכתיב ושפך את דמו בעפר ונראה פירוש זה השני יותר מן הראשוני, מדහביה ר"ז האי ושפך את דמו שהוא לפירוש הראשוני לא צורך כלל כמובן. ועליל דף ל"א השמייט באמת האי ושפך את דמו אלא דשים מCKER במאמרו משום דאיינו עיקר מקומו. אלא דבשו"ע י"ד סימן כ"ח עושה האי דעה לצריך הזמנה בפה לשיטה העקרית, ועיין עוד לפקון.

עוד שם גמור' ניהו דלמטה לא אפשר למעלה לעבוד כסי, מי לא תניא ריב"י אומר שחתת חיה ואח"כ בהמה פטור מלכסות, בהמה ואח"כ חייה חייב לכסיות הפסוקים הראשוני' השמייט האי

בסיור דיני הכסוי, מיד נתגלה לי אוור גдол אוור בהיר בשחקים. הדנה מתחילה הפרק עד קרובי לסופו מסדר הרמב"ס ז"ל דיני כסוי הדם ולא הזכיר מאומה דחכסי הוא עיטוף בעפר למיטה ולמעלה, ואח"כ בהלכ' י"ד כתוב ז"ל: "השותט צריך ליתן עפר למיטה ואח"כ יסחוט בו ואח"כ יסחוט בעפר אבל לא ישחוט בכלל ויסחוט בעפר" עכ"ל הזהב. הנה כל רואה ישתומים כאשר יתבונן בדבריו הקדושים. א") דמתחיל השותט צריך ליתן עפר למיטה בדבריו הקדושים. ב") מכך מכך נוון עפר תחוות למיטה ועפר תחוות לעעלת ואח"כ כאלו לא דבר עד הנה מצאות כסוי כלל. ור"ז דקאמר לשון זה הוא משום דמדבר מכל המיטה וקאמר דהשותט צריך שיתן עפר למיטה ועפר לעעלת. וכן תראה מלשון הטור שבריש דבריו כתוב כיצד מכך מכך נוון עפר תחוות למיטה ועפר תחוות לעעלת ואח"כ מביא דעות אי צריך האמנה בפה, הרי דהטור מביא ממש מימרא דר"ז אלא שלא אמר השותט צריך שיתן וכו', משום דהוא כבר עסק בדיון דחייב לכוסות. אבל הרמב"ס ז"ל אחרי כל דיני כסוי מתחיל במימרא בפ"ע השותט וכו' הא חדא. ג") דקדק הרמב"ס ז"ל לכתוב בעפר למיטה „צריך שיתן“ ובupper לעעלת כתוב ז"ל ואח"כ יסחוט בעפר והלא הוא דמשנה לשון ר"ז דקאמר ליתן עפר למיטה ועפר לעעלת וזה עפר ממצות ביהלה וכו', מה בעי הכא, לפע"ד נראה דגס התם בהא דביבה נמי הפירוש כן, כיון דהתורה אמרה בollow דמליצה בעין לבול, ע"כ דלא דבר הכתוב ממנה גדולה יותר מס' עשרונים דזה פסול, ולא משום שאינו יכול לבול אלא מטעמא אחרינה דהקפידה תורה שלא להביא מנהה יותר מס' עשרונים, دمشום דא"א לבול למה יפסל כיוון דאי בבלילה אלא מצוה. וכן צ"ל בכל hei שהביא התויס' כמו ושמע אשה דמעטן חרש, אין הטעם משום דבעינן ראיו לשמע כדי שנוכל לקיים ושמע איש, אלא דמהא דושמע אישה אנו מוכחים לדבורה תורה מאיש שאינו חרש, אבל החרש אינו יכול להפר מאיזה טעם נסתור מתנו. אלא שהתוס' כאן ד"ה אין בילה לא ס"ל הכא, דהרי כתבו דמסברא קאמר ר"ז דבעינן עכ"פ ראיו ואני בעניי לא אבין האי סברא מה היא, יצ"ע.

ובגוף הענין דר"ז דבעי עפר למיטה אשר עליו בנה מסדר הש"ס יסודו, ולכן קדשים פטורין מכוסוי והפוסקים פליגי אי בעין הזמנה בפה דוקא בעפר למיטה. וב униין יפלא מאי דאית השמייט רבנו הקדוש במשנה וכן ר"ח ור"א בברייתא האי חלק המיטה ולא הזקירותו אפילו ברמז רמאי, אם לא במה דקתי דאיו נהוג במוקדשין אם נפרש מטעם דלא מצי ליתן עפר למיטה. ועיין בימות ל"ז ע"א אמר ר"א אפשר דאיתא להא דר"ל ולא תנן במתניתן, והיינו נמי מטעמא הנ"ל כיון דידיינו של ר"ל הוא מעיקרי דיני חילצה, א"א שלא יהיו נזכר ונרמז במשנה, ומיתתי התם מתניתן וברייתא לסייע עי"ש. ועוד דהדרישה דר"ז גופא נראה כעין אסמכתא. דאייך יכתב וכשהו עפר, הלא כל מקום דמשתמש בפועל בסה תבא אחריו ב"ית השימוש, כמו סוף פ' במדבר וכוסו בה את מזבח הזהב, שם א"א לאמר עטוף מלמטה. ואפיו אם נאמר כמש"כ לעעלת דהאי בעפר קאי אלפלפני ושבך את דמו בעפר, אין להזאור דרישה גמורה והכרחית כموון לכל מבין לשון והגינוי, ובפרט דדרשין لكمן בברייתא דמי שפיך יסחה, ובמה שפיך יסחה, שלא יסכנו ברಗל דכל זאת מורה דמעפר למיטה אין זכר. ולעומת זה גם להיפק קשה דדרשות של אסמכות לא מצינו רקי בדבר של טעם שהוא נראה לחכמים מושם סיג וגדר או מושם נמוס וד"א ואסמכותיו אקריא, אבל כאן לפום רהיטא לא מצאת מייזו טעם היה נראה לחז"ל להוסיף על הכסוי דלמעלה גם עפר למיטה.

ומתוך עיוני זה אמרתי אלכה אל הבאר באר מים חיים רבינו הרמב"ס ז"ל, כדרכי תמיד אولي מותוך דקודק לשונו הטהור והברור, אלמד סוד הדבר הסתום הלהה, וכאשר ביןותי בפי"ד מה"ש

הכל גם קדשי בדה"ב, וטעמא משום דמיחה ועופות טהורין אין מספר קמיiri במתניתן, ואין מסתבר כלל במקדשון סתם דהכא מיiri רך מתרירים ובנ"י". ותדע דברי הש"ס על הקושי וליגרר ולכסי מתרץ אי בקדשי מזבח ה"ג. אבל הכא במה עסקיים בקדשי בדה"ב, וקשה איך קאמרו סתם לא במקדשון אי קדשי מזבח בעי כסוי, ואדרבה נהוג במקדשון הוליל, אלא ודאי משום דחיה ועוף כמעט כולם אינם ראויים למזבח זולת שני מינים בעוף, דהינו תורים וכוסוי, ולא חיש לדבר עליהם, וסתמא מוקדשין דהכא קדשי בדה"ב הון, וא"כ גם מר בר ר' אשיש ס"ל קדשי בדה"ב עכ"פ נמי בכל פטור נהוגו, ומדרשה דושפיך וכסה מי שאינו מוחסר אלא שפיקחה וכוסוי, יצא זה דמוחסר פדי". אלא דלא ז"ל למה לי למר בר"א לחידש דרשה דמה חי" אינה קודש דהא שפיר אמרין לעיל דלא שייך כסוי משום האי דרשה גופה דפטר בקדשי בדה"ב דמוחסר פדי" פטור נמי בקדשי מזבח דמוחסר גיריה. ותרצו דלא ס"ל למր בר ר' אשיש רך מוחסר פדי" דהוא מעשה רביה ובעי בי"ד וכחן. אבל מוחסר גיריה דהוא מעשה כד"ל לא, ובמחכ"ת תירוץ זה לא נתן להאמר, דהרי משנה מפורשת שנינו בגיטין דין כותבין במוחסר בקרקע וטועמא משום דוכתב ונתן כתיב ולא שי"י מוחסר תליisha, עיי"ש בתוס' וכן לקמן פ"ט בסוף פרקו, ועל משנה זו בודאי לא יחולוק מර בר"א, ומה בין תליisha לגרירה. אבל לדעת הרמב"ם מר בר"א נאיד מהאי טעמא דלעיל דמוחסר גיריה, משום דס"ל דכל עפר למטה איינו אלא מדרבן, ומהטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, וקרא דר' זира הוה אסמכתה בעלמא ודוק"ק היטב.

ד"ה פ"ד ז"א מר בר"א אמר, אמר קרא היה או עוף, וכו', הנה הדרשה נראה דחוקה מאד, אבל כבר הודיעיך דכל דרישות כאלה לא באו אלא לחזק סברותם או קבלתם של רובתוינו חכמי התלמוד ז"ל, ועicker הטעםDKDISIM פטורין מכסייו הוא דעתן כסוי הדם שייך לאיסור הדם כאשר הארכיך הרמב"ן ז"ל עה"ת על הקרא שם, כי נפש הבשר בדם הו, ואני נתתי לכם לכפר על המזבח, ותמצית דבריו ש הוא כי בקושי התיר הש"ית אכילת בשר בצל, והרי עד נח אנסר ובנה אחר שהקריב קרבנות התיר לו השוחותה, ור"ל הנחירה) והתיר לו רך גופם אבל דם שהוא נפשם לא, כי און לבעל נפש לאכול נפש, רך נתן הדם לזרוק על המזבח שיבא נפש וכיכפר על הנפש. ואח"כ בא החוו עלי"פ הדם, כי גנאי שאים באים לכפר ולא יהי יסעה עכ"פ הדם, והוא לאדם שימית בע"ח להאנטו ורק בקושי התירו לו, לכן יסעה הוא לאדם דםם. ולא חיבבה תורה רק בחיה ועוף ולא בהמה משום עכ"פ דםם. ובמדבר הכל היו קרבנות וגם אח"כ על הרוב בן היה עיי"ש. והנה מש"כ במדבר לא היה בהמה נשחתות לחולין נרו דין זאת אלא לר' ישמעאל דברת תאוה אתסר להם. אבל לר"ע הלא הותר להם לאחר רחלה העמאר, ובסוף והוא יטור ממש לא צורך דרכי הילל במאמר דר"ז גופא שכופל הא דיש ליתן עפר למטה ועפר למעללה בחרחלת העמאר, ובסוף והוא יטור ממש לא צורך דרכי הילל אר"ז ושפק את דמו וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד וכו' ומהתחל בדין דצrik שיתן משמעינו דהדין נולד קודם הדרש ומונע הטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, ואח"כ נסמק אקרוא וזה רמז הג� לדעתינו.

ו"ז דבביצה ז"ה ע"ב דהביבא הש"ס נמי הא דר"ז פירוש רש"י ז"ל פירוש חדש בהאי דרשה דר"ז, והוא בעפר משמע שעוזם טמון ונבל בעפר קודם הכסוי, ור"ל וכסהו כשהם כבר נבל בעפר, והוא פלא דא"כ עפר למעללה היכן כתיבא דאפשר לשכות במה שיריצה רק שהם יהי טמן ונבל תחלה בעפר. ומה גופה דריש ז"ל פירש פעם כד ופעם כך תראה, כי הילופוא הלווע עפר למטה הוא דחוקה בקרה בדף אסמכתה. עוד יש לי רמז זה במאמר דר"ז גופא שכופל הא דיש ליתן עפר למטה ועפר למעללה בחרחלת העמאר, ובסוף והוא יטור ממש לא צורך דרכי הילל אר"ז ושפק את דמו וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד וכו' ומהתחל בדין דצrik שיתן משמעינו דהדין נולד קודם הדרש ומונע הטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, ואח"כ נסמק אקרוא וזה רמז הג� רוקך אסמכתה נדרש כד.

ו"ז דבביצה ז"ה ע"ב דהביבא הש"ס נמי הא דר"ז פירוש רש"י ז"ל דמר בר ר' אשיש עכ"ב דס"ל דהאי עפר למטה איינו אלא דרבנן וקרא אסמכתה. דהנה האחרונים ז"ל כתבו דלמר בר ר' אשיש דודאי אית לי דגס קדשי בדק הבית לא עבי כסוי, עכ"ב דאית לי לילופוא דלעיל דושפיך יסעה מי שאינו מוחסר אלא שפיקחה וכוסוי, יצא זה מוחסר שפיקחה פדי"י וכסוי, דלא"כ הלא היה מצי להיות קדוש קדשות בדה"ב ויפה כתבו בא דנייהו דרש"י ז"ל מפרש במתניתן אבל לא במקדשון חטאאת ועולת העוף, אין זה אלא לעומת מה דס"ד בגמר' דהטעם משום דלא מצי ליתן עפר למטה זה לא שייך רך בקדשי מזבח. אבל לפי המסקנה פשיטה דכיוון דמקדשין סתמא כתני, כולל

מבקר וצאן מיררי, מ"מ האי כאשר צויתך לשוב קאי גם אחיה ועוף שלא הזיכרו בקרה, דהא זכר מבקר וצאן הוא משום דברם היה בעי היתר על האזיפה שנasar להם במדבר משום שי"ח, אבל כיון דשענין מהאי היתר זיבחה אישור נירה שוב גם חייה ועוף בכל האי איסור, דמהיכי תמי תחקל בינויהם. ולאמר דלא נסارة הנחירה רק בבר וצאן ולא בחיה ועוף. ואדרבה הר' בבר וצאן היה מוכרת להתר איסור שי"ח שהיה עד עתה, משא"כ בחיה ועוף דלא נסارة השחיטה גם עד עתה, וא"כ כמו באיסור נחרה וציווי השחיטה קאי הקרה על כל בע"ח, כמו כן נימא נמי דעת הארץ תשפכנו כמים (עיין בהגחות הרש"ש ז"ל דע"כ אקררא דבפ' כי ריחיב הארץ תשפכנו כמים וכוי הנה כתבתי לעלה השואל והן רבא לא מל כל בע"ח שנתחיבו במצבות שחיטה, ומסתבר מלטה טובה, כמו דבמדבר רק בנחירה היה חיוב כסוי בין בחיה ועוף ובין בבר וצאן ורק בשחיטה ומילקה דהיה מצוה לא בעי כסוי, כמו כן נימא עתה שנתחיבו במצבות שחיטה על כל בע"ח נפטרים מכסוי בכלל).

ומתוך חומר קושי זו נפרכים דברי הרמב"ן ז"ל בטעם פטור כסוי דבHEMA משום דרובם נקרבים דהרי להאי מינאה דפיך דלמא בהמה בכלל חיה לכסיו לא שמעין פטור בהמת חולין דהרי הוא בכלל חיה אלא דדייר הכתוב בהוא כי יצוד וככ"ל, ואי מקרה דעת הארץ תשפכנו כמים הלא נתחש לפטור מכסוי כל בע"ח מאחר שנתקדשו במצבות שחיטה. אלא ודאי דכל"ע היו גalign בנהירות בהמה במדבר, וממילא וכי יצד דמייר כטב בהמה לא"א להיות בכלל חיה, וכל דברי יעקב מינאה ותשובה רבא איזדו לדעת י' ישמעאל, דברש בבר וצאן נאסר להם במדבר, רק בעלי מומין אשתי ושבחיטה אז מצין למימר וכי יצד דכתוב משום דדייר הכתוב בהוא וכמש"כ בריש פרkon וזה ברור שימוש בצהרים. וכיוון שזקינו להיא עוד יותר מובן לשון המשנה אליבא דר"ע, דקתי נוהג בחיה ועוף ולא קתני ואינו נהוג בהמה, דלר"ע הא דאיינו נהוג בהמה משנה שאינה צריכה היא, וכקושית הריטב"א ואינו לאמר דלאפוקי מהאי מינאה וכמש"כ התוס' דלא נימא בהמה בכלל חיה, זהה ליתא דהרי כי יצד כתיב ובהמה בייחות היא ואני נצדota ולא מקרי ציד כלל. אבל לעומת זאת אצטריך טובה לאשמעין דחיה ועוף בעו כסוי גם עתה אחר שנתקדשו במצבות שחיטה גם בחיה ועוף, דלא נימא כדעת הרמב"ן ז"ל דגס לר"ע לא היה דרכן לנchor במדבר רק מקריבין קדשים, ומושום הכי דבר הכתוב בהוא ובאמת גם בהמת חולין שנחר היה חיוב בכיסוי, ושוב עתה שנצטו על האזיפה, נאמר על הארץ תשפכנו כמים לפטור מכסוי בכולם, لكن קתני נוהג בחיה ועוף ודוק' הייב כי הדברים ברורים ואמתים לאמתת של תורה תל"ית.

עוד שם גמ' על הארץ תשפכנו כמים מה מים לא בעו כסוי. מכאן נמי משמע, דעפר למטה איינו אלא דרבנן וקרא אסמכתא, דאי דרש גמורה היא, למה לי הקישא למים הר' מהא דעת הארץ תשפכנו ולא בעפר תחוות מוכח דלא בעי כסוי, דניזה דאפשר לגרור ולכשה וכקושית הש"ס לעיל, זה איינו אלא דיעבד אבל לכתהלה הלא בעי עפר למטה, דהרי לעיל ל"יא ע"א דפרק עיל רבא דבדיק גירא לר' יונה בר חלפתא לשוחות עופא בהדי דפרה, והא בעי עפר למטה ולא מצא שינוי אחרינא אלא דאמין לי' לכולא בקטא ולא משני בפשיות בגריר לדם ומכסה מוכח דלבתלה מצוה שישחוות לתוך עפר תחוות, ואיך יאמר כאן על הארץ תשפכנו וארץ סתם איינו עפר תחוות, וזה הערה נכונה לפ"ד.

עוד שם גמ' אלא מעטה יטבilo בו. תמייה לי, וכי משום דאיתקסם דם למים דלא בעי כסוי כמים, נימא נמי דאין היקש למחזה ויהי

דמחלוקת הקרה בין חייה לבהמה במצבות כסוי, משום דבHEMA על הרוב קדוש וא"כ מסתבר דעתו קדוש נמי פטור מכסוי, וא"ת א"כ כמו בהמה דפרטתו ולא חלקת בין קדוש ובין איינו קדוש כיון דמיינו קדוש, ע"ז אמר דומי' דחיה לא חלקת בה, ר"ל דכל חיות דמיינים קדוש, וזה יותר לא תחולוק בו, דהמעוט תורמים וב"י נגרר אחר הרוב עופות דין במיינים קדוש, וזה יותר מסתבר משנאמר דבתוך מין דטורים וב"י יהי נגרר הרוב שהן שאין קרבין אחר מערת הנקרבין ודוק' היבט.

עוד שם א"ל יעקב מינאה לרבע קייל חייה בכלל בהמה לסייענים, אםא נמי בהמה בכלל חיה לכסי, א"ל רבא עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים וכוי הנה כתבתי לעלה השואל והן רבא דהשיב, אליבא דרי"ש אמרו דבש"ר תאوة איתסר להם במדבר, א"כ מהא דכתיב כי יצוד יליכא להוציא דחיה דוקא, אפשר לאמר מומין שהוא מהו מלתא דלא שכיח, אבל לר"ע דהוה מצי לנchor וקרא דושפק את דמו מנהירה דבר וcmbואר לעיל דף י"ז ע"א, דהרי קרא לר"ע נחירה קאמר א"כ מי יצד דקאמר, כיון דבHEMA נמי מיררי, אלא ודאי דהרי חיה דוקא חיה, כי בהמה גם במדבר היה פטור מן הכלוי, כך כתבתי לעלה. אולם לפ"י מה שהבאתי בדבר הקדום דברי הרמב"ן ז"ל דגס לר"ע רוב בהמות היי נקרבין, א"כ גם לר"ע יש לשאול דלמא גם בהמה חייב בכיסוי, והוא דכתיב כי יצוד ציד חיה, משום דדייר הכתוב בהוא, דלא היי נוחרין במדבר בהמות הראוין להקרבה. אלא דיש להעיר טובה דלמר בר"א והוא העיקר וכמש"כ לעלה, דרכ מדרשה דמה היא אינה קדוש ידעין דין מצות כסה"ד נהוג בקדשים, וא"כ אם נימא דבHEMA בכל חיה, נפל כל האי דרש בבריא, והי' גם בהמת קדשים חייב בכסוי אחר זריקת הדם, וכמו דפרק לעיל בעוף קדשים, וא"כ כיון דכתיב איך נפרשו, דתו לא שייך לאמר דבר הכתוב בהוא, כיון דגס בהמת קדשים בכלל כסוי.

לכן נראה לפ"ד דלא נוהג כסה"ד בהמת קדשים לא בעי קרא כלל, דהרי תראה דאפייל בלאו דאו"ב פריך הש"ס ר"פ אוא"ב מניל דנווהג במוקדשין ע"פ דכתיב בענינה קדשים, ומכם"ש כאן דלא כתיב בענינה קדשים כלל, ולא עוד אלא אדם נאמר דמצות כסה"ד נהוג במוקדשין ג"ב, וכולל כל מיני בע"ח לממה פרט חייה ועוף כלל והול"ל סתמא, איש אשר ישפוך דם כל חי אשר יאכל, יסחו בעפר ומדפרט חייה ועוף ע"כ דבאה להוציא בהמה, אלא דהרי יעקב מינאה פריך דלמא בהמת קדשים הוא דרוצה לשולול ולכך כתיב כי יצוד ציד חיה ועוף דדבר בהוא, וכמש"כ הרמב"ן ז"ל דבמדבר לא היה בהמת חולין נאכל כלל רק נקדש ונקרב, וכל שנקרב פטור מכסוי ומילא דגס חטא עולת העוף פטורין וכמש"כ הרמב"ן ז"ל שם טמא רבבה איכא לפטור קדשים מכסוי, דכל שדמו נזרק על המזבח ומכפר לא בעי האי דם כסוי, כמו שהסבירנו לעיל בדבר הקודם. אבל בהמת חולין אי אירע שהיה נחרה בחוץ, באמת בעי כסוי כך מתפרש שאלת האי מינאה, ועי' השיב רבא דהתורה מיעיטה בהמה מכסוי בהמה דאמרה בפ' ראה על הארץ תשפכנו כמים. אלא דלפ"ז נצמת לו קושי' יותר חזקה ועצומה מקושית האי מינאה, דלר"ע דלא היה מצות שחיטה נוהגת במדבר אלא בקדשים, ובחולין היי נחרין ואוכלין כשאר עכו"ם, ולא היתה הנחירה מצוה כלל אלא תקיון, וכסבירת הריצב"א בתוס' שבועות כ"ד על השחיטה עצמה, וכאשר הארכינו בזה בפתחה עיקר א' עי"ש וכאשר נכנסו לארץ נתחודה להם מצוה חדשה לשוחות גם חוליהן, וא"ג דקרה רק

שדרכו להיות מזומנים, וזאת לא כתני במתניתו, ודוק היטב.

עוד שם גمراה ת"ר כי ירחיב ד"א את גבולך למדת תורה ד"א וכי עין מה שכתבנו זהה בפתחה עיקר א' עי"ש היטב.

תוס' ד"ה וליפרקיינו ולכיסינו תמיוא וכו' ויל' דחכי פריך כיון שסופו לפדותו וכו', א"כ לכיסינו והוא פדי' ואפיקו לא יפדם לבסוף היה שחייב ראי' כמו שחיטת קדשים לר'ש וכו', והקשו האחרונים זל' דא' מה אמר לבסוף דפטור מכסי מושם ומחוסר פדי' והוא גם بلا פדי' חייב בכסי כל שעומד לפדות ותרצוי דמל מוקם מקרין מחוסר פדי'. וכמ"כ התוס' לעיל דף פ' ע"ב ד"ה דכל כמה, דזוקא לעניין לשווין ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הוה צורך, אבל לשווין שחיתה ראי' משום דברוך דמי' לא. ואני אומר במחכ"ת לא כוונויפה בזה דתנות קאו התוס' אליבא דר'ש דס' ל' שחיטה שאינה ראייה לא שמה שחיטה, ע"כ שפיר כתבו דכל שלא נזרק ע"פ דעתך לזרוק, עדין ששא"ר היא מקרין וכן נמי לעניין כסוי לר'ש כל שמchosר פדי' עדין ששא"ר היא ופטור מכסי, אבל תנא דמתניתן ניהו דעתך לי' קר'ש בכסה"ד לשא"ר פטור מכסי, אבל לא מטעמי' דס' ל' לשא"ר לא שמה שחיטה דהרי ע"י פדי' אשר יاقل קרין בי' כמו ואוכל שאתה יכול לאכילה ע"י לאכילה, והוא' כל שיש במצבות שיה' ראי' לאכילה ע"י פדי' אשר יاقل קרין בי' כמו ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים, דasher יاقل משמעו דכל שאפשר לבושא לידי אכילה, וא' משום ששא"ר הלא אכן קר'ם ס' לדשמה שחיטה ולכן דעת התוס' קשה להולמה וצער'ג.

תוס' ד"ה בעין העמדה והערכה וכו', ומפרש הר'ר שמעי' דשחט בה שנים או רוב שנים הינו דזוקא ישראל בטמאו ונכרי בטהורה וכו', אבל הכא דבחיתה זו משתרי באכילה לאו בני העמדה והערכה נהגו עכ'ל, וא"ג דגש בהאי שחיתה לא משתרי באכילה דהרי אסור מצד איסור קדשים, מ"מ הר' אישור אבמה"ח אשטרி בשחיטה, ע"כ דחשובה כתמה כן כתבו האחרונים זל', אלא דפי' מה שבארנו בפתחה עיקר ב' כל ששא"ר דלאו מצוה היא אינה מתרת אישור אבמה"ח והוא כמו נהירה במדבר דאיתנה מתרת רק אישור וטומאת נבלה א"כ ליתא האי סברא דעתיא דמ"מ חשובה כתמה אדרבה כדי חשובה גם לעניין אישור אבמה"ח, מ"מ יש לקיים שיטת הר'ר שמעי' בשנאמר דהכא אם אמרת דהוה חי ובכלל העמדה והערכה, ממילא תה' שחיתה כשתיה דעלמא המחרת אישור אבמה"ח, ושוב חשובה כתמה ואיך נערכה, והוה כמו שכתבו החוס' בפסחים כ"ה ע"ב ד"ה עליה זכר ודוק.

עוד שם אמר ר' נחמן כגון לנוין ואוכליון, בב"ק דף ע"ב ע"א קאמר ר"ג לא אכילה היום בשרא דתורה. ופרש"י זל', ולא דקדקי ביתך בדבר, ומשמעו דרגיל היה בשרא דתורה בכל יום, וכגד אמר הכא דאן לנוין ואוכליון, והתוס' שם פירשו דלאו דזוקא אלא שרווי בתענית היה, ואולי גם התוס' על האי גמר' קסמכו דכיוון אמר ר"ג דאן לנוין ואוכליון א"כ למה באממת לא אכל בשרא דתורה, דא"א לא אמר דהיה כללה פרותה מכיסו, כיון דמסתמא היו לנוין לו, אלא ודאי יושב בתענית היה דלווי זאת היה אוכל בשרא דתורה בכל יום.

שם ע"ב גמורא לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו וילبس וכיסה ממה שיש לו ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו שהם תלויים בו והוא תלוי במ"ש אמר וה' העולם עכ'ל בפשיותו יל' דשפע שמקבל האדם מושחת' צריך לחשב תמיד אויל איינו ראי' רק ע"כ יאכל וישתה פחות ממה שיש לו אבל ילבש ויכסה ממה

כמים ממש גם לענן טבילה, אתמהה, והרי תראה דכמה פעמים כתוב האי על הארץ תשפכנו כמים, ודרשין דם מותר בהנהה כמים, ודמ' מכשיר כמים פסחים כ"ב ע"א ושם לא פריך אלא מעתה יטבilo בו, אלא ודאי דלא שייך בצעין, זאת איין היקש למחלוקת, דורחץ כל בשרו במים כתיב, ואין דרך לדוח זודם, אין זודם מחלוקת רחיצה אלא לכלוך. ולא עוד אלא דקשה לי לשנא דגמר' דקאמר דלמא אשר משקין אבל דם דקاري מים לא, איך אקרי כאן דם מים, הלא רק שפיקת דם איתתקש לשפיקת מים, ולא דם משפק ור'ל כמו מי שופך מים על הארץ איינו צריך לכיסות, כך מי משפק דם על הארץ, אין בו מצות כסוי וצעיג.

עוד שם גمراה ת"ר אשר יצוד, אין לי אלא אשר יצוד, נצדין ועומדין מאליהן כגון אוזין ותרגולין מנין הנה מלשון זה המשמע דרצה למעט מין עופות מכסי דהינו שהוא בייתי ואין דרכו לצוד אבל צפורים דדרבן לצוד אפיקו אם נצדין ועומדין, לא עלה על העתו לפטרן מכסי וה'ט דידע דהאי כי יצוד דיבר בהוה ממש"כ הרמב"ם זל' ומישדרכו להיות נצד חיב גם בניצוד ועומד, אבל אתה למעט אוזין ותרגולין דיןך דרכך להיות נצדין והם פטוריין אפיקו אם ארען שנצדדים דמה'ט גופה דבר הכתוב בהוה מעטים הני דיןך דרכך להיות נצדין, ולכן דרש ציד מ"מ דכל שאפשר להיות נצד בכלל כסוי, ומAMILא גם אוזין ותרגולים בכלל כסוי, ובין נצדין עתה ובין נתגלו בבית דכי' יצוד דבר הכתוב בהוה, ומשום חיות ורrob שדרכם להיות נצדדים נקט לה, ולא למעט אתה - וכן נראה מהה דלא מצין הש"ס המשנה במזומנים ובשאיינו מזומנים ועליו ליתנה האי ת"ר כדרכו תמיד לצין המשנה ולפרשה ע"י הברייתא שמספרש בה החדש מקרא. ועוד ראי' לזה דהרי בפרק שלוח הקון כתני במשנה,இזה שאינו מזומן כגון אוזין ותרגולין שקנו בפרדס, הרי דחשוב אוזין ותרגולין בשקנו בפרדס לאינו מזומן, ואיך כתני הכא כגון אוזין ותרגולין למזומן, אלא דהכא ממש' שדרכו להיות מזומן משתייע, והותם בקנו בפרדס במרקחה מירי ולכאורה ייל' דבזה מתישב פרשי' במשנה דכתיב במזומן ושאיינו מזומן דנקט מושם האי דשלוח הקון, ומתהו התוס' עליו דרא איצטריך כי היכי דלא נימא כי יצוד דזוקא בשאיינו מזומן, ולפי הניל' ניחא דהא בר'ריה' לא דבר כלל מזומן ושאיינו מזומן, דידעין מושם דכי' יצוד דבר הכתוב בהוה, אלא רצה לשול שלא מעט מין דיןך דרכו לצוד והוא כמיין אוזין ותרגולים - ומה מאי מתישבים בזה דברי הרמב"ם זל' שכטב בפי' ד הלכ' ב' זל' לא כתוב רבינו דאץ' רציך לא למדך דרכך שלא יאכל אלא בהזמנה הזאת כמשמעותה בר'ריה' ולפי מה שבארנו זה ליתא דרמב"ם בראשי' ולא כתוס' ס' ל' והפרש המשנה דמזומן ושאיינו מזומן לא איצטריך דהרי דיבר הכתוב בהוה, והאי בר'ריה' דאיתא לפרש שלא נמעט מין דיןך דרכו לצוד דהינו אוזין ותרגולים, לא הוצרך להביא כלל, כיון דכתיב בראש הפרק מוצות כסוי לכתות דם שחיטת חי' טהורה או עוף טהורה וכו', הרי דכלל כל מיני חיות ועופות הטהוריים הנשחטים, שוב נתיעשבתי דהתוס' נמי נתחו לכה זאת, דהרי תראה שהתוס' לא צינו הברייתא דלקמן להקשות על רשי', אלא כתבו מעדת עצם דאצטריך מושם דכתיב כי' יצוד דלא תימא דזוקא מזומן, וכווננו ג'כ' להא דרמב"ם זל' דדיבר הכתוב בהוה, ולא להא דבר'ריה' דלמדך דרכך ארץ Kata'a, אלא דרישי ס'ל דניהם דיש קצת רבota דפרשין קרא דדיבר בהוה, אבל ס'ל לא היה כתני במתניתן דהרי הברייתא גופה סמכתה על המובן, ולא תשמיינו דאף במזומן חייב בכסי, אלא אף במין

אלא היה דורש טעם כלל, דלמה ל"מ בכל מקום ששא"ר שמה שחיטה ולר"ש לא שמייה שחיטה. אבל עתה דרואה שרבנו הקדוש פוסק כאן כמר וכאן כמר ע"כ דאין טעם הדבר שוה בכל אלו, וכן צריך להמציא דרישות חלוקות לכל או"א כדי שיוizard טעם לפסק רבנו הקדוש, דראה לפוסק כאן כמר וכאן כמר. ומעתה אומר אני דבאמת רך אליבא דרבבי בעין הני טעמים ודרישות אבל ר"מ ור"ש גופי לא צריכין לתרי טעמי ולא לדרישות הכתובין כלל, דהנה באוא"ב ובטוח ומכר דכתיב שחיטה וטביחה הרוי מפורש שחיטה ולא הריגה וע"כ מעשה המכשרת קamar. וכן בכסה"ד דכתיב וشفך את דמו נמי ע"כ מעשה המכשרת לאכילה קבעי בין לשפיכה מ"ח דשחיטה קאמר ע"י"ש ברשי"ד"ה פטור מלכשות, דמה"ט ניחא לי" דלר"ש בנוחר ומעקר פטור מלכשות, אע"ג דגם נוחר ומעקר שפיכה מקרי, ולר"ע באמת גם נוחר ומעקר היה חייב במדבר לכשות, מושם דז' הנחירה היתה מעשה המכשרת, וشفך את דמו עכ"פ נחירה בסימנים הו, ולא פוקה הריגה בעלמא דלא. וכן כתוב רשי"ז"יל לעיל דף כ"ח ע"א ד"ה לטהרה מידני נבלה ע"י"ש, וא"כ בכל הני ממוצע הריגה. הרוי דלכ"ע מעשה המכשרת לאכילה בעין, ואין בזה פלוגתא. ועתה נצחת לנו קירה בעשה מעשה המכשרת אלא דמצד אחר אין הנחתת ראי לאכילה, מה דינו לעניין או"ב וכסה"ד וטבח בגנבו. וקאמר ר"מ כיון דושחת קריינן ב', אין דרישן טума דקרה וחיב על מעשה השחיטה שעשה. אכן קרא כדכתיב בעין והוא כן עשה, אבל ר"ש דדורש טума דקרה סובר, דמה טעם אמרה תורה דוקא מעשה המכשרת ולא הריגה בעלמא, ע"כ משום דזו מכשרת לאכילה וזה לא, א"כ כל שאין המעשה מכשרת לאכילה בין מצד מעשה משחיטתה עצמה, ובין מצד דבר אחר, ס"כ"ס אין הנחתת ראי לאכילה, ומה ליריגנה ומה ליטחיטה, וכיון דכל עצומות הטעם דבהרגינה פטור הוא מצד שאינו ראי לאכילה, הא נמי אינו ראי לאכילה הוא. כך עלה במחשבה לפניה במושכל הראשון, אמנם הדרנא ב', אין זה בגדר טuma דקרה לאמר דראי לאכילה בעין דזה בעצם עלי, מה הקפידה התורה שהי"ה ראי לאכילה כדי לעבור על לאו דווא"ב, ומכו"ש האי דגנב וטבח למה לא היא חייב בד' וה' באשר שנה בחטאו לטבוח הנגב אף אם אינו ראי לו לאכילה אלא למשרטו או לכלבו, ואדרבה קשי' לי על חז"ל, למה לא ניחא להו למייר דאפילו נוחר ומעקר חייב משום או"ב ומשום ד' וה', דשחיטה נתנת דכך לי באיזו מיתה שהוא ממית אלא דידי' הכתוב בהווה דהממית שור ושה, סתמא כדי לאכלו הוא, ולא להשליכו לכלבו, וע"כ צ"ל דקובלה היתה בידים דזוקא קפיד הקרה אשחיטה אבל עכ"פ א"א לאמר דר"מ ור"ש שדורשן טuma דקרה פליגי דביבוכ"כ הוא גזה"כ, דזוקא שחיטה ולא הריגה בעלמא.

אבל מה שנראה לפ"ד ברור הוא ממש"כ בעיקר ד' דר"מ ור"ש לשיטתייהו אזלו. דר"מ כרי"ש ס"ל, דבר טהרה תאوة אסור فهو במדבר, ולידי' השחיטה אינה מתרת איסור אבמה"ח ذקריא דכל אותן נפשך וכו' אתה להתייר בשר תאوة ולא מפרכסת וא"כ אין בין שחיטה ראי' לאינה ראי' ולא כלום, אבל ר"ש כר"ע ס"ל דבר טהרה תאوة לא אייטסר כלל ואדרבה בשר נחירה יותר להם במדבר, ונתחדשה ההלכה לאסור הנחירה ולקדשם במצוות שחיטה ואתה קרא דבכל אותן נפשך להתייר איסור אבמה"ח ע"י מצוות שחיטה, וכעין כל שנעשה מצותו אין מועלין בו וכגד יצה"ר דברה תורה (ע"י היטב בעיקר א') א"כ בששא"ר דליך מצוה וגם בלא"ה דליך בא צורך אכילה, באמת איסור אבמה"ח במקומו עומדת

שים לו, משום גודל כבוד הבריות אבל לכבד אשתו ובניו שהוא חיווב אצלו, צריך לחשב תמיד אולי לא יצא י"ח, ע"כ צרך לפחות עליהם יותר ממה שיש לו, והיינו שאמר שהם תלויים לך ואתה וכו'.

עוד שם גמוא השיב ר"א הקפר ברבי תשובה מה למילה שכן אינה נהגת בלילות כבימים, וע"י בתוס' لكمנו ד"ה מה למילה שפרקא זו קולא וחומרא דכתיבי הוה. ואני תמהני מדוע איך נחשב זאת דانياנה נהגת בלילות קולא, אדרבה חומר' הוא זו דانياו רשאי למול בלילה רק ביום, כי בין כך ובין כך א"א למול רך פ"א ואי לאו דהגבילה התורה אמנה ביום ולא בלילה, הייתה מילא באיזו זמן שארצה, ועתה מוכרכה אני למול בזמן שהוגבל למצוצה זו. ובזה השגתי על התוטו' קידושין דף ב"ט ע"א שחשבנו מילה ופדה"ב למצוץ עשה שהזומן' ג' ומודברי רשי"ז'יל שם במשנה למדתי שזה אינו דרש"י ז'יל במתוך לשונו הזהב מפרש מ"ע שהזומן' ג' שהזמן גורם לה שתבא, ור"ל שבשת המצות היא הזמן כמו לולב שופר וסוכה וכדומה הדזמן מביאן על כל איש ישראלי ומהם נפטרו הנשים כי זה קולא במצוצה דגס באנשים איכא זמן פטור וכן כתוב שם הפ"י דו סברת חז"ל שחלקו במצוצות בין זמן גרא מא לאון הזמן גרמא, אבל בהנק מצוץ הנ"ל אין הזמן מביאם אלא סבה אהרתת כגון לידת הבן והזמן שאמרה תורה לעשיותם הוא חומרא להגבילים דוקא ביום ולא בלילה, ואין זה בגדר מ"ע שהזומן' ג' ובכאן אני רואה סתירה לדברי עיין טורי אבן חגינה דף ט"ז ע"ב ד"ה בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל דברים קרובים לדברי רבנו שליט"א. הג"ה מחתני הרב משעבעש נ"י) אבל הדבר צ"ג כי סברתי מוכרכת. וע"י כאן בלב ארוי ז'יל דנחיתת לחקל בין יום השמיני דעדין לא חל המשועה ובין שאר הימים דכבר חל עליו המצוצה. הנה לפי פסקו של רמ"א ז'יל בהלכתי מילה ר"ס ר"ס ב' נהפק הוא שהוא פסק שם אדם מל תוק' ח' ובוים אין צרך הטפת דם ברית אבל מל בלילה צרכי הטפת דם ברית, ולט"ז וש"ד שם תוק' ח' ולילה שווין הן דלא קיים המצוצה כלל ועכ"פ חומרא היא זו דלא יצא רק ביום ולאחר מכן, וצע"ג.

דף ע"א גمرا א"ר חייא בר אבא א"ר, ראה רבינו דבריו של ר"מ באוא"ב ושנאו בלשון חכמים, ודרכ"ש בכסה"ד ושנאו בלשון חכמים. וכעין זאת בפסחים מ"ח ע"ב במשנה דאייזו שיאור וכו', דברי ר' יהודה, וחכ"א זה זהה בכרת, ואייזו שיאור וכו', וברבריתא שם כתני להיפך אייזו שיאור וכו' דברי ר"י, וחכ"א וכו', וכtablet ר"י ז'יל דבריתא הוא ר"י דמתניתין וחכמים דמתניתין הוא ר"מ דבריתא. פלא דברי שנייה האמת ותלה דברי יחיד ברבבים כדי שיקבלו לקבוע הלהכה כרבבים נגד היחיד. ואין זה דומה למה שהרבבה פעמים מביא דברי היחיד בסתם דבזה לא שנייה מיידי, אלא דהעלים שם בעל המאמר, להורות דהוא מורה כתוי'. לפיכך הביאו בסתם, אבל כאן במשנה בפירוש לאמר דברים חולקים על היחיד, דבר שאינו כן הוא פלא, אלא דווד יותר מזה מצינו בפסחים כ"ז ע"א דקרו באב"א השני והוא העתיק. בעלמא קסביר שמואל הלכה כרבי מחבריו ולא מחבריו וכן אפילו מחבריו, וסביר מתני' איפכא כי היכי דליהו רבנן לאיסורה עי"ש. הרי דשינה דברי רבינו. כי היכי דעתיקום הלכתא כרבבים נגד היחיד, וזה דבר המבהיר את הרעיון דאית שרי לשונות האמת כדי לחזק דעתו ושיטו וצע"ג.

עוד שם גמ' מ"ט דר"מ באוא"ב וכו'. הנה אי לאו דברי היה מזקה שטרוי לבני תרי לפסק באוא"ב כר"מ ובכסה"ד כר"ש, והיה מביא פלוגתנם כאן וכן בטוח ומכר בלב"ק, דבכל אלו ס"ל לר"מ ששא"ר שמה שחיטה ור"ש לא שמה שחיטה, לא היה עולה על דעת הדורש טעם פלוגתנם, לדורש טעם בכל או"א בפ"ע,

ז"ל מביא דברי הספרי, כאשר מובא דרשה זו ג"כ בगמ' כאן, וזאת לכ"ע דהרי הש"ס מתרץ אליבא דר"ש הא דרצה דלמעוט עופר טמא - וועף טמא מ"ט משום דאר לאלילה הא נמי אינה רואו"י לאכילה - ולא אמר דר"ש באמת מעטה מאשר יאל כל שאינה רואו"י לאכילה - הרי דכל"ע כך היתה מסורה בידם דאשר יאל כל אתה למיעוטה עופר טמא, אלא דבימי ר"מ ור"ש נתהוווה הא פלוגותא בשוחט את הטרפה מה דינה ודוק.

עוד שם גמור מה נפ"מ הא תדבר"י ושב הכהן ובא הכהן וכו', מכאן נחין דברי הרמב"ן עה"ת על הקרא דזוחבת דכתוב שם, דוחשת ממשמעותה חיתוך סימני הצואר, אבל אוחבת איינו כן, لكن צרייך לכתוב בזוחבת, "כאשר צויתיך" בקדושים. מכאן מוכח דוחשתה וטביחתה ומיליא זביחה (זהה ממש חד מליה היא אלא זי' וט' מתחלפין כיודע) הכל מובן אחד להם דאל"כ איך קאמר מה נפקא מינה.

עוד שם בגמור ור"ש נמי ליגמר מש"ח, Dunnin חולין מחולין ואין Dunnin חולין מקדשים. ור"מ אטו אוא"ב בקדושים מי לא נהיג. כתבו התוס' דר"ש גם בקדושים אין אוא"ב בשא"ר משום דעתך קרא בקדושים כתיב וכותב הריטב"א דעתמא דר"מ משום דעשה עיקר בקדושים כיוון דבעניאן דקדשים כתיב עי"ש. ולפי מש"כ אני דר"מ ור"ש פליגי בפלוגותא דרי"ש ור"ע ניחא טפי בפשיות, דר"ש דסובר קר"ע דבר שנזהר אשתרין להם במדבר, והאי לא תשחטו נס נחרה במשמעות, דנחרתן זהו שחיטתן, א"כ שפיר קאמר דעתך קרא בחולין כתיב, דהוא הרוב אבל ר"מ דרבי"ש ס"ל דבר תאوة איתסר להם במדבר זולת בע"מ ושותחה דוקא קאמר, וא"כ רובה קדשים זהה, והוא דקאמר וכי לא נהיג בקדושים דהלא וויי' מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ דגס בקדושים נהיג הו"ל קדשים הרוב נגד בע"מ דחולין, דתמים לא הי רשיים לשוחות חולין. ומכאן נפרכו דברי הרמב"ן ז"ל בפרשת כסוי הדם שכטב, דבמה פטורה תורה מכסיי משום דבמדבר רובן קדשים, ואפיקלו לר"ע דחולין מקדשים לא ילפינן להם, וזה ליתא דא"כ איך קאמר ר"ש דחולין מקדשים היו במדבר. ואולי ייל היפך כיון דבפ' קדשים כתיב ורובן קדשים היו במדבר. ומכך רואו להרבה ודוק היבט.

ולע דהא דאמרין הכא דש"ח קדשים הוה לפ"י דעת התוס' לעיל ט"ז ע"ב ניחא, דגס במדבר רק בקדשים נאסר ש"ח, אבל לדעת רשי"ש ז"ל שם דגס בחולין נאמר, ולדעת הרמב"ם והרמב"ן ז"ל בין לר"ש ובין לר"ע וכי הכי הוה, וכן עיקר עיין בפתחה עיקר א' קשה טובא מה זה דקאמר דש"ח קדשים הוה, הא נהוג בחולין כמו בקדשים, כמו איסור אוא"ב. ופלא וראיתי בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכתב על הא דקאמר דש"ח ששא"ר הוה, די באשר תאوة, איתסר להם ואי קדשים וכי עי"ש ואיך לא הרגש כיון דקרו באשר תאوة ג"כ מירי א"כ גם בחולין נהיג. אבל לעפ"ד נואה ברור דחולין ע"פ שהיה חייב ברות על השחיטה בחוץ, אבל הבשר לא נאסר באכילה והא דאמר ר' ישמעאל דבר תאوة איתסר להם, והינוי דנאסר להם שחיטה אבל לא האכילה אם עבר ושות. והא דפרק שם רビינא א"ה לעולם שוחטין ואוכלין מבעי לי עי"ש בראש יוסא שעמד ע"ז דלפרשי" דהאיסור נצחים מאל פתח ואול מועוד לא הביאו מאי פריך. ולפי האמור דאכילה לא נאסраה מעולם, עוד יותר קשה. אלא דבלא"ה צ"ל לפרש"י שלא נחתו

דבmittah תלי' מלטא, וא"כ חילוק גדול יש בין שחיטה ראי' לאינה ראי', ולכן סבר ר"ש דלא שמייה שחיטה מכח האי סברא עצמה, דהרי אינה מועלת אלא שלא תטמא ממש נבלה, אבל אינה מתרת איסור אבמה"ח. ומעטה רבוי ע"פ שסובר קר"ע כאשר באנו בעיקר א' ומ"מ סובר לענין ששא"ר ר' קר"מ באוא"ב ע"כ ממש דדרש ג"ש משחווט חוץ דאע"פ דהאי שחיטה גרוועה היא, דaina מתרת רק לחצאי נבלה ולא אבמה"ח, מ"מ שם שחיטה עליה לחיב משום אוא"ב, וטבח בגין כמו שחיב בש"ח על השחיטה דוקא, ולא על הנחירה ע"פ דגם שם אינה מתרת איסור אבמה"ח כיון דאי מ"ט ראי' לאכילה. ובכשה"ד שאני דאשר יאל כתיב. והוה האי מ"ט דר"מ דקאמר כמו לקמן דקאמר לא לכל אמר ר"מ דמגיה הש"ס דכונתו על רביב אליבא דר"מ, ועיין עוד לקמן ודוק.

עוד שם ור"ש מ"ט, א"ר מנין בר פטיש, גמר מטבח טבח והכן מה להלן שחיטה הראי' אף כאן שחיטה הראי', והקשה מהר"ס ש"ז ז"ל שהקשה דהollow' משוחחת את בן הבקר, ובכשה"ד הול' מעל הארץ תשפכנו כמים, וכותב דמכל אלו אין למילך דוכי מפני שמצינו שחיטה הראי' קרי לי' שחיטה, נילוף דשאינה ראי' לא שמייה שחיטה, אלא מטבח טבח והכן ילי' מיטורא, דאתה יאללו האנשים, וכמש"כ רשי"ז ז"ל ובספר הישר לד"ת מבואר דמווהן ילי' עי"ש. ואני לא אדע איזו יתורה איכא בהאי קרא ובגמרה לא מיתורא ילי' אלא כמו דיליף ר"מ מש"ח דש"ש ילי' ר"ש מטבח טבח דלא שחיטה. אבל לפע"ד נראה דר"ש ילי' מטבח טבח דאע"ג דההטס ע"כ לאו טביחה ממש קאמר, דהרי עדין לא נצטו עלייה, וע"כ אמר דכל המmittah בע"ח לצורך אכילה טביחה או שחיטה קרי לי'. וככ"כ הריטב"א כאן. וכן אמר לעיל י"ז ע"א על הא דפרק לר"ע מקרה דחצאן ובקר ישחט لهم, ינחר להם מביעי ומתרץ דנחרתן זו היא שחיטתן. ושם ביארתי דאע"ג דמושחת את בן הבקר מעתה שחיטה דציוויי מדקדק על הלשון לפרשו בדקודוק כדכתיב, משא"כ במקומות דאיינו ציווי אלא ספרו בעלמא, כל שלצורך אכילה טביחה זביחה או שחיטה קרי לי'. ומעטה קאמר ר"ש דהה בלאו דאו"ב וכן בטבח ומוכר לישנא דשחיטה דנקית אנו Dunnin אותו כמו שחיטה וטביחת דנאמרו בתורה דרך ספרו, דשם הכוונה על הכהנה לאכול גם כאן חיבת תורה על מי שמנית לצורך אכילה, וכן דעתה נתקדשו במצוות שחיטה ממילא א"א להcin לאכילה בללא שחיטה כשרה, אבל משום האי מצות שחיטה לא ווציא מלת שחיטה ממשמעותי הפטוט של קודם שנצטו על דקדוקי שחיטה, כאמור דאפיילו בשוחט לכלהו כל שדקדק במעשה לשוחט בעלי פסול, שחיטה קרי' לי' וניהו דהכוונה לחוד לא מגרע משחיטה לפטרו מאוא"ב כיון דס"כ"ס שעשו ראי' לאכילה אבל אם באמת איינו ראוי לאכילה מלחמת אייזו איסור,תו לאו בשם שחיטה יקרא, דהוראות הראשונה והעקרית של מלת שחיטה טביחה היא הכהנת הסעודה, וכדכתיב זבח משפחה לנו, טביחה טביחה וכן הרבה. ובזה מיושבת קושית התוס' ד"ה ור"ש אשר יאלל כתיב, דלמה לא ילי' מטבח טבח, ולפ"ז א"א למליך מהתס דושפך את דמו ש"יך לציוויו הרי על אונן המעשה קפיד או אשחיטה לר"מ דיליף שפיכה שפיכה מש"ח, או אנחרה לר"ע דבמדבר הותר להם הנחירה, דעכ"פ ATI למעוטי הריגה בעלמא, וא"כ אין מקום ליליף מטבח טבח דבעין נמי ראוי לאכילה, ודוק ועיין לקמן עוד בדברי התוס'.

ועיין בראשי עה"ת שמספרש ג"כ אשר יאלל פרט לטמאים והשפתי חמימים שם הניח בצ"ע שרשי" מפרש הקרא קר"מ שלא כהכלתא, דלחכמים גם את הטרפה כמעט מאריך יאלל - ושגהanza כי רשי"

וצ"ל דהאי מסורת דהעמידה אתנה על אשר יאכל תושבע"פ הוא ולא קסמן הקרה ע"ז דהרי אפשר לקרווא האי ושפק דמו אשפינו ולחברו לתנאי המאמר דכי יצוד וכו' ושפק את דמו, אז מצוח וכסהו בעperf לך שפיר בעינן אשר יאכל להורות ע"ז גופא דמשם ואילך שיקץ ציווי. אלא דלפ"י גם לר"מ מאשר יאכל דנטא למעוטי עופר טמא נדע דהאו ושפק את דמו שחיטה קאמר, מאחר שמקח האי אשר יאכל אנו למדין דהאי ושפק את דמו שיקץ ציווי, וע"כ הקשר אכילה קאמר, ולא היה צריך רשי"ז ליאמר דמשפיכה שפיכה איליף דשחיטה קאמר, אלא דמ"מ אמרת דר"מ משפיכה שפיכה יליף, דמשחיטה דבר הכתוב ולאפוקי נחירה, ר"ל דלא נימה דעתירה מכשרת בחיה ועופר, וכאשר לר"ע באמות כן הוא אלא דל"ר"ע גם בברker וצאן הכל הוה במדבר, ולדיד"י גם שפיכה דגביה ש"ח נחירה קאמר, דהרי לר"ע מדם יחשב דם שפק דכתוב בש"ח מרביבן עופר, כמובא באבותים ק"ז ע"א (וכאשר בארטוי בארכיה בעירker א' עי"ש הטיב) היינו נחירת עופר, דהרי במדבר הי', דהקשר האכילה היתה הנחירה ומיליקת עופר בחוץ נתמעט מאו אשר ישחת, כבגמרא' שם, אבל לר"מ דס"ל כריש' כמובא בעירker ד', ומרובה עופר בחוץ מאו אשר ישחת, לדידי' לא אשתרי נחירה במדבר, ע"כ לאמר דהאי ושפק את דמו דגביה כסוי נמי שחיטה קאמר, ע"ג דכתוב סתם שפיכה, וע"כ ממשום דגמור שפיכה שפיכה משוחוטי חז'.

ובדברי אלו תבין מה דקשה טובא, דר"ש ליל' למידרש מאשרiac אל כל דבראו לאכילה הכתוב מדבר, לאפוקי מדרשא דר"מDDRASH שפיכה שפיכה מש"ח, תפ"ל דר"ש קר"ע ס"ל, בל"ה לא דרש שפיכה שפיכה מש"ח, דהאי שפיכה דש"ח לר"ע נחירה קאמר, ועל נחירה לא בעינן גז"ש ודשפק את דמו ע"כ למעוטי הרינה בעלמא אתה, וכמיש"כ רשי"ז ליל' דף כ"ט ע"א. ולפי הנ"ל ניחא דאפילו אי נחירה קאמר, מ"מ איכא גז"ש שפיכה שפיכה מש"ח, דכמו דהתם נחירה שאינה ראואה שמה נחירה, דהרי עופר קדשים בחוץ פסול, כך האי ושפק את דמו גם נחירה שאינה ראואה חייב בכסוי, لكن בעינן אשר יאכל לאפוקי מהאי גז"ש.

ומה מאי שי לישב באזה קושית הלב אר"י ז"ל דהקשה, איך יליף בסה"ד מש"ח, דזה ודאי חולין מקדשים הוה, דהרי בסה"ד אינו נהוג כלל בקדשים. ולפי הנ"ל ניחא דהרי עיקר השחיטה לר"י' ש' ור"מ בשיטתי הילך, לפין חולין מקדשים עיקר השחיטה בקדשים בתיב, וע"כ לילך שפיכה שפיכה מש"ח, דשחיטה קאמר ולא נחירה, כמו שהארכנו באזה בעירker א'. ע"ז לא מצין להקות חולין מקדשים לא גמרין, דהרי האי שחיטה דכתיב בקדשים. לאו מצד שהוא קדשים כתיב דלאו עובודה היא אלא מצד הקשר הבשר hon להדיות והן למצב, דמשקה ישראל כתיב מן המותר לישראל, וכיון דלגביו עיקר השחיטה שפיר לפין שפיכה שפיכה מש"ח, לא מסתבר לחלק דלגביו שא"ר דוקא בקדשים הוה שחיטה ולא בחולין, ממשום דחולין מקדשים לא לפין, דהרי אין גז"ש למחצה. ובפרט דכמו דילפין עיקר השחיטה מקדשים כמו כן כל העסיפים המשטיעפים ממנה שפיר לפין, ואני משיבון דחולין מקדשים לא לפין. והוא דהשיב ר"ש כן היינו לשיטתי' דעתירה היתה מעשה תואו דבאותה השחיטה היתה אז עובודה שאור עבודת, וא"כ שפיר קאמר חולין מקדשים לא לפין. ר"מ שהשיב אתו או"ב בקדשים מי לא נהיג רק לדבריו דר"ש השיב. ומפני זה ראה דבratio של ר"מ באוא"ב עע"פ דגס הוא קר"ע ס"ל, ממשום דגם לר"ע מסתבר למליף או"ב מקדשים מטעם דמי לא נהוג בקדשים, אבל כאן בסה"ד דר"ש לא השיב כלל על גז"ש שפיכה שפיכה, אלא יליף מאשר יאכל דבעינן ראי לאכילה אין להקות על ר"מ איך יליף

מוחלה מטעמא דמלטה דר' ישמעאל, דהרי פריך לר"ש צבי ואיל גופי מי קשי, וכמו שהקשה התוס' על רש"י ז"ל, וע"כ לאמר דר' אחר שתירץ דכי אסר רחמנא בהמה דחזי להקרבה נתגללה לו טעם, דמשום איסור דש"ח קאמר ר"ש דנאסר להם. א"כ גם רבינו דמקש' שוחטין ואוכלין מבעי' לי לא נחית בטעמא דרי"ש אבל לפיה המשקנא והאמת כיון דמש"ח יליף אין כאן איסור אכילה כלל, וכן משמע מרשי' שם שכחוב וע"ל: "שאין יכולין לאכול אלא בשור שלמים ואם ה"י שוחטין ללא קרבן ה"י עונשים כרת שנאמר ואל פתח אורח מועד לא הביאו" עכ"ל. הרי מפורש אומר דאי כאן איסור אכילה רק שאין יכולין לבוא לידי אכילה מחמת איסור שחיטה שהיא בכרת. ותדע שכן הוא דאפילו בש"ח דקדשים אין טעם האיסור של הבשר משום חיוב כרת דשחיטה עיינו קידושין נ"ז ע"ב דרש"י ז"ל כתוב על מה שלוי בשלך אסור, ממשום דמי תירטם הרי לא נזרק הדם, ולא יצאו מידי איסור מעילה, והתוס' הקשו הרי קדשים שמתו יצאו מידי מעילה גם בלי זריקה, וכתבו בדאמות אין בש"ח איסור. ועיין באחרונים ז"ל ובמ"א הארקטיבי בזה, ועכ"פ בחולין בחוץ לכ"ע אין כאן איסור על הבשר, וא"כ שפיר קאמר דרך בקדשים איכא בש"ח שא"ר. אבל בחולין אף דאית בי כרת אבל איסור אכילה על הבשר ליכא, אלא דלפ"י נצחתת קושי' עצומה מנ"ל דבאותם מيري הפרשה גם בקדשים דהוא שא"ר דלמא רק בחולין מيري ומהום דשחיטה ראיי היא. אבל קדשים בחוץ דשאלה היא באתמת פטור. שוב ראיתי דלק"מ בפשט הפרשא שם כתוב חוקת עולם לדורותיכם, ועיין לעיל בסוגי' דבשר תאوة דהראש יוסף הרגש באזה דהוא מיותר עי"ש מש"כ בזה, ועכ"פ מהאי קרא מוכחה דש"ח נהוג גם בקדשים, דאי ריק בחולין לחוד הלא אין איסורו נהוג לדורות דכשנכנסו לארץ אישתרי להו לשחות בחוץ זה נכון ואמת.

על שם גמר' מ"ט דר"מ בכסה"ד גמור שפיכה שפיכה מש"ח מה להלן שחיטה שאינה ראיי' שמה שחיטה, אף כאן שא"ר דשחיטה בעינן ולא שפיכה בעלמא, לדלי זאת גם הנחורה והמעוקר היה חייב לכסות, וכן פרשי"ז ליל' לעיל דף י"ז על הא דמקשה שם הש"ס לר"ע מהאי משנה דהנחר והמעוקר פטור מלכשות וז"ל שם: "פטור מלכשות דכתוב אשר יאכל ושפק וכסה בראי לאכילה הכתוב מדבר, ואפילו למנאן דמחייב בכסוי בשוחט את הטרפה (והוא ר"מ דלא דרש אשר יאכל דראוי לאכילה בעינן אלא למעט עופר טמא) הכא מודה דשחיטה מיהא בעינן דגמר שפיכה שפיכה מש"ח, והתס' שחיטה כתוב' עכ"ל הרי דלשני צדדים גמר ר"מ שפיכה שפיכה. חדא דשחיטה בעינן ולאפוקי נהgor ומעוקר, ושנית דשא"ר שמה שחיטה וחיבב בכסוי דומי' דש"ח. ואין להקות דאי' אשר יאכל למעט עופר טמא לר"מ ליל', כיון דילפין מגז"ש בעינן שחיטה, הלא א"כ מילא נתמעט עופר טמא דין אין במינו שחיטה, דבזה י"ל דכל און שאין מפורש במקומו דקרה בטהורים הרואים אונן המיתה, טרם שננדע דקרה מيري בטהורים הרואים לשחיטה. אבל דקשי' לי הוא דהרי האי ושפק את דמו ציווי הוא, וכן מורה הנגינה שנמסרה מסני דהעמידה אתנה תא על תיבת אשר יאכל, ורוצה להורות באזה דעד אשר יאכל הוא תנאי המאמר, וא"כ בא הציווי ושפק את דמו וכסהו בעperf, וא"כ מזה גופה מוחך דבתרוריהם וברוצה לאכלים הכתוב מדבר, דאי בטמאים נמי איך יצוחה לשפק דם און צד אותו גגדלם לנו או לשאר תשמשו, ודבר הלמד מעניינוDKRA מצדיה כדי לאכלם מيري, וא"כ אשר יאכל מיותר לאמר דאם נמצא טרפה פטור מכסוי.

את ידו, דקאמר ר"מ דוחבר מגע נבלה, ועיי"ש מש"כ בפלוגתא דר"מ וחכמים, א"כ אי הוה ס"ל דבט"ח ניתר בשחיטת אמו, גם בעמי טרפה הוה דינה המכ, אבל רבינו דס"ל בהא בחכמים דבט"ח ניתר ובשא"ר ש"ש כר"מ, אבל לא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ כל מה שהחיטה ראיי פועלת, אלא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ דינה פועלת להתריר איסור אבר מ"מ שמה שחיטה, لكن קאמר דמודה דבמעי טרפה לא ניתר הבט"ח הנמצא בה, ומטעם הנ"ל כדי לولد להיותו אמו. ובזה תבין הטוס' בד"ה אימא, לא מצי למימר דמודה ר"מ ובב"ח חי, דשם אין הטעם משום דשהחיטה לא פעה להתריר הولد לדידי' ליתא האי סברא כלל, דהרי גם על האם אינה מועלת אלא לטהר ולהתריר מיד' נבלה, וזאת גם על מילוד מהני, והיה האי ב"ח חי שרי באכילה אף שאמו טרפה, אבל כיון דאין לו חיים בפ"ע אמרין טרפה כאמו, דירץ אמו כל זמן שאין לו חיים בפ"ע: ובזה הוה כטרופות החוזר להכשו דאס היה משולם חדשיו במעי טרפה היה כשר, אבל צ"ז שלא שלמו לו חדשיו טרפה הוה. ועיין לעיל בדף ע"ה בסוגי' צ"ז סימנים מש"כ שם ודוק"ק.

על"ש גמור לא לכל אר"ש וכי, לא צריכא לשוחט את הטרפה והיא חולין בעזירה וכו', ס"ד"א הוואיל וא"ר"ש מותר בהנאה אלמא לאו שחיטה היא כלל. ועיין בלב אר"י קומתמה מהיכי תיתי הו"א דמשום דהוה תרתי טרפה וחולין בעזירה לא תהי' שחיטה כלל ובפרט מה זה דקאמר הוואיל דאמר ר"ש מותר בהנאה, אדרבה כיון דאמר מותר בהנאה הרוי אין כאן משום חב"ע אלא טרפה לחוד, ולמה לא תתריר שחיטה מיד' נבלה, עי"ש מה שנתקה בה.

ולפענ"ד עפ"י מש"כ התוס' ב"ק ע"ו ע"ב ד"ה הוואיל דיש מי שרוצה לאמר דבש"ח גופא אף הוא פסול מצד אחר היה חייב, אי לאו קרא דואל פתח אורול מועד לא הביאו, ודחו זאת דא"כ ר"ש למה בטרפה חולין בעזירה מותיר בהנאה, דהא חולין בעזירה בלא"ה שא"ר, אלא ודאי דא"ג דחולין בעזירה שא"ר בהכי חייבה רחמנא, אבל אי איכא פסול מצד אחר פטור עי"ש. ואתה הכוונה כאן דחו"א כסבירת היש מי שאומר בתוס' שם, והיה קשה למה מותיר ר"ש בהנאה אלא ודאי דשהחיטה טרפה לאו שחיטה כלל גם לענין טומאה, ודלא כר"י א"ר דשהחיטה מטהורתה מיד' נבלה, וכן קאמר ר"ש דמותר בהנאה. ע"ז קאמר דלייא לאו דשהחיטה טרפה מיד' נבלה, ומ"מ כיון דשא"ר הוא מצד אחר לא עבר אחולין בעזירה. ומה דקאמר בגמר' לא צריכא לשוחט את הטרפה והוא חולין בעזירה לאו דחוקא בכחגו' לא תתריר שחיטה טרפה, אלא דהוא כמו לא צריכא, אלא לעומת מה דקאמר ר"ש בטרפה והוא חולין בעזירה דמותר בהנאה דמשם היינו למدين דשהחיטה טרפה דעלמא לאו שחיטה היא כלל. ומה מאי מישוב בהז' קושי התוס' בד"ה ס"ד"א שהקשו, למה לא נקט שוחט את הטרפה והוא או"ב דפטור ר"ש. ולפי פירושנו לק"מ דהרי בא"ב שחיטה ראיי היא, ופשיטה אדם היא טרפה ונעשה שא"ר דפטור ר"ש, אבל כאן הו"א הוואיל דחולין שנשחטו בעזירה בלא"ה שא"ר לא גרע משום שהוא טרפה, אם לא דשהחיטה טרפה לאו שחיטה היא בכלל ודוק"ק היטב.

כל מה שכתבת כי כאן הוא טרם שזכיתי ללמידה פ' ראשית הגא אבל עיין מה שכתבת כי שם דף קל"ו ע"ב ד"ה חומר ברזוע באירועים גדולים ותמצית הדבר לדעתה הרמב"ס שהשميיט האי Tosfeta מהbabiah בהלכותיו משום דהיא דלא כהכלכתא דרבינו דס"ל שא"ר ש"ש כר"מ ומ"מ בכסה"ד פטור מקרא דארש יאל, פטור גם בשוחט שלא לצורך אכילה. ועיין בمعدני יוט' כאן שדחה דברי רמי'

חולין מקדשים, כיוון שכל דין שחיטה מקדשים ילפין וזה אמת וברור בס"ד ודוק"ק היטב.

תוס' ד"ה ור"ש אשר יאל כתיב, אבל אם לא אשר יאל מטבחה לא גמר, משום דלא דמי שפיקחה לטביה כמו שחיטה לטביה. לכוא' דברי התוס' אינם מובנים דכל זמן דאי נו אשר יאל לא ידיעין כלל דמהசר אכילה מירי, דהרי לויל אשר יאל גם עוף טמא במשמעותו, ומה נילוף מטבחה דהרי הטעם מהכחיר אכילה מדבר, והכא איפלו הרגו צריך לכשות דמו וכיוון דבי"כ ובב"כ צריכין אשר יאל להורות דמהחסר אכילה מטבחה ולמעוטי הריגה, שוב יליף ר"ש נס זאת דבעינן ראוי לאכילה ממש, ולאפוקי נמצאת טרפה. אבל לך"מ דקו"ש התוס' כי מתרפרשת דבלא אשר יאל למוטטי שא"ר, אלא למוטטי הריגה בעלמא, וכר"מ דאיתא למוטטי עוף טמא דאי נו שחייב, נמי הומ"ל דר"ש גמור שפיקחה מטבחה וללא היה צריך לדוחוק דר"ש מדרמה טרפה לעוף טמא, אף דזה אין במינו שחיטה וזה יש במינו שחיטה, ע"ז תרצו דעא"פ דהאי שפיקחה נמי הכחיר קאמර. מ"מ אין הלשון שפיקחות דם מורה על מעשה מיוחד להכשיר, דכל הריגה בעלמא נמי קרי לי' שפיקחת הדם על שם נתילת הנפש והחיות אלא מאשר יאל ידיעין דבחכirus אכילה קמיiri, لكن און לעשותו לפוטא משפיקחה לטביה. ועיין בראש יוסף שהקשה לפום סברת התוס' בקושיותם, איך נפרנס הא דראה רבינו דבוריו של ר"ש בכסה"ד, ותירץ דשפיר נראין דבריו בכסה"ד דהוה חולין ולא יליף שפיקחה חולין מחולין עי"ש ר"מ מה יוננה, ולמה לא יליף שפיקחה חולין הוה דלא שייך כל דיני שחיטה מקדשים משום דענין שחיטה חולין הוה דלא שייך לקדשים. ועתה אני מוסיף מה שהסביר ר"ש לר"ש אטו או"ב מי לא נהיג בקדושים הכוונה דנהיג בקדושים להיות נפסל משום מוחוסר זמן, הרוי דאית ב"י משום פסול קדשים, וזה שראה רבינו דבוריו של ר"מ אלא דר"ש ס"ל דפסול מה"ז נצחים מאיסור או"ב, ע"כ הוה עיקרו בחולין.

ע"ב גמור לא לכל אר"מ שא"ר ש"ש מודה ר"מ שאינה מתירתה באכילה, ומסיק דאליבא דרבינו דס"ל כר"מ בשא"ר וס"ל בט"ח הנמצא בהמה שחיטה אמו מתירתו בנמצא במעי טרפה מודה דאיינה מתירתו. משמע דל"ר"ש דשא"ר לא שמייה שחיטה לא אצטראיך כל להשמיענו האי דニア דבט"ח הנמצא בהמה דאי שחיטה מתירתו זהה תמייא, דמה עניין לה לפלוגתא דשא"ר. דהרי איפלו אי לא שמייה שחיטה מ"מ הו"א דמחייב להתריר הولد ותהי' ממיילא שחיטה ראיי מושום הולד. ובגוף הדין באמת צריך הסבר רב, למה באמת לא תhani השחיטה להכשיר הולד כיון דלגביו איסור טרפה אמירן עוברiao ירך אמו הוא, וכמ"ש"כ התוס' בסוגי' דלעיל דף נ"ח ע"א. אבל כבר הודיעתך בעיקר א' וד' דשא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח ומילא גם איסור נבלה לא, דכל שניין השחיטה מתרת מיד אינה מתרת לא אבמה"ח ולא נבלה, דאבמה"ח נמי נבלה יקרה, כאשר דרשינן לKNOWN קכ"ח ע"ב קרא דכי ימות מן הבהמה על אבמה"ח דמטמא, ולא פعلا השחיטה רק על טומאת נבלות ולא לגבי איסור אבמה"ח וטומאה תרי מיל ננהו, אמרו מעתה דדי לולד להתריר שום איסור, וכיון דבאמו מה השחיטה רק לטהר ולא להתריר שום איסור, א"כ גם הולד אם מותה רטמא, אבל אסור משום אכילת נבלה כאמור שאסורה משום טרפה (وترפה ונבלה חד הוא וכמ"ש"כ הרמב"ם ז"ל דמצטרפין דטרופות תחולת נבלות). ולפ"ז לר"מ דס"ל כר"ש דאיפלו שחיטה ראיי אינה מתרת מיד איסור אבמה"ח רק נבלה, וטומאה ואיסור חד הוא לדידי' כמבואר לעיל דף מ"ב ע"ב במשנה דהוציא העובר

גמר, אלא דקרה אתה אפיו ליכא שוחט המתחיל חייב לכוסות, וכמיש"ב הרמב"ם ז"לDiceosi מצוה בפ"ע ואינה תלוי בשוחט בלבד, ור"ל דאך דליך שוחט אייכא כסוי, ולכון גם בסינוי נקט נמי בסיפה לכוסות. וזאת אתה התנא להشمיענו ואגב כסוי נקט באוא"ב י"ל באוא"ב האי דינה אף דשם ודאי א"צ. ואולי גם באוא"ב י"ל דהו"א דוקא בדילא שוחט דלא תשחטו כתיב, אבל בדילא שוחט בגין השו"ק או במתעסך. אז פטור השני. אולם הרמב"ם שוחט כתיב שום וגם באוא"ב דחו"ק שוחטו בין לבין עצמן לא בפ"ע ש"ל שכתב שם וגם באוא"ב דחו"ק שוחטו בין לבין עצמן לא בפ"ע מוצות כסוי ולא איסור אוא"ב, ומכללה נשמע דבאחרים רואים אותן כתיב מושם אוא"ב ובכיסוי לא חש להביא האי דינה בפירוש כנפער"ד ודוו"ק.

שם גمرا ורבנן מ"ש רישא דלא פלגי ומ"ש סיפא דפלגי. הקשה הלב ארוי הרי ישנה ושנה לרבי דיסטם לעיל באוא"ב כר"מ דשא"ר ש"ש, ובכשה"ד כר"ש דלא שמייה שוחיטה מושם דאשר יאלל כתיב, וא"כ הא שוחיטה השו"ק דספק הוה ובמקום חזקת איסור דלב"ע אסור מן התורה, ולא קרינן בי"ашיר יאלל لكن לכ"ע פטור מכוסוי, משא"כ באוא"ב אע"ג אסור באכילה חייב בששא"ר וזה כאן בספק שחייב דאסור עכ"פ לשוחט אחריהם מספק והביא דעת הב"ח דבכל ספק בשוחיטה שאירע פטור מכוסוי מטעמא דאשר יאלל כתיב והאי אסור באכילה מה"ת עי"ש.

ולפע"ד לא נראין הדברים דכל דקמא שמי' גלי' דראוי לאכילה חייב בכיסוי, כי לאו כל אנפין שווין בהא דבעינן ראוי לאכילה למשל בעירוב או בממשל בי"ט כל שעינו ראוי לאכילה אפיו מצד ספק אין עירוב, וגם חייב אבישול בי"ט, וכן בקרבו פsch דשכח מה שאמור לו רבו, אם קודם זריקה שכח הוה אינו ראוי לאכילה מהמת ספק כבפסחים פ"ח ע"ב, אבל בגין הכא דבעינן ראוי לאכילה חייב בכיסוי לא בעינן ראוי לאכילה ממש דלאו מושם דסופה להיות נאלח חייב בכיסוי אלא הוה כמו אתרוג דאיינו יוצא, אלא אם הוה ראוי לאכילה ובכען אלו לא אמרינן דספק כודאי אינו ראוי דהא לא בעינן כלל שביא לדי' אכילה כמו בפסק דאייכא מצוה באכילת פסחים וכן בעירוב דקובע מקום במקומות שישועד וכן מבשל בי"ט דהותר רק לאוי". ובמ"א הארוכתי בכל זה. ותדע דכן הוא אדם כדברי הבהיר ז"ל גם באסור מדרבן לאכול מקרי אינו ראוי מה"ת, עיין מל"מ ריש פ"ז מתרומות ובשעה"מ ריש פ"ח מלולב, אך אמר בגמרא לעיל דלמ"ד אין שחייב להונך מה"ת, בנורח ומעקר צריך לכוסות, ואמאי הא סכ"ס אינו ראוי לאכילה הוה אלא ודאי דכאן כל שאפשר להיות ראוי חייב לכוסות ודוק. (וממה שכתבתי לעיל לענין שוחט וצריך לדם לכארו' יש סתירה אבל ילי").

והנה הסוגי הלו כולה מוקשה מרישא ועד גמירה ואין יוצא ואין בא בה כאשר אסדר לפניך החומרות העצומות אשר נופלת בה:

- א') **ኮושית התוס'** דאיך אפשר לומר דמשום שלא יאמר דמשום שיחיטה מעלייטה היא, נתיר לאו דואוא"ב בקו"ע, וע"כ כתירוצים DIDUD הש"ס דמשום דרוב מעשייהם מוקלקין מעיקר הדין היה פטור מלכסות, ומוטר לשוחט אחריהם אלא דשלא נהמר להטעין כסוי צריך ליתן טעם שלא יאמרו, וא"כ ה"ה באוא"ב. ועיין בלב ארוי שהביא בשם הריטב"א ז"ל דבאמת רק משום חומרה בעלמא ס"ל לחכמים לצריך כסוי ואסור לשוחט אחריהם, וכן משמעו שלשון הש"ס דקאמר בעלמא רבנן לחומרה. אלא דא"כ הקשה הלב ארוי מה פריך אלא ר"מ Mai טעמא, הלא כבר הטעם אמרו כדי שלא יאמרו שחייב דחו"ק שוחיטה מעלייטה היא, עי"ש מה שנדחק בה. ובסיום דברנו ישבנו קושי' זו בטוב טעם, אלא דבאוון אחר קשה

ז"ל, דמפרש טעמא דתוספות דמחייב מושם דלאו באכילה תלה רחמנא. ובאותה הפשט האmitti הוא כן, אלא ששייל וטרוי דהכא לא נחות אלה. עיין בדברי לקמן ותמצאו עונג.

עד שם בגמרא והתניא השוחט וצריך לדם חייב לכוסות כיצד יעשה או נחרו או עקרו. ש לראות מה קמ"ל בהא דחייב לכוסות פשוטא. וכפי הנראה רשי ז"ל נתעורר ע"ז ומשום הכל כתיב חייב לכוסות ולא יעשה בהם צרכיו ור"ל דהא אתה לאשמעין דכיוון דהתורה צotta לכוסות דמו אינו רשאי לגלותו ולעשות בו צרכיו. (מכסהו ונוגלה דפטור מלכסות נשמע דלאחר שנעשה מצותו אין בו שוב שום חייב והוא כתשימי מוצה אחרים דקי"ל דנזרקין דבטל מהם כל קדשות המוצה. מחתני הרוב משעבעש נ"י). אבל לגלותו אסור וכש"כ להנות ממנה הכל הנברין). ולפע"ד נראה דאתה לאשמעין דלא תמייא כיון דאשר יאלל כתיב דמנני ממעטינו גם ששא"ר מפנין שאינו ראוי לאכילה דלאחר שנעשה מצותו אין שלא לצורך דמו, כבhai עובדא ולא נבי עסוי, קמ"ל דכל שהוא ראוי לאכילה לא איזלן בתר מחשבתו וחיב בכסוי נכלפער"ד נכוון. ועיין לעיל כ"ז ע"ב דשם לא פירש רשי"י כמו הכא דכתיב חייב לכוסות על קרחו ושוב אינו ראוי עוד למלאכה. ולפע"ד דכאן נתקשה למה לא צוה לכוסתו ואח"כ ישליך הדם עם העפר לתוכן הכתינה דוזאי לריחא מהני גם אחר הכסוי, וכן הוכיח רשי ז"ל דאסור בהנאה דכיוון דעתה תורה לכוסתו בעפר דהוה כגון קבורה ממשמע דרצה לאסרו בהנאה, ויש להסביר עוד יותר דהיתר הנאה בדים ילפין מעל הארץ תשפכנו כמים וזאת נאמר בברker וצאן דלא בעו כסוי אבל דם חייה ועו"ד דבעו כסוי אם שחתון וכשה דמן באמות אסור בהנאה מפני דתורתה אמרה לכוסתו בעפר ולא לשפכו כמים ופלא דלא נתעורר שום פוסק בהז' וצ"ע. והתוס' לעיל לג ע"א ד"ה השוחט וד"ה דם שכתבו דכל דם מותר בהנאה גם של חייה ועו"ד עי"ש. הינו מה שלא כסה כמו דם הכנס בלב וכדומה.

ד"פ פ"ו ע"א במשנה השו"ק שוחטו ואחרים רואין אותם חייב לכוסות, ופרשי ז"ל "דאםון בראש מיכלון דשחיטתן כשרה אותו אחרים חייבין לכוסות, כדתנן لكمן שחט ולא כסיה ורואה אחר חייב לכוסות" עכ"ל רשי ז"ל, רצה לתרצ' דלא תמייא דמשנה שאינה צריכה היא דכל דבב דאית לאשמעין דאחר חייב כדתנן لكمן. אלא דלא ידעת מה הוועיל ביה דכיוון דהכל תנ' מפורש במסנה אחראינה, הן הא דאחרים רואין אותן דתשחיטה כשרה, והן הא דהרוואה חייב לכוסות, מה בעי הכא לאשמעין ומכ"ש דסיפא באוא"ב היא אינה צריכה, דPsiṭṭia דאסור לשוחט אחריהם כיון דשחיטתן כשרה. ופלא תורה דתחוור בסימן ט"ז וכ"ח מביא הני דינים דאחרים רואים אותן חייב מושם אוא"ב בשוחט אחריהם וכן חייב לכוסות דם שחיטתן אבל הרמב"ם ז"ל השמייט את שניות, וע"כ מושם דPsiṭṭia וממשנה שאינה צריכה היא, אלא דא"כ קשי' על רבנו הקדוש למה הביא הוא דין דא"צ, אשר הרמב"ם ז"ל השמייט מלחמת רוב פשיטותו. אבל דעת דלפי מה שבארתי لكمן שם המשנה דקתני ראה אחר חייב לכוסות, אין ללמידה על שחיטת השו"ק דחייב אחר לכוסות,adam נאמר דמצות כסוי גמר השחיטה אין החיוב למגורר אלא אי ייכא התחלת המוצה ולא גמורה, שוב חייב כל מי שרוואה למגרה מצד ערבות משא"כ בחשו"ק דהוה מותק דאין כאן התחלת מוצה כלל, וליכא כאן שוחט אלא נשחת, הו"א דגס אחר פטור, אבל בברית' דדריש מואמור אל בני' שהוא זההה על כל ישראל דוזאי לא צריך קרא מיוחד ע"ז, מצד ערבות חייב הרואה למגרה מה שפשע בו חברו והניחו בלי

אבל לפי הצעתיו בפתחה בעיקר א' וד' תגלה המכסה ויתמלא הבית אורה, דנהה כמי שהוכחנו ר"מ קריש ס"ל דוחירה לא אשטריכ כלל, ולידיי כל פסול שחייב השיטה אפיו במקצת השיטה נבלה הוּה, דהרי לא שחתו רובה כאשר באրתי שם, וא"כ שחייב השוויק אע"ג דודאי דרכם לשחוט בדרך השותפים מ"מ אין מודוקדים על מקטץ פיסול, כי זה ציריך התבוננות וזהירות יתרה שלא יקלקל השיטה, וכמש"כ הרשב"א ז"ל בריש מכילון בשחיטת כותי עיי"ש. ומכ"ש חשיוק דאין דעתם שלמה שעולמים לקלקל במקצת. וע"ז אמר ר"מ מהיב על שחיטתן מושום נבלה, ומשום דרוב מעשיהם מוקלקלים. אולם חכמים דר"מ דכר"ע ס"ל, וכן שנטתקבלה חזורתו (דהרי כל המשניות נסדרו עוד בימי רבינו קר"ע קודם חזרה מושום דהאי והודה לו ר"ע לא נתקבל מיד וכמש"כ בפתחה) אין פיסול במקצת ואפיו סימן אחד כלו בפסול רק טרפה ולא נבלה, ובמקצת הסימנים רק דברי סופרים דאין לוקין, וא"כ אין לומר דרוב מעשיהם מוקלקלים ועלולים לנchor ולעקור ולא לשחות כלל, דמיהיכי תיתי. וכך לרבען חייב לכשות וגס אסור לשחות אחרים דהרי אין כאן נבלה רק טרפה ואסורה באכילה. וניהו דלא"ש גם בזה מותר לשחות אחרים דהוה עכ"פ שעאר' מה"ת, ואפיו בפיסול במקצת דאיינו אלא ד"ס מ"מ לעניין זה כדאורייתא יחשב רק שאין לוקין עלייה, דהרי תראה הרמב"ם בפ"ב מהל"ש פסק דחולין שנשחטו בעזרה אין אלא מדברי קבלת מ"מ פסק דבחולין שנשחטו בעזרה פטור מלכשות, מ"מ הגי חכמי של ר"מ הון רבינו ותברוי, דלענינו שא"ר סברו כר"מ דשמה שחיטה, ולכך פליגי וס"ל דאסור לשחות אחרים אבל בכשה"ד דס"ל לרבי קר"ש דושא"ר לא שמייה שחיטה מושום דאשר יאלל כתוב, גם לדידי"ט פטור מלכשות. וא"כ ברישא כתני סתם דפטור מלכשות בין לר"מ ובין לחכמים, ולא מחד טעמא דלא"מ דס"ל ששא"ר ש"ש גבי כסוי פטור מושום דהוה נבלה ממש, ולכך כאן שחיטה כלל, ולחכמים דהם רבינו ותברוי דלא הוה נבלה אלא אסור מדברי קבלת כמו חולין שנשחטו בעזרה לדעת הרמב"ם, מ"מ לפטור מכוסוי סגי דהרי אסורה באכילה והוא כדאורייתא, אבל באוא"ב דס"ל לרבי ותברוי קר"מ דושא"ר ש"ש פליגי ואמרו דאסור לשחות אחרים, ומודים דאיינו סופג את הארבעים דאפשר דנהרו או עקרו והוא נבלה.

ולכל זאת קודם שקבל רבינו החזירה דר"ע דהודה לקבלת ר' ישבע בשם ר' יהושע דכל פסול ואפיו במקצת השיטה נבלה, אבל אחר חזירה זו פשיטא דיש לפטוק הכר"מ הון בכשה"ד והן באוא"ב, ולכך הורה רבינו תחילה כחכמים ואח"כ חזר להורות הכר"מ, דהינו לאחר שקבל דהודה ר"ע, כי רק בסוף ימי או אחריו נטוסף במשנה האי והודה לו ר"ע, כי רק כאשר בארנו בפתחה ובמקומו לעיל ל"ב עיי"ש.

ועתה בין תבין דמתחלת הסוגי' כבר ידע מהא דרוב מעשיהם מוקלקלים גם לרבען, וכמש"כ התוס' אלא דב"ס' ר' רצה למזויא טעם אחר לחלק בין כשה"ד לאוא"ב אבל כאשר מסיק דרבנן בתרתי פליגי, تو לא ניחא לי' בהא דקאמור לעיל דחושו שלא יאמרו, וכאשר באמת הקשה התורמת הדשן ז"ל על טעם זה, דהרי מכסין דס' כוי בחול ואין וחושין להתרת חלבו, והלב אורי' רצה לחלק דשם בכוי הספק ידו על כל העולם משא"כ כאן עיי"ש ולפע"ד לא אמר כלום, דהרי בי"ט אין מכסין מושום חש התרת חלבו, ומ"מ בחול לא חששו דהכל יאמרו דמהיות טוב מכסין, ולא מפני שודאי עבי כסוי, וא"כ הכא דכוותי'. וכך אמר בשלה מא לרבען לחומרא, ור"ל דחושו לחומרא דשמא פסול שחייב במקצת אין בו מושום נבלה דהרי ממתניתן מוחץ דלית ב' מושום נבלה ודאית, וכמש"כ

دلמה לי טעם כל לר"מ, כיון דמעיקר הדין פטור והלא הגמר' לא חידש לנו באזת מידי רק דאמרו דלא"מ מעיקר הדין פטור ואת כבר ידענו.

ב') **ויתר** קשה לי דר"מ ורבנן פליגי כאן מהיפך להיפך דר"מ דחייש למעוטי מותר לשחות אחרים, ולרבנן דלא חיישו אסור את מהה!

ג') **דקאמר** בטעמא דר"מ משום דמחייב היה ר"מ על שחיטתן מושום נבלה, וע"ז מקשה מ"ט, א"ר אמי הוואיל ורוב מעשיהם מוקלקלים. מלשון זה מוכח דרבנן לא פליגי על הא דרוב מעשיהם מוקלקלים. דהרי לא אמר דר"מ ס"ל רוב מושמעין מוקלקלי, אלא דכן הוא אליבא דכ"ע. ותדע דר' יעקב א"ר' לא קאמור אלא דר"מ הי' מחייב על שחיטתן מושום נבלה, וע"ז בודאי פליגי רבנן וכן מוכח זאת מן המשנה עצמה, דקנתני ומודים חכמים לר"מ שאין סופג את הארבעים, ואי ס"ד דמודים דליהקה מושום נבלה על אכילת שחיטתן, יותר הול"ל דמודים חכמים דליהקה מושום נבלה, אבל למה לא אמר ר' יעקב א"ר' דעתמא דר"מ משום דרוב מעשיהם מוקלקלי אי' רבנן פליגי עלי' וס"ל דאיינו כן.

ד') **וממילא** נצמתה הקושי' העצומה שבתוס' ד"ה מ"ט דרבנן דלמה לא ילקה לרבען מושום נבלה, דלא די הוכחתי דלעיל דמשמע דהאי רוב מעשיהם מוקלקlein הכל מודים, וגם קשה לאמר דר"מ ורבנן פליגי במציאות הקשה הרש"ש מודין Mai ס"ל לרבען אי ס"ל רוב מעשיהם מותוקנים למה לא נاقل משחיתתם ואי ס"ל פלאג ופלגנא למה לא יתחייב על שחיטתן מושום נבלה כיון דספק במקום חזקה מוקמינן אחזקה. ואפיו נאמר כדעת הרשב"א ז"ל לעיל ט' דבמקרה הנעשה ומספקין על המעשה לא שייך חזקה, מ"מ אמרינו חזקה שלא נעשה מעשה מתוקנת עיי"ש מש"כ באהricות.

והתוס' שתרכזו בהא דרבנן מספקא להו اي רוב מעשיהם מותוקנים או מוקלקלים והשתא לא מהני החזקה מיד, לא אכתי להבון דכל ספק דעתמא דሞקמינן אחזקה הוא כן דלא ידען לאיזו צד הרוב נוטה כי כל דבידי' שמים "א" לא לצמצם ולאמור דמחיצה הци' ומוחיצה הци', ואדרבה בטח אנו יודעים דלאו במצטום הוא וכמש"כ התוס' לעיל כ"ח ע"ב ד"ה לפי שא"א לצמצם, אלא כל שאין אנו יודעים להיין הרוב נוטה מקרי אצלינו ספק השkol, והחזקה מכירעה הספק לצד החזקה לאמר דעתכו כך היה, כדי להעמיד הדבר בחזקתו, וא"כ דברי התוס' בזה נפלאים בענייני הרי' דבושים אופן אין לאמר דר"מ ורבנן פליגי במציאות הרוב הלאה ובמה פליגו?

ה') **דקאמר** בגמר' דרבנן אכולה מלטה פליגי, וזה פלא דבמשנה לא כתני הци' אלא דבכשה"ד לכ"ע פטור מלכשות, ורק באוא"ב מביא פלוגתא דר"מ ורבנן והגמר' לא הגיה במשנה מואמה, וע"י בחדושי החת"ס ז"ל מה שנדחק בהא.

ו') **והוא** יותר זר בענייני, דמסיק דהורה רבינו קר"מ והורה רבינו כרבנן, והוכיח דאחרני ניתא הא דהוראה רבינו קר"מ, וכן אקבע הלכתא ברמב"ם וש"ע, ויאמר נא כל מי שריגל בדרכי הש"ס, היה נמצאו כמו זה דבמשנה שנה רבינו קר"מ וחכמים, ור"מ לקולא וחכמים לחומרא, דPsiṭṭa וPsiṭṭa דהלהכה כמותם, וחזר רבינו אח"כ, ומה ראה רבנו הקדוש על כהה, לחזור מההוראתו כחכמים ולחומרא ולקבוע אח"כ הלכה כיחידי ולהקל, אם כל עיקר הפלוגות' כפי שפרשו התוס' והראשונים ז"ל, אי רוב מעשיהם מוקלקלים או רק ספקא הוא אי רוב מותוקנים או מוקלקלים, וכל מי שיש לו מוח בקדקו צריך להזוז כי סוד כמוס איכה הכא שנעלם מأتנו.

שחייבתן שחייבת כל ומותר לשוחות אחרים כר"מ, ובירוק שבחור בהם ובמשנתם.

עוד לאליך מילין בהא דכתוב הש"ד סימן כ"ח ס"ק כ"ד, דאמ רצה לכסות דם שחייבתן אסור משום דחישנן שיאמרו שחייבת מעלייה היא, וכותב דכן משמעו מגמור ואתוס' וכ"כ הב"ח ואני בעניי אני רואה ההיפך מהה מדרך השקלה וטרוי שבגמר' דנהנה משנה שלמה קתני דפטור מלכסות, אבל לא אסור לכסות, ואיך מינחה הרבותה הגדולה דאסור לכסות כדי שלא יאמרו וכו'. אבל מה דאמר בגמרה בס"ד דרבנן מודים ברישא דפטור מלכסות כדי שלא יאמרו, הינו דוקא אי רישא דברי הכל היא, אז יוכל לאמר כן דכבר ידע את זאת גם לחכמים כן הוא דבזה ליכא שום חולק, לא הביא זאת אלא משום מה דקשי' לי דיל"ר מחייב לעוטוי גם אי הווה ס"ל פסול שחייבת במקצת לאו נבלה נמי הווה מחייב משום נבלה ממשום מיעוט דשמא נחרוז או עקרו ברוב הסימן. כך היה נראה לפע"ד נכו' לפרש הסוגי', שתהא מוסכם להאי פירוש האמתי במשנה, ובאה דזרורה רבוי והורה. אבל אם תמצא שהוא יותר מדי לפרש כן הסוגי', אני אומר להא הרבה מן האמורים לא נתרצו להא דאמר ר' יותnen לרוץ המשנה דאלו טרפות דנסנה קודם זהה, דהרי תורה שם ל"ב ע"ב דרבא ור"ל טrhoו לישיב המשנה באופן אחר וא"כ י"ל דגמ' כאן לא בעו ליישיב האי משנה באופן שנצטרכ' לאמור דחכמים דר"מ תפסו קר"ע קודם זהה, עכ"פ לחומרא שלא להתייר לשוחות אחרים. אבל ר' יותnen בעל המירא דהכא דamar בטעמא, דר"מ ממשום דחייב על שחייבתן ממשום נבלה ודאי כוון למה שbarangנו לדידי' דס"ל לעיל נשנית, כי לא קבלו האי זהה עד סוףימי רבוי או הרבה אחריו וכמ"כ רשי' ז"ל בשבועות דף ד' ע"א ד"ה לא זהה מקומה עי"ש במחרש"ש ודוק'.

רשי' ד"ה שדרכו של תינוק לטפח ידיו באשפוז ששרציםמצוין שם, וטמא את העיסה שאנו רואים שנגע בה עכ"ל, והתוס' חולקים על פירושו ומפרשים דהתינוק ודאי טמא בלבד באלה, מפני שנשים נdotות מגופות אחרות, אלא דהתיפות בעיטה ספק וע"ז קאי דאיaca למותלי אדם נטול מן העיטה וננתן לתינוק.

וננה יש לראות על פרשי' ז"ל לכארו' קשה מאד, לפי מש"כ הטו"ז יו"ד סימן א' סק"ו ויוטר מבואר ברטיב"א ז"ל, דכל טהרות שנעשו על גבי מקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתאות, ע"ג דהני טהרות הינו תרומה, כמש"כ רשי' ז"ל בגיטין, יש להם חזקת טהרה, ולמה לא נעמיד הטהרות על חזקת טהרה שלhon כמו שמעמידין הכלים על חזקתן דעתאים, וכותבו דהינו טמא ממש דבשבעת טבילהת הכלים לא היו לפניינו הני טהרות ולא נפקא להו מידי اي הכלים נשארו בטומאתו או לא, וממילא אמרינו דעתאים הם מחמת חזקתן, וכן לעולם נגררו הטהרות אחר דין הכלים, משא"כ חזקת הכלים מהני שפיר על נידון המקווה, ממש דעל ימם טבילהן אנו דנין, אם נסתלקה חזקה זו או לא, ואמרין העמד כלים על חזקת טומאתן עי"ש וא"כ הכא דהאי תינוק כבר החזקן לו לטמא לפני נגיעהו בעיטה, חזקת העיטה מה בעי הכא הלא נגררת העיטה אחר התינוק. אבל לק"מ דזוקא שם במקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתה לריעות' אנו מחזיקין הכלים או האדם שובל לוداعי טמא, וכיון דלוداعי טמא חשבין להו, ממי לא נגררו הטהרות אחרி הכלים והאדם, ולא יסתור מה שהחלנו כבר לداعי טמא, משא"כ בהאי תינוק תלוי הדבר اي רוב כודאי יחשב או רק כספק, ובאה באמת פליגו ר"מ ורבנן דר"מ דחייב לעוטוי, אפילו לא חייב ריק מדרבען וכמש"כ התוס' לעיל י"ב ע"א וכן לקמן בסוגין ז', מ"מ טעמי' ממש דס"ל דמה דאמרה תורה זיל בתר רובה בקושי התירה דרוב רק ספק עושה, אלא דעתה יותר לצד הרוב בלבד המיעוט, וכיון דספקה הוות אלא דהתורה התירה האי ספק, אמר ר' מאיר דמדרבנן ראוי לחוש למיעוט, ושוב באיכא חזקה נגדו אפילו חזקה נולדה אח"כ, מ"מ אמרינו סמוך מיעוטה לחזקה ממשום דם עד עתה היה הדבר בספק ולא החלנו לדאי, אבל רבנן סברו דרוב ודאי עושה וכיון דכודאי יחשב מה איךפתן חזקה העומדת נגד האי ודאי. וע"ז מסיק הש"ס דינהו דיל"ר אמרינו סמוך מיעוטה לחזקה אבל לא לעשותות מן המיעוט

לעיל מדקתני ומודים חכמים דאיינו סופג, ולא קתני רבota יותר דמודדים דסופג ממשום נבלה. וממילא עתה דזקינו להא שוב אין תימא דלענין כסוי קתני סתם פטור ממשום דינהו דחכמים דס"ל כר"מ בששא"ר לגמרי אף בכשה"ד, חולקים גם ברישא לאמר דחייב לכשות אבל רבני דס"ל לבגדי כסה"ד כר"ש דלא שמייה שחייבת שפיר ממשום קסטים דפטור, דעכ"פ ששאר הווה כנ"ל, ولكن לרבען ניחא, אלא ר"מ מ"ט. איינו חשושת דלמא פסול שחייבת במקצת אשר להז עולמים הני חזוק' דאיינו אלא אסור ולא נבלה ועי"ז קאמר ר"י אר"י, דמחייב היה ר"מ מליקות ממשום נבלה דהוא כריש"ש ס"ל. ומה דפרק אח"כ מ"ט, והביא דר'امي ממשום דروب מעשיין מוקולקין ע"ג דכבר ידע את זאת גם לחכמים כן הוא דבזה ליכא שום חולק, לא הביא זאת אלא משום מה דקשי' לי דיל"ר מחייב לעוטוי גם אי הווה ס"ל פסול שחייבת במקצת לאו נבלה נמי הווה מחייב ממשום נבלה ממשום מיעוט דשמא נחרוז או עקרו ברוב הסימן. כך היה נראה לפע"ד נכו' לפרש הסוגי', שתהא מוסכם להאי פירוש האמתי במשנה, ובאה דזרורה רבוי והורה. אבל אם תמצא שהוא יותר מדי לפרש כן הסוגי', אני אומר להא דאמר ר' יותnen לרוץ המשנה דאלו טרפות דנסנה קודם זהה, דהרי תורה שם ל"ב ע"ב דרבא ור"ל טrhoו לישיב המשנה באופן אחר וא"כ י"ל דגמ' כאן לא בעו ליישיב האי משנה באופן שנצטרכ' לאמור דחכמים דר"מ תפסו קר"ע קודם זהה, עכ"פ לחומרא שלא להתייר לשוחות אחרים. אבל ר' יותnen בעל המירא דהכא דamar בטעמא, דר"מ ממשום דחייב על שחייבתן ממשום נבלה ודאי כוון למה שbarangנו לדידי' דס"ל לעיל נשנית, כי לא קבלו האי זהה עד סוףימי רבוי או הרבה אחריו וכמ"כ רשי' ז"ל בשבועות דף ד' ע"א ד"ה לא זהה מקומה עי"ש במחרש"ש ודוק'.

ועפ"י דברינו אלה נבון דברי הרמב"ם ז"ל והם יהיו לי לראי גדולה ועמוד חזק לסמוך עליו פירושי בסוגי' ז', דינהה מפי"ב מה"ש ה"ד כתוב ז"ל: "חישוק' שחייבת בין לבין עצם מותר לשוחות אחריהם, לפי שאין שחייבת שחייבת כל"י עכ"ל ובפי"ד הלכי י' לעניין כסה"ד כתוב סתם פטורין מלכסות, ולא נתן טעם ממשום שאין שחייבתן שחייבת, ולא עוד אלא שהעלים עיקר הטעם דקאמר בגمرا, ממשום דروب מעשייהם מוקולקלים, דמהה ש'כ' הרמב"ם דאי שחייבתן שחייבת (ומכ"ש לפי גרשטיינו דהוסיף תיבת כלל, וכפי הנראה מאן דמחק תיבת "כל" בראמ"ם הרגיש בהא ורצה לתקן בהאי מחיקה, כדי שנוכל לפרש כוונתו בהא דאי שחייבתן שחייבת ממשום דروب מעשייהם מוקולקלים, ולא חיישין שמא שחת פפה. אבל לא הועיל באזה כלל, דאם להא מתכוון הרמב"ם, גם בכשי היה לו ליתן טעם זה, דהרי חכמים דר"מ בתוויזיהו פליגי כפי הפירוש הפשט וסבירת התוספת) אין כוונתו לאמר דעפ"י הרוב מוקולקלים אלא דלא תאמיר דאית בי עכ"פ ששא"ר, והוא"י אסור לשוחות אחרים, קמ"ל זהה איינו דאי שחייבת כל. ואם כן מתפרש, ניחא מה דלא נתן טעם זה בכשה"ד דשם לא צריך דסני לפטור אפיו הוה ריק ששא"ר, אבל אי נפרש דכוונתו מכח רוב מעשייהם מוקולקלים, אין אנו חוששין שחייבת שפיר הרי גם בכשה"ד בעי האי טמא לפטור מכסי. הרי ברור לפניך דהראמ"ם ז"ל הי' מפרש כפирושנו זהה דروب מעשייהם מוקולקלים כ"ע מודים, והוא דבר פשוט וכמו שאמר ר'امي הואיל ורוב וכו', ולא קאמר דס"ל לר"מ רוב מעשיין מוקולקלים, אבל מה דפליגו חכמים אר"מ הוא ממשום דס"ל דהוה עכ"פ ששא"ר וכרכ"ע קודם זהה, אבל אחר שחזר ר"יע ורבי קבל לבסוף האי והודה לו ר"ע, שוב אין

ע"ב גMRI אס אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק אייסור להתייר. הקשה בהגחות מלא הרועים, מה פיריך הש"ס דנימא סמוך מעתוא לחזקה, גם כאן הלא נגד חזקת אייסור איכה חזקת תהרה, ולעיל ט' ע"א פליגי תנא באז לא בדק בסימן אי היה טהרה כרפה או נבלה נמי הוה, ודילמא ר"מ כי האי תנא ס"ל דרך טרפה ולא נבלה, ואי נתיר לשוחות אחריהן (ו"ר ל"דaha ר"מ ס"ל שא"ר ר"ש) ותירץ דבאמת זאת כוונת הגמר' בתירוץadam אמרו וכ"ז עי"ש וכל הרואה כמה מהדוחק, להכניס זאת בכוונת הש"ס. אבל במכ"ת קושיינו טעות גמורה הוא, דשנה בפירוש דברי התנא דקאמר טרפה ואסורה באכילה, דכונתו טרפה ממש, זהה ליתא, דחרי זה דבר שא"א דאי שחת כהוגן אז כשרה נמי באכילה, ואי שחת שלא כהוגן נבלה נמי הוה, אלא כוונת האי מ"ד דהא נידון הוא כמו דין דשני שבילין פשחין י"ע"א, דבזא"ז שניהם טהורין, וכתבו שם התוס', דמה"ת אפילו בב"א שניים טהורים דומוקמין כאו"א אחזקה טרפה שלו אף דידיינו בטיח דע"כ אחד טמא, והכא נמי דוכות' קאמר דלענין איסור פסקין לי דאסור משום חזקת איינו זבוח, אבל לענין טומאת נבלה פסקין לי' דטהרו משום חזקת טרפה, ואע"פ שבתאי איינו כן באמת, כי א"א להיות כן, ומעתה כיון דלענין איסור אמרין דהוה איינו זבוח למה נאסר לשוחוט אחריהם, דמה שאינו מטמא הוא רק לענין טומאה, אבל לגבי איסור הרי אינה זבוחה כלל, ולא כטרפה ששוחטה דהוה עכ"פ שא"ר זה ברור ואמת וד"ק היבט.

עוד שם הורה רבינו בחכמים והורה רבינו קר"מ, הי מינינו ה'ז' לאחריתה. לפי מש"כ ל' לעיל דחואות אלו תלויין בהא דחזר ר"ע והזודה ל' ישוב, לכארו' אין מקום להסתפק דהי דאחריותא, אבל דיל' הלא כמה אמראים רבא ור' ל' לעיל ל"ב ע"ב לא סברו קר' יוחנן דרכי סתם המשניות ר"ע קודם חזרה, וכמש"כ לעיל, ולא עוד אלא אפילו אליבא דרי' אולי הדר ב' לר' מהא דהודה לו ר"ע ופסק קר"ע קודם זהורה וד"ק.

עוד שם ת"ר חייה כל משמע חייה, בין מרובה ובין מועצת וכו', לפע"ד מצד חייה קדרש, ולא מחיה לחוד, הצד חייה הוא שם דבר על מי שהליך לצד חייו כפי אשר יעלה בידו רב או מעט וד"ק.

ד"נ פ"ז ע"א ת"ה ושפק וכסה מי ששפך יכסה, שחת ולא כסה וראשו אחר מנין שחייב לכוסות שנאמר ואומר אל בנ"י אזהרה לכל בני ישראל עכליה", הרמב"ם ז' השמייט האי דרשה דואמר אל בני ישראל, וכתב בסוף פ"ד מה"ש וז"ל: ומישחשת יכסה שנאמר וכסהו בעפר, ואס לא כסחו וראשו אחר חייב לכוסות שזו מצוה בפני עצמה הו, ואינה תלוי בשוחט בלבד עכ"ל וכן הטור סיימון כ"ח כתוב בטעמא דהאי דינא, שמצוות כסוי הוא כאשר מוצאות עשה שכל ישראל חייבים בהן, אלא שהשותט קודם לכל אדם. ובדרישה נתקשה בדברי הטור, דלמה לי' למתלי' דהוה כאשר מצות עשה, כיון דאייכא כאן יפותא מיזחת לחיב כל ישראל (ויתר הול'ל)adam בטעמא דהטור דהיה כאשר מצות עשה, מה ל' קרא ומדאצטריך קרא ע"כ דיאנו כאשר מצות עשה) ותירץ לדולי' סברת הטור הוה לנו מעט מדכתוב שפק' וכסה, דזוקא על השופך אייכא חיוב כסוי ולא הינו למדין מואמר אל בנ"י, דיל' דקאי אכל שוחות ושותט, אבל השטא מס'יעה הסברא לדריש ואומר אל בני ישראל, דכל ישראל קامر ולהוציא ממשמעות' דושפך וכסה שאינו דזוקא עי"ש וחוץ מן הדוחק הדגול שבדבריו, מהנה נפרכים מכמה צדים. **א'** איזו מועצת אייכא במה שצotta תורה להשופך שיכסה שאם עבר או נанс או שגה ולא כסה שאין אחר יכסנו במקומו, כמו בשאר מצות עשה כגון נטור או חמץ דודאי עיקר המצווה על הבעלים, אבל אם לא קיומה מאיוז סבה

ודאי אלא דעתשו ספק השkol, ובטומאה הספק מותר דתינוק בדבר שאין בו דעת לשולח חשבנן אבל באיסור אסור הספק. ובהצעתינו נמצא יושב נכוון לקושית התוס' ע"ב בד"ה סמוך מעתוא לחזקה, דחקשו מהא דעשה וחסינו פ"ז ע"א דאר"י שם דרבנן עשו תינוק כמו שיש בו דעת לשואל, וקשה הא לרבען בלא"ה שפיר מטמאין משום דלא חיישו למעוטא, ורובה וחזקה רובה עדיף. ולפע"ד נראה ליישב עפ"י דברי השמקב"ץ ב"מ דף י' ע"ב שמדובר שם קושית התוס' גבי קפץ אחד מן המנוין לתוכם למה פטוריין, וככשנהנו דנניido וייהו חיבין במעשר, מכח כל דפריש מרובא פריש, ותירץ זה ז"ל דאפ"י אי אמרין כל דפריש מרובא פריש, עשרי ספק מקרי אלא דההתורה ספק זה באיסורין דכתיב אחריו ربיס להטאות ונחפק האיסור להיות היתר ע"י ביטול ברוב, אבל הכא לא נפיק מכל ספק עשרי עכ"ל, ודבריו הקדושים לא נפרשו דמה עני נחפק האיסור להיות היתר לכואן, כיון דמכח כל דפריש מרובא פריש אתינו עללה. ועוד יותר קשה דהרי דבר זה אי רוב כוזאי או רק כספק וההתורה התירו, הוא באמת פלוגתת ר"מ ורבנן מבואר שם בקידושין, דרבנן מיועטא כמאן דלייא דמי, لكن לא סמיכין חזקה להדי מיועט, אבל ר"מ ס"ל דרובא רק ספיקא שהתירו התורה בקושי וחיש עכ"ל למיעוטי מדרבנן, ועכ"ס' ס"ל סמוך מיועטא לחזקה ועי"ש בפרש"ז' ולומת מצא כדברי, ואיך מתרץ השטמקב"ץ קושי' התוס' אליבא דר"מ דלית הלכתא כוותי. אבל חדא קושי' מתורתצת בחברתה, דהא דامرין רבנן מעוט כמאן דלייא לכואר' בעו הסבר גדול, דמהיכי תיתני נימא הци, דין ברוב מעלה על המיעוט אלא דזה רגיל יותר מאה, אבל לא שהמעוט כמאן דלייא מכל וכל, אלא דחכמים למדנו דבר זה מביטול חד בתרי דשם אמרין נחפק האיסור להיות היתר, הרי דהמעוט ברובא דליתא קמן כמאן דלייא, ולכן מסתבר לאמר דגס ברובא דליתא קמן המיעוט כמאן דלייא, דהרי למשל ברוב בהמות כשרות אמרין שפיר כל דפריש מרובא פריש בודאי משום דכל הבהמות שבulous יחד כלם כשרים מכח ביטול חד בתרי. והנה כל זאת כשהמעוט הוא האיסור והרוב ההיתר, אבל בהיפך אם המיעוט ההיתר והרוב האיסור אז לא אמרין נחפק ההיתר להיות איסור וכמו שכתב הר"ן ז"ל בנדרים דרכו של איסור להבטל ואין דרכו של היתר להבטל, והסביר הוא דלעלום האיסור המציגות והיתיר העדר, ולכן המציגות יכול לההבטל ע"י הרוב להיות נעדר וכמאן דלייא, אבל להיפך לההבטל ע"י ביטול ולעשות מהעדר מציאות מהיתר איסור זאת לא אמרין, אמרו מעתה דגס כל דפריש מרובא פריש איינו מכח ודאי אלא משום דספק כזה התירה תורה משום אחרי רבים להטאות. וזה כוונת השמקב"ץ ז"ל דהאי קפץ לדיר הוא הפטור וההuder, ואני רוצים לעשותות מציאות ע"י ביטול דהינו החיוב במעשר זהה א"א, וא"כ לעולם ספיקא הוה דرك במקומות שישיך נחפק, דהינו באיסור שיתעורר בהיתר לתוך איסור כמו הכא דפטור קפץ לתוך רובה דחיבוב אבל בהיתר לתוך איסור כמו הכא דפטור קפץ לתוך רובה דחיבוב לא שייך נחפק וממילא דגס כל דפריש מרובא פריש נמי איינו אלא מספיקא, אבל התורה אמרה עשרי ודאי ולא עשרי ספק, דהא במצוה איירין ועיין בפתחה כללית שדברנו מזה הרבהה וד"ק.

ולפי האמור גם הכא בתינוק באשפה כפרש"ז' ז"ל הרי המיעוט הטהורים שהם העדר, לעולם לא יתבטלו ברוב הטמאים שהם המציגות, וממילא גם כל דפריש מרובא פריש אפילו לחכמים דר"מ רך ספיקא הוה, והוא אמרין סמוך מיועטא לחזקה אי לאו דשאחו כדבר שיש בו דעת לשואל. אלא דהתוס' לשיטתם דסבירו דרוב ומיעוט דהכא מטפוח בעיטה מيري לא מצי לתרץ הци וד"ק.

דמיםים דם כל בשר לא תאכלו, ומה ענין אכילת דם לכסי או לא כתעם הרשב"ם ז"ל, וזה ברור ואמת בדעת חז"ל שדרשו הא וואמר אל בני ישראל לאזהרה לכסי. ועיין מש"כ במשנה זה דבר נפלא בחוש"ק שוחטו ודוק"ק.

ד"ג פ"ז ע"א תנוי אכן, ושפק וכסה בימה ששפך בו יכסה שלא יסנו ברגל, שלא יהיו המצות בזיות עליו. ויל"ד מה זו שאמר שלא יהיו המצות בזיות עליו דרך כלל, ולמה לא קתני שלא יבזה את המוצה, דהינו הכספי ומה שמכסה ברגל. והנראה לפע"ד כי מחייב הטבע אמורים, כי הדם הוא העצם הייתר עלול וממהר להבאיש ועפשו מקלקל האיר, וגופם מחלות רעות, וע"כ צותה התורה לכיסותו בעפר שהוא יותר מוכשר לבטל האדים המזיקים והבאצלין היוציאים מן הדם הנשף. ואם נאמין לטעם זה, תה"י מצות כסוי הדם, כען מצות וכסית את צאתך. ואם נאמר טעמיים כאלו במצות ה' יתברך, תtabזה המצוה בעיניו כמובן, וכן דרש שכסה ביד דיקי ודלא כדרך המכיסים דבר מואס ברגל, כי יש טעם כמוס ותיקון הנפש בקיים מצות ה' שלא נתגלה לנו, וכן עליינו לכבד את המצות מצד קדשות המצוה. וראי' דכו הוא ממה לדלמוד מה, בשבת כ"ב ע"א שאסור להרשות מעות נגד נ"ח, ולהרבה פוסקים אפילו מרוחק ואיזו בזין אייכא באזה, עד שלמדו מה הוא איזן מכסין ברגל, אלא ודאי כדאמרו, דמשם ילפין דבעינן לכבד המצוה ובעינן דוקא ביד ולא ברגל כשר דבר מואס, ומזה שפיר ילפין גם להרצאת מעות נגד נר חנוכה דמורה על אי כבוד. ובזה נבון נמי למה דוקא כאן בכסי גلتה התורה שלא היה המצות בזיות עליינו עד שאמרו שם בשבת, אבוחו דכלחו דם אבל לפה האמור ניחא דכאן בכסי המעשה בעצמו שהוא לכיסות דבר מואס ועלול לעיפוש, היה הדריך הרגיל לכיסות ברגל ומ"מ הקפidea תורה לכיסות דוקא ביד כדי להראות כבוד לא להמעשה אלא להמצוה בה, וכ"כ הרמב"ם ז"ל במתוך לשונו הזהב בסוף הל"ש ו"ל: וכשיכסהו לא יכסה ברגלו וכו' שאין הכבד לעצמן של מצות אלא למי שצוה בהו בה וכו' עכ"ל ודוק"ק.

עד שם גמרא אבעי' להו שכר מצוה או שכר ברכה, כבר נתעורר בל"ח הא תורתית אייכא מצוה וברכה. והנראה לפע"ד בគונת האי אבעי', דהכי Kmסתפק מצוצה עצמה כיון דאיתא בשיליח ושלוחו של אדם כמותו. אך אפשר לחטפה מן המחייב בה, דהרי הוא שלחו ונייה דבתורותם שלא מדעת בעליין און תרומתו תרומה, החתם אפשר לבטל הפרשתו אם נאמר דלא עשה כלום, ועוד דחתם ג' מודות בתורמים ואמר בעה"ב שהוא רוצה ליתן חותות או יותר, ע"כ צריך לעשותו שליח בפירוש, אבל בכסי או במילה וכדומה דבלאה"ה א"א לבטל המעשה, מסתמא ניחא לבעלים כדי שיהי" שכר של המצוה שלהם אלא דמ"מ אפסדי' הא מצוצה בו יותר מבשלוחו. וכך בברכה אייכא ספק דהרי אמרו גודל העונה יותר מן המברך וכע"פ מביך, וא"כ מה אפסדי', ועיין ש"ך ח"מ סימן שפ"ב דהעהלה באמות דביברך בלחש מיררי, דאי אייכא עונה הרי הוא יותר או כمبرיך. ועיין בחדושי ק"ז החת"ס ז"ל שהקשה יוסף שאמר יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. דכו דרך הרוץ לכיסות דם הנרצח מפני הבושה או המורה מעונש. וא"כ במקומות דליקא שופך כגו' במתעסק וזרק סכין ובחוש"ק דאיו להם מחשבה וחחיתון חשובה כמתעסק מבואר לעיל י"ב ע"ב, לייאו כאן מקום למצות כסוי. אבל לדעת הרשב"ם שכתב דעתם המצואה הוא הרחיקת אכילת דם שאינו קרוב לגביה מזבצת, ולפי טעם זה ודיי הכספי מצוה בפ"ע הוא, ואני תלוי בשיטתה כלל, וקרוא ומתניתא מסיע לרשב"ם דהרי האי קרא דואמר אל בנ"י דאמרו ז"ל שהוא עניית אמן דהוא בעונה אמן, וא"כ סכ"ס אייכא אייזו יתר

שייה, ודאי דחייב על כל ישראל לבعرو ובפירוש אמרו ז"ל בחmix דהכל מצוין עליו לבعرو. ואין לך דבמחץ אייכא לאו דב"י, דלאו הא אין בו מעשה, ומה לי לאו זה או ביטול מצות עשה, ועוד לדעת רשי ז"ל כל שהבעליהם לא ידעו מחמצם ולא ראויהם אינם עוברים כלל. **ב'** לפי דעת הפרישה הכי הול'ל בברייתא יכול ראהו אחר פטור, ת"ל ואומר וכו' אבל בבריתא כתני,, מנין" ואיך פריך מנין במקומות דבכל המצות הכי הוא, וכל עצימות ספיקו כאן דשמא אתה ושפק וכסה למעת כל ישראל אתה והול'ל יכול וכו'. ג') הפרישה לא העמיד קוישתו על הרמב"ם ז"ל שהמשמעות ג' האי דרש דואמר אל בנ"י, ותרוץ נפרק מלשון הרמב"ם, דמדבריו משמע די לאו דכסי מצוה בפ"ע אלא גמר מצות שחיטה לא הייתה מוטלת על כל ישראל, והוא מניל דמ"ש מכל המצות שלא קיימה בעלייה כל מי שבידו לקיימה לתוך המועות וכמוש"כ הטור, וא"כ מנין לרמב"ם לאמר דמצות כסוי מצוה בפ"ע, ולמما גמר מצות שחיטה היא, ומ"מ כל שלא גمرا השוחט חייב הרואה לגמורה.

אבל האמת יורה דרכו דהרבמ"ם והטור לדבר אחד נתכוונו דקשה להם על הבריתא למה לי ילפota דואמר אל בנ"י דהרואה חייב לכיסות פשיטה דמ"ש משאר מצות עשה, לכל שלא שעאה מי שחייב בה חייב כל מי שיש לו קיימה מצד ערבות, וכ"ל איצטריך האי קרא דמצות כסוי מצוה בפ"ע, ולא גמר השחיטה, וניהו דב"כ וב"כ מחייב הרואה לכיסות וכוקשייתינו, אבל הנפקותא הוא אדם שחת חשי"ק או זרך סכך לנעיצה בគותל והלהקה ושחיטה כדרכח, דבහני אופנים לא נתקיים מצות וubits, ומ"מ הנשחת כשר (ובפרט לדעת הרמב"ם ז"ל דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק") דבכל הני מה"ת. עיין מש"כ בסוגי דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק) דבכל התחלת, ואין ליכא כאן חיוב על השוחט למגור המוצאה כיוון דלא התחלת, ואין שוחט אלא נשחט, וא"כ גם על אחר הרואה ליכא שום חיוב למגור. משא"כ אי מצות כסוי מצוה בפ"ע היא אז בכל הני אייכא חיוב כסוי וזאת ילפין מואמר אל בנ"י דמצות כסוי מצוה בפ"ע היא ואני תלוי בשוחט בלבד, ואפילו ליכא שוחט אייכא כסוי. ולהא כיון גם הטור דנגרר בזה אחרי דברי הרמב"ם בכהו שכתב מצות כסוי היא כשר מצות עשה שכיל ישראל חייבים ר"ל שאינה גמר מצות שחיטה שאז היה החזיב או ראה רק מצד ערבות למגור מה שפשע בו חברו, וממלא בשחיטה חשי"ק דאיו כאן שוחט בכוננה ולא בר חזיבאה היה פטור גם הרואה מלכסות, וע"ז אתה קרא דואמר אל בנ"י דהוא מצוה בפ"ע ואני גמר מצות שחיטה. וא"כ טעם של' הרמב"ם הוא פירוש למה לי קרא ודוק"ק.

ועיין זה אי מצות כסוי הוא מצוה בפ"ע או גמר מצות שחיטה תלוי בטעמי המצואה של הרמב"ן והרשב"ם ז"ל, דעתה הרמב"ן ז"ל בטעם המצואה הוא, משום דאי לשפוך דם בע"ח לצורך אכילת אדם בלבד, שלא לצורך גבוה כלל, ולפי טעם זה הכספי הוא להראות ווער שאינם קרבים על המזבצת, ולפי טעם זה הכספי הוא להראות שהאדם מתבישי על שפיכה זו ומכתסה את דמו, וכדכתיב באחוי יוסף שאמר יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. דכו דרך הרוץ לכיסות דם הנרצח מפני הבושה או המורה מעונש. וא"כ במקומות דליקא שופך כגו' במתעסק וזרק סכין ובחוש"ק דאיו להם מחשבה וחחיתון חשובה כמתעסק מבואר לעיל י"ב ע"ב, לייאו כאן מקום למצות כסוי. אבל לדעת הרשב"ם שכתב דעתם המצואה הוא הרחיקת אכילת דם שאינו קרוב לגביה מזבצת, ולפי טעם זה ודיי הכספי מצוה בפ"ע הוא, ואני תלוי בשיטתה כלל, וקרוא ומתניתא מסיע לרשב"ם דהרי האי קרא דואמר אל בנ"י דאמרו ז"ל שהוא עניית אמן דהוא בעונה אמן, וא"כ סכ"ס אייכא אייזו יתר

חביב לברך וכותב דמלשון הגמר' דקאמר שאם חזר ונתגלה חייב לכוסות ממשע דבר כל אופן שנתגלה אם ממילא או ע"י עצמו חייב לכוסות, וכיון דמהחובי לכוסות ממילא חייב לרבותי, אלא זהה ליתא דזהה בסוכה ל"ג ע"י מסיק דר"פ גופי ספקא לי' אי יש דחווי אצל מצות ולחומרא אמרין ולא לכולא א"כ ספק ברכות להקל עכת' ד. והדבר נפלא עד מאי דהרמב"ם ושאר פוסקים לא האצירו כלל דבר גדול כזה דהאי חייב לכוסות היינו מספק ובלא ברכה, ועל הש"ס גופא יש לתמוה דאי יסתפק ר"פ במקום דקנתני בתמןתין חייב לכוסות, ולא מצינו אפילו זה בש"ס שהתניא יסתפק בלבד ועיין באחרונים שם בסוכה שנתפללו באזה.

אבל מלה שנראה לפע"ד בזה הוא דנה רשי"ז בד"ה האידח' ל"י פירוש וצ"ל,, והא אידח' ל"י מכסוי, דהא כסחו ונתגלה פטור מלכשות" עכ"ל. והוא פלא מה מביא שם דהא בכסה בעצמו העשה מצותי. ובסוכה לג"ע באמת לא פירוש כן אלא דכתב על הא אמרין והוינו בה כי חזר ונתגלה אמאן חייב לכשות כיוון אידח' ופרש"ז צ"ל הוזיאל ואידח' ע"י הרוח מכסוי של מצוה כדקדמה, דכי לא נתגלה פטור מלכשות ע"כ והוא הנכוון דקושית המקשן היהנה מנוי ובו"י דכוון דבלא נתגלה פטור הרוי דנדחה, איך שוב היה"י נראה אבל לפי פירושו כאן אין הקושי" מצד דחויה, אלא כיוון דעתכשה מהו לי ע"י אדם ומהו לי ע"י הרוח, דהרי כבר העשה מהו שראוי לעשות, ונשלם כוונת המצווה יתברך, ואי בשביל דעתשה ע"י הרוח והפסיד המצווה, וכי בשビル זה נאמר דיכסה עוד הפעם, דבר שאין לו שום תכליות רק כדי שיקבל שכר. והנה לפע"ד רשי"ז צ"ל מצא סמכין לפרש כן כאן הци וכאן הци בלשון הש"ס דבוסוכה פריך,, כיון דאידח' אידח' ,, והכא פריך,, ,, והא אידח' ל"י,, הרוי שלך לפניך דשם כוונתו למיפויך דכוון דע"י הרוח דעתה מכסוי איך יהי חזר ונראה, ולכן אמר כיון דאידח' אידח'. אבל כאן פריך למה לא נימא אכן דבר העשה מצותי' ברוח כמו בכסה בעצמו, דמ"ש דס"ס נתקיימה כוונת המצווה בה"ה שיתכשה הדם פ"א, ובחייב sagi דוכשו מעוטה הוא כנ"ל. ומה דקאמר לשנאה דזה אידח' ל"י ולא קאמר וזה העשה מצותי' כיון דאיין מזווה רק התכליות של המצווה העשה ע"ז נדחה זה מן המצווה. ואם כן הוא הפירוש כאן בקושיות המקשן והוא אידח' ל"י, גם בתוירוץ של ר"פ דאיין דחויה אצל מצות צריכין אנו להכניס כוונה אחרת ממלה דהשיב ר"פ שם בסוכוה על הקושי' הוזיאל ואידח' אידח', והכוונה כאן דאיין דחויה אצל מצות לכל שכסה הרוח והרוח חזר וגלחו הוה ממש השב תשיבם ושליח תשלת, דכל פעם הוה מצוה חדשה, ולא שיז' כאן דחויה כל וכיסbertה הרוא"ש צ"ל ס"פ אלו מלחין לגבי שבת, דכל רגע אכן איקא חיוב חדש דלא שיז' דחויה, ואי דבכסה בעצמו פטור, שם איקא מעוטה כדאמר בגמר' והסבירו הוא לכל שכסה פ"א אין דרכו להתגלוות עוד, משא"כ ברוח המכסה דדרכו לגלות כמו שכסהו הו"ל כמו שליח הקון דדרכו של האם לחזור אל קנה. וודעת דהש"ס לא על דרישה דהשקב כסמך, דהרי פריך מ"ש מהשבת אבדה דהשקב אפי' מאה פעמים, ומשני התם לא כתיב מיועטה הכא כתיב מיועטה וכיסחו, ואיפכא הוליל' התם לא כתיב השב במקור דמורה על התמדת המשעה, אבל הכא לא כתיב רבוי כזה, אלא ודאי עיקר הענין אסברה נבנה, והאי מעוטא דוכסהו קאי דוקא על כסוי של עצמוני, או אפלו של חז"ק ונכרי, אבל בכסה הרוח דדרכו לגלות כמו לכשות הדרין לסברתני, להוות כבו' השבת אבדה ושלוחה ההן. ומעטה מה דקאמר שם דר"פ גופי ספוקי מספקא ל"י אי יש דחויה או אין דחויה, הינו בשאר מצות אבל בכסי' צ"ל ע"כ דלא שיז' כלל דחויה, לכל שהרוח כסיה וגהה, הוה כהשבת אבדה ואפלו מאה פעמים חייב לכסתות, וכסתיתמת לשון המשנה דאמרה

המברך בדאייה עונה נגד העונה ועל אותו חטיפה חייב "זוהובים" וזה דקמסטפק שכר מצוה ומשום דעתונה בו יותר מבשלוחו, אבל שכר ברכה לא דעתונה כمبرך או שכר מצוה לא, דמשום האי פורטת דעתקה בו יותר מבשלוחו לא משתלים מיד', אבל שכר ברכה ממשם דעתקה בדאייה עונה גדול מן העונה ומשום האי יתר ממשם. ובזה ניחן נמי דברי הש"ץ "ל' שמכחיך בדברי הרא"ש "ז' כאן, שמחולק בחטף מצות מילה בין חטפו מן האב דחיב, ובין חטפו מבשלוחו דפטור דעתה מוכח דין לעשות שליח למלול, דאל"כ הרי סכ"ס חטף המצוה מן האב אם חטף מבשלוחו שהוא כמותו. ולפי הינ"ל ליתא דהרי בחטיפת מעשה המצוה איננו אלא משום דעתקה בו יותר מבשלוחו, וזה הפסיד האב בכוב"כ, ואי דחטף זאת מן השליח ע"ז כתוב הרא"ש "ל' לדבדור בעלמא לא זכה במצוות דנינו דהאב מסתלק ע"י דברו בעלמא, אבל השליח לא זכה בה להיות תובע הפסדו מן החוטף ודוק".

עוד שם גمراו כסהו הרוח חייב לכוסות. ארבע'ח א"ר ר' ל"ש אלא שazar ונתגלה וכו', ויש להכניס זאת בלשון המשנה דאל"כ הול'ל כסהו הרוח חייב לגלותו ולכסותו, אלא ודאי קאיuish מעליה כסהו ונתגלה פטור מלכסות והי מייל אם כסהו בעצמו, אבל כסהו הרוח חייב לכוסות נשנתגלה. אלא דעת גוף הדין אני תמה כיון Adams נתגלה חייב לכוסות למה לא יתחייב לגלותו ולהבבआ עצמו לידי חיוב שהיא עליו מתחלה. וכ"ז הוא מהה שאמרו חסידים הראשונים המכנים פירוטיהם דרך ציריהם כדי לחזיבם במעשר והרי שם לא היה חייב מתחלה כלל, מכ"ש הכא דהיה מוטל עליו החזיב לכוסות והרוח חרט ממנו המצויה, ולמה לא יכולו כדי ליזמות במצויה שהיתה כבר מוטלת עליו, וחכם לב יקח מצות כתיב. ואע"פ שיש חילוק בין מעשר לכסי, דהתאם לא נפרש המעשר אבל כאן הרי נתכסה הדם, ורקן הבורא ב"ה נתקיים בלבד עשייתו, ואין מקום לעשות עוד, אלא דזה ע"כ ליתא דהרי אם כסה בעצמו וחזר ונתגלה פטור, ובכסהו הרוח וחזר ונתגלה חייב, הרי מוכח מזה דבר צמו כסה הוא לא נשעה רצון הבורא.

אבל דע כי כבר אמרותי לך כמה פעמים דנקוט כל גدول בידינו, אבל דרישות שדרשו חז"ל כעין אלו היתה סברתם או קבלתם האב, והדרישה להסミニ לקרה התולדה, וכן גם כאן שאנו רואים בהשחתת אבבה ושילוח הקן ובתוכחה בכלם אנו דורשים אפיו מאה פעמים, וכן בכיסוי דורשים וכיסחו דסגי בפ"א, ואע"פ שהז ונתגלה פטורו, העיקר הסברא שיש חילוק בין הנושאים, וע"ז סמכו לדירוש כאן המכி, והסבירא מבווארת לכל שופט בצדך דברכ"מ דודרך שיחזור הדבר לכמויות שהיא לא סגי בפ"א. ובמה שדרוכה לבסוף מבית בעליה, או האם המשתלחת מקנה דודרכה לחזר ולברוח, לחזר ולשוב אל קנהה, והתוכחה דרכה שלא תתקבל בפ"א עד שתימיד המכוח בתוכחתו, וכן מסתבר דעת נשיג התכלית אכן חיוב בהtmpדמת המעשה הללו אפיו מאות פעמים. אבל בכיסוי הדם הלא כל שנתקנסה פ"א אין דרכו להתגלות רק ע"י טבה דלא שכחיא, וכן לא מסתבר שיתחייב השותט שיחזור אחר הדם, אםaira שנתגלה, וכן דרשו חז"ל בהני דלעיל החשב ושלוח הוכח אפיו מאות פעמים וכן בכיסה"ד אמרו דוכסחו מיועטוא הווא דסגי בפ"א, אמנים כן בכיסחו הרוח כמו שהרווח מכיסחו כך דרכו לגלוונו, כי כן דרך הרוח כדיוע, וא"כ שפר אמרו דברה"ג חייב לחזר ולכסותו. ולפ"ז דוקא אם חזר ונתגלה ע"י הרוח אבל אם ע"י טבה אחרת נתגלה באמות פטור מלמסות, וכן אם כיסחו נכרי או חוש"ק אך"פ שחזר ונתגלה פטור מלמסות, ודבר זה חדש הוא ולא עליה ע"ד שום פוסק.

והנה הפר"ח בסימן כ"ח חקר באם הוא גילה בכסהו הרוח אם

החייב אנו דנין, אם חזר או לא, וכן משמעו מילשון הש"ס שם בבכורות, בлокח ציר מע"ה דקאמר ואי משום מעוטי מים שבציר בטלי ברובאו, וקאמר ר' דימי ל"ש אלא לטבל בו פטו, אבל לקדרה חזר וניעור, ופרק אבוי וכי טומאה שבטלת חזרה וניעורה, ולא פריך וכי מים שבטללו חזרו וניערו הרי דודאי חזרו להיוות מים ע"י שמאלא מין את מינו, אלא דהטומהה שדבוקה במרקחה עליהם והלכה ע"י הביטול איך חזרה וניעורה. ולכן קאמר ר' ר'פ' לחalk בין קדשים לכסי, דבכשי החייב לא מציז ליבטל, כיון דחזר להיוות גם נתחדר החייב לכסי דין דחויה אצל מצות, משא"כ בקדשים לא מהני היא דחזר להיוות דין כיון דפקע מנין הקשר זריקה שבפטומהה ומכ"ש באיסור דם חזורים וניעורים, וזה כמו קדשים לכל שנכח אינו חזר ונראה ה"ה כל שפקע האיסור והטומהה איך יזרו למוקמו וכוקשית אבי שם בבכורות, וע"ז תרצהו דמ"מ גם בהזה יש לחalk בין קדשים לאיסור וטומאה, דבאמת לא פקע למורי לא האיסור ולא הטומהה וה"ה גם ההקשר לזריקה, אלא מתלי תלי, עי"ש בבכורות פלוגתת רשי" ותוס' בזה, ולכן באיסור וטומאה שפיר נטעררו ע"י התוספות, אבל בקדשים לא מהני כיון דנדחתה פ"א דשוב אינו חזר ונראה.

ובאמות כשאני לעצמי היתי מחלק באיסורין עצמן, בין אם האיסור מקרי או עצמי, כגון ינ"ס דהאיסור מקרי דין דפ"א בטל אסור, רק מה שננטנסך לע"ז, בהז שיך לאמר כיון דפ"א בטל האיסור ניהו דחזר וניעור היו בתורת יין, אבל לא בתורת איסור, והוה האי יין כיוון דעתמא דשתי, וכן לעניין טומאת המים ניהו דבקדירה חזרין להיוות מים, אבל הטומאה שהיתה במרקחה דבוקה בהם, כבר אזלא לה ואני חזרת, אבל כגון דם וחלב הרי כל דם וכל חלב ל"ת כתיב, ואין זה איסור במרקחה אלא בעצם, וכל שינקרא דם וחולב בהמה רביע עליהו איסור תורה בכען אליו כיוון ממוני צרכיו ואיש דהוה שרי לגלותו מיד, היה יכול לכסות ואח"כ לזרוק הכל לתוך ביבותא דמיין, אלא ודאי דבעין שישאר מכוסה. ויחילוקו של הת"ח בין נ"ח לכסי לא הבנתי, דהלה הקושי" הוא כיון דהתמס מושום פרטומי ניסא בעין שידליק עד שכילה רgel מן השיק, כמה לא הוקיקו להזכיר ולהדליק אם כבנה, וכן לנו מנוס אחר אלא לא אמר דכל שאי עול לכבות לא אטריכון, והיינו טעמא לכסי נמי וכ"ל, והוא אמת וצדק וברור לדינה בס"ד וד"ק.

תנוס' ד"ה רואין אותו כאלו הוא מים, והקשה הר"ש מوردון, דבಹקומץ רבה מפרש טעמא דרבנן ור' מדקטיב ולקח מדם הפר ומדם השער, גלי ידוע שדם הפר מרווחה מדם השער, מכאן לעולין שאין מבטlixן זא"ז, ור' אומר מכאן למיון שאינו בטל. והשתא היכי מוחץ דאפשרו מבטlixן עולין זא"ז ומ"מ בטל,anca לא בטל שאפלו היה דין הפר מים, היה ניכר אידמיות דין השער. ויל'adam דין הפר היה מים לא יהי' בدم השער מראית דין גמור וכו' עכ"ל. ומיל' לא ישתומם על הדוחק הגadol הלא, דלא אמר דין השער לא ניכר אידמיות גמור במים שכגד דין הפר. ולא עוד אלא דתירוצים נפרק מלשון הש"ס שם, דהרי הדבר ידוע שדם הפר מרווחה מדם השער, וכי בשבייל שהוא מרובה עדין לא סגי ליבטל דהרי רואין כאלו הם מים, וע"כ תאמר דהאי מרובה דקאמר דמורובה כ"כ דלא ניכר אידמיות דין השער, וכי קרוא דבר ידוע, הלא אינו ידוע מב' צדדים, דלפי דעתך ידוע להיפך דין השער במים כפי דין הפר אדום הרבה, ולא עוד אלא דהאי מראית דין אינו משוער במתניתין עד כמה מקרי מראית דין, ואיך מצי קאמר ע"ז שהוא דבר ידוע שאין בדם השער במים כדם השער איסורי, דהיא הינו דאמר ר'פ' ממש, כדי לאו דחזר וניעור מה מהני היא דין דחויה אצל מצות מהא דЛОוח ציר עם הארץ דאמרין שם חזר וניעור. ותירוצים שמחלקיים בין קדשים לשאר איסורי, דהיא הינו דאמר ר'פ' ממש, כדי לאו דחזר וניעור למים ואני חזר להיות דין לעולם. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיך אוכל יטעם. וכן רק על האיסור או

חייב לכסות ולכך כל שחזר ונתגלה ע"י הרוח חייב לכסות בברכה אבל אם הוא אלה או נתגלה ע"י סבה אחרת, אין כאן מצות כסוי כלל, כמו בכשו בעצמו ובכ"ל והא דמקשה בעצמו, וחזר ונתגלה אף ע"י הרוח דפלוור משום דהא גופא שיהי רוח מנשב בחזק שוגלה כסוי עפר שבארץ הוא לא שכיח, אבל כשהו הרוח הרי כבר איכה רוח המכסה והוא המגלה אין זה כסוי העומד. היוצא לנו מזה לדינא להלכה ולמעשה כל שכחו הרוח והרוח גלו ודי כיסה בברכה כסתם משנה וכסתימת לשון הפסוקים, אבל אם גלה בעצמו או נתגלה ע"י סבה אחרת ודאי יש לחוש ולכסות ולא נסוך על סברתינו נגד סתיות לשון הפסוקים שלא נחתו למה שכתבנו, אבל חילתה לברך על כסוי זו באשר גם הפ"ח וכמה אחרים שאחריו מסכימים שלא לברך, ולפי הצעתנו אין כאן ספק מצוה, אלא ודאי לאBei כסוי כלל.

ועפ' דברינו נדחה מה שראיתי בת"ח ז"ל שכتب דממה דקטני במתניתין כשהו ונתגלה פטור מלכסות, לכ"ו' משמע דזוקא אם נתגלה בדיעבד, אבל אסור לגלותו לכתלה, וא"כ הוה אסור לשוחות ברוחב העיר מקום דרישת הרבים, אבל נראה דמתניתון אורחא דמלטה נקט, דאפשרו לכתלה מותר לגלוות כיון דמיועט קרא דחזר ונתגלה פטור מלכסות, אלמא דכסי לחוד עשה מזו, דכל שמכוסה אפשר רגע יצא לה המcosa. וא"ג דגבוי נר חונכה נמי קייל הדלקה עשויה מצוה וכבתה אין זוקק לה, מ"מ אסור לכבותו תוך השיעור שאני התם דפרטומי ניסא בעין וכו', עכ"ד, ולפי דברינו ליתא דגס כסוי, ממש כדי נ"ח הו, דיון זוקק לכסטונו אם נתגלה אבל אסור לגלוותו וכן ברוח מצוי' לגלוות אין הכספי פוטרו מלכסותו פ"א כמו שבארנו לעלה. וואי' לזה מהא דלעיל פ"ה ע"ב דאמר לי' צא טורף כפרש"י שם, שלא עשה יתרחיב בכסי, שוב אסור לו לעשות צרכי צרכי כפרש' מים, אבל לכסות ואח"כ לזרוק הכל לתוך ביבותא דמיין, אלא ודאי דבעין שישאר מכוסה. ויחילוקו של הת"ח בין נ"ח לכסי לא הבנתי, דהלה הקושי' הוא כיון דהתמס מושום פרטומי ניסא בעין שידליק עד שכילה רgel מן השיק, כמה לא הוקיקו להזכיר ולהדליק אם כבנה, וכן לנו מנוס אחר אלא לא אמר דכל שאי עול לכבות לא אטריכון, והיינו טעמא לכסי נמי וכ"ל, והוא אמת וצדק וברור לדינה בס"ד וד"ק.

עד שם גمرا ומי' מהא דתניתא השוחט ונבעל הדם בקרע חייב לכסות, ופרש"י חייב לכסות ע"ג דלא חזר ונתגלה, ופלא להבין דמה ס"ד דגס הכא בכשו הרוח יהי' חייב לכסות אחר שכבר נתקassa, ואיך אפשר לאמר כן דמה מהני הכספי על כסוי, דהא בא ר' יוחנן הוה מפרשין מתניתין דכסו הרוח חייב לכסות דר' ל' שחייב לגלותו ולכסות, אבל לכסות מה שכבר מכוסה מהיכי תיתי וצ"ל דהומ"ל ולטעמייך, וד"ק.

ע"ב גمرا' א"ר חי' בר' א"ר אר' לא שנו אלא שנפלו מים לתוכן, אבל נפל דין לתוכן מים, ראשון וראשון בטל. א"ר פפא לעניין כסוי אינו כן, דיון דחויה אצל מצות. מבואר מדברי ר'פ' דלעולים אמרין חזר וניעור בכל מקום, אלא דגבוי קדשים לא מהני הא דחויר וניעור, משום דכיון דנדחתה פ"א שוב אינו חזר ונראה, ולכן לא כואר' לפרש קושיות התוספות מהא דЛОוח ציר עם לא ידעתלי לא כואר' לפרש קושיות התוספות מהא דLOW חזר וניעור. ותירוצים שמחלקיים בין קדשים מה מהני היא דין דחזר וניעור מה מהני היא דין דחויה אצל מצות מהא דLOW חזר וניעור. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיך אוכל יטעם. וכך רק על האיסור או

בפרקם הבאים. אבל מוח שנראה סתירה לדברינו הוא מה שאמרו מצות אין מبطلות אז"ז, מHAL שלחה כורך ומרור, ומ"מ אמרו בפסחים כת"ז ע"א דבזה"ז דמצה DAOРИיתא ומורור מדרבנן, ATA דרבנן ומובל ליה לדאוריתא, מזה לא כואר' מוכח דרישות מובל מצוה ורכך מצוה לא מובל מצוה, ומילא גם בעולין נמי דוקא עולין אין מבלתיין אז"ז. אבל דם חולין מובל דם עליה. אלא דמשם לא מchein להקשוט, דהרי התוס' בזבחים שם הקשו קושי חמורה על הא דמרור דרבנן מובל מצה DAOРИיתא, דהרי חזין DAOORIZ איןנו מובל הדגן והוא בא בה י"ח בפסח (והתוס' לית להו DAOORIZ איןנו מובל הדגן והוא בא בה י"ח בפסח) דשם מוכח דלאו מטעם דמתעם גיראה ATIIN עלה דהרי מסוגי' דשם מוכח דלאו מטעם גיראה אמרינו, דא"כ לא הוה פריך מידי) ותרצו דמרור הו מובל למורי טעם מצה עיי"ש. והגמ' דתירוץ זה פלא בעיני דא"כ מה מהני היא דמצות אין מבלתיין אז"ז, דכל שבטל כ"כ שאין כאן טעם מצה, איך יוצא, ולא עוד אלא דמלטה דPsiטיא הוא אם אוכל צוית פת אישור עם צוית היתר דלוכה על האיסור, ולמה לי מצות אין מבלתיין אז"ז, אבל יהי' איך שיחי' כיון דהאי סוגי' דהחתם בלאל"ה אינה מובנת א"א לסתור בה דבר הנרא לאמת בפי המשניות וסוגי' דזבחים ודוק' היטב.

וכדאי להזכיר כאן דבר שכלי שימושתי מפה קדוש כבוד הגאון האמתי מרבעיאן צוק"ל, לפреш מאמור הגמר' יומא ל"ט ע"ב ת"ר ולא תפטעו בהם ונטמאתם בהם, אדם מטמא עצמו מעט, מטמאין אותוו לרבה, והוא מספרא סוף פרשת שמיני. ופרש"י מניחים אותוו ליטמא הרבה, ופריש הגאון ז"ל עפ"י הרמב"ן הנ"ל, דהביטול תלוי ברצון הבעלים, וא"כ מי שאוכל שקצים ורמשים בעין,תו גם בביטול ברוב אסור לדידי, דלא ריצה בביטולם. ועיין יומא ס"ד ע"א דרש רב כי משוחתם בהם מום בהם, דביהם משמע בעיניהם הוא דלא מרוץ אבל בתערובת מרוץ. הרי דביהם דמיות ההא דחו"ל למכותם בהם אתה לא אמר בעיניהם דוקא. עיין זבחים ע"ז ע"ב ובתוס' שם, ולפ"ז גם הכא אמר ולא תפטעו בהם בעיניהם, דאם תפטעו בעיניהם, אז ונטמאתם בהם גם בתערובת ודפק"ת.

ע"ש גמר' ר"א מנהרביל אמר בצללתא דדמא, ר"ע מדייפטא אמר הענוש כרת והוא דaicא צוית. וכתבו רשי"ו ותוס' דבעין צוית דם גמור, ועיין בת"ח שנטקsha הרבה בהז דכוין דהאי צלلتא דדמא ראי' לזרקה, הרי כדס גמור יחשב ולמה לא יתחייב כרת על צוית ממנה, ולא עוד אלא דרי' רמי' וכן במתניתא רק ענוש כרת ומטמא באהיל קאמר, והגמר' הוסיף והוא דaicא צוית והוא דaicא רביעית, וא"כ מה קמ"ל דעונש כרת ומטמא באהיל, וחci ס"ד דלא, כיון דaicא צוית ורביעית. ועיין בריטוב"א שכטב דמיiri בדאיכה הרבה צלול ולבן ומיעט דם גמור עד דהוה יותר מכדי אכילת פרס ואס היה מערוב במים כה"ג לא היה עונש כרת ולא מטמא באהיל, אבל האי צלلتא אפלו הלבן עכ"פ דם הוא שלא יתבטל בדם הנמור בו עיי"ש. ולא הבינוותי דבריוי הקודושים ז"ל, דהרי אפלו הדם גמור כל שושואה באכילתיו יותר מכדי א"פ פטור, ואיך יתחייב בהאי צלلتא כיון דעכ"פ שושואה בסתם אכילה יותר מכדי א"פ. יותר היה נראה לי עפ"י הריטוב"א, דהכי קאמר והוא דaicא צוית ורביעית בכדי א"פ, ואיך חייב על כל צוית ורביעית מותן התערבותות דרך אז אנו דנין הכל כדס, אבל בפחות מכך דם גמור בתוך א"פ לא חשבינו ליה לדם גמור, כיון דלאו כברירתא הוא ונעשה צלلتא. ועדין צ"ע.

ד"ף פ"ח ע"א דtos' ד"ה ור"י סבר דמו ואפלו מקצת דמו תימא דפס"ק דבכוורות סברות הפוכה וכו', لكن נראה שאין לדמותה הדרשות אלא מה שהש"ס מדומה וכי עכ"ל, מכאן ראי' מה שהזכיר פעם אין מספר, כי רוב דרישות חז"ל מיסודות על

מים ולא בטל מה"ת, דהרי מכסיון בברכה קאמר, וזורך את הדם ומ珍惜ין הקרבן, ועל מה הטבע דין זה דראין, שוב מצאת ש"ז החת"ס ז"ל בחדשו ישב על מדוכה זו, ואח"כ עיינתי בסוגי' דזבח' ע"ח ע"ב ושם בחדשי שיטה מקובצת הנdfsים חדש בהשומות וקמתהה על עניין זה, דמה בין חזותא לטעמא והרי הש"ס פריך אר"ל ונשער מבמ"מ כמו בשא"מ הרי דמדונה חזותא לטעמא, וא"כ איך מצינו ידינו ורגלינו בההמ"ד, דהרי פסקינו הני סתמי הון דזבחים והו בכסיוי דאמורין רואין ואין מובלין ברוב, ובאייסורין קי"יל מבמ"מ בטל ברוב בעלמא עכ"פ מה"ת, ולמאנ דמציריך שניים הוא מושג גזירה מינו אוינו מינו.

אבל מה שנראה לענ"ד בזה הוא, דהנה כל שלא נודע התערבות לא שייך ביטול כאמור בי"ד סיון צ"ח וכ"ג, וראיית ברמ"ז בחדשו לע"ז טעם נפלא להא מלטא, דביבטול בעין דעת בעליים ויש להסביר העניין כי הא דאמורין אחרי רבים להוטות בקושי התירה התורה, כדי שלא יגרר הרוב אחר המעוות, וא"כ כל דלא איכפת להו לבעלים בביטול, באמת לא בטל, והיינו טעמא דהיתר בהיתר לא בטל, וכן אייסורין דאין מובלין זאי'י כפי דפסקין כר' אלעזר שם בזבחים ודלא כר"ל, דסכ"ס אסור לאכול אי משום האי איסורא אי משום האי. ואי דעכ"פ לא לקי זה דוקא לר"ל דס"ל התיראת ספק לא שמה התורה, אבל לר"א (ובירושלמי הוא ר' יוחנן דפיג' אר"ל) דס"ל שמה התורה, אין שום נפקota בביטול ולכן שפיר לא בטל. וזאת מה שאמרו רבנן דעולין אין מובלין זאי'ז. ור"י לית לי' הא סברא דרצו בעין לbijtol לך' וליפ' דמבד"מ לא בטל. אמרו מעתה דרבנן דעולין אין מובלין זאי'ז, מכש' דרישות לא מובל מצוה שאין לו צורך בביטולו, דמה איכפת לי' אם יכסה הכל או יזרוק הכל, וכל ענין bijtol לא דאיינו אלא דלא צריך לחוש על המיעוט אבל לא דאיינו רשייא לחוש עלי' במקומות דלא הפסיד מידי. והרי היינו טעמא דחצ"ל שאסרו דשליל"מ, משום דבקושי התירה התורה לסמוך על הרוב, ושלא לחוש על המיעוט, וא"כ במקומות שאפשר להמתין עד למחרה למה יהיה נחא לי' בביטול האיסור. וכל זאת בDALIA רקס בעין למסמך על אחריו רביים להוטות, אבל בDALIA רקס צ"ב דאי היה אין מינו היה בטל בעצם מיעוטו דלא היה נותן טעם או בדבר שאינו אוכל דלא היה ניכר חזותא דתו לא בעין היתר דחاري רבים להוטות, אלא משום דחשוב كانوا הוא נאבד מן העולם, לרבען דלית להו סברת ר"י דמבד"מ מתחזק ואיינו בטל לעולם במעוטו, אז לא בעין דעת בעלים לביטולו ולכן שפיר אמרו הן בסיסי והן בזריקה דכל זמן דאי היה בימים ניכר חזותי' ולא בטל בעצם מיעוטו, מציז ריק ומץ מסכה, וממילא מהויב בעשותו דמייכי תייתי ריצה לבטול כדי בטל מצות עשרה, ולפסול את הקרבן ועיין כאן בלשון הרמב"ס שכטב אם ניכר מראית הדם חייב לכסתות הכל. והאי תיבת "הכל" לפום רהיטא הוא שfatת יתר וכי לא היה די לאמר חייב לכסתות, וככלשון המשנה ולא לחנס הוסיף הרמב"ס ז"ל תיבה זו, אם לא להביניינו למה לא יתבטל חד בתרי' לגבי חזותא, כמו באיסורים לגבי טעם, דלא אמרין רואין ולתרא' זאת קאמר האי "הכל" ר"ל מה איכפת לי' אם יכסה הכל, ולכן חייב משא"כ באיסורין דפסיד הרוב אגב המיעוט. ואי קשי' לך' א"כ בDALIL'ם נמי לסגי בששים דאי בטל בעצם מיעוטו י"ל, כיון דביבש ביבש לא מהני ס' דלעולים לא בטל אלא מכח אחרי רבים להוטות, לא פlige רבנן בגזרתם בפרט מהר דרי' סובר בלאל"ה מבמ"מ לא בטל כלל, لكن אסור בDALIL'ם hon bijsh והן בלח במשה.

ובזה יש לישב הסוגי' דזבחים, וגם פסקי הרמב"ס המוקשים מאי עיי"ש, אלא דלא רצתי להאריך כאן בזה ועוד חזון למועד

אלקי אביך, להכير גודלות הבורה ב"ה, יותר מבן שפלות עצמו, כי לעומת גודלה ונציחות הבורה ב"ה. מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, וממילא בטלו כל המדרגות של בניינו, כמו שלעומת עשרו של מילאRADUR לא יחשבו מי שיש לו מأتים, שהוא קרוב יותר לעשרו ממי שיש לו רך מנה ואעפ"כ שניים לעניינים גמורים שווים יחשבו. ועיין במד"ר ריש ויקרא דקרה לעונתנותי דמשה רבינו דעת, וקאמר שם דעת חסורת מה קנית, דעת קנית מה חסרת, וב恰עתיו מובן היטיב כי עונתנותי דמשה היה נצחת מעדתו כתיבגב גבי אשר ידעו ה' פנים אל פנים ולעומת גודל השגתו היה אומר על עצמו ונחנו מה דלא חשב כללום, אבל אברהם שלא הייתה השגתו גודלה כ"ב בהשגת משה רבינו, כתיב ב"י ואנכי עפר ואפר והבן.

עוד שם גمراה אר"י מה כתיב האmens אלם צדק תדברון מישרים תשפטוبني אדם, מה אומנתו של אדם בעזה^ז יעשה עצמו כאלים, יכול אף בד"ת כן ת"ל צדק תדברון, יכולiggins דעתו ת"ל מישרים תשפטו ב"א. ועיין בפרש"י ומהרש"ז^ז ל"ש שבת עליו שהוא דוחק, ולפע"ד הא יכול אף בד"ת כן ע"כ אינו כפשווטו, דמהיכי תיתיא לאפתח פיו בד"ת דכתיב בהו ודברת בם, אבל הכהנה אם טוב לו לעשותות עצמו כאלים כגון יראה חברו עובר על לאו או עווה אסור ג"כ ישtopic ת"ל צדק תדברון, וזאת נקרא צדק דועשה צדקה אם מוכיחו וממלמדו און אותו במזון רוחני, וע"ז אמר צדק העולם לכף חوب, ת"ל מישרים תשפטו ב"א, ועל תדונ את חברך עד שתגעה למקומו, והוא דין את כל אדם לכף זכות ודוק".

עוד שם גمراה יצא זה שמחוסר תילisha קביצה וشرפה. והתוס' רצוא להוכיח מזה מק"ו לפסול גט שנכתב על קלף גדול ואח"כ חתכו, ולפע"ד נראה דגם האידי דרשת דמנה יلفו להתריר עפרה בהנהה, אינה אלא סמק בעלמא לחיק הסברא, דמסתמא לא רצתה תורה^ז לאסור קרע עולם של עיר הנדחת, רק המטלילין והבתים שהם תלוש ולבסוף חברו, ועיין לעיל דף ט"ז ע"א דדרשין בע"ז אלהים על ההרים ולא ההרים אלהים אבל השתחווה בביתו איסרו, דלגי ע"ז מקרי תולש. וכיון דברתם הייתה דלא אסורה תורה בעיר הנדחת יותר מן המשתחווה להר لكن סמכו זו את אהיהו דרשת כדרכם בכ"מ שלא בגלות שברטם רק לסמוך הכל אקרא, וא"כ מהייכי תיתיא נילוף מכאן לפסול את הגט שנכתב בתולש על קלף גדול, בשבייל שהוא מחוסר חותיכה. שוב ראיתי בשטמי^ז הנדפס על הגליון בש"ס וילנא שכטב ז"ל, "יצא זה שמחוסר תילisha שאינו חשוב עיר הנדחת" וננהתי עד מאד ודוק".

עוד שם איתבי בשופר של ע"ז לא יתקע לאו אם תקע לא יצא. משמעו דלא קשה לי בלאו האידי דיקוא, למה בשופר לא יתקע בו לכתהלה, ובupper עיר הנדחת מכסין בו דמשמע לכתהלה, משום DIDDU לחקל דבשופר ולולב דבאים לרצות מאיס הוא ואפ"י נגבוי חיליצה כתבו התוס' לדכתהלה לא משום דמאיס למצה, אבל בכסיוי לא חיישין להא דמאייס. אבל קשה לי לחקל בין חיליצה לכסיוי באשר דרשו לעיל ושפק וכסה שלא יכנסו ברגל מושום ביוזי מצואה וכי היכי דכסיוי ברגל הוה בזוי, ה"ה בעפר עיר הנדחת וע"ז. ואולי הא דקטני מכסין בעפר עיר הנדחת היינו דוקא בלית לי אחר. והרמב"ם פ"ז ה"ג כתוב מותר לכסות בעפר עיר הנדחת משמע מדבריו דሞת לכתהלה, אבל דהלה^ז כתוב שם דupper עפרה אמר, וכתרוץ זעירי בגמרא. אבל היכ"מ שם כתוב דמשום מללה^ז, וכתרוץ רבא. ולכאור^ז מסתבר יותר דאפר שריפתה אמר כדרבא, דאי צעררי ובupper עפרה, מה עניין זה לבן הלה ענו מכל adam אשר על פ"ד ה"ג כבר פסק

סבירתם ושכלם האלקי, או על קבלתם, כי רק אם נאמר כן נוכל לקבל מש"כ התוס' דין לדמות הדרשות האחדדי רק מה שمدמה הש"ס ומשום דלא תדע אם הסברא נותנת גם כאן לדרישך, או שהיה העניין מקובל לך באומה מאז ומקדם, וווחחו למצוא סמך לדבר בקרה, אבל הקרה לעולם איינו מוכיח כלל כי הלא אפשר למדרשך או לך, וזה ברור ואמתות וכל שאינו מקבל הכל הזה לא יצא מסבך הקשיות לעולם.

ע"ב דתוס' ד"ה מצינו אף שקרווא עפר, וא"ת דהכא פליגו ב"ש ובפ"ק דביצה תנן דמודדים וכי שאפר כירה מוכן הוא, ותירץ ר"ת דאפר כירה שבא מן העצים מגדל צמחים ולא דמי לאפר פרה וטלית דלא מגדל צמחים. ולא ידעתני מניין לר"ת לאמר דאפר אוכלי גרע מאפר עצים לעניין מגדל צמחים דהסבירא החזונה אינה נותנת כן, אם לא שmach הקושי הוכיה דע"כ כן, והדבר קשה מaad דמקרה מלא כתוב עפר אתה ואל עפר תשוב הרוי דעכ"פ לא גרע עפר הנעשה מבשר מעפר דעלמא, ולעומת זאת גם על פ"י ר' נימא דאפר מבשר גרע מאפר דעיצים. שמואל דפירוש דבאמות ב"ש דוקא עפר קאמר, ואפר נמי לא חזי לטסוי יש להעיר, אך אך אפשר דפליגו ב"ש וב"ה בדבר הרגיל ונעשה בכל יום ובכל בית לשחות ולכשות ואיך נתהוו בימיים פלוגתא בדבר הרגיל דמסתמא הוא כ"ע מכסיין באפר שהוא מצוי בכל בית ואיך חילוקו ב"ש על דבר הנוהג בכל ישראל לאמר שבטעות נהגו כך ודבר זה צ"ע בכמה פלוגות עיין זו וצע"ג.

ד"ט פ"ט ע"א גمراה לא מרובכם מכל העמים השק ה' בכם אמר להם הקב"ה לישראל וחושקניהם בכם שאפלו בשעה שאני משפייע לכם גודלה אתם ממעטים את עצמכם. ופרש"י ז"ל לא מרובכם לפי שאין אתם מרבים עצמכם אלא ממעיטין וכו' עכ"ל, וכפי הנראה מפרש רשי ז"ל דהאי לא מרובכם היינו ה'ק, עם כי אתם המעת, והכהנה שאין אתם מרבים רק ממעטים את עצמכם והוא דוחק כמוון. ולולי פרשי נראה לי הכהנה דקשי לי לבעל המאמר בהאי קרא,adam כפשווט אין הלשון לשון ערומים, די אמר לא תעעה שמחותם שאתם הרוב השק בכם דהרי אתם המעת, פשיטה Adams הם מיעוטי עמים איך עלה על דעתם שמחותם רבוי השק בהם. לכך מפרש הци דהאי דבחר ה' בנו להיות לו לעם סגולה ולקיים אותן בתורה ומצוות תיירות על שאר העמים, ע"כ מחותמת הנסיבות הנועלות שמצוין בנו, אבל החשך שמצוין בנו איינו ממעט כשרונותינו במדות ודעות טובות שבנו אם היינו מתגאים על זה כי אז יצא שכנו בהפסדנו ותוועת ה' כל גבה לב, ורק מפני שבכל זאת שמדרגתינו גבוהה על שאר העמים, אנו מכניינים עצמנו לידע, כי עדיין לא יצאנו י"ח, וכך שאמיר יעקב אבינו ע"ה קטני מכם החסדים. וכל מה שנתקרנו אליו יתברך יותר גודלה עונתנותנו, לכן השק ה' בנו. זה שאמיר לא מרובכם נגד העמים השק ה' בכם, עעפ" שאמית הוא דהרי מה"ט בחר בנו לתת לנו את תורה, אבל לא מצד האי יתרון השק בנו, אלא משום דכי אתם המעת, דבכל יתרון שבכם אתם המעת וממעטים את עצמכם והוא פירוש נכון לעפ"ז.

ע"ז שם א"ר ואי תימא ר"י גדול מה שנאמר במשה ואחרון ממה שנאמר באברהם. באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר ואלו במשה ואחרון כתיב ואנחנו ממה. הכהנה בזוזע ענוה בגדויל עולם העמידים בראש המין האנושי אין להבין בפשיות שמדמה שקר בנפשו, שהוא פחות וגורע במדרגה מוחטבי עצים וושאבי מים, כי אין זאת בגדר מציאות שיטה בכך, ואיך נבין הא דכתיב במשה שהיה ענו מכל adam אשר על פני האדמה. אבל העניין הוא כך דכל מה שהאדם יותר מסתכל במושכלות ומגין למדרגת דע את

מש"כ התוס' סוכה ל' ע"א ד"ה משום במאצע הדבר וז"ל: „אלא טעמא דכתותי מכתת שיעורא אתרוג נמי בעי שיעור כאגוז או בכיבצה, דאע"ג דאמרין لكمן טעמא משום דלא גמר פירא, מ"מ בעינן דמיינר לקייתה, דמה"ט פסילון ל�מן פפלקין" עכ"ל ועיין שם במחר"ס ולכאור' אינו מובן, מה לי אם משום דברינו גמר פירא או משום דברין מינר לקייתה, דזה כאן בשל אחרה כמו דגנמר פירא אף דעתך לשรอง, כ"ב מינר לקייתה. אבל העניין לפי האמור דדוקא שיעורא מכתת ולא איקות הפרי ולען שפיר כתבו התוס' דאי בעין שיעור כאגוז או כביצה ממש גמר פירא, אין לאמר משום דכתת שיעורי' לא גמר הפרי, זה באיקות האתרוג הוה, וכמו דמカリ אתרוג בן מוגמר פרי מカリ, אבל אי משום דמיינר לקייתה דין זה באיקות הפרי, אלא בכתמות וגודל הפרי, בזה הלא אמרין דשיעורי' כמו שאינו דכתותי מכתת, אלא דזה גופי' ודאי טעמא בעי דלמה לעניין איקות הדבר לא אמרין דהוה כמו שאינו מחמת שעומד לשรอง, רק לעניין שיעורי' וצ"ע עתה.

הדרן עלך פרק כסוי הדם

הרמב"ם ז"ל אפילו בפירות האילנות שמוטרין משום דכתיב תקבוץ ושרפת, יצא זה שמחוסר תילשה, אלא גם על המימרא גופא בגמ' קשה, دائ בupper עפרה ומשום דמותר בהנהה דaina בכל עיר הנדחת, מה קמ"ל בכסי הוליל בעפר עיר הנדחת מותר בהנהה, וממליא נדע דמכסין בו. ולא עוד אלא מהא דמכסין בה לא נשמע כלל דמותר בהנהה, דזה אפשר משום דמצות לאו להנות נתנו, ומכ"ש הרמב"ם דפסק בראש הלכות שופר ובכמה דוכתא דמצות לאו להנות נתנו, ודאי שלא אתה לאשמעין דמכסין בה משום דמותר בהנהה, אם לא שאמר דalo הוה בכל עיר הנדחת היה עכ"פ אסור לכנות בו בתחילת משה דמאייס דמי"ל דמותר בהנהה, אבל הוא ודאי קשה שלא שיק האידי דינה כל לכסי אלא לדין עיר הנדחת דכל שהוא מחובר לא נאסר כלל, וצ"ע עתה.

עד שם אר"א הכא השთא הטע שיעורא בעין ועי' כתותי מכתת שיעורי' וכו', יש להעיר למה דוקא השיעור מכתת אבל אתרוג לווב שופר ايיכא, דכיוון דעתך כל העומד לשรอง כשרוף דמי אתינו עלה, אין כאן אתרוג לווב שופר כלל, אלא אף, והכא ודאי שיעורא דוקא דכתותי מכתת קאמור, אבל פרי הוה. ובזה תבין

פרק גיד הנשה

במחוברים יعلו אבל גה"ע לרבען גם במחובר לא יעלה כיון דנוסח ליה דינו בכל בשר גם איסור אכילה להדיות יש לעלו لكن צרכן להחלכו, ועיין מה שאכתב עוד בזה לקמן בד"ה הסmock ודו"ק.

ע"ש ונוהג בבהמה ובchia, עיין בחדושי ק"ז בעהחת"ס ז"ל שהביא דברי הרשב"א בתשו' דוגה"ג של אדם נמי אסור דעיקר המשעה באדם הוות, אלא שהעשה"מ ז"ל כתוב לדעתה הרמב"ם דבשר אדם אסור בעשה א"כ גידו מותר כמו בבהמה טמאה לר"ש אבל משנתנו דל"ל טעמא דר"ש דמי שבשו מותר וכ"ז שפיר בבהמה בחיה עי"יש, ואני אומר דא"כ למה לא קתני במתניתן ונוהג בבהמה בחיה ובאדם, אבל כבר כתבתי בפתחה כתלית של דבש רAdam לא יכול הוא יותר מתועב ומשוקץ מכל לאוין שבторה, ולא היה צריך לאשרו, כי הוא יוצא מכלל אדם מי שאכלו, ולכן לא קאי איסור אכילת גיד, אגיד של אדם דבלאה"ה אין שום אדם אכלו, ובפרט שאיסור גה"ע הוא לאחר נאסר כדי שננקר הגיד מן הבהמה ונזכיר אותו מעשה, ומה"ט קאמר ר"ש דאיינו נוהג בטמאה כיון דברשה אסור ממשילא דלא ינקר הגיד ולמה לי לאשרו, והת"ק דפיג נמי לא פליג אלא אברהמה טמאה משום דלבני יעקב נאסר ועדיין בהמה טמאה מותרת להם ולא מסתבר לי לומר דע"י שננתנה תורה ונאסר הטמאה שיתור הגיד שכבר נאסר מז, אבל בשר אדם דאסור לב"ג כמו לישראל כי גם הוא נברא בצלם אלקים, ומזכזה על הנימוס והמוסר הכללי ממילא דלא קאי איסור גיד על גיד האדם, וזאת ברור בעניין ודו"ק.

ע"ש ונוהג בירק של ימין ובירק של שמאל, וגם' קאמר מתני' דלא כר"י. דאמר אינו נוהג אלא באחת דהינו בשל ימין, והלב ארי' ז"ל מדקדק למה שתיק רב מלחוודינו שר"י פlige וסובר דינו נוהג אלא בשל ימין כיון דבלאה"ה מביא בהאי משנה דעת ר"י דאיינו נוהג בשליל, הנה מלא מעכין זה בש"ס דרבי במתניתן הביא הלכה

דף ע"ב משנה גיד הנשה נהוג וכו' בחולין ובמקדשין וכותב רשי"ז ז"ל ולקמן פליגו בה, איך לא מ"ד אפי' בעולה ואיכא למ"ד בקדשים הנאכלין עכ"ל, ובפיה"מ לרמב"ם כתוב ג"כ וז"ל: "ומה שארם מוקדשין ואפיילו עללה ששורפני אותה ע"ג המזבח, מוציאו ומשיליכו" עכ"ל. ורבים תמהו דא"כ מה פריך הש"ס מוקדשין פשיטה, דזה טובא קמ"ל קרבען דרבבי וכ"ה דלקמן דגה"נ חלצו לתפות, ועיין בראש יוסף ז"ל שכ"י דדין זה לא שיק הכא בפרקון עסקקו מאיסור אכילת גה"ג לאדם, וכוונתו דבלאה"ה כל הנני דמתניתן שלא לצורך נשמו בשליל האי דנוהג במקדשין וא"כ מוקדשין עכ"פ צריך להיות לצורך מענין אכילת אדם דשיך בהאי פירא והוא נכוון, אלא דקצת קשה, דא"כ איך רצה הש"ס לומר דעתה לאשמעין דמקדשין חיל איסור גיד, או אי אין בגידין בנוטן טעם, דאיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא, דכל זאת לא שיק כאן להאי פרק דמדבר מאיסור גיד ולא מאיסור מוקדשין.

ולכן אני אוסיף על דבריו, ואומר דלא שמעין מהא דנוהג במקדשין אי קרבען אי כרבי, דהא גם לרבי שפיר שייך למיתני נוהג במקדשיןadam פרשו לא עילו דרך במחובר קאמר יעללה, דמתניתן סובר יש בגידין בנוטן טעם ממשנה דירק דלקמן והוא גה"ע בכל בשר ומה שמעט מועשת עלתוך הבשר והדים גם גידין עכ"ב גידי צואר דאים כבשר אבל גה"ג הרי הוא כבשר ולען מה דקאמר רבי במחובר דוקא יעללה ולא עיללה בפרק הינו משום דאסור באכילה וכותיב ממשקה ישראל למנהח מון המותר לישראל. ולען לא מציק קאמר דמשום דנוהג איסור גה"ג לעניין הקربה כתני נוהג בגמ' אסורה אין להעלותו שפירש ודאי דאין לה עניין גה"ג כל דכל מה שאסורה באכילה אסור להקרבה ואי קרבען דחלכו לתפות זאת לא נשמע דidlema/carbi ולא עיללה בפ"ע כשפירש אבל הרמב"ם בפיה"מ שפיר כתוב לדידין דס"ל אין בגידין בנוטן טעם עכ"ג דשר גידין ועכימות

גה"ע שהוא אסור, דעשה דוחה לא תעשה לא נאמר אלא בדרך הצדמנויות באופן שידיעינו בודאי דעתך כאן עשה, ודרך מקרי עומד ל"ת כנגד זה שיק עשה דוחה לא תעשה, אבל בענין שלulos כך הוא, אם בפירוש אמרה תורה שיקים המצוה ע"י עבירת halot או מצות' בכך וכך יובם במקום כרת או מליקה בעוף קדשים, אין זה בגדר עדליות, אלא מצות' בכך וליכא כאן ל"ת כלל, ואילו לא אמרה התורה בפירוש, אזenan לא נעשה עדליות בהג'ו, ואילו לא אמרה הנשה בפירוש, אזenan לא אמרה תורה ואילו לא אמרה דאין כאן עשה, וכך כאן אמרה תורה ואילו אמרו אותה אשר כפר בהם, לא עלה על דעתינו דהעשה הללו כוללים גם מה"ג שבתווך הבשר, ומהיכי תיתני נאמר דאין כאן ל"ת וממצות' בכך, ועיין לממן בדף הסמוך, הרב אומר אתה קרא דוחה קטר הכהן את הכל, לרבות מה"ג שבתווכו, מיד דהוא אחלה ודם, והшибו לו חכמים דשאני חלב ודם מצות' בכך, משא"כ בגדי הנשה בתוך הבשר, ומעתה זה שאמר מוקדשין פשיטה, ואילו דהוא"ח עדליות, וכי משום דקדשי פקע איסור גיד מני', ר"ל אדם נאמר דנאכל הגיד עם הבשר תמיד, הרי דעתך איסור גיד לגמרי, ומהיכי תיתני, דעל זה בעינן קרא מיוחד, אפילו לרבי דלקמן, ודוק', ובגוף הסברא כוונתי לדברי ק"ז בעחתת'ס צ"ל בחדשו עי"ש.

עוד י"ל בכוונת המקשן דקאמר משום דקדשי וכו', שלא תאמר דעתך לאשמעין אפילו לר"ש דס"ל כל שבשו איסור גיד מותר, הינו דוקא מין שבשו אסור, אבל לא קדשים, וכמש"כ התוס' לממן ק"ג ע"א ד"ה ומור סבר, לעניין אבמה"ח בטרפה, لكن קאמר דגם זאת פשיטה, ולא איצטרך התנה להשמיינו.

ודע כי יש בעיר מה דאמרו במכות כ"ב ע"א, דהמניג שור פסהמ"ק לוכה משום כלאים, עיין בפרש"י שם, דזהו חולין וקדשים מהם שני מינים, ועיין ברמב"ם ספ"ט מהל' כלאים ובמל' מ' שם, וכע"פ אס קדשים חשב מני בפ"ע, למה באמת לא נימא לעניין גורע' דזהו כמי שבשו אסור, וכע"פ רבותא איכא באמרו דנוהג במוקדשין וצ"ע ודוק'. ועיין עוד לממן בדף הסמוך.

ראשי ד"ה איסור גיד נוהג בבהמה משעה שנוצר עכ"ל, עיין בראש יוסף וכן בהגהת מהרש"ש שלא ידע, מהו הוצרך רשי"ז לפרש כו, כיוון דקוושי הש"ס גם בלאה' קשה, דהרי לא מצי מקדיש הבהמה קודםليل שמוונה לילדתה כדלעיל פ"א ע"א, לילה לקדושה ויום להרצאה, וא"כ לעולם גיד קדימים. אולם לפער' דנראה דלא ציין רשי"ז על לשון הגמי' איסור גיד, ועיין בשטמ"ק שנדפס אצל הש"ס ווילנא שmagia בלשון רשי"ז, להוסיף על החיזון, "איסור גיד" גה"ג נוהג בבהמה" וליראה דליקא כאן ציוון כלל, רק להקדמה בעלמא כתוב רשי"ז ל"ד דהסוגי' איזלה כאן בשיטה זו שגדיד הנשה נוהג בבהמה משעה שנוצר, ודלא כר"א א"ר דלקמן, והקדמה זו צריכין כדי להבין השקיל וטררי' שלפנינו כמובן ודוק'.

ד"ה יש בגידין בנוטן טעם בשר, ואשמעין האי תנא וכו', ואחת משום מוקדשין שיש בו טעם וננהנה מן המוקדשין וכו', עכ"ל. הנה בדקודק גדול נקייט רשי"ז ל"ש שננהנה מן המוקדשין ולא שאכל בשר קודש, אע"פ שקיים למ"ד יש בגידין בנוטן טעם כבשר, משום דלאו של אכילת בשר קודש ליאך רק בדבר שראו' למאבחן או להחנים, עיין היטב ברמב"ם ריש פ"יא מעעה"ק, וריש פ"א מהל' מעילה ובמל' מ' שם, ולאו דמעילה אע"פ שהازהרה שלו הוא, מלא ציטת, וכן תראה מותוך הנוקודה נפלאה שבפיה"מ לרמב"ם בכריות דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

בסתם ובלי חולק ובברייתא איתא פלוגתא בהאי הלכה, וא"כ בכל אלו מקומות יש להקשوت מה השמייט רבנו הקדוש דעת יחיד החולק, והרי שינוי בעדיות פ"א דלמה מזכירין דברי היחיד וכו' ע"כ הי' לרבי טעם מיוחד במקום שלא הזכיר אלא חולק, אבל כאן קשי' לי ללב ארוי ז"ל דכיון דהזכיר במשנה זו דברי ר' דפלייג בשליל וקאמר דאיינו נהוג ממשמע דברית דין המשנה מודה זהה איינו דהרי פלייג גם אה דנוהג בירך ימין ושמאל, דאיינו נהוג אלא בשיל ימין. ועיין בלב אריה מה שכתב בזה ודוק'.

ע"ש וחולבו מותר בגמי' לממן מפרש דהאי וחולבו מותר חלבו דעתיך קאמר ומה"ת מותר אבל איסור מדרבנן דישראל קדושים נהגו בו איסור, יש להעיר איך שתק רבנו הקדוש מהאי אישור וקטני סתם וחולבו מותר דמשמע מותר למגרמי, והנפער' בזה עפ"י מה שהביא הב"י בסס"י צ"ט בשם הרשב"א בתורה"ב' דמסופק אי' שמננו של גיד אסרו מושם לתא גיד או מושם לתא דחלב ובביבמות כתוב הרשב"א ז"ל בחחלה דמשמעו דקתני חלבו מותר מה היא דאי מפרשינו זה תלו依 בפירוש משנתנו דקתני חלבו מותר מה היא דאי מפרשינו חלבו דגיד, ומה קרי ל' חלב ובברייתא כתני שמננו, אלא ודאי דהנתנה שחמייט דישראל קדושים נהגו בו איסור קרי ל' חלבו כדי להשלים האי חסרונו דבזה משמעינו דראואה להמנע מלאלכו משום דנראה כחלה ובפרט דמתניתן ר' מ' דדייק בשמא, אבל בתנא דברית' דקתני בפירוש דנהגו בו איסור קרי ל' שמננו מפני שכו הוא, וא"כ אז יש הוכחה גמורה דמשמעו לתא דחלב נאסר שמננו דגיד, אבל אם נפרש חלבו מותר דמתניתן אחלב דשליל אז ליכא שום הוכחה ונוכל לומר דמשמעו לתא גיד נאסר שמננו ודוק'.

והנה ראש"י ז"ל מפרש דחלבו דשליל קamar ורב"ט הנמצא בהמה, והוא כר"א אר"א לממן צ"ב ע"ב, אבריתא דפלייגו ר' מ' ור' י' ביגד וחלב של שליל, ועיין בתוינו"ט ובראש יוסף כא, וצ"ל דריש"י ז"ל ס"ל דרא"א גם משנתינו מפרש כ, והוא חולבו מותר לאו דה' אלא סיומה דפלוגתא דת"ק ור' והוא דלא כתני בדברי ת"ק דחלבו אסור, משום דרב"ט חי הנמצא בהמה ועל עסקי שחיתה קמיiri, בלבד"ה אין די זה שיקן לכוא ושות'י' כבר לעיל בפ' בהמה המקשה, דלר' מ' טעו שחיתה, וא"כ פשיטה דנהוג בו איסור גיד וחלב, אין זה שליל אלא בהמה מעלי', ולא נשנית כאן אלא בשביל דברי ר' דקאמר אינו נהוג בשיל וחלבו מותר, דזאת לא נשמע מדברי חכמים לעיל במשנה דקאמרו שחיתת אמו מטורתה, דהרי עדין אפשר גיד וחלב שלו אסור, דדי' לו לא להיות כammo, וכקושי' הראי' ש' ז' התם, ולכן קיצר התנה דמשנתינו בדברי ת"ק, שלא הובאו אלא בשביל בר פלוגת' ולא קאמר רק נוהג בשיל בשביל שצרכיך שחיתת עצמו, וממילא נדע דבון גיד ובין חלב נוהג דהרי הוא בהמה מעלי' אבל בדברי ר' דקאמר אינו נהוג בשיל, ובשביל שהוא שיל ולחיתת האם מטורתו, קמפרש בהדי' דהו גיד והוא חלב מותר, אלא דלפי פירוש זה קשה טובה, אך שינה רבינו הקדוש טעמו מלעיל להכא, דלעיל בעסקי שחיתה מאן דמטיען שחיתה הוא ר' מ', ומ"ד שחיתת אמו מטורתו מה החרכים, וכן הוא להיפך, דברי ר' העצומה הלאו ודברי חכמים דלעיל, בדברי ר' יהודה. ומכח קושי' העצומה הלאו נצחים כמה שיטות בעניין זה ומובאים לממן בראש יוסף בסוגי' דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

ע"ש גמר' מוקדשין פשיטה משום דקדשי' פקע לי איסור גיד מני' האי משום דקדשי' וכו' לכארוי' שפת יתר הוא ודאי הי' להקשות סתם פשיטה, אבל לפער' דנראה, דבא לשול קושי' השאגת אר' המפורשת שהקשה דינמא עשה דאכילת בשר קודש ידחה ל"ת דגה"ג. והקושי' לך' מ' דמן' דaicaca עשה כלל על

בשר נתقدس לצורך הקרבה או אכילה, וממילא איכא עלי' נמי לאו דמעילה משא"כ בגיד דמתחלה יצא מכלל שאר הבשר דלא חל עליו לאו דכליל תהי' לא תאכל, אלא לאו דמעילה לחוד, ולא עוד אלא שאני נבוק מאד גם בלאו דמעילה אי אית ב', דעתו בתוס' ינעם כבריתות יג' ע"ב, שהקשו שם איך מתחייב על נותר וטמא אשם מעילות, כיון דלא שוה מידי להקדש, ותירצויDKדשי הגוף שאני דלא פקע, ועיין שם בהගות ק"ז בערךת"ס ז', ועיין Tos' מעילה יי"ד ע"א ד"ה הבל מודים, וכע"פ האי גה"ע דמתחלה עומד לחלו' לאו דמעילה מנ"ל, ולכן נהרא דאיסורה בעלמא קאמר ולא מעילה ממש, וא"כ ודאי דהאי איסור עומד בפ"ע חולוק משאר הבמה, ואולי מכך הלאו דלא תאכל באש תשרף דדרשין מני בפסחים כי"ד ע"א דבאה ליתן ל"ת על כל פסהמ"ק, והאי גה"ג הוה פסהמ"ק מתחלת הווייתו וכע"פ אין בו מושום כולל בשארبشر, ובזה מיושב נמי מה שיש להקשוט דהאי מוקדשין דנווג בגיד פשיטה דמה אתא לאשמעין, אי דיש בגידין בנותן טעם הלא הוא משנה שלמה لكمון ריך שנתבשלה בה גה"ג וא"י דמוקדשין חל על איסור גיד הלא כולל דחל הוא משנה שלמה בכבריתות כmobא בתוס' כאן, ובפרט שאת אינו ש"יך כלל לפפרקן דעוסק בדיני גה"ג, אבל אם אמר דהאי איסור מוקדשין איסור פרטני דוקא בגין שפיר שייך הכא. וממהות שתירצטו בתוס' דאיסור מוקדשים חמורים באכלו בטומאה, נמי איך למשמע מני דס"ל דאיכא על גיד איסור אכילתبشر קודש, ולא לאו דמעילה דנהנה מן ההקדש כדכתוב רשי' ז', דבhai לאו ליכא קרת גם באכלו בטומאה, דהקדישה אינו אלא קדושות בדק הבית וד"ק היבט.

שוב ראיינו דא"א להעensis בדעת התוס' דמוקדשין איגיד לאו כוללו הוה, דהרי בדיבור שאח"ז כתבו בפירוש דמוקדשין איגיד כוללו חומרו הוה.

תוס' ד"ה אלא קסביר ולא ה"י יכול להקשוט והתנן אינו נהוג בטומאה וכו' אי אף' הי' יכול לדקדק ממש דיש בגידין בנותן טעם ניחא לי' למיפורך מירך שנתבשלה בה גה"ג שנומי' קודם עכ"ל, וכל הרואה ישתומים ודקרו לה מה קארו לה, וכי לא יידעו התוס' המשנה דירך שניוי' קודם ממשנה דנווג בטהורה שהוא מצעי האחורייה בפרקון, עד שנshawו וננתנו להקשוט ולתרכז תחלה דלא מצעי לפפרק ממשנה דנווג בטהורה, ורק בא"ג נתחדש להם דקושיותם מעיקר' ליתא דהרי הש"ס פריך ממשנה דירך שניוי' קודם וזה פלא והפלא לפום הרהיטא. אבל חילילה לחשוד לבעל תוס' שככטו דברים של מה בcz. שוב מצאתו שהלב ארוי' עמד בזה ונתקח מאד בישוב דבריהם עי"ש, ואין דרכנו לדוחק בדוחקים ולהעמיד פילא בקופא דמחייבא.

אבל דע כי קושי' התוס' כראוי מוצקת, דהאי משנה דנווג בטהורה ואני נהוג בטומאה, סיומה דמשנתינו הוה, דהרי מנוגה ואני נהוג דיבר והפסיק בשאר דין דגה"ג עד שישים לבס"ט מה שהשאריך כאן במשנתינו, וא"כ פשיטה דהאי משנה דנווג בטהורה וממשנתינו דנווג במקדשין חד תנא אמרה והי' לו להקשוט יותר מסימונה דמשנתינו ממה שמקשה ממשנה דירך דאפי' עדיפא דהוא אליבא דתנא אחר נשנה, ומ"מ תירצוי לבסוף דאפי' עדיפא לי' להקשוט ממשנה דירך השוני' קודם ואני אסיף מיא ואסיף קמחא להמתיק תירוץ התוס', והוא דנהנה דהא דנחلك היא משנה לשנים להפסיק בין כל הני נהוג בשאר דין ולשנות בסוף הפרק דנווג בטהורה ואני נהוג בטומאה, ע"כ טעמא עי. ויל' בטומאה דהא מלטה דרבינו הקדוש רצה להורות לנו, דכל סתמי דהיא פרקא חד תנא אמרה, וכעין שאמרו בנדרים פ"ב ע"א, דמייתור דקתני דברי ר' יוסא שמעין דכולא פרקה ר"י אמרה, ומפרש שם הר"ן

בגיד הנשה שאינו עומד להקריב למזבח אלא חלו' לתפות, אין בו רק לאו דמעילה דaicא גם בדשן, עיין ברמב"ם בפ"ב דמעילה, וכן בדיקון נקט רשי' ז'ל דבאכילת גה"ג של מוקדשים איכא לאו דנהנה מן המקדשין, ולא לאו דאכילתبشر קודש.

ומכאן נפרק סברת התוס' פשחים דף כ"ב ע"א ד"ה ור"ש, שככתו דבגיד הנשה למ"ד אין בגידין בנותן טעם מודה חזקי' דaicila הנהה במשמע, כיון דלא שיכי כי בא' acila, ור' דניהו דלאו acila גמורה היא אבל עכ"פ טעם קליש' בא' acila, וכמ"ש"כ הרשב"א ז'ל מיחסב acilato עכ"פ כשאר הנהה, ולא כאוכל קליפי ערלה וקשה של כלאי כרם, דלא עבד מידי, דחתם עץ ממש הוא, ואין באכילתו שום הנהה, משא"כ בגין הנשה דאית בא' קצת טעם כן מופרשים דברי התוס' שם. אבל נפרכו מהא דקامر אכן דודקא אי יש בגידין בנותן טעם איכא איסור מוקדשין אגיד, אבל אי אין בגידין בנותן טעם ליכא איסור מוקדשין ולסברת התוס' הלא שפיר איכא איסור acila שהוא בננה מקרי, אם לא שנאמר דהתוס' כתבו טעם גמור בגיד, דעכ"פ נהנה מקרי, אך ר' שאוסר גה"ג בהנהה, אבל זאת רק שחזק' מצי לתרץ כן דעת ר' שאוסר גה"ג בהנהה, אבל אין לא סבירא לך סברא זו והוא דוחק וד"ק.

תוס' ד"ה ואתא איסור מוקדשין וחיל איסור גיד וاع"ג דתנן لكمון אינו נהוג בטומאה וכו', איסור מוקדשין דחמור דאית ב' כרת אם אכלו בטומאה חיל עכ"ל.

והקשה המהרשי' ז'ל דהא דאיינו נהוג בטומאה מצין לפרש הכר"ש, דמי שבשו מותר וכו' וכמ"ש"כ התוספות בעצםם لكمון בד"ה בולדות קדשים, ותירץ דמותן הסוגי דחתם משמעו דרך לר' ש' אית' לי' האי סברא דפטור בגין של טמאה לממרי אבל לתנא דמתני' דפטור רק מגיד ולא מטומאה, מטעם אין איסור חל על איסור קפיטר ומ"ש"כ התוס' דגמ' לתנא דידן מצין למימר דעתמא הכר"ש, הינו דכיון דמצוי למידחין כן ניחא לי' יותר להקשוט ממותני' דניזיר עכ"ד, ורק ש' ליטובה חדא, דהכא נמי הרוי מקשה הש"ס דא"כ מוקדשין נהוג בגין מבעי' לי', דהוא קושי' יותר עצומה מלהקשוט מאינו נהוג בטומאה, דמצוי מגדח לי' דטעמא הכר"ש, אבל יותר קשה דנהנה הראש יוסף ז'ל הקשה ג"כ על קושי' התוס' דמה קשי' להו, הלא הכא מוקדשין כולל הוה על איסור גיד, ותירץ, דלפומ סברא דהשתא דגדי חל משעה שנוצר ומן' אינו חל בטומאה, ע"כ משום דלי' להאי תנא איסור בת אחת, א"כ ה"ה דל"ל כולל עכ"ד, ודבורי נפלאים ממנה דא"כ מה הקשו בד"ה בולדות קדשים, דאמאי לא פריך מאננו נהוג בטומאה אלמא דטומאה קדים, הלא אינו מוכרת דהרי גיס איסור בת אחת לית' לי' כמ"ש"כ הרוש יוסף וע"כ לומר דתנן דלקמן הכר"ש, מלומר דלי' איסור בת אחת, דל"ל איסור בת אחת, וא"כ קושי' הרוש יוסף הדרה למקוםה, וממילא גם קושי' המהרשי' דעכ"פ יותר נכון לומר דהמ乾坤 סבר דעתמא דתנן דלקמן הכר"ש, מלומר דלי' איסור בת אחת.

ולפי חומר העני' מה שנראה מה פע"ד לישיב דברי התוס' מוקשי' הרוש יוסף החמורה, והוא דכבר כתבנו לעלה דעל גה"ג עכ' ליכא איסור אכילתبشر קודש דכל שיאנו בכלל כליל תה' אינו אלא תאכל, אלא אית' בא' לאו דמעילה, כיון דמ"מ נתקדש בכל הבמה, ואע"פ ששאר הבשר עומד ליקרב בעולה או לאוכל לכחנים בחטא ואשם, והאי גיד מתחלה עומדת ליזוק ולעין מה נתקדש, והרי תראה בעור העולה אמרה תורה שניתנה לכחנים וחולין הוה ואני מועלין בה, וצל' דמ"מ נתקדש בכל שאר הבשר ונידון קדושים פסולין מתחלה הקדשו ונתקדש מיד רק למיעילה ולא לשום צורך הקדש כלל, וא"כ ס"ל לתוס' דלא ש"יך כאן איסור כולם, דהרי אינו דומה קדושת שארبشر לקדושת גה"ג דשאך

אבל אי טעמא כר"ש אין כאן תשובה של כלום, ויפה כתוב הת"ח שהוא דלא כדורי התוס' אבל התוס' לשיטתיו בע"ז איזלו דלא ס"ל דכל שבדיילני מנוי איני לא בעי הتورה לאסירה, لكن לא נחתו מה שכתבנו, וס"ל דר"ש סמנה ולא עטמא קאמר, אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דאייה הקרא על האי סימנא ובפתחה תורה כי שיטות התוס' בלא"ה נפרכת מכמה מקומות ודוק.

שוב נתיבתי שיש ליישב דברי התוס' ע"פ שר"ש טעמא ולא סימנא קאמר, דניהם דטעמא איך שלא נאסר גה"נ של טמאה לפि שבראה אסור, ובלא"ה לא יאללו הגיד, מ"מ כיון שלבini יעקב נאסר גם של טמאה לא מסתבר עתה להתריר דאי"כ נמצאה דיצהה מקדושה חמורה לקדושה קלה ומ"י איכא מייד וכי כאשר אמרו בסנהדרין. ותடע שכן הוא דהרי בגיד הנשה של נבלה וטרפה גם ר"ש מודה דלוכה ומטעם דרך מין אסור ממיעטין והוא גופא צרייך טעמא, די משום דבלאי"ה לא יאללו, גם בנ"ט שי"כ, אלא ודאי דכל שפעם א"י הי' חל לא נתיר בשביל שנופל הטעם ה"ג לר"ש בטמאה שנאסרה לב"י לא נתיר עתה אע"פ שנופל הטעם, אז יצאנו מקדושה חמורה לכללה משא"כ לתק"ק דמשום אחע"א קטאיין עלה, סכ"ס נשאר הגיד באיסורא מצד איסור הקודם והבן כי נכוו הוा.

ד"ה איסור גיד איכא בסה"ד, א"ג לא בעי לשינוי הци, משום דacaktינו תקשה לי" דאי"כ אין מוקדשין ונוגג בגדי מבעי לי' ווישתא רקאמר דקסבר אין בגידין בנוטן טעם, הומ"ל אין מוקדשין ונוגג בגין מבעי לי', אלא עדיפי מינני פריך עכ"ל, ודבירחים צרכין ביאור, אם התרצין לא מוקי' בקושי' התוס', משום DIDע דיש להקשות עלייו כנ"ל, איך קאמר מה שאמר שבכ"כ יש להקשות עליו קושי' זו ממש. אבל פירוש לדבירחים כך הוא, דהרי שגיל וטררי רצח להראות דאי"א לאוקמא רבותא בהאי נוגג במוקדשין לא למ"ד יש בגידין בנוטן טעם ולא למ"ד אין בגידין בנוטן טעם, ומוחתיל תחלה ביש בגידין בנוטן טעם ומדחה, ואח"כ באין בגידין בנוטן טעם ומדחה, וע"ז הקשו ולהלא יש לאוקמא כאוקימתא קמייתא ביש בגבג"ט אוקימתא מתקיימת דס"ל אחע"א דלי' כולל, ע"ז קמתרצו גם זאת אינה מותקימת דהרי יש לדוחות דאי"כ אין מוקדשין נוגג בגין קמבעי לי' וαι קשי' לך"כ אין קמנסה לאוקמי כמ"ד אין בגידין בנוטן טעם ואיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא שיש י"כ לדוחות כנ"ל אין זה קושי', דהרי לך מתכוון להראות גם אין בגידין בנוטן טעם א"א לאוקמי כי כך דרך הש"ס ודוק.

בד"ה אם יש בה בנ"ט תימא, דילמא אסורה משום שמנו של גיד וכו', ולפי הר"ס אתה שפיר, דפי" דאיון להחמיר ולאסור בשמנו של גיד, כיון דגידי עצמו אינו אסור עכ"ל, להסביר שיטת הר"ס צרכין דברי הרשב"א דבגיד איכא עכ"פ טעם קליש, אלא שטעם קליש אינו אסור, אז יש מקום לומר דאין להחמיר בטעם דשmeno יותר מבטע גיד עצמוני, אבל אם נאמר דעתך דעתך מהש הוה, ואני מוציאה שום טעם, לא שייך לומר דאין להחמיר בשמנו יותר מבגיד כמובן. וגוף דברי הר"ס עכ"פ הרשב"א זל' ביבמות ס"ל דשmeno של גיד משום לתא דחלב נאסר ולא משום לתא גיד לית להוא מקום וכבר הבאתני דבריו לעיל ועשיתני סמכוכין לדבריו אם מפרשין הא דחלבו מותר דחלבו דגידי קאמר עיין לעיל. אלא דלפי שיטה זו מיליא מיושבת קושי' התוס', דמתני' דירך א"א לפреш דמשום שמנו קאמר דהרי סתם ירך קאמר הון דבכמה והן דחיה, ובchia דחלב גמור שרי' מכם"כ שמנו של גיד ודוק.

בד"ה בולודות קדשים עסקין ואית' וויכי אותו בהדי, והא איסור גיד אינו חל עד שהוא בן ט' כי כదامر ל�מן ר"א אר"א,

ז"ל דכלוא סתמא דפרקא דברי ר"י הם, והכא דכוותי' והנ"מ הווא לידע פירוש המשנה דנווגג בטהורה ואני נהוג בטמאה, שלא כאמור דר"ש אמרה דס"ל אין בגידין בנוטן טעם ומ"מ אינו נהוג בטמאה, מעס דכל שבראו מותר וכו' ומילא חלקו האי סתמא אסתמא דירך השינוי' קודם, דס"ל יש בגידין בנוטן טעם, لكن כתני האי דנווגג בטהורה לבסוף פרkon לקשרו עם תחלתו, ולאשמעין דכלוא סתמא דהאי פרקה חד תנא אמרו, וכמו דמלא דמשנה דירך לאו ר"ש נהוג בטמאה הוא משום דאחע"א, דכמו דמשנה דירך לאו ר"ש היא, ולכן שפיר מקשנה הש"ס ממשנה דירך אע"ג דמשנה דנווגג בטהורה סימנא דמשנה ראשונה, משום דזזה גופא נדע דכלוא פרkon חד תנא אמרה, וא"כ נקט המשנה השינוי' קודם, והבן כי הדברים קילוריין לעיניים תל"ית.

בא"ד ומה שמקשנה ר"י וכי לא מסתבר למימר דאח"כ פקע ממשו איסור גה"נ עכ"ל וכותב הרראש יוסף דודוקא לטעמא דר"ש יש להסביר כן, כיון דכן נתנה המצואה אף בהמה טמאה דבשרה הייתה מותר, ותו לא נשנית המצואה בסיני ודאי דלאו נשנית דינה משום דבבמה טמאה נאסר בשרה, אבל אי מצד אחע"א קטאיין עלה, אז לא נוכל להסביר דלבני יעקב נאסר אף בטמאה דהאי מותרת להם ושוב לא פקע גם אצלו שבחמה טמאה אסורה דאמאי לא, כיון דנתחדרה ההלכה דבבמה טמאה בשרה אסור ובכל מקום אחע"א מAMILא דאיסור גיד לא מצי חיל אטמאה, וכלו קמתמה על הת"ח שלא נוחות זהה לקמן דך קע"ב ד"ה והלא מבני יעקב נאסר עיי"ש. והנה כוונת הרראש יוסף זל' מבוארת דמחולק בין טעמא דר"ש דמי שבשרו מותר, אינו טעמא אלא משום דאחע"א דהאי טעמא דמי שבשרו מותר, איזו יעקב נשאר באיסורי' דמהכי תיתי נאמר נשנית הדין דגה"נ ע"י שבטל הסימן, אבל טעמא דאחע"א טעמא ממש דכל שאסור מצד אחר לא חל עליו איסור אחר דהלא די' במה שמזהר ע"ז מצד אחד, כי ריך מצד הדוחק אמרין דאותו שני לאין על עניין אחד כדי ללקות שתים, וא"כ שפיר מצין למימר כשותחדרה ההלכה לישראל דבבמה טמאה אסורה נשנית הדין ופקע איסור גה"נ ממשמאה. אלא דלפער"ד אין לומר כן בשום אופן, דהאי סימנא היכי כתיבא, אדם נאמר דלר"ש איתרת האי אשר על כף הירך מה שלא הזכר ל�מן בגמי' ולא ברשי' עיי"ש וא"כ לדרשא אתה למעט ע"כ במה טמאה לאחר מ"ת, דלבני יעקב לא צרייך קרא דלא אימעט להם שום דבר, וא"כ מה משיב לו ר"י והלא מבני יעקב נאסר, אלא ודאי דלא מייתורה דקרה קדרה דהרי הקרא דאשר על כף הירך איצטריך כדלקמן בדף הסמוך לכל מר וממר כדאית לי', וגם איצטריך למיעוטי עוף דלית לי' כף, וא"כ ר"ש עכ"ב מסברא קאמר וכאשר ביראנו לעיל דכיוון דאית לי' אין בגידין בנוטן טעם קשה לי' איך איסורה תורה עץ בעלים לאכול וכאשר אמרין בע"ז דר"ח עכ"ב בשרצים המאוזים דבדיל'י' איני מני' ולא בעי קרא לאסרו, ולתרך זאת נאמר דגה"נ שאני, דמ"מ לא יסלק אותו שום אדם מן הירך ויאכל אותו מתוך שאר הבשר, וכן שפיר בעי קרא לאסרו, ונזכר מה דכל שבשרו אסורתו לא איצטריך קרא לאסoor הגיד דבלאי"ה לא יכולו אפילו פירוש מן הירך דהרי אין בו טעם ועץ בעלים הוה, ועיין בה בפתחה מה שכתבתי בארכיות בפלוגת רשי' ותוס' בע"ז הנ"ל. עכ"פ אמת וצדיק דר"ש עכ"ב טעמא קאמר דהרי ליכא קרא מיותר ע"ז, וא"כ הוה האי טעמא ממש בטעמא דאחע"א, ולפ"ז דברי הש"ס לקמן דך ק' עכ"ב דקאמר, דיקא נמי דקתני אורי וכו' כפשטוא את' דעכ"ב טעמא דת"ק משום אחע"א, וע"ז משיב ר"י דחמור חל שפיר,

בבן ט' חי ומושום דעתו שחייבת, ול"י בדוחק דמשמעו לי' דד"ה דקאמר שמואל ד"ה ממש קאמר, וכן יותר ניחא לומר דחלבו נגיד קאי וכדי לאוקמא ת"ק דר"מ הוא, כאשר סתמי דמתני' ור"מ פליג בגיד על ר"י בתרתי דלא מבעי בגין ט' חי דהרי בעי שחיטה בפ"ע, אלא אפילו בפחות מזה משום דחשתיה לא תתייר אישור הקדום להחבל לא מיררי תנא דמתני' אלא מחלבו נגיד שהוא מותר לד"ה אלא דלפי שיטה זו נשאר הקושי' דמה קאמר הש"ס הכא ולקמן דהא דנוהג בשליל, דהינו דאיסור גיד משעה שנוצר, פליגו בי' ר"י וחכמים, והוא גם ר"י מודה דאסור משעה שנוצר, אלא דס"ל דחשתיה מתרת אותו, ע"ז HIDISH לן הרשב"א בסברא, דכל איסור שיש לו היתר ע"י שחיטה לא מקרי חל לענין איסור חל על איסור, ובאי ראי' לאזה ממה דאמר ר"י בשילוי פרkon, אבל הלב מן החי ומון הטרפה לוכה שלש, ואוקימני' בשנטרפה עם יציאת רובה, דכוון בהדי הדדי קאטו, והוא ר"י לעיל ב' בהמה המקשה שעמינוין ל' דתלש הלב בגין ט' חי לוכה חדשים גרמו לי' הרי דאיסור הלב קדים, אלא כיון דיש לו היתר בשחתה מיתלי תלוי ועומד, שמא תשחט האם ולא מקרי חל לענין איסור חל על איסור עיי'ש, וכי יtan ויאירו עניין להבין דברי קדשו, כי המה לפע"ד מופרדים מכח הרבה טעמים.

א') **אי' מדמה שני עניינים שאינם דומין ורחוקין זמ"ז** כרחוק מזרח ממערב, דקמן אמר שפו דאמבה"ח וטרפה חילן על הלב בהדי הדדי, דניהם דhalb חל עד במיעי אמו בשלומו לו חדשיו, מ"מ כל שלא הוקבע עדין לחוטין דהרי יש לו היתר בשחתה לא מצי מעכש שאר איסורים מלחול, אבל לא נלמד מזה להיפך דמקדשין יכולם לעכב איסור גיד מלחול משום דמתלי תלוי והבן.

ב') **הר' ממקומו מוכחה חילוק זה דאל"כ אי' חל אבמה"ח על טרפה וhalb בנטרפה עם יציאת רובה, הא אבמה"ח מותלי תלוי דהרי אפשר בשחתה ואפילו בניהרה ומיתה, אז הלק לו איסור אבמה"ח.**

ג') **הר' מוקדשין בקדשים הנאכלים נמי מותלי תל' דעל ידי שחיתה וזרקה תותר הבשר לכחים, וקדשים קלים גם לזרים ומה לי' אם השחתה מתרת או שחיטה וזרקה מתרת, וכמו שהקשו התוס' לקמן בדף הסמוך דלמה לא חל גיד אוולדות קדשים, כיון דלאחר זריקה מותר הבשר ותירוצים דבעין חל מחיים לפי סברת הרשב"א ליתא, דכוון דאיסור מוקדשין מותלי תלוי שפיר חל גיד מיד בשעת לידה עכ"פ, דהרי הוא קבוע נגד מוקדשין דמתלי תלוי ועומד, עד הזירה המתרת איסור זה, ולכן דברי הרשב"א בזה לא ידעתם להולמים.**

ולענין ההלכה יש בזה ד' שיטות עיין ברשב"א ז"ל ובראש יוסף لكمון דף צ"ב ע"ב ובמה שאכטובי אני בזה שם בס"ד וד"ו.

בא"ד **אג ניחא לי' למפרק מתני' דניזיר, דמשמע בהדי דלאו בהדי' אותו עכ"ל, בפשיותו לא מצי לתרץ דניחא לי' יותר למפרק מתניתן למפרק מדברי אמורא, דהא מתני' דניזיר לא שמעין דאיסור גיד וhalb תלוי בחדשים, רק שהגיד לא בא עד שנטקשו אבריו, וא"כ ודאי יותר hei לו למפרק ממיואר דאמוראי כדי להעמיד האמת, דבעין שלמו לו חדשיו עכ"פ, ולכן הויסוף דלא פריך מר' יוחנן דלעיל דלא כתני בהדי' גיד דינו כhalb ומותר בגין ח', ומילא תען דחתותין לא רצוי לתרץ רק קושי' השני', אמא לא פריך מר' יוחנן דלעיל, אבל קושיותם הראשונה דאמאי לא פריך מר' אמר דר"מ ור"י הילכו לשיטתם לא מצו לתרץ, דניחא לי' יותר לפירך מתניתן דניזיר דזה אינו, דהא רא"א בפירוש אומר דר"מ מודה בעי שחיטה הר' דבן ח' דלא**

מחולקות בגין ט' חי והlek ר"מ לשיטתו' ור"י לשיטתו' וכו', ויל' דהא דשרי ר"מ בגיד דשליל בן ח', הינו לאחר שחיטת האם דניתר בשחיטת אמו וכו', עכ"ל. והנה אבא בקיוצר שיטת התוס' דהא, והוא ביד וhalb לעולם חילן עוד בمعنى האם עכ"פ בגין ט', ולהתווך קמא איסור גיד משעה שנוצר, ומ"מ השחיטה מורתת הני איסורים מגזה'כ דכל בהמה תאכלו, ולא פליגי ר"מ ור"י אלא על עסקי שחיטה, דר"מ בגין ח' דזקא מתרת שחיטת האם את הולך, אבל ב' בט' חי בעי שחיטה בפ"ע ולר"י גם בגין ט' חי נ יתר בשחיטת האם, ולפי פ' זה דברי הת"ק דקאמר נוהג בשליל, אין בהם שום רשותה דהרי אין זה שליל לר"מ, דהרי בהמה מעלי' הוא, וכבר כתני פלוגתא או בגין ט' חי לעיל ב' בהמה המקשה, ולא איצטרכ' הכא אלא לר"י דקאמר אינו נהוג בשליל דນיטרין הגיד והhalb מגזה'כ דכל בהמה תאכלו, דלא שמעין זאת מדעליל, דמימה דניתר הולך בשחיטת האם, עדין איכא למירר דידי' לוולד להיות אומו, וכקושי' הראי' ז'ל לעיל בסוגי' דשים, ולהכי ניחא דלא נקט בדבורי ת"ק וחלבו אסור, דבדבורי ת"ק בלבד ר"י המתיר גיד וhalb ע"י שום רשותה, ולא נקטה אלא משום דברי ר"י המתיר גיד וhalb ע"י שחיטת האם, אבל די' באומר נהוג בשליל על הגיד לחוד ולא האריך בו, אבל לשיטה זו קשה מאד איך שינה ריבינו הקדוש טעםו מלעיל עד להכא דלעיל שנה דברי ר"מ ביחסיך ודבורי ר"י בלשון חכמים, וע"כ כדי לקבע הלהה כחכמים, ולא עוד אלא דריש' שזורי מוסף עוד אפלו בהפריס עג'ק, וכך שנה דברי ר"מ בסתם הרי דרצה לקבוע הלהה שמהלכים ג' בין גיד להלב, דזקא בהלב בעינן ט' חדשים, משום דכתיב הלב שור שב וע, ולא איקרי שור עד שמרו חדשין, אבל גיד איכא משעת יצירה, דאפילו לפי תירוץ זה עדין מיתפרש הא דראאר"א דקאי בין אחלב ובין אגד, דהלו בפלוגתנס לשיטתי'הו, דע"פ שאיסור גיד חל משעה שנוצר, מ"מ ניתר בשחיטה בין לר"מ ובין לר"י, ליה בגין ט' וליה אף ב' בט' כי לשנים השחיטה מתרת אסורים אצל השיל, לר"י גיד וhalb, ולר"מ עכ"פ גיד. אבל הא שיטה שהביא הרשב"א ז'ל סובר דר"מ באמות איסור גיד דחל משעה שנוצר לא פקע ע"י שחיטה, איפלו בגין ט' מושם דידי' ללוד להיות כאמו, ואני חלב בגין ט' עדין לא מكري חלב שור, ורק ר"י דמתיר אף ב' בט' עג'ג איקרי שור, מצד גזה'כ דכל בהמה תאכלו, ה"ה דמתיר גה'ג מה"ט, ולפ"ז התנא דיזון סתם זהה כר"מ דנוהג בשליל גיד והן halb, דניהם דגבוי שחיטה שנה דברי ר"י בלשון חכמים גם בגין ט' חי נ יתר בשחיטת אמו, אבל לגבי גיד וhalb סתם כאן כר"מ, דאיינו מתר איסור גיד וה"ה halb, והא דלא קתני נמי דחלבו אסור, ז'ל משום דלא דמי, דגידי אסור איפלו בגין ט' ח' ועוד פחות מזה, אבל halb אינו אסור עד שהוא בגין ט' חי, ולא עוד אלא דיל' דהאי ת"ק דנוהג בשליל, איינו ר"מ בר פלוגתא דר"י בעסקי שחיטה, אלא מהני חכמים דסבירו בשחיטה כר"י, בגין ט' חי נ יתר בשחיטת האם, אבל איסור גיד שהוא מעשה שנוצר לא פקע ע"י השחיטה וכלן בהלב ד"ה מותר, דבעין חדשים ואוירא, וכמש'כ התוס' لكمון בד"ה מבכורת אלא דלפי דרך זה, קשה מה פירך لكمון מדראר"א אדשנאותו דפליג אר"י וחלבו מותר לד"ה, הלא יפה אמר על ת"ק דמשנתינו דפליג אר"י בגין, מודה בהלב כנ"ל, אבל לעולם ר"מ פליג נמי halb עכ"פ

כאן כר"י, דנוהג במקדשין וכן מצינו לעיל דף ל"ו ע"א בנתקנה מיהיא אשו להדרי, מר לא מכשר ומר לא מכשייר, והוא ל"י רבי חד במקומות שונים עי"ש וכן לא מצי פריך והא hei תנא אינו נוהג בטמאה ס"ל דהרי זה הוא מה שמהדרת התרצון דלכן חלוקה התנא לשנים, משום דס"ל כר"י לענין נוהג במקדשין ולא לענין טמאה ודוד"ק היטב כי נכוון הוא בס"ז.

ע"ש גמר' א"ר פ' ולא פליגו כאן להלכותו וכיו' והקשה בראש יוסף ובבלב ארוי' ז"ל דמה קמ"ל ר"י דנוהג להלכותו פשיטה וכקושי' הגמי' בראש שמוטין, וככתב הלב ארוי' לישוב עפ"י התוס' דלקמן ק"ג ע"א, שהקשוו לרבנן דס"ל כל שבשו אסור אין אתה מצוח על ארביי, בטרפה נמי נימא דלא חל אלבמה"ח, ותירצוי דהאי לא אתה למיעוטי אלא מין שבשו אסור, דהניינו טמאה אבל לא טרפה, וא"כanca דכוותי' אתה ר"י לאשמעין לאפיקי אליבא דר"ש דדרש כל שבשו מותר גידו אסור אבל בטמאה שבשרה אסור גידה מותר, דמקדשין לא, דין זה מין אסור, אלא דא"כ למה לא מתרצוי הש"ס כן לעיל על הקושי' פשיטה עי"ש ועיין לעיל מה שכבתבי זה. והנה יותר יש לתמונה על הרמב"ם ז"ל שככתב בראש פ"ח ממאה"א ז"ל, "גה"ן נוהג בבהמה וחיה הטהורים ואפי' בנ"ט שלחן נוהג בשליל ובקדשים בין קדשים הנאכלין ובין קדשים שאינם נאכלין" עכ"ל, ועיין בה"ה שם ובלח"מ בפ"ז מעעה"ק, דודאי לא נהנות כאן הרמב"ם ז"ל לדינא דהקרבה למזבח, אלא לומר דלוכה על אכילת גיד בין בקדשים הנאכלים ובין בעולה. ולמאי הלכתא כתוב זאת, והא פשיטה הוא ועליו אין לתרץ דעתך לאשמעין דלא נימא מי שבשו אסור אין גה"ן נוהג בו, דהרי כבר כתוב דנוהג בנבולות וטריפות שלחן, וביל"ס לאות כיון דלא נימא כל שבשו אסור וכו'. אולם לפי מה שכתבנו לעיל יש לתרץ זאת דתחלתה אשמעין בנ"ט, ומשם דין מינו אסור, ואח"כ קדשים דהוו"א דכמין אסור יחשב, וכמו שהבאתי לעיל דחויש בשור פסהמ"ק לוקה משום כלאים עי"ש, וכל זאת ניחא ליישב הגמי' והרמב"ם ז"ל אבל הש"ס לא מצי לתרץ משנתינו דנוהג במקדשין כן, משום דהרי התנא דמשנתינו לית ל"י הא דר"ש, דהא ס"ל יגבנ"ט וטעמא דאיינו נוהג בטמאה משום דआח"ע' ואכמבעאר למעלה, ודוד"ק היטב.

ע"ש גמר' ורבי מוחוביין דהתריא לא איצטריך קרא לרבי' כי איצטריך קרא לגה"ן במ伙בר וכיו', קשי' לי טובא דהאי איסורה דלא ליקרב מקרה ממשקה ישראל עכ"ב סברא היא דלא ליקרב למזבח מה שהמקריב בעצמו אינו יכול דאל"כ עד דעתך יחזקאל מנ"ל, וכן ראייתי לאחד מן המפרשים, וא"כ עצמות וגידין דבעצם אינם ראויין לאדם אלא לכלבים, ודאי גרוועים מאיסורה דראוי בעצם אלא איסורה הוא דרביע עלי' ומ"מ מוחוביין יעלו דבחדדיبشر אין בו גנאי להקטיר דכך דרך לפחתיך נמי ירך שלם ועיין בריטב"א מובה ג"כ בראש יוסף כאן שככתב ג"כ דמשקה ישראל רק אכולא איסור אמר, ולא אמוחוביין, וא"כ למה לי קרא מיחוד למ伙בר דאיסורה ואולי ייל דרביע דסובר מסתמא. יגבנ"ט, כאשר סתם כן בכלא פרkon ואטה קרא דזהקייר הכהן את הכל לריבוי דגה"ן, הינו אפי' פירש ועודם בפ"ע, דהרי בכל בשור הו, וכמ"ש בפסחים כ"ב ע"א, דלמ"יד יגבנ"ט היה הגיד בכל נבלה, ואין ממוועט מקרה דועשית עולתיך הבשר והדם, ומ"מ איצטריך למיעוטי עצמות וגידין שאינם נאכלין משום דאי לאו קרא דועשית וכי לא היה ידינן לדרוש קרא דזהקייר גם על גה"ן שפירוש, דהרי אין כאן יתורה וכל הדרשא בזה נצחת רק מסתירתה הני שני כתובים, וחכמים שהקשוו לר"י ממשקה ישראל למנחה, לאו לימיירה לדידיהו חלצו לתפות כר"ה لكمון, דהרי ב伙bor לא שיע"כ ממשקה ישראל למנהג כסברת הריטב"א, אבל הקשו לו לדידי'.

בעי שחתה לית ב"י גיד, אלא דהראשב"א ז"ל כתוב גם על קושי' זו דסוגי' שלנו דלא כראאר"א ודוד"ק.

בד"ה וארוי' לא נצרכה אלא לנפל וכו' תימה דבנזר גרשין בכל הספרים כדאר"י, משמעו דר"י לא אמר אהאי דנזר וכו' עכ"ל, תימה צו לא נמצא בשום מקום בתוס', אבל כוונתם לתמונה על בעל הגמי' למה לא הביא עיקר המאמר אשר עלי' סובב ר"י ע"ז תירצוי דעיקר מימרא דר"י על משנה דהלהות איתמר והיא אחר משנה דנזר נשנית, וגם לא היו שגורות נגעים ואלהות כ"כ בפי התלמידים כיודע לנון הביא משנה דנזר ור"י כאשר עסק באלהות הקשו לו ואמר שם מה שאמר, וכן מצין הרבה פעמים בש"ס כען זה עין בפסחים דף ל"ז ע"א ודוד"ק.

ד"ג צ' ע"א גמר' אלמא איסור מוקדשין קדים ב"ח ק"ז בעהחת"ס ז"ל הקשה והא קיימ"ל אבלו ואין בו כזאת חייב משום דגיד בר' הוה, וא"כ כשנטקشرو אבריו בגדין מסתמא אין בו כזאת והוה לעוני קדשים חצי שייעור ושפיר גיד על חצי שייעור קדשים, ועיין בהගות ר"ץ חיות לעיל ב"ד והולדות קדשים שהביא קושי' זו, ומסיק דכיוון דהוה שייעור לג"ה הוה נמי שייעור להקדש כמו בשבת עי"ש, והנה יפה כתוב לתרץ שם איך קאמר דבחדדי קאטו דנימא דגיד איכא קדשים לכיא, דכאן לא שייך הי מיניהם מפקית דודאי איכא להפקיע קדשים דאיינו אלא חצי שייעור, אבל מה עינה כאן דקאמר דגיד לא חל משום קדשים קדים. אבל לפ"ד אין מקום לקושי' זו דאה"ן דכל זמן שאין בכל הגיד כזאת דאיכא גיד על קדשים אבל אם אח"כ נתגדל ונעשה כזאת ודאי דלא לקי אגיד, כיון דלקי אקדשים וכמבעאר לפנינו בסוף פרkon בסוגי' דאיסור חל על איסור דאע"פ שחיל על חצי שייעור מ"מ אם אכל שייעור שלם מון האיסור הראשון לא לקי אשני כאשר כן פסק הרמב"ם והשׁו"ע ועיין שם בחודשנו וא"כ ק"יו' הכא דאם נתגדל הגיד עד כזאת דפקע איסורי משום איסור קדשים דקדים, ושם נתבאר טעמא דרא זאת בתול טעם וא"כ איך קתני סתם דנוהג במקדשין, הכי נוקי והוא בתרש הגיד ממעי אומו של שליל קודם שייה' בו כזאת אטמה? והוא ברור בעזיה"ת ודוד"ק.

ע"ש אמר דשותע לי ל"ר' בטמאה וכיו' וככתב המהרש"א דלפי מה שהוצרכו התוס' לתרץ לעיל דלא ה' יכול להקשות מאינו נוהג בטמאה, ע"כ משמעו להו דהאי תנא דמתני' ס"ל ה' כי ססתמא דמתני' דסיפא, א"כ הוול"ל בפשיות יותר והא תנא דידן צ"ל שכן איסורה נוהג בב"ג, דהא הוא סתם דאיינו נוהג בטמאה עכ"ד, וכוונתו כפי מה שכבתבי לעיל על דברת התוס' דשם דלמה הקשה ממשנה דיריך דאיינה מוכרכות חד תנא אמרה, ולא הקשה ממשנה דאיינו נוהג בטמאה, דהוא ודאי סיומה מלטא לכל הני נוהג דודאי חד תנא אמרה, ועפ"י יפה הקשה המהרש"א דהויל להקשות כאן, איך תרצה לומר דמשנתינו תנא אמרה דס"ל בטמאה כר"י, והא הוא מסיים דבריו ואני נוהג בטמאה. והוא קושי' נאה ראי' למהרsha"ז ז"ל. אבל לפ"ד נראה לתרץ בטוב טעם, דכבר כתבנו דהא דחלק התנא האי משנה לשנים, והניח חד נוהג ואני נוהג, לשנותו בסוף פרkon טעמא בעי, וכבתבי על דהא דכיוון להודיעינו דכולו פרkon חד תנא אמרה, וממייל נדע דהא דאיינו נוהג בטמאה לאו ר"ש הוא ומטעם שבשו אסור גידו מותר, דהרי ר"ש ס"ל אין בגידין בנותן טעם, ומשנה דיריך סותם כמ"ד יש בגידין בנותן טעם. אולם ייל עיד טעם אחר ולהיפך דמש"ה חלק המסדר משום דלאו חד תנא אמרה, וכאו סתם כר"י, ולגביה טמאה סתם כר"ש, ואין כאן תרי סתמא דסתורי אחדדי, דהא גם ר"ש מודה דנזה במקדשין, וניהו דלא מטעמי' דר"י משום דגיד חמור ונוהג בב"ג, אלא מטעם דאגבן"ט, מ"מ כיון דבדין דנוהג שווין שפיר סתם רב' כיון דבדין דנוהג שווין שפיר סתם רב'

גיד בע"א עכ"ל, ועיין במהרש"א וביתר האחוריונים ז"ל, اي כוונת התוס' למה שכתבו ל�מן בד"ה קדשים דאייסור כרת, דכל שאיןו חל מחייםתו לא חיל, או דבלא"ה מסתבר דגיה"ע חל מחיים נמי. ואני אומר דכלכל הפירושים דברי התוס' נפלאים וא"א להולם, וכבר כתוב הרראש"ז יוסף ז"ל דהרמב"ס ז"ל לית ליל' סברת התוס', דאל"כ איך לא מכך חדש זה (auseg דהרמב"ס פסק דאגבנ"ט, מ"מ הלא ס"ל דאוכל גיה"ן של נבלה לוקה שתים, א"כ לא מצי חיל גיד על מוקדשין, דሞקדשים לא פקע אף כשתקשה הגיד, כיון דabhängig לאכילה גיבי גיד).

ובאמות' יש לתמורה איך עלה בדעת התוס' לומר דכל שלא חל מחיים לא חל לאחר שחיטה, דהלא גם טרפה למ"ד בהמה בחיה לאברים עמודות כתוב רשי"י לקמן ק"ג ע"א ד"ה וכגון שנטרפה, ז"ל "ור"ל סבר אין אישור טרפה חל על הבבמה עד שתישחט דאייסור מיתלא תלי וקיים, וכי פקע אישור חיות ATI אישור טרפה וחיל"ל עכ"ל, ועיין בעיקר יו"ד ויא"ר אריקות דברים והרי תורה כתיב וברש בשדחה טרפה דלא דברה התורה אלא כשבודה כעין בשער דהוא לאחר שחיטה, כמו דדרשין בב"ק מה"ע וא"ל יاقل את בשרו דשור הנסקל, דמייריו בשחותו לאחר שנגמר דין, וא"כ ה"ה בגיד אע"פ שנאסר משעה שנוצר ונתקשה היינו להיות מיתלא תלי עד שתיקون הבשר לאכילה דהינו לאחר שחיטה אבל בתולש הגיד מוחים מהיכי תיתי נאמר דילקה מושום במ"ח ומשום גיד, אבל בקדשים דגס לאחר שחיטה קודם זריקה דאית על בשרו אישור קדשים ועודין לא מצי חיל אישור גיד בזה יש מקום לומר לכל שלא חל כבשר בהמות מיד לאחר שחיטהשוב לא מצי חיל, ועיין מה שאכתוב בדברו שאח"ז ודוק".

תנוס' ד"ה קדשים דאייסור כרת מי שמעת לי, ממשען דאפיילו שלמים לאחר זריקה דשרי אף לזרים, בעי למימר דלא חיל אישור גיד כל וכוי מدلלא אשוחו דחיה"י אלא במכברת עכ"ל וממד אני תמה למה המתינו בקושיותם זו עד הכא ולא הקשו כן מיד שמתירץ הכא בולדות קדשים עסקיים ובהדי הדדי אותו, והוו"ל להקשות למה לי בהדי אותו דהא וולדות קדשים עכ"ש שלמים הם וכmesh"כ רשי"ז, וא"כ לאחר זריקה דליך קדשים דנאכל לארים למה לא יהיה גידם איסור, וממש"כ לאחר שסתור תירוצו ומסיק דמ"מ איסור קדשים קדשים מה בכך מ"מ הלא לאחר זריקה שפיר איכה אישור גיד. ולמה נזרו בקושיותם עד הכא, ובגוף קושיותם כתבנו בדיור הקודם ד"ל דהא דקאמר דאייסור גיד חיה"י אמוקדשין היינו בין שחיטה לזריקה, دائ לא חיה"ז לאחר שחיטהשוב לא מצי חיל לאחר זריקה דזומי דשאר בהמות בעין ולא צרכין לדוחק של התוס' דבעין שיחול איסורי מחיים.

ועוד נלפע"ד לומר דהזריקה אינה מתרת אלא מה שרואו" לאכילה, דהרי תורה בעור העולה אי לאו קרא מפורש דלכהנים תהיהיתה קדושה לבדκ הבית וא"כ גיה"ן נמי אי נאמר דאחר הזריקה חיל אישור גיד שוב און הזריקה מתירתו לאכול ונשאר איסור מוקדשין על הגיד ודוק"ק היטוב.

ע"ב גמר' מתני דלא כדורי, דתני ר"י אומר אינו נהג אלא באחת והדעת מכרעת את של ימין, איבעיא להו מיפשט פשיטה לי, ומאי דעת תורה, או דלמא ספוקי מספוקא לי' ומאי דעת דעת נוטה, עכ"ל הגמר', ויש לתמורה איך אפשר לسفוקי בשל שמאל דקרא סתמא כתיב ולא בא ליסטום אלא לפреш ודוחק גדול לומר שעווישין פועלתם לשקר האברים משום דעדין רכין הון כבשר ממש. וא"כ ע"נ נידונים כבשר, וזה ברור ואמת.

גם בפירוש מקירב, דהרי מקרא יתירה דוחקטיirc הכל ריבוי על גיה"ן בפ"ע אתה, ואע"פ דברי קאמר דאתא קרא אmachוברים דאייסורא הכוונה דהקרה דבר ממחוביirs כדרכו, אבל אנחנו ממילא ידעין דגר"ג דבכלל בשער הווה מקירב אפיילו בתולש, מכתיב ועשית עולותיך הבשר, והוא נמי בשער מקירב אלום ר"ה דס"ל מסתמא כהכלתא אגבנ"ט, ולא הווה בכלל בשער וכרכבי ס"ל בסתרת הני פסוקים, א"כ ע"כ קרא דועשית עולותיך הבשר למיעוטה גיה"ן ATA, צריך לחלקנו מגיה"כ, ולא כשאר גידין ועכומת, ואולי משום דתרתי אית' בי', אינו ראוי בעצם גם איסורא רביעי עלי', והוא דהшиб לר"ח ממשקה ישראל הוא לעומת קושיתו מי כתיב לא יاقل המזbatch, דלא ידע כל דאייכא חילוק בין גיה"ן לעכומת ושאר גידין שאיננו נאכלין, השיב לו ממשקה ישראל למונחה, אבל עלולים מותמעט מועשית עולותיך הבשר, ולא גיה"ן אבל שאר גידין ועכומת במוחוביirs יעלו מקרא דוחקטיirc הכהן את הכל, ומישוב בהזאה ג"כ דלא פלייגי ר"ה ור"ח בפלוגתא דתנאי. ולא תאמיר כי הסוגי רק בדוחק מופרש כו, כי על דוחק כזה כ' ק"ז בעחתת"ס ז"ל הדוחקים רובם אמיתיים, וכאשר ביארתי דבורי הקדושים בהקדמה.

ויש להביא ראי" לפירשינו גם מרשי"י ז"ל שכתוב על הא דר"פ דלא פלייגו דעלහלוינו אין גיה"ן נהג דלא כתיב ולא יاقل המזbatch, וככתוב המורש"ז ז"ל דלא מצי להביא דברי רבוי מוחקטיirc הכהן את הכל, דע"כ לא ידע מביריתא מדקאמר לא פלייגו. וצריך להוסיף עוד על דבריו דס"כ למה לא נימא דר"פ השיג מעצמו דעת רבי דיש לרבות גיה"ן במחובר מוחקטיirc הכהן את הכל, ולא ידע דרבנן פלייגו ע"ז, אלא דא"כ היה בדרכו דר"י וממש"כ ר"פ דמפרש דבריו יסתום דעלහלוינו לכ"ע שרי נגד הכל דמשקה ישראל למנחה מושום דדרשין כן מסתימת הכתובים וא"כ היתכן דכל הנני אמראי קמאי ובתראי דלא ידעו מבריתא זו לא ידעו ג"כ מוקרא דמשקה ישראל עד שפשט בעיניהם דמותר להעלתו וע"כ לומר דהיא סברא פשוטה בעיניהם דעל מלחמתה דמלתא דהיא פשوط בעיני כל ממשקה ישראל ומעתה איך נאמר דמלתא דהיא פשוט רבי ורבנן נגד היא סברא והחיזונה אלא ודאי הפרוש כמש"כ.

ואם תנאים אנחנו בדרכנו סר מהר התמייה הרבתית שתמה הלח"מ ז"ל על הרמב"ס ז"ל בפ"י ממעה"ק, דהרמב"ס ז"כ שטרו לבי" תרי דפסק כרבוי וכסטם משמעות המשנה בזבחים דפרשו לא עילו, ומ"מ פסק דגיה"ן חילקו לתפות, דלפי האמור כן הוא לר"ה, דג"כ ס"ל כרבבי אבל אית' ליה אגבנ"ט ודוק"ק היטוב.

תוס' ד"ה אלמא איסור מוקדשין קדים, אומר ר"ת משום דמתחללה הכל בשער והבשר עצמו מותקsha אח"כ ומתלבן ונעשה גיד וכו', עכ"ל, ותמה תמייה עצומה בהגחות ר"ץ חיות ז"ל, הלא און כחזרת ר"י ס"ל דברת לבסוף איזלן בגין שסופה להקשות, וכן בעכומת הרchein הנאכלין פסק הרמב"ס דחיביב בפסק משום שבירת עצם בפסח, ולמה לא יהיה חייב משום גיד ע"ש סופו עיי"ש, ואני גברא רביה קחזינה, אבל תמה גס זוטרטא ליתא, דאן רק גידין שכבר נטלנו ועל עצמות שכביר תואר עצם עליהם אלא דעדין רכין הון, אמרינו דnidonim ע"ש סופן, אבל כאן מדיק הר"ת לומר דמתחללה הכל הוא בשער ואין זכר לתואר גיד כלל, רק אח"כ מטלבן ומותקsha קצר עד שונפל עליו שם גיד, וכן מורה לשון הש"ס דקאמר שלא נתקשרו אבריו בגין, כי און כאן גידין שעווישין פועלתם לשקר האברים משום דעדין רכין הון כבשר ממש. וא"כ ע"נ נידונים כבשר, וזה ברור ואמת.

בא"ד ואע"ג דרשתא ר"ל דין איסור גיד חל על מוקדשין על איסור אבמה"ח דלא חמיר כמוקדשין חיל ועוד דא"א לאיסור

תראה דדמאי וכן חמץ שעעה^ט בטלים ברוב, ומ"מ שמנו של גיד בעי ס', ולא עוד אלא שהש"ז והטו"ז מתמיהים על המחבר בס' כי, דלמה לא אוסר הירך מצד איסור דבוק והן אמרת דהפרמ"ג שם הביא ממנה זיל לתרץ, דשmeno של גיד קיל ויפה כתבת לתרץ המחבר שהרי הוא זיל בכ"מ שלו כאן המליך על הרמב"ם בשmeno של גיד מה"ט, אבל האמת אינה כן,adam hi קיל לא hi צrisk ס', והי' דינו כדמאי וחשעעה^ט, והרי תראה דעת מימרא דר' ז' דבנות ישראל החמיירו על עצם ויושבת ז' נקיים על טיפת דם כחרדל, מברכין על הטבילה לנדה גמורה, הרי דקבלה שקבלו המון העם על עצם לתוספת קדושה, הרי הוא עכ"פ כאשר דרבנן דשייך לומר עליו וצינו, ואולי עוד חמור יותר מדרבנן בעלמא דהרי הוא כגדיר, (הארכתני בזה לטעם דר' צ"ו ע"א על המשנה הנוטל את גוה"ג להוכחה דלא כחת"ס שסביר דקבלה חומרא הוה לנדר דאוריתיא עי"ש ומעיקר איסור גיד אתה למועד DATA מתקבל יעקב ובינוי לדעת הרמב"ם זיל גם אליבא דרבנן וכן מנוי להאריך בזה יותר). אבל דעת הרמב"ם זיל כפשוטו, דבכל הני קורומים וכן שmeno של גיד לא החמיירו בפסח להוציאם קודם צלי' מפני דהמה רך מדרבנן איסורים, וטעם בעיקר הוא ג' מדרבנן לדעת הרמב"ם, והוא תרתי דרבנן במקומות מצוחה לצלתו שלם, והפלגת הראב"ז זיל,adam היו מביאין לפניו פסח זה, hi חבטו בקרקע לפניו אין אלא גוזמא בעלמא, וחיללה לחשדו שי' עבר אעשה דאכילת פסחים ואלאו דבל תותירו, משום האי איסור כל שבקלים, ואולי נזהר לכתוב "לפנוי" וכונתו כדי לסייע את הצולה המביאו, אבל אח'כ ה' מגביהו ואכלו.

והנה הכה"מ זיל לא מצא ראי' לדברי הרמב"ם זיל כי ראיינו שmbיא שם לא הבנתי, אבל לפע"ד מוכח כן מהכא, דהרי ר'ת מפרש דבגיד הנשה ואLIBA דר' קאמר, ור'א מוקי בשmeno של גיד, וע' נשנה במסנה דישרפז בששה עשר עם הנותר, ואם נאמר דה'י מסיר את הכל לפני הצללי', הרי ה'י מציז הוציאם בעוד יומ בע"פ ולשרפן מיד קודםшибואו לידי נותר, דהרי תרומה תורה נשרפת בתחלת שיש מושם דאסורה מדרבנן, ולמה ימתין עד שיישו נוחר, ניוiro דכל שאסור לו חכמים לאכול ודאי דלא עבר אלא דלא תותירו, דכל שניינו בכל ואכלו את הבשר אינו בכלל לא תותירו, אלא דא'כ גם שרפה לא תעבי, ונשדייהו כמו שאר עצמות וגידין דלאו בשער נינהו כמובואר בגמ' והרי תראה דרש"ז זיל נתעורר ע"ז, ובדר' ז' קאמר דעת הג"ע קאי כתוב זיל, ותטורויהו בעו שרפה דכל חד חד מספקין לי' בהתריא, והוה נותר ספר וכ'ו' ולקמן בשmeno של גיד כתוב זיל ולהלך עכ' משיר לה' משום מנהגא, ושරפה בעי האיל ומדאוריתיא בר אכילה ה'א עכ'ל, הרי לך דכל דין נותר יש לו וא'כ למה לא יבער את הקромים והחותמים וגה'ג ושמנו קודםшибואו לידי נותר, ובפרט גה'ג לר' זילגבנ"ט דמה'ט הוה בכללبشر ונעשה נותר ושם ודאי נותר גמור הוה דהרי רך מספק מנקחים מלאכול גם שניהם, ומה ימתין עד שייהיו נותר ויבור על לא תותירו במקומות דיכול לעברון לפני זה, אלא ודאי מושם דמצוחה הוה לצלתו שלם, וזה נראה לפע'ד ראי' נcona ומוכרחת לדעת הרמב"ם זיל, מילא נלמד אפיקלו גה'ג לר' זיל דיש בו טעם והוא איסור תורה, לא חששו להסירו קודם צליה ומכש'כ שאר הקромים דרבנן ודז'ק היטב.

ע"ש גמר' ת"ש אכל מזחה כזית ומזה כזית וכ', כבר כתבתי לעיל دائ' זזה תוספתא כמו שציין בעל מסורת הש"ס, אלא משנה שלמה בפרקן لكمן צי' ע"א אבל בתוספתא אית' פלוגתא זו בין ת'ק לר' ז' בסוגנון אחר והוא "האוכל מגה'ג" כזית הרי זה חייב ר' פוטר עד שאכל משניהם" הרי לך מפורש דר' זיל ספק מספקא לי' זאל'כ

שמאל,adam לבני יעקב נאסר אז אין זה ציווי, אלא סיפור המעשה דבנין יעקב קבלו על עצם שלא לאכול את גה'ג, וכיון דכתיב עד היום זה אנו יודעים דהקב"ה הסכים על ידים, שנאר איסור זה לעולם, וא'כ לא הי' נחוץ ליכתוב בתורה מאיה גיד המודבר, אם של ימין או של שמאל, הלא פשוט איסורו בעם קודם מ"ת, ואם של שמאל נתק ולא אכלו של שמאל, עד מ"ת למה להם לפרש יותר, אבל לחכמים דס' זיל דבשיני נאמר והוא ציווי כאשר ציווי התורה אין מקום להסתפק בשל שמאל כלל, אם לא שאמר דשניהם נאסרו כדעת המשנה.

וכתב הרاش יוסף זיל דהמשך לשון האיבער הוא, دائ' אמרין ספק מספקא לי' אפשר דמתני ר' היא, ר' זיל דלא פלא פלא ארישא לאיסורה קאמר דטרוייהו איסורין עכ'ל, אין כוונתו דרישא ר' זיל אמרה ונוגה דקאמר לאיסורה קאמר, דא'כ כי פשיטינו דמפרש פשיטה לי' נימה דחכמים דפליגו ספק מספקא להו, ומספק קאמרו דנוהג בתרווייהו, אלא ודאי דזה ליתה דנוהג ממשע מכח ודאי, ועוד דהרי בהדי תנן لكمן צי' ע"א (ובמסורת הש"ס בדף הסמוך נסמן בשם תוספתא פ' ז והוא טעות) דאכליה מזאה כזית ומאה כזית סופג שמוינס, אלא דכוונת הראש יוסף הוא לומר דר' זיל נמי מודה דעכ'פ' לא אכלין לתרוייהו, لكن לא חש התנא להזכיר כאן דר' זיל, פלא, וסמק אמרוני דלקמן דקתני ר' זיל אומר אינו סופג אלא ארבעים, ועיין בלב אר' בריש פרקן דנדחק לישב למה לא תנא דר' זיל פלא דאיינו נוגהagal באחת כמו דתנא דפליג בשליל. ולפע' ז' באמת נראין דברי הראש יוסף זיל דגム לר' זיל לא אכלו גיד של שמאל אפי' אי מפרש פשיטה לי' דשל ימין מטעם דלא אותו לאחלהפי ובפרט דכפי שראיתי במד' ר' פע'ח דר' יוסף ס' זיל דנוהג רך בשמאלי עי"ש כי איך נוכל לצир לעצמנו פלוגתא דתנאי בתראי ר' זיל ור' מ' בדבר הנוהג בכל יום ובכל מקום אס מנקרים ב' ירכות או רך הימנית אלא ודאי דלא אכלו שניהם אלא פלוגתם ה'י אי מעיקר הדין כן הוא או רך מצד ספק או חומרא בעלמא, ועיין עוד لكمן מה שנכתב בזה בס' ז' וד'ק.

ד' צ'א ע"א גמר' ר'א אמר לא נצרך אלא לשmeno של גיד דתנאי ופרש' זיל, מהכא לא תפshoot וכ' והוא לא' פלא הלא אכן לא ממתני' דגידי' והעצמות ישרפז פשיטין, אלא מר'ח' דקאמר דהאי מותני' ר' זיל היא, ופשיטה זו לא נדחה מהא דר' איש דמפרש למותני' בעניין אחר. אבל ניחא לי' דודאי מר'ח' א' לפשיט ספקתנו אי ר' זיל דעת תורה או דעת נוטה קאמר, דל'ר' ח' מנ'ל הא, אלא מה דפשתין מר'ח' הווא משום דר' זיל גופה פשט לעצמו דודאי ר' זיל דעת נוטה קאמר, מדקתני במשנה דפסחים דהגידי' ישרפז ואין לנו פירוש אחר במסנה זו, אלא דנסנית אליבא דר' זיל, וספק מספקא לי', וממילא אי מצין לפרש המשנה באfon אחרתו ליכא למפרש מדר' זיל, שהוא בעצם לא ידע בבירור דעת ר' זיל, אלא מכח האי משנה דפסחים, שלא מazi לפרש בא' זיל ודו'ק,

ודע דהרבmb'ם זיל בסוף הלכ' ק' פ כתוב, זה' צולין את הפשה שלם, ולא היו מנקרים כשארبشر, אלא דבשעת אכילה ה'י מסירין גה'ג ושאר קромים והרב' זיל הריעש עליו, והכ'ם שם מצדקו באמרו, כי הלא גה'ג אין בו ליתן טעם ולא קאמר רק על שmeno של גיד, דאיינו אלא מצד ישראל קדושים נהגו בו איסור, אבל שאר קромים האסורים מדרבנן ודאי גם להרמב'ם זיל בעו ניקור קודם צליה עי"ש, איך נדחק בלשון הרמב'ם. הנה מה שרצה הכה'מ זיל החלק בין שmeno של גיד לשאר קромים האסורים מדרבנן, לפע'ד ליתא דהרי תראה ששmeno של גיד בעי שישים בתערובות ככל שאר איסורים, וכבר כתוב הש' זיל בדינו ס' אות י' זיל, דבר שאסרו חכמים מחמת חומרא בעלמא לא בעי ס', ובטל ברוב עי"ש, והרי

והלב ארי' וק"ז בעחתת"ס ז"ל הביאו כאן דעת הזוהר ק"ש גשה"ג מן ש"ה גידין מכון לילאו דשתי אחיות מן ש"ה ל"ת, ושרו של עשו לא הי' יכול לו עד שהגע להאי גיד, וא"כ הוא, ודאי לא נגע רק באחת ולא בשתיים, אלא דבמד"ר שצינתי כבר לעיל איתני, דר"י אומר באחת מהן נגע ואחת נאסרו ור' יוסי אומר באחת נגע ושתיין נאסרו, אלא דח"כ כתב שם אית תנא הדעת מכרעתה שהוא של ימין כר"י, ואית תנא הדעת מכרעתה שהוא של שמאל כר' יוסי, מ"ד של ימין ויגע בclf' ירכו, ומ"ד שהוא של שמאל כי נגע בכף ירך יעקבclf'ל, ועיין במפרשי המדרשים שם, זה בכיה וזה בכיה הנחות ותיקוניהם, אבל מדברי قولם clf'פ' זה יצא ברור דליקא שום מ"ד דבשניהם נגע, אלא דמ"מ נאסרו בשניהם. ועפ"י המקובלים ניחא דהרי בבהמה וחיה ודאי אין האברים והגידים מכונים במספר רמ"ח ושות"ה כמו באמם, כי היכי דנימא דהאי גיד שנגע בו בייעקב תאסר כנגדו בבהמה ולכן כיוון דנאסר ע"ש המאורע נאסרו שניהם, אבל דעת חכמי תלמודינו קשה להלום וד' יair עני וד"ק היבט.

שוב נתישתי שיש ליישב תלמודנו עפ"י דברי המהorer'ם שיפ' שהבאתי לעיל, דיןיך הרמתאבקים לשום שתוי ידיו למיטה, אז שכגדו נצח אותו למעלה, אלא דבזה לא הוועיל אלא לתרץ למה שכגדו למייר דמאחריו אתה, אבל עדין קsha מנ"ל באמת דניסי בתרוויהו, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד אחת אייכא לימייר דבמתאבק פנים אל פנים אם ידו אחת לא מצי להשפלו למיטה מטעם שכטב המהרמ"ש ז"ל, ולכן ס"ל לחכמים דר"י דע"כ לומר מדחרי נשיי וכיוון שכן מסתמא לא חס עליו להכוותו רק ביד אחת על ירך אחת רק בשתי ידיים על שתי ירכות, והוא הנכוון ודוד"ק.

ע"ש בגמ' א"ר יוסי ב"ח דבר שלח בייעקב ונפל בישראל, דבר שלח בייעקב זה הג"ג, ונפל בישראל שפשת איסרו בכל ישראל. ועיין ב מהרש"א ח"א שנראה שמספרש דבר שלח בייעקב על מעשה המלך שנעשה את ידיו של יעקב, וע"י האי מאורע שפשת איסרו בישראל בסיני, ובמחכ"ת לא דק בהז כי כל השופט בצדק הון לשון הגמ' והן פרש"י ז"ל, וכן לשון הקרא בעצמו כפ' הדרשה הללו מורה, דר"ל דבר שלח בייעקב זה איסור הג"ג ופושט אח"כ איסרו בכל ישראל, ומילא קאי האי כמ"ד נה"ג נאסר לב"ג גם אמימרא או דר' יוסי ב"ר, ומושב בהזガ ג"כ קושי התוס' ד"ה כמ"ד, ומה שקשה מכאו על שיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל דלק"ע התחיל האיסור בב"י אלא דלרבנן ע"כ נשנית בסיני, עיין לקמן בסוגי דאייסור חל על איסור מה שכתבנו בהז, ודוד"ק היבט.

תנוס' ד"ה כמ"ד נה"ג נאסר לב"ג דלאא לא נאסר אפ"ה הי' מקיימין שחיטה וכו'clf'ל, ולפע"ד נראה דגה"ג שאני דבפירוש אמרה תורה דנאסר ע"ש המאורע, ועל כן לא יאכלו ב"י את נה"ג, אין לומר דאבות קיימו את הציווי הלאה מדנפסם, קודם המאורע ואין זה דומה לשארמצוות ולא תעשה אף דנזיר אצלם זכר ליציאת מצרים וכדומה, מ"מ יש לכולם איזה תועלות ותיקון גוף ונפש בעצם ואכילת מצה ואיסור חמץ תוכיח, שנצטו עליהם עוד במצרים טרם יצאו, וכן אכילת קרבן פסה ובכולם כתיב, טעם של יציאת מצרים שלא הספיק בזקס להחמי ופסח ע"ש שפסח על בתים ב"י וע"כ דיש בקיום איזה עניין חז' מן הזכור הלאה, משא"כ בגין הנשה דכתיב ב"י ע"כ לא יאכלו וכו' וכיון דאבות לא קיימה השבטים מנ"ל ודוד"ק.

בא"ד א"ג פרע להו בה"ש הינו נהירה שנצטו על הנחירה clf'ל, ובחדושים הרשב"א כי דלא למא דמאכל אותן אבמה"ח. אבל התוס' בפירוש כתבו דנצטו על הנחירה, ועיין בהגורות מהרש"ש שתמה איה נצטו על הנחירה, ועיין בהגורות ר"ץ חיות מה שכטב

הויל"ל עד שאכל משל ימון. וא"כ ע"כ הסיפה דתוספתא, דאכל ב' גידין מב' ירכות מב' בהמות וכו', אשר מינה פושט הש"ס דלר"י מיפשט פשיטה לי' דשל ימין, ג"כ אין הפירוש כמו שסביר הש"ס, אלא דאכל כל הד' גידין, וכפשות לשון תחת "מב' בהמות" כתוב "של ב' פ"ג ע"א דרש"י ז"ל תיקון הלשון תחת "מב' בהמות" כתוב "של ב' בהמות". ועיין בראש יוסף שכטב דהאי מב' ירכות הוא שפט יתר Adams קאמר מב' בהמות, ממיילא נדע שהוא של ב' ירכות ימונית, דאל"כ ב' בהמות למה לי. אבל אנחנו נפרש כפושטא דאכל כל הד' גידין, ומירי שאין בכל חד צוית כדמוקרי בגמ', ואין זה דוחק כי התוספתא קאי על החלוקה הקודמת שם אכלו ואין בו צוית חייב, ר"י פוטר עד שייהי בו צוית, וע"ז כתני אח"כ האי חלוקה דאכל ב' גידין, דلت"ק לוכה פ' ווא"ג דאכל ד' גידין לא לקי ד', או משום דבהתורה אחת לא לקי ריק אגופין מחולקים, או נאמר דעת בר' לא לקי על כל בר' ובר', כל זמן דליקא צוית דהאי חשוב הוא לחיב פעם א', ע"פ שהוא פחוות מציאות דכיון דאכלוஆחשי, אבל באכל ב' או יותר ובין כולם אין בו אלא צוית לא לקי תורתי, והוא נכוון בסברא. (דניחסו דבריה דחביב משום דהתורהacha שבביה אבל מהיכי תיתני לא נבי נמי מחשבת האוכל). ולר"י אין חיב אלא דאך דרכ' שני גידין של ימין או של שמאל מצטרפן לצוית, ואני כאן אלא חד לאו, וזה ברור לפע"ד בគונת התוספתא, וע"כ לומר דבעל מסדר הש"ס לא ה' שני לפני האי ריש דתוספתא כמו שהיה לפניו, וכן לא נחות לפרש כפירושנו וудידי צע"ג. ודע כי מה שכתבנו דגופין מחולקים אף בהתראה אחת לוכה שתים עין בזיה בראש יוסף כאן, ומה שהביא בשם מל"מ ריש הכל' א"ב דגס בהמות שיע"ז גופין מחולקים, ואפי' בשחוותין לדעת התוס' זחים ע"ח ע"ד דה והפיגול. ולפער"ד דהכא בגין הנשה ואלי בא דרבנן דמחייב מכח בר' אף פחוות מכשעירו לכ"ע הנה שני גידין משתי בהמות גופין מחולקים, ובפרט לפי מה שכתבו התוס' לעיל דגד בעיננו שנאסר מחחים, ודודאי הוא משתי בהמות לowitz אליבא דר"י, בזיה יש מקום עיון גדול, לפי סברת רשי ז"ל לקמן ק"ח ע"ב דאי"א מכל התירון להקרא שם איסור, עין לקמן מה שכתבتي בהז ודוד"ק היבט.

ע"ש גמר' וטעמא Mai, לא קאי אמה שאמר ר"י דאיינו נהוג אלא באחת, דהרי פשطا דקרה מורה על אחת דבל' סייפור המעשה רק מיריך אחד דיבר, אבל בעי וטעמא Mai, על דעת מכרעת של ימין, וכן פרש"י ז"ל במתוך לשונו הזהב, וטעמא Mai פשיטה לי' לר"י מירך', ור"ל דהא דנוהג באחת לא בעי טעמא דהרי רק באחת נגע ותקע ירכו האחת כפושטא דקרה, אלא דלפ"י פלא והפלא על מה שמכוכו חכמים דס"ל דנוהג בשניות דמה שאמר בגמר' ורבנן מאחוריה אתה ונשי בתרוויהו, אין זה מספיק כלל ללקות על תרוויהו, על השערה צו בלי שום רמז בקרה ונגד פשוטות הכתובים, ולא עוד אלא שהיא ג"כ נגד הקרה דזיאבק איש עמו, הכי דרכ' המתאבקים כן הוא, אטמה? וגם זאת לפלא בעני למה فهو למייר מאחוריו אתה ונשי בתרוויהו, והלא גם מלפניהם מצי לנשי בתרוויהו בשתי ידיו, ביד ימין את של שמאל, וביד שמאל את של ימין. שוב ראייתי שההרמ"ש שיפ' ז"ל נתקשה בהז ות' מלפניהם עיי"ש, לשום شيء ידיו למיטה, דאי' את שכגדו יגבר עלי' מלמעלה עיי"ש, ונכוון הוא אלא דאי' יותר קsha מה ראו על כהה לומר מאחוריו אתה ונשי בתרוויהו ולא עוד אלא דגם על דרשת ר"י דהירך' יש לתמונה Adams פשיטה אליה מכח פשוטות הכתובים דפרק באחת נגע ותקע ירכו ואפשר בשל שמאל כמו בשל ימין, אז האי הירך' כתוב בצדוי אין בו הכרע כל דשל ימין הוא, דהרי קאי האי ה"ה הידעעה על אותו הירך' שנגע בו.

נאסר להם בחולין, אם נאמר האבות קיימו כל התורה, אך אכן בשר חולין כלל. אלא ודאי הא פרע להם ביה"ש על הנחירה קאמר וכבר"ע, דהותר לישראל במדבר נהירה אלא דנחרית עוז"ז אסורה להם מצד לתא דעתך לעצם, וכן קאמר לטבותיהם יטבוחו בעצם, ולר' ישמעאל צל דחיה שאינה ראוי להקרבה שחת ליהם.

ומצינן עוד כעין אגדה זו, על הקרא דشا נא כליך, דאמר יצחק לעשו חודד סכינך ושותיו יפה שלא תאכלינו נבלות, כמה שמשינו אין משחיזין את הסכין אבל משיאנו אותה על גבי חברתנה, והוא ממדר' מובה ברשי"ע ה"ת ושמעוני מקשין דמביא ראי' לסתור, דsha אין לנו לשון הש恊זה דהרי קתני אין משחיזין אלא משיאנו אותה ע"ג חברתנה, והגס שאין זה אלא אגדה דרך רמז בעלמא מ"מ היכי אפשר ליישבה שתה"י מכונת להלכה ודאי שפיר דמי.

והנה כפי שכתבנו לעמלה בלאה א"א לומר דאבות הקדושים נזהרו על דקדוקי השחיטה שלא יהיה הסכין פגום דבר שלא נצטו עליו במדבר לאחר מ"ת עד שנכנסו לארץ. אבל גם בנחירה אפשר לקלקל בשחוטך בסכין שאינו חד עד ששותה הרבה במעשה נחירה, ובאופן שהבע"ח מות תחת ידו ועין לעיל פ"א ע"ב במשנה השוחט ונתנבלת בידו, שביארנו שם שהפירוש האmittiy הוא שוחט ושותה נתנבלת שוחטתו עד שנתנבלת בידו, וזה הי' נבלה גמורה גם במדבר כל כך בשחיטתו עד שנתנבלת בידו, וגרע מנותר ומעקר דקנתני אח"כ ע"י' שהנחירה אישתרי להם, וגרע מנותר ומעקר דקנתני אח"כ ע"י' והרורה צמאן. וא"כ גם בהאי אגדה נפרש שיצחק אמר לעשו חודד סכינך שתה"י חדה כי בסכין שאינה חדה יכול לנבל ע"י' ששותה הרבה בשחיטה, ולזה די במשיאה ע"ג חברתה כיudo, אבל להוציא פגימות הסכין ודאי לא מהני מיידי להשיהה ע"ג חברתה אלא צריכה משחיזות וזה פרפרות נאה ודוק' היטב.

ע"ב גמר' א"ר ע"ש אלתי את ר"ג ואת ר"י וכוי' שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר"ג, כתיב וירוח לו המשם, וכי שימוש לו לבדוק זרחה וכוי' מה ששאל זאת דока ביריד מקום קיבוץ בהמות, אמר אמרו"ר ה"ג צ"ל עפ"י המדרש הידוע, אדם האדם אין ראי' שירוח השמש, משמשים המזלות בשביל ובזכות הבהמות, ולכן שאל שפיר וכוי' לו לבדוק זרחה השמש, דין לומר דברצוטו, שלא פשט ידו בגזיל כדעליל, זרחה השמש, דהרי כמו בהמות אייכא בשוקא ובסבילים ראוי' לארוח השמש.

ע"ש ויפגע במקום כי מטה לחרן אמר אפשר עברתי על מקום שהתפללו אבותוי ואני לא התפללת מייד היב דעתו למיחדר וכוי', ופי' אמרו"ר ה"ג צ"ל כי יעקב שהי' טמון י"ד שנים בבית מדרשו של שם וuber, כפי הנראה חשקה נפשו בתורה כבן עזאי, ומאס בכל תהליכי העווה' ובquo' נערת לציווי אביו ואמו לילך לבית לבן וליקח שם אשה ויעסוק בהווית העולם, ומספר עתה כי מטה לחרן וuber את הר אלקים מקום מוקדש לתפילה מאברחים ויצחק אמר, היכי אי כאשר היתי אడוק בתורה בבייהם"ד של שם ה"י אפשר לי לעבור על מקום קדוש כזה בעלי להרגיש קדושתו, וממה שיאירע לו שעבר בעלי להרגיש קדושת המקום דן על עצמו כי מחשבתו לא טובה לילך לבית לבן וולעסוק בהווית העווה' אי, כבר עשתה פירוריה, החללו והפרידו מדיקות קדושתו, וכן ירב דעתו למיחדר לביהם"ד, כי שם ביתו להיות איש תם יושב אוהלים, ומה לו לעסוק בעסקי העולם המחללים אותו מקדושתו, מיד וילך שם כי בא המשם והראה לו הקב"ה בחלומו כי מחשבתו לא טובה היא, כי פרוש ממחמודי העולם מכל וכל, ולהתדבק רק במושכלות אין זה תעוזת האדם בעווה' ז, והוא מדרגת מלך אלקים שאין לו יצר, אבל שלומות האדם הוא לחיות חי' חברותי, ולשם זה חי' שעה

בזה, ואני בפתחה של לי ובהרבה מקומות בתוכה המסקנת' הארכתני הנבלה שמתה מאלי', דהרי אבמה"ח הוא רק מיתת אבר ומטמא כנבלה כדריש בדף קכ"ז ע"ב לקמן דכי' מותם מון הבהמה, ק"ו מותה יכולה דגוע מאבר מות, וכתיב' בב"ג אך בשור בנסחו דמו לא תaccelו כל זמן שדמו בו לא תאכלו הון בחים וחון במתה רק ע"י הסרת הדם תאכלו, והוכחתி שכן דעת הרמב"ם ז"ל שכטב בסוף פ"ד מהל"ש דישראל במדבר לא נצטו בשחיטת חולין אלא היו נוחרים ושוחtiny כשר עכו"ם עכ"ל, הרי דישראל לא נצטו על הנחירה אלא כשר עכו"ם, וע"כ דsharp עכו"ם נמי נהירה בעו, דאל"כ הרי על הנבלה נצטו ואפי' על הטרפה, ואיך כתוב שנוחרים כשאר עכו"ם ואכ"מ להאריך ודוק'.

ועיין בmahרש"א ח"א שכטב שדקדק לומר נבי הג"נ טול בפניהם ובגי' שחיתה לא קאמר טבח בפניהם כי בשחיטה לא סגי בהכי דהרי שחיטת נכרי נבלה אפי' בע"ג, אלא פרע להם ביה"ש שיחטו בעצם ע"י' שצין על מש"כ בח"ה, והוא דטבוח טבח אין צוויי וכפרש"י בחומש שהוא כמו לטבוח מדרלא כתיב וטבח, אבל והכו ציווי הוה, ולפ"ז ניחא דלא קאמר טבח, שלא רצה שיטבח האיש אשר על ביתו בעצמו, אלא שיתתקן בה"ש לטבוח טבחו הון בעצם, והדבר נכון מאי בלשון, ומכח"כ בלשון הש"ס דקאמר פרע להם ביה"ש, ולא קאמר שחוטו להם או בפניהם, אלא דכל זאת אי שחיטה ממש קאמר, אבל אי נפרש כתירוץ השני שבתוס', דנחירה קאמר אז הלשון פרע להם ביה"ש מדקדק, דלא בעי לפניהם אלא להראות דלא הרגה בקייפז ושלא מטה מלאיה וקרא דקאמר לטבוח ולא טבח, י"ל דلطבוח מי שרגיל לטבוח דמסתמא לא האיש אשר על ביתו הי' הטבח, אבל נטילת הג"נ דלא נהגו בו במצרים, גם יוסף לא מסר זאת רקס לנאמן ביתו שהי' נאמן אצלו על ניקור הגדי, אלא דמחcit' של mahersh"א ז"ל לא דק בימה שכטב שחששו על שחיטת נכרי שהוא נבלה, דהרי טעמא דהא מלטה לדעת התוס' והראשונים טעמא מדכתיב וזבחות ואכלת, ודרשין דדока המזוודה שלא נחירה ראוי' ליזביחה, ולא נכרי שאינו מצווה. וא"כ אז דגם הם לא נצטו על הזביחה ולחומרה הי' להם דין דין ב"ג, מה בנים לשאר ב"ג, ואם הי' מחייבין שלא לאכול, מזביחת איןנו מצווה, גם מזביחת עצם לא הי' רשאין לאכול, אבל דברי נקונים בשנאמר דלא היו אוכלים משחיתות מצרי מקרים דוקרא לך ואכלת מזביחו, ומטעם לתא דעתך ע"ז כמש"כ הרמב"ם ז"ל, ואז שהיו ע"ג גמורים אפי' בהנאה אסור כمبرואר לעיל דף י"ג ע"ב, וא"כ הוא, אז גם אי נפרש דנחירה קאמר שנצטו על הנחירה שפיר קאמר דפרע להם ביה"ש שנחירות לעצם כי גם נהירה שלהם לע"ז, דקרה דוקרא לך ואכלת מזביחו לאו דока זביחת שחיטה כשרה קאמר כמובן זה אמת וצדך.

ובלאה אני תמה מאד איך אפשר לפרש דחכא שחיטה ממש קאמר, דהרי אנו קיימ"ל קר"ע דישראל במדבר אכלו בשור נחירה ולא נצטו על שחיטת חולין עד שיכנסו לארץ, וא"כ היכי יאמר דאבות החMRIו על עצם יותר מדור המדבר, להיות נזהר שלא לאכול נחירה, מה שأكلו ישראל במדבר, ולא עוד אלא דהוא חומרא דאתא לידי קולא דהרי לא הי' רשאין לשחוט חולין במדבר משום ש"ח ואם האבות קיימו כל התורה, ודאי קיימו גם זאת שלא לשחוט חולין אלא קרבנותיהם שהיה מבאים גם איז, כדכתיב גבי יעקב ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק ע"י' ברמב"ן ז"ל, ולר' ישמעאל נמי דנחירה לעולם היה אסור אלא במדבר גם שחיטה

שהמצבה אבן אחת, והמצבה נבנה מאבני הרבה וא"כ האי מצבה שהעמיד יעקב דינו כמצבה, דהרי מאבנים מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, להיות בבית אלקים, ולעולם מצבה שנואה מעיקרה הייתה מאייה טעם נסתר, ויעקב שניני מצבה שלו הייתה מצבח ודוו"ק כי הוא כפטור ופרח בס"ד.

ד"ג צ"ב ע"ב גמר' שאין שוקלין בשר המת במקולין, וכ' רש"י זל שני פרושים בשר המת של אדם, ואני שמעתי בשר בהמה שמותה עצמה. ופי' השמי מסתבר הן מצד הענין והן מצד הלשון, שלא שמענו מعلوم גם בימי הביניים והישנים שהוא"ע היה אוכלים בשר אדם, ובין התוצאות שעשו הגויים לא הזכירה חותורה תועבה הלו, וא"פ הרמב"ם זל כתוב דבר שר אדם אין אלא בלאו הבא מכלל עשה, זאת החיה אשר תאכלו, לא משום שאין מתוועב כשר מאכלות האסורים, אדרבה התורה לא הי' צריכה להזהיר ע"ז, לא לישראל ולא לב"נ דמווזהرين ועומדים מעלהיהם, דאדם הנברא בצלם אלקים לא יاقل בשר אדם המת וכמש"כ הרמב"ז זל דהרביה לא האיהira התורה עליהם כמו שלא לך האדם עורם וכדומה. וגם בלשון בשר המת לא משמעו אדם דאי הויל' בשר אדם, וממילא הוה ידעינו דמת קאמור, ומה שלא קאמור בשר המתה ותהי הפירוש בשר מבהמה שמותה, משום דרצה לכלול גם בבהמה"ח, דין אין שוקリン במקולין, וכן קאמור בלשון זכר המת וסובב על הבשר דכל בשר מת הן מבהמה שמותה כולה או מקצתה עד שלא מתה, רק הבשר בשר מת קרי לי' ועיין לעיל צ"א ע"א בתוס' ד"ה כמ"ד ומה שתכתבו שם ודוו"ק.

ע"ש גמר' ואני נהוג בעוף, והוא קחיזין דעתית לי, אית' לי ולא עגיל, ופי' רשי"ז זל ואני דומה לפך. ולקמן צ"ו ע"א דאמר שמואל שלא אסורה התורה אלא שעל הקף שנ' על כף הירך, פריך לבסוף והאי כף מעבי לי למיועט� עופ דכיו' דאמר תורה כף כתיבי, ולכאורה תמורה דהרי מAMILא נשמעו למיועט� עופ דכיו' דאמר תורה שלא נאסר אלא מה שעל הקף, הרי ממן שיש לו כף דיבורה, אבל כוונת הגמי' דילמא רק למיעוט� עופ קאתא, ומ"ל לשמואל לדריש דלא נאסר אלא מה שעל הקף, ע"ז משני דלמיועט� עופ' נדע מאייך כתיבי כי נגע בcpf יעקב בגיד הנשה, וכן לעיל מני' בסיפור המעשה כתיב וגע בcpf יロー ותקע כף ירע' יעקב, ומסתמא אסורה תורה רק במין שהוא דומי' אך שיש לו כף, ולא הי' צריך כתוב בצדיו, אלא ע"כ לא יאכלו בי' את גה"ג כי נגע בcpf ירע' יעקב בגיד הנשה, ונשאר האי, "אשר על כף הירך" שבציווי לדריש לדושמואל. ולפ"ז למיעוט� עופ אין לנו יתור כי כל הני כף הירך כתיבי לצרכו אייכתבי דכך הי' המעשה, אלא דמסתבר דדמי' דמעשה נאסר לזכר המאורע דוקא, במין שיש לו כן לאפוקי עופ. ועיין עוד בדיבור הסמוך ודוו"ק.

ע"ש בעי ר"י עופ ועגיל, ואית' לי' לברמה ולא עגיל, מהו בתור דידי' איזלין או בתור מני' איזלין תיקו. והקשו הראשונים למה לא פשיטין מתפליןDDRשין דרכה יד כהה ואיזלין באיטור יד בתור דידי'. ויש בזה כמה תירוצים ושיטות היוצאים מهما. ובשם אחרים כתוב הרשב"א זל דשאני הכא דיש לספק שנайл בתור מני' מפני שנאסר ע"י מעשה, ומה יעקב ומינו שיש להם כף, אף כל שהוא ומינו יש להם כף עיי"ש, ועיין בח' ק"ז בעחתת"ס ז"ל, שהניח דעה או בצע"ג דהרי לפ"ז בברמה ולית לי' פשיטה דאי נהוג ממ"ג דאי כתפלין הרי איזלין בתור דידי', וא"כ דבעינן דומי' דמעשה הרי שם יעקב ומינו אית' להו כף והאי בהמה הרי לית לה. ולפ"ז נראה דודאי היא פשיטה דדמי' דיעקב בעינן ואשר ביארנו למעלה דלאו מיותרא קמעט עופ, אלא משום דהמעשה הי' שנגע בcpf, וכן

ברשות התורה והמצוות, ולקיים בכל דרך דעהו, כדי לקשר הגוף והנפשה, וזה שהראה לו בחלום „והנה סולם מוצב ארצה" "סולם" כינוי לאדם בעזה"ז עולם העשי', שהוא עולה או יורץ תמיד כי הולך הוא או מעלה או למטה CIDOU, והנה עיקר עמידתו ומצבו של אדם הוא ארצה כי לא לתהו ברא לשבת יצרה, אבל ראשו מגיע המשימה, כי התקין עצמן בפראזדור כדי שתכנס לטרקלין, והנה מלאכי אלקי' עולים וירדים בו" ר"ל דמלכים תחלה הם עמידים במדרגה אל האדם אבל לבסוף יירדים בו, כי האדם השלים המקימים בכל דרך דעהו כנ"ל, גדול ממלאכי מעלה, וכאשר מבואר כאן בgeom' בסוף העמוד דחביבן ישראל לפניו הקב"ה יותר מלחה"ש וכו', וא"ת גודל הנסיך וכי יכול לעמוד בקשרי מלוחמות היצור, אם לא שמתבודד עצמו בד"א של הלכה, ע"ז הראה לו „והנה ד' נצב עליו לשמרו", וכאשר קץ משתנו אמר „מה נורא המקום הזה" ר"ל הדרך הזאת נורא ואוים לחבר שני הקצוות והי' האוהל אחד "אין זה כי אם בית אלקים" הלא ס"ס הכלכלי אשר עליו סובב הכל הוא להגיע למדרגות נפשי חלל בקרבי, ושלא יהי' לו אלא לב אחד לאבוי שבשים „זה שער השמים" והשער להישג מדרגה זו, יהי' דרכי זאת אשר אני הולך חRNA, לישא אשה ולעסוק ברעות צאן לבן הדבר הזה הוא נורא ואוים, כי מי יודע אם אזכה ע"ז להשלמת התכליות ולכך נדר נדרו. והוא אגדה נאותה ודפק"ח.

ע"ש גמר' ייקח מאבני המוקם, וכתיב ויקח את האבן וכו', וכתבו התוס' דעל פי פשוטו יש לפרש שלקה אבן אהת מאבני המוקם עכ"ל, אלא דאי' כקשה מה ראו' ח"ל לדירוש מלמד שנטקבצו כל אותן האבנים אל מקום אחד וכו', אבל הנראה לפ"ז דלאו מכח סתירות הכתובים קדרש אלא משום דקשי' לי' כיוון דה' שם אבני הרבה דהרי כתיב ויקח מאבני המוקם, لما העמיד המצבה דזוקא מאותו אבן ששב עליו אבן שנשתמש בו הדיטו, יותרה הי' לו ליקח אבן אחר שלא נשמש בו אדם מעולם, שהוא כבוד שמים יותר ולקמן קדרש דנטקבצו כל האבנים של אותו מקום ונעשה אבן אחת עד שלא נשאר שם אבן. ותடע שכן הוא הכוונה דאם כפי מה שרגילים לפרש דמסתירת הכתובים קדרש, מה זה דקאמור שנטקבצו כל אותן האבנים, הלא יעקב לך רק אינה אבני ועשאו כמי מרזב סביב לראו' כמו שכתב רשי"ז זיל בחומר. וא"כ רק אותן האבנים היו מרבות זו עם זו והמה היו מקובצים ע"י יעקב, אלא ודאי כפרושנו כן הוא, דכל אבני המוקם ההוא, וכפי מה שכתבו המקובלים דהני אבני המזבח שנעתק עליו יצחק, הי' לכולם השתווקות זו שעלי' יניח צדיק ראו' . ויל' דנטעורה יעקב לשום אותו האבן למצבה מלחמת ענותנותו, והוא לא החזיק את עצמו לקדוש אלקים שהיה האבנים מריבות עברו, עד שנעשה לחם נס זה שובלעו באחת, ותלה המריבה והנס באשר הרגינו שיעמיד מצבה, וכל אהת הי' רוצית להיות המצבה הלו. ובהאי אגדה אמרתני לפרש באופן נאה מה שאמור יעקב, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי בית אלקים, עיין בפרש"ז זיל וברמב"ז זל, ולפי הנ"ל ייל דהרי מצבה נאסר במ"ת,CDCתוב לא תא תקיים לך מצבה, אבל אמרו זל דאהובה הייתה בימי האבות ונעשה שונאה אח"כ מפני שעשו עכו"ם חק לע"א, ובאמת הדבר קשה מאד דהרי כ"כ מזבחות בני, CDCתוב ואת מזבחות תתוון ומבלעם אתה למד שערך כמה וכמה מזבחות, וכל מעשה קרבנות בעצם נהוג הי' בעע"ז CDCתוב, למען לא יזבחו עוד לשעריהם, וכתיב ויאכלו זבחים מותים ישתנו יין נסכים, ואני חילוק ביןינו לביניהם, אלא שהם מקריבים ויזבחו לשדים, לא אלה, ואנו מקריבים לשםים לאין סוף ב"ה, ובכוננה המבווארת במפרשי התורה. וא"כ מה בין מצבה לשאר מזבחות אבל לפ"ז האמור כאן דכל האבני עפ"י נס נבלעו באחת, והרי החלוק בין מצבה למזבח כתוב רשי"ז זיל בחומר

ניתר בשחיתות אמו דשנאו בלשון חכמים, וכן בגדיד הנשה סתם כר"מ דנוהג בשליל, ושנה דאינו נוהג בשליל בלשון יחיד ור' יהוד' אומר אינו נוהג בשליל, ואם תלוי זה זהה כראאר"א הרי זה רבנו הקדוש מפרק לפרך, ועי' חומר אלו הקשי' נתהרו ד' שיטות בהלכה סידרים ופירש הרاش יוסף ז"ל על נכוו, ואלו הן א') ר' אפרים פסק לכך זה כר"מ גם בשחיטה דבן ט' חי בעי שחיטה מה"ת ושיטה זו א"א להעמידה כלל דכמה סוגים מורים דהלהקה זהה עכ"פ כר"ג, דבן ט' חינית בשחיטת האדם. ב') שיטת רבני הceptorsים דפסקין כר"י הניתן בשחיטה והן בחולב וגיד דניתרין בבן ט' חי עי' השחיתת האם, ונהי דתולש הלב מבן ט' חי חלב בהמה, היינו משום דיצא לאויר העולם, והא דרבינו סותר את טעמו לשיטות לעיל כר"ג וכאנו כר"מ, הוא משום דבגיד פלאג אי אסור משעה שנוצר או בעין ג' כחדים כhalb דכתיב בי' שור או דמוץ מאכל שליל הוכחו חכמים עי"ש) וא"כ הכא דכווי' כיון דלא גلتה אי בעין באשם דאינו בעמוד והקרב, ובזה פסק רבי כר"מ, דגיד שאני ונארש משעה שנוצר וכמשמעותו הסוגי' בראש פירוק. ג') שיטת הר"ף ז"ל כפי הבנת הרשב"א ז", דפסק כר"י בשחיטה דבן ט' חינית וכן חלבו מותה, אבל גה"נ אסור בשליל כסותם מתני' דהכא, וראאר"א אמר אבריית' דר"מ ור' הלכו לשיטות רק אחלה קאמר ולא אגיד, דבזה לא הלכו לשיטות אלא פליינו אי גיד אסור משעה שנוצר או דינו כhalb דבעין חדשים ואוירא. ד') דעת הרמב"ם ז"ל דמדחה הא דראאר"א דהלו לשיטות מהלה, ופסק בשתי סתומות בשחיטה כסותם דלעיל דחכמים אומרים שחיטת אמו מטהרטונו, ולענין גיד פסק כסותם דהכא ונוהג בשליל בראש פ"ח ממ"א, וכן לענין חלב דבן ט' חי הנמצא בהמה שחוטה חלבו אסור וחיבין עליו כרת בפ"ז ה", ובכל שיטה משנות אלו יש קשיות أنها וננה עין היטוב בביאור הרاش יוסף ז"ל.

ו~~פסק~~ בעלי השו"ע הוא דבסי' ס"ד הביא המחבר דעת רבנו הceptorsים לדעה ראשונה, דבן ט' חי גידו וחלבו מותר, ואח"כ הביא בשם י"א דחלבו אסור. ובסי' ס"ה הביא ג' כ" דעת הי"א דבשלמו לו חדשו יצא חי לאויר העולם גה"נ שלו אסור ושם כתוב הרמ"א ז"ל דנהגו להחמיר כסバラ האחורה. פסק מוקשה זהה לפי דעתך לא נמצא בכל פסקי השו"ע.

ח'ד דפסק להקל באיסור תורה שיש בו מלכות, כשיטה א' של בעלי התוס' ודעם, נגד ג' שיטות הלא הינה הר"ף והרמב"ם עיקרי ההוראה, ושיטה רבניו אפרים דמחמיר עוד יותר. אבל שנית קשה והוא העיקר דבגיד שהביא המחבר דעת הי"א לאסור כתוב דזוקא בשלמו לו חדשו יצא חי לאויר העולם, ושיטה זו חדשה לא נמצא בשום פוסק לדעת הר"ף והרמב"ם ז"ל גה"נ אסור משעה שנוצר, ולא עyi לא חדשו ולא אוירא, דהרי לדעת הר"ף לא קאי ראה"א אלא אחלה דהלו בו לשיטות, אבל בגדיד לא תלי הדבר בשחיטה כלל, אלא פלאגיסTEM סתם אי נוהג בשליל או לא ומושעה שנוצר כסותם סוגים' דריש פרkon, ודלא בסוגים' דלקמן ז' ק' ע"ב, דרך בהכי מתיישב שיטתו דפסק בחולב להתריך ובגיד לאסור דוק ותשכח, וממש'כ' לדעת הרמב"ם ז"ל דפסק דלא כראאר"א ואסור גם בחולב הרי מפורש פוסק בחולב דזוקא בבן ט' חי, אבל בגין הנשה פסק סתם נוהג בשליל ואין מחלוקת כלל בין ב"ט לב"ח דחלה דזוקא שלא איקרי שור עד ששלים לו חדשו אבל גיד נאסר מיד. ועי' פסק השו"ע נכשלו השוחטים שאוכלון ומאכילון שליל בלי ניקור הגיד על סמך שיטה ייחידית נגד הר"ף והרמב"ם עמודי ההוראה. ולא די בזה אלא שלפי דעתך שיטות הרמב"ם ז"ל היא השיטה המחוורת להשות הסוגיות והמשניות בעלי דוחק אשר על כן ואדי צרכין לחוש עכ"פ באיסור חלב שכורת לשיטתו ולא כמו שפסק המחבר כדעה הראשונה, וממש'כ' דלא כרמ"א ז'יל דלא חש להגיה דנוהגין להחמיר בחולב כמו שהגיה בגדיד הנשה, דלעפ"ד

קמסתפק אי דומי' דיעקב בעין או דומי' דמיינו בעין, וניהו דיש לספק ג' כ' אولي' דומי' דיעקב ומינו בעין, ומミלא הון בעוף ואתה לי' והן בהמה ולי' לא ינהג, מ"מ האי ספק איפשר עצמו דלחומרא אזילין וסגי בחוד דמיון, או דידי' או דמיינו, עיין בד"ק דף ג' ע"א בתוס' ד"ה דומי' דרגל שאומר ר"ת, דהא דלחומרא מקשין אינו מצד ספק, אלא מודה הוא בתורה, דבכ"מ דליך גiley לכאן או לכואן, רצה התורה שנайл לחומרא, ומכח ודאי עי"ש. וכן תראה מוהא דסבירו חכמים דנוהג בשל ימין ובשל שמאל ומפרשין לעיל דס"ל מאוחרוי אתה ונשי' בתורויהו וכתבנו לעיל דודאי לית להו שום הוכחה עי' אלא כיון דהתורה אסורה את גה"נ ולא גلتה לנו אי של ימין אי של שמאל עכ' דרצתה דלא נאכל תורויהו, וא"כ עכ' אנו אומרים דמסתמא נשי' בתורויהו (אח'כ כתבתו לעיל דאפשר הוכחו חכמים עי"ש) וא"כ הכא דכווי' כיון דלא גلتה אי בעין לאידך ספקא אי סגי בדומי' דידי' או דמיינו, כיון דaicא סברא ללימוד מתפלין דברת דידי', ואיכא סברא דבעין דומי' דמעשה שאירע, האי ספקא במקומו עומד, דאולי יש להכريع מכח הסברא לכואן או לכואן ולכך לא קמבעי להתר שנים אלא או זה, ודוק' היטוב כי נכוו הוא בס"ד.

וזה דהא איזלין בתפליין בתר דידי' ואיתור מניה בימין של כל אדם, האי הלכה הוא נגד הקבלה, כי עפ"י הסוד האי ידכה יד כהה דאמרה תורה, אינו אלא סימן אבל הטעם הוא מאפני ששמאלנו נגד הלב, וכמו שאמרין כן בה"ר הנדפס בכל הסידורים ודוק'.

הפרמ"ג בס"י ס"ה הביא הכהנה ג' שכתב בשם הבה"ג דגה"ג נוהג בחיה' דחיה' בכל בהמה, ותמהו עליו עוף דהרי לא נזכר בתורה בהמה רק גה"נ סתם עד שאפי' בשל עוף הי' נוהג, אי לאו דמגעטינו מכף הירך דאיין לו כף, ועינן בלב ארוי' כאן שמרתץ בדרך רחוק ודוחוק, ולעפ"ד נראה דכיוון דדמי' דיעקב נאסר hi סברא לומר לכואור' דזוקא גה"נ של בהמה ועוף שהוא היותר דומה לאדם, דהרי מקריבין קרבנות רק מבהמה בקר וצאן ועוף, והוא עני נפש תחת נפש כדיוע, והבהמה שהוא ממין תרבויות מסוימת הקרא לאדם, כדכתיב אדים ובהמה תושיע ד', ועין לעיל דף ה' ע"ב, שדרשין אלו בני אדים ממשימין א"ע כבבמה, ופרשי' דכאי רוח, דהאי בהמה בקרוא דזוקא בהמה, ולא חייה כי רק הבהמות מהה דכאי רוח, והנביא מוכחים את ישראל באמרו ידע שור קונויה וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע, لكن hi מקום לומר דזוקא בהמה שיש לה יותר דמיון לאדם אסורה תורה ולא חייה שאינה בת קרben, מפני שאין לה דמיון לאדם, لكن קאמר הבה"ג דלא אמרין כן, כיון דבעניי אכילה לטימנים ולשחיטה, חייה בכלל בהמה, לא מסתבר להוציאו כאן חייה מכל בהמה, על סמך סברא קלישטא כנ"ל לישב דבריו שלא לעשותו כתועה בדבר פשות ודוק'.

ע"ש גמר' ונהג בשליל, א"ש וחלבו מותר לד"ה, חלבו דמאי, וכי' ואראאר"א מחלוקת בין ט' חי וחלך ר"מ לשיטתי', ור' לשיטתי' ואלא חלבו דגיד וכו', ומסיק דבאמת חלבו דגיד קאמר ומיתני' מחלבו דשליל לא דבר, רק הבריתיא כולל גם החלב עם הגיד חד דינא אית להו, ותלי בפלוגות ר"מ וחכמים בעסקי שחיטה בפרק בהמה המקשה. והנה יש כאן מבוכה גדולה בין הפסיקים כי הסוגי' והמשניות סותרים אחדדי'. דנהנה הסוגי' דקאן מביאה דברי ראה"א בלי חולק עד שמקשה מני' עלי' דשומא, ולעיל ע"ה ע"א קאמר ר' יוחנן דתולש חלב מבן ט' חי, חלבו כhalb בהמה, וכיון דaicא איסור חלב במני' אמו, ד'י לולד להיות כאמו, ואיך תטייר השחיטה בולד מה שאינו מתר באמו. ושנית והוא היותר קשה, דלעפ"ד בהמה המקשה סותם רבינו הקדוש כר"י דבן ט' חי

אבגבע"ט עי"ש בדבריו הק'.
וְאַנִּי אומר דעל צה ויכולת באזה נאמנו דברי ק"ז זכ"ל שהבאתי בהקדמה, החודדין רובם שקר והדוחקים רובם אמת, ואף כאן אע"פ שדברי הר"ן זיל נראין דחוקים ממד אמריתם הם וסבירות הני גאנוני בתראי, ללמד מהם במרוחות וק"ו על גה"נ שאינו ב"ט שקר הוא. כי לעולם כלל זה תקח בידך דלא דרשו ח"ל בפרט דרישות דחוקות רק לחיזוק הסבראה הישראלית או לקיטים דבר המקובל בישראל ביל' חולוק, אבל חלילה להציג דבר נגד הסבראה עפ"י דרישות אלו, ולכן אין לומד גה"נ של שליל לאסור, לא מסוגי' דחוקים ולא מדברי הר"ץ בדים, אף דנראה כק"י, דבפסחים שפיר קאממרו דאי' להתריר גה"ע בהנהה מכח קרא דנבלחה נגד הכלל שבידינו דכל לא תאכלו א"ה במשמעותו, רק למ"יד יש בגידון בנותן טעם, וע"כ בכל בשר הוא אבל למ"ד אבגבע"ט דילמא באמת טעם ר' מודה בהא לר"י, דכל השחיטה פועלת על הוולד, גם גיד וחלב בהזדי, לומר בשינויים דונח בשיליל, דחרי חלב איינו נהוג אלא בגידון ט' חי, והגיד הרי נהוג משעה שנוצר, אלא ודאי דגס ר' מודה בהא לר"י, דכל השחיטה פועלת על הוולד, גם גיד וחלב מותר, וכך שפיר כולל הני שניהם בהזדי, דניהו דגדס דבגדס מתיחיל האיסור משעה שנוצר, וחלב רק מב"ט מ"מ אין נפקota בזה, דהא עד שנעשה ב"ט השחיטה מתרת, ורק ב"ט נאסרו שניים, משום דעתו השחיטה ואי דנפ"מ בתולש מן הוולד שבמי עמו, דבחלב עד ב"ט מותר, ובגיד אסור, ממציאות רוחק כזו אשר בו פליגו ר' יורי וליל בעיל בפ' בהה"מ לא דברו התנאים, והאי נהוג ואינו נהוג בשנמצא בمعنى בהמה לאחר השחיטה קאמרו, אבל אם נאמרดร"מ פליג אגוף הדין דאין השחיטה מתרת אסורים שכבר חלו, א"כ האי נהוג בשליל בגין אפי' ב"ח ופותחות מזה, וחלבו אסור איינו אלא ב"ט ואיך כולם יחד, וכך שפיר קאמר ראהר"א דזוקא בגין ט' חי פליגו, ועל עסקי השחיטה, אמנים התנא דמשנתנו דלא דיבר מחלב רק מגיד ולא הoxicר ר' מ', אלא סתם נהוג בשליל, והוא תנא אחר דחולק באמצעות על האי סברת ר' יורי ור' מ' דהשחיטה מתרת איסורי, וס"ל דגה"נ כיוון דחל מחייביםתו לא פקע עי' השחיטה, ורבי סתם כוותי' ומביא דברי ר' החולק בזה בדברי יחיד, ואנן כיוון דפסקין בזה כסותם מתני' גם בחלב בגין ט' חי הדין כן. והוא דאם רינן ליקמן ק"ג ע"א בנטרפה עם יציאת רובה איסור חלב ומאה"ח וטרפה בהזדי קאי תמיון הולב איננו חל עד הלידה, "ליל דאם הולב הי' מת קודם יציאתו, והה חלב מותר מכח כל בהמה תאכלו אפי' לר' מ', א"כ לענין איסור חל על איסור לא איקבע איסורי' עד שיצא לאויר עולם. הן אמת דיש לדון אם בגין ט' חי החלב אסור בעוד בمعنى אמי', איך מהני המיתה קודם הלידה להתריר האי חלב שהי' אסור מחוורת, אלא דחקירה זו איקא גם בשחיטה עצמה לר' מ', דבן ט' חי טעון השחיטה בפ"י, וא"כ אם בשעת השחיטה הי' בגין ט' חי מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. וענין בזה בחדשי בפ' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפי בייארנו היותר מחוורת, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואסורים אותו משעה שנוצר, ולא בגין ט' חי דזוקא, لكن יש להזהיר להשוחטים שליליה לאכול אחרים של שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הגה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בתשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק הדין, אבל לפע"ד אין זה כדי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק' היטב.

בָּא"ד משום דלא מקרי חלב דאיינו בעמוד והקרבב וכו', עיין בראש יוסף זיל שמתוק דבריו יוצא דמפרש דחלבו מותר אפילו בגין ט' חי הנמצא בהמה, ואפי' אי ת"ק ר' מ' הוא, דמצרך השחיטה לוולד זה, ומשה'ה קשי' להו לתוס' מ"ש גיד מחלב, ולא מציך לתרץ דשאני חלב דלא מקרי שור דהרי האי בגין ט' חי לר' מ' שפיר איקרי שור, וקמתמה הראש יוסף על התה'ח דמתרכז קושי' התוס' כנ"ל אבל התוס' תירצ'ו דאיימת מהקרבה, וכך באכילה מותה, וכן קשי' לי' לראש יוסף מ"ש מחלב בעל מום. ואני אוסיף ומ"ש מיציא דופן דמלידה פסול להקרבה, וכי עלה ע"ד להתריר חלבו. אבל כל דבריו בזה אינם אלא דברי תימוה דאם ת"ק דמתני' ר' מ' הוא אז ודאי משליל דידי' קמיiri דהיאנו ב"ח הנתר ברשותה אמוני, ולא בגין ט' חי דלא נקרא אצלו שליל, ורק ר' מ' דקאמר איינו נהוג בשליל אפי' בגין ט' חי אмар, לדידי' עדין אמר שליל קרי לי' משום דניתר בשחיטה אמוני, ואפי'ה שפיר קאמר שמואל דחלבו מותר לד"ה, כל אורא' בשליל דידי' לר' מ' ב"ח ולר' ב"ט. ולא עוד

באישור כרת אין להקל נגד דעת הרמב"ם זיל, אפילו הוא ייחיד כי פסקיו המה סולת נקייה מנופה ב"ג נופת, ואבאר בזה.

הנה לפע"ד נראה ברור דהרמב"ם זיל הי' מקיים הני תרי משניות דראין כסוטרין וגם דברי ראהר"א, ומ"מ אין כאן שום קושי' דראאר"א שפיר קאמר דר' מ' ור' מ' דברייתה דפליגו בגין ובבן ט' חי של שליל, לשוטתייהו איזלו ועל עסקי' השחיטה פליגו ובבן ט' חי, אבל בגין ח' לד"ה הן גיד והן חלב מותר, דניהו דגדס אסור משעה שנוצר, דליקא שום טעם לומר דבגדס בעין חדשים, מ"מ השחיטה מותרת דאן לומר דר' מ' פליג וסובר דאין השחיטה מתרת כלל, וכקושי' הרא"ש זיל לעיל, דדי' לוולד להיותו אמוני, דא"כ, איך כולל גיד וחלב בהזדי, לומר בשינויים דונח בשיליל, דחרי חלב איינו נהוג אלא בגין ט' חי, והגיד הרי נהוג משעה שנוצר, אלא ודאי דגס ר' מ' מודה בהא לר' מ', דכל השחיטה פועלת על הוולד, גם גיד וחלב מותר, וכך שפיר כולל הני שניהם בהזדי, דניהו דבגדס מתיחיל האיסור משעה שנוצר, וחלב רק מב"ט מ"מ אין נפקota בזה, דהא עד שנעשה ב"ט השחיטה מתרת, ורק ב"ט נאסרו שניים, משום דעתו השחיטה ואי דנפ"מ בתולש מן הוולד שבמי עמו, דבחלב עד ב"ט מותר, ובגיד אסור, ממציאות רוחק כזו אשר בו פליגו ר' יורי וליל בעיל בפ' בהה"מ לא דברו התנאים, והאי נהוג ואינו נהוג בשנמצא בمعنى בהמה לאחר השחיטה קאמרו, אבל אם נאמרดร"מ פליג אגוף הדין דאין השחיטה מתרת אסורים שכבר חלו, א"כ האי נהוג בשליל בגין אפי' ב"ח ופותחות מזה, וחלבו אסור איינו אלא ב"ט ואיך כולם יחד, וכך שפיר קאמר ראהר"א דזוקא בגין ט' חי פליגו, ועל עסקי השחיטה, אמנים התנא דמשנתנו דלא דיבר מחלב רק מגיד ולא הoxicר ר' מ', אלא סתם נהוג בשליל, והוא תנא אחר דחולק באמצעות על האי סברת ר' יורי ור' מ' דהשחיטה מתרת איסורי, וס"ל דגה"נ כיוון דחל מחייביםתו לא פקע עי' השחיטה, ורבי סתם כוותי' ומביא דברי ר' החולק בזה בדברי יחיד, ואנן כיוון דפסקין בזה כסותם מתני' גם בחלב בגין ט' חי הדין כן. והוא דאם רינן ליקמן ק"ג ע"א בנטרפה עם יציאת רובה איסור חלב ומאה"ח וטרפה בהזדי קאי תמיון הולב איננו חל עד הלידה, "ליל דאם הולב הי' מת קודם יציאתו, והה חלב מותר מכח כל בהמה תאכלו אפי' לר' מ', א"כ לענין איסור חל על איסור לא איקבע איסורי' עד שיצא לאויר עולם. הן אמת דיש לדון אם בגין ט' חי החלב אסור בעוד בمعنى אמי', איך מהני המיתה קודם הלידה להתריר האי חלב שהי' אסור מחוורת, אלא דחקירה זו איקא גם בשחיטה עצמה לר' מ', דבן ט' חי טעון השחיטה בפ"י, וא"כ אם בשעת השחיטה הי' בגין ט' חי מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. וענין בזה בחדשי בפ' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפי בייארנו היותר מחוורת, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואסורים אותו משעה שנוצר, ולא בגין ט' חי דזוקא, لكن יש להזהיר להשוחטים שליליה לאכול אחרים של שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הגה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בתשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק הדין, אבל לפע"ד אין זה כדי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק' היטב.

תומס' דה' אילימה חלבו דשליל וא"ת ומ"ש דבגדס פליגו ובחלב מודו. עיין בלב אר' זיל, שרצה להמציא דלמ"ד אבגבע"ט, אין גה"נ בכלל כל בהמה תאכלו, כמו שאינו בכלל נבלה כדאמר בעסחים, וק"ז וצ"ל בחדשו כיון ג'כ' לסביראו או לחזק שיטת הר"ף, וכtablet סברת הר"ן זיל, דdamו אין בכלל כל בהמה תאכלו מפני שיכלון לקיטים הקרא באוכלון ממש, לא מוקמי קרא בדים ע"ג דקראי קראו אוכל כל דם לא תאכלו, וא"כ ק"ו לגה"נ למ"ד

יווחנן דבר משיעור שבון הכל והוא צוית ואפי' לעברו, ולא מליקין כלל, ולכן עבי כאן לקבוע הלכתא דלא תימא כיון דלפי דברי מר זוטרא הר' בעינן לידע הא שיעורא דכשועורה גם לר' דאמר בכזית דהיאנו לעניין צירוף ב' ו' מקומות דלא מצרפינו פחות מכך, קמ' ל' ננייה זו ודי אמרת כן הוא מ"מ הלכתא ג' כ' קר'פ' דיש חילוק בין לעברו ובין להלכותו דכשועורה לחוד מעברין ומ' גם גם בכזית דמליקין בעינן ודאי דבכשועורה במ"א עכ'פ' דפחות מכםורה לא מצרפינו לכזית. וללא תורה דהרמב"ס ז"ל משנה הא דאמרו בגמ' בב' ו' מקומות וכותב אף' במקומות הרבה, ולכאו' רצה לשולב זהה בכזית מצרפין גם פחות מכםורה וצ'ע'ודו'ק.

ע"ב ותוני' מدلלא קא ברינו' אבמה'ח ינחו', מה'ית לא הו' אבמה'ח כיון דמחוברין הון מעט וכו' עכ'ל. והנה יש לי מקום עיון גדול בעינן זה, דאם דאמר המודלדל אף דלא מצי הדרא בריא וסופו ליפול וליסרת, אין בו ממשום אבמה'ח עד שיפול ממש'כ' התוס', אלא דבר זה לאו מסברא בעלמא ידעין אלא מקרא לפיןן, דלקמן דק' ע"ב פריך הש"ס, טומאת אוכlein אין, טומאת נבלות לא, היכי דמי אי דמעליין ארוכה אף' טומאת אוכlein נמי לא ליטמא ואי דאן מעליין ארוכה, טומאת נבלות נמי ליטמו, וקמשני לעולם דין מעליין ארוכה, ושאני טומאת נבלה דר חמנא אמר כי יפול עד שיפול, תנ'ה האבר והبشر המודלדלין בהמה ומעורין בחוט השערה, יכול יטמאו טומאת נבלה, תל' כי יפול עד שיפול וכו' עכ'ל הסוגי' שם, הרי לך דהקרה אתה להוציא מסברא החיצונה, ולומר דהאי חיבור בחוט השערה שסופו ליפול בקרוב, ואין במציאות להעלות ארוכה שמנהני להציג מטומאת נבלה והנה היא לא קשי' לי דענין דלענין טומאת אבמה'ח גلتה התורה דבעין דוקא עד שיפול, אבל לעניין איסור אכילה מנ'יל דלא מקרי אבמה'ח עד שיפול או עד שתנותם בהמה ותהי' המיתה עשוה ניפול, דילמא שאני טומאה מאיסור, דכבר ביארתי בפתחה עיקר יי'ד וכן בסוגיא דמסוכנת לעיל דף ל'ז דאיסור וטומאה חד דינא אית' לחו' ודלא כדעת האחرونים דתלו בוקי סריקה ברמב'ס ז'ל, חלק בnable בין טומאת נבלה לאיסור אכילה כי מש'כ' הרמב'ס דנקה'יו' ופס'ג' נבלה, היינו תחלת נבלות ולא ללקות עלبشر התולש ממנה גם משום נבלה עי'יש בארכיות ותרווה צמאונך ודבר זה גם מהכא מוכח דbabma'ח דמטמאCN נמי דין טומאה ואיסור שווון בו, דכל שידען דאינו מטמא מילא גם איסור אכילת אבמה'ח ליכא אלא מצות פירוש דרבנן לדעת התוס', ואיסור בלי מלוקות מריבו הכתוב לדעת הרמב'ס ז'ל. אבל מה דקשי' לי הוא דבר מה'ח דאית' לדין דפסקין קר'י לקמן ק'ב ע"ב, מקרא דבר בשדה טרפה, למה לא נימא דכל שעומד ליפול בנopol דמי וטרפה הוה כטרפה עצמה אסורה, עכ'פ' שעדיין חיה משום דסופה למות, כמו כן האיبشر המודלדל ממנה דהוה ג'כ' טרפה במקצת ממש'כ' הרמב'ס ז'ל בפ'ד ה'י מ'מ'א, דהחותnek בשאר מה'ח הר' יוטו הבשר טרפה מה לי כולה מה לי מקצתה עי'יש, וצל' דמש'ה כתיב בשדה למד עד שנעשה בשאר בשדה וכל שעדיין מעורה אף' בחוט השערה לא מקרי בשדה, כי לפי פ' הרמב'ס ז'ל דמש'ה טרפה ובמה'ח חד לא הוא משום דעתינו שווה דהאי טרפה כולה והאי מקצתה, באמת האי בשדה לכואו' שפת יתר, אבל אתה לומר דהאי מקצת בעין ממש בשדה וכדי שלא תאמר דדרשה יבשתה היא בלי טעם, תשבור לך העניין כי הא לאו דטרפה עם לאו דnable מישך שיכ'ו, דמש'ה כתיב הרמב'ס שם ה'ז דמצטרפין לכזית דטרפה תחלת נבלות עי'יש אלא דחלוקן הכתוב לשנים ממש דטרפה אפשר דלא תבא לידי נבלה עי' שהשחיטה מבטלת הנבלות, אבל עכ'פ' בעינן אפשר בוא לידי נבלות עי' מיתה بلا שחיטה. ועיין בפתחה שם שביארתי מה

אלא דלפי האי ס'ד מאן לימה לנ' דהאי תנ'ק ר'מ הוא דכיוון דלא פליגו כאן בעסקי שחיטה מצי להיות תנא אחר דס'ל בשחיטה כר'י, אבל פלייג עלי' בגיד וס'ל דבunning הלב שור וכמוש'כ' בעצםכו תירצו התוס' כת'ה, משום דבעין הלב שור וכמוש'כ' בעצםכו בריש פרKen. ותירוצים דילפין ממשם, איינו מובן, דהרי לעיל דף ע"ה ע"א בעצם כתבו הא דיכול איינו בעונש ואזהרה, לאו מהכא ילי', אלא מכל בבחמה תאכלו ועיין שם בלב אריה ודוו'ק.

ומה שנראה מתוך דברי הראש יוסף דל'ר'ם כל שה'י חי בשעת שחיטת האם עכ'פ' שמות אח'כ' קודם קריית הבטן נבלה ההו, גם זה ליתא כי כל שנמצא מות עכ'פ' שבשעת שחיטה אפשר דה'י חי גם לד'ר'ם מוהני שחיטת האם לטוחו. ועיין בהז' לעיל בפ' בהמה המקשה מה שכתבנו בזה ודוו'ק.

תוס' ד'ה גוממו עם השופי פי' בקו' הלב הגבוה וגיד הנראה על השופי גוממו ומשילכו מופיע מוש'ע וכו', ולפ'ז לא פליגו וכו', עיון בלב ארוי ז'ל, ולפ'ע'ד נראה עוד להוציא על דבריו דשמננו של גיד הוא מסתמא לעמלה ולטטה, והגיד מכוסה בשומו, ומושום מראית העין שכותב רשי' ז'ל איינו גומס אלא מה שלמעלה מן הגיד, אבל לא שלמעלה ממשו'ז'ל וממנו ודוו'ק.

תוס' ד'ה עלוא אמר וכו', אלא קסביר רב דהא דפליגו תנאי ביש בגבנ'ט בקנקנות הוא דפליגו וכו' עכ'ל, ועיין במהרשב'א ז'ל ואני בער ולא אדע, אם אגבנ'ט אקנקנות קאמר האי תנא דלקמן דף צ'ט ע"ב, لما יאסרו הקנקנות ולא הגיד, דכפי הנראה הא דקאמר רב דלא אסירה תורה אלא קנקנות שבו מצד הדוחק אומר כן, משום דהgid אין בו טעם, אבל למ'ד גטם בקנקנות ליכא טעמא, لما יפרש הקרא דקאי אקנקנות אם לא שנאמר לדידי' אפ' אקנקנות קאמר דבכל גיד המה, ורק רב דס'ל יגבנ'ט קאמר דקנקנות דוקא, אלא דל'פ'ז لما לא נפרש דברי עולא דקאמר עז' הוא והتورה היiba עליו, דמודה להא דרב דגט הקנקנות בכל גיד אלא דס'ל דאפי' למ'ד יגבנ'ט ובקנקנות כרב, מ'מ' גם הגיד שהוא עז' בעולא אסור רחמנא, ומ'ל' לאב'י דלעולא גיד ולא קנקנות וצ'ע' כת ודו'ק.

ד' צ'ג ע"א Tos' חתכי' ומלהי', בסה'ד, מדנתן הבה'ג שעיר לשהיית מליחה כשיעור צלי' עכ'ל. כוונתם דמהא דשומואל דמליחה הר' הוא כרותין און ראי', דיש לפרש דמליח לאוורהה קאמר ולא מליחה לדקרה, אבל מבה'ג דילף מושמאל דשיעור מליחה כשיעור צלי' מוכח דפרש הא דשומואל דמליח לקדרה קאמר, ובגוף שיטת ר'ת עין لكمן בסוג'י' דכבד ובמה שכתבנו שם ודוו'ק.

גמר' אמר טבח שנמצא הלב אחריו וכו', עד והלכתא להלכותו בכזית לעברו בכשועורה עכ'ל הגמ', ידוע דלא שייך הלכתא במקומות דליך מחולקות, וכפי הנראה מר זוטרא לא פלייג אר'פ', אבל דעת הרשב'א ז'ל נמי אמר מר זוטרא ולא מר זוטרא אמר, ומ'דעת הרשב'א ז'ל דמור זוטרא אתה לאפלוגי אדר'י, דבמי' צוית במ'א, אולם הר'י' והרמב'ס ז'ל פסקו כמר זוטרא וכר'פ' דמפרש, דר'י' ורב יהודה לא פלייג ולפ'ז נשר הקושי' דגמי' קאמר והלכתא מכל דפליגו, ועיין במהרשב'ל ז'ל דרצה לתרץ זאת, אבל דבריו אינם מובנים ומסתמא טעות הדפוס ערבעבו דבריו עד שהמהו מושללים הבנה. ואולם לפ'ע'ד נראה לפרש דוזוטרא לא פלייג אר'פ', אבל דמימה דאמר דשיעורא דרב יהודה בכשועורה הוא במקומות אחד ושיעורא דר'י' בכזית הוא אפי' בב' ו' מקומות, נצחה ממילא דאפשר לומר דלא כר'פ', דלעולים לעברו ולהלכותו חד שיעורא הוא, אלא דקאמר של מ'א בעין עכ'פ' בכשועורה, אבל בין כולם גם לעברו בעין צוית, אלא דפחות מכםורה לא מצטרף לכזית, ור'

דר"י לסתון ק"ב דבמה"ח נמי כתיב בהאי קרא, הרי מחלוקת הקרה לשנים בשר בשדה וgom טרפה ל"ת, הרי שלא קאי בשר אטרפה, שפיר מציין למילש מטropa כקושי הפ"י, אלא דלר"ש דאית ל"י כ"ש למלקות, ע"כ לא בעי קרא מיוחד אברש מה"ח, וכמ"כ רשי"ז צ"ל לסתון ק"ב סוף ע"א, דלהכי פלגינוו קרא לאבמה"ח ובמה"ח לחביב אברע ע"פ שאין בו שיור בשר, ואברע ע"פ שאינו אבר, ולר"ש גם בבשר לא בעי שיור, וא"כ שפיר קאמר לר"ש גה"ג אסור בהנהה, אלא לדידן מותר בהנהה מקרא דטרפה עכט"ק מימי חרפ. ובמחכ"ת גירסא דינוקותה היא, וכל דבריו באז אינם אלא תומחוין. כאשר אברע לך חדא: קרא דכלבל תשליקו אוטו לכ"ע ע"כ אברע דכתיב בירושא דקרא קאי, ולא אטרפה דהרי אותו בלשון זכר כתיב ולא מציא קאי ריק אברע, ולא אטרפה שהיא לשון נקבה, ועיין לסתון ק"ב ע"א בראש"י ד"ה ג' ואין שחיטתה ממש. ואין להקשوت באבר המודולל דסופו ליטמא כשיפול נימא עכ"פ דגם בעודו מעורה במקצת טרפה הוה ולא תחני שחיטתה רק לטהר מן הטומה ולא להתר בacellular, זה ליתא דכל שבבשר מוה"ח ליכא איסור טרפה לאחר שחיטתה איך נחلك בין אבר בשר, דע"כ השחיטה אינה מתורת איסור שהיה עליו כבר ואם בבשר המודולל ליכא איסור ה"ה באבר המודולל ובא וראה כמה עמקו מחשבות חז"ל והכל בתבונה ובדעת עליון היהיב חכמה לחכימין, ודוד"ק היטב.

תוס' ד"ה נאמנין עליו ועל החלב בסתם חלב איירוי וכי' ופליגו, דר"מ סבר דעתן נאמנים בגיד הנשה לצריך חיטיטה וכו', ולר"י נאמנים בגיד משום שלא עלי גימה ובחלב נמי וכו' עכ"ל, ועיין בלב ארוי ובכח ק"ז בעחתת"ס צ"ל, דשניהם קמתמהו איך סמכינן אנן אטברחים, כיון דפסקין כר"מ דבעי חיטיטה, تو ליכא תנא דקסמך אナンמנות הטעבה, דעתמא דר"י משום שלא עלי חיטיטה. ולפע"ד נראה דרבינו דסTEM וחוCMIM אומרים עכ"ב בחיטיטה כר"מ סובר, ומ"מ לעניין נאמנות הנקור קסמך כר"י, דאל"כ איך סתס לסתון כר"מ נגד hei חכמים דהכא דמתני, אלא ודאי דרבינו הכריע לפסק כר"מ בחיטיטה וכרכ"י בנאמנות, ואולי hei תנאי לשנא בגמר' פליגו בהא, דל"ק דמחייב, הא דאמר ר"י חזו ר' לומר נאמנים ארישא הי' סובר דנאמןות תלוי בפלוגנתה דר"מ ור"י לעניין חיטיטה, ומעיקרה סבר רבבי כר"י ואח"כ חזר בו וסתם כר"מ לצריך שיטול את כולו, ואנן לא משועבדים לפסק כהכרעת רבוי במסנה השני כר"מ, אלא סברנו כר"י ולכן חזו לומר נאמנים, דהרי איכה תנאי ר"מ דאליבא דר"י, אי אמר הלהקה כסתם משנה, עיון ריש פ' א"ט. ואידך לשנא סובר דהלהקה כסתם משנה, והני תנאי סתמא לא סתאן אהודי, דלענין חיטיטה סתם רבוי כר"מ ולענין נאמנות כר"י ודוד"ק היטב.

משנה שלוח אדם ירך לנכרי שגה"ג בתוכו מפני שמקומו ניכר. אגב אורחא שמעין ממשנתינו דגה"ג מותר בהנהה, וכדדייך כו' בפסחים כ"ב ע"א, והביא הרא"ש צ"ל כאן פסק הרמב"ם צ"ל דגה"ג מותר בהנהה, אלא דחכמי לוניל נתקשו בפסק זה נגד הסוגי דפסחים שם דתולה דין זה במד"ג יגבגנ"ט משום שהוורה נבלה ליתנה לגר או למקרה לנכרי, היא וחלבנה וגידה הותר, אבל למ"ד אבגנ"ט לא חותר גה"ג בכלל נבלה א"כ אסור בהנהה, וכאשר באמת ר"ש אוסר גה"ג אף בהנהה וכיון דרמב"ם צ"ט ס"ל כר' אבחו ופסק אבגנ"ט, וכדאיפסקי הلتכתא לסתון צ"ט ע"ב, איך מוצי שטרי לב"י תרי ופסק גה"ג מותר בהנהה, והרבה דיו נשפהה לתרץ פסקי וזה ולא אביה כאן רק מה שכתב ק"ז בעחתת"ס צ"ל בחדשו מימי חרפ, והוא עפ"י קושי הפ"י בפסחים דנילוף היתר הנהה מטropa, דההם הרוי כתיב לכלב תשליקו אוטו, וגה"ג אפי' אין בו טעם הרוי ראי לכלב עכ"פ. ותמי' הצל"ח דבטropa דכתיב בשר בלא"ה אין הגיד בכלל, כיון דלית ב"י טעם, אלא

שנית מה של' דלר"ש ע"כ קרא דלא תאכל הנפש עם הבשר רק אבמה"ח אבל בהמה"ח לית לי' כלל, די' בשר מה"ח אסור, لما לי לאו דאבמה"ח זה איכא כ"ש בשר באבר, דבר זה קשה לשמען, דלא לישטמט תנא לומר דליך לאו אברש מה"ח והוחתחו דא"כ לד"ש למה חלקו הכתוב לשנים כקושי רשי"ל לסתון אינה מכרצה. לא מבуй' לר' יקר שבתוס' שbowות דבתערובות מודה ר"ש דלא מחייב א"כ דליך אברש דבעהן לאו מיחיד לאבמה"ח כמובן אלא דגס בלא"ה יכו' דלקברן גם לר"ש בעי צית וرك למילוקות סגי בכ"ש, משום דחabhängig עי' שאכלו בziejיד, א"כ פשיטה דאף לדידי' לא חל איסור אכ"ש בתחלת בייתו לעולם, והתולש כ"ש בשר מה"ח, ודאי שלא מחייב על אכילתו, כיון דבשעת תלישה לא חל עליו האיסור. וזה אמתה.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב פסק הרמב"ם צ"ל הוא, דלפי דרכו בפיה"מ לסתון במשנה דנוגה בטורה, דבון לר"י ובין להחכמים קרא, דע"כ לא יאכלו ב"י את גה"ג, לבני יעקב בניין, או שנאמר דע"כ מיחסקין בהאי איסור מטעם שנאסר לבני יעקב, או שנאמר דע"כ נשנית בסיני, דלולו זאת אין אנו מוחיבים לקיים מה שנאסר קודם מית עיי"ש, א"כ ליכא מהאי קרא שום קושי' א"ר אבחו דהרי הוא יליף דכ"מ דכתיב אכילה גס הנהה במשמען, או מנבלה או מטropa כמובואר שם בסוגי, והוא דרשא מיתורא דקרא ולא מציא קאי על האי, ע"כ לא יאכלו ב"י את גיד הנשה, שהוא סיופר המשעה של קודם מ"ת, וא"כ גם ר"א ודאי מודה דבוני יעקב לא הווירו אלא על אכילת גה"ג, ולא על הנהתו, וממילא אן דלא אכילין או

לאכילה הן במכר והן במתנה הן בשלמה והן בחתוכה, והתוס' ל�מן אzzo לפיה הילכתא דאגבניט'. גם החלטוק שבחן מכיר למתנה הגם שהביא כן בשם הדרישה לא שמייע ליadam המקובל מתנה מתקבב יותר בירך שלמה ממילא שוי' מתעללה,ומי שלוקחה כדי לכבדה במתנה לאחר יתנו יותר עברו הירך שלמה מחתוכה. ובגוף סברת התוס' אני בעניין בער אני ולא אבן, איך מקרי צאתה הנהנה מן הגיד מה שהירך שלמה ולא ניטל גידה, הלא אם לא היה להירך הג' נמי הייתה שלמה, כי הלא לא הגיד עשו אותה שלמה, אלא אם ה' מוכרכ להוציא ממנה הגיד, היהת מתקלקלת ומי שמע מעתם הנהנה צו. ומה דוחוכיח הש"ס בפסחים מהאי משנה דגה'ג' מותר בהנהנה הוא משום דהאי תנא סובר יגבניט', וא"כ שפיר מוכרכ מהא דשולח אדם ירך לנכרי שגה'ג' מותר, ומה דפרק שם על היפוטוא מבלה הנחיא למ"ד יגבניט' אבל למ"ד אגבניט' מא"ל, לא פריך איך מותר לשלוות ירך לנכרי דلم"ד אגבניט' בל"ה מותר לשלוות דאיתו שוה יותר בשbill הגיד שבתוכה, אלא דהgeom' פריך, כי נאמר דלמ"ד אגבניט' תה' גה'ג' באמת אסור בהנהנה, אם יש לו בו צורך להשליך לכלבו או לушות ממנה רצעה וכדומה. ועיין עוד לקמן מה שכתבתי על דברת התוס' שם. שוב ראייתי דהראש יוסף ז"ל לקמן בעצמו הריגש במה שכתבתי.

בהתוצאות מהר"ץ חיות ציון כאן ירושמי פ' כ"ש והצל"ח שם דמפרש דבריו דמוקמי מתני' בנבלות ובנבולות דוקא גה'ג' מותר בהנהנה מטעם דר"ש מי שבשו אסור גידו מותר. ולא ידעתني איך מתרפרש האי מפני שמקומו ניכר והק"ע קמפרש דמותר אפילו במקומות שמכരיזון, דישראלי חבירו יכיר שנבללה היא דהרי לא ניטל גידה, והוא פלא דידלמא חתק ל' עכו"ם ואח'כ' ייכרנה לשישראל, ועיין לקמן בד"ה גמר' חיתוכא דעתו"ם מה שכתבתי שם ס' זולת זאת אין דין זה שיק בפרקון דעתוק בדיני גה'ג'. גם לשון בגיד של נבלות דקאמר, איינו מודוקדק, דיויתר הוול"ל בಗיד דטרפות דהוא יותר שכיח מנבולות. ולפנ' פירוש זה בירושלמי קשה להולמו ודז"ק.

רש"י ד"ה ירך שלמה משמע. אין זה ציון, דגבניט' לא כתני תיבת ירך כלל, אלא רש"י ז"ל כתוב דלא ידע מי הכרתו זהה, ולמה דבעל הגמ', והרש"ב' ז"ל כתוב דמקומו ניכר" דע"כ בשלמה לא פירש דקמדייק מתקני, "מפני שמקומו ניכר" השיב ע"ז דלשון קמייר. ותלמידי הרבנן מוויה שמואל קופטש נ"י השיב ע"ז בין "מפני" שהוא בהחלט מורה דע"כ ירך שלמה ממשע דאי ירך בין שלמה ובין חתוכה, הי' לי למייתני, "אם מקומו ניכר" ולא "מפני" ולכן יפה עשה רש"י ז"ל שה' מדקדק נפלא שכתב, ירך שלמה ממשע, דרך אז מצינו כתני מפני שמקומו ניכר, יפה דבר, ומ"מ אומר אני דשפיר תפס הרשב"א ז"ל, כי פרשי ז"ל בה הפלאopolא, כי האי "חתוכה לא" דקמדייק הש"ס, אין הכוונה על חתוכה מן הירך, שלישי או רביע, דהרי חתוכה בו"ז ולא חתוכה בי"ז' קאמר, כי באמת בין כולה למקצתה אין נפקותא כי אותו חלק של הירך דהוא הকפ מוקום מושב הגיד, אם אינה נפרעת לעומת הגיד, ניכר שפיר כמו בכולה, והא דנקט ירך דודאי כולה, ולא מקצתה משמע, אין בויה דיקוק של כלום דהרי ממתנה דבר התנא, ואין דרך לשלוות אלא ירך כולה, לאו מקצת ממנה, אבל הדיקוק הוא דמיירי ע"כ באינה נפרעת במקומות הגיד כדרכ' שפורען אותה כדי לנקרה, וגם חתוכה כולה קאמר, אלא שנפרעת ומילא אין חתוכה ממוצע מירך דכולה ירך, דהאי חתוכה נמי כולה ניכר, ותடע שכן שנפרעת, אבל ממוצע ממה דקמאנט מפני שמקומו ניכר, ותடע שכן הוא, אדם מלשון ירך, משמע איינו מפרעת כמש"כ רש"י ז"ל, מה זה דקמאנט במשמעותה גה'ג' בתוכה, שיטה דבירך שלמה שאינה מפרעת, הגה'ג' בתוכה, והכי הוול"ל שלוח אדם ירך לנכרי מפני שמקומם גה'ג' ניכר אלא ודאי דaicא ירך שאין גה'ג' בתוכו, והיינו

כר"י משום דנאסר לב"ג, או כרבנן משום דע"כ האי איסורה דבנ"י נשנית בסיני ע"פ, פשיטה דלא ניתוסף איסור הנאה אח"כ, שלא נשיח אלא מה שנאסר לבני יעקב ולא יותר, ור"ש דאסר גה'ג' בהנהה ע"כ שלא סבר בהזה כפי' הרמב"ם ז"ל, וכמו שהבאתי לעיל צ"ב ע"א, אלא דהרבב"ם נגד הרמב"ם ז"ל, מסתמא מצי חיל'י ממקומות אחר, עד שלא חס לא להא דריש' ולא להני שkil וטרי שבגמ' דנראה דלא כוותי, וכאשר במקומו הארכתי, והראתי דקרה מסיע לי, דהרי מס'ים "עד היום הזה" ולשון זה ע"כ מורה דאיינו ציווי אלא סיפור המשעה שלא אכלו. ועכ"פ האי פסק דגה'ג' מותר בהנהה אף' למ"ד אגבניט' לפ שיטותו דלב"ע הקרא בעקב נאמר ולא בסיני, שיריך וקאים ודז"ק היטוב.

וזע לדידי בל"ה קשי' לי על הסוגי' דפסחים הנ"ל דמקשה מגה'ג' ודם דאי אפשר דהני איסור גיד וחלב ודם יה' הא הלא אז כל בהמה מקצתה איסור הנהה יש בה מחיים דגס גה'ג' ע"כ מחיים נאסר כמש"כ התוס' בריש פרkon ומכם' כ' דם וחלב ואיך התירה תורה לחROSS ולדוש בשור דכתיב לא תחרוש בשור ובchromo ייחדי, אבל בשור לחודה ספר דמי, ולא תחסום שור בדישו, אבל לדוש بلا חשימה שפיר דמי, והרי נהנה מגה'ג' וחלב ודם ואל תשיבנו דሞטור מצד זוז"ג, דאפי' למ"ד זוז"ג אסור איינו אלא מדרבנן, דזה טעות גדול דפשיטה דמי שמסיק תנורו בעצי הקדש ועצי היתר ביחסו, או החורש בשור של הקדש ושל חולין ביחס דמעל מה'ת משום דנהנה מן הקדש, דהרי אישתרשי לי' הא שוי' של עצי הקדש, או מלאכת השור של הקדש, דמה מהני לי' שננהנה גם מן החולין להציגו מיד' איסור נהנה מן הקדש, ורק אחר העשה אם דינן מה דיננו של התנור המוסק או שדה החROSS, באיה ליכא איסור תורה כלל להנות מהם, אף' בל' זוז"ג דאפי' ביחס הקדש או שור הקדש לחוד אין זה אלא גורם הנהה דשי' מה'ת, כמו חלפי איסורי הנהה דע"פ שהחלפה בעצמה הוא איסור תורה, אבל החליפין מותרים אבל מדרבנן אסורים הן החליפין והו התנור המוסק והשדה החROSSה, בدلיכא זוז"ג אבל בדאיכה זוז"ג עצי איסור ועצי היתר פלוגטה הוא וכאשר הארכתי בהזה בסוגי' דשוחט בסכך של ע"א לעיל ד' ח' ע"י"ש, וא"כ פשיטה לי' דאמ' גה'ג' וחלב ודם היו איסורי הנהה, דלא הי' רשאי לחROSS ולדוש בשור, וא"כ מה פירך הש"ס והרי גה'ג' באמת דגה'ג' מוקראי להתירם בהנהה ומכם' כ' דקהה לר"ש דס' באמת דגה'ג' אסור בהנהה, איך נהנין משור בחיו לעבוד עמו או לרקב עליו, ובענין צע"ג וד' יאיר עניין.

שוב נתישבתי דעל ר"ש לא קsha מידי דהוא ע"כ ס"ל דגה'ג' לא נאסר מחיים, כיון דדרש כל שבשו מותר גידו אסור למיועטו גיד של טמאה, ה"ה דקאי על זמן נמי דכל זמן נמי דכך אוכל ולא גידה, ע"כ מירך המוכנת נאסר הגיד, דהוא דרש דירך אוכל ולא גידה, ור"א לאכול דירך הכתוב. ועיין בצל"ח פשחים בסוגי' דחזק'י ור"א שהביא דעת הירושלמי דל"ש גם גה'ג' של נבללה מותר לתירח חלב ודם דכל שבשו אסור גידו מותר. ומה דבעין קרא לתירח חלב ודם בהנהה אין קשי' כ"ב, שלא סמך הקרא ללימוד הירח הנהה מכללא וכען זה מצינו הרבה הרכבה פעמים ודז"ק.

כתב הרראש יוסף ז"ל דהא דנקט שלוח ולא מוכר דעתא לאשמעין דרכ' אגב דגה'ג' מותר בהנהה, ובמוכר הלא כתבו כתבו הtos' ל�מן צ"ב ע"ב ד"ה והלכתא, דין הנכרי נותן יותר בשbill הגיד אלא דבמתנה מתקבב כשהריך שלמה ולא חתוכה עכת' ז', ולא צויתי ליריד לסוף דעת קדשו, הלא תנא דידן יגבניט' ס' בל' בכול פירקון, א"כ בכל גוונא איכא הנהה כשהגיד בתוכו כיון דראי

דוחטך לי' ומצוין לי', חתך לחתיכות ולא בכוונה לרמות שהיא מונוקרט, אלא דעל ידי שוחטך לחתיכות אין מקום הגיד ניכר, ואთא למיזון מנני, ע"ז משני דחיתוכא דעכו"ם מידע ידיע, ר"ל כל שלא ניכר מקום מושב חתך הגיד, על הספק שמא בא חתוכה מיריך מנוקרט לא יקחנה, ואם הוא מקרי הדת שמקלו יגיד לו, אין אלו אחריאן לו כאשר כן מתרפרש לדעת הרשב"א ז"ל, אז ליכא שום הוכחה דניכור הגיד יהי סימן בשולח לחברו ע"י עכו"ם, דהרי התם המחליף מתכוון לפרטעה כמו אותו הירך שבידך, ומפני לנו שאין בידו לדמות חיתוכו לחטך דישראל. אלא ודאי דרבו של רשי"ז ז"ל היה מפרש קושי"ה הגמי דחתוכך לי' ומצוין לי' בכוונה לדמות לחטך דישראל, כדי לרמות לולוך שהוא מונוקרט, ומ"מ מתרץ דכל שאינו בקי בניקור ולא ידע מושב הגיד אינו יכול לכובן חטך לחטך, וזה ברור לפע"ד בס"ד.

ועפ"י הדברים האלו נפלאתי עוד על דברת הרשב"א ז"ל בריש הסוגי" שכתב דמה דעתן התנא דינו דחתוכה לא, בשולח לנכר, ולא נקטו בישראל בתנא דבריתא משות דעתא לאשמעין, שלא תימא דהאי שילוח לנכריו הוא כלפי פנוי, שלא קפדיין כמבואר בגמי ע"ז דף י"ד ע"א ודף ח' ע"א, קמ"ל דהכא קרוב הדבר וכודאי משווין לי', וכשה דתנן בגין שאבד בה כלאים לא ימכרנה לנכרו, שמא ייחזר וימכרנה לשישראל עכ"ד, ועיין בהගות מלא הרועים, דהקשה לפפי מה פריך הש"ס דילמא חתיך לי' ומצוין לי' דהרי זה איינו כודאי עכ"פ, וא"כתו הוה לפני פנוי. ואני תמה למה לא הקשה דעתיך מנני, הלא התם בע"ז מוסחרים דיבר שקרוב לוודאי שימכרו להעובדים, ומ"מ מותר מושם דחשב לפני פנוי, ואיך כתוב כאן הרשב"א דבשולח דורון לנכרי חשב יותר כודאי מהתם אתמהה, הלא בשולח דורון לנכרי קמיiri דאין דרכו למוכר, ואם אויל ימכרנה, הלא הרבה נוכרים לפני למכרה, וכן הוא בגין שאבד בו כלאים דמסתמא סתם קונה בגין ייחזר וימכרנה לשישראל, ולא למוכרו לאחרים ומ"מ חשוב שמו שמא ייחזר וימכרנה לשישראל, ואיך סבר הרשב"א לתרצ' זאת במה שכתב דהכא כודאי יחש, והוא הפלא ופלא.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב קושי" הרשב"א ז"ל מסוגי" דע"ז דלפניהם שרי, הוא דלא אמרו חילוק זה בין לפני לפני דלפניהם, אלא במקומות שהעשה שלא כדין עשו, ועובד עבירה במשיד, ואנו אם מקרביין לו הדבר הר夷 עוברים אלףני עור, משות מסיע, באופן דרך בתורי דנהרא עוברים אבל בחוד עברא לא, כדאמרין בריש ע"ז, ה"ה בלפניהם נמי שרי דכל שהוא עובר עבירה, אין אלו אחריאן לו, אלא בחוד לפני שלא להוציא כס יון לניר ואבמה"ח לב"ג, אבל לא שלא להוציא לאחר אפייל קרוב הדבר שמננו הגיע לניר ולב"ג, דאלפניהם לא מקפידין במקומות דין במעשהה שלנו אלא מסיע, ועיקר העבירה על הניר והב"ג שעוברים בשאט נפש, אבל כאן מיריך דישראל הלקחו בהיתר גמור אכלו, כי שרי לי' לסמוק על החטך הלהזה לומר דעתך גידה, וכן בגין שאבד בו כלאים, דשרי לישראל ליקח מן הנכרי דין לו לחוש על חוט של כלאים שאבד בו, וא"כ מי שמכרנו לנכרי אם אח"כ יגיע לידי ישראל וכיישל בו, כל הקולר תלי בצוארו והרי הוא העושה כל האיסור, ר"ל דמבטל איסור לכתלה, דהרי ע"י שמסר האי בגין והאי ירך מפורעת שנראית כמנוקרט ביד הנכרי, הרי הוא כמבטל איסור לכתלה, והוא איסור אוריינטיא עין בנוב"ת י"ד סי' מ"ה ועיין היטב מה שכתבנו בזה בפתחה הכללית.

והרי הרשב"א ז"ל בעצמו כתוב דברין מカリין ובין אין מカリין תקנתה הוה אבל מעיקר הדין אסור למוכר ומותר ליקח מהם ובודאי די אוריינטיא כאמור אסור דאסור למוכר דהוה עין שלח לתקלת

כשהיא מפורעת, ומ"מ נקרא ירך וא"כ איך מצי לidak מיריך דמיירி באינה מפורעת, אם לא ממש דקתי מפני שמקומו ניכר.

ומה דקתי נישן "מן" שהוא בחלה, ולא לשון "אם" הו, משום דמסתמא אינה מפורעת, דכל שהגה"ג בתוכה למזה היה לו הפרעה דיותר מתכבד בה כשהיא שלמה ולא נפרעת, ועל התאמיר א"כ מהא דקתי שגה"ג בתוכה למזה דבשלמה מיריך, ולמה לי מפני שמקומו ניכר, הא בורקה דניזהו דמסתמא בשלמה מיריך, אבל א"כ נידוק מני" דחתוכה אסור לשולח וכמו שכתבו לעיל, שלא מציין לדחERICA וחילק ממנו אסור, ע"ג דמתני" כולה ירך קאמר, משום דדיבר התנא בהווה, ולא לדיק מני" דבאוון אחר אסור, והג"נ א"א למידק דחתוכה אסור, משום דמסתמא משילמה דבר, ולכן יפה העיר הרשב"א ז"ל על דברי רש"י, דלאו מיריך קדיק אלא משום דעתמא קתני מפני שמקומו ניכר, וזה ברור ואמת בס"ד.

ודע דמה שכתבת דחתוכה מן הירך נמי מותר לשולח, אפייל אם איינו ניכר אי ניטל גידה או לא, ר"ל שאפשר שנייטל ע"פ שאין האי חתיכה מפורעת כי הפרעה מסתמא אינה ניכרת בכל חתיכה וחטיכה, מ"מ מותר לשולח, הואאמת וצדקה דמה דקתי בתומי" טעמא דמפני שמקומו ניכר, לא תידיוק מני" דבאוון אחר לא לכאן ולא לכאן אסור, דזה ודאי ליתא, דכל שאין לולוך מן הנכרי איזה הוכחה שהחתיכה מן הירך המונוקרטה נחתכה, מהכי תיתי יאלנה, והרי תראה דהראב"ד ז"ל מובה בח' רשב"א ז"ל ובראי"ש ז"ל, מוכיח מהא דחתוכה לא, דיש לסמוך על כל אדם מעלה מא שニיקר כמו בשחיטה עי"ש, הרוי דמש"ה אסור לשולח משום דמدينא שרי לסמוק על מה שראהו שהירך חתוכה כדרך שפורען הטבחים לנקרה, דמסתמא גמר ניקورو ויודע לנcker, אבל כל שאין הוכחה כלל שעסוק אדם בניקור האי בשער, פשיטה אסור ליקח ולאכלו, ביל' בקי שיראה אם אין בחתוכה זו חלק מן הגיד. והא דקתי בתומי" טעמא דמפני שמקומו ניכר דלא ניטל גידה, או אם שלמה אין בנסיבות אלא או שתהיה ניכר דלא ניטל גידה, או אם היא מפורעת בדרך שפורען לנקרה שתהיה נראית כמנוקרט, אבל לעומת בחתוכה שאפשר להסתפק אם בא מיריך מונוקרט או אינה מונוקרט נמי שרי. ולפ"ז הא דפריך בגמי ע"ה שלמה נמי לא לשדר לי' דחתוכיך לי' ומצוין לי', נמי אין הפירוש דחתוכיך לי' בחתוכה ומוצין חתיכה חתיכה, אז פשיטה דלא קזבני מני" דעכ"פ ספק אכן, אלא דהש"ס קפריך דהכרי הרוצה למקרו לשישראל יפרענה בכיוון לרמות את הлокח שהי"ה סבר שהוא מונוקרט ומוכנת לו מיד לאכללה. שלא יצטרך להוליכה למunker שיש בו טורח והוצאה, אמתה דאי' נהפק הוא דאפי' חתוכה לשדר לי' דכיוון דגוי מצי לחתוכה חתוכה דישראל, מAMILIA אין לסמוק אלא דהש"ס לא חש להאריך והקשה אפייל שלמה לא או א"ו דאפייל חתוכה שרי חד טעמא איתם בשנים דמצוי מוחתיק ומוצין יש לאסור בשניהם, ומAMILIA גם להתיר בשניהם וע"ז קמשני דאפא"ה חיתוכא דעכו"ם שאינו בקי במושב הגיד לא יכוון המקומות, ומידע ידיע לכל המכיר את מקום מושב הגיד, דין אין זה חתיכת ישראל המנקר, ואם האי לוקח גם זה אינו בקי, כי גם הוא אינו יודע לנו מקום מושב הגיד, אז מסתמא לא יקחנה ואכלנה בלי להראותה למבחן ולא צריכין לדוחק שכ' הרשב"א ז"ל על דברת הראב"ד הנ"ל, דב"ס"ד קודם דמטורץ דחיתוכא דນכרי מידע ידיע, באמת ה"י סובר דמשום קל הדעת אנו צריכין לחוש שלא לימкор ירך שאינה מונוקרט משום דידייקין מון המשנה דחתוכה לא, דזה ליתא כמש"כ לעיל דמשנה מש"ה נקט שלמה, משום דין דרך לשולח חתוכה. והרי תראה דרש"י ז"ל בשם רבבו הוכחים מכאן דניכור הגיד סימן מובהק הוא לשולח לחברו ע"י נכרי בלי חותם ואם ה"י מפרש קושי" הגמי

ודוק' היטוב.

דפ' צ"ד ע"א גמור' רבע אמר אנפקא אמר לי' לאשköוי והוא אשköיה חמורה מזינה, לא ידעתاي איזה גניבת דעת איכא כאן, דמיל' דנקרי לא הריגש שהוא מזינה, ואם הוא באופן דאי אפשר להרגיש, וכי מהחייב הוא להגיד לו שהיין מזון, הלא אמרו ליקמן במקום דאייהו מטעה אנטשי' לית לך בה, ורוב משתיין אז הלא הי' חמורה מזינה, ועל כרחנו לומר דשמאל דעתו דנקרי מצא אשköוי אנפקא, ואנפקא חיא משמעו, ושפיר נגנב דעתו דנקרי מצא ציוו' דשmaiל, דאטעהו לסבור שהוא חייא ולא מזוגא, אלא דלא משמעו הכא ממה דמשני ליקמן אנפקא חייא משמעו. משמעו דעת השטא לא ידע זאת, ולא עוד אלא דלא קמשני מיד' דחא עדין מוכח מהה אנטפיך דאסור לגנוב דעת, אטס מותר לגנוב דעת לא עבר על דברי, דהרי הי' מצי סבר דגס שמואל רק כדי לגנוב דעת הנקרי אמר בפני הנקרי לאשköוי אנפקא, ע"פ' שכונתו הי' על מזינה, אלא ודאי דשלא בפניו אמר לו, וא"כ הדרא קו' לדוכתיה במוה גנוב לי' דעתטי. ותלמייד מהוי שמואל קעפטש נ"י השיב ע"ז דרכם הי' למזוג בשעת שטי' והוא אשköוי מזוגא מכבר ובזה אטעהו. וככון הוא דכן ממשע בפסחים דף פ"ג ע"א במשנה שם והמיחם באמצע שהמשם עומדים למזוג, ופרש' שמחממי בו חמין שמזוגין בו את היין עיי'ש. ובלאו הци מוכח דאטעהו דהרי מזינה הי' בחמין ויין חייא ודאי לאו חם הוא, וע"כ דעתן לו מזינה קרייא, דלויל' זאת הי' מכיר מן החמיימות שהוא מזוג ודוק'.

ע"ש גנמי אל יסרב אדם בחברו לסעוד אצליו יודע בו שאינו סועד וכו', ואל יאמר לו סך שמן מפה ריקן. עכ"ל הברית', ורש"י ז"ל הוסיף שידע בו שאינו סך דגנן לי' דעתו, כסבר שיש בו שמן עכ"ל, וקיים לי' וכי על חנס התנה מלעיל לדחכא, דלעיל קאמר העמים יודע בו שאינו סועד, יודע שאינו מקבל. וכך הניח דבר זה על רש"י ז"ל להשלימו, גם למלה הפסיק עס דבר אחר, "ולא יפתח לו חיות המכורות לחנון" ואח"כ קאמר "ולא יאמר לו סך שמן מפה ריקן" שהוא ג"כ ענין אחד אם הוא דלא יסרב בו לאכול. ועוד זאת דרש"י ז"ל בעצמו סותר את דבריו מני ובין, דמסיים ביעמיא דגניב דעתטי, דקסבר שיש בו שמן, דחא באלא"ה גניב לי' לדעתטי" אפי' הי' בו שמן, כיון דידע בו שאינו סך. אלא דרש"י ז"ל נתקשה לו אותו בשופטני עסakin דמי פתי יאמר לחברו סך שמן כשהפח ריקן, דהא אפשר שייתפס לשקרן, لكن הוץרך רשי' לפרש דחכא נמי מיריעי כדעליל, דודיע בו שאינו סך. אבל לולי שאינו כדי ארשני לומר, דלא כן הוא דהרי שניינן גדול יש כאן בדברי התנה, דלעיל קאמר "אל יסרב", וכאן "אל יאמר", אבל העניין כך הוא, דכלל גדול מכללי דרך הוא, דמסרבין לקטו, דהינו לחברו כמותו או לקפן ממנו, ולא מקבלו מיד עד שייפזר, וכן קאמר דוקא אל יסרב בו ביש לו, אבל יודע לחברו לא יסועד ולא יקבל, אבל פעם א' שרי למימור לי', ע"פ' שידעו שלא יסועד, ולכך באזה גניבת דעת, דהרי חברו יכיר בו שאינו רוצה שישועד אצלו כיון דלא יסרב בו כדרך כל הארץ, ולא אמר לו אלא משפה ולחוץ הרי לבו בל עמו. משא"כ בפרק ריקן אפי' פעם א', לא יאמר, וע"פ' דבעפums א' לא הטעהו שרוחה שיסוך, שהרי חברו לא יסוך על אמרה פעם א', ומ"מ הטעהו עכ"פ' במה שסובר חברו, שיש לו שמן, ומה שקריא זאת גניבת דעת במה שמטעהו שיש לו שמן דומה הנה מגע לו מזה, ואיזה החזקת טוביה יקבל. צ"ל דמנהגו במה שידמה בנפשו. שיש לו פת בסלו שמן לפני לסוך, וע"ג דהאי הנה באמת יש לו, מ"מ מカリ גניבת דעת.

עפ'' הדברים האלו פרשטי על נכוון, מה דאייתי בשבועות דף ל' ע"ב דת"ח וע"ה שבאים לדין מותביבן לת"ח, וע"ה אומר' לו ייב

וכו' ע"ש, דלאור' קשה איך מתקים בכך תสภาพ עמידך, שלא יחדר את האחיד נגד חברו, אבל לפה האמור ניחא טובה, דהאי מותביבן לת"ח ר"ל שמסרבין בו לישב, ואות עושן לת"ח שהוא יידון כחברו של הדין, וא"כ בפעם' לא סגי דחררי לגב' ת"ח לא מקרי הדין גדול, וכאשר אמרין שם בגמ' בע"א שלח לי' ר' יוסף עלא חברנו עמיית בתורה ובמצוות. וע"כ בבן מיררי, דאי באמת הדין גדול בוחלת, הרוי נמי בצורבא מרבען באומר לו תיב, אבל בע"ה דלגב' וdae' מקרי כל דין גדול, סגי באומר לו פעם אין דהרי אין מסרבין גדול, ואם בכל זאת הוא קאי, לית לך בה, דסביר לת"ח ופעם א' לע"ה, שפיר קרינן בי' בצד תשפט עמידך ודוק'.

ע"ש גמור' כיון שראתה אמו עלתה לגג ונפלה ומיתה, אף הוא עלה לגג ונפל ומיתה. הא דלא אמר שהփילה את עצמה, וכן בכ"מ שמדובר ממאבד עצמו לדעת נקט האי לישנא ז"ל דרצה זה לומר דבשעת מעשה עצמה, כבר איינו שפוי בדעתו, וכאלו מעצמו נפל ולא חיב אלא על ההסתמה שמתהלה, כשהיא עדיון דעתו צלולה, ונפ' מ' דכל שעושה מעשה ע"ז מקרה נורא שאירע לו בפתע פתאום איינו נידון כמאבד עצמו לדעת עין בי"ז ובאחרונים בהה ודוק'.

רש"י ד"ה אין מוכرين טרפה לעכו"ם בסתם א"כ הודיעו שהיא טרפה דתו לכא גניבת דעת, ובמקומות שאין מכריזין דליך למכיר שמא ימכרנה ליישראל וכו', עיין בראש יוסף ז"ל וזה דוחק נдол לפרש דברי רשי' דלאוקימתא דר' אש' דומוקי כול' במקומות שאין מכריזין קאי, ובפרט דכתב דליך למכיר שמא ימכרנה וזה ולהתא לדר"א עדין איכא למכיר שיראה ישראל ויקחנה, וגם מה ליתא לדר"א עדין איכא מtopicם ליקמן, דליתא דהרי איכא אבוי' שטס'ים רשי' ז"ל דהכי מtopicם ליקמן, דליתא דהרי איכא אבוי' ורבא דמוקמי האי מציעטה במקומות שמכריזין. אולם לפע"ד דהכי פירושו דבסטם קאמר, אבל בהודיעו שהוא טרפה דליך גניבת דעת שרי למכור אם הוא במקומות שאין מכריזין, דליך למכיר שימכרנה ליישראל אחר דזאת לכ"ע הדין כן, דהכי מtopicם ליקמן דהינו דחכל מודים ביה אט הודיעו וגס הוא במקומות שאין מכריזין דשרי, אבל באלא הודיעו אפי' הוא במקומות שאין מכריזין איכא מושום גניבת דעת, ולחד מ"ד דהינו ר"א גם משום שמא יחוור ימכרנה להרואה.

ע"ב גמור' אחד מפנוי האננסין, לכאר' אין מובן דאם הוא אנס ליקחبشر על כרכחו של טבח ביל' לשלמי, גם אם לא ישלחjisראל זה את הנקרי יעשה כן, ואולי ז"ל דגס האנס רק מצד ההכרח עושה כן, ועלול הוא שאם יקבל דינר מן הישראל ליקח לוبشر שעוד שמנגע לאיטלי' יוציא את הדינר לצרכו כנו' להשתכר, ומחייבת פחד משלחו יקח הבשר ביל' מעות. אלא דምפרשי' לא משמע כן שכתב שמעכובו את הדינר בידו. ואולי ז"ל דניזה דהוא אנס ליקח מה שצריך לו ולמכרו כדי להשיג מעות אלא הי' חומס סוחרים בעדו ליקח ולמכרו ביל' לשלים, אבל לשבר דלא צרך לי' לא הי' עולה בעדו ליקח ולמכרו כדי להשיג מעות אלא הי' חומס סוחרים אחרים שיש להם סחרה הצריכה לו, ועתה שנשלח עם דינר לטבח הר' מחזקיק כבר בדין ונוטל הבשר בחמס ודוק'.

ע"ש גמור' אימא סיפא וכו' ואיבי במקומות שמכריזין אי' איתא דזהו טרפה אכרזוי הווה מכרזוי עכ"ל הגמ' ורש"י ז"ל הוסיף על זוז'ל: "ומדלא אכרזוי לאו טרפה היא ויאכל וממה בכ"ל ועמדתי כשבעה חדא משתומם על האי תוספת שנראה יכול מיותר רק כחזר על מה שאמרו בגמי. ואין דרכו של רשי' ז"ל בכך לכתוב דברים שלא לצרך. ומה שנראה לפע"ד בפי' הרשב' ז"ל בשבועות דף י"ח, דاع"פ' דלפרוש ממשתו עונה סמוך לוסטה אינה אלא איסור דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, מ"מ אםaira שבא עליה אז ופרשה נדה חיב חטא על

סתירת המשנה והבריתא, ואילו דוחות רשי' ז"ל דמציא מתרצץ דמתני' במקומות שמכריזין מירוי, א"כ גם לר' אשיש מצין למימר כן ולא נצטרך לומר דפליג המשנה עם הבריתא. ולפ"ז נראה לישיב דלית לרשי' ז"ל דזוקא לר' א"מ מוכרכין לומר דפליגו, ולא לאבאי ורבה. דלאור' קשה דנינו דרישא במקומות שאין מירוי, וכן קאמר דאסור לישראל ומותר לנכרי מ"מ ליפלוג בדידי ר"ל בנכרי גופא במקומות שמכריזין גם לנכרי אסור חתוכה, ומדמליג רק בין ישראל לנכרי ש"מ דלנקרי עלום מותר. אלא דיש לתרץ מהרי' זאת מציאותה שמעין דרישא במקומות שמכריזין ולאבאי או רבה. דלאור' קשה דנינו דרישא במקומות שאין מירוי אלא שאירע להם טרפה ורבה דאסור לישראל ומותר לנכרי מ"מ ליפלוג בדידי ר"ל נדע דבאותו מקום גם ירך חתוכה אסור לשולח, דשما ימכרנה לישראל, דהרי' מהאי סיפה שמעין דרישין אלפיני דלפני, וכמש"כ הרשב"א וכארש הסברנו לעיל בטעמא של דבר, וכן לדידיו לא קשה ליפלוג וליתני בנכרי גופא דבמקומות אסור לשולח ירך חתוכה זאת שמעין מסיפה וכן יותר קמ"ל במקומות שאין מירוי מותר, ולא חישין שםיא יתננה לו בפני ישראל. אלום לר' א"ד יכולת בריתיא במקומות שאין מירוי מציאותה קאמר דא"ה אסור למכור בסתם לנכרי נ"ט דשما הרואה העומד שם באיטיליז דשם למכור לוקחי בשר, יטעה לומר דכשר הוא, דלא"כ הי' מתאפסים הרבה לוקחי בשר, יטעה לומר דכשר הוא, דלא"כ הי' הטבח מטבחו כמש"כ רשי' ז"ל וברישא דליקא רואין לא חייש, וא"כ לדידי' קשה ליפלוג וליתני בנכרי גופא, במקומות שמכריזין אסור זם بلا רואין אייכא למיחוש שםיא יידמן לו לוקח ישראל, זאת לא נשמע מציאותה דשאני שם באיטיליז דשם אייכא הרבה לוקחי בשר, משא"כ בשולח מבתו לבית עכו"ם אויל לא חישין שהעכו"ם יליך ויקש לו קונה, אלא ודאי דלית לי לר' א"ד חתוכה עכו"ם מידע ידייע, וכן גם במקומות שמכריזין באמות מותר לשולח כי ישראל לא ייך ממנו כל זמן שלא ידע מי חתוכו, וכאשר כתוב הרשב"א ז"ל בדמשקנא אם ס"ל חתוכה עכו"ם לא ידייע, אז לא כמש"כ רשי' ז"ל חתוכה דאלו סמק גדול בלשון הבריתא, במה דקתני במציאות ומפני ב' דברים וכו' ומלוון זה משמע דקאי לפרש הרישא דלוי' זאת למה לא כתני ולא ימכור אדם טרפות לנכרי מפני שני דברים וכו' כמו"ש בסיפה ולא יאמר אדם לעכו"ם קח לי בדין זהبشر מפני ב' דברים וכו' אבל לפ"י אוקימתא דר' א"ר רצה לפרש הרישא, דהא דהתרתי לך לשולח חתוכה לנכרי ולא חשתי לא מפני גניתה דעת ולא לשם ימכרנה לשישראל אחר, מושום דהני שני חשות אין אלא במוור בשר טרפות ונבלות במקולין, בדנו"ט במקומות כשרות אפי' בסטם אייכא משום גניתה דעת, משא"כ בירך במקומות שאין מירוי ושלא במקולין שלא שכיה שהנכרי ימכרנה לישראל מה איכפת לי' بما שהיא מנוקרת, וכן משום שמא יחוור וימכרנה איינו אלא במקולין, ואם תקשה למה לא דקתני דין בירך חתוכה ובמקולין אז אסור מפני הני ב' טעםיים לק"מ דהרי התנה מביא מה שאמרו חכם, והם אמרו דבר זה בהמה שמצוין' נ"ט מצוין, אבל ירך פרועה שלא ניקרו מיעוט דלא הכריזו גם אז לטרפה היא. ר"ל אפי' יארע דלא הכריזו אז אין לטבח רשאי למכור נ"ט לנכרי כדעליל, וא"כ באמות הכריזו אז נקרא אצלם מכשול ולא אונס מושום דתחלת שיולחו בפשיעה היה, لكن צrisk רשי' ז"ל להוציא, דאפי' יארע כן דלא הכריזו אז אין לטבח רשאי למכור נ"ט לנכרי כדעליל, וא"כ במאו לא טרפה הוא זה שהוסיף רשי' במתוק לשונו הזהב על דברי הגמי', ומדלא אכרז לאו טרפה היא. ר"ל אפי' יארע דלא הכריזו באונס אבל האי בשר שלקח הנכרי גם אז לאו טרפה היא, ולא קאמר דליך טרפה בעיר אלא דהאי שבדינן הנכרי בכב"כ לאו טרפה היא ויאכל ומה בערך דבכג"ו אף דפשע בשלוחו מ"מ לא צrisk לחוש למיעוט דלא הכריזו גם אז לטרפה היא, ודבר נאה ומתקבל היא לפרש דברי רשי' ז"ל שלולי זאת אין להם מקום ודוו"ק.

ביה א', ולא דמי לשאר רואה דם בשעת תשמש דפטור, משוע דאנוס הוא דמאי הוה ל' למיעד, דהכא כיון דה' מוחר ועומד מן החכמים לפרש והוא עבר על זה, אע"ג דרך אישור דרבנן עבר, אבל מ"מ לא מצי מתנצל אונס הא, ועיין לעיל דף י' ע"א וגם בפתחה מה שהעלתי בזה דבכל הני אסורי דרבנן אישורו מושום דחששו שמא בהאי מעשה יבור אדווריתא ולא סמכו על רוב וחזקה, כמו שהזיהרו על עונה סמוך לסתה וכמו בדמאי שחששו על מיעוט ע"ה שאינן מעשרין, אין כאן אישור מוחלט דרבנן אלא ספק אישור תורה, דמוכח האי סברת הרשב"א ז"ל, تو מה"ת אסור לספיק או חזקה, דהוה כמו סכתנתא דלא מהני רוב וחזקה מה"ת, והסביר הש"ש ז"ל הטעם מושום דכיוון דאם יארע שעבר הרי' ה' ניזוק ממשא"כ באיסור אף אי קמ"י שמי' גלי' שעבר לית לו בה כי התורה התיירו אונס הוא, אמרו מעתה כל שהזיהרו חכמים דתו לאו אונס הוא מAMILIA אסור לו ליכנס, לספק זה דשما יбур עי"ש בארכות באה.

ועל' פ' לענינוaca לכאר' ה' מצין לומר דלעולם במקומות שמכריזין ולא הכריזו אבל מ"מ הרי מתרחש לפעים דאיירע טרפה ולא הכריזו מחתמת איזה סיבה וכמו דמיירי במציאות שאירע להם טרפה ולא הכריזו ניהו דלא בעי הלוקח מן הנכרי לחוש להז' ומציין סמק' ארוב כל שלא הכריזו מסתמא ליכא נ"ט במקולין, אבל האי משלח עכו"ם ליקח לו בשר דמושיר שלא לשולח מושום דאנס הוא ומץ גוזל את הטבח, שוב אם יארע אונס דלא הכריזו והי' נכשל בבשר טרפה, לא מצי מתנצל אונס התייתי בראשות התורה דאמרה מותר ליקח מן הנכרי במקומות שמכריזין, כי נשב לו אתה שלחת לאיטלי' את העכו"ם שאיסרו לך חכמים מפני האنسין, מAMILIA אין כאן טענות אונס מצדך ועל תתקעש חלקין בין איסרו לך חכמים מצד שלא סמכן על הרוב או שאיסרו מצד אחר דזיל בתר טעמא,aca והכא לאו אונס הוא, מושום דעשה שלא כדין ועbar אדרבי ז"ל, והוה זאת כمو'ת החלנו בפשיעה וסופה באונס דפסקין כמ"ד חיב בב"ק כ"ג ע"ב עי"ש, דהתמס נמי הפשיעה הוה לעניין קפיצה והוא לא קפץ אלא נפל באונס, מ"מ אמרין אלו ה' משמרין, שלא היו הכלב והגד בראש הגג, ממילא לא ה' באים לדי אונס נפילה, וכן היכיב, והכא דכוותי' אלו ה' נשمر מלשלוח עכו"ם למקולין ושלח ישראל ה' ניצל מאיסור, וע"י שפשע בשילוח זר ועbar אזהרת חכמים, בא לדי אכילת נ"ט ולא אונס מקרין, וכן לא די במה שאמר בגמי' אי איתא דהוה טרפה אכרז הוה מכרז דהכא עבר לשולח נכרי נגד אזהרת חכמים צrisk לחוש שמא יארע אונס דלא הכריזו דז' נקרא אצלם מכשול ולא אונס מושום דתחלת שיולחו בפשיעה היה, لكن צrisk רשי' ז"ל להוציא, דאפי' יארע כן דלא הכריזו אז אין לטבח רשאי למכור נ"ט לנכרי כדעליל, וא"כ במאו לאו טרפה הוא זה שהוסיף רשי' במתוק לשונו הזהב על דברי הגמי', ומדלא אכרז לאו טרפה היא. ר"ל אפי' יארע דלא הכריזו באונס אבל האי בשר שלקח הנכרי גם אז לאו טרפה היא, ולא קאמר דליך טרפה בעיר אלא דהאי שבדינן הנכרי בכב"כ לאו טרפה היא ויאכל ומה בערך דבכג"ו אף דפשע בשלוחו מ"מ לא צrisk לחוש למיעוט דלא הכריזו גם אז לטרפה היא, ודבר נאה ומתקבל היא לפרש דברי רשי' ז"ל שלולי זאת אין להם מקום ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמר אבי תימא לאבוי ורבה ור"א, בראשא היכי משדר לי' חתוכה וכו' ויל' דלית להו להנק שינוי' אלא שינוי' קמא דאoki במקומות שמכריזין וחיתוך דעכו"ם מידע ידייע, ומותויך כך נתקש לו הוה על רשי' דפי' אמלטה דר"א דפליג תנא דמתני' אתנא דבריתא, דהרי ר"א נמי מצי לתרץ מתני' כשינוי' קמא דלעיל, דמיירי במקומות שמכריזין עכORTH' דבריהם. ופירוש לדבריהם דבריתאי קומתמה על רשי' ז"ל דלמה לא פי' גם אליבא דאבי ורבה איך קמתרצço

נתבטל, וא"י משום קבוע קאמור הרשב"א הו"ל לפреш כנ. וגם דינו שהמציא דבלא נודע ליכא קבוע אפיו אם נהיה לו שכן הוא (הרא"ה מפלפל עלייו). לא הבנתי למה דין זה ללא נודע, דהרי נודע למוכר הטבח שמכר דמה שלא נודע להלוקחים, אי גם זה לא נודע מקרי אז גם בט' חניות איך קאמור דבלוך מהות דמקרי קבוע, דהרי ע"כ הא לוחך לא ידע בשעת לקיחת דבאתה מהנה התייס' כלום, והיינו טעונה מושם דזה תלויה בהני אוקימיות דעליל, דלאביי ורבא דמוקי האי לא ימכור לו נ"ט במקומות שמכריין ולא הכריזו, וכן דינו גמ' נובע מכך שאין הוכח בדעת דלא הוה לי לאסוקי לנכרי יהו רערע להם טרופות ולא הכריזו, אבל לר"א דמוקי גם האי דינא במקומות שאין מכריין ודאי מודו התוס' דצרכיך לאוקמי כשאומר לו בפירוש שהוא כשרח, וכמש"כ לעיל בשם ר"ת אלא דרש"י ז"ל שכטבת דהתמס במכור לו בחזקת שהיא כשרה שלא אליבא דרא"א כתוב כן, דלדיי אפיקו בסתם נמי איכא גנית דעת וד"ק.

על"ש גמ' אמר רב בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור וככתבו התוס' דחומרא בעלמא הוא, ומושום עובדא דלקמן, אלא שכתבו האחرونים ז"ל, דב"ד דבעל השקיל וטר"ע"כ סבר דמדיאן קאמור רב ולא שגאר הוא ע"י מעשה שאירע, דלא"כ מה פריך מכל הני משנהיות ובריריתא שנשנו קודם רב ועינן בח' ק"ז בעהה"ס ז"ל שרצה לתרץ בהז פסק הרמב"ם ז"ל ואני תמה מאיך ס"ד דבר מדיאן קאמור דחישין על בשר שהנחי ומצאו אח"כ במקומו, על החלפה של עורבים. וכי לא ידע מכל הני ברירות מובאות בפסחים דף יי"ד ע"א דפליגי בהנחי תשע ומצא עשר או עשר ומצא תשע, אבל מוצא המספר כמו שהנחי לית מאן דחש להחלפה וגם בחסר ויתר כתבו שם התוס' דדוקא בקשרים יחד פליגו, אבל בלא"ה מה שהחרsr אתון זה מעורר אצלנו הספק שמא הני אחירנא ננהו, וכן פליגו התם רבי ורש"ג בשדה שנאבד בה קבר אם מצא אח"כ קבר, אם חיישין שהה קבר אחר והוא מושום דלא ידעין המקום כי נאבד מקומו. אבל כאן שמא השר במקומות שהנחו שוחש להחלפה מהיכי תית, ע"כ חומרא בעלמא היא שחדש רב ומה פריך מט' חניות ומיתר משניות. ולעומת זה קשה גם להיפך אדם רב רק מצד חומרא גוז לאסור בשר שנתעלם מן העין איקי קאמור בשם רב סתום, בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור, דלשוון זה משמע דידייאן קאמור ולא גזרה שנזר רבי, וכמו דלעיל דף ה' ע"ב דקאמור ר"ג וב"ד נמנו על שחיתות כותוי ואסרו, ומסתמא גם רב לא עדיף מר"ג הנשיה ולא ה"י יכול לגזרו מעצמו דבר גדול זהה, לאסור בשנמה"ע בלי' למנות עליו חכמי דורו ואיך לא הזכיר זאת בכל התלמוד. ומה שנראה לפע"ד בהז הוא, דהרי מיצין הרבה פעמים בש"ס שדרכם היו לתלות גזירותם וחידושים דינים באילו גדול מדורות הראשונים, וכן שסמכו דבריהם אלஇיא מקרה שייה"ר נראת כדורייתא, כן עשו לתלות דברי אמראים במסניות וברירות הקודמין להם הרבה, כדי שיקובל הדבר בעם, ולכן שנה רבי דברי יחד בלשון חכמים וכן מצין בפסחים דף כ"ז ע"א דsharp; אל החילוף רבי בחכמים, כדי לקיים ההלכתא כייחיד נגד רבם, וכאשר הארכתי בה בכמה מקומות במקילתן ועינן לעיל בראש המ██' בסוף האוקמתות מה שכתבנו בהז. וא"כ ה"ג חשו חכמי התלמוד אמרוראי בתראי, שלא קיבלו גזירתם רב ובית דינו שגזרו על בשנמה"ע, لكن אמרה ממשו בדרך החלטה דאסור, כאשר הוא גזרה ישנה מתנאי קמאי שעיל זה שיק שפיר לומר אסור סתום, דהרי כבר אישטרש איסור זה מזמן כביר, ע"ז פריך מט' חניות וממשנה דמכתירין נמצא בה בשר ח' דמנה' נשמע אכן זה איסור קדום עכ"פ. ולא פריך מהני ברירות דפסחים שהבאתי לעיל, זאת פשיטה לי' דבשנמה"ע חומרא וגזרה דרבנן הוא, דמדיאן פשיטה דלית כאן מקום לחוש אפיקו בקולא טבח נקרים, דכל שמאצאו במקומות שהנחו בלי' שום

תעשה שambilא לידיו גנית דעת והוא דוקא במקום שמכריין ולא הכריזו, וכן שמא יחזור וימכרנה לשישראל וד"ק היטב.

תוס' ז"ה איננו דקמטעו אנפשייחו פ' בקו' וכו' לכך נראה דהתמס בסתם יאסר מושם דיין לאורח לאסוקי אדעת' דמכורות לחנוני אבל הכא וכו' עכ"ל, ועל הא דמוכר לו בחזקת שחותה לא השיבו התוס' כלום, והיינו טעונה מושם דזה תלויה בהני אוקימיות דעליל, דלאביי ורבא דמוקי האי לא ימכור לו נ"ט במקומות שמכריין ולא הכריזו, וכך גם בסתם איכא גנית דעת דלא הוה לי לאסוקי לנכרי יהו רערע להם טרופות ולא הכריזו, אבל לר"א דמוקי גם האי דינא במקומות שאין מכריין ודאי מודו התוס' דצרכיך לאוקמי כשאומר לו בפירוש שהוא כשרח, וכמש"כ לעיל בשם ר"ת אלא דרש"י ז"ל שכטבת דהתמס במכור לו בחזקת שהיא כשרה שלא אליבא דרא"א כתוב כן, דלדיי אפיקו בסתם נמי איכא גנית דעת וד"ק.

ודע דלאביי ורבא דמציעתא מייר' במקומות שמכריין ולא הכריזו, אלא שאירע להם טרופות לאסוקי, הוא דקאמור שמא יחזור וימכרנה לשישראל ולא קאמור שמא שלח ישראל את הנכרי ליקח לו בשר מושם דלהא לא צריך לחוש, דהרי אסור לשלח נקרי לאיטלי גם במקומות שמכריין ולא הכריזו מפני טעם אנשיון וד"ק.

דף ז' ז"ה גמ' אמר רבבי, שבביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן נאסר את כל המקולין עכ"ל הגמ', כפי הנראה מפי רשי"ו ותוס' ז"ל, הא נכי דיבין לי' האי טבח מן שר הטרפה, בעל מקולין הי' ולקחו כדי למכו, והמקום ההוא ה' מקום שאין מכריין או מקום שמכריין ולא הכריזו הימים, באופן שלא ה' רשאי למוכר לנכרי מן הטרפה באותו היום, והוא עבר ועשה שלא כהוגן, אלא דמ"מ קאמר דלא נאסר שאר המקולין נקרים, מיחמת חיש שמא גם לשאר בעלי מקולין מכר כמו שמכר לה, אבל מאותו הנכרי שמכר לו פשיטה דאסור ליקח אפיקו יש לו גם בשר כשר במקולין שלו כיוון דאיתחזק אצל טרפה, ולישנא בתראי אי לא דאמרין דלצערוי קמכוון דמש"ה מותר נמי ליקח מאותו הנכרי, והוא אסרים את כל המקולין, דהוה חיישין כי היכי דמוכר זהה מכר נמי לאחירנא, והנה יש לראות דס"כ' למה נאסר כל המקולין בשביבה אהת שנטרפה, דהא דאסרים למוכר אפיקי טרפה אהת בעיר במרקם שנטרפה, דהא דאסרים למוכר אפיקי טרפה אהת מקרים עכ"ל הנכריין, או דבשביל טרפה אהת מקרים עכ"ל הנכריין, יקחו בכל המקולין נקרים, הינו מושום תקנה להטבעים, דלוליז את שאסרו ליקח לא ה' רשאי למוכר טרפה לנכרי מושום דלא אמרה תורה שלח לתקלה והוא מה"ת דאסור לבטל איסור לכתלה עין ברשב"א בסוגי' דמכתירין לעיל, ובפתחה של' אבל כאן דהאי דמוכר טרפה بلا הכרזה כבר דזה שמכר מליקח בשאר מקולין אחר שכבר נתבטל, ואולי מאריך דזה שמכר הוא מבטל איסור לכתלה, ולמי שנטבטל בשביבו אסרו חז"ל כמבהיר בו י"ד סי' צ"ח, וא"כ הכא דהני מוקלי נקרים בייטול כמבטל בשביב הישראלים שרגילים ליקח אצל המקולין, אבל יותר נראת דהמקולין נמי קבוע הם, וכמש"כ התוס' בד"ה ובנמצא וכמש"כ המהרש"א ז"ל, וא"כ מדיאן אסור ליקח מוקלן ואע"פ דקבע שאינו ניכר הוא, עכ"פ מדרבנן הוה לי' קבוע גם בכחג'ו.

אולם הרשב"א ז"ל הביא בשם תוס' שיטה אחרת בה, והוא דודאי לכתלה ליקח אסור כיוון דמהימן לנו דמוכר את הטרפה הוה ל' במקומות שמכריין והכריזו אלא על מה שלקו מוקדם שנודע קאמר דלא נאסר דכל שלא נודע בשעת לקיחת עכ"פ שנודע אח"כ לא מקרי קבוע למפרע עיי"ש. והנה מה דמדומה זאת למקומות שמכריין והכריזו הוא פלא ממש"כ למעלה, דהתמס תקנתא הוה כדי להתיר המכירה, אבל לא להציג את הלוקחים מאיסורה שכבר

הר"י החלק על רשיי ומפרש דלענין אכילה קבעי ודוק".

ועתה בא וראה עד כמה נכנסו התוס' בדוחקים וdochki דוחקים מכח שיטה זו דבט' ציבורין לעין אכילה מיירי דע"י שיטה זו והכרחו לומר דראה שלקה הנכרי מן החנות באמת אסור דמקרי נולד הספק במקומות הקביעות כמו הtems בעכבר, ומהז נצחים להם קושי מפ' התערבותות, אכן מהני ניכבשינו דנייניזון, דהרי ראה שניניגיזו מן הקבוע ונכנסו בדוחק גдол דמיירி באופן שלא ראה, ע"ז קשי' להו עוד ע"ס הדיבור, ועיין לבב אר' מה שתמה עליהם. אבל כל זאת לשיטת רשי' ז"ל בפסחים דלענין בדיקה אחריו מيري לא צרכין כלל, כי הכל יבא בשלום על מקומו בלי שום דוחק והוא דאפיילו ראה ישראל שלקה הנכרי מן החנות, כל שאין לו נפקותא בזה אין לומר דנולד הספק במקומות הקביעות, דנולד הספק לא מקרי אלא כಚירcin לדון עליו, ולכן ניהו דבעכבר מקרי נולד הספק במקומות התערבותות, משום דיש להישראל נפ"מ אי חמץ אי מצחה שכול כד' לידע אם צריך בדיקה אחריו, אבל בנכרי שלקה בשר באחת מן המקולין, ע"פ שראהו ישראל אבל כל זמן שלא לקחו מהם אין לו נפ"מ ובזמן שלקו ייש לו נפ"מ כבר פירוש, דיןנו שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמע להו דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב'כ בתערובות לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל מוקמין עיקירה דדיןיא, ובאמת תמהו לומר כן, דהרי לא נקל במקומות שאין מカリין או במקומות שמכריין והכריו, יותר מבשנמה"ע אחר גזירת רב, דאסרו אפיילו בדיעבד ואפיילו בתערובות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוט' ד"ה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בינוו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסירין לי'adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבון, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר במנצא ע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מカリין או במקומות שמכריין והכרז היום מיירי, ואיך מותר בשר הנמצא. ע"כ לומר דלא גزو כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמהוה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב במנצא ביד נכרי' דאין שרי זאת במקומות שמכרין טרפות במקומות הרי דשם איכה תקנה ע"כ שלא לנקות מיד עכו"ם, ודוחק גדול לומר. גם זאת בעומד וראהו קמו'ק לי', דהרי הש"ס חידש זאת لكمן, משמע דברית' דט' חניות מיירי במנצא ביד עכו"ם ממש, ועיין בפלתי שהרגיש בזה ולפע"ד אין לנו מנוס אחר אלא לאמר דהאי ברייתא דט' חניות לפיה מה דמוקי לי' במנצא ביד עכו"ם, מיירי בסתם מקום דליך שום תקנה ומדינה אסור למכור טרפה, ומותר ליקח מן הנכרי, והאי אחת המוכרת בשר טרפה הוא טבח נכרי שטוח ומוכר לנכרים, ומ"מ מותר ליקח מיד נכרי מושום דרוב טבחין ישראל ודוק". ועיין בבב אר' שמספרש דברי התוס' כפושטן adam לך מותר בדיעבד ולפע"ד נראה ממש'כ.

אחרי כתבי מצאי לי ראי נפלאה וברורה בירושלמי שקלים פ"ז הלכ' ב' המובא ג'כ' בפוסקים, והוא דאחר שהביא הברייתא טט' חניות דבלקח מן הקבוע וחושש לטרפה ובמנצאת הולclin אחר הרוב, א"ר יוחנן שם הנמצא ביד גוי כנמצא בפלטיא, פי' ומותר דחולclin אחר רוב הטבחים, ופרק' מעשה שאירע חדך ארמאיה הי' חותך מן סוס' ונפיקן לברא למקרו ואר' יוסי דר' יוחנן רביה ג'כ' בראה אותו יוצא ממוקולין של ישראל עי"ש.

והנה ע"כ מיירי דלא ידע ישראל אם מחותן שמכרין טרפה או משאר חניות יצא, אכן בידע דמחנות של כשרות יצא מאי למיימרא ולא עוד אלא דרי' הלא כנמצא בפלטיא קאמר וע"כ דASHMUNIN דכמו דבמנצא בפלטיא סמכין אבל דפריש מרובה פריש, כמו כן

שינויו ודאי האי שנמצא הוא שהניחו, אלא דרבנן גרו, אבל מאחר דאמרו ממש'י דרב דבשנמה"ע אסור, ע"כ נירה קדומה הוא ואי אפשר לפrens הנוי ברייתא ומשניות, וע"ז קמדחיה דאפשר לאCKER לאCKER במנצא ביד עכו"ם ובעומד וראהו ולא דכו האמת, אלא דכו דאי כאן הוכחה מוכרכחת דגזרת בשנמה"ע ישנה הוי, שפיר אמר בשם רב סתום אסור כדי לקבלו מני' كالו הוא נירה ישנה, אבל לעולם רב הוא דגזר על בשנמה"ע, ואמוראי בתראי אמרו משמו בלשון דמיישטע שנאסר מכבר, ולפ"ז יש לקיים הא דמתוך החות' ז"ל הנ"ל דעת הרמב"ם ז"ל, דס"ל לפ' האמת דרב גור על בשנמה"ע, אין אנו צריכים לחלק בין נתעלם מן העין לנמצא ביד עכו"ם, ועיין עוד לקמן ודוק".

תוס' ד"ה ובמנצא הילך אחר הרוב, וא"ת דבמקומות שמכרין והכריו מושום טרפה אחת אסירין כל המוקולין וכו', עד שמסיק לבסוף דתקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקומות שאין מカリין שלא לנקות מן עכו"ם לכתבה הארץ ע"פ שרוב טבחין ישראל וכו' עכ"ל, וכונתם בל"ס Leh מה שכתבת הרשב'א ז"ל בסוגי' דמכרין לעיל כדדי שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמע להו דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב'כ בתערובות לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל מוקמין עיקירה דדיןיא, ובאמת תמהו לומר כן, דהרי לא נקל במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכריו, יותר מבשנמה"ע אחר גזירת רב, דאסרו אפיילו בדיעבד ואפיילו בתערובות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוט' ד"ה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בינוו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסירין לי' adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבון, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר במנצא ע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכרז היום מיירי, ואיך מותר בשר הנמצא. ע"כ לומר דלא גזו כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמהוה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב במנצא ביד נכרי' דאין שרי זאת במקומות שמכרין טרפות במקומות הרי דשם איכה תקנה ע"כ שלא לנקות מיד עכו"ם, ודוחק גדול לומר. גם זאת בעומד וראהו קמו'ק לי', דהרי הש"ס חידש זאת لكمן, משמע דברית' דט' חניות מיירי במנצא ביד עכו"ם ממש, ועיין בפלתי שהרגיש בזה ולפע"ד אין לנו מנוס אחר אלא לאמר דהאי ברייתא דט' חניות לפיה מה דמוקי לי' במנצא ביד עכו"ם, מיירי בסתם מקום דליך שום תקנה ומדינה אסור למכור טרפה, ומותר ליקח מן הנכרי, והאי אחת המוכרת בשר טרפה הוא טבח נכרי שטוח ומוכר לנכרים, ומ"מ מותר ליקח מיד נכרי מושום דרוב טבחין ישראל ודוק". ועיין בבב אר' שמספרש דברי התוס' כפושטן adam לך מותר בדיעבד ולפע"ד נראה ממש'כ.

תוס' ד"הanca נמי כמנצא ביד עכו"ם, וא"ת דאמר בפ'ק דפסחים ט' צבורים של מצחה וא' של חמצז ואתא עכבר וקהל וכו' דמה לי נמצוא בפי עכבר ומה לי נמצוא ביד עכו"ם עכ"ל. התוס' לשיטתייהו בפסחים שם הקשו כן דס"ל דלאכליה קבעי, וא"כ לא נולד לען הספק רק כשמוציאים מפי העכבר או שנפל מפי, ואז הינו היך דמנצא בשר ביד נכרי' אבל לרשי' ז"ל שפירוש שם כפושטו דלענין להצריך בדיקה קמיiri, א"כ שאני עכבר בחמצז, מנכרי בשר, דמיד שלקה העכבר מן הציבורין נולד הספק לעניין בדיקה וכדאמר שם לעיל שמא לטול חולדה בפנינו וצריך בדיקה אחריו, ועיי"ש בתוס' ותמצא שישידרו התוס' קושי' רק אחר שהביאו דעת

איתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה, וכך הקשו האחרונים ז"ל הרי דרב בפי אוסר בשר הנמצא במקומות טבוח ישראל משום חשש שבאיו מרובה דעתם, ואיך מסיק מכך דרב לאו בפירוש איתמר אלא כלל לא ק"ז בעחחות"ס ז"ל כתוב, דבאמת כאשר מסיק דמקלא איתמר גם זאת דמפרש רב האイ חתיכות מותרות משום נבלה י"כ לאו בפירוש שאמרו אלא כלל, ודבר גודל דבר הנביה זה, אלא בל"ה קשה לשון הש"ס דקאמר דמידי הוא טעמא אלא לר ובוי' דכל מקום שמצוין כן הוא על אופן דין חדש מישיב הקושי, אבל כאן הלא רב כדי לתרץ דין דבשנה"ע הוכחה לפרש האי מותרות דלענין טומאה אמר. וא"כ האי מידי הוא טעמא אלא לר אינו מדוקדק, והכי הוליל רב מותרך לך מותרות משום נבלה קאמר ואיתמר נמי הכי וכו'.

ד') הקשו ג"כ האחרונים ז"ל, הלא لكمן קאמר רב דאל תהי שוטה בחזרום, הרי בפירוש אסור בשנמה"ע בחזרום ודאי לאו סימן הוא במקומות דבעי היכר מדינא, כמו שבאיו התוס' لكمן מגני' ארכוה באלו מציאות, ורק לבג' חומרת בשנמה"ע מהני סימן כל דחו כמו חזרום, ואיך קאמר דרב לאו בפירוש איתמר ודורי הראש יוסף ז"ל בהז אינן מובנים לי.

ה') מימה דאמר רב, עבדי נמי הכי ואסרינהו ניחלי, אך נשמע דאוסר בשנמה"ע וחיש להחלפה, דשאני התם דעתן תרי במקומות חד וכפי הנראה הרגשו התוס' בהז, אלא דקשי' להו יותר דממה דקאמר עבדי נמי הכי, אדרבה מוכח דalo עלה רק חזא לא הוה אסור לי' ומתרצים בדוחק גודל, דהרי ראה שלא היה שם עורב ולמייחס שמא קודם לנו שדא עורב ראש במים אין כאן חשש, וא"כ הוה לי' לעלות שניהם דמיהיכי תיתי שלו נאבד במים ואידך עלה, כך מתפרשים תירוצים וכי לא יודה זהה דוחק גודל, Adams חישין להחלפה במקומות דליך שום ריעوتא למה לא ניחוש גם בגין שמי' במים ראש אחר ואדרבה דורך המים להולך מה שנארק בתוכו להלאה, וכן עד שבאי הסל, שט ראש שנפל ממנו להלאה וראש אחר שבא ממקום רחוך אריע עתה לאן ועלה בסל שלו, אבל אם יהיה לנו לומר דלא נשמע להיפך, אבל עדיון קשה מנ"ל דלו הוה מיתרמי בראש אחד ולא ראה אם לאו עירוב היא כאן דהוה אוסר, דדילמא דוקא מושם דעלו תריין, ואיכא כאן בטוח ראש חדש שלא ידע מאין בא, אי מכאן ואי מעלמא, ואין כאן אף' מقلלא דרב חייש להחלפה במקומות דליך שום ריעوتא והוא קושי' עצומה שאין לIALIZED הימנה. ולא עוד אלא דקשה לי' ע"כ כאן בהאי עובדא איך ח' בשנמה"ע כל דורי בחזרום קאמר רב בעצמו דהוה סימן לגב' חומר' דבשנה"ע, וא"כ ה"ה חתיכה מסוימת כמו ראש ורגל דהוה סימן, דעין שם ב"מ דף כ"ג ע"ב דכמו דפרק آخرווים דליהו סימן להחזרי אבדה, כמו כן פריך את חתיכות דליהו סימן או דפרק או דאטמא, הרי דשותין הון חזרום או חתיכות מסוימת דשניהם לגב' אבדה דבעין סימן גמור לאו סימנים נינהו אבל לבגי' חומרת בשנמה"ע גם שניהם סימנא הוה דמ"ש היא מהא דבעי ר"ה מרוב בחזרום ולא בעי' חתיכות משום דשם במתני' חזרום קתני' ברישא, נקט הוא נמי' חזרום אבל אה"ג דבעי נמי' בחתיכות ותדע ע"כ חזרום וחתיכות שות הון דאם תאמר דחרוזים הוה עדיף מחתיכות למה סייד התנה שם לקתני' הרי אלו שלו חזרום ואח"כ חתיכות דהוה זו ואצ"ל או והו"ל להקדמים חתיכות ואח"כ חזרום אלא ודאי דשווין הון ורב לא גזר רק את חתיכות בשר בעלמא דלא ידע מאייה חלק הבמה הוא אבל בידע דראש או גרג' או מאטמא הוה סימן וכאשר פריך רבו איך אכל בשרא ונשוי בסימנא כי הוא דרביה בר"ה דמחתק ל' את לת קרנא לכתהלה ודאי עשה סימן גמור אבל לאוסר בדיעבד

בנמצא ביד נכרי כן, וכיון דמיירי בראה יוצאה מחד מן המקולין הרי ראה שלקה מן הקבוע, ואיך נאמר כאן כל דפרק מרובה פריש כמו במנצ'א בפלטיא, אלא ודאי דכל זמן שלא ה' נפקota לישראל במה שלקה הנכרי, ע"פ שראהו יצא מן המקולין דין בשר שנמצא יש לו וזה את אתה ר"י לאשמעין ולאפוקי מישית התוס' דראה לחוד גורם לשעותו ספק נולד במקומות הקביעות והואראי' שאין עליה תשובה ודז"ק היטב.

מהדורה בתרא בסוגי' דבשנה"ע

בעברי עוד הפעם בעין עיוני על סוג' העומקה הללו האיר ד' עני' וראיתי אויר בהיר או רצחן וركע' פירוש זה אנו הולכים בהרחבה בכל שקל וטרוי' בלי דוחק כאשר אבא, ואסדר תחלה מה שיש מן החומר בסוגי' זו עפ' פירוש רשי' ותוס' והוא:

א') אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור. דבר פשוט הוא דרב החמיר חומריא תירה לחוש להחלפה במקומות דליך שום ריעوتא דמצא במקומות שנייה, וуд' כאן לא פלייג' תנאי בפסחים דף י"ד אלא בהניח מנה ומצא מאתים או בהיפך, ורק בקשורים יחד וכמוש'כ התוס' שם, אבל מצא כמו שהניח מאן דכרשמי' שהיה' חחש אחלפה, והרי בתרומה וקדש' דפוסל היסח הדעת, היישין על נגעת טומאה ומשום דכתיב וקדש' דרב חומריא על ההחלפה לא חישין, ע"ג דבעי' שימור וע'ך דרב חומריא תירה החמיר לאסור בשר בהיסח הדעת, שמא הוחלש בנבלה, וא"כ קשה מאי מה פריך לי' ממשניות וברייתיות שנשנו מכבר ובמה שכתבתי למלعلا דמלשונו דקאמר אסור ממשמע לי' עכ' פ' דהו גזירה קדומה לא נתקorra דעת, דעתין אין מקום להקשות דאפשר דהני נשנו קודם האי גזירה ומהנה לא זהה מקומו, ואין זה כמו בשאר מקומות שמרתץ תחלה בשאר אופנים ורק מצד הדוחק מסיק דמשנה נשנית קודם ולא זהה מקומה (עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכתבתי שם בהז) דבכל הני מקומות גזירה הוה, וממילא בטעות נשנו והי' מן הרואי לתקן הטעות אבל כיון שכבר היזכר מסיק דמשנה נשנית קודם ולא זהה מקומה (עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכתבתי שם בהז) דבכל הני מקומות גזירה הוה, אבל כאן בגזירה לא בעו המשניות קודמים שום תיקון דבלא"ה כל גזירה דלא נתקבלה ולא נפתחה בתוך העם לאו גזירה היא, וכל שנטקבלה ונתפסה לא מתבטלה בשביל שבמשנה נשנית קודם הגזירה שנו' היתר, וכן כאן אין שום מקום קושי' ממשנה או בריתיא השנו' קודם האי גזירה, שלא זהה מקומה גם אחר הגזירה.

ב') **תירוץ** הש"ס נמצא ביד עכו"ם שאני אין לו מובן, ניהו דביד עכו"ם שפיר משתمر מן העורבים שלא יהליפו, אבל האי עכו"ם שאמן מן העורבים דשדו קיבל. כמו מעשה דלקמן דשדו עורבים כבדי וכוליתא במעלי' יומא דכפורי, וק"ז הוא אם חישין להחלפת העורבים על בשר שהניח והעלים עינו ממנה, מכש'כ' דבנמצא ביד גוי דניחס שמא ממה שבאיו העורבים בא לידן. ומה שכתב רשי' ז'ל שהיתה בחזקת משתמר משתמר בהז'ת בחזקת ראה דהרגיש בקושי' ז' רואה תהרץ זאת ולומר דሞמןין האי בשר שהיתה בחזקת משתמר כמו שהוא עתה ביד אדם כך ה' מלפנים, ובא לו מיד אדם המשמר ולא מן השוק, אלא אדם מכח חזקה זו לא ניחוש שהגוי מצאו בשוק מכש'כ' דמצאו במקומות שהניחו דאי'א חזקה טובא דכאן נמצאו וכאן היה, ומהיכי תיתני הוחלף ע' עורבים שלא ראיינו, וזה תימיא רבבתא.

ג') **על** קושי' האחونة ממשנה דשקלים נמצא בגבולין אברים נבלות חתיכות מותרות, קמתרץ מידי הוא טעמא אלא לר הא

להם וגם למייעוט לא יחשב, שכן לרוחח דמלתא הביא מעשה שהוא, ולכן מסיק דרי"י לא התירبشر הנמצא ביד גוי אלא בראו שלקו מהן המקולין באופן דיליכא רק חשש שהוא מנו"ט לך ועל זה מהני הרוב וכמוש"כ בועללה דלא שייך בנכרי לך מן הקבוע והא דמתיר בנמצא לפטלי" ע"פ דבזה שוב איכא חששبشر טמא שנפל מן הנכרי שיש לו נבלות הטמאים בבתו וכמעשה שהי"ל כיון דבריך שרובה ישראלי דרים בה הוה נמצא בפטלי" תרי רובה דמסתמא מישראל נפל שהמה רבים בעיר, ואית' שסמייעוט הנכרים נפל הלא גם המה רובبشر שבידם מן המקולין הו, ובתרי רובה המיעוט כמאן דליתא, וכמבואר בכתבות דר ט"ז ע"א דעללה עשו בייחוסן שלא לסמך ארוב בשריםacialה, אבל ברוב העיר ורוב סיעת רוחקים מעליון ליויחסין, וע"ז אמר בירושלמי דבר כי איתא לבבל וראה שמקילין בשבר שביד עכו"ם שאסור מדינא משום מיעוט בשער טמא, החמיר עליהם לאסור גם מה שנתעלם מן העין ולהושך להחלפה במקומן דליקא שום רעוותא, וממילא אין צריך לומר דעת עורבים שהביאו מעלה מאח, אלא החלפה שבכאן ע"ז נכרי שיש בידו בשער טמא, ואולי משום לא פלוג גזר נמי בניכר שאין זה מן הטמאים, כל שאין לו סימן ואפשר דוחולף אסור, וממילא אסור גם בשער הנמצא בשוק, ע"פ שיש תרי רובה ומשום לא פלוג אבל מן הברייתא דט' חניות וממשנה דשקלים דקתי התיוכות מותירות לא קשה דהרי חומרא דרב הוא שלא ה"י בזמן הקדום.

אולם הגמ' דילן דעת אחרת עמה, דגס היא ידעה דמה דאסור רב בשנמה"ע הוא חומרת עצמו שחייב, ובס"ד שהקשה עליו מהא דרב דמקולין וטובי ישראלי בשער הנמצא ביד עכו"ם מותר, אוili באמת סבר דעתמי" דרב בירושלמי דחייב משום דראיה מקילין בשבר שביד עכו"ם, וע"כ דבשער ביד עכו"ם אסור מדינא, אבל המתרצה דקאמר נמצא ביד עכו"ם שאין מגלה לך טעמי" דרב דלעולם בשער שביד עכו"ם המשתרם מיותר דלמייעוט טמא לא חיישין כמו למייעוט טרופות, אבל בשער הנמצא איכא איסור מדינא והוא להיפך מסברת הירושלמי, ומטעם דחווש לרוב בשער דעלמא שהוא נו"ט ועי' עורבים המבאים, ואיל' דאן זה מצוי, עין בפי' כתבות הנל"ד"ה שם ומדאוריתא, שכותב דע"ג דלא איזילין בתר רובה עיר מצטרוף האי מיעוט לפלא, וא"כ ה"ה אם איכא היה פלא בעיר דועשה האי מיעוט בציירוף מיעוט שבעיר פלא, וכן כתבת הרץ"ז לעיל בסוגי" דביצים, דר"ס ג"ע, ב"ז, דמייעוט טמאות ומיעוט טרופות מצטרופין להחליש הרוב, וכן ה"י סברת רב בשער הנמצא בשוק ע"פ שרוב בשער שבעיר כשר, אבל חשש הבאת העורבים מرواיה דעלמא שהוא טרופות ונבלות מגער הרוב, ועשה ספק ואסור, וכדי לחזק האי דין דבשער הנמצא אסור מדינא ומשום חשש עורבים המבאים מرواיה דעלמא, איסור רב כל בשער שאינו ביד המשוחרר. וראה זה בפי' רשי"ז ע"ל דעת דין דרב בד"ה אסור מפרש סתם שהוא נתחלף בנבלה ולא הזכיר עורבים ואיל' כע"כ על המתרצה נמצא ביד עכו"ם שאיני כתוב אבל בשער המונח שמא עורבים חלפו, ולא כמש"כ התוס' מיד על רב דעתמי" שמא עורבים חלפו, דהמקשן ודאי לא ידע מה"ט עורבים מdeferך מבשר הנמצא ביד עכו"ם דין כאן חשש עורבים, כיון דהוא ביד המשתרם, וחזקה אלימטה הוא דכמו שהוא עתה ביד המשתרם כן בא לידי מיד המשתרם. אלא דלפי דרכנו לא היה לי' לרשי"ז ע"ל כתוב "אבל בשער המונח וכו'" אלא "אבל בשער הנמצא וכו'" כי עתה מאחר שגור רב לאסור אפילו בשער המונח על שלחנו משום שהעלים עינו ממן, פשיטה דגס בשער ביד עכו"ם כmorph, דמסתמא איכא העלמת עין במקולין וגם ברשות הגוי, דהרי תראה דחש"ס

ודאי דסגי בסימנה דחתיכה מסוימות כמו דסגי בחרואים וייתר נראה לומר דחש"ס טרם שמסיק דרב פשוט לי לריה דחרואים הוה סימן לרוחח דמלת' קאמר דعبد סימן מעלי' אתלת קרנא אבל לעולם בהיכר חתיכה מסוימת חלק הבהמה הוא ג"כ שפיר דמי ועין באות שאח"ז ודוק".

ו) **סמייעוט** דרב דקאייל לב"י רב חנן חתני' וכו', ולא עלים רב עני' מיניה דהאי חייתה דתלי' הקשו בתוס' דמקאן מוכח דרב אסר בשנמה"ע, ותירצו דכלמה רוב טבח עכו"ם, וכי חיישין קומתמה הראש יוסף ז"ל דמה בכך דרוב טבח עכו"ם, ורב רק לעורבים חושש להחלפה עכו"ם דהא ה"י נתפס כגבג, ורב רק ממצאי בת"ח אבל הביא בשם הת"ח דה"י מתירה דבחדי דאותיא כ"ע לאפי' שלא יחליפו הנכרים, או דמותרא שיצאו כולם וה"י טרודים ולא יהא העכו"ם נתפס כגבג עכ"ל, סוף הדברים לא ממצאי בת"ח שלפני, אבל לפע"ד לא הוועיל זהה כלום, חדש החלפה בנכרי לא שיק אלא בנסיך לו דבר بلا סימן ולא יכול להחזיקו לעצמו, אז קטין עלה בחשש החלפה טוב ברע, אבל במקומות דלא מסרנו לו מידי, אם איינו נתפס כגבג ונכנס לבית למה יניח אחרת תחתיה ואם יש לו מצע מחזיק בשניהם, ואולי יל"יש זאת בשנאמר דמחליף כדי שלא יתעוררנו בעליו לחזור אחריה הגנבה וה"י נתפס אח"כ בגנבה שבידו, אבל סכ"ס גם بلا נתפס כגבג לחוש להחלפה בלי' שום ריעוטא, ודאי דאיינו מדינא אלא משום חומרא דרב דחש בברש שנמה"ע להחלפת עורבים, וה"ה ברוב טבח עכו"ם להחלפת עכו"ם במקומות דאיינו נתפס כגבג, אבל بلا חומרא דרב, ודאי אין מקום לחוש שעכו"ם ה"י לו בהמה ביוזו גרוועה מזו והחליפה, דחשש זה ממש רחוק כ"כ כמו שיש דחלפה עורבים, ولكن עדין קושי' התוס' במ"ע, למה לא מדקדק מהאי מעשה דרב איסור בשנמה"ע מהש החלפה, וזאת בפירוש נשמע ולא מכללא, ולתרץ כל זאת נראה לפע"ד פרש הסוגי" לולי פרשי" ותוס' ז"ל באופן אחר והוא.

דבעל מסדר הש"ס ידע שפיר מיד דאסור בשנמה"ע מצד חומרא שהחייב הוא איסור כן, וכמבואר בפירוש בירושלמי דשקלים דרב ראה דמקילין בעין לקיית בשער מן הנכרים, והחייב עליהו, אלא דירושלמי וגמר' דילן פליגו בטעמא דרב, דבירושלמי מוקי להא דארזי' שם דבשער הנמצא ביד גוי כמנמצא בפטלי', והוא שרואו אותו יוצא ממקולין של ישראל, ומושם דמקשה לי' התם מעשה השה', חד ארמאי מקטען מן סוסי' ומפיק ברא. ויש להעיר וכי משום دائירע שנכרי מכר נבלה שבביבתו تو לא נסנק אירוב בשער שר שבעיר, ומה חידוש מצא בהאי מעשה כדי לאיסור בשער הנמצא ביד עכו"ם, ושנית קשה דאם דוחש למיעוט נבלות שבבית הנכרי, מה הנמצא בפטלי' מותר, ולא עוד אלא דהא דקאמר ר"י דנמצא ביד נכרי כמנמצא בפטלי' מותר נפרש כמו שאמר שם ר' יוסי תלמודי" דראו אותו יוצא ממקולין של ישראל, ע"כ הפירוש דלא ידעינו אם מרוב כשרים או מיעוט טרופות, ובדאכיא אחת מוכרות נו"ט דאל"כ Mai קמ"ל, וכמש"כ למעלה בתוס' דה"ג בנמצא, ואם כן הוא מ"ש ראה ומ"ש לא ראה, דהכא והכא איכא מיעוט נבלות ופלא בעני' שכל הפסיקים הביאו דברי הירושלמי וכדי לישב שיטת הרמ"ם ז"ל, ולא נתעוררנו לפרשים, אבל לפע"ד נראה עפ"י מה שכתבנו לעיל דף ס"ג ע"ב בתוס' דה"ג איסור דעוף טמא נינהו, דמש"ה לא סמכנו אירוב עופות טהורים משום דaicא עשה דוחבדלטם ובענין דזוקא הבדלה ע"י סימנים ולא מהני כל דפריש מרבא פריש, וא"כ ס"ל לירושלמי דבמקומות דaicא חשש בשער טמא לא איזילין בת"ר מושם עשה דוחבדלטם ולא הביא האי מעשה דנכרי אחד מכר בשער סוס וחמור דמאייס משום שלא תאמר דגס העכו"ם נזהרים מבשר סוס וחמור דמאייס

ואשר הש"ס מסיק דמסתבר דפרותא דעכו"ם ה' מודהшиб רב דאיסורה שכחיו טפי, והרי גזירת שחייבת כותים אמרין לעיל דף ה' ע"ב דר"ג ובית דיןנו מננו עליהם ולא קבלו הגזרה עד שבאו ר' א"ר ואישום בגויים גמורים, וכן שאור גזירות ה' נמנים עליהם חכמי הדור, ונשאו וננתנו בדבר עד שיצא אישור חדש לעלמא, והיתכן דגזרת בשנמה"ע שהוא גזרה כבודה עד דפרק הש"ס ורב היכי אכל בשארא, רק לאחר יד נתהווה מעובדא שהיה ומכללא דלא ביריא לו כלל דגזר רב, והוא מן הנמנע, ואדרבה לפ"י רשי"ו ותוס' ז"ל/DDינה דבשנמה"ע אשר רב נשמע מכללא דהאי עובדא ודאי דרב דין קאמר ולא חומרה וגזרה שגזר הואה,adam אמר דרב גזירה ולא דין קאמר אז פשיטה דרך בפירוש מציא אמרן כן ולא מכללא, ולכנן לרשי"ו ותוס' ע"כ רב דין קאמר. ולכנן תמהני מאד על הב"י ויתר הפסיקים שתממו על הרמב"ס ז"ל דאין הנית סוגי דילן ופסק כירושלמי, דאפילו לפ"י שיטם דהסוגי דילן ס"ל דרב דין קאמר, ולכנן פריך לי' מכל hei משניות וברייתנות, כיון דברי ירושלמי מבואר דבר גזירה קאמר, שהחמיר עצמו, הלא ירושלמי נסדר בדורו או קרוב לדורו של רב, כמה מאות שנים לפני הבעל וא"כ פשיטה דזהו יותר דסכמה לידע מה דקאמר רב, אי דין או גזירה קאמר ואין זה דומה לשאר פלוגות בסברא או בקבלה בפירוש המשניות דאנן אחר ר' תלמוד בבלי גירין נגד הירושלמי, אבל במה שהיעיד הירושלמי דרב אתה לבבל וראה מקילן והחרمير עליה, ע"פ שהגמי דילן לא ידע מיה וסביר דדין קאמר רב, לא נדחה עדות ברורה של הירושלמי שנסדר אז בזמנו של רב, מפני השערת תלמודא דילן דין קאמר רב, וזה ברור ואמת, אלא דלי פירושינו גם הבעל לא עלה על דעתו דרב מדינה קאמר לחוש להחלה בשאר המונח על שולחנו לפי שהעלים עניינו ממנה, זהה דבר שאין הדעת סבלתו, דbullet ההתלמוד טעו בהכא, אלא הפירוש האמתי הוא כמו שביארנו, ומוקם הניתן לי' מן השם התגדר בו תלית' וד"ק.

ע"ב גمرا אמר רב בעדי נמי המכ אסרינהו ניחלי תימה לי הלא באברים כתני במתני" דשלקים דובלות, לכל בשאר המושליך איתרעו הרבה ממש"כ רשי"ז, דכו דרך הנבלות לחתחלה לאברים ולהשליכם לאשפה, ופשיטה דה להנהר, וא"כ האי ראש הנמצא בימים אפילו נבלה הוה דראש ודאי בחתיכה ניזון כמובן. והוא תימא רבתא בעני אם לא שנאמר דרכם ה' לילך לנهر ומעיין ברישא לחלים ולהדים וכן נראה מירושלמי שלקים הנ"ל שהביא האי עובדא באופן זה חד בר נש איזיל בעי' מشيخה אסקופתיה בגו נהרה ומפרש שם הפני משה אשכנז הוה הראש והרגל ובני מעיים עיי"ש וא"כ אין بما שמנצאה ראש ריעוטה כנמצא בשוק כי עלול הוה בשעת רחיצה בנهر שיפול מידו לתוכה המים ואין זה דומה לנמצא בשוק דשם ע"כ אבידה הואה ואין דרך לאבד מה דבעי' שמייה וכמש"כ לעלמה אבל ברוחץ האברים בנهر שפיר דרכו לאבד. ואולי לאזה כיון רשי"ז' במה שכטב וכי בעדי נמי המכ כלומר אחרים הו נמי התם ברישא עכ"ל דדברים אלו לפום רהיטא אין להם פירוש דהלא יפה מפרש וכי דרך הואה כן שמאבד חפץ רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עובדא אסר להני תרי רישי אבל אי עולה חדא לא ה' אוסר, וע"כ או דה' קודם גזירתו שגזר על בשנמה"ע, או דלי' שיטת התוס' בד"ה בחרוזים דסימן כל דהו מרוני, אבל אסורה משום דעליה עוד אחד עמו והוא מדינה משום דחווש ארווא דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עובדא אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני ולא מהה דקבעי לי' ר"ה בחרוזים Mai, ע"ז לא על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דרב גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רבוינו גדויל האחרונים ז"ל שסבירו לתרץ הסוגי' באמרים דלםסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל המכ קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוס'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

לא מצא ממציאות על רב דהיכי אבל בשרא אלא בשעת' ופרש' ביד כנסחתט, או בצריך וחותום או בסימנה וא"כ בנסיבות בשידור ביד עכו"ם,/licא חד מכל המכ הרי דהוא בכל איסור בשנמה"ע, ועיון בלב אר' שנטעורה ע"ז, אלא דלי' דרכנו דכמו לדעת הירושלמי חומרא דרב ה' משום שמקילן בשער שביד נקרי, אבל כיון דרב גזר על בשנמה"ע ממילא גזר גם על בשער הנמצא, ע"ג דזאת מדינה ה' שרי, כן נמי לתלמידא דילן דרב גזר על נתעלם מן העון משום בשער הנמצא בשוק, אבל גזירתו כולל ודאי גם בשער הנמצא ביד עכו"ם אבל גזירתו כל גזירתו כמובן, וכמוש"כ בפוסקים ובזה יצא כנוגה צדקו של הרמב"ס ז"ל דפסק בין בשער הנמצא בשוק ובין הנמצא ביד גוי ואפילו נתעלם מני העין אסרו חכמים, דיבין לירושלמי ובין לש"ס דילן אחר גזירת רב הכל אסור אלא דשני התלמודים פליגו בטעמא דרב אי משום דס"ל דבשר הנמצא בשוק אסורה מדינה, אבל גזר אחר לדעת שנייהם אחר הנמצא ביד עכו"ם אסורה מדינה, אבל גזר אחר לדעת שנייהם אחר גזירתו אסורה הכל כנ"ל, וזה תורה הרמב"ס ז"ל תורה אמת ומוסכם עם השכל. ועתה נשוב לפירוש הסוגי', ואחר שזכה דעתמא דרב משום דחשש לרובה דעלמא שמדובר הרוב שבעיר, והוא מדינה אי' בשר הנמצא בשוק שאינו ביד המשתמר מדינה אסורה, פריך לי' מט' קמייר, דהאי מדינה קודם גזירת רב שרי, ואח' ב' פריך לי' ממשנה דמיכשין מבשר מבושל ומתרך לי' בעומד ורואה, ואח' ב' פריך לי' ממשנה דשלקים דשם תנן בהדי' דחתיכות הנמצאות מותרות, וא"כ מדינה בשער הנמצא מותר, ומה ראה רב לאסורה גם בשער המונח על שולחנו מצד גזרה, ע"ז קמשני מידי הוא טעמא אלא רב רב באמות מפרש האי מותרות דרך משום נבלה מותרות אבל באכילה אסורות מדינה, ומשום חשש רובה דעלמא שעשו פלאג ובוטמאה על פלאג לא החמיר לצרף תרי מיעוטה לנרע הרבו, אבל באיסור אכילה חששו מדינה וא"כ שפיר ATA רב לשיטתי' וגזר גם על נתעלם מני העין כנ"ל, וע"ז אמר והוא דרב ר' לא דאתמר דרב מפרש המשנה דחתיכות מותרות משום נבלה ולא באכילה, לאו בפירוש אתמר ולא כמו שפי' רשי' ז"ל הרגש דהא דרב משמע דקאי אמאי דסליק מני' ולא אדרב דלעיל, אבל לפ' דרכנו שהוא דעת הרמב"ס ז"ל, האמת כן הוא דקאי על האי דרב דמפרש המשנה דחתיכות מותרות וקאמר דלאו בפירוש אתמר, אלא מכללא משום דבאהי עובדא אסר להני תרי רישי אבל אי עולה חדא לא ה' אוסר, וע"כ או דה' קודם גזירתו שגזר על בשנמה"ע, או דלי' שיטת התוס' בד"ה בחרוזים דסימן כל דהו מרוני, אבל אסורה משום דעליה עוד אחד עמו והוא מדינה משום דחווש ארווא דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עובדא אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני ולא מהה דקבעי לי' ר"ה בחרוזים Mai, ע"ז לא על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דרב גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רבוינו גדויל האחרונים ז"ל שסבירו לתרץ הסוגי' באמרים דלםסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל המכ קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוס'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

כלל, כמו הכא דסימנים אינם אלא כרוב דרכי המיעוט מתרמי סימון כסימן, לא נהרג על הרוב, משא"כ אם המעשה נעשה בטוח אלא ממץ' אחר אנו רוצים לפטרו דילמא טרפה הרוג, או דלמא לאו א"א היא, כל שע"פ הרוב הוא כשר והיא א"א הרי הוא נכנס לעבר על אייסור שענשו מיתה ולא מצי טעון דילמא האי גברא או אתנא מן המיעוט ודוק".

משנה הנוטל גה"ג צרך שיטול את כלו ר"י אומר כדי לקיים בו מצות נטילה, ופרש"י צל דזהoa פלוגתת ר"מ ור"י בבריריתא דלעיל צ"ב ע"ב "בר דרמ"א" גה"ג מוחטט אחריו בכל מקום שהוא וחותך שמנו מעיקרו ור"י אמר גממו עם השופי וא"כ פליגו בעומק אם צרך לחוטט או שדי במה שלמעלה וכאשר ישמעו נמי מלשון הגני' דאמר שמואל לבר פולי' דזהoa גאים לי', חות' ב' טפי, אבל באורך הגיד לא פליגו, ושניהם מצי סבר' דבלען ס"ל שלא אסורה תורה אלא מה שעלה פליג' וטב' ר' יוסר' דלא אסורה תורה אלא מה שעלה הכהן' הכהן' כשםואל בגני' או שנייהם מצי סבר' דבלען כלו באורך הגיד, והואו דבריריתא לסתן פlige ר"י עם ת"ק באכלו ואין בו כזית, ומפרש פלוגתתם בהא דשמואל דרבנן ס"ל שלא אסורה תורה אלא מה שעלה הכהן' ולו' ר' יוסר' דכולה ירך רבינו הקדוש וכי הראה לא ידע מפלוגתא זו, דהרי לא הביא דבר ר"י שהחוק על הא דأكلו ואין בו כזית, ואדרבה מדהבאי באדכל מהז' כזית ומהז' כזית דפליג ר"י ואמר אין סופג כלל הארבעים, ובמציאות באכלו ואין בו כזית סתם דחיבב, הרי מבואר דעתך ד"ה הוא. ולא עוד אלא אכן נאמר דרבינו הקדוש מביא פלוגתת ר"מ ור"י בחטיטה דרבנן, והשמייט פלוגתתם בעיקר דאוריתא אי דוקא מה שעלה הכהן' או דכולה ירך, ועיין בפוסקים דאי'א מבוכה גדולה באזה, ולפי הפסיק פסקינו כשםואל ופסקין דבעי חטיטה כר"מ, נגד הכלל דר"מ ור"י הלכה כר"י. ובאמת לשון ר"י כדי לקיים בו מצות נטילה קשה מאד להולמו, לא בלבד מה שנטענו ר' הרשב"א צ"ל דלא נתן לנו שיעור במה שאמר כדי מצות נטילה, אלא דהאי מצות נטילה מה היא, וכי יש מצוה בניקור גיד וחלב עד דקרה לי' מצוה. ומה שנראה לפע"ד זהה דר"י לשיטתי' דס"ל לבני יעקב נאסר, והיינו דיעקב ובנוו נהגו באחת כמעשה השהי', ועיין לעיל בריש פרקן מה שכתבתי זהה והבאתי דעת חכמי המדרש וכן הוא בזוזה"ק דלכ"ע לא נגע המלאך אלא באחת וכפשתות הקרא Dunnע בכף ירך יעקב ותקע כף ירכו הרי לפי ע"ז אין בעצם הגיד שום איסור המזיק באכילתו דמ"ש גיד ימין לשמאלי, אלא דמשום זכר נאסר, וא"כ עיקר הזכור הוא בנטילתנו שהוא מעשה בפועל, כי רק הפעולה מעורר המחשבה ולא המניעה וכבדרשין זכר את יום השבת לקדשו בין או עכ"פ בפה, ולכן קרי לי' מצות נטילה, עיקר הלאו נאמר רק כדי שינטיל הגיד, ועי' מעשה הניקור נזכר אותו המאווע וניהו דודאי לאו מקרי ללקות על אכילתו, מ"מ הלאו נאמר כדי לקיים בו מצות נטילה, ולכן כל המוסיף בנטילה גורע דדומי' דמעשה בעין גיד אחת ולא שתים, ולכן גם החטיטה עס' שמננו הרי הוא מגע הזכור, וזאת שמענין מהא דאמר כדי מצות נטילה, אבל ר"מ דס"ל נהוג בשתיים מושום דlisrael נאמר האי לאו ככל לאוין שבדתורה, ואע"פ שנכתב במקומו לידע מאיזה טעם אסורה התורה גה"ג אין בשbill' זה עיקר טעם התורה לעשות זכר להאי מאורע, הרי כמו כן כתיב בשבת כדי לזכור יצ"מ וכן בתפилиין ועוד, hei נאמר דין בכל אלו המצאות שורש וטעם רק לעשות זכר ליצ"מ, וכן סבר' חכמים דנוהג בשני היררכות ויש ג"כ מקום להחמיר בחטיטה וישראל קדושים נהגו איסור בשמננו, וכל זאת רק למ"ד בסיני נאמר, וכיון דאין קרבען דר"י דבשו' פרקן ס"ל, דבשיני נאמר לנו דחה ר' מHALCA גם בהא דאי'ו נהוג אלא בשאת, וגם בפלוגתת חטיטה כנלפער' לע"פ חומר העניין ואם שגית'

ע"ש גמר' בעי מני' ר'יה מרוב בחזרין Mai, אל תה שוטה בחזרין. הנה דעת התוס' דהאי חרוזין לענין אבודה לאו סימן, וכדקדקתי במשנה בב"מ דחרוזות של דגימות הרי אלו שלו, ובתוספותא קתני דשל דגימות ושל בשר, הרי דחד דינה אית' להו, אבל לגבי בשנמה"ע דהוא חומרא בעלמא סגי בסימן כל דחו, אבל בהג"א כתוב דזוקא בשל דגימות דדריך לחזרו אוטם לאו סימן דעלמא, והאי בבשר דאין דרכ' בחזרום הוה סימן כאשר סימן דעלמא, והלב אר' דתוספותא שהוא נגד המשנה דב"מ לאו דסמכה הוא, והלב אר' צ"ל מוסיף לדחות שיטת התוס', דאם האי חרוזים לאו סימן הוא לענין אבודה, מה זה שהשיב לו בחרי אף אל תה' שוטה בחזרין, ואני תמה עלי'ו דלהפוך הוא דאסון מהן הוה סימן באמת מה עלה על דעת ר'יה לשאול כאן באיסור דרבנן בעלמא דלא להוי סימן, ובפרט דלאידך לשניא בניחותא אר'ה אמר רב דבחזרין הר' זה סימן, ומה שכתוב דמתנית' דבב"מ דקתני חרוזות של דגימות וחטיכות של בשר דזוקא דגימות ולא בשר, צ"ל דאה"ג דאין דרכ' לחזר ר'ק דגימות קטנים אלא דגם בცפרים כן הוא עין לעיל ריש דר' דקתני, וכן מצא בידו דקור'י של צפרים ופי' רשי' חרוזות עופות, וא"כ י"ל דתוספותא ג'כ האי בשר דקתני צפרים קטנים קאמר דדרך לחזרו כמו דגימות קטנים ודוק".

ע"ש ר'ח בר אבון איתבְדֵל' ר' כרכשא ב' דנא וכו', בכל הני עובדא דבעי סימנא או טב"ע, ודאי סימנא מעלי', ולא כמו סימני בחזרין, ותדע דהרי דומי' דתכלתא קאמר, ובתכלת ודי' מדינא צrisk סימן, דלא שיק ר'וב טבחין ישראל בהז, וע"כ או דברוב טבחין עכו"ם מירו, או אליבא דרב בשאר הנמצא אסור מדינה וכמוש"כ לעיל ודוק".

ד' צ"ו ע"א תוס' ד"ה ולא מהדרין בטב"ע תימא דשאני התם דחישדין לי' דלמא משקר דהא לצורבא מרבען מהדרין בטב"ע. והנראה להפע"ד בזה דהנה חד מן חריריא הקשה לי' קושי' עצומה דהה שפיר מציין להחזר בטב"ע גם לעם הארץ דחישוד לשקר ע"י שנחיכים לפניו כמה מן כלים כלו, ואנו מסמנים אותם ואם הוא יכיר את האבודה בין כמה שאר כלים הדומים ע"כ טב"ע אית' לי' ב'. ולא מצאת עינה לתרץ קושי' זו אלא בשנאמור, דאפשר כסומה בארכובה פגע בזה ואין לומר דאי'א רובה נגיד האי ואיך מסתיע' דפצע בזה דהרי הוה קבע וכמע"מ דמי', ואין כאן הוכחה, אלא דעדין אי'א הוכחה דאין לא ח' לעצמו שמא לא יגע באבודה, ונמצא הוחזק לרמא, אלא דזה אי'נו דהרי אפשר לטעות בטב"ע דהרי טב"ע כל דחו קאמר, דבנני כלים דמייריה התם שדומים ממש אחד לחבריו א"א מסתמא אלא טב"ע כל דחו (ופלא על התוס' שכתבו דהה בטב"ע גמור דזוקא מהדרין זהה ליתא) וכיון דבקל אפשר לטעות לא הוחזק לרמא וזה שקבע דמהא דלא מהדרין לע"ה אבדה בטב"ע ועל אופן הנ"ל, מזה מוכח דבטב"ע כל דחו עכ"פ יש לטעות, וא"כ גרע מסימנים דניהם דגם בסימנים ריעותה דרצונו שיחסירו לו אבדתו אטעת' להכירה בדמיון שוא, ולא משום שרוצה לשקר שאינו חדש כיוון דהוא ת"ח אלא משום דהרצון מוקור השכל CIDOU ודו"ק.

תוס' ד"ה פלני' דהאי סימנא והאי קטל נפשא לא קטלין לי' וא"ת והלא משיאין אשה עפ"י סימנים וכו' ועיין באחרונים שמיישבים קושי' התוס' דכל דבר שהוחזק ע"י סימנים או ע"י אחד, שפיר סוקlein ושורפין עליה, ועיין בזה באריכות ביריעות שלמה בבית יד שלו ו גם אני הארכתי במקומו בענין זה בתכלית הארכות'.

ועיקר החילוק הוא דבמוקום דהמייעוט אומר שלא עשה מעשה

לענין לעבור על המנהג זהה ברורו. ומה"ט הקיל הרמב"ם ז"ל במשמעותו של גה"ג לענין קרבן פסח שפסק בפ"י ה"א מהלכ' ק"פ שצולח הפסח כולם בעלי להוציא גה"ג וכותב שם ה"כ מ דיןודה דמותה דחויטין וקורנות האסורים אף' מדרבנן צריך להשירו ולא לאכלו אבל שמננו של גיד שאינו אלא מנהג קדושים בפסח לא נהגו עי"ש, ולפי דברי החת"ס ז"ל אדרבה שמננו של גיד ה"י חמור משאר קורנות וגידין שאסורים רק מדרבנן אלא ודאי ממש'כ דהקבלה ה"י שלא ה"י חמור משאר איסורי דרבנן וזה ברור לפ"ע"ד וכן ה"א דלא הזכיר התנא במשנתינו מנהג דשמננו של גיד לאסרו אין לנו מנוס אחר מלומר דיןוה דפסח כר"מ לענין חיטה שהוא מדרבנן אבל לענין שמננו שאינו אלא לר"מ מנהג קדושים ור"י חולק וכגדsmith על השם הגמ' דלעיל, דקרויר והוא בשמננו של גיד מיפילג פליגו, ורק לר"מ אסור מושם מנהג, ובזה לא רצתה רבינו הקדוש לסתום כר"מ, והניכת הדבר על המנהג kali לקבוע הלכה במשנה בדבר זה, מה"ט גם הרמב"ם ז"ל לא כתוב בפירוש שצורך להסביר שמננו של גיד רק בריש הפרקכנ"ל ודו"ק.

תנוס' ד"ה מ"ט מדרבנן בריה היא וא"ת ומ"ש וכי' ויל' דהינו טעם הדני כי אמר רחמנא לא תאכלו גיד עוף טמא ואמבו"ה, כאלו פירש בין גדול ובין קטן וכי' ויפה מפרש הראש יוסף ז"ל כוונת התнос' דגה"ג ועוף טמא דוקא שלם מקרי ולא חסרים ומילאichi דחיב' גם אקטן כל שהוא שלם, ואם אינו שלם בעין צית דוקא משום דעתך אכילה, ולדעת התוס' דלקמן בדיבור שאח"ז בכל הני לאווי דרשאים דלא כתיב אכילה באמת אינו לוקה אלא כשאוכל שלמים, אלא דבזה הרמב"ם ז"ל פlige עליהם שהרי כתוב בפ"ב ה"ב ממ"א האוכל כיון משרץ המים לוקה מה"ת שני אל תשקצו את נפשותיכם בכל הארץ השורץ על הארץ וכי', וכן בנבראים באשפות ובגופי הנבלות האוכל מהן צית לוקה שנ' ולא תטמאו את נפשותיכם בכל הארץ הרומש על הארץ וכי', הרי מפורש אמר דלوكה על צית מהם ע"ג דלא כתיב בהני לאוין לשון אכילה אלא דמ"מ לא פlige על טעם התוס' בבר"י דלוקה בשלם גם פחות מכיזית, משום דשרץ ורומש על הארץ שלם משמע, אלא בסופר דלא מסתגר כלל לומר דבשביל דאותה רחמנא להזכיר לחיב' על בריה שלמה גם בפחות מכיזית דנצחמו מזה קולא, דיפטור באוכל צית מברשות נגד הני טמאים דעתיכי בי' מברשות לא בשרצים כמה מלקיות, لكن שפיר כתבו באוכל צית בהו אכילה, דהני לאוין רק לאוין דאכילה, ולא לאלו דלא כתיב בהו אכילה, דהני לאוין הנוספות אפשר דוקא אשלים קפיד רחמנא אבל הרמב"ם ז"ל דס"ל דליך רק חד לאו וחד מלוקות, ורק בהצטרכות העוניים לוקה ג' ד' ה' וגם שיש מבואר שם בסוף הפרק, לכן לא מסתגר לי' לומר דברון דאית בי' רק חד מלוקות, דלא לוקה על צית ממשום דחומר רחמנא עלי' באוכל שלם גם בפחות מכיזית הוא חד, ועוד הרמב"ם הלא פסק כר"ש דדורש טמא דקרה, סובר דעתם החשוב של בריה הוא מטעם חשיבות, וא"כ באוכל צית דלא בעין חשיבות למה יפטור וכאשר אבא.

דרנה לפי דעת התוס' הא דחיב' בבר"י אל"ש גאה"כ בלי טעם הוא ולכן ס"ל דברין לחומרה ובין לקולא אמר' דהთורה קפיד דוקא אמר' שלמה אם לא במקומות דכתיב ביה נמי אכילה, דאתא לחיב' נמי אכיזית ממנהו, ולפי שיטות הביאוראי' לדבריהם מגמ' שבוטעות כ"א ע"ב דקאמר מפרש נמי בבר"י דמי דסבירו דמפרש כבר'י, ובבר'י למפרש ר'ל דמשום דמפורש בקרוא שרך שלם, לכן אף באין בו צית חיב' ה"ה במפרש בשבועה. ותמה תמה אקרה הלא פ"י רשי' ז'ל שם דמשום חשיבות קאמר דמפרש דומה בבר'י העי' שמספרש כ"ש אחשב' הוא פירוש מוכרכה שם, דהלא תחלה

ד' הטוב יכפר ודוי'ק.

ודע דיש להעיר עוד דלמה המשmitt רבני הקודש מכל וכל הא דשמננו של גיד דהוא מנהג ישראל קדושים, כי במה דקמני צרך שיטול את כולם ודי דליך להכenis גם שמננו ואדרב' בראש פרkon כתני בפירוש וחלבו מותר ומפרש ר'י א"ש לעיל דעל שמל שמננו קאי ומותר לד"ה, ולעיל כתבנו לדעת הרשב"א ז"ל דשמננו של גיד משום לתא דחלב החמיר על עצם, ייל' דמרומז מנהג זה בשמא שקראו חלב, אבל הלא הרשב"א ז'ל יחיד בדבר זה, ובתוס' וכן ברמב"ם מבואר דמשום לתא דגיד נאסר. והיתקן שישתווק מאיסור זה המנהג בכל מקום ובכל יום והתוס' לעיל צ"ב ע"ב ד"ה גוממו עם השופי, כתבו דומה שהגנו לאסור שמן היד הוא כמו חומרא דר"ז דבנות ישראל דחומרו על עצמן לישב ז'ל על טיפת דם כחרדל דאמרו בנדה ס"ו ע"א, דהיכא דאחמור אחמור, לפ"ע"ד נראה דמנהג של שמננו של גיד דקאמר עלי' ישראל קדושים נהגו בו אישור, מנהג קדמון מאד ה', ונתפשט בכל האומה דלולי זאת לא ה' קרא עלי' ישראל קדושים נהגו בו אישור, והרמב"ם ז'ל ריש פ"ח כולל חלבו וקונוקנות כתוב עליהם שהם מד"ס, ותנא דמשנתינו הזכיר הקונוקנות במה דקמננו משום ר'מ דצרכיך ליטול את כולם, והשמיט החלב שעל היד, ופלא על הרמב"ם ז'ל דגס הוא הנם שהזכיר החלב בריש הפרק אבל בהלכה ז' שהביא האי דינה דמשנתינו כתוב וא"ל: הנוטל גה"ג צריך לחטט אחורי עד שלא ישאיר ממנה כלום עכ"ל, והשמיט דחוטך שמננו מעיקרו דקמנינו בבריות'. ועל השמות רביינו הקדוש רחמנא לפ"ע"ד.

דרנה ק"ז בעהחת"ס ז'ל ביו"ד תשוי' ק"ז כתוב ע"ד חלב שהלבו עכו"ם אם נניח דהלהקה כרבב"ז דבאיין דבר טמא מצוי אין אישור הרוי אנו קבלנו עליינו לאסור בכל מקום, והרי הוא דאוריתא ככל קבלה של פרישות ומצד נדר עי"ש.

ואם כדבורי כן הוא ה' מקום לומר דהנתא דמשנתנו לא כלל' עם הקונוקנות מה"ט גופא, דהני דרבנן בעלמא אבל מנהג ישראל קדושים הוה כדאוריתא, והשארו על המנהג, ולא עוד אלא דקמנינו בפירוש וחלבו מותר לידע, דרך מצד מנהג אית' ב', וממילא דחומר מן קונוקנות דאיינן אבל מדרבנן, אלא דבגוף דברי החת"ס אני נבוך מכך כי הלא בעצמו כתוב שם דנניהו דכל מליל קיל כשר אייסור דרבנן הינו משום דכך קיבל שי' אייסור עליהם קוקלי אסורי דרבנן, אבל לעבור ע"ז, הרי הוא עבר על נדר דאוריתא עכ"ל, ולדעת קדשו לחולה מאכילין גיד החיצון והקונוקנות טרם שמאליכין לו שמננו של גיד דהוא חמור מאיסורי דרבנן, אולם במחכ'ת של ק"ז צ"ל דבר זה ליתא, כי כמו שאזיל ומודה דלכל מיל ודאי כדרבנן יחשב, כי כך קיבל על עצם שלא ה' יותר חמור מגזירת חכמים, ה"ה לענין לעבור נמי קבלו שלא ה' חמור העובר על מנהג קדושים, מעובר אגירת חכמים, ומנא אמינה לך דרכ' הוא, דרנה הרמב"ם ז'ל בראש' פ"ד מהלכ' שבועות כתוב דהשבוע שלא לאכול הימים ואכל פחות מכיזית הרוי הוא כאוכל חצי שעור מנבלות וטריפות וכיוצא בו, והמל"מ שם חקר מ"ג אי כוונת הנשבע ה' גם על חצי שיעור הרוי הוא לוקה, וכמפרש חצי שיעור, ואי כוונתו רק על סתם אכילה שהוא בכזית ה' חצי שיעור היותר גמור, והביא שם דעת הרץ ז'ל שבאמת ה' סובר כן דבשבועה ונדר חצי שיעור מותר למגורי, אלא דחזר בו והחסכים לדעת הרמב"ם ז'ל וטעמא דהא מלתא דעתה התורה הרי לך דלענין לעבור על השבועה יש ג' מציאות שי' רק איסור בעלמא דרבנן, או איסור תורה בלבד לא מלוקת כאשר חצי שיעור באיסורי תורה, וא"כ ה' הכל מנהג שקבלו העם על עצם ג'כ לא רצוי להיות חמור מגזירות ותקנות חכמים גם

בקרה ודוק.

תוס' דה ור"י אכילה כתיבה ב"י באמצע הדיבור, ויל' דודאי אלא דשרצים דכתיב בלשון אכילהeki ממשום כזאת שץ, אלא שיש לאו דשרץ דלא כתיב בהו אכילה כגון אל תשڪז. עכ"ל. כבר כתבנו לעיל מהרמב"ס זיל' בפירוש כתוב דמשום לאו דאל תשڪזuki אכיות דשרץ המים, ורק חד לאו אית בהו, ומתרץ קושי' התוס' לפי שיטתו דרך הatzotot הענינים השונים אפשר ללקות כמה פעמים עי"ש, וצ"ל אף דלא כתיב אכילה סטמא כמפורט דאל תשڪז באכילה קאמר, ואעפ' דפסחים דף כ"ה קאמר נפ"מ לעניין שלא כדרך הנאות דאסור בלאיו דלא כתיב בהו אכילה האי להחמיר הוא, אבל להקל ולומר דלא מחייב אכיות עד דאכל יכול לא, וכמוש"כ למעלה ודוק.

משנה ירך שנתבשלה בה הג"ג וכוי כיצד משערין אותה כבשר לפחת, הנה הרמב"ס זיל' בפייה"מ מפרש דר"ל שיטועם בהיק טעם הגיד בירך כמו שימצא אדם טעם הבשר לפחת, והוסיף עוד לפני שהבשר נוטן טעם בלפת יותר מבשאר צמחים והאי תוספת דברים הוא, מפני מה שאמר ר"ה לKNOWN כבשר בראשי לפותת הרי' דיש חילוק בין הצמחים לעניין קליטת טעם בשער שנתבשלה בתוכם, אלא דלפ"ז עיקר פירושו פלא והപלא, דלפי פירושו דבעין שירגש ממש טעם הגיד, אז האי שיורו כבשר בלפת היינו על חזק הטעם קאי והוא לקולא, שלא סגי בהרגשת טעם כל דחו, אלא כטעם הנרגש מן הבשר בלפת אשר זה בעצמו כמעט מן הנמנע, מפני שהгад עכ"פ לכ"ע בעצמו טעמא קלישטה, וכמה מן הגיד בעי כדי שייה' האי טעמא קלישטה נרגש בשער, ואעפ' דלפי סברת הרמב"ס טעמו חלק מטעם הבשר, אבל מ"מ קרוביים הטעמיים כמו כבד ולב ובשר דמボואר בב"י סי' צ"ח דינודונים כאינם מינים, דחלוקים בטעמים, אבל מ"מ טעמים קרובים הם, ואם יבושל בשר וכבד ולב קשה להרגיש בשער טעם הכבד והלב, ולהיפך טעם לב וכבד בשער כדיוע לכל, ואיך אפשר שריגיש בירך טעם הגיד בחזק טעם כמו בשער בלפת, אפי' אם לא נאמר דcola הירך קאמר, ולא די לו בזה אלא שמוסיף הרמב"ס זיל' דנקט התנה לפת משום דבו נרגש טעם הבשר יותר מבשאר צמחים, וא"כ הוא עוד תוספת קולא, דבעין שיטועם בחיק את הגיד בירך חזק כ"כ כמו שמרגש הבשר בלפת וא"כ הוא לא אסור לעולם ומניין לתנאה קולא זו דלא סגי בטעם הנרגש סתם, בין אי טעם בעיקר דאוריתא ובין דרבנן, ותעד דהרי בע"ז שנשנית קודם חולין, קתני שם במסנה דף ס"ז ע"ב ג"כ בנותן טעם, בגין שנפל על תנאים ושם לא קתני האי כיצד משערין, הרי דלא בעין ע"ז שום שיורו דכל שנרגש טumo בחיק ולידע ולהבחן שיש כאן תערובות יין, אסור ממשום טעם בעיקר ואם כן הה'anca אם ירגש טעם הגיד בשער אסור, ואי דמאי טעם לי', הלא ר"י אמר לנו לKNOWN דטעם לי' קפיא ארמא. עוד קשה לי לפ"י הרמב"ס זיל' מה יענה להני בנ"ט דקתני בסיפא, גבי גיד בין הגיד וחטיכה בין החתיכות, דהתם ע"כ ליכא לפרש שריגיש בחיק דהרי מין במינו ממש הוא, ולפירושו א"א לפרש דבמ"ב שעירוחו בששים כמו שכתב רשי זיל' דהאי גורה תערובות מינו אינו מינו דלבעי ט' כאשר אמר רבא לKNOWN עכ' לא ה' בזמן המשנה לפירוש הרמב"ס זיל' דבשר בלפת היינו הרגשות הטעם ממש, דהרי כל תערובות ה' נידון בפ"ע, ולא שיורו מוסומים לכולם, וכך בשער אויל אפי' עשר פעמים בשער ה' סגי, כדי שלא ירגש טעם חזק של בהמה, וא"כ פשיטה דיויתר מסתבר לרדרשו דאיתא לצין עד כמה לא נאכל הגיד וקאמר אשר על כף הירך והוא הפירוש הפשטוט, וממילא שמעין דקיי אבמה וחויה ולא אווע' שאון לו כף, צ"ל דלהרווחה דמלתא לרדרשו דהרי אב אל אה"ג דבלאה' רק' מירוח מרווח ל�"מ דנוקי כל הקרא למיעוטי עופ', במקום שיש פירוש מרווח

פריך על הא דאמרו רבנן היאק מצין באוכל כ"ש שהוא חייב, והרי נמלה ומשמי בריה שאני, ואח"כ פריך והרי מפרש, ומתרץ מפרש נמי כברי' דמי, ועתה לפי פי' התוס' דברי' נמי כפרש, הדרה קושי' ראשונה לדוכתי' והרי נמלה, ומה מתרץ בר' שאי, היינו דמפורש בתורה לחיב, הרי אותה מבקשת לדעתו לדעתו לחיב אונמלה דעכ' מה מפורש בתורה אין זה טעם לאסור, וא"כ עכ' מה דהשיב בר' שאני הוא טעם על התורה, ומה אסורה כ"ש משום דהוא בר' ואין לו דין כ"ש מלחמות חшибתו, וא"כ כי מתרץ על והרי מפרש דמפורש נמי כברי' דמי, הפי' כמו שפי' רשי זיל' דעכ' שאור על עצמו כ"ש אחשב' לאכילה, ובלאה' עכ' לר"ע דדורש טעמא דקרא כתלמודי ר"ש כמובא בגיטין סוף פרק השולח, טעמא דنمלה הוא משום דברי' חשוב ומילא דליתא מה שכטבו התוס' דישרץ וגיד בין קטן ובין גדול משמע אשר מזה נצחה דאפילו גדול בעין כלו מצד גזה'כ וכאשר הראייך דהרמב"ס בפירוש פסק להיפך, אבל הילפotta דחייב אבר' כ"ש הוא מלוא דרמשים דהומה כולם קטנים פחותים מכ zie, וכאשר כתוב רשי זיל' במקו' ט"ז ע"ב דרומש על הארץ על הנקיינטנים קאי, ולא מסתבר כלל דשאורהה התורה דאל תשڪז באכילה נמלה הרושם על הארץ, דכוונתה על הרבה רמשים ביחס, ומזה נדע דברי' שלמה חשובה ככזאת, אם הוא דומה לנמלה בכל פרטיה, וזאת אף למד' דלא דרש טעמא דקראי, דכאן חידוש זהה נגד כל איסורי תורה דבעין בית, ומהיכי תיתני נימה דרמשים יצאו מזה מכלל שאר איסורי התורה, אם יש טעם מספיק לפניו דברי' חשובה גם בפחות מכשיעור. וכפי הנראה גם התוס' לא נכנסו בכל האי דוחק אם לא משום האי שkill וטר'י דכאן דמשמע מני' דלשון אכילה מבטל חשיבות הבריה, וכלקמן בדיור שאח'זיל' אבל הרמב"ס זיל' לא שلت ליה שיקיל וטר'י דלא אמר אלא לרווחה דמלתא לפרש פלוגתת ר' רובבן על צד הרוחק דפלגנו בדשנואל, והנה היה המקום איתי' להשווות על דרך פלפול האי שkill וטר'י עסקו לפרש דבפלוגתא שנה, ובפרט שהרמב"ס זיל' כפי עיקר הסוגי' שנשנית במקומה, ולא חיש על מה שאיתمر במי'א שלא במקומו נגד זה, וכן אין עיקר עסקו לפרש דיני בריה, אלא קאי אמיומו דמשמעותו לומר דבפלוגתא שנה, ובפרט שהרמב"ס זיל' בלאה' פסק בפ"ד באכל צפורה תורה בחיה בכ"ש ממש, ומשם נבלה עי"ש, ועיין מה שכטבתי בה לKNOWN בסוגי' שם ודוק.

בשה' ז וא"ת ור"ש דחשייב חטה בר' היאק תרומה עלה בק"א וכו' אכתי ערלה וכלאי הכרם לא לטלו עכ'ל, הקשה לי תלמידי הרב הגדול מהו'ר' אברהם משה ני' והא ערלה וכלאי הכרם דעומדים לשרפפה וכותוי מיכתת שיעורייו לא שייך בהו חשיב'ו בר' ומה קשי' להו ואמרת לי לו דלא קשה מיד' דעכ' ביטולתו לא עומד לשרפוף, והוא שפיר' חשייב וכמו שכתבו התוס' לKNOWN ק' ע"א לעין חטיכה הראוי' להתקבב, דכל שראי' להתקבב אחר הביטול אעפ' שהי' אסורה בהנהה מתחלת אינה בטלה, והה' לעין בר' ודוק'.

ע"ב גמרי' והאי כף מבעי לי' למיעוטי עופ' דלית לי' כף, תרי' כף כתיבי. ועיין לעיל צ"ב ע"ב בעי' דרי' מה שכתבתבי בהא, אבל עדין לא נח דעתך כי אכן נאמר דקראי דאיתא על כף הירך למיעוטי עופ' כתיב, דתמורה זאת היה מצוי לכטוב בפירוש את נה'ג של בהמה, וא"כ פשיטה דיויתר מסתבר לרדרשו דאיתא לצין עד כמה לא נאכל הגיד וקאמר אשר על כף הירך והוא הפירוש הפשטוט, וממילא שמעין דקיי אבמה וחויה ולא אווע' שאון לו כף, צ"ל דלהרווחה דמלתא לרדרשו דהרי אב אל אה"ג דבלאה' רק' מירוח מרווח ל�"מ דנוקי כל הקרא למיעוטי עופ', במקום שיש פירוש מרווח

ועתה נזהה איך מתרפרש האי משנה לדעת רשי זיל'. הנה רשי זיל'

ה' מוסכם אצלם דשיעורبشر בلفת כמו הוה, ולכן לא האכיר התנא שיעור מצומצם, וממילא דבמ"ט דמשום לא פלוג נמי בעין ביטול כמו אינו מינו, נמי כל או"א ה' משער כפי השערתו דבר בلفת, וכן במשנה דקתי ניד ביגידן בן"ט, ודאי ג"כ אשיעורא בשער בلفת קסמרק, ואל"כ גם כאן הוויל'ן מצד משערין, ומ"מ כתוב רשי ז"ל דלקמן בגין מפרשין דבמ"ט משערא בששים, לא שכונת התנא בטוח ה' על שישים זהה ע"כ אינו, دائ לרביינו הקדוש ה' מוסכם שיעור זה דשים, לא ה' כתני כבשר בلفת, כי לפרש אתה ולא לסתום, אלא דרש"י ז"ל כתוב כן לפריש הסכמת אמוראי בתראי, דשים סגי בכל האיסורים, אבל בזמן המשנה כי היכי דבאיינו מינו ה' משער כאו"א כבשר בلفת לפי השערתו כן ה' במ"ט, והטעם דחומריו גם בתערובות מב"ט בלח שלאל סגי ברוב חד בתראי, עיין באזה לקמן. ועכ"פ לדעת רשי ז"ל משער דCBSR בلفת הוא מהלכה על כל תערובות משא"מ, ואע"ג דaicא איסור חזק מן הבשר ונוטן טעם בפחות משער בשער בلفת, מ"מ לא הקפידה תורה על האי טעם דהוא לעלה מכשעור בשער בلفת, אבל מדרבנן לא מהני שיעור כבשר בلفת, אלא להחמיר, דפחות משער זה לא נתיר שום תערובת, אבל תערובות דאפשר שנרגש האיסור בתוכו גם אחר שיעור זה אסור מדרבנן, ולזה ה' צרך עוד קפילה, אלא דבגדי בירך גיד בלא"ה טעם קליש הוא אוקמי אישעor של halacha ולא עיין זען קפילה. ועיין עוד לקמן ודז"ק.

תנוס' ד"ה אם יש בן"ט הרי זו אסורה לאו בגין חודי משערין וכוי ולפי ר"א שמפירוש דלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג אלא בב"ח ATI שפיר, ואח"כ כתבו דמשמע קצת דין הרוטב ולא שר חתיכות מסיע לבטל הגיד, והאי לפ"י הקונטרס ניחא וכו' עכ"ל, הנה כפי שביארתי לקמן בסוגי" דטפת חלב, להוכיח דעת רשי ז"ל כפי פ"י הט"ז בס"י צ"ב, דלulos יצא הבלועה מחתיכה שמקצתה ברוטב גם לשאר הקדרה, ומ"מ נעשה האי חתיכה נבלה, מושום דברך ראשון שהוא רתיחה שלא רוטב לא מazi להתפשט רק בהאי חתיכה ולא חוצה לה, ורק אחר שהבלועה נכנס בחלק התחthon שבחתיכה שברוטב מתחילה כח הרוטב להוכיח שם וזה לא מקרי סופיה להתפשט עיי"ש, א"כ אי בשאר איסוריין אין חתיכה עצמה נ"ג כדעת ר"א אז לא שייך הכא לומר דרך בירך ממשערין מטעמא דרש"י ז"ל דלקמן דשם מבב"ח מיריד דאית ב' מושום חתיכה עצמה נ"ג, אבל הכא גיד בירך אינו עושה נבלה, וא"כ מה שכתו התוס' לפ"י רשי ז"ל דלקמן ניחא הינו אי ס"ל שלא כר"א ואמרין חתיכה עצמה נ"ג גם בשאר איסוריין, וזאת ה' להם לפרש ולא לסתום, יצ"ע.

אולם איכא מאן דגרס במתני' אם יש בו בן"ט ולא בה עיין במשניות, ואי אין כאן משמעות כלל דבריך לבדה משערין, דהרי אם יש בו אגיד קאי ודז"ק.

ד"ה עד שמנגע לגיד לאו דוקא עד שמנגע לייד ממש, דהא צרכ שינוי כדי קליפה סמוך לגיד, ואפלו כדי נטילה וכו', הא דלא קאמר דעת ולא עד בכלל, ובפרט דיל"פ דקוול' עד הגיד ממש, אבל אינו ואוכל האי קליפה ממש דאו ה' מוכחה דסגי בקליפה, וזה ליתא דהרי עיין נטילה ממש"כ התוס' ודז"ק.

ז"ל סובר דעתם הגיד והבשר שווין, ואפלו אין שווין ממש מ"מ להרגיש זען טעם גיד בשער אפלו למ"ד יגבנ"ט הוא דבר רחוק וכמ"כ למעלה,ומי הוא זה שיבחין בשער הירך אם נתשל בגדיה או בלא גיד. והי"כ מדרבנן הוא וצרכין לחקר חדא מפני מה גרו להצריך הבשר, וא"כ מעיקר דין תורה הרוי זורק את הגיד ואוכל את הירך חד בתרי בטל, וזאת אפלו למ"ד מב"ט לא בטל, דהרי שוה בשמא בעין וגיד עם בשער אינו שוה בשמא וגם לא בטעה, ומ"מ קתני בנו"ט ועכ"כ מדרבנן הוא וצרכין לחקר חדא מפני מה גרו להצריך יותר מרוב, ומה בין תערובות יש ביש דהנחו על דין תורה להיבטל ברובה, וכאשר פריך לקמן על גיד בין הגידין וחתיכה בין החתיכות דיבטל ברובה, ובכל בלח ניחא לי' דבעין בנו"ט, ושניתה היאך משערין האי בנו"ט בגין גיד עם הירך, ד"א לא מטעם על טעם, אלא דעת ז"ק אמר התנא כיצד משערין אותה כבשר בلفת. ופירושי ז"ל דרואין كالו הירך לפת והגיד בשער ושיעור זה הללמ"ס כשאר שיעורו ה תורה, וכאן הבן שואל חדא דהלא רשי ז"ל פסק בסוגי" דזרוע בשלה לקמן דעתם כעיקר לאו דאוריתא, וכל הדרישות בהזאה אילא אסמכתא בעלמא, ואיך בא הללמ"ס לשער הטעם דבלא"ה אינו אסור מה"ת, ולא עוד אלא דכל שלא נרגש הטעם בהזאה התערובות שאנו דנין עליה, מהו איכפת לי' שאלו ה' בשער בلفת כעין זה ה' נוטן טעם הלא אכן טעה בעין וחיך ואוכל יטעם.

אבל דע כי כפי אשר תראה לפניינו בバイורנו בשיטת רשי ז"ל הוא, דעתם הנרגש עד איזה שיעור, הוא אסור מה"ת, דיליפותא דזרוע בשלה יلفותא גמורה הוה, ורק הטעם שלמעלה מאותו השיעור והוא טעם קלש, אין מה"ת רק מדרבנן אסור, והיליפותא ע"ז מנזר או מגיעולי כותים מהה אסמכותות וכן ביאר הגאון בעל כנפי יונה בספרו הנעים על יוז"ב סימן צ"ח עי"ש בארכיות, ועין עוד לקמן מזה, ועכ"פ גם לדעת רשי ז"ל טעם גמור של איסור אסור מה"ת, וע"ז אתה ההלכה כדי להגביל איזה טעם איסור ואיזה מותר והגביל זה את אמרים בשער בلفת, ולא כמו שפירוש הרמב"ם ז"ל שאם נרגש בהחיך כמו שרגש הבשר שדרכו ליתן כדי להטעם הפלפת, אלא הוא שיעור על כמהות האיסור וההתיר ור"ל שייהי האיסור בכמות נגד ההיתר כמו שדרך ליתן בשער בתוך הפלפת, ועכ"פ שבזה עדין אין כאן שיעור מוצמצם כי לאו כל אדם שווה בזה ויש חילוק בין עשיר לעני ובין בשער כדיודע ומה שכתו התוס' דCBSR בlfת הוא שווה עם שיעור ששים קשה לשמעו מכמה טעמיים, אולם כפי הנראה האי שיעור ששים לא ה' מוסכם אצלם עד סוף ההוראה שבתלמוד וכאשר תראה לקמן בバイורנו ולכן קתני עיקר השיעור של ההלכה שהוא בשער בlfת ומהא גופא דקתי ניד כבשר בlfת שיעור שאינו מצומצם ידע רשי ז"ל דעכ"כ הלכה היתה בידם, דשיעוריו חכמים לעולם מצומצמות כפי האפשרי, דעל זה אמרו במנחות ק"ג ע"ב כל מודת חכמים כך הוא מ"ס חסר קורוטוב אינו טובל בו וכו' ואי שיעור זה חכמים אמרוה ומדרבנן בעין כך, ודאי לא היו תולין זאת בכבר בשער בlfת, שעדיין צרכין אנו לידע וכמה הוא זה כתוב רשי ז"ל על גיד שנרגש בשער בין היגידין דלקמן מפרש דיל"ט מבב"מ שיעורו בששים, ולא כתוב כן לעלה בכבר בשער בlfת. ונס כאן לא פירש כן על בנו"ט אלא בד"ה כולן אסורות ממש דבאמת בזמן המשנה עדין לא

אלא ודאי נזכרן כן ע"ש אומנותו שהוא נחותם, וזה נכון מאד, אבל נשאר עליינו לobar למה צריך לכל זה, ואם איןנו אומן כלל מרע חזקתו למה לי לפי תומו. אבל דעת כי מאחר דאנן מהדרין בברר אחר ששים אי אית' בי טעמא קליישטה שאסרו חז"ל כל שטועם לפי תומו ואינו מותכוון לכך, לא סגי לנו בסתם ב"א, אם אחר טעימה כלאחר יד ולפי תומו יאמר, שלא הרגש אותו הטעם שאנו דניין עליו דכיוון שלא נתכוון להבחן בטעמיים, מלטה דלא רמי' עלי' הוה ולא אדעת' וכלון בעינן דוקא שידע בשעת טעימה שיש נפקותה בטעמיים וזה ודאי סגי גם בסתם ב"א כל שלא הרגש ולאן בתמורה סגי לי' בסתם כהן, וכל שנוטן לקפילה אומן הוא מפסיד ממונו של ישראל חכם, אמן בתרומות דיסורא מה געשה אם ליתנה לקפילה אומן שיטעמנה ויאמר לנו כפי אומנותו אם הריגש הריג הפריזנו על המדה להחמיר יותר מדוי, ואם שנטעמנה לסתם נקרי הלא אינו נאמן לנו בהגדתו שלא הרגש. מלטה דעבידי לגלי לא שייך אכן דבסטם ב"א איכא דרגש ואיכא דלא מרגש, כי חשיב' בא' חלוקים, כמו בבדיקה שכין דין כל אצבעות שוות, כן בחוש החיק הטעם. ואם נתנו לו לטעם כלאחר יד ולפי תומו לא סגי בהכין, דכל שלא כיון להבחן אינו מרגש כ"כ כמובן, וכן נתנו ר' יוחנן דחכים בטՐ甫ות ובכל מייל עזה טוביה ומושכלת, לדלינו לקפילה ארמאי דליתעמעה לפִי תומו מפני דאומן הריגל בטעמיים המאכלים להבחן בין הטעמיים גם בטעם לפִי תומו בלי כוונה להבחן בין הטעמיים, ירגש עכ"פ כסותם ב"א בכוונה ואין מدت הדין לקוי אם נשמק על הגדתו, אבל אמר לטעמי דהינו לפִי תומו, ודיקי קפילה ארמאי שהוא אומן להבחן. כדי שהי' טעימתו שווה עם טעימת סתם אדם הטעם בכוונה, כדי להבחן אבל אחר שכבר טעם שיפר מצין לשאול אותו בתורת אומן מה שהרגש כי הגדתו אינה צריכה להיות מסלפ"ת דכיוון דהוא אומן שיפר סמכין אחיזתו שלא מרע אומנותו כמש"כ התוס', וכלן דקדק רשי' זיל שלא הזכיר "מיסיח" רק דסמכין עלי' לפִי תומו ר'ל בטעימה לפִי תומו, דהרי מלשון וליטעמעי נשמע רק דהתעימה תהיה' כלאחר יד ולפי תומו. וא"כ אח"כ דושאlein אותו בתורת אומן זה שהרגש והוסיף רשי' זיל שפיר דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה, אלא דנפ"מ למלה תא אחריתא Adams יודיעו שבדבר או"ה צרכין יש חשש שכדי להכחיל יאמור דלא הריגש ולא יפסיד אומנותו בכך, כי הכל יודעים-DDRCOMS כן להכחיל, ובזה דברי רשי' זיל שפיר מזוקקים ומוציאר' כזהוב וככסף וחכמת שלמה דבר בו, בפירשו של הני שלשה תיבות דליתעמעי קפילה ארמא. ומה מאד מישוב בזה קושי' התוס' שהקשו על הא דרבא דעמד על הבהיר'ת' לשאול, בשלמא תרומה טעם לי' כהן, אלא בב"ח מאן טעם לי' שהקשו להם למה לא קמתמה רבא על כל הני משניות דקתי ניה בנו"ט בתערובות י"ג ובב"ח, ולפי האמור בשיטת רשי' זיל ניה, דבכל הני ידע דאפשר לסמוק אומן נקרי שיחמיר רשא' לא פסיד אומנתו, ואי דבאותן שהרא מרגש יותר ימצע שמתמס ב"א. שנית אמאי בעין מסלפ"ת ולא נשמק אומן כלל מרע אומנותו כמש"כ התוס', ומה שהוסיף רשי' זיל דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה, הוא סותר למה שכתב תחלה לפִי תומו, דהרי מסלפ"ת היינו שלא ייאלו כלל, רק כלאחר יד יציאו לפע"ד בזה. הנה תחלה נאמר דרש"י זיל ה' לפרש דעת רשי' זיל ובכל מה שכתבו בזה באחרונים זיל לא נח דעתיה מה שנרא' לפע"ד בזה. מודרך קאמר יטעמנחו לקפילה, אלא מדקך שיתו מלשון הגמ' דמלא קאמר דרש"י זיל ה' לטעמעיה' משמע מלאיו ולפי תומו, וממלא גם קפילה ע"כ אומן קאמר ולא על שם המשעה העשו עכשו קראו כן, דכיוון דהוא כלאחר יד ולפי תומו טעם ולא בתורת ציווי לידע ולהבחן בטעם המאכל איך קראהו קפילה בשלל עשיית דבר שאינו מותכוון לכך.

בד"ה אף' מראש אינו באה"ד, ובלא"ה נמי כיון דלא אפשר האיסור להתפשט חוץ לציר שרי, שלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג ואוסרת את כל החתיכות אלא במקום שהאיסור מתפשט בכל החתיכה וכו', על"ל, בטעמא דהא מלטה כתבתת דבר יקר לקמן בסוגי' דטפת חלב, וישבתי בזה סתורת הטור והמחבר מס' צ"ב לסי' ק"ה אשר נלאו האחרונים למצוא פשר הדבר עיי"ש ותורה צמאונך.

ד"ג צ"ז ע"א גמר' ובחלב אסור, והוא ארבע"ח עובדא הויה קמי' דר"י וכו', הראש יוסף הביא בשם הת"ח זיל שהקשה למה לא פריך בלא"ה סתירה על ר"ה מעובדא דר"י, עי"ש מה שכתבו האחرونים בזה, ולפע"ד נראה פשוט עפ"י מה שכתב הר"ץ זיל בשם הראה זיל דבחלב בצלוי דמפעפע רעב מביבול ולא מהני שישים, מושום דאיינו מפעפע בשואה. והנה סברא זו נconaה לפִי מה דפסקין דרותה דעתלי אינו כרותה דמboseל, אלא דחלב שאיני דמפעפע, וא"כ שפיר י"ל דבחלב אינו מפעפע בשואה אלא הולך בשביב הנווח לו יותר安娜 ואנה ולא מתפשט בשואה, אבל אם נאמר דכת הצלוי ככח הבישול,תו ליכא לחلك ולומר דעתלי אינו מוליך הטעם בשואה דמ"ש כיוון דכתות צלי ובישול שווין הן. וכן קודם שמסיק דעתלי שאני דמפעפע, לא מצי מקשה אר"ה מהאי עובדא דר"י, דיל' דשם הויה שישים נגד החלב דחויש הוה, ורק'ל' בסיפור דהאי עובדא דר"י תימא צלי אינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, אז הי' אסור בצלוי עע"פ דעתו בו סמק' וכדעת הראה, דעתו מפעפע בשואה, קמ"ל דגם בצלוי מהני שישים דהוה כרותה דמboseל, אבל מאחר שחדיש לנו דעתלי אינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, שפיר פריך מעובדא דר"י דתו ליכא לתרץ דהיה בו ס', דהרי בחלב דעתו מפעפע בשואה, לא מהני שישים כנ"ל וצריך לתרץ בחוש הוה ר'ל חלבו בחוש ואינו מפעפע, וכפי' ר'ת בתוס' ד"ה בחוש הוה. ולאידך פירוש שבתוס' דחויש הוה דעתה בה סמק', ציל' דקמ"ל נגד דעת הראה הנ"ל, דמוני ס' אף בצלוי ואע"פ דחויש פחות מרווח דמboseל, מ"מ מפעפע החלב בשואה אלא דלפ"ז קושי' הת"ח הדרה לדוכתי' ודוז'ק, אח"כ מצאת שקרוב לדברי כתוב הלב ארי' זיל.

ע"ש גמר', ואמר להו ליטעמעה קפילה ארמא, ופרש' זיל זיל, נחתום עכו"ם ואשמעין דሞתר לסמוק עלי' לפִי תומו ולא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה עכ"ל מהא דפרש קפילה נחתום ע"כ דעתו ע"ש האי מעשה קרי לי' כן, אלא דעתינו אומן הידוע להבחן בין הטעמיים ומ"מ בעין לפִי תומו ולא סמכיןacha, דאומן לא מרע אומנתו, ופירוש זה הוא פלא והפלא, חדא דלמה צrisk לא אומן ולא סגי באינו נוגש לשסתם בני אדם, ובפרט לדעת רשי' זיל דעתם עלי' זיל דבעי קפילה, דודאי רק דרבנן הוה'ai טעה שלآخر ס', ולמה לען להזכיר להצריך אומן המרגש יותר מסתסם ב"א. שנית אמאי בעין מסלפ"ת ולא נשמק אומן כלל מרע אומנותו כמש"כ התוס', ומה שהוסיף רשי' זיל דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה, הוא סותר למה שכתב תחלה לפִי תומו, דהרי מסלפ"ת היינו שלא ייאלו כלל, רק כלאחר יד יציאו לפע"ד בזה. הנה תחלה נחרבה די' נשפץ לפרש דעת רשי' זיל ובכל מה שכתבו בזה באחרונים זיל לא נח דעתיה מה שנרא' לפע"ד בזה. מודרך קאמר יטעמנחו לקפילה, אלא מדקך שיתו מלשון הגמ' דמלא קאמר דרש"י זיל ה' לטעמעיה' משמע מלאיו ולפי תומו, וממלא גם קפילה ע"כ אומן קאמר ולא על שם המשעה העשו עכשו קראו כן, דכיוון דהוא כלאחר יד ולפי תומו טעם ולא בתורת ציווי לידע ולהבחן בטעם המאכל איך קראהו קפילה בשלל עשיית דבר שאינו מותכוון לכך.

חדש הוא דלא אסורה אלא קדרה ב"ג, מ"מ דין חדש הוא לא אסור פליטת כלים, טעם הבא מן הטעם, ולא למדין רק על הני איסורים שעלהיהם קאי הקרה לצווות להגעיל, ולא ב"ח דתהירא בעל ולא תרומה דין איסורו שוה בכל, וה"ה נמי כי יון לנזיר ודלא כמו שכתו התוס' בפסחים ובניאיר בסוגי' דעתם עיקר דה"ה כי יון דהרי ציווי דהעגלת kali מדין כמו kali חלב או בשער משום דמה ענין זה למלחמת מדין ממש'כ לעיל, ה"ה kali יון לניאיר נמי אין לו שיקות למדין, וא"כ למד' דיליף טעם בעיקר מגעולי עכו"ם, באמת לא יליף רק לאיסורי טמאה וכן וודם וחלב שישראל נזהרים בהם ולא עכו"ם, אבל בשער או חלב או תרומה לר' ווין לניאיר טעם בעיקר מה"ת עכ"פ בפליטת כלים לא שמענו לדעת הראה"ה זיל, אשר כפי הנראה שכן סובר האי תנא דבורייתא, אשר משום זה צריך להשמעינו דמ"מ מדרבנן אסור לבשל בהם, וממילא גם באינו ב"י אפשר דלא פלוג רבנן, אע"ג דווה גזירה, ועכ"פ מכאן "א"ל מדין היתר ודוק"ק היטב.

אחרי כתבי כל זאת ראייתי בחדושי הצל"ח על חולין שכטב בPsiiotot דבלועת חלב בכלי לדעת רשי' דעתם בעיקר אינו אלא מדרבנן ק"ו דאיינו עשה ב"ח,adam בלועת איסור אינו אסור כש"כ דבלועת היתר לא נעשה איסור עי"ש מה שמיישב בהז Koshei העולם אכן למד רבא מכיליכת באילפס דאיינו אלא טעם בעיקר מדרבנן אבב"ח דעתם בעיקר דאוריתא לסמוך ארמא. ועכ"פ כיוון שכטב הוא זיל דילרש"י איכא ק"ו דבלועת חלב לא נעשה ב"ח, ה"ה לתוס' דס"ל טעם בעיקר בכל איסורין דאוריתא, ב"ח עדין לא שמעין דבלועת היתר יעשה ב"ח וכוקשי' המהרא"ם א"ש זיל.

ע"ש גמר' א"ר אמרו רבנן בטעם ואמר רבנן בקייל ואמר רבנן בשים, הילך וכו' אין לפרש דכל מקום שנינו בנ"ט, הוא בהתריא דמציא ליטעמי' כהן דזה ליטתא, דהרי בכל המשניות ובריותות שנינו בנ"ט בין דתהירא ובין דאייסורא, ובין במושב"ם ובין במ"ט, כמו במשנתינו וביבריה'ת דהביא רבא בעצמו, ב"ח וברותומא אלא דכל הני שנינו בהן בנ"ט אין פירושו שוה, דבנ"ט דשנינו במשנתינו בגין הגידין וחתייה בין החתיכות דהוא מב"מ ע"כ בנ"ט היינו ששים, או כבשר בפלפת, ובנ"ט שנינו ב"ח או ב"י בימי הינו בקייל ארמא וبن"ט שנינו בתרומה הינו ע"י טעימות כהן, ולכן קאמר הילך וכו' ר"ל דאן למדין מכל הני משניות ומミימרא דר"י דאמר ליטעמי' קפילה ארמא, דהדין כן, ועכ"פ פרש כן, דשים רק אמרינה נאכרת בשום משנה ואיך נאמר דמה דקתני במשנתינו בגין הגידין בנ"ט שהוא ס' דבר שלא נאכר כלל, וכמוש'כ לעיל במשנה ודוק"ק.

תוס' דה"ה א"ר וכו' ואמר רבנן בס' באמצעות הדיבור, ור' אפרים ה"י דווה דהכא אייריב בחמורה חדתא בעינבא וכו' ויש לי מקום עיון זההadam נאמר דרבא ס"ל במ"ט בשמא אבל שוה בטעמא יהודה דמ"מ לא בטל, א"כ באינו שוה בשמא אבל שוה בטעמא כחמורה חדתא בעינבא, מה בעי ס' ולא סגי ברוב כמו תערובות יבש ביבש, ואי משום גזירה תערובות מינו אותו מינו, לגוזר אינו מינו בשמא אותו מינו בשמא, וליתסר בשמשחו ואולי ייל עפ"י דברי הריטב"א זיל ע"ג ע"ב דס"ל דהא דקאמר רב ושמואל דכל איסורין שבתורה במשחו מדרבנן אמרו, ואפי' לרבען דר"י, וא"כ לא שייך לגוזר אינו מינו בשמא אותו מינו בשמא, דזה גזירה לאיזרה אבל אותו אינו מינו בטעמאlica רק חד גזרה, דעתם בעיקר דאוריתא. וכשאני לעצמי אפי' לר"י לא ידעת מניין לו לא אסור תערובות מ"מ מה"ת, דהרי חצי שיעור בתערובות לכ"ע לא אסור אלא מדרבנן וא"כ בכל תערובות פחותה מכך"פ,lica

ע"ש גמר' דתני קדרה شبישל בה בשער לא יבשל בה חלב ואם בישל בנ"ט וכן תרומה. ועיין בראש יוסף שהביא דברי הרמב"ם בשם הראה"ה זיל דמייתורה דהאי רישא דפשיטה הוא דלא יבשל חלב בקדחה شبישל בה בשער מדקדק הראה"ה דאתא לאשמעין, דודקה בתבז ימא, אבל באינה ב"י מותר לכתחה ולא גארינו אותו ב"י, משום דתהירא בעל, והנה בתרומה לא כ' מיד דלמה היא' מותר אינה ב"י דהרי כאן לזר איסורה בעל ועיינתי ברטיב"א גופא, ומצתתי שכטב דתהירא בעל אינו דומה לכלי מדין.

ולכאור' אין מובן לדבריו, הרי אדרבה מקשין העולם איך יליף טעם בעיקר מגעולי נקרים, דלמא משום ב"ח ציווה להגעיל דכל"ע בבב"ח אמרין טעם בעיקר, אבל באמות קושי ז' כרוב קושי' העולם, אין לה התחלה כלל, دائ' רק משום kali חלב כדי לבשל בהם בשער, וכן להיפך ציווה התורה להגעיל, ומה המתין בפ' ז' עד מלחתת מדין, הלא בכל בית ישראל יש kali חלב ובשר ואם רוצה להשתמש בהם להיפך צריכין הגעה, ואל תשיבני דאה"נ אלא דאגב ציווה להם להטבילים מטופחת עכו"ם ה"י מוכרת לצווות גם אהעגלה דזה ליטתא, דהרי טבילת כלים לדעת הרמב"ם ורוב הראשונים אינו אלא מדרבנן, וקרא דוטר אסמכתא בעלמא, אלאapiro לדעת הרשב"א זיל שדאורייתא הוא ונאמר שכלי תשמש צריכין תחלה העגלה קודם טבילה, אז ואדי לא דברה תורה אלא מ כלים שנשתמש בהם איסור אבל נשתמש בהם חלב וטור ואנובלות ולכן יפה קאמר הראה"ה זיל, דבכל מדיין לא דברה מהתירא בעל, וממילא דלא דברה מתרומה בעל, דודאי לא ה"י בתוך kali מדין, אלא דתימא גדולה היא, דמה רצה בה זיה לומר, הכי בשבייל זה לא נצריך מה"ת הגעה בקדחה ב"י מבשר לחלב ומתרומה לחולין בשבייל שאינס דומי' דכל' המהרא"ם אתמהה. וה"י עולה בדעתה זיל סובר כקושי' המהרא"ם א"ש זיל שהביא ק"ז בעהחת'ס זיל בתשו פ"ו לוי"ד, דחקיר אפי' א"ש זיל שהביא ק"ז בעהחת'ס זיל סובר כקושי' המהרא"ם אי בכל האיסורי טעם בעיקר דאוריתא, מ"מ לא אסורה תורה אלא טעם הבא מון המשם, כמו משות ענבים שיהם קבלו טעם מן הענבים, וכן יקדש להיות כמותו, וה"ה ב"ח, טעם הבא מון הגדי לתוכה חלב, אבל טעם kali לתוכה חלב שהוא טעם מן הטעם מ"ל, ואפי' מאן דיליף מגעולי עכו"ם הרוי אין בה אלא עשה דתעבירו באש, ולא לאו ללקות על האי טעם היוצא מן הכליל, וא"כ א"ז נאמר דיתהווע ב"ח מפליטת כלים עי"ש דרבו החת'ס זצ"ל קלסי' בסברתו, אבל כתוב דסוגי' הש"ס וכל פסקי הפוסקים לא חלקו בה, בין טעם הבא מון המשם ובין טעם הבא מון הכליל. ואם הראה"ה זיל סובר כן שפיר כתוב דבתהירא בעל לא מצי להיות ב"ח, ולכן לא בעי הגעה kali בשער לחלב או להיפך מה"ת, אלא דגס א"ז עדין קשה בתרומה מ"ט לא נלמד לאסור טעם היוצא מן הכליל לתוכה חולין, כיון דכאן איסורה בעל לגבי זר. שנית עדין קשה adam לאו כיון הראה"ה וס"ל דבאמת אין איסור מה"ת לבשל חלב בכל שער וכן להיפך מה"ט דתהירא בעל, וא"א ללימוד מכל' מדין רק איסורה בעל, כי מכח טעם בעיקר א"א לאסור רק טעם מן המשם ולא טעם מטעם, וא"כ נפל פיטתא בבירא דמה קשי' לוי' דתתנא מה קמ"ל באמרו דקדחה شبישל בה בשער לא מדרבנן אסור וצריך להשמעינו איסור זה באיזה משנה או בורייתא, ולפ"ע"ד באמת נראת דהאי בורייתא מש"ה נקט ב"ח ותרומה הני דלא ה"י בכלי מדין להשמעינו דאין בהם איסור תורה לבשל, כיון דהיא פחות מטע"כ, וניהו דאסורה תורה kali מדין ונאמר דלאו

בתרי בטל לתנאי דמתני' דאית ל' כרבנן דרי' דמבר'ם בטל, ואיך אפשר דאתא הלכה על תערובות גיד בירך ביחיד שייעור לאיסרוгалו ה' בשר בלפת, ובשאר תערובות מב'ם או טעםם קרובים כמו בשר שור עם כבד ובשר, קם דינה דכל שלג נרגש בטל מה'ת ברוב, כי לית לנו שום הלכה לאסרו תערובות מב'ם, רק בגין בירך, הרי יש דבר זו יותר מזה. וכבר כתבנו במשנה דעתך רשי' זיל דישיעור דכבר בלפת הוא הללמ'ס, אין לו מקום כלל אלא בשנאמר דעתם עיקר עד איזה שייעור הוא דארוייתא, ולמעלה מהו השיעור אין הטעם אסור מה'ת, ואתה הלכה לאסרו תורה, ואני לא מצאתי מקום בש'ש' שהי' נשמע ממנה דרי' אוסר תערובות מב'ם במשהו מה'ת, דעתך הפלוגתא דרי' ורבנן לאו לעניין אכילה איתשל, ובאיסורי אכילה דקאמר דרלי' אוסר במשהו, וכדלקמן דף קט ע"א באמת רק מדרבנן קאמר וממה דגזר רב בחמץ בפסח אינו מינו איין ראי' כ' דהרי מצינו הרבה גזירה לגזירה והרי להרבה פוסקי' ובראשם הרמב'ם טעם בעיקר גופה אינו אלא מדרבנן ומ' גוזו במבר'ם להצrik' ס' אותו אינו מינו. ומהאי דברי הרטיב' וא משאר פוסקים ראשונים ואחרונים נראה דרלי' מין במיינו במשהו מן התורה, והדבר צרי' תלמוד.

ע"ב גמר' הני אטמהתא דAMILCHO BI' ריש גלותא בגדי נשי וכו' מכל דרכות דצלי קאמר קשי' ובכ'ם דקאמר בגמ' קשי' יש לו תירץ, וכך אין איכא תירץ מרוחה, עפ' מי מה שכטבו התוס' לעיל דרבניה ע' משום שמנו של גיד אוסר, דמסתמא לא יחולק על ההלכה שקבעו לעיל דין בגדיון בנותן טעם, וא' ב' דס' לרבניה דשmeno של גיד מפעפע חלהב, וכן אוסר גם בצל ור' אתה סבירו ליה דכחוש בטבעו ואינו מפעפע, או כדעת הר'ם שהביא התוספות דשmeno אינו אסור יותר מן הגיד ודוק'.

ע"ש אר'א אר'י, כל איסורין שבתורה משערין כאלו הן בצל וקפולות, הא שייעור רק על האיסור לחודא קאי וכמו שפרש' זיל והא דנקט תרתי בצל או קפולות, משום דאם ההיתר מהד מהני משערין האיסור בשני, אבל במשנה דוחב שייעור לאיסור וליתר, לא בעי רק חד לכל חד כבשר איסור בהיתר של לפת, וכותב רשי' זיל דהאי שייעור דבשר בלפת רק לדינ' הנשה נאמרה, ור' לדינ' בירך, וכן לא סגי בשיעורו דגיד בלבד לומר דזהה כבשר, דהרי גם ההיתר הירך בשר הוות ולכך אתה הקבלה גם לשיעור הירך דהוא כלפת, אלא דזאת רק לגבי גה'ג נ' דקליש טעמו כן הוא, אבל בשאר איסורין משערין האיסור כבצל או כקפולות, וההיתר כמהות שוהו, וממילא דלייא ליתן שייעור מסויים מהאי שייעור דרי' לומר, שהוא שישים או מאה, דהרי דבר זה תלוי עדין בהיתר מה הוא, וממילא גם בתערובות מב'ם, אין השיעור שהוא לר' רואין האיסור כלו הוא בצל וההיתר תמיד כפי מה שהוא, כן מתרפרש ע' לדעת רשי' זיל, והוא פלא והפלא, חדא דהלא במתני' תנא אח'ג' גיד בין הגדיון וחתייה בין חתיכות ב'ג'ט, ולא קתני כיצד משערין את אלו, ולדעת רשי' בעין כאן שייעור אחר לא מבעי בחתיכת נבלת ודג טמא בין חתיכות היתר, אלא אפילו בגין הגדיון,adam נאמר דשייעור בשר בלפת דוקא לגיד בירך ATA, ומושום דגיד קליש טעמי' א'כ בשחהיתר ג'כ גידין דקלישון בטעםם, אין כאן מקום להקל נגד שאר תערובות מב'ם, ואי בחתיכת בין החתיכות בעין האיסור כבצל למה בגין גידין לא נשער כמו בחתיכה בין החתיכות, וכיון שכן איך סתם לנו התנאה לכתוב ב'ג'ט ולא מפרש כיצד משערין כמו שפרש בירך שנתבשל בה גה'ג' הא חדא, שנית קשה טובא על גוף העניין, איך אתה הלכה על גיד בירך לשער כבשר בלפת, כיון דבאמת אין הגיד בירך נרגש אם מפני שיטעם הגיד בטעם הירך והוא מב'ם בטעמא, או אפילו אין שווין ממש אלא דגיד בטעם הירך והוא נרגש בירך שהטעמים קרובים עכ'פ', הלא דין מב'ם אית ל', דכל שלא נרגש הטעם הרי חד

של הביצים מצטרפין לבטול והיה הקילפה של הטמא, א"כ ד' בسمך ולצרכו האיסור כמו בכח, קמ"ל דלא, אבל מה שכתבו התוס' דמשום דআিকা ביצת טמא דלא אסורה כדאמר איןשי דמי' בעלמא הוא עכ"ל, דבריהם אינם מובנים ממשמעו דקאו אמסקנת הש"ס, דבביצה אפרוח קמיירין וע"ז כתבו דהוו"א להקל גם בביבה שיש בו אפרוח, משום דשרар ביצים מיא בעלמא נינהו. ואין לה מובן כלל דמהיכי תיתי נקל בימה שיש לו טעם גמור משום הני דלית בהו טעם, ואם נדחק בלשונם ונאמר דכוונתם בס"ד דביצה טמאה אמרו ואתא לאשמעין לאפוקי ממה דאמרו אינשי גם זה ליתא דמה עניין זה לכאן בהאי מירמא דנראה בעילע דעיקר דאתא לאשמעין הוא דאין האיסור עללה במניין הששים, ועוד זאת דלמה לא פרשו התוס' לפि המסקנה דביצה אפרוח קאמר מה אתה לאשמעין, ולכן דברי התוס' לפני הספר החותום, ולוי נראה דלפי המסקנה דביצה אפרוח קאמר, אתה לאשמעין שלא תאמר דדבומה לכח, דאיו כלו אסור דהרי האפרוח אינו ממלא את כל החל דין באית בי' גם פרש הרבה כדיוע ותסגי בני"ט והוא, להשלים הסמק כמו בכח קמ"ל דלא, וכלפ"ד נכון.

ודע דרש"י ז"ל פירש ביצה בס' ביצה של עוף טמא, והקשה הראשiosa ז"ל למה לא ביצת טרפה או נבלה, והנה תלונתו איינו כנגד רשי"ז ז"ל כי הלא הגמ' אמרה כן כאשר מריש דהה"ע בביבת אפרוח קפריך אבל טמאה לא, הר' דהה"ס hei סובר אדם לא בביבת אפרוח אז בביבת עוף טמא קמיירין אבל מה ראי לשיטת הסוברים וכאשר הכריע גם הרמ"א ז"ל בריש סי' ק"ט דכל שבטל ישב ביבש חד בתاري,תו לא נאסר גם בנטבשoli יחד, דאין איסורו חזר וניעור עיי' הבשול כל שנtabטל ביבש ונחפק האיסור להיות היותר עיי"ש, ולכן לא מאי מיררי כאן בביבת טרפה ובנילה דהרי בטול חד בתاري ולמה לי שים בבישול, דהרי ביבת טרפה אינה נכרת בתוך שאר ביצים, אבל אי בביבת עוף טמא או כפי המסקנה בביבת אפרוח קמיירין, שפיר בעי' ס' דהרי היא ניכרת ואני בטלה בגין הביצים הנסיבות ודוק.

ע"ב גמר' האי צויתא תרaba דנפל בדיקולא בדבשא סבר ר'א לשערוי' במאי דבלע דיקולא וכו', האי פלאג' דזיויתא דתרבא וכו' סבר מר בר"א לשערוי' בתלתין פלאג' דזיויתא וכו', נ"ל דהנ' תרתי עובדי משיך שייכי אהדי, דמר בר"א כאשר ראה דאבי הי' משער ההיתר במא דבלעה קדרה, והאיסור לפיה שנצטמך כמו שפי' רשי"ז ז"ל, hei סובר דעתמו בהז' להקל בשיעורי ע"פ דבשעת נפילת הי' זאת שלם, ולכן בשנפלו ריק חצי זית דתרבא, hei ריצה לשער בתלתין. אבל לא hei טעם אבוי כן, עיין בהגנות מלא הרועים מה שכתב בהזה ודוק.

ע"ש גמר' א"ל אבוה לאו אמינה לך אל תזול בשיעורין דרבנן, הפירוש הפשטוט הוא דלא תזול בשיעורין שהן דרבנן, במקרים שיש להקל כמו כאן דלא נפל אלא חצי שיעור שבאייסור ג'כ' ריק דרבנן, ולא hei צריך להזכיר האי קולא דחצי שיעור דפשיטה דלא ריצה לשער כל האיסורים בתלתין אז לא hei קורא זיל, אלא חולק ממש על שיעור שקבעו חכמים, וכיון דקרא לי' זיל נדע דמשום שיש מקום להקל ריצה למיעט בשיעורי', אבל רשי' ז"ל לא ניחא לי' בהאי פירושא, דהרי הוא ז"ל סובר דכבר שבלפת שהוא שיעור שים הוא הללמ"ס, ומפני שטעם עתיקר עד ס' הוא דאוריתא, וכן שכתב רשי' ז"ל לעיל בדף הקודם בד"ה במאי דבלעה קדרה, וכיון דאייפלגו לישנא ואיסורה דאוריתא היא אזלין להומרא" עכ"ל, וכן קשי' לי' איך קאמר כאן דשיעורין דרבנן ולא יזול בהן,

ליקח תמורהبشر טמאה בשער טהורה וצ"ע.

ע"ש א"ל ר'א לאבוי ולישערינהו בפלפלין ותבלין א"ל שעירו חכמים דאיו נ"ט באיסורי יותר מבצל וקפלו. תשובה זו צריכה הסבר דהלא איכא פלפלין ותבלין דאסירי, וא"כ מה דאו חכמים להחמיר עד בצל וקפלו ולא יותר, ולפע"ד כוונת המתרצה הוא דלא החמירו חכמים אלא עד בצל וקפלו נאכלים בעינא והוא שפיר בכל איסורים, משאכ' פלפלין ותבלין דאיו בכל איסורים שאסורים בעינא רק בתערובות, ולא אותו למיטע בהו לשערם בתערובות שאר איסורים, דהרי איסורים מתחיל בתערובות כי בעינא אינם ראויים לאכילה ודוק.

ע"ש, אר"ג גיד בששים ואין גיד מן המניין וכו', כתוב הרاش יוסף ז"ל דהא דנקט ר'ג'ה הני שלשה גיד כחל וביצה, י"ל דס"ל כר"י דכל אסורים שבתורה כבצל וקפלו, אלא דבגיד דקליש טעמי סגי בס"א, וכח דחלב שחותה דרבנן הקילו בו יותר וסגי בנ"ט של היהר, וביצה דלא יהיב טעמא قول' האי הוה כמו גיד בס', והוא אפילו לפיה דמקי בביבת אפרוח איינו אלא איסורה דרבנן עי"ש. ודבריו במחcit' לא מהוירין חזא דלקמן אמר לי ר'א לבריה אל תזול בשיעורא דרבנן, וא"כ מהיכי תיתי ר'ג' פlige אהא דר"א, ושנית האי ביצה למלה לי, דהרי כבר כתני לחיל דמשום דהוה ריק איסור דרבנן סגי בס', ואדי דבכחל גם הכליל מצטרף לס' הוא מטעמא אחרינא משום דהיא עצמה אינה יכולה ממש'כ' האיסור במשים, ור'ג' הלא אמר אחד מהם הי' ובזמן רבא, ומהיכי איסורין בששים, ור'ג' הלא חזיק בהא דר"י דבעינו כבצל וקפלו, ולכן יותר נראה דר'ג' כרבא ס' דכל איסורים שבתורה בס' ובין איסורה דאוריתא לאיסורי דרבנן לא חלקו בשיעורין וכדר' אשי דלקמן, דלא תזול בשיעורא דרבנן, אבל כל דברי ר'ג' לא סבבו רק אם סמק חז' מן האיסור כבשר בلفת, חז' מן האיסור קאמר. דהרי מכיוון עם השיעור כבשר בلفת, חז' מן האיסור קאמר. דהרי מצינו דחז'ל אמרו במקומות אחד שעירו זה של ששים שמשם נלמד אחד מן ששים יש בו ממש וכמו שאמרו בברכות נ"ז ע"ב חמישה אחד משים, ואלו הן וכו', עיי"ש. ואמרו בנדירים ל"ט ע"ב כל המבker את החולה נוטל אחד משים בחלו ולבן בעין סמק חז' מן האיסור דاز' איני יחשב בעוצם מיעוטו. ורמז הנה אמרתי דנותן טעם ראשית התיבות נ"ט.

ומעתה يتפרשו דברי ר'ג' הכהי, דתחלתה קאמר גיד בס' ואין הגיד מן המניין והוא גופא אתה לאשמעין, דשיעורא דכבר שבר בلفת דקתני במתני' דהוא סמק, היינו בלבד מן האיסור, ונקט גיד משום דעל'י קתני במתני' דשיעורו כבשר בلفת, וממילא וממש'כ' בכל איסורי התורה כן הוא, אבל אין לומר דגיד נקט משום דעתמא קלישטה הו"א להקל בו, דהרי משנה שלמה הוא דמשערין כבשר בلفת, הרי דבשר נבלת בلفת שוה בשיעורו עם גיד, אלא נקט גיד משום דתחנתא עלי' קאי לומר כבשר בlfת, וכן נראה דסבירו התוס' ז"ל שהעמידו דבריהם על ביצה בס' לכתוב וה"ה בשאר איסורים, ולא נקט ביצה אלא שלא תאמיר מי' בעלמא היא, ולמה לא נתקשה על הא דגיד בס' דקאמר, ע"כ דסבירו דגיד נקט משום דתחנתא בגין קאמר כבשר בlfת וה"ה שאר איסורים ואח"כ קאמר דבכלל כיון דאייה יכולה ריק החלב הכנוס בתוכה עללה שכן ולכך ומctrף עם הנ"ט של היתר להשלים הששים. ואח"כ דביצה איינו כן אלא בה בעין סמק לבד ממנה שאר איסורים, ואי ביבת טמאה קאמר וכס"ד שבגמ' צ"ל דהו"א כיון דהקליפות

משערין במדידה במים כדיודע, והוה בסמך כשאר איסורין, אבל כאן מيري בתערובות שנראות לפני האומדן שותה, ואז צריך ס"א דין לאסמן זהה על האימוד. אבל דבר זה קשה omdat לקבל מכל מה טעםיים, חדא דעתך הוויל לפרש דבכחיק קמיiri, ושנית הלא אין זה דין אלא עצה טובה אם לא ירצה לטורוח ולמדוד דלא מסתבר כלל לומר דיاسر לחלוטון התערובות שיש בו ששים, ולא הני מדידה כמו שמהני בביבצים שאינם שותה, ועוד בו שלישיהadam באמות לפי האימוד שותה הביצים, למה לא סמכו על זה הלא מב"מ דבלאי"ה כל עצימות הששים אינם אלא חומרא בעלמא אינו מינו, וגם רק לעומת הפליטה אנו דין דבלאי"ה רק מחומרא דלא ידעינו" קמא נפיק בעין ס' נגד כל הביצה, וכל זאת אינו שוה להם עד שהושפטו עוד ביצה אחת, והוא דבר שאין הדעת הבריאות סובלתו היא חדא. ועוד אני תמה מהה אקרה על רבותינו הראשונים ז"ל, הלא אי אפשר לבשל ביצים שלמותם ללא מים, וא"כ גם המים מצטרף לבטל האסורה ולא עוד אלא שוגם הקЛОפות בין של היתר ובין של איסור מצטרפים לבטל כמו שתכתב הש"ץ ז"ל "בסי פ"ז" סקט"ז ומפרש בזה דהני אמוראי דרצו לשער במ"י ומ"ה אביצים קאי, ומשום דחשבו הקЛОפות בהדי היתר, וא"כ בלא"ה צרכין אנו למדידה, כיון דআיכא כאן מים וקליפות, וכיון שאנו מודדים אין בגין שום מקום למדוד על שיורו ביצים בינוינו, רק למדוד את כל הקדרה נגד שיעור הביצה האסורה, אם יש בה סמק והוא יותר קשה על שיטת הראשונים ז"ל, ואן לי מקום לישב עד שייאיר ד' עיני למצוא דעת קדושים.

ועתה נבוא לבאר דעת הרמב"ם ז"ל ושיטתו. וצריך אני להעתיק כל פסקי הרמב"ם ז"ל אותן באות בהאי עניינה ולדקדק בלשונו שומן של גה"ג שנפל לקדרה שלبشر משערין אותו בס', ואני שומן הגיד מן המניין, ואע"פ שומן הגיד מדבריהם הוואיל וגה"ג בריה בפ"ע החמירו בו כאיסורי תורה וכוי' הלכ' י"ח אבל שנותבשהה עם הבשר בששים וכחלה מן המניין, הוואיל והכחלה מדבריהם הקלו בשיעורו, הלכ' י"ט ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביצים המותרות, אם הייתה שם ששים ואחת והיא הרי הן מותרות, היהה שס' בלבד נאסרו הכל, מפני שהיא בריה בפ"ע עשו היכר בה והוסיף בשיעורה, הלכ' כ', אבל ביצת עוף טמא שנשלקה עם ביצים עוף טהור לא אסורה אותן, וכוי' עכ"ל. והריני לבאר פסקים אלו שהוציאה הרמב"ם ז"ל מתוך האיסוגי. הנה דעת הרמב"ם ז"ל דר"ג עכ"ס"ל כהכלתא דאגבנ"ט, ומה שאמיר גיד בששים עכ"ג אשmeno קאי, וכן הוא דעת הריף ז"ל, ולא עוד אלא אי אגיד עצמו קאי, ולפרש שיעורו לפי התנאי דמתני' מה לי ייד ומה לי שאר איסורים, ואני לומר גדייך איצטרכי לי שלא תאמר דעתך פ' קליש טעםו, וסגי לי בפחות, הלא משנה שלמה הוא דמשערין אותו כבשר בلفת, ובלא"ה הלא מפשטות לשון האי מימרא דר"ג משמע דעיקר חידושו הוא אי האיסור מן המניין של ס', או חז' לאיסור בעי' ופשיטה בשבב קליל שטעם הגיד אם רצוי חז"ל להקל לעליו לא בחדר מול ס' מקילין אלא בעשרות או שלשים וכדלקמן, וכן בכחל נמי מה"ט לא ייחא לי לרמב"ם ז"ל בימה שכתחבו התוס' ובהשותה הראבא"ד מתכוון על דבריהם, דמשום שאין הכחול גופא האיסור רק משום החלב הכנס בתוכה, שכן בצו חז' מאן שיורו ס' דאי מה"ט בצורי ה' להם להקל עכ"פ על שלשים. וכן ביצה לא ניחא לי לומר דמשום גודל וקטון הוסיפו חדא, וכמוש"כ למעליה דהאי חדא פחות או יותר לא משווה החילוק הגדול שבין גודל וקטון בששים ביצים, ולכן ס'ל לרמב"ם דהאי תוספת וגרעון של אחת בששים אינו אלא משום הכירא דבראי' שאינה בטלה בעצמה מפני חשיבותה עשו היכר להוסיף חדא על הששים, ובאישור דרבנן שלא יחלפו

הלא שיעור זה דאוריתא כמו שאר שיעורין שבתורה, ולפיכך כתוב רשי"ז'ל כלומר אפיו במידי דלא מיתסר לדאוריתא לא תזאל בשיעורי עכ"ל, ולפי פירושו צרכין להפסיק בין תיבת "בשיעורין" לתיבת "Drvbn" ועוד זאת קשה לפרש"י כמו דמר בר ר"א רצה להקל בשיעור דאוריתא משום דnidzon בעצמו רק אישור DRVBN, ה"ה דחק בנדזה DRVBN כמו כתמים דלא בעין מ"ס של מקווה וכדומה, והוא דבר קשה לשמעו. אבל אם נפרש דהאי שיעור ששים באמות רק שיעור DRVBN הוא, והוא כמו מהה בתמורה ומאתים בערלה וכלי הכרם, אז ניחא דרכ בנהני שיעורים רצה להקל במקומות שהאיסור אינו אלא DRVBN, וע"ז אמר לי' אבוחה דגם בשיעורין שהן DRVBN, אין לאל בהן במקומות איסור DRVBN וד"ק.

ודע דכאן יש לי מקום עיון רב בדבר אני ולא אדע מה לי בין נפל כזית תרבה לדיקולה דבשרה, לנפל חצי אית' דכל שאין בתערובות כל כך אישור שהיה כזית מן האיסור בתוך כדאי"פ, לעולם רק חצי שיעור הזה דהרי לא מציא אלן מן האי תערובות כזית מן האיסור בתכבד"פ. ועיין בש"ת מהר"ם שיק ז"ל יוז"ס קי"ח שהשואל חקר בטעם עתיקר ע"י חצי שיעור אס הוא ג"כ דאוריתא ולוקין עליו, והשיב לו הגאון דמסתemat לשון הפסוקים נשמע דאיו וילוקין, וכן נראה מרישי פסחים בסוגי" דמשרתת, וכן ס"ל לר"ת דעל כל כזית של התערובות מבשא"מ לוקין, והוא ז"ל הסביר זאת בטוב טעם עי"ש, וא"כ ה"ה בתרבה בبشرה שהוא מב"מ, כיון DRVBN אצרכיו גם במ"מ בלח בלח ששים וכך אשר כתני בפירוש במשנתינו דגידי בין הגידין וחתייכה בין החתיכות בנ"ט, והוא בס' כבשר בلفת דלעיל, וע"ז ודאי דלא פלייג מר בר ר"א, וא"כ גם שם ליכא ריך חי שיעור מן האיסור, ולמה בעין סמק ולא די בתלטן, והדבר צרי' אצלי עיון גדול וד' יאיר עניינ' ודוק.

ע"ש גמר' דבי' נשיאה אמרו ביצה בסמך אסורה, בס' ואחת מותרת, הא דהפסיק מידי ביצה דלעיל בעובדא דנפל כזית תרבה, וכחץ אינה דתרבא - ובבל ארי' הרגשיז זהה - נראה לפע"ז דהאי חומרא דביצה נצמתה מהא אמר למלعلا דאל תזאל בשיעורא DRVBN ובعين סמק ודעמי' מושום גודל וקטון או מטעמא בביבא או מטעמא דרמב"ז ודעמי' מושום הכירה דבריה, אבל אי הוה אמרין דהאי שיעור דסמק לאו דוקא, ומוצמצם קאמור, דהרי ר"א רצה לשער האיסור כמו שנטצטמך והיתר כמותה שי' קודם ובחייב שיעור רצה בר"י להקל עוד הרבה יותר, אז אין מקום לדביצה אפורות רק אישור DRVBN כבביצה, וממוש"כ אם נאמר דביצה אפורות רק אישור DRVBN ממש"כ הראש יוסף ז"ל דודאי ניחא שהביא האי דינה בתר דמסיק דלא תזאל בשיעורין DRVBN.

ובטעמא דהא מלטא דהHAMIRO להוסיף אותה על סמק בביבא כתוב הרשב"א והרא"ש ז"ל בשם הרמב"ן ז"ל, דמשום שהביבאים אינם שות בוגדלו וקטונם וטעם זה בעין לפלא יחש, חדא דהאי תוספת לכולא יתהפק הלא אם הביצה האסורה היא מן הגודלות מה תת כחה של תוספת חד ביצה ופשיטה דלולי האי חומרת חכמים לא הי' עולה על דעת שום אדם לשער ששים בביבאים עפ"י המניין כסומה בארובה אם האיסור גדול וכן להיפך אם הביצה האסורה קטנה, מה החמירו قولוי האי להזכיר ס"א במקומות דלפי המדה הי' דיבארבים למשל, ומה תאמיר דכל חומרא זו באמות לא נארה אלא במקומות שלפי אומד שות הנה האסורה עם המותרות, וכאשר כן משמע קצת משלו הרשב"א ז"ל עי"ש. ואם נאמר כן ה' מיושב שלא יסתטרו המימרא DRVBN דלעיל דביצה בסמך והברייתא דקANTI סתם בנ"ט, להא דריב"ל דבעי ס"א מן הנסיבות, משום דלעיל מيري בסתם תערובות דמסתמא אין הביצים שות, ואז

שמא כרבא וכל ששה בsemblה בעי ששים, ע"פ דבטעמא איןו שוה, וטעם קפילה ולא הרגש, לדעת הרמב"ם סגי זה מחשש"מ, אבל אם שווה בשמא לא סגי בקפילה לחוד, ובען ששים והענין מובן היטיב עפ"י ביאורנו בפתחה דכל תערובות מחשש"מ ע"י התערובות לח שבבל ונעשה גוף אחד, הרי הוא עתה מב"מ, אלא כיון דשמא של האיסור נשתנה וקיבל עתה שמא של היתר שהוא העיקר בהאי תערובות, פקע איסורי" שהי' עליו, ואי דיאסר מכח יצא מן הטמא ודלא כרבנו יונה, הרי זה איסור חדש ולא מצא חיל בתערובות כדברי המרדכי עי"ש ותמצאה נחת, ולפי הקדמה זו, כל שווה בשמא ולא בטעה, כמו חמרא עתיקה בחדთא, לא סגי לו בטיעמת קפילה עד דיאיכא ששים, גם לדעת הרמב"ם ז"ל דהרי עי" התערובות נעשה מב"מ, ושמא לא נשנה, כי היכי דינמא דפקע איסورو הראשון, זה אמת וברור, ולכן כאן דכוותי כיון דגם האי אפרוח בשם ביצה יקרה כל זמן שלא יצא האפרוח לאויר העולם, لكن לעניין שים דין מב"מ אית' לי', ומה עמקו זהה דברי ז"ל דקמפרשו הא דקתני בתוספתא, ביצ' טהורות שלוקן עם ביצים טמאות בביבה שיש בה אפרוח, ואמאי קרי לי טמאה כיון דאית ב'י אפרוח קרי לי' טמאה. ולא על חנס קרי לי' ביצים טמאות, אלא להודיעך דהאי בגין' דקתני היינו שים ככל תערובות מב"מ דבעי סמך דוקא ולא סגי בקפילה, משום דבשמא שותה הנה, דביצים קרי להו, ועניין בראש יוסף ז"ל ד"ה ע"ש גמר' שכותב ז"ל: "ודע דנו"ט דקתני היו שיערא מא דס', דומי' דרישא ביצים שלוק עס ביצים טהורות דהוה מב"מ פירושו נ"ט בס', ה"ה נ"ט דסיפה איתן למימור כן, ובDAL"כ קפילה דבטעמא ממש דהוה אינו מינו עכ'ל ומה עינה הו ז"ל לרמב"ם דבעי בביבה אפרוח ס"א והיא, וכי הו ז"ל נמי בדיליכא קפילה איירוי, אבל באדיכא קפילה ולא הרגש טעם האפרוח מותירות הביצים שנשלקו עמה גם בפחות מס', והיתכן דהרבנן ז"ל יסתום דבריו לכתוב בבדיכא רק ס' בלבד נאסרו הכל, ולא יציר אדם איכא קפילה ואמור דין כותב בשמאן של גיד שנפל לקדרה שלبشر כמש"כ לעיל, אם דגם באינו מינו גזרו להצrik ס"א משום בר', אלא ודאי כמש"כ דגם ביבית אפרוח שוה בשמא, נכון ביעי ס' וחומרו עוד להצrik ס"א וממילא בנשלקה בתבשיל אחר אינו מינו הדין בגין' עי' קפילה בכל שאר איסורי התורה, ולא כ"ז פרמ"ג ז"ל, אם לא שיאמרו מאחר דין עפ"י הסכמה הרמ"א ז"ל בראש סי' צ"ח אין סומקין על קפילה וצרכין תמייד ס' גס באינו מינו, ממילא בביבה אפרוח בעין ס"א משום חמרא דבריה, אבל לאחו חומרת הרמב"ם בביבה אפרוח משום בריה וחומרת רשי' ז"ל להצrik ס' גס באינו מינו, ע"ז אמרו חז"ל כסיל בחושך הולך.

ועדיין נשאר לנו לבאר בשיטת הרמב"ם ז"ל דיאיך פרנס הרמב"ם ז"ל הסוגי' דמיירא דר"ג והתוספתא דביצה שיש בו אפרוח דין כשר מא"מ דבעי ס' חוץ מן האיסור ותו לא, דהרי ר"ג בפירוש אמר כן בדיצה בס' ואין ביצה מן המניין, והתוספתא נמי דקתני בה בגין' דהוא שים ותו לא, דבשלמא לאין הראשונים מר"ג לא קשה דעתך מיררי בביבה בשאר תבשיל ולא עם ביצים, והתוספתא דקאמר בגין' דהינו נמי ס"א דבבצים ס"א הוה כס' בשאר איסורין, דהאי יתר ביצה משלים הקוטן וגודל, משא"כ לרמב"ם ז"ל ר"ג לא מצי מיררי בשאר תבשיל, דהרי איןו מינו בקפילה ולא בס' והתוספתא דקאמר בגין' ט', ע"כ דלא בעין יותר משיעור שים שהוא בגין' ט', דרmb"ם ודאי מודדין הביצה האסורה ומ猝פין להיתר המים והקליפות לבטל, אלא דמשום בריה בעין תמורה

באיסור תורה גראו אחת מששים, להכירה בעלמא, ואע"ג דהאי טעם דהכירה לא האזכיר הרמב"ם ז"ל רק בהאי תוספת חדא בברוי, אבל בגערון חדא בכח כתוב סתם דזהויל וכח מדביריהם הקילו בשערורה, נלמד סתום מן המפורש דכוות קולא זו הוא העשות הפרש בין דאוריתא לדרבנן, דלולי זאת אין להאי פחת מששים על נ"ט דאין בו תועלת אלא במצביות רוחקה שום טעם, ואשר מה"ט כתוב עליו הרaab"ד ז"ל "ויש נוון טעם טוב מזה" אבל אם נאמר דלהכירה כדי להבדיל בין איסורי תורה לדרבנן אין טעם טוב מזה, כי כל שאנו עושים מדרבנן דאוריתא יש בו משום בל Tosfot, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל סוף פ"ב מממרים באומר בשר עוף בחלב מה"ת, ועיין בש"ך בסוף סי' רמ"ב בהגנת הוראות אויה אותן ט' ذרכי המורה להודיעו לשואל אם אסור מצד ספק או מצד חומרה שאין האיסור ברור, עי"ש בטעה, ומה שלא נהגו כן כדי ביוזן. ואכ"מ להאריך בהזאת. ועכ"פ דעת הרמב"ם בהאי תוספת וגרעון בן הוא. ועפ"י הקדמה זו מפרש מימרא דר"ג הци, גיד ר"ל שמננו של גיד שהוא דרבנן מצד מנהג קדושים, ה"י ראו להתבטל בגין' של היתר כמו חל אלא דכיוון גיד ברייה הוא, וה"ה לשmeno הדבוק בו, لكن הוסיפו עליו חדא להכירה, שלא נבטל הגיד חד בתاري ביבש, ורק בעין ס' בלבד מן הגיד כאיסורי תורה. ובדקדוק נдол כתוב רבינו ז"ל שמננו של גיד הנשה שנפל לתוך קדרה שלبشر, דהאי שלبشر הוא לא כארורה שפת יתר דכן הדין גם בנפל לקדרה של ירקות או שאר תבשילן מחשא"מ, ומדנקת קדרה שלبشر הרי מוכת דרכ במב"מ הדין כן כי שמננו של גיד עס בשאר מ"מ הוא, וכמובאר בפי המשנה לרמב"ם ז"ל ע"ז בס' פ"ז סק"ז לדעת הרמב"ם בביבה ז"ל כתוב בפירוש ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביצים המותירות, ומסתמא סבورو דלאו דוקא נקט שנשלקה עם ביצים ודיבר בהו דאין דרכ ביצה שלמה בתוך התבשיל, אבל מה יענו על הא דשmeno של גיד דודאי דרכו יותר לתתו בתוך ירקות להטיעם, מליתנו לתוך קדרה שלبشر ולמה הוסיף הני תיבות שלبشر, ולא כתוב עכ"פ סתום שמננו של גה"נ שנפל לתוך קדרה, ה"י מה שי"י אלא ודאי דהאי תוספת אחת משום בריה לא שייך אלא בתערובות מב"מ. ולא בשא"מ, והטעם פשוט וمبואר דהרבנן ז"ל ס"ל דעיקר שיעור שים על מב"מ נאמר וסמכוונו אקרא דזרוע בשלה וכאשר באבר דעתו ז"ל לפניו בסוגי' דזרוע דליכא קפילה סמכין אשימים עפ"י הסכמה דהינו בקפילה, ורק במקומות בשללה, אבל מחשא"מ הוא תמיד בגין' דהינו בקפילה, אבל המשניות והבריותות לא ידעו משיעור זה במחשא"מ כלל, וכאשר מבואר דעתו ז"ל בפט"ז שם, ואכ"כ האי תוספת אחת להכירה אין לו מקום אלא בתערובות מב"מ דשם תמיד בעין ס' וווסיפו על ברוי' עוד אחת בתערובות אינו מינו דעיקר בקפילה וואס אין בו טעם מתירין גס בארכבים, ועוד פחות מזה, ומפני שאז בטלה ית' טעם, ומה דליקא מי שיטוע משערין בס', ולא עוד אלא דבאיינו מינו לא נבואה לעולם לבטלה שלמה דהרי ניכר האיסור, ולכן כל עצמות טעמו של הרמב"ם ז"ל לא שייך אלא מב"מ, ורק דוקא נקט קדרה שלبشر אצל שmeno דגדי, ודוקא נקט ביצים אצל ביצה אפרוח, משום דזוקא מב"מ אייכא האי תוספת חד להכירה, ואל תשיבו נו דביצה שיש בה אפרוח ביצים מחשא"מ הוה דלא שווה בטעה. דהנה לדעת הרמב"ם ז"ל דעיקר שיעור שים על מב"מ נאמר, וכאשר ביאר בתחילת ובהלכה כ"א הרי מב"מ אזלין בתר

דמרבנן „מכל“. ודע דבלאה נמי לא הבנתי דברי הראש יוסף זיל במא שכותב דאם משום נבלה אין כאן בריה. הלא לרמב"ס קאי ולרמב"ס זיל הלא גם בנבלה איכא בריה כמו שפסק בפ"ד ה"ג עי"ש.

והשתא דאתنين להכא נאמר דרי"ג קאמר ביצה בס', ולא בעי ס"א מיריע בבייצת אפרוח עוף טהור דמסתמא כך הוא כמובן, דהרי בייצת טמא ניכרת ואין דרכו לשלקו אפי' אינה אוסרת בטעםא דמייא בעלמא היא, אבל דכיוון דעתמה מה ישולנה וגם איסור שישבדר לבשל טמאות ונ"ט דשמא יבא לאכלו, וס"ל לרי"ג דגם מה שאסור מריבוי הכתובים כמו חצץ שיעור כדרבנן יחשב, וכמו שכחצצנו לעיל דף מ"ט ע"ב בתוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא, לישיב דעת רבא דרצה להקל בח"ט כמו בשאר דברי סופרים, משום דמלוכה אותו עי"ש, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל בחצץ שיעור כר"י ידע וסביר כר"י בחצץ שיעור אסור מריבוי הכתובים, וכן סגי לי' בס' כמו בשמננו של גידת ותחליה אמר דין דשמננו של גיד וכחל שנדע דבאיסור דרבנן הקלו לפחות חדא וסגי בנז"ט ט"ת והוסיפו חדא בגין משום בריה, ואח"כ קאמר דביבוץ אפרוח טהור נמי כדרבנן דניין לי' ולכן בס' והוא סגי, כמו בשמננו של גיד, אבל אנן דלא פסקינו לא קרבה דלעיל ומחייבן בס' ח"ט כמו בשאר איסורי תורה, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל לענין שיעור ס' קר' אשוי, لكن שפיר פסק הרמב"ס קר' חלבו אמר ר"ה, דביבוץ בס' והיא אסורה, בין בטמאה ובין בטהורה, דשניהם אסורים מה"ת. אולם בתוספתא דקთני דביבוץ בנ"ט ודאי דלדעתה קודם האי גזרה שהגزو להוסיף חדא על הביצה משום בריה דלדעתה הרמב"ס זיל בלאה"ה מוכחה לנמר כון, דהרי לדעתו גס בגין ציריך להוסיף חד משום בריה, ואיך יפרנס משנתינו דקთני בגין בין הגידין בנ"ט דהינו שישים והרי התנא דמשנתינו סובר יש בגידין בענות טעם והוה ל"י דאוריתא, ולמה לא בעי ס"א כמו בביבוץ להכירה דברי, אלא ודאי דהמשנה נשנית קודם האי תקנה, ובזה נתבאר שיטת הרמב"ס זיל על נכוון, וגם הסוגי מתישבת שפיר בס"ד. ועוד זאת הראשונים כאן דומה שהקשה הפלתי זיל ואחריו יתר האחראנים על התוס' ד"ה ביצה בס', ומה לא כתבו דרי"ג אתה לאשמעין לאפוקי מדר' חלבו אר"ה דסגי בס' והיא, ולא בעין ס"א והיא. קושי' בדotta היא, דאי לאפוקי מדר' חלבו הוליל' ביצה בס' והיא מותרת, וכלשווון ר' חלבו, אבל מדקאמר ביצה בס' ואינו ביצה מן המניין, הרי הרבותא דאן ביצה מן המניין של ס' ולא דלא בעי ס"א וזה פשוט.

על' ש' גמרא ארחב"א אריב"ל משום בר קפרא כל איסורין שבתורה בס' וכי כל איסורין שבתורה במאה, ושניהם לא למדוה אלא מازוע בשלה וכי הנה סוג' זו מרישא לסייע עמקה וסתומה, ויש בראשונים זיל ומכח"כ באחרונים זיל מבוקה נדולה ואני העני בעדעת אתנהלה לאטי לבאר שיטת רשי"ו ותוס' והרמב"ס זיל כל או"א לפ"ד רכו וארכא כי שיטת הרמב"ס זיל היא השיטה המחוורת שאפשר להעמידה קרובה לה שיטת רשי"ז, והרוחקה ממנה שיטת התוס' שאין להעמידה כלל, וכאשר כן הוא ברוב המקומות כאשר ביארתי בחבירוי זה.

ואתחיל בביואר שיטת רשי"ז ולוז היא: האי דרצה דזערע בשלה דרצה גמורה היא, ולהצריך בכל תערובות לח בלח שיטים או מאה לכל מר כדאית לי', משום דזוקא שלמה צויתה התורה לבשל האיל עם הזורע ולא חלק בשתי קדרות, משום דאי אסור הזורע את המתבשל עמה פחות מששים, כי כן כתוב רשי"זיל בפירוש لكمן בד"ה הא חומרא זיל: „דלא תימא ליבטן ברובה וכו' ומוה איל נזיר דאקיל גבי', לא אקל אלא במאה או בששים,

ששים בזקוק ששים ואחד בזקוק, וא"כ במקום דקתני בנט"ז א"א להכנס האי תוספת אחת על סמך הא חדא, שנית הלא הרמב"ס זיל בשמו של גיד נמי בעי תוספת אחת משום בריה, אלא דכיוון דהוא רק מדרבנן ובדרבען בעלמא כמו בכח וצדומה סגי בנז"ט ט"ת לפירשו, لكن סגי בשmeno של גיד בס' והוא, וא"כ בבייצת אפרוח לפ"י מה שפסק הרמב"ס זיל בפרק ג' ה"ח לחלק בין בייצת טמא לביצת טהור דביבוץ עוף טמא שהתחיל האפרוח להתרוקם בה לתקה עליה משום שרך העוף אבל בייצת טהור אין בו אלא מכת מרדות מדרבנן עי"ש, וכאן כתוב סתם בייצת אפרוח דב夷 ס"ב והי לו לחלק בין בייצת עוף טמא לטהור דביבוץ רשי"זיל דמשום טהור סגי בס' והוא, ולא עוד אלא דלפי שכתב רשי"זיל דמשום נבלה קטינן עליה, אז גס בר' אינה, וכיוון דאין זה אלא נבלה דרבנן הוה לי' בנז"ט ט"ת ככח, ועיין בראש יוסף מה שהאריך בהני עניינים, אבל לישיב דעת הרמב"ס זיל לא העלה כלום כאשר יראה כל רואה.

אבל מה שנראה לפע"ד בזה הוא, דלהרמב"ס זיל האי בייצת אפרוח טהור לענין זה כדאוריתא, דהרי דומי' חצץ שיעור הוא דלומד מריבוי הכתובים מכל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם כדתני' לעיל ס"ד ע"א. והא דקאמר שם דהוא מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא, משום דאפילו ביצא לאoir העולם אסור כז' שלא נפתחו, וזאת ודאי רק דרבנן בעלמא ופליגו בה ראב"י ורבנן בביבוץ דף ז' ע"ב, אבל בביבוץ שארקי מה שכתב עליו הרמב"ס דמקין אותו מכת מרדות אם אלה, הוה איסור תורה בחצץ שיעור, דהרי מריבוי דכל Kata'a, ותדע דהרי שם בהלכ' שאחרי כתוב הרמב"ס זיל דין נמצא עליה קורט דם, אם על החלמו אסורה כולה ביצה, ולא כתוב דמקין עלי' מכת מרדות כמו שכתב תחלה בביבוץ שרייקמה, וכן דרכו בכל מקום לכטוב מכת מרדות רק על דרבנן שנדרש ונסמוד אל הכתוב שהוא כדאוריתא, כמו חצץ שיעור וזה לוקין מכת מרדות, כען שלוקין על לא גמור מלכות ארבעים, וכן תראה שכתב בפ"ז הט"ז זיל: „יראה לי שכל אלו החוטין והקרומות איסורן מדברי סופרים ואם תאמיר שהן אסורה כולה ביצה, ולא כתוב דמקין אין לוקין עליה אלא מכת מרדות, והיו בחצץ שיעור מה"ת ואין לוקין עליו" עכ"ל, הרי משמע מדבריו דעל דברי סופרים ממש גם מכת מרדות ליכא אלא במקום שדרשו כן מריבוי הכתובים, וגם משקל וטרוי' שבגמ' מוכח כן דפרק.htm על הא דפרש רבא על ביצת השוץ שאם ריקמה ואכללה לוקה עליה משום שרך השורץ על הארץ, אי היכי Mai Ari' דטמאה אפי' טהורה נמי, דתני' כל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם, ומתרץ מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא. ויל"ז הלא לדעת הרמב"ס זיל דכל דאתה מריבוי הכתובים אין בו מלכות, מה פריך טהורה נמי דהא עכ"פ אין לוקין אותהה כיון דאתה ריק "מכל", ועכ"ב לומר דהכי פריך כיון דאתה מריבוי דכל, אפרוח שיצא לאoir העולם לראב"י, עכ"ב דרייקמה אית בי' מלכות דעל ריקמה לא בעין ריבוי כלל,adam בעין הריבוי על ריקמה באפרוחים שיצא מנ"ל, ועכ"ז מתרץ דבאמת גם לראב"י לאו מריבוי דכל אסור באפרוח אלא מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא, וריבוי' דכל אריקמה אתה ולאeki ריק מכח מרדות כמו בחצץ שיעור. ועכ"פ יצא לנו מכל הנאמר לדעת הרמב"ס זיל בריקמה דאתה מריבוי דכל ולוקין מכת מרדות עליה הוה דאוריתא בחצץ שיעור, וציריך ס' כשאר איסורי תורה, כמו שאמר ר"א لكمן ועוד בחצץ שיעור אסור מה"ת, וממילא דהאי תוספת חד משום בריה שייך נמי בייצת אפרוח טהור. וזה דלא כרשי"זיל שכתב דמשום נבלה נגעה בה ואז לא ה' בה משום בריה ממש'כ הראש יוסף זיל, אלא משום שרך נגעה בה

הזהר נגד האיל. כיוון דaicא הללמ"ס לשיעור ביטול האיסורים כבשר בלבפת. אולם בהז'יל' לא מzinן הלהקה כזו שתחדש לניסור נגד מקרה מלא אחריו רבים להטוט שמהה נשמע ביטול aiוסרים חד בתרי וכמו שאמרינו בגמרא דמדאוריתא חד בתרי בטל ופירש' ז'יל' מקרה דآخر רבים להטוט, לויל' היפוטא דזרוע בשלה, וכן בעין הילפות' דזרוע בשלה להוציא ביטול איסורים מקרה דآخر רבים להטוט, ולצמצם השיעור בכמה את הלהקה דCBSR בלבפת, אלא דעדין קשה כיון דمزוע בשלה גם השיעור נלמד מר' בס' ולמר במאה, מה מסויף תות לנו שייעור אחר כבשר בלבפת, שאנו מבאר יותר אלא אדרבה סותם יותר כמובן, ולא עוד אלא כיון דלא ביאוריינו לשיטת רשי' ז'יל', הא לפותא דזרוע בשלה עיקרה על תערובות מב'ם אתה, דלמ' טעם כייקר דאוריתא רק על מב'ם אתה ולמ' דטעם כייקר דרבנן לפינן מבשא'ם מב'ם דלא בטל ברוב, ובענ' נמי' ס' כמו מב'ם דמ' שיש' א'כ האי מב'ם מב'ם מרבו בעין יותר מרוב ולא אותו איינו מינו, רק אדרבה אלא גם במיינו בעין יותר מרוב ולא אותו איינו מינו, וזה דקאמר התנא לשנה דבנ' ט' איינו מינו נשמע ממיינו כנ'יל', ומה זה דקאמר התנא לשנה דבנ' ט' כל ותולה אותו בשיעורبشر בלבפת כיון דעיקר ביטול האיסורים דבעין יותר מרוב מזורע בשלה נלמד שהוא מב'ם, ושם נתינת טעם ליכא, והוא חומר עצום על לשיות רשי' ז'יל', והרבה יגעתי לישבו, ולא עלהה בידיך, אבל מ'ם ברור אצל דשיטת רשי' ז'יל' כן הוא, דעיקר לפותא מזורע בשלה על מב'ם הוא דבעי' ס' או ק', אלא דלא' דס'יל' מב'ם לא בטל כלל וכאשר כן ההלכתא לדעת רשי' ז'יל', פליגו בי' אבוי ורבא לקמן איך לפינן מזורע בשלה דלאבי' קתני בבריתא זה היתר הבא מכלל אייסור למיעוטי שאר aiוסרים מב'ם כמו זורע בשלה דלא בטלו, מ'ם ילפין לרבען דר' ז'יל' דבמ'ב' לא סגי ברוב אלא בעין ס' או ק' בלח בלח, ואז באמתαι היילפota מזורע דלא כהLECתא הו, אולם רבע מאפרשי האי ברייתא דזה היתר הבא מכלל אייסור ג'כ' לר' ז'יל' לא בטל, אלא דמחקל לר' ז'יל' בין נתערב המשם לנתקער רבק הטעם דר' ז'יל' מ'ם לא בטל מדם הפר ודם השער, אין לא אלא בתערובות המשם, אבל תערובות הטעם בלבד לא ממש לא שמעין, וכן כתוב רשי' ז'יל' בפירוש لكمן דף הסמוך לד'ה אין בהן בנ' ט', דכי בעין אחד ומאה (בתרומה) היכא דאייסורא בעינה, כגון חיטין בחיטין אבל היכא דליתא בעינה לא בעין ק'א, וככתבו שם התנוס' דלפירושו צ'יל' דהסירו הגרישין מתוך העדים. הר' דלארש' ז'יל' אין חילוק בין תערובות מב'ם לשא'ם לעניין ק'א בתרומה, אלא בשנייהם ביבש ביבש שלא נתבשלו בעין ק'א, ובק'א די אפיilo בmb'ם, כיון דלא נתבשלו יחד, אבל בנתבשלו היכא חילוק דבמ'ב'ם באלו לא בטל קר' ז'יל' ובמ'ב'ם סגי בק'א, והוא כל זאת אם נימוח המשם, אבל בטעם באלא ממשא סגי בэм'ק, והוא בושא'ם, כיון שהוא שיטת רשי' ז'יל' ומושום דס'יל' דטעמא איינו כייקר גם לעניין מב'ם, אולם בקדושים דאית קרא דחטאית קדש להיות כמורה כל הנוגע בהם, הר' דטעם כייקר בקדושים, ממילא מב'ם דלא בטל כלל אין חילוק בין טעם לעיקר, וזה הוא דקאמר הבריתא זה היתר הבא מכלל אייסור בקדושים דעתם עיקר והוה לי' זורע עם האיל מב'ם, ע"ג דמסלך הזורע אחר הבישול, ולא נשאר רק הטעם שיצא ממנה מב'ם בקדושים משום דעת' פ' ס' או ק' בעין גם בטעם, וממש'כ בעיקר אפיilo אותן שוה בשמא דיש לו ביטול, לא סגי ברוב אלא בשען ס' או ק' ולא מצד שנרגש הטעם בחיק דהרי

כ"ש באיסורי אחרני" עכ"ל ועיקר הילפota הוא על מב"מ אלא דרבנן אפילו שוה בשמא, ולר"י דmb"מ שוה בשמא לא בטיל, במב"מ השווה בטума כמו חمرا חדתא בעינבא, עיין ברשב"א ז"ל ذרוע בשלה באיל נמי הכה דמותל הזרוע לגבי איל בחمرا חדתא בעינבא. וממילא במסבאה"מ נמי בעין שני שים דמ"ש, ואפילו אי גם בפחותות כבר בטול הטעם מ"מ לא גרע משוה בטума דבעין מותר מה"ת אבל מדרבנן עכ"פ אסור מצד טעם עתיקר, ולפי"ז הא דקאמר לכל אישורין בתורה בס', לא בטליון בס' קאמר, אלא דעת סמך אישורין מה"ת, ולא בטליון ברובא, ולפיקד פרשי"ז ז"ל בד"ה בס' דהיכי דבדיקנא ולא הייב טума, או במב"מ דליך למקם אטומה בעין סמך, וממילא שמעין דבדיאיכה סמך בטול מה"ת, אפילו כי הייב טuma למ"ד טעם עתיקר לאו דאוריתא, וזה שכתב רשי ז"ל בד"ה ושניהם לא למדוויה, דמהאי לפוטא שמעין גם ביהיב טuma, אבל רבנן אחמור ואמור טuma לא בטל, ולכן בעין נמי קפילה ולא תקשה מהאי דרבא לעיל דקאמר בدلיכא קפילה נמי סגי בס', וכן מר"י לעיל דקאמר לטעמי קפילה ארמאית וקאמר רבא דשמעין מני דסמיכין אקפילה הרי ממשען דבדיליכא סמך ולkolא סמיכין, די בדיאיכה סמך וליכא קפילה נמי מותר דקאמר רבא מה רבותא דסמיכין אקפילה וכאשר נתקש בכל זאת על רשי"ז ז"ל בכל המפרשים הבאים אחריו, אבל לפי ביאורינו לק"מ, דהאי סמך דריב"ל שלמד מזרוע בשלה, איינו hei סמך דקאמר רבא לעיל, דקאמר רבנן בסמך, דהאי דריב"ל הוא דבעין ס' מה"ת, ומילפوتא ذרוע בשלה, אבל עדין לא סגי בס' מדרבן במסבאה"מ דעתמא לא בטל, והיינו נמי דרי"י דכילכת באילפס דעת"פ דה"ס ה策יך מה"ת, אמר דלטעמי קפילה ארמאית, וכן בבריתא דקדדרה שבשל בהبشر וכוי' דקאמילו איכא ס' בעין קפילה ואשמעין דסמיכין אחשש דרבנן אקפילה ולkolא, אבל הא ס' דקאמר רבא איינו דבעין ס' אלא דסמיכין אששים ולkolא בدلיכא קפילה, והוא נתחדר בזמן אמרוראי בתראי כמו שפרש"ז ז"ל לעיל על הא דרבא דקאמר רבנן בששים ז"ל "בפ"ב דע"ז ס"ט ע"א פסקינו הלכתא בכל אישורין שבתורה בס' וכוכו" עכ"ל הרי דלא האזכיר רשי"ז ז"ל הא דריב"ל דהכא, אבל הא דיאפסק הלכתא בע"ז וכן כתוב רשי"ז ז"ל על הא דאר"י כל אישורין שבתורה משערין בבעל וקפלוט, ז"ל יינו קודם דיאפסק הלכתא בששים, הרי דסובר רשי"ז ז"ל דהאי פסק ההלכה מאמוראי בתראי בע"ז שם, הוא לkolא ולהומרא אבל בימי ר' יוחנן וריב"ל אכתיה לא איפסק hei הילכתא ועכ"פ לkolא לא, והי' צריך קפילה גם בדיאיכה ס' ובدلיכא קפילה הי' צריך לפי האומד בבעל וקפלוט, חז' מגה"ג דסגי בס', כפרש"ז ז"ל על הא דרי"י מושם דמתנית' היא דCBSR בלפת משערין. אבל רבא דקאמר אמר רבנן בס' היינו דסגי בס' בدلיכא קפילה בכל אישורין ולא בעין יותר וkolא זו נתהווה ע"י hei קביעת הלכתא מאמוראי בתראי.

מבשא"מ בנן' ומב"מ שא"א לעמוד על טumo יבטל ברובו", ואח"כ מפרש תערובות מבשא"מ כיצד, אם יש טума וממשא דהינו כיitz בצדא"פ אסור מה"ת אבל פחתות מזה ע"פ שנרגש הטעם איינו אלא מד"ס, ולוקה רק מכת מרדות ואח"כ מפרש דין תערובות מב"מ בהלכ' ד' וצ"ל,, נפל חלב כליות לחלב האלי' ונמו הכל, אם הי' חלב האלי' כשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מה"ת אבל מד"ס הכל אסור עד שיאבד דבר האסור בעוצם מיעוטו ולא הי' דבר חשוב שעינו עומדת כמו שתיבאר, הלכ' ה' ובכמה יתעורר דבר האסור ויאבד בעוצם מיעוטו כשיעור שנטנו בו חכמים, יש דבר שישعروו בששים, ויש שישعروו במאה ויש שישعروו במאתיים. הלכ' ו' נמצאת אתה למוד, כל אישורין שבתורה וכו' מבשא"מ בנן' בטל בס' מושום דבריון מינו גם העיקר והמשש שנימוח בטל, וא"כ אין חילוק בין קדשים לחולין במבשא"מ.

שיטת התוס', עיקר מימרא דרב"ל דכל אישורין שבתורה בס' או במאה על תערובות איינו מינו ולבטל טעם הנרגש בחיך קאי, ובמקומות דיליכא קפילה ארמאו, ורק באיסורין שאסורים גם לזרים, ולא בתורמה ולא בין לניר, דכל דיליכא טעם הנרגש אין צריד יותר ושורי, והא דאצרכו גם במב"מ בלבד ס' הוא רק ממשום דלא פלוג רבנן כן כתבו הראשונים ז"ל ولكن כתבו התוס' בד"ה ומ"ד בס' דלענין מבשא"מ דעתם עיקר דאוריתיא לאו דרשא גמורה היא, דהרי זרוע עם האיל מב"מ הוה דבטל מה"ת ברוב, אלא ס' או מאה קבלה היתה בידך, ואסמכותו האי קרא, ואם באמות טועמים ואין בו טעם גם בפחות סגי, ואם אירע דיש בו טעם אחר ס' ודאי אסור מה"ת, אלא שכתבו בד"ה לחומרא דקים להו דוביור מס' לממר וכ' לממר פוסק הטעם - ואין כוונתם כמו שיראה משלו, דלענין מב"מ דרשא גמורה הוא דלבעי ס' או ק' דהרי כתבו דמדאוריתיא בטל ברוב, ולא כמו שפרשי' לולי לפותא זרוע בשלה, אלא דרך החילטה כתבו דמה"ת בטל ברוב - ומ"י חכם יבין את זאת חדא דסכך"ס עיקר הדין לריב"ל הוא לkolא דסמכינו אס' או ק' במבשא"מ וליכא קפילה, דמסתמא ליכא טעם הנרגש, ואת אסמכותו אקרה זרוע בשלה שהוא מב"מ, ואין לו עניין כלל למה דצרכין לידע דהינו דב"ס או ק' אין הטעם נרגש בחיך.

ומה שכתבו בד"ה ולחומרא ז"ל, "ועוד דזימנון פוסק בפחות מס' או ק' וא"כ הא דילפין לאסור עד ס' וכ' חומרא בעלמא הו"א עכ"ל אינו מובה כלל דלפי שיטותם אם באמת פסק הטעם לא בעניין ס' או ק' דהינו בטעם קפילה ואומר שלא מרגיש, שנית קשה טובא במב"מ שכתבו הראשונים ז"ל דמשום לא פלוג הצריכו כן איך חמור מב"מ דבטל מה"ת ברוב יותר ממבשא"מ דסגי בקפילה, גם לא שיק לא פלוג כלל, כיון דבדaicא קפילה לא בעניין ס', הרי מב"מ כמו אייכא קפילה דמי, אלא דבזה אוי רואה שהתוס' לא סברו דמב"מ אותו מינו גזרו להצריך ס' או ק', אלא מעיקר הדין הצריכו ס' או ק' במב"מ וכאשר כן הוא ג"כ דעת הרמב"ם ז"ל כמו שאבאר לפניו אבל חוץ מכל הנ"ל שיטת התוס' כעشن לעינים וכחומר לעשנים בפירוש הסוגי' בהא דתני' בברית' זה היתר הבא מכל אישור ודבר רבא דקאמר לא נצרכה אלא לטעם עיקר דקדשים אסור, דנדחקו בדוחקים לא פשוטים, אלא נפלאים ורחוקים זו בלשון הש"ס וזה בסבירות, וכאשר יראה כל רואה ואין מן הצורך לבאר כל זאת.

120 שיטת הרמב"ם ז"ל: דמה"ת חד בתורי בטל במב"מ וכן מבשא"מ אי לית ב' כיitz בצדא"פ דהינו טעה ולא ממשו מותר מה"ת, דעתם עיקר לאו דאוריתיא, אלא מדרבנן אסרו במב"מ עד ס' ובתרומה עד מאה ובערלה וכלי הcars עד מאתיים, ובאיינו מינו כל זמן שיש בו טעם האיסור דהינו שנרגש בחיך. כי כן כתוב בראש פטיו ממ"א ז"ל: „דבר אסור שנתעורר בדבר מותר

והא דקתני במתני' כיצד משערין כבשר ב:left הרטובים ז"ל בפיה"מ מפרשו דעל איינו מינו קאי. כי הגיד נרגש בירך אלא דהתנא נותן לו שיעור על הרגשת הטעם, שהי' נרגש בחיך כ"כ כמו שנרגש הבשר שנוטן ב:left. אלא מה דקשה טובא לרמב"ם האיך מפרש מה דקתני אח"כ במשנה, בגין הגידין ובחתיכה בגין החתיכות בנן' ו' דאין ה שיעור דהרי בגין מינו בטיעמה

המשנה החמירו יותר לאסור באינו מינו כל טעם הנרגש וסמכו על געולי עכו"ם דאפיו פליטת כלים אסור, ואז נתחדש ג"כ הא אסמכתא דזרוע בשלה ולשאר כל תערובות מב"מ בס', ולכן הא משנה דCBSR בפלט במושגא"מ ובו"ט במב"מ לאו הלכתא הו, אלא במושגא"מ אסור כל טעם הנרגש אפיו כל דחו, ובמ"מ בעין ס' כדי שיבוטל בעוצם מיעוטו, ומזה סמכו אח"כ אמראי בתראי להתריך גם תערובות אינו מינו בדיליכא קפילה בביטול ס' או ק' או מأتים להשות שיעור הביטול באינו מינו כמו במנינו כי מסתמא הטעם כבר בטל עוד קודם שיעורין אלו, כך דעת הרמב"ם זיל ומיל שלבו רחב יוכל לסליק החומרות מרשי"י ורמב"ם על אופן אחר כדי שלא נצרכך לכל מה שכתבו אחיזק לי' טבותא רבתא.

ע"ב גמור'ומי לפינן מינה והתני' זה היתר הבא מכלל איסור זה למיועטי Mai/co, והתוס' הקשו דהרי שפיר אמר זה למיועטי שאר איסורי תורה דאי מבלתי לכתחה, עיין בראש יוסף זיל שכתב דהותס' סברו ביטול איסור לכתחה איסור מה"ת, וכדעת הראב"ז זיל והוא אמת וצדק דחاري רבים להחות בקשי התירו ההוראה, ומהיכי תיתני לכתיחה לבטל, עיין בفتיחה מה שארכנו בה, אלא דלא פאי יש לישב קושי' התוס', דחמי פריך דאי נימא דילפין מהכא ביטול ס' או ק' דעדיף מרובה וכאשר הסביר הרמב"ם זיל דנאנך בעוצם מיועטו והוא כמאן דליתא, א"כ נימא דבלט ב' שרי גם לכתחה עכ"פ מה"ת, דניאו ביטול חד בתרי לא, אבל ב' שפיר דמי אף לכתחה, וזה נכון מאד, אולם בלא"ה נראה לעפ"ד לישב קושי' התוס' דהרי ביטול איסור לכתחה אפילו הוא דאוריתא, עכ' אינו אלא דעת איסור בביטולו, אבל לא שייחי התערובות איסור אחר שביטול, וא"כ כל זאת לא שייך אלא בכונתו לבטל, אבל הכא דמצותוי בכך לבשלה בהדי האיל, וליתנה אח"כ להחן, לא שייך כלל לממר דעת איסור ביטולו, ואין זה דומה לשאר איסורין כמו איסורי מלאכת שבת, אך שלא בכונה חייב במקום דאיaca פסיק רישא דהכא עיקר האיסור כוונת הביטול כדי לאכול האיסור ע"י תערובות והמעשה של הביטולibli כוונה זו אין בו איסור של כלום (ותדע דאל"כ איך מצין למילך טעם עיקר מגעולי עכו"ם דאפיו אי טעם עניך לאו דאוריתא שפיר צייתה התורה להגעיל כל"י ב' כדי שלא יתנו הבלעה טעם במתבשל דהרי הוא כמבלט איסור לכתחה ומיל' דאם בישל בלא הגעלה דהתבשיל נאסר, וניהו דאיינו כוונתו לבטל מ"מ הנה פסיק רישא וכמבלט בכונה, וכן אמרה תורה להגעיל אבל לא לאסור בדיעבד כשבישל בלא הגעלן) ומ"מ קאמר בגמ' דזרוע בשלה חידוש הוא ופרשי' זיל לכתחה התיר לבטל איסור דניינו כיוון דעתו כן לבשליה יחד ודאי דלא עבד איסורה כל כ"ל אבל מ"מ על האי מצוה לבשל יחד שפיר אמר חידוש הוא דעתו תורה לבשל איסור עם היתר ודוק' היטב.

ד"ה צ"ט ע"א גמור' רבינא אמר לא נרכה אלא למקום חתק ופרשי' זיל דבעלמא בכל איסור והיתר המוחבורים כגון הוציא העובר את ידו וכגוןابر המודולל כוון איסורין כדאמרין בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"ב עכ"ל, ואני עומד ומשתומם דלעיל שם ליכא שום זכר מאבר המודולל לאיסור מקום החתק, רק באבר היוצאה ומשמעות דמה שעומד על שפת הרחם עכ"פ דאיינו בכלל יצוא להיות נאסר מצדבשר בשדחה טרפה, אבל גם בכלל כל בהמה תאכלו אינו, להיות ניתר בשחיתת האם וכמוש"כ שם רשי' זיל בפירוש, וא"כ באבר המודולל מאן דבר שמי' "שייה" מקום חתק שלו איסור. שוב ראיית שהרראש יוסף זיל נתעorder בזה וציוין דברי הרשב"א זיל לעיל נ"ז ע"א, ובושא"ו י"ד ס' ס"ב והנה הרשב"א באמת כתוב כן ולומד דבר זה מהא דרבינא דהכא דבכל איסורין

תלו ושיעור ששים לא נזכר כלל, ולא עוד אלא דילשנא דבנ"ט לשיטת הרמב"ם זיל אינו מובן כלל כיון דעיקר שיעור ס' או ק' אמר"מ נקבע ומשום דאיינו ניכר בנסיבות התערובות מחמת עצם מעוינו ולא משום דהטעם של אינו מינו נאבד בס' ועוד זאת דבפ"ב דערלה תנא שיעור ק' בתמורה ומאותים בערלה וכלאי הכרם, ולמה השםיט שיעור ס' בשאר איסוריין, וזאת גם לשיטת רשי' זיל קשה דסובר דהאי ק' ומאתים הן במנינו והן באינו מינו. תלונה על הרמב"ם דסבירו דשיעור ס' עיקרו אמר"מ איקבע א"כ מה ראה התנא להשטייט שיעור ס' בשאר איסוריין הן במ"מ והן באינו מינו. ולדעת רשי' זיל אין לקושי' זו שום ישוב לפע"ד. אלא דבלאי'ה יש לתמונה על הרמב"ם לפִי פירושו bahwa כיון כבשר בפלט דקאי על חזק הטעם דבעין שיטיעום מה השמייט דין זה בחיבורו יד החזקה, ניהו דהנתנא על ירך שנתבשלה בה גה"ג קامر, ואנן איתן לנ' אבן"ט, מ"מ במאמר דבעין שיטיעום טעם האיסור כבשר בפלט, על כל תערובות מושגא"ם קאי, ולא דוקא איגד כהן, ורמב"ם בחיבורוADRABA סתם וקאמר בהלכ' כ"ט דתרומה טעם לי' כהן, ושאר איסוריין סמכין אסתיימת קפילה עכו"ם, ולא האזכיר כלל דציריך שיטיעום טעם גמור כמו שדריך ליתן בשר בפלט להטעינו משמעו דכל טעם שנרגש אסור ודלא כתונני' דדוקא כבשר בפלט בעין.

ולכן קרוב בעניין לדעת הרמב"ם (ולא לרשי'') דבזמן חיבור המשנה, דהיאנו תנאים הראשונים באמת לא ידעו משיעור ששים, הן במ"מ וממוש"כ במושגא"ם ובאיינו מינו ה' בטיעמה וכבשר בפלט, ולא כל טעם כל דחו אסור, והדבר מסתבר, דהרי למאן דיליך טעם כעיקר ממשרת צמוקים במים כדי לעשות מין לשותות, וכן אם מבב"ח ילפין טעם עיקר הרוי אמרין לקמן ק"ח ע"א דלאו כל שהוא קאמיר משום דדרך בישול אסירה תורה, והכוונה בזה דידי' הכתוב בהווה בדרך שדריך שדריך שבר בחלב, וא"כ כמו דממעוט כ"ש דאיינו טעם נרגש כלל, ה'ה' ממועט טעם קלוש דהרי דרך בישול איינו כן, אלא כדי להרגיש טעם גמור, ורק אי מגעולי עכו"ם כיליך, אז אפיו בפליטת כלים שהוא ודאי רק טעם כל דחו, ולא בדרך המבשلين או השורין אסור, אבל תנא דמתני' דבשר בפלט קאמיר דהיאנו בדרך שמשלים בשר כדי להטעים הפלט, עכ' טעם גמור הנוטן בכונה לתוכה המאכל אסור, ובב"ח פשיטה דכך הוא אפי' למאן דיליך מגעולי עכו"ם, וא"פ' הוא דאוריתא כדעת הר"ת מ"מ בב"ח דרך בישול דוקא אסירה תורה, פשיטה דפליטת כלים רק מדרבנן בעלמא הוא, וכאשר הארכנו בזה לעיל בהרא דקדדרה שבישל בה שער עיי"ש. וא"כ הוא במושגא"ם, דלא מקרי תערובות האסור רק אם נתערב איסור כפ' דרך המבשלים להטעים המאכל בכונה, וגם זאת לדעת הרמב"ם זיל רק מדרבנן, דכן מבואר בריש דבריו ב' זה דכל שהאיסור פחות מחד בשרה שהוא פחות מכך א"כ פ' אין לוין עלי, אפיו אצל כל הקדרה, וא"כ במ"מ דמה"ת בטל ברובה חד בתרי, ודאי די' ה' אם אסרו לפי ערך איינו מינו שהוא כדרך המבשلين ליתן טעם ולא יותר, וכן קתני שפיר במתני' גם בגין' בין הגידין וחתייה בין החתיכות בנ"ט, ור"ל כערך בשר בפלט על חזק טעם הנרגש בחיק דבעין להרגיש דמפרש כבשר בפלט על חזק טעם הנרגש בחיק דבעין להרגיש כבשר בפלט, פשיטה דאי זה ס' ולא קרובי לו, וממילא דהאי בנ"ט דסיפא שהוא במ"מ נמי עכ' קאמר אלא לפ' ערך בשר, ולדעת רשי' זיל לא כתני' במשנה דערלה שיעור שאר איסוריין במ"מ בפלט, ולכן לא כתני' במשנה דערלה שיעור שאר איסוריין רקי כבשר בפלט משום דאי לא ה' שיעור קבוע אשר איסוריין רקי כבשר בפלט באינו מינו ובמ"מ ה' נגרר אחר אינו מינו, אבל בזמן אחר יסוד

דורי לא נזכר שיעור ס' לא במשנה פ"ב דערלה ולא הכא, רק שיעור כבשר בלפת בגין מינו והוא הרבה פחות מס' ובגיד בגידין בנו"טCSI כשיעור בשר בלפת, והוא כדי שלא תחולוק בין השיעורין ממש כשית התוס', אלא לנו ס"ל כברית' דרי"ל משום בר קפרא ובשאר איסורין מצאו חז"ל ג"כ סמק להצריך במ"מ ס', כמו שמצאו בתורה סמק על מהה, מקרה דעת מקדשו ממנו, וא"כ הוא, פריך שפיר על תנא דמשנתינו, ולייטול ברובא וברובא ממש דיביש ביבש ליכא טעם להצריך שיעור של איינו מינו וכדעת התוס' וכן מתפרש מה שהביאו סוג' דב"מ דף מ"בDK אמר על מעשר דבטל ברובא, והינו לפ' סברת תנא דמשנה, אבל אכן דבעין ס' במב"מ מעיקר הדין, שוב ממילא גם ביבש בעין שיעור זה, והראב"ד צ"ל דנדחק לפреш דברובא דקרו אמר בגמ' ברביה אמר, הוא משום דמסתמא בשיטת רשי צ"ל איזיל, דס"ל דבנ"ט כתני בתמני היינו ס', ושיעור דכבר בלא פטור הוא דוקא על גיד בירך אמר, וא"כ גם התanja דמשנה סבר דבעין ס' במב"מ, ולשנא דג"ט מושאל ואני מודקדק, וכמש"כ למלעה בשיטת רשי צ"ל, ולכן צרכין לדוחק דחא דפרק וליבטול ברובא ברביה אמר, אבל לרמב"ס צ"ל אין צורך לשום דוחק כנ"ל ודוק' היטב.

תנוס' ד"ה שאני חתיכה הויל וראו' להתכבד, בסה"ד, וי"ל דהכי פריך וכי"כ לא לתני חתיכת ב"ח, כיון דכבר אשמעין הכא דחתיכת איסור לא בטלה משום דזהה דבר שבמנין עכ"ל, התוס' לשיטתייהו דסבירו לעיל דוגם חתיכת חטא טמאה הויה חתיכת הרואה להתכבד שפיר כתבו דה"ה בב"ח נלמד מנבלה, אבל לפ' דעת הרשב"א והריטב"א צ"ל שכתו, דחתיכת טמאה הויה בחתיכה שנאסרה מכח בלעה, וכוונתם לדעתן דחרל"ה לא מקרי אלא בשנאה מתחילה ברייתה, כמו בריה לא מקרי אלא מה שנאסר מתחילה ברייתה, וכן גם בב"ח לא נלמד מנבלה, דהרי ע"י בישול ובליעת הטעם נאסר, ולולי איסור הנאה הויה שפיר בטלה, אבל גם לפי דעת התוס' צ"ל דאייצרך לאשמעין חתיכת ב"ח, למ"ד אפשר לשחות מותר, דהרי פלוגתא דתנאיiac בא זה لكمן ק"ח עי"ש. ולהאי מ"ד ודאי דאית לי דין בחתיכה שנאסרה רק ע"י בלעה, ומ"מ קאמר התanja דלא בטלה כיון דכחות שהיא עתה קודם שנשכחה אסורה בהנהה, עיין בראש יוסף צ"ל שחקר לדידן דפסקין בכל איסורין חתיכה עצמה נ"ג, למה לא תהי לחתיכה שנאסרה ע"י בלעה דין חתיכה הרואה להתכבד, ואע"פ דחתיכה עצמה נ"ג בשאר איסורין חוץ מב"ח אין אלו מדרבנן, מ"מ גם באיסורי דרבנן אסירין התערבותות משום חתיכה הרואה להתכבד, ולפע"ד נראה משום דחתיכה שנאסרה ע"י בלעה הע"פ דנעשה נבלה ובעין ס' נגד قول, מ"מ לא מציא אוסר בפליטתה רק כשאוסר דמעיקרא מצוי הולך עמו, הרי דלא לכל מיili חשובה כנוף האיסור, וכן גם לעניין חתיכה הרואה להתכבד לא נחשיבה כנוף האיסור, אבל בב"ח אפשר למ"ד אפשר לשתחה מותר ולא מציא אוסרת בפליטתה, רק כשתעמם החל הולך עם פליטתה הבשר, מ"מ כיון דאסורה בהנהה כנוף האיסור תחשב לעניין חתיכה הרואה להתכבד, ודוק'.

בסוג' דחתיכה עצמה נ"ג עיין מה שכתבנו لكمן בסוג' דטפת חלב צ"ח ק"ח.

ע"ב משנה נהוג בטהורה ואני נהוג בטמאה. הלשון לנו נהוג משמע דלית בי' שום איסור ייד כלל דלא נאמר איסור נגד על טמאה, והנה אם המשנה קר"ש,-DDRASH מי שגידו אסור וברשו מותר ניחא, אבל אי התanja דמשנתינו מטעם אין אחע"א סובר, דאיינו נהוג בטמאה ובאשר באממת מסיק כן בגמ' אז לכוא' יש לראות, והוא דוקא לעניין מלכות אמרין דאיינו חל ע"א, אבל

מקום חתק אסור, אבל בגין דלעיל אין זכר לדבר זה, גם מה שצין סי' ס"ב אני לא מצאת דין זה לא בטור ולא בשוו"ע והדבר צע"ג ודוק'.

ע"ב גמר' כיצד מישערין אר"ה כבשר בראשי לפטות, הן לפני רשי צ"ל והן לפני הרמב"ס צ"ל בפייה"מ, ר"ה לכולה כאמור דרש"י כתוב דבעין בראשי לפטות בשר הרבה כדי לטעום טעם בשר, ומה דבעין בגין הפטות, וכן הרמב"ס צ"ל מפרש דהטעם נרגש בלא פטה דהינו בראשי הפטה יתר מבשר חמחים ואנו בעין הרגשת טעם הגיד בחיק, ולכן בעין גיד הרבה כדי שירגש טumo בירך, וכעכ"פ לדעת שניים ע"כ זאת השיעור פחות מס', דכיוון דאיון לפי הסכמתם אמרוי בתראי סמכין אששים במקום דיליכא קפיא לא בכל האיסורים, ע"כ דבש' לא נרגש שום איסור חוץ מדברים החריפים שאינם נאכלין לבדן, אלא מתחלה עומדים לתבל ולהטעים המאכלים וא"כ א"א לומר דישורא דבש' בלא פטה היה מכובע עם ס', ומילא א"א לפреш גם בגמ' דסיפא בגיד בין הגידין וחתיוכה בין החתיכות בס', כמו שפי' רשי צ"ל במתני, ועוד' לומר לדעת רשי צ"ל דלא פירש כן אלא לפ' מה דהחמירו אח"כ להצריך ס', וזה סתרה גלי לפירושו בהא דריב"ל דלעיל דלמד מזורע בשלה, דהוא דרש' גמורה לדעת רשי צ"ל דס' לעולם בעין, וכאר' כן הוא דחכמי המונה לא ידעו מוחמרא או דס' בשאר איסורי רק מוחמרא דק' בתרומה وك' בערלה וכלא הcars וכם"כ למלעה ודוק'.

תוס' ד"ה אגבנ"ט למאי דקימ"ל גה"נ אסור בהנהה וכי' עיין בזה מה שכתבנו לעיל בריש פרקון ודוק'.

ד"ק ע"א גמר' וליבטול ברובא, בר' שאני, וכותבו התוס' בד"ה בר' שאני ודבר שאינו ברי' ולא חתיכה ראו' להתכבד בטל ברוב, ואפלו איסור דרבנן לייא וכון הוקע ההלכתא בשוו"ע סי' ק"ט, אלא שיש פלוגתת הראשונים הרשב"א והרא"ש צ"ל אי שרי לחדר גברא לאכול שלשתן. ולא חשו הטור ובבעל ש"ע לשיטות הראב"ד צ"ל המובאת ברשב"א צ"ל, גם יבש ביבע ס', וליבטול ברובא דקאמר בגמ' הקונה ברביה ע"י ס' ואע"פ שהב"י כתוב דכן נראה דעת רשי ורמב"ס צ"ל. והראש יוסף צ"ל כתוב דלא מצא כן ברש"י. ואני אומר דאלו הי' נחתו וירדו לסוף דעתם של רשי ורמב"ס צ"ל,DOI דהיו פוסקים כמוותם בפרט לחומרה. דהרי ביארנו למלעה דשיטות רשי ורמב"ס צ"ל לעניין זה שווין דעיקר קביעת שעורה ס' הוא על תערובות מב"מ, וכמו תרומה במאה וערלה וכלא הcars במאתיים, כן כל שאר איסורי תורה בס' במב"מ וסמכוונו על קרא דזורע בשלה, ע"כ טעם צ"ל להצריך והצרכו סי' משומס דאחרי ריבים להטוט רק בקושי התריה התריה והצרכו סי' ק' ומאתים כדי שיבוטל האיסור בעוצם מיעוטו, לא בטעם דהרי במ"מlica להיכא טума, אלא שאין העין עומדת עליי כמש"כ הרמב"ס צ"ל, והוא בכחות שאין הריבי ניכר, הכל כמו שביארנו למלעה, וא"כ פשיטה דאי חילוק בין לח בלח ליבש ביבע, וכמו בתרומה וערלה דכל"ע גם ביבש בעין ק' וק"ק, ה"ה בשאר איסורי בס' דאיין חילוק. כי רק לשיטות התוס' דעיקר קביעת שעורה ס' על איינו הוקע, ומושום דבש' שערו להצריך ג"כ ס', אז שפיר מחלקים בין רק משומס איינו מינו גזרו להצריך ג"כ ס', אז שפיר מחלקים בין תערובות לח ליבש, אבל לשיטות רשי ורמב"ס צ"ל אין כאן מקום להילך כלל, ומאותר שכפי שביארנו למלעה שיטות הרמב"ס צ"ל היא המחוורת וגם רשי צ"ל בפירוש הסוג' נטה עלייה עכ"פ בזיה דשיעור ס' על מב"מ הוקע, ונלמד מזורע בשלה לא ידעת אייך נוכל להקל נגדם. ולפי ביארינו דלעיל לדעת הרמב"ס צ"ל משנתנו באממת לא סבירה שיעור ס' בשאר איסורי רק ק' בתרומה وك' בערלה

רקב"ע גם ביבש בעין ס' על איינו הוקע, ומושום דבש' שערו להצריך ג"כ ס', אז שפיר מחלקים בין רק משומס איינו מינו גזרו להצריך ג"כ ס', אז שפיר מחלקים בין תערובות לח ליבש, אבל לשיטות רשי ורמב"ס צ"ל אין כאן מקום להילך כלל, ומאותר שכפי שביארנו למלעה שיטות הרמב"ס צ"ל היא המחוורת וגם רשי צ"ל בפירוש הסוג' נטה עלייה עכ"פ בזיה דשיעור ס' על מב"מ הוקע, ונלמד מזורע בשלה לא ידעת אייך נוכל להקל נגדם. ולפי ביארינו דלעיל לדעת הרמב"ס צ"ל משנתנו באממת לא סבירה שיעור ס' בשאר איסורי רק ק' בתרומה وك' בערלה

במהgentה הגאון ר"צ חיות ז"ל שהקשה והא גם יבום נהג קודם הדיבור ביהודה, והביא שם דברי הריטב"א שכותב דע"ג דיהודה ואבותות נוהגין ביבום, לאו מותורת חיזוב אלא כמו שקיים אברהム אבינו כל התורה וכותב הגאון ז"ל דבזה ניחת הרכmb"ס פ"ט ה"א מהלכ' מלכים דמוני ווהול' המצוות של אר"ה ונוח ואבותות, השmittה ביבום, ופלא על הגאון ז"ל דהעבר עניין דהרכmb"ס שם האזכיר מעשר ביצחק, ותפלות שתתקנו האבותות, ולהלא ג"כ מצד עצם שעשום ולא עיי' ציוו השם, ולא עוד אלא דגנה ג"כ כתוב הרכmb"ס ז"ל שם, דיעקב חדשן, ולא כמו מילה שנמצווה עליה אברהム אבינו, עי"ש בכ"מ שכתב ג"כ דמלשון הרמב"ס מוכח כן, וא"כ קשה למה נאמרו, ואז לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור נס גיד של טומאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאור' -

ו"ד דעת הרמב"ס ז"ל הנ"ל, הוא נגד הש"ס בהרבה מקומות א' לסתן בגמי מביא בריתא דאמרו לו לר"י וכי נאמר ע"כ לא יאכלו בני יעקב, הלא לא נאמר אלא בני ישראל, ולא נקרה ב"י עד סיני, ולדעת הרמב"ס תקשׁו לדבשׁם, הלא גם המה מודים דנאסר עוד לבני יעקב אלא שבשיני נתקאים האיסור מחדר, ב' לעיל צ"א ע"א דרש ריב"ח, בטוח טבח והכן, והכן טול גה"נ בפניהם כמ"ד גה"נ נאסר לב"י, הרי מפורש אומר דלאידך מ"ד דהינו רבנן דר"י, הגה"נ לא נאסר כלל לבני יעקב, ג' בסנהדרין ז"ט ע"א אמר ריב"ח דכל מצוה שנאמרו לב"ג ולא נשנית בסיני לישראל נאמרו ולא לב"ג, ואנו אין לנו אלא גה"נ ואליבא דר"י, ולדעת הרמב"ס הלא גם לרבען נאמרה לב"י דהריינו בני יעקב ולא נשנית וממי לא לישראל נאמרו, אלא דלפער"ד הי' לי לרמב"ס ז"ל הכרח גדול לשיטתי' מקרא גופא דהנה בהאי קרא דלא יאכלו ב"י את גה"נ מסיים במלות, "עד היום הזה" עי' מורה דלא יאכלו ב"י את גה"נ דרך ציוו נאמר ובשיני דהאי, "עד היום הזה" עי' מורה דלא יאכלו דרך סיפור קامر דבני ישראל אינם אוכלים את גה"נ עד היום הזה, אלא דכל שלא אכלו הם ממילא אסירה גם לנו בסיני, משום מי' איכא מידי דציאנו מקודשה חמורה לקודשה קלה, עי' נצטווינו על גה"נ בסיני, ופלא בעניין שכח הבל מפרשים ראשונים ואחרונים העבירו עיניהם מקרויא מלא הלאה, שהוא מסיע לדעת הרמב"ס ז"ל, ומה"ט הי' סובר הרמב"ס דגש לבני יעקב לאו בתורת ציווי נאסר להם רק שהتورה ספרה לנו שייעקב ובני נהגו בו איסור שלא לאכלו, ואנו מסתמא נצטווינו בסיני על גה"נ מטעם מי' איכא מי' דינר, ונרמז בתורה ממשום דכתיב בני ישראל, ועיין עוד לקמן בדף שאח' ז' ודוק'.

גמר' וסביר ר"י אחע"א, והתני' ר"י אומר יכול תה' נבלת עוף טמא מטהמא בגדים בבית הבלעה, ת"ל נו"ט לא יאכל לטמאה בה מי' שאיסרו משום בתל תאכל נבלה זא זא אין איסרו משום בל תאכל נבלה אלא משום בל תאכל טמאה.

עיין במהרש"ל ומהרשי'א ברשי' ד"ה ת"ל וכפי המבואר במס' מעילה דר"ט פליגו رب ולוי אי איסור נבלה חל אלא טמא, והרכmb"ס בפ"ד ממן"א הי' פסק כרב דרבנן הטמאים עם הטהורים לא מצטרפין וכן פסק בריש הפרק דמייניס הטמאים שאין שחיטה מועלת בהן, אינו לוקה משום נו"ט אלא משום אוכל בשר טמאה, עי' משום דנו"ט לא כלל ולא מושך הוה כדי שיחול על איסור טמאה, אלא דהרכmb"ס סותר א"ע באזה דבפ"ב בסופו, הביא מימרא דר"ז ברиск נמלות והביא אחת שלמה עד שנעשה צית לוכה שיש, חמש משום נמלה ואחת משום צית מובלט הטמאים, וה"ה הניה סתירה זו בצד'ו, והכ"מ כתוב בכונת הרמב"ס דלאו

לאיסורה חל, וכגד אמרינו ביבמות דף ל"ב ע"ב דלקברו בין רשיין גמורים אחע"א, ואיך קאמר כאן דאינו נהג دمشע דלא שיק כל איסור גיד בטמאה, ולא עוד אלא דקשה יותר לפ' מה דאמרין שם ביבמות דבקטו שנטגדל בשבת אתא איסור טומאה וזרות ושבת בהDED, כמו כן נאמר דקטן שנטגדל hei בהמות טמאות דאייכא בעלמא עתה נאסרו עליו היום וגם איסור גיד שליהם עמהם דהא לגביה בהדי הדדי קאותו, ושוב הוה מוסיף ומיגו דחל איסור של גיד טמאה אקטנים שנטגדלו היום חל אקלוא עלמא, וכן מיד בשעת מ"ת יש לומר כן דהא בסיני כל איסורי תורה בהא הדדי נאמרו, ואז לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור נס גיד של טומאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאור' - אבל דע דכל הני איסורים אשר בטבע העניין לעולם באים בזאת אח"ז, כמו גיד אטמאה דלעוול טומאה קדים קודם שנטגדלו אברוי בגידין, או נו"ט אגיד דלעוול גיד קדים או בב"ח אחבל, דלעוול חלב קדים וא"א בעניין אחר, אשר מה"ט אנו אמורים דהה תורה עצמה לא אסורה גיד אטמאה, ולא נו"ט אגיד, ולא בב"ח אחבל, מפני שהה תורה לא יאשר דבר ויחזר ויאסרו אותו עי' שינוי שיתהוו אח"כ, שוב אין כאן האי איסור שני לשום דבר גם לקברו בין רשיים גמורים לא, דהרי האי לאו לא קאי כלל על אותו חלק שנאסר מוקדם מצדطبع העניין, ומילא לא שיק לומר בקטן שנטגדל, וכן בשעת מ"ת דאתו בהדי הדדי, כיון דאן הגוף הלאו דניין, אי נאמר איסור גיד הטמאה, כיון דבטבע העניין לעולם טומאה קדים, ולא אסורה תורה גיד שנאסר תמיד קודם שנעשה גיד, ושאני הני איסורים שדברו בהם ביבמות, כמו אהות אשא והשת אהוי, או שבת טומאה וזרות, דאן בהם קדימה בטבע העניין, כי לפעמים האי קדים ופעמים האי קדים ורק כשאירע שניים בהם יחד בזאת אח"ז, אין אמרין דאן אחע"א ללקות או להביא קרבען על שנייהם, בזאת שיק לומר אבל לאיסורה בעלמא שפיר חל וממי לא בקטן שנטגדל חל נמי ללקות כיון דבמקורה באים בהדי הדדי, משא"כ באיסורים שבטבע העניין באים בזאת אח"ז דלא אסורה התורה ממילא לוקה השני על הראשון שקדים לו בטבע, זה ברור אמת וצדק ולפנינו נדבר עוד מזה בס"ד.

ומה"ט בהני איסורים שבבטבע באים בהדי הדדי כמו לאו דשרצים דאמרו ז"ל דליה חמש ושבע במקות דף ט"ז, אין להקשות למה לוקה משום כל הני ולא נאמר דלאיסורה בעלמא נאמרו ולא ללקות תורתי ושש ושבע, ונפקא מינה לקברו בין רשיים גמורים, או בחולה שבב"ס, להאכיל אותו הקל הקל, זה ליאת דכל שאסורה התורה ממילא לוקה מילא לאסורה בעלמא רק בהזמנן במרקחה, ולא שיק לחלק בין מלוקת לאיסורה בעלמא רק בהזמנן במרקחה, שני איסורים כנ"ל ודוק' היטב.

ע"ש אר"י והלא מבני יעקב נאסר וудין בהמה טומאה מותרת להם עיין בת"ח ובראש יוסף דמוכרה מגמ' דמטעם חמור קאותינו עלי', אבל אין לומר כיון דמבני יעקב נאסר גם בטמאה تو לא תשתרז, זה אינו דכיוון דבמ"ת נתחדשה ההלכה דבמה טומאה נאסורה גם דאן אחע"א, ממילא דלא חיל גיד אטמאה, אלא דלפער' קשה טובא הפיה' מ' לרמב"ס דמפרש, דלעוול גם לרבען נאסר גה"נ לבני יעקב, אלא דפליגו אר"י באמרים שאין מקיימין המיצות שנצטו קודם מ"ת לאבותינו, אלא מפני שנטגדו בסיני, כמו אבמה"ח ומילה וכן גה"ג, ויש לתמונה סכ"ס מה השיבו רבנן לר"י דשפיר מצי מודה להו בכל זה, אבל מ"מ כל שנטגדו קודם הדיבור חמור מקרי וכמו שמובואר ביבמות דף ה' ע"ב דלא מצין למילוי עשה דוחה לא תעשה ממילה ותמיד שכן ישנו קודם הדיבור הרי דחמור מקרי מה שישנו קודם הדיבור. אלא דשם ביבמות ראייתי

בairתי זאת בארכוה שם בפתחה, ואת רק לישראל נאמרה, אבל מטה מלאיה באמות חל גם אטמאה ודוק'.

ד"ג ק"א ע"א גמר' מאן תנא דאייסור כולל באח"א לית לי' ואיסור כולל באיסור חמיר את לי', הנה רשי' זיל מפרש דאה' מקרי מוסיף, כמו דאמ' האיסור מוסיף גברא מקרי מוסיף, ה"ה דאם מוסיף איזה חומר כמו הנאה, מוסיף מקרי והתנוס' הקשו עליו מלכמן קי"ג ע"ב דפרק לשימוש וסביר שמואל אחע"א, והא התם בב"ח אחבל הוה אייסור מוסיף משום דאסור בהנהה, אבל ודאי דחומרא ז לא משווה לי' להיות אייסור מוסיף, אלא דהרבמ"ס זיל בפה"מ בCKERותות בנזודה נפלאה שלו, מיישב קושי' ז ע"י שמקריע בין שתי שיטות הללו באמתו דלועם אייסור הנאה מקרי מוסיף, אבל דוקא אם האיסור הנאה אינו נצمح מן אייסור אכילה, רק הוה אייסור בפ"ע, כמו בתקדש דאייסור מעילה אינו תלוי באיסור אכילה דהא מועלין גם בעור וקרן העולה, וכן אמרין כיון דאייסור אכילה כל על כrhoו, דאיון כן מי שיעכבנו מוחול, لكن מושך עמו הנאה כל על כrhoו, דאיון כן מושך עמו נרואה איסור השERICAה גם איסור אכילה לחיב תרתיה, אבל בב"ח ושאר איסורין הדומה לו, דכל עצמיות אה"ג נמשך מאיסור אכילה, ואם אין כאן איסור אכילה אין כאן אה"ג, אך נאמר מגו דאיתוSN הנהה וכו', אך דרביה מיגו דלא חל אייסור אכילה גם איסור הנאה ליכא, ואין זה אלא איסור חמור בעלמא ולא מוסיף. והנה הסברא הלו באמת נזודה נפלאה וראוי' למ"ש אמרה, וכן מוסבר ענין מוסיף ברשי' כאן דוק' ותשכח, ומה"ט אייסור כרת לא מקרי מוסיף כמו שנראה מדברי התוס' שהקשו על רשי' זיל, דמה פריך הש"ס לקמן לר"י ניהו דאייסור כולל ליל, יבא טומאת הגוף שהוא בכרת ויחול על טומאות בשר שהוא בלוא, דלמא ר"י מוסיף אית' לי', אבל חמור ליל, אבל מה דקשי' לי על סברת הרמב"ס זיל הו, דהא בנסיבות שם אמרין דמוודה ר"י לעניין לקבעו בין רשעים גמורים דחל, וא"כ גם בב"ח נימא דהא לעניין לקבעו וזה לעניין להאכיל לחולה שב"ס הרי חל, ומילא דאסור בהנהה, שוב הוה מוסיף דמיגו דאיתוSN הנהה איתוSN גם אכילה ולמלךות הן אמת דלפי מה שכי' הלח"מ הרמב"ס זיל. ולפ"ז קsha טובא לאו נרבלה בתבשיל ונייחו גוף לתוכו אם היה יתר רביה עלייו מותר, והוא מרשב"א שכטב דבנהין אין לך בו אלא חידושן לעין מגזה"כ אבל לא לאסור תערובתן, וא"כ ה"ה לחומרה נמי, דכל שהוא בעין אפיילו נסרח אסור, אבל למוד מנבלה דבעין ראי' לגר, כיון דהרי בלאה אינס ראי'ון לאדם ומ"מ התורה אסרתון, וכבר חולק הפר"ח בס"ק ג' על האי ה"ה וכטב דבנהין שקצים אפיילו נסרחו לוקין עליהן, וכפטשות דברי הרמב"ס זיל. ולפ"ז קsha טובא לאו נרבלה בהני נמלים שאינס ראי'ון לא צרך קרא, וא"כ לכ"ע קsha נמעט מהאי קרא שסרח מעיקרא לא צרך קרא, ולמ"ד אחע"א באמת נמעט הן סrhoה והני ראי'ון לאדם בלאה ליתא, דהא נרבלה בעין ראי' לגר, וכן נסרח אינס ראי'ון לגר, ואל תשיבנו דהאי אינו ראי' לגר, אבל כבhart בחרה אח"כ קאי, ולא למעט שקצים הנימאים בטבעם זהה ליתא דהא בא"ה דעת הרמב"ס שפסק בסוף פ"ד דהקדש הוה מוסיף מצד אה' ובב"ח פסק דלא חל אחבל ואנבלה, וכן מחלוקת כנ"ל והוא פלא, כי לא הי' באותה שעה נגד עני הנג�ו, דברי הרמב"ס בנסיבות נפלאה שモטרץ קושי' ז או באופן הניל, הרי דלא מחלוקת הרמב"ס בין איقا מלוקות על הנאה או לא. וא"כ קושית בנסיבות עומדת דכיוון דחל לקבעו, הרי איقا איסור הנאה נמי ושוב איقا מוסיף. אבל כבhart בריש דברנו דלא שייך הא דלקברו דחל אלא באיסורין דבאיין דרך הזדמנות זה אה"ז והי' אפשר לבוא להיפך, אבל כgon בב"ח אחבל ואנבלה דלועם חלב ונבלת קדים ואשר מה"ט אין בנסיבות לעולם شيء בב"ח תחלה ואח"כ חלב ונבלת בזה אין כאן שום איסור גם לקבעו, לא וזה ברור.

ואָס

וכnis אנחנו בדרכנו נצמה לנו ישוב נכוון על שיטת רשי' זיל ל�מן דפרק בגמ' ורוישה'ג איסור ב"א מאיסור בגמי' בנסיבות לי' ע"ב, דיוטר מסתבר איסור ב"א מאיסור בגמי' בנסיבות דלעיל ייל, דהה"ס מוכחים דרוישה'ג ע"כ ליל ב"א, כמו דל"ל כול. דהנה התוס' יבמות לג' ע"ב ד"ה אר"י כתבו נבללה מקרי חמור שכן מטמאה, והנה התוס' לשיטותיהם דגס אה' רק חמור מקרי ולא מוסיף, אולם לדעת רשי'ו ורמב"ס דאה' מוסיף מקרי, מה לא נימא גם טומאה מקרי מוסיף מיגו דמוסיף טומאה חל נמי

דבש רצים קאמר, ולא לאו נבללה והלח"מ תמה עליו מארח עלبشر שרצים. ולפ"ז נראה לקים דברי ה"כ זיל דבלא"ה יש לתמה דאפיילו נימא דאייסור חל על אייסור לאו נבללה גם בשרצים המאוסים כמו נבלה מנ"ל דהא אמרין בע"ז דף ס"ח ע"ב, דלאו דשרצים חדש הוא משום דבדילאי אינשי מנ"י מחמת מיוסס ואיך חייב עוד משום לאו נבללה דלא כתיב בהוא בפירוש, בפרט בלאו נבללה דלא כתיב ב"י לגר אשר בשערך תתנו רבי דבעין ראי' לגר והני שרצים הלא אינם ראיון לגר מカリ, מצד דבדילאי אינשי מנייהו, ועיין ברמב"ס שם הכל' כ"א זיל זה שאמרנו בפרק זה שאוכל כאית שאכל כאית מבריה גודלה וכו', אבל האוכל בר' טמאה בפ"ע הרי זה לוקה אפיילו היתה פחותה מן החדרל וכו', ואפלו סרחה הבריה ונשתנית צורתה, הוαι ואכללה יכולה לוקה עכ"ל, וכטב ה"ה דמה שכטב ואפלו סרחה הברי' וכו' הוא בשלא סרחה והבאישה עד שלא תהי' ראי' לאדם, אבל אם סרחה כ"כ כבר ביאר רביינו בפ"ז דכל שאכל אוכל האסור אחר שהERICAה והביאש שבטל ממאל אלם ה"ז פטור, וכן הוא דהלהה קר"ש דאמר נבלה שעין ראי' לגר אוינו קרי נבלה כמו שיתבר שכם עכ"ל. ואני תמה על דבריו זיל, דמה ראי' מנבלה, אדרבה ממש ראי' להיפך דהרי בשקצים המאוסים גם ר"ש מודה דנטלפ"ג אסור מבואר שם בגמר' ע"ז הניל, וכן יש להוכיח מפסק המחבר ביו"ד סוף ס' ק"ד ש' דברים המאוסים כנמלים זובבים יתוחים שכטב אדם בודל מהם למיאוון אפיילו נתערבו בתבשיל ונייחו גוף לתוכו אם היה יתר רביה עלייו מותר, והוא מרשב"א שכטב דבנהין אין לך בו אלא חידושן לעין מגזה"כ אבל לא לאסור תערובתן, וא"כ ה"ה לחומרה נמי, דכל שהוא בעין אפיילו נסרח אסור, אבל למוד מנבלה דבעין ראי' לגר, כיון דהרי בלאה אינס ראי'ון לאדם ומ"מ התורה אסרתון, וכבר חולק הפר"ח בס"ק ג' על האי ה"ה וכטב דבנהין שקצים אפיילו נסרחו לוקין עליהן, וכפטשות דברי הרמב"ס זיל. ולפ"ז קsha טובא לאו נרבלה בתבשיל מעיקרא, ולר"ש סrhoה מעיקרא לא צרך קרא, וא"כ לכ"ע קsha נמעט מהאי קרא איסור נבלה משקצים המאוסים שאינס ראיון לניל, אלא ודאי למ"ד אחע"א לא צרך למעט, ולמ"ד אחע"א באמת נמעט הן סrhoה והני שקצים המאוסים דשניות אינס ראיון לגר. ומוכרחים אנו לומר דאיقا לאו מividך לשבר שרצים, ולפ"ז נראה לבאר זאת עפ"י מה שכטבו התוס' מכות ט"ז ע"ב ד"ה ריסק ט' נמלים. דמש"ה בעין אחד חי דהינו שלם ולא סגי בצעית, משום דאיقا כמה לאוין דלא כתיב בהו אכילה, כמו ואל תשיבנו את נפשותיכם בכל השרצ וכו', ועל אלו לא לקי עד שאכל שרך שלם, וא"כ ייל בהני דכתיב לא יאכל, הוא לאו מוסיף על כזיתبشر שרצים אונליכא שרך שלם וכטב דאיقا תרתי שלם וגם כזית לוקה משום שרך, ומשום בשם מן השרצ, ומישוב שפיר דעת הרמב"ס זיל וכפירוש ה"כ זיל ודוק'.

ודע עוד דלפי מה שהארכתי במ"א (עיין בפתחה עיקר יו"ד וו"א) נבלה שמתה מלאיה גם ב"ג מצווה עליה, וכదרש בפסקתא מכלתי דכתיב ברכח לאפוקי מטה מלאיה, והוכחת דעה זו מכמה ראיות מוכחות כראי מוצקות, יש לעיין למה לא יהול נבלה אטמאה או גה"ג וכדומה, מצד איסור מוסיף לב"ג, זיל דבאמת לא דיברו אלא מנבלה שהוא בשר נהירה, או נשחתה בפיטול דהני נתחדרו לקרו נבלה שנכנסו לארץ ונצטו על השחיטה, כאשר

קבועו באחד מימי החול, וצ"ל דכונת הריטב"א "צ"ל דלעולם כוונת הגזירה ה'י לבטל המועדים וגזרו על הב"ד שלא לקדש החדשים כדי שיבוטלו המועדים ממשילא, ומ"מ לא ה'י צרכיך למסור נפשם ע"ז, כיון דעתך הגזירה ה'י על העשה דקה"ח והמועדים ממשילא יתבטלו, או אולי "צ"ל דעתך"פ שלא קדשו החדשים מ"מ לפי החשבון נפל יהוה"כ על שבת, ולכן ציוו לשמרו בתורת יהוה"כ שלפי החשבון אף שלא נתקדשו החדשים. ובזה ה'י ניחא מה דקשי' לי דמה אתה ר' יצחק לאשמעין דבריה"כ כיזה דלא חיב' חטא' עליו פשיטה, ודוחך לומר דעתך לאשמעין לאפוקי מקושי' התוס' ד"ה יהוה"כ, דתרוצט פשוט כ"כ עד דלא איצטריך ר' יצחק למירר, דשוג בו שפטור, אבל אם נאמר דבאמת לפי החשבון נפל יהוה"כ דהאי שתא אשבת, רבותא גדולה קמ"ל, דכל שלא קדשו הב"ד החדש נtabטלו המועדים ולא מהני החשבון לקבע מועד ודוח'ק.

ע"ש תנוי אמרו לו לר' וכי נאמר ע"כ לא יאכלו בני יעקב וכו' ולא נקרוו בני ישראל עד סיני אלא בסיני נאמר אלא שכתב במקומו לידע מאיזה טעם אסור להם עכ"ל הגמר' כבר כתבתי לעיל לדפיה"מ לרמב"ס דגס לרבען נאסר גוה"י לבני יעקב עכ"ה האי בריתא משובשתה היא, והוכחת הרמב"ס צ"ל הוא ממה כתיב ע"ד היום הזה" דא"א להיות ציווי. ועתה אני מוסיף בתימא על האי ברית', דנהנה הש"ס פריך מתיב רבא, וישאו בני ישראל את יעקב אביהם, ובଘחות ש"ס וילנא הקשו דה"י לי להביא עוד פסוקים קודמים כמו ויבאו בני ישראל לאכלה אוכל ועוד שם, וכל זאת איינו אלא דקדוק בעלמא, דבמה שנדחק הש"סetr תרצ' ולהליך בין קודם מעשה ולאחר מעשה מתישב הכל, אבל אני תמה אקרה מה יענו למקרא מלא במעשה דידיינה שה'י קודם המעשה, והרטם כתיב כי נבלה עשו בישראל, הרי דגס קודם המעשה נקרוו ישראל.

עו"ד אני תמה דלעיל דף צ"א ע"א איתוי, אמר ריב"ח Mai דכתיב דבר שלח בעקב נפל בישראל דבר שלח בעקב זה הג"נ, ונפל בישראל שפט איסורו בכל ישראל, ועיין במהרsha'a שמספרש דבר שלח בעקב קאי על המעשה שאירוע בעקב עם המלאך, ופשט בישראל כי סיבה זו גורמת שנאסר גה"ג לישראל, והוא פלא והפלא דמה זה שכך אמר „זה גה"ג והויל"ל" היה תקיעת כף הירך" וכוק אמר „בכל ישראל" ולא דיל לישנא דקראי שנפל בישראל, ורש"י צ"ל בפירוש כתיב דעתך הדרש הוא דבדב הנשלח בעקב, דהינו אסור גה"ג שנתפשט „בכל ישראל" מדיק' האי בכל ישראל לומר, דנייהו דרך יעקב הנהייג כן, נתפשט איסורו לא רק על בניו לחוד, אלא נשיאר חק עולם בכל ישראל, והמהרש"א צ"ל נראה דרצה הפרש האי מימרא אליבא דרבנן דברנו בסיני נאמר, אבל לה ליתא וצ"ל דמה ذكر אמר ש"ס על איזיך מימרא דריב"ח דדרש טובח טובח והכן, תול גה"ג בנפניהם דאתא כמ"ד גה"ג נאסר לב"ג, קאי נמי אימירא הקודמות, והש"ס אמר לה הא, „כמ"ד גה"ג נאסר לב"ג", ולא ריב"ח, אלא דלפ"ז מה השיבו כאן רבנן לר'ו, והוא לא נקרו בני ישראל עד סיני, והוא גם לר' הפירש בקרא, „על כן לא יאכלו בני ישראל את גה"ג עד היום הזה" ר"ל מאז שארע המעשה ועד היום הזה, אינס אוכלין, ועתה כבר נקרוו ישראל כאשר כתוב משה את התורה, וכיון שהוא מספר שמאז ועד היום אינס אוכליןיפה קרא אותן בני ישראל כשםם של עתה, כמו דכתיב ונפל בישראל, והענין צ"ג לפע"ד.

צ"ג ק"ב ע"א גמר' כל שאותה מצויה על דמן אתה מצויה על אבריו, והני טמאין נמי וכו', הרש יוסף צ"ל העיר כאן דלא"א דאיצטריך קרא לאסור אבמה"ח של טמאים, מנ"ל דאמ"ח נהוג עתה בב"ג, דהא נשנית בשביל דבר שנתחדר בו, דלולי קרא לא ה'י אבמה"ח בטמאים מושום דאחע"א, ולא מצין תנא שיאמר

לגבוי אכילה ואיך אמרו חכמים שהמה רiosa"ג, דنبלה אgid לא חל, והקדש ושורו הנסקל חל אgid, וידעת מה ש' הנ"ב בהז' וכן הטעם המלך, אבל אין סברתם דתרי מיili נינהו מתקיימות לדעת הרמב"ס אדרבה הנה גבי הקדש מש"ה מוסיף מカリ, מושום דלא תלי באכילה. אבל הנכוו בהז' הוא דלסרת הרמב"ס וכן מカリ טומאה מוסיף אgid, מושום דבאמת אי נבללה לא חיל אgid, גם טומאה ליכא דגיה"ג של נבלה אינה מטמא, ובאמת סובר כן רiosa"ג בפסחים בסוגי"ד חזקי"ו ו"א ומושום דאוין אישור נבללה חל אgid עיי"ש בגמ' ובאחרונים, וא"כ שפיר לא מקרי מוסיף, אמנם אם יש במציאות דיחול נבללה אgid באיזה אופן, שוב לעולם איך אס טומאה עכ"פ דהרי אז חל לקברו בכל אונפין כמש"כ לעיל, וממילא דהוה מוסיף. אמרו מעתה בנבלה שנתנבללה עם יציאת רובה של הולך דאתא גיד ונבללה בהדי הדדי אם נאמר דבב"א חל איכא מציאות אישור נבללה אgid ושוב גם בשאר נבלות חל עכ"פ אgid לקברו, וממילא דמטמא נבללה, וכיון דמטמא היה מוסיף, ואיך קאמרו חכמים נבללה אgid לא חל כיון דמוסיף אית' להו, הר' גם נבללה אgid מקרי מוסיף מכח טומאה, אלא ודאי דהני חכמים גם ב"א לית להו ולא חל נבללה אgid איפלו בכל נבללה בשעת יציאת רובה, וכיון דלעולם גיד קדים ממילא דגס טומאה ליכא אgid, ולא מקרי מוסיף ולכך שפיר פריך משבת ויהוה"כ דרישא"ג עכ"כ כי היכי דל"ל כולל ליל נמי אישור ב"א והבן.

אלא מה דקשה לי על הרמב"ס צ"ל הוא איך פסק בمبשל חלב או נבלה בחלב, דלוכה על בישולו ולא על איכילתו דלמה לא מקרי מוסיף כיון דחל איסור בב"ח לגבי בשול הר' חל נמי לגבי אכילה וכחיד לשנא בgem' לסתן ז"ק ק"ד ע"ב אבל דעת הרמב"ס צ"ל בלא"ה בעני תמהו טובא דהוא צ"ל מביא שם בהכל' ב' איסור אכילת בב"ח מוק"ו מבישול דשתק הכתוב מאכילה מפני שעוני הבישול שהוא אחת מצורכי אכילה, וק"ז אכילה עצמה והוה כמו שששתק מבת אחר שאסר בת הבית. ולפי"ז הי' לו לפ███ כאן כהאי לשנא וכהאי מ"ד דקאמר מודלא לך אכילה גם אבישול לאeki, דאיך אפשר ללקות אבישול אם כל עצימות הבישול לא נאסר אלא מפני האכילה, והוא פלא והപלא לית נגר ובר נגר דפרקינחו ודוח'ק.

ע"ב גמר' והתני שבת ויהוה"כ וכו' הנה שיטת התוס' הוא דחש"ס ידע מיד דשבת קדים מושום דקביעה וקיים, ולכך פריך וכי ליל לרiosa"ג כולל, דהא מחייב איזה"כ מושום כולל, וקשי' לי דאפשר אם נימה כן מ"מ קשה, מה פריך הש"ס דנהנה לקטנים שנתגלו בהאי יהוה"כ, ליכא למימר דשבת קדים דהא עליהם לא חל שבת כלל גדולות, וכיון דלהני עכ"ב בא שבת ויהוה"כ בב"א, שוב הווה מוסיף לכ"ע מיגו דחל אהני שנתגלו הימים, וזה הערה נפלאה.

ע"ש אלא א"י, שמא לא הוה ושלחו מותם דוימתה ככפרוי דהאי שתה שבתא הוה. והקשה הריטב"א בשיטת התוס' איך אפשר שבתלו יהוה"כ מושום גזירה, והוא בשעת גזירה אפילו אערקטא דמסאנין' הרג' וועל יעבור וכו', ותירץDKידוש החודש בב"ח עשה הווה, ועי' עבור ואל הרג והואה"ע גרוו שלא לקדש חדשים עיי"ש. כוונתו דכל שלא קדשו בב"ח חדשים, ליכא מועדים כלל. והוא דהוצרך לומר דהזהרתה הייתה שלא לקדש חדשים, ולא ניחא לי דלעולם הגזירה הייתה על יהוה"כ לבטול, אלא דרומה עשו עצות בנפשם שלא לקדש חדשים, כדי שלא יצטרכו למסור נפשם על יהוה"כ נראה מזה דכל שהיתה הגזירה על יהוה"כ, לא ה'י רשאי להם להנצל ממשירת נפש עיי' ביטול מ"ע של קידוש החדשים, אלא דקשה אם לא גרוו על יהוה"כ, למה קבועו על שבת דока להתענות בו ולבטל עונג שבת, ולא

זהה לאו בר' הווא ולכזיתبشر לא צריך קרא, דהא חייב משום במנה"ח אף דלא תלש אבר רקبشر לחוד, וכל זאת אי איכא קרא לחוד אברשר מה"ת, אבל אי לא הי' קרא רק אבר מה"ח, ודאי הווא אמרינן דחייב אבר בכ"ש בין הכל, ואכילה דכתיב בעי' אתה אכיאתبشر ממן.

ולפי האמור האי מימרא דרב לאו ד"ה הווא, אלא תלי בפלוגת' דר"י ור"ל לקמן, דזוקא לר"י דבנה"ח אתה מקרא דברשר בשדה טרפה, מצינו למימר דבנה"ח בעי' צוית מפני דכתיב בעי' אכילה, משא"כ לר"ל דבון אבמה"ח וביןبشر מה"ח,atti מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, ואיצטריך אכילה דקרה משום בנה"ח דבעי' צוית, اي' באבמה"ח חייב אכ"ש משום בר' אפי' בלבד צוית, בשאר בר' דלא בעי' צוית, Dunnio דהאי לא תאכל אשניהם קאי, מ"מ לא גרע מאכילה דכתיב בשער עצמו, דמחלקין לומר דעל שרצ שלמה חייב בכ"ש, ולא קאי לשון אכילה אשרצ, אלא אתה לאסור באוכל מקצתו מה דלא כתיב בקרא, מכש"כ הכא דמפורש בקרא גםبشر מה"ח, דשפיר מצין למימור דלשות אכילה דכתיב משום בנה"ח, אבל אבמה"ח חייב בכ"ש משום בר', ומישוב זה מה שתמה התוו"ט מובא בראש יוסף על הרמב"ס והרבע"ט זיל' שכתו, למ"ד אבמה"ח צריך צוית, דהא ד"ה הוא דלא מצין מאן דפליג האיה מימרא דרב. ולפי האמור תלי זה בפלוגת' דר"י ור"ל, ועינן עוד לקמן בסוף פרקן מה שאכטוב בהא, אלא דלא דרלטב"ס דעה אחרת איכא בהאי דין ואשר אברар שם ודוי'ק.

אחרי כתבי כי ראיינו בראש יוסף לעיל דף צ"ו ע"א בסוף העמוד ד"ה ועוד אפשר לפרש שכתב דמדברי רש"י דהכא משמע דחולק על התוס', וס"ל אבמה"ח לאו בר' מקרי, כי הרבה יש לחלק בין גה"ע לאבמה"ח עי"ש ולא ידעת מה הועל בזה ליישוב דבר' רש"י דהכא דעתינו קשה דעכ"פ הוה לי' לרשי לפרש, דרב אתה לאפקוי דלא תימא דבר' הוה כמו גה"ע, אבל באמת ניחא דא"כ מה קאמר רב משום דאכילה כתיב בעי' צוית, דהא בגין הנשה נמי כתיב אכילה ולא בעי' צוית, וכמו שאמרו חכמים לר"י לעיל דאכילה כתיב כדי לחיבו על צוית בדיאכיא בו הרבה צויתים, מה תאמיר דהכא באבמה"ח לי'א למימור כן כמש"כ התוס' שם, וכמו שהסבירנו לעיל, א"כ מצין למימור דבאות בר' הוה, ומ"מ בעינן צוית כמו בגיד הנשה לר"י מכתיב אכילה, אלא ודאי ס"ל לרשי' דלאו בר' הוה, ולא אותא לאשמעין דלאו בר', ומ"מ הווא' לחיב בכ"ש, משום דחולק הכתוב לשני לאויןبشر מה"ח ואבמה"ח, והו"א' דבזה חולקין דבבשר בעין צוית ובaber sag'i בכ"ש, וכן קאמר רב דזה ליתא דאיך יתחיב בכ"ש כיוון דכתיב בעי' אכילה, אלא החילוק הוא דbab'er מצרפין גידין ועוצמות משא"כ בשר, ואי לא דכתיב בעי' אכילה, הוה מהייבין אכ"ש ולא מטעם בר', אלא מטעם דחולק הכתוב כמש"כ רש"י זיל' וכן תראה דידי' רש"י זיל' לקמן בריש' ע"ב בד"ה במיתנה בכוית וויל', "בנבלה אכילה כתיב בעי', וכל אכילה בכזית בר מאבמה"ח דרב' קרא וקפיד אבר לחודיה" עכ"ל, ובධיבור שאח"ז ד"ה טמאה בכ"ש חייב, דבר' היא עכ"ל, הרי דריש' זיל' מדייק לומר דאפי' נחיב אבמה"ח בכ"ש, לא מטעם בר' נחיבתו אלא מטעם דרב' קראDKPfid אבר בגידין ועוצמות כבריתא הוה אמינה לחיב בכ"ש ודוי'ק היטב.

ע"ב גמר', ת"ש נטל צפור שאין בו צוית ואכלו, רב' פוטר פרש"י זיל' רב' פוטר מפרש ואיל דקסבר אין אבמה"ח בשלמה דלאו אבר מקריא, ומיהו אי איכא צוית הוה מחיב דלא גרע מבשר מה"ח דמחייב עליה בכזית, דהא נמי בשר הוה, עכ"ל. וכותב המהרש"א זיל' וויל': ולא ידעת מי הכריוו ליה, דהא אי איכא צויתبشر

דב"ג מותר באבמה"ח עי"ש והנה לפי סברתו גם לר"י קשה קושי' זו דהא התוס' ד"ה ור"י הקשין, מה פריך לר"י ליל' קרא, דלמא ר"י מהכא יליף דאישור חמור חל, ותירצחו דמהכא א"א למילך דהא מוסיף הוה דנוהג גם עתה בעי' משא"כ גה"ג, ועתה אם נאמר דגם אבמה"ח איינו נהוג עתה בעי' לא הוה מוסיף רק חמוץ, ושפיר מציא יליף מהכא על גה"ג דחל על הטמא, ולא עוד אלא גם לרבען דס"ל דאיינו נהוג אלא בטהורים בלבד, דלמא אתה קרא ללימוד דआחע"א ולא מקרי נשנית בסיני, משום דנסנית בשביל דבר שנותחץ בו. אבל קושי' חדא מטורצת בחברתה דהא דआחע"א סברא חיזונה היא, דכמו שאמרו בעי' דר"ס"ח ע"ב דשרכיס חידוש הוא דבלא"ה בדיל, אינש' מינ' ולמה אסורה התורה, ה"ג בדבר דבדיל מינ' מוחמת איסור שאסורה התורה, לא בעי' לאסורה עוד הפעם, וכן אמרו בלאי' יתרא, לכל היכי דאייכא למידרש לא מוקמינן בלאי' יתרא, וכיוון שכן מהיכי תיתי נימה אבמה"ח איינו נהוג בעי' ונשנית כדי לחיב על הטמאים שהוא חידוש, אם מצין למידרש קרא כרבנן דלהתיר אתה בטמאים ודוי'ק.

שוב נתישבת דקושי' הרاش יוסף זיל' במחכ"ת בדotta היא. דהנה בסנהדרין שם פריך למה נאמר דנאורה ולא נשנית, לישראל נאורה ולא לב"ג, ולא נאמר אדרבה לב"ג נאורה ולא לישראל, ותרץ הש"ס משום דליך מיידי דלשראל שרי ולב"ג אسور. והנה התוס' לעיל דף ל"ג ע"א כתבו דרל"מ דהכא דאין אבמה"ח נהוג אלא בבנהה טהורה בלבד ולא בעי' וועפ', ע"ג דליך מיידי דלשראל שרי ולב"ג אסור הכא בלאה אסור לשישראל משום דלא נשטהה ואע"ג דליך כאזתبشر באבר (זהה דחוליל משום בנה"ח לר"י) דאיתא מקרא דבשער בשדה דבלא"ה רק לר"י קאי תירוץ זהה ודו"ק) דחצ'י שייעור אסור מה"ת, ולר"ל דחצ'י שייעור מותר מה"ת אויל באמת לוי' כלל דמי איכא מיידי עי"ש. ומעטה קושי' הרаш יוסף לוי' לי' מקום, דאבמה"ח אפיקו לא ה"י נשנית בסיני נמי הוה נאמרה לב"ג ולא לישראל, דהא לי'א להקשות מי איכא מיידי דהא אסור לשישראל מצד א"י או בנה"ח עכ"פ בחצ'י שייעור, ואי לר"ל הלא ליל' מי איכא מיידי, וא"כ הכלל דנאורה ולא נשנית לשישראל נאמרה ולא לב"ג ליתא לדידי', זהה ברור כשםש. וממילא דנדחו כל דבר' הרاش יוסף דלקמן בעי' רישא בישראל וסיפא בעי' שנתקשה לי' בעין זה באבמה"ח מנ'ל דנוהג בעי' עי"ש ודוי'ק.

ע"ש גמר', אמר רב אבמה"ח צריך צוית, מ"ט אכילה כתיב בעי', פרש"י זיל' ע"ג דתורי קראי כתיבי, חד לאבמה"ח חד לבנה"ח, לא תימא דאייתרבי אבר ע"ג דאין בו שייעור וכו', והעיר הרаш יוסף זיל' דלמה לא כתוב רש"י דמשום דאבמה"ח בר' הוה לא בעי' שייעור, וכמו שבאמת הקשו התוס' לעיל צ"ו ע"ב ד"ה ור"י, יותרה ה"י לו להקשות דריש' טעמא לסתור קאמור, דנהפוך הוה דמשום דחולק הכתוב לשני לאוין אבמה"ח ובנה"ח, ידיעין דבעינן באבמה"ח צוית ולא מהיבין אכל שהוא מטעם בר', כי על קושי' התוס' תירצחו שם דא"א לחיב באבמה"ח בכ"ש משום בר', דכיוון דאיינו חייב רק באכלו כלו אפי' איכא ד' וזה זיתים لكن אכילה דכתיב בעי', ע"כ אכיות אתה עי"ש, והדבר צריך ביאור דס"כ"ש למה באמת לא נאמר כן, דכמו בשרכיס אם אכלו כלו אף בכ"ש חייב משום בר', ובדאיכא כמה זיתים חייב אכל צוית מדקתייב בעי' אכילה, אבל הטעם מבואר דבשורדים אתה אכילה לחיב אכיות בשער ממן, דזוקא בכולו בעין גם עצמות וגידי כדי שהיא' שמו עליו, דבחסר עצם או גידתו לאו בר' הוה, אבל באבמה"ח אם נאמר דעתך בר' חייב אופחות מכוית בין הכל, אכילה דכתיב בעי' מה אתה, ע"כ אכיותبشر דבמקצתו לא מצין לצרף עצם וגידי,

מן הbhמה אפילו מוקצת בהמה, הרי דאבמה"ח הואابر המתן הבהמה החיה, ואיך נאמר דאיכא איסור זה עליה כל זיין שהאבר חי, אבל צ"ל דהלא כל בעל חי עומד ג"כ לאכילה וגם לא חי' לנו תיקון שחיטה של אחר כניסטו לארץ, או נהירה של מדבר לא הי' מציאות לאכול בשר, רק או מה'ח או מנבלה, וכיון שכן הר' בלי ציוו תורה עומדת כל בהמה לאכילה או חיה או מותה, ושניהם נאסרו לנו והוא חדא איסורה, ומצטרף לכך שבדירנו, אלא דלמ"ד אינו לאברים עומדת סובר עצמות וגידין אינם עומדים לאכילה בעלי חתיכת אבר, ולפ"ז אינו אומר דהא פלוגתא אי אבמה"ח ובמה"ח מושם אבמה"ח דכיוון שמת בבלעה והוה נבלה, הרי איןנו אבמה"ח אלא ודאי דזוקא בנמלים כתוב רשי' זיל דבבליעתו מושם דזוטר חיותא טובא וגוסס נמי מכת יחשב, וכמו דקמבעי לעיל דף ע"א בណלו בדגים סימני טרפה אי חשוב מעתם דזוטר חיותיהם, אבל בעוף דבעי שחיטה ומוסכנת בו שרי', לא נאמר דבבליעתו הוא מת ממש. אבל לעומת זאת יש שיטת רשי' זיל דחיב מושם במה"ח גם לרבי דס"ל לאו לאברים עומדת חז' ממה שהקשו עליו התוס' קשה להולמו, דומה שכטב דלא גרע מבמה"ח דנא נמי בשר הו, תמורה מאד לא מבעי לרשי' דיליף במה"ח מבשר בשדה, דיצא חז' למיחצתו טרפה קרי לי', הרי כי' שלא נתלש מון הח' איך יקרה בשר בשדה וכטרפה, אלא אפילו ליל' דיליף מלא תאכל הנפש עם הבשר, דבר שחייב על אבמה"ח מבשר בשדה, זיל' מקרין בבק' ובפסחים על הלא בשר לא מקרי עד שמת, וכמו דדרשין בבק' ובפסחים על ולא יכול את בשרו, אף' עבד'י בעין בשר, דהינו שחתו לאחר שנגמר דינו, הרי דבשר לא נקרא מחיים, ואיך מצינן לחיביו בבעל צפור חי מושם בשר מה'ת.

והנה כדי לבאר לך שיטת רשי' זיל' בהז, צריך אני להאריך קצת. ודע דעת' מה שסובר רשי' כאן דבמה"ח לכ"ע איכה מוחיים מובן שיטת רשי' זיל' הידוע דחזקת איסור בהמה דקאמרין הוא איסור אבמה"ח, וכן גם בנטנבה ביויה"כ פוטר ר"ש מושם דלא מצי חיל' יה"כ איסור זה הקדום, והתוס' שבעות כ"ה ע"א, וביצה כ"ז ע"א, הקשו עליו והוא אבמה"ח חלף הלך לו ע"י המיתה, ולמה לא יכול יה"כ ונבלה בהדי, וכן כתבו דחזקת איסור הינו אינה זבוחה מושם כתביב וזבתת וסימנו שם בביבה נחיא גם למ"ד בהמה בחו' לאו לאברים עומדת, דרש' י' קשה מה נעשה להאי למ"ד דהلاقטה כוותיה, דאייה חז'ת איסור איכא לדידי'. אבל אין ספק אצלי דרש' זיל' בשיגרא דלישנא נקט אבמה"ח וכונתו במ"ח, וכן הוא רגילותן לקרא גם במ"ח בשם אבמה"ח, וכן הוא בירושלמי ריש פ"ב פסחים דקאמר אבמה"ח מותר בהנהה, מוקרא דבשר בשדה טרפה לכלב תשיכון אותו, וכונתו ודאי לbam"ח, ובמה"ח הלא לדעת רשי' דהaca ליכא למ"ד דלא חל מוחיים, וכן מישוב ג' כ' קושי' התוס' העיקרית שהקשו דהא בינו שמת הילך לו האי איסור ואתא תמורתו איסור נבלה, ולפ"ז לא קשה דהא במ"ח וטרפה אליבא דרשי' דהلاقטה כוותיה' חד לאו הוי, דאית' מוקרא דבשר בשדה טרפה, וכבר כתוב הרמב"ם זיל' בפ"ד הלכה י' דنبלה וטרפה מצטרפין לצזית מושם דחזקת איסורה קחשוב, דטרפה תחולת נבלות, וא"כ ה'ה' במ"ח עם נבלה נמי מצטרף מושם חד לאו הוה על טרפה וכן מבואר ברמב"ם שם בהכל' הנ'ל דنبלה ובמה"ח מצטרפין וא"כ לעניין איסור חע"א נמי חדא יחשב, וכן לעניין חז'ת איסור, ולא שייך לומר דהאי איסור במ"ח הילך לו ואתא תחתו נבלה או טרפה, דכיוון דמצטרפין לצזית הר' דהינו ה'ז, והוא ברור כשם לכך ס"ל לרשי' זיל'.

ולא נשאר לנו לבאר, אלא איך אפשר דמוחיים בלי שום תלישה תה'י עליה איסור במ"ח דאיתא מוקרא דטרפה, דהינו בשר בשדה שיצא חז' למחצתו, וזה לא נקרות בשר ולא יצאה חז' למחצתה.

אבל דע דלכאר' כמו כן תוכל להקשوت על המ"ד בהמה לאברים עומדת, הלא איסור הוא אבר שנתלש מה'ח, ואמרין לקמן דף קכ"ח ע"ב, דאבמה"ח מטמא נבלה, ויליף לי' מזכטיב וכ' ימות

הטדור בס"י ס"ב כתוב דאבמה"ח נהוג בטהורים ולא בטמאים ובין אית' בי' כזית ובין לית' אי' אסור, ותמה הב"י זיל' למה לי להשמעינו דגס פחות מ贇ת אסור, ומ"ש משאר איסורי תורה דחci שיעור אסור מה'ת, וגם מש"כ דאיינו נהוג בטמאים ליכא נפקותא לנו באזח' דאיון דינני מלקיות, דבכוכ'כ' אסור, ועל קושי' הראשונה הביא הלב ארוי' בשם פרמ"ג, דאדරבה יש להקשות למה באבמה"ח ה'י' חז' שיעור אסור, כיוון דלא שיך בו חז' לאצטרופי, דהא חלקו בחוץ פטור, ואני תמה דהא עכ"פ איכא גם בהאי חז' שיעור קצת בשר דPsiטיא דגדי' ועצם לחוד לא מקרי חז' שיעור, וא"כ איכא משום חז' שיעור במ"ח. אבל חז' מה' נראה לפע"ד דהטור כאן דבר גדול אתה לאשמעין, דכיוון דכתב דאיינו נהוג בטמאים, הר' דינוחות כאן לדיני מלקיות, וכמש"כ הפרמ"ג דנקותא גם לדידן העניין והוזען פסולין עדות. וחוץ מה' יש כן נפקותא גדולה לעניין להאכיל לחולה שב'ב' דמאכליין אותו הקל הקל,adam יש אבמה"ח מן הטמאים וכן הטהורים שאין בו כזית בשר רק בצירוף גידין ועצמות, וצריך לאכול כלו למלוי כרס, דמאכליין אותו אבר טמא דלית' בי' אסור מלקיות, ולא אבר טהור דאית' בי' מלקיות, וכן קאמר נמי דאבר שאין בו כזית אסור, ר'ל שאם תלש אבר שאין בו כזית יש עליו איסור אבמה"ח כיוון שהוא עכ"פ אבר טלים, ואם אכל שני אברים כאלו ודאי חיב' מלקיות, דנヒו דבחלק אבר בחוץ פטור הינו טעמא דבטל מנ' שם אבר והتورה הקפידה דזוקא על אבר טלים כמוש"כ התוס' לעיל צ"י ע"ב, אבל בשני אברים שלמים דאית' בהו כזית בין שניים ודאי מצטרפין דהא איכא כאן אבר ואיכא כאן אכילה, ושפירות חיב' מלקיות עליהם אפילו אכלן בזא"ז, וזה נכון מאי בס"ד. ומה שיש להעיר עפ"י מה' שכ' רשי' זיל' לקמן ק"ח ע"ב בסוגי' דטפת הלב דבח"ש א"א מכיל היתרון להקרא שם איסור, ואיך יחול מתחלה איסור אבר אחצ'י שיעור עין מה שכתבתתי בהז שם בסוגי' וירוח צמאנו ודו"ק.

שכללות, אין לוקין עליו, וכן תראה שהרמב"ם לא האcir נמי hei לאו דבר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, עיין במכות דף י"ח ע"א, ומסתמא ס"ל דהא דקאמר שם דיליקני נמי משום בשדה טרפה,atti כמ"ד לאו שבכללות לוכה עליו, ולכך אין דבר ר"י ובין ר"ל ס"ל דילוקין אלו דבמה"ח, ע"כ דהאי לאו לאו מעלי' הוא לר"ל מלא תאכל הנפש עם הבשר ולר"י מבשר בשדה טרפה, ואינו דומה להני דמרבigen מבשר בשדה דלית בהו מלכות, אלא דהאי במה"ח ממש בכל טרפה הוה, מכח מה לי וכ"ו' שכתב הרמב"ם וכדי להבין הדמיון איך עולה יפה הנה כשתקדק בלשון הרמב"ם תעמוד משתומות בלי לידע כוונתו, כי זיל שם ,,וכן החותך במה"ח וכו', שהריبشر זה מהבמה שלא נשחתה ולא מותה, מה לי וכ"ו' עכ"ל, הנה איזה טעם קאמר כאן למlokot על במה"ח שהאי בשער מהבמה בלבד נשחתה זה אינו מספק אלא לאסרו מכח עשה דאי", ומה שאמר ,,ולא מותה" בודאי אינו טעם לאסרו, אדרבה הוא טעם להתריך הבמה ברירה ושלמה ולא חסר לה כלום, כי עשה חליפין, ולמה הי' בשער זה אסור בלבד טרפה, ואי משום דבר זה בעצמו נטרף, ויש עליו שם טרפה הלא זה מה שאמר אח"כ מה לטרפה כולה ומה לי מקצתו, אבל דעת כי באמת האי בשער בשער מות הוא ומון הראו' להקרא נבלה דהינו נבלה במוקצת דמה לי מותה כולה ומה לי מותה מקצתו, כמש"כ הרמב"ם לעניין טרפה, והש"ס לקמן דף קכ"ח ע"א יליף דבמה"ח מטמא צירוף עוד ח"ש מטרפה אחרת ואבל שיעור שלם בשער טרפהתו נבלה מקרה דכי מותה מן הבמה אפילו מקצת ופרק אח"כ במה"ח נמי, ומשנין דדמיין דבמהה בעין שאין עשה חליפין, הורי דלולי זאת הוה קרי לי לבמה"ח נבלה, דהרי עתה מותה, אלא הן אבר והן בשער מה"ח אח"א להכenis תחת סוג נבלה, כי סתם נבלה היא דמתה מלאיה מחמת מסוכנת, וכמו שאמר לעיל דף ל"ח ע"ב, אבל כל שמנית בע"ח לצורך אכילה ע"י מיתה הנוגה אין זה בככל נבלה, עין מזיה בארכיות בפתחה להלכ' שחיטה דברים קלירין לעניים, אלא דלא דיל"ת כל נבלה ATA לגנותן, דכל שלא נשחתה כראוי' בשם נבלה תקראי, ולכן כתיב כל נבלה, ורק ממש אנו למדין דבר נחרה דאישטרி להם במדבר אחר כניסtan לארץ שנצטו על הזביחה דינו נבלה, וממילא מהז מצין לומוד דכל בשער שלא נזבח דינו נבלה עכ"פ לעניין אסור אכילה, ובזה מצאי פירוש הגון לדרשת הספרדיDDRUSH כל נבלה אין לי אלא נבלה טרפה מנין ת"ל כל נבלה, והרבה פירושים נאמרו בדרכה זו ואני הארכתי בזה בקונוטצי הלכה למשה והעלתי דהריבוי דכל ATA על שחיטה פסולה דהינו במקצת הסימן, אין בזה אלא מעשה טרפות, מ"מ אמרה תורה דבשם נבלה תקראי ומשם אנו יכולים לומוד נמי במה"ח דתאי' בככל נבלה, אלא דאי' לומר כן דזאת אסור גם לבב"ג, ואיך אמרה תורה לגר ולנכרי תנתנה ואכללה, ולכן חזרנו לעיל במשנה ל"ב ע"א מטמא אינו מטמא, ועיקר ההכרח לח"ל ולכך ניסו אותו בלואו דטרפה דנמי אינו מטמא, עיקר הנזהה לח"ל ה' שישoms דמקרה נבלה ידעו דכל בשער שלא נזבח אית' ב' לאו נבלה, וא"כ לא מסתבר לומר דהאי בשער מה"ח שלא נזבח לא תהיה בלואו, ולכן הכניסותו בככל טרפה, וכך אמר רש"ע קודם חזרנו לעיל במשנה ל"ב ע"א בשוחות סי' אחד דטרפה, משום דס"ל ניחו דמנהני לטהרה מיד נבלה אבל כל שלא נשחתה כראוי', עכ"פ בלואו הוה כמו טרפה, וזה שכתב הרמב"ם זיל דהאי בשער מהבמה שלא נשחתה, ומון הדין ה' לו דין נבלה, דכל נבלה אפילו מקצת נבלה, דמה לי מותה כולה או מותה מקצתה, אבל כיוון דבמהה גופא לא מותה וממעטין אותו מטמאה דזוקא אבמה"ח מטמא דהוה דומי' דבמה דaina עשה חליפין لكن האי מה לי וכ"ו' דהוה שיק' לומר על נבלה, אנו אומרים על טרפה, אבל עיקר סמיכת דרש זה הוה משום דכל שלא נזבחה ע"כ בלואו הוה כמו נחרה

תוס' ד"ה שאין בו כזית באמצע הדייבור, ועוד דאי' אמר לא חיל עליה איסור אבמה"ח כיון דליך מטרפה אלא לא ח"ש, דבפ"ב דיומא וכ"ו' מ"מ חיל אחצ'י כזית עכ"ל, הנה רשי זיל ביום א פי דודק באכל ח"ש, אבל אם אכל שיעור שלם לא לך משום השבועה, כיון דחייב משום טרפה, וכן הוא ברמב"ם ובשו"ע י"ד רל"ח ס"ד, ועינן שם בהגחות אמרי ברוך שתמה על דין זה. ועינן בספרי שביבי אש בלקוטים שברתני כי הדין דין אמת ומוכרח, ותמצית הדבר הוה, כי הא דחל אחצ'יש הוא דודק שלא ה' בדעתו לאכול רק ח"ש באופן דאפילו השלמים אח"כ אינו חייב מלוקות, וח"ש כזה אין בו איסור רק מכח ריבוי לכל חלב, וספר חל עליו איסור מלוקות מצד השבועה, אבל באוכל ח"ש וдуתו להשלים תוך כא"פ גם לר"ל הוה איסור מה"ת ובלא ריבוי לכל, וכן הוה בירושלמי תרומות פ"ז דמודה ר"ל בדעתו להשלים דכוין דמצטרף תכד"א'פ, ע"כ לומר דאיסור אית' ב' בחצ' שיעור, דאל"כ הרי היתר באיסור לא מצטרפין אפילו במקומות דamerin היתר מצטרף לאיסור אלא באוכל ב"ב'א, ולא בזיא"ז כמובא בגמ' פסחים מ"ה ע"א, וכן כל שאכל כזית מן טרפות ונבלות אפילו אכלו בזיא' תוך כדי אכילת פרט פטור על השבועה כי ניהו דחל אחצ'יש שיעור דודק ח"ש שאכל בלי כונה להשלים לכשיעור עי"ש באריכות דברים קילורין לעניינים ועכ"פ הדין דין אמת. וכן ל"ק קושי התוס' על רשי' כיון דכל שצירוף עוד ח"ש מטרפה אחרת ואבל שיעור שלם בשער טרפהתו לא מצי מחייב משום אבמה"ח גם על הא ח"ש של אבמה"ח והבן.

ד"ה ובשר בשדה טרפה זה במה"ח, מדכתייב בשדה דריש דמשמע שפרש ממוקמו, ואע"ג דאיצטריך לבשר שיצא חוץ למחיצתו כדאמר בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"א, כולחו דריש מיני', עכ"ל המשך דבריהם דלא תימא דבמה"ח הוה עניין טרפה, וכן שסובר הרמב"ם זיל בפ"ד הל' י"ד, דמסביר לנו מה לי טרפה כולה ומה לי מקצתה ומה לי טרפה ח' או חתכה בסיכון, דחתוס' וכאן רשי' זיל מיאן בזה דענין טרפה הוא חולין רע המmitt את הבעה'ח אח"ז, וכמש"כ הרמב"ם זיל בעצמו דטרפה תחולות ובמה"ח הנפוך הוא, דהא אמרין לעיל ל"ג ע"א דהרואה שיבリア חותך כזית בשער מבית טביחחה, ואיך נזמה זאת בארכיות לשער מן הטרפה לומר חד עד אין הוא ובחפז' עלה בדעתו לומר דבאמת ר"י לשיטתי' איזיל בזה, דהוא ס"ל ט"ח CIDOU, וא"כ שפיר מדמה במה"ח לטרפה, והתוס' לא מצי סברנו כן מפני שבשנחדין ע"ח ע"א כתבו, דגס למ"יד ט"ח סופו למות מבלה א', אבל הרמב"ם זיל לא ס"ל בזה כתוס', עין בזה באריכות בפתחה להל' טרפות, ובריש אלו טרפות, אלאadam נאמר כן איז פסק הרמב"ם כאן CR"Y וליונין טרפה פסק דאית' חיה CR"L, ומazzi שטרי לב' תני, ונתני אל לב' לברור דעת הרמב"ם בזה אולם טרם עננה חליך אברר שהרמב"ם יפה עשה למאנ' בפירוש רשי' ותוס' מפני תרי קושי', חדא מה שהקשו התוס' בדיבור שאח"ז דלמה לך על במה"ח לר"י, דהא הוי לאו שבכללות, ותירוצים אינו מפסיק, דניהו דבשר בשדה הוה כלאו בפ"ע נגד טרפה, מ"מ כיון דבשר בשדה כולל כל מני יציא ממחיצתו, במה"ח ובשר קדשים שיצא ממחיצתו ועובד שהוזיא את ידו בשעת שחיטה, דחכל בהאי לאו דבשר בשדה, איך ילקה, ה' הוה לאו שבכללות. ב' קשה קושי' התוס' שלח'א'ז, דלמה לא ילקה על במה"ח ובשר מן הטרפה שתים, כמו בנא וממושל, וחילוקם דשם כתיב ווי' וכאן בלוא י"ז דחוק. והרי תראה דהרמב"ם באמת באבר היוצא פסק דאי' לוקה כMOVAR בפה' הלכ' י"א, והטועם כתוב ה'ה דס"ל חד דינא עס אבר ובשר המודולל דנקא ל' נמי מריבוי דבר בשדה, והכל מלוקות משום דהוה לאו בו מלוקות, ולפער' ד אין בכלל מלוקות משום דהוה לאו

בר' דכתיב ב' נמי אכילה, אתה שאם יש הרבה איטים שחייבiacrit ממנה, אבל כאן "א" לומר כן, דלכית ממנה איך נctrף נידי ועכמתות, ואילו דאיכא מבשר לחודא צית לא בעי קרא, דהרי הוא במא"ח וכותבת ל"פ"ז לר"ל דאמ' ח' ומבה"ח מחד קרא נפקאתו באמת קאי אכילה דכתיב ב' אבשרה מה"ח, ולכך חייבiacrit אשר שלם גם פחות מכזית ודלא כרב דלעיל, "א"כ קשה מה הידוש יש באבמה"ח יותר מאשר בר' וצ"ל דבאמת לר"ל לאו מכח הידוש אתה עלי' אלא דבכל בר' ס"ל כן דחלקו מבוחץ בטל מנ' שם בר'. ומה דקבי דוקא באבמה"ח אויל ל"ר' קבעי, דlid'i אבמה"ח בעי צית גם בחלקו מבוחץ חייבiacrit כמו בכל האיסורין ודוו'ק.

על' גמר' ר' י"א חייב hari הנה גרוןו בכזית, ור' פטור אכילה במעיו בעין. האיל פלוגתא דר' ור' לא איתפרש במלה פלייגו דבשלמא ר' לא ניחא דבעי אכילה שלמה שינה גרוןו גם מעין, דדרך אכילה כך הוא, ועיין בש"ת ק"ד בעל כת"ס צ"ל או"ח סי' צ"ו שכתב דלגי נשבע שלא לאכול לכ"ע לא עבר עד שבלהתו במעיו, דבלשותן בא"ז ודאי אכילה לא משמע הנאת גרון לחוד, וכן באיזה"כ דביטתובא דעת' תלי' וכן בהמא"ז דתלי' הקרא בשבעה לכ"ע אכילה במעיו בעין עי"ש, וא"כ קשה טובא מנ' ל"ר' דאכילה ذקרה משונה עד דكري לי' אכילה בהנת גרון לחוד.

אבל מה שנלפע' דסבירת ר' הזוא, מאחר דהלהלמ"ס ATA דשיעור אכילה בכזית ואמרין ביוםא דג עט ע"ב, דשיעור שביעה בכזית ושיעור יתובה דעת' בכתובת שמי שיעוריים אלו הם יותר מכזית, הרי דבאכילת צית לית בי לא כדי שביעה ואף לא כדי יתובה דעת' ולא וא"כ אכילה במעיו למאי עבי, כיון שלא פעיל מאומה, אלא ודאי דסגי בהנת גרון לחוד לחיב מלוקע על אישורי. ואולי ר' לא סובר כמי' התם ביוםא כמהו בלג גערינטא הדוא פחות מכזית, וא"כ אילא יתובה בכתית لكن בעי אכילה במעיו דוקא להיות מיתובא דעת'. ולפ"ז נדחים דברי הכת"ס ז"ל מה שהחលיט דבנשבע גם ל"ר' בעין אכילה במעיו כלשון בא"ז Adams אמר דבלשותן בא"ז אכילה במעיו אז מיליא גס שעיר יתובה דעתה משמע להו, ובגע עכ"פ שיעור כתובת, אלא ודאי דלגי שבועה אנו אומרים דכוונת הנשבע על מה שהחטב אכילה בתורה וראי' לאו ממשה שכתב הריב"ש ז"ל מובה במיל'ם היל' שבועות ריש פרק ד' דח"ש בשבעה אסור וזה לוקין עלי'ו שנטתקשה לו ממע' אי כוונתו ה' גם אח"ש, ללקות עלי'ו כמו בפרש, ואי דליון רק אכיזת, הרי אין כאן איסור כלל, ותרץ אדם דין כוונתו לעשות איסור זה כאשר איסורא תורה עי"ש, וא"כ לעניין שבועה, וזה אמרת ונכו' בס' ז' ודוו'ק.

ארשות פה ע"ד מה ש' התוס' שבועות דג' כ"ד ע"ב ד' דה' דמקוי לה כד'ה, ועל ח"ש חל שיפר השבעה גם ל"ר', אף דח"ש נבלות אסור מה"ג. וממש'כ' לר' דס' דאין בו אלא איסור דרבנן, והרשב'א חולק עליהם והביא ראי' מהא דאמרו ריש פ' יה"כ, לר' כל כיוון דאיסור מדרבנן איך חל השבעה, ופרש'י משום דאיכא לא חסור, ומיסיק דמ"מ חיל, משמע דלרי' פשיטה לי' דלא חל משום דaicui הוא מצד שאבמה"ח חדש הוא, لكن בעין דוקא בא"ז והנה כבר כתבנו לעיל לדעת התוס' דאמ' ח' בר' הוה אין כאן חיל חדש דמצרפיין נידי ועכמתות, דהא בכל בר' דעלמא נמי שום חדש דמצרפיין נידי ועכמתות, דהא כתובו בעי' ריש פרק ז' את הדין כן, Adams יחסר ממנה עצם שהחטות תלי' בו לאו בר' מקרי להתחייב עלי' אלא האיל חלוק משאר בר' דבכל שאר בר' חייבiacrit א"ש, וכן בעין דוקא צית, משום דכתיב ב' אכילה, ושאר

וחחיטה פסולה, דלא הי' בכלל נבלה קודם כນיסתן הארץ, וא"כ כנבלה תחשב, ה'ה במא"ח ודוו'ק היטב בכל הדברים שתכתבתי.

ד' ק"ג ע"א גמר' רבא אמר כגן שתליש אבר ממנה וטרפה בו, מר סבר לאו לאברים עומדת, איסור אבר וטרפה בהדי' קאטו, ומיר סבר לאברים עומדת ולא אתה איסור טרפה וחיל אל איסור אבר תימא רבתא יש לי כאן, דאיך אפשר לומר האבר הנטלש אשר על ידו נטרפה הבמה, ה'ה בכל טרפה, הלא אין טרפה לאחר מיתה, ומה להאי אבר הנטלש עם הבמה, ובשלמא לר' שפיר מחייב משום טרפה דהא עכ"פ טרפה הוה משום במא"ח, ולוקה על האיר תרתי, ואי קשי' לך מה נקט מן הטרפה הלא בלא'ה חייב אפילו לא נטרפה הבמה משום אבר, משום במא"ח, קושי' זו בכב'כ קשה, ועכ' לומר דלבוטא דר' נקט מן הטרפה, אבל לר' לא מהו לי' לרבעה למיר דמש'ה אינו חייב אלא אחת משום דלאברים עומדת ולא חל טרפה אבר, תפ'ל דעל האבר הנטלש לא מותפש האיסור טרפה שהוא דוקא על בע"ח מחיים, וכעת אני יודע פשר הדבר ולפע' דלית נגר ובר נגר דיפרנקנו.

תוס' ד'ה מיר סבר ר' י' וכו' משמע די לאו לאברים עומדת דאיסור טרפה קדים, לא אתה איסור אבר חייל עלה, עג'ג דאיסור מוסף הוא ותימא וכו', ולפע' דנראה לי' למאה לו קרא, ליתני תראה דלעיל בדף הקודם, דפרק הש"ס לר' למאה לו קרא, ולמה לא אמר הש"ס שכן מוסף הוא לב', וכמו שכתבו שם התוס', لكن אני אומר דהא דס' לר' דבמה בח' לאו לאברים עומדת וליכא איסור באבמה"ח באבמה בעודה בחיה הינו דוקא לשישראל דנתקדשו במצב זביחה, עד שאפילו בלי לאו דל'ת הנפש עם הבשר, לא הייתה הבמה עומדת לחזור ממנה אבר ולאכול משום דאו זביחה בעין לכך אינה עומדת לכך, אבל בב'ג' אי לאו דאשרה תורה אך בשר בנפשו דמו ל"ת הייתה עומדת לחזור אברים ולאכול ממנה, لكن לכ"ע לאברים עומדת ומעטה ניחא דאיסור אינו אלא חמור וליא מוסף, למ"ד לאו לאברים עומדת, משום דלב'ג' חל קודם תליה וישראל רק בשעת תליה ודוו'ק.

תוס' ד'ה דאיסור חלב באמצע הדייבור, ונראה לפреш דוקא נקט תלש והוציאו וכו', אוירא דבמה הוא דלא עבי אבל אוירא דחלב עבי עכ"ל, כל המעיין בסוג' לעיל דג ע"ה ע"א יראה, דאין לסברא זו שום קיום, לומר דלא מקרי חלב עד שיצא החלב לאoir עלם, וכי בשביב שהוציא החלב חלב שור מקרי אתמהה דהא הولد עדיין לאו שור הוה, וגם השקל וטררי של ר' י' ור' מל' חלב ושתי כלויות האמורות באחסן לא מתוישב, אלא לפי דעת הרשב'א דמש'ה בעין אוירא דחלב, דכ"ז שהוא מעין אמו יש לו היתר בשחיטה, ולא איקבע איסורה לעין אחע'א, אתה שפיר, והראש ישך רצה להכניס זאת בדעת התוס', והלשון אינו סובל זאת, אבל גם שיטת הרשב'א ז"ל בהז' מוקשה ועין לעיל ריש פרק ז' שכותבת באזה ודוו'ק.

ע' ב' גמר' בעי' מני' רשב'ל מר' י' חלוק מבוחץ מהו, ופרש'י ז"ל דהאיבע' הוא מצד שאבמה"ח חדש הוא, لكن בעין דוקא בא"ז והנה כבר כתבנו לעיל לדעת התוס' דאמ' ח' בר' הוה אין כאן שום חדש דמצרפיין נידי ועכמתות, דהא בכל בר' דעלמא נמי הדין כן, Adams יחסר ממנה עצם שהחטות תלי' בו לאו בר' מקרי להתחייב עלי' אלא האיל חלוק משאר בר' דבכל שאר בר' חייבiacrit א"ש, וכן בעין דוקא צית, משום דכתיב ב' אכילה, ושאר

מחיקת אותן יתר, כי זאת בשם כתיבה יקרה, כי שם מחיקת הוא דזוקא על קלקל שיק, הרי אכן גדרה המשנה שוה כאן וכואן, מ"מ תלוי' שמה בכוונה ותכלית המעשה וה"ה בזומר עצים לא מקרי קוצר אלא ע"י מחשבתו שצורך לעצים כך מתפרשים דברי התוס' ובחדושי להלכ' שבת ישבותי בזה חומרות רבות, ולענינו כאן נמי הכי הוה לגביו לאו דלא תסור, דלא מציע עבר אלא ע"י מחשבתו וכונתו לעבור על לא תסור כי לויל' זאת המעשה בעצמה אינה מורה על לא תסור כמובן.

ובזה מישיב ג"כ מה שהקשו על הרמב"ם דס"ל דבכל דרבנןencia מושום לא תסור, למזה ספקו להקל. ומה שתירצו דך תקנו אילcum יתיר על הקל כבר העיד ע"ז הרמב"ן ז"ל שהוא דרך עקש לשפטו ז"ל, נראה דאפשר לר"י דמחייב אמלאה שאצל"ג, בעינו צריך לעצים, דלא מקרי קוצר אלא בעניין זה, מיד' דהוא אקורע ע"מ לתפור ומוחק ע"מ לכתוב וכו"ע כל' ועיין בהගות ק"י רעך"א צ"ל במשניות שם שהתפלא על ראות התוס' שאינן מובנות, וכתבת הי איני בחודשי פירוש לדבריהם, כי סברתם הוא דיש מלאכה שرك הכוונה עשוות אותה למלאכה זו ולולו הכוונה איינו נופל על האי לאו. אבל מאן דעבר סטם, ולא כדי לעבור על לא תסור, עבר אישור דרבנן ולא על לא תסור דאוריתיא שלגביה לאו זה מתעסק הוה, כי כל שחסר הכוונה אין במעשה עצמה יותר מעבירה אישור דרבנן, ותדע שכן הוה לדעת הרמב"ן ז"ל דלאו דלא תסור על דרישות חז"ל קאי שדרשו הכתובים ופירשו התורה, א"כ בח"ש שאסור מה"מ מכח ריבוי דכל חבל עבר עליו על לא תסור, גם לדעת הרמב"ן ז"ל קsha איך חל על ח"ש אישור שבועה, כיון דאית ב", תרתי אישור בעלמא מכח ריבוי הכתובים, וגם לאו מפורש דלא תסור אלא ודאי דלכ"ע בלאו זה איינו עובר אלא בתוכוין לסתור מדבריהם ולא בסוטם עובר. וזה אמתו לאמתו של תורה בס"ד.

הדרן עלך פרק גיד הנשה

מעשה כמוון דלא עבד דמי. והנה בכל לאוין כמו לא תאכל נבלה וטרפה, אם אלל גו"ט בלי שום כוונה הרי אילcum אונס כוונת מעשה, ובחלב שمبיא חטא ו��ילו במתעסק חייב בחלבים ועריות שכן הנה והנתה איכילתו משוה לי' במעשה, אלל בלא דלא תסור מטיב הלאו זה, דין כאן כוונת מעשה אלא במתכוון לסור, דהינו לעבור על מה שאמרה תורה לא תסור מן הדבר אשר גידוז לך, ואפילו ידע דעובר אישור דרבנן, כל שאינו מתכוון לעبور על לא תסור, אין כאן כוונת מעשה דלא תסור, דלגביו לאו זה הוה מתעסק, ולא מהני בזה גם אם הנהו וגם לא פסיק רישא, ואסביר לך הדבר יותר בדברי תוס' שבת ע"ג ע"ב ד"ה וצריך לעצים שכתו ז"ל, נראה דאפשר לר"י דמחייב אמלאה שאצל"ג, בעינו צריך לעצים, דלא מקרי קוצר אלא בעניין זה, מיד' דהוא אקורע ע"מ לתפור ומוחק ע"מ לכתוב וכו"ע כל' ועיין בהගות ק"י רעך"א צ"ל במשניות שם שהתפלא על ראות התוס' שאינן מובנות, וכתבת הי איני בחודשי פירוש לדבריהם, כי סברתם הוא דיש מלאכה שرك הכוונה עשוות אותה למלאכה זו ולולו הכוונה איינו נופל על האי לאו. אבל מאן דעבר סטם, ולא כדי לעבור על לא תסור, השדה, אפי' איינו צריך לעשבים מ"מ קצירת עשב מקרי קוצר, בין צריך לעשבים שכיוון לך, ובין לא צריך להם ולא כיון לך אבל זומר עצים לא מקרי קוצר רק ע"י הכוונה שצורך לעצים, ולטברא זו הביאו התוס' ראי נפלאה ממה דלא מצאו לחיב אמלאת כקורע אלא בעשוות אותה ע"מ לתפור ובמוחק רק אם עשה ע"מ לכטוב, והלא יש קורע שהקריעה בעצמה היא לצורך כגון פותח בית הוצר בחלק, ובמוחק אותן יתר כדי לתקן התיבה, ולמה בעין דזוקא ע"מ לתפור וע"מ לכתוב, אלא היינו טעמא, מושום דפוחת בית הוצר אין על המעשה הלאו שמס קריעת כי שם קריעת איינו נופל אלא על קלקל ולא על תיקו וכן מוחק איינו נופל על

פרק כל הבשר

והא דקתיי אסור לבשל והשמיט אכילה והנהה כתיב הרשב"א ז"ל דלישנא דקרה נקט ולבשל לאכול קאמר, ואני תמה ע"ז הלא כי' לא תבשל כתיב ומני' לפינן מכח אם איין חד לאכילה וחוד להנהה וחוד לבישול אבל לישנא דלא תבשל לא משמע אכילה ואייך סגי לי' לתנאי לשנות לבשל לחוד והשמיט אכילה והנהה, ולא עוד אלא דלקמן דר' קי"ג ע"א תנן בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנהה, ולמה כפל שם דאסור לבשל מה שכביר תנא בריש פרkon ואיך דאגב הנאה קתני א"כ גם אכילה הילו לשנותו, אבל הפירוש האמייתי הוה, דכאן רק מאיסור אכילה דבר וקתני אסור לבשל מושום דרך אחר הבישול אסור לאכול והכוונה דאסור לבשל לאכול, ומאייסור בישול לא דבר כאן כמו שלא דבר מאיסור הנאה ושניהם בישול והנהה דאסורים קתני דלא דלקמן הנ"ל, וכן הוא דעת הרמב"ם ז"ל שפסק דבר במשנה דלקמן הנ"ל, קתני ריק אסור אלא דכל בשר בכל האיסור המפורש ושהאי איסור המפורש יש בו מלוקת פשיטה דמ"ש האילו משאר לאי התורה, אבל אין לומר מושום דכלול כאן גם חייה ועו"ז ואם כר"ע את' מתני' איז אינס אסורים אלא מד"ס, ולכן קתני ריק אסור ולא קתני מוזהר, דהא שם בפ' יה"כ נמי מונה והולך כל החמשה עינויים ומ"מ פריך אסור והא ענוש כרת ולא ניחא לי' לומר דעתו אינך קתני אסור, וה"ט מושום דכל דאייצטריך לאשמעין דהס בכלל העינוי דקרה איינו רשאי לכלול מה דחייב עליו עם הני דין דין בהם אלא איסורה בעלמא מד"ס, ולכתוב על בפירוש שיטת הרמב"ם ז"ל.

משנה כל הבשר אסור לבשל בחלב וכי בפ' יה"כ קתני יה"כ אסור באכילה ושתיה וכי פריך שם בגמר' אסור והוא ענוש כרת הוא עיי'ש וכואן לא פריך אסור והוא ענוש מלוקות עליו מושום דהתרטט וענימת את נפשותיכם ואתה התנא לפרש מה הוא אי עניין דכוונה עליה התורה ושפיר פריך אסור והא ענוש כרת הוא, אבל כאן דמפורש בקרה לא תבשל, והתנא לא אתה כאן אלא פריש דלאו דזוקא כדי בחלב אם אלא כל בשר בכל האילו תבשל הוא איינו צריך לדקדק ולומר על כל בשר מוזהר שלא לבשל, כי לא נהית כאן לומר אסור אלא דכל בשר בכל האיסור המפורש ושהאי איסור המפורש יש בו מלוקת פשיטה דמ"ש האילו משאר לאי התורה, אבל אין לומר מושום דכלול כאן גם חייה ועו"ז ואם כר"ע את' מתני' איז אינס אסורים אלא מד"ס, ולכן קתני ריק אסור ולא קתני מוזהר, דהא שם בפ' יה"כ נמי מונה והולך כל החמשה עינויים ומ"מ פריך אסור והא ענוש כרת ולא ניחא לי' לומר דעתו אינך קתני אסור, וה"ט מושום דכל דאייצטריך לאשמעין דהס בכלל העינוי דקרה איינו רשאי לכלול מה דחייב עליו עם הני דין דין בהם אלא איסורה בעלמא מד"ס, ולכתוב על כולם לשון דין דין בהם אלא איסורה בעלמא מד"ס, ולכתוב על

נאמר בזה, עיין לעיל בראש הסוגי' דנוהג בטמאה שכתבותי שם, דלכן כתני אין גה"ג נוהג בטמאה, דהיינו לשון משמעו קברו אין כאן איסור גיד כלל, וא"כ גם גם בב"ח שלא אסורה התורה כלל בחלב נבללה הרי אין כאן איסור כלל, וא"כ איך אפשר שאסורה התורה הבישול שהוא נאסר רק כדי להרחיק את האדם מלאכלו, אולם י"ל דשאני בב"ח דס"ס איסור המפורש הוא הבישול ולגביו בשול גם חלב ונבללה בכל גדי הוא, אלא אכן מוציאין את החלב והنبלה מכל איסור אכילת בב"ח מצד אחע"א וכיוון דמכלול בשול א"א להוציאים,תו גם מכל איסור אכילה אינו יוצא אלא מכל מלוקות אבל איסור אכיא דהרי בכל בשול מהה, והבן ולפניהם נדבר עוד מעין זה ודוק.

תנוס' ד"ה כל הבשר תימא דלא תני וכו' בחולין ובמקדשין ובתוספתא תנוי فهو וכו' עכ"ל ועיין באחרונים מה שכתבו בה, ולפ"ד נראה דבקדשים הנאכלים פשיטה דחל כיוון דלאחר זריקת דמים נאכל לכחנים ולבעליים ומימילא חל מכח מוסיף לשאר בני אדם, ואיבשר עליה פשיטה דאיינו חל כמו דלא חל אחלב ונבללה, ואי דס"ל לתוספתא דחע"א או כמ"ד לסתור מקרא שלishi שבפ' הויל' תקופה אסורה בהנהה ואח"כ ואסורה לבשל מקרא שלishi שבפ' ראה, והתדברי' דבאמת מנה הנהה אחר אכילה ובישול לבסו ר אין הכרע לומר דס"ל דמקרה השני לפנין הנהה ולוקין עלייה, כי י"ל מאחר שמנה לבשלה איסורים דעתך בב"ח בהדי והראשון היא אכילת בב"ח כנ"ל לא רצה להפסיק בין אכילה להנהה דמשיך שייכי ע"פ' שהנהה את ריק מרואה השלישי ואינו אלא מדרבנן כנ"ל, וכן מסתבר לומר דהרי בגמ' לסתור יש כמה י寥פותות דמנין לאכילת בב"ח שאסור, וכלל הנה י寥פותות ודאי דלא לקי על איסור הנהה דבב"ח דוק ותשכח ואיך נשווה זה פלוגתא בין תדרי' לשאר התנאים והאמוראים, דבר שלא נזכר בגמ'.

אבל מה דיש מן העיון הוא על הרמב"ם שישדר תקופה איסור בשול וא"כ איסור אכילה וכן בס"מ שלו שכתב מצוח קפ"ו שלא לבשל בב"ח, מצוח קפ"ז, שלא לאכול בב"ח, והוא נגד סיור/DTDבורי' ומשנתו, אבל האמת יורה דרכו כי לדעת הרמב"ם הון דרשית דתדרבי' והוא שאר הדרשות שבגמ' לקמן אינם דרישות גמורות לחיב' עליהם מלוקות. וכן בחר בדרש המדרש רבה שלא נזכר כלל בגמר' כאשר תראה שכטבת בהלה ב' ו' ו' לא שתתק הכתוב מלאיסור אכילה אלא מפני שאסור בשול שנאסר מפני מ"ש עוף מגדים הינו לריסחה"ג דשרי בב"ח בעוף. אלא דהראש יוסף קומתמה על דברי הלח"מ, דמאי שייכי דנדרים לבב"ח אסור מושום שדומה קטת לבשר במראה ובטעמא דמש"ה אסרו רבנן. גם מה ש' דהסוגי' דנדרים דמץקה מ"ש עוף מגדים הוא לריסחה"ג הלא בהדי' קאמר שם דת"ק דרשב"ג הוא ר"ע וכי' עכ"ד דברי הראש יוסף זל. ואני אוסיף להקשות אם שיווי האיסור בב"ח גורם דעוף בכלבשר לנדרים הלא גם בלאו איסור בב"ח שהוא עוף להנהה, לאיסור אכילה"ח לטרפה ונבללה לדם ולשחיטה וכן להיפך הרי רשב"ג שם בנדרים קחשב לב וכובד וכל בני מעיים דיאנים בכלבשר לנדרים, והרי בכל איסור בב"ח לכ"ע גם אלו הנהה, הרי דנדרים מלטה באנפנא נפשי' הוא התלויל בלשונו ב"א. ולא בינה שאסורה תורה. אלא דמ"מ אני רואה דדבר גדול דבר הנביא בעל לח"מ זל, כי מי דקתני הכא הנודר מן הבשר הוכיה הרמב"ם זל שיטתו, דלrb"ע דס"ל דעוף איסור בב"ח מדרבנן נגרר דין דנדרים אחורי להיות בכלבשר ואפיו ללקות עלי, ודוקא גמורות. אלא דלפי מה שכתבנו בראש פגעה"ג דהאי לסתור לא נאמר אלא במקומות דרך אכילה איסור אכילת בב"ח לענין לסתור בין רשיים אם הוא י"ה קודם, כמו דחוות אש ואשת Ach, דלפעמים זה קודם להיפך. אבל במקומות שא"א בשום אופן שיחול בב"ח על חלב או נבללה הרי אין איסור זה כל בשול נבללה או על חלב, ולא שיק' לומר דחל לסתור וכו' כיוון עצימות האיסור לא

והנה מדברי' תדרבי' דלקמן נמי משמעו דקרה קמא מוקמין איסור אכילה ורק קרא בתורה אבישול כמשמעותו וכSIDORו של תנא DIDON דכאן מאיסור אכילה דיבר וככלל חיה ועו"פ' שהמה מדרבנן, וא"כ לקמן קי"ג ע"א תנא איסור בישול והנהה, והא דתנה הנהה לבסוף משום דבאמת רק קרא בתשל שבפ' משפטים ופ' כי תשא אתה חד לאכילה וחוד לבישול ולוקין על שנייהם, אבל איסור הנהה דילפין מקרא דלא בתשל הנהה במשנה תורה בפ' ראה, באמות אין לוקין עליו כאשר פסק הרמב"ם, והטעם דמה שמשנה במשנה תורה לאו שכבר נאמר בד' ספרים לא נוכל לדרש באם אין עניין לדבר חדש, כי איך נא' דכל ארבעים שנה במדבר היה בב"ח שר בהנהה, ונתחדש להם עתה בשכננסו לארץ איסור הנהה, ולכן סבר הרמב"ם זל דאין זה אלא דרך אסמכתא, לדrhoש האי השניות הללו במשנה תורה על איסור הנהה, ובספר המצוות שלו באמות לא הביא הרמב"ם אלא אני תרי לא בתשל חד לבישול וחוד לאכילה כמו שהביא דביו הלח"מ כאן בראש פ' וlein גם תנא דמשנתינו הינה הנהה לבסוף ונשמע מזה דאין כאן מלוקות דאל"כ הוויל' תקופה אסורה בהנהה ואח"כ ואסורה לבשל מקרא שלishi שבפ' ראה, והתדברי' דבאמת מנה הנהה אחר אכילה ובישול לבסו אין הכרע לומר דס"ל דמקרה השני לפנין הנהה ולוקין עלייה, כי י"ל מאחר שמנה לבשלה איסורים דעתך בב"ח בהדי והראשון היא אכילת בב"ח כנ"ל לא רצה להפסיק בין אכילה להנהה דמשיך שייכי ע"פ' שהנהה את ריק מרואה השלישי ואינו אלא מדרבנן כנ"ל, וכן מסתבר לומר דהרי בגמ' לסתור יש כמה י寥פותות דמנין לאכילת בב"ח שאסור, וכלל הנה י寥פותות ודאי דלא לקי על איסור הנהה דבב"ח דוק ותשכח ואיך נשווה זה פלוגתא בין תדרי' לשאר התנאים והאמוראים, דבר שלא נזכר בגמ'.

אבל מה דיש מן העיון הוא על הרמב"ם שישדר תקופה איסור בשול וא"כ איסור אכילה וכן בס"מ שלו שכתב מצוח קפ"ו שלא לבשל בב"ח, מצוח קפ"ז, שלא לאכול בב"ח, והוא נגד סיור/DTDבורי' ומשנתו, אבל האמת יורה דרכו כי לדעת הרמב"ם הון דרשית דתדרבי' והוא שאר הדרשות שבגמ' לקמן אינם דרישות גמורות לחיב' עליהם מלוקות. וכן בחר בדרש המדרש רבה שלא נזכר כלל בגמר' כאשר תראה שכטבת בהלה ב' ו' ו' לא שתתק הכתוב מלאיסור אכילה אלא מפני שאסור בשול שנאסר מפני מ"ש עוף מגדים הינו לריסחה"ג דשרי בב"ח בעוף. אלא דהראש יוסף זל. ואני אוסיף להקשות אם שיווי האיסור בב"ח אכילה שהוא התולדה אחורי.

אבל מה שיש להעיר הוא, דאין פסק הרמב"ם בהלה ב' ו' שמס' DIDON דהמברש **מלב** או נבללה בחלב סתריה להאי דמדרש רבה דאיסור על אכילתו, דהוא לכוארה התורה אפילו בשול ופ' בחלב או אכילה נלמד ממה דאשרה אכילת בב"ח איך לוקה על אכילה או נבללה בחלב דליך איסור אכילת בב"ח איך לוקה על אכילתו ניהא בשנאמר דהרי רק מטעם דחע"א אין לוקין על אכילתו אבל לעולם אייכא כאן איסור אכילת בב"ח לענין לסתור בין רשיים גמורות. אלא דלפי מה שכתבנו בראש פגעה"ג דהאי לסתור לא נאמר אלא במקומות דרך אכילה לא מציז חיל של ישן שיחול בב"ח להיפך. אבל במקומות שא"א בשום אופן שיחול בב"ח על חלב או נבללה הרי אין איסור זה כל בשול נבללה או על חלב, ולא שיק' לומר דחל לסתור וכו' כיוון עצימות האיסור לא

רק משום דמיילך עלי' שליח, לא מצי סברו דגזרו על עוף, (עיי"ש בנדרים בהגותה הגאון ר' יוסף חנינא לפא מייזיש ז"ל דברי טעם, דממה דנקט התנא שם ועופות, אחר שאמר דאסור בכל מני בשר ונבל וכבד וקורבן מוכח דעוף לאו בכלל בשר אלא דמיילך עלי' שליח) וכן אין זה פלוגתא חדשה רק דרייה"ג מצי סבר כהני תנאים דעוף לאו בכלל בשר וממיאלא דליך מקום לגוזר, עיין עוד ליקמן מה שכתבתי שם.

היוצא מן האמור דיפה כתוב הלח"מ ז"ל, דודוקא לר"ע לא בעין בעור טעמא דמיילך, אבל לא מטעמי" דהינו משום דאסור בב"ח, אלא נהפוך הוא, דר"ע דאסור בב"ח מדרבן וכדי שלא יטעו למור דגדי בחלב אמו ממשמעו זוקא, ע"כ ט"ל דיאנשי קרו גם בשר עוף סתם בשר, ולא בעי שליח למלך כלל, ולכן קתני תנא הכאawai דינא דנorder מן הבשר דממה דאסור גם בשר עוף וכרכ"ע השמעין גם לענייןnder דאסור בכל בשר חז' מזדים וחגבים, וגם לעניין מלכות בשר עוף בכלל בשר אבל לריוסה"ג וה"ה להני תנאי נדרים דפליגו שם בנדרים, בשר עוף לעניין נדרים כשר דגים דמיילך עלי' שליח, ותלו בפלוגתא דר"ע ות"ק דידי' במתני' דנorder מן הירק. והש"ס דהכא דפרק רישא לסיפא דרישא דאסור עוף מה"ת כפי הס"ד דלא כר"ע, ובסיפא קאמר דעוף בכלל הנorder והוא כר"ע דמיילך עלי' שליח (ועיין בלב אר"י שנטקשה בזה לדעת הרמב"ם דבעוף לא בעין מימליך עלי' שליח) הכי פירושאadam התנאה סובר דעוף בחלב DAOРИיתא ודלא כר"ע, איך קתני בסיפא דעוף בכלל בשר לנדרים דכמו דאמירין לקמן דרייה"ג פלייג ארא"ע דעוף אינו בכלל בשר בלשון בא", מסתמא גם האי תנא ס"ל כן דאי לאו דתנאה סתם לו כאן כר"ע דעוף אינו מן התורה אלא מדרבן, הרי ר"ע יחיד בדבר הזה דעוף בכלל בשר סתם דהן ריוסה"ג והן רב"ג ות"ק שלו בנדרים, לא ס"ל כר"ע לעניין זה, וע"כ דעתם מימליך עלי' שליח קאמר דבשר עוף בכלל נדרו, וכרכ"ע דמתני' דהנorder מן הירק, וא"כ רישא רבנן דעוף בחלב DAOРИיתא, וסיפא אליבא דר"ע דמיילך עלי' שליח מני' הוּה, ולא ר"ע גופא דר"ע לא מצי אמרה, דהרי לדידי' עוף בלאה" אסור בנדר דכלול בשר אלא דאליבא דר"ע דהנorder מן הירק נשנית ומשום דמיילך עלי' שליח. ולפי האמור למ"ד דרישא דלא כר"ע, אלא עוף אסור מדואריתא באמת האיסיפה דהנorder מן הבשר לא שייך הכא ולא חש הש"ס להביא ראי" ל"א דאמר דרישא נמי ר"ע הוא, מהא דקטני הנorder מן הבשר ודוק"ק היטב.

גמר' הא עוף אסור מדואריתא, המהרב"ל מדקדק למה לי' דיקוא מסיפא, דהינו ממה דקאמר חז' מבשר דגים וחגבים, כיון דMRIsha שמעין דהיא כל הבשר קתני, והכי הול"ל, כל הבשר ואפיו עוף, ולפע"ד רק"מ Adams עוף מדואריתא אסור לא שמעין דעוף בכלל בשר בלשון בא"י לעניין נדרים כמש"כ למעלה וא"כ גם בדברי התנאה בא"ה להכenis עוף בכלל בשר רק מדיקוא דחו"ץ, אלא אי קsha הא ksha, דחיה ודאי בכלל כל הבשר, וא"כ מחיה הול"ל דמתני' דלא כר"ע, אלא דחיה לחודה לא מצ נקט דאי משמע להיפך, דעוף אינו בכלל כל הבשר, וזה ליתא מדיקוא דחו"ץ, והא דלא נקט חיה ועוף כבר הקשו בתוס', ודוק".

תנוס' דה הנorder מן הבשר בגמי' מוקי' כר"ע, ובנדרים פריך דדגים נמי מימליך עלי' שליח ומוקי' מתני' דהכא במאן דכאיב לא' עינה וביניא דהקה וכו' עכ"ל, הנה שם בנדרים לא הביא משנתינו כלל, אלא אבריתא קאי דפליגו בה ת"ק עם רשב"י, והת"ק אסור בעופות ומתייר בדגים ופרק מ"ש עופות דקאסר משום דמיילך עלי' שליח, דגים נמי, וקמשני כנ"ל וכמה מן הדוחק לאוקמי הבריתא דנסנית בנדרים דמיiri ביומה דהקה וرك איז מותר

ר"ע הוא דלדי"י עוף בכלל בשר גם بلاו טעמא דמיילך עלי' שליח, וגם למלקות. ולא על חנס קטני ר"ע דינו במתני' שם בירק ולא קטני בשר דהוא עיקר מאכל האדם וכאשר באמת קטני בבריתא דת"ק ורשב"ג אלא ודאי דلغבי בשר לא קאמר ר"ע מלתי' וכאשר אbara.

דראה זה דבר נפלא בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א הלכ' ד' ז"ל: "וכן בשר חייה ועוף וכו' ואסור באכילה מד"ס כדי שלא יפשטו העם וובאו לידי איסור בב"ח של תורה, ויכאלו בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בחלב amo ממש, לפיכך אסור כל בשר ממש" עכ"ל הזhab, וכל שדרכו להעמק בהמה שלומד ישנותם על האי אריכות דברים בכלל, כי אין דרכו של הרמב"ם ז"ל בכך זה לפרש טעם חז'ל, שלמה גזרו, מפני שבון מאליו שעשו גדר וסיג משמרת למשמות, כדי שלא יגעו באיסור תורה, וכן תמצא לעיל מני' בפ' ח' בגה"ג כתוב שאינו אסור מה"ת אלא מה שעיל הקף אבל שאיל הגיד וכן חלבו של גיד אינו אסור אלא מד"ס ולא פירש טעם האיסור, וכן בפ' באיסור דם כתוב, דסם האדם האיסור מד"ס. וכן בפ' הט"ז כתוב וראה לי שככל אלו החווין והקרונות אסורי מז"ס, ולא פירש טעם האיסור משום דובן מאליו, כדי שלא יבוao לאכול האיסור עצמו. ומה ראה הרמב"ם ז"ל כאן לפרש טעם איסור ח' ועוף בב"ח. ולא עוד אלא שהרמב"ם לא סגי לי' במה שכתב "כדי שלא יפשטו העם ויבאו לידי איסור בב"ח של תורה" אלא שהוסיף דברים "שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בחלב amo ממש" מזה נשמע אלו היבר כתיב בתורה מפורש ל"ת בשר שור כשב ועז בחלב, לא ה"י מקום להזיל לאסור מדרבן גם בשר חיה ועוף. אבל האמת בדבריו ז"ל, הלא תראה דבאיסור חלב לא מצאו מקום לאסור חלב היה אטו חלב בהמה, ולא דם דגים וחגבים אטו שאר דם - ודס אדים משום בשרו אסור. - הרاي' דין מוקם לגוזר ממיינו על שאינו מינו. ומה ראו על כהה בב"ח לאסור בשר חייה ועוף אטו בשר בהמה, וכן המציג הרמב"ם ז"ל חידושא רבה, והוא דלהוציא מלבו לפреш הקרא כמשמעותו גדי בחלב amo ממש, וכטעמא דרבנן עזרא דמשום אכזריות אית' ב', וביאו ראי' לדביריהם מהה שחייה ועוף מותרים, דאם גדי בחלב amo לאו דוקא אלא כל בשר חיה ועוף בחלב אסור, אלא שדיבר הכתוב בהווה. למה אוכlein בשר חייה ועוף בחלב ולא יהיו משמעו להו דג"פ גדי אותו למעט חייה ועוף ובמה טמאה כדלקמן. לכן הוצרכו לאסرون, וזה ברור ואמת בדעת הרמב"ם ז"ל, ופירוש זה מוכחה בדעת ר"ע דס"ל לחייה ועוף אינים מה"ת, דלוליז' זאת אין לנו טעם למה אסור בהיה ועוף בב"ח יותר מבחלב חייה. אמרו מעתה אי בלשון העם בשר עוף לאו בכלל בשר הוה, למה אסור בעוף, כדי לאסור בהיה מה"ט שכתוב הרמב"ם, אלא ודאי דרל"ע גם עוף בכלל בשר בלשון העם, וכן הוצרכו לאסור גם בעוף וממיאלא דلغבי נדרים ג"כ עוף בכלל סתם בשר הוה, ולא תלי בהמלכה. ותடע שכן הוא דלקמן דרכט ז"ע"א מסיק בא"א, דריוסה"ג ור"ע פלייג בעוף אי אסור בדרבן או לא, ועיי"ש בראש יוסף שכתב דלהאי אב"א בהיה גם ריוסה"ג מצי סבר דאמיעט אלא דאסרו מדרבן, אבל דמיili לבשר בהמה לא גזרו, ועיי"ש בלבד אר"י שנדחק לפреш במאן פלייג ר"ע וריוסה"ג ודבורי אינס ראיים למי שאמורים במחכ"ת.

אבל יפה הקשה דכיוון דע"כ פלייג בהיה כdmforsh בדבריהם מהכי תיתי לומר דפליגו עוד בעוף דאי בדרבירם רמי, אבל לפיכך העצטנו בדעת הרמב"ם ז"ל ניחא טובא, דرك ר"ע מצי סובר דגזרו על עוף משום דלא ס"ל דבאי המלכה אלא דגס בסתם הוה בכלל בשר, אבל רשב"ג דמתיר בנדרים בשר עוף וכן ת"ק שלו דאסור

הטור והשוו"ע ע"פ שהביאו לשון הרמב"ם, כיוון דהර"ז ז"ל בפירוש כתוב-DDOKA בנדור על אותו הימן, ה"י להם לפреш. ולפער"ד נראה כדעת הרא"ש ז"ל דבאמות קשה טובא לדעת הר"ז ז"ל אכן נאמר דלא כיון לאסור דגנים מושום דהוא על יום הקזה נדר שבלא"ה איינו אוכל. והרי חינן שהוא רוצה לאכול דאל"כ למא נפ"מ, וכיון דרוצה לאכול אדרבה מסתבר יותר בכךור את עצמו מלאכול דגים, כיון דתאב עליו לאכלן גם ביוםא דקהזה. אבל לדעת הרא"ש ז"ל דקיים על שאר יומא ניחאה אלא דלעומת זה קשה כיון דנדור על ימים רבים למה נוציא דגים מושום, דהיום איינו אוכל בלא"ה וצ"ע.

תנוס' ד"ה הא עוף אסור מדאורייתא וכו', ונראה דהא דס"ד שהוא דאוריתא מושום דסמק אסיפה דגזר העלהה אותו אכילה וכו', אבל אין לומר וכו' דהא הנודר מן הבשר אין כל בשיר שהוא וכו' עכ"ל, עיין במהרמ"ל ובמהרמ"ש ז"ל, שדברי התוס' תמהים והא בסיפה דנדור מן הבשר לא קטנה איסורה כלל, וגם לומר דידייק כד"ר יוסף דאי מדרבנן, לא הוא גרו על העלהה שהוא גזיל"ג, קשה לשמעו, דמה מתרץ ר"א מהן ד"ת ומהן ד"ס וכולה ר"ע היא, הלא יעקר חסר מן הספר דהרי לו לתרץ איך גור כאן גזיל"ג וכדמתרצ אבוי.

והנה לפען"ד בהא דכתבו, דא"א לדיק מהא דקתיini כל הבשר כוונתם הכי הוא,adam נאמר כן, אז הנודר מן הבשר נמי בעין למינר דושא עוף לבמהה ע"ג דלא קטני בפירוש, דאל"כ אין כאן מקומו כדהקהה הראש יוסף ז"ל וכדי שלא נסבול דוחק כזה שסבירא כאן דין הנודר דלא שייך הכא וגם איינו שווה בדין עם בב"ח, נסובל יותר דוחק קטן מזה, דקתיini כל הבשר אסור יש מהם ד"ת וש מהן ד"ס, אבל אי דיקיא מצד איסור העלהה היל, אין ניחאה, דע"כ נסובל האי דוחק גדול דלא שווה דין בב"ח לדין נודר. ומה דלא חש ר"א לתרץ איך גרו אהעלאה בעוף דרבנן נראה לפען"ד דבר נכון עד מאי, והוא דהרי הש"ס דמדייק מהוז מבשר דגים, דעתו אסור, ולא מרישא דכל הבשר, כבר כתבענו לעיל דהיה סובר דעתו לאו בכלל סתםبشر הוה, ואם בכל זאת נאמר אסור מדרבנן, אז נפרש המשנה הכי "כל הבשר אסור בבל" הינו בשיהה, ומזה"ת, "חו"ץ מבשר דגים וחגבים" דשי"ל לגמרי אבל בשיר עוף נשמע מדייקא אסור מדרבנן, ע"ז ודאי קשה א"כ למה גרו עליו גזיל"ג, העלהה אותו אכילה, אבל ר"א דקמתרצ כולה ר"ע הוא מושיר עוד ואמר דעתו נכלל בראשא דכל הבשר ומשום דאייקרי בשיר סתום וכדעת הרמב"ם ז"ל לעיל, וטעם הגירה כדי שלא טעה העם לפреш גדי בחלב אמו כדכתיב, שכן הצריכו לאסור כל הבשר ואפיilo עוף, מפני שבפי העם גם עוף בכללبشر, וא"כ כוונת האי גורה ה"י שייהי בעיני העם שוה כולם אסורים מה"ת, ואם ה"י העלהה אסורה בבהמה ומורתת בעוף שוב הדר החשש שייאמרו מה"ת גדי בחלב אמו דוקא, ולכן שפיר לא חלקו בגורת העלהה לא מד"ת ולא מד"ס, עיין באחרונים שנתקשה להם על אריכת דברי ר"א אבל לפי האמור ניחאה דרוצה לומר שלא טעה כדעליל דמייפה דוחץ שמעין עוף אסור, וזה עכ"ז ודאי דאוריתא, דאי דרבנן ומה גרו אהעלאה, אלא דMRIsha נשמע עוף, ומ"מ הוא מדרבנן וככלו בחדי דאוריתא מטעם הנ"ל, וממילא לא קשה איך גרו גזיל"ג, והוא דלא גרו גם אבישול והנה לדעת הרמב"ם ז"ל לפי טעם הנ"ל, ממשום דכל שגרו אכילה שוב לא שכיח כל שיבשלו, רק דרכ מקרה בנפל עוף לחלב רותח, ועל מלatta דלא שכיח לא חשו על טעם הנ"ל משא"כ העלהה אם ה"י מותרת עילו בצל

בדגים, ובפרט דקתיini בהדי חגבים, ובଘבים פשיטה דמותר בכ"מ, וכמ"ש"כ הפסיקים, אבל משנתינו דאין לה עסוק בדברים, והבהיא דין זה דנודר מן הבשר הכא מושום שיוי הדין דהכא והכא כל הבשר אסור, ודגים וחגבים מותר, לאוקמי דמותר ביוםא דקהזה או בדכאיili עיינה, הוא דבר זר עד להפליא, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין באמות פליג אש"ס דילן בהז, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין בר"ז נדרים דף הנ"ל ד"ה והא מן ירך נדר, ובגהגת הש"ס בעליפה עיננס שם. ובאמת ענייני יפלא מאייך אפשר לומר לשון נדרו, דאייך איינו מושום דמיילך עלי"ל שליח יהי' במשמעותו לשון נדרו, דאייך נפרנס המשניות דסוף פ' הנודר מן המבושל, הנודר מן היין מותר בין תפוחים והנודר מן השמן מותר בשמן שומשיין, וכתב שם הר"ז דכל שיש לו שם לווי' לא מקרי יין ושמן סתם. ופשיטה דבכל הני מימליך עליויה שליח. אדם רוצה לשחות יין אפיilo על שכר מימליך השלח, והצריך לשמן להדליק או לבשל אם לא ימצא שמן זית יקח אישׁ שומן אחר ממה שימצא ומ"מ פשיטה לי לתנא דמותני" דבלל נדר אינו אלא מה שנקרא יין ושמן סתם ולא מה שמוסיפין לו שם לוויי, וא"כ בדגים נמי ניחeo Adams לא ימצא בשר يستפק בדגים דהמה קרובים לשבר, אבל מהיכי תיתי היו בכלל נדרו. ועוד זאת דהרי לנגי בב"ח דאמרין דגדי בחלב אמו לאו דוקא אלא שדיבר הכתוב בהווה, ולכן אסרים מה"ת כל בשיר שתתבשל בחלב, ואפי"ח עוף ובהמה טמאה היו בכלל, אלא שיצאו מן הכלל עי' י', פעים גדי שכותב בתורה מבואר לקמן קי"ג ע"א במשנה שם, ולמה לא בעין מיועטא על בשיר דגים וחגבים (دلמ"ד חייה ועוף אינם מה"ת קשה לומר דמעטם דגים וחגבים מוקיש דבבלחה וכריש"ג לקמן) הרי דדים וחגבים אינו בכלל בשיר כלל, ובDALICA שום מיועטא נמי ידענין דלא הוא בכלל בשיר כלל, ואיך נאמר דהוה בכלל נדר מושום Adams רוצה לאכול בשר ולא ימצא, יאכל דגים ולא ירך או קטניות יותר קרובים לשבר מן ירך וקטניות, והוא פלא והפלא בעיני. ושוב דקדקתי בלשון הרמב"ם בפיה"מ כאן שכ' ז"ל, "כבר בארכנו במקומות מנדרים, שעיקר אצלנו בנדרים היל אחר לשון ב"א, אבל בזמן שחברו המשנה היו עושין שהנודר מן הבשר אסורה בבריאת דגים וכו'" עכ"ל ומיל לא ישתומים על לשון הלויה, שbamן שחברו המשנה היו עושין שהנודר וכו', ועכ"פ כפי הנראה בעיליל דגס הרמב"ם ז"ל הרגיש בזירות דין זה, דהנודר מן הבשר יהי' אסורה בדגים שאיןם מין בשיר כלל וכמו חגבים, ולכן כתוב שהיה דבר זה גורה חדשה להכניס דגים בכלל בשיר, ור"ע רק בנודר מן הירק אסור בדלקוני משום דירק כולל גם דלעוני אבל דגים בכלל בשיר כלל, ולכן נחקרו לפרש היתר דגים דקתיini במשנה ובבריאתא ביוםא דקהזה, ולא שבסיסוד המשנה שהיא ישן מתרפרש כן, אלא דהמשנה לא זה מקומה, גם אחר שהכניסו דגים בכלל בשיר לעניין נדרים, מפני דיש מקום להיתר זה ביוםא דקהזה והבן את זאת, כי עיין זה צריך לפרש בכמה מקומות וחד מהם הוא בריש מיכלתו דכמה אוקמות שבגמ' הכנין בריבוי דהכל שוחטין דינים חדשים שנתחדשו זמן הרבה אחר יסוד המשנה, ודוק".

ודרך אגב אכיען כאן מה שיש לי מן התמיा על הפסיקים הטור והשוו"ע שסתמו דבריהם ביום"ד סי' ר"ז בהא דמותר דגים ביוםא דקהזה, אי דוקא בנדור רק על יום אחד והוא יומי דקהזה, או אפיilo נדר על שלשים יום או סתם נמי, ובדבר זה אני רואה פלוגתא דהה"ז ז"ל שם בנדרים כתוב בפירוש, דדוקא בנדור על יום הקזה, אבל מלשון הרא"ש שם משמע דה"ה בנדור לכמה ימים, כיון דהיום לא מציא אכל דגים, מミלא אין כוונתו בלשונו על הדגים, וכן נראה מלשון הרמב"ם שכ' ואם מראין הדברים בעת שנדר וכו', אבל

בעירובין, והוא הרי ס"ל דרב"ח בעור מה"ת עי"ש. ולפי ביאורנו זה ליטתה דר' יוסף קמפרש רישא דמשנתינו דכל הבשר רק אבהמה קאי ומדוקא דחוץ מדגים וחוגבים קמד"יק הא בשער עוף אסור, היינו דפליגו בי" ב"ש וב"ה כדמפרשוו איזיל וכמוש"כ למעליה, וא"כ ליכא כאן סטמא דב"ה אוסר דהרי מני וב"י אמר דר' יוסי קאמר לי' ויש חולקין עליו ולא משום מביא גאולה קאמר לה, אלא לידע דלאו ד"ה הוא אלא דיש חולקין וס"ל דנהפהוך פליגו ב"ש לחומרא וב"ה לכולא, והוא תנא עדויות דפ"ד, וממילא צריכין אנו לפ███ כמותו, ממש"כ הראב"ד, ובפרט שהוא במילוי דרבנן דהעלאה גופא בכובע"כ אינו אלא מדרבן. וא"כ ר' יוסף להלכתא ס"ל דעוף בחלב דרבנן כב"ה אליבא דת"ק עדויות, וממילא דמותר להעלתו על השולחן וזה נראה ברור ונכון מaud לא נוצר לומר דאמוראי פליגו אי בשער עוף בחלב דאוריתא או דרבנן דבר שלא הווצר בפירוש בגמי' ודוק"ק. ועיין לקמן קי"ג ע"א מה שכתבת שם על המשנה המעליה את העוף עיין שם היטב.

וראתاي כאן בדברי הלב אר"י ז"ל שכתב להתנצלותו דבריהם אבינו ע"ה דאיתך העלה לאורחים שלו בן בקר, עם לב וחמאה כיוון דקיים א"א כל התורה כולה ואפלו עירוב תבשילין כמשח' חז"ל, והביא בשם הפסוקים דמה שקיימו האבות התורה הי' אצלם כדרבן כיוון שלא נצטו עלייה, ומאחר דאמרין דבחו"ל לא גרו על העלתה חלה משום דליקא דאוריתא, ה"ה לאבות קודם מתן תורה דליקא בב"ח דאוריתא, אין מקום לאזר העלה אותו אכילה עכת"ד. ואני בער ולא אבין, א"כ איך קיים א"א גם עירוב תבשילין יותר משמרת דרבנן דהרי כולן גוזרות והרחוקות נינחו שלא לבוא לפגוע באיסור תורה, ועירוב תבשילין בפירוש כתוב הרמב"ס בראש פ"ז מיו"ט דנתנקן כדי שלא יבא לבשל מיו"ט לחול והוא טעםא דר' אש"י בגמי' ריש פיו"ט עי"ש ודוק"ק.

תנוש' ד"ה ונינתן לכל כהן שירצתה, פ"י ב��' אפי' אינו מחזיק בתורת ד' ואין נראה לר"י וכו', וחשיב בהדי'יו הזروع והלחאים והקבבה ואמרין لكمן שאין ניתנות למי שאינו מחזיק בתורת ד' עכ"ל כונונם דרש"י ז"ל לא הי' לו להזכיר כאן האי קרא דلتת מנת לכהנים המחייבים בתורת ד'. דמה"ט חلت חז"ל נמי אינה ניתנת אלא למחזיקים ומתק"ז,adam חلت הארץ דאוריתא דתביעת הכהן עליה יותר חזקה, אמרה תורה למי שאינו מחזיק בתורת ד', מכך' מה שצוטטו בה אינה אלא מדרבן, שלא רצוי חז"ל להזכיר בה ידי' עובי ריש ותבטל מצות נתינה ודאי יותר טוב ליתנה גם למי שאינו מחזיק, וכן אם הוא עני ובלא"ה צרי' ליתן לו בתורת צדקה, אבל חلت הארץ דיש בה משום טומאה שאינה משמורה כראוי בכל אופן אסור ליתנה לע"ה שאינה משמורה בטירה לכך ס"ל להתוס' ז"ל, אלא דלשון המשנה,, ונינתן לכל כהן שירצתה" אינו מדויק לשליטם דהרי אין לו ברירה, דהרי אין לנוינו כהן אחר, והכי הול"ל ונינתן אף לע"ה וצ"ע ודוק"ק.

תנוש' ד"ה עוף וגבינה אין בשער ובגינה לא, תימא דהיכי פריך מגבינה אחר בשער, אבשׂר אחר גבינה וכו'. הנה מפרש"י ז"ל מוכחה דס"ל דאין חילוק דבד"ה ללא קינוי הפה כתוב "שם אכל זה ובקש לאכול זה וכו' אבל בשער בהמה בעי' קינוי כדלקמן, שלאichi נדבק כלום מן הרשות בחניכיו" עכ"ל מזכותם סתם אכל זה, ולא פיטש גבינה וכו' בסה"ד שכתב סתם,, "מן רחאו" ולא כתוב גבינה, הרי דבון בשער ובין גבינה תחלה צרי' קינוי ונטילה וסגי בהכוי, ובבכוי מתפרק הסוגי' על נכוון ורק ר'ח' דמחלק לסתן בין בשער תחלה לנגבינה הוא חידש לו דבבשר תחלה צרי' המנתה. ולפע"ד ברור דאיסור זה דקאמר ר'ח' הוא חומרת אמוראי, וכיון

עת על השולחן עם החלב.

ועפ"י האמור מיושב ג'יכ' מש"כ הרמב"ס ז"ל פ"ט הלכה כ' דהעלאת עוף אסור משום הרgel עבירה שיאכל זה עם זה, אע"פ שעוף בחלב אסור מז"ס עכ"ל ועיין בלח"מ שהקשה הא בגמי' אמרין אי שרית לאסוקי עוף וגבינה אתו לאסוקי בשער ובגינה ובאלפס רותח דאייכא בב"ח דאוריתא. ועיין באחרונים ז"ל מש"כ על פרשי" במתני'. ולפע"ד נראה לפי האמור דהא דמתרכז אבי' בगמי' חיל הוא אליבא מה דס"ל הש"ס בתחלת הסוגי' דעוף מדוקא דסיפא דחוץ מדגים וחוגבים אסרין, אבל אליבא דר"א דקאמר דמותני' דכל הבשר כולל גם עוף ומטעם הרמב"ס ז"ל לא צריכין להא, אלא דחכא השו בשער עוף לבשר בהמה לכל ملي' כדי שלא יטעו לומר דגדי בחלב אומו דוקא ודוק"ק.

ד"ג ק"ד ע"ב. משנה העוף עולה עם הגבינה על השולחן ואני נאכל דב"ש וב"ה אמורים לא עליה ולא נאכל. התוס' הקשו דזה הוה מחלוקת אחר הסתום דלעיל, דכל הבשר אסור עלות על השולחן. ובאמת לפי מה שכתבנו למעלה דהש"ס מש"ה מדיק מן "חוץ מדגים וחוגבים" דעוף אסור ולא "מכל הבשר" משום דס"ל דעוף אינו בכללبشر סתום, דיש לו שם לויי' כמו דגמים, וא"כ הכי פירושא דמשנה כל הבשר, דהינו בשער בהמה אסור עלות חוץ מדגים וחוגבים שמותר לעלות. וזאת לד"ה, עוף פליגו ב"ש וב"ה. אלא דפליג' צריכין לומר דמותני' דלא כר'יע, דהרי חיה ודאי הוה בכלל כל הבשר, ואיך קאמר דאינו עליה לד"ה כיון דגם חיה אינו אלא מדרבן לר"ע, ולפע"ד ליתה ג'כ' מה ש' התוס' דפליגי ה"ה בחיה, ולא נקטו בלשונים משום דלא שכיח,adam בחיה נמי פליגו הוה ל' סתום ואח"כ מחלוקת. וממילא צריכין ג'כ' לומר דב"ש וב"ה פליגו בעוף אי דאוריתא או דרבנן דאי לשנים דרבנן ופליגו אי גרו כאן גזיל"ג או לא, וכדabei' עיל', הרי שניהם ס"ל דחיה מד"ת ועוף מדרבן וזה דלא כחד תנא דלকמן קי"ג ע"א, דلت"ק חיה ועוף מה"ת, ולר"ע חיה ועוף רק מדרבן, ולריוסה"ג חיה מה"ת ועוף מותר אף מדרבן כדמסיק בסוגי' שם, דבמקומו של ריוסה"ג הוי אוכליין בשער עוף בחלב, וכאנו בין ב"ש ובין ב"ה סברו דחיה מוח"ת, ועוף מדרבן, אבל אי פליגו בעוף אי דאוריתא או דרבנן אז רק ב"ש ס"ל דגצרו בעוף אותו בהמה וחיה. וכל זאת לר' יוסף והס"ד שבגמי' לעיל, דעוף אינו בכלל כל הבשר, אבל לר' אש"י דמותר דעוף בכל כל הבשר ויש מהן מדורייתא ויש מהן מד"ס עכ"ל לומר דהוה סתום ואח"כ מחלוקת לעניין העלה, אי גרו גזיל"ג עוף אותו בהמה כמש"כ התוס' ודוק"ק.

ע"ש גמר' הא קמ"ל מאן ת"ק ר' יוסי כל האומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם. לכאר' תמייה לי דהרי באלה צרי' לומר דר"י קאמר לי' דלא תימא ד"ה הוא דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא דרך ר' יוסי אמר כן, אבל יש חולקין ואמרין דפליגו להיפך וב"ש לחומרא וב"ה לכולא, עיין בריש פ"ה מעדריות בהמי"ש סם דסתם תנא דפ"ד שם לית לי' דהני נמי דקחشب ר' יוסי הוא מוקלי ב"ש, ולדעת הראב"ד באמת אין לפ███ לא כר' יהודה שם ולא כר' יוסי, אלא כתנא דסתם בפ"ד דלא כוותי'יו חוץ ממה שמצוין במא"א דסתם כר' יהודה ור' יוסי עי"ש וצ"ל דחכא כיוון דרבנן פרקן סתום כר' יוסי דהרי כתני כל הבשר אסור להעלות ועוף בכלל لكن פסקין כוותי' עע"פ דהוא נגד הסתום שבעדיות דפליג או' יוסי. וממי לא כאן לא הביא שהוא גאולה לעולם. והשתא דאתניתא להכוי לא צריכין אנו למימר דר' יוסף ס"ל בשער עוף בחלב דאוריתא. עיין כאן בהගות הגראי'ב שסתמה על הבה"ג שיש"ל דמש"ה שרי ביעא בכותחא משום דעוף בחלב דרבנן, הלא ר' יוסף קאמר לי' שם

חוורותם, וכעון שכתב הט"ז דמלתא דמפורש בקרא להתריך אין כח להחכמים לאסרו, כן הדבר הזה דלא רצוי להיות מפורש במירמא דר"י היפך חומרות ר"ח, אבל באמת ר"י אמר סתום ולא כלום, על שנייהם, עדידיין לא ה"י תילוק ביןיהם, וכל מי שאינו מתעקש אלא מבקש את האמת, יודה שהדבר כך הוא ודוק.

ע"ש גמר' אל ר' אתה בר' יוסף לר"ח בשיר שבין השנים מהו קרי עלי הבשר עודנו בין שנייהם, לפירושי ז"ל השאלה ה"י עלبشر שבין שניים, אפילו לאחר שיששות, שלא לאכול גבינה עד שיטלנו מפני שעדיין חשובبشر, וע"ז קרי עלי' האי קרא, דאלמא מיקרי בשיר, עין בפסקים, ופירוש זה לפלא בעניינן דע"כ שאל אם לא חשב אחר שיש נתעכל דמיד ודאי חשוב בשיר, דהרי אמרינו לעיל סוף פ' גה"ג דאפילו חזר והקיאו מתחייב על אכילתו דלא הויה עיכול, מכשכ' מה שנבחר בין השניים דלא הויה כמעוכל, ולכן ע"כ לפרש דשהל לאחרר שיששות, וא"כ מה השיב לו מן הקרא דבר שודנו בין שנייהם, דלא מוכח מיד אלآخر ש, ולא עוד אלא דהקרה בפשיטתו לא מירוי כלל בשיר שנבחר בין שון לשון, אלא פירשו הדבשර עדין בפיהם דהינו בין השניים שלמעלה ושלמטה עיון ברשי"ז בחומש, טרם יכרת כתורומו עד לא פסק, ד"א אינו מספיק לפוסקו בשינוי עד שנשנתו יצאה עכ"ל ולד"א דהינו שלא הספיקו לעלוס הבשר, ודאי אין מקום לדרש זה שבגמ' אלא דוגם לפי התרגומים שפירושו דלא פסקו מלאכול ג"כ און המדבר מבשר שבין שן לשון כמובן, ועוד קשה לי דמ"שDKMSופק אבשר ולא אגבינה אם נמצוא שנבחר ממנה בין שניינו ועדין הוא שם לאחר שעוט אי שרי לאכול בשיר בלי ליטול הגבינה שבין שניינו דמהיכי תיתני נימא גבינה חשוב כמעוכל בין שניינו ואפילו מיד, דהרי אחר גבינה מותרת לאכול בשיר מיד אחר קינוח והדחה, ודוחק לומר דע"י קינוח והדחה א"א שתשאר בין שניינו רק בשיר ולא גבינה. ולכן יותר מסתבר שיטת הרמב"ס ז"ל דס"ל דעתמא דר"ח דאמר אכל בשיר אסור לאכול גבינה הוא מטעם בשיר שבין השניים שאינו סר בקינוח, כמו גבינה אלא דמהרמ"ל יותר המפרשים נתקשו להו, ד"א כ"כ שהאל ל"י ר' אתה בשיר שבין השניים מהו, כיון דעתך חוב השהיי שבין בשיר לגבינה הוא מטעם בשיר שבין השניים שאינו סר בקינוח, ואני תמהני לכארו' עוד יותר דלפי שיטת הרמב"ס דלאחר שיש באמת חשוב כמעוכל, אין צורך להסירו וקשאל רק אמריך, ומה קמבעי ל"י דמהיכי תיתני לא ה"י חשוב בשיר ובכ"ל, דאפילו בלעו והקיאו לא הוה עיכול, אבל לפע"ד נראה דהפריש בגמ' לפישיטת הרמב"ס כך הוא דר' אחא בר"י הקשה לר"ח בשיר שבין השניים מהו כלומר אוולי איןו חשוב ואין זה אלא כ"ש ואינו כדאי בחוש עלייו ולאסור בשיבול זה לאכול גבינה אחר קינוח, וע"ז השיב לו דרך מליצה והבשר עודנו בין שנייהם, חשוב וכדי לאסור בשביב האי כ"ש שבין שניינו ולא דרכ' ראי' הביא האי קרא, אלא דרכ' מליצה וזה נראה לי ברור ונכוון לפישיטת הרמב"ס ז"ל ודוק.

ע"ש גמר' אל ר' אני להיכא וכוי וכותב המהרש"א בח"א אפשר שהרגניש בו שרצה לגנבן עכ"ל, וכותב בהגהות מהרש"ש ז"ל ול"ז מה חידוש על פרשי' שהגה גנבן עכ"ל, ולפע"ד כוונתו של המהרש"א להקשوت למה לא קיבל אבי' תשובה אריסטי', דאמר ל' רבינו מה, וע"ז כתוב דאפשר דה' לאבוי' איזה הוכחה דלאו אמת קאמר שוב עיינתי בעין יעקב ושם הניגרא בדרכי המהרש"א, "אפשר שהרגניש בו שאינו אומר אמת אלא שגנבן" וננהANTI ודו"ק.

תנוס' ד"ה לסייעות' אחריתא אכילה לאו בסעודת שרגילין לעשות, אחת שחרית ואחת ערבית, אלא אפי' לאלאר אם סילק השולחן ובירך מותר דלא פלוג רבנן עכ"ל, מה שהחרחו לה, דכלא/or' קשה דהרי אבוי ה' שווה מעל"ע ולמה נימה שבנו מר

איסור דבר שסנהמה"ע ذקאמר רב לעיל צ"ה ע"א דאסור, ומובהר בירושלמי דרב גזר על זה, ועינו שם שהארכתי בזה. וכאשר ביארנו בראש מכך תלען דהא דפוסלן השחיטה בנסיבות פגימה שאינו אוגרת רק נרגשת חומרא זו חיש ל' ר' החיש לא אמר ר' שפלפני עי"ש, והכא דכוותי' דאיך יעלה על הדעת דדבר שלא נזכר בשום משנה או ברינייתא, ואדרבה הן מברינייתא דאגרא והן מברינייתא דפליגו בה ב"ש וב"ה דלא דיברו אלא מקינות והדחה ונטוי מוכח דاز לא ה'י חומרא זו דהמתנה ולומר דחיחת המתנה כבר ה'י על בשיר תחללה ולא האזכיר התנאים ומה שדיברו מן קינות והדחה סטם נוקמא על מציאות דבתחלת גבינה הוא דוחק שאין הדעת סבלתו, ומה דפרק' לקמן אר"י דאמר, "ולא כלום" מר"ח דאמר אכל בשיר אסור לאכול גבינה וגם יתר ביאור הסוגי', עיין לקמן בדיור הסמוך ודוק.

ד"ה ק"ה ע"א גמר' בעיא מיני ר"א מר"י, כמה ישחה בין בשיר לבינה אל ולא כלום, איני והוא אר"ח וכו', אלא כמו ישחה בין גבינה לבשר אל ולא כלום עכ"ל הש"ס וכל השקיל וטרוי הלה כולה מוקשה, דהאי ר' אסיד דקבעי כמו ישחה, הכי לא ידע מברינייתא דב"ש וב"ה, דבמי קינות והדחה, וממי לא דבכחא סגי דקשה מאד לומר דלא ידעה מאחר דהוא מלטה דנוהג בכל יום ובכל אדם ופוק חז מה עמא דבר, וע"כ דקבעי לי' כמה ישחה כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דהאי ר' אסיד דקבעי דבון בשיר לבינה בעין שיי' מה נפטר מקינות והדחה, וא"כ מה השיב לו ר"י ולא כלום, דהא ודאי ליתא דבלא קינות והדחה ודאי בעין שיי', ובזה ודאי אין חילוק בין בשיר תחללה לבניה תחללה, ולא בעין שטם הפוסקים השמשטו דין זה, דכמה ישחה בין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דלפי מה דפסקו דבון בשיר לבינה בעין שיי' שישות או עכ"פ סעודה אחריתא מושום טעם המשוך מן הבשר בתוך פיי כדעת ר"ש"י או מושום בשיר שבין השניים כדעת הרמב"ס. עדין לא נדע שיעור שיי' שבין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דכיוון דגבינה אין אכן מושך טעם ולא גבינה שבין שניים, אבל מ"מ מיד אסור לאכול בשיר אחריו עד שיקנח ידית, וכמה ישחה שלא יצטרך קינות והדחה. גם מה דקאמר הש"ס דעל גבינה ואח"כ בשיר שאל, קשה טובא למה לא שאל גם על בשיר ואח"כ גבינה הци הא מימרא דר"ח כבר היהת מפורסת וידועה, עוד פלא ר' החיש לא אמר שיעורא אלא אסור ורק מעשה דמר עוקבא ידיעין דאביו המתין מעל"ע והוא הקיל עד סעודתא אחריתא הרי דלא ה'י להם שיעור מבורר על האי המתנה, וא"כ ר' אסיד דבעיא מרבי' ר' יחנן כמה ישחה בין גבינה לבשר, והшиб לו ולא כלום, והיינו בקינות והדחה כדעת רוב הפסוקים, אך לא שאל לו כמו ישחה בין בשיר לגבינה דלא סגי בקינות והדחה. ומtopic' חומרה הנוי קושיות אני אומר דלאו מר"ח אר"י קפרק' אינני דר"י באמת עדידיין לא החמיר חומרא זו דר"ח, להמתין אחר אכילת בשיר רק ה'י די לו בקינות והדחה, וכברינייתא דב"ש וב"ה דקאמרו סטם על בשיר וגבינה באכל, אכל אחת ורוצה לאכול אחוריו השנוי, וכפרש"י ז"ל לעיל, אלא דעל מאן דקאמר מימרא זו דר"י ביביהם"ד להלכה קפרק', איני והוא אר"ח הרי דסבירו על עצם שלא לאכול גבינה אחר בשיר ובתורת איסור כמ"ש ר' החיש לאיך נקבע תשובה ר'י לר' אסיד גנמי, וע"ז השיב לו דעכ"פ תלי בין גבינה לבשר, דבזה לא החמירו להמתין והרי תראה דבדורות הפסוקים הוסיפו חומרא גם על גבינה קשה להמתין כמובא ברמ"א בהגה ס"פ"ט, וכאשר הראותיך בכמה מקומות בש"ס שנדקק לישב במאמרות הראשונים להשוותם עם חומרות נתהוו אח"כ, כדי שלא ה'י מפורש היפך

מן הראשונים שהם מצוה ודוק.

בג" וזה פירוש הראשונים שהם מצוה משום סרך תרומה טעונית ברכה, אבל אחרים אינם צריכים לצורך אדם אינס טעוני ברכה, ומכאן ב' הרי' שאין לברך על ק"ש שלפני מטבחו וכי עכ"ל, ולכאורה' תמורה עשוית מעקה וקביעת מזווה מה מרביתם עלייהם, ובכל אלה כל המצות נצטו לטובות האדם כמפורט בתורה כמה פעמים, ואולי לא אמר הבה"ג כלל זה אלא במצות דרבנן ולא בדורייתא מפני שבדרבנן אנו יודעים הטעם בבירור, אבל בדורייתא הלא חוץ מן הטעם הנглаה, יש בהן סוד כמוס, ועיין מה שכתבתי בזה לעיל דף פ"ז ע"א לעניין מצות כייסוי הדם ודוק.

ע"ב גמר' אר"ג לא שנו אלא בין תבשיל לתבשיל, אבל בין התבשיל לבניה חובה, הנה לדעת ר"ש שבתוס' וכן הוא ר' ר' י"ג והרמב"ם ז"ל, אין חילוק בין תבשיל לבשר ממש, התבשיל נמי התבשיל של בשר קאמו, אלא דלפ"זetricין לדוחק בין התבשיל לבניה הינו לבניה תחילה דבתבשיל תחילה הלא בעין השיה"י עד סעודתא אחריתא, והנה אם נאמר דלדעת התוס' דלעיל דסעודתא אחריתא אפילו מיד ועיי' סילוק שלוחן ובה"מ, ומ"מ צריך קינות ונטוי' וכדעת השו"ע שהבאתי לעיל, לא ה"י צרכיך התוס' לדוחק כאן דבגינה תחילה דזואה קמיiri, דהה גם בתבשיל תחילה מציא מיררי ובסילוק השולחן בן"ל. אלא זה ליתא דכיוון דעכ"פ בעין ברכת המזון הרי בעי' מ"ט מצד מים אחרים, ולמה לי נילאה בפ"פ ודוק. עוד זאת יש להעיר על שיטתו זו דתבשיל הינו בשאר מה קמ"ל ר"ג בין לבניה לבשר צריך נטוי', הלא כבר נשמע זאת מבריתא דאגרא ובפלוגתא דב"ש וב"ה דלעיל, לפי צחק דלעיל דההצה הינו הדחת ידים. ואז לא ה"י קורא אותו חובה, ואולי מה"ט השמייט הרמב"ם ז"ל הא דר' צחק דקאמר דסגי בעיינה בעלמא, ועיין בסyi פ"ט בש"ז סק"י עיי"ש ודוק.

דנ"ז ע"א גמר' כי אתה ר' דימי אמר מים הראשונים האכלו בשאר חצר וככתב רשי' ז"ל שחונוני ישראל ה"י מבשל ומוכר בשאר שחוטה לישראל, ונבלות לנקרים, ולהזאת שלא נטיל דיין האכלו בשאר חזיר, וההרשות' ז"ל נתעוזר על דברת רשי' ז"ל שמתחל בنبולות ומיסיים בחזיר, וככתב דרש"י ז"ל רצח לתרץ איך נsha ונתן בדברים אסורים لكن כתוב דמcker נבליה וטריפה שנזדמן לו מתוך בהמותיו, ועתה אירע שנזדמן לו בחובו וכדומה בשאר חזיר עיי"ש. ולפנ"ז נראה ברור לדינא אפיקלו בנזדמן לו דרישאי למקרו לנקרים, מ"מ לבשלו ולהאכלו לנקרים כדרך אקסנסי' פשיטה דאסור זה לבשל ולמקרו מבושל הוא מסחר חדש ולא הותר לו בשבייל בפט"ש ססי' דביבשול קרוב החשש שמא יבא לאכלו, שוב ראייתי בפט"ש ססי' קי"ז ז"ל: ונראה קצת דהה דאסור לבשל בשאר טרפה שנזדמן כדי למוכר לכותי מפני שקשה למוכר בשאר חי דחיישין לתקלה עכ"ל, ולפנ"ז מה שנראה לו קצת הוא אצלי ברור כשם דאסור בן"ל, ולא מטעם ذكرוב להכשל באכילתו לחוד, אלא משום דלבשל ולמכור מבושל הוא מסחר חדש, שלא הותר לו בנזדמן לו טו"ג בתוך בהמותיו ודוק. אבל מה שנראה לפנ"ז בכונת רשי' ז"ל הוא, דרצה לומר דהאי גברא שהי' מזיל בימי הראשונים חטא כאן בכפליים, דהה' לו לחוש שלא יכירו מה שהוא ישראל ויאכילו נבליה וטריפה דשכיח אצל האי חנוני שמאכל ישראלים ונקרים וכמוש"ב' מהרש"א ז"ל, דنبילה וטריפה שכחים אצל, אבל על בשאר חצר לא ה"י לו לחוש דהוא לא שכיח, ובמה שבשל ומכר באמת איסורה עבד, עיין בהגחות מהר"ב מרנסבורג ז"ל ודוק.

ע"ש כי אתה רבין אמר הראשונים האכלו בשאר נבליה, עיין בראש

עוקבא הקיל נגד אביו לאכול ע"י סילוק שלוחן וברכת המזון. אבל לפע"ד נראה דתתנו' לא פירשו, עד לאחר מכן השתה, כמו שפרש"י ז"ל דהינו מעל"ע, אלא דסתם סעודת בשער ה' בערב וכדכתיב בערב תאכלו בשער, ובבוקר תשבעו לחם, ושזה מן הערב עד הבוקר, כי השתה ר"ל עונה אחת חצי היום דהינו י"ב שעotta, וא"כ איך נפרש דמר עוקבא הקל בסעודתא אחריתא דהינו ה' מן הערב עד הבוקר, ואם דלא דקדק על צימצום השעות שי"ה עונה שלמה י"ב שעotta, ע"ז לא הוה קאמר דהוא כאלה בר חمرا, ולא עוד אלא אדם בשביל שעעה קללה לא ה' משנה ממנהג אבי, אלא ואדי דהוא הקיל לאכול עוד בערב גבינה אחר בשער ע"י סילוק שלוחן ובה"מ.

אלא דהתה' הקשה על שיטת התוס' דא"כ הוא הרי אין זה אלא להכירה בעלמא, שלא לאכול בשאר וגבינה יחד בלא קינות והדחה, וא"כ גם בגבינה תחלה ואח"כ בשער ה' לו להחמיר עד סעודתא אחריתא, ועיין בלב אר"י מה שכתב זהה, ואני תמה על הניגונאים עיקריים לתלות בוקי סיריקא בתוס', שהמציאו טעם איך על דעתם עלה על השולחן בשאר וגבינה יחד, ושלא לאכול זה אחר זה רק לאחרות על השולחן בשאר וגבינה יחד, ולמה לי עוד היכרא דסילוק שלוחן, ואדרבה אם יעשה סילוק שלוחן ישכח בקינות והדחה היכי סילוק השולחן יזכרחו. ולא עוד אלא דלשון התוס' מוכח דלא כוותייו דהרי כתבו דמשום דלא פליג רבנן סgi בסילוק שלוחן, ואי כדעת הת"ח הלא משום היכרא עבדו כדי שלא יאכל בלא קינות אבל המתנה לא צריך כלל. אבל לפע"ד נראה ברור דכונת התוס' דע"ג דאסרו רבנן לאכול באותו סעודתא גבינה אחר בשאר אף אחר קינות והדחה עד סעודתא אחריתא, משום מושך טעם כרש"י, או משום בשאר שבין שניים כרמב"ם, מ"מ לא גזרו רק עד סעודתא אחריתא דעפ"י רוב ישחה בין סעודתא לשועדה עכ"פ שיש שעות, אבל מ"מ אם לפעמים יתואה לאכול גבינה מיד די לו בסילוק שלוחן וברכת המזון לצאת ידי תקנת חכמים שאסרו רק בחזא סעודתא, ויש להם סמך גדול מミימרא דר"ח גופא, דאמר סתם אכל גבינה אסור לאכול בשאר, ולא יהיב שיעורא למלאה, וע"כ בחזא סעודתא קאמו, וכל שלא אכל בחזא סעודתא לא עבר אתקנת חכמים, וחוז"ל עפ"י הרוב עשו תקנות, וכאשר מצין כזה הרבה הון בתורה והן בש"ס, ואין להאריך כאן בזה.

ודע דלפי שיטת התוס' דסעודתא אחריתא אפיקלו מידי ע"י סילוק שלוחן ובה"מ סgi, אני מסתפק וושאלו אי גם בלא קינות והדחה מהני, כמו שי' דשש שעות לרמב"ם דודאי לא בעי קינות והדחה, או נאמר דרך לחומרה א"ר חסדא דגבינה אחר בשאר אסור עד סעודתא אחריתא, אבל לא להקל דלא נctrיך קינות והדחה ע"י שסילוק שלוחן וברכה ובשו"ע כתוב לצריך קינות והדחה והדבר צריך אצל תלמוד ועיין בראש יוסף ז"ל מה שכתב זהה ודוק.

תוס' דה' מים הראשונים מצוה ואחרונים חובה בברכות דרש תרוייתו מקרא מוהתקדשים, אלו מים הראשונים, והייתם קדושים אלו מים אחרים וכו', עכ"ל לפי מה שכתבו דמה שאמרו שם שהמוזהום פסול לעבודה, כך ידים מזוהומות פסולים לברכה, היינו להם כיון דההצה ה' עלייהם ליטול אחר הסעודה לפיקד נחותות מזוהמות, י"ל גם להיפך כיון דמים ראשונים מצוה דאי לאכול בסתם ידים מזוהמות, א"כ מכש"כ דלאחר אכילה נחותות מזוהמות לעניין ברכת המזון, ודומדק הדבר בקרא דוחתקדשים הוא הציווי למים הראשונים, ומילא והייתם קדושים מפוקים שידים שלאחר אכילה נחותות אצלכם מזוהמות, ולכן ראשונים קרי מצוה, והשנאים חובה, דהה يجب נצמך ונתוהוה ממילא

שחרית בעי כל וכל דיני נתילה לטעודה. ועפר אני תחת כפות רגלי הראשונים זיל, אלא דלפער' אדרבה מدلלא אמר מותנה אדם על נטילת שחרית רק אמר גוטל אדם וכוי' משמע דלא דבר מנטבי' לתפלה דלא בעי נמי' לטעודה, סגני גם במידי דמנקי כמו צורו באין לו מים, ונלמד מקרה דארחץ בנקינו כי, וכמובא שם בב"י לדעת הרא"ש והר"ן והמרדכי זיל, אלא גוטל אדם שתין ידיו שחרית לטעודה שחרית ומותנה עליון על כל טעודות היום, וממילא מישיב קושי' התוס' מהא דערבי פסחים דקאמר שם דקידוש הוה הפסיק בין נטוי' לטעודה, דשאני הכא דהרי לא הפסיק בין נטוי' לטעודה שחרית, אלא בין טעודה לטעודה ועיז' קאמיר רב דמיהני תנאי, דהרי הוא יכול בטעודה כל היום מבוקר עד ערב. ולפי פירושנו כל הדינים היוצאים להפסקים מכח שסבירו דאנטילת הנקיון של קימה בבוקר קאי נופלים בבריא. וחיליל מלשון הרמב"ם זיל דס"ל בפ"ז מברכות ה"ז, "גוטל אדם ידיו שחרית ומותנה עליון כל היום ואני צריך ליטול את ידיו לכל אכילה ואכילה וכוכו" עכ"ל בהאי תוספת דברים, "ואין צריך ליטול בכל אכילה ואכילה" ATA לאשמעין דמנטי' לאכילה דבר ולא מונטילת שחרית לתפלה זהה ברור לפ"ד ודוק. שוב ראיית בהגחות מהרש"ש זיל שוגם הווא זיל הרגישי במה שכתבתני וננהנתי.

ד"ה זיל ע"א גמור' א"ד בשעת הדחק אין שלא בשעת הדחק לא, ופליגו אדרב, וא"ד אפיקו שלא בשעה"ד נמי והינו דרב. קשי' לי לפי דעת הרמב"ם זיל שם היל' י"ח דע"י כricht מפה מצי אכלalla נטוי', איך שייך שעיה"ד דהרי לכל אדם מסתמא יש לו מפה, אם לא שנאמר דקשה לאכול במפה, וא"כ שעיה"ד דקאמיר הכא שעיה"ד כל فهو קאמיר, ולפ"ז יש לומר דרמב"ם ושאר פוסקים לשיטותיו אזיל בזה, דלשית התוס' ושאר פוסקים דעתקו על הא דרב מערבי פסחים כדעליל, והוכרכו לתרץ דרב נמי ריק באין לו מים בסמוך קאמיר ממש'כ התוס', וא"כ הא夷 שעיה"ד דקאמיר הכא שעיה"ד גמור' קאמיר, ועכ"ז דלא הותר לאכול במפה רק לתרומה ולא לחולין, אבל קאמיר, ועכ"ז כמי שביארנו לעמלה דרב בנטוי' לטעודה שחרית הרמב"ם זיל כפי שביארנו לעמלה דרב בנטוי' לטעודה, ואפי' בלא קמיiri, ובזה לא שייך הפסיק בין טעודה לטעודה, لكن האי שעיה"ד כל מצי מותנה על כל טעודה היום בחוד נטיה, וכן הדחק ידיו במאפה שקשה לאכול בידים כרכות במפהCIDOU וDOI'ק.

תנוס' דה' מי לאו, עיין בראש יוסף על דבר זה ובסוף דבריו קמתמה על הרמב"ם זיל שכ' דלט אדם ידיו במאפה ואוכל תרומה אבל לא לחולין על טהרת תרומה או על טהרת הקודש, וזה הרמב"ם זיל סובר דחולין על טהרת הקודש בחולין גמורין הון, ולאו קודש דמי דכן כתב בפ"ז א"ת מאה"ט, חולין על טהרת תרומה השלישי פסול בהן, ועל טהרת הקודש הון בחולין גמורין, ובחולין גרידיא הרי סובר הרמב"ם דמותר לכרוך ידי במאפה והניח הדבר בצ"ע. ואני אומר במחכ"ת של הרא' יוסף זיל דכאן לא ח' לקמחי', דכל עצמיות הפלוגתא אי חולין שנגעעו על טהרת הקודש רקדים דמי, או לאו רקדים דמי, הוא אם אכן נדו בי' דין קודש שהשלישי שלו יעשה רביעי בקודש, או אפיקו הוא עצמו אם צריך ליהר שלא טמאוה, ומה"ט בריש מכליתן מוקי' רבה ב"ע מותני' דהכל שוחטין דמי, דרך זאת אסור לו ליתן לטמא לשחווט בסיכון קצרה שמא יע' בבשר ויגרום טומאה לחולין שדין קודש מחמת הבעלים שנוגנים בו דין קודש, אבל למ"ד לאו רקדים דמי, גם בעליו אינם מכוון לשומר את חוליו שלא יטמאו, אבל אם באתות נטמאו, ודאי דאסורים לו לאכלו מפני נדרו שקיבל עי' לאכול חולין עטה"ק, וכן כאן דיש לחוש דגס במאפה לא יהי' נשمر יפה מגנית ידו

יוסף זיל שכabb דמסתמא לחומרא קאמיר, ונבללה חמורה דאית בה גס עשה דאיינה זבוחה, ולא ידעת הרכחטו לה, והא אדרבה הש"ס קאמיר אח"כ דר' אבא מותני חדא מהני וחדא מהני בחומרא, הרי דחביר חמור מנבללה, שנית געלמו מעני קדשו לפי שעה דברי הרמב"ם זיל בפ"ב ממ"א דבכל הטמאים הון בהמות והו עופות איך אח' מן הלאו גם לאו הבא מכלל עשה דאותה תאכלו ויל' בדוחק וDOI'ק.

ע"ש חממי טברי' וכו', וככתב רשי' זיל דבחמי טברי' ב"ע מודים דין נוטלין ממשום דלא היו להם שעת הקשר, ובעינוי יפלא, דבמלתא דרבנן DIDUIN טעם תקנות שנחלק בין ה'ilo שעת הקשר או לא, ובפרט לפי מה שנבאר בדיון הסמוך דעיקר נתילת ידים לתרומה ה'ilo משום נקיות לדעת רשי' זיל, וכן מים ראשונים ואחרונים גם שניים חד טעמא אית להו, וא"כ כמו דבמים אחרים נח'ן לא מפני שטבליין את הזומה ממש'כ הרמב"ם זיל בפ"ז מברכות, כמו כן מים יכול לשפשף בהן ממש'כ הרמב"ם זיל בפ"ז מברכות הכא. ולטעם שככוב הרמב"ם שם דחמי טבירה מפני שאינם ראוי לשתיית בהמה ואיינס בכלל מים נושא וDOI'ק.

ע"ש א"ר אידי וכו' נתילת ידים לחולין מפני סרך תרומה ועוד משום מצוחה אמר אבי' משום מזוחה לשם דברי חכמים, ופרש' זיל משום סרך תרומה שהדים שווות הון לפסול את התרומה, אבל חולין לא מהני فهو שני לפסלו, וכדי שירגלו אוכלי תרומה ליטול ידים הנהיגו בחולין, ועל מצוחה לשם דברי חכמים פי' שתקונה עכ"ל, והתוס' הקשו והלא משום סרך תרומה תקונה, וא"כ מאי עוד ויל' דתקנו מפני נקיות עכ"ל. והנה רשי' זיל כתוב בשבת ذר י"ד ע"א על הא דאמרו שם דגוזרו טומאה על הדים מפני שעסוקניות הם, דנוגען במקומות טנופות וגנאי לתרומה שנמאסת בכך, ודלא כמו מ"ד דמשום טומאה ממש נגעה בה, דהרי אם נגע באב הטומאה הרי גם אחר נתילה מטמא את התרומה מה'ית, וגם מיש'דים מכל גופו, ועוד מה מהני נתילת ידים לבבי טומאה, אלא נבעי טבילה כל הגוף עיי'ש, הרי לדעת רשי' זיל עיקר גירת טומאה על הדים לבבי תרומה משום נקיות היהת שלא יכול מסובב והרחיבו דבר זה גם על חולין דודאי גנאי לאדם השלים לאכול מאכל מסובב אפי' הוא חולין, אלא דמה שגזרו טומאה על הדים להיות שניות מוכח דעיקר תקנות ה'ilo אוכלי תרומה שההנינים, ומפני שטומאות וטהרות חמורה להם, כמו שאמרו ביום א גزو טומאה על הדים, ומילא בחולין דלא מהני فهو טומאה שניה, ובפרט לאוכל בימי טומאותו עכ' לומר דמשום סרך תרומה שייה' רגיל בנטוי', אמרו גם בחולין ליטול ידו לטעודה שהוא עיקר אכילת אדם, אבל באמת עיקר טעם חז'ל ה'ilo משום נקיות שלא יתכלך המאכל עי' ידים העסקניות, הון בתרומה והו בחולין והן בכחן והן בישראל, אלא שלבשו דבר זה בטומאה מפני שירדו לטוף דעתו של המון העם, שאם יגלה להם עיקר הטעם שמפני נקיות תקנו ליטול ידים לא יהי' נזהרים בה וכאשר גזו טומאה על הספר כדי שלא יניח אצל האוכלן ומשום עברבים שיקלקלו הספרים, כמו שאמר שם בשבת ומה דלא סגי לי' לומר דמשום סרך תרומה לחודא נתקנה, ותרומה משום גנאי לקדים וכדמשמע נמי שם מלשון רשי' זיל משום דא"כ די' hi' לתקן נטוי' להננים לחוד ולא לכל העם וDOI'ק.

ע"ב גמור' אמר רב גוטל אדם את שתי ידיו שחרית ומותנה עליון כל היום כולל. עיין בתוס' ובשאר פוסקים ומדרבי قولן נלמד דס"ל דרב קאי אנטילית ידים של שחר לתפלה, ועיין בב"י או"ח סי' ד' בשם תשוי' הרשב"א זיל שלומד מהאי מימרא דרב דעתית

והנה אני רואה ברשי' ד"ה אם יש בה בגין'ט מבואר, דרש"י סובר שמקצת החתיכה ברוטב מירוי וכחנת הט"ז אסורת שאר החתיכות בili ניור מושם דפלות החלב מחלק כלומר לחוץ דז"ל רשי' ז"ל, "אם יש בה בגין'ט באויה חתיכה כלומר שאין באותו חתיכה לבדה ס' לבטל הטיפה, מיד נאסרת החתיכת וככו"ע כל'. האילו שכתב רשי' ז"ל הוא לפלא לאorio' דלמה מפרש האי בגין'ט דמתני' דר' של שair בה שישים, והוא לעיל צ"ע א' מבואר דבנ"ט בכל מקום בקפיא ורק היכי דליקא קפיא, או ליכא למיקם אטומה בס'. וכי רוצה רשי' ז"ל לאוקמא מתני' בדליך קפיא אהמה? ועיין לעיל בתוס' ד"ה אבל, שהקשו אמריא לא פריך אמתני' דטפת הלב מען טעים לי. והנה קושי' ז' ועינן רון לשיטות דמשנתינו מירוי בחתיכת כולה חוץ לרוטב אבל לדעת רשי' ז"ל דמיירי במקצתה ברוטב וכחנת הט"ז לק"מ, דהאי בגין'ט דמתני' ע"כ ליכא לפרש בטיעמות קפיא דהא אפשר דלא יטום טעם הלב, ומ"מ אסורה החתיכת דהא ממשגע החלב לחלק החותון שבתוך הרוטב יצא ויוצא, ומ"מ החתיכת כבר נאסרת חלק החותון מן העlionו ממש"כ הט"ז. ולכן צריך ע"כ לפרש האי בגין'ט, משא"כ בסיפא דמתני' מניח רשי' ז"ל בגין'ט ממשמעו דבנ"ט בס', משא"כ בסיפא דמתני' מניח רשי' ז"ל בגין'ט ממשמעו דבנ"ט בעי'ש. ואולם לפ"ד נראה כהנימן, אין הטעם מפני שבחולין גרידא אסור אף להנימן, אין הטעם מפני שבחולין לא יהיה זהיר כמש"כ הרוא"ש ז"ל, אלא דלפי מה דאמרו לעיל בדף הקדום דעת"י בחומרה, ומסתמא דגמ' לכחן להתרIOR לאכול בili נת"י בחולין חמור ממשה, ואיך קמבעי תחלה להתרIOR לאכול בili נת"י בחולין דאסור במפה עי'ש.

בדבוק ע"כ באוכלי מחמת מאכלי אי בעי נת"י לאוכל, והרי הוא מהא דבוקע סעודתו עליו תקנו נת"י גם בלא סרך תרומה, והיינו בפתח דבוקע סעודתו עליו תקנו נת"י גם בלא סרך תרומה, ולכן לא התירו לא מפה ולא באוכלי מחמת מאכלי, והה בפתח של תרומה לכחן נמי דין הכי, והוא דהתרIOR מפה לאוכלי תרומה, היינו תרומה דאיינו פט וכמעה דר' צדוק דאלל כתובת נclfפ"ד ודוד"ק.

ויבא לידי אכילת חולין טמאים אשר אסור לדידי' מחמת גדרו לאכול חולין בטהרה, לגבי הא מלטה ודאי לכ"ע כקדש דמי, וזה ברור כמשמעותו ודו"ק היטב.

ע"ב גMRI אמר שמואל התירו מפה לאוכלי תרומה ולא התירו מפה לאוכלי טהרות. כבר הזכרתי לעיל שיטת הרמב"ם ז"ל דחולין גרידא התירו מפה, אבל יתר הראונים ס"ל דחולין גרידא ודאי לא זהיר כן כתוב הרוא"ש ז"ל ועיין בראש יוסף לעיל ע"ד Tos' ד"ה Mai לאו כביצה שכותב דלדעת התוס' אפילו להנימן דהתרIOR להם מפה דוקא לתרומה אבל לחולין לא, ובאמת שיטה זו קשה להולמה, דזה מקרי יציבי באירוע וגיורו בשמי' שמי', דכל עצמיות נת"י לחולין תקנו אותו סרך תרומה, ואיך תהי' חולין עוד חמור מותרונה ואך לכהן, ועיין בלב רש"י ז"ל שהביא ראי לשיטת הרמב"ם ז"ל מהא דבוקע אח"כ באוכלי מאכלי אי בעי נת"י לאוכל, והרי הוא לחומרה, ומסתמא דגמ' לכחן בתרומה בעין נת"י לאוכל, והרי הוא חמור ממשה, ואיך קמבעי תחלה להתרIOR לאכול בili נת"י בחולין גרידא אסור אף להנימן, אין הטעם מפני שבחולין לא יהיה זהיר כמש"כ הרוא"ש ז"ל, אלא דלפי מה דאמרו לעיל בדף הקדום דעת"י בחומרה מפני סרך תרומה, ועוד משום מצוחה דמצוחה לשמעו דברי חכמים, הרי אכן באוכלי יתר על תרומה, מצוחה חכמים בili טעם, והיינו בפתח דבוקע סעודתו עליו תקנו נת"י גם בלא סרך תרומה, ולכן לא התירו לא מפה ולא באוכלי מחמת מאכלי, והה בפתח של תרומה לכחן נמי דין הכי, והוא דהתרIOR מפה לאוכלי תרומה, היינו תרומה דאיינו פט וכמעה דר' צדוק דאלל כתובת נclfפ"ד ודוד"ק.

ד"ח ק"ח ע"א. משנה טיפות חלב שנפללה על החתיכת וכו' הנה פליגו בפירוש משנה זו רשי' ותוס' אי בחתיכת שכולה חוץ לרוטב מיירי או בחתיכת שכולה חוץ לרוטב, ומהז יוצאים דיןדים שונים, גם נמשך פלוגתם זו בכל השקל וטרוי', لكن ארחיב באזה הדיבור ואבאר את שיטות וגם הסוגי' לפי שיטת כא"א כדי ד' הטובה על'.

דעת רשי' דבחתיכת שכולה חוץ לרוטב מירוי לא בפירוש אתרור אלא שתוס' כתבו כן לעיל דף צ"ו בשם רשי' ו, והאחרונים דקדקו מדברי רשי' ז"ל أنها ואנה להוציא ממשמעות דבריו שכן הוא, גם בפירוש שיטת רשי' יש פלוגתא בין הרמא' והט"ז ז"ל בראש סי' צ"ב דהרמא' סובר לדעת רשי' במקצת חתיכת ברוטב הוה הדיון כמו לדעת התוס' בכולה חוץ לרוטב מפעפע רק עד סמוך אבל אינה אוסרת את השאר משום דהhalb מפעפע רק לשאר חתיכות להחלה שברוטב אבל לא בכולה כדי שתצא ממנה לשאר חתיכות שבקרה. אבל הט"ז חולק וסובר דריש"י במקצתה ברוטב אכן תורי חומרות דבחתיכת עצמה נעשה נבלה ואוסרת גם השאר בili ניור משום דhalb התהנתן שבחתיכת עצמה אסור השאר שבקרה. והכוונה זודאי שכמצע החלב לחלק החותון שבחתיכת שהוא בתוק הרוטב מוליך הרוטב את החלב גם לחוץ, וכן מן החלב לא נאסר חלק החותון שבחתיכת דבלעה כך פלטה החלב לחוץ בשוה לשאר החתיכות שבקרה, אבל חלק החותון נאסר מוחלט העlionו מכח אישור דבוקע, וחלק העlionו נעשה נבלה אע"ג דסופה החלב להתפשט לחלק החותון שבחתיכת דבלעה משום דבאהי כה המותפש בחלק העlionו לא מכח יצא לחוץ לשאר החתיכות כיון דליקא רוטב, וניהו דhalb המגע לחלק החותון שבחתיכת התפשט עי' הרוטב גם לחוץ, מ"מ חלק העlionו נשאר באיסרו כי לא מקרי מותפש דרכ' הילoco, אלא אם מיד בכל הראינו מכח להתפשט בכל הקדרה ועיין.

אבל הר"ן ז"ל דעת אחרת לו בשיטת רשי' ז"ל, דהוא לא האזכיר כלל בשיטת רשי' שהחתיכת מקצתה ברוטב ומ"מ אוסרת כל שאר החתיכות עי' פליטת טעם בשר בלבד, דכיון דחנן' הר' השר בעצמו גוש האיסור ומץ' אסור בפליטות טעם בשר לחוץ, ולית לי' סברת התוס' דין הנארס יכול לא במקומות אלא במקומות שאיסור עצמו יכול לילך שם, והא דין הקפיה אוסרת את השני', הטעם שלא הווה דרך בשול-dom'i' דביב'ח, ומה דאמרין ל�מן אי דלא ניור מבולע בili מפלט לא פליט הינו בס' דאפשר לשחו מזור עי'ש באריכות. והנה מובן דלפי דרכו האילו כלומר דכתוב רשי' ז"ל אשר הארכתי בו לעיל מוקשה ועובד הו.

אללא דעתו ז' נחיא טובה מה ש' רשי' ז"ל, ובשאר חתיכות פליגו אמוראי בגמ' אי אסורתן או לא, והוא פלוגתא רב ושמואל באפשר לשחו, והקשו כל האחرونים ז"ל דהא למ"ד אפשר לשחו מיותר גם האי חתיכת הנארס חרזה להיתריה וכmesh'כ רשי' ז"ל בעצמו בפירוש פלוגתא אפשר לשחו, וכן בסוף הסוגי'. ולפי דעת הר"ן דריש' ג"כ מירוי בחתיכת שכולה חוץ לרוטב נחיא, דהאי לכ"ע באיסורה עומדת דלא נפלט החלב כלל, ופליגו אם פליטת עצמה של מוהל בשר אוסרת השאר אבל ל�מן ובסוף הסוגי' מירוי בניור לבסוף דאי יצא החלב לכך מותרת. וכן נואה שהוא דעת הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א לפ' מה דמפרשים דבריו שאסր בili ניור כל הקדרה עד ס', ומ"מ תולה האיסור בטיעמות החתיכת

וחלב מותר, כיון דשניהם היתר ותערובתן אסורו, ואיך יאסר האחד והשני בשתיותה קיימת, لكن אמרינו דלעומם שניהם אסורים, והא דנקרא האיסור בתורה על שם הגדי לשיעורא אתה דגס החלב נשער בכזית גדי ולא כמשקה בריבועית. אמונם כל זאת ניחא אי ליכא חילוק בין בשר לחלב מצד אחר, אבל אם נאמר דבבשר אי ליכא חלב ממש, אבל בחלב ליכא רך טעמא ולא ממש שפוי נאמר דעתם עיקיר הא מנין לנו ובשלמא אי ילפין טע"כ ממ"א ניחא, אלא מב"ח עצמו אי נילוף דלמא באמת החלב אינה נאסרת מחמת דלית בה רך טעמא בעלמא ולא ממשא והנה רשי"ז"ל בפסחים שם באמת כתוב דהילופוא הוא מבשר שהבשר בעינה אלא שטעם החלב נבלע בו עיי". והרاش יוסף ז"ל כתוב דבאמות ליכא חילוק בין בשר לחלב ובשניהם רך טעמא ולא ממשא אייכא, זהה רשי"ז"ל בסוגי"ז דזרוע בשלה כתוב דלולי יlopota על טע"כ הוה בטל חד בתרי מקרא דאחריו רבים להטות, והנה לעולם החתקה לא תקבל חלב כמהות שהיא רך פחות ממנה וא"כ מצד העצם הרי בטלת החלב ברובبشر, ורק מצד שנרגש הטעם אסורה. והנה במ"א כתבתี้ דבר זה אין מוסכם, כי לפי מה ש' הרשב"ז"ל בסוגי"ז שם דעת שמנרגש הטעם הוּא ניכר האיסור ובניכר האיסור לא שייך ביטול, א"כ ליתא הא מלטה דחלב בבשר רך טעם מקרי ולא ממש, ולא עוד אלא דלפי מה שכתבו התוס' והראשונים דבב"ח היתר בהיתר הוה ולא בטיל והוא כד"ש אין איסור, משום דרך בישול אסרה תורה ובעינן טעם, וא"כ במקומות דאכיא טעמא تو לא מzinן למימר דעתם הכתוב רשי"ז"ל דהילופוא הוה דכי מסלק קשי' לי טובא על הא דכתוב רשי"ז"ל דהילופוא הוה דכי מסלק זה מתווך זה לאחר בישולו, אין כאן אלא הטעם עכ"ל, והוא פלאי דזה אנן כרב וכרי"ס", דאפשר לטחטו אסור, וא"כ אפשר מסלק גם הטעם עיי' שמבהיר החתקה אח"כ בימיים, נמי נשארה באיסורה הראשוון ואי נילוף מכאן טע"כ בכל איסורו.

ואחר העינו נראה להפ"ד דאנן היכי גמרין טע"כ מבב"ח, דחיזין דאיסור בב"ח נתהוו עיי' נתינת טעם זה בזה-DDOKA דרכ בישול אסרה תורה, ואם ה"י מתבשלים זה אצל זה בלי נתינת טעם לית לו בה, וא"כ בשרשנתבש בחלב לא נאסר הבשר מחלב שחווצה לו בתוך הקדרה רך מחלב שנכנסה לתוך החתקה והחלב שבקדירה לא נאסירה מן החתקה עצמה שנתבש מותוך הקדרה רך ממהול שיצא מן החתקה לתוך החלב ונתבש בה, וא"כ לא תבש גדי בחלב אמו עיך הכוונה על טעם הגדי שנתבש בחלב אמו כי הגדי עצמו איינו אסור מחמת שנתבש בחלב רך מחמת שהחלב נתבש בתוך הגדי ולכך מה ש' רשי"ז,adam הדרין זה מזה אין כאן אלא הטעם הכוונה להסביר דפעולת הבישול אינה ניכרת רק בהא בכל אחד נשאר טעם, ועל זה הקפידה תורה, וקרוי לי גדי בחלב אמו היינו טעם הגדי בתוך החלב. וממילא ליכא להקשות ג"כ דילמא משום היתר בהיתר דלא בטיל, והא כאן על הטעם אנו דניין אם הוא עיקיר דאי טעם לאו עיקיר, לא איכפת לנו דלא בטיל, דרבנן, מב"מ מ"ט לא גמרין וכו', ופרש"ז"ל טעמא ולא ממשא מקרי היכי דסליק האיסור ולא נשאר רך הטעם, וכמו טעם בעיקר בפסחים מד"ע י"ב דשרה ענבים בהםים שנאסר לא קיבלו רק הטעם, ולפ"ז הילופוא מבב"ח לא מבשר את"י דבו נכנס ממשא של חלב, אלא מחלב שנאסרו עיי' שקיבלה רך טעם הבשר, אבל ע"ז קשה תרתי חד אבבי העמיד דבריו על משנתינו אוסר החתקה מוחמת הטפה שבבלע בה, הרי דסובר זה עכ"ב טעמא ולא ממשא מקרי ולא עוד אלא דמחלב לא מצין למילך, דחלב שנאסרה לא נאסר בתורה, עד שבגמר' רצוי לומר דבר באמת אית ל' גדי אסורה תורה ולא חלב, משום דכתיב ל"ת גדי "בחלב" ולא עט' חלב" אלא דלא קיימת היכי בمسקנא, משום דלא מסתבר לומר גדי אסור

אי יש בה טעם חלב או לא, הרי עכ"ח דחתוכה כולה חוץ לרוטב דמוני טעימה, ואפ"ה אוסרת השאר בלי ניuro. אבל כפי אשר הוכחתתי מדברי רשי"ז"ל אין דעתו כדעת הר"ץ, אלא דבכליה חוץ לרוטב אינה אוסרת וכן איקבע הכלתא בש"ע ס"י צ"ב, אבל ניuro אינה אוסרת את השאר אלא דבסי' ק"ה סטרו בעלי השו"ע את טעםם, דשם סע"ז' פסק הטור והמחבר דחתוכה בב"ח מקרי גוף האיסור ואוסרת את חבורתא בצלוי כדי נטילה, כמו חתקת נבלה וכל מפרש"ז השו"ע נלאו למצוא פשר איך זכו שטרו לב"י תרי. ומקום הניחו לי העני להתגדיר בו, כי לפ"ז שני פוסקים אלו שרירן וקיימין זה אצל זה וליכא שום סתרה בינם.

דרגהיפה דבר הר"ז ז"ל לכאור' להסביר על סברת התוס' דאין הנאסר יכול לאסור וכו' כיון דזהו כגוף הנבלה מה תה Cache בחולך עמו טעם האיסור ובפרט בב"ח הלא ליכא איסור לחודו, כי שניהם נעשים איסור מכלל היתר עיי' מעשה הבישול, ונשארים באיסור גם אחר שנחסטו זה מזה, ולמה לא יהי Cache בכח האחד לאסור בלי הלוייתו השני, ובפרט שמכח מב"מ קתינו עליה, וא"כ טעם הבשר לחודו הוא האיסור ולא טעם החלב שעמו, ואם נאמר דבunning גם טעם החלב עמו הרי אין כאן מב"מ לא בטעמא ולא בשמא.

אבל הנראה לפ"ז הסבר חדש בהא דאין הנאסר יכול לאסור אלא במקומות שהאיסור יכול לילך שם, והוא דכל מונח יצאנו בסופו להתפשט לא נבלה, כי כל דרך הילoco אין איסור, כמו"כ התוס' לעיל דף ק' בד"ה שקדם, והסבירו מבוארת דאנו דניין כל דבר על שם סוף תכליתו והנחתו וכיון דהאי טפה שנפללה על גג החתקה לא תנוח עד שתתפשט בכל החתקה, אנו דניין עליה רק אחר הנחתה, ועפ"י סברא זו אני אומר גם לאידיך גיסא, אם הטפה אוסרת החתקה מפני שיש בה Cache ליתן טעם בכל החתקה, אותו המוחל של בשר שעומד להתפשט חוץ להתקפה מallow לא נידונו עם החתקה להיות נבלה עמה כיון דעתם להפריד מן החתקה ולילך בדרך החוצה, لكن עפ"ז שהחתקה נעשה נבלה, אבל האי מוחל שעומד לצאת ממנה לא נאסר עמה, וכן שפיר אין החתקה שכולה חוץ לרוטב אוסרת את השאר, כי מה שנפלט ממנה בעוד שמנוחת שם בקדירה בלי שום סיוע הרי ה"י עומדת להתפשט ולא נאסר מעולם, ושפיר פסקו כן בס"י צ"ב, דשם מיררי מהאי דיני דחתקה שבתוכה הקדרה שנפל עליה תפת חלב, אבל אם Cache החתקה משם ומרקבה אצל חתקה כשרה על הגחלים ודאי דגוו' האיסור הוה ואסור המוחל היוצא גם בלי חלב, כי האי מוחל לא ה"י עומדת להתפשט מallow רק עיי' מעשה שלו, שמרקבה החתקה אל הגחלים ומזה מיררי שם בס"י ק"ה ולכן שפיר פסקו לאוסרת כנבלה דמ"ש חתקת בב"ח משאר איסור עיקרי, ודוק' היטב כי הדברים אמיתיים בס"ד.

גמר' אמר אביי טעמא ולא ממשא בעלמא דאוריתא דאי ס"ד דרבנן, מב"מ מ"ט לא גמרין וכו', ופרש"ז"ל טעמא ולא ממשא מקרי היכי דסליק האיסור ולא נשאר רך הטעם, וכמו טעם בערך בפסחים מד"ע י"ב דשרה ענבים בהםים שנאסר לא קיבלו רק הטעם, ולפ"ז הילופוא מבב"ח לא מבשר את"י דבו נכנס ממשא של חלב, אלא מחלב שנאסרו עיי' שקיבלה רך טעם הבשר, אבל ע"ז קשה תרתי חד אבבי העמיד דבריו על משנתינו אוסר החתקה מוחמת הטפה שבבלע בה, הרי דסובר זה עכ"ב טעמא ולא ממשא מקרי ולא עוד אלא דמחלב לא מצין למילך, דחלב שנאסרה לא נאסר בתורה, עד שבגמר' רצוי לומר דבר באמת אית ל' גדי אסורה תורה ולא חלב, משום דכתיב ל"ת גדי "בחלב" ולא עט' חלב" אלא דלא קיימת היכי בمسקנא, משום דלא מסתבר לומר גדי אסור

בהרבהبشر, בב"ח מקרי, כיוון עצם החלב נשתנה ונעשה בשור, חלב מאן דבר שמי ומה"ט ג"כ אין לומר דהיתר לא בטל, וכמ"ש"כ העט"ז מובא בש"ך ריש ט"י רצ"ח, דכל שנטערב ואיינו עומד בפ"ע שפיר בעל, ולא שייך כאן היתר בהיתר לא בטל דהא לאו מכח ביטול חד בתרי Katain עלי', רק מכח נשתנה עצם לעצם אחר בשמא ובטעמא, ואנו בשר בחלב בעין וליכא ואיך קאמר אבוי דאפילו ליכא נ"ט נמי והוא תימא רבתא, ודברי הש"ך שם נפלאים ממנין לא הבנתיים ודוק'.

אבל הנראה לפ"ד, דאבי דלא דיקיך דדרך בישול אסורה תורה הי' סובר, דמיד בתחילת הבישול קודם שנותנים טעם זה בזה נאסרים, ובתחילת הבישול הלא עומדים בפני עצם וכן טפת החלב שעל החתיכה קודם שנבלע ונופשט בחתיכה. ואז בב"ח מקרי והיא אסורה ע"פ דאחר שנבלע בתוך החתיכה תבטל שם החלב, מ"מ באיסורה עומדת כמו בנחתת אח"כ אמרין אסור, כמו כן בנאסר קודם שנבלע. וע"ז השיב לו רבא דדרך בישול אסורה תורה, ר"ל דלא נתהווה איסור בב"ח עד שנתבשל זה בזה כל צרכו, ואז אי אפשר שלא יהיה נבלע אחד בתוך חבירו, ומילא בכ"ש חלב ליכא כאן בב"ח, דהכל נשתנה לבשר. ועיין בפלתי ריש הלכ' בב"ח שמפארש דברי רש"י ז"ל בד"ה אמר לי ר' רבא, דכוונתם מידלא אסורה תורה כבוש רק בישול הרי דקהפידה דוקא שתנתן טעם זו בזה, כי רש"י ז"ל לשיטתו דכבודו דוקא בציר וחומץ הוה כמבושל עי"ש, ודרכי רש"י ז"ל מטיין בדבריו דוק' ותשכח. ולפ"ז צריך לפרש מה דקאמר מ"ט לא גמרין דחדוש, אי חדש כי ליכא נ"ט נמי האי חידוש ע"כ האילו לחודא והאי לחודא שר', ולאו מטעם חדש קאתה עליה רק דשאני היתר בהיתר דלא בטל, ונאמר דעת' הטעם הנה ניכר המשם, ובאמת רק בשר אסורה תורה ולא חלב, וע"ז פריך א"כ כי ליכא נ"ט נמי כנ"ל, ומה מאד מיושב בזה קושי' התוס' מהא דפסחים דלא קיימה בהאי חדש דהתמס כבר ידע דדרך בישול אסורה תורה ורק מכח חידוש לא רצה למילך מני, וע"ז שפיר מודה לאילאים נמי הכי הוה, אבל כאן לאו מעד חדש קאתה עליה רק כיון דהיתר הוה לא בטל ודוק' היטב.

גמר' אמר רב כיון שנตน טעם בחתיכה ע"ג וכו', הנה כבר דברנו בירוש דברנו מפלוגות רשי' ותוס' בפירוש המשנה ומילא דפליגו נמי בפירוש דברי רב. ואסדרך כאן כמה דקדוקים קשים ואיך נתиישבו לכל מר כדאית לי'.

אי) מלישנא דרב דפתח כיון שנתן טעם משמעDKAI אמרתני. וכן כתוב הר"ן ז"ל, ואיך יפרשו התוס' דברי רב בזה, לדידיחו לא קאי אמרתני רק מימרא בפ"ע היא כמו ש' הרשב"א ז"ל. ב') דרישות התוס' הלא ע"כ מיריר רק בגיןו לבסוף, ולמה לא דקדוק הגמ' עליו, אלימא לא ניעור כלל וכו' כמו שדקדקן לקמן על הבריית' ולא עוד אלא שאמורא צרך לפרש דבריו, ולמה קיצר בלשונו ולא הזכיר תנאי של ניעור לבסוף. ג') פריך למא פליגא אדרבה ולית לי סליק ואח"כ נזכר לפרש דברי רב, פריך ומאי קסביר ולהיפך דרך הש"ס לפרש תhalb המימרא ואח"כ שקיים וטר' בה מ"מ. וגם לישנא ומאי קסביר בו"י מורה DKAI אדלעיל מני' וחוזר על הנשכותה. ד') מתרץ אי דנפל ברוטב רכה ה"ג, אלא נפל ברוטב עבה, ופי' רש"י ז"ל רוטב עבה דק של בשר ושומן דהכל מין בשר. וזה למה לי דהא די בשיאמר דליקא ברוטב שישם, וכמ"ש"כ התוס' באמות על הבריית' דלקמן דמשמע לי' דמיiri בלית ברוטב שישם. ה') ברשי' ד"ה ומאי קסביר באיסור שנבלע בהיתר, והוא פלאי דהא מבב"ח אלא קסביר רש"י ז"ל ואשמעין אף היתר שביה. וכן לקמן בד"ה אלא קסביר רש"י ז"ל ואשמעין אף היתר שנאמרו למשה מסיני בס"ד.

אתמר, ואפלו לפיכך אסורה אכילה מל"ית כל תועבה, נמי לא מצין למילוף טע"כ מבב"ח, כי איסור אכילה בב"ח אין לו שיקיות על הבישול, רק ע"י שנעשה תועבה בבישול נאסר האכילה, אבל אי מוי פעמים ל"ת לפיכך אסורה אכילה הרי דעיקר האיסור האכילה וכמ"ש"כ הרמב"ם דהבישול נאסר ממש דהוא מצורכי אכילה, וא"כ שפיר אמרין דאנטיינט טעם זה בזה קפיד רחמנא כי זה הנטינט טעם משוו' לי לאיסור, וניהו דאח"כ אסורה לעולם אפלו נסחט גם הטעם, אבל האיסור נתהווה ע"י נתינת טעם, ועיין היטב במה שכתบทתי כי הדברים עמוקים ואמיתים בס"ד.

רש"י ד"ה אי חדש הוא וכו', ואפלו כל דחוא בב"ח הוא וכו' עכ"ל. והנה תימה רבתא עבini איך נאמר דחלא כל דחוא בשאר הרבה בב"ח מקרי, דהא כל עצימות ביטול מין בשאיו מינו נבנה, על דכל נשתנה שמא וטעה בטל שם העצם ומילא פקע שם האיסור וכאשר באור.

ধהנה מעולם תמהתי להבין מה בין תערובות מב"מ לשאיו מינו בלח בלח ביוטר מששים, עד שלר"י מב"מ לא בטל ואני מינו בטל, וכן לדידן לעני דבר שיש לו מתירין דמקולקין בין מינו לאינו מינו אחר ס', דהא כיון דנטערב ונבלז זה בזה למשיל יון בימים הרי הכל נתחפק למים ונעשה האסור והנאסר הכל מים, והרי כאן מב"מ איסור והיתר, ולמה יבטל לר"י, גם לדידן בדבר שיש לו מתירין. ולמה לא נאמר גם בזה עד שתאלמנה באיסור תאכלנה בהיתר, או עפ"י סברת הר"ן ז"ל מושום מב"מ הרי עתה הכל מין אחד הוא כי הכל מים ועל מודוכה זו ישבת הרבה שנימע עד שהAIR ד' את עני, כי העני נכון מאד, אדם נתערב יון בימים נתחפק היון למים פקע ממנו האיסור שהי' בו מתחלה, כי עי' שינוי העצם פקע האיסור, ואע"ז דזה הוא סברת רבינו יונה המובה בא"ח סי' ר"ז במא"ש, דנסתנה לדבר המותר שרי, וכן לא פסקין בהא קר"י הנ"ל, כאשר האריכו בזה האחוריים להרבבות עלי קו קשיות. הטעם דלא פסקין כוותי' אינו מושום דיליל סברתו, רק ה"ט דלא ס"ל כוותי', מושום אמרין ניהו דפנימ' חדשות בא לאן ופקע איסורא מניין, אבל נאסר מצד היוצא מן הטמא טמא כמו דילפין זאת במשם' בכורות דף י' מקרה, וזה איסור חדש של האי פנים חדשות אחר שפקע מני' האיסור הישן, ולכן יון נס' שנעשה חומץ עדין לא הותר, ע"פ דפקע מני' האיסור ע"י נשתנה לד"א אבל נאסר מצד יוצאת מין נס' שאסורה הכל היוצא מן הטמא, וכל זאת איסור שהוא עיין אבל בתערובות שפיר נשאר בהיתרו ולא חל עלי איסור של יוצאת מין הטמא כסברת המרדכי הידוע דבתערובות לא מצי חיל איסור חדש וכבר כתבתי דבר זה בפ' גה' ובפתחה כוללת עי"ש והסביר נפלאה ומושכלת הוא, דהא התורה אמרה אחרי רבים להטאות ובטל איסור בהיתר חד בתרי, וכיון דאמ' יכול האיסור יתבטל עלי דחוא בתוך התעריבות לח בלח, וא"כ הוא שיקרא שם איסור עלי דחוא בתוך התעריבות לח בלח, וא"כ הוא אין אנו באים להיתר תערובות אינו מינו מכך ביטול חד בתרי, דהא מעיקרא ליכא כאן איסור הצריך ביטול, כי איסור הרשותו חיל הילך לו מחמות נשתנה בשמא ובטמא לד"א, והאיסור החדש של יוצאת מין הטמא לא ה"י מקום לחול, لكن שפיר בטל לי' יהודת' וגם לית בי' חומר דדבר שיש לו מתירין לרבען, משא"כ בתערובות מב"מ דלעלום Katain עלי' רק מצד קרא דאחורי' רבים להיטות, וזאת בקשי התריה התורה וכמו בטומאה אי דחו' היא בציבור אמרין דכל כמה דמצוי להדר אטורה מהדרין ה"י ביטול חד בתרי צריכן למתין עכ' עפ' מדרבנן עד לאחר. והן הן הדברים שנאמרו למשה מסיני בס"ד.

ומעתה נשוב לדברי רש"י ז"ל דלא פ' איך נאמר דמשחו חלב

ובניעור מתחילה ועד סוף חכמים אבל במקצתה ברוטב לא מיריע הכא, אבל באבל המשנתנו מיריע בהכי וכל אסור את כל הקדרה גם بلا ניעור לרבות ודוק' היטב. אבל לדעת התוס' בעין ניעור כדי שיאסר לעצמו וחולק אמשנתינו, כי לדעת התוס' בעין ניעור כדי שיאסר כל הקדרה, וכן מפרשים הרישא דלא נזכר ניעור, ואינו אסור רק החתיכה אבל אין לפרש המשנה דלאסור כל הקדרה כאמור ומיריע בניעור, כמו שמספרים עכ' ר' דביריתא, אע'ג דלא האזיר ניעורadam נפרש משנתינו כך דלאסור את כל הקדרה רק אמר ומייריע האי סתמא, סתמא דירץ שלמעלה, ואין לומר דרב סובל הא סתירה ממשום דברי ס'יל כמו שכטבנו כן לשיטת רש'י, לדעת התוס' זה ליתא דהא בעין ניעור, ולמה לנו לפרש המשנה דמייריע בניעור בעלי הכרח, ונבוא מבוכחה שיסטראו תרי סתמי האחד. אלא ודאי דרישא דמשנתינו בא ניעור מיריע ואסור דקתני רק החתיכה קאי, אבל לעומת זאת הסיפה מייריע בניעור לבסוף, ועד שתtan טעם אחתicha קאי, ובס' משענין דמ"מ הוא ולא בטיעמה ע"ז קאי רב וחולק אסיפה וקאמר, כיון שנתן טעם בחתיכה חענ"ג ואסורת כל החתיכות כולן מפני שהוא מינן, ולא צרך לי' לפרש דבניעור מיריע, וגם הגמי לא פלפל בהז' כלל, משום דמלשונו דקאמר כיון שנתן וכו' מוכחת דקאי אמתנוי ועכ' אסיפה קאי ולחולק ATA ובסיפה מבואר דמייריע בניעור, אלא אי לאו דרב, הוה מצין לפреш דעד שתtan טעם הטפה דכן מפרש מאן דאמר אפשר לשחטו מותר, אבל רב דסובר אפשר לשחטו האי עד שתtan טעם אחתicha מוקי ואומר דגס התנא דמשנתינו סובר חענ"ג אלא דמ"מ בטל אבל הוא אמר מלתי לר'י דמ"מ לא בטל. וכן קושי' הגמי וכי לית לי' סלק לשיטת התוס' קושי' קלישטה היא, וכל לדוחותה דמייריע בלית ס' ברוטב, ולא בעי למימר ברוטב עבה וכפירוש' דיליכא רוטב כלל רק הכל מיןبشر, אבל לדעת התוס' הפ' של רוטב עבה הוא דיאיכא רוטב מועות ומה דקרי לי' רוטב עבה משום דרב קאמר דאוסרת כל החתיכות אפילו יהי' הרבה כחול היס, ואם כן אם הרוטב מועות מילא עבה הוה ע"י ריבוי החתיכות. וכן לדידחו הוה מצי להקשوت כמו כן על הברייתא דלקמן נ"ל אלא דשם יש לו קצת הוכחה דמייריע ברוטב מועות ממש'כ התוס', אבל על רב משקה קושי' קלישטה כמהות שהיא ומתרץ דמייריע ברוטב מועות וקורי לי' עבה נ"ל.

ועתה נבוא אל העיון מה רהייט להקשوت מסלך על רב, טרם שביאר דברי רב מאי קסביר באפשר לשחטו, ובפרט לשיטת התוס' דהקושי' בל"ה קלישטה. דינה הר' ז"ל נדחק מאי למצוא מה בין חענ"ג לאפשר לשחטו אסור, דהיא היא, וכן נראה דהאי אפשר לשחטו באמת אשר איסוריין קאי כמש'כ ר'שי' באיסור שבבעל בהיתר ומסתפק מיי' קסביר רב בשאר איסוריין באפשר לשחטו,adam בשאר איסוריין סובר דמותר אז לא הי' מצי לאסור כל הקדרה בב"ח, והוא עפ'י מה שהcheidש לנו הרשב'א ז"ל בסוגי' דזורע בשלה, דילרבא דאלין בתר שמא וכאשר פסקין ג' כחותי', לעולם חתיכה בחתיכות מין בשא"מ הוה, דהא המולח היוצא מן חתיכת האיסור עם החתיכות אינו שוה בשמא, דזה מוהל בשער וזה בשער, וכן חמרא חדתא בעינבאה אבל שאר החתיכות נאסרם ע"י' שمولח שיזכיא מהם עם מוהל של החתיכות האיסור נגשו יחד בתוך הרוטב, ונאסרו מצד מ"מ ומילא יש כאן מוהל איסור הרבהה שמציא אסור את החתיכות, וכן כתוב הרשב'א ז"ל כאן בסוגי' דתחליה נאסר המולח היוצא ושוב נאסרו ממנה החתיכות והוכחים זאת מתוקן קושי' עצומה עיישי'. והנה ידוע מש'כ הש"ץ ז"ל סי' צ"ב לכל שנעשה בב"ח ואסור תערובות אחרת לאו בב"ח מקרין, רק כשאר איסוריין יחשב והוא פשוט וברור. והנה לפי

עכ'ל. וזה אינו דהא בב"ח קיימין ואשמעין דבר נעשה עצם האיסור לאסור את הקדרה מצד מין במינו אם רב אס הרבה וזה תימה רבתה והאחרונים הרגשו בשני דקדוקים האחרונים עין בהם מה שנדחקו זהה. ואען אני את חלקי בעזה'ית.

הנה לדעת רשי' ז"ל דבר לפresh משנתינו ATA, ואמר דאסור דרישא לאסור את כל הקדרה, עכ' שלא ניעור קאמר, דהא בל"ה קשה, איך יפרש משנתינו אליבא דר'י דמ"מ לא בטל, והתנא דידן סתם למלعلا בשונה דירץ כרבנן דמ"מ בטל, וכותב הר' ז"ל דרב כיוון דברי ס'יל, הי' מדקדק בלישנא דמשנתינו דקאמר סתם אסור, ולא קאמר עד שישים, DSTMS CANAN CR'Y, ועתה אם נאמר דבלא ניעור לא נאסר רק החתיכה בלבד חר' יש לנו מקום לפרש שפיר המשנה דאסור את החתיכה בלבד קאי, ולמה לי' לאוקמי בניעור לבסוף אשר אין ذכר למו בשונה וצרכך לדוחק DSTOMS CR'Y NGD DSTOMS SHALPENI ZH, אלא ודאי לרבע אסור בל"ה ניעור, וכן מוכחה לפRESH דאסור את הקדרה רק אמר DSTOMS ניחא לי' לתלות בהאי דקדוק כדי לאוקמי מותני CR'Y DSS'L COOTI. וכן כאשר פריך, וכי לית לי' לרבע סליק קושי' עצומה הוא דלא מצינו לדוחות דמתני' מיריע בליכא ס' ברוטב, דהא כל חיל'י דרב דמתני' CR'Y ATI, משום DSTOMA קתני, ומסתמא מיריע בכל גונא אפילו איכא הרבה חתיכות, ואם נוקמי מותני לעין חתיכות בכל גונא, כמו כן מוכחה לאוקמי לעין רוטב בכל גונא. ועיין ברשב'א ז"ל ותמצאו שם כי כיון ליה, במה של' והיינו דשמעין מהא דרב דיל'ל סלק, דהא בקדורה זו רוטב הרבה יש לבטל את החתיכה, ורובשב'א כתוב "את הטפה" תמורת "את החתיכה" והוא טעות סופר דמתני' וכתוב "את שיטת התוס' כתוב ז"ל", ולפי פירוש זה לא שמענו מדברי רב שיש לו לא אמרין סלק אלא ממה שסתם דבריו וכו' עיישי', ועכ' כיון לדברנו אלו, והוא עפ'י דברי הר' ז"ל נ"ל. ועתה AA לתרץ דמייריע רוטב מועות דלית בה כדי לבטל החתיכה, וכן קאמר אי ברוטב רכה ה'ג ר'ל אם הינו מוכחים לומר דaicaca בקדורה זו רוטב עכ'פ עכ' ה' ה' נושא דיל'ל סלק, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות דמיוקמין API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR BESHANTINU VAIKA LEMIYER DILICA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR BESHANTINU VAIKA LEMIYER DILICA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P U'C H' H' NASHMEU DIL'L SSEL, DCIVON DMIYRI BA'DAIKA ROTB U'C API ROTB HAREBA יש כמו חתיכות DSTOMA API' DAICACA HAREBA, MESHOM DSTOMA ASOR KATNI H'N HINYUNI MOCRACHIM LOMER LEUNIN HROTB, ABEL MAN LIAMIA LN DAICACA ROTB CAL, DHAA ROTB LA AZIKR RCHA H'N R'LI AM CIYON DAIKAC BAKDURA ZO ROTB U'C P

ע"ב גופא חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זע"ז, א"ר לוכה על האכלתו ואינו לוכה על בישולו וכו', בבא מירוה גדולה, ולוי אמר אף לוכה על בישולו וכן תנא לוי וכו'. הנה אמרתи לכארוי' דפלוגות רב ולי תלי באפשר לטחono אי אסור או מותר. דהנה רשי ז"ל מסביר לנו סברת רב דאיינו לוכה על בישולו דא"א מכל התירן להקראה שם אסור. ר'ל דניהו דהתורה אסורה גם חצי שיעור היינו בפרט משיעור שלם אבל להעשות איסור חדש בעין שיעור שלם, והנה כאן אם נאמר אפשר לטחono מותר איךACA שיעור שלם, דהני שני חצי זיתים ייחד כחאד איסור חשיבי, ואם יתפרדו זע"ז פקע איסורון וכלzman שמן יהוד איךACA כאן שיעור שלם, ולכן מהחייב לוי ואה"ג דמודה ברבע זית מכל אחד דלא נתהווה שם איסור עליהם כדי לצרפן עם חצי זית בב"ח ללקות עליון, ורב דסובר אפשר לטחono איסור סובר דכל או"א איסור בפ"ע הוא, لكن בעין שיעור שלם מכל אחד. ואמרתי לישב בהז דעת הר"ף ז"ל דלא הביא בהלכותיו הדרב דחענן" ואפשר לטחono אסור, מושום דס"ל דלי פлаг עלי' וכיוון דתני בברייתא כוותי" דלי הכי הלכתא ממילא גם אפשר לטחono מותר, אולם אנן דפסקין כלוי בשני חזאי זתים דליהקה על בישולו פסקין ג"כ כרב דאפשר לטחono איסור נ"ל דסבירא לנו דלי פлаг על גוף הסברא דא"א מכל היתרן להקראה שם איסור, כי באמת מצין כמה פעמים בש"ס היפך סברא זו, לעיל דף צ"א ע"א דפליגו ר"י ורבנן בגיד שאין בו כזית, וקאמר שם דأكل شيء גידין משני בהמות, לר"י דאיינו סוגר רק מ' מושום דמיiri דין בכל אחד כאית, הרי דלא בעין זית שלם להקראה כתבתי לעיל דף ע"א ע"א ד"ה ועל הא דר"ע עי"ש דבר יקר מאד ודוד"ק.

ר"ש"י ד"ה לעולם לא מctrופי בסוף הדיבור, לפי שאין מctrופי מכל היתרן לקרות שם איסור עד שיהי בכל אחד ליעשות איסור לעצמו עכ"ל, נראה לכארוי' מזה אדם יש שיעור באחד ואין בשני ג"כ לא מצוי ליטסר, אלא דלא מפורש ברש"י אם לא נעשה איסור כלל גם על אותו שיש בו שיעור, או שרך אותו בו שיעור נשאר בהתרו, וזה נפרק מהא דפרק לעיל על רב בכזיתبشر שנפל לתוך יורה של חלב חלב אמר מואי מותר דלי רשי ז"ל מאי פריך, והא בכזיתبشر א"א ליכנס כזית חלב ואשר כן כתוב הראש יוסף ז"ל לדלועם החתיכה רובו נגד הבלועה שבתוכה, וא"כ שפיר קאמר רב לשיטותו דחלב מותר מושום דלית בה כזית אם לא שנאמר דאם החלב לית בה כזית, גם הבשר לאי מיטסר, וע"כ רב לאו כזית ממש קאמר רך לאפוקי פחות מכזית, אבל לעולם הוא כ"כ בש"ר שיובלע בתוכו כזית חלב. אבל אין לומר דבאמת לא נאסר מה"ת רק מדרבנן ומדרבנן ואדי נעשה גם חצי שיעור איסור, דרב לא קאמר רק דאיינו לוכה, חדא אדם ליקא ורק איסור דרבנן הא בטל גם במינו ממש"כ התוס' לעיל צ"ט ע"ב ד"ה זיעה בעלמא הוא, ולא עוד אלא דלמה נקט רק כזיתبشر והוא גם בפחות מכזיתبشر איסור מדרבנן, והוליל מעטبشر ביורה גדולה של חלב או חצי זיתبشر, אם לא שנאמר דבאמת הבשר אסור מוח"ת בדאיכא כזית אף דחלב לא נאסרה רק מדרבנן ואתא רב לאשמעין רבותא דע"פ שהחזיתبشر איסור מה"ת, מ"מ החלב מותר אלא דקושי' ראשונה במקומה עומדת דלא הוה פריך מידי לרב. והנה בגוף

הקדמתנו מבואר דבר סובר חענ"ג גם בשאר איסורין דאלת"ה, אך נאסרו כל החתיכות דהא צריך ליתסר המוחל של החתיכות המתרות מן המוחל של חתיכת בב"ח, ואי בשאר איסורין לא אמרינו חענ"ג המוחלים נאסרים ולא נעשים נבלה, ושוב שכנכנו בתרוך החתיכות לא צרכין רק ס' נגד מוחל של חתיכת האיסור ומץ ליבטל דמוחל עםبشر מחשש"ם זהה, א"כ לעולם לא נצטרך יותר מס' נגד החתיכה, וזה הוא שרצו להוכיח כאן דרב סבר גם בשאר איסורין אפשר לטחono איסור ונוכנים דברי רשי ז"ל שפי' באיסור שנבעל בהתר, וגם מה של' ואשמעין דaicaca כאן שיעור גדול לאסזר אחרים הרבה כנדגו, היינו דהאי מוחל של היתר ג"כ העשה איסור ואיךACA כאן שיעור גדול לאסזר כל החתיכות מצד מחשש"ם,adam לא נאמר בשאר איסורין אפשר לטחono איסור לא העשה המוחל נבלה, ואיך יאסרו החתיכות מן המוחל, (ויזדעת שיש סטייה לדברי ברש"י ד"ה AMAI, אולם אולי תיבת חלב שברשי' ט"ס הוא ודוק) אמונם כל זאת מוכרכ, אי אית ל' לרבות סלק, אבל אי לית ל' סלק נסתהר כל הבניין דאו מצין למימר דלית ל' לרבות בשאר איסורין אפשר לטחono איסור והמוחל היתר העשה רק איסור ולא נבלה, ומ"מ אוסר כל החתיכות אם נכנס בתוכו מושום דלא אמרינו סליק, ולעלום המוחל באיסורי עומד בתחילת דוחה מב"מ מוחל היתר על מוחל איסור ולא מצי החתיכה לבטל מוחל האיסור, כיון דaicaca בהדי נס מוחל היתר שנאסר מצד מ"מ, ולכן צריך להקדים דבר אית ל' סלק ואח"כ פריך ומאי קסביר אפשר לטחono.

והא דפרק לסתו וסביר רב אפשר לטחono איסור, מכזיתبشر שנפל לתוך יורה של חלב, דקאמר רב דhalb מותר הרי דגם בב"ח לית ל' אפשר לטחono איסור אה"ג דוחה מצי פריך ולטעמך, בב"ח עצמו ע"כ אית ל' אפשר לטחono איסור אלא דמשני לי' האמתות ודוד"ק.

שם גמר' והאitemר כיitzبشر שנפל לתוך יורה של חלב, אמר רב בשר איסור וחלב מותר, ואס"ד אפשר לטחono איסור חלב אמראי מותר. והנה האחרונים נבוכו הרבה דנטקsha להם, הא האי חלב שבתווך הבהיר בשר מקשרו הוא עם החלבшибורה, וסופה להתפשט בתוכה, ואיך נעשה נבלה כלל וכמו דלא אמרינו נעשה נבלה הבלוע שבקדרה, ונڌחקו מואד לומר דhalb לעזירה מקשור יותר למה שבקדרה מבלו שבחתיכה, והנראה לפע"ד זהה דהכא ע"כ החלב שבתווך הבשר נגרר אחר הבשר דהא א"א שהבשר בלבד יאסר ולא החלב, כי האיסור בב"ח הכני נתהוו, ושניהם יחד נאסרו, וניהו דכל אחד נעשה איסור בפ"ע, כאשר נברא לפניינו בס"ד, מ"מ צריך לחול האיסור על שנייהם וכיוון דבליעת החלב פועלת על הבשר ליתסר, מילא נאסרה היא עמו, ולא עוד אלא שיש לומר כיון דhalb פועלת לחוד איסור חשבין אותה כנח ע"פ שהיא דרך הילוכה. וכעין שכתבו התוס' שבת י"א ע"א ד"ה לא ימודוד, דבליעתו זו היא הנחתו, וכן כתיבתן כשהוא מהלך או הנחתן, ובכל הני טעמא מושום דכל שבעת הילכו נתהוו דבר חדש, מקרים שם הנחה לעניין שבת, ה"ג כיון דhalb פועלת לאסזר הבשר מקרים שם נח, כדי שתאסר גם היא. ועפ"י אלה הדברים נפרק ג"כ דין של ר"ש המובא בתוס' لكمן להצריך ב' ששים ודוד"ק.

תוס' ד"ה אפשר לטחono מותר בדיעבד פי' בדיעבד וכו', אבל לכתילה אין מבטלן איסורCDF' ב��' עכ"ל, ואני נבוך בה דכיוון דבב"ח שניהם היתר, אי אין חענ"ג איזה ביטול איסור איךACA כאן, והדבר צריך תלמוד, ועיין מה ש' لكمן ק"ט ע"ב בסה"ד של תוס' ד"ה אין עובר ודוד"ק.

להתир על תבלין הנאסרים מדם להתרין בס' דהא תבלין האוסרין מדרבנן נמי לא בטולו באלו כל אמן שנרגש טעם. וצ"ל דהתוס' סברו כיון דעתיך האיסור שנאסר הרוטב דווריתא אלא דהא דעתשה כנבלת הוא דרבנן, זה חמור מזיעא דעתיך האיסור איןוא אלא דרבנן, אבל זה דוחק גדול דהא דעתיך האיסור דווריתא הכא איןוא אלא אותו הטעם בשר נבלה שנרגש ברוטב, אבל הרוטב בעצם לא נאסר מה"ט מעולם, ואפיו ל"ת דלוקין על קצת מטעם בעיקר, היינו משום דלוקין על הטעם כמו על העיקר, אבל לעולם החיתר לא נהפק לאיסור, ורק מדרבנן גם ההיתר נעשה כנבלת, וננהפק לאיסור ואייסור זה אין לו שום שייכות לדווריתא, ואיך יאסר מטעם מב"מ אי באיסור דרבנן לא אמרו מב"מ לא בטול וצ"ג וד"ק.

הרמב"ס ז"ל בפ"ט הלכ' י' מהלכ' מ"א כתוב, וכן אם נפל חלב לתוך המرك או לכל חתיכות ולא נודע לאיזה חתיכה נפל, נוער את הקדרה כולה וכי עכ"ל, וראיתי בהගות ק"ז רע"ק ז' צ"ל ביו"ד סימן צ"ח שמתמה ע"ז הרבה, אכן מונע הקדרה שמא ימצא בו אח"כ טעם ויתחייב משום בישול בב"ח, דמגניס חייב משום מבשל בשבת, והיה בב"ח, לפע"ד הי' נראה דהרמב"ס לשיטתי' איזיל בזה, דהוז ז"ל הביא בריש הפרק הלכ' ב', איסור אכילה מק"י מבישול, ור"ל דהתורה הרחק אכילת בב"ח כל כך, ואפיו בישול שהוא צורך אכילה נמי אסור לנו. ומלקין על האי ק"י משום דהוה כמו בת מבת הבית, עי"ש. ומעתה אני אומר שלא אסורה התורה אלא בישול שהוא לצורך אכילה, אבל שלא לצורך אכילה לא אסורה דאלת"ה רק הבישול בעצם אפיו שלא לצורך אכילה איסור, איך נילוף אכילה מק"י ויהי כמו בת מבת הבית אכילה אבל אם נאמר דרך לצורך אכילה אין עניון הבישול כולל עניון אכילה אבל אם נאמר דרך לצורך אכילה אז שפיר הוה כמו בת מבת הבית, עי"ו, וכך אין שינוי כדי לבטל טעם החלב ולא כדי לאכלו אין זה בגדר מבשל בב"ח לחיב עליו, ולכן גם לעשותות מלוגמא לצורך חולה שב"ס מותר לבשל לדעת הרמב"ס ובזה יש ליישב מה דקשי' לאחרונים על הש"ך בס"י פ"ז סק"ז עי"ש עי"ש וד"ק.

ORAITHI לרשות כאן דבר פלא שראיתית בדברי לב ארוי בסוגי' זו דרצה לתרץ קושי התוס' ד"ה חדש הוא דבאמת משום דכלאים נמי הכי הוה עדין חדש מקרי כמש"כ התוס' לעיל דף ס"ד ע"ב, אבל כוונת הגמ' שם בפסחים' כלפי מה שאמרו חכמים דמשרת לטע"כ ומכאן אתה דין לכלאים בשלש ולערלה בתורת, ע"ז פריך לילוף מבב"ח, ואי חדש הוא עכ"פ לכלאים דנמי חדש כמותו נילוף מבב"ח. ודבריו במחכ"ת שגיאת המה, דהא אי מבב"ח לא מצי למילוף משום חדש הוא, אז גם חתיכות בב"ח לא תאסר תערובות אחרת בנ"ט כלל שנעשה כבר בב"ח כאשר איסוריין הוא, וכן שנבלה אינה אוסרת בטעםה כ"כ בב"ח, וא"כ ככלאים נמי איןוא אסור את תערובות וזה ברור. ולעומת מה שהביא ראי' מתוס' לעיל ס"ד ע"ב דגם בתורי מיל אמרין חדש הוא, כבר כתוב ק"ז ועל חת"ס ז"ל חלק בין הנושאים דשני מיני חדש איכא, א' מה שהוא חדש נגד הסברה והascal, וזהו לעולם בחידושים קאי אפיו נמצאי אלף פעמים, שנית חדש מצד דלא מצינו כיוצא בו, וזה נמצא עוד אחת בטל חדשו, וכן התוס' לעיל מיריע בחידושים נגד השכל, היתר מכל איסור, שפיר כתבו דאפיו נמציא כמה פעמים חדש מקרי, אבל הגמ' בפסחים מיריע בחידושים דלא מצינו כיוצא בו, וד"ק.

ד"ה ק"ט ע"א משנה הכתול קרעו ומוציא את חלבו בגמרה קאמר לפרש המשנה כיצד קרוו ארי' קרוו שתי וערב וטחו בכותל. ווא"ג דבסייעא בלב נמי קאמר האי לישנא קרוו ומוציא את דמו, והם

הדיין אי לרוב הבשר אסור מה"ת הגם שהחלב לית בה כזית יש לפחות ממשנתינו דתנן טפת חלב, וסתם טפה פחות מכזית היא ומ"מ הבשר נעשה נבלה, אלא דהאי לאו דיקא הוא דהאי טפה ע"כ לאו דוקא, דהא בגיןור את הקדרה דסיפה קתני עד שתתנו טעם בכל הקדרה ולפרשי' ז'ל דאטפה קאי ובגינור בתחילת הרוי לאפשר דיש בה ליתן טעם בכל הקדרה, ועיין.

תוס' ד"ה אמר, חלב נבלה היא, מכאן הי' מדדק ר"ש, דלמ"ד מב"מ לא בטיל צריך תרי שישים וכו', הנה הא דסיג בתורי, ס' ה' הוא משום דامرין קמא קמא בטל, ולא חזר וניעור, דאל"כ לא תסגי אפיו בהרבבה פעמים שישים, דהא נכס וויא רוטב הרבה בתוך הנבלה נעשה איסור, וא"כ גם חד שישים ומהו לי והוא קמא קמא בטל, אלא Mai צריך לומר, דנגד חתיכת האיסור הנראת לעיננו לעולם צריך שישים, ולא אמרין קמא קמא בטל, משום שלא תחולק בביטול האיסורים, בין לח ליבש, כי בלח שנפל בפ"א לא שיק קמא קמא בטל, וכן לעולם צריך ס' נגד חתיכת האיסור, אבל נגד הרוטב שנובלע בחתיכה וחזר ויצא שאינו נוראה לעינים מהו לי בכל דחו תסגי, כי קמא קמא בטל ולא שיק ק"ק בטל, דכל שהוא מחלב מצי אוסר אבל להצריך ס' נגד הרוטב מנין וצ"ע לפע"ד. עוד שנייה נתקשה לי טובא על שיטת ר' שמואל דלפי דעתו מהו מהני ס' בחתיכות להתייר הרוטב דכיוון דROUTוב נאסר מצד מב"מ וצריכין לומר סלק את הרוטב והחתיכות מבטלין רוטב הנבלה, הלא החתיכות ניכרים בפ"ע, ואיך יבטלו הרוטב שבתוכו הרוטב, וצל דהמוהל היוצא מן החתיכות בתוך הרוטב הוא יבטל את רוטב הנבלה, אבל מנ"ל דרחת התייר פלטו כלכך מוחל שייהי ס' נגד הרוטב שפלטה החתיכת איסור דמאן מפסיק לשער זאת, וכל זאת צ"ג וד"ק.

שם בא"ד וקשה לר"י לדבורי דמשני גדי אסורה תורה ולא חלב, הלא בעלמא חתיכת של יותר נעשית נבלה מדרבנן וצriger ס' כנגד כולה, דמדאוריתא לא צriger ס' וכו' עכ"ל. הא דידי'קו דבעלמא חענ"ג רק מדרבנן ולא מדאוריתא צriger ביאור, וראיתי שהאחרונים הרגישו זהה. אבל לפע"ד נראה דהא דהתוס' רצוי לשולש שלא לתרץ עפ"י סברת הר"ן דחענ"ג דוקא דומי' דבב"ח דמני' לפינן, וא"כ אם גדי אסורה תורה ולא חלב הרי דבלח לא מצינן חענ"ג ממילא לא אמרין כן גם בשאר אסוריין, אבל התוס' לא ניתא להו דרבנן עשו זאת דוקא דומי' דבב"ח, אבל אי מדאוריתא הי' וילפotta גמורה מבב"ח אז הי' החילוק בין לח ליבש מוכרת, דהא גדי אסורה תורה ולא חלב, הרי דבחלב דהוה כשר ארי איסוריין לא אסורה התורה ההיתר שקיבל טעם מן האיסור, אבל אי דרבנן הוא אין מן הסברה לומר דוקא ביבש אמרין חענ"ג ולא בלח כנפע"ד כוונת התוס' וד"ק.

בא"ד אלא וכיון שהחלב הפולט מן הבשר לא יג'ן אלא מטעם בשר המעורב בו, אין לו דין חלב טמא וכו', ומכאן, יש להוכיח דתבלין הבלווע מחלב ודם ונפלו לקדרה מטבחין בששים, וא"ג דנותנים טעם אפיו באלו, דאינו חמור מן האיסור הנבלע בהן עכ"ל. והנה ראייתך בברוך טעם ז"ל שכ' דיש לחלק בין הנדן לראי' דנייהו דלענין מב"מ איזילן בתר האוסר, אבל כל שעלה טעם מנין לנו להתייר, ודבורי טעם הם. אבל אני הוסיף עוד להקשנות, דלמה להו להתוס' לחפש זאת הסברה דין הנאסר הי' חמור מן האיסור, דבלא זה היו יכולים לדוחות דין של ר"ש, דניהם דנאסר הרוטב מן החתיכה, אבל הא דנעשה נבלה הוא רק מדרבנן כאשר כתבו בעצם, ובדרבנן הלא כתבו לעיל דף צ"ג בד"ה זיעא בעלמא דמבד"מ שפיר בטל, וממילא לא היו בהם לדון

אלא שדרכם היו להסמיד דין שחדשו על המשנה, כמו שסבירו דבריהם על המקרא ואשר הארכתי בזה בפתחה, וכן הוא הכא דהתנה בכל מאמרו לא כיוון אלא להשמעינו, דחלב שחוותה אין בה בב"ח מה"ת אבל יש בה מדרבנן, ובגוף דיו החול רך תיקונו של לכתהלה כתני, דקרווע ומווץיא את חלבו, אבל אם צלאו או בשלו ללא תיקון מה דין, מהא לא דבר התנה לא בפירוש ולא מדוקיק ודוק.

ע"ש גמור א"ל יתלא לר"ג מכדי כל אסור לך רחמנא שרא לך כוותיה, אסור לך דמא שרא לך כבדא וכו', א"א גירושה בחוי בעלה וכו', הנה הנני קמאי דחשב איתך בהוא שינוי טבעי וספר קאמר דזכותתו יהו שרא לך אבל בא"א ואשת אח וכחות דלית בהוא שינוי טבעי משאר נשים אלא איסורה דרמיא עליהו ממותקים אותם, כמו שבסוף נדרים, דס"ד דנחאה לי שלא למות בעל, דמים גנובים ימתקו ולחם סתרים יונעם, וא"כ לא שיק כל דשרא לך נגדן לכל דשרא זהו כאשר נשים, אבל ייל דכל הנני דחשב מן העיריות גם במה דשרא נגדן יש בהן קצת איסור דגורשה קראו התורה איש אחר דהוא מכניס לביתו האשעה שבעה מצא בה ערות דבר, אשת אח במקום מצוה אם אין כוונתו לשם מצוה הרי הוא פוגע בערווה, יפת תואר הלא לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר, ואין כאן היתר גמור אלא דלפ"ז בגירושה לא הי לו לומר בחוי בעלה. דמהאי לשינה משמע דאית בה עדין צד א"א. אלט זאת בלאה"ה קשה דהרי גם מיתת הבעל דמתיר בעין קרא מבואר בפ"ק דקיודישן וכקדתני במשנה וקונה את עצמה בגט ובmittat הבעל, ומכאן נראה דmittat הבעל הוא היתר טבעי, ובתוס' היבאו בשם הקליר שכגד א"א אמר היתר יפת תואר, וכנגד כתנית להרשותם ריש קידושין דין גירושין לב"ג ועיין שם במראה פנים שתמה על הרמב"ם פ"י מהלכ' מלכים, וא"כ ה"ה מיחת הבעל אינה מתרת, ولكن אמר היתר דיפת תואר, ולעומת כתנית לא אמר משום לדעתה הירושלמי, גם ביאה ראשונה לא הותר עד אחר כל המעשים והרי היא גירות ודו"ק.

תוס' ד"ה אינו עובר בסה"ד, וש להעמידו לפ"י הקוי שיש בימים ס' וכו' ועיין בהגנות מהרש"ש שנתקשה לו, דמ"מ מה פרך הש"ס והוא כתני שבשלו דיעבד והא בבישול אפי' בדאיכא ס' בימים איכה עכ"פ ביטול איסור בב"ח של כל לכתהלה, ואני גברא רבה החזינה אבל קושי לא חזינה דהרי הא בב"ח בתערובות בא לעולם ולא אתה כל לידי איסור ואין כאן ביטול איסור לכתהלה ועיין לעיל מה שכתבתי בדף ק"ח ע"א **תוס' ד"**ה אפשר לסתותו מותר ודוק. **דף ק"י** ע"ג גמור ורב בקעה מצא וגדר בה גדר, דרב איקלע לטטלווש וכו' אמר לא גמירי דבב"ח אסור, אייעכ' וקאסר להו כליה. ויש לתמונה וכי מקרה מלא לא ידעוו, דלא תבשל גדי בחלב אמו, ולא עוד דמה מקום יש כאן לגדר גדר דדי הי למדם מקרה ואין זה דומה לבשר שנתעלם מן העין אסור לו רב כדעליל נ"ה ע"א, ומובהר בירושלמי דמפני שהי' מזולאין ליקח בשר מן הנכר, דשם ידענו ונשמרו מאכילת נבלות וטריפות, אלא שלא חשו בנמצאה ביד עכ"ם, אבל כאן דלא גמירי כל איסור בב"ח מה ראה להוסיף חומרה וכפי הנראה רש"י ז"ל נשמר מזה, וכותב גם כאן ד"ה בקעה מצא כלומר ראה שהי' מזולאין באיסור בב"ח משמע מיini דעיקר האיסור נודע להם אלא דלאו בו ולן ראה לפע"ד דברמת דעתו מקרים, אלא דהיו מפרשים קרא כדכתיב גדי בחלב Ammo, וכמש"כ הרמב"ם ז"ל ריש פ"ט איסרו חז"ל גם בשר ח' ועוף, עיין מותר. ולפ"ז נראה דהש"ס קמותיב משום דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה לאיסור להם גם כחלי, ודוק.

לא בעין שתי וערב ולאacho בכותל דבריהם מוציא כדרכו קאמר, דבלב שדמו כניסה בתוכו, מצי להוציא בידו הדם אחר הקרייה, אבל בחל ד החלב מובלע בשר הכלל, במה יציא החלב, והרי מוציא את חלבו קתני, וע"כ בטוח בכותל, וכיון דעתה בכותל עיין מובן מאליו ذקרע אחד לא סגי להוציא חלב המובלע בתוך הבשר כולם ודוק.

ע"ש הלב קרווע ומווץיא את דמו לא קרווע אינו עובר עליו וכותב רשי זיל דבגמי' כריתות מוקלי לה בלב עוף שאין בדמו כזית, וכן הוא דעת הרמב"ם זיל דס"ל דם שבשלו נמי עובר עליו, וע"כ דמשום דאין בדמו כזית פוטר הכא, ומיררי בלב עוף שאין בדמו כזית. ומאוד אני תמה דחווץ מן חזוק הגזול והנורא דרישא דחל מיררי בבחמה וסיפה דלב מיררי בעוף קשה טובא, מה אתה לאשמעין דעל חצי שייעור דם דאיינו עובר עליו, מה שיטי הכא, הלא בכל איסורי תורה הדין כן דכזית בעין, והנראה לפע"ד בזה הוא, דआ"פ דבגמי' שם בחריות דקامر בלב עוף דאין בו כזית, דמשמע דבכל הלב אין בו כזית, אין הפירוש כן, אלא שאין בדמו כזית וכאשר כתבו רשי' ותוס' הכא וכן הוא ברמב"ם זיל שכותב שאין בו כזית "דס" חסיף תיבת "דס" ללשון הגמ', וע"כ לפרש אתה דאין ר"ל דמיiri בעוף שאין בכל הלב כזית דזה לא הי' צרך להשמענו הכא דPsiṭṭaa דמ"ש מחלב ושאר איסורים דבעין כזית, ועל פחות מכשיעור אינו עובר עליו, אבל הכא אתה לאשמעין דלא מצרפין בשר הלב לדם הכנסוס בתוכו, מפני שנידון הבשר כשומר לדם וכאשר מצרפין בפיריות השומר לפני להשלים לכזית או לככיתה לעין טומ"א, עיין מנוחות דף ע"ב וברמב"ם פ"ד ממ"א ובפ"ד מהלכ' טו"א, لكن קמ"ל כאן דבשר הלב איןנו כן ואינו נידון כשומר לדם הכנסוס בתוכו. וא"כ משנתינו דקANTIו אין עובר עליו יש לו מקום גם בבחמה Adams' כל כזית מידמו ובשרו של לב בהמה נמי אינו עובר, אלא דבעוף מלטה דPsiṭṭaa הוא דליך שום עוף שדים הלב יהי' בו כזית ודוק. ועיין מה שכתב לישב דברי רש"י זיל במא שכתב דאיינו עובר עליו יוסף מה שכתב בבראשית זיל דטעם עתיקר אינו אלא דרבנן לעולם ילכיא מלכות על בלוטת איסור ודוק.

ע"ב גמור א"ר ז"ר א"ר אינו עובר עליו ומותר וכו' וא"ד אינו עובר עליו ואסור. הנה הא דקANTI במתני דאם לא קרווע אינו עובר עליו ודאי בכל אנפוי קמיiri בין בצליל ובין בבישול ואפילו עם שאר שר, דהכי עיקר הרבותה דמתני הוא להשמענו דחלב מטה לית בה איסור בב"ח מה"ת, דממעטין מחלב ALSO ולא בחלב שחוותה لكمן קי"ג ע"ב, ודבר זה לא קANTI במשנה זולת הכא ודקANTI החול קרעו ומוציא את חלבו עכ"פ שמעין דאיכא בחלב שחוותה איסור בב"ח מדרבנן, דמבלש בשר בחלב שחוותה דאסור לאכלו עכ"פ, אבל מדין החול רצחן סובול ההיתר כמו אכלו בלא קרייה מה דין, מזה כפי הנראה לא דבר התנה כלל, ולכן רב דקאם מותר או אסור לא לפרש משנתינו ATA, אלא דין קאמר, והוא DNSMK אלשנא דמתני' דאיינו עובר עליו ומותר או אסור, הינו דלא תקשה ולא תידוק ממתני' דלישנא סובול ההיתר כמו האיסור דהרי האי אינו עובר דקANTI דמשמעו מני' הא איסורה איכא, הלא בעיקר אכילת בשר בחלב שחוותה ודאי עכ"ע איכא איסורה, וכך גם בכחל בהדי בשרא עכ"פ אסור מדרבנן, וכמש"כ התוס' ד"ה הא איסורה איכא, אלא שנDACHO לפרש הא דפרק הש"ס מדיוקא דמתני' ארבע דאמור מותר. ולפ"ז נראה דהש"ס קמותיב משום דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה

משמעות לאבדון האומה בכללה, כי אם רבים ייה' העוברים יגיעו הנזק גם להמקיימין המועטים מטבע העניין כנ"ל, וכן שפיר כופין על המצוות, אולם מצוה שמתן שכחה בצדקה, הלא יצאה מן הכלל לידעו בפרט שככל המקיימה יגיע לו שכר בעולם התחתי ליום שכולו טוב וארוך, ואז אין עրבות ואין אחד תלוי בחבירו, וכל או"א פרי מעלה יאכל, ומה לי ולוכפו שיקיים מצוה צו על כרחו, מצוה שאין אישור האומה בכללה תלוי בה דליה יצאה מן הכלל להיותה נידון בפרטנו. והדברים עמוקים ואmittים תל"י".

ובזה תבין מה שסבירobar ברמב"ן ע"ה בתכמה מקומות וכן ברש"י ע"ה"ת על הקרא דושמתם את דברי אלה על לבכם, דעתך קיים התורה והמצוות הוא בארץ דוקא שנראה לך או' כתשרה מפורשה לקבלת חז"ל מצוות שאינם תלויים בארץ נהוגות בין הארץ ובין בחו"ל, מבואר בקידושין בפ"ק. אבל לפי הנ"ל כוונת הרמב"ן ז"ל, דעתך התורה לכוף על קיומה מי שאינו רוצה בה הוא דיקא בארץ, כי רק בשיטתה האומה על אדמתה תלוי האומה במעשהה היחיד, אבל בגלוותה כא"א נידון בעזה"ב, כי שכר מצוה ונעשה בהאי עלמא ליכא, רק על האומה בכל דרך טبعי ולא דרך קביעת שכר ווניש, ולמה נכו"ם בשוטים לעובר אם לא ממש"ש רשי"ז לאחר שתגלו תהיו מצוינים במצוות כדי שאם תחרזו וכו' ור"ל לפ"ד דרבינו שוגם בגלות מוטל עליינו החזיב לראות כלל או"א יקיים המצוות אפילו על כרחו, מפני שאנו מצפים בכל יום לשוב לארץ אבותינו ולהיות עם אחד קשר אחד וערבים זה זה.

ובמה שכתבנו יש תשובה נצחית למה שהתפלא ק"ז בעל החת"ס ז"ל בתשובה אחרונה בחו"ד שכתב ז"ל: אך א"א לי בשום אופן להאמין שתהיה גנותינו אחד מעקריו הדת ושם יפל היסוד תopol החומרה חיליה, ושנאמר אלו הי' ח"ו חטאינו גורמים שיגרש אותנו גירוש עולם, וככס"ל לר"מ בעשרות השבטים שהם נדחים לעולם, המפני זה ראשאים לפרוק על מלכותם, או לשנות קו"ץ של העזים פירעון, וככס"ל לפרט השבטים הייצאים מלבד טהור וקדוש על כל השומעים אותם וממש"כ עלי אחד מיזיא חלציא, אבל מה עשה כי כאן הפרע על המדה ושלא בכיוון כפר בעירך ולומר שאינו מעיקרו הדת מתוך רוח התלהבותו לעובד UBODOT ה' שלא ע"מ קיבל פרס, ופלא אוראך כי ק"ז ז"ל בעצמו כתוב בחודשו למס' גיטין דף מ"ד ע"א בד"ה חוץ מלאלכתו ז"ל: יש לעיין הר' אפי' מכרו לחו"ל דמקיים כל התורה רק מצוות התלויים בארץ אינו יכול לקיים, ואפי"ה יצא לחירות, ויל' דהתם אינו מקיים שום מצווה דכל הדר בחו"ל וכי שמי שאין לו אלה, ואפי' ק"ש שקורא בחו"ל, אינו קורא בא"י, כי גרשונו מהסתפק בנחלה ד', וזה מוסר גדול. עכ"ל האזהב, והוא מכוון لما שכתב הרמב"ן בסוד הארץ דעתך התורה והמצוות בארץ ובזמן שישובת הארץ שב"ד של מזוזה דאמונה על האומה בכללה ובזמן שישובת הארץ שב"ד של מזוזה דאמונה על הארץ מזוזה כל האומה במעשה היהודים, אבל בחו"ל ניחו דמצווים לקיים מצוות שאינם תלויים בארץ, כדי לקבל שכר בבא, ולא להעניש על בטולם בעזה"ב, אבל דבר זה לא נמסר לב"ד לכוף למי שאינו רוצה בתקנת עצמוני, ולול' אמונה חזקה בגאותינו ושנשוב לארץ אבותינו להיות עם אחד, ה' בטלה התורה בתורו

ע"ש גמר' דתני כל מ"ע שמתן שכחה בצדקה אין בי"ד של מטה מזוהרין עליה, ופרש"י ז"ל דליך פי' מתן שכחה לומר אם לא תקיימנה זהו ענסו שלא תטול שכר זה, עכ"ל. לך או' נרא דאין לו שום עונש אחר גם מיד' שמיים לא, רק שנטש שכחה קיימה קיבל שכר דאי' הזה האי מצוה רשות בעולמא דמי שירצה קיימה יקבל שכרומי שלא יקיימה לא יטול השכר אבל לא עבר אמירה דרhomme, וזאת אי אפשר לומר כן מכמה טעמיים מבון, ובפרט שלשון הגמ' סותר פירוש זה דהרי אמר דין בי"ד של מטה מזוהרין עליה, ולדיקא אתה אבל בי"ד של מעה מעניש על בטול מ"ע זו כמו בשאר מ"ע דגעש על ביטולה, דהרי אפילו על בטול לביש בתגד של ד' כנופת אמרו ז"ל, דגעש בעידנא דרישחה ע"ג דהוא רשות של לא לבוש בגין ארבע כנופות, ולכן קשה להמה באממת אין בי"ד של מטה מזוהרין עליה לכופו לקיים מ"ע זו, כמו שאר מ"ע כיו' דגס עליה נגעש בידי שמיים על ביטולה, הרי הוא עבר אמירה דרhomme בא שב ואל תעשה.

ולולי פי' רש"י ז"ל הייתה מפרש הци, דבר אמרו חז"ל שכח מצוה בהאי עלמא ליכא, דהיום לשוטם ומחר לקל שכרכ, וצ"ל דכל יודי התורה על קיומה, ונעשה על ביטולה, שמצוין בתורה על כלל האומה קאי, ולא על היחיד המקיים או העובר, כי דין היחיד הוא בעולם הנשומות אלא שיש פרטיהם יוצאים מן הכלל עין מה שהארכתי בזה בספר שביב אש בפ' בחתקתי, ומ"ע שמתן שכחה בצדקה היא ג"כ פרט היוצא מן הכלל, ורקאי על היחיד העשו ואשר מוכח מהאגודה דסוף מיכלון דתני ר' יעקב, שכל מצוה שמתן שכחה בצדקה תחייב המתים תלואה בה, דר' יעקב מעשה ראה שאמר לי אבי להביא גזלות וכו' ובחרתו נפל מות וכו', עיי' הר' דמלקל בין שאיר' יודי התורה דכתיבו על כלל קיומם התורה דקאי על עזה"ז לפני התהיי', ועל כלל האומה ולא על היחיד, ולכן לא קשה לי' למה יש כדי אובד בצדקו ורשע מריך ברשעתו, אבל במצוות כמו כבוד אב ואם ושלוח הקון דמתן שכחה בצדקה, לא ניחא לי' לפרש דקאי על כלל האומה, ובטעמא מלטה ייל' דקיים התורה בכללה וע"י כלל האומה, מביא אישור האומה בטבעה ודלא כמש"כ הרמב"ן ז"ל ריש פ' בחתקתי דזה ונתי משבני בתוכם, ואשר הארכתי בזה במ"א, דכל שהאומה גדורה בערויות ובמائل מושתה, ולומודה בעדות ובמודות נשמר את דרך הצדק והוישר, מגע לה כל טוב וכל אושר, ויושבת לבטח בארצה באין מפער, והכל בטבע העני, ולכן יפה אמרו חז"ל שכח מצוה בהאי עלמא ליכא, דכל יודי התורה לא בדרך שכח שנקבע להם מאות השם ית' אלא הוא מונח בטבע העני, וכל זאת בכלל התורה וכל האומה, אבל במצוות פרטית לא שייך לומר דאם האומה יחזיק בהאי מצווה ייחידית, תאריך ימים על הארץ הטובה לרجل מצוה זו מבון, ולכן ע"כ לומר דהאי הבטהה דרך שכח סגוליל ולא טבוי נארמה, וא"כ ממילא דקאי על היחיד דקיו' דהוא שכח המגי' למקיימו של אידך הטבע, אלא שהוקבע לו שכח זה לא תלי הדבר בכל האומה וכל או"א נידון מעצמו, ולכן ספר קשי' לי' לר' יעקב היכן אריכת ימי של זה והוכחה מזה דשכחו אחר התחתי' ומעתה מעד עמקו מחשובות האי גברא רבה דאמר דכל מצוה שמתן שכחה בצדקה אין בי"ד של מטה מזוהרין עלי'. דכל מה שאנו מצווין לכוף לקיום המצוות למי שאינו רוצה בהן צורך טעם, דמה שמורגל בפיינו לומר דעתך עד רשות מחובבים לעשות כן הוא גופא בעי טעמא דמה לי ולו למי שאינו רוצה לעשות סוכה או להניח תפילה נר' דבר שאינו מגע שום נזק לאחרינה, אבל כפי הצעתינו דלעיל מובן הדבר, דהלא אישור האומה על האדמה תלוי' בקיום התורה והמצוות, ולכן כל יחיד המבטל קיומם המצוות

מצوها האחרונה הלאו לכבודם משליהם אין לכוף בשוטים עד שיאמר רוצחה אני, משומש דמתן שכחה בצדיה ואני כאן משום תיקון ואישור האומה, והרי כאן בהכא מيري דהרי כפתחתו, ואיבא לנו לאב ושבן הלא הי' יורדין לנכסיו וישכוו מי שישראל את אביו ואמו, אלא ודאי דהיא להם משליהם ורצה לכפונו עד שיאמר רוצחה אני, כדי לקבל שכר מצوها, ע"ז השיב להם שפיר דמי' שמתן שכחה בצדיה אין בי"ד של מטהה מוזהרין עליה, אבל היירושלמי מيري ביש לבן ואין לאב שכופין הינו שירודין לנכסיו, זאת ודאי עשוין מפני תיקון העולם, וכן הוא בהשחת העבות וכון בצדקה שהקשו התוס' דירודין לנכסיו ע"פ שע"ז זה עדיין לא קיים הוא המצווה, אבל להתכלית המגעה לאחררנא השגנו ספר, ובשביל שככו אין אנו אחריאין, רק במצבה שאין מתן שכחה בצדיה שהיא לתכלית אישור האומה בכללה כופין בשביב האומה, ולא בשביב שיקבל הוא שכרו בעזה"ב, ודוק'.

ד"ה כבда מה איתין בי, אומר ר"ת דכולא חק שמעתא איiri בכבד שלא נמלח וכי שכך נהוגן העולם לבשל אחר צלייה וה"ה דשייר אחר מליחה וכו' עכ"ל. תמה אני מאיד דמבייא ראי' ממנהג העולם דממשלין אחר צלייה, על היתר בשיל אחר מליחה, דמסתמא לא היה העולם נהוג היתר בשיל אחר מליחה, כמו שתכתבו בסוף דבריהם בשם הר"ף לכל ישראל נהוגן שלא לבשל אחר מליחה, הרי ממנהג העולם דין דאיינו ממשלין רק צולין מוכח נגד ר"ת, ואיך פשוטיא לי' להתר דבר שנגנו בו איסור בימי' כמו' בימינו דין ממשלין כבד אחר מליחה, עצ'ג.

בג"ד דשיעור מליחה פי' הבה"ג דהוה כשיעור צלייה משומדמליח הרוי הוא כרותה דצלי וכו' עכ"ל. הא דבעו לאתווי דברי הבה"ג ולא סגי לי' בגין' דאמר שמואל מליח הרוי הוא כרותה דצלי. עיין ל�מן קי"ב ע"א בתוס' ד"ה הנ"מ דין דין נאכל מלחמת מלחו, דיש שיטה דזדוקא מליח לאורהח עכין עיבוד הוא דהוה כרותה דצלי אבל מדברי הבה"ג שמעין דין וכו', אלא גם מליחה לקדרה שאנו מולחין הוא כרותה דצלי ודוק'.

והנה בסוגי' או דכבדא יש מובכה גדולה בין הראשונים אי בלא מליחה קבועי, או אפילו במליחה ומושם דכולאDMA. ועיין בראש יוסף ז"ל שסדר השיטות וביאור טעםם ונימוקם, אבל לפע"ד לא יצא ידי חובהתו כי באירוסוגי' זו תלוי ביסוד עני מליחתبشر אשר לסתו' ויתר הראשונים לי' להם שיטה לעצם, ולרמב"ס ז"ל שיטה לעצמו ורש"י ז"ל בינותם נוטה לכך ולכאן. ولكن שיטתו בסוגי' או סתומה, ואשר גם הראש יוסף ז"ל כתוב דלא בירין דבריו עין בסי' ע"ג ואבאר שיטתו זהה.

הפרמא"ג בפתחתו להלכ' מליחת חקר, אי מליחתبشر שאנו מולחין חייב דאוריתיא או דרבנן, ותולה הדבר בפלוגתא אי דם שבשלו או שמלוואו דאוריתיא או דרבנן עי"ש. וכאשר אבאר אפילו לדעת הרמב"ס ז"ל, ע"פ דס"ל קריש"ז דם שבשלו ושמלוואו עכ"פ אסור בלאו מה"ת, או אף' בכרת, מ"מ חייב מליחתبشر אין אלא מדרבנן, דם הנבעל בשבר אין לו דין דם אברים שהוא בלאו כדאית' בכריתות כ"א ע"א, דם אברים הינו דם הקнос בחותין או בשאר חלול שבברים, אבל דם הנבעל בשבר שאינו כניסה במ"א איןו בכלל זה, כאשר אבאר ודבר זה הי' בהעלמת עין של הראשונים ז"ל נמי, והוא פלא והפלא בעניי.

הנה בבריתא ובגמ' שם לא נזכר אלא דם הטחול דם הלב דם הכליות ודם האברים. והאי דם האברים דומי' דם הטחול והכליות המכונס בעركי וגידי האבר קאמרא, ולא דם הנבעל בשבר דאם על האי דם הי' כוונתו הויל' דם הנבעל באברים ולא דם

משפט הארץ שיהי' בי"ד של מטה מהויב לכוף על קיומה, רק היתה עניין פרטלי לכל או"א פריוואטאכע, כמו כל הדחות שבזמננו שאין מושלי הארץ כופין על קיומם באמרים שהוא געוויסטעןאנאכע שאין מן הרואוי' לכוף על אמוןוט, ועיין ברמב"ן עה"ת ריש פ' שופטים שכחוב בשם הרמב"ס וכן הוא ז"ל הפסים על ידו דהकמת שופטים אינו אלא בארץ ולא בחו"ל עי"ש, הכי איתת לך עיקר גדול מזה. הבן הדריך ויפה אמר תלמידי מורה שמואל קפעטש נ"י דלא על חנס אמרו ז"ל תפוח רוחם של מחשבין קיצין, דמפרש רשי"ז ז"ל אדם לא יבא בחשבונם מחייבים כח האמונה על ביאת המשיח, ואם כדברי החת"ס ז"ל דאין זה עיקר מעיקרי התורה לא הי' מקהל מחשבי הקיצין בתפה רוחם רשי". ודו"ק היטב בכל מה שכתבנו ועיין מה שכתבתني בתוספות ד"ה כל מ"ע.

תוס' ד"ה טלית שאולה מדאוריתיא פטוראה לעולם וכו' ולענין ברכיה נראה שאין לבך על השאלה וכו' ואעפ"כ המברך לא הפסיד עכ"ל. הנה המהרה"ס שף ז"ל כתוב דהთוס' דברço מטלית שאינה מצויצת דallow בטלית מצויצת ודאי מברך דאדעתא דהכי השאליו כדי לצאת בו עי"ש, אולם לשון התוס' לא משמע דמי'רי בטלית שאינה מצויצת, אבל עיין בא"ח ריש סי' י"ד בט"ז שם דרך במי ששאל טלית לתפלה וכנהוג אצלנו שלא לבשו כל היום אמר הראה"ש ז"ל סברת דמסתמא אדעתה' דהכי שوال לו, שיהי' במתנה עמליה' כדי שיצא בו ידי מצוה, אבל אם שואלה לצורך לבשה בעלמא עע"פ שהטלית מצויצת, ליכא האי און סחדה. וכך אף בטלית מצויצת שפיר כתבו התוס' דין לבך, דמי'רי בשאלת סטם ולצורך לבישה. ומ"מ סיימו דהמברך לא הפסיד דאפיילו בכח'ג כיון דדרך העולם לבך על טלית מצויצת שוב גם בשואל סטם אמרין דעמליה' נתנו לו כדי שיוכל לבך עלי'ו ברגיל נלפוע"ד בכוונת התוס' ודוק'.

בד"ה כל מ"ע וכו' ואית והרי צדקה וכו' ועיין בו"ד ריש סי' ר"ס בט"ז שהקשה מהא דכופין בהשחת העבות, וכן מירושלמי דכופין את הבן לזו את האב, ונכנס בדוחק גדול חלק בינו אם הביה"ד רוצה לכוף, או שמחוויבים לכוף, ועיין בחוי"מ סי' ק"ז בסמ"ע דבאמת דוחה האידי דהשתה העבות מוקמי' דהאי גמר' דינ'. ולפע"ד לויל שאיינו כדי היתי אומר דין לא קושי' ולא סתירה. דעינו בשטמ"ק ב"ק פ' הנזול שהקשה כיון דפריעת בע"ח מצוה למה לא מכין אותו עליה עד שתצא נפשו כמו בכל מ"ע, וכמו סוכה ותפלין, ותירץ דכיוון דמצינן לירד לנכסיו ולשלם חבו למה לו להלquitנו, ויפה דבר הנביא, דב_socה ותפלין נמי הינו מושיבים אותן בסוכה ומניחים לו תפילין בזרוע ובראשו, אי המצווה היתה מתקינה אף נגד רצינו אבל בהני מצוות כל שהוא נגד רצינו ועל כrhoו, אין כאן מצוה, דאפיילו למ"ד מצות אצ"כ, אבל היפך כוונה ומכת"כ על כrhoו הוה כמו מתעסק דלכ"ע לא יצא, כי כוונת מעשה עכ"פ בעניין וכן אין לנו תקנה אחרת אלא להלquitו עד שיאמר רוצה אני ואיז חשבין לי' כעשה מרצינו וכמו שהסביר זאת הרמב"ס ז"ל CIDOU, משא"כ במצוות פריעת בע"ח ניהו דאמ' יורדין לנכסיו על כrhoו, לא קיים המצווה לקבל עליה שכר דיןoso כמו דלא עביד דמי'. וזה עוד גרע מאנטס דהרי לא עביד כלום, אבל מ"מ תכלית המצווה שישלם חבו ושהתובע לא יזק השגנו וזה די לנו כי בשביב שככו לא נכו' אותו בשוטים רק בשביב תיקון העולם ננ"ל. וכמ"כ למעלה ומכאן ג"כ ראי' דעיקר העrobotות הוא משום דכל יחיד צריך לסייע לאישור האומה אבל אין כופין כדי שיזכה האי יחיד לחחי עזה"ב כי מה לילו. ומעתה במצוות כבוד אב ואם איכא ג"כ תרתי דיןון לו לאב ויש לבן נזון משל בן, ואפיילו יש לו לאב מצוה על הבן לכבדם משליהם ובשוטים רק בשביב תיקון העולם ננ"ל.

בשעת שחיטה, ודם הכנסת מתחליה וכן כתב החינוך מצוה קמ"ח, דאף לפי גירסת הר"י"ר ורmb"ס דם הנבלע בשער הלב בל"ת מה"ת, ולפע"ד זה ליתא וא"א להיות מטעם האמור לעמלה, וכל המעיין בדברי הרמב"ס ז"ל יודה לדברי, שהרי הוא ז"ל כתוב בפ"ז ד"ז ו"ל דם התמצית ודם האברים, כגון דם הטחול ודם הכלויות ודם ביצים ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד, אין חיבור בין שפירש קאמר, ודחי דילמא משום שמנונית, והביא מזה ראי"ד קודם שפירש מותר, וא"כ הא דלא קאמר כאן הנבלע משום דז' זה הוא משמעם דברודו נבלע אסור, וזה ודאי אינו, אלא לאחר שפירש, וכן הוא שיטת התוס' במקילון ד"ג י"ד ע"א בית ג' ריש שער נ"ד להתייחס בז' ובג' מהותה מותר, ורק לאחר שפירש אסור אלא דדבר זה הוא תימא רבთא בעניין, דאיסור דם יתוהוה לאח"מ ופרישה מן הבשר, ומגנ"ל לח"ל דבר זה, דהלא יתורה דלא תאכלו כל דם שפיר יש לו מקום על דם הכנסת באברים שאינו דם הנפש, שהוא אסור בעודו בחיים בכל מקום שהוא כנוס, ומניין לו לרבות דם שהוא מובלע בשער שאינו דם וכמבואר בגמ' הנ"ל אשר ממנו לומד התוה"ב, דכל זמן שהדם מובלע בשער אין עליו שם דם, ולא עוד אלא שיש לי להביא ראי"ר ברורה שדים הנבלע בשער אפילו פירש אח"כ לא נاصر מה"ת דעתך כאן בחודשי ק"ז בעהחות"ס צ"ל שהביא קושי' חמורה דכברא מגנ"ל דשרי' דהרי' כולה דמא ואמרין בבכורות נ"ה ע"א דצורתא דדמא כבדא, וכדאמר ר' יצחק כבד שנימוח מטמא במת ברבייעת, וכן פסק הרמב"ס ז"ל שם, וא"כ כי היכא דחקר בבכורות ד"ג ו' דחלב מנ"ל דשרי' למה לא חקר על כבדא דכולא דמא, מגנ"ל דשרי', והביא בשם הלבוש דהיתר כבדא דכובד כבדה באיסור דם עי"ש, והוא תירוץ דרך על דם הראו' לשפיקה נاصر דם עי"ש, והוא תירוץ מספיק ואמות וצדק אלא דלא הבנתי איך ניחא להו בכבד שנימוח דשפир ראי' לשפיקה למה לא תאסר, והרי לא עלה ע"ד אדם מעולם לאסור כבד לאחר שנימוחו, והרי יצחיק נמי רק לעניין טומאת מות קאמר דדין מיחוי' דכבד כדים, אבל לא לעניין אכילה, וע"כ לומר דכל שלא נاصر מחיים לא תאסר לאח"מ, וכאשר כתבו התוס' ריש פ' גה"ג לעניין גיד, דכל שלא נاصر מחיים שב לא תאסר, כן הוא בחלב ודם. אלא דדבר זה תליי בගירסת רשי' ור"י' ורmb"ס ז"ל בגמ' כריתות הנ"ל, דפרק שם על רב דקאמר על דם לב דבמה חייב כרת, מבריתיא דקתוני דם הלב בהדי הני דהוה בל"ת ואין בהם כרת, ומשיini הא דקתוני, אין חייבים עליון, בדים דידי' כי קאמר רב בדים דאתא מעלמא כך הוא גירסת רשי' ז"ל, ופירש דם דידי' היני דם הנבלע בשער הלב, וא"כ קאמר בגמ' דהינו דם האברים, אלא תנא והדר ותנא, וא"כ לפי גירסת ז' מופרש בגמ' דם הנבלע הון בשער הלב והן בשאר בשער הוא בל"ת, וע"כ לאחר שפירש קאמר, וכדמוכח מגמ' זבחים הנ"ל. אבל גירסת הר"י"ר ורmb"ס ז"ל הוא להיפיך בדים דגופי' חייב כרת ובדים אתה מעלמא רק בל"ת, ופירשו כך הוא, בדים הכנסת לבשה הוא משכך דם הנפש חייב כרת, אבל דם הלב דקתוני בבריתיא דהוא רק בל"ת, הוא דם המתכנס לבב בשעת שחיטה, וע"ז פריך הא קתוני דם האברים, ומשיini תנא והדר ותנא, הרי דלפי גירסת ז' הוא בכרת והן בלאו אינו אלא דם הכנסת בעודה הבמה בחיים, כי בשעת שחיטה ואפי' אח"כ כל זמן שפירכתת חי תחשב, וכל שנעשה אז מכונס וראו לשפיקה הרי זה בלאו, אבל מדים הנבלע בשער לא דיבר כלל, ואדרבה מדלא מוקי' הא דקתוני דם הלב בל"ת דם הנבלע בשער הלב, מוכרכ דעל האי דם דאיינו מכונס ואינו ראוי' ושפיקה רק אחר שירוש ע"י מליחה או בישול, אין בזה איסור תורה וכך בכבד שנימוח אח"מ, שמורתת משום דם. ועיין בפרמ"ג במשבצות ריש סי' ע"ב שהביא גירסת רשי' ור"י' ז"ל וכותב דריש"י רק ב' מני דמים יש לבב, מה שכנוס בו ומה שנבלע בבשרו, אבל לר"י' יש ג' מני דם דם הנבלע בשרו, ודם המתכנס

האברים ולא עוד אלא דם הנבלע בשער הול"ל אבל עין זחים כ"ז ע"א דקאמר ש"מ דם המובלע באברים הויה דם ובתוס' ד"ה ש"מ ובהגנות מלאכת יוט' ובהגנות חشك שלמה שהביא דברי הרשב"א בתוה"ב בית ג' ריש שער נ"ד להתייחס בז' ובג' מהותה מותר, והביא מזה ראי"ד קודם שפירש מותר, וא"כ הא דלא קאמר כאן הנבלע משום דז' זה הוא משמעם דברודו נבלע אסור, וזה ודאי אינו, אלא לאחר שפירש, וכן הוא שיטת התוס' במקילון ד"ג י"ד ע"א בית ג' ונסבון דקודות שפירש בעודו נבלע בשער מותר, ורק לאחר שפירש אסור אלא דדבר זה הוא תימא רבתא בעניין, דאיסור דם יתוהוה לאח"מ ופרישה מן הבשר, ומגנ"ל לח"ל דבר זה, דהלא יתורה דלא תאכלו כל דם שפיר יש לו מקום על דם הכנסת באברים שאינו דם הנפש, שהוא אסור בעודו בחיים בכל מקום שהוא כנוס, ומניין לו לרבות דם שהוא מובלע בשער שאינו דם וכמבואר בגמ' הנ"ל אשר ממוני לומד התוה"ב, דכל זמן שהדם מובלע בשער אין עליו שם דם, ולא עוד אלא שיש לי להביא ראי"ר ברורה שדים הנבלע בשער אפילו אפילו פירש אח"כ לא נاصر מה"ת דעתך כאן בחודשי ק"ז בעהחות"ס צ"ל שהביא קושי' חמורה דכברא מגנ"ל דשרי' דהרי' כולה דמא ואמרין בבכורות נ"ה ע"א דצורתא דדמא כבדא, וכדאמר ר' יצחק כבד שנימוח מטמא במת ברבייעת, וכן פסק הרמב"ס ז"ל שם, וא"כ כי היכא דחקר בבכורות ד"ג ו' דחלב מנ"ל דשרי', והביא בשם הלבוש דהיתר כבדא דכובד כבדה באיסור דם עי"ש, והוא תירוץ דרך על דם הראו' לשפיקה נاصر דם עי"ש, והוא תירוץ מספיק ואמות וצדק אלא דלא הבנתי איך ניחא להו בכבד שנימוח דשפир ראי' לשפיקה למה לא תאסר, והרי לא עלה ע"ד אדם מעולם לאסור כבד לאחר שנימוחו, והרי יצחיק נמי רק לעניין טומאת מות קאמר דדין מיחוי' דכבד כדים, אבל לא לעניין אכילה, וע"כ לומר דכל שלא נاصر מחיים לא תאסר לאח"מ, וכאשר כתבו התוס' ריש פ' גה"ג לעניין גיד, דכל שלא נاصر מחיים שב לא תאסר, כן הוא בחלב ודם. אלא דדבר זה תליי בගירסת רשי' ור"י' ורmb"ס ז"ל בגמ' כריתות הנ"ל, דפרק שם על רב דקאמר על דם לב דבמה חייב כרת, מבריתיא דקתוני דם הלב בהדי הני דהוה בל"ת ואין בהם כרת, ומשיini הא דקתוני, אין חייבים עליון, בדים דידי' כי קאמר רב בדים דאתא מעלמא כך הוא גירסת רשי' ז"ל, ופירש דם דידי' היני דם הנבלע בשער הלב, וא"כ קאמר בגמ' דהינו דם האברים, אלא תנא והדר ותנא, וא"כ לפי גירסת ז' מופרש בגמ' דם הנבלע הון בשער הלב והן בשאר בשער הוא בל"ת, וע"כ לאחר שפירש קאמר, וכדמוכח מגמ' זבחים הנ"ל. אבל גירסת הר"י"ר ורmb"ס ז"ל הוא להיפיך בדים דגופי' חייב כרת ובדים אתה מעלמא רק בל"ת, ופירשו כך הוא, בדים הכנסת לבשה הוא משכך דם הנפש חייב כרת, אבל דם הלב דקתוני בבריתיא דהוא רק בל"ת, הוא דם המתכנס לבב בשעת שחיטה, וע"ז פריך הא קתוני דם האברים, ומשיini תנא והדר ותנא, הרי דלפי גירסת ז' הוא בכרת והן בלאו אינו אלא דם הכנסת בעודה הבמה בחיים, כי בשעת שחיטה ואפי' אח"כ כל זמן שפירכתת חי תחשב, וכל שנעשה אז מכונס וראו לשפיקה הרי זה בלאו, אבל מדים הנבלע בשער לא דיבר כלל, ואדרבה מדלא מוקי' הא דקתוני דם הלב בל"ת דם הנבלע בשער הלב, מוכרכ דעל האי דם דאיינו מכונס ואינו ראוי' ושפיקה רק אחר שירוש ע"י מליחה או בישול, אין בזה איסור תורה וכך בכבד שנימוח אח"מ, שמורתת משום דם. ועיין בפרמ"ג במשבצות ריש סי' ע"ב שהביא גירסת רשי' ור"י' ז"ל וכותב דריש"י רק ב' מני דמים יש לבב, מה שכנוס בו ומה שנבלע בבשרו, אבל לר"י' יש ג' מני דם דם הנבלע בשרו, ודם המתכנס

ההאמת אינו כן, וא"כ כל זמן שאינו כאן הסכמה המכרחת, אפיו קומי' שמי גלי' דהאמת כמאן דמקיל, מ"מ לגבי מאן דס"ל דאסור הוועיל לדיזי' איסור גמור אדם יכיריעו ההלכה כמוותו הרוי באמת אסורי אפיו קומי' שמי', ולפי"ז כל זאת רק למנין דגעיג להוראה ודעתינו מכרעת אבל לתלמיד שלא הגיע להוראה לא נאמר דאסור להאכילו משום טעוני' שנגרר אחר המחמיר, ומסתמא לאו כיון מהנהר"ס שי"ף ז"ל בדבורי.

אבל מה דקשי לי הוא, דעתך הא שמדובר, לרבעך ייחיב לי
ואכל הינו מדעתך רב דהודיעו לו שהוא נ"ט בנ"ט, דאל"כ מי
רבותא דברך, וכיון שכן מה זה דקאמר רב חס לי' וכו' והלא
הודיעו יותר הוליל חס לי' לאכול מה דלא סבירא לי. ואולי
לפי מה שכתבנו בדבר הקודם י"ל דלעולם שמואל נתן לרוב בליך
להודיעו, ומשום דלא ידע שמואל מה הוא דבר אוטר, ומ"מ הוכיח
בושאגו ז' ובדין המורה ברמ"א בהגה י"ד סימן קי"ט ע"ז, דמי
لتלמידיו דרב דין מוקם לחוש, כיון דרב כל אפיקו שלא מדעת
לא יאונה לצדיק כל און ומסתמא אין הילכה כמותו. אחר כתבי
כל זאת ראיתי בשווית ק"ד בעל כתוב ספר י"ד סי' ע"ז שפלפול
בושאגו ז' ובדין המורה ברמ"א בהגה י"ד סימן קי"ט ע"ז, דמי
שנוהג אישור בדבר מכח שסביר שדין הוה, או מכח חומרא
שמוחמיר ע"ע, מותר לאכול עם אחרים שנוהגים בו הither, דודאי
להוא עי"ש. ובאמת כל מי שייעין בסוגי' שיט פלא על הדבר, דהרי
במשנה קתני ע"פ שאלה אוסרין ואלו מהחרירין אלו פולין ואלו
מכישרין, לא נמנעו וכו', ע"מ מביא בגמ' בפלוגתא דאמורי לא חד
מ"ד לא עשו דבריהם להקל ולכך לא נמנעו המחרירים מלישא
נישים מן המקליין, ולחד מ"ד עשו ועשו אבל לא נמנעו משום דודיע
מודיע להו. ואני בער ולא אבן איך יצדיק בה לשון המשנה דקתני
באע"פ שאלה אע"פ וכו', מ"מ לא עשו דבריהם, אבל דלא נמנעו אין
הכי הוליל אע"פ וכו', למה יהי' נמנעו מלישא מהם. וכן
בזה שום רבותא כיו' דלא עשו, ומה רשותה, אע"פ שנחalker ב"ש וב"ה
למ"ד עשו אלא דמודיע להו, אם הדין כן שחיבר להודיע, למען
דמחמיר ואם לא עובר אלףני עור, מה רבותא דלא נמנעו. ולא
עוד אלא דמביא שם בריתיא וזה תוארה, אע"פ שנחalker ב"ש וב"ה
וכו' לא נמנעו וכו', למדך שחיבה והשלום נהוגים זה בהז' לקיים
מהה שכתבת האמת והשלום אהבו. ועיין ב מהרש"א ח"א שהכוונה
שא"א להיות שני דעות אמת, מ"מ מצד השלום ואהבה כולם אמת.
וכו' עי"ש, ולא הבנתי דברי קדרו, כי פשט הפשט הוא, דاع"פ
שהאמת כדעתינו מ"מ נדחה מפני השלים, אלא דא"א לפרש הци
אלם נאמר דלא עשו והינו שהחמירנו נגד האמת מפני השלים,
שלילה יהי' נמנעים זה מזה, אבל למ"ד עשו ועשו אלא שהודיעו להם
כדי שלא יכשלו בהמה שנאה בעיניהם לאיסור, מה זה דקאמר
האמת והשלום אהבו, הци מפני חיבה וריעות הודיעו להם, הלא
כדי שלא יעברו הם אלףני עור מהחובים ה' להודיעו, ע"כ לומר
רבנותו היתר הוא, אלא כדי שלא יצטרכו לפרוש ולבдол זה מהה
ומכל, מפני החיש שלא יכשלו היזמודים זה זהה, אלא דזה
וגופא כדי לקיים האמת והשלום אהבו ולהחזיק הריעות והחיבה
שבין אדם לחברו, הוא חיוב גדול וחשוב כמו לפני עור ומצד זה
חביב כל אחד להודיעו לחברו המחריר, כדי שלא יצטרך חברו
להיות פרוש ומבודל ממנו. ולכן ניחא דלא קתני במתני' דاع"פ וכו'
לא נמנעו מהודיעו, משום דהיא חיוב הודיעה נצחה ונתרווה מארח

כאן, והמבוקה גדולה. אולם כפי מה שהארכתי לעמלה בדעת הרמב"ם ז"ל גם בטහול יש דם כנוס שהוא בלאו, ועל דם כנוס ואורייתא, ודאי לא מהני מיליה, וגם צלי לא, אלא צרייך להוציאו אבל כמובן בעי קריעה שוע' לצלוי, משום דכלא דמא ובלא קריעה יתקבע מדם הכבוד בתוך הסמכונות, וاع"פ שהיא עצמה אינה חוזרת וובלעת, וכן ציוו להם לצלותו וע' קריעת שוע' וחתיכא תחת, אבל טחלא לא בעי צלייה משום דאיינו דם, אלא משום שבר בעי מיליה מדרבנן, משום דם הנבלע בשרו, ואין להאריך יותר ודז"ק היבט.

ע"ב גמר א"ר ג' אש סכין שחתך בה אסור לחותך בה רותח צוון אמרו לה בעי הדחה וכו' ופרש"י ז"ל דאצונן שחתך בה קאי. והתנוס' לעיל דף ח' ע"ב חולקין על פירושו, וס"ל דאסכין קאי, ולפuff"ד רשי"ז ע"ל הוכיח פירושו משום דברשא דאסור לחותך בה רותח אפילו בסכין מוקנה והודח קאמור, דהרי ביה"ש רותח ובולע וכפרש"י ז"ל, וא"כ סייפה דצונן ע"כ נמי בהכי מיררי ודוק.

ע"ש גמר' והוא דרב לאו בפירוש אמר אל מא כלל לא אמרת וכו', ולא היא שאני הטעם דנפש מרחה. וכתבו התוס' כלומר מכאן אין להוכיח, אבל הוא בפירוש אמרה כדמוכח בשם זו, עכ"ל. והוא פלא אכן קאמר הש"ס דחאי דרב לאו בפירוש אמר. אבל לפע"ד נראה דכוונת הש"ס דבר גופא המציא את דין דנ"ט בר נ"ט אסור מהאי עובדא שאירע לו דאיתני בכריתות דף י"ג ע"ב דכל היכי דיתיב רב לא סגי בלא הוראה ועיין בפרש"י דכ"ע בעו מני', והוא דוחק דמ"ש רב משאר גadol הדור בעירו אבל עיין ברמב"ם פ"ב ה"ד מהלי דעתך' דרב אמרו עליו דלא שיחנה בטלה כל ימי והכ"מ שם כ' דאינו יודע מוקומו. ולפע"ד אם אינו מפורש במ"א נלמד מהכא, דקאמר כל היכי דיתיב רב לא סגי בלא הוראה משום דגס משיחת חולין שלו היה לומדין הלכה משום דברור להם שלא שיחנה בטלה מימייו וכן לא נמנע מלישב ביוםאי טבא עת שכורות בין תלמידיו והעם והוא נכון מאד לפע"ד וא"כ שפיר לפינן גם כאן מהה שאמיר היב טעמא قول האי דלהלכה אמר כן ואולי הוא בעצמו ידע חלק דחאי מדורותי' קגרים, אבל כיון דaicaca דיהב טעמא, גاز על כל נתב"ט וכעין אישור בשור שנטעלם מן העינו דלעיל צ"י, דרב אסר מצד גורה עפ"י עובדא, ועיין לעיל בהמה שתכטבנו שם. ושוב מצאתינו שכוונתי בפ"י זה לדברי הר"ן ז"ל וננהני ובזה ניחא דאמר חס לי לארע"י דאבא בא"א דלייספי לי מידי דלא ס"ל, דכבר תמהו איך יוכחש שמואל לומר שקר. ולידיidi עוד קשה דאמר חס לי לארע"י דאבא"ר ורש"י ז"ל פירוש דאבא דשמואל חסיד גדול ה"י, ולמה לי قول הא, וכי בלא"ה לא סגי למימר דלא עבד שמואל איסורה, דודאי אסור לעשות כן גם לאיש פשוט, וכאשר נכתב בדיבור הסמוך אבל לפני האמור י"ל, דכיוון דלאו בפירוש אמר לא ידע שמואל דבר אסור נ"ט בנן"ט, ולכןו נתנו לאכול אבל רב אמר דמסתמא ה"י הקב"ה ממשמרו שלא יבא מכשול לידי שיתן לרבות דבר שלפני דעתו אסור לו, ולכןו קאמר חס לי לארע"י דאבא"ר שחסיד גדול ה"י שיבא לידי מכשול. ועיין עוד לקמן ודוק"ק.

ע"ש גמר "אל חס לי לאירועי דאבר"א וכו', ולכורה יש מן התימאי מה לא יוכל לאחרים דבר שברור לו שהוא מותר, ועיין במהר"ס שיפ שנותעו רדרך דמלعلاה אמר ר"ג גאמו לשבא, וכותב דבר שבא לא חשבא לר"ג כ"ב. ובפישוטו אין לדבורי הבנה ולפי מה שכתבנו לעיל דבר מצד גזרה וחומרא קאסר "ל דוחה קבלה כל גדר וסיג ואסור לדידי" משא"כ בהא דבר שבא דתלי בפלוגתא דתנאי לעיל אבל עין לעיל דף ו' ובפתיחה של שביארתי העניינן דבאמת אין לנו בהלכה אמת החולטי במקומות דאיכא פלוגתא רק אמת הסכמי,

בתערובות בא לעולם נמי נחshaw טכ"ע וככינר. וצ"ע ודז"ק.

דף קי"ב ע"א גמר' ומ"ש לכى TICKOL עלה כORA דמלחה, ופרש"י כתהמודד לי כור של מלך בשקרי וכוי ולעיל דף י"ב ע"א הוסיף רשי"ז זיל דבדיחותא בעלמא הוא, אולם לפע"ד נראה דהיא TICKOL אכילה קאמר, וכוונתו כי יש שני מיני שואל אחד המסתפק בסברא, ושואל על עניין הדומה, משום דמסתפק מפני שיש לחلك בסברא, שני שואל סתם ואע"פ שלא ידע שום סברא לחלק בין הנושאים, מ"מ שואל על שני דברים הדומים אלו יש חילוק ביןיהם והוא לא ידע, והנה בכל מקום שתמ冤א האי לכى TICKOL עללה CORA דמלטה, הוא על אופן שאל באיז' עלי שני עניינים הנראים לדומים, ומ"מ יש חילוק ביןיהם, וכאש הרשי' המשיב באחד לאייסור ובשני להיתר, חזיר ושאל ומ"ש. מזה נשמע דהשואל שאל סתם בלי שעלה על דעתו שיש חילוק ביןיהם, וא"כ קשה מה עלה על דעתו לשואל, ולא פשט לעצמו מן הראשון על השני, ועיין במהר"ס שיף זיל' שנטעורה ע"ז, אבל הוא מה שהשאיב לו לכى TICKOL עללה CORA דמלטה, כי יש שואל ע"ה שלא נסמך על עצמו לדמות מלטה אלא ייש הפרש בין הנושאים, והוא לא ידע, ואם אח"כ באמת השיב המשיב משונה בשני מה מה שהשאיב על הראשון, שואל ומ"ש, כי לא מחכמתה שאל על השני, אבל אם הי' השואל בעצמו מסופק בסברא אם יש לדמותם או לחلك ביןיהם, לא הי' חזיר ושואל ומ"ש. והנה השואל בלי טעם הוא כמאכל طفل בלי מלח, כי המלח מתמייק ונותן טעם במאכל, ולכן כאשר שאל ומ"ש ונתגלה שהוא שואל סתם ע"ה, בעלי להסתפק בסברא אלא משום שאנו סומך ע"ע לדמות מלטה למ לטטה, הרי שאלתו היתה כמאכל طفل בלי מלח, לכן השיבו לו לכى TICKOL עללה CORA דמלטה, לרמז לו שאלתו היתה חסורה מלח שאל בלי טעם ודז"ק.

ובגוג' אישור לאנוחי כדא דמלטה נבי כדא דמכמאתה אני תמה דהחשש שייפול מן המכמאת לתוכה המלח ואח"כ ימלוח קדרתו, איינו מביאו לשום אישור דמסתמא איכא ס' בקדרה נגד המלח שנונתנים לתוכו, ומכח"כ נגד הקותח שנתערב במלח, ואפלו לפי מה שכתבו התוס' שימלאו בשר, עיין בלב אר"י שגם זהה מסתמא ס' נגד הכותח, ואיך יאמר על דבר זה שבושים אופן א"א לבוא לידי אישור, דאסור להניח זה אצל זה. ואולי משום מבטלון אישור לכתהלה הנעה בה דהיא איתתי לאיסורה בענין, אלא דם זאת אין כאן, דהרי לא ידע ולא כיון לבטל, ובפרט בבב"ח דשניות היהiler לא שייך כ"כ אין מבטלון זה בהזאה לכתהלה, עיין לעיל בסוגי' דטיפת הלב מה שכתבנו בזה. ואולי מה"ט הי' לרמב"ס זיל' שיטה וגירסה אחרת בזה, והוא דין אין להניח זה אצל זה בסמוך ממש, מפני שהמלח שאב טעם הקותח, ונמצא מבשל בשר במנא שיש בו טעם חלב, וניהו דודאי בטל טעם החלב בקדרה, אבל הלא אין אסרים ליתן אף' מעט חלב בתוך הקדרה לכתהלה, והאי ודאי הוא שושאב טעמו ואני חש שםא יפל, כמו לפ' רשי' ודז"ק.

ע"ב רב מורי ב"ר אימליך לי' בשר שחחותה בהדיبشر טרפה, אתה לקמי' דרבא, אל' הטמאים לאסור צירן ורטבן. והנה מה דאייבע' לי' לרבות מריה הי' משום דשמעין מהא דר"ג דלעיל, דזוקא דגיט ועופות שלוחיו יחד נאסרו הדגים, משום דרפו קרמייהו, אבל בשר עס, אמר בלאו, וכמছ"כ רשי' ותוס' ולען איסתפק אי דזוקא בשר כשר הדין כן, ומטעם דדם מישרך שريك אבל טרפה לא, או דלמא ל"ש. אבל בצריך היוצא מן הטרפה אסור הא ודאי פשיטה לי', דהרי משנה שלמה היא, מובאה לעיל צ"ט ע"ב, דג טמא צרו' אסור, וא"כ ربא לא השיב לו מאומה, דעיקר חסר מן הספר, דה' לו להסביר דחלוק ציר מדם,داع"ג דבדים אמרין מישרך שريك או כבלעו כך פלטו, אבל ציר טרפה לא, עיין באחרונים. ולפע"ד

שלא נמנעו מלישא זה מזה, ולהשתמש בכלים זה מזה, והוא דבר הכרחי מצד קיומם האומה באחדותה, אדם יהו נמנעים להיות לעם אחר במטה ושותחן, ברבות הימים יטמעו למגורי בין האומות, אדם בישבעם על הארץ שרצה לעשות התורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות הזקן מראה שרצה לעשות תורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות האומה, כאשר הארץ בזיה החינוך שהבאתי בפתיחה. מכש"כ בגולות שאנו מפוזרים בין האומות ואין לנו קשר אחד המאחד אותנו רך התורה הזאת, כי אין לנו לא ארץ ולא לשון שהמה סימני קישור כל אומות העולם וכדכתיב למשמעותם לשפותם בארצותם בגויהים. דפשיטה דיש לנו לשמר אחדות האומה בדתה שלא תעsha אגודות אגודות.

ודע דבאמת יש לתמונה על מה שמספר הש"ס מתני' דקתרני דלא נמנעו מפני דואדיינו דהוא כמעט מן הנמנע, הרי תורה דב"ש וב"ה פליגו בפסול דאוריתא, ודלא כתח"ס זיל' וא"כ לב"ש לרוב ראשונים הוא פסול דאוריתא, ודלא כתח"ס זיל' ושכטב הד"ח זיל' דזוחlein מטהרין היו נשים נדות ובניהם בני נדות, ואיך שיע'ן הווודעה ומכח"כ בתשומש כלים לעניין טומאה וטהרה, דלב"ה הטובלת בזוחlein היא טמאה נדה כמעיקרה, ובעה בעל נדה וממילא כל הכלים שימושים בהם טמאות, ואיך יעלה על הדעת דיש לסמוק לשאול כלים טהורים מבני ב"ש, שלא יעלה על הדעת להשגיח על מקומות שלם שלא יהיו זוחlein, ומלאה דלא רמי' אדעתיהו כדי שיוודיעו זאת לבני ב"ה ומכח"כ שאחר זמן שרבו המחלוקות בין תלמידי ב"ש וב"ה, ועד זמן האמוראים ולמשל פלייגי ב"ש וב"ה להעיל י"ח ע"א בשוחט בingleton קציר הליכתו ובגד הקודם פליגו אמראי בשיעור פגימה ועייש' מה שכתבתני בארכיות בסוגי' דשם, ועכ"פ אכן אפיקא פגימה הקשרה לאחד ופסולה לאידך, וממילא דמאן דמייק לא בדק הסכךן על פגימה הקשרה לדעתו כלל לא, ואיך שיע'ן כאן הווודעה דהוא מלטה לא רמי' אדעת'י ולא ידע כלל להזיהו את חבירו המחמיר, ונזכר מזה דבימי האמוראים עכ"פ כבר נמנעו מלאכול אחד אצל חבירו, והוא נגד האי משנה דקתרני דרך החלטה דלא נמנעו זמ"ז' וכדמפרש לבריתא לאקיים מה ש' האמת והשלום אהבו והענן צrisk למוד ועין גודל, ודז"ק.

בענין נ"ט בנ"ט עיין בفتיחה לרפרמ"ג הילכ' בב"ח בסוף ד"ה טכ"ע, שכתב שמסתפק בקדרה شبישל בה בשר ואח"כ חלב אי דאוריתא או דרבנן וכותב דתלוי' בפלוגתא אי טכ"ע בשאר איסורין דאוריתא או דרבנן עיין מה שכתבתני אני לעיל בדף צ"ז ע"א, דאפילו למ"ד טכ"ע דאוריתא ויליף מגע"כ, מ"מ בב"ח רק דרבנן, דלא מבעי אי לפינן מגע"כ דליקא אלא איסור עשה, מההיכי תיתני נימא דנעשה בב"ח בטעם היוצא מפליטת כלים, אלא אף' לפינן טכ"ע מפרשרת ולוקין עליו, מ"מ בב"ח דרך ביישול אסורה תורה, וכי דרך ביישול הוא דמי שרצו לבשל בב"ח יקח קדרה של בשר ויבשל בה חלב אטמה, ולכן פשיטה לי' דבישול חלב בקדרה של בשר אפילו נרגש בה טעם בשר, אין זה בב"ח שחיה'ה תורה על בישולו ועל אכילתיו וא"כ כל עצמיות פלוגתת רבי ושמואל בדגים שעלו בקדרה אפילו לאכלו בקדרה רותח כל' ראשון, איןו אלא חומרה בעלמא באיסור דרבנן. אבל אני תמה לפ' הכלל שככל לנו המרדכי ופסקין כוותי' דבתערובות בא לעולם לא נתהוו איסור חדש, א"כ בלא"ה אפילו הי' בדגים טעם בשר ממש אם יכנסו בו טעם חלב איך יתרהו איסור בב"ח בקדרה של הדגים שהה יתרה, כיון דבתערובות בא לעולם, וצ"ל דהמרדכי לא אמר אלא בתערובות מב"מ שאינו ניכר, אבל בתערובות איינו מינו חשוב בכינר האיסור בפ"ע, ולא מカリ בתערובות בא לעולם. אלא דלפ"ז גם זאת תליי אי טכ"ע בעלמא דאוריתא או דרבנן מנ"ל דלגי

על'ש גמור' א"ש משום ר"ח השופר מפרקתה של בהמה קודמת התוצאה נפשה וכו', עיין בفتיחה שהוחתתי דיש באזה בלאה קצת איסור כמו יפת תואר, שלא התיירה אלא מצד הדוחק נגד יצה"ר עי"ש הטיב.

על'ש משנה המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו עובר בלבד ופרשי" ז"ל לדידוקא איצטריך, הא אוכל עוף בחלב עופר, ועיין בראשו יוסף ז"ל שכותב דמדלא פירוש כמסכת הגמי', דאיינו בא לידי ל"ת וכאשר פפי' נמי הבע"ט במסניות, ממשמע דס"ל לרשי", דרך דרך דחווי בעלמא קאמר אימא אינו בא לידי ל"ת, אבל העיקר החתנה סוטם דבר עוף בחלב דאוריתא, ולכאורה יפה העיר דינהו דדרכו של רשי" ז"ל לפרש המשנה כס"ד שבגמרא' במוקום שהפשתות כן הוא, ע"ג דבמסקנא לא קיימת הכי, מ"מ כאן אי הוה ס"ל לרשי" דבר עוף בחלב לאו דאוריתא, ע"כ מושום דמפרש מתני' שהא"ז כרי"ף וכפפי' הרא"ש ז"ל, דר"ע לפреш דברי ת"ק ATA, וא"כ יכול שאום תנא דס"ל דעוף דאוריתא דהא פשתות דברי ת"ק שבמשנה שחא"ז נמי ריק בשאר בהמה קامر ולא עופ, וא"כ יותר הי' לי' לרשי" ז"ל לשתווק מלפרש המשנה שמתפרשת מיד בגמי', ולכתוב דהא גופה לא איצטריך ובגמ' מפרש. אלא אחר העיון אני רואה דבאמת ליכא הוכחה מפרש"י דס"ל להלכה דעוף דאוריתא, דהנה על הא דקאמר בגמ' אימא אינו בא לידי ל"ת, פרשי" ז"ל קלומר אין לחוש שם יאלנו ויעבור עליו דאי נמי אכל ל"י לא עבר עכ"ל, והוא לא כארו' מן התיאמא דאי קאמר התנא דמותר להעלות עוף עם גבינה על השולחן, והוא כב"ש ודלא כב"ה דמתני' בריש פרKen. אבל מהז איכא ראי' ברורה למה שכתבתי שם ד"ה ע"ש גמור' הא קמ"ל מאן ת"ק ר"י, דלרי' יוסף דעוף לאו בכל סתםبشر, לית לנו הא דברי ר' יוסי דב"ש וב"ה פלינו ב"ש לכולא וב"ה לחומרא, אלא בסותם מתני' דעדויות דלא מנא האין בין הני דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא הנפק הוא דב"ש לחומרא ואוסרים העלה וב"ה לחומרא אלא דמתירין, ולפיגי אי בשאר עוף בחלב דאוריתא או דרבנן, ולucken האי סוגי' דהכא אליבא דר' יוסף אזלה לפresher" ז"ל ולאיבי' פליגו ב"ש וב"ה אי בשאר עוף בחלב דאוריתא, אלא דאן לא ס"ל כר' יוסי דקאמר זו מוקול ב"ש. אלא בסותם מתני' דעדויות דו נמי מחומריב"ש, וממילא להלכתא פסיקנו כב"ה ולכולא כמשנה דעדויות, ומושום דלא סתם לנו התנאanca כר' יוסי. ולכן הש"ס כאן פריך לפפי' פשות המשנה דבאכילה איכא ל"ת דבר עוף בחלב דאוריתא אדם נפרש משותינו כן הרוי סתם כל התנא כאן כר' יוסי דו מוקול ב"ש ומחומריב"ה, ועי' קמשני אימא אינו בא לידי ל"ת ואשמעין דמותר להעלות סתם כאן כמשנה דעדויות ודלא כר' יוסי דפרקון, ולucken יפה פרשי' במשנה כפשות המשנה וודאותי כב"ה דלעיל אליבא דר"י, ולאפוקי מות"ק דעדויות, אלא בגמי' במסקנא לא קיימי הכי, והוא ההלכתא דעוף לאו דאוריתא ומותר להעלות, ונדהה אקימטא דר' אשיל לעיל בריש פרKen דכל הבשר כולל גם עוף ויש מה"ת ויש מדרבן, ומ"מ אסור להעלות גם עוף דהרי סתם גמר' לא ס"ל וכן לא כר' יוסי, זו היא שיטת רשי" ז"ל, אולם שיטת הררי" והרמב"ז"ל דתפסו תירוץ של ר' אשיל ופסקו דבר עוף רק מדרבן ומ"מ אסור להעלות עם הגבינה, ע"כ מפרשיםaea דמסיק הכא אימא אינו בא לידי ל"ת, שלא להתר הعلاה אתה כפרש"י, אלא דלשםעין דבר עוף אין באכילהו איסור תורה וכרכ"ע, וכדי שלא תעטה לומר מר דת"ק ס"ל דעוף דאוריתא וכפשות לשניא דמתני' דריש פרKen דכולל עוף בכל הבשר, אשמעין דיש מהם דאוריתא ויש מהם דרבנן, וממילא גם חיה מדרבן דכ"ע לפреш דברי הת"ק אתה. שוב עיינתי בפי'ם לרמב"ז וממצאי כדברי ז"ל, "ומה אמר אינו עופר עליה

מכאן ראי' גמורה להא דכתבנו למעלה, דdam הנבלע בשאר אפיו יוצא אינו מה"ת דאין זה בכלל דם האברים, ולא נאסר מה"ת אלא דם הכנס באברים, וכך הוחתתי דכן דעת הרמב"ז"ל, ולכן כל הני סברות דdam מישرك שרייך וכל זמן דטריד לפלוט אפיו ציר אינו בולע דם, אשר עליהם סמכין במליחת בשאר על בשאר, לא נאמרו אלא משום דעיקר איסור דם הנבלע בשאר שאינו כנוס אין בו איסור תורה. ולכן בטרפה דצירו ודמו היוצא ממנו הוא אסור מה"ת, לא קסמכינו אנחנו סברות שאין להם יסוד. ולכן רב מורי דקביעי, ה' משום דה"י מסתפק ציר של בשאר טרפה אסור מה"ת דציר דגים דקתיini במשנה דאסור הוא באמצעות רק מדרבן דיזיע באعلماء וכגדאמירין לעיל דף הנ"ל, וע"ז השיב לו רבא שפיר, הטמאים לאסור צירן ורוטבן שהוא מה"ת, וממי לאין להקל בצריך טרפה כמו בדים כשרה הנבלע בשאר שאינו אלא מדרבן. ודע דלדעת הרמב"ז גם צירן ורוטבן של הטמאים אינם לוקין עליהם, ודלא ממש'כ התוס' כאן דדרשה גמורה היא, כי לדעת הרמב"ז ז"ל כל שנלמד מרובי הכתובים אין בו מלכות, ודינו בחצי שיעור דחשב איסור תורה אבל אין בו מלכות, אבל מ"מ חמור הוא יותר מאיסורי דרבנן באعلماء וכגדומכח מהא דלעיל דף צ"ח ע"א ד"ל ר' אשיל לממר בריה לאו אמיינא לך אל תזאל בשיעורא דרבנן, ועוד הא אר"י חצי שיעור אסור מה"ת, ולucken ע"ג דין לאין לוקין על ציר טרפה, אבל מ"מ אסור הוא יותר מdam הנבלע בשאר דהוא דרבנן ממש, גנlefud נכוו וברור. ועיין לסתן בדף הסמוך בלב ד"ה בgeom' מיתיבי, דהביא דעת הא"ה דבאיסור דרבנן אמרין בכל האיסורים סברת אידי דטרוד לפлот לא בלו וכבלו כך פלטו. וקמתהמה עליו, דא"כ מה פריך מציר של דגים שהוא מדרבן לציר של טרפה שהוא דאוריתא עי"ש. ובאמת חילוק זה בין ציר דגים לציר של טרפה רק תוס' סברו, אבל לדעת הרמב"ז בשנייהם אין בו מלכות ואסורים מרובי הכתובים שחמורים אצלנו בשל תורה וחצי שיעור כנ"ל.

תוס' ד"ה ורוטבן וקיפה שלhn, וא"ת ותפ"ל ממשרת ליתן טכ"ע וכו' עשה"ד, וש לי' תימא רבתא על האי דוחקא שבתוס' שכ' דאיצטריך קרא על שתוי' שהוא כאכילה ברוטבן, ועל ציר הוו"א דוקא כשהקפהו ואכלו. הלא לסתן ק"כ ע"א ד"ה לרבות את השותה, כתבו התוס' דמיידי דשתיי' כגון יין ושמן לא איצטריך קרא דשתיי' בכל אכילה, ורק בmediי דאיינו עומד לשתיי' כמו חלב ובלה וחמצץ דהוה שלא כדרך להמחות ולשתות בהা צרייכן נשפ לרבות את השותה. א"כ אי ציר ורוטבן אסורים הרוי הון עומדים לשתייה ומהיכי תיתי בעין להקפות הציר, ורוטבן נמי הלא הבשר עומדת לבישול כמו לצלוי, וכיון דטכ"ע ממילא הרוטבן אסורה בשתייה כי עומדת לך, ושאני גורף החלב והחמצץ שהחמה שאיינו עומד להמחות ולשתות, אלא דדבר זה קשה גם על הסוגי' דלקמן עי"ש בתוס' ד"ה היכי דלאו איסור הבא מאליו, ובמהרש"ז ז"ל ושם אאריך בזה ברצות ד' ודוק'.

על'ש גמור' א"ר מרשטי' אין מחייבין דם בבני מעיים וכתבו התוס' דאי לאסור מכח זה למולו בני מעיים עם שאר בשאר וכו' דהכא דם מישرك שרייך ואני להתר מטעם שרייך אם ה' שופכין דם בשעת צלי' דזוקא דם הנפלט נופל על הציר וכו' עכ"ל, כבר מליתי אמרה דלדעת הרמב"ז ז"ל דם הנפלט מן הבשר אין בו איסור תורה, ואם כן הוא שפיר מחלקין עפ"י סברות דקוט וshedufot קדים, בין דם הנפלט עי' צליה ומילחה, לדם הנשפך על הצלוי, אבל לדעת התוס' יותר הראשונים דם הנבלע בשאר אסור מה"ת בלאו לאחר שפירוש, פלא מאייך סמכין על סברות כאלו למולו בשאר על בני מעיים ודוק'.

יתירה ומפקיע, ואח"כ כתב גדי ולא את הבהמה טמאה ולא קשי' ל' דוחה בכלל גדי, וא"כ اي רק תרי גדי כתיבי היינו מוקמינו גדי השני להוציא את בהמה הטמאה ולא את החיה הטהורה שהיא בכלל בהמה טהורה, וא"כ למה לא תיקו רשי' ז"ל גם זה להקדים בהמה טמאה לחיה, אם לא שנאמר דלulos בהמה טמאה שפיר היה בכלל גדי כמו חיה בכלל בהמה אלא דמ"מ מסתבר למעטה משוםASAORAH בלא"ה וזאת אפילו למ"ד אסור חל על אישור מ"מ במקומות דיאכט מיעוטי מסתבר לאוקמי על דבר שנאסר בלא"ה ולפיכך באמות מיעוט דבכמה טמאה באחרונה אתה דכל זמן שישמעט דבר אחר לא נמעט בהמה טמאה, ורש"י ז"ל לא חש לבאר זאת דבכמה טמאה ע"פ דוחה בכלל גדי יתמעט מיתורא משוםASAORAH בלא"ה משום דזהאי גלי לככל ומתבאר מאליו ודוק"ק. ועיו' עוד لكمן מה שנכתב בהאי מיעוטי דבכמה טמאה בסה"ד ז"ל, "אבל בהמה טהורה דלאו גדי כגון פרה ורחול איתרבעאי מקראי"景德תני בבריתיא בגמ' עכ"ל, וכותב בהගות מהרש"ש ז"ל ז"ל. Ancini לא מצאתי מקומו אליו, ולפ"ע ברור דרש"י ז"ל את"ר דלקמן קי"ד ע"א קמכoon, דיליף הלב פרה ורחול מיתורי דקראי דחלב אמו, וכותב שם רשי' ז"ל דהאי תנא עכ"ל לית לי' גדי אף פרה ורחול במשמעותו, אלא גדי דוקא אלא דמיתורא גדי תלטא זימנא יליף בשיר חיה ושאר בהמות (ועיין במה שכתבתני שם) ולכן נמי מיתורא דאמו על הלב פרה ורחול, וכן שפיר כתוב רשי' ז"ל כאן דיליף מיתורא דקראי לרבות גם פרה ורחול אלא דלקמן כתוב דמיתורא גדי ילי' לחיה ולשאר בהמות, ודלא כר"ע דיליף מיתורא דגדי למיעוטי חיה ועוף ובכמה טמאה, ע"כ ר"ע סובר המשמעות גדי כולל גם טלה ועגל, אלא דיל' דגס ר"ע ס"ל גדי דוקא של עזים משם, ומ"מ ממעט עוף וחיה ובכמה טמאה, דכו'ן גדי דוקא, ובעינן לריבוי פרה ורחול, שבו ממילא נתמעטו אלו, אלא דמלחש רשי' ז"ל לא משמע דכיון לך, וכעכ"פ לדעת רשי' ז"ל הא דקרו'ם בוג'ן, גדי גם פרה ורחול במשמעותו, לאו ד"ה הוא, ודלא כתוס' لكمן ד"ה בחלב פרה ורחול, ובאמת גם ריש'ה'ג' דיליף מבלה לחיה, וממעט עוף מחלב אם, עכ"ל דלית לי' גדי פרה ורחול במשמעות דאי ס"ל כן, ומה ליה' לי' היקשא דנבללה כלל, כיון גדי כולל כל מין בהמה, ועוף לאו גדי הוא, ודוק"ק.

גמר' מה"מ אמר אלעזר, אמר קרא וישלח יהוד' את גדי העיזים וכו' ויש להעיר והא התם וכן בקרא ואת עורות גדי העיזים, כתיב בפירוש צאן. לך נא אל הצאן. ואשלח גדי מן הצאן, וא"כ א"א למליף מיתורא עזים אלא דסתם גדי קאי נמי אטלה שהוא מן צאן כי צאן כולל עזים ורחלים, וכמוש'כ התוס' لكمן קל"ז ע"א ד"ה מננה"ם, שכתו'ם דעיזים נמי אקרו צאן, שנ' לך נא אל הצאן珂ח לי' משם שני גדי עזים עכ"ל אבל מנין לך לומר דגס פרה דהינו עגל בכלל גדי, דהוא בקר ולא צאן, ואולי ילי' דלפי מה דמסיק דתרי מיעוטי כתיבי עזים העיזים, ילי' מינני' דגדי כולל וgam פרה, ומושב קושי התוס' דחקשו ל"ל תרי מיעוטי, דבאמת גם למאן דשני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, נמי איצטרכ' עוד חד מיעוטי, והש"ס קיצר בלשונו, ועודין הדבר צריך אצל תלמוד רדו"ק.

בל"ית ר"ל אין בא לידי לית לפי שבר עוף בחלב עצמו מדרבן הוא כמו שיתברא"ר עכ"ל הרי דרך זאת אתה לאشمיעין דעוף דרבנן ומה דלא כתני כן בפשיות משום דרצה עוד לאshmuyin דמ"מ אסור להעלותו וכבר עשי דלעיל ריש' פרkon גוזרינו גל"ג וזהת נשמע מדקתני אין עובר ממשמע הא איסורה איכה.

ולפי האמור יש להלכタ זו ג' שיטות. דעת הר"ף והרמב"ס ז"ל דבשר עוף דרבנן, ומ"מ אסור להעלותו, דעת התוס' דבשר עוף דאוריתא כר' יוסף דמפרש כן משנה פרkon, וכן מתפרש משניות אלו דהמעלה את העוף אין עובר, אבל על אכילתיו עובר, וכן בשיר בהמה טהורה והה עוף ולאפוקי רק טמאה, וב"ש וב"ה פליגו בפלוגתא דת"ק וע"י, ופסקין כת"ק וככ"ה אליבא דר' יוסי ולחומרא, ודעת רשי' דעת שלישית דר' אשיש נדחה וכיימ"ל כר' יוסף, דת"ק ור"ע פליגו בעוף אי דאוריתא אי דרבנן, אלא דב"ש, וב"ה דפליגו נמי בהכא לא קיימ"ל כר' יוסי, דו מוקול ב"ש ומהומרי בה' אלא כת"ק עדויות דב"ה לקולא דבשר עוף לאו מדאורייתא, ונדחה האי כת"ק דהכא ודוק"ק היטב.

על' משנה בשיר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנהנה הנה בראש פרkon דקנתני נמי לשון דאסור לבשל, מ"מ שם לא דבר מבישול אלא מאכילה בלבד לדעת הרמב"ס ז"ל, דלא נאסר הבישול בח'י ועוף אפילו מדרבן לא, ולישנא דקרה נקט, אבל כונתו על אכילה, וכן כולל שם כל הבשר גם ח' ועוף וכדאמר ר' אשיש דמותני לעולם ר"ע הוא ויש מהן מה"ת ויש מהן מ"ס, אבל כאן דיבור מאיסור בישול ממש ומאיסור הנאה דשני איסורים אלו נלמדו מדכתיב ג"פ האילאו דלא לבשל וαιיסורים אלו אינם נהಗין אפילו מדרבן בחיה ועוף אלא בבהמה טהורה בלבד, אולם הב"ח ז"ל בראש הל' בב"ח קמתמה, איך נדחק במשנה בראש פרkon דקנתני כל הבשר אסור לבשל דלפי דעת ר' אשישatti' כר"ע, ויש מהן מדרבן בחיה ועוף דرك אכילה קامر ולא בישול, והביא דברי הרשב"א בראש פרkon דמפרש בבישול ואכילה קامر, ועיין בפר"ח שם שדוחה דברי הב"ח ויפה כיון,adam נפרש דלעיל בישול ואכילה קامر ומילא הה' הנאה א"כ כאן דעיקר דין' אלו לא לאshmuyin דאייה נהוג רק בטהורה ולא בטמאה לא הוה לי' להזכיר כלל והנהנה אלא סתם בב"ח נהוג בהמה טהורה ולא בטמאה, ואס' רצה דרך אגב להשミニינו דבב"ח אס' גם בהנהנה ונקט אגב הנהנה גם בישול אז ה' לו לנקט גם אכילה ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דאין לוקין על הנאת בב"ח איך השמייט העיקר ונקט הטעול ועיין לעיל בראש פרkon שהארכתי בפירוש המשנה הללו עפ"י דעת הרמב"ס ז"ל ועכ"פ מדרבן ליכא אין לוז' מפסק הרמב"ס, והש"ע דבחיה ועוף אפילו מדרבן ליכא איסור בישול והנהנה ואעכ"פ שבהעלאה גזרו גם בחיה ועוף, עיין לעלה מה שכתבתני טעם נכון להז'ה ודוק"ק היטב.

רש"י ד"ה פרט לעוף ולהיה ובכמה טמאה, עיין בהගות הרש"ש שכטב דרש"י ז"ל הקדים עוף לחיה דמייעוט הראשון יותר מסתבר לאוקמי עופ' שאינו בכלל בהמה ויפה דיבר אלא דז' הו"ל להקדים גם בהמה טמאה לחיה לכאי' דיותר מסתבר למעט דהרי רש"י ז"ל על חיה כתוב ע"ג דחיה בכלל בהמה מ"מ אתה קרא

ואיך לא הזכיר הרמב"ם דאייכא יתירה להוציא טמאה, ואדרבה כתב דלא אסורה תורה אלא הטהורה בלבד, משום גדי משמע ולד שור כשב ועוז ולא טמאה ולא עוד אלא הקדים הרמב"ם בהמה טמאה לחיה וועוז, היפך לשון ר"ע להורות לנו דהכל נתמעט מגדי לחוד שאינו יכול אלא ולד שור כשב ועוז. ולעיל כתבנו דיש לתמונה מנ"ל באמת כולל גם ולד השור דילמא רק ולד הצאן כשב ועוז בהמה דקה, ולא ולד הבקר בהמה גסה, אולם ניחא לי בשנאמר דגס האי דרש דדרש ר"א מפרט גדי העזים מכל דגדי סתם גם פראה ורחל במשמעותו, אינה דרש גמורה, דהרי תורה גם בעגל כתיב כ"פ בתורה עגל בן בקר וגעלת בקר ובשערירים כתיב שעורי עזים הци נאמר עגל סתם ושער סתם כולל כל מיני בהמה, אלא ודאי דגס כאן סמכו חז"ל על הסברה הפשוטה,DKRA נקט גדי אבל ה"ה שאור מיני בהמות, דין שום טעם לומר דזוקא בשער עז בחלב אסורה תורה ולא בשער רחל ולא בשער פרה, ורק דרך סמק בעלמא דרישו כן, והוציאו את החיה משום דמסתבר דעת בהמה ביתוי קפיד הקרא, והוא ממה שדיבר בלשון הווה גדי בחלב אמרו, כי בחיה וועוז כתיב כי יצוד ציד חיה או עוז, אלא שתלאו ברמא"ד מזכותיב גדי העזים בי"ה' מכל דסתם גדי בל מין בהמה במשמעותו, אבל העיקר על סברתם סמכו, וכן צרכין לומר ברוב דרישות כאלו, וכאשר ביארתי זאת בפתחה ובהרבה מקומות במכילתן ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אתרمر המבשלה בחלב ר"א ור"א, חד אמר לוקה וחדר אמר איןו לוקה וכו', אכילה כ"ע לא פלייג דלא לך, כי פלייגו אבישול וכו', הנה כפי הנראה פלייגו אי עיקר האיסור הוא האכילה, ומשם חומר האיסור אסורה תורה גם הבישול שהוא הכנה לאכילה, וכגדעת המדרש הרבה שהביא הרמב"ם ז"ל בראש פ"ט ממש"א, אשר מה"ט יליף אישור אכילה פלייג דזוקא בתמת הבת,adam אסורה תורה הבישול שהוא מצרכי אכילה, כ"ש אכילה עצמה, והוא לפ"ז אישור בישול הרחקה מאכילה כמו בישולו, אבל אם נאמר דאישור בישול הואה איסור בפ"ע לא מביע לפ"ז דעת הראב"ע והרמב"ז ז"ל בראש פסחים שהוא הרחקה יರאה ובל ימצא בחמצז, כתוב הר"ז ז"ל בראש פסחים שהוא הרחקה מאכילה. ואם כן הוא כל שאין לוקין על אכילתו, איך אפשר ללקות אכילה כדכתיב, אבל אם נאמר דאישור בישול הואה איסור בפ"ע לא מכל השקיל וטורי נבנו על הקבלה ועל פשtuות פירוש הכתוב, וכו' תורה בפירוש מפסק הראם"ס ז"ל בעניין זה ז"ל בראש ה"ג ממש"א אין איסור מה"ת אלא בשער בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שני ל"ת גדי בחלב אמו, ונגיד הוא כולל ולד השור ולד השה ולד העז, עד שיפרט ואמר גדי כ"ע ז"ל בפ"ט ה"ג ממש"א אז שפיר איכא למימר דמבשלה חלב בחלב ניהו דלא לך אכילה, משום דאח"ע, אבל איסור בישול הואה איסור בפ"ע לקי שפיר עיין לעיל בראש פרקן מה שהארכתי בזה, ועפ"י הדברים תמהתי על הרמב"ם ז"ל דמצחה שטרוי לב"י תרי, דפסק המבשלה חלב בחלב לוקה על בישולו ואני לוקה על אכילתו. ולא הביא האי תדרבי"ד דגילד מג' לא תבשל בישול אכילה והנאה אלא דברי המדרש הרבה לא שתיק הכתוב מה שארכתי בזה, ונוקמי הני תרתיים לאיסור אכילה והנאה וכתדרבי"ד דלקמן, אז שפיר איכא למימר ד_mbshel חלב בחלב ניהו דלא לך אכילה, משום דאח"ע, אבל איסור בישול הואה איסור בפ"ע לקי שפיר חייה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' ז"ל בראש ה"ג ממש"א טעם שכתוב הרמב"ם ז"ל דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלוש מיני דגדי המזוכרים בוגם' דרנה כתוב דלשון גדי מה שמיינן מהמות טהורות שור כשב ועוז כי הولد מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמיינרא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דדבר בhhoo. ולכן ממש"א איתמעט בהמה טמאה, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טמאה אף לעוז עפ"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טמאה משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טמאה לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא בזה כאשר כתבו הפסיקים כיידין, וכו' חייה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי,adam לא תאמר כן אלא גדי הוא ולד רך מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רך של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טמאה מיתורה ממש וכדמשמע מפשtuות לשון ר"ע ומשקול וטורי שבוגם'

ע"ב גמור' אמר שמואל גדי לרבות את החלב וכו', עד סוף ההסוגי הנה תמצוא בדרשות אלו ריבויין ומעוטין, והמבוכה גדולה, DR"ע במתני' דרש הני שלשה גדיים למעטיה חיה וועוז ובהמה טמאה, ושמואל דרש אותם לרבות חלב ומתה ושליל ולמעטיה טמאה, וכפי המבואר בוגם' משום דסביר אחע"א וילף מהכא, ומ"מ ממעט טמאה ולאו משום דאחע"א דאפיילו מבישול קממעט כמש"כ המהרש"א ז"ל, ולא איתפרש טעמא למה מרובה חלב ומתה וממעט טמאה ולר"ע מסיק לקמן קט"ז ע"א, לחלב ומתה לא צרך קרא, דס"ל בעלמא אחע"א וכן לשיל דגדי מעלי' הוא לא צרך קרא, והנה אנו ס"ל להלכתא דאחע"א ובאמת אחלב ומתה לאו אחלב ואייתרו כולחו. והנה אנו ס"ל להלכתא דאחע"א ובאמת אחלב ומתה לא חל איסור אכילת בב"ח, ור"ע גופה הכי ס"ל עיון לעיל ק"ב ע"ב ובתוס' שם, ואחריו כל זאת עדין קשה מנ"ל למעט חייה דהוא בכלל בהמה, דכמו דממעטינן בהמה טמאה אף דבלא"ה אאחע"א דאפיילו בבישול מותר, ממעט גם חלב ומתה מבישול, דמסתבר למעט כמו בהמה טמאה, דהאי אסור והאי אסור, ולא נמעט חייה דהוא בכלל בהמה, ולעומת זה קשה להיפך למ"ד בחלב בתה כיוון דאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי, למה לי מיעוט בחלב כיוון דאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי וזה לא יצאו אbehema. ובכל מה שכתבו האחرونים ז"ל בזה לא יצאו מסובך הדוחקים והקושיות כאשר דרישין לקמן קט"ז ע"ב לאיסור אכילה עוד אלא דהני תלטא לאוין דרישין לקמן קט"ז ע"ב והנה ובישול, והובא דרשת זו להלכה בטור ואכ' נפלו כל הני דרישות דחכא בביבא, דכיוון דעיקר הלאוין מצרך צרכיכי, א"א לדרש לא לרבות ולא למעט, משום דכתיב גדי ולא כתיב בשער, אלא חדא דרשת ולא תלטא דבאליך תרתי לא שינוי לשונו בלי שום כוונה, ואפילו חדא דרשת לא מצין לדרשת מדתכיב גדי ולא כתיב בשער, דהרי אין אמרין דלאו דזוקא גדי רך, אלא גם עז זקונה וכן לאו דזוקא בחלב אמו, אלא בחלב אחותה בין גדולה ובין קטינה, אלא שדיבר הכתוב בהווה, דדריך לבשל בחלב דיקי בשער הרך ולא הזקן, וממיאלא קרוב להתבשל בחלב אמו דמונכת לפניו, ואכ' אך מצין לדריש מגיד ולא בשער, ומחלב אמו ולא חלב סתם, כיון דהכל נכתב משום דדבר הכתוב בהווה. מכל הlion טעמין אין לנו מנוס אחר אלא לומר, לכל הני דרישות אסמכות בועלמא נינהו, וכדי להגדיל תורה ולסלסלה, אבל הדינים היוצאים מכל השקיל וטורי נבנו על הקבלה ועל פשtuות פירוש הכתוב, וכו' תורה בפירוש מפסק הראם"ס ז"ל בעניין זה ז"ל בראש ה"ג ממש"א אין ל"ת גדי בחלב אמו, ונגיד הוא כולל ולד השור ולד השה ולד העז, עד שיפרט ואמר גדי כ"ע ז"ל דה"ה הזקנים שבמיינן בהמה וה"ה חלב שדייבר הכתוב בהווה (ר"ל דה"ה הזקנים שבמיינן בהמה וה"ה חלב שאינו מאמו) אבל בשער וכו' מותר לבשל", ובהלכה ח' וכו' בשער חייה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' ז"ל בראש ה"ג ממש"א טעם שכתוב הרמב"ם ז"ל תורה שלא השגית על הנני דרישות דגדי המזוכרים בוגם' דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלוש מיני בהמות טהורות שור כשב ועוז כי הولد מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמיינרא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דדבר בhhoo. ולכן ממש"א איתמעט בהמה טמאה, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טמאה אף לעוז עפ"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טמאה משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טמאה לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא בזה אשר כתבו הפסיקים כיידין, וכו' חייה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי, adam לא תאמר כן אלא גדי הוא ולד רך מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רך של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טמאה מיתורה ממש וכדמשמע מפשtuות לשון ר"ע ומשקול וטורי שבוגם'

דרך לבשל בחלב, משום שהוא רך ומתבשל בבישול כל כמו החלב ומסתמא מתבשל בחלב אמו שמכונת לפני. ובזה השקיל וטררי מתרפרש כמין חומר דהיכי קאמר, בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, ר"ל אמו דוקא ואפיilo מינו לא, דלפומ פשכות הלשון שהוא דוקא הרי טעם כמו אותו ואת בנו וכמו דוחתם דוקא אם ובנה, ולא זקנה ולידה דעתמא ה"ג דוקא גדי בחלב אמו ולא בחלב אחותה וממש"כ לא בחלב מין אחר, ولكن פרה ורחול מנין, ע"ז מшиб דיאכא ק"ו Adams בקרובים שלא נאסרו בהרבעה אסורה התורה מושם תערובות מינימ שונים מכש"כ ברוחקים שנאסרו בהרבעה אסורה התורה תערובות בשר בחלב. ע"ז קאמר דמעיקרא דדינא פירכא ר"ל דק"ו DIDך נבנה על הקדמה מוטעת, DATA שברת דחתעם מושם תערובות מינימ, אז יותר מסתבר לאסורה הרוחקים מן הקרובים,-DDילמא הטעם מושם אכזריות של מעשה הבישול, אז נחפוץ הוא DIDיקו גדי בחלב אמו שנאסורה עמו בשחיטה מושם אותו ואת בנו, נאסר עם חלבה בבישול וחדר טעמא אית' לאותו ואת בנו ולבישול בב"ח, וכן קאמר הלשון דמעיקרא דדינא פירכא דמהו שאתה מחייב לקל הוא החומר, ומה שאתה מחייב לחומר הוא הקל, דהא דנאסר עמה בהרבעה קולא הוא לגבי ב"ח, ע"ז קאמר ת"ל בחלב אמו פעם שניית והוא אתה לאיסור אכילה, וכדריש תדריש"י ל�מן, וכיון DID乞ו דאכילה נמי אסורה תורה ע"כ דלאו מטעם עין אכזריות אמורה תורה לא תבשל רק הבישול נאסר אגב האכילה וכדעת הרמב"ם בשם המדרש הרבה רב שוב אמרין DIGי בחלב אמו לאו דוקא וכש"כ בחלב אחותה ובחלב פרה ורחול ולא דבר הכתוב רק בהווה כנפלו"ד נכו וברור בס"ד.

שוב ראייתי בחודשי ק"ז בעחתת"ס צ"ל שהעיר קצרה בינה שכתבנו וכותב דהאי ברייתא ATI"ר כר"ש DIDוש טעמא דקרו וציין גמר' ערוכה קידושין דר' כ"ע"ב. ובענייני פלא לפיה שכותב ק"ז צ"ל בעצמו בתשובותיו ליו"ד סי' רנ"ד, DIDשיטא דלקולא דוקא לא DRשינן טעמא אבל לחומרה ודאי CHישין אטטעמא דקרו עיי"ש. וא"כ שם DIDיירி בדינני ממונות בתי ערי חומה לנאלול לחצאיין, איז נסמוד אקי"ו DIDניריך עפ"י טעמא דקרו, להוציא מזה ולהיתן לה. ואכן בב"ח DIDריצין למדום חלב פרה ורחול מק"ז, הלא בלאה קשה וכי עונשין מה"ז, עד שפרק זה ואתני"ו ולמה לי קרא, אלא ודאי דהאי ק"ו לא אתה אלא לגנות לן פירוש הקרא, אי גדי בחלב דוקא וכפשות מושמעות" או דלמא דבר הכתוב בהווה, וכל הבשר בכל החלב אסורה תורה, ולפשות ספק זה גם לדידן לא DRשינן טעמא דקרו, צריכין אנו לחזור אחר הטעם, כי רק ע"י הטעם מצין לעיד פירוש האmittiy ודו"ק היבט.

ע"ב גמר' AIR אש מניין לבב"ח שאסור באכילה שי' ל"ת כל תעובה כל שתבעתי לך הרי הוא בבל תאכל. תמהני על SIDור הש"ס DIDקדים דברי ר"א אחרון שבאמוראים לפני ר"ל ור"י וכמה תנאים בברירות דיש להם שאר לפופות. אלא דבלאי"ה הקשו האחרונים צ"ל דהא היה לאו שבכליות ואיך לוקין על אכילת BBB. וראיתי בח' ק"ז בעחתת"ס צ"ל שהביא דברי הכה"מ ריש פ"א מהל' טומאת מות שכתב, DIDבר ר"א DIDפינן מל"ת כל תעובה זה הנקח CDלקמן בדף הסמו". ואיך יאסר הכא המתבשל, שנית אם מצד מעשה אכזריות אסורה התורה הבישול, אז ודאי מסתבר לומר דאמו דוקא ואפיilo מינו לא, וכאשר כתוב באמת האבן עזרא צ"ל בתורה עיי"ש. אולם אם מצד תערובות מינימ וכעין כלאים נאסר, אז עיקר האיסור הוא האכילה והבישול נאסר רק אגב אכילה ומצד הרחקה מאכילה, וכדעת המדרש הרבה שהביא הרמב"ם צ"ל, ואיז מסתבר לומר DIDש"כ גדי בחלב אחרית ואפיilo שאינו מינו, כמו פרה ורחול, דהרי כל שרוחקים יותר, מסתבר יותר לאסור וממילא צ"ל גדי בחלב אמו דכתיב הוא מושם DIDבר הכתוב בהווה. DIDך גדי

וחצי זית צלב ודאי לקי ודוק".
גמר' מיתיבי המבשלה וכו' הפגול והנותר והטמא שבשלו בחלב חייב וכותב המהריש"א צ"ל DIDע"ג DIDאכיא לאוקמא DIDאכיא בבישול דלא הוא אלא חד אישור חייב, מ"מ IDCיא לאותיב ליל' DIDאכיא מאן DIDבר דאבישול נמי לא לקי עכ"ל, והנה לפי מה שביארנו לעלה בפרק זה"ג בחלב אמרין דלא DIDבר הקרא רק מבשר הגדי ולא מחלב, וכן גם אבישול לאeki, אבל באיסור שבא על הבשר דרך הזדמנות LICIA מדיא ליקה על הבישול DIאנו אלא חד אישורא, לא הוועיל המהריש"א כלום בתריצו, DIDאו בפגול נותר וטמא לכ"ע לקי אבישול, אבל צ"ל DIDש"ס לא מצי לתרץ DIDבישול ולא אכילה קאי, מושם דאי פשוט, ומה קמ"ל DIDיב אבישול כיון DIDכיא אלא חד אישורא, ואי שלא תאמר מדלא לקי אכילה אבישול נמי לא Liki, והא לא אישורא חל גם לעניין אכילה ליבורו בין רשעים גמורים, ומהיכי תיתיא לא Lika אבישול. ולא עוד אלא DIDפיטרנו DIDעליל גם אכילה מצי Liki, באוכל צוית מתערובות הבשר והחולב באופן DIDכיא שיעור בשר לגבי פיגול ונותר וטמא, אלא ודאי דמהו DIDתני בברית' גם אכילה, והיינו באוכל צוית בשר MPיגול ומ"מ HIDיב תרתי AFגיגול ואבב"ח ומושם DIDהעיה" ועיין בהגחות ביאור מהר"ם שיף צ"ל שכ' DIDפרש"י נמי משמע דלא CMההרש"א והוא אמתו DIDוק".

רש"י ד"ה, ומור אמר חד אמו וכו', Adams לא התירו בו מושם אכילת חלב אלא מושם בב"ח, אינו Loka לא ATI אישור בב"ח וחיל איסור חלב עכ"ל, גם מכאן איכא ראי" DIDפיטר לא אישורא לא CHיל Adams נאמר DIDאיסורא חל אם לא התירו BI מושם פיגול ילקה מושם בב"ח. אלא צ"ל בכל הני AISוריים שבאו רק DRך DIDמנות ייחד כמו בשר פיגול בחלב אי לא אתרו BI מושם פיגול ילקה מושם בב"ח, ודבר זה לא הזכיר שום פוסק צ"ע ודוק".

גמר' ת"ד בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, בחלב פרה ורחול מינין, אמרת ק"ו וכו', ת"ל בחלב אמו וכו' עכ"ל. הנה הון DIDפרש"י והו לתוס' האי SKIL וטררי לפלא בעניין כל רואה ולא נמצא עניין זה בש"ס, וגם קשה מאד DIDוש מחלב אמו APILO מיתורא לפרט ורחול, היפך MSMעות הלשון מכל וכל, וגם לשון ר"א DIDאמר מעיקרא DIDינא פירכא משונה מעד הגם DIDרש"י צ"ל DIDריצה לתקנן, אבל לפע"ד לא DIDיקון כלום, שלא מציין לשון זה בש"ס הגם DIDפרק אונתלה DIDינא DIDוק ותשכח.

אבל לפע"ד DIDפיטר הסוגי עפ"י מה שהזכירנו בריש פרkon, וכן לעיל בדף הקודם DID שני טעמים בעניין AISור בב"ח או CIDש"כ הראב"ע והרמב"ן צ"ל DIDמצד אכזריות נגעה בה וכעין CIDחיתות אותו ואת בנו, או CIDמצד תערובות מינימ וכעין כלאים ושעטן.

והנה אם נאמר DIDמצד אכזריות נגעה בה, אז עיקר האיסור הבישול כי הוא המעשה המתוועבת לפניהם המקומות, ואיז לא DIDענו טעם לאיסור אכילה, כי אוטו ואת בנו ושילוח הcken ודי אית BI יouter אכזריות, ומ"מ לא אסורה התורה אחר המעשה את הנשחת ואת הניקח DIDלקמן בדף הסמו". ואיך יאסר הכא המתבשל, שנית אם מצד מעשה אכזריות אסורה התורה הבישול, אז ודאי מסתבר לומר DIDאמו DIDוק ואפיilo מינו לא, וכאשר כתוב באמת האבן עזרא צ"ל בתורה עיי"ש. אולם אם מצד תערובות מינימ וכעין כלאים נאסר, אז עיקר האיסור הוא האכילה והבישול נאסר רק אגב אכילה ומצד הרחקה מאכילה, וכדעת המדרש הרבה שהביא הרמב"ם צ"ל, ואיז מסתבר לומר DIDש"כ גדי בחלב אחרית ואפיilo שאינו מינו, כמו פרה ורחול, דהרי כל שרוחקים יותר, מסתבר יותר לאסור וממילא צ"ל גדי בחלב אמו DIDבר הכתוב בהווה. DIDך גדי

דלים ברים כתובן אתה, וממילא בעין לפותא דעתו דכתיב בטרפה וכדמפורש בפסחים בסוגי "חזקין" ור' אבוח, זיל דלא חש כאן להאריך וקסמך אסוגי פסחים שנסדרה קודם סוגי דהכא, אלא אז לא היה לו להביא כלל האי ברייתא דפליגו בה ר'ם ור'י, אלא דברי ר' אבוח דמדפרט בנבלת היתר הנאה, מכלל דשאר איסורי אכילה אסורים גם בהנאה. ואולי ייל' מושם דפסטה ذקראי נראה לדברים כתובן וכרכ'י, لكن איצטראק להביא הברייתא דר'ם מפרש דלא אתה לדברים כתובן, ומה דפרק תחלה מ"ט דר'י מושםadam אין לנו הכרע לפרש לדברים כתובן, אין לחיש איסור מכירה לגר, ואיסור נתינה לנכרי דבלאי"ה ידעינו ממש"כ התוס' لكن יותר מסתבר לדרוש כר'ם ואתה הקרא לאסור שאר איסורים בהנאה, ולפ"ז ייל' דר'י אי לאו דעתך ל"י אותו בטרפה דאייתר, "מושם דס"ל חשב"ב לאו דאויריתא, באמת הי' מסתבר לי' נמי לדירוש כר'ם, אלא כיון דעתך ל"י אותן על שאר איסורים דאסורים בהנאה, אייתר ל"י האי דנבלה על דברים כתובם ודוד'ק.

ד"ג כת"ו ע"ה גמר' אלא מעתה מעשה שבת ליטסרי, עיין בח' ק"ז בעהחתה"ס זצ"ל דהסביר בטוב טעם דבמלاكت שבת אין המלאכה מתועבת דהרי בנעעה ממילא או מעיש ונגמרת בשבת מותרת, ורק אשכית גוףו של אדם קפיד רחמנא, והתמייה על התוס' שהוצרכו לחלק בין שבת לבב"ח מושם דבשבת איינו ניכר שעשה מלאכתו בשבת, אבל בב"ח ניכר, והוא דפרק הש"ס דמעשה שבת ליטסרי מושם דלא נחות לחלק בין גוף העין מותועב או היוצא ממעשה המתועבת, עד שדרשו מהיא, היא קודש ואין מעשה קודש, וכד"ק ממש כתוב גם הלב ארוי בתוס' ד"ה חורש עי"ש, אלא דני תמה אם המקשן לא הבין הilarity בין הנושאים המבוואר לכל מבון, למה לא השיב לו התרץ שאין כאן תועבה ובלא קרא, וממילא דלא הי מקשה לי' מוחרש בשור וחמור ומחוםס פי פרה, יותר קשה דבב"ח מאן אמר לו דאיינו מעשה עזרא והרמב"ן ז"ל. האדם שהוא מעשה אכזריות, וכטעם האבן עזרא והרמב"ן ז"ל. וכן נראה לתרץ חד קושי' בחברתא דהמקשן שפיר השיג החילוק הנ"ל, אלא דבב"ח גופא לא ברيرا לנו אם העין בעצמו מותועב או מעשה אדם כשבת, וכיון דר"א מ"מ ליף איסור אכילה מל"ת כל תועבה, הרי דאפשרו אם המעשה של אדם מותועב גם היוצאה ממנה בכלל תועבה היא, אז באמת לא הי לנו ללקות על אכילת בב"ח, אלא באוכל מה שבישול באיסור בישול, וכמעשה שבת, אלא דמ"מ שפיר קאמר ר"א בסתם דבב"ח אסור באכילה ואפי' נעשה כלל תועבה, הרי דאפשרו אם המעשה של הרוחה דלא קודהש מעשה שבת נמי ליטסרי, ע"ז קמשנה, דאית לנו קרא דהיא קודהש ואין מעשה קודש, וכיון שזכינו לדרשא זו, שוב נפשט לנו טעמא דבב"ח שהוא מותועב בעצם, דאל"כ למה אמרה תורה ל"ת כל תועבה דأتא על בב"ח, דמ"ש מעשה שבת, וממילא כאשר הקשה לו מוחרש וחומס, השיב לו ק"ו משפט להתיו, לרוחה דמלטה קאמר לי' האי ק"י, דבלאי"ה כבר נפשט לנו דرك אם העני בעצם הוא תועבה כבב"ח, שיק' הלא דלא'ת כל תועבה, ולא אם על מעשה האדם קפיד מטעם שביתת גופו או שלא להתאזר וכדומה, אבל דרך הש"ס לסמוך אילפota תמיד, והרי תורה דהש"ס פריך אח"כ מאותו ואתנו ומשילוח הקון דליתסרו, שכטב רשי"זיל בעצמו דלא קשי דעתci למילך משפט דשתי, ולפי ביאורנו הי' מצי לדחות מסבירה דאיין כאן תועבה בגין העין וכמעשה שבת. ודע דלי' הדברים קושי' התוס' ד"ה היא קודש, דלמה לי' לר'י הסנדLER קראDKודש היא לאסור מעשה שבת, תפ"ל מל"ת כל תועבה, וכן קושי' המהרש"א זיל דלר"י הסנדLER תקشا חורש בשור וחומר

בعلמא, או באם אין עניין או בהיקש וסמכים, שכל הני אין דרישות גמורות למלכות כМОון, ולכן כולם צרכינן להא דר' אשיל ואיסורא, ואהני אח"כ הני דרישות למלכות, כך ה' מקום לומר אלא דודח גודל לומר בהצטרפות לאו שבכללות בלאו שבאים אין עניין אייכא מלכות, דהא דלא מלקינן אלאו שבכללות ואלאו דבאים אין עניין, הכל טעמא, מושם דלא ברירה לנו דהכא אתה, וא"כ ה' בשני דרישות דלא ברירה לנו נמי לא מלקינן, ואין זה דומה להא דכתבו הפסיקים דשני סימנים שאינם מובהקים חשבו כסימנו מובהק, דהתמס שני הסימנים מורים על עניין אחד, אבל כאן אין הדרש האחד מורה על אמונות הדרש השני כМОון, וגם מה שהביא ק"ז החחתה"ס זיל ראי" מתוס' ע"ז ס"ו ע"א, אין עניינו לכאן כМОון לכל רואה, ובבלאי"ה קושי' התוס' דשם לפע"ד לק"מ, שהקשו לר' מדקאמר איסורי מctrפין לכזית מושם ל"ת כל תועבה והקשוי, הא הויה לאו שבכללות, נראה דסבورو דלר"מ נמי מתרשש הקרה דאתא להוציא לאו על כל איסורי אכילה שבתורה, והוה לאו שבכללות לכון נתקשו, אך אפשר ללקות עליו אבל לפע"ד לויל שאני כדי אני אומר דלר"מ לא אתה הקרא להוציא לאו חדש בכללות, אלא אתה למדנו שככל איסורי מctrפין לכזית ואין זה לאו שבכללות והבון. וחוץ מכל זה בעדעת הרמב"ס זיל פשיטה דין לא הכניס את זאת, דמה שהכח"מ שם בס"א מטו"מ כתוב, דמהא דלא'ת כל תועבה קאמר, דלא בא הכתוב לאסור אכילה וכו', גם הוא זיל הדר ב' מיד, שכטב איז' משום דכדי' שלא יבא לאכול, אסורה התורה אפיילו הבישול והוא האמת דלולי זאת, מה עניין זה לבת הבית שהביא הרמב"ס זיל. ובחנוך תמהו על הרמב"ס זיל, ומה הניי כל הדרישות שבש"ס והביא מתרחך לחומו ממדרש רביה. דפער"ד ברור דרmb"ס זיל ה' קשה, דכלל הני הדרישות דעיקר הלאו אתה לבישול, ואין לנו לאו מפורש על אכילה, אלא או לאו שבכללות דלא'ת כל תועבה, או הני באם אין עניין, או סמכים, דעל כל זה אין כדי' ללקות, ואין לנו מנוס אחר אלא לומר כדעת המדרש רבה דעיקר הלאו לאכילה אתה. ובבישול נאסר רק אגב כדי' להרחק מן האכילה. ובאמת על טעמי הש"ס דילן עוד יפלא, מנ"ל אדם נפל מAliio טפת חלב על החתיכה או שבישלו עכו"ם דלא ניכר הבישול, שייחי אסורה באכילה ולוקין עליו, דלא מביע לר' אשיל דדריש מל"ת כל תועבה כל שעתabi לך הוא בבבל תאכל עולמית, בכל הענינים שהוא בין שבא בעבירה ובין שלא בא בעבירה, הוא דוחק גדול, דמ"ש ממעשה שבת ומחרוש בשור וחומס פי פרה, דבכל הני דפרק ליטסרי, כיון דליך לאו מפורש אכילה, מסתבר לומר עכ"פ דעיקר האיסור באכילה בלשון בישול כמו במעשה שבת ואთ בנו וכדומה, אלא דבגנני לא אסורה התורה האכילה, וכאנ השלא להנות מאיסורה, ובפרט לתדרבי"ד דדריש מג"פ ל"ת, הרי דהוציא רחמנא איסור אכילה בלשון בישול, מה לא נימא דמש"ה הוציא בלשון בישול דרכ' ששביר לאו דלא Tabshil אסורה התורה האכילה, ועיין בלב ארוי שכטב כן באמת, וכך כתוב לצרכינן גם לדר' אשיל כדי' לידע שאפילו לא בא בעבירה אסור. אבל מי לא יודה שדווחק לחבר שני אכילה בלשון בישול, מה לא נימא דמש"ה הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר"י נגיד ר"מ פסקין, הרבה, ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אין לי אלא באכילה בהנאה מנין, כדרא"א, דאר"א כל מקום שני' וכו' כדרך שפרט לך בנבלה וכו', דתני' וכו', הנה הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר"י נגיד ר"מ פסקין,

לי' איסור הנאה, וכן כי' הרץ ז"ל והנה מפרש"י ז"ל משמע, דלא כמנהר"א ז"ל, שהרי כתוב בד"ה אבל בהנאה לא, קמ"ל מהאי קרא דעתiba אזהרה דידי' גבי פסק דמה פ██ת מבושל אסור באכילה ובנהנה, דכל קדשים שאינם מכח כל פ██ול בקדושים באש תשרף, ואיقا קרא אחרינו עיין בפסחים כד ע"א, אבל הלאו דאל תאכל ממנה נא ובשל מבושל במים רק באכילה קמי, ודטע דהרי יכול נא ומboseל בהדי', ונא ודאי רך באכילה קאמיר, דהרי איינו בשרפ' אלא שיצלהו כל צרכו, וא"כ למה לי לרשי' לכטוס בדוחק במקום שיש לפניו דרך דריל' איסור הנאה מד' אבואה יליף, משא"כ לרבי ממש' כה המורה"ש לא כן נראה לפ"ד דהכא ר"י פריך לרל' כעורה זו ששינה רבוי, ובירושלמי פ██חים ריש פ' כל שעה מבואר, דידי' לית לי הא דר' אבואה, וא"כ לדידי' לא מצי הש"ס להסביר דאה"ה מדר' אבואה קיליף, ולכן גם אליבא דרל' מוכרכ רשי' י"ל לומר, דרל' לית לי דר' אבואה, דאל"כ תקשה עלי' קושי' ר"י, כעורה זו ששינה רבוי. אבל לדידן שפיר מצין למייר דרבי אה' מדר' אבואה נפקא.

ע"ש גמר' דברי' תנא, ל"ת גדי ג"פ אחד לאיסור אכילה ואחד לא"ה ואחד לאיסור בישול האי סדר ודאי איינו מדווקדק דאה"ה מן שלishi' יליף כਮובן והנתנא דמתניתני' סיידר בריש פרkon איסור אכילה ובמשנתנו דהכא איסור בישול ואיסור הנאה, עיין לעיל בריש פרkon מה שכתבתי זהה בארכיות ודו"ק.

ע"ש גמר' תנוי איסי ב"י אומר, מנין לבב"ח שאיסור כאמור כאן כי עם קדוש וכוי' אין לי אלא באכילה בהנאה מנין, אמרת ק"ו וכוי' لكمון בערך הסמוך יליף ר"ש מהאי היקשא דבב"ח לטרפה איסור אכילה והיתר הנאה, והתוס' لكمון נתערכו ע"ז, דאית' מציא יליף אה' מק"ו, כיוון דאית' לטרפה ע"ז גז"ש ואין גז"ש למוחצה, ותריצו דהאי סובר דאית' גז"ש ואהני ק"ו, ובעהן יפלא, דאפילו אפשר לומר מהני גז"ש ואהני ק"ו, הינו דוקא במקומות דאית' ק"ז גם بلا גז"ש, אבל הכא הלא פריך הש"ס ומה לי גז"ש נילוף הכל מק"ו מערלה, וקמתרץ דק"ו פריכא הוה מוחרש בשור וחמור וחוסם פי' פרה, ורק אחר דאית' גז"ש אכילה חורן ונעור הק"ו, ואיך נאמר דק"ו כזה שהוא נפרק חורן ונעור ע"ז גז"ש, נגד הגז"ש שאינה למוחצת. גם תירוץ השני שכתבו התוס' נראה לדוחק גדול בעניין, דאית' נאמר דאתא ק"ז שאינו אלא היקש שכלי, ואינו מוקובל לדרשו לדוחות דרשה דגוז"ש המקובלת להקיש בב"ח לטרפה המפורש בקרא, ומכח ק"ו נайд מזא ונקייש לבשר קדשים שייצאו חזץ למוחצתו שהוא נגד הכלל דלמה שמאפריש בקרא מקשין. אבל מה שנראה לפ"ד להוסיף קצט קמחא ומים על תי' התוס' דהנה ייל"ד דר' אשி לעיל קאמר מנין לבב"ח שאיסור באכילה, ורל' קאמר מנין לבב"ח שאיסור. והוא משום דר' א"ל ילי' תחליה רק איסור אכילה מקרה דלית כל תועבה, ואח' כ' אה' מדר' אבואה, אבל רל' דיליף מייתרא דמboveש שניהם איסור אכילה והנה חד لكن קאמר סתם (ומזה ג'ך ראי' לפרש"י ז"ל דלא מר' אבואה יליף אה' אלא מפסח גופא) וא"כ איסי ב"י דיליף נמי רך איסור אכילה מגוז"ש ובעי ק"ו על אה' למה לא קאמר כר' אשי' מנין לבב"ח שאיסור באכילה וקאמר סתם מנין לבב"ח שאיסור. אבל ניחא בשנאמר דהאי תנא קסמן' אכלל דר' אבואה דכל מקום שנאמר לא תאכל אכילה והנה, لكن גם ובשר בשדה טרפה לא תאכלו נמי כול הנאה אכילה עד שצרכיך קרא דילכלב תשיכון להתר הנאה ולהוציאה מכלל אכילה. ומעטה הגז"ש דקווש דמוודה לנו דלא תאכל דכתיב בטרפה נתנו גם בבב"ח, שפיר מצין לומר לאיסור באכילה ובנהנה דהרי בכ"מ דכתיב לא תאכל אכילה

ליתשרי, דלפי הנ"ל לא קשה מידי, דלר"י הסנדLER דאית' לי' קרא על מעשה שבת ליתשר, היינו אם עבר הוא במאיז ש' שם מחליה מות יומת, אבל בשוגג ומכח'כ בענשה מלאיה לא, הרי דגס לדידי' נשמע אכן כאן תועבה בענין זה, וממילא Nadu' דגס היוצא מן התועבה כמו בחורש בשור וחמור אין לאיסור, ודז"ק היטב.

ע"ש גמר' מדאסר וחמנא מחוסר זמן לגבוח מכל דלהדיות שרי ומאד קשיא לי הלא מחוסר זמן דהתמס דלא ריצה תוך שמותן ימים איינו אלא לגבוח, ואין זה אלא פ██ול קדשים ואיך הוה לפינן קדשים מוחלון לענין זה וכפי הנראה התוס' ד"ה מדאסר, רצוי לתקון זאת, אבל לא זכיתי להבין איך נתקון ודז"ק היטב.

ע"ש שילוח הקון ליתשר, ופירש"י כשבא לפניו אחר שעבר ונTEL וחיבנוו הושלח ליתשר עולמית, ורל' אחר שלחה, והוא תמורה לא'ר', דאס שלחא הרוי ותיקון הלאו, ולא נعبدת בה עבריה, אבל רשי' לשטי' ל�מוני קמ"א ע"א, דלמ"ד קיימ'ו דוקא תכ"ד יכול לתקון, אבל לאחר מכך לוכה ומשלח עי"ש ניחא, דהרי מי שבא לפניו כבר עבר הלאו ואין בידו לתקן, ומ"מ חייב בשילוח ובכחה'ו' ליתשר, ומושני דלא אמרה תורה שלח לתקלה, אבל מה עינה רשי' למ"ד בטלו ולא בטלו, הרוי כל שלוח אפיקו לא עבר אלאו כי לא נגמר הלאו עד שבטל העשה בידים, וא"כ לא מתרץ מידי, דכל שלוח אין כאן תקלה, ועיין ל�מוני שם בסוף ע"ב מה שכתבתי עוד בזה ודז"ק היטב.

ע"ש גמר' ארל' מנין לבשר בחלב שאיסור וכו', כאן הי' לי' למיימר רל' אמר מהכהא, אלא דכבר כתבנו לעיל דבלאי'ה אין דרכ' לסדר רל' אחר ר' אשוי, ולכן התחיליל כאן מחדש ארל', ובטעמא דמלתא דהקדמים דברי ר'א לפניו כל הני אמוראי קדמאי וברייתות, עיין לעיל מה שכתבנו זהה וזה ודז"ק.

ע"ש גמר' אל' ר"י כעורה זו ששינה רבוי וכו' ב"ח ק"ז צ"ל נדחק לתוך, דלמה לא פריך ארב אשוי כעורה זו ששינה רבוי, ולדידי' לא קשיה מידי, חדא דהרי ר"י לרל' פריך שהי' הרבה קודם ר"א, ועוד דודאי יותר מסתבר לילוף מל"ת כל תועבה דהוא לאו מפורש על כל שתיעובי לך, מלדריש באם אין עניין לאו דכתוב על עניין אחר, אבל רל' וברייתא דרבבי שניהם דריש בלאו של עניין אחר, באם אין עניין דקאי אבב"ח, אלא דרבבי דריש מלאו דלית' בדים המיותר למגרי' ורל' דרש מתיבת מboseל שמיטור, וא"כ שפיר פריך לי' ר"י דאם ריצה לדרשו באם אין עניין, יותר מסתבר דריש דרבבי דריש דאי' לא תאכלנו לאו גמור ודז"ק.

ע"ב גמר' ורבי בהנאה מנין לי', נפקא לי' מהכהא, נאמר כי עם קדוש אתה לה' אלוקיכם ונאמר להלן, ולא יהי' קדש בבי' וכו', והא דלא יליף מאנשי קדוש תהיו לי דכתיב בטרפה כדלקמן דאי' בן יהוד', משום דעת איסור אכילה לא צריך קרא דכבר ילי' מלא תאכלנו דכתיב בדים, ולכן ע"כ דאית' לטרפה לקדש דכתיב אצל עריות ולאיסור הנאה, ובזה מיושב קושי' התוס' דלמה לי קרא דלא תאכלנו הא מהאי היקשא דקדש קדש מצוי למלך גס על אליסור אכילה, דאי לאו האי דלא תאכלנו הוה אמרין תפסת מרווחת לא תפסת ודיליף קדוש מטרפה לאיסור בב"ח באכילה, ולא להקיים לקדש דעריות ולאיסור גס בהנאה, אבל עתה דעל אכילה כבר אית' לנו קרא דלא תאכלנו, ע"כ ההיקש הוא לקדש דעריות ולאיסור הנאה. ועל תירוץ התוס' דבלא קרא על אכילה ה"א דהנתת הגז' בלא אכילה אסר הכתוב, נתלבטו האחוריים ז"ל עיין מהרמ"ל והראש ישוף, והוא איינו מובן, והוא דלא קאמיר דרב' יליף הנאה כדר' אבואה דכ"מ לא תאכל איסור הנאה כשם עיין במכהר"א משום דבעניין דכם כתיב הרוי הוא כדם ולא משמע

הנאה במשמעותו, אלא כיון דבעניינו דטרופה כתיב הוה מקשין אותו לטרופה, לומר כי היכי דפרט כאן היתר הנאה ה"ג גבי בב"ח הדין כן, אע"ג שלא פרט היתר הנאה בפירוש, וכמ"כ המהרש"א לעיל גם דרשה דרביה דלא תאכלנו דכתיב בדם, מסתבר להקש לדם דמוותה בהנהה, ועי"מ מהני שפיר הק"יו מערלה שלא נkish בב"ח לטרופה, ולא מקרי זאת גז"ש למחרצה, דהרי גז"ש מהני על כלו ליתן הללו דלא תאכל על בב"ח, ורק הפרט דכלכל תשליכו לא ניתן אבב"ח, ואם תרצה לדקדק יותר הרוי אותו כתיב בטרופה שאתה כמעט חולין שנשחטו בעשרה שהוא טרפה שהוא חוץ למחציתו כמו שפי' רשי"ז "ל בסוגי" חזקיה ור"א וא"כ האי אותו מצי למעט גם בב"ח ומשום הק"יו מערלה, וכל את שמעין מהה דקאמר סתם מני ללבב"ח שאסור, לומר DSTם אכילה גם הנאה במשמעותו, אי לאו דפרט היתר הנאה. אולם ר"ש דבריינא דלקמן לית ל"י דר' אבוח וס"ל דכל אכילה שבתורה רק אכילה ולא הנאה במשמעותו. (עיין Tos' בסוגי" חזקיה ור"א שם). ולכן עכ"ג גז"ש קודש קודש אתה דבב"ח טרפה דלא תאכל בטרופה רק אכילה במשמעותו וכמו דאי"ה להוציא א"ה אטרפה עי"י איזה דרש דהרי מפורש היתר הנאה בו ה"ג א"א להוציא א"ה אבב"ח דאיתקס עי"ג גז"ש לטרפה. כן לפע"ד לתקן קצת תי" התוס' ודוק".

ובזה יל"י מה שראיתי בהגחות ש"ס ווילנא בפסחים כ"ד ע"ב לאיסי ב"י דיליך הנאה בב"ח מערלה וכ"כ לא יאסר אלא בא"י ולא בחו"ל כערלה וכ"כ שאינם אלא בארץ ולפי האמור ניחא דכיוון דעתפ' אינו טרפה להיות מותר בהנהה שוב אמרין דאכילה כולל גם הנאה וכ"ד אבוח ודוק".

תוס' ד"ה כ"כ יוכיחו בסה"ד, וייל דאי זה קרי הותר דדוקא חלב דכתיב כל חלב דמשמע דאפי' דחיה, והדר שרא דחיה וכו' וכ"ז בעחתת"ס צ"ל הביא קושי" עצומה מהגאון ר"ד דייטש צ"ל, מש"ס מנוחות ה' ע"א דקאמר טרפה הותר מכללו במליקת עוף, ובטרפה לא כתיב כלל. וככתב הוא צ"ל דודאי אי הוה מוציא עוף בין חולין ובין קדשים מכלל טרפה, הוה שיק' סברת התוס' דאי זה הותר מכללו כיון דלא כתיב בטרפה כל בש"ר, אבל הלא רק קדשים ציא, וזה פשיטה דעוף חולין בכל טרפה, ולכן שפיר מקרי יצא מכלל אסור מושום דבלא כל נמי בין חולין ובין קדשים בכלל. וסימן זה ברור בעזיה"ת עי"ש. ולענין עדין התמיה במשמעותה עומדת, דהה גופא קשי' כיון דעתותה תורה למלך עוף לא היה עוף בשדה טרפה רק מבהמה מיררי ולא מעוף, כי היכי דלא היה עוף קדשים יצא מכלל טרפה שהוא עכ"פ חידוש. ולא עוד אלא דקושי' זו קשה גם بلا סברת התוס' דאיפלו נימא דבלא, "כל" נמי מקרי יצא מן הכלל שאני טרפה דמשמעותה קרא באמת בהמה מיררי, דהרי דבר הכתוב בהווה בטרפה חית העיר והוא בבהמה דוקא ולא בעוף ולא עוד אלא דלשון טרפה שהוא נקבה אבהמה קאי, ולא עופ שואה לשון זכר עיין ברש"י לעיל ק"ב ע"א ד"ה ה"ג ואין שחיטתה מטהרתת. ועיין לעיל בחודשנו דף נ"ו על המשנה דאלו טרפות בעוף מה שככתיי שם. ואולי ייל דלמא"ד וכדפסקין דיש שחיטה לעוף מה"ת מהקיsha או מהלכה וכמו שביראננו בפתחה בארכוה, עכ"פ מליקה בעוף קדשים חדש הוא, וכן גם לעניין טרפה לא נימא דיצא על כל עוף דלא מיפסל בו טרפה, אבל למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה באמת טרפות בעוף מנ"ל דאסור מה"ת, והדבר צע"ג ודוק".

תנוס' ד"ה המعمיד בעור של קיבה, תימא דגם' מפרש טעמא דאסרו גבינות עכו"ם מפני שמעמידין אותו בעור קיבת נבלה. מי ארוי נבלה אפי' כשרה נמי וכו' עכ"ל. וככתב מהרמ"ש צ"ל דלפי מה שכתב הרמב"ם יותר ראשונים צ"ל, דאיסור מעריד לייכא בב"ח משומם דהיתר בהיתר הוא לך"מ, דבעור כשרה לייכא איסור אלא בנ"ט אבל נבלה אסור משומם מעמיד. והנה כפי הנראה הთוי לא גורסו במתני' תיבת כשרה, וכן הוא בהירותה ה"ח דתנית כשרה נמקח, וא"כ מתני' דקנתני סתמא דמעמיד בעור של קבה שהוא בגין' בין כשרה ובין נבלה קامر וכו' פשיטה דגס נבלה קامر, דהרי דבר ברישא מקבה של נבלה שהיא אסורה, וא"כ קתני המעריד בעור של קבה, ומסתמא אDSLיק מני' קאי, אלא דה"ה

ע"ב רבבי אומר משום ר"ש בב"ח אסור באכילה ומותר בהנהה שני' כי עם קדוש אתה נמי ואנשי קודש תהיו לי וכו' ויש להעיר למה לא דרש ולא יהי' קדש בב"י כרביה דלעיל, ולא אסור בהנהה, ואיפלו לפי מה שככטו התוס' לעיל דמג"ש זו לא נדע אלא

ממאליהו ולא גרו משום כשרה, אע"פ דעתך משום בב"ח ממש"כ התוס' ע"ז שם,-Decioן דהוא באישול ואין בו אלא איסור דרבנן אף"י בנ"ט, אך לא שיך כאן זירות הרחקה, ואולי גם כיון דהיתר בהיתר הוא לא שיך לנוזר משום הרחקה מעכו"ם כמובן, והא דקANTI וולכתא אין מעמידין בעור קיבת נבלה, לכתלה קאמר אבל בדיעבד כשר, וה"ה בכשרה אלא משום סיפא נקט נבלה או אולי בכשרה אף' לכתלה כשרה משום דין בו ביישול וגם נ"ט אז אין באוטו קונסטלאב אע"פ שנעשה מעור נבלות איסור, כיון דליך מצד מעמיד, דرك בגבינות עכו"ם אסור הגבינה אבל לא האי קונסטלאב דין בו אלא אותו תמצית השלי"מיהו ששהוא המעמיד, ולא באתי בזה אלא לעורר ולהלכה ולא למעשה קאמינה ודודוק.

ד"ג קי"ז ע"א רשי"ד היה תיתסר כל אלית כבש באכילה, תמהני למה לא תיתסר כל אלוי אפיו של שור ועז, ואולי ייל' דאלית כשב באמת יותר שמנה בטבעו מלאית שור ועז עין בפסחים צ"ו ע"ב ברשי"ד והם, שהביא בשם יש מפורשים, דעת אין לו אלה אלא שכתב דטעות הוא בידם דין ייל' קרא למיועטו. ומסתמא הניא י"מ לא כחשו המזיאות הנרא לעין כל, אבל דברו דאל' שמנה מקרי אל' דחלבו האלי' מקרי כדאמר ר' אש缸א, וגבי עז וה"ה בשור אינו שמנה ומסתמא מש"ה באמת אינה קרבה בשור ועז, וכן יפה פרשי"ד רך אלית כבש תיתסר, אבל ממה דמתרך הש"ס עלייך אמר קרא כל חלב שור כשב ועז דבר השוה בשור כשב ועז, אין להביא דיש חילוק באלי' בטבעו בין מיני הבהמה, וכיוונת הש"ס דבעין חלב השוה בשור כשב ועז שיוקרב לגבוח, וכאשר כתיב בתיר הכי אשר יקריב ממנו לד', דמני' לפינן דרכ מה שנקרב לד' קרא חלב ודרש הכא דרך מה שנקרב משור כשב ועז נקרא חלב אבל מה שקרב רק מכבש לחוד לא איקרי חלב ודודוק.

המהר"ם שיפ' זיל בסוף הפרק הביא דברי הג"א בראש פרון מובא בב"י סי' צ"ב וקמצרף דעתו להתר כבד מיטוגנת בחמאה-Decioן דהוא בב"ח דרבנן בטול ברוב, וכל המעיין בב"י שם יראה דמפרש דברי הג"א דחותיכת עופ' שנתבשלה בחלב בטלה ברוב, אבל לא דחלב מועט בטלה בשר עופ' דזה לא ניתן להאמר دقמעת מין הנמנע שייה' נבעל בחתיכת חלב כפי ערך הבשר מחיצה על מחיצה, וכן דברי המהר"ם זיל צ"ע.

הדרן עלך פרק כל ובישר

בכשרה דיןיא הוה. וכך סברו התוס' דיןיא חילוק בין עור נבלה לכשרה, דבשניהם ב"ט אסור ובלא נ"ט מותר, אלא דהקשה המהר"ש זיל לסתמן בסוף הסוגי' דקבע הלכתא, אין מעמידין בעור קבת נבלה, דרא בכשרה נמי אין מעמידין, וכך לא שיך תירוץ התוס' עיי'ש, ועיין לבב ארוי מה שרצה לתרץ זה, וכפי אשר כתבנו דילגרסת התוס' דקANTI סתמא בעור קבה במתנני' וככל גם קבת נבלה, הרי מוכח גם להיפך ממתני' דאפילו בקבת נבלה אם אין בה בנ"ט לית לנו בה וזה תימא גדולה דהא מעמיד של איסור לכ"ע אוסר אף בלבד נ"ט.

אבל דע דהא מלטה דמשום מעמיד קאסרין גבינת עכו"ם לא נזכר בגמ' אלא שהרמב"ם זיל כתוב כן בפ"ג הי' ממ"א זיל' „אבל בימי חממי המשנה גזו על גבינת עכו"ם וכו', ואס תאמר והלא עור הקביה דבר קטן הוא עד מאי בחלב שעמד בו, ולמה לא יבטל במיעוטו, מפני שהוא המעמיד הגבינה וככו"ם ובפ"ט הט"ז מחלוקת בין מעמיד בעור קיבת נבלה לעור קיבת כשרה, דלבוי מעמיד בעין דלהוי איסור, וכן נארה הגבינה משום נבלה ולא משום בב"ח, אבל הראב"ד זיל מشيخו שם וסובר דשאני גבינות עכו"ם שלא הלו בו חכמים אחר נתינת טעם, משום שלא פורצוו להתחבר עם העכו"ם. וקשהתו, למה לי טעמא דמעמידין בעור נבלה תפ"ל דה"ה בכשרה, אינה צריכה תירוץ עיי'ש, ועיי'ש בכ"מ ובלח"מ שפירשו דבריו בדרכך ורוחוק. ויהי פירוש השגת הראב"ד איך שיחי', לפער' ד נראת דלעולם ליכא כאן מעמיד מצד הבשר, כי הבשר אין בו שום כח להעמיד החלב להיות גבינה, אלא דבעור קיבת עגל יונק יש בו עוד טור הנקרה בלשון אשכני שלימייהו, והיא נבלעת מן אותו תמצית החלב שעגל יונק, וכשמייבשין את העור אותו השלי"מיהו נקלפת בעור שלם, והוא נגד כיס הקורבן בעוף, וכן בדקון יש עור זהה, ובвид ריש סי' מ"ז פסק שלא כרשב"ג דס"ל בגמ' חולין דף נ' ע"א דסותם, דשם איקבע הלכתא דלא כוותי', ובסי' מ"ט לעין קורבן יש פלפל באחרונים, אם אותו הכיס שקולפין הנשים עם המאכל שבקורבן הוא העור השני עיין בפ"ת שם בשו"ת ק"ז בעהchatת"ס סי' נ'. ולפער' ד אפילו למ"ד דהינו העור השמי מ"ט ודאי פשיטה דין לעור זה דין בשר, לא לעין נבלה ולא לעין בב"ח, והוא המעמיד את הגבינה, וכן לא שיך כאן לאסור מצד מעמיד באיסור, והוא דאמרו בע"ז ליה ע"א דמשום דאייקום איקומין חשוב לי כבעינה הינו בקייבת עגלי ע"ז, ומושם דגם הפרש איסור, אבל על עור הקביה לא האזכיר בש"ס בשום מקום דאית בי' משום מעמיד נבלה או בשר ומצד בב"ח, רק אסרו גבינת עכו"ם מפני שעמידים בעור בנותנים בזוך החלב כל עור הקביה ואתה בי' משום נבלה, ואע"פ שבטל גزو' משום הרחקה

פרק העור והרוטב

הכל שוחטין אפיו טמא בחולין ועיי' סכך שלא נגע בשר, וכן קתני בפ"ב דר' ל"ג דהשותט ולא יצא דם כשרים ונאכלין בידים מסואבות, לפי שלא הוכשרו בדם. וכן שפיר שיך להאי מסכתא דיני טומאת אוכלין. אם לא שאמר דקשי' فهو למה לא סידר התניא האי פרקה אחר הפרקים העוסקים מעניini' שחיטתה מיד, והמתוין עד אחר גה"ע וכל הבשר. אלא דלשונם משמע דעת עיקר הפרק דין עניינו לכך קמקשו ודודוק.

ד"ג קי"ז ע"ב משנה העור והרוטב וכו' התוס' בקשר למצוא קישור להאי פרקה לשלהמעלה וכנסו בדוחק גדול לקשרו עם הא דתניא בפ' בהמה המקשה, שלא אינה מטמא טומאת אוכלין ולא טומאת נבלה, ומהזה נראה דקשו להו דמה ענין פרק זה למסכתא חולין שאין עסקה בטומאות וטוהרות. אלא בעסקין הכלש אכילת שר, ואולם לפער' ד שפיר שיך למ"ז או דלמאן דאוכל חולין בטהרה יש לידע דיני טומאת אוכלין וכאשר בריש פרון לרובה ב"ע קתני

נקראת ערוםה כי הקליפה הדבוקה שהיא הסובין הוא בכל האוכל, וניהו דודאי אינו אוכל בפ"ע אבל בתוך הקמיה נאכל, אבל התוס' שכתבו דהאי דכתובות דחטה נקברת ערומה, דהיינו קאמר אף כשנקברת ערומה, ע"כ ס"ל דחטה בקליפה ההינו קליפה הדבוקה ונעשה סובין במכחת קאמר, ואע"פ שתוס' ודאי מודים דהאי קליפה נאכלת בשעת הדחק עכ"פ בתוך הקמיה, וא"כ בלוא שומר שפיר מצורף וכן אל וגידין וקרנינים וטיפים דמנני,ணאכלים בשעת הדחק בפ"ע, אבל הסובין רק מעורב בקמיה נאכלין נאכלים בשעת הדחק בפ"ע, ואבל מזוהה נאכלת שהקליפה החיצונה עומדת אבל בפ"ע לא. ומעטה בחטה שלמה שהקליפה החיצונה עומדת בפ"ע, לא היותה נחשבת כאוכל לולו שהיא שומר לחטה. עיין בה' ק"ז צ"ל שסתומה על התוס' שכתבו דלפעמים נקברת ערומה. הכי זורעים קמיה, ולא הבנתי תמייתו, הכי חטה קלופה מהאי קליפה הדבוקה נשאה קמיה הלא החינה גם בלי הא קליפה גוש אחד הווה וביע פירור ע"י טחינה ואי דקשי לי דرك לקלפה כלל מסלקין אותה הקליפה אבל חטה שלמה אין דרכה לקלפה כלל ואיך קאמר שלפעמים נקברת ערומה הנה התוס' נשמרין מזוהה שלא כתבו כאשר העתיק החת"ס ז"ל, „לפעמים ערומה“ אלא כתבו „אף אם נקברת ערומה“ וכן במנחות ע"ב ד"ה כדרכ כתבו „אפיקו היהת נקברת ערומה“ והיינו בשארע שהחטה קלופה ונזרעת כד' מ"מ יצאת בכמה לבושין, ובאמת יש לתמזה על התוס' מה הカリחו לכнос בדוחק זה, לפרש נקברת ערומה אפיקו ערומה כשאיירע כד, ולא מפרשין בפשיות דלגביה הלבושים שמוציאה אח"כ, נקראת החטה ערומה אף שדבוקה בה הקליפה החיצונה, לאחר שהיא נחשבת כאוכל מחמת שהיא שומר ומctrף להשלים השיעור אבל הני לבושים שיוצאים עליה בשבולת אין מctrף מושם שומר כדלקמן דף קי"ט ע"ב אין שומר ע"ג שומר. ואולי סברו התוס' דחוץ מקליפה הדבוקה אין להחטה רק לבוש אחת וכן נראתה מדברי חת"ס שהביא מאחד מן החיצונים שרצה לומר דכוונת ח"ל על טירקישון וויטצען שהוא יצא בכמה לבושין על הגבעול. אבל באמת זה הייתה דזוק ותשכח שם לחטה יש כמה לבושין י' או ד' כאשר בדקתי ואחד מתלמידי אמר לי שבספר הפלאנצלעלערע כתוב שיש לו חמשה לבושים וח"ל נזהרו בלשונם לכתוב כמה לבושים מושם דקשה להעמיד עליהם כמה, עכ"פ אין כאן מקום לדברי האי חיצוני כל. ומה שכתב החת"ס דטירקישער וויטצען אין מוציאין אותו לזרעה בשום קליפה ואפיקו קליפת סובין אין עליי קורא אני עליי במחכ"ת, שמתוך דברי בריבי ניכר שאין בקי בתרגולים, כי קליפת סובין ודאי יש עליי כמו לחטים, אלא שמחמת גודל הגרעין היא מועטת לערך הקמיה.

ודע דעת הרמב"ם ז"ל נמי כדעת רשי ז"ל, דבחלכ' טו"א פ"ה ה"ד כתוב אז"ל, וממן לשומרי אוכלין וכו', חטims בשעוירין וشعוריים בקליפהון וכו"ל. הנה משנה הרמב"ם מלשון הברייתא דקתני בכלון לשון „בקלייפהון“ וכתב אצל חטims „בשעויריהן“ ועיין בערך "סער" ששיר נקרה המוץ של התבואה (ולפי דעתך צ"ל בשעריהן בי"ד ולא בו"י) ודוקא לחטין יש להם הני לבושים חזק הקליפה הדבוקה, אבל לשעוירין אין להם רק קליפה אחת הדבוקה בגרעון, אבל היא קשה ועבה, משא"כ בחטה שהיא דקה ורכה וכם"כ רשי ז"ל במנחות, ושם בסוגי יש לעין טובה בפירוש השkil וטרוי וגם במנה דמלקל בשעוירא בגין ליחות ליבשות שברש"י יש שני פירושים וברמב"ם פי' השלישי היפך מדעת רשי ז"ל, ואין כאן מקוםו להאריך בזה.

תוס' ד"ה ולא שומר לטומאה חמורה, וא"ת דאמר בפ"ש משקיין

ע"ש העור והרוטב והקיפה והאלל והעכימות והגידין והקרניים והטלפים וכו', על הסידור הזה יש לעיר דפתח בעור, והניא האלל והעכימות וכו' שהם כולם חלק הבהיר, אלא שאינם בשער וקייני הרוטב והקיפה שאינם שייכים כלל לבמה, והוא שבעת בישול מתחברים לבשר להיות מאכל אחד. והוא דקדוק עצום לכארו' אבל מזוהה נראה לפ"ד דהוכחה הש"ס דתניתא להא דת"ר שומרין לטומאה קלה ולא שומרין לטומאה חמורה. דבاهי עור דתקני במתניתן יש לפרש שני פירושים האחד דמיירי בעור הרך או שלקה וכדאמר רבב"ח לעיל ע"ז ע"ב על הברייתא דקתני בנבלתה ולא בעור ולא בעצמות וכו', דלא נקרה אלא שעשאן ציקי קדרה וכאשר נדרב מזה לפניינו. וזאת מctrף לטומאת אוכלין ולא לנבלות דלאו מאכל גמור הוה אלא ע"י הדחק נאכל עם הבשר, ולגביה נבלה נתמעט מבנגבלתה אבל לבבי טוב"א אין לנו מייעוט, لكن מצורף עכ"פ אע"ג דבפ"ע גם בל' מיעוט איינו מאכל גמור. שנית מצין לפרש דהאי עור גמור ובל' שליקה ולא מצד שנעשה אוכל ע"י שליקה אלא מצד שומר לבשר מctrף לטוו"א, אבל לא לנבלות וכדרשין מקראי בגמרא' דשומרין לטומאה קלה ולא לטומאה חמורה. והתנא בסידורו רצה להשמענו מצד שומר קדרף, لكن הפסיק בין העור לאל ועצמות וגידין כו"ז דהני יכול בראוין לאכול ע"י הדחק כדמפרש לקמן בגמ"י וכן הוא בפיה"מ לרמב"ם, אבל העור לאו מה"ט מctrף אלא מצד שהוא שומר לבשר, וכן הפסיק בינוים ברוטב וקיפה וסידר תhalbת העור מצד שומר, הרוטב והקיפה שהם טפחים לבשר, ואח"כ האל וכו' שכולן יש לאכלו בדוחק. וזה נכון וברור בס"ד ועייןbekמן בדיבורים הסטומיים ודו"ק.

גמר' שומרין לטומאה קלה מנ"ל דתני' וכו' כתבו התוס' דלהכenis ולהוציא לא צרך קרא דנפיק בק"ז מיד כדמיסיק בגמ' וכי איצטרך לא בקולית סתמה, וכתבו שם התוס' דע"פ דשומר הוה בסתומים, כגון חטה בקליפה התם מרביתן דארע זרע וכו', אבל הכא גלי קרא דשומר לא הוה אלא בשאפר דגע עכ"ל, וא"כ שפיר איצטרך קרא להוציא ולהכenis ע"י שומר סתומים כמו חטה בקליפה שלא נאמר דהו כמו קולית נבלה דאיתנה מטמא ואני כאן ק"ז מיד דהוא בಗלי, ואין למדום אלא על שומר בगלי, וכגן עור שיש עליו כזoit בשער. אלא דמה"ט גופא מטורץ שפיר דילפין דשומר לגבי טו"א מctrף, די אינו מctrף גם להוציא ולהכenis, לגבי חטה הסתומים מכל צד לא הי' מהני, דהרי הוא טהרה בלוע, והוא כמו קולית נבלה דאיתנה מטמא, אבל אי השומר מctrף הרי הוא חשוב כאוכל והוא הכל בಗלי, וכן בקולית נבלה דאי השומר מctrף, ממש לא מהני, משום דהו טומאה בלועה אבל בחטה דחשומר מctrף שפיר מכניס ומוסיא דכיוון דכאוכל יחשב הוה בಗלי. וכן נראה לפ"ד דכל הסוגי' דהכא דקארם דשומר להכenis ולהוציא לא צרך קרא אלא לצרף לאו דוקא, דלפי מה דשינו ל�מן צד דשומר סתומים בנבלה לא מהני אף להוציא, מミלא מוכח דקרא דארע זרע לצרף אתה וכnen"ל ודו"ק.

ע"ש גמר' כדרך שב"א מוציאין לזרעה, חטה בקליפה וכו'. הנה רשי' ותוס' ז"ל פליגו בפירוש האי קליפה, דרש"י מפרש דקליפה העליונה שהחטה מונחת בה בעוד שבולת, אבל הקליפה הדבוקה בחטה שמננה נעה סובין בטחינה הוא אוכל גמור, ולא בעין לפotta דמctrף ומטעם שומר. ולפ"ז מה דאמרו בכתובות דחטה נקברת ערומה ומוציאין כמה לבושין העליונה שבבולת ואת כפושטה דעתה שטומאה נזרעת ללא קליפה העליונה שבبولת ואת

לייתי הנך מזוערים בק"ו, משום חומר שיש בהן, דא"כ מה זו דקאמרתו לוי ליתני הנך מתנוור, דהא כבר אסיק אדעת' דאי'א איזה חומר בתנוור מה שאינו בזעירים עי"ש. ואני בער ולא אדע, היכי כוונת המהרשות'א דזערעים נילוף מק"ו משניהם בע"א, דזה ודאי ליתא דהא הנני שנים הויה להו שני כתובים הבאים כאחד, ואין מלמדין והוא מדה בתורה ומיעוטא, הנך אין אחרינא לא ואפלוא בק"ו א"א לממוד, אלא כוונתו דלפמי מה דאמרו לעיל דבר כל אחד מהני תלת יש חומר מה שאינו באחרינה, הלא יש ללימוד חדא מתרתי בק"ו והצד השווה, דהינו זערעים מנבליה בק"ו, ומה נבליה שאין טומאתו מרובה אית' לי יד ק"ו זערעים שטומאתו מרובה, ואם נפרק מה נבליה שכן טומאתה יצאה מגופה, נשיב תנוור יוכיח, ואם נפרק מה לתנוור שכן מטמא מאירנו נשיב נבליה תוכיה, וחזר הדין וכו' אלא מה דיש להעיר על המהרשות'א הוא, דילמא רשי' ז"ל נמי כיון לכך, ומה שכנהב דבר כל הנך דקאמר תיתיב בע"א קאמר, כוונתו על חדא מתרתי במה הצד כנ"ל, וקרוי לי' בגין אב משום דפרכינן עלי' פרכנא כל דחו, כיון דהוה חדא מתרתי וככלעיל דף קט'ז ע"א, ואשר כתוב רשי' ז"ל כאן ד"ה מה להןך שכן מיטמאן ודוק'ק.

ע"ב גמר' ואב' א' סברא, מר סבר הקשר תחלת טומאה הוא, ומ"ס לאו תחלת טומאה הוא, לכארו' נרא דפליגי בהא דאמר ר'ה בר' ר'דר' לעיל, פירות שלא הוכיחו כתנוור שלא נגמרה מלאכתו דמי, דאין זה קולא דזערעים, אין מקבלין טומאה ביל הקשר מים, דכל זמן שלא בא עליהם מים, לא נגמרו מלאכתן, ולפ"ז ודאי אין כאן מקום לדמות הקשר לטומאה לעין יד, דמה ייעיל הקשר יד לפירות שצרכין לגמר מלאכתן ביאת מים, אבל לסתם גמר' דלעיל דחשב הקשר מים לקולא, דאקיל רחמנא בזערעים, דגער' דגנמרו מלאכתן לטומאה מ"מ בעי הקשר מים, ואח'כ' נגיעה הרשות' יש מקום לומר תחלת טומאה הוה ביאת המים, וממילא כמו דבטומאה סגי בנגיעה הר'ה בביאת מים, ובזה ניחא נמי אדקטני בבריתיא שהביא לסייע לר'י וכש שאון מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, כך אין מקבלין הקשר אלא לכשיטלשו שנטקשו בתוס' למו תולה הקשר בטומאה ולא בהיפיך טומאה בהקשר שהוא קדום, וא"א שקיבל טומאה קודם שיוכשר, ולפי הנ"ל ניחא דגמ דין זה תליי בסברא הנ"ל,adam כר'ה דלעיל דביאת מים גמור מלאכה היא, א"כ מה לי אם באו המים עליים אחר התליה או קודם התליה שמוך לה, דהרי התליה ונביאת מים שנירום מצד גמור מלאכה בעין, ומה לי אם זה קדים או זה, אבל אם תחלת הטומאה הוא אז רק אחר התליה בעין בטומאה, והוא משום דהקשר תחלת הטומאה הוא, لكن קאמר כמו לטומאה, והוא משום דהקשר בטומאה דלא מהני כו' דמה'ט נמי לא מהני הקשר במוחobar כמו הטומאה דלא מהני כו' נרא להפ"ע' נכו', אלא דקצת קשה דלמה לא פריך מהיא ברייתא על ר'ה בר' ר'דר' לעיל, ואדרבה כפי הנראה נתקבלו דבריו בלי' חולק.

ו"ד דהא דאמרין אין מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, פרש"ז ז"ל בשם תוו'כ דאם אתה אומר מוחוביין טומאי טימאת את הכל וכו', וככטו התוס' דמילא בהקשר נמי כן הוא, ולמה תלה הקשר בטומאה, ותוירצו בדוחק, עיין במהרשות'א ואני רואה דבר חדש ברומב"ס, דבפ"ב ה"א מטו"א כתוב, דאוכלי הגדים מן הקרקע אין מקבלין טומאה עד שיעקרו, אבל כ"ז שמחוביין אפיו בשורש קטן שיוכלי לחיות ממנו אין מקבלין טומאה עכ"ל, ולא נתנו טעם לדבר כמו של' רשי' ז"ל, ואדרבה מזכות הרמב"ס ז"ל כ"ז שיוכלי לחיות משמע דהטעם הוא משום דחוויות מציל מן הטומאה, וכן בע"ח דכתיב כי ימות מן הבימה הרי דחוויות מציל מטומאות

מיפקד פקידי ולא נטמא המשקין עם האוכל, ואמאי לא נטמא ב涅געה הטומאה לקליפה משום שומר, ויל' דאין שם משקין עליה עד שיצאו לחוץ עכ"ל. והקשה המהרשות'א ז"ל ذקרו להו מה קרו להו, דודאי מוה"ט לא נטמא המשקין עם האוכל שבתוך האג, וכפרש"ז ז"ל שם וכוונתו דבלא קושייתם צ"ל כן, דעתין אין שם משקה עליהן להיות נטמא עם האוכל, דהרי האג בעצמו אוכל הוא ומתקבל נטמאו בלא סברת שומר, ומה הוסיף בקשיתם שהקשו דיטמאו המשקים שבתוך טומאה, ומה הוסיף בקשיתם שהקשו דיטמאו המשקים שבתוך האג מצד שומר כיוון דבלא"ה נטמא האג עכ"ז דרך משום דעתין אין תורת משקה עליהן ואוכל נמי לא הוה משום דעומד לשוחות ולהיות משקה. וע"ז כתוב ק"ז צ"ל בחודשו דלק"מ, דיל' דמש"ה לא נטמא המשקין המפוקדים בתוך האג, משום דהוה טהרה בלוועה מגע בית הסתרים, ולכן הקשו דכיוון דהאג שומר לשקה והשומר בגלי שוב אין כאן טהרה בלוועה, דכיוון דשומר בגליו תו לא מקרי ביה"ס. ולא זכית להבין, דסכ"ס גם ללא שומר הלא האג נטמא, משום דהוא אוכל, ולמה לא יטמא גם המשקה שבתוכו בהדי, וע"כ לומר דלא מתחטאח בחדא משום דלאו אוכל דכוות' חשיבי בהדייהו, ואין חיבור לו כמש"כ שם רשי' ז"ל, וא"כ גם שומר לא מהני לטמא דשומר מחובר לאוכל בעין כאשר כתוב כן הרמב"ס ז"ל בפ"ה ה"ד הנ"ל ז"ל, "ומניין לשומר אוכלין שהן מתחטאין עם האוכל כשהן מחוברים בהו" הרי דבלא חיבור עס האוכל לא מיטמא עריכן לזה דמטעם טהרה בלוועה ומגע ביה"ס לא נטמאו המשקין המפוקדים דכיוון דלאו כחדא גופה חשבין המשקה בהדי אוכל, אין יטמא אלא עי' נגיעה בהיה"ס, ומגע בית הסתרים לאו מגע הוא, ואפיו לרביבא בפ' בהמה המקשה לעיל עג' ע"א, דחוורי אוכלין כמו דמפרט' דמה, ולא הוה מגע בבית הסתרים, באוכל משקה מודה דמגע בבית הסתרים מקרי, ועכ"פ המהרשות'א ז"ל יפה השיג ודוק'ק היטב.

ד"ה ק"י"ח ע"א גמר' שומר דכתב רחמנא למה לי. והיינו דעל כל ער' זרע, ממש"כ רשי' ז"ל ש"מ לצרף, והנה לדעת הרמב"ס ז"ל וכמבעור בתו"כ דלהתטמא טומאת עצמן לא בעין שיעור, דאפיו כ"ש מקבל טומאה, וכאן בקרא הלא לך מסומאת אוכלין שתיטמאו דיבר הכתוב, וכדיםיים וכי יתן מים על ער' ונפל מבלטם עליו טמא הוא לכם, וקשה לומר דברים איינו עניין שדין אוכלי טמאים שטמאין ממי שקיין או אוכלין אחרים למאן דאוכלי מטמא אוכל, דזאת הוה לי להש"ס להזכיר. אולם לפי מה שבירנו לעיל, גם לרמב"ס בעין הכא צירוף דכיוון דהשומר בתבואה שסובב את כל האוכל אי לאו דמצטרף הוה טהרה בלוועה וביה"ס. ובזה תבון מה שכותבו התוס' ד"ה שומר, דכיוון דיד מכניס ומווציא ושומר מכניס ומוציא, שוב לעין צירוף לא בעין תרי קראי אהכנסה ואהוציאה, הכוונה בזה דכיוון דלא מקרי טהרה בלוועה עי' שהשומר מצטרף, הרי דהוא אוכל ממש ולא שייך לומר בשומר שהוא מאן מכניס ומוציא, אלא כל זמן שלא ידעין שמצטרף לשיעור האוכל, אבל לאחר שזיכינו שמצטרףתו הוה לאוכל ממש ולא שייך כלל מכניס ומוציא. ועיין בלב ארי' מה שכותב על דברי התוס' ודוק'ק היטב.

ר"ש ז"ה תנור מטמא אוכלין מאורי וכו', כל הנך דקאמר תיתיב מני' בبنין אב קאמר, וכ' המהרשות'א ז"ל לא ידעת' מי הכריחו לכך, דהא שפיר מציין למיעד ק"ו מהןך פירכות דקאמר תלמודא, ועיין בבב אר' דקמתמה על המהרשות'א דאיך אפשר לומר דהא דקאמר

תמה על המגיה במל"מ שרצה למדוד לעניין ברכה דלהוי כמו קבלת טומאה שלא להתחשב אף שהוא בריה, עי"ש. והנה יפה העיר, אבל לא הסביר החלוקת שבין טומאה לצירוף, אבל ההסביר הוא דרישות באיסור נמי לא מהני אלא אם תחולת ברית' הוה באיסור, עיין לעיל צ"ו ע"א בסוגי דבירה בתוס' ובפוסקים, וא"כ ה"ה בטומאה כך ד"א להיות טמא טומאה חדשה מצד בריה, כמו ד"א לחול איסור חדש על בריה בפחות מכך עירור, אבל לענין צירוף שומר לכביצה הרוי אכן שיעור ביצה מתחילה ברית', וכן אף אין צירוף שומר לפחות לפחות מחייב אבל מצד דרישות בריה, מהני גם בפחות מכפול, מפני שהצירוף מתחילה ברית' הוה וד"ק.

ע"ב רשי' ד" החטין בקהליפתון וכו', וה"ה לאוכל שחלקו, וה"ג הוה מצי לתרוצי בריה שני אלא תירוצא דחיקא הוא עכ"ל, בנסיבות שטמ"ק על הדף בש"ס וילנא כתוב, דהאי וה"ג וכי עשה"ד לא נמצא בספר כי, ועיין בח' ק"ז צ"ל דምפרש דברי רשי' דלשוני נמצא בספר צ"ל דהנץ' דבוקע בבריה שטמ"ק על הדף בש"ס וילנא כתוב, דהאי וה"ג וכי עשה"ד לא בבריה שאני שניינו דחיקא הוא, דעת'ג' דלענן איסור חשבא בבריה כשייעור שלם, מ"מ לעניין שייעור טומאה דחוק להחשב בריה, אבל לעניין להחשב בריה להצrik לה יד ושומר לעניין זה אין דוחק עכ"ל, ודבריו הקודושים נפלאים ממנה, דאפילו ע"צ הדוחק א"א לומר לדענין טומאה נחשוב בריה, שלא נctrיך שייעורא, דהרי עיקר לפותא דמקל זרע זרע הוא דושמר מצטרף להשלים השיעור, הרי דעת'ג' דזרע בריה הוה, מ"מ בעין כביצה. וטעמא ממש'כ' למעלת טומאה כאיסור דבענין איסור מתחילה ברית', ולכן טומאה חדשה דאנון נפשר של רשי' צ"ל, אבל הכא דאנון רוצים להשלים השיעור עי' השומרים, וקמבעי אי שני שומרים על שני בחיצי ביצה נמי משליימין, אם נימא אין שני שומרים על שני בחיצי ביצה משלימים ליכא חלק בין בריה לשאיינו בריה, אלא מוץ דוחק גדול דהרי חשבות בריה לא מהני אלא בחאדא, אבל בתורי בריה להחשב בחאדא מהכי תתי, ואדרבה בעניין פלא, איך עלה על דעת קדשו של רשי' צ"ל, אפילו על צד הדוחק לתרץ כן קושי' הש"ס, ולכן יפה מהק השטמ"ק כל דברי רשי' בזה, וד"ק.

תוס' ד"ה שומר אוכל שחלקו וכו', וא"ת ואמאי לא משנה דאן השומרים מצטרפין, ומימיiri כגן שיש בין כל הגורגרן כביצה בלא שומרון, והשומרון מכניםין ומוציאין וכו' עכ"ל, לפי מה שכתבו לעיל בריש פרkon דושמר האzuים שמכסה את כל הגרעין אי לאו מצטרף לאוכל לא ה"י מכניס ומוציא, מושם דוחה טהרה בלועה שאינה מקבלת טומאה ניחא, אבל מצריך כן וד"ק היבט.

ד"ג ק"כ ע"א גמר' א"ל אבוי הוא עצמו יטמא טו"א, והתוס' כתבו דהוומ"ל הוא יטמא טומאת נבייה, וכתבו בא"ג דבאמות טו"ג לא מטמא, דaicא מיili טובא דמטמא טו"א ולא טו"ג, כדתנן השוחט בהמה לעכו"ם ומפרכסת עכ"ל, והמהר"ס לובלן צ"ל קמתמה, מה ראי' היא זו הדתם במיתה תל' מלטה דהתורה אמרה כי ימות מן הבהמה, והוא באמות קושי' עצומה על התוס', אבל מה שנלפע' דבזה, דתנוס' סברו דהא דאמרה תורה כי ימות עד שימות, דכ"ז שמספרכסת איין בה טו"ג אין הטעם ממש דרישות מציל, אלא ממש דעדין איינו אוכל גמור, דנתקשו להו כמו שהקשה הלב ארוי לקמן בדף קכ"א ע"ב ארכ"י, דכיון דרישות מציל מן הטומאה למה לא יציל נמי טומאות אוכליין, אשר מכח קושי' זו מסיק הלב ארוי דבאמות טומאה זו אינה אלא מדרבןן עי"ש, אבל התוס' לא ניחא فهو בזה, וס"ל דרישות מציל ממש דלא עבדי כען בשער עד שמתה למורי, ולכן שפיר יש מקום לחלק דرك לעניין טו"ג לא מקרי בש"ר, אבל לגבי טו"א אוכל סתם מקרי, ולכן ראייתם מכוננת, אלא דמ"מ "ל דגם התוס' לא כתבו כן אלא בדרך ס"ד, וכך לישב דלמה

גבילות, ועוד"פ שוגסשת ומפרכסת מ"מ כל זמן שהוא חי אין כאן טומאה, מכש"כ בטו"א שהוא טומאת נגעה הבאה מחוץ לה שלא תטמא כי"ז שמחובר לקרקע שהוא הצומת, והוא דבשחיטה כשרה מפרכסת מטמא טו"א, עיין לקמן קכ"א ע"ב בלב ארוי ד"ה שם וריא"א ישנה לאברים דבאמות איין זה אלא מדרבןן ועיין מה שאכתב אני בזה לקמן בס"ד. אבל בראש פי"ב לעניין הקשר כתוב דבענין הקשר דוקא אחר שנעקרו מוקהך דבשחיטה במחובר, לא נאמר וכי ישין לך זרע שלא בא עליו מים כשהוא במחובר, אבל ברא"ה דכיוון דבגמ' הביא האי טעמא שכתבו רש"י ותוס' מזה משמע דלא דהקשר תחולת טומאה וכמו דרישות מציל מטומאה כמו כן מהקשר שהוא תחולת טומאה, והוא לאכו"ר דלא כר"י דס"ל יש יד להקשר כמו לטומאה וכאשר כן פסק הרמב"ס צ"ל, אבל בזה י"ל דכיוון דבגמ' אייא תרי אב"א, ולחד בקרא פליגי, אי דרשין גם אלפיני פני, א"כ לא ביריא לנו אי ס"ל לר"י דהקשר תחולת טומאה, וכאשר ביארנו גם ר"ה בר"י דר"י לית לי" האיסברא, لكن בחר הרמב"ס צ"ל בהקשר דלא סגי במחובר בטעמא דא"כ הקשרת את הכל אבל בטומאה לעיל לא כתוב טעם זה, מושם דבאמות איין זה טעם אלא הוכחחה דהדין כן הוא, אבל הטעם הוא משום דרישות מציל והשemit הרמב"ס צ"ל הוכחחה כיון דaicא טעם במלטה, ולא עוד אלא דלא בעין האי הוכחחה דהא כיון דלא מקובלין הקשר במחובר, מミילא א"א לבוא לידי טומאה וכמושי התוס'. אבל מה דקרה על האי הוכחחה בהקשר שתכתב הרמב"ס, הוא מהה שכתב המהרש"א צ"ל דברי התוס', דהרי איצטריך קרא דכי יותן מים על זרע לאחר שנגמר פוי ונעשה זרע, וזה אין מוכרכ שיפלו גשמיים עליהם, ואני מוסיף עוד דהלא אין בית מים לרצון בעין, ולאחר גמר פרוי אין צורך בגשמיים, ואדרבה בימי קוצר חיטים גשמיים סימן רע המה, אולם צ"ל דהרבmb"ס צ"ל סובר אדרבה היא הנותנת דלא דבר מגשים שנפלו על פירות גמורים בעודם מחוברים אז הנשס שלא לרצון, אלא דלשון הרמב"ס צ"ל משמע דאפילו הנשים הרצינין להשלמת הגרעין ה"י מכשיר דאי זרע אלא לא נגמורה למורי וצ"ע וד"ק.

ע"ש גמר' איר אין יד לפחות מכך, עיין בראשי' ותוס' דפליגו אי בעין כביצה אוכליין במחובר דוקא, או סגי לי' ב涅געה שלמען לצרפן, ועיין בלב ארוי' מה שהאריך בזה. והנה יש לפע"ד ראי' ברורה דלא בעין חיבור לצירוף אוכליין, מהה דאית בהפסחים מה ע"ב, אמר עלא ל"ש אלא בעריבה אבל בבית חיב לבער, מ"ט זימינן דמכניס להו ונפלו לגבי הדדי הרוי מפורש אומר, דגבוי חמץ דעובר אכיזת דוקא, סגי בנגעת שני חצי זיתים, ולא עיי חיבור גמור, ואין לומר דבל יראה וחיבור ביעור תלי באיסור אכילה, וכיון דaacילה עובר באוכל בהפסקה רק שהיה' בתוך כדי אכילת פרס, لكن גם חיבור ביעור חל על כיון מרדיך, אלא דהא איינו א"כ אפילו איינו מונחים יחד סמכים צל"ז נמי יעbor ויתחייב ביבעור, והרי הש"ס לא אמר אלא מושם דזימינן דכנייש אהדי דמזה משמע דמדאוריתיא לא מתחייב ביבעור בשאים נוגעים החלקים צב"ז, ומ"מ בדכנייש فهو אייך חיבור ביבעור מה"ת. אולם באמת הדבר צrisk טעם דמה לי אם השני חצאי זיתים מונחים סמכים ווגעים אהדי או רוחקים זמ"ז כיון דברשותו המה, ואפשר לאכלם תוד כי אכילת פרס, וצ"ע כתע וד"ק.

ד"ג קי"ט ע"א גמר' ת"ש על כל זרע זרעו כדרך שב"א מוצאיין כבירה שני אני, עיין בלב ארוי דרכ"י אינו מקבל טומאה בפחות מכביצה, אבל לעניין צירוף שומר שפיר מהני בבריה, ולכן

חייבים עליו משום חנוך מהקיים למצה, ובמצה הרי כתיב להם עוני, ודוחה מכח האי ברייתא דהמזהו וגומו, אלא "ט" דמי פירות אין מחייבין עיי"ש, ו"ט" האי הקישא לא מהני אלא על גוף ענין חמצ ומצוותם, אבל לא לענין פרטני דיניו דכתבי בקראי אחרינה, ולכן אין הוה מקשהaca מ"ש מצה מחמצז דהרי בשניהם כתיבocab אכילה, לא ה"י מספק לו התירוץ דבחמצ אתה נפש לרביוי ולגלוות דאכילה דקאמר הד"ה שתיה דיא עדיין לא מיתרך אמריא לא נקי ש biome מצה לחמצ, דכמו דהאי אכילה כולל גם שתיה ה"ג במצה כן הוא, לכן קאמר מיד דהא לא קשה לי' Dunnikש מצה לחמצ לענין זה, דהרי במצה כתיב קרא אחרינה לחם עוני ולגביה זה לא מהני ההיקש, אבל קשה לי' דהא בחמצ אכילה כתיב ומניין לנו לומר דה"ה שתיה. וממה שאמרנו ג"כ מוכח דהאי יפותא דנפש רק גולו מלטה בעלמא הוא, דאכילה דקרא כולל גם השתייה ולא דילוף זאת ורק מריבוי, וכמש"כ בדיור הקודם ודוק"ק היטב.

ע"ש נבלה לא אתה מנין שכן ענווש כרת, האי פרכה קלישטא טובא ואני דומה לשאר פרוכה של קולא וחומרא, דהרי בחלב אפיקו קרת וחטאת נמי מתחייב על השתייה, הרי דהוה ממש באכילה אפיקו לכרת וממש"כ בмеди דלית בי' אלא לאו ולמלקות צ"ע.

תנוס' ד"ה מה להנק בסה"ד, ואפיקו למ"ד לאו לאברים עומדת הי' באיסור שאינה זבוחה, עיין בבב ארוי מה שכ' לענין אישור אינה זבוחה בעוף דנסתפק הפרט"ג אי אית' בי' וממש"כ דהכא לר"ל קיימין דס"ל אין שחיטה לעוף מן התורה, עיי"ש. ואני בל"ה ביארתי בפתיחה דבכל הני קראי דכתבי ב"ד ספרים שנאמרו להם במדבר לא שיז' כל אל איסור עשה דאי', דהרי במדבר לא נצטו על הזביחה, ואכלו נחרה לדעת ר"ע דהאלכתא כוות', ואולם בל"ה נמי יש לתמורה על התוס' שכתו בדלא הי' לה שעת הcores מכך אישור אבמה"ח או עשה דאי', הלא האי קרא דນבלת עוף טהור לא דבר כלל מאיסור אכילה, אלא מטומאת אדם באוכל נבלות עוף טהור, ולגביה טומאה ודאי הי' לה שעת הcores דאבמה"ח נמי מטמא לנבלה, היינו דוקא בהמה ובגנעה מדכתיב כי ימות מן הבהמה וכדלקמן קכ"ח ע"ב אבל אבמה"ח דעתך לא שמעין דמטמא בבית הבליה ודוק"ק.

ע"ב גמר' ובכוורים גופיהו מנ"ל דתני ר' יוסי, פרי, פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה, הביא ענבים ודרכו מנין ת"ל תביה. הנה האי ברייתא מתחלת הבאה מדברת וקאמר דין מביין רק פרי ולא משקין היוציאים מהם, חז' מן הענבים ובכ"מ שם, גם משקה שלhn, עיין ברמב"ס ריש פ"ב מבכוורים ובכ"מ שם, ולכן תימא רבתה הוא שביבא ראי' לסתור, ובבל"ה כל הסוגי' קשה להולמה, שמערב הדברים, כי מיחוי של חמצ חלב ונבלה שהוא המשם אין למדוד ממנה למשקה היוצא מן הפירות שהוא רק זיעא בעלמא וכמש"כ גם התוס' חילוק זה, ויש באה מיבור גדולה באחרונים בפ"י בקונטרס האחרון לאיסור חדש, ובכח"צ בתשו', ובתשובה תי' גם אני הארקטיא ואכ"מ להאריך יותר ודוק"ק.

ד"ג קכ"א ע"א גמר' האי בשק שפלטו סיכון היכי דמי אי דחשב עלי' אפי' באפני נפשי מיטמא, ופרש"י ז"ל ליטמא טוי' א' וכו', אבל טומאות נבלות ודאי לא מהני מחשבה אחר שהעור מבטלו ומהשכבה שאח"כ לא מהני לעשותו בשר רק אוכל בעלמא. עיין ברמב"ס פ"ב ה"ג מטו"א שהביא דין זה שהאל אם חישב עלי' לאכילה מתקבל טוי' א', והכ"מ ציין על זה הסוגי' דהכא, וכותב דקאי אה דאמר ר' אלל המכונס אם יש צית' במ"א חייב וכו' עכ"ל, וטעות פלטו קולמסו דלא קאי אהיה דר' יהודה דמייר' באל-

לא פריך דאף טו"ג יטמא ولكن כתבו דלא ברירה להקשות כן, אבל לא דס"ל דבאמת אין בשום של נבלה משום טו"ג, ודוק"ק.

ע"ש גמר' תנן התם וכו' אלא המחה את החלב וגומו, אכילה כתיב בי', אר"ל אמר קרא נש לבנות את השותה, ואני תהה איך יתחייב חטאת על ריבוי צו דהוא פחות אפיקו מאיסור עשה, וקרי לי' לרמב"ס דברי סופרים, כמו ח"ש, דלענינו אצחע"א לא חשבין ח"ש כאיסור אינה זבוחה מבואר בתוס' וברמב"ס בסוגי' דאצחע"א, ועיין בלח"מ ריש פ"א מחמצ ומצוות שהביא דברי הרמב"ס בפ"ג מאבה"ט דכתב הטעם בהמזה נבלת עוף טהור דמטמא את האכלו משום דשתיה בכל אכילה, וכן משמע מסתימת לשונו בהלכ' חו"מ דכתב אחד האוכל ואחד המחה ושותה דמשמעו דושאון הון מצד שחייה בכל אכילה, וקמתמה הלח"מ שזה נגד דברי הש"ס כאן דיליף ר' ל"ל מנפש דחיב גם על השותה, ולא מטעם שת'י בכל אכילה וכמש"כ התוס' הכא דבמידי דאכילה לא מצינו דמיליף מותירוש וצ'ה, ונתקח הלח"מ לומר דגם הרמב"ס ז"ל ס"ל להא דר"ל דמכח קרא דນבלת גלי' בן דגם במידי דאכילה שתהיה בכל אכילה. ואני תהה איך לא הריגש דהראם"ס ז"ל דסובר דכל מה דאתה מריבוי הכתובים אין לוקין עליהם, לא מצי מחייב קרת וחטאת ומלקות מכח האי דרשאה דນבלת לרבות את השותה, וכן נראה ברור דדעת הרמב"ס דהאי י寥וטא דשבועות מזכיר לי' לתירוש וצ'ה אכילה מהני גם לחלב וחמצ וכדומה, כל שהמזה גופו המאכל עד שעשו משקה דשתיה בכל אכילה, אלא לעומת ההוו"א דין דרך אכילה צו כדרך אכילתון, דריש ר' ל"ל האי נפש לרבות השותה אבל גם בלא קרא מסתבר לומר בן דכין דיש הרבה בא"ה שאין להם شيئا' וממחים מאכליהם להקל אכילתון, לא מסתבר כלל לומר דזה מקרי שלא כדרך אכילתון, ותடע דהרי לגביה בישול שבת וכן בישול בב"ח סגי' כמאכל בן דרוסאי, עיין בפתחה בב"ח לפרט"ג ואע"פ שרך לבן דרוסאי וחבריו ראוי לאכול, אבל לרוב בא"ה הוא קשה לলעת, מ"מ לא מקרי שלא כדה"ג, וכן אמרה תורה בפסח אל תאכל ממנו נא, ולא מקרי אפילו ראי', רק מה שבטלת דעתו אצל כל אדם כמו אוכל חלב כי בפסחים כ"ח ע"ב וכן מכם"כ דהמזה חמץ או חלב וגemu דלא מקרי שלכלדה"ג ור' וכן אדמתא אסמייך ר' ל"ל דבר זה בריבוי דນבלת והגם דמשתוחיות הסוגי' דבעי' נפש בחלב ובחמצ ובנבלה ובעbid צריכותא משמעו דדרשה גמורה, הרמב"ס ז"ל לא שת לבו זהה, מפני הכלל שבידו שMRIובי הכתובים אין לוקין ואין מביאין חטאת ודוק"ק.

ע"ש גמר' בשלמא אם מצה היא וכו', לחם עוני אמר רחמנא וכו', וכתבו התוס' דהוומ"ל נמי אכילה כתיב והוא באמת קושי' עצומה על בעל המסדר, דלמה לי' להביא ממරחק לחמו ולא פריך מני' וכו', מ"ש חמץ מצה דהכא כתיב אכילה והכא כתיב אכילה, והת"ח רצה לומר מכך זה דלגי מצה יוצא נמי בשלא כדה"ג וכבר דחו האחוריים את דברי, דוזאי אין חילוק בהז בין עשה ללי". והנה לפי האמור לעלה ה' לי' מקום לתרץ דנייהו דבעין קרא על המחה דלא מקרי שלכלדה"ג הינו למי שיש לו טוחנות ללוועס המאכל בעין קרא, אבל למאן דלא יכול ללוועס ולכנ המחה את הגויש כדי לשוטתו פשיטה לדידי' כדרך הנאותו מקרי, וכן הכא דקתני דהמזה וგemu דלא יצא ידי' חובת מצה שתמא למי שאינו יכול ודרכו לעשות כן וא"כ לא סגי' לי' לומר דמשום אכילה דכתוב במקרה לא יצא, תינח למאן דיש לו شيئا' לעולס אבל למאן דאי לו ודרכו להמזהות מאכלו למה לא יצא, וכן הוכרח לומר דמי' מ"מ לא יצא מושם דלחם כתיב והמיחוי לאו לחם מקרי אולם גם בלאו האי סעמא נחא דבפסחים לה' ע"ב רצה לומר דהנילוש במ"י פירות אין

דניטז מדים השחיטה על הדלעת בין סימן לסייעו, והאי דם ודאי ניתז בחים דהרי הוא בין סימן לסייעו, וכי מתה עמוד ושותט ואיך יקשר לדעתו דבעינן גם בשחיטה דם היוצא לאחר יציאת דם הנפש שכבר מתה, והוא תמייה רבתה. ועיין לעיל שם שכבתבי בזה ודוק". אבל דעתם מותוק האי סוג' נצחים קושי עצומה על שיטת הרמב"ם דסביר דשחיתת נカリ אינה נבלה מה"ת, לדעתו מה לין בינם טמאה לטהורה, ובין ישראל ליכרי ועיג' לישב.

על"ב גמר' אמר חזקיי הויאל וכיקול לנורורה ולהעמיד על פחותה מכזית, עיין לבב ארוי זיל דזחו דבר הנגע קצר שיאכלנה כולה וудין תה' מפרקסט. ואני תמה על לשונו שכבתב שהוא נגע קצר, הלא כבר ביארנו לעיל דף לעיל"ב ובשאר מקומות דעתל הלב לחוד מטה גמורה זה כמו הותז הראש, ואיך יעלה על הדעת לאכול כל בשירה עד שלא תשאר אפיקו צית בשור והיא עדין חי' ומפרקסט. וכך נראה לפע"ד דכונות חזקיי הוא לומר שלא דלא שיק' כאן סופה לטמא טומאה חמורה כמו נבלות עוף טהור, דהאי כאשר הוא עתה מצי לטמא טומאה חמורה עיי' אכילה, אבל בהמה מפרקסט דחיות מצליל מן הטומאה, עיג' פ' סופה למות ואז בטמא אין זה מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, וכאשר לסברא או כיוננו בתוס' ד"ה ולהעמידה, ולהזק סברא זו קאמר הויאל וכיקול לנוררה וכו', ור' דאלוי ה' במציאות לגרה תחיכות תחיכות לא היתה באהה לדי' טומאות נבלות כלל, וניהו דאינו במציאות מ"מ מהני דעתה בעודה בחיותה לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה. ומפני שסבירא זו דחוקה יפה עשה הרמב"ם זיל דדוחה מהלכה ודוק".

על"ש גמר'ומי אמר חזקיי הכי, והא איתמר וכו', חזקיי אמר אינה לאלבירים מטה היא וכו' יצאה מכלח חיים ולכלל מטה לא באהה עכ"ל הגם. והנה הת"ח קמתמה דחזקקיי למה לי מחשבה כלל כיון דהוא אוכל גמור לבג', והלב ארוי' מושיף בתימה דמ"ש בנכרי טומאה לא, כיון דאין בה איסור אבמה"ח. והוא נדחק מעד עי"ש. ואני מושיף בתימה דמ"ש שחיטה דהה נפסקו או עקרו הסימנים נמי הדין כן. אולם לפע"ד נראה ברור דרא דס"ל להזקיי דשחיתת בה שניים יצאה מכלח חיים דזוקא בשחיטה הוגנת הדין כן אבל שהה ודרס ומכו"ש נחר או עקר הסימנים אינה אלא כטרפה בעלמא, ולא דזוקא אליבא דרי' קאמר כן לקמן בגמ' אלא חזקיי נמי מודה לה, דעיקר טעם דחזקקיי הוא מדרשי כן לאכול אחר השחיטה מיד קודם שתצא נפשה (וכאשר ביארנו בפתחה דהיתר זה לר"ע מוכח מקרא עי"ש) מזה דן דשחיטה הוגנת משווה לה בגיןה חייה עכ"פ, וכן אין בה משום אבמה"ח והתנא במשנתינו אשמעין דהה בטמאו כשלחת ישראל או בטהורה כשלחת נカリ דיש בו צד שחיתה או מצד השוחט או מצד הנשחט, משוי' לי' אוכל לא לטמא טוי"א ומילא ה' שלא לחיבב אבר מה"ח ור' אסי מבואר לנו דבעינן נמי מחשבה להאכילה כדי שתתחשב אוכל לגבי טו"א, ומילא גם שלא תהא בה משום אבמה"ח. או נאמר דלה לא בעינן מחשבה כלל, דהמушה שחותך ממנה אבר לאכלו חשובה יותר מחשבה, אבל כל זאת רק בנסיבות שחיטה הוגנת ובישראל בטמאו ובנכרי בטהורה, אבל בשחרר אחת מהני תנאים אין בו אלא מעשה טרפות בעלמא, עיג' נפסקו שני הסימנים, וכח' תחשב hon לגביו טוי"א והן לגבי איסור אבמה"ח.

אבל מה דקרה על דעת חזקיי הוא, וכיון דעת לדי' רק בשחיטה הוגנת הדין כן, ומכח גזה'כ דהתירה התורה לאכול מיד בעודה מפרקסט, מיל' דהדין כן גם לגבי טוי"א והעמדת והערכה ולגביה הרבעה דלכל מיל' חשיבא כאןה חייה, דלמא רק לגבי איסור

שכנoso כדאמר ר'ה, אז מטמא גם טומאת נבלות, אלא קאי על אל דת'ק דעתך לטמא טוי"א, עיג' קאמר בגמ'adam חישב עליו גם בפ"ע מטמא טוי"א בלי צירוף, ודוק' ועיין עוד לקמן בדף הסיום.

על"ש גמר' א"ר אסי שנין ישראל בטומאה ועו"כ בטהורה צרכין מחשבה והקשר מים ממ"א, מפשות הענן נראה דהאי מחשבה היא לא האכילה בעודה מפרקסט, דאי להאכילה לאחר פירוכס ולא מחשבה נמי עומדת לאכילה, ועוד דאי מחשבה להאכילה לאחר, פירוכס איך משוי' לי' אוכלא קודם פירוכס. אלא דמתוך דברי הרמב"ם זיל לא נראה כן, שכתב בפ"ג מאבה"ט ה"ד, דישראל ששחיתת טמאה לעכו"ם, ה"ז מטמא טוי"א כי' שפרקסט. ואני צרכיה מחשבה שהר' ישראל שוחטה לאכילת עכו"ם, ואני לך מחשבה גודלה מזו, ואני צרכיה הכשר שהר' סופה לטמא טומאה חמורה עכ"ל. והכ"מ תמה עליו למה פסק דלא כר' אסי לעניין הקשר, וكمתרץ דס"ל דנדחה מכח סוג' דם שחיטה, וכוקשי' התוס' لكمן ד"ה ולהעמידה פחותה מכך. אבל על הא דפסק דלא צריך מחשבה לא הקשה כלל, ועיין לבב ארוי' שהתעורר בזיה لكمן בד"ה בפרש"י זיל אל' מודה חזקיי'. ובאמת לק"מ דהכ"מ ה'י סובר דהאי מחשבה דקאמר ר' אסי אינה להאכילה בעודה מפרקסט, אלא סתום להאכילה לעכו"ם, וכן עכו"ם בטהורה סתום להאכילה לישראל וכפרש"י لكمן עיג' ד"ה מטמא טוי"א ודלא כתוס' שם ד"ה ועו"כ והא דקאמר ר' אסי צרכין מחשבה עיג' דמסתמא כן הוא מושם דהוא לא הזכיר שוחטה בישראל לעכו"ם והעכו"ם לישראל, אלא שוני לישראל ולעכו"ם בטהורה, שכן מוכರח לי לומר צרכין מחשבה והיינו שישחוט/israel לזכר עכו"ם והעכו"ם לצורך ישראל, אבל הרמב"ם שכתב בפירוש דישראל צרכין לעכו"ם וכן עכו"ם לישראל שפיר קאמר דלא צרכיה מחשבה אחרת דהינו רק מחשבה דקאמר ר' אסי, וכן לא נתקשה לי' להכ"מ רק על מה שפסק דלא בעי הכלש מים משום דסופה לטמא טומאה חמורה, דזה דלא כר' אסי.

אבל מה דיש להעיר על האי פסק של הרמב"ם זיל הוא אכן לא בעי הכלש מים לגבי עכו"ם בטהורה, לפי מה שכתב הרמב"ם זיל בפ"ב ה'י מאבה"ט, דשחיתת נカリ אין בו טומאות נבלות, א"כ אין סופה לטמא טומאה חמורה. ובוח' ק"ז ציל כתוב בפשיות דהדין כן ד女兒 בטהורה צרכיה הכשר ותמה אין איך לא הרגיש כי הוא נגד פסק הרמב"ם דפסק בפירוש ד女兒 בטהורה אינה יסתרו פסקי, דינויו דין סופה לטמא טומאה חמורה מ"מ אינה צרכיה הכלש מים משום דם השחיטה מכשרה, דיוון דשחיתת נカリ מה"ת שחיטה הוה לטהר מידי נבלה שוב לידיון הדם כדם שחיטה להקשר. והן אמרת דההרמב"ם זיל כתוב בפ"י ה"ג מטו"א דאו בدم השחיטה דם הקילוח אין מכך מר' פני שעדיין חיים הנו אלא דם השותת לאחר קילוח, וא"כ אין במציאות שיוכשר הבשר בעודה מפרקסט מדהה, דם הקילוח הוא דם שהנפש יצא בו, וכמ"ש"כ הרמב"ם זיל בפירוש בפ"ו מ"א, וא"כ לאחר שי יצא דם הקילוח הוה כמתה גמורה ומטמא טוי"ג כי הפירוכס אחר יציאת דם הנפש אין אלא כפירוכס לאחר התזת הראש, שאינו אלא צניב הלטאה אלא כבר תמהו הראש יוסף והלב ארוי' על פסק הרמב"ם זה עיין לעיל דף לעיל ע"ז דהא דממעט שס מדים חללים ישתה דיצא דם הקילוח הינו בדם הקאה, אבל לא דם שחיטה דמזכיר מקרה דעת הארץ גמורה ומטמא טוי"ג כי הפירוכס לאחר עי"ש בלב ארוי' היטב. ואני הוסיףתי בתימה על הרמב"ם זיל דמנוי' וב' היבא את הדין

מתה כל מה דפושט ממנה ודאי גם בלי קרא כנבה תחשב, דהא גם היא עומדת למות מי.

ועיין בח' ק"א בעחת"ס צ"ל של' לפי דעת הרמב"ס דנקה"ו^ז נבלה מחיים אלא שאינו מטמא מחייבים, וממש"כ שחת בתניים וכי לפ"ז בנכרי בטורה וምרכסת ואכל ציטת ממנה יש בו איסור אבמה"ח ואיסור נבלה עכ"ל. ואם בדבריו כן כי, אז אפילו לר' יוחנן נמי הדין נוטן דברש מן המpercסט כזו שכבר אית עלייה איסור אכילת נבלה אלא שהחיות מציל מן הטומאה אם חתך ממנה צית בשך קרי ב' כל אשר יגע בנבלתם לטמא, דהרי על האיبشر שטם נבלה הוה ואין בו חיות כדי שתצליל מן הטומאה, ואין זה דומה לשארבשר מה"ח שאין בו טומאה, דהרי אין עליו שם נבלה, משא"כ על בשך זה שלוקין עליו משום נבלה. אבל דעת דק"ז צ"ל נמישך בזה אחריו מפרש הרמב"ס אשר ביארתי בפתחה ובסוגי" דמסוכנת לעיל דף ל"ז ע"א, שבמחלוקת לא נתנו לדעת הרמב"ס כי הרמב"ס בפירוש כתוב גם לגבי איסור אכילת נבלה בעין דוקא מטה גמורה, וכאשר מוכח כן מסוגי" דמסוכנת עיין בלב ארי' שם, אלא דעת הרמב"ס דטרפה ונבלה חד לאו הוא וכאשר כתוב פ"ד ממ"א, דמצטרפין מה"ט משום דטרפה תחולת נבלה ולא חלקון הכתוב לשנים אלא משום אדם שחט את הטרפה ולא בא הנבלות לידי גמר, מ"מ לוקין גם על הטרפה לחוד שהיא תחולת נבלות, אמרו מעתה בנקה"ו^ו ופסח"ג דתו לא מצי שחט שחיטה המתרת מידי נבלה, הרי מיד קרי נבלה ע"ש סופה, אבל דבר שטוףו להיות כן בלי ספק, לכ"ע אמרין אגמל"מ, ואי גם בנקה"ו^ו בנקה"ו^ו הלא יכול לגרירה חתיכות כמו אמר חזקי' כאן עד שלא Tabא לידי נבלות עלום, הלא הרמב"ס צ"ל דחיה זאת מוליכה כמו שהבאתי לעיל, וס"ל דמקרי סופה לטמא טומאה חמורה, ולא בעי הקשר, וכmesh"כ למעלת דזה דבר שא"א תשחיה כל כך, אולם אם חתך צית ממנה האי צית ודאי יצא מן הכלל של הבעיה, דהרי האי צית הוא בשך מה"ח ולא נבלה, אבל טרפה הוה אלא דבמה"ח וטרפה חד לאו הוה וכרכ"י לעיל ק"ב ע"ב, וכמו שפסק הרמב"ס צ"ל, אבל בחותך אחר ממנה הרי זה טרפה וגם אבמה"ח, שהם תרי לאו דלא סטרו אהדו, אבל אבמה"ח ונבלה מהה תרתי דטרפו וא"א לעבור על חד אבר בשני לאוין אלו, דנבלה הוה בשך מן המת, ואבר מה"ח הוא מן החי דוקא. וכל זאת לר"י דס"ל דpercסט תקופה לאחר שחיתות הסימני" עדין היא חי, לי"א בהמה שנחטטה בפייסול, לא משום נבלה וגם לאינה חי, לי"א בהמה שנחטטה בפייסול, לא משום נבלה כתיב כי ימות זאת גם לאיסור אכילת נבלה אין זורה עד שתמות לנמי, דהרי לדידי" יצאה מכלל חייה, ואין בה אלא איסור אינה זורה עד שתמות לנמי, דזאת תמי נבלה גמורה הון לעין אכילה והן לעין טומאה, וא"כ כל החותך צית בשך מהה שנספלה, לא הי' בה לאו רק איסור עשה דאי", וזאת מן התמייא לומר כן, אבל אם נאמר דחזקקי' כל שיצאה מכלל חייה גם בלי שום קרא בשך הפורש ממנה נבלה ולא בשך מה"ח כmesh"כ למעלת ניחא טובא, ולכן יפה כתוב רשי"ז צ"ל דזוקא גוררו לחתיכות קטנות בפחחות מכזית ודו"ק היטב כי הדברים אמיתיים וקילוריים לעיניהם בס"ד.

גמר' ר"א האל וכוי, א"ה והוא שכנסו, ופרש"י צ"ל דעת"י שכנסו גלי דעתך דלא בטלה מעיקרא, אבל נוכנס מאליו, וכן שכנסותו תינוקות וכו' עכ"ל, הנה ה"ה אםכנסו גדול בכוננה אם אינם המפשיט

אבמה"ח התירה התורה, ואי כדי שלא תהי גזה"כ ילפין ממש לכל מיili יצא מכלל חייה, סכ"ס גזה"כ הוא דזוקא בשחיטה הונגת יצאה מכלל חייה אבל בנחירה או עקירה לא ע"ג דבטבע הענין אין שום נפקותה בהזאת או נחר ועקר, ועיין עוד לקמן אלiba דר' יוחנן בהזאת ודוי".^ק

ע"ש ר"י אמר ישנה לאברים, לאו מתה היא. פי' אלא כי' לכל דבריה לעין אבמה"ח וכן לעין הרבעה ולעין העמدة והערכה, אלא לעין טו"א בלבד הוה כמתה וכן שלא תצליל הבלועין בתוכה באחול המת כדלקמן. ועיין בלב ארי' דקמתמה למה לא תצליל החיות גם מטו"א, ומ"ש מגדים ובן פקועה אכן טעונים שחיטה, ומ"מ החיות מציל מטו"א וכmesh"כ התוס' לעיל פ"א ע"ב ד"ה הוαι, ולכן יצא לחיש בדבר החדש דהאי דמקבל טומאת אוכלי בעודהpercסט באמות רק מדרבנן הוא, הוαι ונראית כשותפה, ומ"ה בנהירה אינה מקבלת טו"א דאקדמי אדאורייתא דחוויות מציל, ומוסלק בהזאת מה שעמד בו הראב"ד צ"ל פ"ג מטו"א, אבל לחזקי' דס"לpercסט אינה כחיה באמות מקבל טו"א מה"ת עכ"ק עי"יש. ואני תמה דלפי דבריו לחזקי' באמות אין חילוק בין שחיתה לנחירה, ובין טמאה ונכרי לטהורה ושישראל וזה ודאי ליתא כמו שביארנו, והוא צ"ל לשיטתי" איזיל שכתב לעמלה דגס לחזקי' אסורהpercסט לב"ג באיסור בעלמא כמו אבמה"ח של עוף לרמב"ס. וכל זה דזוקא אחר דזוקא ואחריו כל הדזוקים עדיין לא יתישב ומה נקרי בטמא לא מהני מחשבת עצמו לאכלה להיות משווין אוכלי. הא חדא שניית קשה לי על דבריו דמשמעו דלא קשי לי על ישראל בטהורה כלום ולכן ניחא לי דמדרבנן החמירו בישראל ולנכרי בטהורה דנראה כשותפה כשרה דמקבל טו"א מה"ת, ובאמות לפ"י קושיתו זה ליתא דגס בשחיטה כשרה בעודהpercסט תקופה מ"ש מגדים ובן פקועה דחוויות מציל מטו"א. וזה ה"י מקום לישב לדעת התוטי לעיל פ"ד ע"א ד"ה בעין העמدة והערכה דסביר, דבשחיטה כשרה באמות אינה כחיה לא לעין הרבעה ולא לעין העמدة והערכה דבאה דתיריה התורה לאכול בחותך צית ממנה בעודהpercסט, גلتהلن דחשחיטה הcarsה משווין לה כמותה לגמרי וממילא לכל מיili, אבל מה עינה לדעת הרמב"ס צ"ל דס"ל דגס בשחיטה כשרה הוה כחיה לכל דבריה כמבואר מותו פסקיו בפ"א מהל' א"ב ובפ"א מאבה"ט עי"ש. וא"כ טו"א למה נתמוא מה"ת ולא נראה לפע"ד דבון לחזקי' ובין אי משום דאי בה משום אבמה"ח, הלא גזה"כ הוא לעין זה בלבד הא לשאר מיili הוה כחיה. ולכן נראה לפע"ד דבון לחזקי' ולר"י, האpercסט הון בטהורה והן בטמא כשותפה כשרה ע"י ישראל דטמא טומאות אוכלי מה"ת הוא, וא"ג דלשאר מיili הוה כחיה, מ"מ המעשה והמחשבה משווין לי אוכלי, ואין לדומות זאת לדגים ולבן פקועה, דלא נעשה מעשה להשוותו אוכל, ובפרט לדעת הרמב"ס צ"ל דבון פקועה שהפריס עג"ק בעי שחיטה מה"ת כאשר ביארתי במקומו, דליך מזה שום ראי' ודוי".^ק

תוס' ד"ה הוαι ויכול לגרירה ולהעמידה חפות מכזית, פ"ה וכוי' ולא הי' צריך לפרש כן אלא אפיילו חתיכות גדיות ובלבד שלא יהיו' אברים, דבמה"ח לא מטמא וכו' עכ"ל. ולפע"ד נראה דבדקדוק גדול פי' רשי"ז צ"ל דזוקא חתיכות קטנות דהא לחזקי' קיימין כאן דס"ל דיצאה מכלל חייה, וא"כ אין כאן לא אבמה"ח ולא במא"ח אלא נבלה, ורק בבשר מה"ח אמרין דאיו מטמא דגס אבמה"ח לויל קרא דכי ימות מן הבמה דמנוי' דרשין لكمן קכ"ח ע"ב דבמה"ח מטמא נבלה לא הוה ידעין דאית ב' טומאה, אבלpercסט לחזקי' דיצאה מכלל חייה אלא דעדיין לא באת לכלל

הקריעה, ג"כ לטהורה תחשב ואינה מטמא הטהרות שנגעה בה, משום דסופה להקרע לגמרי ונידון ע"ש סופה hon לענין קבלת טומאה שלא ליטמא חלק אחד בגעית הטומאה של חבירו, והן היהות טהורה בעודה מחוברים לקרעים במקצת, משום דהריר עוסק הוא בקריעה, ורובה כולה משום דסופה להיות כן, אלא אדם נפרש המשנה כן, אין מקום לדברי ר"ג דאמר ל"ש וכו', דהה לא מיררי כלל מקרייה כדי לטהרה דהרי ה"ה בטלית טהורה דשוב אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, ומה שיק' לומר דחס עליה לקורואה כיון דחצין שהתחיל ולא פסק מלקרוע עד שגמר כל הקריעת אלא דבנתים נגע שרך בה או אם היא טמאה ונגע טהרות בטלית זו קודם גמר הקריעת. וכן אנו מוכרים לפירוש ז"ל דמיירי דוקא בטלית טמא וקורואה כדי לטהרה מטמא, ורובה סגי לטהרה כי בטלה מטורות בגדותו אינה עומדת לתשミשה הראשונה, וע"ז אתה ר"ג לומר דזוקא בגין טבולות יומם דלא חס עליה סגי ברוב, אבל בלא אטבלה אייכא למיחש שיקרע רק מהצה וידמה בנפשו שכבר קרע רובה, דהרי חס עליה ואני קורע אלא מה שצרכיך כדי לטהרה, אלא דלפирוש זה רבו הדקדוקים והקשיות, חדא מה זה דקעתי טלית שהתחיל לקורואה ומה שכתבו התוס' דטהורה למפרע מתחילה הקריעת, האי דינא בעצמו יש לתמוה עליון, אדם מחששתו לבטלה מטורות כל' מהני א"כ גם בלא התחלת הקריעת תהני למפרע כשחישב עליה לקורואה ולבטלה, וא"כ דבענין דזוקא ביטול ממש מה מהני תחלת הקריעת כיון שעדיין עומדת לתשミשה ולא עוד אלא דהמשנה בעצמה אומרת כיון שנקרע רובה שב אינו חיבור, הרי ברור מללו דרך אחר שנקרה רובה אין לו חיבור. וכפי הנראה רשי ז"ל הריגש בחומר לדבא לקורואה כדי לבטלה בה לקורואה, ורצה לתקן בו מה שמספרש דבא לקורואה כדי לבטלה מטורות טלית. אלא דאי"כ הוסיף על חומר דלפ"ז אם היה קורואה לא כדי לטהרה אלא מטעם אחר או שנקרעה מעצמה, נמי הدين כן דטהורה, דהרי שוב אינה עומדת להשתמש בה לתשミשה הראשונה. ולמה קתני התנא האי לשנאה דהתחיל בה לקורואה. ואני לנו מנוס אחר אלא לומר דאם נקרעה מעצמה לעולם סגי ברובה, אבל אם הוא התחיל לקורואה כדי לטהרה בעין כולה זוקא מחששא דר"ג, דילמא חס עליה ולא אתי למיעבד רובה, אבל מ"מ גם בזיה סגי ברובה בטלית טבולות יומם ומזה הוכיח ר"ג דינו דכיון דהתנא אתה לא אשמעין אפילו בהתחיל לקורואה כדי לטהרה סגי ברובה ולא חיישין שחס עליה ולא יקרע רובה, ע"כ בטבולות יומם מיררי. ומילא יודה דוחק על דוחק, דמסתמא מתפרש המשנה להיפך, גם בהתחיל לקורואה סגי ברובה, ואיך נכנס בדרכי התנא היפך מזה דבאמת חיש חס עליה ובענין כולה, אלא דבטבולות יומם סגי ברובה כמו בנקרע מעצמה שנית גם היא דקעתי אינו חיבור לפי פרש"ז"ל אינו מודקדק כלל, הלא אין זה הטעם דין כאן חיבור, אלא משום דבטל מטורות טלית, כמו כי חרס שניקב כמושcia זית טהור, שבת דף צ"ה ע"ב. והכי הול'ל כיון שנקרע רובה בטלה וטהורה. אלום דעת הרמב"ס ז"ל חלק הרבה משיטות רשי ותוס' ז"ל בפ"כ מג' כלים בסופו, טלית שהיא מדรส והטבילה וקודם שייריב שימושה להקרע ממנה קרע, כיון שנקרע בה רובה אינה חיבור וטהרה כולה וכו' שהרי הוא טהור וחולך וכו' עכ"ל. דעתו ז"ל לפרש הא דקעתי במשנה דהתחיל לקורואה דהינו שקורע חתיכות פחות מג' על ג', וא"פ שעדיין לא לא גמר הקריעת, כיון שנקרע הטלית לחתיכות נתחר גם המיעוט שעדיין אית בקי דמי מופורת. דומה שכתב שררי הוא קורע והולך מוכח דקורע לכמה חתיכות, וממה שכתב "וטהרה כולה" והוסיף תיבת כולה דלא נאכ'r במשנה שמעין דהקרעים נפרדים לגמ' קבלת טומאה, וכן אם טמאה הייתה ונגע טהרות אליה קודם גמר

בעצמו שאין כאן גilio דעת דלא בטליה, לא מהני להחשב בשם לטמא טומאת נבלות, כאשר מסביר לו רשי ז"ל דמחשבה שאח"כ מהני דוקא לשויי' אוכלה לקבל טו"א, אבל לא לשויי' אבל להיות מטמא כנבה, ולכן צ"ל דמה שכתב רש"י אבל נוכנס מאילו ע"י תינוקות אורחה דמלתא נקט אבל ה"ה נסxo אחר שלא הפיט, ומילא דזוקא בפלטו סכך אבל בפלטו היה לא מהני להנнос לשויי' בשם, דכאן לא שיק' גilio מלטה למפרע, אלא דלפי מה דמסיק דר"י אליבא דר' ישמعال אמר למלאי, דס"ל דעור לא מבטל, א"כ בפלטו היה בלאו כינוי מטמא כנבה ורק בפלטו סכך עניין כינוי מטמא מbullet, וא"כ לכ"ע דהעור בעצמו פלאו סכך מהני הениו לשויי' נמי בשם, ולידי' כל שמתכונס בלא מחשבה מבטל הני חציא יתי בשם, אין לדין דר' יהוד' שום מקום, אבל הרמב"ס בפ"א מאה"ט פסק כר"ע מ"מ פסק הא דר"י וכדמפרש ר"ה והוא שכניםו, וככתב דבין פלאו סכך מהני הениו הינס לשויי' סובר דהעור מbullet, מהני הениו לשויי' גודל ומדעת אפילו איינו המפשיט מהני' וכבר השיגו הראב"ז ז"ל, ועין בכ"מ ובלב אר' מה שכתבו בזזה. והעיקר דהרבב"ס ז"ל מפרש דהגמר' במסקנא דקאמר ור"ה דאמר כר"ע על כל פלאו סכך מהני הениו לשויי' נמי בשם, ולידי' כל שמתכונס השני מימרות קאי, וא"ג דר"ע סובר דהעור מbullet, מהני הениו לשויי' בשם לטמא טומאת נבלות, ואם נnocנס בלא מחשבה מאילו אפיו טו"א איינו מיטמא וכדאמיר לעיל, והסוגי' מתפרש בדוחק, אבל גם לפרש"ז ז"ל הסוגי' ז"ל הסוגי' אין לו פירוש מרוחות, וכאשר נדחקו התוס' בקושיותם כאשר תראה ודוק' היטב.

דפ' קכ"ב ע"א משנה אלו שעורותיהם כבשרן וכו', ר' יהודה אומר וכו', גירסת הרמב"ס וכן איתי' במשניות ר' יוסי. ואולי משום איזה דר' יהוד' גרשין תרי פעומים ר"י למה לי, אבל זה ליאת דלעיל רק הא דאור עור חזיר הבור, דברי ר' המה, אבל עור חטרת וכו' חזיר לדבורי ת"ק, ורק הפסיק בדברי ר' שיחולק על הא דמדייק הת"ק בחזיר דזוקא של יושב, להוסיף אף חזיר הבר, וא"כ חזיר בדברי ת"ק, וכן הוא بما שתנא אחרי דברי ר' בתרא, וכולן שעבדן וכו' שהשם דברי הת"ק סתום מתני' אלא שהפסיק בדברי ר' שיחולק על הלטאה. אבל דברי ריב"ע שאומר שמן שרצוים וכו' הניא לבסוף אחר שישים דברי הת"ק, כי לא רצה להפסיק כל כך בדברי הת"ק, ומישב בזזה מה שדקדק מהרש"ש בהגותיו ודוק' היטב.

תוס' דה עורות אביו ואמו שטיחין, וא"ג דמות אסור בהנאה וכו', מ"מ לא י"ג נזרו רבנן מושום ה"ק חשא וכו', והא דלא קשי' להו כיון ד אסור בהנאה למה להו לגוזר טומאה, דבימוא כ"ג ע"ב אמרו דחמירiy להו טהרת כלים יותר מהורג את הנפש ועיין פשחים פ"ה ע"א.

תוס' דה עור הראש של עגל הרך על מעשה הי' שואל וכו' ואני מסתפק ושואל אם בימי ר'יל ור' עדיין הי' נהוג טומאות וטהרות וכעת אין הפנאי לחפש אחר הדבר.

דפ' קכ"ג ע"א גמר' תנן הטע טלית שהתחיל לקורואה כיון שנקרע רובה שב אינו חיבור וטהורה עכ"ל, הא תיבת „וטהורה“ ליאת בתני' דכלים, והברטנורא שם מפרש אינו חיבור דאם נטמא הקצה האחד לא נטמא הקצה השני, והכי פירושה של המשנה טלית טהורה שרצה לקורואה לשנאים, כיון שהגיע לרוב הטלית וא"ז נגעה טומאה באחת מן הקצוות, לא נטמא החלק השני, א"ג דעתין לא נחלקה לשנאים, כיון שעיטה עתה לחלקם לשנים הוה רובה כולה ואין להם חיבור לענין קבלת טומאה. אלא דכאן הוסיף הש"ס תיבת „וטהורה“ ומילא דתו א"א לפרש המשנה כן, אלא דעתין יש לומר דתרתי קאמר דכיון שהגע לרובא שב אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, וכן אם טמאה הייתה ונגע טהרות אליה קודם גמר

והא דלא פריך מכל שחיקות דעתם דקי"ל דרבאaggi, דלייזר דילמא לא אתו למייעבד רובה, מושם דהתאם לא שייך לומר דחס משלוחות הרוב כמו בטלית דחיש מלקרוע, אבל גבי עולת העור שפיר חיש משום דאסור להבדיל כולן עיי". ולכאור" דבריו תמוין, דס"ס אם יארע דלא שחת רק מהצה הסימנים יהיו חס להטריף את הנשחת, ודמה על המכחשה שהוא רוב ושפיר הי' מקום נגור דינבעי כל הסימן, והי' מקום ליישב זאת עפ"י דברי הרשב"א ז"ל בראש מיכלון שכ' על הא דרבא אמר, מומך אוכל נבלות מותר לאכול משחיטתו עי' בדיקת סיכון, משום דלא שבך התירה ואכל איסורה והקשה הוא ז"ל עדין ניחוש דילמא לא שחת רוב הסימנים דבזה לא מהני מומחה דהרי לא בדק בסימנים נבלה, ותירץ דמסתמא יבודק מיד וישלים את הרוב אם ימצא שעדיין לא נשחת, וא"כ ה"ג י"ל דלא מצאו כאן ליגוזר משום דלא חיש לשחות אפילו כולן, ואם ימצא מצומצם הלא תוק שיעור שהי' יכול להשלים, ולא יכנס בספק, ואם בשביל שיארע שি�שה בבדיקה הסימנים עד לאחר שיעור שהי' הוא מלטה דלא שכיח ולא גרו בה. אלא דאי' נצמח לנו קושי' עצומה על פסק בעלי השוע"י בי"ד ריש סי' כ"א, דסגי ברוב מצומצם עי"ש בטו"ז הא לדידן דמחמרין בשהי' משה ומכש"כ בעוף דלכמה פוסקים מעיקר הדין במשהו, איך נסmock ארוב ולא נגור דגזר ר"ג הכי בטלית שאינה טבולת יום דבעינן דוקא קריעת כולה, משום דילמא יאמר על מהצה שהוא רוב והוא קושי' עצומה.

וא"ע דהא דפסק המחבר דרוב מצומצם נמיangi והוא דעת הר"ן והרשב"א ז"ל וכמו שהביא שם הטו"ז בלא"ה מן התקמא, לפ"מ מה שכתב הרמב"ם ז"ל בפיה"מ לעיל ל"ב ע"א ר"ש כד"י ביקור (טבח חכם כמפורש בגמ') דהינו ביקור השחיטה לדעת אם נשחת השיעור שחיב או לא עי"ש, ואני ביארתי שט' דיפה דיבר הרמב"ם ז"ל בזה דבשחתה מצומצמת קמיiri דבעי הבנת הלב ודקדוק עצום לשער אם הוא מהצה או כ"ש יותר, וצריך דוקא חכם כמו בבדיקה הסיכון על פגימה כל דחו הנרגשת ולא אוגרת, והרמב"ם ס"ל דמשום לתא דאייסורה ולא משום כבונו של חכם בעין דוקא חכם, וא"כ ה"י לו להמחבר לחוש לדעת הרמב"ם לחומר באיסורה דאוריתא, ולהתנות עכ"פ דבעי להביא שחיטה מצומצמת לפני החכם. אבל הקושי' דלעיל דלמה לא נctrיך כל הסימנים כמו הchi' דבעינן קריעת כל הטלית דהרי ודאי חס להטריף בהמתנו כמו שחס ליקרע הטלית באמות לק"מ, אלא דברי המהרמ"ל ז"ל במחייב' נדרים וקושתו אין לה מקום.

דהנה הא דגזרו על טלית שאינה טבולת יום דבעינן קריעת כולה ולאangi ברובה ואפילו רוב הנראה לעיניים לא, (זה מוכח מדלא מוקי' בסתם טלית ורובה רוב הנראה לעיניים קאמר) ע"כ אינו אלא במלטה דבידו הוא לעשות דהרי מצי לקרה כולה אם רוצה לטהרה, וממילא גם בדיעבד אם לא עשה כן ונגעו בה טהרות נטמאו, אבל כיון דגזרו טומאה עלייה עד שנקרה כולה הוא דבר דעתא ממילא, אבל לפסול דבר מפני גירה כזו במקומות שלא ה' חס בעשי', אלא דראייך רק שלא נגמר ולומר דמשום דילמא יאמר על מהצה שהוא רובי, זה דבר זר דהרי בזה סגי להצrik רוב הנראה לעיניים, או שיכריע בדבר איש אחר שאינו חס על הפסוד, אבל אין לו טעם לאסור ולהפסיד מכל וכל ולבן בכל שחיטה דעתם לא מצי פריך מיידי דלכתחלה בעין באמות כל השני סימנים, ולדעת הרמב"ם אפילו בעוף וכדמבעואר בריש פ' השוחט דרבא כמו' אין אלו אלא בדיעבד, ואי בדיעבד כיון דהוא לא מחמתה שהי' חיש עלייה, לא שחת כולם אלא מחמת שאירע כן ע"פ' שכונתו הי'

מעיקר הטלית, והעיקר הרבותה הוא דהנשאר במשמעות והוא כדי מעפורת נמי טהור, וכי האי "אינו חיבור" על המיעוט של הטלית שעדיין לא נקרע לקרעים, שג' הוא אין לו חיבור מפני שהוא קורע והולך, וחשוב גם האי מייעוט כרוך בחתיות פחות מכדי מעפורת ונתרה ע"ש סופו. ועיין במיל"מ שם שכטב לדעת הרמב"ם צrisk להגיה בגמ' בדברי ר"ג, וקרע לה כולה" וכן "גזרה דילמא לא אתי למקרה כולה" והמל"מ שכח לומר דמס תיבת "גזרה" צריך למחקיה דהא עדין באמות לא קרעה כולה, ולא שייך לומר גזרה אלא חיישין דילמא יחוּס על הטלית בגמר קריעתו ושאיר כדי מעפורת ממנה. וגם לשון "אינו חיבור" קשה לשמעו, דיתור הוויל' שוב סופה להקרע וכקרוע יחשב. וגם אחר כל ההגחות והדוחקים, המিירא דר"ג גופא קשה לשמעו, דכיוון דקרוע רוב הטלית לקרעים בכונה לקרה כולה, איך ניחוש דבמעותו الآخر שלא ה' חס על הרוב יחוּס מהשבותו מפני שיש חט על המיעוט אחר שלא ה' חס על השוע"י מושול הבנה דמה קשי' מעולת העוף ומפשיט בהמה לשוטח וכאריך האריך בזה המיל"מ וצע"ג וד' יאיר עני ועיין עוד לפניו ודוק'.

ע"ש גמר' ארבע"א, ל"ש אלא בטלית טבולת יום וכו'. והנה מאיד יש לתמונה איך מצרי ר"ג להכניס במשנה ברורה דקתני טלית שנקרה רובה דמיiri בטלית טבולת יום דוקא, ובטלית דהמים קשים לה דוקא אשר אין זהו שום רמז רמייא בלשון המשנה, וכל זאת בלי שום הכרע, דעתמא גזרה דילמא לאأتي למיעבד רובה הוא גזרה חדשה, והיתכן דהנתנא שלא הזכיר גזרה זו כלל, ישנה סתם דטלית שנקרה רובה טהור ויסmock על המבין שיבין מדעתו דנפשיה, שכאן יש מקום לגורר דחס ולא יקרע הרוב וידמה בנפשו דאייכא רובי, וקורא אני על זה וכיווץ בזה, דברי הגמ' ל�מן דך קכ"ד ע"א, האלקים אי אמר לי יהושע בן נון מפומי לא ציתינא לי'.

אבל כבר ברرتاي לך כל גדול בזה בהרבה מקומות בש"ס, והעיקר לעיל נ"ה ע"א בסוג' דבשר שתנטעלם מון העין דרב אוסר בשר שתנטעלם מון העין, ומובואר בירושלמי דעפ"י מעשה שראה רב מקילין בשבר ליקח מון העכו"ם, עמד וגזר על כל בשר שתנטעלם מון העין ובכל זאת בש"ס דילין מקשה על רב מכמה משניות וברייתות ומתרכין להסכים עם גיורת רב, והוא דבוקש כתוב הטוי י"ז ריש סי' קי"ז דכל דמפורש להיתר בקרא אין כה ביד חז"ל לאיסרו, כן הוא גם לגבי אמוראים דין להם כה לחדר איסור נגד היתר מפורש במשנה או בריתא, ולכן מקשין על איסורו של רב דאמור סתם בשנמה"ע אסור ולא קאמר דגזר תיקון כן להוראת שעה או לעירו זמנו מצד תקנה אלא איסור לכל העולם ולכך זמן קאמר וכזאת א"א לחחד אם מפורש להיפך במשנה או בריתא הקודמת לו בזמן, ולכן הוצרך לשנות שאין היתר זה מפורש משום דיש לדחוק ולפרש המשנה להתחאים עם דינו ואעפ"פ דPsiṭṭa דמעולם לא כיון התנאה זהה, אבל די לו בדחוק זה שלא ה' מפורש להיפך, וכן כתบทבי בריתא פ' כל הבשר לעניין דמקי' מותני בדכאי' ל' עינא עי"ש, וחדר מלמידי אמר לי שמובא בשם הגאון ר"ג ווילנא ז"ל שכתב בדברי על כל הני חסורי מחסרא והכי כתני شبש"ס וכדומה מון הדוחקים, שהם על דרך אסמכתה וננהתי מאד, אבל אפילו לא ה' נמצא זאת בשום ספר עד הנה. האמת עד לעצמו, כי לולי זאת אין הדעת מצי לסביר דוחקים כאלו בפירוש המשנה ועיין עוד ל�מן מה שאכתוב בזה ע"ד פסקי הרמב"ם ז"ל ודוק'.

ע"ב גמר' עולת העוף לרaber"ש ליגזר וכו', וכותב המהרמ"ל ז"ל

ועוד אני אומר דיפה דחה הרמב"ס ז"ל האי תירוץ שבש"ס דברותמה דרבנן מيري, כי על תירוץ זה יש תימה רבתא, דא"כ ר"ג העמיד דין על משנה דכלים שהוא בסדר טהרות האחרון שבסדרי משנה, ואמר לא שנו וכו', מה לא העמיד דבריו על משנתינו הקודמת לומר לא שנו יותר מכדי אחיזה תהיר אלא בטומאה דרבנן, אבל בטומאה אורתיתא בעין כולה, והוא הוכחה גמורה דלא מוקמן באמת המשנה בטומאה דרבנן. ובלא"ה כבר כתבנו לעיל בדיiker הגורה ר"ג בשם רביה ב"א חידש לנו, ולא היהת בימי המשנה, ועicker שקיים וטורי הוא כדי שלא תהיה' משנה מופרשת נגדו, וא"כ הוא אין לנו לקבל האי גירה רק במקרה דהינו בקורס טלית כדי לטהרה, אבל לא נלמד מטלית על מפשיט עור וכעין שאמרו קנסא מקנסא לא יפלין אפילו הוא דומה, כן גירה מגורה לא נילוף אלא דעת ר"ג פריך משום דאמר דין בלשון לא שנו, וכאלו הוא מפרש המשנה כן, א"כ פרנס המשנה ומפשיט, ומה תאמיר דחתם לא גרו, א"כ מנ"ל דבטלית גרו, אבל כיון דאנן באמות אמרינן שהגורה היא חדשה שנתחדשה ביום אמראים, אע"ג דר"ג אמרה בלשון לא שנו. וכעין מימרא דרב דמביא הש"ס לעיל צח"ע ע"א בלשון אסור בשר שנמה"ע אסור ולא הזכיר דהוא גור עלי עד שפרק בשביב זה עליו ממשניות ובריותות כמו כן הכא, אבל באמות הוא גורה חדשה, ולא נילוף מטלית על מפשיט בטומאה, אפילו לא נדע לחلك בינם, דהרי חזין דר"ג בטלית קאמר ועל משנתינו לא קאמר מיד', ודז"ק היטב.

רש"י ד"ה בטרפה בסה"ד והיא מטמאו אם נוגע בה כדםפרש ואיזיל. ד"ה מטמאה במוקדים, ככלומר אם של מוקדיםין היא עכ"ל. הנה רשי ז"ל מפרש דהאי אמר אבוח דشمואל דטרפה מטמא במוקדים, היינו אם הטרפה מוקדין היא ואז מטמא את האדם ואת הטהרות אפילו חולין והחרכה ליה משום דין טהור בטומאה דהינו אדם טהור. אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דמה ראו ח"ל ליגוזר טומאה על הטרפה אם היא מוקדין דין באזה שום מעלה בקדשים ולשון הגמ' כאן ולעיל ד"ע ע"א, דקאמר טרפה בת טמאה היא, אין דכابוה דشمואל אמר טרפה ששחטה מטמא במוקדים, משמע דלא כרש"י, דאי כרש"י דזוקא בטומאה קדושה אמר דמטמא, הכי הוול"ל הב"ע בבהמה קדושה וככabove דشمואל. וכן הרמב"ס בפ"ב ה"ח מאבה"ט כתוב בפירוש דלא כרש"י וז"ל: "טרפה נשחטה אעפ" שחייב טהור מה"ת, אם נגע בה הקדש נתמא מד"ס, וזה מעלה יתרה שעשו בקודש" עכ"ל הרי דלא הזכיר כלל שהטרפה צריכה להיות קודש ומטמא אח"כ גם את החולין. וכן פרשי ז"ל צע"ג, ובגמ' צרכין אנו לדוחקי דטהור בטומאה היינו טהרות קדשים ולא אדם טהור דהוא ודאי לא נתמא מן הטרפה.

והנה חד מתלמידי הקשה על הא דכابוה דشمואל למה לאמנה התנана בפ' חומר בקודש בין הני מעילות קודש יtar על התמורה, דטרפה מטמא את הקודש ולא את התמורה ואם נאמר כדעת רשי"ד דהכא הי ניחא דין זה מעלה בקודש כשאר המעילות שמנה שם. וגם קושי' זו צרכיה נגר דפרקנו ודז"ק.

ד"ה קכ"ד ע"א גמר' אל' האלקים אי אמר לי יהושע ב"ג מפומי' לא צייתנא ליה. עיין בחדושי ק"ז בעחתת"ס ז"ל שהביא דבר הרב"י י"ד סי' רמי'ב דמוכחים מכאן, דין לאמר אף' אמרה משה רביינו. וככתב הוא ז"ל דין מוכחים מהכא מידי, אבל אמר משה מפי עצמו ומסברא דנפשי' דבר שלא נשמע איינו מחויב לקבלו, אבל הכא עולא משמי' דר"י אמר ואהא אמר אף' אי יהושע בן נוע משמי' דמשה אמרה לא צייתנא לי, אבל אי משה רבינו משמי' דרבי'

על כל הסימן לא נاصر לו בדיעבד ואם יש לו שחות להשלים תוק שיעור שהי' ודאי מחייב לעשות כן, ולידיין דמחמרין בשהי' משחו, מה יעשה ולא נاصر מושם זה את הנשחט, אם יש כאן רוב הנראה לעיניים או אם החכם יאמור דאיכא רוב מצומצם, משא"כ על עולת העוף לרابر"ש פריך, מאחר דאסור להבדיל וחוסך שלא ימלוק כולו, ה"ל לתוך שימליך לכתחלה עכ"פ רוב הנראה לעיניים וכארר כתבו התוס', דע"כ בלא"ה צרכין לפреш כן, דהרי אסור להבדיל, וגם זאת לא מצין לממיר דקשי' לי' שנפסול בדיעבד אם לא מלך רוק רוב מצומצם, דמהיכי' תיתי נביא קדשים לביה"פ משום האי גירה, וע"כ הקושי' אינה אלא שהול"ל דימליך לכתחלה רוב הנראה לעיניים, וא"כ בשיטתה דעלמא דבאות הדין כן נדרש להדר לשחות כל הסימנים מה ה"י לו להקשות, זה ברור ואמת לפע"ד, ובזה נבין ג"כ דברי התוס' ד"ה דילמא לא ATI למייעבד כדי אחיזה שהקשו. דמאי פריך הא לא חיש עלה דמשפט הבהמה ורוצח שהי' כולה מופשט וכו', והוא ג"כ תמורה לכואו', דנヒו דלא חס מלhypטstein אבל אם אירע טומה בנתים שנגעו טהרות או אדם טהור בעור שאינה מופשטת רק כדי אחיזה, הוא ייחס שלא יטמא ויאמר שהוא יותר מכדי אחיזה, אלא ודאי כדאמרן דז"ל לא גרו אדייעבד רק אלכתילה במקומות דעהשה בזמנים וחס לעשות גרו זכריה גור עליו עד שפרק בשביב זה כיוון כלל דזוקא לעשות יותר, שלא נסוק על זה כיוון דזוקא לעשות יותר, ולכן קשי' להז' שפיר דכאן בהפשטה דלא חס מלhypststein יותר דהרי רוצח להפשיט כולה אם הוא מפשיט יותר מכדי אחיזה, ומניח כך למה לא נסוק לומר דעתה כל הנוגע בעורה המתפשט טהור, דהרי הוא יותר מכדי אחיזה, מה תאמיר דילמא ידמה על כדי אחיזה שהוא יותר כדי שלא יצטרך להפשיט יותר, דהרי כך לי' אם ישוט קצת יותר או לא, ואי דנגור בדיעבד אם נגע דיש לו נפקותא שלא יהיה טמא, על דיבעד לא גזרו כלל כנ"ל ולכן תרצו גם בכאן איכא משום חיס דרוצה להניח כך זמן מה דנוח לו לטלטל ולהפשיט אם לא הופשט הרבה, ולכן יש מקום לגזר שלא יתרה בהפשטה זו דחס עלה שלא להפשיט בשופי אלא בזמנים עד שייפשיט את כולה ומילא אם נגע בה טהרות קודם שהופשט כולה טמאים כמו בטלית. הן אמרת כי עדיין יש לבעל דין לחיקול ולומר דשאני טלית דהקרעה הייתה כדי לטהרה ולכן שיקרע כולה אם ירצה לטהרה ולא רובה, אבל כאן בהפשטה לא כדי לטהר העור הוא מפשיט אלא הוא מפשיט כדרכו ומפסיק בנתים, או דאיירע בשעת הפשטה נגע אדם טהור או טהרות באיה עיר ווא"כ לעולם הנידון כאן אדייעבד ולא אלכתילה, וא"כ לא ה"י פריך הש"ס מיד' מהאי משנה דמשפט בהמה. ואולי באמות מה"ט לא שת הרמב"ס ז"ל להאי תירוץ דמתרץ הש"ס דמיiri בטומאה דרבנן ופסק סתם דיותר מכדי אחיזה טהור, משום דבאות אין דומה כל הא דמשפט להא דעתית, דשם גזרו על הקרעה שיקרע יותר אם ריצה לטהרה וכך לא שיקרעו על הפשטה כיוון דאין מפשיט כדי לטהרה אלא דהש"ס לא נחתת זהה ומדחה בדוחק. ובלא"ה הלא לפי תירוץ התוס' כפי שפירש דבריהם המה"ס לובלין ז"ל, לא שיקץ בסתם הפשטה אלא ברוצח להפשיט עתה ולגמר הפשטה לאח"י, וא"כ בסתם מפשיט שמפשיט והולך עד גמירה דלא שיקץ שחס אם נגע טהרות בעור בעודה לא הופשט רק יותר מכדי אחיזה, למה לא נתהר, וא"כ למה לי לאוקמי בטומאה דרבנן כיון דמצוי לאוקי בסתם הפשטה ולומר דכיוון דאיכא מציאות שייה' חס מלhypststein יותר מכדי אחיזה שכן גרו בכל גוונא, זה דוחק עד להפליא, דמנ"ל זאת כדי להקשות על ר"ג וע"כ גם לפ"י דבר הtos' צרכין לומר, דאה"ג קושי' הש"ס לא קשה מה"ט ורק להרואה דמלתא תירוץ ומוקי בטומאה דרבנן.

ע"ש משנה קולית המת פרשי ז"ל טמא דהא עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא כדכתיב או בעצם אדם עכ"ל, אין רצונו הפרש האי טמא דקתני במתני' אז הוו"ל לצין על תיבת טמא דקתני במסנה בערך הסמוך, כי מה דקתני במתני' הנוגע טמא, או דהפרירוש הוא אדא לאפוקי דמאהיל אינו טמא או קר"י דמפרש נוגע היינו מהאיל כדלקמן בגמ' ורש"י ז"ל לא נכנס כלל עתה לפرش דינא דמשנה רק להקדמה כתוב על קולית המת בטמא, כלל עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא, והכא דקתני בקולית המת דהנוגע בו טמא, ודאי לאו האי דינא אטא לאশמעין, חדא דין דרכו של תנא לשנות במסנה דבר המפורש בקרא, דין זה תורה שבע"פ אלא מקרה מלא, ולא עוד אלא דמ"ש קולית דעתך, הלא בכל עצם הדין כן וכשלורה מכל עצם מטמא במגע וחמי הדור, וא"כ מה לי משה ומה ליהושע,adam נאמר דיהושע חממו ית' שהותשבע"פ תהיה נמסר לך ע"פ הענן ולא המלות, יישר אל ע"פ הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואפילו כתעות של חייל הדר, וא"כ מה לא משה ומה ליהושע,adam נאמר דשהני מצי להבין דברי משה באופן שלא כיון משה, כ"ב נוכל לומר שם השה הבין התורה שבע"פ כפי שכלו והבנתו ולא כיון האמת, אבל משום זה לא תפוג תורה, כי האמת הוא כמו שהבין משה כי גזרה חממו ית', וכן הוא ביהושע אם לא שנאמר דשהני משעה דלא מצי טעה במשמעותו מושום דכתיב בי' בכל בית נאמנו הוא ועין בהקדמה של מה שכתבתי בעניין הנעללה הלאה באריכות. ודוק.

תוס' ד"ה אבל פלטו סכין בטל וא"ת וכי אין לדידי ר' יהודה פlige אר"י ור"ע וס"ל בכזית אפילו פלטו סכין לא בטל וכ"ל, ולא אדע א"כ למה לי כינוי שיש כזית במקום אחד, ועין לעיל בסוגי' שם ובמה שכתבתني ודוק.

ד"ה שם תחובים בקיסם והסיטון, וה"ה بلا תחובין ונגע בהן עצם שיש בו מוח שיטמא משום שימוש נותר, אבל אי לא ה"י עצם המת מטמא לא ה"י מציז גزو טומאה על קולית המוקדשין שייהי חמור מוקולית נבלה. וכך הcek קולית המת עם קולית המוקדשין דשנים מטמאין סתוםים, משא"כ קולית נבלה ושרץ לדולוי קולית המת דטמא במגע ה"י צריכין לגוזר גם על קולית הנבלה והשרץ שיטמאו סתוםים, כדי שיתקיים גזירותם בקולית המוקדשין הכלפ"ד נכון בס"ד ודוק.

ד"ה ק"ה ע"א גמר' נוגע אין מהאיל לא לאכזר' הפירוש הפshoot הדחש"ס מדיק מהאיל לא דאל"כ פשיטה מטמא במגע וכי מקרה אתה לאשמעין, אלא דא"כ מי קמורתץ דליך צוית בשר הרי הדרא קושי' לדוכתני' מי קמ"ל דאז שני הדינים פשיטה, הן מטמא במגע משום עצם והן דלא מטמא באוהל משום דליך צוית בשר או מוח, אלא דחת"ח ז"ל מקיים פ"ז זה בגמ' עי"ש, אבל התוס' לא סבורו כן דהרי הקשו דילמא באמת איכה גס מהאיל, ולא קתני לי' כמו דלא קתני דטמא במשא. ולפי מה שכתבנו למעלה ניחא, דלא פריך הש"ס מצד פשיטה דע"כ מהאיל לא, ד"י' דנקט לי' קולית המת כדי לתרציך איך גזו על שימוש נותר יותר משימוש נבלה. וע"ז קתני דעשהה כkolit המת. אלא דלפ"ז קשה להלום תי' התוס' על קושיותם. וגם מגמי' דלקמן ומדברי התוס' דלקמן נראה דבעין למוצה איזה רבותה בהא דkolit המת דוגע בו נטמא וצ"ע ודוק.

תוס' ד"ה נוגע אין מהאיל לא באמצעות הדיבור וא"ג דלא הוה אוחל דומי' דוגע, דוגע בכ"מ טמא אבל מהאיל לא מטמא אלא בכגד המוח וכי' עכ"ל. וקמונתמה המהורש"א ז"ל דהרי לעיל גבי שני עצמות וועליהם שני חצי אטים מוכח גם במנוחים השניים חז' לאוחל אלא שרישי השנים נכנסו לאוחל נתמא משום DID ושומר מכenis טומאה לאוחל, וא"כ ה"ה הכא דהשומר מכenis הטומאה אם

ע"ב גמור' אל' ערובא פרח וכו'. אל' אני היום סמכוני באשיותו וכו' עיון בלב אר"י וחדשי ק"ז זצ"ל. ואני אומר מלטה עדיפה מהא דמייניהו בס"ד, והוא ספרי המקובלים כתבו, דלאו דאדוק בדבוקות למעלה ית', מראין לו תמיד הדרך אשר ילך בה והמעשה אשר יעשה. והנה האי הרבה בר"ה ה"י עיר' מטוריה הדרשה וקשה לו לחשב לשואל דבר דבאי טעמא כמו שפרש"י ז"ל ולמנוע לימוד למי שבא ותאב לשימושו הוא איצריות, כמו למי שמנוע בר ומazon לרעב המשכים לפתחו. וכך ה"ה רבה בר"ה נובך בדבר אם יפה עשו למונע התשובה להאי שואל מחייב חולשת גופו או לא, והראו לו מן השמים ערובא פרח לפני ונדתךיב ולבני ערובא אשר יקרחו, הוא המתאכזר גם נגד ילי' ונדתךיב ולבני ערובא אשר יקרחו, וכן אמר לר' אויא סבא ראה ערובא פרח וזה סימן שנוננים לי להתאכזר נגיד לבلتה השב לך למדך מפני שיש לי לחוש על גופי העייף מטוריה הדרשה והוא דבר נחמד בס"ד.

דנוגע בחזי שعروה עצם ומאהיל על חזי כאית בשר דליקא כאן שום טומאה וכיון שכן ע"כ האינו נוגע בקולית המת מצד נוגע במות נמי אית בי, דלא"כ דרך מושם נוגע בעצם הוה נשמע דנוגע בעצם מצטרף עם מאהיל על המת בדאליכא בכל או"א חזי שעור, וזה ליתא כדכתיבנה, וזה כוונת התוס' דאי הוה קתני דין בהשרט מן המת, לא הוה ידעינו אלא בשער המת דטמא באוהל כמו במגע, אבל בקהלית אי אית בי חזי זית מת המתקשח, הו"א דגנעה בו ומאהיל על חזי זית בשר אחר, אינו מצטרף כי האי קולית לא מצי לבוא לידי טומאת אוהל אלא ע"י צירוף והוא אמינה דברכהגו"ו אינו מטמא וכען שכתו התוס' לעיל ק"א ע"ב "בד"ה ולהעמידה על פחות מכך, דלא"פ דעם חזי זית אחר מצטרף, מ"מ בסופה לטמא טומאה חמורה לא סגי בחזי זית עיי"ש, וה"ה הכא הו"א דאין כאן גנעה במות משום דאפשר ליטמא באוהל ע"י צירוף, קמל דמ"מ מצטרף, אלא באמת אני מסתפק טובא בדיין זה אם מצטרף בכחה"ו, דהא האי גנעה בעצם שתה"י חשובה כגנעה במות עצמו הוא מטעם שומר דמוכניס ומויציא, וזה אינו בעצם סתוום מכל צד דהוה טומאה בלועה, ורק מטעם דטמאה בוקעת וועלה, והנה לא מבעי לפיה מה שקיי'נו למעלה הלב או"י דלא מהני זאת לשוי"ו שומר להכenis ולחווציא מפני שرك עולה למעלה ולא להמשיך לצדדין, אלא אפיו נאמר כדעת הגהות רעק"א ומהרש"ש שמקיימין דברי המהרש"א דמהני ע"כ להמשיך הטומאה, ושפיר הוה נוגע בעצם כנוגע במות, מ"מ כיוון דכל זאת נבנה על הכלל דטמאה בוקעת וועלה דלכן לא הוה בטומאה בלועה, אבל כאן בחזי זית מות המתקשח בתוכו דאין כאן שיעור טומאה, מנ"ל לומר כל בזה טומאה בוקעת וועלה, ואן זה דומה להא דלקמן ע"ב דקאמר ר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים דמיiri נמי בחזי שיעור, ומ"מ אמרין דמצד הללמ"ס דטמאה רצוצה בוקעת וועלה עד לרקייע גם בחזי זית הדין כן, דשאני התרטט דאיתנה בלועה אלא רצוצה ונגלי, יכול לנגע בה ומהני האי דרצוצה דהוה האoir כמלא ממנה ואם נוגע בידו אחת בחזי זית ומאהיל בידו השנית על האי חזי זית שבין המגדלים, חשבין כנוגע בזית שלם בב"א, אבל כאן בקהלית DSTOMOS והסתימה משואה את הטומאה לטהרה דגנעת בית הסתרים אינו מטמא, וצריכין אנו לשלק האי סתימה ע"י שנאמר דטהומאה בוקעת את העצם הסתום ומפסיק, כיון דרך חזי זית אيكا דין בו טומאה, מנ"ל אמרין ביה נמי דבוקע את העצם וועלה, והדבר צריכין תלמוד ויעו רב לפע"ד ודוו"ק.

ע"ב גמר' אר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים עסקין וכו' סוג' זו מקושי הבנה. א"י מה לו לר"ז לנוד מן הפשט ומובואר במשנה עצמה דרישא מיררי במאהיל הוה עצמו, והוא הוה כעין מגע ומצטרף, וסיפא באוהל דהמשכה כדקתו ודבר אחר מאהיל עליו ועל חזי זית, וכדרבא לcketon. ב') למה לא הביא הש"ס באמת אוקמתא דרבא הכא, כדי לקיים תירוץ ר' יוחנן דנוגע היינו מהายיל, כי כן הוא דרך השקיל וטררי' בנל מקום. ולא עוד אלא דהה אבוי' ורבע לא היה להביא כלל כאן לתרץ סתירת רישא וסיפא דהאי משנה, רק על הברית' דר' יוסי ושם על הברית' לא הביא אוקמתא דר"ז. ג') משלו הנגמ' "מאן האי תנא דקי' לאוּהָל נוגע" משמע דקי' אתיירוץ דר"ז דלעיל דמוקי' נוגע דמתני' דההינו נמי מאהיל, והרי לפי פי' רשי' ותוס' ע"י תירוץ של ר"ז נדחה תירוץ דר"ז, דהרי דוקא בטומאה רצוצה קרי לאוהל נוגע ולא כמו שפי' רשי' ע"ל דלא"ז ליכא סייעחא דהרי רישא דוקא בטומאה רצוצה קאמר דמצטרף אבל בשאר טומאות אוהל קתני סיפא דלא מצטרף. ואם נפרש דעת אוקמתא דר"ז בטומאה רצוצה

מאהיל עליו אפיקו שלא כנגד המות, ועיין בהගות ק"ז רעק"א צ"ל בהגהות על המשניות ובגהות מהרש"ש צ"ל, דאו"ג דכל שא"א ליגע לא מטמא משום שומר, מ"מ כאן דאפשר לבוא לידי מאהיל כנגד המות משום דטומאה בוקעת וועלה, והוא כמו מגע כדאר"י, ומהרש"ש מוסיף דגם לולי ר"י, וכיון דאתא לכל טומאת אוהל סגי כאן, כיון דעת טומאת אוהל דין. אלא דכל דבריהם צ"ל נדחים בכוונה שכטב הלב או"י צ"ל. ואני אסביר את דבריו הקודושים דשאני הכא, דהרי האי עצם אף שהוא שומר מ"מ כיוון דהוא סתום מכל צד הרי הוא מעכבר מלטמא, דטמאה בלועה הוא שאינה מטמא כלל. אלא אדם אין כאן פותח טפח קיימ"ל דטומאת מת בוקעת וועלה, אבל רך עולה ולא לצדין ואנו בעין כאן שקודם שבוקעת לעלות לחוץ תמשוך לאורך העצם כדי שתבואו לתוך האוהל ואות א"א דהרי הסתימה של העצם מעכבר את הטומאה מלטמא ולכן אויר העצם החலול בלי מוח לא נتمלא מן הטומאה כיוון שטומאה בלועה היא, אלא בוקעת וועלה למעלה וכיוון שהיא חוץ לאוהל מאן יכינסה לתוך האוהל. והדברים Amitim וקלורין לעינים ולכן קושי' המהרש"א על התוס' לך"מ ודברי ק"ז בעחחת' ס' צ"ל בחודשו כאן לא זכיתי להבini ודוו"ק.

בא"ד וא"ת ולשוני לי הא מנין ר' יוסי דל"ל טומאה בוקעת וועלה لكمן בשמעתון, ושמא לא מסתבר לי לאוקמא קר"י עכ"ל וכותב המהרש"א צ"ל דהה"ז דהוומ"ל דגם ר"י מודה כאן בקהלית דהוה כמות בסכותו כמש"כ התוס' لكمן, ועיין لكمן על דברי התוס' במהרמ"ל צ"ל מה שכטב ביה ובאמת ע"כ הש"ס דהכא לא נחות אלה דלמה לי ליפרך ואי דאי'א כאית מות טומאה בוקעת וועלה, דבר דתלי בפלוגתא, ולא פריך הא מת בסכותו הוא, דבר דהכל מודים בה ובוגוף סברת התוס' עיין لكمן מה שאכתב בזה ודוו"ק.

בד"ה וא"י מוח שבפנים מעלה ארכוה מבחו"ז פי' ה'ק' עכ"ג דליך מוח כל זה דחקו וכוי עכ"ל, והנה רשי' צ"ל בעצמו כתוב لكمן בד"ה נבליה כיוון דמתתקשח הוא בסה"ד דהשתא גרע מוקלית שיש בה בכעדה מוח ליה, דההיא מעלה ארכוה הוא עכ"ל, והתוס' כאן הוסיף על דברי רשי' צ"ל תיבת, "כלל" מה שליחא בראשי' שלפנינו וא"כ גם הכא כוונת רשי' צ"ל במה שכטב, "עכ"ג דליך מוח" ר"ל שעור כאית אבל עדשה ע"כ איקא דלהכא קתני קולית. ולא עוד אלא בדליך מוח כל א"א לאוקמי, דא"כ מה קמ"ל, והרי הש"ס ג"כ מהדר לפרש האי קולית המת שיה' בו שום רבותה ולפי דרכם של תוס', דרש"י צ"ל מפרש דבלא מוח כל קאמר דאיינו מעלה ארכוה, י"ל דחקרו של רשי' ה'י ממה דפרק הש"ס, ותו קולית נבליה הרץ כי נקבו אמא מטמא. ועיין בגלוין הש"ס שכ' דעיקר הפירכא מנבליה, ושרץ דנטקט הוא שיגרא דלישנא, ולפי פרש"י צ"ל אין צורך זה כיון דמיiri בלית ב' מוח כל דבאיית ב' מוח בכעדה לכ"ע מעלה ארכוה לבשר בחוץ ודוו"ק.

ד"ה אה' מוקדשין וכו', פירוש בשלמא אי אירוי בדאליכא כאית אש מוקדשין, אפיקו למ"יד בפסחים נותר בככיבת דכל חד אירוי בשיעור דידי' וכו', ויתר הול"ל דלמ"ד נותר בככיבת ה'ה האי קולית המת מצי מיררי בככיבת,adam בכזית אינו מטמא באוהל ה'ה בככיבת ודוו"ק.

תוס' ד"ה ומאי נוגע דקתו הינו מאהיל וקמ"ל דנוגע הינו מאהיל ומצטרפין, וא"ת ולתני כיית מן המת וכו', י"ל שלא הוה שמיינן מהכא וכו', כל דברי התוס' מוקשים וקשישים להולמס עיין במהרמ"ל ובת"ח ובבל או"י מה שהאריכו בדיבור זה, ולפע"ד בפירוש דבריהם הוא, דהא דנוגע ומאהיל מצטרפין ודאי אינו אלא בוגע ומאהיל על בשער המת דטמא באוהל, אבל פשיטה

ולע' דבמהרש"אaicא טוות סופר דמוכח, בסה"ד תיבת "אינה" צריך למחוק והלב אר"י העתק הטוות כmoות שהוא.

תוס' ד"ה מאן תנא דפלייג עלי' דר"י, ר"ש היא פ"ה וכ"ו, וקשה החותם אפילו ר"י מודה בין לאבי ובין לבבא, דהה לעמלה מטפה אוול להמשכה היא, ועיין בלב אר"י שדברי התוס' אינם מודוקדים דמנ"ל דלמעלה מטפה אוול קמיiri, אלא דאייא לאוקמי לאבי בהכי, ולרבא בפשיותו אתה שפידי דהה מאיפורש אוול מהמשכה, וכן הוא בחידושי הר"ץ עכ"ז, ואני אומר אוול הדמשכה אין חילוק בין לעמלה מטפה או למטה, כמו בטומאה רצוצה כ"ב התוס' לעיל ע"י המשכה שוב בטל הרצוצה ואין כאן מגע וכמוש"ב התוס' לעיל בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שוה איך מצטרף, דמן"ש מהא דתנן בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותיו ושיערו שווין מצטרפין, טומאותו ולא שיעורא שיעורא וכ"ב ה"א מטו"א, ואפילו לצד הקל שבשניותם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד ה"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דאן שיעורו לעניין הנגעה שוה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאת מה לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרבא אלא דכל נגע ומายיל אינם מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהalleyות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי' דהכא, והאמת אגיד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי זהה מועטים ודוק'.

בנ"ז ונראה לפרש, דאםאי דקאמר לעיל מאן האי תנא דחשייב לאוול נגעה ר' יוסי מכיל דאייא דפלייג עליה, וקאמר מאן הוי האי תנא עכ"ל, ולקי שטה טובא גם על פירושים, דמן"ל דר"ש פלייג דמدادמר דבתרודך רקב ליכא מגע רקב אוול ומשא, ליכא למישמע מני' דפלייג לומר דאוול בטומאה רצוצה או בפחות מטפה או לרבע אפי' לעמלה מטפה איינו מצטרף עם נגעה, דשפירות מציז מודה להא דר"י יוסי, אבל הווא נגעה ממש אתא למעת, ואთ גס ר"י מודה כדלעיל, דהרי לא מציז נגע בכולי' ועיין לעיל בלב אר"י שהרגיש בזה צ"ע וזוק'.

ע"ב ר"ש' ד"ה ובנבלתה ולא בקולית סתוםה מהאי קרא נמי ממעטינון וכ"ו וקשה וכו' אע"פ דשותר המטמא במעג בוכלו והיינו דפליגי דר"י דמלא תרודך רקב מטמא במעג דקרוי' לאוול מגע עכ"ל, דברי ר"ש' אלו צרכין עיון, דבמה דפתח לא סייס דהתחל דאיינו מטמא במעג ממש דאיינו נגע בוכלו וזה גס ר' יוסי מודה, ואיך כתוב שוב והיינו דפליגי דר"י וכו' ועיין לעיל ודוק'.

תוס' ד"ה בnbתלה ולא בkolית סתוםה מהאי קרא נמי ממעטינון וכו' וקשה וכו' אע"פ דשותר המטמא במעג בוכלו והיינו דפליגי בריש פרkon במה שכתבו ותמצא פירוש נכוון לדברי התוס', והוא כי התם מרביבין שומר, לא להכניס ולהוציא דזה נדע מק"ו DID אלא לצרף בעין האי ריבוי', וכיון דהשומר מצטרף להיות כאוכל שוב מה איכפת לנו מה שהוא סותם את האוכל כיון דהשומר עצמו כאוכל יחשב, משא"כ כאן בkolית נבלה דטומאה חמורה לא מצטרף השומר להיות קוריبشر, אלא להכניס ולהוציא שוב מעכבר הסתימה מלטמאן, דהרי הווא טומאה בלועה שאינה מטמא עי"ש היטב, ואע"פ דלשון התוס' דהכא איינו מורה על עניין זה שכתבנו אבל הדבר בעצמותו אמת לאמתו אם כיוונו התוס' לכך או לא, כי האמת עד לעצמו ודוק'.

ע"ש משנה עבר חציו בשר וחציו אדמה וכו' עיין בפייה"מ לרמב"ס ז"ל שאע"פ שמצוות בע"ח זה דבר מתמיה הו, מ"מ שמע מגידים אין מספר שרואו בעיניהם בריה זו, ועיין בתפארת ישראל שכטב נגד המלගים והמקחישים מציאות האי בರיה שמצוה בספר מחכם מחכמי האומות המפורס שמצוה בבריה זו בארץ מצרים ושמה בלשון מצרי דיפוס ואקווליס ובלשון אשכנז שפריגנומי. והתו"ט שם כתוב לדעתו האי ברייה הוא טעונה גדרה על מאמיניו הקדמות. והתפארת ישראלי כתוב דכוונתו דאם נהווה היה חדשנה מדונה בלא פ"ר הוא כען מעשה בראשית.

קפרייך, ומאן האי תנא, וע"ז קאמר דר' יוסי הוא דקאמר דמלא תרודך רקב מטמא במעג ובמשא ובוואל, וע"כ האי נגע מהาย הוא ובטומאה רצוצה כדרכ"ז ודמתני דאלות, א"כ מאן פריך והא כתני מהาย, הלא כבר ידע דאייא תרי מיני מהาย, מายיל, מהาย, והא כתני מהาย רצוצה ושאר מהาย. ז') הלא הסברא בעצמה דחוקה מאי דנייהו בטומאה רצוצה בוקעת וועלה, מ"מ אס מכניס אצבעו בין שני המגדלים, ודאי לא טמא כלו נגע בטומאה, ודוקא מהาย דהינו עכ"פ כמעט טפח בעין, וא"כ איך יצטרף אפילו מאהיל דהינו שוה איך מצטרף, דמן"ש מהא דתנן בה במעליה י"ז אי קרי לי' נגעה ממש דאית ב' נמי צד נגעה, מ"מ שיעורא אינו שווה דבגעה סגי מן הצד ובכ"ש מן גופו, ובטומאה רצוצה בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שוה איך מצטרף, דמן"ש מהא דתנן בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותיו ושיערו שווין מצטרפין, טומאותו ולא שיעורא שיעורא וכ"ב ה"א מטו"א, ואפילו לצד הקל שבשניותם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד ה"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דאן שיעורו לעניין הנגעה שוה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאת מה לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרבא אלא דכל נגע ומายיל אינם מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהalleyות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי' דהכא, והאמת אגיד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי זהה מועטים ודוק'.

תוס' ד"ה קסביר ר' יוסי טומאה אינה בוקעת וועלה וא"ת וכו' וע"ל ע"ג דסביר ר' יוסי טומאה אינה בוקעת, מודה בקולית סתוםה שמטמא באוול כמו מטה בכשותו דמוודה ר' יוסי מטמא עכ"ל, ואני בער ולא אדע דמת בכשותו איינו סתומים ובלועה, ولكن אין הכסות מפסיק, אבל האי קולית דסוטם את המוח מכל צד והוה טומאה בלועה שאינה מטמא, ובוקעת וועלה לית ל' לר' יוסי, א"כ איך יטמא ואפילו הי' שיק בעצם שהוא לבוש בתולדה ביטול, כמו בכשות מ"מ לשוי' האי עצם כמו בשר ע"י ביטול אל"א כמו שפרש"ז ז"ל לעיל קכ"א ע"ב ד"ה והוא שכנסו, ועוד בשאר מקומות דבטול מהני לשוי' אובל אל בטומאה חמורה לשוי' בשר לא מהני מחשבה, ולכן דברי התוס' צ"ג בעניין ודוק'.

דפ קכ"ז ע"א גמר' ורמי דר"י אדר"י דתנן הכלב שאכל בשר המות ומית הכלב ומוטל על האסקופה רמ"א וכו', הנה מדקפני מוטל על האסקופה משמע דאלו בתוך הבית לעולם הבית טמא, וכן ממה דאמר ר' יוסי מביא את הטומאה ואיינו מביא את הטומאה נמי משמע, דטומאה חזק בית וצריך להביא עי' אוול הצואר שהוא פותח טפח. אבל ר' יוסי דקאמר רואין את הטומאה אם הוא מכגד המשקוף ע"כ דתלי اي הטומאה בבית, ولكن לא כתני מביא ואינו מביא, אלא הבית טמא והבית טהור, ומהנה מוכיח דר' יוסי סובר טומאה רצוצה וטומאה בוקעת וועלה. אלא דמוהר"ז ז"ל נתקשה בזה דאם צואר הכלב חשוב דבר המקובל טומאה, למה לי טומאה בוקעת וועלה, תפ"ל-DD בדרכ' המקובל טומאה אין חוץ מפני הטומאה עיון במרהש"א ומחר"ס לבילין ולב אר"י ז"ל שהראיינו בפירוש דברי התוס' והגמ', אולם לפ"ד נראה דהא דבדרכ' המקובל טומאה איינו חוץ מפני הטומאה הוא משום דכיון דמקובל טומאה מן המת ממילא לא מציז חוץ אולם האי בשר המת בתוך הכלב כיון שהוא טומאה בלועה ורצואה, אי לאו דבוקעת וועלה לא מציז טומאה את בשר הכלב טו"א, טומאה בלועה אינה מטמא דהרי מגע בית הסטרים הו, וא"כ שפיר חוץ מפני הטומאה וזה ברור ואמת בעניין, ומקום הניחו לחתגר בו ודוק' היטב.

קאמר יושבי חلد כי אדם יש גם בים ודו"ק. ע"ש גמר' כל שתשמשן ועיבורן שווה, ופרש"י שימוש שנייהם פנים ונגד פנים כגו' אדם, ובבכורות אמרינו דאי בכל בע"ח שימוש שנייהם פנים ונגד פנים אלא אדם דג ונחש ושמעת' שיש מכון תשובה להאמרם שהאדם שרשו מן הקוף וברבות העתים נזדקך דהרי האדם והקוף אין תשמשן שווה.

ע"ש משנה האבר והבשר המודולדים בהמה מטמאן טו"א במקומן וכו', ובגמ' מדיק הא טומאת נבלה לא, ויש להעיר למה לא קתני זאת בפירוש כמו דתנה באידך משנה ל�מן, האבר והבשר המודולדים באדם טהורים מטה האדם וכו' והכא נמי הדין כן, ולמה השמייט כאן עיקר הדין דבר המודולDEL אין בו מושום אבמה"ח ע"פ שאינו מעלה ארוכה וועוד לפול. ונראה לפע"ד עפ"י מה שבאי במלאת שלמה על המשנה דפוס ווילנא ז"ל הר'ם בכריתות פ"ג נסתפק ר"ע בזה ושאל לר"ג ור"י ע"ז, והכא פשיטה לי', פ"י הראב"ד בפי התו"כ בתור דשמעינו ר"ע מינינו קבעינה במתני' ואגמירינה לתלמידוי עכ"ל, ועיין בתו"ט שם על הא דרואין אלו ק"ו מאדם ז"ל, ובפ"ט דחולין לפינן לה מקרה דכתיב כי יפול עד שיפול ולא דעתך למכתב מלטה בא"ק, שהרי כתבתני שם דעתיך קרא למיתה עשו ניפול ואבר המודולDEL מAMILIA משמע"ע עכ"ל. ופלא והപלא איך לא הרגש דא"כ מה נסתפק ר"ע ומה השיבו לו ק"ו מאדם, כיון דאית לך קרא על מיתה עשו ניפול, וע"כ לומר דהו ר"ע והוא ר"ג ור"י לא יידעו מהאי דינא דmittah עשו ניפול, אלא שמעו באדם ובלי לידע מניין, ובמה למדנו יחש, ולמדו ממוני להמה מק"ז ועפ"י סידר ר"ע, שאליבי' נסdro כל משניות, הני תרתי משניות דהכא, חדא בהמה וחדא באדם וכיוון דגוף הדין שמעו באדם ובלי לידע מניין, ובמה למדנו י"ז, لكن שפיר עבר ר"ע דבבכמה תנא דמתמא טו"א ולא תנא בפירוש טהורים מטומאת נבלות, וסמק רך אידיוקי כדי להשמעינו דעתיך האי דינא באדם שמעינה ורך ממש נלמד מק"ז אבמהמה. אולם התנאים שאחריהם צכו לילופota דכי יפול מהם במותם דmittah עשו ניפול דהרי בטיפה קטני דמותה הברמה האבר מטמא משום אבמה"ח ולא משום נבלה אז דברי ר"מ כדקתי נא במשנה שאח"ז דהא "דaber ר"ע שהוא סידר רישא דמתני' וכן הוא בא"ק במשנה שאח"ז דהא "דaber והבשר המודולדין באדם טהורים" דברי ר"ע יסוד המשנה והא דח"כ מות האדם וכו' והבר מטמא משום אבמה"ח דברי ר"מ. ואחר שזקינו לדברי ר"מתו לא צריכין לק"ז הניל' דארדרה בהמה ידענן מקרא ואדם נילוף מבמהה. ולפ"ז ה"י לו לרביינו הקדוש לשנות כאן בפירוש דבר המודולDEL טהורים אלא דהמשנה לא זהה מקומה כאשר נשנית מר"ע יסוד המשנה CIDUVAL מ"מ הש"ס פריך שפיר טומאת נבלה ליטמא ולא סגי לי' בק"ז מאדם, דהרי מותוך דברי ר"מ מוכחה דעתיך דהין בהמה ולא מק"ז אלא דלפ"ז קשה מניל' למילף אדם מבהמה דילמא שאני אדם דמתמא מהחיים וכקו' של ר"ג ור"י דשם בכריתות, וקושי' זו באמת הקשו התו"ס' שם בכריתות והניחו בליא יישוב. ולכאורה' רק' מ' לפ' מה ש' התו"ס' לממן סוף פרקו ד"ה כיitz דילכאו' נראת דבמה"ח באדם דמתמא מבניין אב דשרצים ובמהמת עיי"ש, וא"כ הוא לא מצין להחמיר באדם יותר מבהמה, כדי לבא מה"ד להיות תנدون, אלא דתנתו' בעצם כתבו דמתוך המשנה דפליגו בה ר"א ור"י לא משמעו כן, ועיין בלב אר"י שם דתפס שנעלמו מההתו"ס' ברייתא מפורשת נזיר דף"ג והוא מדברי הספרי ופסקו הרמב"ס בפ"ב מטו"מ דדרשו בחל חרב זה אבמה"ח שלפטו' חרב עיי"ש, וא"כ הדרה הקושי' לדוכתי' מניל' דאיינו מטמא במקומו קודם שנתלש

ולפי דעתינו הנהפוך הוא דלפי חכמי הטבע שאומרים דאי שום מציאות בעולם להווית חיות חדש רק ע"י הטלת ביצים ופו"ר יש תשובה גדולה נגד מאਮני הקדמות, דחוית הראשון מתברא. תוס' ד"ה יכול אף לא ריקמה, וא"ת ולרकמה ל"ל קרא לעניין טומאה, הא לעניין אכילה פשוטא לנו לעיל ס"ד ע"א بلا קרא שams רקמה ואכלת דלוקה, ועיין בלב אר' ולא הבנתי סוף דבריו דאי' שכתבו התו"ס' מכוכו שפיר בשיטות דלעיל. אבל מה שיש מן העיון הוא לדעת הרמב"ס ז"ל דס"ל דבצוי טמאים ושרצים לית בהו מלכות אלא אישור בעלמא בח"ש משום דכל אתה מריבוי הכתובים איון בהם מלכות, וא"כ אם לא נדע ביצה מושקת דטמאה הן לעניין טומאה והן לעניין אכילה, אלא מריבוי דהטמאים כאשר נראה מהאי ת"ר שהביא כאן מלכות מניל' אבל עז דלשון המשנה מהופך הוא מלשון הברייתא דת"ר, דבמשנה כתני דביצה השרץ המורוקמת תהורה, ניקבה כ"ש טמא, הרי דלא אתה לאשמעין כלל דריוקים טמא כמו השרץ השורץ על הארץ, דזה דבר פשוט ולא צריך קרא, ומימילא גם התנה לא איתטרך לי' לשנות, ורק אדרבה דכל שלא ניקב דטהורה אתה לאשמעין ועתן נלמד מהא דלעיל בקולית סתוםה הן בנבלה והן בשער דטהורה וביצת השרץ שركמה היינו ה"ז, דסתומה היא מכל צד, וכך איזה בה טומאה לא בגען ולא במשא וכדלעיל, ומה דקטני האי דינא בביבת השרץ כל עקר, ולא סמך אדלעיל בקולית סתוםה, למדתי מדברי הרמב"ס ז"ל י"שוב ע"ז ז"ל בפ"ד ה"ז מאבא"ט, "ביבת השרץ המרוכמת ע"פ שהשרץ נראית מותוכה תהורה" עכ"ל, והוסיף על דברי המשנה, "ע"פ שהשרץ נראית מותוכה" למדנו זאת הוא הרבותא נגד קולית השרץ שהביא קודם, דהו"א בביבא שקהרום צלול ונראה השרץ מותוכה לא מקרי סתוםה. אולם הברייתא כתני להיפך דהטמאים אתא לרבות ביצת השרץ, יכול אפילו לא ריקמה ת"ל השרץ וכו', והוא נגד המשנה דאל ה"י בעי קרא על ריקמה דמטמא לא ה"י שותק התנה דמתניתין מזה, אבל כוונת התנה דברייתא הוא למוד טהורה על לא ריקמה הו"א כמו לעניין אכילה דיש לנו יפותוא דכל היוצא מן הטמא טמא, כמו כן נימה גם לעניין טומאה דהיו צא מן הטמא מטמא כמו הטמא וביצת השרץ טמא כמו השרץ בmouthה ע"ז מביא הדרישה דהטמאים לרבות ביצת השרץ והוא לאכילה דאסורה כמו השרץ אבל יכול לעניין טומאה נמי כן ת"ל השרץ. ובאמת כל אלו הדרשות אסמכות הננה, כי העיקר נבנה על הסברא והשכל הישר דלענין טומאה שאני דמחייב לייא דאסורה בשרצים דבמוצטם כתיב, וא"כ לעניין טומאה לא שייך ויצא מן הטמא דהרי לעניין טומאה זהה יוצא מן הטהורה לנו ליא טומאה בביבת השרץ כל והא גדרסין הכא בברייתא גם קולית השרץ, עיין בלב אר' דבתוכ' ב' ליהיא, ובאמת אין כאן מקום לקולית השרץ דמה עי' קרא דמות הוה כבשר אתמהה ודז"ק היטב.

דף קכ"ז ע"א ת"ר כל מה שיש ביבשה יש בים חז' מן החולדה, אר"ז Mai קראת האזינו כל יושבי חלד. ולכוארה תימא דהרי גם אדם לא נברא רק על הארץ ולא בים אבל עיין במהרש"א ח"א שכ' דבמאמור זה דימה את האדם לחולדה שאין לו יישוב אלא בארץ, ואם מביא מבול לעולם יכלה מן האדם כלו וגרע משאר בע"ח שנשאר מינים בים. ועדין צ"ע ודז"ק.

שוב ראיתי בgem' בכורות דף ח' ע"א, הדולפנין פרין ורבין בני אדם, אר"ז Mai Dolfenin בני ימא פרשי' דגס יש בים שחצין צורת אדם וחצין צורת דג. ועיין בתו"כ פ' שמיini על קרא דאדם כי מות באוהל למיועדי הסילונית שהוא דג שחציו אדם. וא"כ שפיר

בנהו משניות ר"ע שנאן, והוא לא ידע מדין דמייה עשוה ניפול ודוק'.

על'ג גמר' נשחתה הבהמה הוכשרו בדינה וכוי' במא' קמיפלגי וכוי' לכאר' נראה דהפשט כמו שאמר ר"א בסוף הסוגי' דבשחיטה מכשרת ולא דם פליגו דלר"מ דהדים מכשיר נתשר גם האבר והבשר המודולל דבבומה נעשית יד לאבר, אבל ר"ש דסובר דשחיתה מכשרת ולא דם, לגבי הקשר השחיטה לא שייך יד, בששלמה בהכשר משקין ייל' דכל דנפל מים על היד חשוב כלו נפל על האוכל בעצמו, אבל לגבי הקשר השחיטה, כיוון שאין השחיטה מתרת האבר והבשר לדעת הרמב"ם מה"ת ולדעת התוס' ורש"י מדרבנן, הרי הא'i הקשר א"א לבוא כלל על הא'i אבר ואיך תhani מה שנותר הבהמה להכשר את האבר, וסבירא זו ברורה כל כך, עד שקשה לומר דהני אמוראי קר"א אמר כי חילקו על סברא זו. ואעפ' שהתוס' כתבו כן דהני סברו גם בשחיטה שייך יד להכשר לויל' דבריהם hei' נראה לי, דאפילו נאמר דיידעו מהא ברייתא דלעיל דרי' לע'א דלר"ש השחיטה מכשרת ולא דם, מ"מ נראה להם דר"ש כאן דמהדר לדברי ר"מ דאומר הוכשרו בדינה, לדבורי קמשיב דאפילו לשיטוך דהדים מכשיר לא הוכשרו האברים והבשר המודוללים ומטעמים דקרוaro' הני אמוראי כא"א לפי דרכו, Dai' משום דס"ל השחיטה מכשרת ולא הדם כבר נשנית לעיל במשנה ובברייתא דעת ר"ש, ומה שייך הכא ולא עוד אלא דהשון נמי מורה דאהכשר דם דקאמר ר"מ קפיג' דהני המודוללים לא הוכשרו, מדקאמר לא הוכשרו דמשמע הם לא הוכשרו אבל הבהמה הוכשרה Dai' משום דआזכיר הקשר דם פלייג הוליל' לשחיטה מכשרת ולא דם וממילא הוה שמיין דלא שייך על המודוללים הא'i הקשר וכסבירת ר"א דעל זו לא פלייג שום אדם כנפיע' ודוק'.

ד"ה ק"ח ע"א גמר' רמ"א אם אווח' בקטן וגadol עליה עמו הרוי הוא כמוחו, התוס' הביאו המשנה בטבול יום שם אם אווח' בגדו' וקטן עליה עמו. ולפ"ז צריך לומר דרי' יוחנן לאו דוקא באוח' בקטן ואין גדו' עליה עמו אלא באוח' בגדו' ואין קטן עליה עמו נמי לר"מ זהה כמחובר וזה לא משמע הכא. עכת'ד התוס', והוא לפלא בעיני דהרי' באבר המודולל אפילו מחובר בחוט השערה סגי, ובכל אופן קתני במתני' דהוכשרו בדינה לר"מ ואיך אפשר לומר דבעינן לר"מ דוקא בחיבור שה아버 עליה עמה. ועיין במשנה כיריות פ"ג שם הגירסת, "עד שהוא מניח בו כשבורה" אלא דהתוס' חדש מגניה, "כשבורה" עפ' הש"ס ותו'כ' ובאמת מכאן משמע דבעינן עכ"פ חיבור כדי שהקטן יעלה עם הגדו' וצע'ג.

שוב נתיבתי דגם באוקימיאת דרביה דמווי' ביש יד לאבר ע"י בהמה צריך לעיין איך קתני דהוכשרו מטעם יד הלא בחיבור כ"ש כחוט השערה שאין האבר עליה עם הבהמהஇיה יד איקא כאן כיוון דלא מיטלטל ע"י הבהמה ועכ"פ דעפי' הרוב דבר דאיינו מודולל עד כחוט השערה או אולי הא'i כחוט השערה חז' מן העור קאמר דעתך לא שייך כלל לבשר וצע'ג.

על'ג ר' אחא בר' ר' דרב איקיא אמר בנתקנין הדם בין סימון לסייע קמיפלגי. אקימיא ז' דבר תימא עד להפליא הוא, דחוץ ממה שצרכין להכenis' במסנה דברים שאין עליהם שום רמז, דמיירי בניתי' דם בין סימון לסייע על המודוללים ונתקנין קודם גמר השחיטה, עד מון התימא מה שייכות יש לפולותא זו אם ישנה לשחיטה מתוע"ס או אין לשחיטה אלא לבסוף לכאן Dai' לו עסק בדיני שחיטה, ועיין באזכאים לי ע"א דרבא ס"ל לר"מ אין לשחיטה אלא לבסוף ודוק'.

לגמר' וצע'ג ודוק'.

ע"ב גמר' תניה האבר והבשר המודוללים בבהמה יכול יטמאו טומאת נבלה וכו'. כתוב הת"ח נקט בשער ע"ג דבר שר כי יפול נמי איינו מטמא, לאשמעין דדוקא טו'ג אבל טו'א מטמא עכ"ל לא ידעת מה ליה לשמיינו את זאת, וכי לא נדע זאת מאבר דמ"ש בשער מאבר לעין טו'א, ובלא'ה נראה דהיא, "ואפ'ה טו'א מיטמו" אינו מושון הברייתא אלא דהgeom' מוסיף זאת לתרץ המשנה, דאפ'היפה קאמר התנא דמטמא טו'א. אבל לפע'ד נראה לומר דנקט בשער דמטמא עכ"פ בקדשים כשר טרפה, וכדעליל קכ"ג ע"ב, ואעג' דטומאה זו רק מדרבן, מ"מ שפיר כללו בהדי אבר לומר, יכול יטמאו טו'ג האבר מזורייתא והבשר מדרבן בקדשים. ולעיל נמי קאמר לשון רבים אי Dai' מעלה ארוכה אפילו טו'ג נמי ליטמו. וכי על אבר ובשר ומתיישב לפי תירוץ ולא לפ' תי' הת"ח ודוק'.

על'ג גמר' מסיע לי' לרחב'א וכו', והחולש מהן בשבת חמיב', עיין בת"ח שכטב דלא אגופה דדיןיא מסיע, דдельמא נמקו לא הויהCMDOLDELMIM, אלא אהא דקאמר דיש דבר דזהה כתלוש לעין טו'א ולא לשאר מייל', מייתי' ראי עי'יש'. ולפע'ד לא נראה כן דהרי' הש"ס לא מכח סתירת הדינין פריך מ"ש לגבי טו'א דחשוב כתלוש ולטומאות אבמה"ח חשוב כמחובר דעתך לך'ם, דהרי' בראש פרkon כתני לגבי מפרכסת דמטמא טו'א ולא טו'ג, דלגביו טו'א חשובה ממשהה, אבל לגבי נבלות חשובה כחיה, דריבעה לטמא טו'א ממה שריבעה לטמא טו'ג נדקתי במתני' שם, אלא דפרק אי דמעלה אוורה הרוי הוא מחובר ממש ולמה יטמא טו'א ואי דמיירי' בלי מעלה אוורה, ותלי רק בחוט השערה, למה לא נחשבזו לתלוש יטמא משום אבמה"ח, ע"ז קאמר דעתך לך'ם דכי יפול דעתך נגד הסברא החיצונה. וא"כ הוא, אי לאו דשומאל מהכי ילף נמי לעין שבת דחשוב בצמכו כמחובר, באמת מנ"ל הא'i דינא לחיבו' חטא'ת נגד הסברא החיצונה, אלא ודאי דמשם ילף ע"ז קאמר מסיע לי'. ועוד זאת אי כדעת הת"ח הרוי התוס' הקשו למה לא הביא סייעתא ממשנתינו ותירצ'ו משום Dai' מפורש במשנה דריש מטמא טו'ג אלא מדיוקין, ועדין קשה למה לא מביא המשנה דריש פרkon דשם מפורש במפרכסת דמטמא טו'א ולא טו'ג, דלגביו טו'א חשובה ממשהה ולגביו טו'ג כחיה, וצ'ל' משום דמשם ליכא סייעתא על גוף הדין. אבל הא ודאי אמרת דעתך אין ראי' דצמכו הוה כמחובר, אבל מהכא שפיר איקא ראי' מודוללים לעין טו'א, דאפשר דזהה כמחובר יותר מחוחר ממה שמחוחר כהבר התלוי בחוט השערה, ע"ז מביא אח'כ' לימה מסיע לי' מונוספתא דירקות שצמכו באיביהם וכמוש'כ' התוס' דה' לימה. באופן דמסיע לי' הראשו הוא על סוף דינו דהחולש מהן בשבת חמיב', ור'ל דמקרא דכי יפול עד שיפול נוכל למילך לכל מייל' דאפילו חיבור כל שהוא חשוב כמחובר, ואת פשיטה, אבל עדי' צמכו אין חיבור פחות מחיבור אבר לגוף התלוי בחוט השערה, אבל עדי' אפשר לומר דצמכו הוה חשוב חיבור יותר ולא קיבל טו'א ע"ז מייתי' מתופסתא דירקות שצמכו, ודוק'.

תול'ג דה' דרhamna אמר כי יפול עד שיפול תימא Mai' משמע כי יפול לעין זה וכו'. הנה רשי' ז'ל כי' דאיינו קרי' נבלה עד שיפול והוסיף תיבת מובלות דלא מכி יפול נוכל למילך לכל מיל' דאפילו נבלה כל זמן שיש לו קצת חיota, וכען זה ממש פי' לקמן במתני' דaber ובשר המודוללים באדם טהורם פרשי' משום דכתיב כי ימות ודבקות מעט מצל' מן הטומאה וכן פי' הברטנורא, והתו'ו"ט נתקהש שם ופי' כתוס' דהכא, דמוני' יפול מהם במתום קדרש. ועיין שם וכן לעיל במשנה מה שכתבתית דכל זאת ליתא דהרישא

והרמב"ם עיין לקמן.

אבל מה שיש להעיר דמן"ל דבר אחר הון מה"ח והן מן הנבליה לא בעין כיota בין הכל בצירוף יידי ועכומות, דילמא לעולם כיota בעין וכמו לענין אכילה דקאמר רב לעיל ק"ב ע"א דאמ"ח צרייך כיota אכילה כתיב בי, ולמה יהי' חלק שיעור טומאה משיעור אכילה באבר, ומצתת שעיר באז בעל משנה אהרונה במשניות וילנא שם באזהות פ"א מ"ז, וסימן ז"ל,, "וצ"ל דעיקרו הלכה היא וכן משמע פ"ז עדות שהשيب ר"א לא אמרו אלאابر מה"ח ולא חיש לק"ז דילפי חכמים משום דהלהה היא ואין דין ק"ז מלהה" עכ"ל ולכאורה" אדרבה מ"ר יהושע דין בק"ז והלכ' כמוותו נשמע דאית ל' קרא, יישוב ע"ז עיין בדיבור הסמור.

ועכ"פ היוצא לנו מן האמור דלר"א דס"ל באדם דוקאابر מה"ח ולאابر מן המת, ע"כ גם בבהמה ס"ל וכן דוקא אבמה"ח מטמא אבל מנבלה לא אם נאמר דגס בבהמה עיקרו מהלהה, עיין בדיבור הסמור.

ע"ש גמר'ابر מה"ח דמטמא Mai קרא אר"י א"ר, וכי ימות מן הבהמה, והאי מביע לי לאידך דרי"ר וכו', א"כ לכתוב רחמנא מבהמה Mai מן הבהמה ש"מ תרתי עכ"ל הש"ס ומילא יכיר דין דרשא צו כדי לסמוך עליה לשຽוף תרומה וקדשים וללקות ולהייב קרבן על טומאת מקדש וקדשו וההרטש"ש בהגחותיו כתוב ז"ל,, "כתב מהבהמה וכו' אם זה דקדוק, ק"ל קרא דפ"נ מהעו"ף למנחו וכן מהבהמה למינה ועוד קראי טובא" עכ"ל, ועיין בתורה תמיימה על דרשא צו שהביא דברי הרמב"ז ז"ל בסה"מ שכטב דבר כל מקום דקאמר בגמ"י,, Mai קרא" הוא דרבנן והקרא איינו אלא אסמכתה בעלמא, ותמה לפ"ז דחא הכא ואדי מדין תורה אבמה"ח מטמא ולכן כתוב דעתך"ל דעתיך זין זה מהלהה ומ"מ רצחה הש"ס לסמכה אקרה, והוא כמש"כ בעל משנה אהרונה שהבאתי לעיל, ומעתה לר"א דל"ל באדם רק אבמה"ח ולאابر מן המת, ה"ה בבהמה ליח לי' דבר מן הנבליה תטמא, ולפ"ז הוול"ל لكمן דפרק על ר"ש דמתהר ממ"י דס"ל קר"מ דמטהרابر מן הנבליה, כמו שמתרכז لكمן על דמתהר באדם ויל' ודוק'.

ע"ש גמר' וכי ימות מן הבהמה וכו' זו טרפה ששחתה, בפ' בהמה המקשה ובפתיחה הוכחתו, דاع"פ דשחיטה כשרה מטהר את הטרפה מטומאת נבלה אבלابر המודולדלה להニアר, כי גם החותךابر ממנה אחר שחיטתה אית' ב' אבמה"ח, כי רק מיתתה מוציאה מיד' אבמה"ח, ודבר זה הוא נגד דעת התוס' ויתר הראשונים, אבל מ"מ האמת כן הוא כאשר ביארתי שם בארכוה דוק ותשכח.

ע"ש גמר' בין רבי לר"ע איכא בגיןיהן ארוכובה, עיין בתוס' ואני תמה דחא כי כל הנוגע בנבליה כתיב וקיים נמי עלابر דמרביבן מוכי ימות מן הבהמה, ומובלטה ממעטינן לעיל ולא בעכומות, ואיך אפשר שארוכובה שאין עליו בשר כלל תטמא כיון דעת עצמות אין עליו שם נבלה, וצ"ע ודוק'.

ד"ג קכ"ט ע"א גמר' אבוי הרי אמרו כופת שואר שיחדה לישיבה טומאות לאו אורייתא והתוס' התמייה, דא"כ אמאי בטלה מטורת חמץ ומותר להניחה בבבתו וכותב ק"ז ז"ל דמיiri בביטול דסגי מדאוריתא, ולא הבנתי דהרי כיון שיחדה לישיבה הרי לא כיון עלייה בביטול חמוץ, אם לא שנאמר שבפירוש ביטול הא חדא, אבל יותר תמורה דהרי משמע דשרי להשתמש בה בפסח לישיבה ואין לך חזקה מן הביטול יותר מזו, אלא דיל' דלגי חמצ דהתרורה גילתא ביטול בלב ובמוחשנה מהני להנצל מלאו

ע"ש עיי' הרבה מהו שתעשה יד לאבר, עיין בת"ח בהගות המהרטש"ש דהן לענין טומאה והן לענין הקשר קמבעי, וכן ממשע מדברי הרמב"ם ודלא כרש"י שכטב דהיכא דהוכשר במים לאחר לדולו קמבעי אם נגע טומאה בבהמה מהו שתעשה יד להכenis טומאה על האבר בעודה בחיה, והנה מה ראה רש"י ז"ל כהה לחלק בין טומאה להקשר, אלום לפע"ד רש"י ז"ל והוכיח זאת מונתני די בהקשר נמי קמבעי, הלא נפשט ממתני דקנתני פלוגתת ר"מ ור"ש ולדעת רבה בעל האיבעி בבהמה נעשה יד לאבר קמיפלגי, א"כ למה נקט פלוגתת בשחיטה הבהמה ונתקשרה בדמיה, ולא נקט נכרהה הבהמה בחיה ע"י מים, כי הלא הרישא דקנתני מטמאן טו"א במקומו וצריך הקשר מבחיה קאמר, והויל' להביא ע"ז פלוגתת ר"מ ור"ש אי הקשר מים ומגע שרך על הבהמה מהני לאבר, וממילא נדע דהה לאחר שחיתה בהקשר דס דפליגו אי מהני על הדולדלים, וכי לישב זאת הוכיח רש"י ז"ל דלגי הקשר ודאי דלא הוה הבהמה בחיה יד לאבר, لكن לא פליו אלא בשחיטה הבהמה. וטעמא לחלק בין טומאה לענין זה ודאי קשה, אלא דרביה בעל האיבעி ע"כ הי' סובר איזה סברה, לחלק, וזה שמדיק רש"י ז"ל וצ"ל,, "רבה אוקים פלוגתיהו לעיל בבהמה נעשית יד לאבר, עיי' רבה וכו'", ולכאורה' לרוב אוקימות דלעיל צ"ל דעתמא דר"מ הוא דס"ל בבהמה נעשית יד לאבר, אבל להנץ מ"ד כיון דר"ש החולק טעמא אחרינא אית' לי ובפרט לר' אש' דהוא אוקימתה היotta פשוטה כמש"כ למלعلاה, ר"ש חולק מושום דס"ל שחיטה מכשרה ולא דס, ולדידחו באמת האיבעி דרביה אם בהמה בחיה נעשית יד לאבר אליו אלי בא דר"מ מציא קאי נמי אחשר, דלדידחו לא מצין למיפשט ממותני כלום כמובן, ולכו' הרמב"ם צ"ל דעתמא פסק קר' אש' אוקימתא בתראי' בגמר', שפיר כתוב אדם בבהמה בחיה נעשית יד לאבר אפילו אחשר מסתפק בגמ' ודוק'.

ודע דאפילו נעשה הבהמה בחיה יד לאבר לענין הקשר וטומאה לא סגי ביאת מים ונגיעה שרך על עורה, דהרי העור רק שומר לבשר ושומר ליד ודאי לא אמרין מ"ז י"ד שומר על גב יד דלא, אלא צרייך ביאת מים במקומות הדולדול על צד הבהמה, אבל בשתיית מים קשה ודאי לומר דליהו הקשר על המולדלים ודוק'.

ע"ב גמר' מותה הבהמה Mai איכא בין אבמה"ח לאבר של נבלה וכו', הנה גם שניהם מטמאן בכל שהוא וכדעתן בפ"ק דאוולהות דאייריים אין להם שיעור הון במת והן בנבלה ושרצים, והנה באבמה"ח דרש لكمן מקרא דכי ימות מן הבהמה דמטמא, ז"ל דמק"ז מטמא אבל מנבלה לא פריך הש"ס מנ"ל דמטמא, ז"ל דמק"ז מטמא כמו במת ותלו בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע כדלקמן סוף פרkon דר"א לא שמע אלא אבמה"ח ולאابر מן המת, ור"י אומר ק"ז מה Chi שהוא טהורابر הפורש ממן מות שהוא טמא לא כס"כ, וא"כ בבהמה נמי רקס' לר' יהושעابر מנבלה דמטמא ומוק"ז מאבמה"ח, ואם תקשה לך א"כ איך אפשר דבר מנבלה יהי' חמור מאבמה"ח דהא די לבא מן הדין להיות כנדון, ואם בשער הפורש מן אבמה"ח טהור איך בפירוש מאבר מות יהי' טמא, לא מהכמה שאלת את זאת, דהרי באבר שיש עליו צית בשער לא בעין ק"ז לטמאתו, דהרי לא גרע מכזית בשער דנבלה בעלמא דמטמא, כי רק עלابر שאין עליו צית בשער בעין הק"ז מאבמה"ח, אלום לפי פ"י הרמב"ם בפיה"מ דלקמן וכן פ"י הרעב"ט במשניות, דר"ש דמטהר בצעית בשער ועצם כשוערה היינו בפירושים מאבר מן המת יש מקום לקושי' או אלא דבר התמייהו רבים וכן שלמים על פיה"מ

התנה דסיפה, אינו מטעם מיתה עשוה ניפול אלאadam כי מות כתיב, דמזה יש לדרש לכל המודולל אינו מטמא, כיון שלא מות גמור מקרי וכען דדרשין בנזיר מג ע"א במתעם לאפקי גוסס הררי דאפיילו קצת חיות מציל ה"ה האי חיבור כ"ד של האבר מציל דיאנו בכל ימות דבעין מיתה ממש, וניהו דעת בשר לא צריך קרא אבל כיון דלאחר מיתת האדם הבשר נמי מטמא נקט גם בשר.

ו"ג דיש מקום עיוון, דמנין לנו באדם דבמה"ח טהור דהרי על אבמה"ח שהוא טמא, לא כמש"כ התוס' כאן דמנבנין אב משרצים ובמהמה ילפין אלא מקרה דבחلل חרב וכמו שהבאה כאן הלב ארוי גמור ערוכה נ"ג והוא מספרי וכאשר כתוב הרמב"ס ז"ל בפ"ב מהל' ט' דבחלל חרב זה אבמה"ח שפלטו חרב וקשה טובא אשר מי כתיב כאן, ולמה לא קאמר ה"ה חרב שפלטו בשר מן האדם דהרי בחמה נמי פריך לעיל נימא דגס במה"ח מטמא, ודרכו הני תנאים כא"א למעט בשר מה"ח אבל כאן איזה מיעוט איכא למעט במה"ח באדם, אבל אם נאמר אדם כי מות כתיב ובעין ריבוי דחלל חרב דומיי אדם ואז הוה ממש כדעליל, וא"כ הוא ניחא בפשיטות מה דנקט רשי"ז ז"ל אדם כי מות כתיב, דבעין האי דרשנה כדי לטהר הבשר אחר מיתת האדם, דקתני אח"כ דמת האדם הבשר טהור דלא סגי לי בטעמא דמיתה עשו ניפול, אלא בעין עוד דרשזה זו דאמ"ד כי מות לטהר במה"ח ודוק".

ע"ש גמר' א"ל ר' יהושע מן החי ולא מן המת וקו"ח וכו', כתוב במגילת תענית פשחא עירא דלא למספ"ד הא רביה למספ"ד וכו', במשנה עדויות ליטת האי ראי' דמגילת תענית, והנה כבר כתבנו לעיל דע"כ עיקר הני דינים דאמ"ח מטמא הון בחמה והון באדם הללמ"ס שם וכע"פ הני תנאים הראשוניים ודאי לא ידעו לא מדרשה דחלל חרב באדם, ולא מדרשה דמן הbhmbה דהרי ר"א אמר שמעתי שאמה"ח מטמא, והיינו מפני השומואה ולא מדרש הכתובים ור' יהושע השיב לו דבר המת איכה ק"ו, ומה זה תשובה הלא אין למדים ק"ו מהלכה, ואם אבמה"ח הלכה אז אין זה מספיק דיינא ק"ז על אבר מן המת, אבל הווסף לו כתוב במגילת תענית וכי ושם הוא יותר מק"י, והוא כמו בת מבת הבת דלקין עליו CID, והה דקען זה ילפין שפיר גס מהלכה, ומ"מ השיב לו ר"א כך שמעתי מן החי ולא מן המת דאי ללימוד גם זאת מק"י ודוק".

ע"ש השתא דأتית להכי בין ת"ק לר"ש נמי כזית בשר ועצם כשבורה א"ב, ופרש"י ז"ל דעת בשר ועצם הפורש מאמה"ח קמתרה ר"ש בשניהם, וכיר' יהושע דמתרה בשניהם, ות"ק מטמא באחת מהן או כר"ע או כר"ג, ועיין בתינוי"ט דנראה דוחק דהיה"י כאן ההלכה קר"ש נגד ר"מ, ולפ"ע"ד עוד יותר דוחק לומר דיפליגו תנאים האחוריים בפלוגת תנאים הראשונים ר"א ר"ר ור"ג בעדיות פ"ז, יותר דוחק דהרי בדברי ר"מ לא נשמע כלל דמטמא בחדא כר"א או כר"ג דأدරבה אם מתרה בשניהם כר' יהושע יותר ניחא ואיך קאמר ר"ש מתרה דבר דלא שמעין מתנה שלפנוי דמטמא ודרכי התינוי"ט דאי כאן דוחק אחר אלא דיהי ההלכה קר"ש נגד ר"מ תומוהים מאריך והאריך להרמב"ס בפיה"מ ואחריו הברטנורא לפреш דעת אבר מן המת קאי. אבל כבר צוחחו על פי' זה כולם כאחד, דכיות בשר מאבר מות הינו כזית מן המת, ואיך אפשר לטהר ויפה דחחה הלב ארוי" דברי התינוי"ט זהה, וכתוב שאין מז מצין דר"א מטמא אבר מן המת ומטמא אבמה"ח, וכותב שאין דמיינו עליה יפה, דתתס באין באברים כזית ומת מהי מק"ז וכמש"כ לעלה מושם דאי למדין ק"ו מהלכה, אבל הכא הלא כזית בשר מאבר מות הינו הך דהרי הוא מן המת.

דבל וראה מכש"כ שיחוד לשיבה תהני לבטו מטורת חמץ, אלא דלפ"ז אין זה אלא לשיטת רשי" ורמב"ס ז"ל דקרה דתשביתו אتا לביטול, אבל התוס' דסביר דביטול הוא מטעם הפקר ולא מקרי, לא שיקן האי ביטול מטעם הפקר, דהרי משתמש בו ושוב מצאת מקצת דברי בלב ארוי ודוק".

ע"ב א"ל אמצעיתא, נשחתה הbhmbה הוכשרה בדמי' וכו' ועיין בבב ארוי, ולפ"ע"ד נראה דלנכרי ודאי לא שייך לומר מיתה עשו ניפול, כי האי דרשנה לשישראל נאמרה ולא לב"ג, אלא דלב"ג בלבד, כי האי דרשנה לשישראל נאמרה לא בלאה"ה, דהרי מכח סברא פשוטה פריך לעיל קכ"ז ע"ב אי דאין מעLIN ארכוה טומאת נבלות (זהינו אבמה"ח) נמי ליטמא, הרוי דס"ל להש"ס דכל שאין האבר מצוי להעלות ארכוה כתלוש דמי לענן אבמה"ח, אלא דקרה כתיב כי יפול עד שיפול, וזה ודאי רק לשישראל נאמרה אבל לב"ג אהדרין לשברא חיצונה דכל שעומד לפול כנפול דמי, אלא דיש לעין בדבר דהרי בשחיטה ניתרים המודוללים מה"ת לשישראל, וממילא גם לנכרி מכח מי איכא מיד, וע"כ לומר דגס לנכרי בעין עד שיפול דמכך מי איכא מיד אנו מוכרים לומר דגס לנכרי נאמר האי דין דעד שיפול אבל אס מטה הbhmbה ודאי לב"ג מותרין כנבלה עצמה, דמיתה עשו ניפול מנ"ל אצל ב"י, וא"כ קשה טובא איך קאמר הש"ס דאסיפה קאי אמתה הbhmbה הבשר צרך הכהר, וע"ז פלאג ר"ש דאי זהائق הרואי לאחרים, ואמאי איזו ראי לעין ונמוס מקושי" ז, אם לא שנאמר דמסברא נמי מיתה שעשו ניפול, ורק דרך אסמכתא סמכו דבר זה אקרה דכי יפול מהם במתום ודוק".

משנה האבר והבשר המודוללים באדם טהורין, ופרש"י ז"ל דכי מות כתיב והברטנורא במשניות מוסיף, "אדם כי מות כתיב" והתינוי"ט קמתרה כיון דבסמוך קטני דמת האבר והבשר טהור דמיתה עשו ניפול, ממילא שמעין דבר ובר המודוללים טהורים עיי"ש, ולא עד דהא אין לנו קרא על מיטה עשו ניפול באדם אלא בבחמה, ומשם ילפין גם באדם, ולפי מה שכתבנו לעיל סברא היא ולא בעי קרא, אבל כל זמן שהוא הוא נגד הסברא החיצונה, ולכן א"א לילוף בעין דוקא ניפול, אבל כל זמן שהוא הוא נגד הסברא החיצונה, ולכן א"א מטהה אבר המודוללים בבחמה, ולא קטני בפירוש האבר והבשר המודוללים בבחמה טהורין, כמו דקען באדם מוכח דהני משניות ר"ע שנאן דלא ידע כלל מדרשה דמיתה עשו ניפול, דהרי שאל לר"ג ור"י בפ"ג דכՐתיות על אבר המודולל בבחמה שהוא ר"ע עיקר באדם ומשם יש ק"ו על בחמה, ולכן העמיד התנה שהוא ר"ע עיקר דין זה באדם, ובבחמה נלמד מק"י, והסיפה דמתני" דלעיל וודהכא לאו ר"ע אמרה דהו לא ידע מימותה שעשו ניפול, עיין היטב לעיל, וכעת אני רואה עוד ראי לדברנו אלו, דהרי האי "בשר" דנקט התנה אינו מדויק, דהרי עיקר דין הכא הוא, דהჩיבור הכל שהוא מצל מון הטומאה, והרי הבשר גם אם לא מהני החיבור טהור הוא וזה מטמא, ולמה קטני כלל בשר בהדי אבר, ואי מושם סייפה דמת האבר הבשר טהור, הלא גם זאת לא צורך, דאי היה קטני רק האבר מטמא מושם אבמה"ח דנסמע מזה דמיתה עשו ניפול, ממילא דעת דהבשר טהור, אבל אם נאמר דר"ע אמרה והוא לא ידע מימותה עשו ניפול, אז ניחא דלייד"י אם מות האבר והון הבשר המודולל מטמא מושם אבר ובשר מן המת ורף כל זמן שאדם חי גם שעניהם טהורין, ולכן פרש"י ז"ל מודדק היטב שכטב דעתמא דהאי תנא קמא שהוא ר"ע, ולא

ועצומות" וכוי עכ"ל והנה עיניך רואות כי באבמה"ח מביא הרמב"ס דרישה דבחלן הרבה, אבל על ابوר המת כתוב סתם דמתמא כמו בili להביא דרשה Dao במת דעתך שם על ابوר מן המת, ואון ספקacial דבכוונה השמייט האי דרשה משום דפסק קר' יהושע נגד ר"א דקאמר ק"ו מן החי מכש"כ מן המת. הרי דסובר הרמב"ס Dao"א ור"ג גם שניהם ידעו ודרשו האי בחולן הרבה על אבמה"ח אבל האי, Dao במת" לא דרשו על ابوר מן המת. והי' מקום לומר Dao במת אתא על נפל שלא נתקשרו ابوרו בגידין וכאשר מפרש ר' יוחנן המשנה נזיר נ' ע"א דקתני על המת ועל צוית מן המת, אלא דמה געשה בהאי, Dao במת" השני דעתך אצל מגע, דשם א"א לפרש לנפל, דהרי הנפל מטמא נמי באוהל ושם עכ"ב באבך שאון בו להעלות ארוכה ודומיהם" דחלן וא"כ מהיכי תיתני לא נפרש גם כאן דמדבר מטומאת אוהל וקאמר בחולן דהינו אבמה"ח, Dao בתמת היינו אבל מן המת. והדברacial הפלא וללא.

ודע דגם בלא"ה תהיו קחיזנא בהני פסקי הרמב"ס שכותב דחלן חרב היינו שפלותו חרב דאל"כ מה לי חרב מה ליאן או בן אחר ובאמת בגמ' שם בנזיר מבהל לחוד קדריש, דחלן בכ"מ הוא הנחרג ע"י אדם ולמה לא אמר במות שכולל הכל גם במות מיתה טبيعית, لكن דרשין בחולן זה ابوר הנחלן מן החי, (כך גירסת רשי"ם) וחרב דעתך אתה דחרב הר' הוא בחולן, וכן אצל נוגע לא כתיב חרב, דחרב מטמא גם באוהל, אבל בחולן כתיב דקאי על אבמה"ח שאון בו כדי להעלות ארוכה, ולא ידעתו למה שינה הרמב"ס ז"ל בזה מדרש חז"ל.

עוד זאת בחל' ג' באבמה"ח כתוב חסר מן העצם של ابوר כ"ש הרי האבר יכול טהור חסר מברשו אם נשאר עליו כדי להעלות ארוכה בחו ויתרפה וישלים ה"ז מטמא במגע ומשא באוהל, ואם לאו מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באוהל. ובחל' ד' אצל ابوר מן המת כתיב, חסר עצמו אם נשאר עליו בשער צוית מטמא כמו שלם חסר הבשר ולא חסר העצם אם נשאר עליו כדי להעלות ארוכה בחו מטמא כמה שלם ואמ לאו הר' הוא כשאר עצומות המתים שאון עליהן הבשר, עכ"ל ובסוף דבריו הוא נטפס מאד דהרי באם אין בו בשער להעלות ארוכה מטמא במגע ובמשא כמו באבמה"ח וכדשין שם בגמ' Dao במת" על ابوר מן המת שאון בו בשער כדי להעלות ארוכה דעתך דמטה מא במגע ובמשא וכאשר הרמב"ס בעצמו פסק כן לקמן בפ"ג ה"ב, "ואלו שמטמאין במגע ובמשא ואין מטמאין באוהל אבמה"ח שחסר בשרו וכו' ואבר מן המת שחסר בשרו או עצמו וכו" עכ"ל, ואיך כתיב כאן דאם חסר הבשר ואין בו כדי להעלות ארוכה, הר' הוא כשאר עצומות המתים, והיינו דבעי עכ"פ שיעור עצם שעורה מטמא במגע ובמשא. וכמודומה לי שיעור, ואיפלו בפחות שעורה מטמא במגע ובמשא. והרבה דלאת כיון הראב"ד ז"ל בהשגת הראב"ד קאי על טוועטים נפלו בו, ולא כמו שהבין הכהן דהשגת הראב"ד קאי על שנשאר בו צויתبشر, אלא על שפסק הרמב"ס דחסר מן העצם או מן הבשר דטהור אם אין בו כדי להעלות ארוכה, וזה אינו והוא עצמו לא פסק כן לקמן כנ"ל ודוק".

בא"ד אבל אי מבניינא דשרצים ודבמה אתוי, אמאי אמרו לי לר"א מ"ט מרובה בשער וממעט עצם עכ"ל, ועיין מהרש"ל ומהרש"א י"ל ואני הלא כבר כתבת לי לעלה דלר"א אבל מן המת תhor ה"ה אבל מנבלה דטהור דמ"ש. אבל מה דקש"י לי הוא דאמאי מבניין אב לפינן, איך שיק לדרוש פסוקים לאוקם על הבניון אבל כי תורה שכותב איך יפרש דבר שהוא מפני השमועה תושבע"פ כי צואת לא נמצא, וכן גם אם נאמר דמהלכה ידעו דאבמה"ח מטמא, ג"כ לא

אבמה"ח איך גס באבר שיש עליו בשער הרבה, דהרי הבשר בלבד רק באבר שאין עליו צוית בשער, כי רק אז איך עליו שם טומאת ابوר טהור ורק בהדי ابوר מטמא, אבל טומאת ابوר מן המת ליתא מות מצד צוית בשער, ולכן מה דקאמר מה איכה בין אבמה"ח לאבר מן המת היינו לאבר מן המת שאון עליו צוית בשער אשר אז אית ב"י טומאת ابوר מן המת, אשר אז חל עליו בהפרידו מן המת, ואז בטל ממנו שם טומאת בשער המת, כיון דחל עליו שם חדש דהינו טומאת ابوר המת, שהבשר שבו חלק מן האבר, ולכן בשםפריש האי בשער מן האבר ומוחברו לבשר מן המת להיות צוית עכ"פ שהזיות בשער שני מינים מצטרפין כמבואר ברמב"ס בראש פ"ד מטו"מ, אבל האי בשער מן ابوר המת שהי' עליו שם טומאת ابوר דלא בעי שיעורתו לא מctrif לטוומאת בשער המת דבעי שעור כזאת דזה מקרין אין שייעורו שווה דהאי חצי יצת בשער של האבר הי' מתחלה מטמא בצריך עצם וגידין גם พฤษภาคม מכך בין הכל, ולכן ابوר המת ובשער המת מקרין אין שייעורו שווין ולא מצטרפין לדעת ר"ש כנעלע"ד לישב שיטת הרמב"ס ז"ל לפי חומר הענין, והדוחק מתגדל בשנתבונן דלמה לי להש"ס להאי השתא דעתית להכי, כיון שכבר נתישב טעם אדר"ש דס"ל כל כר"א ומתרח באבר המת, והבן.

ודע דלפי פ"י הרמב"ס ז"ל לפי מה דמסיק דר"ש מטהר בשער הפורש מאבר המת שאינו מטמא משום בשער המת, ממיילא גם במשנה דלעיל דמטהר דלעיל דמטהר ר"ש בnbלה נמי מפרשין כן דבשער הפורש מאבר nbלה אינו מצטרף לטמא משום בשער nbלה, והש"ס לא חטא להאריך ולהזכיר אשלהעליה בדבר שמלילא משתמש ובפרט שלדינא אין כאן נפקota דין הלכה כר"ש ודוק".

תוס' ד' זה צוית בשער הפורש מה"ח ר"א מטמא, לכוא' נראת דבר האדם מה"ח מ"ב"א דשרצים ובדבמה אתוי וכו'. כבר כתבנו לעמלה שתפסו האחוריים ז"ל דמעני בעלי התוס' נעלמו גמר' ערוכה נזר נ"ג ע"ב שהבא הש"ס שם ברייתא מספרי דדרש בחולן הר' שזה אבמה"ח שפלותו חרב. אבל האמת שהתיימא חזרת עלייהם דאיך עלה על דעתם דר"א ור"י דפלו בו באבר המת אי מטמא ידעו מהאי דרצה, דהרי בהאי ברייתא דרש ג"כ, "או במת" דעתך שם על ابوר מן המת, והוא מוכרכ לחולן דאם בחולן קאי על ابوר הנחלן מן החלן א"כ האי או במת נמי על ابوר מן המת קאי, וכן גבי טומאת נגעה דעתך אח"כ בקרא, ועל הנוגע בעצם או בחולן או במת" דרשין שם דף צ"ד ע"א, "בעצם זה עצם כshawrah במת, זה ابوר הנחלן מה"ח ואין בו כדי להעלות ארוכה" ושם ודי מוכרכ לפרש כן דהרי הני רק במגע ומשא מטמאין ולא ר"א שלא שמע רק מאבמה"ח דמטמא ולא באבר המת, ואיך השיב לו ר' יהושע מק"ו אם הוא מפורש בקרא, זה כמו זה דמן דדרש בחולן על אבמה"ח מוכרכ לדריש או במת על ابوר מן המת.

אבל ראה זה פלא והפלא כי תמייחתי סובבת גם על הרמב"ס ז"ל, דז"ל בפ"ב ה"ג מט"א, "aber schnachtzך מן האדם החי הר' הוא כמות שלם וכי שבטים אין להם שייעור שני' כל אשר גע עכ"פ השדה בחולן הרבה, הדבר ידוע שדין חלן כדין חלן ابوן, או חל שאר דברים מפי השמועה למדו שלא בא זה אלא לטמא נוגע באבר שפלותו חרב וכו', הלכה ד' ابوר הפורש מן המת מטמא במגע ומשא באוהל כמו במת, והוא שיהי' שלס כביריתו בשער גידין

דיפלינו ר"מ ור"ש בפלוגתא דתנאים הראשונים הוא ג"כ דבר זר שלא מצין כמווהו, וכאשר כתבנו לעמלה דמה"ט נайд הרמב"ם והברטנורא מפי זה ודוק.

הדרן עליך פ' העור והרוטב

שיך לדריש פסוקים לפרש את ההלכה שהוא תושבע"פ ודוק.

תוס' דה בין ת"ק לר"ש כזית בשיר ועטם כעשה א"ב, פ"י או עצם כעשה דבתרוייה ליכא למימר לת"ק טמא וכו' ובלא"ה נמי איך יחולוק הת"ק שהוא ר"מ על כל הנני תנאים הראשונים ר"א ור"י ור"ג בעדיות שם ויהי' שלא כחד מיניהם, אלא דאפיקו הא גופא

פרק הארץ והלחאים

בחול' נמסר ההוראה לכהנים להיות מורי משפטים ותורה לישראל, וכאשר הביא ק"ז בעחתת"ס צ"ל בתשובה אחרונה לאו"ח בשם הגאון מהרציח' ז"ל והגס שהוא דחאו, לפחות מכאן אכן ראי' ברורה לדבריו, ולא עוד אלא שהפסק מסיים לעמוד לשרת וכו' כל הימים. ודורש בספרי כל הימים בין הארץ ובין בחו"ל. וראיתי בתורה תמיינה שכטב דגונע הדבר לשיאת כפים שציריך להיות בעמידה עי"ש. ובמחילה מכובדו דבר בטל דבר דאדרביה דהרי מאן דיליף בגין' שהוא בעמידה משום כתיב בפ' עקב לשרטו ולברך בשם, מה שרוט בעמידה אף ברכה בעמידה, הרי מוכח דן"כ לא מקרי שירות, וכן הא כתיב לעמוד לשרת ומאן דיליף מלאה עמדו לברך את העם, מה להן בעמידה וכו' מוכח נמי דס' ליל דן"כ אין זה עבודה ושירות דאי רבודה היאala בעבודה בישיבה מוחללת מבואר בזבחים ט"ז ע"ב. אבל הדבר ברור דלעמוד ולשרת הגם דעיקרו בעובד בביימה"ק קאי דלכןBei עמידה וכפרש"י עה"ת שם דאין שירות אלא מעומד, אבל כיון דמסיים כל הימים דקאי על חול' ושלא בפני הבית רצה לרבות שירות הכהנים בזה"ז דהוא לדון ולהורות, ומילא הן פנויים ממלאכה וועסקים במלאת שמים, וציריך להחזית העם. אלא שתורתה מ"מ ממעוט דאיסור טבל ותורתה שהוא בכרת ובmittah וראי לא שייך בחו"ל, ובמתנות ורה"ג פליגנו תנא דמשנתינו ור' אילעאי דلتנא דמשנתנו ניהו דתורתה בתורת קדושת תרומה ליתא בחול'ן, אבל מ"מ ודאי אכן מצוות נתינה לכהן העומד על משמרת הקדוש בחול'ן לחת לו די מחששו, וכן במתנות ורה"ג דגם בארץ לית בה קדושה, במקומה עמדת הא夷' עשה דתנן לו, ור' אילעאי סובר דכמו דתורתה בטלה בחול'ן כי' הנני מתנות אין המוצה דוקא באלו אלא דבכלל ודאי אכן מצוות להחזיק כהני ד' המוחזקים בתורת ד' ולומדים את העם דרכיו ד', ומקרה דהכא דכתיב כל הימים לרבות חול'ן לשירות וכיוון דעת הכהן מוטל הא夷' חיויא לשרת גם בחו"ל, מילא נשמע דעת העם מוטל לפרנסו אבל לאו דוקא במתנות אלו.

ולע' דהא דמרבה בספרי מן כל הימים בין הארץ ובין בחו"ל איןנו מודוקדק דהרבivo הוא על הזמן, וציריך לומר דכוונתו בין בזמן שישראל שרוין על אדמותם ובין בגאותם ודוק.

רש"י דהא כל הקדשים שקדום מום קבוע להקדשן וכוי' וכל זמן שלא נפדו לא, כדאמר בבכורות דבר האי תנא קד"ד מודה מה הבכורה דאין קדושה חלה על קדושה עכ"ל. עיין מה שאכתוב בזה לקמן אמשנה בכור שנתערב במאה בסוף הדיבור דה' ודע עוד ודוק.

תוס' דה תיתי מלכות ויתום הוומ"ל נמי תיתי מقلאים וטרפה וכו', רבים מתהממים על התוס' הלא טרפה פטורה ממתנות כدمבוואר لكمון. ולפע"ד פשוט דעתך דקדוק

דף ק"ל ע"א משנה הארץ והולה"ק נהוגין בארץ ובחול'ן וכו', ופרש"י זיל' דמשום דבעי למייר בחולין ולא במקדשין נקט להו, וה Maharsh"a התמיה על רשי' דהלא בראש פ' שילוח הקון קאמר דבריאשית הגז איצטרכ' בחו"ל לאפוקי מדרא אילעוי והה' במתנות כפרשי זיל' שם, ועיין באחרונים מה שהאריכו בזה, ולפע"ד נראה בפשיטות דלאפוקי מדרא' דדורש נתינה נתינה מתרומה לא איצטרכ' התנא להשמיינו, דבלא"ה נדע דהתנא לית לי' דאי אית' שאינה תלוי' בארץ נהוגת גם בחו"ל, נגד הכלל שבידנו דמצואה לי' האי דרשאה אשר מכחה נפטר בחו"ל, נגד הכלל שבידנו דמצואה שאינה תלוי' בארץ נהוגת גם בחו"ל, אז הי' מחייב להשמיינו זאת, ולא עוד אלא ATA התנא להשמיינו לאפוקי מהאי דרשאה נתינה נתינה מתרומה הוול' לפרש זאת כמו שמנפרש בחולין ולא במקדשין שהי' בדיון וכו' ת"ל ואתנו אוטם. מה תאמיר שאני ק"ו' אדם דן מעצמו ציריך התנא לתת טעם דאיaca קרא לאפוקי מק"י, אבל בנtinyה נתינה דהוא גז"ש דאין אדם דן מעצמו לא ציריך לתת טעם למה לא דן גז"ש זו, דהרי כל שלא קבל מרבו איינו יכול לדון. אם כן הוא ודאי דלא איצטרכ' התנא להשמיינו כל האי דינא, דאי היה מתקבל מרבו ודאי הי' שונה אותו וכל דשתק מנ' הרוי הוא כפרש דלא דן האי גז"ש. והש"ס דקאמר לkeysן דראשית הגז והה' מתנות הם לציריך לאפוקי מדרא אילעאי, אין הכוונה דתנתן שנאן לאפוקי מדהא, אלא און דשמענו דרא' אנו למדין דתנתן לא דרש האי נתינה נתינה, ובאמת אני נבוך אם נדחה עי' ר' אילעאי דע"כ קיבל מרבו גז"ש זו, מפני שרבענו הקדוש לא קיבלה דהרי לא ראיינו ולא שמענו איינו ראי' דהרי במס' עדות מלא המשכטה מן ההלכות שקיבלו עי' עדות ואפיקו של גודים, ולמה לא נקלט דברי ר' אילעאי שמעיד שקיבל גז"ש זו מרבו אפיקו לא שמעה רבינו הקדוש, וכעפ' הא פשיטה לי' דתנתן לא יקבע הלה פשוטה שאינה צריכה, רק כדי שלא יבא אחד ידרוש גז"ש.

אולם לפע"ד במתנות וראשית הגז אף שאינם ממוצות התלוויות בארץ רבותא הרבה את בהו להשמיינו שנוהגים גם בחו"ל: והוא מפני שהפרשא שם בפ' שופטים שמצוות, זה משפט הכהנים מאית העם ונתן לךון. הארץ והולה"ק ואח"כ ראשית דגניך וראשית הגז צאנך תנתן לו מסיים כי בו בחר ד' אלקיך מכל שבטיך לעמוד לשרת בשם ד' הוא ובנו כל הימים" וידועו לכל היכי דהטעם המוצה מפרש בקרוא לכ"ע דרשין טעמא דקרא, והרי מקרא מלא דבר הכתוב דמש"ה תנן כל אלו לךון כי אין לו חלק בארץ רק עמוד לשרת בשם ד'. ומעתה מהיכי תנתי נתחייב ליתן בחו"ל שכלוינו שווין ככהן עם שאין לנו חלק בארץ, ואין הכהן עומד לשרת עד שבאות יש לתמוה על התנא דמשנתינו מה ראה על כקה לחיב בחול'ן במתנות ורה"ג וגם בתמורה מה לן טעם לפטור משום דהוא תלוי בארץ, תפ"ל דאין בחו"ל שום טעם ליתן לךון. גם טעמא דהא מלהטא הוא לפע"ד כמו שנראה מפסיקי ההלכה, דגם

פוטר לי, אבל עיין בדיבורים הבאים ויתגלה לך סוד העניין על בורוי' ודוק'.

ע"ש גופה ארכ'ח וכו' אב"א משום דכתיב זה, ואב"א משום דזהו ממו שאי לו טובען עכ'ל הגמ', ולכאו' תימא רבתא אייא כאן דבכ'ם דקאמר תרי תירוצים האחד איינו סובר את השני, אבלanca הרוי דקאמר משום דכתיב זה, ע"כ נמי סובר דזהו לי' ממון שאין לו טובען, דעל זה א"א לחוק דמאן יתבע ולמי ישלים, וא"כ האי „זה" למה לי ולומר דבמカリ כהונה וכגדאמרין גיטין דף לי' ע"א דזהו כמו אתה לידי', ושפיר אית ל' טובען ועל זה אתה קרא דזהה לפטרו. דזה פשיטה ליטתא, דכיו' דזהו כתאו לידי' דכהן, אמאי יפטור התורה את המזיק ואת האוכל. והנה כפי הנראה התוס' הרגשו בחומר קושי' ז', ולכן כתבו דאייא בין הני תרי לישני דלישננא משום דאיין לו טובען ניהו דאיין יכול לתבעו בדיןיהם, בדיןיהם מיהא מחיב, אבל ליל'ך דדריש לי' מ'ז'ה' אפי' בדינ'ש נמי לא מחייב עכ'ל. אבל הר' ז' דעת אהרת עמו דנטקשי' לע' על מה דקאמר משום דזהו ממו שאין לו טובען דמאי אר'י מזיק אפי' אתנייהו נמי אין להם טובען, ולכן פ' דהכי קאמר כיו' דמתנות כהונה ממו שאין לו טובען הוא, ניהו דכי אתנייהו בענייהו מחייב משום מצוה, כי ליתנייהו אין לו טובען הוא, ולא דין ממון הלך פטור לנמר, ולכן לא נתחוור לי' מה ש' התוס' דלא את דיןיהם חיב, דכיו' דליך כאן מצוה דהרי ליתנייהו שוב אין כאן שום חיוב אפילו לצאת ידי' שמים, מיהא משום מידת חסידות ודאי מחייב גם לשני הלשונות וליכא שום חילוק בין הני תרי לישנא, אלא משום דאייצרך „זה" לדרשה אחריתא, לכן קאמר ובב' א' עכ'ת' ז' של הר' ז' ז', וכל דבריו אינם אלא דברי תימא, דלי' פирשו עיקר חסר מן הספר, דהא דזהו ממו שאין לו טובען לא מצליל לי' בדתיתנייהו, וממילא גם בליתנייהו לא מצליל לי', אלא משום דבליתנייהו אין מצוה, וזהות הוול'ל' משום דמתנות אין הוא מיותר ומורה היפך דעת הר' ז' דהוול'ל' משום דמתנות אין לו טובען', אבל מדקאמר „ממונו" משמעו דאית בה דין ממון גם בדתיתנייהו, אלא שאין לו טובען, ובಗו' העניין הדין עם התוס' דנייהו דודאי יפה כתוב הר' ז' דגס בדתיתנייהו הוול'ל' אין לו טובען אבל מ"מ מצין לכופו משום מצות נתינה שעלי' וכמו שכופין על כל המצוות דעתמא אם איינו רוצה לקיימן, אבל מה שכתב בדתיתנייהו דשוב ליכא גס מעיקרא רק מדין מצוה שאין זה שיך לכחן לא הי' עלי' חיבור גס מעיקרא רק מדין מצוה שאין זה שיך לכחן שיתבענו, אפילו הי' יחיד בעולם - (דכך כוונתו) זה ליטתא, דמכח המצווה שעלי' נתהווה חיוב ממונה לגבי החשב, דהרי אכן פסקין כמ"ד בקידושין דף י"ג ע"ב דמלואה הכתובה בתורה כתובה בשטר דמי, ונשתבעדו נכסיו למצוחה זו המוטלת עלי', עד שגס לאחר מותו יורדים לנכסייו, וכן פסק הרמב"ם במחושרי כפירה פ"א הי' ג' האי דינא וז'ל „האהשה שהביהא חטאנה ומטה יביאו הירשים עלתה ע"פ שלא הפרישה אותה מחיים, כבר נשטעבדו נכסייה לקרבן והשיעבוד דין תורה הי' עכ'ל, והנה תראה דחטאנת אם לא הביהא ומטה אין להביה דזהו לי' חטאנת שמתה בעלייה, ומכם' כ' שאין להפריש עליה מחדש דהלא המתים וחופשי מון המצוות, אבל עולתה מביאין ואפי' מפרישן מונכסיה שהנicha, ועיין בשבועות דף ח' ע"אDKrbn يولדת איינה באה אלא להכשרה לאכול בקדושים, וא"כ כיו' שמתה אין לך בטל המצווה יותר מזו, ואיך כופין את הירשין להפריש עליה שהיתה אמת מחייבת מצד המצווה וכדי להכשרה לאכול בקדושים, עתה אחר שמתה ואין כאן מצוה ואין כאן טעם המצווה שה' עלייה בחוויה נשטעבדו נכסייה להאי עלה, כי דמוכח המצווה שה' עלייה בחוויה נשטעבדו נכסייה להאי עלה, כי מלוה הכתובה בתורה כתובה בשטר ונתוהוה דבר זה כתוב על

התוס' על הש"ס הוא, דהנה בביברות שס' קתני תחלה דלקוח פטור ממערש, ואח"כ קתני במשנה שאח"ז הכל נכני לדיר להתעורר חז' מן הכלאים והטרפה ויוצא דופן ומהUSR זמן והיתום ונתקשו לו מה בחר התנה אחר ל��וח דשנונית קודם לכלים שאחריו ודילג את כלום רקס יתום דקנתני בסוף ולא קשי' לחו' רק שתרומות יתום הוול'ל כלאים או תרתי מאותו המשנה גופה חז' מלוקה דלא קתני שם בהדי איןך, אבל מעולם לא עלתה ע"ד התוס' שיאמר תתי טרפה. אבל לע"ד דקדוקם לך' מ' דחתנה נקט ל Koh דקנתני תחלה ויתום קתני לבסוף ממש דבאמת פריך מכולם והוא כמו דאמר מלוקות וכו' עד ויתום ורק מקצר ואומר לך' ויתום, ועיין בה' ק' ז' צ'ל שרצה לטרץ דברי התוס' دمشقת טרפה דמותרת בשקף טרפה בתוך העדר בטל מה'ת ברוב ומקריבין ג' ע"ג מזבח, ומ'ם איינו במעטך דעשורי ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק. דבר זה במחכ'ת איינו, וכאשר הארכתי בזה בפתחה דודק א' בקפץ מן המנויים שכבר נפטר ממעשר בהז' אמרין דלא מהני הביטול ממש דלעומם הביטול משווה את המזיאות להעדר ולא להיפך מן ההעדר לא יתהו מזיאות, ולכן כל שפטור שהוא ההעדר לא יתריב ע"י ביטול שהי' ביטול מזיאות, אבל טריפה שפטורה ממעשר אינה בעצם פטורה אלא דהטרפות הוא הפסול אותו מהתעשר מחותם איסורו וזה הוה מזיאות, דהינו איסור הטרפות וכל שנתבטל וuber הטרפות ונעשה מותר באכילה ואףלו להקרבה ממש'כ החת'ס' ז' בעצמו מהיכי תיתי לא יתריב במעטך וזה ברור כל שנסתלק המניעה הרוי הוא כאשר הហמות שבעדר, וזה ברור ואמת לאמתו בס' ד'.

ע"ב גמר' אי אגואי כא מעיל חולין לעזרה, ק' ז' בחדשיו קמתימה איך אפשר דכל זובי' זבח בריחוק מקום יביאו חז' ושוק לעזרה, אלא מש'ה' הותר לו בשר תאזה משום כי ריחק ממך המוקם, ואפי' למ"ד דלא דרש כן לעיל' י' ע"א, אבל דרכיה דרכי נועם כתיב עי'ו'. ובמחכ'ת לך' מ' דהאי תנופה אפי' בקדשים אינה אלא למצוה ולא לעכב ומכם' כ' בחולין ולכן בריחוק מקום יתנס לכחן ויאכלם בני תנופה, אבל הש'ס מדיק שפיר דאם בחולין אין לתנופה שום מזיאות, אז מוכח דלא נאמרה מצות חז' ושוק בחולין כלל, וזה פשוט וברור ודוק'.

ע"ש אלא „זה" למה לי, לדרכ' דאר'ח המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור משלם. מתנות דקאמר הכא הינו זרע ולהלה' ק' וכון כתוב הרמב"ם בראש פ' ט' מביברים דלאר'ע ולהלה' ק' קראו חכמים מנות סתם, וכן מוכח בפרקן בלשון הגמ', ויש ליתן טעם בקראייה זו משום דלעומת תרומות ומעשרות וחללה וביכורים דבכלן אכן ביהן מצות הפרשה אשר על ידה נתקדשו ואין לבעלים בהם אלא טה'ין של מצות נתינה, קראו זרע ולהלה' ק' מנות שאין בהם מצות הפרשה ורק נתינה בלבד והוה מתנה ממש,DKdoshah לית' בהו, וראשית הגז דכוות' אלא דאיין זה מידי' דאכילה, לכן לא קחشب בהדי'ו דאיין ונקרו ראשית הגז, והנה אם טעמא דר'ח' מקרא דזהה כדאמר בחד א' ניחא דקאמר עיקר דינו על זרע ולהלה' ק' ושאר מתנות כהונה נילוף מננייהו, אבל אי טעמא משום דזהה ממו שאין לו טובען כדיד' א' שהוא העיקר, וכאשר פסק נמי הרמב"ם בפ' ט' ה' דלמה אמר ר'ח' דינו בהני ולא בכל מותנות כהונה והכי הוול'ל' כל מותנות כהונה שאכלן או היזקן פטור מלשלם, וכן מוכח מן פסק הרמב"ם שהביהא דין זה רק בכואן שכתב עבר ואכלן או היזקן או מכרן איינו חייב לשלם, ולא עוד אלא שמנה שפסק בריש הל'כ' מעשר האי ברייתא דלקמן מני' לעב'ב' שהליך פירוטיו טבלים וכו' בסתרם ודלא כאוקימתא דגמי' בדאותו לדי' בטבלייהו, מוכח דלא מטעם דאיין לו טובען

שביירנו לעיל, ולא הזיק שיעבודו' של חבירו אבל כאן דהbulimus כבר נסתלקו וקיימו מה שנצטו לעני ולגר תעוזב אותם, מי שבא ולוקט שלא כדין ודאי מזיק את הענים הוא וחיבת מדין ממען אלא שאינו לו טובען, וא"כ מהכי תיתि לא יתחייב ב"יש אם לא שנאמר דעת מעשה עני המותחקל בתוך הבית קאי דחתה"ג נ"כ לבעלים, אבל גם באזה אני אומר בשעה שהבעה"ב נוון לו הרי סילק את עצמו ממנו, והאי עשיר שמקבלו במקומות שעומדים שם עניים גוזל עניים ההו בלתי ספק, דבראותו רגע שהבעה"ב סילק את עצמו הרוי הוא ממון עניים ולפ"ז הוא דקאמר ר"ח מدت חסידות שניי כאן ע"כ הפירוש לצ"ש ולא מדת חסידות בעלמא. והסוגי בלא"ה תנוה כאשר קמתהה עלי' החל ארי' ז"ל דמה זה דקאמר מדר"א ליקום וליתוב, הלא החכמים לא פליגו עלי' מטעם דהוא ממון שא"ל טובען, אלא משום דעתו הוא באותו שעה, ומצד הדין מגיע לו כשר עניים, ועיין בח' ק"ז ז"ל שהביא הרושלמי לדידי' הנה ממון של"ת דענין העיר יכולן לתבעו, וצ"ג וד' יאיר עני ודו"ק.

אחרי כתבי כל זאת ראיتي בח' הרמב"ז ז"ל שכטב ז"ל, "ודוקא הוא ודכוותי" ר"ל מזיק מתנות כהונה ודכוותי' אבל המזיק הקדש עניים או שאכלו חיב לשלהם דמונא הוא גמור וכו',ומי שיש בידו ממון עניים הרוי הגابر שלחן יכול לתבעו ממנה וה"ה כל אחד מן העניים וכו' וזה דבר ברור והוצרכתி לכתחו מפני שטעו בו מקצת חכמים" עכ"ל ולא הבנתי איך פרנס הסוגי' דפריך מלשו"פ אמרו ישלים דמי'ש הא משאר ממון עניים וצ"ג.

ע"ש ת"ש מנין לבע"ב שאכל פירותיו טבלין, וכן בן לו שאכל מעשרותיו טבלין שפטור מן התשלמיין, ת"ל ולא יחלו וכו', הא משעת הרמה ואילך מיהא משלם וכו'. כאן אני עomid ומשתומם הרוי תרומה, אע"פ שלאأتה לי כהן התורה חייבה בפירוש בקרא דאיש כי יאכל קודש בשגגה ויסוף חמישתו עליו, ונתן כהן את הקודש עירין ריש פ"י מתרומות במיל"ם שם, וניהו דזה בשוגג נאמר הלא במידה בלא"ה פטור משום דאיינו לוקה ומשלים, ז"ל הרמב"ס בפ"ו ה"ו שם זר שאכל תרומה בזדון וכו' ואינו משלם דמי מה שאכל שאינו לוקה ומשלים עכ"ל. אלא איפלו בדלא אטרו בי' ונידון לגבי תשולמיין בשוגג וחיביו מלוקות שוגג חיבין בתשלמיין, מ"מ לא פריך הכא מידי כי לדעת הרמב"ס ז"ל ביארתי שבסוגי' דאוכל תרומה חמץ דגס באוכל תרומה בזדון וכו' ואינו משלם דמי מה כהן חייבה עליה התורה שלם, כי הרמב"ס שם בפ"י הי"ח פסק בדיון באכל שוגג בין באכל מזיד משלם, ואינו משלם אלא חולין מתרוקנים. ועכ"ס' דבשוגג רק החומש לכפרא אתוי, אבל הקרן מחזיב גם במיד, והקראי מסיע לע' דכתיב ויסוף חמישתו עלי' ונתן לכהן את הקודש, והוא מהופך דהויל' ונתן כהן את הקודש וחמישתו יוסף עלי', וכך דכתיב והשיב אשמו בראשו וחותמשתו יוסף עלי', אלא ודאי דאתה קרא למדנו דרך החומש לכפרא שאתא אבל הקרן משלם גם במיד בלא אטרו בי', וכן משמע מהיה שכתב הרמב"ס בהל' ה' אכל תרומה במיד וכו', משלם את הקרן ואינו משלם את החומש עכ"ל. וקאי אדלעיל דבריש פ' דיבור מאכל תרומה בשוגג שדיבר מתרומה בין הגעה ליד כהן או לא כמו שכ' שם המיל"ם ואח"כ דיבר מאכל במיד שחייב רק הקרן ולא החומש, ואי הוה ס"ל דבמידה הוה לי' ממון שאינו לו טובען ורק בהגעו ליד כהן חייב מדין גזלן, לא הוה רשאי לכתוב סתם אבל תרומה במיד אשר עד עתה דיבר מתרומה אף שלא אתה ליד כהן, ובסוגי' שם הארכתי בדבר זה בתכילת הארכיות. ואם ננים דברי הרמב"ס נבון היטב למה דיבר ר'ח רק מתרונות לפטור האוכל והמזיק מתשלמיין ולא דבר מותי' ממש דבתורמה לעולם דלית לי' להאי לישנא מלאה הכתובת בתורה כתובה בשטר וכמו

נכשיה, ואע"פ שע"י מיתה בטלה המצווה, אבל החוב כדקימא קיימא, וא"כ הכא ממש דכוותי' הוא דכיוון דבדאיתנייה בעין היה עלי' חיב מזכה ליתנס לכהן דהיאנו לאחד מן השבט הרוי נשאה עלי' כתוב לגבי השבט מושום דמלואה הכתובת בתורה הוה כתובה בשטר, וכמו דהגבוה זכה בחיב עולה של היולדת דין עלי' אלא משום מצוה להכירה באכילת קדשים, מ"מ נשאה זה שחייב לשלם כי הני מתרונות מכח המצווה הי' משובדים לשפט הזה על נסיכה להוציאה מירישה כמו כן אחר אכילת או איבוד המותנות, הרי האוכל או המזיק נידון כמזיק שעובדו של השבט שחייב לשלם כי הני מתרונות מכח המצווה דתנתן לו, וזה ברור כמשמעותם שלם וכן הוא דעת הרמב"ס ז"ל שכטב עבר ואכלו וכו' אין חייב לשלם מפני שהוא מזון שאין לו טובע ידע עכ"ל הרי כתוב פירוש דآخر דילינגייה הוה לי' ממון שאין לו טובע ידע, אבל גול השבט איכא, וממילא דבי"ש חייב, אבל מה שיש מן התימא על התוט', הוא להיפך דכיוון דכל זאת אמרתך לא לישנא דמשום דזהה ממון שאין לו טובען, איך נאמר דמן דדרש מ"ז, "פורט גם מדיני" שמים, דקשה מעד לדרש הקרא לפטור מגול השבט שלא יצטרך לצאת ידי' שמים, דה"ה דהויל' דאתה קרא לפטור גם במכיריה כהונא אי אכלו, עכ"ג דאיaca טובע שלא יצטרך לשלם, וכן יותר נראה בא כדעת הר"ז ז"ל דליקא לדינה שום נפקותא בין הני תרי לישנא, אלא דקשי לנו דכיוון דכלכ"ע הוה לי' ממון שאין לו טובען, למה קאמר בילשנא קמא דדרש מואה לפטו ר' דרישא קמא ה' סובר כיון דמתנות אלו אבל מה שנראה לפ"ד דרישא קמא ה' סובר למני שיריצה, וא"כ הו"יא דמה לי הן ומה לי דמיין ואשר פסקינו בח"מ סי' רמ"א דהחרזת דמים הוה חרזה ואפי' בגזלה ס"ל להתוט' ב"מ קט"ז ע"א ד"ה וחיב משום ב' כלים, דמקיים מצות והשיב בחזרת דמים יצא, אלא דהרמב"ס לא ס"ל כן דבריש היל' גזלה כתוב דבנשרכן הנילה נמי איינו לוקה מושום דעתינו אבל העשה דוחשיב לו קיים ובכמה סוגי' הארכתי בזה וא"כ שפיר מצי לקאים האי מצוה גם בתשלמיין ממון וממילא דכופין אותו לקיים המצווה בדמיין, וכן בשי' קרא דזהה דאיו המצווה אלא בעודן בעין אבל בתשלמיין מעות לייא מצוה, ואידך לישנא סובר דמסברא ידעין דהמצווה דוקא בהן ולא בחלופין, עכ"ג דהכחן מצי להחליפן ולמכרין וזה נכון בפירוש הנני תרי אב"א, אבל לעניין דינא שווין, דצאת ידי' שמים מחזיב ליתוב. לאיזה כהן או לכמה כהנים את שווין ודוק' היטב.

ע"ש ת"ש בעה"ב שהי' עובר מקום וצריך ליטול לקט שכחה ופהה ומעשר עני, נוטל ולכשיחזר ישלים וכו', הפר"ח הביא ראי' משקל וטורי' זאת לדעת הר"ן דאך עצת י"ש פטור, ואני בער ולא אדע והוא כאן עכ"ג ה' הר"ז מודה דחייב עכ"פ עצת י"ש, דבשלמא במתנות דילינגייה ביד הבעלים סובר הר"ז דליקא עליהם חוב ממון ושיעבוד לשפט, אלא חוב מצוה וכל שנאבדו מן העולם ובטל המצווה, לית כאן דין ממון כלל, אמונם בהני מתרונות עניים דהbulimus כבר סלקו ידיהם, והוא הפרק לעניין, מי שבא ליטול שלא כדין פשיטה דגוזל את העניים, ואין לפטור אלא מיטעם דאיו כאן טובע פרטי, וא"כ עכ"פ לצאת י"ש ודאי חייב ומה"ט גם על התוט' סובב תמייתי שכתבו דיל"ק דפורט ר'ח מקרא דזהה פריך שפיר דלהה לא פטור גם הכא למרי, והוא פלא במתנות פטור הקרן את הטבח מושום דלית בה עדין דין ממען דלית לי' להאי לישנא מלאה הכתובת בתורה כתובה בשטר וכמו

טבליים, אם מלחמת שהוא חייב להן צריך להוציא עליהן מעשרות" וכיו' עכ"ל, הרי מבואר דחייב מצות מעשרות על המוכר, וה"ה אם ללח בيت המלך את הטבל בחובו דהוה נמי מכוכר. וא"כ מה פרך הכא לר"ח שהוא מדבר ממתנות שנאבדו מן העולם, דיליכא כאן חיוב תשלומיין מצד גזל השבט, משום דהוה ממון שאין לו טובעין, אבל כאן במוכר או נלקח מבית המלך בחובו, דהוה מכוכר והתבעואה עדין קיימת ואיכא כאן חיוב מצותתו"מ, כדיתני דחייב לשער לאו מצד ממונו של כהן ולוי Katainun עליה אלא מצד חיוב מצות מעשר. ורש"י ז"ל נראה דהרגש בזה ורצה לתוך הדבר בפירושו שכטב ז"ל, "קთני מיראת אם בחובו חייב לשער אלמא יש לו טובעין דאי לאו דין הוא שישלים לו, ע"כ מאית חיוב מצות איכא הא לא פש בגבי מידיה" עכ"ל. אבל לא זכית להבון אי ליכא כאן חיוב מצות, איך קתני חייב לשער דהינו לתקון מן הטבל שבידו על הטבל שלקק בית המלך, והוא געשה תרומה ומעשר וכן כתוב הרמב"ם, "צריך להוציא עלייהן מעשרות" ואיך אפשר לשער דבר שאין עליו חייב מצות וرك מדין גזל השבט, אז ליכא רק חייב תשלומיין ממון, ולא חייב להוציא עלייהן מעשרות מן הטבל שבידו דהרי מائق טבל לכחן ולוי. ובלב אר"י ז"ל קמתמה להיפך דמה פרך הגמ"ע לר"ח דהא כאן קודם הרמה מיראי דין לכהנים שום אכות בהם. ואיך עליה ע"ד המקשן דחייב כאן משום מזיק לכהן דהרי לעיל כבר דרשו דאוכל טבליו פטור דין להם זכות עד אחר הרמה.

אבל לפע"ד כך הון הצעת הדברים. דהנה בב"מ פ"ח ע"ב דרשו عشر תעשר ואכלת ולא מוכר, תבאות זרעך ולא לוקה, הרי דמוכר ולוקח שנייהם פטורין מעשר לעצמו, אבל הגומרן למכרן מה"ת אלא הגומר פירוטיו לאוכל לעצמו, אבל הגומרן למכרן פטור מה"ת וחיב מדבריהם שנ' וכו" עכ"ל, עיין במניח מצוה שצ"ה שכטב דמפשטה דגמ" בב"מ נראה דמוכר טבל פטור, אלא דעתה הרמב"ם הוא דתלו במחשבתו בשעת גמר מלאכתו, ולא ידע מנ"ל לרמב"ם זאת עי"ש. ולפע"ד לא עליה ע"ד הרמב"ם לפטור האוכל אחר שמרן למוכר, ולהיב המוכר אחר שמרן לאכלן, אלא משום דחייבתו"מ בא בגמר מלאכתן מבואר זאת בכל הש"ס, ולא מסתבר דהתורה יתנו מכשול לפני שיחזק בטבלו כל השנה, ישרר בכל פעם ופעם דדומה זה להא דאמרו חז"ל לא אמרה תורה שלח תקללה, כמו שכתבנו מזה בفتיחה דע"פ' דבטל האי צפור ברובה דעתלא, מ"מ לא יצוה התורה לבטל לכתלה, ואף כאן ע"פ' דהא דלא להשות איסורא דחיישין לתקלה הוא רק חשש דרבנן, אבל התורה לא יתרה את בפירוש בדבר שהוא נהוג בכל איש ובכל יומם תמייד, שישחה טבלו בвитו כל ימות השנה, ויעשר בכל פעם שיטחו לזרconi ביתו, ומקרה מלא דבר הכתוב עשר תעשר את כל התבאות זרעך היוצאה השדה שנה שנה, دمشמע דרבוגי נשנה ישר בפעם אחת, וכן כתיב ראשית דגנך וראשית גזב כל המתינו בהפרשתו עד שיתברר אם באמת יאכלם, וכן להיפך כל שגומרן למוכר אין כאן חיוב מעשרות ומותר לאכול מהן ארעוי כמו קודם הגומר, וכן שפסק כן הרמב"ם ז"ל בראש פ"ד אבל לומר דאם גומרן לאכילה שוב חייב גם אם מוכרן אחר"כ, או שיפטור בגומרן למוכר אף שמתיחס להחזיק לעצמו, לא נשמע מזה. ואבאר יותר הרמב"ם ז"ל לשיטתי" מוכחה ה"י לתלות זאת בתהנתו כנ"ל, דהנה הוא פסק בראש פ"ד דין הטבל נקבע למעשרות מן התורה עד שיכניסנו לביתו, שנ' בערתי הקודש מן

חייב, ובמיעשר אי לטבל לתרומות מעשר הרי זה טבל ואי מתוקן הרי כבר הוא ביד כהן ולוי. לכן תימא רבתא הוא איך פריך מהאי דיווקה הא משעת הרמה ואילך חייב על ר"ח. ולא עוד אלא דקשה טובא למה לי ליפורק מדיוקא כלל ולא פריך מהא דבעי קרא לפטור את האוכל פירוטיו טבלין מתשולםין, הרי דלית לי" הא דר"ח דהוה לי' ממון שאין לו טובעין, דר"ח ודאי לא בעי קרא והא דלישנא קמא בעי קרא דוזה, כבר ביארנו למלعلا משום דהו"א דבמתנות חולין דאין בהם קדושה, אמרינן מה לי הון ומה לי דמיון, אבל כאן בטבל ותרומה לא שייך זאת. וראה זה פסק הרמב"ם ז"ל וז"ל בפ"א ה"ה מהלכ' מעשר "האוכל פירוטיו טבלין וכן לוי שאכל המעשר בטבלו ע"פ' שהן חייבין מיתה לשמים, אין משלמין המתנות לבעליהם דאין בהם קדושה, אשר ירימו וכו' ובוח"ל מותר לאדם להיות אוכל והולך תחלה ואח"כ מפרש תוו"מ עכ"ל ועיין בלב אר"י שקמתמה על הרמב"ם דלמה לי' קרא דאשר ירימו, הא בל"ה פטור מפני המתנות לבעליהם שנ' אשר ירימו וכו' ובוח"ל מותר ב"ה פטור מפני מה הוא חייב מיתה לשמים אין מובן ממש מחתמת זה ה"י מקום לחיבתו בתשלומיין, ובאמת נהפוך הוא דהרי איכא מ"ד דאף מיתה ב"ה פטור מתשולםין. עי"ש איך נדחק ותולה א"ע בשינוי לשון הרמב"ם דכאן כתוב "אין משלמין" ובhalb' בכורים אצל המתנות כתוב "אין חייב לשלם", דקדוקו נכון אבל תירוצו איינו עולהיפה. אבל דעת הרמב"ם ז"ל ברור מללו ומפרש הבריתא לפי שיטתו, דס"ל דתרומה ע"פ' שלא הגעה לכך, האוכל בין בשוג ובין במיד משלים פירות חולין, אלא בשוגג נעשים התשלומיין קודש מגז"כ, אבל במיד לא נעשי קודש. ומעתה הו"א דגס בעודה טבל כיון דפטכי בי' תרומה כדאית' בגמ' ועיין בתוס' קידושין ל"ח ע"א ד"ה וה"ה לערלה בשתיים, ישלם האוכל התרומה שבו בפירות כמו בתרומה שהרמה, וע"ז אתא קרא דאשר ירימו דין לך בהן כלום עד שירימו ממש, וזה שנ' הרמב"ם ז"ל, "ואעפ' שהן חייבין מיתה לשמים" הרי לך דחויבין אוכל טבל כאוכל תרומה לעניין עונש לשמים, יכול דגס לעניין תשלומי תרומה האוכל טבל כאוכל תרומה דבון במיד ובין בשוגג ובין בשוגג ישלים פירות הראוין כפי מה שאכל, מ"מ "אין משלמין המתנות לבעליהם" ובדקדוק עצום שינוי לשונו ולא כתוב פטור או איינו חייב דזה פשוטה דאיינו חייב משום גזל השבט דהרי הוא כשאר מזיק מתנות כהונה או שאכלן שפטור, אבל כאן ה"י מקום לומר דaicא משום תשלומי תרומה دمشעת הרמה ואילך באמות משלים הון בשוגג ורק במיד ולא משום גזל השבט דהרי במאזיק גם בתרומה פטור אלא באוכל דוקא מצד הקרא ו/or כי יכול קודש. והרי תראה דבריש פ' עשר מתרומות כתוב ג"כ זר שאכל תרומה משלים קרו וחווש ולא כתוב חייב לשלים, ובhalb' ה' כ' אכל תרומה במיד וכו' משלים הקרן ואיינו משלים החושש ולא כתוב חייב לשלים. וזה ברור ואמת בכונות הרמב"ם ז"ל, אלא דפל"ז אין אנו יודעים לפרש הסוגי' בגין דהו מזיק לצרכך ביתך לא ר"ח כנ"ל וצ"ל דרשוגי' באמות לא ס"ל דאוכל תרומה במיד צוריך לשלים פירות מצד אוכל כמו בשוגג דזה תלוי בנסיבות תנאים ואמוראים אי גם הקרן שייך לכפרה או לא אבל הרמב"ם פ' הילכתא מפרש ספר הבריתא כנ"ל, ומミלא לא שייך כאן הא דר"ח כל ודוק' היטב.

ד"ג קל"א ע"א גמר' ת"ש הרי שאנסו בית המלך גרכנו אם בחובו חייב לעשר, ואם באנפרוט פטור מלער. קוש"ז או קשה מאד להולמה, דהרי חייב לעשר קתני ולא חייב לשלים, וכיון דמצוי מעשר מטבל אחר טבל שבידי, דהרי הוא מכוכר, וכאשר פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ז ה"ט מהל' מעשר ז"ל: "אין פורען חוב מן הטבל מפני שהוא מכוכרו". וכתוב הכך"ם שם, שдин זה נלמד ממה שיבוא בסמוך והוא בהלכה י"ד ז"ל "מי שלקוו בית המלך את פירותיו והם

דכל שמוסר מתנות לתנוקות להוליכם לכהן ודאי אין מקפיד על כהן ידוע רק שיגיע ליד כהן כדי לתקן בהמותו, כי מאחר שדרך הכהנים לחזור אחר מתרנות ולחותפן וכאשר אמר אבוי לקמן קל"ג ע"א מריש היה החטפנא מתנתה הרוי דכהנים היו נגליים בכך, ולכן אם הבעה"ב hei מקפיד שיגיעו דיקי ליד כהן ידוע hei מוסרנו ביד גודל היוזע לשמרן מן הכהנים הלהוטים לחוטפן, אבל מי שמסרן רקטן מסתמא לא ציווה לו כלל לתתם לכהן ידוע אלא לכהן שימצא ראשון, ולכן אין באזה לא משום גזל הכהן שלחו אליו, ולא משום טו"ה של הבעלים, וזה נראה לפ"ד ברור בכוונת רש"י ז"ל וד"ק.

וע"ד הפלוגתא שבין הב"ח והש"ך ז"ל בס"י ס"א, אי לוי בר קבולי מתנות זהה למ"ד דאיינו בכלל עס, עיין באחרונים מה שהאריכו בזה, והנה הסברא גותנת דגם ללו' שאין לו חלק בארץ ועומד לשרת שם בקדוש, וعليו נאמר יورو משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ואשר התורה כתה לו מעשר תנובות הארץ, שרואוי ליתן לו גם חלק במתנותبشر, כי לא על הלחת לבדו יחי' האדם, ומה דכתיב וזה משפט הכהנים מאת העם אם עם איןו כולל שבט לו דאיינו בכלל העם, מפני שהוא עומד לשרת בקדוש, א"כ שפיר הוא בכל כהנים לעומת העם וכדכתיב ובני דוד הכהנים. והוא דלא אמר אי לא איקרו עם מיחטו נמי ליחטו, דבכוב"כ לאו שפיר עבר כדלקמן קל"ג ע"א, דדרש ונtru ולא שיטול מעצמו וד"ק.

ע"ב אמר לך רב, תנאי היא, דתני וכוי דמר סבר איקרו עם ומר סבר לא איקרו עס. לכארו' hei מכאן ראי' נגד הב"ח הנ"ל דלפי דעתוadam לא איקרו עס הוא בכלל כהנים, למה לא אמר דמן דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים בכלל כהנים, אלא דזה ליתה דא"כ אידך דמוקי אלויים ס"ל דאיינט לא בכלל כהנים ולא בכלל עם הקהיל, א"כ רב דספוקי מספקא לי' דלא כמוון, ואם אמר דרב ספוקי מספקא לי' בהאי תנא דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים אי משום דחוו בכלל כהנים אי דחוו בכלל עם הקהיל, דاز לא הוה לי' לרבות פטוק כהאי תנא כיון דלאידך ודאי לא הוה בכלל כהנים או עס וביטה פטור ממתנות, ולאידך אפשר דאפיון כלל כהנים המה ואיך קאמר מסתומים דלא שקין מני' דחא בדין הוא דלא שקין מני', אלא דעל רב גופא קשה דילמא באמות האי תנא דדרש יכפר על עבדים ס"ל דלוויים הו בכלל כהנים וצע"ג וד"ק.

ד"נ קל"ב ע"א גמור אר"ה בר חייא Mai חיב נמי, דקאמר חיב בחצי מותנות, עיין בלב אר"י שהקשה דמ"ש מספק ויבם שבאו לחלוקת בנכסי סבא דאמרין דהכל של יבם משום דאין ספק מוציא מיידי ודאי בפ' החולץ. וכעין שהקשוח התוס' ריש מס' בב"מ, בזה אמר כולה של' זה אמר ח齊ה של' עי"ש מה שהאריך, ולידי' לק"מ דשאני התם דלולי האי ספק היה היבם היירוש ייחידי, וכן בב"מ שם דלולי האי טענת ח齊ה של' hei אידך מכח מציאתו זוכה בכולה וכן שיעץ לומר דאין ספק יכול להחליש את הוראי שהי' לولي הספק, אבל בכבי' הבא על התהיישאה מה תאמיר דלולי הצבי הי' האי ולד' כולה שה, הלא לولي הצבי לא hei נולד מידי, כי בלא אב אין הרינו ולידה, וא"כ האי ספק ספק דמעיקרא הוא והשיות נולד במומו עמו בספק זרע האב שהוא צבי וזה ברור ואמתה וד"ק.

משנה בכור שנטערב במאה בזמן שמה שאוחטין את כולו פטור את כלם, ותימא רבתא תמהתי הלא מה"ת חד בתרי בטל אפי' בע"ח, וא"כ ליכא כאן שום קדושות בכור ומותרין כולו בגיןה ועובדיה ולמה לא יתחייבו כולו במתנות כיון דכלו חולין גמורים מהה לכל מיל' מה"ת עכ"פ, ובעינוי מתחתתי את ספרא דק"ז החת"ס

הבית, ולכן כתוב דאפיון נקבע בששה דברים בגורו, איןו לוכה על אכילתו עד שיקבע בכניסה לביתו. והנה עיקר הפרשת תומ"ה הוא בגורו, והרי הרמב"ם ז"ל בעצמו פסק בפי"ב הי"י מתרומות דין ישראל חיבין ליטפל בתרומה ולהביאה מן הגורו לעיר ומן המדבר לשישוב, אלא הכהנים יוצאים לגרנות וישראל מותנים להם חלקו שם. והוא מברייתא סוף פרק, ומעתה איך יתאמתו שני דברים אלו, הלא מה"ת אין הגורו קובל לתומ"ה אלא הכנסה לבית, ואיך יפריש בעודם פטורין, אלא ודאי דכל שגומר מלاكتון כדי להכניסם לבית שוב וכי מפריש עליהם מה"ת ועיין במנ"ח. אבל גומון ע"מ מכך למכרן לא נקבע כלל למעשר אפיקו יכnisם לביתו, אבל מ"מ מכך מודה הרמב"ם ז"ל, אם מוכרכן לבסוף אחר שגמרן לאכילה, ולא הפריש אז, דפטור מה"ת וכן משמעו מלשונו שנ' בפ"ד הנ"ל "וכן האוכל מפיירות שדעתו להוליכן לשוק אחר שנגמרה מלاكتון, איןו לוכה אלא מכת מרדות כמו שביארנו שאין הגומר למכור חייב במעשר אלא מדבריהם עכ"ל. והנה אחר שנגמרה מלاكتון שכותוב ע"כ קאי אוכל מפיירות, וכמו דאמר האוכל פירות אחר שנגמרה מלاكتון. ונגמרה מלاكتון היינו כניסה לבית דאי קודם לכן בלא"ה איןו לאן מלקות על טבל. וא"כ ה' לו לכתוב,,שהיה דעתו להוליכן לעדיין דעתו להוליכן לשוק" עתה הרי דס"ל דזוקא אם עדיעתו גמר מלاكتון לשוק פטור מה"ת באוכל ארעי, אבל אם חזם ממחשבתו, ע"פ שבעת גמר מלاكتו הי' דעתו למכרן, לא מהני האי מחשבה שנטבעלה לפטרו ממערש. ועכ"פ הי' איך שייה' האי דין דקתני כאן בבריתא, דאנס המלך גורנו בחובו דחיביב לעשר, ע"כ רק מדרבנן חייב, דהרי הוא כמוכר לו ומוכר פטור מעשר ואפי' תפיש דרכי הרמב"ם כמו שהבון המנ"ח, דזוקא אם חייב בשעות גמר מלاكتו למכרן, אז פטור מה"ת, אבל חישב לאכלו חייב הלאanca הא ננס את גורנו כתני, והוא קודם שהכניסו לביתו שלדעת הרמב"ם אין כאן חייב מעשר מה"ת עדין.

ולפ"ז הי' סובר המקשן דהא דחיביו רבנן את המוכר לעשר הוא מטיעס גזל שבט, שלא יפסידו הכהנים חלוקם וא"פ דעתך לא הורמו ובטבל ליכא משום גזל השבט כדלעיל, התם כבר נאכל וליכא לחיביו בהפרשה ונתנית תומ"ה, لكن גם תשולםין לא תקנו חכמים דחא בלא"ה איךא עלי' חיזוב מיתה על אכילתו אבל הכא כיון דהittel בעין ואייכא לחיביו בהפרשה ונתינה חייבורו רבנן, משום שלא יפסידו הכהנים חלוקם. וכך פריך במתנות נמי ניהו דליתנייהו וא"א לחיביו בנתינה, אבל כיון דליך איסור באכילתון הויל לחזיל לחיביו מדרבנן בתשלומי המתנות משום פסידא דכחון, דהוה כמוכר, כמו שחייבו מדרבנן לעשר במוכר או אנס בחובו, דהוה כמוכר, ע"ז משני דשאני התם דקמشرطני לי', ור"ל דלאו משום לאו' הי' כאו' א מוכר דכחון חייבו לעשר במוכר, אלא משום שלא לי' התו"מ, לכן הוכרח חזיל לחיב המוכר והולקה בתומ"ה, אבל כאן במתנות הרוי הוא עובר אבטול מ"ע אם אוכל או מזיך המתנות, וא"כ אין כאן מקום לחיב בתשלומיין כדי שלא יאכלם דהרי בלא"ה לא יבטל מ"ע בידים לנפלע"ד לפי חומר העניין ליישב הסוגי' וממלא מתוڑת קושי' התוס' דחא גם באוכל מתנות אישטרשי לי', כМОבן וד"ק היטב.

ע"ש גמר' ההוא ליוואה דהוה חטף מותנתא, ופרש"י ז"ל כשהיו התינווקות מוליכין הזרע והלהו"ק לכחן, חוטפם מידייהם עכ"ל, עיין בח' ק"ז צ"ל, דבעי רשי ז"ל בזה שלא hei גזל גמור לא מצד הכהן שנשלח לו, ולא מצד הבעלים שיש להם טו"ה, ולכן קאמר דשלח עי' תינווקות דלא צוי לכחן עי"ש. ובעינוי תמורה לומר דכל שולח אדם מתנה לחברו ע"י קטן אין בו משום גזל אטמהה, אבל לפ"ד נראה

וכו', א"ל למא מדמת להו, אי לחולין או"ב נורוג בו, ואי לקדים א"ב נורוג בו, א"ל אי הכיבי חלב נמי נימא הכי וכו', לאו מי אמרתך אך ולא חלבן אימנא נמי אך ולא או"ב, עכ"ל הגמ' הנה היוצא לנו מתוך האי סוגי דלא מעד קדושה דאסור גיזה ועובדת פוטרין אותו מבכורה ומוננות, דא"כ למה לי אך חלק דלגביה או"ב וחלב אין לו דין צבי ואיל וכארש פריך שם דברון וחולין ובין קדשים הני נורוגין בהן, אלא משום דמגזה"כ פסחמה"ק שעאן הכתוב צבי ואיל, ועינן שם בתוס' דמזה"ט מהניג שור פסחמה"ק לך משום מהניג כלאים. וכן מה"ט אין פודין בפסחמה"ק פטר חמור, והתוס' הקשו שם דנימא נמי דלבעי כסוי בשחיטה, ותירצ'ו משום דכתיב בפסחמה"ק על הארץ תשפכנה כמיים, עי"ש. ואל ה'י הדבר זה זר אמר דחץ דפסחמה"ק עדין צד קדושה יש בהן דיסורים בגין ועובדת בעיניך אכן נאמר משום דאיתקס לצבי ואיל לעניין בכור ומוננות דפטוריים דנאמר דהקרה משוהות לחיה ממש עד שנTier חלבן ואו"ב ונצרך כסוי הדם בשחיטה, דיפה דרישו חז"ל כן דאם קדושת קרבן ופסחמה"ק משום עדין איכא עלי צד קדושת קרבן, אין בו משום בכור ומוננות והוא"ל להקיין לקדשים להשמעינו, מצד שעידי יש עליו קדושה דינש שוה לעניין בכור ומוננות קדום שהוממו ונפדו, אבל לא להקיין לצבי ואיל שאין שייך בהם שום קדושת קרבן, ولكن הוכרחו חז"ל לדירוש דתורתה שעאן צבי ואיל לא מצד קדושה שביהם דיסורים בגין ועובדת, אלא מגזה"כ, ולכן הו"א לכל מילן כן דין חיה עליהם לעניין חלב ואו"ב וכסי אשר על כל זה בעינן מיעוטים. ופלא והപלא אני רואה הרמב"ם צ"ל דלא נחות להא, דז"ל בפ"ה מבכורות ה"ח „כל הקדשים וכו' ואם קדם מום עבר להקדשן או שהקדישן תמים ואח"כ נולד מום קבוע ונפדו, פטורין מן הבכורה שהרי לא יצא לחולין לכל דבר מפני שהם מכבי ואיל דהוה צבי ואיל, ולא משום צד קדושה דאית ביהו, והרי בהא דין פודין בהם פטר חמור דאמרין ברכות דף י"ב ע"א נמי מטעם דהוה צבי ואיל והרמב"ם בפי"ב מבכורות ה"ט כתוב פודין בגין פקועה אבל לא בפסחמה"ק שהרי נאמר בהן צבי ואיל, מה צבי ואיל אין פודין אף פסחמה"ק אין פודין בהן עכ"ל, וכיון דבחדא באם עס בגין פקועה נקט דין דין דפסחמה"ק, ע"כ חד צעמא את בהז פודין ובזה דין פודין, והרי בגין פקועה פליינו ר"א ומור זוטרא לעיל דף ע"ד اي שה מעלה היא או לא, ופסק הרמב"ם צ"ל קר"א דכיוון דרהייט ואיל שה מעלה קרין בי" ע"ג דלענין אכילה כבשרא בדיקלא חשוב ולן פודין, אבל בפסחמה"ק אין פודין דלא הוה שה מעלה, דהרי איתקס לצבי ואיל, ואיך שינה הרמב"ם צ"ל טעמו הכא גבי בכורה לכתוב דמשום איסור גיזה ועובדת נגעה בה, ובמננות בפ"ט מבכורות שתק הרמב"ם צ"ל מכל וכל כתוב שום טעם אלא הדין סתום קדשים שהקדיש תמים ואח"כ נולד בהם ומום ונפדו, הרי אלו פטורין מן המוננות עכ"ל, ודרכו בהז נעלם ממןומי מי יתן ואזקה להבן דעת קדשו. אבל ממשנתנו יש ראי' ברורה לדעת התוס' דהתורה עשאן צבי ואיל, דהינו כמי הביטול ברוב מהני לחיבתו במוננות דנינו, ובכורה וממילא לא מאי הביטול מהני בחיבתו במוננות דנינו, דאיסור גיזה ועובדת פקע ממןעו עי" ביטול, אבל הוא דפטור מן המוננות לאו מטעם איסור גיזה ועובדת הוה, אלא מכח דעשאן הכתוב כחה, דלא שייך במוננות, וע"ז לא מהני הביטול לעשותו שה מעלה כנ"ל, וכיון דזיכינו לידע דבבכור בע"מ לא שייך ביטול לעניין מוננות לחיבתו, שוב לא שייך ג"כ כל דפריש מרובה פריש דכל דבר שלא נתבטל חשוב לי קבוע וכמחזאה על מחזה דמי,

ז"ל וממצאי שהוא ז"ל יש על מדוכה זו, וכותב ז"ל הנה צל"ע הא מה"ת אפי' בע"ח ודבר חשוב בטל ברוב ואי ה'י התערבותות או"ה ה'י בטל אפי' היתר באיסור דס"ל לרמב"ן בعلמא אין דרך היתר להבטל מ"מ הינו להבטל ולהזכיר ההיתר לאיסור אבל כל דפריש מורה פריש אמרין וכו' האmens מבואר בחו"מ סס"י רלב"ב, בהאי דינא ממש חזקת ממון של בעליים עדי', וזה בכלל אין חולין במקומו אחר הרוב (ר"ל דלא אמרין כל דפריש מרובה פריש), אך מ"מ מבואר لكمון קל"ד ע"א אפי' בספק השקל לא מהני חזקת ממוון של בעליים נגד מוננות כהונה דאמרין צדק משליך ותנו לו, מכש"כ הicy דרובא מסיע לכחן וכו', וצע"ג לפע"ד ואין לי מקום לישב קושי' זו אלא לומר כיון דעתך פ"פ מדרבנן בע"ח לא בטלו נמצאו אסורים כולם בגיןה ועובדת מדרבנן הם פטרוה מוננות שלא יבואו לזלزل בגיןה ועובדת וכו' עכ"ל העתקתי לשונו הטהור כדי לדקדק בו, כי לפע"ד במחכ"ת לא כיון כאן האמת, כי היתכן שחכמי התלמוד יעברו בשתייה על משנה כזו שלא לפרש דעתמא דפטורי משום גירה, ועקרו חז"ל מצות נתינה בשוא"ת, מחש ניזה ועובדת, וגם גורו הגורה קשה להולמה, כיון דמה"ת באמת מותרין כולם בגיןה ועובדת, איך עקרו מ"ע דאוריתא ולעשות גורה בגירה והרי לעיל בכוי לא פטרוה מלכוסות דמה כדי שלא יאכלו חלבה וחיבב בכיסוי כחה ואיסור חלבה כבמה והחחות"ס הרגיש באיה וכותב דעשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. אבל לא מצין דוגמא להז שיעקרו מ"ע כדי לעשות חיזוק יתר משל תורה, ועכ"פ עזין זה ה'י להגמ' לפרש בשкол וטורי' ולא לשtopic מני' וגם הרשונים ז"ל לא היו מניחים חידוש זהה לאחד מן האחרנים שבאחרונים להתגרר בו.

אבל דע דהאמת כמו שכ' החת"ס בשם הרמב"ן, דהיתר באיסור לא מתבטל ואיסור הארכתי בהז בפתיחה, וכן לעיל בריש פרקו על התוס' ד"ה תיתי, דלעולם לא נעשה מהיתר שהוא ההuder להתחפה עי' ביטול לאיסור שהוא המכניות, ואת נלמד מהא דאמרו בב"מ בקפץ אחד מן המוניין לתוכה דcolon פטורין מעשר משום דעשרה ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק, ולא שדרשין זאת מקרה ובמעטה בהמה דוקא, אלא דבכ"מ דאייא חד דפטור ממצותה ונתעורר בכמה שחיבטים שוב א"א לקיים המצווה ודאי אלא ספק, אלא דיש חילוק בדבר אם הפטור הוא בעצם זאת שייך סברה הנ"ל, דאי"א להעשות חיוב מן הפטור עי' ביטול, אבל אם הפטור הוא עי' איזה פסול או איסור שוב כל שנתבטל הפסול והאיסור, מימי לא נעשה ראוי' למוצה, ומה"ט בריש פ' כל האזכרים בטropaה שנתערב בזבחים פריך ונבטיל ברובא וככשינויו דניידי', משום דטרפה הוה פסול לגביה מקרה דמן הבקר להוציא את הטרפה, ולא בעצם איינו ראוי' לקרבן, וכן כל שע"י הביטול נסתלק הטרפות לגבי האיסור, שוב ממילא ראוי' לקרבן. וא"כ לכארו' הכא דכוותי' דבקדים אין מוננות נזהגן בהן משום דמייעת רחמנא קדשים מוננות ומעתה אם נתבטל הבכור בשאר בהמות חולין עד שפרק הקדושה ממן מכל וכל והותר בגיןה ועובדת, ממילא חוץ להיות חולין גמורים, ולמה לא יתחייב במוננות דהרי המניינה של קדשים נסתלק. אבל הtot איזיך ושמע דבבכור שהומם וכן כל פסולין מקדשים שנפדו דפטוריים מבכורה ומוננות, לא משום צד קדושה דאית בהז פטורין מבכורה ומוננות, אלא משום דאיתקסו לצבי ואיל דהינו דהתורה אמרה דפסח"מ מהנה דמה צבי ואיל פטוריים בבכורה דף ט"ז ע"א, דקתני התם בבריתא דמה צבי ואיל פטוריים מן הבכורה ומוננות, אף פסחמה"ק כן, ואח"כ קאמר מי מה צבי ואיל חלבן מותר אף פסחמה"ק חלבן מותר ת"ל אך חלק וeah"c פריך ר"פ לאבוי اي מה צבי ואיל אין או"ב נורוג בהן אף פסחמה"ק

בו, הגם שרהיט ואזיל כשה מעלייה והבן.

וְדָע עוד דגם מרשי"ז"ל יש להוכיח דעת הרמב"ם דפטור בכורה ומנתנות בפסח"מ הוא מטעם קדושה דעתית בהו, דהיינו איסור גיצה וعبادת, דבריש פרkon במשנה שם ד"ה כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן בסח"ד כתוב וז"ל קסביר הא תנא קדושת דמים מדחה מן הבכורה, דין קדושה חלה על קדושה עכ"ל. ועיין בטז"ז י"ד סי' ס"א סק"א דנטקשה לי' בדמתנות הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשיזיא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי"ש והרי שם רוב המעות חולין ואפלו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ובפרט שבאיירתי בריש פ' שלוח הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על מאיסורו של מאיסור ע"פ שאינו ניכר. זאת ממש כמו כאן. ואתה הוה הדין דמשנתינו דהאי בכור בע"מ דהוה פסחמה"ק דנדון חייה לעניין מנתנות לעולם נשאר כמות שהוא פטור מנתנות, אף שנתבטל איסורו של גיצה וعبادת ברוב מה"ת, אבל מה שהשווה התורה אותו מוגזה"כ להיות חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמור לכחן א"ת ראי" דידי לאו פסחמה"ק הוא דחויב בחיה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב ק"ז צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונת אמרין לקמן דלא מהני חזקת ממון צדק משלך ו吞 לו, במכח"ת גם באזה לא כיון המטריה, דהרי הש"ס מחלוקת לקמן בין פרה לכמה דפרה בחזקת פטורה קיימה וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שכתב דאי"ב בז' דלפי שיטתו מכם"כ קדשים שלא הוממו ודאי פטורין מן המנתנות, וא"כ למה כתיב בקדשים „אותם“ למעט מנתנות, תפ"ל דאפילו פסחמה"ק דין בהם רק קצת קדושה איסור גיצה וعبادת נמי פטורין. וראייתו בספר קרבן אשר על בורות דף ט"ז ע"א שהקשה על הש"ס שם האי קושי, اي פסחמה"ק פטורין מן המנתנות מכש"כ תמיימים, ול"ל בריש פרק הזרע לימוד מאותם דמתנות נוהיגן בחולין אבל לא במוקדים. ותירץ לפי מה דבעבד ק"ו מיחה ושותק על מנתנות לא הוה מצינן למילוי תמיימים מפסולים דמה לפסחמה"ק דין בהם חזיה ושותק משא"כ בתמים דעתית בהו חזיה ושותק, ובמכח"ת לא חש לkidushה דין דעתית לנקר לפטור פסחמה"ק מנתנות מושם דעתית בהו צד קדושה, א"כ הק"ו פריכא דינה לחולין דין כד קדושה שכון חייבן בנתנות, אבל קדשים א"ג דחיבים בחזיה ושותק, אבל כיון דהס הגרום לפוטר מנתנות, כמו שהקדושה גורמת לפטור בפסח"מ ובקדושת דמים, זהה פשות וברור לכל בא שער התלמוד. אבל האמת הוא דלאו צד קדושה שבפסח"מ גורם הפטור אלא מושם דעתת הירה והוא דהרי צד קדושתנו דין אמרת מה"ת פשות ואמת לא מימינו בס"ד. וכך בפרק של גדר דשמא נשחתה קודם גירותו, וזה הדרין לדין כמו בפרק של גדר דשמא נשחתה קודם גירותו, וזה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממש קامر אלא דקרה עני ורש הצידקו דדרשין וכוי' דצדך משלך ו吞 לו, מוקמין במקומות דאי"א חיוב מבורר אע"ג דנולד לנו ספק אם זה שייך להאי חיובא או לא, כמו בקמיה דאי"א כאן חיוב לקט עליה, אלא שמוספקים על ההני חטפים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"י אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאי"א ספק אם יש כאן חיובא כלל, כמו בפרק של גדר דשמא נשחתה קודם גירותו, וזה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממש קומר לאו"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלל כמו בגר. וזה פשות ואמת לא מימינו בס"ד. וכך בפרק של גדר דשמא נשחתה קודם גירותו, וזה הדרין לדין אמרת מה"ת דכל שנתערב בכור בע"מ כלון פטורין ואין בו אישור גיצה לא ישלם עבור הבכור בע"מ מושם דעתבttl ואין בו אישור גיצה וعبادת, דהאי צרכי יחשב ולא יתהוו להיות כשה ע"י הביטול, אע"פ שמדובר בגיצה וعبادת מה"ת. אבל בכור תם שנתערב ודאי מה"ת ה"י חייב בנתנות גם על הבכור, דהרי מה"ת בת ברוב חולין ופקע הקדושה מנני ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות דבכור תם לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה מני למה לא יתחייב בנתנות, אלא דין דכיוון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישתאבו, אין לדין זה מציאות.

והנה הא דכתב הטור והשו"ע סי' ס"א סע"י י"ט, "ואינה נהגת בקדשים ולא בבכורה", הוא חתום וסתום מאד, בטלור ודאי בע"מ קאמר, דברכו תם הוא יכול לכתנים ומאי למיירא דין כאן חזיב מנתנות ובקדשים אם נמי בע"מ קאמר למה חיליקם לשנים, הכי הול"ל בפסולי המוקדשין אין נהגות ונכלל בזה גם בכור בע"מ וחד טעמא אית להו דנטקשה לצבי ואיל. אלא ודאי דהאי קדשים הינו קדשים תמיימים ודינא דמתני דקתרני בחולין אבל לא במוקדשין, וכן ציין העין משפט על האי דינא בגיבי חלב ואו"ב ופטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן מושם דהשווה התורה אותן לעניין בכור ומנתנות ואיל גם לעניין כלאים להחשב כהיה, מכש"כ בגין פקועה דהוה כשותפם לעניין אבמה"ח שלא נפדה

וא"כ כל שלקה הוה כלכך מן הקבוע ולא תימא דהרי הוא קבוע שאינו ניכר דאי"ו אלא מדרבען, דזה ליתה דעתא דעתא קבוע שאינו ניכר רק מדרבען, משום דמה"ת בטל מילא הוה הקביעות רק דרבנן אבל בהיתר באיסור דההיתר מה"ת לא נתבטל ולא נתהפק להיות כאיסור, שוב הוה ל"י קבוע דאוריתא וכמחצה על מוחצה דמי. וראי' ברורה לאז' משנה סוף מעילה בנפלת פרוטה של הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשיזיא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי"ש והרי שם רוב המעות חולין ואפלו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ומטעם שבאיירתי בריש פ' שלוח הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על מוחצה ע"פ שאינו ניכר. זאת ממש כמו כאן. ואתה הוה דין דמשנתינו דהאי בכור בע"מ דהוה פסחמה"ק דנדון חייה לעניין מנתנות לעולם נשאר כמות שהוא פטור מנתנות, אף שנתבטל איסורו של גיצה וعبادת ברוב מה"ת, אבל מה שהשווה התורה אותו מוגזה"כ להיות חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמור לכחן א"ת ראי" דידי לאו פסחמה"ק הוא דחויב בחיה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב ק"ז צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונת אמרין לקמן דלא מהני חזקת ממון צדק משלך ו吞 לו, במכח"ת גם באזה לא כיון המטריה, דהרי הש"ס מחלוקת לקמן בין פרה לכמה דפרה בחזקת פטורה קיימת וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שכתב דאי"ב בז' דלפי שיטתו מכם"כ קדשים שלא הוממו וחזקת חיוב לאו חזקה ממש קامر אלא דקרה עני ורש הצידקו דדרשין וכוי' דצדך משלך ו吞 לו, מוקמין במקומות דאי"א חיוב מבורר אע"ג דנולד לנו ספק אם זה שייך להאי חיובא או לא, כמו בקמיה דאי"א כאן חיוב לקט עליה, אלא שמוספקים על ההני חטפים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"י אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאי"א ספק אם יש כאן חיובא כלל, כמו בפרק של גדר דשמא נשחתה קודם גירותו, וזה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממש קומר לאו"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלל כמו בגר. וזה פשות ואמת לא מימינו בס"ד. וכך בפרק של גדר דשמא נשחתה קודם גירותו, וזה הדרין לדין אמרת מה"ת דכל שנתערב בכור בע"מ כלון פטורין ואין בו אישור גיצה לא ישלם עבור הבכור בע"מ מושם דעתבttl ואין בו אישור גיצה וudad, דהאי צרכי יחשב ולא יתהוו להיות כשה ע"י הביטול, אע"פ שמדובר בגיצה וudad מה"ת. אבל בכור תם שנתערב ודאי מה"ת ה"י חייב בנתנות גם על הבכור, דהרי מה"ת בת ברוב חולין ופקע הקדושה מנני ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות דבכור תם לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה מני למה לא יתחייב בנתנות, אלא דין דכיוון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישתאבו, אין לדין זה מציאות.

וְדָע דלענין פודין פטור חמור דפסק הרמב"ם ז"ל הכר"א דפודין בגין פקועה אי"כ מאין דגרס ברmb"ס דין פודין וכמר זטורא עין לעיל בפסקים ובפרשני הש"ס שם. והנה באמת יותר מסתבר לפסק דין פודין דמ"ש מפסחמה"ק דאלין שאר מייל שהמעליה הוא ודיננו ג"כ כשהיא לצבי ואיל, אע"ג דלענין שאר מייל שהמעליה הוא ודיננו ג"כ כשהיא לגיבי חלב ואו"ב ופטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן מושם דהשווה התורה אותן לעניין בכור ומנתנות ואיל גם לעניין כלאים להחשב כהיה, מכש"כ בגין פקועה דהוה כשותפם לעניין אבמה"ח שלא נפדה

لطבח אין יכול לדוחתו ולומר לו לך לבעלים, ואני יכול להבון כוונתם בזה, סכ"ס כיון דעתו הרים הרי אין יכול ליתן לכהן התובע ובלאה הלא אמרו لكمן דין לדהחו שיתנו לכהן אחר, ולעיל ד"ר ע"ב כתבתי על האadarismo מה אמר יחזקאל ולא בא בפי פיגול, שלא אכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה, דמש"ה קרי לי בשיר פיגול כיון חדין עם הטבח, והכוונה שהטבח מוזהר שלא ישחוט לבעלים עד שיחי בטוח שיתנו המתנות לכהן, וככל ששותת בעלי שחשב על הכהן שיגיע לחלקו, הוא השחיטה כעין פיגול, דהמחייב פוסלת בקדושים עיי"ש, וכיון שאין זה אלא חומרא בעלמא שמשתבח בי חזקאל لكن לא הביאו הרמב"ם ז"ל להלכה, כלפ"ד וד"ק.

ע"ש גמר' דרש רبا מאות העם, ולא מאות הכהנים מאות זובייח' הזבח הי אומר אפיקלו טבח כהן במשמעו. והנה רשי ז"ל פירש Adams כהן נעשה טבח למכור חייב מה'ית ליתן מתנות לכהן אחר. והתוס' הקשו עליו דאי'יך פטרוhow שנים או שלושה שבועות, ועיין בראשונים שתירצ'ו זאת, אבל ק"ז ז"ל קמתמה דעכ' פ"מש מתרומות תבאותו דסגי בהפרשה, אבל איןנו נותן לכהן אחר, ולעיל תנין בפירוש דין מוציאין מכחן לכהן.

ומה שנראה לפ"ד בזה הוא עפ"י הכלל שהזכירתי כ"פ דח"ל דרשו המקראות להשווות לסבירתם, והנה נראא עד כמה רחוק הדמיון של תומ"ם מן התבואה, למתרונות מזביחת האצת. דבתבואה לפי שהקרע נחלהק היהתה שוה בשווה ואני נמכרת לחלוין, סתמא דמלטה לא הי' לשום בעל הקרע יתרון גדול למכור לאחרים, וכן פטרוhow את המוכר למגורי כמו שהבאתי לעיל דרשת ח"ל בב"ב פ"ח ע"ב, ואכלת ולא מוכר תבאותزرעך ולא לוקח. ולעומת זה הבשר הנפוץ כי סתמא דמלטה אין בעל הבמה שוחט לעצמו כי חז' ממה שהוא טרחה יתירה וצריכה אומנות לשוחט ולפישוט ולחלק לחתיכות, אין לב"ב אחד צורך לבהמה שלמה, בפרט לשור, וכן כאן לא הקפידה תורה לחיב' דוקא בשוחט מעדרו מבקרו וצאנו למיועטה לוקח, דהרי לא כתיב מאות העם זובייח' בקרים וצאנם כדי למיועטה לוקח וזובה, אלא מאות זובייח' הזבח סתמא כתיב, שם הטבחים הלווקחים בהמות בשוק מן המגדלים בקר וצאן ועל הטבחים הטיל את החיקוב ליתן המתנות לכהן, ואין זה חס על הטבחים אלא על העם המוכר לטבח, כי הטבח מחשב שווי' של בהמה לשחיטה כמה ליטרא בשער יש בה למכור וכן דהמתרונות מגע להנינים ינכה זאת משוי' וזה פשוט, ומעטה אם הכהן טבח יפטר מליתן מתנות, הוא יקח את הבמה בשוק ביותר ממה שיחק אותה הטבח ישראל, מפני שלדי' שווי' יותר, ואם יקח בשווה עם חברו ישראל, אז הוא ירוי יותר במסחרו מן הישראל חברו וזה דבר שאינו מן הרואין, ולכן אין חלק ולומר אם בעל הבמה שוחט כאשר באקרי אירע זאת דשותט ומחלק היתר לשכניינו, אז הישראל חייב במתרונות והכהן פטור, וכן שהוא בתומ'ם של התבואה, אבל אם טבח הלווקחים בהמות ומוכר בשבר באיטלי, אז מה לי כהן ומה לי ישראל, כי אין הכהן הנוטן רק הבעלים של הבמות, או לוקחי הבשר כי הטבח מנכח לבעל הבמה מן דמי שווי' את משקל המתנות, או טיל את מחירים על הלווקחים, ורבא הנקיס את זאת במלות הקרה הפלא ופלא דהקרה הטיל מס זה על העם דכתיב מאת העם ר"ל אם באקרי ישוחט בעל הבמה מבקרו וצאנו, או יקח לעצמו לאכול ולהקל לשכניו, אז יצאו הכהנים מחובב זה, וכך דרישן מאת העם ולא מן הכהנים, ואח"כ אמר ומאת זובייח' הזבח שהם הטבחים שאומנותם בכ' ליקח בהמות ולמכרן באיטלי וזה גם הכהנים בכלל. ומה מאי מושב בזה קושי' הרטוס' על רשי ז"ל דהני

דאותם נטמעטו ממתנות, ובכור בע"מ משום דאיתקש לצבי ואיל. ומה שכותב שם הטו"ז סק"א דרש"י כתוב הטעם דין קדושה חלה אקדושה הוא פלא והפלא דרש"י ז"ל כתוב כן אקדמי בה"ב דקדושים מום קבוע להקדשו, וגם זה ליתא אלא הטעם ממש"כ התוס' בביברות דמאת העם כתיב ולא מאת הגבוחה, דהוה כשותת לכהן ולעכו"ם, אבל אקדושים תמיימים הטעם דכתיב אותם. ובאמת כל עיקר דין זה דין נוהגות בקדושים לא ידעתו למה הביאו הטbor והמחבר, דהרי אין קדושים נהוגין בזה"ז והרי תראה דכל הני בחולין ובמקדשים ובחולין ולא במקדשין דהאי מסכתא לא הזכירו הטbor והשוו"ע כלל דוק ותשכח ורק הרמב"ם האקרים, וכן כאן במתנות נמי השמיטו בעלי השו"ע את יתר דיני המשנה בעניין קדושים, כמו די' שכתב הרמב"ם בפ"ט ה"ב כל הקדושים שקדם מום קבוע להקדשן ונpendo חיבטים במתנות, וע"כ ולומר דהביאו כאן דין נוהגות בקדושים אותו בכור קתני, וזאת הי' בעוכרי הטו"ז וכן הפרישה על הטbor שכתב ג"כ הטעם דין קדושה חלה על קדושה כדי' שיה' חד טעמא לבכור בע"מ עם קדושים תמיימים. אבל מאחר שהברתת דזה ליתא, שני דין ממש' טעמיים הם. א"כ באמת לא הי' להטור והשוו"ע להביאו כלל האי דין דין נוהגות במוקדים, כמו שלא הביא זאת, לא באוא"ב ולא בגה"ג ולא בראשית הגז ולא בשילוח הקון, והוא תמיा רבתא על הטbor והמחבר ונתן מקום לאחרוניים לטעויות זה חד טעמא אית' לקדושים תמיימים ולבכור בע"מ וד"ק.

ע"ש במשנה בזמן שמהא שוחטין את כולן וכו', אחד שוחט את כולם וכו', מלשון המשנה משמע דהכל תלוי בשוחט אם מהה שוחטין או אחד שוחט, אבל של מי המה כך לי אם של אחד או של מהה, ולזה הי' מקום לפ' מה שאמר רבא חדין עם הטבח, א"כ אם שחט הוא לכל מאה בעלי הזהב לא מצי מיפותרי אלא מחדא אבל אין כולן צריך ליתן לכהן דהרי אין כאן ספק לגבי הטבח בשחט רק אחד שהוא בכור והשאר כולן חיבטים. אלא דמלשון הרמב"ם ז"ל מבואר לנו כן שהוא ז"ל شيئا' מלשון המשנה וכותב ז"ל, "ברמת קדושים שנפסלה במומה ואני חיבת במתנות שנטערבה בברבות אחירות אפילו את במאה בזמן של במאה מהם לאחד כול פטורים וכו', היה אחד הוא השוחט את כול פטור מתרונות אחת מהן בלבד" עכ"ל, הנה ברור מילו בחולקה ראשונה דאם כל בהמה יש לו בעל אחר. ככלו פטוריין בין שוחט אחד את כול או כל או"א שוחט לעצמו, כי לא דבר מן השוחט כלל, אלא אם של בעלים הרבה המה ונינה חדין עם הטבח, מ"מala השוחט לכהן ולנכרי פטור, מפני שרך אז דין עם הטבח אם שחט למי שחייב במתרונות, ומעתה אם בעל הזהב מצי פטור את עצמו באומר דילמא הזבח של הי' הבכור, הרי מAMILג סם הטבח אין עלי שום די', אלא דבחולקה שנייה לשונו אין מודקדק שכתב היה האחד הוא השוחט את כול, דמשמעו דתלו בשוחט והכי הוליל' הי' כולן של אחד לא פטור אלא מתרונות אחת בלבד, אלא דמ"מ פירוש דבריו הוא דאם של אחד המה ואחד הוא השוחט את כול היינו דשלו המה, אבל מעשה הזביחה מצ' עבדי מהא שוחטין וד"ק.

ע"ב גמר' מר רבא זאת אומרת הדין על הטבח, לעיל קאמר אליבא דר"א דיליף זאת מאות זובייח' הזבח, וכותב בחודשי הר"ן ז"ל דה"ה לרבען דר"א נמי דרשוי מדכתיב זובייח' ולא זובייח' משמעו להו תרתי דורות. אלא דאני רואה דהרמב"ם ז"ל השמיט הא דרבא חדין עם הטבח, וקשה לומר דס"ל דלית הלכתא כוותי דהרי לא מצין חולק עליו בגמר'. אלא דלפ"ד משי' המשמיטו מושם לדיניא אין שום נפקותא בדבר דהרי כתבו הרשב"א והר"ן ז"ל דלאו לממר דין טויה לבעלים אלאadam כהן בא לתבשו

ודוק' היטב.

ע"ש גמר' ואראח כ"ד מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנין לו מיתה, ולאו מלטה היא דתני ריש"א אומר כל כהן שאינו מודה העובדה וכו' ופירש"י שאמור בלבו דברי הבל הן ולא צוה המקום וכו', ולכן אמר תמורה דמןיא ידעין שאומר כן בלבו כדי שאלה ניתן לו חלק בקדושים, ואולי מה"ט אראח כל כהן שאינו בקי בהן דמןיא כלל בקי, מסתמא משום דאיינו מודה בה, והש"ס דוחה ולאו מלטה היא, אלא בעין היכר אחר דאיינו מודה בעובדה דמאלל בעובדה וכדומה. והוא שלא מפרש ריש"ז"ל דבאומר בפה מלא משום דעתמא דמלטה כהן המקבל מתנות כהונה וכל מהיתו מקדשי ד' לא גלה את לבו להכחיש בעובדה אלא שמחשבתו ניכרת מותוק מעשו וד"ק.

ד"ג קליג ע"א גמר' בדק לנו ר' יוסף האי כהנא דחטיף מתנותא חובי קמחבב מצוחה או זלאיל' קמיאלל במצויה, לא הבנתי איך מצוחה קעבד כהן בקבלה ואכילת צורע ולהחימס וקבה כי אכילת תרומה מצין דאיקרי עבודה בפסחים ריש דף ע"ג, אמר לו הרי הוא אומר עבודות מתנות את כהונתכם וזהו הקרב ימות, עשו אכילת תרומה בגבליין בעבודת ביהם'ק, משמע דוקא אכילת תרומה, אבל לא אכילת צורע והלו'ק' שהוא חולין ונأكل גם לנכרי ולכלבים, ולעיל דאמר ר'ח מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי וברחידל מ"ט אמר קרא למשחה לדולח, דמייה משמע דאכילת המתנות למצויה יחשב גם עליון אני דן דמן'ל, דהאי קרא קאי נמיamatנות צורע והלו'ק' כי שם כתיב בפ' קרא, "ואני הנה נתני לך את משמרת תרומותיך לכל קדשי ב"י לך מתנות למשחה ולבנייך לחך עולם" ושם מונה והולך כל המתנות כהונה, אבל מזערע ולחימס וקבה אין ذכר למו, כי היא מצוחה מהמודשת במשנה תורה פ' שופטים, וכל הגני דמנה בפ' קרח אית' בהו קדושה ונאכלות דוקא בטהרה ולכהנים או לב"ב דוקא, אבל הני מתנות מן הזובי זבחיהם חולין גמורים, ונאכלין אפילו לכלבים מנ"ל לר'ח דאיכא באכילתן שום מצוחה כדי לדרוש האי למשחה דכתיב בפ' קרח על תרומה וקדושים, גם על הגני מתנות חולין דכתיבו בפ' שופטים, ולהיפך נמי קשה לי אי אכילת הגני מתנות מצוחה איך רשאי למקרים לנכרי ולבטל מצוחה זו בידים, וצ"ע בעת ודוו'ק.

ע"ש גמר' ביוון דשענאנא להא דתני הצעועים מושכין את ידיהן וכו' משקל נמי לא שקיןנה לבר מעגלי יומאDCFורי לאחיזוק נפשאי בכחני, ולפרוס דידה אונס' ל' עידניתה עכ'ל, הנה הרמב"ם והטור השמייטו כל השקיל וטרוי' ופסקו האי דינה בזה"ל, "לא יחתוף הכהן המתנות ולא ישאל בפיו אלא א"כ נותנין לו בכבוד ובזמן שהם רבים בבייהם'ט הצעועים מושכין ידים והגרגנינים נוטלין, ואם ה' כהן צנענו ואין מכירין אותו שהוא כהן ה' אין נוטל כדי שיודיע לכל שהוא כהן" עכ'ל הרמב"ם, וקרוב זהה ממש לשון הטור, ועיין מה שהאריכו בזה הדרשיה הב"ח והתו'ז' ואחריהם הלב אר'י ז'ל, ובאמת הסוגיג' תמורה מад, דהא דאבי לא שkil מפני שמע האי בריריתא הצעועים מושכין ידיהן בחילוק לחם הפנים לכאן'ו' אינו מספיק כלל, דלמה לא שkil אם שלחו לו לבתו בדרך כבוד, וע"כ לומד דלא ה' הדריך לשולח המתנות לשום כהן אלא מתחלקות בשוק של טבחים שיש מתאפסים הכהנים, כמו בלחה'פ שנטאפסו בערלה, ומה דשקל במעלי יומא אוחרא כתבו התו'ז' משום דהאי יומא המתנות מרובות, והכהנים מתאפסין, ואלו לא ה' אין נוטל ה' אומרים שאינו כהן עכ'ל ור'ל שאז' מפני רוב המתנות לא ה' חוטfine משום דהיא מתנות לרוב כדי שיגיע לכל או'א' ככל הצורך ולכך אז הלו'ק' גם הצעועים שמשכו ידים כל השנה, אבל במעלי

ב' וג' שביעות דפטרונו לכחן ההינו בדלא קבע מסחתא כדאמר בgeom' ואז מדין תורה ה' פטור לעולם, דהרי הוא כשותט עצמוני ומחלק היתר לשכניו בלי להיות טבח קבוע למכור באיטלי', אלא כדי שלא יתחכם לעשותן כן תמיד הטילו חכמים עליו שלם אחר ב' וג' שביעות לפ' ראות עני השופט והדין'ים, אבל בקבוע מסחתא דחיב מיד הוא דין תורה דהרי הוא בכלל אובי הzbach שהמה הטבחים. והוא נכון ואמת בס"ד.

ע"ש גמר' ואמר רב"א אר'י כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, ולית הלכתא כוות'י. כבר כתבתי לעלה דכיוון שהדין עם הטבח הרוי הטבח ה' לו ליאזר מלשוחות לו, בידעו שאינו נותן מתנות, ולכן שחייבתו פיגול אלא דלית הלכתא כוות'י, ואלו משום דלעיל דף מ"ד ע"ב ר' נתן אמרו דבר שפיגול דקאמר חזקאל, הוא בהמה שלא הורמו מתנותיה, אבל הת"ק פליג שם ואמר שהוא בהמה שהורה בה חכם, והתוס' כתבו דכלו אוכל טבלים ממש, דמתנות ילפין נתינה מתרומה. ולא זכתי להבין דהא גם בתרומה אין הנתינה מעכבות להיות הכרוי טבל, רק ההפרשה מעכבות וכאן הלא המתנות מהה מופרשים ועומדים, וליכא אלא מצות נתינה ואיך ה' חמור יותר מן הטבל דשם הנתינה אינה מעכבות, וכאן תעכ卜, ואולי כוונת התוס' לומר דמן אוכל מן המתנות עצמן קאמר אלא אז הוול'ל כלו אוכל תרומה, וצ"ע ודוו'ק.

רש"י ד"ה כהן אומרם לו עשה סוכה שעשה לולב שאין בהם חסרון כיס כולי האי. ועיין לבב אורי, ועיין בח' ק"ז ז'ל שכטב דריש' ז'ל רמז למה שכ' הש"ז י"ד קני' סק"ג דבמ"ע אין צריד לבזבז יותר מחומש. ולפע"ד לא זה כיוון ריש' ז'ל, דהרי גם בהני מצות מצי להיות עני ואני השוו בע"פ מכך ליקח ארבע כסות, דאפי' עני הנוטל מן התמחוי, מוכר כסותו ליקח ארבע כסות, אבל בשאר מצוחה לעשות סוכה או לולב, אין העני מחייב להוציאו הוצאה שאין לפי יכולתו, אבל כוונה אחרת היתה עם ריש' ז'ל, דהרי מי שאינו עשה סוכה לולב וציצית מפני חסרון כיס, אבל לפ' אומדן סיפוק בידו לעשות, הרי יורדין לנכסיו וושין לו סוכה ולוקחין לו לולב וציצית ואני מן הצורך להלקות עד שתצא נפשו, וכאשר שניינו שם בכתובות פ"ו ע"א לענין פריעת בע"ח דגובין חובו מנכסיו, וא"כ כאן נמי נמי הכי, דעתוון לו סוכה לולב וציצית, וכן פרש"י ז'ל דכיוון דהני מצות לית בהו חסרון כיס כולי האי, כי היכי דנייא דמנפנ' חסרון כיס נמנע מלשוחון, אלא ודאי דבוצעת בהם ואינו רוצה לקיים וממילא אפילו נעשה לו סוכה לא ישב בה, ואפייל נושיב אותו ע"כ בה מ"מ לא יציא ידי חובתו, דauf'פ שגילה דעתו דלא ניחא לי' לקיים המצוחה לא מהני הcpfיה, דauf'פ דאיין מצות צ'יכ' אבל היפק' כוונה מבטלה لكن מוכרכחים להכותו אותו עד שייאמר בפיו רוצה אני, ואז מחשבתו הרעה נתבטלה ע"י אמרה שלו, וכהסביר של הרמב"ס ז'ל הידוע, משא"כ בפריעת בע"ח דאן סהדי דרך חסרון כיס אינו יורדין לנכסיו ופורען את חובו שמילא ניחא לי' בזכות המצוחה דבכוכ'כ' מעותיו אבודין. ובלא"ה כתבתי שס דתכלית המצוחה שישיג המלואה מעותיו השגנו גם אם הוא לא קיים המצוחה המוטלת עליו, משא"כ בסוכה וכדומה אי לא קיים הוא המצוחה איי כאן תכלית זלוטו. אורם במצבה דאיכא חסרון כיס הרבה, באופן שלפ' האומד משום חסרון כיס הוא נמנע הרי אם נרד לנכסיו ונינח לו הלולב באلف ז'ז' ונותנים בידו, ע"כ אין סהדי דרוצה בגוף המצוחה רק מחמת חסרון כיס לא רצה בה ולמה נלקח אותו במקומות דאפשר לבוא לתכלית הנרצחה ללא מכות

האי הסבר עדין קשה לי כאשר פריך הש"ס מאידך ברייתא דעתך מהני למה לי לתרץ דפלוינו אי ע"ש שירא הוא דיויתר מסתבר לומר דלא"ע לאו שירא דלשו ע"מ מורה על תנאי, אלא דלמאן דמהני ס"ל דנעשה כאמור ע"מ שתtanן ל' המתנות.

אולם התוס' ס"ל דתנתני באזה, בין אם אמר ע"מ שהם שלוי, ובין שאמר ע"מ שתנתנו לי, לא מהני משום דהוה מתנה ע"מ שכתוב בתורה, דתורה הרשותו ליתנים לכל כהן שירצה, ואת קשה מאד להבון אם לא שאמר דכוונת התוס' דהוה כמו כוכר הטו"ה לכחן זה שהוא אסור מן התורה, כמו שפסק הרמב"ם בפי"ב מטורמות ה"יח דאסור לכהנים ולווים ולסייע בבהיה"ג ואסור לכהנים לחטוף תום"מ ואפילו לשאול בפיהם והכי דמוכר ע"מ שיתנו לו המתנות עוד גרע מזה דמカリח את הלוקח ליתן לו המתנות, אלא דלשו התוס' לא שמען כן, ולשון הרמב"ם סתום שכותב,, הוואיל ולא שיר לו בהן שותפות לא קנאן בתנאי זה" ולא קמפרש מ"ט לא קנאן בתנאי זה וצ"ע ודוק.

ע"ש גמר' אמר רב ל"ש אלא שקל לעצמו אבל שקל לו הטבה הדין עם הטבה וכו', הכא במתנות כהונה נגזלות קמיפלא וכו', עכ"ל. הנה הרמב"ם פסק כהא דר"ח דלעיל, דמייק מתנות כהונה או שאכלן פטור, אלא דחויסי ג"כ או מכרן, ומסתמא אפילו הם עדין בעין, אדם כבר נתאכלן מה חידייש אתה לאשמעין דמ"ש אכלן בעצמו ממכרן לאחר והליך אכלן, כי קשה למור דמשום דממכרן מקרי אישתרשי ל"י ולא באכלן וכmesh"כ התוס' עלייל, דבאכלן לא מקרי אישתרשי ל"י, דה' מצי להתענות דאם هي הרמב"ם סובר שיש חלק בזה אלא שהוא דוחה חילוק זה מסברא דנפשי, הוליל ויראה לי דה' מכרכן כדרכו בבל"מ. וכיון שכן קשה טובא איך פסק אדם מכרכן במשקל נזנות כהן ומזכה לטבח מן הדברים, דהא הטבה כבר גזל ופטור משלם, ואיך יהי להאי לוקח בח על הטבה להוציא ממנו ממון. ובעצמו כתוב בהלכ' י"דadam עבר ולחקון ה"ז מותר לאכלן מפני שמתנות כהונה נגזלות, צ"ל בדוחק דס"ל לרמב"ם דניהםadam מכרכן הטבה מותר לlokח לאכלן העפ' דבעוד איסורה בליך והומור במכירה מ"מ במתנאי דמייר' במכר לו בני מעי של הבמה ולא כיון לגוזל המתנות יתנו המתנות לכחן ומזה באזה את הטבה במצוות על כרחו דהיאנו אפילו הטבה רצח לגוזל המתנות כנראה בימה שקלן במשקל בתוך שאר הב"מ, וכיון דתบทva זכה במצבו אפילו שלא מרצינו, יכול לנכות הדברים ממשנו ועדין הדבר צ"ע אצלי כי מפשטות הסוגי' נראת דלית לי' רב הא דר"ח דלעיל דהוה ממון שאלא"ת ודוק.

ע"ש משנה ג' שנתגיר וכו' ספק פטור דהממע"ה, האי ذكري לי' ספק, משום דליקא כאן חזקה דמעיקרא דלמא השთא הוה נשחתה דין אנו יודעים למצום הזמן, לא של הגירות ולא של השחיטה וכן ליכא כאן חזקה דהשתא לומר דפרה השთא הוה דאישתחה דבמו כן נימא דגם השתא הוה דאגיר, והוא ממש כמו לעיל דף י"ז ע"א בשחת את הזושט ונמצאת הגרגרת שמטוה, ואני יודע אם קודם או לאחר שחייטה נשפט דהוה ספק והקהל דעת שני מעשים אנו מסופיקים איזה מהם קודם וכן ליכא כאן חזקה דמעיקרה ועיין לעיל בחודשנו שם, ומה דקאמר לקמן פרה בחזקת פטודה קיימת לאו דוקא וכאשר אבאר לקמן דלית לי'.

ע"ש גמר' אמר רבא הכא פרה בחזקת פטורה קיימת. כמה בחזקת חיווא קיימת. הנה כתבתاي לעיל דבפרה אכן ספק השקול דעת שני המעשים של הגירות והשחיטה שנעשה בזמן אחת בקרוב וכmesh"כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

יוםא דכיפורין הילכו כולם, אלא דא"כ למה נתן אבי כדי לאחזקי בכחני, תפ"ל דהילך כמו כל הצנועים שהלכו אז מפני שהי' די סיוף כולם. אבל הנראה לפע"ד בהז דהן אמת שביניהם ההז היא המתנות מרובות لكن הילכו גם הצנועים, אלא דע"י שהלכו שוב ה' בא לידי חטיפה, ואולי כדי להקדים עד שלא היה דרך כבוד לעמוד שם ולקבל מתנות ומ"מ עמד אבי שם כדי לאחזקי נפשי' בכחני, אלא דא"כ גם על שאר צנועים סובבת הקושי' דפריך הש"ס ולפרוס כפיו, ולא יצטרכו לבוא לידי ביון, וכן צריכין אנו לחלק בין שאר כהנים לאבוי, דודאי סתם כהן שאינו אדם מסויים ונכבד בעירו אס' עלה לדוכן בין אחיו הכהנים מלטא דלא רמי' על הצבור הוא, לידע אם הוא ג'ב בתוך העולים, או לא, שכן כל הצנועים היו מוכרים לקבל מתנות בעיוה"כ כדי לאחזקי בכחני ולא מהני فهو הדוכן, אבל על אבי דהו"ה מסויים ונכבד בעירו, פריך שפיר דעליתו לדוכן ודאי עשרה רושם על הצבור, והוא לא היה בטל בתוך שאר הכהנים פשוטי העם וע"ז הוצרך לתוך דאונס' לי' עידנא ולפ"ז יפה הוציא הרמב"ם ז"ל מותן האי שkill וטררי' דודקה במקומות דaicaca חש בזין כבוד הכהן יש למשוך מלקבב, אבל אם אין מכירין אותו ר"ל שאין איש מסויים ראוי לקבל כדי לאחזקי נפשי', ודוק' היב.

ד"ג קל"ד ע"א גמר' ע"מ אחוזץ קרמית, חז' שירא ע"מ לאו שירא, עיין בי"ז ס"י ס"א סע"י כ"ט בש"ז וטו"ז, מה שתמהו על הרמב"ם ז"ל שפסק כאן דע"מ לאו שירא והתנאי בטל, ובפ"ז מעשר בבנו לוי שמכר שדה לישראל ע"מ שהמעשר שלו פסק דשפיר קיים התנאי והמעשר של המוכר דשיורי' משיר בשדה וכמובאר בגמ' ב"ב, והאחרוניים כולן נתקנו מאי לישב סתרה זו, וגם אני עננה חלקו, והוא דהתנס בשדה לא ה' מצי למוכר לו חז' מחלק העשيري' שבו דאי לא ה' הלוקח חורש וזרע וקוצר את חלק העשيري', והאי מוכר הלא רצה לקבל התבואה מכלק העשيري' בלי עמל וטורח, וכן שמספר אמרין דלעולם לשירא קמכוין ומה דאמר בלבו ע"מ משום דהרי רצח שהлокח יעבד את כל השדה וייתן לו מפרות חלק העשيري', אבל כאן במתנות אי לשיעורא קמכוין למה לא אמר חז' מן המתנות שאינו מוכר לו, כי הלא הינה עומדים מוכרים לו ולא צרי' להлокח לתקן בהם מאומה, כי השחיטה צרי' לכזיתبشر כמו לכולה והמתנות גופו אין מולגן אותן ואין מפשיטין אותן, אלא יתנו לו בעורן ובצمرן כאשר פסק הרמב"ם והשוו"ע, لكن כאן ע"מ דקאמר לתנאי איכזון שיזכה הлокח בכל הבמה, אבל ע"מ שיתן המתנות דיקי' לו ולא לאחר, כנפער' נכו' לפי חומר הענן.

אולם בגין הדין דלא מהני כאן תנאי דעתך, יש כאן פלוגתא בין רשי' ותוס' דרש"י ז"ל כתוב דהטעם מפני שהמתנות אינם שלו אלא של כהנים ורק הטו"ה שלו, שכן לא מצי לאתוני' שיתנס דיקי' לו.ומי כחכם יודע פשר זה דלא מבעי אי טו"ה ממון דמצוי שפיר להתחייב ליתנים להאי כהן ולא לאחריתא דהרי מצוי ליקח סלע מבו' ביתו של כהן בשביל טו"ה, אלא אפילו איינו ממון מ"מ למה לא מצי להתחייב שיתנס לו כיון דהוא דבר שבדו' לעשות.

אבל הנראה לפע"ד דלשטי' אי הוה מתנה ע"מ שיתנו לו המתנות הוה מהני שפיר, אלא דכיו' דאמר ע"מ שהמתנות של תיב שווא דבר שא"א שהרי אין להוקח אלא טו"ה ולא גוף המתנות, ואין אפשר שיהיו שלו דהлокח יסלק את עצמו מהם והוא מילא שלו זה א"א, גם אם הлокח יסלק מהם הרי' הם של השבט, וכל כהן הקודם בהם זכה בהם, וכמו בכל המתנות שאין בהם טו"ה לבלים וכmesh"כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

להפרישה כדי לתקן העיטה מאיסור טבל, עיין בתפארת ישראל על המשניות שנ복 בזיה. וא"כ אין כאן פסידה דממונה, ומ"מ דוקא בספק איסור מיתה חייב להפריש ולא בספק איסור לאו, אלא דיל' דסובר רשי' דכי היכי דמהני סברת פרה בחזקת פטורה קיימה לשלק הא夷 עשה דעתך מלך ה"ה דעתך שפק איסור לאו, ולא ס"ל כמו שתבנו דין כאן שום חזקה אלא דעל חיוב צדק משך גופא אנו מסופקים אם יש עליו דבאמת סבירה זו קלישטה דהרי עתה באשר דין עליו הרוי הוא גור וחייב לקיים צדק משך ע"כ הפ"י דפרה בחזקת פטורה קיימת כמו שתבנו לעיל במשנה דבכור שנתעורר וצ"ע.

ע"ב גמר' א"ל לעני ולגר תעוזב אותך ולא לעורבים ולא להטלפים, יש להעיר נינו דפטור מן העשה, אבל הלא דלא תלקט מנ"ל דלתיא, אבל מזה יש ראי' ברורה למה שכבתתי לעיל דר' י"ז ע"א לפרש הגם' יוניא אמרין שם דלא תלקט וכן לאו דנבלת לאו לאי מעליה נינהו דלא כפרש' ותוס' משום דעתך לעשה, אלא משום דכל עצמיות הלאו נצמה מן העשה עי"ש היב. וא"כ גם אם כן ניחא דכל דיליכא עשה דתעוזב אותך ממילא דיליכא לאו דלא תלקט ודוק'.

ועיין בהגנות מהרש"ש מה שתפס על הש"ך י"ד סי' של"ב שכתב דרך בחול' דמתנות ענים איןם אלא מדרבני. דסידור לשון הטור אטעתית. וכ"ז צ"ל בחודשו כתוב דזהאי דרשה תוספתה היא ולא הביאה הש"ס משום דלית הלכתא כוותה דין דרישין לא תלקט לעני להזיהר העני על שלו, אבל בחול' דרבנן מקלין מהאי תוספתה ולוי דזרע בקשר חול' הוה עי"ש. והנה לומר דלית הלכתא מהאי תוספתה משום דרישין לא תלקט לעני להזיהר על שלו הוה דבר שאין כי דרשה זו דלעני ולא לעורבים היא פשוטה. ומסתבר ולא נדחתת מפני האי סמכין דלעני אדלעיל קאי אלא תלקט, ולא עוד אלא משום דדרשין אדלעיל הци יוצאת המקרא מידי פשוטה דאי'א עשה דלעני ולגר תעוזב אותך, וממי לא נשמע במקום דיליכא ענים אין כאן מצות עיזבה, וכל המעין בלשון הרמב"ם ז"ל יראה שאין זה דרשה משום איזה יי'טור, אלא מכח הסברא מפרשין הקרא כך. ועוד זאת אי משום דרבנן הי' מושיב לו ר' ששת דלא לעורבים ולא לטלפים, מה פריך לי' מותרומה וממתנות דדאוריתא הם, וכן דאי' דברי הש"ך תמהין ועומדים ודוק'.

הדרן על פרק הזרע והחלים

ואין אנו יודעים גם על אחת מהם צמצום הזמן לומר דגירות נעשה בחוץ היום והספק על השחיטה אי קודם חותת או לאחריו דازה הווה מוקמינן הפה בחזקת חי ולآخر חותת אישחת ואם להיפך דחשיטה הייתה בחזקת גיטתו ואמרין דלאחר חותת אי קודם אי לאחריו הווה מוקמינן אותו בחזקת גיטתו ואמרין דלאחר חותת אישgitir אבל האי ספק דמתני' מיררי באין אנו יודעים שום אחת מהם מתי נעשה לנו ספק השkol מקריב, וכן בקמה דאנו מסופקים על הנני חיטים שמצוינו בחתונותים אם המה לקט או לא, הוא ספק השkol ומ"מ קאמר רבא דמנני שהתורה אמרה עני ורש הצדיקו צדק משך וזה לו, ע"ג דבר שאמר ממן כל ספק להקל להנטבע, אבל לגבי עניים אמר התורה הסתלק גם מן הספק, אבל זה דוקא אם עכ"פ הגברא בקח חיובא בודאי, אבל כאן בגר על זה גופא אנו דין אם הי' עליו האי חיובא דעני ורש הצדיקו, באין אמרה התורה שיחמיר על עצמו. ולפ"ז האי פרה בחזקת פטורה והמה בחזקת חיובא שניהם לאו דוקא, אלא אגרבר קאי דבפרה הגברא גופא הי' פטורה אף' מקריא דעני ורש הצדיקו, ואם כן הוא, אז לכואו' יפה הקשה ק"ז צ"ל לעיל על המשנה דבזכר שנתעורר במאה דלמה לא יתחייב قولן משום עני ורש הצדיקו, דהרי עכ"פ ספק הוה ולחומרה במתנות כמו שאמרו כאן. וליתא מהו שכבתתי למללה דהתמים דומה לפרט, דהרי אין כאן חיוב ברור כלל משא"כ בקמה דאי'א עכ"פ חיוב על הקמה, דלפי ביאורנו אין הכוונה משום דאיכא חיוב לקט על הקמה דהרי רק אז איכא חיוב אי איכא לקט על הנני חיטים און מסופקים אי מלקט קאטו. אבל מ"מ נראה לי דוקשי' ק"ז צ"ל לעיל לך' מדהתם כיון דעכ"פ איכא חד גברא בטח דפטור למגרמי, כל או"א מציך אני הוה, ולא שייך עני ורש הצדיקו אלא במקומות דלא נוציה בודאי ממוון שלא כדי, אבל בהני מאה ששותחים כיון אדם נחיב כל או"א ודאי נחיב אחד מהם שלא כדין ונגוזל את האחד בודאי, בה לא מסתבר דמשום עני ורש הצדיקו לעות את הדין נגד אחד בקו"ע, וזה ברור לפע"ד בס"ד ודוק'.

ע"ש א"ל אבי והרי עיטה, א"ל ספק איסורה לחומרה ופרש' ז"ל שיש בה עז מיתה הלך לא סמיכין אחזקה יש למדוד מדברי רש"י אלו בספק לאו לא איזין לחומרה והוא פלא אלא דיל' דכאן כיון דאי'א חזק פטור כדאמרין פרה וה'ה עיטה בחזקת פטורה קיימת, הי' סובר רשי' ז"ל דלא מסתבר להחמיר בספק, אלא דלפי שביארנו לעיל אין כאן שום חזקה רק ספק השkol. ובאמת לא בעי ליתן חלה לכהן אלא מצי מכחה, אלא צריך

פרק ראשית הגז

דיתנו מן המובהר, אבל הקושי' מעיקרא ליתא דהרי פסוק זה במשנה תורה כתיב ומסתמא לצרכו הוכפל מצות נתינת תוי'ם, וכן לא כתיב חלב אלא קרי' לי' ראשית משום דבעינו מן המובהר, וכן כאן שום יי'טור וגס הספרי לא כיון לומר דמכאנו אנו ילפינו דבעינו מן המובהר, אלא דמפריש תיבת ראשית. אמונם מצות ראשית הגז היא מצוחה מחדשת במשנה תורה דלא נמצא בפ' קרח שモונה שם כל המתנות, ובודאי אתה האי שם ראשית דיתנו לו מן המובהר שבגיהה, אלא דלא נמצא דרשה זו לא בגמ' ולא בספר',

דף קל'ה ע"א משנה ראשית הגז וכו' הא דカリ לי' ראשית או דאתה על הזמן שיהי' מן הקודם בזמןן, או באיכות שיהי' מן המובהר. והנה על ראשית דגנד' דרישין בספר' שיאין תורמיין אלא מן המובהר, וכן פסק הרמב"ם ריש פ"ה מתורות דאן תורמיין אלא מן היפה, אלא שambilא קרא אחרינה מפ' קרח בהרימכים את חלבו ממנה. וראיתי בת"ת עה"ת דנתערור ע"ז, וככתב דזהאי לאו, ואידך לעשה, ולא נראה כן מרמב"ם שיהי' בלאו ועשה. ובלא'ה לא ידעת מה הוועיל בתירוץ הלא כמה פעמים כתיב שם בפ' כל חלב דגן תירוש ויכהר ואת חלבו ממנה וכdomה, הרי איכא עשה טובא

להתורא לא כתוב קרא כביבמות ריש דף ע"ח, וכותב עוד משום דוחה מהבב"ע, הנה טעם זה האמור לא הבנתי דהרי בשופר של עליה לבלתי דמעל דעתך לחולין יצא כדאמרינו בר"ה כ"ח ע"א, וליכא משום מהבב"ע, והכא בגז עלה להחזיק בגזיה הרי מעל ויצאה הגזיה לחולין, ולמה יפטור משום מהבב"ע הא חדא, שניית לא שמענו מעולם לפטור אדם מהיובה דרמי' עליה משום מהבב"ע אלא אמרינו לא יצא וציריך לקיים המצווה בדבר אחר, אבל לפטרו מהיובה דעתלו פשיטה דלא, שלא יהי חוטא נשכר. כמו שלא נפטר את הנושא נשים בעבירה ואפילו חיבי כריתות מלמול ולפדות את בנו דנולד בעבירה. ומה שאמרו הרוי שגוז סאה חיטים טחונן ואפאו וمبرך אין זה אלא מנאץ כבר כתבו דלא אותו חז"ל לפטרו מברכת המזון או מברכת הננהן בשלב שלחמו בא מן הגז אל לומר שלא יעלה לרצון לפני יות' אבל לעולם חייב לבך. והכא ודאי פשיטה דלא יפטור מליתן לכחן הגזיה משום דבר עבירה במא דגוז אכן קדשים, אבל טעונה קמא די לחתירה לא כתוב קרא נכון הוא, וא"כ הא צאנק ע"כ לאו למיעוטי קדשי מזבח אתה, אלא דמ"מ הדין דין אמרת דפטורין אדם נמעט מצאנק צאן שותפות של ישראל או של נכרי כדלקמן אז ממילא דשל קדשים נמי איתמעט דלא גרע משאר שותפות דאפילו לריו"ג קדושים קלים ממון בעליים הם, מ"מ הרי עכ"פ אית לגבוה חלק בהן עד שלא מקרי צאנק. וא"כ לכארוי קשה למה לא מצי מيري בקדשי מזבח ובעבר וגוז, והקרא באמת לא אתה אקדשים אלא אשותפות וקדשים קדשים ורק ממילא נשען ממיעוט דשותפות א"כ גם התנא די לאשמעינו עיקר הדין דשותפות ישראל או נכרי פטור אשר זאת נלמד מקרה צאנק, וקדשים ממילא נשען, וגם אין לפреш דלא במוקדשין היינו בפסחמן"ק, דפסחמן"ק לא נקרוא קדשים דחולין מהה כל דבר, אלא אסורים בגזיה ועובדיה, אולם התוספתא דלא קתני הא דאי נוגה במוקדשין שפיר עבי הני תרתי דקדם ממון להקדשן ונפדו דחיבי ברה"ג, כדי לדיק>Dבלא נפדו פטורין ומיטעם שפטור במתנות, אלא דרש"י ותוס' שם בבכורות פליגו בהא דקאמר בגמ' שם דקדושת דמים נמי מדח"י הפירוש דילפין קדושת דמים מפסחמן"ק דנתמעט ודאתקשו לצבי ואיל, והתוס' סברו דמאת העם כתיב ולא מאת ההקדש, וכאשר הארכתי בזה למלعلا בפ' הזרוע. וא"כ קתני דבהקדשן קדם לממון ונפדו דהיא ינו פסחמן"ק דפטור ואע"ג אסורים בגזיה מ"מ הקרא דאיתקשו לצבי ואיל לאו לרה"ג אתה אלא לכל שאר מילוי וממילא גם רה"ג בכל דבר וגוז, ובקדשי מזבח בעבר וגוז דפטור לרש"י קו"ו הוא מפסחמן"ק, דהרי רק מצד קדושת איסור גזיה ועובדיה פטור להו מכש"כ בלא נפסלו למצבח. ולתוס' מאחר דאםעט שותפות או דישראל או דרכי ה"ה קדשי מזבח דעכ"פ אין צאנק מקרי.

ואחרי הצעת הדברים יש לתמונה על הרמב"ם שהביא המשנה וגם התוספתא והוא לפלא בעניין, דהאי דין דקהדי' בה"ב שנפדו שחייב, לא הי' ציריך להבאים מושום דפשיטה ולדיוקא דבלא נפדו פטור ל"צ דהכי מפורש אומר כן בהא דאי נוגה במוקדשין דמפרש הרמב"ם דקהדי' בה"ב קא. והדין השני בפסחמן"ק בעבר וגוז דפטור, שהוא מטעם דאית ב"י צד קדושה כי כן שיטת הרמב"ם ז"ל בשיטת רש"י וכמו שביארנו בפ' הזרוע לעיל, וא"כ מכש"כ קדשי מזבח שלא נפסלו וקדשי בה"ב שלא נפדו דפטורין מושום קדושה דאית בהו, ולא בעיין מיועט אצתך והרמב"ם הביא על פטור דקהדי' בה"ב משום דין זה צאנקו, ובאמת אין זה צורך דטא"ל משום קדושה שבו פטור ומגמ' דדרש מצאנק למיעוטה צאן קדשי בה"ב איך ראי נפלאה נגד רש"י והרמב"ם ז"ל, דפסחמן"ק דוקא אימעטו משום דהתורה קראן צבי ואיל וכמש"כ התוס' שם בבכורות, אבל

ולעומת זו כתוב הרמב"ם בהכל' ט"ו, "רה"ג מצותה בתחילת, ואם הפריש בין באמצע ובין בסוף יצא" עכ"ל, והוא מותספתה כאשר הביא שם ה"כ". ויש לתמונה למה לא נדרש גם האי ראשית בגז כמו ראשית דכתיב בדגן דבעין מן היפה והmobach, ולא על הזמן שגוז בתחילת יתנו לכחן.

ומה שנראה לפע"ד בזה הוא, דמכאן אייכא ראי' למה שהסבירו הפסיקים האחרונים דזריזין ומקדימין למצווה עדיף מצווה מן המובהר. וכך יותר מסתבר לדריש ראשית בגז דיתן לו מיד CID שגוז CSI נתיינה לכחן ולא ימיתין עד גמר הגזיה כדי ליתן לו מון המובהר שבגיאה אבל בדגן דבעין מירוח ודגן א"א לומר בראשית קאי על הזמן שיתן לו בתרחלת המירות דהרי אין תורמי מונה שנגמר מלאכתו למה שלא נגמר מלאכתו כמו שפסק הרמב"ם תרומות פ"ה ה"ד, וכך מוכרכין לדריש דעל איכות התבואה קאי' שתהי' התורמה מן המובהר והיפה ואולי גם פשוטות לשון ראשית יותר משתחם על הזמן כמו בראשית בראשית ברא דראשית ממלכתו. ומ"מ הדין דזריזין ומקדימין עדיף מצווה מן המובהר נשמע מקרה זה, דכיוון דציויתה התורה להקדים הנtinyה ולא הקפידה יותר שהיא מולבו. וליכא מלטא דלא רמייה באוריינט ודוו"ק.

ע"ש בחולין אבל לא במוקדשין הרמב"ם בראש פ"י מהל' בכורים מפרש, "יכיז הרוי שהקדיש בהמות לה"ב וגוזין, יכול יהי' חייב לפדות וליתן לכחן, או שהקדיש בהמה חוץ מגזיתה יכול יהי' חייב בראשית הגז, ת"ל צאנק אין אלו צאננו" עכ"ל ועיין בכ"מ מה שהביא בשם הר"י קורוקס שתמה עלי, ומה שכתו האחים ז"ל.

וגם אני ענה חלקי כדיורים הבאים ביישוב הני פסקי הרמב"ם אבל כתע Auror על קושי' חדש שלא נתעוררו שום אחד מן האחרונים ונושאי כלוי, והוא דהרבmb"ם הוסיף עוד מה שלא נזכר במשנה. דכל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו שחיברים ברה"ג, אבל אם קדם הקדשן את מום ו_nfdu פטורין מורה"ג. והכ"מ ציין לדין זה משנה דריש פ' הזרוע ופ"ב דבכורות כי לעין זרוע והלו"ה"ק, וכן לעין בכורות תנא התנא דמשניות הני דיןין, ובגהה שם כתוב דהנתנא דמתני לא נהות לאשמעין דיןין אלו ברה"ג, אבל מוקדם בתוספתא שהרמב"ם הביא ממש לשון התוספתא. והנה הא דעתן דין לא נחות לדינים אלו ברה"ג כמו במותנות לעיל ובבכורות, י"ל משום דחיב רה"ג בקדשות בה"ב שנפדו שהן חולין גמורין לכל דבר אפילו לגזיה ועובדיה ולהאכלן לכליים, אין שום חידוש ולא קתני فهو לעיל ובבכורות אלא לדיקא דקודם שנפדו אין נוגה בהן וכגדמדי' כן שם בבכורות י"ד ע"א דalgo ברישא דמתני' דקטני נוגה בחולין אבל לא במוקדשין מחייב מידי מיררי, מבואר במשנתינו לעיל דלא פוקי מוק"ו אתה, אבל כאן בראשית הגז דהאי אבל לא במוקדשין עכ"ב אקהדי' בה"ב קאי דמקדשי מזבח אסורים בגזיה וכמבואר בgem', א"כ האי דין אדים נפדו ופקע קדושתייה למניין דחיב הוא משנה שאינה זריכה. ודין השני קדם הקדשן את מום וnfdu דהיא ינו פסחמן"ק דפטורין מרה"ג הרי היא ה"ק דקהדי' מזבח דפריך עלייהו בגמ' טעמא דכתיב צאנק ולא של הקדש וכו' הא לאו בני גזיה ועובדיה נינחו, והרי פסחמן"ק נמי אסורים בגזיה ועובדיה מה"ת אולם התוספתא לא קתני כלל האי רישא דמתני' דנותג בחולין ולא במוקדשין (ופלא והפלא דבפ' הזרוע לא קתני מזינה פסחמן"ק א"כ לרישום) דהמשתתף עם הכהן צריך לרשות קתני בפסחמן"ק א"כ לרישום) וכן קתני בקהדי' בה"ב שנפדו דחיב, ומילא נדע דבשלא נפדו פטור. והא דקטני דבפסחמן"ק שנפדו דפטור ע"פ אסורים בגזיה מ"מ בעבור וגוז משמעינו דפטור ומה דלא נחא לי' להש"ס לאוקמא מתני' בקהדי' מזבח ובעבור וגוז, כתוב בה' ק"ז ז"ל, משום די'

שיהי', ה' מקום לומר דאסור ללבוש בגד ממנה קודם שנtran לכהן חלקו. אלא דיש לעין למה לי לרמב"ם ליתן האי טעמא בהמה שלא הורמו עתנותיה דהרי בטבל דגון איתן לו קרא דלא יחללו את קדשי ב' י' אשר רימנו, שמשם ידעינו איסור טבל, אבל כאן לא לית לנו קרא, ומה דעתא מ"ד דהאכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה אבל אוכל טבלים כתבנו לעלה, שהוא מצד השחיטה דחידין על הטבת, וכל שלא ה' רשאי לשוחות עד שידע שייתנו המתנות להן שחיטתו פיגול לא ירצה וצ"ע ודוק'.

ע"ש גמר' ה"ב"ע בקדשי בה"ב וכוכ' ס"ד"א ליפורוט וליתוב לי וכוכ' עכ"ל הגמר', האי אוקמתא ע"כ לית לי להא דרבא לקמן דיצה מאחוsur גוזה פ"ד" ונתינה דהרי מקרא מצאנך ולא של הקדש קממעט, וזה נראה לי טעמא דרמב"ם ז"ל דהשמיít הא דרבא, דהרי הוא לא חס לפירכת הש"ס וקבעו העמדה והערכה, ויפה כתוב באזה ק"ז צ"ל ד"ע"ג ד"ס"ל לרמב"ם קדשי בה"ב בכל העמדה והערכה, אבל הגיזה עומדת לגוזן נגוז דמי, וכוקשי התוס' דהוה מקדייש עצים ואבנין. אע"גadam הקדש בהמה סתם כל המחבר לה בכל הקדשו, אבל לעניין העמדה והערכה אין הגיזה בכלל, וא"כ קיימת האי אוקמתא ונתמעט מצאנך, וכאשר כתוב הרמב"ם דלאו צאנו הווא ע"כ דל"ל דרבא ופסק כאוקימתא דגמי' דמצאנך נתמעטו קדשי בה"ב, ואי קשי' לך, הלא לעניין כייסוי הדם וכן לעניין כתיבת גט במחובר פסק הרמב"ם כהאי דרשיה דקרא, דושפיך וכסה יצא מחוסר פדיי', וכותב ונתן יצא מחוסר קיצחה. ולפע"ד נראה לדדרשה זו אין לה מקום אלא בשני פעלים זאת, ושפיך וכסה, וכותב ונתן וכדומה, דזאת מורה על תכיפות שני המעשים שלא יהיו צורך להפסיק בינוים באיה תיקו וכן מצאתי כתוב בת"ת עה"ת בפ' אחריו על דרשיה זו דושפיך וכסה עיי"ש, אבל כאן ברה"ג דכתיב הראשית גז צאנך חתו לו, אין מקום לדרשיה זו וכן לען לא פסקו הרמב"ם ז"ל, ודוק'.

ע"ש אר"מ ב"פ משום ר' נאי הכא במקדייש בהמותו בה"ב חז מגיזותי' וכוכ' דאמר חז מגיזה וכחישה עכ"ל, גם כאן תפסו על הרמב"ם ז"ל שכטב בהקדש בהמותו חז מגיזותיה, והشمיט הא דכחישה. ולפע"ד נראה דכל שמקדייש צאנו חז מגיזותיה היינו דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז להקדש, דהרי לא אמר חז מצמירה אלא מגיזותיה שהוא הצמר התלוש, וע"כ כוונתו לנוז תחלה, וא"כ הא דאמר בגמי' דאמר חז מגיזה וכחישה לאו דוקא, אלא דהוא כאמר דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז, וזה נכון מאי אולם מכח זה נצחה לי קושי' עזומה על הרמב"ם שפסק בליך גז צאנו של עכו"ם דפטור דוקא בליך אחר שנגן עכו"ם, אבל לך הצאן לנוזן ע"פ שחזרן הצאן לעכו"ם אחר הגיזה חייב, שכן החזיב אלא בשעת הגיזה עיי"ש בכ"מ וכוונת הרמב"ם ז"ל מבוררת, דמי שליך לנוז צאן של עכו"ם, הרי הצאן שלו מקרי עד אחר הגיזה, דהרי אכן כחשיך צאנך ולא יכול בעל הצאן לעכב כהן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאינו מוחייב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiטיאלי דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם כהן מעlein אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכהן ליכא. ולא עוד אלא שאני מסתפק ברה"ג אי אינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכהן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזיב נחינה ממנו מאייה

חדשין הן של מזבח והן של בה"ב לא נתמעטו מה, וכמו שהארכנו למעלה בפ' הזروع ולכן בעין כאן קרא דעתך למיועטה קדשי בה"ב וגם קדשי מזבח בעבר וגוז אלב הרמב"ם מזכה כאן שטרוי לב' תרי לפ' שיטותו ננ"ל וצ"ע ודוק'.

ע"ש משנה מלובן ולא צוא, ופרש"י שלא נתלבן עדין כלו. כוונתו دقינו דקתיini מלובןPsiטיא דלא צואו لكن מפרש דלא נתלבן כלו ודוק'.

ע"ש לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ופרש"י ז"ל דקני' בשינוי והוא לי מזיק מתנות כהונה או שאכלן עכ"ל, הנה הגם דבגמי' ב"ק ס"ו ובשאר מקומות הbia האי דינא לעניין שינוי קונה, מ"מ נרא פע"ד דלא שייך כאן לומר דקני' בשינוי דהא גם לפני השינוי דידי' הוא, דהא רק מצות נחינה עלי, ולא עוד אלא דעכ"ב בצבעו כל הגיזה דוקא פטור כמש"כ התוס' בבב"ק וכן ביאר המל"מ בפי' ה"ה מבקרים, וא"כ איה קני' שידי' בשלו, ועוד דלא משמע כלל שצבעו כדי לוז השבט, אלא ארע שלא הספיק ליתן עד שצבעו, וכי נימה דבפקדו נמי יקנה הנפקד את החפש ע"י שינה ויכול להחזיק בחפש של חבריו ושילם שווו אתמה? אבל הכוונה כאן דכל שנשתנה שצבעו לא נקרהתו גיהה, וממילא פקע החזיב נתינה ממשנו, דגוז אמר רחמנא ולא צמר צבעו דלא נקרה גז. וממילא שמעין מני' דלענין גזלו נמי تو לא קריין בי' והשיב את הגזלה אשר גזל עין שגאל, ולכן מה שכטב רשי' ז"ל דקני' בשינוי לאו דוקא אלא נפטר ממצות נתינה ע"י השינוי והא לא מהני השינוי, לפטו מותווים ואפילו ייון ונעשה חומץ דודאי שינוי גמורה היא, משום דחתם אישור טבל לא פקע ע"י שינוי ומזה אيكا ראי' גמורה נגד דעת רבנו יונה שמתייר אסורי ע"י שינוי ומכאן מוכח דליתא והחולוק שבין אישור טבל לחזיב נתינה הוא דיסורי תורה אישורי החפツ נינהו ולא פגמו ע"י שינוי, משא"כ מצות שהמה חיזובי גברא כל שנשתנה החפשתו ליכא חיזוב אגברא, ולפי מה שביארנו במ"א באיסורי חפツא ג"כ רק מטעם יוצא מן הטמא טמא לא מהני השינוי, ולדעת הרמב"ם דאין באיסורי יוצאת מלוקות אלא אישור בעלמא באמות יש לעניין בין טבל שנעשה חומץ אי אيكا בי' לאו מעלי' של טבל וצ"ע. ודע דמה שלא הקשתי על טבל דגון אדם טחינו ואפאו דודאי שינוי גמור הוא דשאני טבל דגון דכל שאסורה תורה אכילת טבל כדרכך אכילה אסרו דהינו לאכול הפת ממשנו או התבשיל כדרכו אבל בין ונעשה חומץ יש לעניין אם יכול לתקנו ע"י הפרשה, ולפ"ז ביון טבל שנעשה חומץ יש לעניין אם יכול לתקנו ע"י הפרשה, כי על חומץ אין כאן מצות הפרשת תומ", ורק אישור טבל עלי' מצד יוצאת מין טבל וצ"ע ואכ"מ להאריך ודוק'.

ועל מה שכטב רשי' ז"ל דהוה לי מזיק מתנות כהונה שפטור מלשלם, הקשו התוס' לקמן קל"ע ע"ב דא"כ הא דר"ח מתני' היא ומה קמ"ל. ולפע"ד נראה פשוט דריש"י ז"ל פטור ממצות נתינה לכחן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאינו מוחייב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiטיאלי דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם מעlein אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכהן ליכא. ולא עוד אלא שאני מסתפק ברה"ג אי אינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכהן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזיב נחינה ממנו מאייה

ומצאנך ולא של שותפות, ר"ל כיוון דחייבת תלויה בKENN צאן, וכואן אין CAN KEN בנסיבות אלא באיכות.

ועתה נחזה בשותפות עכו"ם מה דינו, הנה באין מגייע כשיעור על חלקו של ישראל פשיטה דפטור לכ"ע ובלא שום קרא, דבר אשר נאמר דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, והן אף נאמר דעתם כאשר כאו"א מתחלק הקניין בנסיבות, אין כאן חיבך מבונן, וע"כ הא דמעטינון שותפות עכו"ם לכ"ע כפי האי ס"ד שבגמר' רק בדאיKa כשיעור לישראל בהאי שותפות. ועתה נראה לפי דרך הראשון שהחכמים מחייבין בישראל גם בדיליכא שיעור לכאו"א ומוטעם דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, שפיר פטור בשותפות עכו"ם אפילו מגיע לישראל כשיעור מה"ט גופא דהרי בהאי מושג השותפות פתיכי בי טכו"ם דלאו בר מיעבד מצוה הואה אבל לר' אללעיא דפטור בשותפות ישראל בדיליכא שיעורא לכאו"א, משום דיש קניין פרטיכי בנסיבות לכל שותף ושותף בשותפות עכו"ם בדאיKa כשיעור לכל או"א אין כאן טעם לפטור את חלקו של ישראל, אם לא מגזה"כ, ולכן יפה מופרש כפשוטו מה דפרק הש"ס ולר' אללעיא שותפות העכו"ם מנ"ל אף דבר דרש מצאנך לפטור שותפות דישראל משום דהאי שותפות דישראל לית בי שיעור לכאו"א, אבל היא שותפות דנכריอาทיה בי" שיעורא ומסבראה הי' חיבך אלא מגזה"כ פטור, ולהחכמים דמחייב בשותפות ישראל בדיליכא שיעורא פשיטה דפטורין שותפות עכו"ם גם בלא קרא מה"ט גופא דהרי השותפות מושג בפ"ע ופתיכי בי עכו"ם אבל אם נפרש דelogתתם בדאיKa שיעורא לכאו"א ופליגו בהאי סברא, אי שותפות מושג בפ"ע או לא דלחכמים דמחייב בשמגעיו שיעור על כאו"א ופוטרין בדיליכא שיעור לכאו"א, ע"כ משום דס"ל דכל שותף יש קניין בפ"ע בחולקו הגם שאינו מצווין ומ"מ פוטרין בשותפות עכו"ם הגם דיש לישראל כשיעור חמץ אזן לחלקוק, הרי זה מגזה"כ מלטה בלא טעמא ור' אללעיא דפטור אפילו בשותפות ישראל משום דשם השותפות מושג בפ"ע והتورה לא חייבה רק אישים נפרדים. הא דפרק הש"ס ור' א שותפות דעכו"ם מנ"ל הפירוש,adam אין לו קרא למיעט שותפות דעתכו"ם דלמא צאנך למעט שותפות דעכו"ם, אבל דישראל חייב震اع"פ שהשותפות מושג בפ"ע מ"מ חייבה התורה.

והנה ממה דקנתי בבריתא בהמת השותפות חייב ולא חייב ע"כ דעת האדם קאי והי' לו לומר חייבין, וכן הוא ברמ"ס שכתב המשותפות חייבין ברה"ג, ע"כ בכוונה קתני הכי, שלא נטעה לומר דמייר דיבין הכל איך רק חמש צאן וחיבין השותפות כמו איש יחידי ברה"ג, שכן כתני חייב, ותו לא צריך לפרש דהינו דוקא בדבריא שיעורא לכל חד וחוד, אבל הרמב"ס שכ' השותפות חייבין הוזק לפרש והוא שיה' בכל חלק מהן כשיוער. ע"ז עורנו בני ההרב מוח' עקיבא שיח' ופה דבר, וכן יש ראי' לא מהה דפרק המשותף ס"ט דר' אלעאי ולא מ"ט דרבנן, דאי פלוגתם ה' באין בין הכל רק שיעור חמיש, אז אדרבה עפ' סברא החיצונה ה' לו לפטור ומאן דמחייב בעי טעמא. ולפ' זה לחכמים אליבא דרבנן בשותפות ישראל חייב בדבריא בחילך כא"ו כשיוער, אבל בדיליכא כשיוער רק בגין הכל פטור, ובלא קרא כלל דכיון דחובבין כא"ו לבע"ב בעפ' הרי אין לו שיעור ולמה יתחייב ולכן תמהני על ה' שכך' דהרמב"ס למד דין זה מדין חלה בבי' נשים שננתנו לנחתום, וכבר צוח הלב אורי ע"ז, דאדרביה בחללה בעיסת השותפות חייב כמוכואר ברמ"ס בעפ' ה'ז מבקרים, והוא ע"כ אפילו כשבין הכל רק שעור אחת עיין בלב ארוי. ולא עוד אלא דוגם במנתנות זרוע והוליה'ק חייב בהמות השותפות, ולמה יפטור כאן ברה"ג, אבל באמת לך' מ"ד בדלא שום קרא פטור כל שאין כשיוער לכל חד וחוד כי על השותפות לא מצין להטייל חיווא רק במקום דאייא קרא

כאן אנו רוצים לחיב את המקדש דחצאן שלו שיפדה את הגיהה
ויתן מגיה של צאנו כיוון דבידו הוא לפות, ואילך דקשי' לי' כיוון
דבעשут הגיהה הגיהה של ההקדש ופטור, אך יתרהיב לפות, הלא
קשה' ז' קושי' התוט' הוא בד"ה רה"ג לפרק וליטוב ל', דקושי' ז'
קשה אקומוטא דלעיל וה"ה אקומוטא דרבא, וכק' ז' תפס בצד
ראשונה של הקושי' דלא הקדש חלקו של כהן כמו במכר, אלא
דמ"מ בלא פדי' לא מazi ליתן לכחן גיהה אחת מבני הגיווות משום
ברירה עיי'ש, ובמהכח'ת כד שכב ונויים כתוב דבר זה, דברירה לא
שיך אלא בשאנו דניין על הדבר קודם שהוברר כמו בשני לוגין
שאני עתיד להפריש, אם מותר לשותות על סמך שיוברר אח"כ,
וכן הוא בכלל ברירה שבש"ס, אבל לאחר שהוברר לכ"ע מהני
אפיקו אלמפרע ומכ"ש אלהבא דלית כאן משום חשש ברירה והוא
פשות יותר מביעא בכותחא. ואפיקו אם כי כדברי ק' ז' ג"כ
לא הוועיל בתירוץ כלום, אז קשה דה' להמשנה חלק במוקדשין
כמו במכרadam שיר לעצמו חיב המקדש ליתן מגז ששיר, ואיך
קונטי סטמא דבמקדשין איינו נהג.

ועכ"פ מתוך הדברים נזכר לנו תירוץ מרוחק למה השמייט הרמב"ם "יל הא דרבא, דהרבנן" סובר דרבנן ע"כ לית לי' דלא מכיר או מקדיש חלקו של כהן, אבל הרמב"ם דפסק בפיורוש בפ"י כי בלוח גז צאנו של חבריו הנזוז, משומש דחזקאה אין אדם מוכר מתנות כהונה, ואם לא שייר הלויק חייב להפריש עי"ש, א"כ ממילא דינו של רבא נדחה וחייב בהקדיש הגיאה ליתן לכחן חלקו שלא הקדיש, ועיין עוד מה שאכתבו בסוף פרקנו בס"ד ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא צאנך למאי אתה לכדתני בהמת השותפין חיב' ברה"ג, ור' אלעאי פטור מ"ט דרא", א"ק צאנך ולא של שותפות ורבנן למיעוטא שותפות עו"כ וכו' עכ"ל הגמ', הנה האי בהמת השותפין דפליגו בה חכמים ור' אלעאי לא יידענו מה היא, אם גם בגין כל השותפות יותר מחמש רוחות הצירכות כדי להתחייב נמי חינבו חכמים, ור' אלעאי פטור משום שלא מגע לכל שותף כדי להתחייב אבל בדיליכא בשותפות חמיש לכל שותף גם ר"א מודה דחיבין, וטעמא דחכמים דמחיבי אף בדיליכא שייעור לכל שותף, משום דהאי שותפות אנו מחשבין כבר' שיש לו כמה ראשון אבל הוא איש אחד, ובשלו אשכנז איינע יורדי ישע פרازן, וכאשר אבאר לך מ"ט חשבין איך שחקלו ללקחות, דהינו שכאו"א לקחו מן השלישי, דהינו השותפות, ובשותפות שאינו עומד להתחalk רך אחר שנים הרבה ועד אותן זמן לוקח כל או"א מן השותפות כי צורכי ביטו, ולבשו באים להסביר ומתחALKים עס הנמצא אז. אפילו למ"ד יש ביריה הדין כי, כי הלא הגיזות אין עומדות להתחalk בין השותפני, הרי דיש לכל הגיזות רק בע"ב אחד והוא השותפות, ולכן חיב'ו חכמים דרא"א גם בליכא רק חמיש בכל השותפות. ויש דרך אחרת לומר בדיליכא בכל השותפות רק חמיש להחכמים פטורין כמו לר"א משום דס"ל דהשותפות אינו בעל קניין בפ"ע, אלא גם בגין עומד להתחalk בפירוט השותפות מיד, מ"מ לעניין הקניין שם כא"ו"א לבדו נקרא עליו כי חלקו למחצה שליש ורביע, וכך כל שאין מגיע לכל או"א כשייעור אין כאן חיבור לא על רבובן ולא על שמעון, אבל בדיליכא שייעור לכל או"א מחיבין מה"ט גופא, דהרי יש לכאו"א בפ"ע חמיש, הגם שאינו מצינוizia חמש הם שלו, אין בכך כלום דיש קניין גם בדבר שאינו מצויין במקום, ור' אלעאי פטור אפילו ביש שייעור לכאו"א ומכח"כ בדיליכא שייעור משום דס"ל דין קניין בנסיבות לשום אחד אלא שם השותפות נקרא על הכל, והתוורה לא ציווה מצוותה אלא לאישים מיוחדים, ולא לשוחות שתוא בריה בפ"ע שיש לו כמה ראשין, וממעט זאת

שלחلكו לckerות, וכמו שאמרו באחין שלחلكו דאין מביאין בכורין דהוה כלCKERות וחוזרין ביובל, וא"כ בתמורה למ"ד א"ב הוה אחר החקולקה כא"א כלCKER ופטור מה"ג, אלא לדמדרבנן חיב, אבל לא ללקח מן הנכרי דפטור אף מדרבנן מבואר ברמב"ס ריש הלכ' תרומות ובשו"ע סי' של"א. אלא דמה שאמור רבוי דטבל וחולין מעורבין זב"י, זה איןנו אם נפרש אין ביריה היינו דין כל חטה וחיטה שאין בו חלק של שניהם, כי מאין דפרש כן, אז עד חלק שבתלי מתחלך אנו אומרים כן וכאשר כתבנו למעלה דאנו משווין ההני תרי שותפין נכרי וישראל כאיש אחד דשם השותפות על כל חלק קטן שבקטנים דין להז ain להן כלום בנסיבות, אלא באיךות הקניין יש לכל או"א חלק, וכאשר חלקו בנסיבות כא"ו או"א ככלו הם קונים מן השוק שבאו לקנות מן השותפות, וא"כ אין כאן החיוב תוי"מ לא על חלקו של נכרי ולא על חלקו של ישראל, ואפילו מדרבנן, כי לקחו מן שותפות גוי וישראל שהיו פטוין. אבל האיתנתא דקאמר דטбел וחולין מעורבים זב"ז, מפרש האי דין ביריה בע"א וכמו שכתבו התוס' גיטין ס"פ השולח דין שלחلكו המגיילו בשעת חלוקה הי' מעותד לחבירו, ועתה נתחלפו ואפשר כולם או מקצתו נתחלף, ואין אתנו יודע עד מה, ואז ואיז יפה כתוב המהרש"א דלחותרא צריין לעשר כל חלק וחולק, אבל לא די בחצى אלא לפ' כולם, והנה דבר זה ביריה הוא עניין עמוק עמו ממי ימצאו ואני כתבתי ע"ז קונטרס מיוחד ועיין גם מה שכתבתי לעיל בפ"ק דף י"ד בסוגי' דשותח בשבת מה, ותמצית עניין ביריה תלוי בידיעה ובחירה הנראה כסותרים זא"ז, ולכן אין בה קביעת halchata אלא דבדאוריתא פסקין א"ב ולהוחمرا, ובדרבנן פסקין שיש ביריה ולקיים ופסקי הדינים הכא בעין תוי"מ קשה להולמים, לא אריד עתה בזה וזה"ק.

ע"ש ואב"א תרוויהו לר' אלעאי מצאנך נפ"ל, שותפות דעכו"ם מ"ט משום שלא מייחדא לי' דישראל נמי לא מייחדא לי'. לפע"ד הנראה דהני תרי לישנא אי דשל ישראל דומה של עכו"ם ומchein למייעוטי מחד קרא או לא, נמי תלי בסברא בנסיבות אלא באיכות, א"כ נאמר בשותפות אין לשום אחד חלק בנסיבות אלא באיכות, א"כ מהה לישותפות ישראל או שותפות עם נקרי דכיוון דין לשום אחד חלק בנסיבות, הרי לא מצי מתחייב אפילו אי איכא כאן שייעור גדול להחיב שניהם, אם כי' נפרדים אבל כי' שהשותפות קיים אין לחיב האישים הנפרדים כיון דין לשום אחד חלק בנסיבות רק על כל חלק קטן שבקטנים שם של השותפות עליו, אבל אם בכל השותפות אנו מזקין לכל או"א חלק בנסיבות לפי ערך חלקו, אלא שאין חלקו מבורר אליה הוא, אם במצונה או בדרומה ואמ צאן זה שלו, אי איזידך אבל אית לכל אחד חלק בנסיבות אז יש לחלק בין שותפות ישראל לעכו"ם ובאופן שיש בכל הנסיבות כדי לחיב שניהם, אז בישראל חייבם בסניהם, דמה איכפת לי' דין חלק כאו"א מבורר מוקמו, סכ"ס לכל אחד יש לו בנסיבות כל כך כדי לחיבו, ממשא"כ בשותף נקרי כיון דכל זמן שהשותפות קיים אין חלקו של ישראל מבורר אין כאן מקום לחול החיב על החיפז, דעל הספק לא מצי חיל חיבור, ע"ג DAGGER מצי חיל, אבל אחיפה לא מצי חיל ודוק"ק.

ד-ט קל"ו ע"א גמור' מתנות ע"ג דכתב רחמנא וננתן, איכא למימר ילי' נתינה נתינה מריה"ג וכו' כתוב רחמנא מאת זובייח האחצב וכו', אה"נ מאת זובייח האחצב ל"ל לכדרבא וכו', ותמונה על הרמב"ס ז"ל שכותב דברמת השופטין חייבות במתנות דמאת זובייח האחצב כתיב, ועיין בלב ארי', וכבר כתבתי לעמלה בארכיות דרך לרבה מצין במילך מתרומה וכן מריה"ג לחכמים דר"א, אם נפרש חדחכמים מהי"ב גם באין בכל השותפות יותר מוחמש צאן, אבל

מיוחד ע"ז, ולכן הביא הרמב"ם קרא במתנות מאת זוחבי החזב וכאשר נברא לפניו בס"ד, ולכן כאן ברכה"ג דליך קרא לחיזוב בשותפות באין שיעור לכוא"י, פטור מסבירה. אלום בשותפות עכו"ם ובדאיכא שיעור לישראל דעתמעט לפי מה שאמר כאן מצאנך לחכמים, מזה לא האזכיר הרמב"ם כלום, ואדרבה גראה דחיבך דרכך לרבע אתא צאנך למעט שותפות דעתכו"ם ד�ע"ג שהוא נגד הסברה לפיה מה שביארנו, אבל כיון דאין למעט מצאנך ד"א רק שותפות דעתכו"ם, מוקמינן הקרא להכי גם נגד הסברה, אבל לפי הני אוקימיות דעליל וכאשר פסק הרמב"ם צאנך אתה למעט צאן שהקדיש לה'ב לא פליגו חכמים ור' אלעאי בדרישהDKרא כלל, אלא דחכמים מחיבין השותפות בין של ישראל ובין של נכרי ובדאיכא כשייעור לכוא"י כמו בחו"מ דדרשו דגנץ על דינゴן עכו"ם דלא, ומהיבין גם שותפות עכו"ם בלא שום קרא ור' אלעאי הוא דדרש דגנד וצאנך הוו שותפות עכו"ם והן שותפות ישראל לפטור, ומטעם דלא מייחדא לי' כדאמר בגמ' לKNOWN באב"א האחרון, דמחד קרא נפקא, "ל דלמאן דאייטרך קרא דדגנד ודצאנך כנ"ל גם ר' אלעאי או' אקרא בלבד כסמך לפטור אלא דמסבירה אין ציווי לשותפות שהוא מושג בפ"ע, ועיין עוד לKNOWN מה שאכתוב בירוש פסקי הרמב"ם צ"ל ודוק"ק היטב.

ע"ב גמר ו' אלעלא אידי דהאי קדושת דמים והאי בד"ג פסוק מהו והדר ערבי להו. בני הרב הניל שיחי' עוררני לפי מה שכתבתי בריש פרקו דהני תרי ראשית אין פירושם שוה, בראשית דגנכ' היינו מן המובהך שבדגנכ' וראשית נ' צאנק היינו תחלת הניזה, ולהקדמת הזמן Kata'a עיי'ש, ניחא טובא למה כפל האי הראשית. ויפה כיון ופלא דחש"ס לא נחייב זהה, כי כפי הנראה הוא הפשוט. ומה דקאמר לעיל לא נכתב לא ראשית ולא וי'ו, אין ר'ל דיכתוב נ' צאנק بلاו י'ו דהרי בעי לחברו עם ראשית שבתחלת הקרא, אלא דו'ו' של יצחרך הוא הנוספת דחו'ול' לכתוב ראשית דגנכ' תירושך יצחרך וגוז צאנק תחן לו, והוא מיותר ראשית השני וי'ו דו'צחרך. אבל מה דקש' לי הווא אדם לא הי כתיב ראשית אצל נסמק על ראשית שבראש המקרא איך היינו דורשים נ' צאנק רק כלל, דהרי תראה דלא דרשין תירושך יצחרך רק דגנכ' ע"כ משום דנקט הני בסוף מושם דגנכ', א'כ נ' צאנק נמי כן הווא ורק ע' שהפסיק בראשית מצינו למידרש צאנק כמו דגנכ'. וצ'ע בד'יה.

על "שׁ" וabby'a שותפות עכו"ם בתרומה רבנן חיובי מחייבי וכו', פרשי"י דחקקו של ישראל חייב וחלקו של נכרי פטור, דוגן כמוון דפליג דמי וכותב המהרש"א דרש"ב"ג דס"ל יש ביריה כל זה ניחא, ישראל, ובשל ישראל למה יפטור למגורים אם לכהה אבל לרבינו דין ביריה, בשל נכרי למה ישר על הכל, כיון דבעל חטה וחטה יש לשניהם חלק, ולמה נימא כמאן דפליגי דמי. עיין בח"ק"ז צ"ל שכabb ע"ז ו"ל, ולפ"ע"ד לא נחית רשותי"י. אלא היכי פירשו, בשלמא בתרומה אפשר למיליג הדגן, יהי יש ביריה או א"ב, עכ"פ עתה חלקו הדגן ומקרי דגנן מכאן ואילך אע"ג שלא הובר למפרע, והה"ג אי הוה כתיב ראשית גזץ ה"י דומה בראשית דגנן מכיוון שהלקו הגז של ישראל, אבל הכא כתיב צאנק ותלי' בצאן ולא בגיןה וכיר עכ"ל, הנה כאן הודה ק"ז צ"ל להא דכתבתני לעיל דלא שייך ביריה אלא לדוק על הזמן שקדום הבירור, אבל לאחר מכן הובר וזה ממנהני הבירור. אלא דכאן לא הועיל באזה דגנן גם למ"ד א"ב במוחכ"ת זה ליתא דהא גם בתרומה הרי הוא כתיב תבאות זרעך אשר מנין מעוטין בב"מ פ"ח ע"א, ולא לוקח, ואכלת לא מוכר, וא"כ למ"ד א"ב והוא לחו ההני שותפות

הצאן קני לולוח עולמי, רק עד אחר הגזיה ובשניהם קנווים לו כדי לגזון דהינוו שלא יוכל המוכר לעכב הגזיה מפני חשי דעתן, ולומר לולוח שימתין עד שישחט הצאן. אבל לדעת הרמב"ם מובן היטב החילוק דבלוק גז צאנו אחר שנזון אין לו שום שייכות עם הצאן, אבל לך כדי לגזון הרוי הצאן משועבד לו לגזיה ומקרי גז צאנך, אלא דלפי פירושו עיקר הדין דמתניתין הוא משנה שא"ז דומהיכי תיתי הו"א דמי שלוך גזזה תלושה מן העכו"ם יהי' חיב ברה"ג, אבל גם לפירושו צ"ל דלקח הגזיה מן העכו"ם קודם שנזאה לאחר גזיה דהינו שעהכו"ם ימסרים לאחר גזיה והוא"א דרך שליחותי דלקח קעבך, והוא"ג גם כאן הצאן משועבד לולוח לגזיה קמ"ל דלא ודוו"ק.

ודע דקשי התוס' דלקמן ע"ב ד"ה שהמתנות נוהגות, דליתני נמי הא דלקח גז צאנו דפטור, בין חומריו זורע והלו"ק לרה"ג. לפירוש הרמב"ם לק"מ ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמרת רמותה חיבור עלייה מיתה וחומש, וא"ג דברה"ג לא שייכא בי' אכילה הנאת רה"ג היא אכילתה עכ"ל. וудין אינו מתיישב דהא אין כאן הנאה של כל"י ועל מה יוסיף חומש, כיון דמציא ליתן אותה עצמה לכהן, ובאל"ה נמי קשה כיון שכבר מיעוט דאין רה"ג טובלת, הרי ע"כ ממש דאין בו קדושת תרומה דמשום דفتיכי ב"י טובלת. ע"כ לומר דדרך הש"ס להסמיד אקריא גם מה דפשות בלא קרא, והא גוף דרה"ג אינו טובلت נמי לא בעי קרא, Adams אמר דטובלת תרוי מתרומה דחררי לא כתיב בי' הפרשה אלא נתינה ובתרומה לאחר הפרישה אף דלא נתנה לכהן הכרוי מותוקן, וכאן יהי' כל הגזיה טבל, עד שיתן ראשיתה לכהן, אלא גם זאת רק לרוחוא דמלתא קמסמץ אקריא, ובזה מישוב מה שהעיר הלב אר"י דלפי מה דדרש כאן מראשית דאיינה טובלת, איך קאמר לעיל דלא איצטריך ראשית אלא ממשום דהאי קדה"ג והאי קד"ד ודוו"ק היטוב.

ע"ב גמר' חומר זורע וכו', וליתני אמר רבינא ה"מ ר"ש ר"ש פטור את משא"כ במתנות, אמר רבינא ה"מ ר"ש ר"ש פטור את התרופות מרה"ג.

הנה הרמב"ם ז"ל פסק דרה"ג נוהג בתרופות, וכותב הר"ן ז"ל דלא כאר"י הו"ל למיפסק כר"ש מאחר דתנאי דמשנתינו סתם כוותי, ועיין בלב אר"י מה שהאריך בזה להצדיק את הרמב"ם, דמכח סוג'י דנדזה דחה השקאה ולפי דעת כל הפוסקים שהעבiron עינם משיטת הרמב"ם כאן ובהלכ' כיסוי הדם, כי אני אומר דעת הרמב"ם ז"לograms במתנות חיב בטרפה בכברשה. דנהה הרמב"ם לא הביא דין זה דפטור בטרפה במתנות הנם שהוא דין מפורש כאן בגמ' ובספרי דדרש מאת זובי היזבח ולא את הטרפה, ולעומת זה משתייחסות לשונו משמעו דגם בטרפה חייב, דכן כתוב בראש פ"ט מבקרים מ"ע ליתן כל זובי בהמה טהורה לכהן, ואם דוקא בשחיטה ראוי' לאכילה קאמר, מה לו להוסיף האי טהורה על מגן דהלא אין זובי הנטמאה, אם לא שכונתו למדינו דכל שזובי בהמה טהורה ע"פ שהיא טרפה כיוון הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו גםוז חיב ופרשי ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתן בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם הפטור, אבל לך הצאן כדי לגזון ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרכ ע"ד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו ע"ד שלא גזזה ולקחה לגזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

לפי ההלכתא שהוא דלא כרבא, החכמים לא מוחייבין ברכה"ג אלא בדיאכאה שיעורא לכל שותף ושוחף, ובתו"מ חיבבו השותפות ואפיקו של עכו"ם כיון דלא בעין שיעורא, ומשום דס"ל דכל שוחף יש לו חלקו בכמות נ"ל, וא"כ מה"ט גופא ה'ין לפטור במתנות בהמה משום דאין לכל או"א אלא החצי, לויל הקרא דמתאות זובי היזבח, וכן הדין בחלה ומשום דכתיב ערישותיכם, והלב אר"י ראה קצחו של הדברים ולא כולם ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא גנד למאי אתה למיועטי בתי' כנסיות ובותי מדירות, נתעורرت עלי' על מה דפסק הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' בה"ב ה"ג דבහיכל ה'ין ג' אמות מעקה והוא ממשנה מדות, והלא כאן מעיטין בתי' כנסיות ממעה, וכבר עמד בזה המלבים' וכון המני' מצה חקמ"ז והוא הקשה, דיוטר יש למעט של הקדש כדדרשינו בכ"מ היכי דכתיב ב"י חיס הקניין לך, ולא של הקדש, וכלא כאר' ה'ין מקום לומר דמשום הא לא אר'י, דהרי גגון וועלויות לא נתקדשו, אלא דזה ליתא דנייהו דלא נתקדשו קדושת עירא והיכל, אבל קדושת בה"ב הלא הי' עליים, دمشל הקדש בנבו אבל אמרתי לישב דבלאי"ה קשה הלא מעקה סגי בי"ד טפחים כאשר מבואר בשיע"ע ולמהו כאן ברכבל ג' אמות, אלא דשם במשנה וברמב"ם איתני דג' אמות מעקה ואמהacha את טס של ברzel כמו סייף ע"ג המעקה שביב כדי שלא יניחו עליו העופות והוא נקרא אלה ערבית רשי' שם במשנה כתוב כי ה' חד מאי והעופות חותcin רגילהם על האי טס ולפ"ז ניחא נהו דפטור ההיכל ממעה, אבל לעשות מזיק בידים פשיטה אסורה. וידוע דאריך האדם כשמגביה את ידי הוא ד"א עירובין מ"ח תוס' ד"ה גוף של אדם ג' אמות, וא"כ היו מוכרחים להגביה את האי כליה ערבית עד ד"א, כדי שלא ליתן מכשול לאוותם המשתמשים שם בגג שלא יחתכו ידים, ומה דאיית בספריו בית לרבות גג ההיכל ע"י' במלבי"ם שהוא ז"ל מגיה בית פרט לאולם עי"ש, והדבר ברור דכן הוא.

ודע דרש"י ז"ל כתוב בטעם דמיועטה בתי' כנסיות ומדירות, משום שאין חלק לאחד מהם בו שף לבני עבר הים הוא, ועוד שאינו בית דירה עכ"ל, והנה טעם הראשון אין בו טעם דהרי מש"ה לא כמעט מגג שותfine מדקתי כי יפול הנופל ממנו, ור"ל דחו"ל לא דרשו מלטא ללא טעמא דכו"ן דמובואר טעם המצווה בקרא דעשית מעקה הוא כדי שלא יפול הנופל ממנו, מה לי בית מיוחד לאחד או לשניים, וממילא גם לרבים ואפיקו של כל העולם אין לבנות בית ללא מעקה, כדי שלא יפול הנופל. אבל הטעם השני קרוב לשימוש דאיינו בית דירה, ולכן אין משתמש על גנות של בתי' כנסיות ומדירות, אלא לעתים רוחקים וממילא דגס בגג ההיכל ע"פ שהאמנים ה'י' מניחים כליהם שם מבואר בפסחים ذר ס"ז ע"א מ"מ תשמשם שם ה'י' ארעוי וחושש נפילת קלישטה, ויש לרמז זאת בלשנא דקרה דכי יפול הנופל כתיב, והנופל מורה על התמידית שהוא עלול ליפול וזאת דוקא בתשmiss קבע ולא ארעוי, ודוו"ק.

ע"ש גמר' והתנן הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו לאיזו חיב ופרשי ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתן בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם הפטור, אבל לך הצאן כדי לגזון ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרכ ע"ד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו ע"ד שלא גזזה ולקחה לגזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

ומוכרח לשנות דהשותט את הטרפה פטור ולא השוחט וננתנה בידו. הרי ברור דגש כאן פליגו ר"מ ור"ש כמו באוא"ב ולא הביאה פלוגתא זו כאן כמו שלא הביאה בפ' כסוי הדם משום דקסקמה על מה שהביאה פלוגתא זו בפ' אוא"ב כי חד טעמא חד דינא בכל הנני שלשה אוא"ב כסה"ד ומונتون, דבשותט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש. ע"כ הא שקליל וטררי שבגמי כאן לאו דסמא הוא. ואל תמהה על הדבר שהרמב"ם דחה השקליל וטררי שבגמי לומר, דשלא בדקוק פריך הש"ס וליתנא וכו' דראה זה בהאי עניינה ממש דכוותי הפלא לפלא, שכל הפסוקים הראשוניים העבירו עניינם הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונן דאת"י ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דפרק על פ"ה לעיל ע"ב ובפ' השוחט כ"ז ע"ב דהשותט וצריך לדם חיב לכסות, כיצד עשה או נחרו או עקרו. ולא ראיית בשום אחד מן המפרושים והפסוקים שיריחסו, כי הרמב"ם ז"ל השמייט האי דינא שהוא תוספתא מופרשת בפ' כסה"ד ומובהה בגמ' בשתי מקומות. ובין משפט ציון הרמב"ם בפי"ד בין שני חצאי לבנה. והוא פלא והפלא דלא הביא לא האי דינא דהשותט וצריך לדם, וגם לא הא דשותט לרפואה לעכו"ם ולכלבים דחיב לכסטות, שנשנית ג"כ בתוספתא דשם וכאן בפ"ט מבקרים לעניין מותנות הביא הרמב"ם האי דינא שבתוספתא. והראב"ד ז"ל כתוב עלייו דנלמד מדין דשותט וצריך לדם חיב לכסטות, והכ"מ תמה עליו דלמה צריך ללמדו משם, כיון דהוא מפורש כאן בתוספתא, ולא חלי ולא הריש דבכתה"ד גופא אשר גם שם מפורש בתוספתא השוחט וצריך לדם וכן השוחט לרפואה וכי' דחיב לכסטות, לא הזכיר הרמב"ם ז"ל כלום מדינים אלו, ואני אומר דעת"פ דהרי"ף ז"ל הביא ג"כ האי תוספתא דשותט וצריך לדם חיב לכסטות אשר מזה נרא דפסק במוותה, ומשום דגם הש"ס לעיל פ"ה ע"ב הביא ומקשה ממנה על רבי דאל לר' חייא שkol עופא ושוחט על בובייתא דמייא, והוצרך לתרצ' דאמר צא וטורף לחוד מ"ד, או צא ונחר לאייך מ"ד. מכל מקום הרמב"ם שלא הביא לא דין זה ולא דין דשותט לרפואה, ע"כ דחאה מהלכה ולגביה כסה"ד דיקי והדין עמו כי ד' עמו שהלכה כמותו בכ"מ וכל הפרש ממנה ומהלכתיו כאלו פורש מן החיים.

דלהנה כבר ביארתי לך לעיל דהתוספתא לא ידעה ולא סברהαι הכרעה דרבינו עיקר שנה באוא"ב ר"מ ובכתה"ד ר"ש. ושם בכסה"ד ביארתי דבאותם עיקר פלוגתא ישנה של ר' ישמעאל הני קראי הוא, אלא דפלוגתת תלוי בפלוגתא דלהנה ר' ישמעאל ור"ע דר"מ כרי"ש דלא הותר נהירה מעולם, רק שחיטה היהת גם במדבר ומהזה נצמת דלית ל' ג"כ היתר מפרקסט, אלא ס"ל דבעין מיתה שע"י שחיטה, ולא מתרת השחיטה איסור אבמה"ח אלא מטהרת מיידי נבלה, ומהזה נצמת ג"כ סברתו דבין שחיטה ראו"י לאינה ראו"י אין שום חילוק, דשניתם מטהרים מיידי נבלה, ובשניתם אכן איסור אבמה"ח כ"ז שפרקסט, אבל ר"ש קר"ע ס"ל דבמדבר הותר להם הנחירה, אז היהת תלוי בmittah אבל שנכננו לארץ ונצטו על מצות ואבותות ואיתסר להם הנחירה נתחדש להם ההיתר לאכול מיד בעודה חי כיון נשחתה אבל היתר זה לא ניתן להם אלא בשחיטה הראו"י דאיכא מצוה, אבל לא בשוחט את הטרפה דיין כאן מצוה לאזבות, ומילא אכן חילוק בין שחיטה הראו"י שמרתת מיד איסור אבמה"ח ובין שא"ר שאינה מתרת מיד עד שתממות עי"ש, ובפתחה עיקר אי' בארכיות.

ולפ"ז אכן דקיימ"ל קר"ע נגד ר"י"ש הוה לנו למיספק קר"ש נגד ר"מ בשאר"ר דהרי תלויין זב"ז ופלא ראיית כי בתוספתא בק' פ' מרווחת קתני בשוחט שחיטה שא"ר דחיב בד' וה' דברי ר"מ אבל חכמים אומרים עד שישחות שחיטה הראו"י לאכילה. הרי לך דתוספתא

על זה שום פוסק או מפרש ורק בתורה תמיימה על התורה ראיית כי המחבר מתמיה על הרמב"ם שלא הביא דין זה דטרפה פטור מן המתוות השני" בספריו, וכן בסוגי שלפנינו בפתרונות, עד דפרק בלי להביא האי ספרי וליתני חומר ברא"ג מbulletנות כאלו היא משנה שא"צ דטרפה פטור מbulletנות.

והנה רשי"זיל מפרש דטרפה אינה בכלל מbulletנות דכתיב תנתנו לו ולא לכלבו, והר"ן ז"ל מגיה ונתן לכחן לו ולא לכלבו. ולכארו' גם רשי"זיל העביר עניינו מהאי ספרי, אבל עין לעיל בריש פרק הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונן דאת"י ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דפרק על פ"ה לעיל ע"ב ובפ' השוחט כ"ז ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דפרק על פ"ה לעיל ע"ב ולמה לי' לספרי שהוא ר"ש לדרוש זאת מזובייח וביררט שזובייח הוא נדרש לכמה דרישות, וגוף התיבה בלא"ה איין מיותרת כלל ולמה נתן לכחן, לו ולא לכלבו. ולא עוד אלא דבאמת אם מצי למידרש נתן לכחן, לו ולא לכלבו. וכך ר' י"ל פלוגתא לית לי' אן לית לו דרש זו דגש זו בתרומה רצה הש"ס פסחים ל"ג ע"א לידרוש תנתן לו ולא לאورو, ופרק עלי' והחורים מן הטמא על הטהור תרומתו תרומה ומכם"ב מן הטמא מנני וב"י דלכתחלה צrisk לעשות כן, אסור לתרום מן הטהור על הטמא, ומשי"ע ז"ל דלא ממוטין אלא דבר שלא הייתה לה שע"כ וכגון דחומר במחובר עיון תוס' י"ב מות פ"ט ע"א, ועיון ברמב"ם דלא פסק האי דינא כלל, דבנטמא קודם חייב הפרשה שאין תורמין ממנו, כי נדחה האי תירצeo דלו ולא לאورو, ממה שדרש שם ר"ה ברדר"י אמר קרא ראשית שהי' שריריה ניכרין עי"ש וא"כ איך אפשר דהש"ס סמך להקשوت בפשיות דפטר מbulletנות מונן לכחן דדרש שאמ"ר דדר"י אמן לחייב תרומה. ולכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר דאדරשה דחו"י גבי תרומה. וכאן אין לנו מנוס אחר אלא נחות בחאי שkil דספרי קסמך להקשות וליתני וכו', והגמ' לא נחות בחאי שkil וטרדי דרש דספרי דיחידי דהינו ר"ש. ותנא דbulletני שהוא ר"מ לית לי' דרש זו ומילא ליכא חומר בזה ברא"ג מbulletנות, דבשניהם חייב בטרפה כך היתה שיטתו של הרמב"ם ז"ל בדור כשם בחרדים וחולי' מן התוספתא.

דלהנה התוספתא בפ"ה הביא פלוגתא דר"מ ור"ש בשוחט את הטרפה או שוחט ונמצא טרפה, דר"מ אסור משום אוא"ב, ור"ש מותיר, ואח"כ קתני השוחט לרפואה לאכילת עכו"ם ולאכילת כלבים אסור משום אוא"ב, השוחט וננתנה בידו מותר משום אוא"ב, ובפ"ז קתני השוחט עכ"ל כאן לא הביא פלוגתא ר"מ ור"ש בשוחט וכו' פטור מלכסות עכ"ל קתני השוחט וננתנה בידו מותר משום אוא"ב, מזה מוכח דבעל התוספתא לא סבר כהאי הכרעה של רבינו באוא"ב בלשון חכמים כדברי ר"מ, ובכסה"ד בלשון חכמים כדברי ר"ש, וכן קסמך שלא להביא גבי כס"ה"ד פלוגתא ר"מ ור"ש על מה שכבר תנא בפ' הקודם באוא"ב, כי משם נלמד גם לכך כי בשוחט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש, דאל"כ אלא דהתוספתא ידעה וסבירה כהאי הכרעה דרבינו, איך תנא השוחט וננתנה בידו דפטר מלכסות, אשר מני' משמע אבל בנמצאת טרפה חייב לכסטות, והקדמה זו אמת לאמתה ואין לפkap עליה בשום אופן, אמור מעתה בפ"ט שהביאה התוספתא כמו כן ממש כלשון שבפ' כס"ה"ד "השוחט לרפואה וכו' חייב במbulletנות השוחט וננתנה בידו וכו' פטור מן המbulletנות" אם אכן במbulletנות לכ"ע בין לר"י' ובין לר"ש פטור בשוחט את הטרפה, הלא הי'

מודה בשוחט לרפואה ולכלבים דאיינו בכלל שא"ר, لما משמענו זאת בב"ק שאון עיקר עסקו בענייני שחיטה רק דרך אגב, והשmittiy זאת כאן במקילתן שהוא עיקר עסקו בדייני שחיטה. אולם אם אמר דרבנן דדרש בכשה"ד אשר אכן פוטר גם בשוחט לרפואה ולכלבים השmittiy מדעת האי דיןא, דאי הוה קתני לי במקילתן הוול' למיטני באוא"ב כמו בב"ק לגבי גנוב וטבה דר"ש פוטר בשני אלו, ובמשנה דכסה"ד וחכמים פוטריין בכל אלו ובאמות ר"ש ששנה כאן בלשון חכמים לא הזכיר זאת בפירוש כלל דהרי בכשה"ד לא הימחולק עס ר"מ מעולם כ"א באוא"ב, ומשם אינו למדין דפליגו גם בכשה"ד וכאשר באמות בתוספתא לא נזכר פלוגתם רק באוא"ב ואנו ידעין ממשילא דגמ בשאר דיני תורה לר"מ בכ"מ שא"ר ש"ש, ולר"ש בכ"מ שא"ר לש"ש. וא"כ רבינו דחידש בכשה"ד בלא"ה פטור מכיסוי ממשום דאשר יאלל כתיב, לא רצחה לתלות דבר זה בחכמים דבר דר"ש גופא לא אמרה, דמנל' לרבי דס"ל לר"ש דהאי אשר אכן אלל אתא למיעוטא כל שוחט שלא לצורך אכילה ולשנות דין שוחט לרפואה באוא"ב ולהשmittiy בכשה"ד ודאי לא רצחה אז נשמע מזה דשוחט לרפואה חייב בכיסוי כמו באוא"ב لكن שיכל את ידיו והשmittיו הן באוא"ב והן בכשה"ד. ואחריו ממשך הרמב"ם והשmittiy האי דיןא בכשה"ד וכן השוחט וצריך לדם, ממשום לדעת רבינו פטור בכל הני מכיסוי, וזה אמת לאmittתו שכן דעת הרמב"ם. והטור והשו"ע אלו הי' נוחותים להה ודי לא העמידו דין או לה חייב בכיסוי, ובברכה אשר לדעת הרמב"ם הוא ברכה לבטלה. ומקום הניחו לי להתגרר בו ודוק' היטיב.

אחרי כתבתי כ"ז, ראייתי בח"י ק"ז'יל שכותב ג"כ דהרבנן' וגם הראב"ד משמע דס"ל בטרפה הייב במתנות, אלא ש'כ' דתנן לו דדרש אשר יכול לנ"ל כל שוחט לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן לעיל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד אשלעמה"ת עי"ש בתוס' ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנו, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחר או לאפוקי למ"ד אשלעמה"ת דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ קר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשעלמה"ת דرك אליבא דר"ע וכי אמר כ"י, מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבתי, ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד,

על"ש גמר, וכל אשר יעבור תחת השבעת פרט לטרפה שאינה עברת, ופרש"י ז"ל כגון נתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה, ומני' לפינן שאר טרופות, ובתוס' התמיוחו דגמ מן הארכובה ולמטה אינה עברת, וכתבו שמא באמות גם היא אינה נכתנת לדיר להתשר, וכל זאת פלא והפלא אדם נימא כמו שעלה ע"ד התוס' דא"פ מן הארכובה ולמטה נתמעט, מה עניין זה אצל טרופות דהרי הכל תלוי ביכולתה לעבור, ואם כפרש"י דזוקא מן הארכובה ולמעלה התימא שבתוס' במקומה עומדת, דלמה דזוקא מן הארכובה ולמעלה וה"ה שאר טרופות, דלמה כפשו דגמ מארכובה ולמטה וממייל דאיין לו עניין לטroppות כלל, אבל דעת דגמ מכאן אייא ראי' נפלאה לדעת הרמב"ם ז"ל שביארנוו בטיהה לטרפה, טרפה המפורשת בקרא היא שהוכתה מכיה שאינה יכולה להתרפא ממנה ואיינה יכולה לעמוד מחמתה על רגליה, כי רקי איז היא ראי' לכבל דאיינה עומדת לכלום רק לכלב, אבל בהוכתה מכיה שאין לה תרופה וסופה במותה ממשנה אחר עידן וידין, אבל הולכת ואוכלת כאשר בראות אני אסורה בלאו דטרפה, אלא מכיה העשה דחיה אכל שא"ח ל"ת, שעליה בא ההלכה של ח"ט וא"כ בכל מקום שהקרא ATI לטעט טרפה לא על טroppות של הלכה אתה אלא על הטרפה המפורשת בקרא אשר מה"ט כתוב ג"כ הרמב"ם דטרפה אסורה לבובה מקרא דהקרבו נא לפחתיך, אע"פ דגמ' ממעניין את הטרפה מקרא דמן הבקר ממשום דהאי מיעוטא אטרפה המפורשת בתורה אתה, אבל לאסור מה שאנו קורין טרפה צריך קרא דברי קבלה דהקרבו נא לפחתיך עי"ש אריכות דברים בזה. וא"כ הכא דכו"ת' הוא דהנה חז"ל בכל דרישותיה השთפות עכ"פ הסברה, וכן דכל אשר יעבור, אמתות דיש שני דרכים לפניינו או למעט טרפה

הכריע להלכה כר"ש בכ"מ ושנוו בלאשון חכמים. היפך מסברת רבינו שהכריע בכ"מ קר' מאיר ורוק בכשה"ד כר"ש אבל רבוי מ"מ פסק כר"מ ולא מטעמי' אלא משום דראיה לפסוק כמותו וללימוד מש"ח דשנא"ר ש"ש, ומ"מ פסק כר"ש בכשה"ד ג"כ לא מטעמי' דר"ש דס"ל שא"ר לש"ש, אלא משום דעתך אשר יאלל וראה רבוי לפרש האי אשר יאלל לא למיעוט עוף טמא דזוקא, אלא ה"ה טרפה שא"ר לאכילה, וא"כ גם כל שאין כוונת השוחט לצורך אכילה נמי יש כמעט דהרי בטרפה לאו מצד שא"ר קאtiny עלה, דהרי אנו למדין מש"ח דשמה שחיטה, אלא משום דלא לצורך אכילה שחיטה, ומ"ש אי מazi אלל ממשנו או לא מazi אלל ממשנו, ולכך קושי' הגמי' על רבינו איך אמר לר"ח שקול עופא ושות על בוביאתה דמי' מtosftata הנ"ל לא קשה מיד', דהרי התוספתא לא ס"ל האי הכרעה דרבינו אלא דר"מ ור"ש בכ"מ פליגו, אי שא"ר ש"ש או לא, וליכא שום חילוק בין כסה"ד לאוא"ב דהאי לא יאלל גם לר"ש רק למיעוטה עוף טמא הוא דאתא דאיון במיינו שחיטה, וא"כ שפיר סבירה לי' לתוספתא דבשוחט וצריך לדם או בשוחט לרפואה לכ"ע חייב לכיסות, וכן שחייב באוא"ב בשוחט לרפואה כdmפורש בתוספתא אלול לרבי דפסק בכשה"ד כר"ש ולא מטעמי', אלא משום דדרש אשר יאלל דاع"ג דשוחט את הטרפה שמה שחיטה כמו שילפין מש"ח, אבל כאן לא חייבה תורה בכייסוי אלא השוחט כדי לאכול ולא כדי להשליך לכלבים, וא"כ מה לי אם משליך לכלבים ממשום שהוא טרפה או משום דהוא שחיטה לצרכם. ולא צרכננא לתרץ דברי רבינו, וכך וטורף או צא ונחרור אמר לר"ח. והש"ס לא נחות ליה אבל האמת כן הוא דרבינו צא ושותות אמר דהיא לשיטתי' דדרש אשר יכול לנ"ל כל שוחט לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן לעיל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד אשלעמה"ת עי"ש בתוס' ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנו, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחר או לאפוקי למ"ד אשלעמה"ת דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ קר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשעלמה"ת דרכ אליבא דר"ע וכי אמר כ"י, מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבתי, ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד, ויש לי עוד ראי' נפלאה לדעת הרמב"ם. מהה דרבינו הקדוש השmittiy במשניות דואוא"ב וכשה"ד את הדין דשוחט לרפואה וכו' דבאמת אייא באה רבותא שלא תאמר דר"מ ור"ש פליגו גם באה מטעם הנ"ל, דהנה כל השוחט שלא לצורך אכילה אין כאן מצות זבחת, וכן כתבו התב"ש והפר"ח דאיין צריך לברך ברכת השחיטה, והי' מקום לדבשחיטה שאינה של מצוה, אין כאן יותר איסור אבמה"ח, וממילא הוה כשותט את הטרפה דפליגו בה ר"מ ור"ש, וכן יפה עשה תוספתא להשミニינו דבזה ליכא פלוגתא, דכל שס"ס מותר לאכול ממנה מתרת גם מיד, והדבר מובן דכל של שיאכל ממנה אגמל'ם דשחיתתו מצוה הוה, וממילא דיניה שחיטה הרואי' גם לעניין באוא"ב, וכל שאר מילויו. אם כן קשה למא השmittiy תנא דידן את האי רבותא להשミニינו, ואל תשיבנו דתנא דמשנתינו לא חס להשミニינו זאת מרוב פשיטתו הרוי אראך דב"ק דף ע' ע"א במשנה כתני לה בא"ל: „גנוב וטבה לרפואה או לכלבים והשותט ונמצאת טרפה השוחט חולין בעירה משלם תלומי ד' וה' ר"ש פוטר בשני אליו", עכ"ל. ומלי לא יודה שהוא תמייה רבתא, אדם רבינו מצא בו צורך להשミニינו דר"ש דפוטר משום דס"ל שא"ר לש"ש

שאני טוענת הטבל וטריפות הנשכנות שהמה סיבות ע"י מאורעות
ואין הסברה נוותנת דתורתה הוצאים מן הכלל בשליב סיבה שאירע,
אבל גז שור שאין מינו ראוי ללבישة מסתבר להוציא שפיר, והקרא
asmachta בעלמא ודבר זה הוא כלל גדול בדרכי חז"ל כאשר כתוב
כאן הרמב"ם בפיה"מ, ושמור לך כלל זה בכ"מ ודוח"ק.

ע"ש גמר' בשלמא לב"ש תרתי נמי איקרו צאן, אלא לב"ה מ"ט,
אר"כ אמר קרא עשוויות וכו', הנה צאן כל גודל בדרכי חז"ל כאשר כתוב
בשות אופן על אחת מן המין لكن צרכיך אנו לידע כמה בעינן כדי
לחייב ברה"ג, ואמרו ב"ש דמארח דמצין בדברי הנביא שקורא
שתים צאן ואין לנו לקבלה מכמה חיבט מסתמא כל שנופל עליהם
שם המין צאן חיבט והוא שתים, ולכן פריך הש"ס שפיר, בשלמא
ב"ש שלא למזהו מהאי קרא דישע' רק שוגם על שתים נופל לשון
צאן והחייב ברה"ג לא למדדו ממש, אלא דכיון שלא גלחת התורה
כמה מסתמא גם שנים חיבטים כיוון דקרו צאן ניחא. אבל לב"ה
שמבאים קרא דושמאלו, דחמש צאן עשוויות, מה רצוי בהזאת דבר
הויכחו ב"ש דגש שנים איקרו צאן ומכח"כ חמץ, אבל מניין דבעינן
דוקא חמץ, וע"ז קמתרץDDR שיבת עשוויות שמעשיות את בעליין
עשויות מצוה. והנה כאן ודאי קשה דאית נילוף מדרבי קבלה שעיר
חייב רה"ג, ועוד אתה שמואל מנא ידע, וע"כ לומר דודאי היה
שיעור זה הקלה בידם כשאר שיעורי התורה, אלא דכאן מצאו רמז
על האי שיעורא אבל מה דקשי"ט טובא הוא, דעת ר' יוסי קלסלי"
רבי דקאמר ד' מדכתיב וארבע צאן תחת השה, עליו נשארה קושי"
הגמר' שהקשה על ב"ה מ"ט, דהלא ב"ש יפה בבררו דגש על שנים
ונופל לשון צאן, וכי מצין לדחות זאת משום דמצין בתורה על
ארבע ג' לשון צאן את מהה? ואולי מה"ט דחה הרמב"ם זיל
קלוסי" דרב, וגם דברי ר"י שאמר שמי שמוועה מחגי זכר'י ומלאכי
אמרה מהלה ופסק כב"ה דבעינן חמץ. אבל מ"מ צרכיך אנו
ליישב סוג' הש"ס פריך על ב"ה מ"ט, ולא פריך על ר' יוסי מ"ט.
ואולי ייל דיל' יוסי באמת לא הי' קבלה מהלמלמ"ס כשר שיעורי
התורה, ולכן קאמר דההתורה דלא נתנה שיעור ע"כ סמכה Dunnud
מקרא ארבע צאן ואידי דמקרה דישע' שמעין דגש שנים איקרו צאן,
דייה' נקרא צאן, ואידי דמקרה דישע' שמעין דגש שנים איקרו צאן,
אבל עד אתה ישע' לא נקבע זאת בלשון האומה לקרוא לשנים
צאן. וудין לא נתפרק דעתך בהזאת וצ"ע ודוק"ק.

ע"ב ותוס' ד"ה עד שבעעו פטור, עיין מה שכתבתי ע"ז במשנה
ברשי" שם, והנה הא דהביאו התוס' מפרש"י מכ"ש שפירש שקדום
שגיא' חמץ צאן צבע, והעביר לעליי קולמוס דמשמע מתוס', דלפי
פי' זה לא הי' קשה קושיות מה קמ"ל ר' מתני' היא, זהה אינו
דטעמא דרש"י זיל שמק פירוש זה, משום דבגמי' לקמן פליינו ר'ח
ורגב"ה בגז' ומכר, ר'ח מחייב ורבנ"ה פטור, ופלוגתא זו על האי
משנה איתмер, דהרי הציוון שבגמ' הוא, לא הספיק ליתנו וכו', ופליגו
בפירוש המשנה דר'ח מפרש אפילו בצעעו אחר גמר הגיה ופטור
משום מזיק מתנות כהונה כشماعت' דאלו משום דצעעו קודם חיובא
מעט מעט, בהזאת נפטר הגז' ומכר חייב, ורבנ"ה ס"ל דמתני'
בעצעו מעט מעד קודם דأتה לידי חיובא בגז' ומכר פטור, וכן
מחק רש"י פירוש זה שהוא דלא כר'ח אלא דלפ"ז מישבת קושי'
התוס' דהרי ר'ח מפרש המשנה כشماعت', אבל אין הכרע זהה,
דהרי רבנ"ה פליין, וקרוב לדברים אלו כתבו התוס' בעצם אלא
שלא ביארו דבריהם כלל ה蟲ך, דהינו דשני מ"ד דלקמן פליינו
בפי' המשנה וחדר מיניהם ר'ח בפרש המשנה כشماعت', ודוק"ק
ועיין עוד בדיור שלآخر זה.

ד"ג קל"ח ע"א גמר' איתמר גז' ומכר ראשונה ר'ח'א חייב רבנ"ה
אמר פטור. כבר כתבתי בדיור הקודם דר'ח כشماعت' אמרה

המופרשת בתורה שהיא אינה עוברת, או נא' קרא כדכתיב דאפילו
אינה עוברת מלחמות חתיכת רgel למטה מן הארץ והיא זולת זאת
שלמה וביראה נמי אינה מטעשת, אלא דפירוש האחرون הלה הוא
נגד הסברה, דהרי אין בחתיות רgel זהה אלא מום בעלמא, והרי
במעשר בהמה לא הקפידה תורה על המומין דבפירוש אמרה לא
יבקר בין טוב לרע, וכל מום רע נכנס לדיר להתעשר, ולמה נזקcia
דווקא פישח, וכן פשיטה לחז"ל דעל הטרפה אתה, ומזה כתוב
לעbor לאפוקי אינה עוברת מושם דכל טרפה אינה עוברת.

ומה מאד מיושבת זהה ג'כ' קושי' התוס' ד"ה למילך צאן צאן
מכוכר, שהקשוו דל"ג גז' לחיבט טרפה ברה"ג דמהיכי תיתני לא
ינרג בטרפה, ותויזט לא זכויות להבון דאם נאמר דאין זה גז' ש
רק גילי מלטה בעלמא היאך פוטר ר'ש מכח האי גiley מלטה
טרפה מריה"ג נגד הסברא החיצונה. אבל לפ' האמור למלטה
דמטרפה שאינה יכולה לעמוד מחמת שהיא גוססת ועומדת למות
מעיטין ניחא, דהנה בתוספותה כתני רה"ג נהוג בטרפה אבל לא
במותה ומסתמא הטעם דמתה לאו צאן מקרי אלא בשער, וכדרשינו
בב"ק שלא יכול את בשרו דושא"נ אתה בעבדי' כעון בשער, הרי
שור או צאן לא מקרי אחר המיתה, נידון כמתה ופטור מריה"ג, ובאמת
אין דרך לגז' אלא צאן העומד על רגליו, אבל לא המושב על
הארץ וכן שפיר בעינן גז' ש Robbins דטרפה שאינה עומדת על
רגליה אינה חשובה כמותה לענין זה. וכאשר ביארתי בפתחה
לדעת הרמב"ם טרפה ונבלה חד לאו הוא, ובפ' משפטים דכתיב
טרפה ולא נבלה משום דטרפה שהיא תחולת נבלות כולל נבלה
ג'כ' ובמשנה תורה דכתוב נבלה ולא טרפה משום דכל, מרבה את
הטרפה חדשינו בספר. וכיון דnable פטורה מריה"ג, שפיר בעינן
ג'ש לרבות דטרפה חייבות, ודוק"ק היטב.

ד"ג קל"ז ע"א גמר' מנח"מ, אר"ח אחיא גיזה גיזה, וכתבו התוס'
ע"ג דדברי תורה מדברי קבלה לא ילפין, גiley מלטה בעלמא
הוא וכו', ובפיה"מ לרמב"ם כתוב ג'כ' דאין זה אלא רמז בעלמא,
אלא לפ' שאצלם אינו ראוי למלbos צמר אחר צולת צמר כבשים,
לכן מעיטין, וכבר ביאר זאת בתקלת חיבור זה עי"ש. והנה
מכאן ג'כ' תראה כי חז"ל על סברתם סמכו לרבות ולמעט ותלו
הדבר באיזה דרישה כמות שהיא, וראה זה דפרק כאן ונילוף גיזה
ניזה מבוכר, ומתרץ דנאמר תנן לו ולא לשקו, הנה כבר כתבתי
למעלה דלגיון תרומה לא דרשינו תנן לו ולא לאورو, אבל באמת
גם כאן רק דרך רמז בעלמא מшиб דמתנן לו נידחה הילפota
מבוכר, דהנה בבוכר דכתיב לא תעבוד בבוכר שורך ולא תנז
בכורך אכן, מסתבר דדיבר הכתוב בהווה, משום דרך לעבור
בשור, ולגוז הצען, אבל ה"ה ומכח"כ בשעבוד בצען וגוז' השור,
פשיטה דחילל את קדושות הבוכר בהזאת, אך אם שהוא כדרכו
אסורה התורה, מכח"כ עבודה וגיזה שלא כדרכו, אבל כאן ברא"ג
הסביר נוותנת ההיפך, דמה שהוא הווה לגז' חייבת התורה
לייתן להכון, אבל ממה שאין דרכו לגז' מהיכי תיתכי. ובכל
זאת פריך הש"ס נילוף גיזה מביבר, ולא מшиб לו תנן לו ולא לשקו, ואני זה
מורים על ההיפך, אלא דמשיב לו תנן לו ולא לשקו, ואני זה
עיקר הטעם אלא העיקר הוא דהסביר נוותנת ההיפך, והנה לעיל
כתבנו דבמוניות לא מ齊ין למעט טרפה מכח תנן לו כמש"כ רשי"י
ז"ל, דמ"ש מתרומה דלא דרשינו כן, ואע"פ דכאן דרשינו לו ולא
לשקו, אלא דבאמת הכל תלי בסברה, ובittel ומוניות בשינויים
אין סברה למעט טרפה דניהם דכוונות התורה בנטינה זו היהת כדי
שהיה' לכחן לחם ובשר לשבוע ולא לארו ולא לכלבו, כמו אבל

ברה"ג דהתקלית ה' שייה' לכחן להלבש גופו, ולא לשקו אבל

לפי הרמב"ם ז"ל בהא דלעיל דהלווקח גז צאנו של עכו"ם דמייר שאחר שגazon, דמסתמא בחד גוונא מיيري עם הסיפה דהלווקח גז צאנו של חבירו ובכאן ע"כ מيري שלקה הגז אחר גיזוזין אט קודם נזיזון כמו שפי' רשי ז"ל, מ"ש בעכו"ם דפטור ומ"ש בחבירו דחיב, דחרבי בשינויים הלוקח שהוא הגז פטור דין לו גז שהרי מכון, והרי גז צאנך כתיב, והמורט פטור דין לו גז שהרי מכון, ולא אתה לכל חיב כל מפני שלאחד אין לו גז אן ולאחד אין לו גז, זה ראי' ברורה לשיטת הרמב"ם ז"ל ודוק' היטב.

וראיתי להזכיר כאן מה שرأיתי בפתח יו"ד שכ"ב אות ב' וז"ל, "כתב בר"י על אודות האשעה שהפרישה חלה והנחתה עצלה, אדהכי בא עזף ואכל החלה שהפרישה. הדבר ברור דעתן שהי' נוגנים החלה לכחן, הייתה חיבת באחריותה כמו ברה"ג סי' של"ג ס"ה. והיתה מחויבת להפרישנית וכוכ' עכ"ל". וכל רואה ישנותם כי הוא שגנת הוראה, דחרבי הלכה רוחות דafilו מזיק בידם מת"כ פטור כר"ח. ושאני ברה"ג דליך מצוות הפרשה רק מצוות נתינה מצד המצווה חיב באחריות. אבל בחלה שהיא כתרומה, אין כאן

הפרשה אחר הפרשה והוא פשוט ודוק'.

הדרן עליך פרק ראשית הגז

למלת"י דס"ל דמייך מתנות כהונה פטור, וכך מצי לפרש המשנה דהפטור הוא משום מזיק מתנות כהונה, אבל אין לו הכרח לפреш כו, כדי היה ס"ל גז ומכר ראשונה פטור היה מצי לפреш המשנה כו, צבעו לאט לאט קודם דאתא לידי חיבא, ולא תקשה לי' דבלא"ה נמי פטור, ואפלו צבעו בב"א משום מזיק מתנות כהונה, דהא ליתא דעתך מזיק מתנות כהונה לא מיפטר אלא בצעע כל גיזוטיו שיש לו, אבל שיר קצת בלי צביעה חייב ליתן מן השior גם על מה שצבע כמו אמרין גבי מוכר אם שיר לעצמו עליו ליתן משום דמסתמא לא מכר חלקו של כהן, וה"ה בצעע הדין כו דמ"ש, ולכן לא נפטר משום מזיק מת"כ אלא בצעע הכל, אבל צבע קודם שבא לידי חיבא מה שצבעתו לא מתחייב. וממילא רנ"ה דבאמת מפרש כן המשנה שפיר מצי מודה להאי דינא דר"ח דמייך מ"כ פטור אלא דמתני' לא מיירי בדלא שיר כלום ללא צביעה, אלא דשיר ומי' על מה שצבע קודם שהי' חמש גיזות בב"א פטור ליתן מהאינו צבואה עליהם, ומש"ה לא מזכיר כאן הש"ס דר"ח כמשמעותי אמרה למלא' ודו"ק.

ע"ש גמ' הלוקח גז צאנו של חבירו וכו', מאן תנא דהיא דaicא שיורא גבי מוכר בת רוכר אולין וכו', ומסיק רבא דעתמא דמתני' הוא דעתנות דבחן מסתמא לא מזוני' אישי. הנה מזה ראי' ברורה

פרק שלוחה הקן

אלא בנקבות כתוב הלב ארוי ז"ל דין זה קולא בשח"ק, דכיון דמצوها בשנים אם ובנים הא אב ובנים ליכא בעופות. ותמהני עליו הרי אם רובצת על בגין עצמה דוקא,لالא גס על בגין חברחה נמי, וא"כ אם אירע שעוף זכר רובץ על בגין ה"י אפשר למצות שה"ק, ומ"מ פטור דבעני נקבה דוקא ולא זכר ודוק'.

ע"ש גמ' במוקדשין אמראי לא, דאמר קרא שלח תשלח את האס במני שאחיה מצווה לשלחו, יצא זה שא"א מצווה לשלחו אלא להביאו לידי גבר. התוס' הביאו בשם רשי"ד דעתמא משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה. והקשו דלשינה לא משמע הци' ור'ל דהollow'ל כל שאתה רשאי לשלחו יצא זה שאינו רשאי לשלחו לתקלה. ויתר ה"י להם לתמורה, דלמה מביא קרא דשלח תשלח ליה, דבלא שום דרשיה מקרא, הולול'ל דמוקדשין לא, דלא אמרה תורה שלח לתקלה. ועוד זאת דלפירותם דפשטי' דקרה קדריש, דמשמע דבמידי דיכול לשלחו ולא بما מצווה להביאו ליד גבר סכ"ס למה לי האיך דרשיה כיוון דגם איסורה איכה ומסתמא לא אמרה תורה שלח לתקלה. אבל מה שנראה לפע"ד דבלא"ה קשה למה לא נימא בקדשי בה"ב, דיפרנקנו ישלחו וכאשר פדייך כו בריש פרק רה"ג, ליפריך וליתיב ה"ג ליפורק ולשלוח, ולכן שפיר משלח כאן דרשיה לאפוקי שלא מחייב ליפורק תחילת וקדרש שפיר משלח תשלח שהמקור בחיבור הציווי מורה שעומד לשילוח ולא להביאו תחילת ליד גבר או בעצם או לפדותו, ואי דנימא שישלחנה אף שהוא קודש, ע"ז כתוב רשי' ז"ל דPsiṭṭa דלא אמרה תורה שלח לתקלה, אבל הדרשיה בעין דלא נימא ליפורק ולשלוח, ומושב שפיר דבעוף והרג את הנפש סני לי' בהא מצווה להביאו לב"ד

ד"ג קל"ח ע"ב משנה שלוחה הקן נהוג וכו' בחולין אבל לא במוקדשין ופרש"י בגמ' מפרש היכי מוקדשי. ור'ל דמפרש אייזה מציאות איכא דיה' שיק' מצוות שה"ק במוקדשין ויפטור, משום דבעי להביאו לידי גבר ולא לשלחו, וכדפרק אח'כ הש"ס בדף הסמוך הני מוקדשין היכי דמי. אבל אין לפреш אבל לא במוקדשין משום דבאמת ליכא מציאות שיתחייב במוקדשין. דhair לא משום מוקדשין איינו חיב אלא מטעם אחר וכדמפרש בגמ' ודוק'.

ע"ש חומר בכח"ד משה"ק וכו', ולכאורה' מה עניין בסה"ד לשח"ק עד שהתנאה מעמיד זה כנגד זה. אבל ניחא לפי מה שכתב הרמב"ן ז"ל בפ' כסא"ד דהטעם ג"כ מצד אוצריות כי אין לאדם לשפוך דם בע"ח גם לצרכו, ובquo' התירה התורה אכילת בשר לאדם, ובשר בהמה על הרוב נזרק הדם על המזבח ומשולחן גבוה קזci בבשר לאכול, וחיה ועו"ש שאין במנינו זולת תורים וב"י שמקربים ציוויה התורה עכ"פ לכיסות דם הנשפק מהם עיי"ש. וא"כ הוא דומה מצוות כסא"ד בטעם לא ממצוות שה"ק שהוא ג"כ מצד שלא נתאזר ליקח ולאכול האם על הבנים, וכמ"כ ג"כ הרמב"ן ז"ל במקומו. ולכן קאמר דכסה"ד נהוג בין מזומנים ובין באינו נהוג אלן אבל שה"ק רק באינו מזומן, והוא דקאמר דשה"ק אינו נהוג אלא בעוף ולא בחיה, ולכאורה' איך שיק' בחיה, אבל ר'ל דבחיה לא הקפידה התורה לשפוך דם דחיה ובניה בב"א, כי אווא"ב לא אסרה התורה אלא בשור ושה, ושה"ק הוא כען אווא"ב, וכאשר מדומה הש"ס לעיל דף ע"ח ע"ב. ועל מה שהקשו התוס' דליתני חומר בכח"ד דנוהג בין בזכרים בין בנקבות, ושה"ק אינו נהוג

מעילה מן דבר שמי". אבל כשהגעתי לשקל ולטרוי דהכא, ראיתי כי הקושי מעיקרה אין לה מקום, דהרי אמרו כאן דל"ד הארץ ומולאה, וכל היכי דאיתני להקדש ב"גיא דרhamna איתני, ואפיו עוף שברח למדבר ומטבע שנפלה לים הגודל לא זכה בהן המוצא, ולא נפקע מקדושה מושום של' הארץ ומולאה וא"כ הר' ביטול חד בתרי עדיף מזותו של ים אטמרה. וכך כל של הקדש אין לו מציאות לצאת מרשות גבוה בכל מקום שהוא. ובאמת hei מציא הש"ס פורוך על רב ור"ל דלא נחטו לסבירא הלו, מהאי משנה דנפלה פרוטה של הקדש לתוך הכיס דמעולין בה, אלא דבלא"ה הדר ר"ל וקיבול דברי ר"י.

ויש להוסיף הסבר על הדבר כי אכן לא שייך ביטול בשל גובה, לכל הארץ ומולאה לד' ולולוי Dunnן הארץ לבני אדם היו מועלין בכל. וכך אמרו חז"ל בברכות ליישב סתרת הנני שני כתובים, כאן קודם ברכה וככאן לאחר ברכה, הרי דלהנתן מעוז' צרך הורמנה ורשותא כי הכל לגבוה. ומעטה איך יתבטל מה שבאמת הקדשו לגבוה, בחולין שהוא ג"כ של גבוה, אלא דהתורה התרה לנו ודי להפקידו את עצמו ולא שיגורר את של גבוה עמו ור"ע דס"ל דמעול אפיקו בהוציאה פרוטה אחת מן הכיס עין לעיל קל"ב במשנה דברו שנתעורר במאה שבארתוי דכל שלא בטל הוה קבוע אף שאינו ניכר. ואם תשאל אל"כ בנאבדה מطبع של הקדש בעולם, אסורו כל המטבחות שבעלם, מחמת האי תעירבות עד שיפדוו בכ"מ שהוא, לא מהכממה שאלת את זאת דדוקא במקום דאיתיחס איסורה אמרין כל קבוע כמו"מ, אבל לא שמא בא האיסור לכך ידי או ליד חבירו והוא פשוט וכעכ"פ העניין הוא עניין נעלם דהקדש לא שייך ביטול מה"ת ומקום הניחו לי להתגדר בו תלית' וד"ק היבט.

ובני הרב מו"ה עקיבא שיחי אמר ד"יל דמש"ה פרוטה של הקדש אינה בטלה ברוב מושום דבכל בטל דעת בעלים כאשר כתוב הרמב"ן בח"ע ז"ז ובהקדש הרוצה שיתבטל היינו שיפקע שם הקדש וכי ניס לרשوت הדירות היינו המעליה ובמידת הלא איןיו יצאה לחולין אל"כ א"א לבטל דבלא דעת בעלים לא מתבטל דעת בעלים הוה מעילה במאיד ודפת'ח וד"ק.

ע"ב גמר' ת"ר כי יקרה ק"צ לפניך מה ת"ל לפי שנ' שלח תשלח יכול יחוור בהרים וגבועות כדי שימצא קו וכו'. מכאן הוכיח החוו"י שהבאתי לעיל דאפיו אינו רוצה ליקח מאומה מצואה עלי לשלה את האם ולוקח את הבנים, דהרי דרש כי יקרה כדי לפטרו שלא יחוור בהרים וגבועות אחר מצוא זו. ואני תמה דהרי היא מה שאמרו שלא תאמור שהיא מצואה החלטות לחזר אחריה מפני כתיב שלח תשלח וכפרש"י ואז ודאי היהת חייבת ומוחלתת, אבל להכי כתיב כי יקרה שלא אמר כך, וממילא גם אם יקרה אינו מחייב לשולח האם רק אם רוצה ליקח הבנים. והחו"י הביא שם דברי הואה"ק שטעם המצואה כדי העיפה תצער ותפרח ממוקם למקום לבקש את בנייה. ועי"ז יתעוררו רחמי המקום ית' על בניו שבגלות עיי"ש. אבל ידוע כי הטעמים שעפ"י הסוד עפ"י רוב לא התכוונו אל ההלכה כי כן הראותך בגה"ג דעפ"י זהה הוא לתקן חטא של שתי אחיות שנשא יעקב שהוא מכון לגה"ג בין השס"ה גידין שהמה נשגד השס"ה לאוין, וזאת יצדק לר"י דסובר גה"ג אינו נהוג אלא באחת ולא לחכמים דנוהג בשתייה, וכן טעם התפילין על יד כהה מושום דהוא נגד הלב אינו כהלה לפפי טעם זה באיטר יד הוה לך למיזיל בתר شمال דעלמא, וכן הרבה, וגם מדברי חידושים הר"ן כאן מוכח דלא כחו"י וד"ק.

בלי דאית בי שלח לתקללה, דבಹקדש באמת ליכא עלי שaino בעליך, לא מצות פדי' ולא מצוחה להביאו ליד גבור אלא משום מצותהשה"ק קאמר דה"י עליו מצוחה לפודתו כדי לקיים מצותהשה"ק כמו ברה"ג אי לאו קרא דמחוסר פדי' וד"ק.

ד"ג קל"ט ע"א גמר' אבל במקדיש תרגולתו לה"ב דקדשות דמים בعلמא הוא כיון דמרדה פקעה קדשותהיהו, והקשה הר"ן בחידושיו, וא"ת וקדושא שבחו להיכן הלכה, ות' ביוון דנטיאש הגיבור מהמות שמרדו הוה כהפרק עיי"ש, ואין לפרש דמכח יאוש קאטינו עלי', דהרי כיון שניכרת ובאותה ליד המשתרם כלתת האישוש, ושוב חיב להחזר דהרי בייאוש בעינן אתה ליד זוכה דוקא וכן בקה דהקדש אם נימא דקינה מצד יאוש הר' היא המעליה דקינה מנו הרהקדש, אבל הכוונה דזהה כהפרק גמור וודע קודם שבא ליד זוכה יצא מרותות הקדש, כי ברחה ומרדה הוה כמו זוטי של ים דפקע מינין שם בעלים עוד קודם דأتא ליד זוכה, וכן מוכח מהה שכתבו התוס' דאווזין ותרגולים שברחו מבעליהם הוה הפרק והחזקק בהן זוכה בהן, ולא מטעם מציאה אלא מטעם הפרק ממש וד"ק.

ע"ש גמר' אלא דחזא כן בعلמא ואקדשי', ובה' ק"ז הקשה דילמא בתוק ד"א אקדשי', והנה לפי דעת החוו"י ש"ז דחויב מצות שילוח היא החלטות אף שאינו רוצה ליקח מזומה, בלבד לא מצי מיריב בהכי, דמיד כשחזי הקן מוטל עליו חובא דשה"ק קודם דاكتשינו, וככפריך הגמר' אנטל האם ואקדשה, מעיקרה אי חיב בשולות מקמי" דاكتשי' ובגוף דברי החוו"י עין עוד لكمן מה שאכתב באזה וד"ק.

ע"ש גמר' ושמואל אמר כל היכי דאיתני ב"גיא דרhamna איתני דכתיב לד' הארץ ומולאה, והכי הלכתה דר"י נמי אמר הци' ור"ל בר פלוגתני קובל'י אחר דשםע'י מורי' ולכן משנתינו בקדשי בה"ב שמרדו ולילדי דاكتשי הוי הפרק ואינו מזומן וראוי לשילוח, וכמוש"כ התוס' דבחולין כהג'ו אף שמכיר המזומה אווזין ותרגולים שמרדו בבעליהם, כל המחזק בהם זוכה בהן, דהאי מרידה דازלו לעלמא לחלוון שלא לחזור עוד لكن שלחים, הוה כמו זוטו של ים דכל המציג ממנה זוכה, מ"מ לגבי הkadsh דלה' הארץ ומולאה לא זוכה דכל היכי דאית ב"גיא דרhamna איתני, ומסתמא ה"ה בnfלה מطبع של הקדש בזוטו של ים, מי שモציאה לא זוכה בה, וצריך להביאיה ליד הגזבר כי לעולם אין הkadsh מעילות או עי" פדיון, וזה אמת או עי" מעילה בשוגג שמביא קרבן מעילות או עי" פדיון, וראה זה מציאה מצאתי כמוש"א של רב ליישב בזה עצמה וחמורה שנטיגעו בה בעלי התוס', ואחריהם כל המפרשים ולא מצאו מענה המתישבת על הלב, והוא בסוף מעילה דשנינו במשנה פרוטה של הקדש שנפלה לכיס, או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש דמוול ר"ע שהוחזיא את הראשונה ולהחכמים כהוזיא כל היכיס, והקשרו בתוס' למה לא בטל האי פרוטה של הקדש כשאר איסור דעלמא עיי"ש. וכל הנאמר בזה אין לו שום התחלה, ועיין בשוו"ת מהר"ס שיק ז' ל' יוז' ס' ק"ל שיפה העיר דלא די שקשה דמה"ת בטל האי פרוטה ברוב, אלא דין מהני פדיון על דבר שכבר בטל ופקע איסורי', ואין לו פדיון על מה לחול והוא אמת וצדק, וגם כל מה שדנו דמוננו דאחרים א"א ליבטול ג"כ בורכא הוא דודאי גם ממונו של בירבו שנפל לכיסו שפיר בטל, אלא דמחיב לשולומי כמו בכל עלי"י שווי קנה עי" שינוי או יאוש דזלה דמונא עלי לשולומי, אבל החפש עצמו שפיר קנה עי" ביטול, דכל שאינו ניכר הוה לנפל לאו טו של ים דמי יוציאנו, אלא כיון דנתענש בממוני של בירבו אישעתבד לשולומי לי' שווי מכיסו, וא"כ בפרוטה של הקדש נמי ניהו דבמי לשולומי להקדש כמו להדיות אבל

ובגוף הקושי יותר ה' להמקשן להקשות למה לא יליף מחלב דהתרה התורה כדי ליפ בלבירות דף י' ע"ב, ודלאה הפה טרפה הוה, אבל לפיה שבאירטוי בסוג'ו' דרוב מהיתר איסורים לא מציא למיליף כלל, דילמא מכח ספקא לקולא וכמ"כ מחלב וביצים לדעת הרמב"ם אין בהם אלא איסור בלא מלוקות חazzi שיעור, דוידי פשיטה דספקא שלחן עכ"פ מה"ת מותרין ודוק'.

ע"ש עופ טמא רובץ וכו', בשלמא עופ טמא וכו', כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך, ה' תקה לך ולא לכלביך, והיכא איתמר דר"כ אהא דתני, אם טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרופות פטור משילוח, מהנה"מ אר"כ אמר קרא תקה לך ולא לכלביך עכ"ל הגמ', ותמייה לי, ומה העמיד ר"כ דרישתו דליך ולא לכלביך על הברייתא ולמעט אפרוחים טרופות, ולא על המשנה דעופ טהור רובץ על ביצים טמאים, שובראייתי שהת' הקשה בהז וחזרו אינו מספיק דהרי מדקנינו דנוגה בטהור ולא מטמא נמי נשמע דעתך טרפה חייב.

אבל מה שנראה לפע"ד בא דלפי מה שכתבתי למפללה בפ' רה"ג קל"ז ע"ב, על הא דדרש תנתן לו, ולא לשקו, דאע"ג דלו ולא לאورو בתמורה לא דרישין, וכן נתנו להן ולן לכלביו גבי מתנות זרע ולזה"ק נמי לא דרישין, דרמב"ם חייב אף בטרפה במתנות, מ"מ לו ולא לשקו דרישין, ומשום דלא ממיעין אלא מני שאינו ראוי להיות נוגה בו, אבל ממיעין דבר שرك במרקחה אינו ראוי לנחינה כי מסתבר דלא פלוג התורה לפטור מהפרשת תרומה ע"י שארען סיבה שנטמא הטבל או לפטור ממתנות ע"י שנמצאה בהמה טרפה דעל העוף דיבר הקרא, אבל לו ולא לשקו דממיעין מין שאינו ראוי לבגדים, כונן שעור עי"ש לעיל, וא"כ קשה אייך ממעט כאן מותקה לך ולא לכלביך אפרוחים טרופות דזוקא בגין עופ טמא יש למעט שהוא מין טמא, אבל לא אפרוחים טרופות דרך עי"ס סיבה נטרפו. אבל י"ל דשאני הכא דעופ טהור שה' רובץ על ביצים עופ טמא בלי עשיית אדם אלא ממילא דהרי באינו מזומן דבר כתוב, הוא כמעט מן הנמנע, והמשנה דקתיini דין זה הוא על מציאות רחוק אם אירע שאדם הושיב עופ טהור של לפקר על ביצים עופ טמא של הפקר. אבל לדרישו הקרא ע"י במקום שיש למעט אפרוחים טרופות שהוא עכ"פ יותר שכית, ודאי עדיף לדרישו עי"ז, ומילא נדע גם דין זה דביצים עופ טמא, ולא שייך כאן לומר דבר שהוא רק במרקחה איי מטעט דדרבה האי מקרוה הוא האזורה שכית מין המין טמא דהוא לא שכיח כלל שיזידמן כן. וכי להשミニינו זאת لكن העמיד ר"כ דרישתו על הברייתא שדיברה מאפרוחים טרופות ולא על המשנה שמיירி מביצים עופ טמא וזה נכון מאוד בס"ד ודוק'.

ע"ב גמר' א"כ ציפור למעוטי עופ טמא למה לי. לפי מה שהבאתי לעיל בשם הרמב"ן ז"ל דכמה תנאים לא ס"ל דצפור טהור במשמעו, א"כ להני תנאים באמת גם אם טרפה אינה חייבת לשלהה, עפ"י כתוב קודש זקני ז"ל דמה"ט פוטר הרמב"ם מלוקות גם בסам טרפה, מושם דלא ברירה לי הא מלטה. ולא אוכל ליריד לסוף דעת קדשו, דאייך רוחה לפרש דמה שכי' הרמב"ם בהליך י"ב בשחת מקצת סיימנים וכו'. ואם לא שלח איינו לוכה, דקאי נמי אדלעיל מנני' בהליך י"א דהיתה האט טרפה חייב לשלהה. זה ממש' גי' ליתא דאי מפרש כדעת הטור דשחת מקטצ סיימנים אמא קאי אז ודאי לעיל מנני' באט טרפה הו"ל לומר דאיינו לוכה, ונדע ממילא גם בדיון שלabhängig ואם נאמר דהאי גרע, מושם דהוא עשה טרפה, עי" מעשיינו אינה בת שליחות, א"כ קשה איך סמך הרמב"ם ברישא באט טרפה על הסיפה בעשאה טרפה לכתוב שם איינו לוכה. ואם נפרש כדעת ה'כ"מ וכאשר כן האמת דרמב"ם נמי

ע"ש מנה"מ, אר"י דאמר קרא כי יקרה כן ציפור לפנייך, עופ משמעו לנו בין טהור ובין טמא, צפור טהור אשכחן דאיירי צפור, טמא לא אשכחן דאיירי צפור. תמייה לי איה משכח דטהור איירי צפור לחוד, אדרבה בכ"מ דבעין טהור כתיב ב' טהור או טהורות, ובמקום דדייר בין מטהור ובין מטמא כתיב ציפור סתם, אלא דהרבמ"ז דכתיב טהור או טהורות למלטה אהיריתא אתה. אלא דהרבמ"ז עה"ת מביא דאייכא באזה פלוגתא דתנאי, או שם צפור כולל הוא שם עופ בין טהור ובין טמא, ונפ"מ לדינא ה' עופ טרפה אי חייב בשילוח או לא, ועיין בה ק"ז ז"ל ועיין בדברנו זהה לקמן ודוק'.

דפ' ק"מ ע"א גמר' אי טרפה בהדי כתיב ופרש"י נו"ט לא יاقل לטמאה בה ובגהות מהרש"ש קמתמה דהרי האי קרא לעניין טומאה זההיר כמו שפרש"י בעצמו שם עה"ת ולמה סגי לי מקרו דבשער בשדה טרפה ל"ת. ואני אומר דיפה כתיב רשי ז"ל מקרו דבשער דבבלה וטרפה דازהיר על טומאת נבלות עופ טהור דיש במינו טרפה שמעין דשיך טרפה בעוף, אבל מקרו דבשער בשדה טרפה לא שמעין דסתמא דקרו בהמה איירידי דפי' המקרא הוא בשער בשדה מן הטרפה דבשער לשון זכור אבל קאי על בהמה שנטרפה ואח"כ שחתה שלא נאכל מבשר של בהמה הטרפה. ולכן רק מקרו דנו"ט לא יاقل לטמאה בה נדע דבעוף טהור יש טרפה ודוק'.

ע"ש טרופות מוחית נפקא הניחא למ"ד טרפה חייה וכו'. עיין במה שכתבת בריש פרק אלו טרופות זה.

ע"ש בגמי בשלמא עופ טמא וכו' אבל עופ טהור רובץ על ביצים עופ טמא הא צפור הוא, כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך. ב' ק"ז ז"ל הביא קושי' מספר שיחת חולין דילוף דאלין בתר רובה מכוה דאמירה תורה תקה לך ולא לכלביך, ואי דלא אלין ב"ה, דלמא הביצים שתתחיה נגמרה לאחר שנטרפה אמה, והיא נשלחת וא"א לבדקה עי"ט טעינה שנייה. והנה קושי' זו היא במחכ"ת שיחת חולין וייתר מזה שיחה בטלה, כי ביצים טרופות אינם פטורין משה"ק, דהרי במשנה רק רובץ על ביצים עופ טמא, ולא ביצים טרפה פטור, ורק באפרוחים טרופות קתני דהינו שאים קתני דלכמן דפטור ומשום דאיינן פטורין דעיקא בני קיימת דהינו שאים יכולים להוציא אפרוחים, דעיקר הביצים גדל אפרוחים, ומאחר דביצות טרפה מגדל אפרוחים כשרים, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ג ממי"א הי"א אפרוח שנולד מביצ טרפה מותר שאן במינו טמא עכ"ל, אין למעט מותקה לך ולא לכלביך דהרי שפיר ראייך לגדל אפרוחים ואין שום פוסק הזכיר ביצים טרופות אלא אפרוחים טרופות ומטעם לך ולא לכלביך. ותדע דמתני' דיבר מביצים עופ טמא ולא מביצ טרפה והברייתא דיברה מטרפה נקעה אפרוחים ולא ביצים וזה ברור ואמת.

ולפי האמור יש לתמורה נס אתו' דעיל ס"ד ע"א ד"ה שם דקמה שכתבו דביצה דשרי' ולא הוה אבמה' ח' יעדין מותקה לך ולא לכלביך, והוא פלא שוב רבאי דביצה דשרי' ז"ל ש' ביצים מזורות שאין אפרוח נולד מהם ובDSL פנא מרער ואצ"ל אם הביצים נוצר בהם אפרוח שזיה איינו חייב לשלח דכיוון דהביצים אסורת קרי ב' תקה לך ולא לכלביך, אלא ש' לא שams ה' יכול לשום הביצים תהיך עופ אחר חייב לשלח עכ"ל, ושמחתי כל הון וכמוץ שלל רב שכונתי לדעת קדשו והוא האמת דכל שרואין מהן אפרוח אף שאסורים באכילה שפיר קריין ב' לך ולא לכלביך ודוק'.

לדרוש אלא עוד פ"א, וא"כ לא ה' התנא נקט ד' וה' דאי אדרשה קסמייך ליכא לריבוי רק פ"א דהינו תרי זימנא, ואי דממילא נדע דה' ה' יותר ויתור אז ה' לו לתנא לנוקוט אפיל מאה, אבל לא ד' וזה שאנן זה הפלגה נגד תרתי, ולכן הוצרך להוציאן מטעות דלא מריבוי דתשלח מרבה חדא ואידך מסברה, אלא שלא שלח לחוד הרבה משמע ונקט התנא ד' וה' לרמז על הריבוי חדבזה יידע גם על מהאה. ופלא אני רואה כי הרמב"ם ז"ל כאן הביא המשנה כצורתה מלאה במלחה ולא שת ליבבו על האי פירושא דרבא דבגמ' דמשלח לחוד קמרבנן ואפי' מאה פעמים, ובhalbכות גולה ואבדה פ"א ה"ז שינה מלשון שהוא ממש כמו כאן עפ"י תיקונו של רבא ז"ל: „החוירה וברחה אפי' ק' פעמים חיב להחזר שנאמר השב תשיבם השב אפי' ק' פעמים וכ"ו עכ"ל הלא דבר הוא. ומה שנראה לפע"ד וזה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

בשחת מקצת סימנים של האפרוחים, וכפרשיי, וא"כ הא דאיינו לוקה כאן הוא משום דהוא איבעי' שלא איפשטי'. ומה שייקות יש לזה עם הדין של אס טרפה השני בהלכה הקודמת, ולכן אין ספק שהרמב"ם לא חש להני תנאים דלא הזכיר בוגמ' כאן משום דסתם מתניתין נמי מסיע להאי ברייתה Adams טרפה חייב בשילוח, דכיוון דקתוינ במשנה עופ' טמא פטור משליח הדיקוק מני" דעופ' טרפה חייב, וכאשר בתבנו למעלה דעופ' טמא על ביצים טהורים במקומם הפקר הוא כמעט מן הנמנע, ואי התנא ה' סובר דה' עופ' טרפה פטור משילוח ה' נקט מה דשכיה יותר. ועל מה שיש להפליא, הוא הפימ'ש לרמב"ם שכ' דצפור נופל רק על עופ' טהור שי' כל צפור טהורה עכ"ל, והוא פלא דדרבנה מהאי קרא קשה על כלל זה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

ומה שכ' ק"ז ז"ל כאן דף ק"ס דהכ"מ כיון במה שכטב דהගירסה האמיתית ברמב"ם הוא דשcht מקצת הסימנים. (והג'ה שם לא הבין מה תילקו), שכונתו משום דסימנים לשון רבים עכ' אפרוחים קאי, אך אס דהכשרה בס' אחד, לא הוול"ל דעופ' השרו מקצת סיימון דאושט קאי, לא הבנתי מה רצה זהה שכ' דעופ' השרו בס' אחד, דהרי הרמב"ם הוא דס' לעופ' עובי לכתיה שני סימנים שלמים ומה"ת, אבל ודאי דכאן מקצת ולא מרוב דבר, וממילא דלא קאי על הקנה רק על השותט, אבל בשביל זאת מ"מ דרך לדבר על ב' הסימנים אפילו אם המדבר מונחת אחד משום דהקרה הנחת תחללה, והרי שהה במיעוט סימנים והחליד במיעוט סימנים דלעיל ד' ל' ול"א ולמן דמפרש דמייעוט קמא קאי, נמי כתני סימנים לשון רבים, ולא קאי אלא השותט, דבנה לית לנו בה. אבל כוונת ה'ם לאפוקי מגירסת הטור שהבאיה, "שהחט במיעוט סמניה" דלפי גירסא זו עכ' אס קאי הגיה ה'ם, "מקצת סימנים" דז' אפשר לפרש דאפרוחים קאי ודז'וק.

ע"ש במשנה היו שם אפרוחים מפריחין או ביצים מוזרות פטור משלוח וכו', מה אפרוחים בני קיימת אף ביצים בני קיימת. ור"ל אפרוחים בני קיימת לאפוקי טרופות דאים בני קיימת ונוטעטו מתקח לך ולא לכלביך, אף ביצים בעין ראוין להolid לאפוקי מוזרות, ואע"ג דהתנא דמתני' לא תנא בפירוש אפרוחים טרופות לפטור, נשמע זאת מהא דקתוינ עופ' טהור על ביצי עוף טמא דפטור, חד טעמא איקא דליך ולא לכלביך ובדאמר בגמ' לעיל, עין ברמב"ם ז"ל שכטב בהלכ' ט' וצ"ל: „היו אפרוחים טרופות הר' אלו בכיביצים מוזרות ופטור משלוח", עכ"ל. ולא הבנתי הלא אפרוחין טרופות נטמעטו מתקח לך ולא לכלביך, אבל ביצים מוזרות נפש היפה תאכלם, אבלطعم הפטור משום דאים ראוין להolid ולא בני קיימת נינחו, ואיך תולה הרמב"ם אפרוחין טרופות בכיביצים מוזרות. וצ"ע כתעת ודז'וק.

ד' קמ"א ע"א שלחה וחורה אפילו ב' פ' וה' פעמים חיביב, שנ' שלח תשלח את האס עכ"ל המשנה, וכצורתה תנן נמי ב' מ" ד' ל' לעניין השבת אבודה. והאי מדרבנן דאמר ל' לרבע ואימא שלח חדא זימנא תשלח תרי זימנא, ה' סובר דד' וה' דנקט היא דזוקא ולא יותר, لكن פריך דמן"ל לרבות מיתורא דתשלח יותר מתריז זימנא, דאי ידע דהאי ד' וה' לאו דזוקא ואפילו מהא פערם נמי מה פריך דילמא באמות לא מצין לרבות מיתורא רק עוד הפעם, אבל מ"מ נדע מזה דה' מהא פעמים דמ"ש, כיון דלא יצא בפ"א וצריך עוד העש הפעם לשלח מה ל' פעמים ומה ל' מאה פעמים, אלא דלפי' ה' די לתרץ לו דהאי ד' וה', לאו דזוקא דה' מהא ולעולם מרים ביוי תשלח אלו ליכא ועשה איכא, ולפי' דברי החכ"ץ, הלא בPsiות הול"ל דכל שנוטל רק האס ליכא לאו רק עשה. והנה אני רואה כי

אם מצوها קלה שהיא כאיסר וכי' וαι על שלוחה האם קאי הלא הי' מוכרכה לשולח שלא לocketה, ואפיו שלא בתורתה הרי הוא רשאי ונפסק לעדות ולשבועה, ומה הוה ל' למיעבד אלא ודאי או דקיי אליבא דרי', והוא מצי ליקח האם לטהרת מצורע או אף' לאכילת רשותם בלא הבנים, ולא עבר אלא אעשה כי אליבי' דוקא בלקיחת שנייהם איכא לאו דלא תינח וכדעת החכ'צ' הנל', או דרבנן על המניעה מכל וכל קאי והויה מצי לשולח האם וליקח הגולות, והוא נמנע מהז והפסיד כאיסר שוו' הגולות.

ועתה אריך אך אין פסק הרמב"ם ז"ל מכונים לכל מה שכתנו דהנה בראש הל"ש בשມונה המצוות כתוב "שלא ליקח האם על הבנים, לשלח האם אם לקחה עמו הבנים", הרי דלא הזכיר שי' שה'ק מצואה מוחלטת, וגם לא מצואה תנאית דהינו אם ירצה ליקח הבנים וכמו שחייבת האם ירצה לאכול אלא שהיא המתknת עויתו אם לקחה, וכן מבואר בפסקיו בפי' שכתב הлокח האם על הבנים (והיינו מעל הבנים) ושחתה לוקה על שחיתת האם שנ' וכי' (דהינו מושם דעת' שחיתהバイל המ"ע בידים זאת אפילו למ"ד בטלו ולא בטלו) וכן אם מטה קודם שישלחנה לוקה (והיינו ממ"ד קיימו ולא קיימו דפסק כוותי'), "ואם שלחה אחר שלקהה פטור", פטור אבל אסור כמו אסור להחותר ע"מ שישראל הנוטר וזה ברור בדבריו, והוסיף בהלכה ב', וכן כל מצות ל"ת שנתקע לעשה וכו', הרי ذكري ל' מצות ל"ת מה שלקה האם קרי ל' ניתוק לעשה מה שלחה אחר שלקהה, אבל ממ"ע בא לא שעבר תחלה אין זכר במון, ואדרבה כתב בהל' ג', "בא אחר וחטף האם מידיו או שברחה מידיו שלא מדעתו לוקה שנ' שלח תשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שבה" עכ'ל, הרי דמפורט האי תשלח המiyor בקרא, שאם לא קיים בעצמו העשה המתknת עויתו לוקה ע"פ שנותק'ים העשה ממילא, וזה נגד הגמ' ש滿פרשת האי תשלח בלקחה ע"מ לשלה דליך לאו אלא עשה, וחייב על העשה אפילו אצידק ל' לטהרת מצורע שהוא חמורה, הרי שלך לפניך לדעתה הרמב"ם זה ליתא, אך ניחא דרשאי, לעבור על לאו דלא תח ע"מ לקיים העשה המתknת הלאו, כמו דלא דמותר לגוזל או להותיר כדי לקיים והשיב, או באש תשרוףו, אלא העשה בא כאן שאם עבר ולכך לתקן את הלאו שעבר. הרי דפסק בחכמים דליך כאן עשה בלי לאו, אבל איכא עשה המתknת את הלאו, ובבלה' י"ט הביא דין של המשנה האחרון וז"ל, "אסור ליטול אם על בנים אפילו לטhor בהן את המצורע שהוא מצוה, ואם לך חייב לשלה, ואם לא שלח לוקה שאין עשה דוחה ל"ת ועשה וכו'" עכ'ל, הנה לא האיך כל דינה דליך ע"מ לשלה דליך רק עשה, ומ"מ עשה למצורע החמורה לא דחיה עשה דשה"ק, מושום דעתך בתרא כסוגי' דיון, רק המשנה כצורתה דאפי' לטהר מצורע אין לך, ואם לך לוקה, ובע"ג דהרבמב"ם אית ל' קיימ' ולא קיימ', מ"מ הלא מפרש דמאי לתקן הלאו כי' שהאמ ח' בידו, וא"כ לעולם איכא לאו ועשה העומדת לתקן, וכן נתן טעם לדבר משום דאי עשה דוחה ל"ת ועשה, והכ' מ' תהמה עליו וכתב דרבנן דס' מל' משלח ואני לוקה מ"מ השיג לדעתה הרמב"ם שפסק בחכמים קודם שלחך אין כאן שום עשה אלא ל"ת דלא תחק, אין אבל לא ל"ת ולא עשה, והרי ה'כ' מ' השיג ה'גמי' תמיתו, אך אמרו בגמ' דיאיכא ל"ת ועשה והוא אליבא דרבנן כדמוככי מתוך הסוגי', אבל באמות אין כאן קושי' דנייה דין אלא ל"ת ועשה, אבל אם נתיר לו לוקח לטהרות המצורע יעבור על הל"ת וגם יבטל העשה המוחלט עליו אחר הלקחה לתקן הלאו, וזה קרי ל"ת ועשה, אבל, עכ' פ' שמעין מזה לדעתה הרמב"ם ליכא שום מציאות עשה בלא לאו לחכמים, ומדוחה כל השקיל וטרוי' שבגמ'

גם החוי' הי' מפרש על הבנים עם הבנים כחכ'צ'adam קרשי' דעל האם לחוד אזהיר שלא ליקח מעל הבנים, אך מצי לפרש שהעשה דשלח תשלח היא עשה מוחלטת, וא"א לשלח בלי לעבור אלו דלא תחק, תח האם מעל הבנים, וא"א לשלח בשום אופן הכி, דיאיפה הול' תחלה אבל הקרה לא מתישב בשום אופן הכி, וא"כ הלאו דל"ת האם המוצה המוחלטת דשלח תשלח את האם, וא"כ הלאו דלא מעל הבנים להחיק בה לאכלה, ועכ' פ' אם הקדמים הלאו דלא תחק האם לשולח על החיק בה דוקא, כי עיקר(acziorot) של האי מעשה הלקחה הוא משום שמסלול אותה מן יליה שמרחפת עליוון לשמרון, וכאשר כתוב הרמב"ם בהל' ז' ו'ל: "לא אסורה התורה אלא לצוד אותה והיא יכולה לפרוח בשביב הבנים שהוא מרחפת עליוון שלא ילכו, שנ' והאם רובצת על האפרוחים" וכי' עכ'ל, וא"כ טרם שנדע ההיתר דשלח תשלח לצורך לקיחת הבנים, ודאי הינו מפרשין לא תח האם מעל הבנים כלל, אלא עכ' דחווי' ג'כ' ה'י מפרש דל"ת האם על הבנים עם הבנים, וליכא לאו רק בלקיחת שנייהם, ואם מדויק העשה אחריו הלאו לומר, אבל שלח תשלח את האם והבנים תח לך אם תרצה, ואז השילוח הוא החלטי ולא תנאי שאם תרצה ליקח הבנים אז תשלח האם, אלא שלח תשלח לחלוין ואם תרצה תח לך ה'בנים. ומעתה אני אומר כי בדבר זהה האם פירוש על הבנים הוא עם הבנים או מעל הבנים היא הפלוגתא שבין ר'י וחכמים במשנה שאח'ז', דרי' אומר הנוטל האם על הבנים לוקה ואני משלח, ומפרש בגמ' דסובר שלח מעיקרא ממשמע והיינו דפרש דשלח הבנים הוא עם הבנים, ולכן כל שעבר על זה ולכך האם על הבנים גם שנייהם עבר אלiao זה ותו ליכא שום מצוה כדי לתקן את הלאו, דמה דעתך אח'כ שלח תשלח את האם ואת הבנים תח לך מעיקרא ממשמע, דהינו עשה מוחלטת לשלה האם, ואם ירצה יכול ליקח את הבנים ואין הפרש דהכל רשות שאם תרצה תוכל לשלה את האם וליקח את הבנים, דא"כ גם להיפך שפיר דמי ליקח את האם ולשלחalo להניח את הבנים דגס אז לא עבר אלiao דלא לתקח האם עם הבנים, ולכן עכ' הפ' דשלח תשלח למ"ע אתה, ואם לך האם והניח הבנים או שלח עבר אהאי עשה, אבל החכמים דפליגו אר'י ואומרים משלח ואני לוקה, ודנו אותו ללא הניתק לעשה כדקתו במתוני', מפרשין הלאו דל"ת האם על הבנים כפרשי' מעל הבנים, והלאו מוחלט בלקיחת האם לחוד עbor, لكن מוטב שלא יגע בקון זה כלל, והעשה דשלח תשלח לא בא אלא לתקן הלאו אם נטול האם מעל הבנים, וכמו והשיב את הגזלה דבאה העשה לתקון הלאו דלא תגוזל, כן מתרחש גם כאן הקרה דשלח תשלח אם עברת ולקחת, אבל ודאי מוטב שלא ליקח כלל האם מעל הבנים, כמו בכל לאו הניתק לעשה דלא נימא דיאיכה רשות לגוזל כדי לקיים והשיב, או להוtier מבשר הקדשים כדי לקיים מצות שריפת נותר, וכן הדין נוטן לפי הטעם המוסכם ברמב"ם ואבע"ז יותר מפרש טעמי המצוות, כי מצד שלא נטאזר בלקיחת האם מעל הבנים שהוא צער גדול לה, וא"כ המניעה היא המוצה וועליה קבעה התורה השכר למען ייטב לך והארכת ימיים, אבל שלוח האם מעל הבנים ולקחת הבנים הוא תיקון הלאו שעבר בלקיחה, ואין על זה האי שכר כי די' בתיקון שלא לocketה, אלום לר' יהודה דשלח מעיקרא ממשמע איכא מצוה החלטה בלקיחת האם מעל הבנים לשלה, ועפ' טעם הזוהר שהבאתי לעיל, ואליבי' איזלה האי עובדא דסוף פרkon, بما שעלה לברא להביא נזונות ושלח את האם היכן אריכות ימיו של זה, כי אליבא דחכמים לא על האי תיקון הלאו עכ' פ' שהיא עשה, נאמר האי שכר. ותדע מלשון המשנה גופה דבן הוא, דהרי קתני בה ומה

לא קשהaimא חשלח תרי זימנא ותו לא, אלא להיפך קשה מה קמ"ל פשיטה Adams חזרה איכה הלאו דלא תחק מקודם, ומוק"ו כמו שכתבנו בריש דברינו ולכן ה' די לרמב"ס לשנות הדין כמו שהוא במסנה מבלי להוסיף עליו מאומה, משא"כ שם בב"מ לענין מצות השבת אבידה דהיא מצוה החלהית שם מבאר כתירוץ של רבא ודוק' היטב בכל הדברים שכתבתי כי הן קילורין לענים ואמייניטים להלכה בס"ד.

גמר' ותו לר"י דאמר שלח מעיקרה משמע אפילו עשה נמי ליכא לפי מה שביארנו למעלה לר"י דשלח מעיקרה משמע, הרי הוא מצוה החלティ ליקח את האם מעל הבנים ולשלחה, כאשר קתני במתנ"י אמר הריני נוטל את האם ומשלח את הבנים חיב, ובמשנה שבמשניות קטני חיב לשלח, והנה שתי הגירושות אמיטיות דלחכים דר"י דאמרו משלח ואין לוקה למ"ד קיימו ולא קיימו, וכפרש"י תנך כ"ז אם לוקה האם ולא שלחה מיד חיב מלכות וחיב לשלח, ולר"י דס"ל שלח מעיקרה משמע חיב לשלח אצל איןו לוקה וכדעת החכ"ץ זיל, דהרי לא לקחה עם הבנים, וא"כ מאי אמר, ותו לר"י אפילו עשה אין כאן, אבל ניחא בשנאמר דהא דאמר דתשלח אתה להיכא דubar וסקלי' לאם דלאו עבר', היינו לחכים, אבל לר"י מירידי דשלק גם שניהם האם עם הבנים, ואז לר"י לוקה ואני משלח, אלא דלר"י לא צרכין לאוקמא תשלחblkach שיחסם אלא דתשלח אתה שאפילו לஹרת מצורע לא יקח האם לחודה, דין בה אלא עשה עבר על שלח, וכחכ"ץ וכתרוץ של מ"ר בר"א דאמר כגון שנטלה ע"מ לשלחזה דהוא לחחים, נכלל גם לר"י דלא צרכין לדידי' כלל לומר דעתה אלא דמעיקרה אין כאן אלא עבירה עשה האם נוטל האם בלבד. אבל רשי זיל לא פירש וכן ונתקח טובא הון בקושי' הגמ' לפרש דלר"י בנטלה האם לחוד ג"כ לוקה ואני משלח, ואם לוקחה ע"מ לשלחזה גם לר"י לא עבר אלא, וממילא גם לא על העשה.ומי כחכם ויבין את זאת, ואמת דlisnia דגמ' דחוק לפ' פירושינו אבל מ"מ האמת כן הוא ודוק'.

תוס' ד"ה לא צרכין דubar וסקלי' מכון קשה לפ' ריב"א וכו', קושי' התוס' קשה להולמה, דהקשה לדעת הריב"א דהלאו לעולם נרחה ולא נשאר רק עשה, לעולם צרכין קרא דתשלח להורות דכאן ליה אם עבר ולקחה לטהרת מצורע, והוא פלא דס"ס אין זה יותר מעשה דתשלח ואיך נלקה עשה אפילו כתיבא כמה פעמים, וצ"ע ודוק'.

משנה הנוטל אם על בניים ר"י לאוקה ואני משלח בתוספתא הגירסה נוטל האם מעל הבנים, ולפי ביאורינו לעלה גירסה זו מושובשת דר"י איןו לוקה אלא בנטול שניהם.

ע"ב **גמר'** עד כמה משלחה, ופרש"י אם נטלה. ולא ידעת מה רצתה בהז' ואולי יש לומר דחוק לאחמים קמבעי ל' דס"ל דשלח לאחר שuber ונטלה סגי לי' עד שתצא מת'י, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע בעין שלוח לחלוין, והטעם דלחחים דכבר עבר אלאו דלא תחק, אלא שמתוקן בשילוח, כל שיצאה מת'י, כבר קיים העשה ויכול אח"כ לתפשה, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע מצוה הכרחית היא והוא מטעם שכטב הזוהר כדי שתחזרו ותבקש את בניה ויתעוררו ע"י זה רחמי שמיים על ישראל בגלות, א"כ לא נגמר העשה במה שיצאה מת'י כਮובן אלא דקשה להכניס זאת בכוונת רשי זיל, כיון שלא הזכיר מכל זה מאומה וצ"ע.

אולם הרמב"ס זיל לא מפרש כפרש"י דأتא לאשמעין דסגי בשיצא מת'י ומותר אח"כ לתפשה דלא האזכיר מזה כלום אלא

מהלכ' דלאו סמכה הוא, וממצאתה בח' ק"ז זצ"ל שכ' על הא דאמרו בגין' שנטלה ע"ד שלח דלאו ליכא וכו', אין להשתבש וללמוד מהו זה דמותר לכתילה לעבור על הלאו לקיים העשה, ומותר להחותיר ע"מ לשורוף הנורת, ولكنות חמץ בפסח ע"מ לבعرو וכו' איך קאמר שנטלו בידו לשחו דלהרמב"ס צrisk ליטלו בגפו או ברגלו ולשלחו, ולרש"י נהי דסגי במקיש על הקון שתפרחת, מ"מ אס משלחו בידו שפיר דמי ואז אחר שהיתה בידו לשלהה נדע לו שהוא צrisk לטהרת מצורע, ומסיים וזה אמת ברור ונכוון ואל תשח相反, והנה לא ידעת מה תיקון בכל דבריו, אמת דלדעת חכמים אין כאן עשה הקודמת להלאו, אלא דהאי שלוחה הוא תיקון הלאו שעבר, כמו שrifת נותר, אז א"א ליטול האם מן הבנים בלי לעבור אלאו דלא תחק, דמי התהי לו השילוח בעצמו הוא ע"כ ע"י עברית הלאו נעשה, ואיך נאמר דלא עבר אלאו ע"י שלוחה מעל הבנים שהוא ג"כ לקייה מעל הבנים, אלא דהוא כעובר אלאו ומקרים התקין בב"א, ואולי גרע דהוא מצוה הבא בעבירה וליכא תיקון כלל, וכחכ"פ פשיטה דלהרמב"ס זיל סובר דהאי דברי מר בר"א לאו דסמכה הוא, וכן למ"ד קיימו ולא קיימו לפי דעת הרמב"ס איכא תיקון הלאו כ"ז שמשלו, אשר על כן לא פסק הרמב"ס כהאי תירוצא שבגמ' דקרה דתשלח אתה לחיב בשילוח בדאייה עשה לחוד נגד עשה דמצורע, וקרא דתשלח אתה לדעת הרמב"ס על חטף אחר מידו או ברחה מידו דלא תיקון בזה הלאו, וק"ז זיל בעצמו הרגש לעיל מני' בזה, בד"ה לדבר מצוה מנין תיל' תשלח, שכ' דאי הוה רבע סובר לצrisk לאחזה בגפה או רגליה ולשלחה בידיו, אשר זאת נפקא לרמב"ס מתשלח לא הי' צrisk לשינוי כל heiени' דחיקא, בנטלה ע"מ לשלחזה גם כל שינוי דשים דלעשות שלם בין איש לאשתו וכו' עכ"ל. הרוי לך ברור ואמת דלהרמב"ס הי' מדחה כל השקיל וטרוי הלאו מהלהקה, וגם הר"ף זיל לא הביאה. ולכן תמה אקרוא על יתר הראשונים, החינוך והטור ואחריהם הבית יוסף בשוע' כולם, מסידור דבריהם נשמע דaicca בשעה' מצוה החלティ, שהה אינו אלא לדעת ר"י דסובר שלח מעיקרה משמע, ונמשכו כולם אחר פשוטות הסוגי' שלפניו וגם אחר האי' אגדה דסוף פרקן יותר לשונות שבגמ', דמשמע דaicca מצוה בשילוח הkon עכ"פ כמו שחיטה למי שרוצה לאכול, כן במי שרוצה ליקח הבנים שומרת לכתילה ומזכזה עליו ליקח האם ולשלחה תחליה ואח"כ יקח הבנים וכל זה אינו אלא לר"י ולא לחחים, וזה הפלא וכל, והב' בכם שלו בעצמו הרגש לדעת הרמב"ס ליכא עשה כ"ז שלא לוקח, ומ"מ לא שת ליבו בפסקין שוע' שלו על האי עני' גדול וקבוע הלהכה נגד דעת הר"ף והרמב"ס זיל, וגם המשנה עצמה מסיע' לרמב"ס, דהרי בכל הני' דינים קתני' במשנתינו הטעם משום שני' שלח תשלח, ובמשנה אחרונה דלא יטול האדם אם על הבנים אפי' לטהר את המצורע לא מסיים משום שני' שלפניו. ועתה דלא צrisk להאי דינה דרשיה דתשלח שאמרו בגמ' שלפניו. ונשוב למה שהחילנו דלהרמב"ס זיל גם בהאי דינה דשלחה וחורה אפי' ד' זה' פעמים לא שת לבו לתקן המשנה עפ' תירוצו של רבא דאפי' מהא פעמים ומשלח לחוזא, כי לפי ביאורינו לדעת חכמים דאיון כאן מצות שלוח אלא תיקון הלאו שuber וטוב מזה ולא יטול, לא האם ולא הבנים, א"כ באמות ציל' שום יפותא שלא יטול האם אחר שחורה על בניה פשיטה דהלאו במקומו עומד, ואות שאיון כאן מצותה אלा תיקון מושמע דצrisk בידייו לא נזכה אלא תחק, ואמ לא איז נלקה על הלקיחה, והמשנה באמות בין לר"י ולחלמי' נשנית, ולחחים שפסק חכמים לא חש להאריך על הלאו כשותה, ולכן הרמב"ס שפסק חכמים לא פירושא דרבא דעיקרו צrisk רק לר"י ולא לחחים, דלא יטול

והנה קושי זו גם לחכמים קשה לכטורי' דכל שלוח לבסוף הרי תיקו הלאו וליכא תועבה, ומ"ל יותר אם לkerja וחיטה דבר השיר מותר כמש"כ הרמב"ם בריש פ"ג, וניהו דרש"י דלמ"ד קיימו ולא קיימו בעין דוקא תכ"ד אבל אח"כ לוכה ומ"מ משלח ניחא, מ"מ לרמב"ם דס"ל דמצוי לקיים העשה כל זמן שהאums קיימת קשה, וגם לרשי' קשה למ"ד בטלו והרי כל שלוחה ליכא תועבה, ע"כ לומר דריש"ס שם שהקשה שה"ק ליתסרה הי' סובר, אע"פ שנטתקן הלאו ע"י שלוחה היינו דנפטר מעונש מלכות אבל מ"מ איסורה דעדב עבד ומקרי תועבה אף דאיינו לוכה, הכי נמי י"ל לר"י לפי מה שביארנו לדידי' בנטול האם בלא הבנים עbor רק העשה דשלוח וועליו לשלו כזון שהיא בידו, זאת קתני במשנה דאמר הריני נוטל את האם ומשלחת את הבנים דחיב לשלוח, וזה בין לחכמים ובין לר"י וא"כ גם לר"י עבר אעשה במה שלקחה ע"מ להחיזק בה ונעשה תועבה ומ"מ אמרה תורה שלוח גם אחר שעבר אעשה - כן יש לדחוק - ודוק'.

ד"ג קמ"ב ע"א משנה לא יטול אדם אם על בנים אפילו לטהר את המצווע. האי דין נשנה לכ"ע בין לר"י ובין לחכמים לר"י דשלוח מייקרא ממשע"כ כל שנטול אם על בנים עבר בלאו ועשה בב"א, ולא אתה עשה דמצווע לדוחות לאו ועשה וליקח האם לבדה דליקא לר"י אלא עשה דשלוח, גם זאת נתמעט לר"י מותשליח יתרה כמש"כ במלعلا, ולהחכמים דליקא עשה מייקרא אלא לאו דלא תקח, מ"מ כיוון דאם לcker איכא עליו עשה לתקן הלאו חשוב בעשה ול"ת, ולא נדחה מפני עשה דמצווע, ולידיחו לא צרך תשלוח על זה כמש"כ לעיל, והמחלוקת מוכיחה כן דכמו דבדיניהם של מעלה קתני במשנה משום שנאמר שלח חשלח, ה"ג הוול"ל אהאי משום שנ' תשלוח ואפילו לדבר מצווה, אלא ודאי דבלא שום דרישה קאמר דאיינו נדחה מפני עשה דמצווע משום דזהה עשה ול"ת, וכן פסק הרמב"ם וכמו שהארכנו לעיל.

ואח"כ אמר ומה מצוה קלה שהיא כאיסר וכו' גם זאת מתרפרש לכל או"א באופן אחר לר"י מתרפרשת, אם משלח האם ואני נוטלה, שלא ה' עbor בנטילת האם לחוד רק אעשה והוא מקיים העשה ומשלחה אינה נוטלה אבל על שאינו נוטל האם עם הבנים גם שניהם ומיניהם הרי ביטול מ"ע, לדידי' יש חיוב הכרחי לשלוח אבל לחכמים כל שלוח את האם ושלחנה ונטל את בנייה, איינו מגיינו לו שכර דהרי אדרבה עבר עבירה בליך לא שתקנה ע"י השילוח וכל שעבר ל"ת וקיים אח"כ העשה המנתקת הלאו איינו מן הדין שיקבל שכר,ומי שלא עבר כלל כשבא הלאו לא יוכל שכר, אלא גם כאן הכוונה אליבא דחכמים שמי שקרה לו קו ציפור והניחו ולא נגע בו, לא באם ולא בבניה מקבל שכר זה הקבוע לו על שקיים מצוות ל"ת דלא תקח האם מעל הבנים, וכאשר אמרו בקידושין סוף פ"ק דמי דעתך לו עבירה וכבש צרו ולא עברה נוותנים לו שכר אבל קיים מצווה בידים. כן כmortפרש האי משנה לפ"ד דעת הרמב"ן שהארכתי בו לעיל ודוק'.

גמר' תני ר' יעקב אומר אין לך כל מצוה ומזכה שמתן שכרה בצדה שאון תחה"מ תלוי בה. עיין بما שכתבתי בארכות בעניין זה לעיל דף ק"י ע"ב ודוק'.

קישור סוף המסתכתא לתחלה תמצא בריש מכילטן

שכתב בהלכ' ג' ו"ל "בא אחר וחטף האם מתחת ידו ושלחה, או שברחה מות"י שלא מדעתו לוכה, שני שלח התשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שבה" עכ"ל, והכ"מ ז"ל עמד על הלכה זו ולא צין אליה מקומה בוגם". ולפע"ד נראה ברור דהרמב"ם ז"ל מפרש כן דברי רב יהודה דאמר, כדי שתצא מות"י דהינו שישלח הוא בעצמו ולא אחר שחטף אותה מות"י או שברחה שלא מדעתו, ודרש זאת מקרה יתירא דתשלח ודלא כרבא דלעיל דדריש חכמים דליך אפי' לדבר מצוה וכמו שהארכתי לעיל והוא לדעת חכמים דליך מציאות עשה بلا לאו. ولكن אתה תשלח על האי דין אדם עבר ונטהה יכול לתקן הלאו דוקא ע"י שלוח מתחת ידו ממש, אבל לא מתוקן הלאו אם אחר חטף ושלח או ברחה מעצמה, אבל לר"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' אם חטף אחר או ברחה מידו הרי לא עבר אלאו, דלא לךה עם הבנים ואעשה נמי לא עבר דהרי סכ"ס נשלח מהילא, ולר"י ודאי אתה קרא דתשלח אףילו לדבר מצוה דלידי' בלקיחת האם לחוזא אין כאן אלא ביטול עשה דשלוח, והו"א דעשה דמצווע החמורה תדחה עשה דשלוח ולפ"ז גם אידך מימרא דבמה משלחה חד אמר ברגליה חד אמר בכנפה ג"כ לחכמים נאמר, וב עבר ולכך אבל לר"י אי לך האם עם הבנים כבר עבר ולוכה ואין משלח, ואם עדיין לא לך יכול לקיים מצוות שלוח גם במקיש על הקון שתפרח האם, שהאי תשלח לר"י לא אתה שבעין דוקא מתחת ידו, אלא דאפילו לדבר מצוה כנ"ל, וא"כ בכל גוונא שתפרח נתקיים העשה ודוק'.

ע"ש גמר' האי דגינחו לגביה ושלחה ואח"כ תפשה נגדי ר"י וכו', עיין במל"מ פ"ג הי"ד מהל' עבדים דקמתמה מכון על שיטת מקטצת ראשונים דאפילו בלאו הנחיק לעשה כמו הענק תעניק כיון דמתן שכחה בצדיה אין ב"ד קופין עלי', אך נגדי ר"י להאי. ותמה אני על תמייתו דשאני הטעם דהלאו אין בו מעשה ובלא"ה אין לוקין עליו, וחקרו אי קופין על העשה מצד שמ"מ מנטקה ומתקנת הלאו, או גם בזאת אמרין דאיון קופין כיון שמתן שכחה בצדיה, אבל כאן הלא עבר הלאו דלא תקח שהוא בקו"ע ופשיטה דкопין על העשה לתקן הלאו. וכאשר באמת ציווה עלי זיל רבבי לה גדריה ושלחה, ומה נגדי ג"כ הלא פריך עליו הש"ס ומשני דברבן ומכת מרודות משום דתחכם לעבור על הלאו ולתקן ברמיה, זה פשוט וברור ואין כאן מקום להקשות מיידי ודוק'.

ע"ש גמר' וליחס לחשדא. ורקשי לי הא לא הורה רבא מידי דהרי אל האי לא ידיע לך מתני' היא דאפי' ביצה אחת חייב לשלח, ואי דתימה עוף טהור הוא הלא גם זאת דרך מתימה קאמר, הרי לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלח משמע דתימה ה' מפ魯סם לכל דעוף טהור הוא, והי' אוכלין אותה אם לא שנאמר דמאחר דברך לך אי חייב לשלח תלו בפלוגתא דר"י ורבנן, لكن מקרי הוראה מה שחייב רבא לשלחו בחכמים ודוק'.

ולהשלמת העניין אציע כאן קושי' אחד הנה שהביא ק"ז ז"ל מבנו הגה"ק מוי"ה שמעון זצ"ל בעודוILD שעשוים וכן היא בהגחות ק"ז רעכ"א ז"ל על המשניות והוא דרש"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' וכל שלוח לוכה ואני משלח, נשאר קושי' הש"ס לעיל קט"ו ע"א שה"ק ליתסר מצד כל שתעבטי לך, ותירץ הש"ס דשם שלא אמרה תורה שלח לתקלה ליתה, דרש"י לא אמרה תורה שלח אלא קודם שנעשה העבירה והניא הקושי' בצע"ע עי"ש.

א מ ר ה מ ח ב ר

מקום ATI להציג פה הערכה מבני הרב מ"ה עקיבא שיחי' והשיכת לסוף סוג' דשיכלא קמא פרק אלו טרפות ואיזהו תשובה שערכתי אליו בעגין אבל המודול השיכת לסוג' דנוהג בטמאה סוף פגה'ן.

של טרפה ובלא מלכות אין מקום לאיבע' הגמ' מהו למגווע חלבו וכוקשינו דבאיסור דלית ב' מלכות לא שייך בי איסור היוצא מן הטמא, ואין לתרץ כתירוץ הנ'ל, דהוא ציר של אמה'ח דהא איסור אמה'ח כבר אזהה לה ע"י שחיטת האם גם מאבר היוצא לשיטת הרמב"ס ורק בנוולד כיוון דיש איסור אמה'ח על הוולד כלו יש מקום לאיבע' דכיון דלהאי אבר היוצא אין לו היתר אכילה אחר השחיטה ממילא החלב שלו קודם השחיטה אין מותר כחלב דעתמא והוא ציר של אמה'ח.

וראה זה דבר נפלא דהרבמ"ס בה"ב כת' באזה'ל: עobar שהוציא אבר ונאסר **"ואח'ב נולדי"** ושתק מלמר או נשחת כמו שכתב בהלי' ט', ובש"ע יוז' סי' י"ד כתוב עobar שהוציא אבר ונאסר **"אחר נשחתה"** ולא נקט נולד, והוא ממש היפך לשון הרמב"ס ומ' לא יודה כי שנייה זה בלשון הש"ע מלשון הרמב"ס יסודו בפוגות' הש"ע והרמב"ס במה שכתבתי לעיל, והצעתי דבר זה לפני הגאון מראדמישל וקלסי' מאד.

אלא דלפי מה שהוציא אמו'ר הגאון שליט'א בחיבורו דלשיטת הרמב"ס כל שהפריס ע"ג קרע בעי נמי שחיתה מה'ית עין היטב בפניהם אז לשיטתו ליכא חילוק בין הנולד או נשחתה אמו'ר דכל שנתגדלה ונחלבת ממילא בעי שחיתה ויש היתר לאיסור אמה'ח של אבר היוצא נמי ולא נשר רק איסור של טרפה שאין בו מלכות, ולפ"ז צ"ל דהרבמ"ס באמת לאו דוקא נקט נולד וה'ה לנשחתה אמו'ר וגדר הולך שהוא כמו נולד להרמב"ס דבכל אופן בעי שחיתה מה'ת, ועיין בבי' סי' י"ד שכותב על הטור שהביא לשון הרמב"ס בנולד, וכותב עליו הב' דה' הא נשותה אמו'ר והוציאו'ו כי ורבנו חד מא מנינו נקט עכ'ל והוא פלא דרך אי נאמר דרמב"ס כשהוציאו'ו חי ונתקדול הולך שהוא כמו נולד דרנן'ת אז שפיר יש לומר דןולד וזה נשחתה דמ"ש כיוון דשניהם דין אחד יש להם אבל להב' דלא ס'ל כן בשיטת הרמב"ס וס'ל דבנשחתה האם עע'פ' שנתגדל הולך לא בעי' שחיתה מה'ת אז בנשחתה באמת החלב מותר וכוקשינו. ואיך אפשר לומר דהרבמ"ס נקט נולד וה'ה נשחתה הלא נולד בעי שחיתה מה'ת ונשותה האם לא בעי' רק מדרבנו ואיך אפשר לכלול היא בהא, שני דברים שונים והוא פלא ודוק'.

תשובה א'

ב"ה מוש'ק פ' ויצא תרע'ה לפ"ק קל'ב יצ'ו

הי' שלום בחילך שלוחה בארמוןתייך לך אהובי בני רחומי' הרה'ג ח'וב' טובא מופלג בהפלגת חכמים ונבונים בש'ת מ"ה עקיבא שיחי' רב דק'ק ט'ם והגילדות

אחרש'ה וכו' וע"ד מה שרצית לישב קושי' החמורה שהקשתי' איך קאמר בחולין ק'ג ע"א דלא'ם תלש אבר וטרפה בה דaicא על האבר אמה'ח וטרפה משום דבחדி הדדי קאחו הלא

אמר בן המחבר הגאון שליט'א! הקושי' שהקשה אמא'ר הגאון שליט'א לשיטת הרמב"ס דס'ל דאיסור יוצא מן הטמא לא שייך רק באיסור מלכות אבל לא באיסור שעשה א'כ הלא החלב מותר כיון דאיינו אלא יוצא מן הטמא שאין בו מלכות א'כ פרנס הא דיבע' בಗמ' חולין ס'ט מהו למגווע חלבו של בהמה דאית לה אבר היוצא. הנה קושי' עצומה הלווא הקשתי' מדונפשי' וכשצחטי' להיות באותו אדר' הגאון העצום מראדמישל שליט'א הצעתה לפניו והשיב בצל אדר' הגאון דכונת הש"ס היה דכינ' לי ממש בדברי אמא'ר הגאון שליט'א דכונת הש"ס היה דכינ' דאיין להאי אבר היתר ע"י שחיתה ממילאתו הווה על החלב של האי אבר היוצא שם איסור של ציר אמה'ח כמו על חלב דעלמא אלא דחלב דעלמא כיוון דאית לוי' היתר ע"י שחיתה מותר אבל חלב של אבר היוצא כיוון דאיין לו היתר ע"י שחיתה לא פקע מיני' איסור של ציר אמה'ח. ואני הבאת ראי' מכרחות לאמתת סברא זו.

דנהנה הראשונים ז"ל פלגי اي האבר היוצא איסור אמה'ח יש בו או איסור טרפה, עיין בפמ'ג סי' י"ד במשבצות סק'ב שהאריך בהז' לבאר שיטתו הראשונים ז'ל ותמצית דבריו היא דלשיטת הרשב'א וב'י משום אמה'ח נגעה בי' ומשום דלא הועילה שחיטתה האם להאי אבר היוצא, ולרמב"ס ליכא כלל משום אמה'ח דשחיטתה האם מועלת לסליק איסור אמה'ח אפילו מאבר היוצא אלא דין טרפה יש בו מקרה דבר שבדה טרפה בשר שיצא חוץ למחיצתו. ולפנ'ז נראה דבזה גופא תלי' ג' מה דפליגו ב'ו' ושאר ראשונים בהא אי נולד הולך באבר היוצא بلا שחיטתה האם אי אית ל' תקנה להאי אבר ע"י שחיטת עצמו של הולך או לא, עיין ברמב"ס פ' מה' מ"א ה'ט שכותב שם דבנשחת או נולד הולך אותו האבר אסור משום טרפה, וכותב עליו ה'כ' מ' דעתות הוא לומר בדעת הרמב"ס דבנולד بلا שחיטתה אמו'ר ה'ג' אסור וכשיטת הכלבו אלא דבנולד כיוון שיש לו שחיטתה עצמו השחיטה מועלת גם לאבר היוצא, וכוונת הרמב"ס שכותב נולד היא שהוציאו את הולך חי לאחר שחיטתה האם עי'יש', ולא זכית' להבין דברי ה'כ' מ' ולפנ'ז נראה ברור דבר זה תלי' בהא דאייזה שאמ'ר איכא על אבר היוצא דודאי לשיטת הרשב'א ודעמי' מצא' איסור אמה'ח קאtiny' על השפיר י'ל דבנולד כיוון דיש לו שחיטת עצמו ממילא ניתר האבר עצמו דמ"ש, אבל לשיטת הרמב"ס מצא' איסור טרפה קאtiny' על השפיר י'ל דבנולד שחיטת הולך לסליק איסור טרפה של אבר היוצא.

ואם כנים אנחנו בדברים הללו נצמחה מזה נפקותא גדולה לגבי החלב של אבר היוצא דלשיטת הב' ורשב'א אין שום מקום לאיבע' הש'ס על חלב של אבר היוצא בולך הנולד דכיון דיש לו שחיטתה עצמו ומהני לסליק גם איסור אמה'ח של האי אבר היוצא ממילא גם חלבו מותר, וע'כ לומר דיבע' הש'ס היה דוקא בנשחתה האם באופן דגס הולך ניתר דז' ליכא תקנה להאי אבר היוצא ואיסור החלב מצד ציר של אמה'ח וככ'ל. אבל לרמב"ס מצא' איסור טרפה קאtiny' על היא להיפך דבנשחתה האם כיוון דאייזה אמה'ח אזהה לה גם מהאבר היוצא ואין כאן רק איסור גרידא

בдиוקולא ואני בקונטראס הילכה למשה השגתי על גוף הדין הילאה מושום דברתני דלידין גם הקנה אינה כמון דמנחא בדיוקולא אבל באבר המודולל דליך ע"מ כמנהא בדיוקולא ע"פ שהשחיטה מועלת מנגזה"כ גם על האבר אבל טרפות לא שייך בו כדמות מר'יל הרי בחיבור זה לא מהני להיות נטרף לא הבמה ולא הריאה עצמה ע"ג דפסקין יש טרפות לחץ חיות ואם לא מהני נקבות הריאה על עצמה מכש"כ דנקות הדקין לא תhani עלי' שתאסור והטעם מבואר דהא אפיו חצי חיות אין בו אלא דמגוז"כ מהני השחיטה עלי', ולכן כל פסה"ג אין הריאה נטרפת עם הבמה אלא וזה אבר המודולל, וכן אנו מוכרים לו מר'יל הרמב"ז'יל בסוגי' דרכוביה דר' ע"ז דחתוכו מכאן ומיתה וחתוכו מכאן וחיה מה תה' באותה חתיכת רgel במקום צוה"ג אם חתק אח'כ למעלה הכי נאמר גם אותה החתיכת חורת להכשרה אלא ודאי דלא נארה מצד טרפה לעומם.

ובפרט לדעת הרמב"ם דאייכא על אבר המודולל עכ"פ איסור תורה לאכלו א"כ ייל' דגס אינה זבוחה אית' בי' אלא שלא הוה במאח'ך ללקות עלי' מאחר דהבהמה נשחתה ולא שייך לומר דנטלאש מה'ח ואפיו לדידן דאייכא בו מה'ת שום איסור יש לומר דאייסור עשה דאייכא זבוחה لكن אין באבר זה משום דהאי איסור בשרשיו אין על החפש אלא חיברא דגברא דאמרה תורה אם תרצה לאכול מצוחה עלי' לזבוח ומהאי מצוחה דגברא נתהווה איסור על הבשר דהינו איסור עשה דאייכא זבוח ולכך כל שקיים המצוחה ושותט את העב'ח ניחו דלא פעל על אבר המודולל ובזיחתו כלום אבל חיבוא גברא נתקיים וממילא לייכא איסור על אבר המודולל, ולפ"ז גם באבמה'ח גופא אויל' לייכא איסור עשה דאי' עדשה לא שייך רק אגררא לשוחטו וכל שאפשר לקיימו עדידן איך יהי' על האבר שנטלאש איסור עשה ובהז' הי' מקום לישיב קושי' התוס' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל שהקשו איך חל איסור אבמה'ח על עשה דאי' ודוק' הקיטוב.

תשובה ב' בעניין הנ"ל להנ"ל

אחדש'ה וכו' ומה שכתבת דלפי דברי איך תה' באבר המודולל אם מטה הבמה ע"י הכהה על ראש או תחיבת סכין בלבה באופן שמתה בפ"א האם לא נאמר כאן מיתה עשו ניפול, הנה לא דקדמת בלשונך כי בהכהה על ראש או תחיבת סכין בלבה אינה מטה מיד אלא בתהייז ראש או חתק כל הלב מגופה כי אז מטה מיד והפורוס חיו צנגב הטלאה.

הנה בזה יפה הערת ותיתני לי כי בשעת כתיבת תשובי הראונה עליה בדעתך חיקירה זו אבל יישבתני לי את הדבר עפ"י מה דאמרו בחוילן ל"ז ע"ב דאפילו בעשאה גיסטרוא א"א דלא לה הי מסכנת פורטא מקמא דלייפסק לרובה וא"כ ה"ה בתזאת הראש וחתיכת הלב מגופה ג"כ איכא קצית המשך למשה ועד דשייך לומר דביהאי רגע כמיירא קודם גמר התזה נשעה האבר המודולל ניפול והוא אמרת ונכוון.

ומה שכתבת עוד הנה עירובם דברים ראייתי כאן כי בפירוש כתובתי דל"ל דניקבה ריאה בין סימן לסייען כשר ה"ה דלא נטרפת ע"י נקיית הדקין וכן פסה"ג דטרפה הבמה אבל הריאה לא נטרפת עמה וכקושיתך אבל פשיטה דרייה אסורה מצד אבמה'ח דמיתה עשו ניפול, ואפילו שחטה הלא שחיית טרפה אינה מטהרת מידי אבמה'ח וכמו שהוחתך דבר זה בארכיות בקונטראס הילכה למשה.

כל שנטלאש האבר איך יתחייב מושום טרפות הבמה שאון לאבר שום שייכות בה והלא אבמה'ח וטרפה של ח"י טרפות המה דברים המתנגדים זל"ז וא"א לבוא בב"א דטרפה הוה לי' מחייבים דכן אמרו בגמי' חולין דר' ל"ב ע"ב ובחים ע' וא' ואבמה'ח היא לאחר מיתה דכן דרישנו קרא לאבמה'ח בחולין דר' קכ"ח ע'ב וכי ימות מן הבמה זה אבמה'ח דטמא כנבה לאיך יחול טרפה של בע"ח על אבר מות שנפרש ממנו.

וע"ז השבת לי דכוונת הש"ס אינו שתלשו למגורי בב"א אלא שעאו תחללה אבר המודולל וניהם דעדין לכיא אבמה'ח אם תה' נשחתה אבל עכ"פ כמו למ"ד לאברים עומדת דמקרי אבמה'ח בעודה שלמה ממש דעומדת לאברים ה"ה למ"ד לאו לאברים עומדת עכ"פ באבר המודולל מודה דהרי עומדת לפול אלא כיון דעתין מעורה עד שהשחיטה פועלת עלי' להתרו מה'ת עכ"פ ממילא ה"הadam ג'ב, ותדע דכן הוא דהא גם בכל אבר המודולל דקייל' דמיתה עשו ניפול יש להקשות איך יש אבמה'ח לאחר מיתה אלא ודאי דאבמה'ח עוד מחייבים חל גם למ"ד לאו לאברים עומדת דהאי אבר המודולל ודאי לאבר עמד עכ'ת'.

ולפום ריהטה יפה כתבתת ודבר שכלי אמרת אבל אחרי העין נראה דאיין מקום לדבריך, ובסוף דבריך אתה נتفس דהאי דמיתה עשו ניפול הכוונה דרביע אחד חשבין כניפור רגע קודם השחיטה נפל מן הח'י אבל בשחיטה לא חשבין כניפור רגע קודם השחיטה דהא לא עשה דבר אבל במיתה טבעית ידוע דברים החיצונים מותים תחללה ואח'כ' הלב והראש ולכך האי חיבור קל של אבר המודולל שהוא עכ' אבר חיצוני לאבר חיצוני יופרד קודם מיתת הלב והראש משכנן החיות, וכלל זה תקח בידך דבכל מקום שדרשו חיצ'ל' ה'יהם סבירה שכילת על העניין דאפילו למאן דלא דריש טעמא דקרה אבל דרישות חז'ל צרכין טעמא דריש וחקירה וכל זמן שלא הגענו לטעמא דמלטה נשחש באפיליה, וכן הכא עכ"פ שדורשין כי יופול מהם במותם על מיתה עשו ניפול ואין שהחיטה דה' דרומנה כי האי דריש היא מאי דריש ורק מה בין השחיטה להם, ועיין בתוס' שם קכ"ז ע"ב עשו ניפול העירκ הסברה שהיתה להם, ועיין בתוס' שם קכ"ז ע"ב דר' דרומנה כי האי דריש היא מאי דריש ורק מה בין השחיטה היא נפלאה ואמתית, ומעתה לדבריך מה בין השחיטה למיתה לאו שניים מיטלים איסור אבמה'ח, ר'ל דלאחר מיתה או שחיטה לא שייךתו אבמה'ח ואם במיתה אנו אמורים דלא מהני לאבר המודולל משום דברך חל למפרע למה לא נאמר כן בשחיטה, אלא ודאי דאפילו למ"ד לאברים עומדת אין הכוונה דאייכא איסור מוחלט מהיים אלא דאייכא איסור לחתו ממן אבר ואם לבסוף לא נחתק ונשחט או מות אין כאן שום איסור ללא חתיכת ומ"מ באבר המודולל חשבין כנחתק רגע קודם מיתה, זה ברור.

וממילא גם מה שכתבתת דבابر המודולל גם למ"ד בהמה לאו לאברים עומדת מודה דלאבר עומדת זה אינו דכוון דמחוסר חתיכת דעד שיפול אמרה תורה ואפשר בשחיטה מהיכי תית' לומר דלאבר עומדת דהינו לחתיכת מהיים או למיטה אבל אפיו נניח לך' סברתך מ"מ קושיתך במקומה עומדת דאי' דחלול איסור טרפה על אבר המודולל והוא מוכרכ ממה דאמר ר'ל דר' ל"ב דשחט הינה ואח'כ' ניקבה הריאה כשרה דרייה כמאן דמנחא בדיוקולא דמי' הרי דרייה כיוון דהיא לר'ל כאשר המודולל לא מיטרפי תו אס נקבה ווע'ג' דשחיטת הוושט מועלת עכ' גם על הריאה להתרה מ"מ תו לא מיטרפי בנקייתה וא"כ ק"ז דלא מטרפי הריאה בנקיית הדקין, וניהם דאנן ל"ל להא דר'ל הינו משום דאנן לא ס'ל דلغבי קנה גם מאן דמנחא בדיוקולא אבל עיין בו"ז ס' כ"ז דلغבי קנה גם לדידן תו לא שייך טרפות כיוון דקנה גם לדידן כמאן דמנחא

חחי ולפר"ח נ饥ר בשחיטה עצמו וכו' עי"ש. הרי דהפרמ"ג עכ"פ דרך לכאו' כתוב דברו שנמצא במעי טרפה שנשחתה אכן אבר מן החי ואם הדין כן בעבור ה"ה באמו דכל מה שפעלה השחיטה על אמה פולה גם על ערבה, ואיך אפשר דברמה ליכא אבר מן החי ובולדה איכא, ועכ' למור דעת הولد איכא אבר מן החי דאייה איסור יהי' דהא איסור אינה זוכה נמי ליכא דהא נשחתה אמה והוא עמה ומכם"כ לר"מ דס"ל שחיטה שאינה רואה שם שחיטה אבל האמת עד לעצמו שחיטה אינה פעולה אלא שלא תטמא כנבלה אבל איכא אבר מן החי בעודה מפרקסת וכן בולדה כל מן חייהם ומתחASA אסורה כנבלה, היא גם ולדה משום נבלה אלא דאיינו מטה מא כי איסור נבלה ואבר מן החי וטומאת נבלה ואבר מן החי תרי מני נינהו וממילא גם באבר המודלד מהני שחיתות הטרפה על האבר להוציאו מיד' טומאת אבר מן החי כי טומאת אבר מן החי לפין מקרה דוכי ימות מן הבבמה וכל שעיקר הbhמה לית בה טומאה בmittata שחיתה ה"ה באבר המודלד בה נמי ליכא טומאת אבר מן החי דח' דינא אית' לחו אבל לגבי איסור אבר מן החי לאכילה לא מהני שחיתה כמו דלא מהני על אמה ומה DNSתפק לי' להפרמ"ג פשיטא לי' והוא אמת לאמינו וכל החולק ע"ז מתעקש ומשתבש כי לoli זאת מלטמא וטוען שחיטה וכאשר הארץ בזה וממנו אין לו.

כ"ד אביך הנאמן דש"ת

ה"ק משה שמואל גלאזנר

אב"ד דפה קהלתנו והגליל

ומה שככבה דהה"ז פריכא דשאני ניקבו הדקין דהבהמה נטרפת לכון נטרפת הריה עמה אבל בניקבה הריה דהבהמה אינה נטרפת משום דכמאן דמוני בדיקולי דמי איך טרפ' הריה, הנה הלא ע"ז סובבים דברי דאס ניקבו הדקין יפלו גם על הריה אעכ"פ דכמאן דמוני בדיקולי דמי משום הדלול והחיבור מעט שיש לה א"כ קי' שהנקב בריה עצמה תפועל עלי' עכ"פ ואיך אפשר שתכחיר הריה זהה קי' שאין לו פירכא לפען"ד.

תשובה ג' בעניין הניל להניל

חדש"ה שמחתי במכתבך בראותי כי עדין לא נח דעתך ולא שקטה רוחך במא שככתי ולא נסגת אחר גם אחרי דברי כבושין שככבתי לך על קשיות ערך כי כך דרכי החכמים שאין מחניפים בתורה ומקבלים האמר ממי שאמרו ודוחין השקר ממי שאמרו, והנה לפי דעתך מציאה מצאת נגד מה שככתי דאיין אבל המודלד ניתר בשחיטת טרפה מאיסור אבר מן החי מהא דאיתא בדף ע"ב ע"א דאמריו להם ר"מ אם טהרה שחיתות טרפה אותה ואת אבר המודלד בה וכי' ובדף עי' ע"ב מוכיה מהא דאיון שעשו ניפול הרי דאיין כאן איסור אבר מן החי ושוב כתבת דמיליא נפל פיתה מכל וכל בבירא דגס מה שחדרתי שחיתות טרפה לא מהני זו דכיוון דמוני על אבר המודלד להתר איסור אבר ממכם' על עצמה, וככתבת שנעלם ממנה לפיה שעה אותה סוג'.

ופלא עלייך איך עלה זאת על דעתך הלא הבאת ב麥תבי ברייתא זו, והנה אוראך כי כפי הבנתך גם מפרמ"ג געלאה הסוגי דז"ל בס"י י"ד במשבצות סק"ב: והנה שוחט טרפה ונמצא אבר טהור הוא מלטמא מבואר ולענין איסור לכאו' דיש בו אבר מן החי לכל העובר בפנים אמן ש לעין בי' ואם הוציא עובר את ידו היא מחלוקת, היב' והש"ך סברו דאיון תקנה לאוטו אבר והוא אבר מן

ת' ו' שי ל' ב' ע'

נעשה ונגמר עי' מסדרי האותיות העוסקים במלאת הקודש

ה"ק יחזקאל שרגא שפיטץ מכפר אמבאץ

ה"ק יהושע וויסי מער קלוייזנבורג

ה"ק מרדכי פארקאש מער קלוייזנבורג

ועי אומן-מכונות: ה"ק יעקב צבי שאלאמאן מער קלוייזנבורג